
NAZIONALE
VITT. EMANUELE
13
21 C
4

DIVINUM AC IMMOBILE

S. PETRI

APOSTOLORUM PRINCIPIS,

Circà omnium sub cælo Fidelium ad Romanam ejus Cathedram

APPELLATIONES

Adversùm profanas hodie vocum novitates

ASSERTUM PRIVILEGIUM,

PER

Fr. CHRISTIANUM LUPUM, Iprensem,

In Alma Lovaniensi Universitate Sacræ Theologiæ Doctorem, ac Professorem Primarium & Regium, Eremitarum S. AUGUSTINI nuper Priorem Provincialem.

MOGUNTIÆ,

Typis LUDOVICI BOURGEAT 1681.

Sanctus Gelasius Pontifex Epist. 4.

NObis opponunt Canones, dum nesciunt quid loquantur: Contrà quos hoc ipso venire se produnt, quod Primæ Sedi, sana rectaq; suadenti, parère fugiunt. Ipsi sunt Canones, qui Appellationes totius Ecclesiæ ad hujus Sedis examen voluère deferri. Ab ipsa verò nusquam prorsùs appellari debere sanxerunt. Ac per hoc illam de tota Ecclesia judicare, ipsam ad nullius commeare judicium, nec de ejus unquam præceperunt judicio judicari, Sententiamq; illius constituerunt non oportere dissolvi, cujus potiùs Decreta sequenda mandarunt.

SANCTISSIMO DOMINO,
A C
BEATISSIMO PATRI,
DOMINO
INNOCENTIO XI.
CATHOLICÆ ECCLESIÆ
PONTIFICI
OPTIMO MAXIMO.

BEATISSIME PATER,

Anctum Petrum Apostolum, ejusque in Romana Cathedra Successorem, post Dominum Deum esse primum totiùs Mundi Patrem ac Doctorem, rectè apud Bonifacii secundi Pontificis Consistorium solemniter professus fuit Stephanus Larissæ Episcopus, Metropolita Thessaliæ. Hinc dubias & mo-

rum, & Dogmatum quæstiones ad ipsum referre, atque ab ejus Sacro-sancto & supremo Oraculo, infallibili ac semper immaculato Evangelici Depositi Custode, atque Interprete, Orthodoxam veritatem & Catholicam pacem supplicare atque accipere, est Apostolica institutio, perpetua consuetudo omnium Ecclesiarum. Et hac in pietate semper cunctis antecelluit Gallicana Ecclesia. Etenim ad Viennensis Provinciæ Episcopos scripsit olim Magnus Leo: *Nobiscum vestra Fraternitas recognoscat Apostolicam Sedem pro sui reverentia à vestræ etiam Provinciæ Sacerdotibus, innumeris relationibus esse consultam.* Unicæ istius Provinciæ relationes affirmat esse innumeras. Quod S. Victricius Rothomagensis Episcopus, secundę Lugdunensis Provinciæ Metropolita, licentiosos Moralis Theologiæ Articulos ad sanctum Innocentium primum retulerit damnandos, docemur ab hujus ad illum Rescripto: *Exstiterunt nonnulli, qui Statuta Majorum non tenentes, castitatem Ecclesiæ suâ præsumptione violarent, Populi favorem sequentes, & Dei Judicium non timentes.* Hominibus placendi amor, est consuetus fons istiusmodi libertatum. Plurima sunt istiusmodi exempla Gallicanæ Ecclesiæ: Et vetusta, & recentia. Nec mirum. Etenim ad Alexandrum tertium Pontificem verè scripsit Guilielmus Electus Carnutensis Ecclesiæ: *Inter omnia Regna Mundi non est ex animi mei sententia Regnum, quod fidem sinceriorem, charitatem ferventiorem, devotionem uberiorem Apostolicæ Sedi semper exhibuerit, quàm Francorum. Non est inter Reges & Principes, qui benigniùs exaudiat preces.*

preces vestras, qui Mandatis obediat humiliùs, qui Ecclesiam & Viros Ecclesiasticos devotiùs honoret, & studiosiùs tueatur, Christianissimo Rege nostro. Non est Ecclesia, quæ Romanæ Ecclesiæ fuerit utilior in omnibus angustiis suis, quàm Gallicana. Exstat epistola in Regesto S. Thomæ Archi-Episcopi Cantuariensis. Quàm promptâ mente, non soli cunctarum Gentium Christiani Reges, sed & ipsi Romanæ Monarchiæ Augusti Principes, consueverint has Romanorum Pontificum Decisiones amplecti, docet nos Imperator Justinianus, tunc Domesticorum Comes, de Articulis per Schytiæ Monachos ad Apostolicam Sedem relatis scribens ac supplicans Hormisdæ Pontifici: *Quid suscipiendum sit, quid sequi, quid super hoc evitare debeamus, Paternâ provisione Reverentia vestra cautissimo suo Rescripto nos certiorare dignetur. Imponite igitur vobis semel susceptum laborem, Sancte & venerabilis Pater, & de hac intentione liberos nos properetis reddere, & securos. Hoc enim credimus esse Catholicum, quod vestro Religioso Responso nobis fuerit intimatum.* Hujus obedientiæ plenitudinem singulariter emicuisse in Gallicana olim Ecclesia, demonstrat sanctissimus destructæ apud nos Christianitatis Restaurator Apostolus Bonifacius: *Tantâ reverentiâ Apicem Apostolicæ Sedis omnes suscipiunt, ut sanctorum Canonum disciplinam, & antiquam Christianæ Religionis institutionem, magis ab ore Præcessoris ejus, quàm à sacris Paginis & Paternis Traditionibus expetant. Illius velle, illius nolle tantùm explorant, ut ad ejus arbitrium suam conversationem & ipsi remittant aut intendant.*

Pari pietate Clementissimus Dominus noster, & Rex Catholicus Carolus secundus ad Venerabiles vestræ Sanctitatis Pedes transmisit nos, supplicaturos variis Christianæ vitæ Capitibus Apostolicum Judicium, laxatæ Disciplinæ medelam, Ecclesiasticam quietem suis Populis ac Ditionibus. Et vestræ Beatitudinis Divinus pro Catholica Regula zelus est imitatus sanctum suum Antecessorem Innocentium, rescribentem laudato Victricio: *Ergo ne silentio nostro existimemur his præbere consensum, dicente Domino*, Videbas furem, & currebas cum eo, *hæc sunt quæ deinceps intuitu Divini Iudicij omnem Catholicum expedit custodire.* Proscripsit & damnavit sexaginta quinque Christianis moribus scandalosos ac perniciosos Articulos: Evangelico Apostolicæ authoritatis Ventilabro multam novarum ac pravarum vocum paleam è quibusdam Scholasticorum Doctorum Areis sanctissimè eventilavit. Venerabile opus summo cum gaudio excepit omnis Ecclesia. Veri namque Fideles nihil explorant, nisi vestrum velle, aut vestrum nolle. Quisquis ei non acquiescit, se adjungit numero illorum, de quibus ad Possessorem nescio cujus in Africa Sedis Episcopum vester Antecessor Hormisdas: *Quando virus, quod viscera penetravit, evellitur? Quando corda malè sibi credula veritatis obtemperant Institutis? Quando induit obedientiæ humilitatem opinionibus suis vallata superbia? Quando acquiescunt paci contentionum studiis adsueti, sola certamina de Religione amantes captare, & Mandata negligere? Nunquam apud eos charitas novo commendata Præcepto, nunquam pax Dominico relicta discessu: Vna pertinacis cura*

Propositi

Propositi, rationi velle imperare, non cedere. Contemptores authoritatum veterum, novarum cupidi quæstionum, solam putantes scientiæ rectam viam qualibet conceptam facilitate sententiam: Eò usq; tumoris elati, ut ad arbitrium suum utriusque Orbis putent inclinandum esse Iudicium, nec in numero Fidelium deputantes Sequaces Traditionis Paternæ, si suæ viderint cedere nolle sententiæ.

At ecce dum ex hujus vestri saluberrimi examinis atque Judicii caussa moras duco in alma Urbe, & ob literariorum instrumentorum absentiam cogor inchoatis Synodorum Scholiis largiri ferias, incido in Magni Papæ Leonis opera, novis typis & Commentariis donata per Paschasium Quesnellum, apud Parisienses Presbyterum Congregationis Oratorii Domini Jesu. Commentariis eruditis. Dignis carere nævo & rugâ. Verùm adeò rugosa sunt, ut etiam ipsum, cujus Encomiasten agunt, invadant Magnum Leonem, adseverantia eum, dum suæ Cathedræ Phylacteria studet ampliare, excessisse in Canones, in Provincialium Synodorum jura, in privilegia & libertatem Ecclesiarum. Quin & ipsum impetit Apostolorum Principem, ejusque Divinam Potestatem, quâ à Christo Domino accepit solvere omnia, & suos in iniquæ damnationis salo fluctuantes aut naufragantes Fratres confirmare. Romanas totius Mundi appellationes contendit esse non à Divina Majestate impartitam Romanæ Cathedræ authoritatem, sed nescio quod Hosii Cordubensis Episcopi, & Sardicensis non-Oecumenicæ Synodi fragile Indultum. Quin immò prorumpit ulteriùs. Etenim scribit:

Scribit: *Certissimè evincitur Orientales ab Occidentalium ore tunc temporis non pependisse.* Est diserta ac lucida professio Eusebiani Schismatis: Philippo-Politani Conventiculi. Longè aliud nos docet Stephanus, laudatus Larissæ Episcopus, adversùs sibi inflictam ab Epiphanio Patriarcha Constantinopolitano degradationem clamans ad vestrum Antecessorem Bonifacium: *Si enim & alia peccata dimittere potestatem à Verbo Dei percepistis, Divinâ dicente Scripturâ, quia quod in terra solveritis, hoc & in cœlis esse solutum, quantò magis habebitis potestatem in his, quæ adversùs me acta sunt atq; decreta?* Profitetur, non solorum Metropolitarum, sed & Patriarcharum, nec dumtaxat circa fidei dogmata, sed etiam circa Canonicas caussas Synodalia judicia posse retractari & exufflari per Romanorum Episcopos, & hanc potestatem esse non modicam portionem cœlestium Clavium, quas Magister-Deus dedit S. Petro.

Nec in solum Apostolici Collegii Coryphæum, ac ejus Romanam Sedem sistit istorum Commentariorum injuria. Invadit omnes Episcopos, omnes Christianos. Etenim ad Sylvanectensis, quę Rothaldum Suessionensem Episcopum exauthorârat, Synodi Antistites rectè scripsit Sanctus & Magnus Pontifex Nicolaus: *Privilegia Sedis nostræ usq; ad mortem, Divinâ annuente gratiâ, vestigia Patrum nostrorum sequentes, defendemus. Sed et vos illa, quatenus illibata, utpote totius Ecclesiæ Domini remedia, custodiantur, toto conamine & omnibus votis operari ac desudare debetis. Quoniam Apostolicæ Sedis Privilegia sunt tegmina, ut ita dicamus, totius Ecclesiæ Catholicæ*

tholicæ. Privilegia, inquam, hujus Ecclesiæ sunt munimina circa omnes impetus pravitatum. Nam quod Rothaldo hodie contigit, unde scitis, quod cras cuilibet non eveniat vestrûm? Quod ipsum, uti caput magni ponderis, repetit in literis ad Francorum Regem Carolum Calvum, ac in literis ad Rudolphum Archi-Episcopum Bituricensem. Agit in Hincmarum Metropolitam Rhemensium Rothaldi Degradatorem, Romanas appellationes ordientem rodere, & mussitantem ipsas adversari Juribus Provincialium Synodorum. Rosionem in plenum morsum, mussitationem in altum clamorem perficiunt hæc Commentaria. Clamant Sardicensis Synodi commentum non transîsse in mores, Provincialium Synodorum Judicia mansisse olim suprema & inconcussa, nulli subesse nisi Oecumenicæ Synodo totius Ecclesiæ, damnatos olim Episcopos ad hanc solam, non ad Romanam Sedem provocâsse. Omnibus Christianis claudunt Divinum illum ac Beatissimum portum, in quo tot omni sæculo magni quarumcumque Gentium Episcopi, itemque Clerici ac Laici, inflicta sibi aut intentata à suis Metropolitis aut Patriarchis Synodalia naufragia gloriosè evaserunt. Innovant & firmant Eusebianæ Factionis Philippo-Politanam Aristocratiam. Improbant Matrem Ecclesiam, quæ cum Photianę Rebellionis Sectatoribus Græcis nunquam sustinuit redire in communionem, nisi S. Petro reparatis ac ex integro redditis omnium gentium appellationibus. Scio illa Commentaria multis verborum phaleris profiteri

Primatum Romanæ Ecclesiæ. At sibi-ipsi non cohærere fabulam demonstrat in literis ad Thessaliæ Episcopos. Sanctus Pontifex Bonifacius primus: *Tenet Sedes Apostolica Principatum, ut querelas omnium licenter acceptet.* Porrò Commentaria habent non paucos Symmystas. Omnium Princeps est Petrus de Marca, Archi-Episcopus Parisiensis Ecclesiæ. Et malum non desinit serpere. Haud leve malum. Verè enim ad Orientalis Illyrici Episcopos scripsit laudatus Bonifacius: *In S. Petri contumeliam quisquis insurgit, habitator cœlestium non poterit esse Regnorum, in quæ nullus sine gratia Ianitoris intrabit.*

Quis hæc Christiano pectore considerans, in anima sua non sentiat aliquam scintillam istius Sacro-sancti Ignis, cujus plenam flammam sensit Jeremias Propheta: *Factus est in corde meo quasi ignis exæstuans, claususq; in ossibus meis. Et defeci, ferre non sustinens.* Cum Magno Leone novi Apostolicam Cathedram esse Sacratissimæ firmitatis Petram, cui nec Inferorum portæ, longè minùs humana possit prævalere temeritas. Nihilominus ad vindicandam ejus dignitatem optabam saltem duo pauperculæ Viduæ minuta conferre. Verùm deerat sanitas, deerat libraria supellex. Animavit me Facundus Hermianensis Episcopus: *Mocianus coëgit me non consideratis viribus valetudinis meæ, & quomodocumque inceptis ejus Assertionibus respondere. Nam & Codices ad necessaria Testimonia requirenda mihi nunc desunt.* Etiam de suis eruditissimis duodecim libris præfatur: *Hoc opus suadentibus fratribus ad Imperatorem Constantinopoli scripsi.*

Facun-

Facundum ſemper æſtimavi, & fui veneratus. Ex animo dolui tantum Virum pro iniqua & frivola cauſſa expendiſſe tempus, & quaſi pro ſchiſmate glorioſam famam decoxiſſe. Hinc ex ipſo deduxi exemplum: Si pro ſuis infelicibus Capitulis Facundus, non ſolùm ſine ſanitate & libris, ſed & ſine Divini luminis ſubſidio tantum valuit, cur pro Divina Apoſtolicæ Sedis cauſſa tantumdem quis non audeat, S. Petri meritis & celeſti radio ducendus omninò, atque adjuvandus? A Spiritu Sancto, quem veſtræ Beatitudini adeſſe cuncti videmus manifeſtis indiciis, præſumpſi omnia mihi ſuggerenda.

Sanctiſsima veſtra opera altè clamant ad omnem Eccleſiam: *Spiritus Dei eſt hic.* Etenim quid ſanctius ſub Cœlo, quod Romano Pontifice magis dignum opus, quàm Apoſtolicam ſanctimoniam revocare in Clerum, atque ita cum S. Joanne Baptiſta corda Patrum reducere in filios? Exſtat Magni Cardinalis Juliani Cæſarini, adhuc legitimo Baſileenſi Concilio præſidentis, ad Eugenium quartum Pontificem graviſsima epiſtola, quâ nervosè docet neceſsitatem iſtius operis, nec aliam ſupereſſe viam aut ſpem, quâ in Chriſtianum Populum tunc reſtitueretur benedictio Divinæ Clementiæ. Quantæ plagæ ex lapſa & neglecta Cleri Diſciplina in Eccleſiam irruant, & vario tempore irruerint, malim legi in Regeſto ſancti Gregorii ſeptimi Pontificis, & literis ſancti Cardinalis Petri Damiani, quàm ſcribere. Ab iſta Prælatorum ſomnolentia Eccleſiam quaſi in afflictionis ſe-

 pulchro

pulchro concludi constanter asserit ille Gregorius. Per istam portam Saraceni, Turci, Nortmanni, Barbari omnes, Hussitæ, Lutherani, aliæque humani generis pestilentiæ intraverunt in mundum. Quin & Gentilium olim Persecutiones intrâsse per istam portam testatur gloriosus Martyr Cyprianus in Sermone de lapsis. Inchoatum à vestra sanctitate opus, quàm sit acceptum Divinæ Majestati, olim in Germaniæ Monasteriis demonstrârunt Sanctorum Reliquiæ: In restauratæ Disciplinæ Ecclesiis cœperunt intra suas thecas exultare, & frequentibus cocuscare miraculis. Ita habemus in Chronico Augustensis Ecclesiæ. Et hanc esse propriam Apostolicæ Sedis functionem, licèt res ipsa clamet, insigniter tamen ob quorumdam contra Benedictum duodecimum Pontificem obloquia, demonstrârunt Magnum Belgii Chronicon, & Henricus Monachus Rebdoiffiensis.

Sanctissima vestra Providentia juxta sancti Petri Damiani consilium rectissimè exordium ducit à supremo Clero Romanæ Ecclesiæ. Nempè Spiritus Sanctus Te docet Christianæ Sanctimoniæ unguentum debere fundi in caput Aaron, quod inde per barbam diffluat usque ad oras totius vestimenti. Et certè Apostolici Patrimonii non recta dispensatio quantum percutiat & lædat infirmas simplicis fidei conscientias, docet concepta in Symmachum Pontificem suspicio. Erat temeraria & falsa. Nihilominùs tantùm valuit, ut Romana

mana plebs ipsum lapidârit. Quod quisque Episcopus Ecclesiæ suæ substantiam, non per filios aut Nepotes, sed per Presbyteros aut Diaconos administrare debeat, & quod ipsis, nisi forsitan Pauperibus, ut minus egeant, nihil posit elargiri, est altissimus clamor Sacrorum Canonum. Nec sine gravi vindicta dantium atque accipientium. Episcopos, qui Nepotibus Dignitates, licet non ex Ecclesiæ facultatibus, sed à Principis gratia ambirent, gravissimè culpavit sanctus Gregorius Nazianzenus. Ex eodem opere Theophilum Alexandriæ Patriarcham malè apud omnes oluisse affirmat Palladii Helenopolitani Episcopi Dialogus cum Theodoro Diacono Romanæ Ecclesiæ. Quid sancti Cyrilli Nepotibus ex isto fonte manaverit, ostendunt Acta Chalcedonensis Concilii. Crimen istud adeò aversatus est Imperator Justinianus, ut eos qui Nepotes haberent aut filios, ad Episcopatum reddiderit inidoneos. Et istas olim leges adeò venerata est Romana Ecclesia, ut propter ipsas Pelagius primus Pontifex Syracusanæ Ecclesiæ Electum, quod filios haberet superstites, nec ad Cethegi Patritii preces fuerit ausus confirmare. Et sanè vestra Sanctitas novit plenam Sacrorum Canonum custodiam ad nullam arctiùs spectare Sedem, quàm ad primam. Novit illos esse Spiritu Dei conditos, ideòque etiam Apostolicæ Sedis Reverentiâ consecrandos.

Qua in re æmulatur Eugenium III. Papam, qui Nepotem

suum Gratianum Romanæ Ecclesiæ sub-Diaconum, virum omni virtutum splendore illustrem, nunquam voluit, vel in Diaconum suum sublimare. Vnde utrique tanta crevit authoritas, ut etiam post Pontificis mortem Henricus secundus Angliæ Rex in suis contra Ecclesiasticam libertatem insultibus, magis timuerit istum unicum sub-Diaconum, quàm omnes Eminentissimos Dominos Cardinales. Ex eadem radice Sanctitati vestræ apud omnes hujus Mundi potestates non minor est authoritas, quàm Beato Pio quinto Pontifici Elizabetham Angliæ Reginam excommunicanti fuisse scribit in Anglicani schismatis historia Venerabilis Nicolaus Sanderus. * Quod *Iudicium* Hæreticos *in primis malè habuit*, *quod non ab alio Pontifice profectum sit*, *quàm ab eo*, *qui omnium bonorum calculis sanctissimus*, *&*, *ipsorum Protestantium opinione*, *in optimis multorum sæculorum Pontificibus habebatur.* * Libro 3.

Ceterùm, qui Vestram Sanctitatem tam gloriosis & necessariis citra quietem laboribus videt distendi, quomodò possit feriari? Hæc enim sunt opera, quæ omninò consequetur magnus ille fructus, quem similibus ab Antecessore vestro Joanne secundo postulatis ac præstitis operibus promisit Imperator Justinianus: *Plus ita & circa vos omnium amor*, *& vestræ Sedis crescet authoritas*. Hinc & ipse apprehendi instrumenta literaria, & pro Apostolica Sede feci, non quod debui aut volui, sed quod potui. *Vt desint vires*, *tamen est laudanda voluntas*. Hanc spero placituram Benignissimæ Sanctitati vestræ, quam ad suæ Ecclesiæ solatium

Divina

Divina Clementia dignetur in multa tempora custodire.

Dabam Romæ, ad Divi Augustini, in Festo Sanctorum Apostolorum Petri ac Pauli, 1679.

Sanctitatis Vestræ

Minimus Famulus

ac Filius,

Fr. CHRISTIANVS LVPVS.

APPROBATIO.

ADMODUM R. D. CENSORIS.

Eximii Patris ac Magiſtri CHRISTIANI LUPI, Sacræ Theologiæ Doctoris & in Facultate Theologica Lovanienſi Regentis, nec non Theologiæ Scholaſticæ Regii, ac Primarii Profeſſoris Liber, cui Titulus, DIVINUM AC IMMOBILE APOSTOLICÆ SEDIS &c, Maxima antiquitatis eruditione plenus, meritò luci publicæ dabitur. Ita cenſeo Lovanii die ſecunda Aprilis anno M. DC. LXXXI.

NICOLAUS DU BOIS.
Sacrarum Litterarum ibidem Primarius Profeſſor &c.

Ego infraſcriptus Ord. Erem. S. P. N. Auguſtini Provinciæ Belgicæ Prior Provincialis,

Facultatem facio Reverendo Admodum ac Eximio Patri Magiſtro CHRISTIANO LUPO, ejuſdem Provinciæ Ex-Provinciali, ut Liber, cui Titulus (DIVINUM AC IMMOBILE S. PETRI APOSTOLORUM PRINCIPIS PRIVILEGIUM) à Theologis ad hoc deputatis approbatus, typis mandetur. Datum Lovanii 27. Februarii 1681.

Fr. JOANNES SMIDTS.

DIVINUM AC IMMOBILE
APOSTOLICÆ SEDIS
Quoad Romanas Appellationes Privilegium,
ADSERTUM AC DEMONSTRATUM
Adversùs quosdam nostrorum
TEMPORUM NOVATORES.

Ost laudatas suas parabolas Sapiens Ecclesiastes adjunxit: *His amplius, fili mi, nè requiras. Faciendi plures libros nullus est finis: Frequensque meditatio, carnis afflictio est*. Alii legunt: *Fili mi cave ne multos libros conscribas. Non est finis.* Quem textum olim Origeni, plurimorum librorum scriptori, quidam objecerunt. Hinc se in Philocalia purgaturus demonstrat omnes veritatis adsertores libros non esse nisi unicum, & solum errorem dividi in plures, atque concludit: "Quare si hæc fidem facere apud vos possunt, quid sit unus liber, & quid multi, nunc magis sum sollicitus, non quidem propter multitudinem Scriptorum, sed propter vim intellectorum, nè forsan eò prolabar ut Mandatum transiliam, si quid præter veritatem tamquam veritatem exponam, vel in uno meorum Commentariorum. Tùm enim fuero Scriptor multorum librorum. Et cum nunc specie ac prætextu cognitionis aliarum opinionum Affeclæ in Sanctam Christi Ecclesiam insurgant, & multorum librorum compositionem divulgent, quibus Evangelicarum & Apostolicarum constitutionum expositionem pollicentur, si jam sileamus, nec illis salutaria & vera documenta opponamus, avidas & jejunas animas cibi inopia expugnabunt, ad vetitas, & omninò impuras, atque abominandas escas festinantes. Quare necessè mihi videtur esse, eum, qui sine fraude ac prævaricatione potest se pro Ecclesiastico sermone Oratorem interponere, & confutare eos, qui falsam sibi cognitionem assumunt, stare adversùm hæretica commenta, & excelsitatem Evangelici præconii illis opponere, in quo est plenissima consensio communis doctrinæ: Veteris cum novo Testamento". Hinc omnia utri-

Cap. 12.

Cap. 5.

usque Testamenti à pluribus conscripta volumina non sunt nisi liber unicus. Proindè soli Errones sunt plurium librorum scriptores. Quos inter omnino sunt, qui Catholicæ Ecclesiæ Monarchiam lacerant aut turbant, ac in Christianum Orbem reducere satagunt schisma Eusebianum. Petulanti errori est obviandum, & contra ipsos ampliandus unicus liber avitæ veritatis. Hoc, fisus Divino auxilio, aggredior, idq; "sine fraude & prævaricatione". Etenim constanter profiteor regulam, quam Imperatori Constantio, Eusebiani Schismatis Coryphæo, Papalis authoritatis protendendæ ambitum & studium
Epist. 2. improperanti, reposuit Liberius Pontifex: "Secutus sum morem, or-„dinemq; Majorum. Nihil addi Episcopatui urbis Romæ, nihil minui passus sum.

DISSERTATIO PRIMA.

De antiquis Gallicanæ Ecclesiæ ad Apostolicam Sedem Appellationibus.

CAPUT PRIMUM.

Exponuntur Paschasii Quesnelli Sensa circa has Appellationes.

MOta inter Sanctum Leonem Pontificem, & SanctumHilarium Arelatensem Archi-Episcopum quæstio est Eruditis explorata. Originem duxit ex Chelidonii Episcopi, per Hilarium Synodaliter degradati, ac Romam appellantis, facta per San-
Cap. 16. ctum Leonem reparatione. Dicebatur ille inter-„nuptam suo adhibuisse conjugio, & sæculi administratione perfunctus capitali aliquos condemnasse sententia". Ita scribit in præfati Hilarii vitâ incognitus Auctor, quem prætendunt esse S. Honoratum Massiliensem Episcopum, atq; adjungit: "Accusatio testimoniis confirmatur". Et prosequitur: Chelidonius Ur-„bem credidit expetendam. Quod ubi comperit vir B. Hilarius, in-„concussâ fidei radice constanter animatus, intrepidus Urbem Romanã „festinus intravit. Apostolorum ac Martyrũ occursu peracto, B. Leoni Papæ

"Papæ illicò se præsentat, cum reverentia impendens obsequium, & ,,cum humilitate deposcens,ut Ecclesiarū statum more solito ordinaret, ,,adstruens aliquos apud Gallias publicam meritò excepisse sententiā, ,,& in Urbe Sacris Altaribus interesse. Rogat atque constringit, ut si ,,suggestionem suam libenter accepit, secretò jubeat emendari. Et ,,se ad officia, non ad causam venisse. Protestandi ordine, non accu- ,,sandi, quæ sunt acta suggerere. Porrò autem si aliud velit, se non ,,futurum esse molestum. Et quod tantorum virorum, præsertim ,,jam ad supernam gratiam vocatorum, nec in narratione audeo ju- ,,dicia ventilare, hoc breviter tetigisse sufficiat: Quod solus tantos ,,sustinuit, quod nequaquam minantes expavit, quod inquirentes ,,edocuit, quod altercantes vicit, quod potentibus non cessit, quod ,,in discrimine vitæ positus, communioni suæ, quem cum tantis ,,viris damnaverat, conjungi nullatenùs acquievit, quod custodibus ,,appositis, hyemis rigore sæviente, quos ratione non flexerat, cre- ,,didit relinquendos".

Encomiastes affirmat plura. Primò, quod Chelidonii Appellationem ac Romanum accessum Hilarius indignissimè tulerit, ideoque sit ipsum mox secutus. Et quidem per saxeas alpes, pedes, sine equo aut asino. Emphaticè hæc disertè addit. Secundò affirmat, quod Hilarius primùm Sanctos Apostolos & Martyres, deinde statim Pontificem salutaverit, cum reverentia impendens obsequium. Haud dubiè tunc etiam consueta oscula pedum. Tertiò, quod cum humilitate depoposcerit Ecclesiarum statum more solito per Pontificem ordinari. Questus est vetustum administrandæ Ecclesiæ modum à Pontifice alterari ac innovari. Et expressit inductæ novitatis speciem: "Adstruens aliquos apud Gallias publicam merito excepisse sententiam, & in Urbe Sacris Altaribus interesse". Notat Chelidonium, quem in Gallia degradatū, Pontifex ante visum ac auditum Hilarium, antè discussam causam revestiverat in Episcopum, & uti talem permiserat secum in Sacris procedere. Et hoc in puncto censuit Pontificem excessisse. Hinc ipsum rogavit atque constrinxit, ut suum factum secretò emendaret. Addidit se ad officia, ad explendum Metropolitici muneris debitū venisse, non ad istam causam judicialiter retractandā. Hinc se uti protestandi ordine, non accusandi. In Romano, aut quovis alio appellatarum causarum judicio prior judex demutatur in Reum, aut certè in Accusatorem: Eò descendere Hilarius noluit, ideoque edixit se simpliciter protestari. Et nostri Leonis clementiam

audiamus ex ejus litteris ad Episcopos Viennensis Provinciæ: "Hilarius nobiscum residens". Honoravit Hilarium, non detrusit ad Reos aut Accusatores; sed uti conjudicem in appellationis retractatu gratiosè admisit ad Synodalem consessum & suffragium. Quæ fuit gratia admodùm singularis.

Præfatus Encomiastes pergit: "Solus tantos sustinuit, minantes „nequaquam expavit, inquirentes edocuit, altercantes vicit, po-„tentibus non cessit, in discrimine vitæ positus, communioni suæ, „quem damnaverat, conjungi nullatenus acquievit". Hæc omnia egit, qui dixerat se venisse ad simpliciter protestandum. Verùm longè alia scribit in præfatis litteris magnus Leo: "Quæ apud nos in „causa Chelidonii Episcopi Gesta confecta sint, & quę Hilarius dixerit „dum cum eodem præsente Episcopo audiretur, inditus chartis re-„rum ordo demonstrat. Ubi postquam Hilarius rationabile, quod „in sanctorum concilio Sacerdotum posset respondere, non habuit, „ad ea se occulta cordis ipsius transtulerunt, quæ nullus Laicorum „dicere, nullus Sacerdotum posset audire. Doluimus, Fratres, & „hunc ejus mentis tumorem medelis patientiæ nostræ curare tentavi-„mus. Nolebamus etenim ea illi exacerbare vulnera, quæ suæ ani-„mæ insolentibus subindè sermonibus infligebat: Et quem suscepe-„ramus ut fratrem, delenire magis ipsum, quamvis ipse se suis res-„ponsionibus innodaret, quàm contristare nostris interlocutionibus „nitebamur. Absolutus est Chelidonius Episcopus, quoniam se inju-„stè Sacerdotio fuisse dejectum, manifestâ testium responsione, ip-„so etiam præsente monstraverat, ita ut quod Hilarius nobiscum „residens posset opponere non haberet". Paternum contrà viduarum maritos Canonem demonstrat plenissimè observari à Romana Ecclesia, addit Chelidonium ab isto vitio probatum immunem, atque „concludit: "Mansisset namque in illum prolata sententia, si obje-„ctorum veritas exstitisset. Redditus itaque est Ecclesiæ suæ, & „huic, quam amittere non debuit, dignitati Co-Episcopus noster „Chelidonius, sicut Gestorum series, & post decursam cognitionem sententia, quæ à nobis prolata est, testatur".

Aliud ille Encomiastes, longè aliud scribit magnus Leo. Ille Hilarium in Romana Synodo vicisse ac triumphasse, hic affirmat fuisse convictum atque confusum, utpotè qui pro suo in Chelidonium judicio nihil rationabile potuerit adducere. Hinc in iram abreptus prorupit in mentis tumorem, in suorum arcanorum propalationem

tionem

tionem, in insolentes sermones, quos Laicorum nemo dicere, nemo Sacerdotum posset audire. Et adjunxit contumaciam, de qua Scriptor iste: "In discrimine vitæ positus", utique apud Urbem Romanam, communioni ejus, videlicet Chelidonii, quem cum tantis viris, inter quos S. Germanus, Antisiodori Episcopus, damnaverat, conjungi nullatenùs acquievit". Papale pro Chelidonio judicium probare & admittere contumaciter noluit: Noluit Chelidonio ut Episcopo communicare. Hinc custodibus appositis, hyemis rigore sæviente, „quos ratione non flexerat, credidit relinquendos". Pontifice insalutato aufugit. Verba, "Custodibus appositis", innuunt durum Hilarium fuisse Papali jussione, ne fugeret, arctè custoditum.

Notanda sunt hæc Laudatoris verba: "Tantorũ virorũ, præsertim „jam ad supernam gratiam vocatorum, nec in narratione audeo judicia „ventilare. Paschasius Quesnellus non probat hanc modestiam: Reve„latâ fronte asseverat S. Leonem graviter & multipliciter excessisse. Hinc demonstrare cogor excessisse Hilarium. Antè Sardicensem Synodum aliqui hinc indè Metropolitæ degradatis á se Episcopis mox consecrabant successorem, & Romanæ appellationi solum dabant devolutivum effectum, non suspensivum. Adversabatur Apostolico Canoni. Hinc quartus laudatæ Synodi Canon de appellante Romam Episcopo edixit: "Non priùs in Cathedram alius substituatur, quam Romanus Episcopus causâ cognita sententiam tulerit". Edixit per appellationem suspendi Metropolitæ, aut etiam Patriarchæ judicium, appellantem permanere Episcopum, spoliari non posse, spoliatum plenè restituendum, ne nudus ac inermis teneatur cum armato Metropolita, ac ejus Synodo præliari. Hinc pro Maximo Cynico, qui à Constantinopolitana Synodo degradatus Romam appellaverat, & in cujus appellantis locum illa consecraverat Nectarium, ad Imperatorem Theodosium scripserunt S. Ambrosius & cæteri Italiæ Episcopi: Prius quam attentaretur ista Consecratio, "constare oportuit, utrùm huic abrogan„dum, quàm alii conferendum Sacerdotium videretur. Itaque cum „Maximum Episcopum receperunt in communionem nostra Consor„tia, quoniam cum à Catholicis constitit Episcopis ordinatum, nec „ab Episcopatus Constantinopolitani petitione putavimus removendum". Exstat epistola apud Jacobum Sirmondum post Appendicem Theodosiani Codicis. Affirmat appellantem à sibi pe tantam Synodum inflicta degradatione Maximum fuisse á S. Damaso Pontifice ac ejus Synodo agnitum pro Episcopo, atquè ita admissum

ſum ad judicium retractatorium. Plurima ſunt hujuſmodi exempla Eandem regulam in degradato ac appellante Chelidonio ſecutus fuit magnus Leo Pontifex: Hinc vana fuit Hilarij querimonia. Et hic fuit primus illius exceſſus.

Secundus fuit, quod Papale de Chelidonio judicium protervus ſpreverit, illum noluerit agnoſcere ut Epiſcopum, nec ipſi ut tali communicare. Tertius eſt, quod Româ aufugerit inſalutato Pontifice. Utique poſt abſolutum ac reparatum Chelidonium. Ex nimia impatientia. Paſchaſius Queſnellus ſcribit egreſſum ante pronuntiatam ſententiam. Verùm plura S. Leonis verba palàm innuunt oppoſitum. Quartum ejus exceſſum edicit S. Leo in litteris ad Epiſcopos Viennenſis Provinciæ: " Non nobis Ordinationes veſtrarum Provincia- „rum defendimus, quod poteſt forſitan ad depravandos Sanctitatis „veſtræ animos Hilarius pro ſuo more mentiri".Quintus exceſſus eſt, quod non dumtaxat in Galliam redux, ſed & in alma urbe, ac in ipſa Papali Synodo effutiverit inſolentes ex iracundia ſermones,quos "nullus Laicorum dicere, nullus Sacerdotum poſſet audire".

Qui ab Hilario Romanas Appellationes cenſent tentatas excuti, ſunt in ipſum graviter injurii. Omnis lis fuit non de ſubſtantia, ſed de forma ſardicenſi. In Chelidonii reparatione damnavit duo. Primò reparationis modum. Reveſtitionem ante omne jucidium. Clamavit illum non ex Canone, ideoque non ex S. Petri Privilegio reparatũ, ſed violenter per potentiam, ideoque ipſi noluit uti Epiſcopo communicare. At inania clamaſſe evincunt hæc verba Pontificis: " Abſo- „lutus eſt Chelidonius Epiſcopus, quoniam ſe injuſtè Sacerdotio „fuiſſe dejectum manifeſtâ teſtium reſponſione, ipſo etiam præſente „monſtraverat, ita ut quod Hilarius nobiſcum reſidens poſſet oppo- „nere, non haberet. Remotum eſt judicium, quod ab Hilario pro- „latum in hac ſententia legebatur". Chelidonius, licet ob invocatum Sancti Petri auxilium ſtatim reindutus, tamen non niſi poſt plenum examen fuit purgatus, ac in Epiſcopali gradu ſtabilitus.

Alter Hilarii clamor fuit longè audacior. Audiamus rem ab ipſo Pontifice. Divinum, qui etiam in Succeſſores traducitur, S. Petri Apoſtoli Primatum exponit eleganti ac ſublimi compendio, atque proſequitur: " Verùm hanc Petræ iſtius Sacratiſſimam firmitatem, „Deo ædificante conſtructam, nimis impiâ vult præſumptione vio- „lare, quiſquis ejus poteſtatem tentat infringere favendo cupidita- „tibus ſuis, & id quod accepit à Veteribus, non ſequendo. Cùm

nulli

„nulli se subditum legi, nullis institutionis Dominicæ credat regu-„lis contineri, à vestro nostroque per usurpationis ambitum more „desciscens præsumendo illicita, & quæ custodire debuit negligendo. „Verùm hæc nos, servatâ circà vos nostræ charitatis gratiâ, quam „Sanctitati vestræ Apostolica semper Sedes impendit, nitimur con-„silio maturiore corrigere, & vestrarum Ecclesiarum statum, „communicato vobiscum labore, componere, non nova instituen-„tes, sed vetera renovantes, ut in status consuetudine, quæ nobis à „nostris Patribus est tradita, perduremus, & Deo nostro per boni „operis ministerium, remotis perturbationum scandalis, placea-„mus. Nobiscum itaque vestra Fraternitas recognoscat Apostoli-„cam Sedem, pro sui reverentia, à vestræ etiam Provinciæ Sacerdo-„tibus, innumeris relationibus esse consultam, & per diversarum, „quemadmodum vetus consuetudo poscebat, appellationem causa-„rum aut retractata, aut confirmata fuisse judicia, adeò ut servatâ „unitate spiritus in vinculo pacis, commeantibus hinc indè litteris, „quod sanctè agebatur perpetuæ proficeret charitati: Quoniam sol-„licitudo nostra, non sua quærens, sed quæ sunt Christi, dignitatem „Divinitùs datam nec Ecclesiis, nec Ecclesiarum Sacerdotibus abro-„gabat. Sed hunc tramitem, semper inter Majores nostros & benè „tentum & salubriter custoditum, Hilarius Ecclesiarum statum & „concordiam Sacerdotum novis præsumptionibus turbaturus exces-„sit, ita suæ vos cupiens subdere potestati, ut se B. Apostolo Petro „non patiatur esse subjectum, Ordinationes sibi omnium per Galliam „Ecclesiarum vindicans, & debitam Metropolitanis Sacerdotibus in „suam transferens dignitatem, ipsius quoque Beatissimi Petri reve-„rentiam verbis arrogantioribus minuendo, cùi cùm præ cæteris „solvendi & ligandi tradita sit potestas, pascendarum tamen ovium „cura specialiùs mandata est: Cui quisquis Principatum æstimat de-„negandum, illius quidem nullo modo potest minuere dignitatem, sed „inflatus Spiritu superbiæ suæ semet ipsum in inferna demergit".

Hinc discimus plura. Primò, quod mota inter magnum Leonem & S. Hilarium quæstio fuerit de Gallicanæ Ecclesiæ, Episcoporum præsertim, ad Apostolicam Sedem ac ejus Pontificem appellationibus. Secundò, quod hæ appellationes sint antiqua Gallicanæ Ecclesiæ consuetudo: Non novum Institutum, sed vetusta traditio. Tertiò, quod exstent diversa illius antiqua exempla. Quartò, quod Apostolica Sedes Gallicanæ Ecclesiæ judicia, ad se per appellationem

de-

devoluta, quandoque confirmaverit, quandoquè caſſarit & reformarit, ideòque ſuper ipſa habuerit ac exercuerit pleniſſimam authoritatem. Quintò, quod propter has appellationes nulla unquam fuerit contentio inter Eccleſias, ſed conſtans ſpiritus in pacis vinculo unitas, perpetua ac inconcuſſa charitas. Sextò, quod hic ſit vetuſtus trames, inter Majores noſtros bene tentus, ac ſalubriter cuſtoditus. Septimò, quod hæc ſit Dominica ſeù Evangelica regula. Octavò, quod Romana Eccleſia non ſua, ſed quæ Chriſti ſunt quærat, adeoque alijs Eccleſiis aut Epiſcopis datas Divinitùs dignitates nunquam tentarit invadere: Quod iſtæ appellationes ſint Divina dignitas Romanæ Eccleſiæ. Nonò, quod quiſquis hanc ejus dignitatem tentat infringere, non ſequatur traditionem veterem, ſed ſerviat ſuis novellis cupiditatibus: Quod ſequatur novæ uſurpationis ambitum, quod deſciſcat à veteribus Eccleſiæ moribus, quod præſumat illicita, quod velit eſſe exlex, etiam extra regulas Dominicæ inſtitutionis. Decimò, quod hæc omnia facinora patret Metropolita Hilarius. Quod Eccleſiarum ſtatum & Epiſcoporum concordiam turbet novis præſumptionibus. Quod totius Narbonenſis Galliæ Epiſcopos cupiat ita ſuæ ſubdere poteſtati, ut ſe B. Petro non patiatur eſſe ſubjectum. Quod nempè ipſos à ſe ſynodaliter damnatos clamaret non poſſe accedere Romam; ſua judicia non poſſe iſtic retractari per Pontificem, longè minus reformari. "Quin & ipſius quo-
„que Beatiſſimi Petri reverentiam minuebat verbis arrogantioribus,
„cui cum præ cæteris ſolvendi & ligandi tradita ſit poteſtas, paſ-
„cendarum tamen ovium cura ſpecialiùs mandata eſt. Ut Romanas appellationes truncaret, quibuſdam videtur ipſum quoque
„S. Petri Primatum arietaſſe. Hæc verba, "Cui cum præ cæteris, &c.
„Videntur mendoſa. Videtur legendum: Cui licet cum cæteris, &c. Magni & multi ſunt hi exceſſus S. Hilarii.

Ad laudata Pontificis verba ſcribit in quinta Diſſertatione Paſchaſius Queſnellus: "Controverſiæ cardo in eo poſitus eſt, utrùm recep-
„ti tunc in Gallia Canones, & Gallicanæ Eccleſiæ mores ac conſue-
„tudo id ab Hilario exigerent, ut ſententiam ritè & Canonicè in Gal-
„licana ſynodo prolatam ab Epiſcopo Romano ad examen revocari,
„& vi appellationis aut confirmari, aut retractari ſineret. Quid poſte-
„rioribus ſæculis actum fuerit, vel fieri debuerit, quid novo, ut aiunt,
„jure, noſtrâ vel Majorum ætate, quid etiam per illa tempora in aliis
„Provinciis fuerit vſu inductum, non eſt animus inquirere: Quippe
quod

„quod ad Hilarii causam non facit. Satis enim superque sanctissima „ejus memoria ab omni improbæ cupiditatis nota vel violati Pontifi„cii juris suspicione vindicabitur, si nihil ab ipso præsumptum esse „ostenderimus, quod Gallicanæ Ecclesiæ consuetudini consonum „non esset, nec ullam unquam appellationem à Gallicanis partibus „ad Romani Episcopi tribunal esse delatam ab ipsis fidei incunabulis „usque ad Hilarii Arelatensis tempora. Totum igitur opus, totus „labor noster in examine erit Facti, non in discussione Juris, quæ ab „Instituto nostro aliena est."

Quin immò, optimè Quesnelle, te misces quæstioni juris: Affirmas à Gallicanâ olim Ecclesia ad Apostolicam Sedem non potuisse provocari. Etenim prosequeris: " Porro jam à primordiis seminati intrà „Regiones nostras Evangelii hoc Antistitum Gallicanorum mentibus „insedit, quod Africanis semper fuit persuasum totis his quadringen„tis quinquaginta & amplius annis, nempè Episcopatum unum esse „atque indivisum, cujus à singulis in solidum pars tenetur, ac pro„inde si quem ex portione gregis Christi adscripta, quam regit Pa„stor unusquisque ac gubernat, in aliquod crimen prolabi continge„ret, apud eundem agere causam suam compelli debere, servato ap„pellanti ad Provincialem vel etiam majorem synodum jure. Si quis „secùs fecisset, & ad extraneos judices vellet per appellationis li„bellum confugere, is Episcoporum concordiam cohærentem colli„dere, unitatemque scindere meritò putabatur. Authoritas autem, „quæ Episcopis quibusque in suos Presbyteros, cæterosque gregis „sui alumnos competebat, hæc eadem Metropolitanis unà cum Pro„vinciæ Concilio in Comprovinciales Episcopos deferebatur jure quo„dam naturali, & consuetudine ab omnibus receptâ, quam sacro„sancta postmodum Conciliorum firmavit authoritas". Palam dogmatizat & in Gallicanâ & in Africana olim Ecclesia nec Presbyteros aut alios Clericos, immò nec ipsos Episcopos potuisse à suæ Synodi judicio Romam accedere aut appellare. Omnium Provincialium aut sanè Diœcesanarum Synodorum judicia fuisse olim inconcussa atque inappellabilia. Eusebiana Arianorum factio in suo olim Philippo-Politano Conventiculo sanxit Patriarchalium Synodorum judicia esse istiusmodi; de Provincialibus nemo unquam Orthodoxus, nisi nostris nuperrimè diebus, istud somniavit: Somniarunt id in Opere de Sacerdotii ac Imperii concordia Petrus de Marca, & in Præfatione ad Gratiani Monachi Decretum Stephanus Baluzius. Has sordes

 refor-

resorbet Paschasius Quesnellus. Inconcussam Provincialium synodorum authoritatem censet esse *jus quoddam naturale*.

CAPUT II.

An Gallicani Episcopi à suis synodis damnati olim appellaverint ad Sedem Apostolicam?

IAm audivimus magnum Leonem in momentosissima ad Viennensis Provinciæ Antistites epistola id constantissimè affirmantem: Asseverantem innumera Relationum, diversa esse Appellationum exempla. Verum Paschasius Quæsnellus hæc omnia evadit insigni compendio: " quod vt ritè ac se-,,cundùm juris ipsius leges inquiratur, non ex ,,Leonis Epistola, alijsque Scriptis discutiendum est, nemo enim ,,in propria causa testis est idoneus; sed ex publicis, quæ supersunt, ,,Ecclesiæ monimentis, quæ quid in occurrentibus Episcoporum cau-,,sis gestum sit, sincerè exhibent". Et infra scribit: "Qui attentè, ,,nec occupato animo ea omnia perspexerit, quæ hactenùs disservi-,,mus, haud dubio, quin conceptam adversùs Hilarium pervica-,,ciæ, cupiditatis, ambitionisque opinionem facilè ex animo de-,,ponat, hocque potiùs sibi persuadebit, Majorum suorum vesti-,,gia pressisse Hilarium, cum sententiam in Synodo latam à San-,,ctissimis Episcopis tantâ constantiâ & fortitudine tutatus est: Sed ,,mirabiturècontra, quod S. Leo consuetudinem disciplinamq; tam ,,continuâ serie custoditam sit prætergressus, Sedis suæ amplitudini, ,,quæ Sanctorum etiam virorum infirmitas est, plùs æquo studens". Pergit in tertia istius Dissertationis parte: "Nihil contrà Canones ,,actum est ab Hilario, immò verò nihil nisi pro custodia Canonum, ,,vel contrà Chelidonium decretum in Synodo, vel Romæ coram ,,Pontifice prolatum est ab Hilario. Quamobrem quod Leoni sen-,,tentiam æquitate plenam rescindere volenti strenuè obstiterit, non ,,proterviæ in eo indicium, sed invicti animi, disciplinæque tenacissi-,,mi argumentum fuit". Affirmat Hilarium per omnia benè, S. Leonem per omnia malè egisse: Excessisse suæ potestatis limites, esse prævaricatum Canones, Gallicanas appellationes esse per ipsum intrusas, ideoque in suis momentosissimis litteris imposuisse varia, immò esse mentitum: Ad protendendam suæ Sedis amplitudi-

nem.

nem. Eodem pede graditur in Dissertatione de causa & Romana appellatione Hæresiarchæ Eutychetis : " Non Leoni ipsi, Sanctissimo Num. 3.
„licet viro, aurem accommodamus, Sedis videlicet suæ splendorem
„ac jura prosequenti".

Est lepida evasio. Hausta ex purissimis Fontibus : Ex Marco Antonio de Dominis, Archi-Apostata Spalatensi, qui Sancti Petri supra alios Apostolos Primatum impugnans, tentans destruere, S. Leonis sibi ipsi opponens testimonia, respondet & scribit : " Fateor,
„si præcedentia & subsequentia hujus eloquentissimi Pontificis verba
„ba considerentur, eum plurimum in Petri Primatum inclinare.
„Ex quo Primatu cum Romani Pontificis Primatus deducatur, quid-
„ni Leo Romanus Episcopus in propriæ dignitatis & Sedis authori- Lib. 1. Cap. 5
„tatem inclinet, ubi liberum videatur esse opinari? Propterea om-
„nium Romanorum Pontificum in hoc genere Dicta meritò suspe-
„cta possint haberi". Demonstrare nititur nemini credendum in cau-
„sa propria, & concludit : " Verùm hoc non tam Leonis, aut alio-
„rum veterum Pontificum elationi aut ambitioni, ut nunc, quàm
„bono cuidam pioque ipsorum Zelo tribuendum, dum Cathedram
„suam exaltarent, quo nimirùm syncerâ tùnc fide, additâ Sedis
„authoritate, tot undique pullulantes hæreses possent faciliùs com-
„primere". Calva excusatio.

Marcus Antonius hæc didicit à Joanne Calvino. Hic in quarto Institutionum libro affirmat prætensum Romanæ Ecclesiæ Prima-
„tum consistere in quatuor capitibus : " Ordinatione Episcoporum, Cap. 7.
„Conciliorum Indictione, audiendis appellationibus, aut jurisdi-
„ctione, Monitionibus castigatorijs aut Censuris". Demonstrare
„nititur quartum ac duo priora nunquam competisse Romano Epis-
„copatui, atque prosequitur : " Superest quarta species Potestatis,
„quæ appellationibus constat. Summum imperium penes eum esse
„constat, ad cujus tribunal provocatur. Multi sæpè Romanum Pon-
„tificem appellarunt : Ipse quoque causarum cognitionem ad se tra-
„here conatus est, sed semper fuit derisus, quoties suos fines excef-
„sit Nihil dicam de Oriente aut Græcia, sed constat Galliæ Epis-
„copos fortiter restitisse, cum sibi imperium in eos sumere videretur.
„In Africa diù fuit ea de re dissertatum".

Etiam ipse Galliam Africæ æquiparat, & affirmat neutra in Diæcesi Romanas olim appellationes fuisse admissas. An S. Hilarii cum Magno Leone, an verò Hincmari Remensis cum Nicolao primo &

Adriano secundo, an potiùs ambas quæstiones respiciat, non possim affirmare. Quidquid sit, blaterat Pontificem semper fuisse derisum; ideoque nec creditum ipsi, nec esse credendum. Calvinus hæc didicit ab Eusebiana Arianorum factione, quæ in præfato Philippo-Politano Conventu S. Julium Pontificem arguit, quod suæ Papalis authoritatis limites excessisset, & tentasset transfigere. Ex quo spiritu etiam Imperator Constantius istud ipsum improperavit S. Liberio. Et erat quæstio de appellationibus.

Num. 14. Sequentia Paschasii Quesnelli verba sunt nonnihil molliora: Talis „fuit Ecclesiæ Gallicanæ status usque ad S Leonis tempora, qui „proindè cum dixit per diversarum appellationem causarum, sicut vetus consuetudo poscebat, aut retractata, aut confirmata fuisse „judicia, vel memoria lapsus est, vel à Chelidonio palpante & im„ponente delusus, vel denique alia penes se rerum in Galliis gesta„rum monimenta habuit, quæ ad nos usque non pervenerunt". Hoc tertium est omninò verum. S. namque Leo ex authenticis suæ Ecclesiæ Scriniis scripsit, ideòque à nemine est arguendus falsi, longè minùs imposturæ aut mendacii. Scripsit ex sui Prædecessoris Innocentii ad S. Victricium Rothomasensem Metropolitam litteris: Si „quæ causæ vel contentiones inter Clericos, tam superioris ordinis „quam etiam inferioris, fuerint exortæ, ut secundum Nicenam Sy„nodum congregatis ejusdem Provinciæ Sacerdotibus jurgium ter„minetur. Nec alicui liceat, sine præjudicio tamen Romanæ Ec„clesiæ, cui in omnibus causis debet reverentia custodiri, relictis „his Sacerdotibus, qui in eadem Provincia Dei Ecclesiam nutu Di„vino gubernant, ad alias convolare Provincias. Quod si quis fortè „præsumpserit, ab officio Clericatus submotus, velut injuriarum „reus judicetur.

Agit de interjectis post terminatum à Provinciæ Synodo jurgium appellationibus. De appellationibus etiam infimi Cleri. Affirmat ipsas fieri non posse ad vicinam, quamvis in Gallia, vel alibi Provinciam, sed dumtaxat ad Sedem Romanam. Huic enim in omnibus causis debet custodiri reverentia: Utique non solius Relationis reverentia, sed & Appellationis. Et quod ita sanxiverint non soli Sardicenses, sed etiam Nicæni Canones, suo loco demonstrabitur. Proindè non soli Episcopi, sed & infimus Galliæ Clerus semper Romam provocavit.

Paschasius Quesnellus reponit hæc verba, "Cui in omnibus causis debet

„debet reverentia custodiri", non reperiri apud Abbatem Dionysium Exiguum, ideòque esse spurium additamentum: Et margine irrepsisse in textum. Respondeo ista verba reperiri in pluribus exemplaribus Dionysio antiquioribus, ideòque locum esse his ipsius Paschasii Quesnelli de quodam Africano, etiam non reperto apud Dio„nysium, Canone verbis: Responderi potest Dionysium incidisse „in truncatos mendososque Codices, nec Africanam collectionem „habuisse ex Romano Codice, in quem Africanorum ad Bonifacium „Epistola numquam relata esset". Et certè clausulam istam esse legitimam agnoscunt non solummodò Jacobus Sirmondus ac Philippus Labbæus, sed etiam Petrus de Marca, ac Hincmarus Remensis. Ex quo lucet ipsam apud Gallicanæ Ecclesiæ Bibliothecas esse antiquissimam, ac universalissimam. Addo tamen forsitan esse spuriam & adjectitiam. Etenim deest etiam in antiquo Codice Romanæ Ecclesiæ. Quidquid sit, ipsius intermissio nobis non nocet. Ejus quippe substantia plenè continetur in verbis prioribus: " Sine præjudicio tamen Romanæ Ecclesiæ".

Hæc omnia affirmāt in Novella ad Ætiū Patriciū ac utriusq; militiæ Magistrum lege Imperatores Theodosius II. ac Valentinianus III. "His „talibus & contra Imperii Majestatem, & contra reverentiam Apo„stolicæ Sedis admissis per ordinem Religiosi viri Urbis Papæ cog„nitione discussis, certa in Hilarium ex his, quos malè ordinaverat, lata sententia est". Agit de Apostolica in Hilarium ac perperam ab ipso consecratos Episcopos lata sententia. Et prosequitur: "Et erat qui„dem ipsa sententia per Gallias etiam sine Imperiali sanctione valitura. „Quid enim tanti Pontificis authoritati in Ecclesias non liceat"? Utique sententia, quæ damnatos per Hilarium Episcopos repararat, & per ipsum consecratos degradarat. Et post quædam denuò pergit: "Ne „levis saltem in Ecclesias turba nascatur, vel in aliquo minui Religio„nis disciplina videatur, hoc perenni sanctione decernimus, ne quid „tam Episcopis Gallicanis, quàm aliarum Provinciarum contra con„suetudinem veterem liceat sine viri venerabilis Papæ Urbis æternæ „authoritate tentare, sed illis, omnibusq; pro lege sit, quidquid sanxit „vel sanxerit Apostolicæ Sedis authoritas, ita ut quisquis Episcopo„rum ad judicium Romani Antistitis vocatus venire neglexerit, per „Moderatorem ejusdem Provinciæ adesse cogatur, per omnia ser„vatis, quæ Divi Parentes nostri Romanæ Ecclesiæ detulerunt". Principes palàm agunt de Romanis appellationibus. Palàm asserunt

ipsas esse antiquam consuetudinem: Non donatam, sed Romanæ Ecclesiæ delatam à suis etiam Majoribus. Utique secundùm Nicænos ac Apostolicos Canones. Hoc enim Imperator Valentinianus profitetur in varijs quoque literis, scriptis adversùm Acta Ephesini Latrocinij.

Harum Appellationum ac Evocationum antiquitas laudatur etiam à S. Avito, Viennensi Archi-Episcopo, in litteris ad Romanæ Urbis Senatores Faustinum & Symmachum: "Fuerat talis status re„rum desiderandus, ut ipsi per nos Urbem Orbi Venerabilem pro de„pendendis Divinis humanisque officijs expeteremus". Hoc est, antiquus Galliæ sub Romano Imperio status, antè ipsam laceratam à Barbaris. Et inter ista Divina ac humana Episcoporum apud almam Urbem officia omninò erant & appellationes. Lucet hoc ex alijs ejusdem S. Episcopi litteris ad illustrem virum Ansemondum. Nescio quis petulcus juvenis Sacram Virginem maculaverat, & pro ipso ad solemnem pænitentiam damnato Ansemondus intercedebat,
Epist. 49. hinc ad ipsum Avitus: "Licet diversas in me flammas evomat, & ad „Romanæ forsan Ecclesiæ audientiam vocet, nec minas adsentatione placabo, nec fatigationes itinerum verebor". Hinc discimus varia. Primò, quod isto etiam, dùm Barbari Reges omnem Romanum sine sua venia accessum vetabant, tempore non soli Gallicani Episcopi aut Clerici, sed etiam Laïci consueverint Romam appellare. Secundò, quod appellarint etiam à publicis pænitentijs. Tertiò, quod appellatio impositorem pænitentiæ Episcopum evocaret, & cogeret ad Romanum accessum. Quartò, quod Barbari Reges istas appellationes ac evocationes nec sisterent, nec impedirent. Nec ista fuit nova apud Gallias disciplina. Quod antiqua fuerit, laudata per præfatam S. Leonis Epistolam, rectè advertit, ac disertè affirmat in suis ad S. Aviti Epistolas Notis Jacobus Sirmondus.

Eandem sententiam constanter tenuerunt Imperator Ludovicus Pius, & cuncti tùnc per Galliam ac Germaniam Episcopi. Etenim
Cap. 15. ille sanxit in quarto Additamento suorum Capitularium: "Ut om„nes Episcopi, qui in quibusdam gravioribus pulsantur vel crimi„nantur causis, quoties necesse fuerit, liberè appellent Apostolicam „Sedem, atque ad eam quasi ad matrem confugiant, ut ab ea, si„cut semper fuit, profulciantur, defendantur & liberentur, cujus „dispositioni omnes majores Ecclesiasticas causas, & Episcoporum „judicia, antiqua Apostolorum, eorumque Successorum, atque Cano-

„Canonum authoritas reservavit. Quoniam culpantur Episcopi, qui „aliter erga fratres egerint, quam ejusdem Sedis Papæ fieri placuerit. „Canonibus quippè jubentibus in talibus absque Romano nil decerni „Pontifice, nec ad Synodum Episcopum convocari debere: Et quid-„quid ex his eo inconsulto præsumptum fuerit, viribus carere". Romanas Appellationes affirmat esse antiquam SS. Apostolorum, Successorum Episcoporum, & Sacrorum Canonum authoritatem. Et firmat ex Synodo Sardicensi, ex S. Leonis ad Cæsareensis Mauritaniæ Episcopos litteris, ac ex laudata lege Theodosii ac Valentiniani. Hanc omninò respiciunt hæc verba: " Culpantur Episcopi, qui „aliter erga fratres egerint, quam ejusdem Sedis Papæ fieri placuerit". Quæ omnia in suis Capitularibus firmavit & Carolus magnus. Quin immò hæ appellationes sunt Evangelicum jus, S. Petro ac ejus Successoribus datum per Domini verba: *Confirma fratres tuos.* Ita tradunt antiquissimi atque gravissimi Patres.

Eadem omnia firmat S. Hilarij pænitentia ac palinodia, de quo in Gallias regresso scribit ejus Encomiastes: "in civitatem regressus, „licet corporali infirmitate fractus, tamen perfectione sanctus, & „pietate promptissimus, totum se ad placandum tunc animum S. „Leonis inclinatâ humilitate convertit. Misit primitùs Ravennium Cap. 17. „tùm Presbyterum, postmodò proprium Successorem; deindè „Sanctum Nectarium, Sanctumque Constantium, præcipuos Sa-„cerdotes". Fecit hæc omnia non spontaneo motu, sed compulsus novâ evocatione Pontificis, & Divali jussione Valentiniani Imperatoris. Hæc ipsi extorserunt humilitatem, & voluntatem placandi Pontificis: A personali accessu se excusavit ob infirmitatem, atque ita misit suorum Presbyterorum Primatem Ravennium. Verùm hæc Legatio non satisfecit Apostolicæ Sedi: Hinc successit alia per duos digniores provinciæ Episcopos, Nectarium Diniensem, & Constantium Ucetiensem. Pergit Encomiastes: " Quanta in hac causa dictaverit, huic operi nulla possum ratione connectere". Suorum Actorum plures scripsit Apologias, haud dubiè partim expurgatorias, partim pænitentiales. Hoc palàm asserunt verba". Inclinata humilitate". Sua contra Chelidonium judicia & Acta studuit, licet non firmare, tamen purgare. Huc respicit Encomiastes: „Tantorum virorum nec in narratione audeo ventilare judicia.

Etenim Hilarius, licet erraverit, possit fuisse non prævaricatus; Quod tamen de suis in Apostolicæ Sedis authoritatem Attentatis

tatis omninò egerit pœnitentiam, & pœnitentiales ſcripſerit Apologias, non eſt dubitandum. Alias nunquam admiſiſſet Romana Eccleſia: Item ſinè alijs Hilarium nunquam inſcripſiſſet ſuis Sanctorum tabulis. Haſce purgatrices ac pœnitentiales literas haud dubiò detulerunt Legati Epiſcopi. Et nihilominus Leonem Pontificem adeò timuerunt, ut primò acceſſerint ac imploraverint Auxiliarem Præfectum, & ad illum non præſumpſerint accedere, niſi priùs ab hoc diſpoſitum atque placatum. Encomiaſtes adducit fragmentum ex Auxiliaris Præfecti ad S. Hilarium Reſcripto: „Sanctos Nectarium & Conſtantium Sacerdotes, de Beatitudinis „tuæ parte venientes, digna admiratione ſuſcepi. Cum his ſæpius „ſum locutus de virtute animi atque conſtantiâ, contemptuque re„rum humanarum, quo inter fragilitates noſtras ſemper beatus es. „Nam quid poteſt in hac corporea vita eſſe ſecurum, quæ cum ſit „miſera, tamen non poteſt eſſe perpetua? Locutus ſum etiam cum „S. Papa Leone. Hoc loco, credo, aliquantum animo perhorreſ„cis, ſed cum Propoſiti tui tenax ſis, & ſemper æqualis, nulloque „commotionis felle rapiaris, ſicut nullis extolleris illecebris gaudio„rum, ego nec minimum quidem factum Beatitudinis tuæ arrogantiæ „memini contagione fuſcari. Sed impatientur ferunt homines, ſi „ſic loquamur, quomodò nobis conſcii ſumus. Aures præterea Ro„manorum quadam teneritudine plus trahuntur: In quam ſi Sancti„tas ſua ſe dimittat, plurimum, nihil perditurus, acquiris. Da „mihi hoc, & exiguas nubes parvæ mutationis ſerenitate compeſce". Paſchaſius Queſnellus affirmat omnia Hilarii apud Urbem Acta ab Auxiliari, teſte oculato, laudari & probari, & adjungit: "Hilarius „ſui Propoſiti tenax, ſemper æqualis, jura ſuæ Eccleſiæ & uſque ad „extremum ſpiritum obtinuit, & qua pollebat eloquentia, ſtrenuè defendit".

Reſpondeo Auxiliaris verba eſſe afflicti, ſenis, infirmi, ac magni Epiſcopi conſolatoria, ideoque non per fallacem adulationem, ſcripta tamen per diſpenſatoriam commiſerationem: Et omnia videntur agere de ſola reparatione Chelidonii. Abſit ut tantus Romani Imperii Miniſter contra ſuorum Principum Avitam fidem, & perpetuam in noviſſima etiam contra Hilarium lege profeſſionem laudarit aut probarit impugnari ac everti Romanas appellationes. Fuiſſet crimen læſæ, etiam humanæ, Majeſtatis. Abſit ut vel cogitaverit Magno Leoni talia proponere. Singula ejus verba ſunt introſpicienda.

Pri-

Primò scribit se cum Nectario & Constantio Episcopis disservisse de virtute animi, de constantia, de rerum terrenarum contemptu, quo Hilarius erat beatus. Scribit ipsum solo isto contemptu, non etiam animi virtute & constantia fuisse beatum. Nempè disputavit, an Hilarii Acta essent vera constantiæ virtus, & cum tam eximio rerum mundanarum contemptu rectè cohærerent? Quis non videat notari Hilarium? Auxiliaris egit cum ejus Legatis, uti magnus Gregorius egit cum Joanne Jejunatore, Constantinopolitano Episcopo, Monasticæ humilitatis tenacissimo, rogans an hæc cum ejus circa "Vniversalis Episcopi" titulum Gestis conveniret? Etiam reliqua Præfecti ad Hilarium verba, licet nobilis humanitatis vario melle condiantur, omninò arguunt & admonent. Tantus, & variè afflictus, Episcopus non erat sale perfricandus.

Caput III.

Quæstiones aliquot circa Lapsum S. Hilarii.

Uæstio prima est, Quis fuerit Sancti Hilarii scopus, quis circa Romanas appellationes error, quæ audacia? Quidam censent impegisse in Romanæ Ecclesiæ Primatum, & ex hac radice Romanis Appellationibns, quæ istius Primatus sunt palmaris character, pertinaciter ivisse obviam. Adhæsisse Philippo-Politano sensui Eusebianæ factionis. Et huic opinioni favere videntur magni Leonis ad Viennensis Provinciæ Episcopos adversùs Hilarium verba: "Cui". B. Petro Apostolo, ac ejus Romanæ Cathedræ "quisquis Principatum „æstimat denegandum, illius quidem nullo modo potest diminuere „dignitatem, sed inflatus spiritu superbiæ suæ, semetipsum in inferna demergit". Respondeo tamen Sanctum Hilarium ab ista non dumtaxat schismatica, sed & hæretica impietate fuisse per omnia longè alienissimum. In ejus Actis & Scriptis nullum est illius vestigium. Quod Papalem Primatum usque tunc Occidentalium nullus, nisi forsitan Ursacius & Valens, errando aut rebellando tetigerit, est cunctis exploratissimum. Et Hilarii scopo non solummodò non proderat ista impietas, sed etiam capitaliter adversabatur. Etenim Philippo-Politana factio non quasvis, sed solas Patriarchales, ac

alias

alias Autocephalas Synodos voluit esse supremas, inconcussas, inappellabiles: Quod cunctæ Provinciales ad Patriarchæ, aut Autocephali Primatis Cathedam possent appellari, nunquam dubitavit. Istam Patriarchalem ac Primatialem dignitatem defendit constantissimè. Eandem constantissimè defendit omnis Factio Photy, ac Michaëlis Cerularii. Quare hodierna Petri de Marca, Stephani Baluzii, Paschasi Quesnelli, ac Symmystarum doctrina est profana vocum novitas, longè remotiùs transiliens limites veritatis. Cuncta sancti Hilarii quæstio fuit circa auctoritatem suæ Provincialis Synodi: Quare ejus error & lapsus fuit alterius ordinis.

Quibusdam videtur fuisse idem ipse error, qui postmodò invasit S. Marinianum, Metropolitam Ravennatis Ecclesiæ. Etenim nescio cujus Abbatis Claudii appellationem excussit, & deferri noluit ad magnum Gregorium. Errorem revellit optimus Pontifex, & adjungit: " Vos autem ibi stultorum verba non moveant, nec per nos-
Lib. 5. Epist. 24. „credatis aliquod dispendium Ecclesiæ vestræ fieri". Nempè per Imperialis Exarchi Sedem axaltata erat tunc Ravenna, atque ita quidam spargebant prima Autocephaliæ semina: Circumscripserunt S. Marinianum, & cum tanto Pontifice commiserunt. Eadem vanitas possit ob nuper in Arelatensi civitate positam Gallicani Prætorij ac Præfecti Sedem illusisse S. Hilario. Possit censuisse non minùs suas Episcopales, quam ipsius Præfecti sententias esse inappellabiles. Ex ista suæ civitatis dignitate Sedi suæ accessisse Autocephaliam. [illegible] Hilarius omninò videtur ab ista vanitate fuisse circūscriptus. Ejus namque Encomiastes scribit: " Hilarius Beato Leoni Papæ illicò se
Cap. 17. „præsentat, cum humilitate deposcens, ut Ecclesiarum statum mo„re solito ordinaret, adstruens aliquos apud Gallias publicam meritò „excepisse sententiam, & in Urbe Sacris Altaribus interesse". Affirmat Hilario adversùs Pontificem fuisse duplicem querimoniam. Primò, quod Gallicanis Ecclesiis novas leges imponeret, novam formam Hierarchiæ. Quod solidam Narbonensis Galliæ Provinciam divideret in plures, atq; ita Arelatensi Cathedræ non modicam irrogaret injuriam. Secundò, quod à sua Synodo degradatos, ac Romam provocantes Episcopos permitteret Urbem accedere, quod provocationi suspensivum effectum adscriberet, quod Romanum provocantis accessum probaret, & in suo Apostolico tribunali causam retractaret. Quod ipsam ad priores Judices non remitteret. Hinc pergit Encomiastes: " Hilarius rogat atque constringit, ut Leo-

„Leo secretò jubeat emendari. Se ad officia, non ad causam venisse: „Protestandi ordine, non accusandi, quæ sunt acta suggerere". Se venisse ad explendum tuendæ suæ Dignitatis & Cathedræ officium, non ad causam retractandam. Se nolle demutari in accusatorem, sed merè protestari. Hinc Pontificem non solummodò rogavit, sed insuper constringere præsumpsit ad secretam saltem palinodiam.

Utramq; querimoniam insigniter elucidat in sua Novella adversùs Hilarium lege Imperator Valentinianus tertius: "Verùm ne levis „saltem inter Ecclesias turba nascatur, vel in aliquo minui Reli-„gionis disciplina videatur, hac perenni Sanctione decernimus, ne „quid tam Episcopis Gallicanis, quàm aliarum Provinciarum, con-„tra consuetudinem veterem liceat sine viri Venerabilis Papæ Urbis „æternæ authoritate tentare, sed illis, omnibusq; pro lege sit, „quidquid sanxit, vel sanxerit Apostolicæ Sedis Authoritas. Ita „ut quisquis Episcoporum ad Judicium Romani Antistitis conven-„tus venire neglexerit, per Moderatorem ejusdem Provinciæ adesse „se cogatur, per omnia servatis, quæ Divi Parentes nostri Roma-„næ Ecclesiæ detulerunt". Prior respicit Hierarchiam ac Ordinationem Narbonensis Provinciæ; posterior legis pars frænat Hilarii in Romanas Appellationes, aut potiùs in Romanas Appellantium Evocationes impetum. Hilarius namq; Romanas appellationes nullatenùs prætendebat auferre aut circumducere. Quo enim colore, quo fuco? Proindè circa prosequendæ appellationis modum prætendebat sola duo. Ne Appellationi suspensivus tribueretur effectus, & ne retractatorium Judicium Romæ fieret in tribunali Apostolico. Huic enim audaciæ frænum palàm injiciunt hæc Le-„gis verba: "Quisquis Episcoporum ad Judicium Romani Anti-„stitis conventus venire neglexerit, &c".

Verùm quis huic prætensioni color, quis fuit fucus? Etenim Sardicenses, quin immò & Apostolici Canones utramq; istam formam omninò deferunt Romanis Appellationibus. Et ipsos Hilarius ignorare non potuit. Etenim Sanctus Maximinus Treverensis, Euphratas Coloniensis, sanctus Servatius Tongrensis, alijque plures Gallicani Episcopi Sardicensi Concilio adfuerant, aut certè illi subscripserant, atq; ita ejus Canones deportarant, aut traduxerant in Galliam. Et quidem gloriosus ille Maximinus sancto Pontifici Julio fuerat author, ut in sanctum Athanasium, aliosq; Orientales ad ipsum appellantes Episcopos faceret quæcumq; fecit: Ut

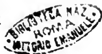
plenâ, per Apostolicos, immò & per Evangelicos Canones donatâ, suæ Sedis authoritate in ipsos uteretur. Quare etiam Author fuit, ut hanc Divinam Romanæ Cathedræ authoritatem Hosius & Gaudentius per Sardicenses Canones innovarent ac stabilirent. Hæc sunt ejus prætensa crimina, ob quæ ad suos Gregales scripsit Eusebiana ac Scelerata Philippo-Politani Conventiculi Factio: "Julium Urbis „Romæ, Hosium, & Protogenem, & Gaudentium, & Maximi„num à Treveris damnavit omne Concilium secundùm antiquissi„mam Legem, ut Authores communionis Marcelli, & Athanasij, „& cæterorum sceleratorum". Horum omnium Gallicana Ecclesia semper fuit, uti callentissima, ita & observantissima. Proindè aliud nequiit Hilarium in istos errores circumscribere, quàm fucus novæ Autocephaliæ. Ex ipso censuit suæ Sedi accrevisse nova jura, nova Privilegia. Suis Synodalibus Judicijs accessisse dignitatem illam, quæ Prætorialium Præfectorum sententias non per Appellationem suspendi ac retractari, sed dumtaxat ob humiles preces permittit devolui ac revideri: Quæ Præfectum non permittit humiliari in Reum aut Accusatorem, sed mandat ipsum revisoriæ cognitioni adesse, immò & præsidere. Et hæc est vera causa, ex qua magnus Leo offensum Hilarium in retractatorio Chelidonij Judicio non jussit stare ut Reum, sed gratiosè permisit ut Judicem considere & suffragari. Hoc dispensatorio beneficio speravit ejus animum liberandum ab ulcere.

Ex eadem radice adversus pertinacem, & ab Urbe fugitivum Sanctus Pontifex scripsit ad Antistites Viennensis Provinciæ. Exponit Sancti Petri ac Apostolicæ Sedis Divina Privilegia, ac pergit: "Verùm hanc Petræ istius Sacratissimam firmitatem, Deo ædificante „constructam, nimis impiâ vult præsumptione violare, quisquis „ejus potestatem tentat infringere favendo cupiditatibus suis, & id „quod accepit à veteribus non sequendo, cum nulli se subditum le„gi, nullis Dominicæ Institutionis credit regulis contineri, à vestro „nostroque per novæ usurpationis ambitum more desciscens, præ„sumendo illicita, & quæ custodire debuit negligendo". Hilarium arguit, non quod hæretica vel schismatica sapiendo, sed quod suis cupiditatibus favendo tentaret Apostolicæ Sedis potestatem infringere: Non quod ab orthodoxâ fide, aut unitate, sed quod ab avitis Romanæ ac Gallicanæ Ecclesiæ moribus per novæ usurpationis ambitum desciscerет, Quod veteres Patrum traditiones excuteret, quod nullis

nullis subdi legibus, nullis vellet contineri Canonibus, quod illicita præsumeret, quod negligeret observanda. Certum est Pontificem in his omnibus respicere ac laudare Sardicenses Canones, & ab ipsis stabilitos favores Romanis Appellationibus. Eos queritur excuti & sperni ab Hilario. Idq; contra perpetuam pietatem ac observantiam Gallicanæ Ecclesiæ.

Hinc prosequitur: " Verum hæc nos nitimur consilio maturiore ,,corrigere, & vestrarum Ecclesiarum statum communicato vobiscum ,,labore componere, non nova instituentes, sed vetera renovantes, ,,ut in status consuetudine, quæ nobis à nostris Patribus est tradita, ,,perduremus, & Deo nostro per boni operis ministerium, remotis perturbationum scandalis, placeamus". Nequaquam agit de stabiliendæ Narbonensis Provinciæ divisione, ac varijs in ipsa manu-tenendis Metropolitis. Hæc enim omnia nequaquam erant vetustissima, sed omninò noviora. Agit igitur de instaurando Romanarum Appellationum antiquo statu & formà. Hinc enim subjungit: " ,,Nobiscum itaq; Fraternitas vestra recognoscat Apostolicam Sedem, ,,pro sui reverentia, á vestræ etiam Provinciæ Sacerdotibus, innu- ,,meris Relationibus esse consultam, & per diversarum, quemadmo- ,,dum vetus consuetudo poscebat, Appellationem causarum aut re- ,,tractata aut confirmata fuisse Judicia, adeò ut servatà unitate Spi- ,,ritus in vinculo pacis, commeantibus hinc indè litteris, quod san- ,,ctè agebatur, perpetuæ proficeret charitati. Quoniam sollicitudo ,,nostra, non sua quærens, sed quæ sunt Christi, dignitatem Divini- ,,tùs datam nec Ecclesiis, nec Ecclesiarum Sacerdotibus abrogabat". Constanter affirmat in Chelidonij causa se non novo modo, sed juxta avitam consuetudinem ac regulam processisse.

Notanda sunt verba: " A vestræ etiam Provinciæ Sacerdotibus". Affirmant avitam consuetudinem ac regulam æquis semper passibus ambulasse per omnem Galliam: Etiam per Provinciam Narbonensem. Istum tramitem à nullo unquam fuisse derelictum, longè minùs redargutum, nisi nùnc ab unico Hilario. Quod Pontifex potentissimis verbis exprimit: " Sed hunc tramitem, semper inter ,,Majores nostros & bene-tentum, & salubriter custoditum, Hila- ,,rius, Ecclesiarum statum & concordiam Sacerdotum novis præsum- ,,ptionibus turbaturus, excessit, ita suæ vos cupiens subdere po- ,,testati, ut se Beato Apostolo Petro non patiatur esse subjectum". Revera enim quisquis Romanam Appellationem, licet non ex-

cutere, tamen studet suis Juribus truncare, omninò ambit in subditos sibi Episcopos dominatum ac tyrannidem exercere. Et S. Petro, quemadmodum oportet, non esse subjectus.

Notanda sunt & hęc verba: "Sollicitudo nostra dignitatem Divini-„tùs datam nec Ecclesijs, nec Ecclesiarum Sacerdotibus abrogabat". Affirmant quod antiqua prosequendæ appellationis forma nullius Ecclesiæ, nullius Episcopi privilegium aut dignitatem circumscripserit: Quod per ipsam Romana Sedes non sua quęsierit, sed quæ Jesu Christi. Quod ipsa sit Divinum, ab ipso Christo Domino impartitum, Apostolicæ Cathedræ Privilegium. Hinc item discimus, quod Hilarius etiam clamarit suæ Ecclesiæ dignitatem ab ista forma mutilari. Notanda deniq; sunt & hæc verba: "Quemadmodum vetus consuetudo poscebat". Edicunt istam exequendæ appellationis formam non esse à Sardicensi Synodo, sed à perpetua omnium Ecclesiarum consuetudine: Ab Apostolico, immò ab Evangelico Canone, per istam Synodum declarato dumtaxat ac innovato. Hinc etiam in sua lege Imperator Valentinianus, postquam dixerat evocatum à Romano Pontifice Episcopum esse à Rectore Provinciæ compellendum ad obedientiam, statim subjunxit: "Per omnia servatis, quæ Divi Parentes no-„stri Romanæ Ecclesiæ detulerunt". Affirmat hæc Romanæ Sedis Privilegia esse longè antiquissima, à Christianis Imperatoribus semper agnita, honorata, atque defensa. Ex quibus omnibus lucet Paschasium Quæsnellum non solummodò in magnum Leonem, sed etiam in Sanctum Hilarium esse iniquum. Huic enim, qui solum prosequendæ Appellationis modum invasit, imponit quod destruere tentarit omnem ejus substantiam. Quod fieri non possit citra manifestam Hæresim.

Secunda Quæstio est, an Sanctus Hilarius in his suis præsumptionibus victor adversùs Pontificem evaserit ac permanserit? Paschasius Quesnellus affirmat: "Hilarius sui Propositi tenax, semper æqua-„lis, Jura suæ Ecclesiæ & usque ad extremum spiritum obtinuit, & „quâ pollebat eloquentiâ, strenuè defendit". Respondeo oppositum disertè asseri ab ipso etiam Hilarij Encomiaste: "Hilarius in ci- Cap. 71.
„vitatem regressus, licet corporali infirmitate fractus, tamen per-„fectione sanctus, & pietate promptissimus, totum se ad placan-„dum tùnc animum sancti Leonis inclinatâ humilitate convertit. „Misit primitus sanctum Ravennium, tùnc Presbyterum, post-„modò proprium Successorem: Deindè sanctum Nectarium, sanctum

„ctumq; Constantium, præcipuos Sacerdotes". Quod etiam hi potentes ac validi intercessores, nec quoad Narbonensis Provinciæ integritatem, nec quoad prosequendæ Appellationis modum, nec item quoad Chelidonij causam obtinuerint ullam victoriam, est per omnia exploratissimum. Etenim & Narbonensis Gallia fuit secta in plures Provincias, & Sardicensis appellandi disciplina per omnem Galliam mansit constantissima. Etiam Chelidonius permansit Episcopus. Licet hoc non valeam ad oculum ostendere, nullum tamen possit adduci dubitandi indicium. Graves Authores ex Authenticis Ecclesiarum monimentis affirmant Chelidonium fuisse Vesontionensem Episcopum, & à Sancto Leone restitutum, esse in sua Sede defunctum. Addunt Importunum, quem Hilarius dejecto Chelidonio mox superordinaverat, fuisse ab eodem Pontifice turpiter ejectum. Nempe in magno Leone fervebat ille animi vigor, ex quo ad Sabinianum, suum Diaconum, ac in Regia civitate Apocrisarium, postmodò scripsit magnus Gregorius: " Ante paratior „sum mori, quàm Beati Petri Apostoli Ecclesiam in meis diebus degenerare", Et ista Importuni Superordinatio etiam persuadet Hilarium recalcitrasse adversùs solum Chelidonianæ Appellationis suspensivum effectum, adversùs solam formam Sardicensem. Lib. 7. Epist. 1.

Tertia Quæstio est, An sanctus Hilarius ob istos excessus fuerit à Sancto Leone degradatus? Quidam affirmant. Et ipsis suffragari videntur hæc præfatæ Novellæ verba: " His talibus & contra Imperii „Majestatem, & contra reverentiam Apostolicæ Sedis admissis, „per ordinem Religisi viri Urbis Papæ cognitione discussis, certa „in Hilarium ex his, quæ malè ordinaverat, lata-sententia est". Alii legunt: " Quos malè ordinaverat". Et omnino videtur ita legendum. Verba affirmant, quod Magnus Leo non solas Hilarii Ordinationes, sed etiam Ordinatorum personas synodaliter discusserit, ac non in solum Hilarium, sed etiam in istorum quosdam tulerit sententiam. Utique degradationis. Respondeo tamen ita non esse. Etenim Novella statim subdit: " Hilarium adhuc „Episcopum nuncupari sola mansueti Præsulis Leonis permittit humanitas". Affirmat Hilarium fuisse degradatione dignissimum, gratiosè tamen ac dispensatoriè non degradatum. Interim fuit insigniter mulctatus: Per divisionem non solius solidæ Narbonensis, sed etiam ipsius Arelatensis Provinciæ. Hujus non modica portio fuit transcripta in Viennensem Metropolim. Novella

rectè

rectè affirmat ipsum diliquisse non solummodo in Apostolicę Sedis reverentiam, sed insuper in Majestatem Imperij: Quia nempè civitatibus, quas non sola Apostolica Sedes, sed & Imperium in singulares Provincias erexerat, pertinaciter nolebat cedere. Per armatam violentiam tentabat perseverare solidus omnium Metropolita.

Quarta Quæstio est, An Hilarius post suam ex almâ Urbe fugam fuerit à Sancto Leone revocatus ad Judicium? Respondeo fuisse. Lucet ex laudata lege, nec non ex ipso Hilarij Encomiaste. Hæc enim evocatio est omninò sententia illa, quam in Hilarium à Leone latam Novella asserit, ac adjungit: "Et ,,erat quidem ipsa sententia per Gallias etiam sine nostra Sanctio-,,ne valitura. Quid enim tanti Pontificis Authoritati in Ecclesias ,,non liceret? Sed nostram quoque Præceptionem hæc ratio pro-,,vocavit, ne ulterius vel Hilario, nec cuiquam alteri liceat Præ-,,ceptis Romani Antistitis obviare". Hanc sententiam lucidius exponit ipse Pontifex in datis statim post Hilarij fugam litteris ad cunctos Galliæ, Viennensis præsertim Provinciæ, Episcopos: "Quali pertinaciâ Hilarius Judicium nostrum effugerit, sancta ,,vestra Fraternitas non ignorat. Unde & justum esse videmus, ,,ut quia Principis Apostolorum magnam in judicijs moderatio-,,nem, quam in potestate per Vicarios suos semper exhibet, Are-,,latensis Episcopus non exspectavit, à Privilegio suæ civitatis ,,submotus humili loco discat, quod in magno, gratis munere ,,nostrorum Prædecessorum concesso, tenere noluit. Sitq; re-,,dintegratum Viennensi Archi-Episcopo Privilegium, & jus an-,,tiquum, quod Apostolica Benignitas ad Arelatensem ex parte ,,transtulit civitatem, ut tali severitate Hilarius coërcitus dis-,,cat non temerè transgredi terminos antiquos, Canonicâ prolatione fundatos". Affirmat varia. Primò, quod Hilarius in retractario Chelidonij judicio tamquam Conjudex noluerit assidere Pontifici, ideoq; Româ aufugerit. Nempe pertinaciter volebat ipsum fieri in suo Tribunali. Secundò Pontifex affirmat, quod istam retractandarum Appellationum formam Apostolica Sedes semper servaverit: Etiam ante Sardicensem Synodum. Tertiò, quod hoc vetustum Privilegium Canonica Prolatio fundarit seu confirmarit: Utique Sardicensis. Quartò, quod hæc Hilarij prævaricatio non sit modica, ideoq, propter ipsam jure

meritò

merito fit mutilatus amplo suæ Cathedræ Privilegio, gratis donato per Romanam Ecclesiam. Nihilominus inauditum Leo damnare noluit, ideoque & Romam revocavit. Tunc igitur reductus est ad mentem Hilarius, & uti ejus Encomiastes scribit, Romam legavit primò Ravennium Presbyterum, deinde duos Primates Episcopos, ad placandum Pontificis animum, & se à Romani tribunalis accessu excusandum. Et tandèm conversus ac illuminatus est ad seriam adeò pœnitentiam, ut quidam affirment ipsum sponte ex Episcopali Throno descendisse, ac rediisse à silentium Lerinensis Monasterii. Quidquid sit, certum est fuisse ex pleno corde contritum. Alioquin ipsum in suas Sanctorum tabulas nunquam admisisset Romana Ecclesia. Et hinc patet illos, qui hodie ad Divinum Romanæ Sedis circa Apellationes Privilegium circumducendum, aut certè circumscribendum utuntur illius authoritate & exemplo, esse similes istis, qui olim ad firmandas suas de Rebaptismo nugas invocabant authoritatem & exemplum sancti Cypriani.

Quinta quæstio est, An memoratus sancti Hilarii Encomiastes sit reverâ sanctus Honoratus Massiliensis Episcopus? Et quidem quod Honoratus Hilarii vitam scripserit, videtur non dubitandum. Etenim in ejus elogio Gennadius Massiliensis, aut certè quis ejus Prosecutor hæc habet: "Honoratus sanctorum Patrum vitas ad „ædificationem Posterorum coaptat legendas, præcipuè nutritoris „sui Hilarii Arelatensis Episcopi. Dico, "Vel quis ejus prosecutor. Etenim in Gennadii Scholiis ad Sancti Eugenii Carthaginensis Episcopi elogium scribit Aubertus Miræus: " In vulgatis Gennadii „exemplaribus post Eugenium Pomerius Maurus, & Honoratus „Massiliensis subnectuntur, quos tamen duos Honorius Augusto-„Dunensis in suo catalogo non habet, ideoque videntur ad Gen-„nadii catalogum non pertinere. At vero Isidorus Hispalensis ac „Sigibertus Gemblacensis Pomerium memorant, Honorati neuter „meminit. Manu-scripta Gennadii exemplaria vetustiora inter se „variant: In quibusdam solus Honoratus, in aliis præterea Pome-„rius, Cæsarius, Sidonius, & Gelasius Papa omittuntur. Ne quid „tamen à curioso Lectore desiderari possit, plenam Scriptorum „centuriam dabo; ut eam Gennadii titulo Suffridus Petrus Coloniæ „Agrippinæ publicavit". Cujuscumque verò sit istud caput, quæstio est, an hæc præsens sancti Hilarii vita sit genuinum opus sancti Honorati? Paschasius Quesnellus constanter affirmat: Quo

per ejus authoritatem firmet omnia Hilarii Acta, & illorum, quæ sanctus Leo ad Viennensis Provinciæ Episcopos scripsit, fidem exsufflet. Respondeo tamen esse rem penitus incertam. Rectè enim in primo Gallicanarum Synodorum tomo scribit Jacobus Sir-„mondus: " Honoratus, seù quis alius vitæ Hilarii author". Et Aubertus Miræus affirmat se à Joanne Jacobo Chiffletio, Societatis Jesu Presbytero, habere litteras sequentis tenoris: " Genna-„dii Massiliensis de Scriptoribus Ecclesiasticis habeo exemplar unum „pervetustum, edito non plenius, immò contractius à fine. Po-„merium enim nonagesimo quinto, eoq; ultimo loco recenset, „Honoratum Massiliensem præterit. Sanè vitam sancti Hilarii „Arelatensis, quam author Chronologiæ Lerinensis huic Honorato „inscribit, solo vulgati Gennadii fretus testimonio, Petrus Saccius „in Pontificio Arelatensi, ex manu-scripto Codice, vendicat Re-„verentio, seu Ravennio Arelatensi Episcopo, Hilarii Successori. „Et sunt alia, quæ mihi suspectam faciant illam apud Gennadium „Honorati Massiliensis mentionem". Lerinense Chronicon habet hanc Epigraphen: " Sancti Hilarii vita ex membrano perantiquo „manu-scripto Monasterii Lerinensis, authore Anonymo". Proinde vetustus ille codex caret authoris nomine. Etiam Fratres Sammarthani in Gallia Christiana censent illud Honorati elogium non esse à Gennadio, sed adjectum post ejus mortem. Quidquid sit, nec Ravennius, nec Honoratus, nec Angelus de cælo possit evacuare fidem Magni Leonis.

CAPUT IV.

Discutiuntur quæ circa hanc Romanam Chelidonii Episcopi appellationem nuperrimè scripsit Ioannes Gerbais, Doctor Parisiensis, Socius Sorbonicus, Regius Eloquentiæ Professor.

SApientissimus hic ac Eloquentissimus Magister noster in sua de Majoribus causis Dissertatione hæc scribit: " Anno quadringentesimo quadragesimo „Chelidonius Episcopus in Concilio Arelatensi „dejectus est, quia, ut ferebatur, Viduam „Uxorem acceperat, præfueratque aliquando Iu-
Fol. 176. „diciis capitalibus. Quia verò inique secum pu-„tavit actum, ad Leonem Papam se contulit, Iudicii reformatio-nem

„nem juxta Concilii Sardicensis Placita petiturus". Errat in duobus. Primò, quod dicat istam Synodum ab Hilario fuisse actam anno illius sæculi quadragesimo. Etenim Chelidonius statim à suâ damnatione abivit Romam, Hilarius est ipsum statim secutus, paucis diebus hæsit Romæ, ac refugit in Galliam, & Magnus Leo est fugientem statim secutus suis litteris: At vero prima hujus contra illum ad omnes Gallicanæ Ecclesiæ Antistites Epistola est data octavo Idus Januarias anni quadragesimi quinti, ideoque Synodus ista omnino fuit habita anno quadragesimo quarto. Et quidem sub finem: forsitan mense Octobri. Tunc enim est tempus Episcopalium Synodorum. Hinc famosus Encomiastes scribit Hilarium sæviente hiemis rigore rediisse Româ: Nempe in exordio Januarii, aut in fine Decembris. Secundus error est, quod scribat istam Synodum fuisse actam in Arelatensi civitate. Jacobus Sirmondus ad Gallicanas Synodos rectius scribit esse incerti loci. Et Fratres Sammarthani in Galliâ Christianâ scribunt: " Vetus author vitæ „sancti Romani Abbatis Jurensis docet circa annum quadrin„gentesimum quadragesimum quartum habitum Concilium haud „procul ab urbe Vesontionensi". Revincunt utrumque errorem. Eloquentissimo tamen viro gratulamur, quod non parum veritatis agnoscat: Quod profiteatur Chelidonium ivisse Romam ad postulandam Hilariani Judicii reformationem juxta Placita Sardicensis Concilii. Profitetur hoc in Gallia tunc solemniter viguisse.

Sensa sua lucidè aperit in alio loco: "Insuper contendo præter „Canones primorum Conciliorum Orientalium, qui continebantur „in antiquo Ecclesiæ codice, alios etiam in Galliis ante Carolum „Magnum usitatos fuisse, qui deinceps à Dionysio Exiguo priscis „illis adjecti sunt, puta tam Africanos, quam Sardicenses". Hos demonstrat quoad varia morum capita laudari ac firmari à primâ Turonensi, ac à primâ Synodo Aurelianensi, & adjungit: "Quod „si Sardicensis disciplina quoad aliqua capita valuit apud Gallos ante „Carolum Magnum, quidni & quoad appellationes valuisse ibi„dem asseramus? Maximè verò cum Episcopi Romani occasionem „nullam omiserint ejus, ut cæteris Ecclesiis, ita & Gallicanis „intimandæ". Demonstrat hæc ex Decretalibus sancti Innocentii primi ad S. Victricium Rothomagensem Metropolitam litteris. Adducit totum caput de Ecclesiasticis Iudiciis: Et quidem cum famosa circa Romanam Ecclesiam clausula: " Cui in omnibus causis debet

„reverentia custodiri". Et exponit: "In priori Responsionis „hujus parte Pontifex causas quidem Clericorum, tam superioris „quam inferioris ordinis, terminari vult in Synodis Provinciarum, „juxta Nicæni Concilii Placitum, quod & ab ipso ibi laudatur; sed „neque in posteriori parte Sardicenses Canones de liberis ad Apostolicam Sedem Appellationibus prætermisit. Synodus enim, quæ „commemoratur ab Innocentio, alia non est à Sardicensi".

Denuò pergit: "Jam verò cum Ecclesia Gallicana obsequentissima fuerit semper Apostolicæ Sedi, quorsùm, quæso, Sardicensem de Appellationibus disciplinam rejecisset? Quæ cum Apostolicæ Sedi grata esset & honorifica, leges tamen à sanctis Patribus, „Nicænis præsertim, de Judicijs Ecclesiasticis latas non evertebat". Hæc omnia non recedunt à Regno Dei. Quod enim ista sancti Innocentij epistola partim Nicænos, partim Sardicenses Canones laudet, advertit etiam Remensis Hincmarus. Et est longè certissimum. Eadem epistola est quasi primus Canonum codex Gallicanæ Ecclesiæ. Et apud ipsam semper fuit in summa authoritate ac reverentia. Secunda Turonensis Synodus ex ipsa restaurat lapsam disciplinam, & adjungit: "Quis Sacerdotum contra Decreta talia, „quæ à Sede Apostolicâ processerunt, agere præsumat? Et quorum authorum valere possit prædicatio, nisi quos Apostolica Se-
Cap. 10. „des semper aut intromisit, aut Apocryphos fecit? Et Patres nostri hoc semper custodierunt, quod eorum præcepit authoritas". Affirmant laudatam Decretalem, adeoq; & Sardicenses Canones semper in Gallia floruisse. Hi sanè floruerunt etiam ante istum Pontificem. Nec enim ipse primus, sed dudum antea per Galliam promulgarunt sanctus Maximinus Treverensis, Euphratas Coloniensis, sanctus Servatius Tongrensis, alijq; nostri Parentes Episcopi, qui Sardicæ fuerunt, aut ejus Acta in suis Sedibus subscripserunt. Eosdem in Apologia ad Constantium Imperatorem laudat magnus Pictaviensium Episcopus Hilarius.

Eloquentissimus Magister pergit de Appellatione Chelidonii: "Hunc tamen agendi modum, appellandi nempè à Provinciæ Synodo ad Romanum Pontificem, ægerrimè tulit Hilarius Arelatensis, qui Chelidonii damnationi præfuerat. Quia nempè insolentior paulò visus est, neq; hactenùs Galli talem consuetudinem „habuerant". Suadet hæc per superiùs adducta Hilariani Encomiastæ verba, & prosequitur: " Leo magnus non sic facilè acquievit Hilarii

„Hilarii ſuggeſtioni, ſed Chelidonii cauſam retractari apud ſe vo-„luit. Ex quo quidem incenſus Hilarius durioribus paulò verbis Leo-„nem inſequutus eſt, ipſeq; inter hæc, neq; expectato fine Ju-„dicii, neq; ſalutato Leone, ex Urbe exceſſit". Et ſtatim poſt: "Quod ad Chelidonium attinet, quia injuſtè accuſatus fuerat, re „ipſaq; innocuus viſus eſt, Eccleſiæ ſuæ eſt redditus. Fuitq; pari-„ter reſtitutus Projectus, cui ægrotanti alterum ſubſtituiſſe Hila-„rius perhibebatur".

Eloquentiſſimus vir retrocedit à veritate, quam fuerat profeſ-ſus. Profeſſus namq; fuit Sardicenſes Canones, & ab ipſis ſancitam Romanæ Appellationis diſciplinam ſemper viguiſſe in Gallia; at verò nunc ſcribit iſtum appellandi modum fuiſſe inſolentiorem, & uſque tunc apud Gallos non fuiſſe illius conſuetudinem. Hinc Hilarium fuiſſe offenſum. Agit non de quavis Appellatione, ſed de illa, quæ in Romanâ Synodo per ipſum Pontificem retractari debeat, ac in qua prior Judex, in Reum aut Accuſatorem demutatus, poſſit Romam evocari, cogendus reddere rationes ſui Judicij. Et graviter labitur. Etenim ſanctus Leo ad Viennenſis Provinciæ Epiſcopos diſertè & conſtanter ſcribit: " Nobiſcum Fraternitas ve-„ſtra recognoſcat Apoſtolicam Sedem, pro ſui reverentia, à ve-„ſtræ etiam Provinciæ Sacerdotibus, innumeris relationibus eſſe „conſultam, & per diverſarum, quemadmodum vetus conſuetu-„do poſcebat, Appellationem cauſarum aut retractata, aut con-„firmata fuiſſe Judicia. Et hunc tramitem, ſemper inter Majores „noſtros & benè tentum, & ſalubriter cuſtoditum, Hilarius Eccle-„ſiarum ſtatum, & concordiam Sacerdotum novis præſumptionibus „turbaturus exceſſit: Ipſius quoque beatiſſimi Petri reverentiam „verbis arrogantioribus minuendo, cui paſcendarum ovium cura „ſpecialiùs mandata eſt". Affirmat plura. Primò quod adduci poſſint innumera Relationum ac Appellationum exempla. Secundò, quod iſtas Appellationes Apoſtolica Sedes non quovis modo, ſed apud ſemetipſam diſcuſſerit: Et priora Judicia confirmaverit quandoq;, quandoq; etiam reformarit. Quod eodem modo proceſſerit, quo jam procedebatur in cauſa Chelidonii. Tertiò, quod hæc ſit perpetua conſuetudo Gallicanæ Eccleſiæ: Perpetuus trames, ſemper benè tentus à Majoribus, ac ſalubriter cuſtoditus. Quartò, quod circà hæc omnia ſemper fuerit firma concordia Eccleſiarum ac Sacerdotum. Quintò, quod iſtam conſuetudinem, iſtamq; concor-

diam primus rumpere tentarit Hilarius, atque ita insigniter turbarit Ecclesias. Sextò, quod ista Appellationis prosequendæ forma sit non à Sardicensi, vel quàvis aliâ Synodo, sed ab ipso Christo Domino, qui Apostolicæ Cathedræ tradidit Pasturam omnium suarum Ovium, plenam authoritatem solvendi atque ligandi. Proindè penitùs devium est, quod Hilarius se fundarit in priori consuetudine Gallicanæ Ecclesiæ. Ista tamen adeò insolenter tentasse non possit sine aliquo calore aut fuco. Ego nescio aliud, nisi quod ex Gallicani Præfecti Sede censuerit suo Throno accessisse novam dignitatis speciem.

Quod ipsum non vanè colligitur ex adeo festina in degradatorum Episcoporum Sedes superordinatione. Etenim Hilarius non soli Projecto, sed & Chelidonio statim superordinavit. At verò hæc festinatio erat penitùs aliena ab antiquis Galliæ moribus. Etenim duæ Gallicanæ Synodi, quæ Euphratam Coloniensem dicuntur degradasse, non præsumpserunt superordinare. Licet degradarent ob manifestam hæresim. Etiam Biterrensis Pseudo-Synodus, quæ sanctum Hilarium Pictaviensem dejecit, non superordinavit. Nec item Pseudo-Synodus Arelatensis, ejiciens sanctum Paulinum Treverensem. Nec ipsa item Orthodoxa Parisiensis, damnans Saturninum Arelatensem, ausum sceleratas manus mittere in duos istos gloriosos Antistites.

Hodierni Apostolicæ Sedis Detractores assiduè proclamant ad Africanam Ecclesiam: Clamant ipsi eandem cum Gallicana semper quoad Judicia fuisse disciplinam. Insigniter falluntur ac fallunt. Interim etiam Africana Ecclesia degradatis Episcopis nunquam statim superordinavit. Nequidem ante Sardicensem Synodum. Etenim Do-
Epist. 55. natus Carthaginensis Episcopus damnato à se Privato Lambesitano superordinare non præsumpsit, antequam sanctus Fabianus firmasset ejus Judicium. Ita colligitur ex sancti Cypriani litteris ad sanctum Cornelium. Et sanctus Augustinus Donatistas graviter arguit, quod ante similem Romanam confirmationem præsumpserint dejecto Ceciliano superordinare Majorinum. Nempè Provinciarum Synodi, uti ad sanctum Victricium scripsit sanctus Innocentius, suum de dejectis Episcopis Judicium debuerunt semper referre Romam, & ante Apostolicum Rescriptum non superordinare. Quapropter clarum est, quod hanc suam novitatem Hilarius fundare non potuerit

rit in avitis moribus Gallicanæ Ecclesiæ. Ego nescio fundamentum aliud, nisi novam dignitatem ex Sede Præfecturæ.

Possint opponi duo. Primum est, quod non soli vulgares Metropolitæ, sed etiam quicumque Autocephali Exarchi, ac ipsi etiam Patriarchæ fuerint obligati circa Romanas Appellationes revereri ac observare Sardicensem formam ac disciplinam; adeoq; Hilarius ex vano Autocephaliæ prætextu non potuerit istud onus excutere. Erat namque doctus Episcopus, peritus Ecclesiasticæ Hierarchiæ. Secundum est, quod ipse regulam, quæ datam alicui civitati aut regioni à Principe dignitatem transfundit in istius civitatis aut regionis Episcopum, semper aversatus oderit. Hinc enim à Romanis Imperatoribus erectas in Narbonensi Gallia novas Provincias pertinaciter agnoscere in rebus Ecclesiasticis noluit: Voluit & quoad Consecrationes, & quoad Judicia permanere solidus ac solus Metropolita. Quomodo igitur credi possit, quod ille ex Præfecti Sede tentarit sibi singularem dignitatem advocare?

Respondet in litteris ad sanctum Marinianum, Ravennæ Metropolitam, magnus Gregorius: " Scripta Fraternitatis vestræ suscepimus, in quibus indicastis quosdam de Clero ac Populo clamitasse, contra leges & Canones esse, ut inter Ecclesiam vestram & Claudium Abbatem causa hic examinari ac judicari debeat. Qui si Ecclesiasticum ordinem, vel inter quos vertitur, nossent advertere, se à superflua querela modis omnibus abstinerent: Præsertim quia nec causa illic dici possit, ubi se prædictus Abbas a Decessore vestro questus est injustitiam pertulisse, & ex ea hactenùs laborare. Hoc enim poterat fortassis opponi, si non ad Majorem recurreret, & apud eum causæ suæ meritum peteret terminari. Nunquid non ipse nosti, quia causa, quæ à Joanne Presbytero contra Joannem Constantinopolitanum fratrem & Co-Episcopum nostrum orta est, secundùm Canones ad Apostolicam Sedem recurrit, & nostrâ est sententiâ definita? Si ergò de illa civitate, ubi Princeps est, ad nostram causa cognitionem deducta est, quantò magis negotium, quod contra vos est, hìc est veritate cognitâ terminandum? Vos autem ibi stultorum verba non moveant, nec per nos credatis dispendium aliquod Ecclesiæ vestræ fieri. Fraternitas autem vestra sapienter egit Personas pro negotio ipso transmittere, & verba inania non audire. Lib. 5. Epist. 24.

Claudius Abbas non à Mariniano, sed ab ejus Antecessore Joanne

ne in nescio quo negotio gravatus appellarat Sedem Apostolicam: Et magnus Gregorius Appellationem admiserat, ideoque Mariniano mandavit, ut Responsales transmitteret, qui in retractatorio Judicio purgarent Joannis sententiam, aut ipsam audirent reformari. At intercessit Ravennæ Clerus ac Populus, altè clamans esse contra leges & Canones, ut iste Retractatus Romæ fieret. Clamarunt Ravennatis Ecclesiæ dignitatibus per Pontificem inferri vim atque dispendium. Quod nempè Ravenna esset Exarchi, Prætoriorum Præfectis æqualis, gloriosa Sedes, ideòque ejus Episcopus gauderet eorumdem circa Ecclesi sticas causas Prærogativis: Et Imperator Justinianus nuperrimè sanxerat, uti Præfectorum, ita & Patriarcharum, adeoque & omnium Autocephalorum Primatum sententias esse inappellabiles. Hinc Claudii Abbatis, & spectantis ad ipsum causæ Romana evocatio clamabatur esse etiam contra leges. Nequaquam Appellationis substantiam, sed solam ejus Sardicensem formam tentabant effugere: Volebant causam istam ab ipso Mariniano cum quibusdam per Dominum Papam adjunctis Episcopis esse revidendam. Et sanctus Marinianus, licet in Romana civitate, ac sub Monastica ipsius Gregorii disciplinà enutritus, nec non insigniter eruditus, attendit ad ista, & non parum cespitavit. Attamen ne magistrum Pontificem, ac Romanam Ecclesiam offenderet, transmisit Responsales, verùm cum protestatione. Quid ad ista Gregorius? Respondit esse verba stultorum: Verba inania. Et demonstravit ex recentissimo Constantinopolitanæ, in qua non Italiæ Exarchus, sed totius Mundi Imperator Sedem habet, Ecclesiæ exemplo. Etenim Joannes Presbyter contra Joannem Patriarcham appellaverat Romam, & ipse Marinianus propriis oculis viderat istam causam retractari in urbe, ac definiri juxta formam Sardicensem. Viderat nec Patriarcham, nec Imperatorem, qui tamen uterque admodum modicè diligebat Gregorium, in ullo contrajisse. Ista igitur ipsa stultorum inania verba, quæ sanctum Marinianum cespitare fecerunt, seduxerunt sanctum Hilarium. Utrumque eximiè doctum ac sanctum. Nempè in propriæ dignitatis causa" Quandoque bonus dormitat Homerus.

Iterum audiamus Eloquentissimum Magistrum nostrum: "Sua „hæc Judicia Leo significavit Episcopis Viennensis Provinciæ „epistolâ illâ, quæ jam laudata est; cum autem intelligeret vix „habitura effectum apud Gallos, tum quia nondum assueti erant

Ap-

„Appellationibus illis nuper invectis, tum verò maximè quod Episcoporum Gallicanorum causas Romæ cognovisset, Valentinianum „Imperatorem rogavit, ut Edicto suo Judiciorum, quæ tulerat, „executionem vellet adjuvare. Valentinianus, Leoni morem gerens, „Edictum emisit". Magister adducit Capitalia Edicti verba, & pergit: „Hac porro Constitutione plus dedit Valentinianus, quàm Leo rogaverat. Immò & amplius dedit, quam ipse posset. Plus quidem „dedit quàm Leo rogaverat: Aliud quippe nihil optaverat Leo, quam „ut Judicii contra Hilarium lati executio Imperatoriâ Authoritate „juvaretur. Plus etiam indulsit, quam posset: Cum enim Imperatores condere leges de Ecclesiasticis rebus non possent, nisi quæ conformes sint Canonibus, quæque ad eorum executionem tendant, „fert ibi legem Valentinianus, quæ Canonibus non quibusvis, sed „Sardicensibus ipsis omnino contraria est. Jubent enim Sardicenses Canones Episcoporum causas agitari in Provinciis, sive quoad „primam, sive quod secundam cognitionem. Imperator verò „cogendos vult Episcopos, ut in Urbem ab Episcopo Romano „judicandi sese conferant. Quare mirum nihil est, si Galli, „Canonum antiquorum usque semper observantissimi, generali „huic legi de petenda Urbe nunquam obsecuti sint".

Palam retrocedit à sua priori sapientia in plures errores. Primus est, quod Romanæ Appellationes tunc essent nuper invectæ, ideoque Gallicani Episcopi necdum essent ipsis assueti. Etenim Sanctus Maximinus Treverensis Episcopus, dum sancti Athanasii, ac aliorum Orientalium Episcoporum Appellationem admitti, & Antiochenæ Synodi de ipsis Judicium suspendi ac retractari suasit ac persuasit sancto Julio, omnino suasit ex more & sensu non solius Romanæ, sed & Gallicanæ Ecclesiæ. Quin immò quod Julius sit antiquum Universalis Ecclesiæ Canonem ista in re sequutus, disertè testatur in Ecclesiastica historia Theodoretus. Ipse item Julius idem asseverat in litteris ad Antiochenam Synodum. Et istum Canonē laudatus Maximinus omnino innovavit ac stabilivit apud Sardicam. Et quid magnus Leo de harum Appellationum apud Gallos antiquitate dicat, jam abundè audivimus. Proindè de hoc Eloquentissimo Magistro nostro magnus Gregorius diceret, quod venum exponat " inania verba stultorum". Secundus error est, quod magnus Leo in eo maximè deliquerit, quod Gallicanorum Episcoporum causas cognoverit Romæ. Etenim lauda-

Lib. I. Cap. 4.

laudatus Maximinus sancto Julio etiam author fuit, ut sancti Athanasii & aliorum Orientalium Episcoporum causam cognosceret Romæ. Et istius sui consilii fundamenta omninò desumpsit ex more & Canone totius Ecclesiæ, suæ præsertim Gallicanæ. Quæ omnia Magnus Leo confirmat. Operis hujus decursus adducet plura authentica exempla ac testimonia.

Proindè tertius error est, quod magnus Leo ad hanc sui operis novitatem Gallicanis Ecclesiis imponendam ab Imperatore Valentiniano postularit Legis adjutorium. Etenim ipse Imperator in ipsa lege palam scribit contrarium: ",Hæc cum hactenus inviola-,,biliter fuerint custodita. Hilarius contumaci ausu inlicita quæ-,,dam præsumenda tentavit. Ne quid Gallicanis Episcopis contra ,,eterem consuetudinem liceat". Unica igitur postulandæ Legis ratio fuit dura Hilarii in Papalem Authoritatem, & avitam Gallicanæ Ecclesiæ consuetudinem contumacia. Hoc ipse Imperator disertè profitetur " Et erat quidem ipsa Papalis sententia per ,,Gallias etiam sine Imperiali Sanctione valitura. Quid enim tanti ,,Pontificis Authoritati in Ecclesias non liceret? Sed nostram quo-,,que Præceptionem hæc ratio provocavit, ne ulterius Hilario, ,,nec cuiquam alteri liceat Præceptis Romani Antistitis obviare". Et Lex nulli magis profuit quam ipsi Hilario. Ejus enim duritiam fregit, aperuit oculos, perdixit ad veritatis cognitionem ac veram pœnitentiam, perfecitque in sanctissimum Episcopum.

Quartus error est, quod magnus Leo solam sui contra Hilarium Judicii executionem postularit, adeoque Valentinianus plura dederit, quàm fuerit rogatus. Etenim magnus Leo nullam contra Hilarium tulit definitivam sententiam, sed Principi exposuit plura alia, omnia postulans adjuvari per ejus Brachium. Primò, quod Hilarius alios incompetenter removisset, alios Episcopos indecenter invitis ac repugnantibus civibus ordinasset. Secundò, quod ipsos per armatam violentiam intrusisset suis Sedibus. Tertiò, quod Romanis Appellationibus nec suspensivum effectum, nec Romanum vellet concedi accessum, ideoque nec appellantes Episcopos Romam accedere, nec eorum Damnatores permitteret illuc evocari. Quod his evocationibus omnem denegaret obedientiam. Idque contra sacræ, Sardicensis utique ac Nicænæ, Synodi Authoritatem. Et omnia tria Valentinianus damnavit, plenè confirmans Pontificis Judicium.

Quin-

Quintus error est, quod Valentinianus suæ Potestatis limites excesserit: Quoniam Sardicenses Canones nec Appellantium Episcoporum Judices Romam evocari permittant, nec istas causas per Pontificem retractari. Hunc Magistrum nostrum plane credo esse non dumtaxat eloquentissimum, sed & sapientissimum: Easdem interim virtutes omnino credo infuisse magno Leoni, nec non & Valentiniani III. Assessoribus. Et hic ipse Magister profitetur se istis omnibus scribere contraria. Cui igitur sit credendum? Judicandum permitto cunctis Lectoribus. Quod igitur iste Magister ab avito Gallicanæ Ecclesiæ sensu longissimè retrocedat, licet tanti Pontificis ac istorum Assessorum Authoritas abundè evincat, volo tamen paucis aliis demonstrare exemplis ac testimoniis. Gloriosus Treverensium Antistes Maximinus Papæ Julio author fuit, non dumtaxat ut sanctum Athanasium statim revestiret, sed etiam ut ejus Damnatores citaret Romam: Et hanc vetustam Romanæ Appellationis disciplinam curavit innovari atque firmari per Sardidicenses Canones. Omnia ista fecit ex avito sensu Gallicanæ Ecclesiæ. De Sancto Briccio Turonensi Episcopo, per rebellem populum ejecto, & Romam abeunte ac appellante, scribit sanctus ejus Successor Gregorius: "Post cujus abscessum aiunt Turonici „suo Sacerdoti Justiniano, quem Briccio superordinaverant, Lib. 2.
„vade post eum, & exerce negotium tuum. Quia si prosecutus Cap. 11.
„eum non fueris, ad nostrum omnium contemptum humiliaberis. „Justinianus vero egressus à Turonis, Vercellas Italiæ civitatem „adgressus, Judicio Dei percussus, obiit peregrinus". Omnis Populus cum gravibus minis Justiniano mandavit, ut & ipse Romam accederet, in Retractatorio Pontificis Judicio purgaturus civitatis factum, ac suam ordinationem defensurus. Mandavit juxta Sardicenses Canones. Quod nempe eorum legitimus intellectus non apud solum Clerum, sed etiam apud Galliæ Populum esset longè notissimus. Et hinc Justinianus promptè obedivit. Gregorius adjungit, quod Briccius per Romanum Apostolicæ Sedis Judicium tandem receperit suum Thronum atque Ecclesiam. Heroten & Lazarum, Gallicanos Episcopos, Zozimus Pontifex in litteris ad Aurelium Carthaginensem & cæteros Africæ Episcopos appellat "Erubescenda Factis & Damnationibus nomina"; & adjungit: "Specialis illos Sedis Apostolicæ Authoritas ab omni commu- „nione submovit". Nempe in Gallia damnati Romam appel-

laverant atque accesserant: Et eorum causam Romæ per semet-ipsum retractarat Zozimus, & firmarat Gallicanam sententiam. Idem Pontifex in litteris ad Hilarium Narbonensem Episcopum enumerat Ursi ac Tuentii, Gallorum ac in Gallia damnatorum Episcoporum, crimina, & adjungit: "Hæc omnia apud nos Gestis, Testimoniisque discussa sunt". Utique in Retractatorio Appellationis Judicio. De nescio quo obscœno Juvene, quem subdere volebat publicæ pœnitentiæ, ad Illustrem virum Ansemondum scripsit sanctus Avitus
Epist. 49. Viennensis Archi Episcopus: "Licet me ad Romanæ forsitan Ecclesiæ Audientiam vocet, fatigationes itinerum non verebor". Sapaudo Arelatensi Archi-Episcopo, de frivolis suorum Clericorum Appellationibus & Romanis accessibus expostulanti, rescripsit Pelagius Primus: "Necesse habemus solliciti esse, ut si quis venerit, non facilè nobis, tamquam ignaris, subrepere aliquid videatur. Melius tamen Fraternitas tua faciet, si cognoscens illos, quos suspicamini, ad nos esse venturos, etiam vos personam instructam ex omni parte dirigatis, quæ eis possit obsistere. Quia cum epistola vestra nihil de causa contineat, si hic, qui modò nobis ex voluntate vestra verbo suggessit, tunc apud nos ne-
Epist. 9. queat inveniri, videbimur nos Accusatoris officium suscepisse". Palàm affirmat Accusatoris in appellatis causis officium spectare ad ipsum Sapaudum. De Salonio ac Sagittario, Gallicanis ac Synodaliter damnatis Episcopis, Scribit sanctus Gregorius Episcopus Turonensis: "At illi, cum adhuc propitium sibi Regem nossent, ad eum accedunt, deplorantes se injustè remotos, sibique tradi licentiam, ut ad Papam Urbis Romanæ accedere debeant. Rex verò annuens petitionibus eorum, datis Epistolis eos abire permisit. Qui accedentes coram Papa Joanne tertio exponunt se nullis rationalibus existentibus causis dimotos. Ille verò Epi-
Lib. 5. stolas ad Regem dirigit, in quibus eosdem locis suis restitui ju-
Cap. 20. bet. Quod Rex sine mora, castigatis priùs illis verbis multis, implevit". Pontifex eos revestivit, dilato in opportunum tempus retractatorio Judicio. Et fuit plenissimè obeditum. Etenim uterque quarto, quod sub Benedicto primo, proximo Joannis Successore, fuit celebratum, Parisiensi Concilio assedit & subscripsit ut integer Episcopus. Quæ omnia manifestissimè facta sunt juxta Sardicenses Canones. Quid opus multis? Et Dionysius Exiguus, & Isidorus Mercator Sardicensem Canonem transtulerunt hoc modo:

Si

"Si depositus Episcopus proclamaverit agendum sibi negotium in „Urbe Roma, alter Episcopus in ejus Cathedra non ordinetur, „nisi causa fuerit in Romani Episcopi Judicio determinata". Et hanc translationem probavit etiam, ac suæ Canonum collectioni inseruit Cresconius Africanus Episcopus. Quare grandi stupore digna sunt istius Magistri nostri hæc verba : " Galli generali huic legi de „petenda Roma nunquam obsequuti sunt.

CAPUT V.

Romanarum in Gallia Appellationum antiquitas demonstratur ex S. Cypriano.

Artianus Arelatensis Archi-Episcopus olim patravit tria crimina : " Primò jactabat & prædicabat, quod Novatiano studens, & ejus pervicaciam sequens, à nostra communicatione se segregasset". Nec S. Cornelium, nec S. Lucium, nec item S. Stephanum voluit uti Pontifices agnoscere : Dixit Novatianum fuisse legitimum Romanorum Antistitem, ideòque etiam defuncto perstitit contumax adhærere. Secundò, item Novatiani errorem pari pertinacia tenuit ac defendit. Docuit Lapsos non posse reparari per Ecclesiæ Claves : Istud crimen esse reservatum judicio Divinæ Majestatis.

Tertium ejus crimen habes in his S. Cypriani verbis : "Ex quibus, utique execrandis Hæreticis, cum Martianus esse cæperit, „& se Novatiano conjungens, adversarius misericordiæ & pietatis „exstiterit, sententiam non dicat, sed accipiat, nec sic agat quasi „judicaverit de Collegio Sacerdotum, quando ipse sit ab universis Sacerdotibus judicatus". Blaterabat SS. Pontifices Cornelium & Lucium, ipsamque Romanam & omnes ei adhærentes Ecclesias in suo pro Lapsis Decreto errasse, Novatianum autem docuisse ex Evangelio. Lucent hæc ex sequentibus S. Cypriani verbis : " Servandus est enim Antecessorum nostrorum, Beatorum „Martyrum Cornelij & Lucij, honor gloriosus, &c". Utique honor martyrii. Eos Martianus clamabat esse prævaricatores Christiani

ſtiani dogmatis, ideoque & Pſeudo-Martyres. Homo ſceleratus ac impudens damnabat omnem Eccleſiam. Commovit omnem Galliam, & plurimos lapſos ſine Sacramentalis Reconciliationis Pace ac Viatico tranſmiſit ad aliud ſæculum.

Audiamus rei decurſum ex S. Cypriani litteris ad S. Papam Stephanum: " Fauſtinus Collega noſter, Lugduni conſiſtens, ſe-„mel atque iterum mihi ſcripſit, ſignificans ea quæ jam ſcio vo-„bis utique nuntiata, tàm ab eo, quàm à cæteris Co Epiſcopis no-„ſtris, in eadem Provincia conſtitutis. Quod Martianus, Arelatæ „conſiſtens, Novatiano ſeſe conjunxerit, & à Catholicæ Eccleſiæ „unitate atque à corporis noſtri & Sacerdotii conſenſione diſceſſerit, „tenens hæreticæ præſumptionis duriſſimam pravitatem". Nempè pravitatem crudelitatis Novatianenſis. Exponit crudele dogma, „& concludit: Quapropter facere te oportet pleniſſimas litteras ad „Co-Epiſcopos noſtros in Galliis conſtitutos, ne ultra Martianum, „pervicacem, & ſuperbum, & Divinæ pietatis ac fraternæ pacis „inimicum, Collegio noſtro inſultare patiantur, quod necdum vi-„deatur à nobis abſtentus, qui jam pridem jactat & prædicat, quod „Novatiano ſtudens, & ejus pervicaciam ſequens, à communi-„catione ſe noſtra ſegregaverit, cum Novatianus ipſe, quem ſequi-„tur, olim abſtentus, & hoſtis Eccleſiæ judicatus ſit". Et poſt „quædam: "Quàm vanum eſt, Frater chariſſime, ut Novatiano nu-„per retuſo & refutato, & per totum orbem à Sacerdotibus Dei „abſtento, nunc adulatores nobis adhuc patiamur illudere, & de „majeſtate ac dignitate Eccleſiæ judicare? Dirigantur in Provinciam, „& ad plebem Arelatæ conſiſtentem à te litteræ, quibus abſtento „Martiano alius in locum ejus ſubſtituatur". Et tandem concludit: "Significa planè nobis, quis in locum Martiani Arelatæ fuerit ſubſti-„tutus, ut ſciamus ad quem Fratres noſtros dirigere, & cui ſcribe-„re debeamus".

Ex quibus verbis diſcimus plura. Primò, quod Martiani per Galliam graſſatio fuerit ſæpius relata ad Stephanum Pontificem. Relata fuit per Fauſtinum Lugdunenſium Metropolitam, & per ipſos Martiani Comprovinciales Epiſcopos. Et ad hæc atque ſimilia exempla reſpexit magnus Leo, dum ad Viennenſis Provinciæ Epiſcopos ſcripſit Gallicanas ad Apoſtolicam Sedem Relationes ante ſe fuiſſe innumeras Secundò, diſcimus verum eſſe hunc Jacobi Pamelii commentarium: " Licuiſſe jam olim Pontificibus Romanis Epiſcopos juſtis

,,justis de causis excommunicare, imò destituere, & novos in eo-
,,rum locum substituere, perspicuum facit hoc loco Cyprianus de
,,Gallis. Quod mirum in modum commendat authoritatem & Pri-
,,matum". Quæ verba probavit, & in suos Commentarios transscripsit etiam vir Francus ac eruditus Nicolaus Rigaltius. Insuper eleganti compendio refutat somnia Joannis Launoy, ex Apostolicæ Sedis odio præsumentis istam epistolam proscribere ad spuria. Ita consuevit Erronum desperatio. Hinc Paschasius Quesnellus istam evadendi portam vidit nec honorificam sibi fore, nec securam.

Nihilominus irrefragabilem S. Cypriani authoritatem omnibus nervis tentat evacuare. Ex ejus multiloquio audiamus aliqua: "Mar-
,,tianus Arelatensis Episcopus, Novatiana labe infectus, vastabat
,,Gallias, Sedis suæ amplitudine fretus. Cum autem cæteri Episco-
,,pi Gallicani adversùs hominem in sua Provincia potentem nihil au-
,,derent, nec id etiam temporum ratio fineret, cum præterea
,,plebs Arelatensis, Martiani fraudibus decepta, Episcopum suum
,,tueretur ac defenderet, uti ex epistola Cypriani licet conjicere,
,,à cæteris exterarum Provinciarum Episcopis opem imploraverunt,
,,præcipuèque à Romano & Carthaginensi, quorum maxima erat
,,in Ecclesia authoritas. Ad utrumque ergo litteras dederunt Fau-
,,stinus Lugdunensis Episcopus, & Romanæ Provinciæ, id est, Nar-
,,bonensis solidæ Episcopi.

Imprimis verò Romanum Episcopum tanquam cætus Episco-
,,palis Caput, Apicemque sollicitabant, ut Ecclesiæ sub schismatici
,,Episcopi jugo laboranti adesset, authoritate Sedis suæ fretus. Quod
,,eam ob rationem egerunt, quod & nullum in ea Provincia sibi
,,imminentem habebat Martianus, & non ita pridem à Sede Apo-
,,stolica transmissum acceperant Trophimum, de cujus indigno
,,Successore Martiano apud ipsum querelam deferendi jus habebant.
,,Tardante verò Stephano, nec suppetias ferente, iterùm ad Cy-
,,prianum scripsêre Galli, ut ipse apud Romanum instantius ageret
,,de Martiani depositione. Fecit quod rogabatur Cyprianus, dedit-
,,que litteras ad Pontificem querelarum, precumq; Gallicanæ Eccle-
,,siæ indices, in quibus utriusque Ecclesiæ mentem ac discipli-
,,nam licet intueri.

Divinæ veritatis potentiam demonstrant hæc verba: "Instantius ,,ageret de Martiani depositione procuranda". Etenim Quesnellus, ut hujus epistolæ flagella cantat, assiduè blaterat ipsam non agere
de-

de depositione. Depositionis ab abstentione discrimen affirmat à nemine ignorari. Et ecce hic profitetur Martiani depositionem fuisse à Gallis Episcopis & S. Cypriano postulatam, ideòque & à S. Stephano Pontifice inflictam. Hæc veritas in adductis illius verbis latet inter plurimos errores, uti aurum inter lutum. Porrò primus error est in his verbis: " Cum cæteri Episcopi Gallicani „adversus hominem in sua Provincia potentem nihil auderent". Etenim Episcopi isti fuerunt adeò generosi, ut suis clamoribus permoverint omnem Galliam, ut Martianum apud vicinum Metropolitam Faustinum detulerint, ut Apostolicam S. Stephani authoritatem sæpius imploraverint, ut ejus moras tandem abruperint per S. Cyprianum. Verùm cur ipsi illum non dejecerunt? Aperta est ratio: Quod esset ipsorum Metropolitanus. Hinc nec per propriam Synodum, nec per vicinum Metropolitam damnari & exui potuit, sed per solum Pontificem, suum Primatem ac Patriarcham. Quod Metropolita per solum Patriarcham possit dejici, nequaquam ducit originem ex famosa Imperatoris Gratiani ad S. Damasum Pontificem lege: Est Apostolica regula, per Patrum Canones & Principum leges postmodò adversùs quorundam prævaricationes frequenter confirmata.

Secundus error est in his verbis: " Nec id etiam ratio tempo„rum fineret". Quæ temporum ratio? Etenim tempus, quod per omnem Galliam & Africam clamari, quod hominem multis ad Apostolicam Sedem Relationibus invadi, ac tandem per ejusdem Sedis Antistitem degradari permisit, cur non permitteret projici per propriam Synodum? Certè quin omnes istæ Relationes fuerint Synodales, non est dubitandum. Quapropter omnis ratio fuit defectus potestatis in proprium Metropolitam.

Tertius error est in his verbis: " Cum Arelatensis plebs „Episcopum suum tueretur ac defenderet". Etenim oppositum disertè edicunt hæc sancti Cypriani de Arelatensibus verba: "Servis Dei pænitentibus & dolentibus, & ad Ecclesiam lachry„mis, & gemitu, & dolore pulsantibus. Diebus & noctibus „ingemiscunt, & Divinam ac Paternam, utique Episcopalem, mi„sericordiam deprecantes, solatium nostræ opitulationis expos„cunt". Nempè adversùs suum Episcopum Martianum. " Grex „Christi ab illo dissipatus & vulneratus contemnitur". Dum ab ipso Sacramentalis Reconciliationis Pacem magnis fletibus postulabat.

Quar-

Quartus error est in his verbis: " Ab exterarum Provinciarum Epis-„copis opem imploraverunt". Etenim non refugerunt, nisi ad viciniſſimum Faustinum, Metropolitam Lugdunensem, qui quod par nihil valeret in parem, rem omnem cum Martiani Suffraganeis retulit sancto Stephano, omnium Papæ & Patriarchæ. A Faustino aliud non flagitarunt, quàm fraternum auxilium.

Quintus error est in his verbis: "Præcipuèque à Romano & Car-„thaginensi. Tardante verò Stephano, nec suppetias ferente, iterùm „ad Cyprianum scripsêre Galli". Falsum est „quod iterum. In prima instantia scripserunt ad solum Stephanum. Lucet ex Cypriani verbis: " Quæ etiam vobis scio nuntiata tàm ab eo, quàm à cæ-„teris Co-Episcopis nostris in eadem Provincia constitutis". Nempè antequam ego ab illis invocarer. Hinc Cyprianus pergit: „Faustinus semel atque iterum mihi scripsit". Nempè Cyprianus ad primam epistolam movere se noluit, & Pontificem quasi de negligentia increpare. Forsitan nata inter ipsos de Hæreticorum Baptismo controversia possit illum reddidisse tardiorem. Quidquid sit, Cyprianus non nisi tardante Stephano fuit invocatus.

Quare sextus error est in his verbis: " Quorum maxima erat „in Ecclesia authoritas". Nempè si agatur de authoritate Sedium. Etenim Carthaginensis Ecclesia, licet Primatialis, non tamen fuit Autocephala, ideoque ejus Sedes authoritate non fuit inter maximas. Et quid Gallis cum ipsa? Certè Joanni Hierosolymæ Episcopo, à Theophilo Alexandriæ Patriarchâ auxilium postulanti, respondit olim sanctus Hieronymus: "Tu qui „Regulas quæris Ecclesiasticas, & Nicæni Concilii Canonibus „uteris, Responde mihi, ad Alexandrinum Episcopum Palestina quid pertinet? Ni fallar, hoc ibi decernitur, ut Palestinæ „Metropolis Cæsaræa sit, & totius Orientis Antiochia. Aut igitur „ad Cæsaræensem Episcopum referre debueras, aut si procul ex-„petendum Judicium erat, Antiochiam potius literæ dirigendæ". Eadem ratione ad Carthaginensem Episcopum Gallia quid pertinet? Nicœni Canones nullum ei dant Primatem, nullum Patriarcham, nisi Dominum Papam. Proinde dum Sedium respicitur auctoritas, contra Martianum Faustinus nullatenùs ad Cyprianum poterat, sed referre debebat ad solum Stephanum.

Fuit tamen, verùm longè alia, ratio referendi etiam ad Cyprianum. Eam exponit præfatus Joannes in illis, quas S. Hiero-

 nymus

nymus impugnat, literis ad Patriarcham Theophilum: "Tu qui-„dem ut homo Dei, & Apostolica ornatus gratia, curam omnium „Ecclesiarum, maximè ejus, quæ in Hierosolymis est, sustines, „cum ipse plurimis sollicitudinibus Ecclesiæ Dei, quæ sub te est, „distringaris". Affirmat alias esse, alias Ecclesias non esse sub Theophilo, & tamen laudat, quod gerat omnium sollicitudinem: Nempe de istis Paternæ justitiæ, de his sollicitudinem solius Fraternæ charitatis. Et hanc charitatem sanctus etiam Cyprianus de omni Ecclesia habuit: Præsertim circa materiam Novatianensis crudelitatis. Etenim usque ad ista tempora Lapsis non fuerat data Sacramentalis Reconcilationis Pax: Ne-quidem in ipso exitu. Clementiæ novitas excogitari & agitari cæpit post S. Fabiani Pontificis Mrtyrium, vacante Romanâ Ecclesiâ. Ob Imperatoris Decii de non creando novo Pontifice Edictum vacavit illa diutius, & grassans persecutio omnem Romanum Orbem impleverat Lapsis. Et ipsi ejulantes ac flentes Catholicæ Matris viscera & fores pulsabant apud omnes Ecclesias: Et magnum Cyprianum ad sui commiserationem permoverunt. Hinc ille viduato Clero fuit auctor, ut clementiam sub futuri Pontificis Beneplacito admitteret. Et postmodò per S. Cornelium Pontificem, ejus Successorem Lucium, & plerasque sub cælo Ecclesias fuit comprobata, & suscepta in mores. Hinc Gallicani Episcopi adversùs clementiæ istius hostem Martianum invocarunt S. Cyprianum. Non propter Sedis, sed propter solius personæ, in ista præsertim causa, auctoritatem. Aliàs potuerant magis amicum Pontifici intercessorem impendere.

Hæc Paschasii Quesnelli verba, "Imprimis verò Romanum „Episcopum tanquam cætus Episcopalis Caput, Apicemque sollicitabant", nescio an sint atra, vel alba. Suspicionem fovent & augent item hæc: "Ut Ecclesiæ laboranti adesset, authoritate Sedis suæ fretus. "Quod eam ob rationem egerunt, quod nullum in ea Provin-„cia sibi imminentem habebat Martianus, & non ita pridem à Sede „Apostolica transmissum acceperant Trophimum, de cujus indigno „Successore Martiano apud ipsum querelam deferendi jus habebant". Sunt tenebrosa ac amphibia. Tenebras augent hæc: "Quod nullum in Provincia sibi imminentem habebat". An fateantur ei ullum in omni Ecclesia fuisse superiorem Episcopum, novit Divina Sapientia. Possint asserere, quod nimia Martiani Tyrannide lassati Gallicani Episcopi refugerint ad primum Christianitatis Episcopum, uti olim

suorum

suorum Regum violentiis fracti Persidis fideles imploraverunt Imperatorem Constantinum. Deindè, Abbatiæ passim propagantur ex Abbatiis: Et propagantis Abbas dicitur propagatæ Pater, & aliquid potestatis in ipsam retinet. Eadem forma viget in Ecclesiis. Hinc enim Hincmarus Remensis aliquid suæ in Laudunensem, istius Juris aliquid scripsit Hipponensi Cathedræ esse in Fussalensem. Hinc igitur etiam R. P. Paschasius videtur Romanæ Ecclesiæ ob datum primum Episcopum Trophimum adscribere aliquid potestatis in Arelatensem. Ego nolim indulgere suspicionibus: Nolim accusare quod nescio. Claré profiteamur, quod Martianus, utpote Occidentalis Metropolita, nullum in terris, nisi Romanum Pontificem, habuerit sibi Prælatum ac imminentem, ideoque Gallicani Episcopi nullum, nisi Romanæ Cathedræ, potuerint implorare auxilium. Sic nobis erit pax & veritas.

Nec vacat nec lubet singula viri verba discutere. Post quædam ille pergit: "Nequaquam verum est hic agi de depositione, cu„jus ne nomen quidem apparet in epistola, sed de abstentione „agitur, cujus à depositione discrimen qui ignorat, ad judicio„rum Canonicorum tractationem illotis manibus, pedibusque ac„cedit". Immò non sine fundamento quis dicat ad tractandas sancti Cypriani epistolas illotum te accedere. Etenim sanctus Cyprianus per Episcopi aut Clerici abstentionem frequentissimè intelligit depositionem. Etiam in hac ipsa epistola: "Cum Novatianus olim „abstentus, & hostis Ecclesiæ judicatus sit". Est Romani Imperii phrasis, quod abjiciendum & degradandum Imperatorem priùs judicabat ac declarabat hostem Imperii, & tunc abstinebat seù deponebat. Pergit epistola: "Novatiano nuper retuso & refutato, „& per totum Orbem à Sacerdotibus Dei abstento". Quis non videt laudari degradationem? Eandem manifestè laudant hæc verba: "Abstento Martiano, alius in locum ejus substituatur". Etenim substitutio seù novi Episcopi consecratio fieri non potest, nisi post degradatum Episcopum: Suspensio aut excommunicatio nullatenus sufficiunt. Eadem vocis acceptione sanctus Cyprianus utitur etiam in aliis locis. Scio vocem ab ipso etiam pro excommunicatione accipi. Excommunicatio enim est abstentio à communione. Verùm apud antiquos fideles vox, "Communio", importabat varia: Communionem Episcopalem, Clericalem, Laïcam. Et cujusvis communionis abstentio erat quandoque perpetua, quan-

quandoque temporanea & reparabilis. Ab Episcopali aut Clericali communione abstentio perpetua erat Episcopi aut Clerici in laicam communionem dejectio, ideòque vera degradatio. Proindè Papa Stephanus non suspensionem Martiani, aut excommunicationem fuit rogatus, sed omninò degradationem. Et licet de sola suspensione aut excommunicatione ageretur, scopus noster manet integer. Etenim & istæ sunt jurisdictionis actus, ideòque evincunt Papalem authoritatem in Gallicanos Episcopos.

Pergit Paschasius Quesnellus: "Supponit Cyprianus Martianum „sine ulla Synodi sententia, vel alio judicio, sententiæ adversùs Novatianum prolatæ subjici debere". Affirmat Martianum, utpotè professum Novatiani Sectatorem, non indigere novo degradationis judicio, sed ipsum Novatiani per S. S. Cornelium & Lucium factæ damnationi esse per omnia obnoxium, & irretitum, ideòque opus esse sola istius judicii extensione. Etenim data in Novatianum sententia obstrinxit omnes Novatianenses: Et præsentes & futuros. Quesnellus vult hæc à Cypriano adduci ad evacuandam, aut certè contrahendam authoritatem Romani Pontificis. Respondeo Cyprianum ista omninò sensisse. Epistolæ verba sunt lucida. Continent avitum & Apostolicum Canonem, ex quo postea & sanctus Felix tertius scripsit contra Eutychianistas: "Facta semel Synodus ab„jecti cujuslibet erroris cunctos sequaces consequenter involvit". Verùm absit, ut sanctus Cyprianus ista adduxerit ad circumscribendam authoritatem Romanæ Ecclesiæ. Palàm adduxit ad firmandam. Etenim Novatianus non à Generali, immò nec à Patriarchali Synodo, sed à solo sancti Cornelii Presbyterio degradatus fuerat: Et Cyprianus constanter affirmat Judicium istud valere ac extendi etiam in Martianum. Allegat ista ad excutiendam Stephani tarditatem: Edixit nec novâ Synodo, nec novo examine, nec alio judiciali molimine, sed sola executione esse opus, ideóq; omnem in tanto negotio moram esse inexcusabilem. Hinc contentus non fuit scripsisse: "Quapropter facere te oportet ple„nissimas litteras". Sed statim repetivit: "Dirigantur in Provin„ciam à te litteræ". Et tandem conclusit: "Significa planè nobis, „quis in locum Martiani fuerit institutus". Omnia ad lentum Pontificem accendendum. Et hæc quoque evertunt Quesnelli commentationes. Etenim cùr Provinciæ Synodus, cur viciniffimæ Provinciæ Metropolita Faustinus, cur sanctus Cyprianus non extrusit

extrusit Martianum? Cur necessaria ac imploranda fuit Sedes Apostolica? Quod ista etiam extrusio sit Patriarchalis authoritatis actus, ideoque fieri non potuerit nisi per Patriarcham.

Paschasius Quesnellus opponit hæc Cypriani verba: " Quapropter facere te oportet plenissimas litteras ad Episcopos nostros in ,,Galliis constitutos, ne ultrà Martianum Collegio nostro insulta- ,,re patiantur, quod necdum videatur à nobis abstentus". Et com- ,,mentatur: "Cyprianus per illud, "Nobis", satis insinuat Gallos non ,,solius Romani Pontificis sententiam attendisse, sed etiam Car- ,,thaginensis, quem & pro sua parte in Gallias scripsisse, verba ,hæc dubitare non sinunt. Præsertim cum superiùs dixerit". Cui rei nostrûm est consulere & subvenire, Frater charissime: " Et ,,postea suum à fratribus Gallicanis postulatum esse asserat auxi- ,,lium". Probat ex his ejusdem epistolæ verbis: " Solatium nostræ ,,opitulationis exposcunt". Respondeo plures iterùm misceri errores. Primus est, quod sanctus Cyprianus suo motu & ex officio, seù pro sua parte scripserit in Gallias. Lucet ex verbis: " Fausti- ,,nus semel atque iterùm mihi scripsit". Asseverant, quod Cyprianus non nisi ex iterato Faustini motu se moverit.

Ex ipso enim norat etiam à Gallis esse scriptum ad Urbem: Hinc credidit suum incitamentum non esse Pontifici necessarium. Et repeto: Quid Gallicanæ Ecclesiæ cum Africana? Quesnellus assiduè decantat Cypriani verba: " Singulis Pastoribus portio gregis adscripta est, ,,quam regat unusquisque & gubernet, rationem sui actus Domi- ,,no redditurus". Quo apud ipsum jure Gallicana Ecclesia spectat ad portionem Primatis Carthaginensis? Hinc enim Cyprianus scripsit ad Stephanum: "Cui rei nostrûm est consulere & subvenire, Frater ,,charissime, qui Divinam clementiam cogitantes, & gubernandæ ,,Ecclesiæ libram tenentes, sic vigoris censuram peccatoribus ex- ,,hibemus, ut tamen Lapsis erigendis, & curandis vulneratis bo- ,,nitatis & misericordiæ Divinæ medicinam non denegemus". Excusat se, quod se misceat alienæ Ecclesiæ. Affirmat se esse illum Episcopum, qui cum Stephano, tùnc inter majores Romanæ Ecclesiæ Clericos constituto, & cum ejus Antecessoribus Cornelio & Lucio condiderit clemens in Lapsos Decretum, ideoque hanc causam ad se pertinere. Hinc Gallicanæ Ecclesiæ Lapsi "Opitula- ,,tionis solatium ab ipso expoposcerunt". Hoc est, fraternæ apud Papam intercessionis auxilium. Nec aliud Cyprianus attentavit.

Epist. 55.

Secundus error est, quod Galli non solius Romani, sed etiam Carthaginensis Episcopi sententiam attenderint. Etenim quis sub cælo Canon sancit aut suadet Gallicanam Ecclesiam Romano Episcopo non aliter subjici quam Carthaginensi? Quæ sunt hæc paradoxa? Certè sanctus Cyprianus agere debuit, & omninò egit cum Arelatensi Martiano, quomodò Acacius Constantinopolitanus Episcopus egit in Petrum Mogum Pseudo-Patriarcham Alexandrinum, de quibus sanctus Gelasius Pontifex scripsit ad Orientales Episcopos: "Acacius Petrum petitâ Sedis Apostolicæ præceptione damnavit". Et adjungit petitæ præceptionis causam: "Nam „cum Acacius nullo Privilegio fulciretur, ut de secunda Sede pos- „set ferre Judicium, non potuit jure quemquam damnare". Utique sine ista præceptione. Affirmat eandem esse rationem de Petri reparatione, & prosequitur: "Sicut ergo Acacius antè non „priùs damnavit, quàm & referret & posceret Petrum Apostolica „authoritate damnandum, sic & in recipiendo modum servare de- „buisset, ut priusquam se ei communione misceret, per Sedem „Apostolicam posceret examinari eum, & legitima ratione purgari, „cum nec examinandi, aut recipiendi eum haberet ipse Pontificium, „& non nisi per illius Sedis authoritatem consensumque hoc pos- „set implere, sine cujus authoritate non potuerat ipse dam- „nare. Cum enim constet semper aut Sedis Apostolicæ authori- „tate hujusmodi personas discussas, vel esse purgatas, &c". Extat epistola apud Jacobum Sirmondum post appendicem Theodosiani Codicis. Affirmat Petrum Mogum, alienæ Diœcesis Episcopum & Patriarcham, licet manifestè hæreticum atque intrusum, ab Acacio nec damnari potuisse, nec reparari: Et Acacium adhuc Catholicum sensisse istud ipsum, utpotè qui illum non nisi post petitam & obtentam Apostolicæ Sedis facultatem præsumpsit damnare. Addit semper fuisse ita factum, & istud certò constare. Esse omnibus exploratum Canonem Apostolicum.

Eodem sanè modo in Hæresiarcham Nestorium processit sanctus Cyrillus Patriarcha Alexandrinus. Dorotheus Martianopolitanus Episcopus, secundæ Mœsæ Metropolita, in solemni Constantinopolitanæ Ecclesiæ Synaxi coram Præsidente Nestorio, & omni adstante Clero ac Populo dixerat pro concione: "Si quis Mariam „esse Deiparam dixerit, Anathema sit". Anathematizarat totam Christi Ecclesiam, omnes ejus orthodoxos Episcopos, qui cun-

cti una voce profitentur sacrosanctam Virginem esse Dei Matrem. Hinc gravissimè offensus Cyrillus scripsit: "Cum nos ipsi, qui etiam- Epist. 6.
„nùm in vita manemus, cæteriq; terrarum Orbis Episcopi, tùm „Patres quoque nostri, qui hinc jam olim ad Deum profecti sunt, „Anathemate ab illo percussi sumus, quid vetabat & nos quoque „vocibus illius contraria scribere, ac dicere; Anathema, si quis Ma„riam Deiparam esse negaverit? Verùm id hactenùs propter illum „facere nolui, ne sint qui Episcopum Alexandrinum, Ægyptiamvè „Synodum Anathematis sententiam in Nestorium tulisse, atque ita „suæ potestatis limites transiliisse dicerent". Affirmat id spectare ad Occidentis Synodum, ad Episcopum Romanum. Uti Alexandrinum Episcopum ac Ægyptiam Synodum, ita Occidentis Synodum & Romanum Episcopum habet pro eisdem. Causâ Præsidentiæ. Quod est notandum. Etiam in suis ad sanctum Pontificem Celestinum litteris Cyrillus de multis Nestorii in se injuriis, de pertinacia in hæresi, de impudentibus ejus blasphemiis plura refert, & concludit: "Atquamvis res ita se habeat, non priùs tamen il- Epist. 9.
„lius communionem confidenter deserere ausi sumus, quàm hæc „ipsa Pietati tuæ indicaremus". Plura sunt hujusmodi antiqua exempla. Eandem ergò regulam secuti sunt Gallicani Episcopi, & sanctus Cyprianus: Martianum damnare non sunt ausi sine præceptione Stephani. Hinc Romam retulerunt, & Pontificem urserunt.

Error tertius est, quod hæc Cypriani verba, "Quod necdum à nobis videatur abstentus", asserunt Gallicanis Episcopis fuisse aliquid dependentiæ à Carthaginensi. Etenim illa adhærent his præcedentibus: "Nè ultra Marcianum Collegio nostro insultare patian„tur". Respiciunt avitum Ecclesiæ morem & Canonem, ex quo Patriarcha, ac præsertim Romanus Pontifex, super degradati à se Episcopi nomine per omnes Diœceses mittebat subscribendam Tractoriam, atque ita suum Judicium jubebat ab omni Episcopali Collegio confirmari. Damnatum à se Episcopum jubebat ab omnibus Collegis condemnari & abstineri. Hujus Canonis executionem fieri per Gallias rogat à Stephano Cyprianus, ut ita facinorosus Marcianus se videat abstentum ab omnibus, etiam sibi subjectis Episcopis, ac proindè desinat toti per istam Diœcesim Episcopali Collegio, ac præsertim subjectæ sibi Provinciæ furiosus insultare. Proinde voces, *A nobis*, non solos Stephanum & Cyprianum,

sed

ſed comprehendunt cunctos generatim Epiſcopos, ideòque Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus irrito conatu aliquid ex ipſis venatur. Fateor tamen ſanctum Cyprianum, utpotè novæ in Lapſos clementiæ Authorem, ſingulariter in Martiani damnationem influxiſſe ac debuiſſe influere. Non ob ſuæ Sedis, ſed ob ſingularem iſtius ſui operis authoritatem. Quare riſu digna ſunt hæc verba Queſnelli: " Quid porrò Cyprianus de Pontificis Romani „circa depoſitionem Epiſcoporum poteſtate ſenſerit, non eſt hu„jus loci inquirere. Satis clarè mentem ſuam aperit aliis in locis. „Sufficit, quod ad rem præſentem ſpectat, probaſſe, nihil in cau„ſa Martiani poſtulaſſe Gallos à Stephano Papa, quod à Cy„priano ſimiliter non petierint, nihil Cyprianum ſcribi voluiſſe „in Gallias à Romano Pontifice, quod ipſe non ſcripſerit; totam„que demùm cauſam Synodi Gallicanæ poteſtati fuiſſe relictam". Attamen hoc non eſt Romanæ Appellationis, ſed primæ inſtantiæ exemplum. Evincit Gallicanos Metropolitas in prima etiam inſtantia, ideoque & Provinciales Epiſcopos in cauſis appellatis ſemper pleno jure ſpectaſſe ad Tribunal Romanæ Eccleſiæ.

Adducenda ſunt & hæc R.P. Paſchaſii Queſnelli verba: " Video „quidem authores nonnullos magni nominis hanc epiſtolam mi„rum in modum jactare pro ſupremâ Pontificis Romani in Epiſco„pos deponendos poteſtate. Quos æmulatus, aut etiam præter„greſſus novitius quidam Scriptor multa oggerit, homine cauſis fo„renſibus procurandis addicto digniora, quam in Theologiâ verſato". Per iſtos magni nominis Authores exiſtimo intelligi Jacobum Pamelium, ac Nicolaum Rigaltium. Hi enim ex hac epiſtolâ non jactant, ſed demonſtrant ſupremam Romani Pontificis in deponendis Epiſcopis poteſtatem. Utriuſque Scriptoris verba, profectò alta ac reverenda, adduxi ſuperiùs. Nec dubitandum, quin Rigaltius, vir Laicus, ac Regii Tribunalis Præfectus, ſcripſerit ex communi ſenſu totius Galliæ. Ex eodem ſenſu, & quidem per longè altiora verba, ſcripſit iſtius R.P. Paſchaſii Magiſter
L. 1. c. 10. Dominus Petrus de Marca: " Summum jus Romanæ Sedis in ſen„tentia de rebus ad ſe relatis ferenda, diſertiſſimis verbis Cyprianus „agnovit. Quod evidentiſſimè patet in cauſa Martiani Arelatenſis „Epiſcopi, qui ſe Novatiani, à Sacerdotibus Dei per totum Orbem „abſtenti, partibus adjunxerat. Fauſtinus Epiſcopus Lugdunenſis, &

„& suæ Provinciæ Co-Episcopi, qui Martianum Sacerdotio dejicere „non poterant, quod alterius Provinciæ, nempè Narbonensis, „esset Episcopus, hac de re Stephanum Papam Relatione sua mo-„nuerunt". Et post varia prosequitur: "Sed illustriora sunt verba „quæ sequuntur, quibus decernendi & pronuntiandi de re propo-„sita, juxta sententiam Gallicanorum, & Africanorum Episcopo-„rum, potestas Romanæ Ecclesiæ asseritur, eique plenissima exe-„cutionis cura demandatur". Adducit laudata sancti Cypriani verba, & concludit: "Nullâ industriâ Novatores hoc Cypriani te-„stimonium elevare possunt. Futilis est enim illa responsio, non „deponi a Stephano Martianum, sed deponendum declarari. Quin „immò conceptis verbis Cyprianus exigit à Stephano, ut suis „litteris Martianum damnet, atque adeò alium substituendum de-„cernat". R. P. Paschasius dignetur suum Magistrum attendere & imitari: Et ob ejus imitationem non reprehendere, ac elogiis insignire eruditum virum Joannem David.

CAPUT VI.

Discutitur aliud, ex S. Cypriano adductum, Romanæ Appellationis Exemplum.

Basilides Asturicensis in Hispania, & Martialis Emeritensis ibidem Episcopus, ob Idololatriæ libellos ac alia crimina à suis Synodis degradati, Romam appellaverant, & per sanctum Stephanum Pontificem fuerant reparati ac restituti. Et quidem Asturicenses in Basilidis appellantis locum elegerant & consecrarant Sabinum. Emeritenses, Romanam Appellationem reveriti, videntur non superordinasse. Quidquid sit, per istam reparationem, & Reparatorum ad suas Sedes reditum turbatæ fuerunt istæ Ecclesiæ, & sancti Cypriani Synodum consuluêre. Hæ litteræ perierunt, ipsarum tamen substantiam novimus ex Synodali Rescripto sancti Cypriani: "Cum in unum convenissemus, legimus litteras ve-„stras, quas ad nos per Felicem & Sabinum Episcopos nostros pro „fidei vestræ integritate, & pro Dei timore fecistis, significantes

 Basi-

„Basilidem & Martialem libellis Idololatriæ commaculatos, & ne-„fandorum facinorum conscientiâ vinctos, Episcopatum gerere & „Sacerdotium Dei administrare non oportere, & desiderantes „rescribi ad hæc vobis, & justam pariter ac necessariam sollicitu-„dinem vestram vel solatio vel auxilio nostræ sententiæ sublevari". Epistola enumerat utriusque degradati Episcopi facinora, & pergit: "Frustra tales sibi Episcopatum usurpare conantur, cum „manifestum sit ejusmodi homines nec Ecclesiæ Christi posse „præesse, nec Deo sacrificia offerre debere. Maximè cum jam „pridem nobiscum, & cum omnibus Episcopis in toto Mundo „constitutis etiam Cornelius Collega noster, Sacerdos pacificus „ac justus, & martyrio quoque dignatione Domini honoratus, „decreverit ejusmodi homines ad pænitentiam quidem agendam „posse admitti, ab Ordinatione autem Cleri atque Sacerdotali ho-„nore prohiberi. Nec vos moveat, Fratres dilectissimi, si apud „quosdam in novissimis temporibus aut lubrica fides nutat, aut „Dei timor irreligiosus vacillat, aut pacifica concordia non perse-„verat". Et tandem concludit: "Quare etsi aliqui de Collegis „nostris exstiterunt, qui Deificam disciplinam negligendam pu-„tant, & cum Basilide & Martiale temerè communicant, con-„turbare fidem nostram res ista non debet, &c".

Discimus hinc varia. Primò, quod Basilides & Martialis fuerint Romæ per Stephanum Pontificem reparati, & quod Stephanus ipsis ut integris Episcopis communicaverit, atque ut tales remiserit in suas Sedes. Item reducibus non dumtaxat Laici aut Clerici, sed etiam quidam Hispaniarum Episcopi plenè communicarunt. Quidquid alii ipsos Apostolicæ Sedi obrepsisse, ideoque non admittendos, sed magis puniendos instarent, isti perrexerunt in suo opere, reveriti qualecumque Romani Pontificis judicium. Perrexerunt & isti alij. Et ad hos sanctus Cyprianus multis demonstrat damnatorum Episcoporum communionem esse contagiosam atque vitandam, & concludit: "Propter quod integri-„tatis & fidei vestræ religiosam sollicitudinem, Fratres dilectis-„simi, & laudamus pariter & probamus, & quantum possumus, „adhortamur litteris nostris, ne vos cum profanis & maculatis „Sacerdotibus communicatione sacrilegâ misceatis, & ut sinceram fi-„dei vestræ firmitatem religioso timore servetis".

Secundò discimus fundamentum, ex quo quidam Hispaniarum Episcopi

Episcopi crediderint Basilidem & Martialem, licet criminum reos, fuisse per Stephanum legitimè reparatos. Discimus ex his verbis: "Cornelius Collega noster decrevit ejusmodi homines ad „pænitentiam quidem agendam posse admitti, ab Ordinatione au„tem Cleri atque Sacerdotali honore prohiberi". Episcopi illi censebant nuperum clementiæ in Lapsos Decretum esse non pro solis Laicis, sed etiam pro Episcopis & Clericis, ideoque ipsos potuisse in sui quoque gradus communionem redintegrari. Quod ipsum suadent hæc verba: "Præceptis Divinis necesse est obsequia nostra „deserviant, nec personam in ejusmodi rebus excipere, aut aliquid „cuiquam argiri potest humana Indulgentia, ubi intercedit & le„gem tribuit Divina præscriptio". Eodem errore laborarunt Anthonianus & quidam alii intra Africam Episcopi: Crediderunt istius Decreti vigore lapsum Episcopum Trophimum fuisse à sancto Cornelio plenè reparatum, ideoque ipsum, utpotè Apostolicæ regulæ prævaricatorem, noluerunt agnoscere in Pontificem. Erat crassus error. Etenim Decretum omninò se extendebat etiam ad Clericos atque Episcopos: Verùm pro sola laica communione.

Tertiò discimus causam, ex qua Hispaniarum Ecclesiæ in tanto dubio habuerint recursum ad sanctum Cyprianum, ab ejus sententia exspectantes auxilium aut solatium. Quia videlicet ille fuerat istius clementis Decreti author, ideoque reperiri non poterat securior interpres.

Audiendus est reliquus sancti Cypriani contextus. Exponit Apostolicam Episcopalis electionis formam, laudat ipsam vigere in Hispaniarum Ecclesiis, & prosequitur: "Quod & apud vos „factum videmus in Sabini Collegæ nostri Ordinatione, ut de „universæ Fraternitatis suffragio, & de Episcoporum, qui in præsentia „convenerant, quique de eo ad vos litteras fecerant, judicio, Epis„copatus ei deferretur, & manus in locum Basilidis imponeretur. „Nec rescindere Ordinationem jure perfectam potest, quod „Basilides post crimina sua detecta Romam pergens, Stephanum „collegam nostrum longè positum, & gestæ rei ac tacitæ veritatis „ignarum fefellit, ut exambiret reponi se injustè in Episcopatum, „de quo fuerat justè depositus. Hoc eò pertinet, ut Basilidis non „tam abolita sint, quam cumulata delicta, ut ad illa superiora pec„cata ejus: etiam fallaciæ & circumventionis crimen accesserit. Neq; „enim tam culpandus est ille, cui negligenter obreptum est, quam

 hic

„hic execrandus, qui fraudulenter obrepsit. Obrepere autem si „hominibus Basilides potuit, Deo non potest. Sed nec Martiali „potest profuisse fallacia, quominùs ipse quoque delictis gravibus „involutus Episcopatum tenere non debeat, &c".

Etiam ex his verbis plura addiscimus. Primò, Sabinum, novum Asturicensem Episcopum, fuisse à solis quibusdam præsentibus Provinciæ Episcopis electum & consecratum, reliquos verò consensisse per litteras. Et hanc formam sanctus Cyprianus affirmat esse Apostolicam. Est illa ipsa, quam postmodò instauravit & confirmavit quartus Canon Nicænus. Secundò discimus, quod Basilides & Martialis, à suis Synodis degradati, Romam appellaverint & accesserint, fuerintque per sanctum Stephanum restituti. Tertiò, quod Stephanum per obreptiones circumvenerint, ideoque cassa fuerit ista reparatio: Quod ipsorum crimina non purgaverit, sed auxerit. Quartò, quod Stephanus sibi obrepi negligenter permiserit. Quintò, quod Asturicensis Ecclesia Basilidis Appellationem spreverit ut frivolam, ideoque Sabinum sibi in novum Episcopum consecraverit. Sextò, quod Emeritensis Ecclesia sui Episcopi Martialis Appellationem fuerit reverita, atque ideò cessaverit à nova electione & consecratione. Et sanctus Cyprianus videtur sensisse cum Asturicensibus. Ex quo discimus similem novi Episcopi creationem tùnc fuisse ancipitem: Diversas & adversas de ipsa fuisse sententias. Quidquid sit, istud Cypriani judicium Africana Ecclesia non fuit amplexa.

Etenim in litteris ad quosdam Donatistarum Episcopos sanctus Augustinus Secundum Tigisitanum Episcopum, Numidiæ Primatem, ejusque Synodum gravissimè arguit, quod damnato per ipsos Ceciliano Carthaginensi Archi-Episcopo, antequam ista damnatio confirmaretur per Romanam Ecclesiam, Majorinum superordinassent. Supponit hanc regulam isto etiam tempore fuisse certam apud omnes Afros: Et Orthodoxos & Donatistas. Et loqui nequit ex Sardicensi Canone: Constat enim istos Canones Afris, etiam sancto Augustino, fuisse ignotos. Et sanctus Cyprianus videtur non negasse regulam: Videtur dumtaxat asserere, quod in Basilidis manifestè frivola appellatione non habuerit locum. Eandem Romana Ecclesia semper tenuit constantissimè. Hine de damnato, & suæ causæ desertore Evaristo Episcopo scripsit ad sanctum Cyprianum sanctus Cornelius Pontifex: " Evaristus author Schis-

Epist. 162. Epist. 48.

"Schismatis fuit, & Successor plebi, cui ante præfuerat, Zetus "in locum ejus est Episcopus constitutus". Ex novi Episcopi constitutione concludit datum de Evaristo judicium jam transijsse in rem judicatam, & nullum esse locum retractationi. Esse Apostolicum Canonem, suo loco demonstrabitur.

Audiamus nunc Paschasii Quesnelli de his censuram: *Priori*, per Provinciæ Synodum datæ, "Sententiæ standum esse respondit "Cyprianus, omisso Stephani judicio, quod rescindere Ordinationem alterius Episcopi, in locum Basilidis substituti, jure perfectam non potuit. Basilides porrò appellatione suâ aliud non "profecit, quam ut cumularet delicta, & ad priora peccata ejus "etiam fallaciæ & circumventionis crimen accederet". Respondeo aliud esse adversari Romanæ appellationis operi ac effectui, aliud ejus authoritati. Non hoc, sed istud fecit Cyprianus. Stephani in datas contra Basilidem & Martialem à Provinciæ Synodo sententias authoritatem palam profitetur, ast ipsarum cassationem affirmat factam per obreptionem, ideoque & appellationem & Papale judicium rectè fuisse refutata ab Hispanis. Quod obreptio esset manifesta. Hinc enim scribit: "Quapropter cum, sicut scripsistis, "Fratres dilectissimi, & ut Felix & Sabinus Collegæ nostri asseverant, utque alius Felix de Cæsar Augusta, fidei cultor ac defen-"sor veritatis, litteris suis significat, Basilides & Martialis nefando "idololatriæ libello contaminati sint, &c". Tantis testimoniis Cyprianus fidem adhibuit, ideoque censuit Stephanum non sine potestate, sed per errorem judicasse. Quid Stephanus circa istos Episcopos egerit, non plenè constat. Certum est, quod ipsos non repararit per potentiam, aut dispensatoriam gratiam. Hæc enim ignorabat istorum temporum immobilis disciplina. Certum item est, quod ipsos ob Appellationis reverentiam revestiverit. Quid de Retractatorio ad plenam reparationem judicio fecerit, aut faciendum sanxerit, ignoro. Quidquid sit, hoc exemplum manifestè ac firmè evertit commenta Paschasii Quesnelli.

CAPUT VII.

Adducuntur alia antiqua Romanæ Appellationis Gallicanæ Exempla.

Paschasius Quesnellus ad Romanas appellationes è Gallia proscribendas adducit & alia exempla. Primum est Euphratæ Coloniensis Episcopi, Metropolitæ per secundam Germaniam, ab Agrippinensi synodo degradati propter hæresim. Blasphemabat enim & docebat Christum Dominum fuisse purum hominem. Quesnellus adjungit: "Euphratas de sententia Synodi per appellationem ad Sedem Ro-„manam deferenda ne cogitavit quidem". Respondeo non esse mirum. Constabat enim de crimine, & plena sententiæ justitia. De ipso enim edixit S. Maximinus Treverensis Episcopus, primæ Belgicæ Metropolita: "Perditum & blasphemum Euphratam omnis „Mundus jam ore Domini cognovit esse damnatum". Et Severinus Senonensis Episcopus: "Constat Euphratam subscriptione „Fratrum plurimorum in Spiritum Sanctum blasphemasse, negan-„do Christum Deum". Et Jesses Spirensis Episcopus: "Non solum „Epistolis omnium Ecclesiarum, quæ audierunt Euphratam „negare Christum Deum, sed ego ipse auribus meis audivi sub „præsentia Martini Conseniotis nostri, & Metropii Presbyteri, „& Victoris Diaconi". Victor Wormatiensis Episcopus addidit reum fuisse multorum aliorum criminum. Proinde non Romanæ Sedis impotentia, sed manifesta sententiæ justitia Euphratam retraxit ab appellatione. In Gallia Christiana Fratres Sammarthani perperam affirmant illum damnatum ob Arianam hæresim. Etenim aliud in suo suffragio habet Valerianus Antisiodorensis Episcopus: "Euphratas, falsus Doctor, nudum „tantùm hominem asserit Christum". Fuit è fæce Pauli Samosatensis, aut Marcelli.

Respondeo secundò non esse improbabile, quod Euphratas appellaverit ad Romanam Ecclesiam, aut ad ejus gratiam supplex confugerit. Etenim sequenti post hanc Synodum anno, uti integer

ger & Canonicus Episcopus, adfuit & subscripsit Sardicensi Concilio, ab eodem unâ cum Vincentio Capuano Episcopo Legatus ad Imperatorem Constantium, supplicaturus relegatos ob Catholicam fidem Episcopos revocari in suos gradus & Sedes. Refert hæc in epistola ad suos Monachos sanctus Athanasius, & adjungit ambos fuisse viros mirificos, promptos ad quodvis facinus. Et uti tales à Constante Augusto per litteras Fratri Constantio commendatos.

Euphratas fuit Arianis adeò odiosus, ut ipsorum apud Antiochiam Patriarcha Stephanus ipsi nocturnam meretricem sceleratissimè immiserit, non ejus pudicitiam, sed famam devastaturus. Et impudens scortum adeò veneratum fuit viri dormientis faciem, ut mox fugerit è cubiculo, & multis clamoribus infames Stephani dolos propalaverit. Et sanè Synodales Legatos, qui Synodalia Decreta rogarent à Principe in executionem mitti, oportuit esse viros integerrimos. Proindè oportet Euphratam ab infami prioris anni apud Agrippinam judicio fuisse expurgatum plenissimè, ac reparatum. Sancti Servatii Tongrensis Episcopi Acta affirmant in damnati Euphratæ locum fuisse mox ordinatum sanctum Severinum. Oportet omnia hæc fuisse ex integro exsufflata. Et exsufflari non potuêre, nisi per Sedem Apostolicam: Utique ab Euphrata invocatam. Aut hæc vera sunt, aut ista Coloniensis Synodus nequijt, uti ejus Acta habent, fuisse celebrata anno quadragesimo sexto quarti sæculi. Certè postmodò, post Sardicensem Synodum, celebrari non potuit. Etenim sancti Servatij Acta affirmant Euphratam præsente sancto Athanasio delirasse, adeoque & tùnc temporis fuisse discussum Synodaliter, atque damnatum. Nempè dum post Tyriam Synodum à magno Constantino proscriptus Athanasius exulabat in Gallia, & qui post Sardicensem Synodum eò non redijt, nec potuit redire. Imperator quippè Constans tunc statim fuit occisus à Tyranno Magnentio, & Occidentis Imperium est devolutum ad Constantium, professum Athanasii adversarium, atque ita isthuc ille proficisci non poterat, nec esse securus. Proindè nec Agrippinensis Synodus potuit celebrari post Sardicensem. Quidam existimant Euphratam fuisse integerrimum semper Episcopum, ideòque hæc omnia esse spuria figmenta: Similia illis, quæ circumferuntur de Lapsu sancti Pontificis Marcellini.

Nec desunt fundamenta. Etenim nec sanctus Athanasius, nec

quis

quis alius apud Antiquos authenticus Scriptor istorum meminit. Deindè quis credat tot & tantos istius Agrippinensis Synodi Episcopos circa Euphratam fuisse circumscriptos, ideoque ipsum provocasse ad Sedem Apostolicam, fuisse exsolutum à perperam injectis vinculis, & reparatum? Præsertim quia Synodalia Acta affirmant fuisse relapsum. Quomodo tanti viri adeò deviassent? Præterea gratiosam ac dispensatoriam lapsi, ac præsertim relapsi in hæresim Episcopi reparationem penitùs ignorabat disciplina istorum temporum. Et quomodò per gratiam reparatus, ideoque delicti sui stigmata adhuc portans Episcopus fuisset per Sardicensem Synodum honoratus tam gloriosa Legatione, & adjunctus atque æquatus magno Capuanorum Vincentio? Quomodo Eusebiani, qui tanta clamarunt contra Marcellum, non plura clamassent contra Euphratam? Quomodò non clamassent esse relapsum Hæreticum, bis damnatum, ab ipso etiam Athanasio? Quomodò hæc omnia ipsi etiam Julio non improperassent? Et certè sanctus Severinus videtur Euphratæ tùnc non successisse. Etenim hic Sardicam profectus est, & istic omnibus fulsit in Episcopali gloria. Quæ omnia fortissimè suadent ista Agrippinensia Acta esse infirma & caduca. Est intricata quæstio. Et ejus decisio non est necessaria ad nostrum Propositum.

Paschasius Quesnellus pergit ad secundum exemplum: " Ab „Arelatensi Synodo, quæ Paulinum Treverorum Episcopum „Catholicum injustè deposuit anno trecentesimo quinquagesimo tertio, à Biterrensi anni trecentesimi quinquagesimi sexti, „undè Saturnini Arelatensis operâ sanctus Hilarius in exilium pulsus est, & à Parisiensi anni trecentesimi sexagesimi secundi, quæ „ipsum Saturninum damnavit, appellatum esse non apparet, licet injusta Paulini & Hilarii damnatio utrique ad Romanum „Pontificem confugiendi jus peculiare tribuerit". Respondeo hanc fabulam sibi ipsi non cohærere. Etenim si Paulinus & Hilarius habuerint peculiare jus suam injustam damnationem referendi, ac item propter ipsam confugiendi ad Apostolicam Sedem, omninò potuerunt etiam appellare. Ista enim relatio & istud refugium fieri non poterant, nisi ad iniquum judicium circumducendum, & recuperandum Episcopatum: Quæ quid sunt aliud, quàm Romana appellatio?

Quæstio est. Quare non appellaverint? Quidam respondent ipsos

ſos fuiſſe non dumtaxat damnatos ab iſtis Synodis, ſed inſuper à Principe relegatos. De Paulini relegatione ſcribit ad Imperatorem Conſtantium ſanctus Hilarius: "Paulinum beatæ paſſionis „virum, blandimento ſollicitatum relegaſti, & Eccleſiam ſanctam „Treverorum tali Sacerdote ſpoliaſti. Ipſum uſque ad mortem „demutaſti exiliis, & fatigaſti. Extra Chriſtianum quoque no„men relegaſti: Ne panem aut de horreo tuo ſumeret, aut de „Montani Maximillæque antro profanatum exſpectaret". Eum Conſtantius relegavit in Phrygiam: Et iſtic, quò hæreticis communicare compelleretur, circumſcripſit intra civitates Montaniſtarum. Deindè eorum damnatio ac relegatio incidunt in annos, quibus deportati Liberii Pontificis Cathedram inſedit intruſus Felix, cui nemo Catholicus poterat communicare. Hiſce de cauſis aliqui cenſent neutrum ab iniquis damnationibus provocaſſe. Verùm hæc non concludunt. Iſtæ enim cauſæ impedire potuerunt appellationis proſecutionem, non ipſam appellationem. Hinc Romam appellarunt etiam ſanctus Joannes Chryſoſtomus, ejus Succeſſor ſanctus Flavianus, Euſebius Dorylæi, Theodoretus Cyri Epiſcopus, aliique plures, quos Regiæ relegationis violentia impedivit à Romano acceſſu, & provocationis proſecutione.

Proindè reſpondeo ſanctum Paulinum, itemque ſanctum Hilarium, de hiſce ſuis damnationibus cenſuiſſe iſtud ipſum, quod de attentata in ſanctum Cyrillum per Joannis Antiocheni Factionem damnatione cenſuit in Epheſino Concilio Acacius Melitinenſis Epiſcopus, ſecundæ Armeniæ Metropolita: "Fieri non Act. 4. „poteſt, ut hi qui à ſancta Synodo deſciverunt, & pravæ opi„nioni Neſtorii ſe adjunxerunt, quidqam contra Oecumenicæ hu„jus Synodi Præſides audeant efficere, cum nullam omninò habeant „authoritatem". Dixit iſtam ſententiam fuiſſe non Epiſcopale judicium, ſed hoſtile convitium, ideoque nulla opus fuiſſe appellatione vel abſolutione. Et hanc Acacii aſſertionem confirmavit in relatione ad ſanctum Celeſtinum Pontificem plena Epheſina Synodus, ſcribens iſtam ſententiam fuiſſe non dumtaxat iniquam, & à Canonibus diſcrepantem, ſed inſuper Contumeliam, utpotè attentatam citra quamvis poteſtatem. Idem de attentata per Nicænum Dioſcori Patriarchæ Alexandrini Conventiculum in magnum Papam Leonem excommunicatione judicavit in relatione ad Valentinianum ac Martianum Imperatores univerſa Chalce-

 donenſis

„donensis Synodus : " Dioscorus super alias suas nequitias adversùs „ipsam Apostolicam Sedem latravit, & excommunicationis litteras „adversùs sanctissimum Papam Leonem facere conatus est". Hujusmodi Synodales Hæreticorum in Orthodoxos latratus sunt manifesta convitia & Attentata, ideoque nulla appellatione indigent, nulla circumductione. Sunt incruenta persecutio, incruentum martyrium. Disertè hoc scribit ipse Hilarius in libello ad Imperatorem Constantium, quem ipsi apud Constantinopolim tradidit in proprias manus : " Episcopus ego sum, in omnium Gallicarum „Ecclesiarum atque Episcoporum communione, licet in exilio, per-„manens, & Ecclesiæ adhuc per Presbyteros meos communionem „distribuens. Exulo autem, non crimine, sed factione". Apud adversantem sibi Principem intrepidus adseverat se esse, non degradatum, sed exulem : Et quidem non crimine, sed factione. Se adhuc esse plenum Episcopum, & talem agnosci ab omni Gallia: Utpotè qui in omnium istic Episcopòrum ac Populorum communione permaneat, eamdemque per suos Vicaros Presbyteros pleno jure distribuat Pictaviensi Ecclesiæ. Gallicana Ecclesia norat
Epist. 3. avitam, posteà à Pelagio primo Pontifice in literis ad Narsetem Patricium laudatam ac expositam, Regulam, quæ per talia hæreticarum aut schismaticarum Synodorum facinora affirmat neminem à Sacerdotum Collegio, aut Christianitatis consortio separari, sed elongari à polluto ipsorum contagio. Eamdem secutus fuit gloriosus Treverensium Antistes Maximinus, dum in damnatum ab Eusebianis, & ab Augusto Constantio proscriptum Athanasium fecit, quod in Eusebiani Chronici supplemento laudat sanctus Hieronymus : " Maximinus Treverorum Episcopus „clarus habetur, à quo Athanasius, dum à Constantio quæreretur ad pænam, honorificè susceptus est". Eadem ex regula idem Hieronymus scribit in illustrium virorum Catalogo : " Hilarius fa-„ctione Saturnini Arelatensis Episcopi, de Synodo Biterrensi in „in Phrygiam relegatur". Addit in Dialogo contra Luciferianos : "Hilarium de prælio revertentem Gallicana Ecclesia complexa „est". Citra omnem Appellationem aut revestitionem. Quod ipsum censuit omnis etiam Orientalis Ecclesia. Nam & Seleuciensis Synodus sanctum Hilarium, licet damnatum & exulem, citra omnem absolutionem admisit ad consessum atque suffragium.

Eadem est ratio sancti Paulini. Imitatus est suum gloriosum Ante-

Antecessorem Maximinum, ejusq; Collegas, Hosium Cordubensem, Protogenem Sardicensem, aliosque plures, quos norat à crudelissima Philippo-Politani Conventiculi sententia nunquam appellasse. Quis enim appellet ab istiusmodi contumeliis? Hinc Paulinum Treverensis Ecclesia, quia vivum recipere non potuit, defunctum è Phrygia reportavit in Galliam, & uti canonicum Episcopum, immò ut triumphantem Martyrem, gloriosè sepelivit.

Tertium Paschasii Quesnelli exemplum est Hæresiarcha Priscillianus. Ejus Acta sunt breviter audienda. Sanctus Sulpitius Severus in Chronico affirmat à Priscilliano adhuc laico etiam Instantium ac Salvianum, Hispaniarum Episcopos, fuisse seductos, & pergit: "Quo Adyginus Cordubensis Episcopus L.2.c.61
„comperto, ad Idacium emeritæ ætatis Sacerdotem refert. „Igitur post multa inter eos certamina apud Cæsar-Augustam „Synodus congregatur: Cui tum etiam Aquitani Episcopi in„terfuêre. Verùm Hæretici committere se judicio non ausi. In absentes tum lata sententia, damnatique Instantius & Sal„vianus Episcopi, Elpidius & Priscillianus laici. Additum „etiam: Ut si quis damnatos in communionem recepisset, sciret „in se eandem sententiam promendam". Hâc sententiâ Instantius & Salvianus offensi Priscillianum ad ampliandas sui erroris vires crearunt Episcopum Labinensem, & S. Sulpitius prosequitur: "Tunc Idacius atque Ithacius", Orthodoxi Hispaniæ Episcopi, "acriùs instare, arbitrantes posse inter initia malum „comprimi. Sed parum sanis consiliis sæculares judices adeunt, „ut eorum Decretis atque executionibus hæretici urbibus „pellerentur. Igitur post multa & fœda, Idacio supplicante „elicitur à Gratiano tunc Imperatore Rescriptum, quo universi „hæretici excedere non Ecclesiis tantum aut urbibus, sed extra „omnes terras propelli jubebantur. Quo comperto Gnostici „diffisi rebus suis, non ausi judicio certare, spontè cessêre „qui Episcopi videbantur, cæteros metus dispersit. At tum „Instantius, Salvianus, & Priscillianus, Romam profecti, ut „apud Damasum, Urbis eâ tempestate Episcopum, objecta „purgarent. Hi ubi Romam pervenêre, Damaso se purgare „cupientes, ne in conspectum quidem ejus admissi sunt. Re„gressi Mediolanum, æquè adversantem sibi Ambrosium re„pererunt. Tum vertêre consilia, ut quia duobus Episcopis, „quorum eâ tempestate erat summa authoritas, non illuse-

„rant, largiendo & ambiendo ab Imperatore cupita extorquerent". Ita corrupto Macedonio, tum Magiſtro Officiorum, Reſcriptum eliciunt, quo calcatis quæ prius decreta erant, reſtitui Eccleſiis jubebantur. Ita Inſtantius & Priſcillianus redierunt jactabundi in Hiſpaniam, & ſuas receperunt Eccleſias. In ipſis permanſerunt uſque ad invaſum à Maximo Imperium, & Sulpitius proſequitur: "Ubi Maximus Oppidum Treverorum „victor ingreſſus eſt, Ithacius ingerit preces, plenas in Priſ„cillianum ac ſocios ejus invidiæ atque criminum. Quibus per„motus Imperator, datis ad Præfectum Galliarum atque ad „Vicarium Hiſpaniarum litteris, omnes omninò, quos labes „illa involverat, deduci ad Synodum Burdigalenſem jubet. Ita de„ducti Inſtantius & Priſcillianus. Quorum Inſtantius, prior „juſſus cauſam dicere, poſtquam ſe parum expurgabat, indi„gnus eſſe Epiſcopatu pronuntiatus eſt. Priſcillianus verò, ne „ab Epiſcopis audiretur, ad Principem provocavit. Permiſſum„que id noſtrorum inconſtantiâ: Quia aut ſententiam in re„fragantem ferre debuerant, aut ſi hi ipſi ſuſpecti habeban„tur, aliis Epiſcopis audientiam reſervare".

Hæc poſtrema appellatio facta eſt anno tertio poſt mortem ſancti Damaſi. Ejus meminit etiam Proſper in Chronico: "Priſ„cillianus in Synodo Burdigalenſi damnandum ſe intelligens, „ad Imperatorem Maximum provocavit. Auditusque Treveris „ab Evodio Præfecto Prætorio, à Maximo gladio addictus eſt". Omnem rei ſeriem edicit in ſuo Chronico Idacius Lemicenſis
Anno 386 Epiſcopus: "Priſcillianus declinans in hæreſim Gnoſticorum, „per Epiſcopos, quos ſibi in eadem pravitate collegerat, Abu„læ Epiſcopus ordinatur. Qui aliquot Epiſcoporum Conciliis „auditus Italiam petit & Romam. Ubi ne ad conſpectum qui„dem S. S. Epiſcoporum Damaſi & Ambroſii receptus, cum „his, cum quibus iverat, redit ad Gallias. Inibi ſimiliter à „ſancto Martino Epiſcopo, & ab aliis Epiſcopis hæreticus judi„catus, appellat ad Cæſarem: Quia in Galliis his diebus Maxi„mus Tyrannus obtinebat poteſtatem Imperii". Rectè ſcribit Priſcillianiſtas ab aliquot Synodis fuiſſe auditos in Hiſpania & damnatos. Et hi ab omnibus iſtis Romam appellarunt, atque acceſſerunt.

At longè aliud cenſet Paſchaſius Queſnellus. Etenim de poſtrema

ſtrema ad Imperatorem Maximum provocatione ſcribit : " De, „Romano Epiſcopo ab alterutro appellato nulla mentio". Reſpondeo non eſſe mirum. Qua enim fronte ſcelerati homines, qui ſancto Damaſo detecti non potuerant illudere ſeù obrepere, ideòque nec ejus faciem fuerant permiſſi videre: Qui inſuper ad evadendum iſtud totius Hiſpaniæ ac Apoſtolicæ Sedis judicium fecerant perſugium ad laicas Poteſtates, ipſas pecuniâ corruperant, atque ita rurſum turbarant & macularant plures Eccleſias. Quâ, inquam, fronte iſti provocaſſent aut acceſſiſſent ad Succeſſorem Siricium? Norânt ſe per ipſum eodem modo tractandos. Hinc uti Gratiani Miniſtros auro depravarant, ita ſperarnnt & ipſum Maximum ineſcare, ideòque ad ipſum provocarunt.

Major eſt Paſchaſii Queſnelli fiducia circa primam Appellationem. Quærit, cur ſanctus Damaſus appellantes nec ad ſuam faciem admiſerit? Et reſpondet rationem eſſe hæc Cæſar-Auguſtanæ Synodi verba : "Si quis damnatos in communionem recepiſſet, „ſciret in ſe eandem promendam ſententiam". Reſpondeo hæc iterùm olère Euſebianæ Factionis proterviam. Etenim & iſta Factio ſanctum Julium Pontificem cenſuit cecidiſſe in inflictam ſancto Athanaſio damnationem, quod eum à ſe damnatum ille in communionem recepiſſet. Suarum Synodorum ſententias cenſuit non poſſe devolvi Romam, nec iſtic retractari, longè minùs corrigi aut exſufflari. Et quidem illi agebant de ſolis Patriarchalibus, aut totius Orientalis Eccleſiæ Synodis; at verò Paſchaſius Queſnellus ſcribit de Synodis Occidentalium Provinciarum, quas ſuo Patriarchæ ſubdi nemo eſt unquam inficiatus. Proindè ſanctus Damaſus nequaquam timuit iſtud contagium, ſed ſecutus eſt antiquiſſimum Romanæ Eccleſiæ morem, ex quo ſanctus Papa & Martyr Stephanus ſancti Cypriani, circa Baptiſmum errantis, " Legatos Epiſcopos nec ad ſermonem colloquii ſaltem communis „admiſit", & omne illis apud fideles interdixit hoſpitium. Ita in famoſa ſua epiſtola teſtatur Firmilianus, apud Cappadoces Archi-Epiſcopus Cæſaræenſis. Eodem modo magnus Papa Leo tractavit Eutychianos Legatos Alexandrinæ Eccleſiæ : " Legati nec ad „faciem uſque ſalutationis admiſſi, ſine aliquo effectu reverſi ſunt". Ita Dioſcorus Presbyter & Cheræmon Lector, ejuſdem Eccleſiæ apud Conſtantinopolim Apocriſarii, queſti ſunt Creſconio & Ger-

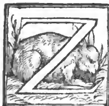
mano Episcopis, istic Legatis Anastasii secundi Pontificis. Etiam de Petro Fullone, Antiochiæ Patriarcha, & Joanne Apamæensi Episcopo, Metropolita Secundæ Syriæ, Eutychianis hæreticis, scribit Narratio de Eutychianæ perfidiæ successu usque ad damnatum Acacium Constantinopolitanum Episcopū: "Acacius petiit Apostolicam „Sedem, ut si ad eandem confugerent, ne ipso quidem digni haberen„tur adspectu". Et de sancto Agapeto Pontifice, Constantinopolim advecto, scribit in Breviario Liberatus Diaconus: "Agapetus An-
Cap. 21. „thimi", hæretici ac intrusi Constantinopolitani Patriarchæ, "præ„sentiam sprevit, eumque ad salutandum suscipere noluit". Et nullis Principum, ipsius etiam Augustæ Theodoræ Promissis, precibus, aut minis ad id se permisit inclinari. Et de Græcorum Episcopis, sibi circa tria famosa Capitula obedire detrectantibus, ad omnem Ecclesiam scripsit vigilius Pontifex: "Eos ulteriùs non „permisimus esse nostræ communionis participes, nec adspectus „eorum oculi nostri receperunt". Hinc & Pyrrhus, Eutychianus Constantinopolitanæ Ecclesiæ Antistes, à sancto Abbate Maximo convictus & confusus, humiliter supplicavit: "Hoc unum & so„lum rogo, primum quidem ut merear Apostolica Delubra, „magis autem ipsos Apostolorum Principes adorare. Deindè ve„rò ut liceat sanctissimum Papam in faciem videre, eique libel„lum eorùm, quæ absurdè gesta sunt, tradere". Et sanctus Maximus, ac Gregorius Patricius responderunt: "Quando tua propo„sitio bona est atque utilis, sic fiat". Tùnc Pyrrhum ex Africa portarunt Romam, & sanctus Maximus pergit: "In hanc cele„berrimam Urbem Romam cum Pyrrhus venisset nobiscum, Pro„missum implevit, damnavitque impiæ Ecthesios dogmata, ac „se per rectam professionem cum sancta Ecclesia conjunxit". Et fuit admissus ad faciem Pontificis. Nemo Hæreticus, nisi post conversionem & solemnem Hæresis abjurationem, potuit unquam hanc videre. Et hanc regulam secutus est sanctus Damasus in Priscillianum.

CAPUT

CAPUT VIII.

Examinatur Imperatoris Gratiani Lex, quæ omnes Occidentalis Ecclesiæ Metropolitas Episcopos jussit in prima etiam instantia judicari à Romano Pontifice.

Ozimus Pontifex ad se traxit primam instantiam Proculi Massiliensis Episcopi, se novum secundæ Narbonensis Provinciæ Metropolitam prætendentis, & de hac re scribit Paschasius Quesnellus: " Hoc Illustrissimus Petrus de Marca ,,dicit actum esse Romæ post Gratiani legem ,,promulgatam, quæ Romani Pontificis judicio ,,commiserat Metropolitanos, quamque merito jure non multi faciebant Gallicani, utpote consuetudini Ecclesiasticæ, receptisque regulis adversam. Quidquid sit de hac lege, quæ Canonum ,,sanctiones infirmare non potuit, non est cur nos Zozimi conatus ,,iste plurimum sollicitet", &c. Anti-Papæ Ursicini, licet Coloniam Agrippinam relegati, Factio graviter vexavit Ecclesias. Plures Episcopos movit in rebellionem Romanæ Ecclesiæ. Hinc in Romana Synodo S. Papa Damasus ab Imperatoribus Gratiano ac Valentiniano postulavit plura auxilia, inter quæ fuit & hoc: ,,Jubere Pietas vestra dignetur, quicumque vel Fratris nostri Damasi, ,,vel nostro judicio, qui Catholici sumus, fuerit condemnatus, ,,atque injustè voluerit retinere Ecclesiam, vel vocatus à Sacer- ,,tali judicio non adesse, accitus ad Urbem Romam veniat, aut ,,si in longinquioribus Partibus hujusmodi emerserit quæstio, ad ,,Metropolitani deducatur examen. Vel si ipse Metropolitanus ,,est, Romam necessariò, vel ad eos, quos Romanus Episcopus ,,Judices dederit, contendere sine dilatione jubeatur". Et Principes in eadem verba rescripserunt. Paschasius Quesnellus cum Petro de Marca censet & Synodum postulasse, & Principes sanxisse contra Canones.

Respondeo hanc esse enormem contumeliam & in istam Synodum, & in istos Principes. Quæ contumelia major, quam

tantum

tantum Pontificem, ejusque Apostolicam, cui S. Ambrosius ad fuit, synodum de Apostolicorum Canonum infractione infamare? Apostolicum namque Canonem omninò laudat in relatione ad S. Celestinum Pontificem Ephesina Synodus, scribens contra Joannis Patriarchæ Antiocheni Factionem, ausam damnare S. Cyrillum Patriarcham Alexandrinum: "Si quibuslibet potestas fiat majo„ribus Sedibus contumeliam inferendi, & in illos, in quos nihil „juris habent, sententias pronuntiandi usque adeo iniquas, & à „Canonibus discrepantes, vel potius contumelias, in extremam „confusionem res Ecclesiasticæ delabentur". Quod ipsum in causa Acacii Constantinopolitani Episcopi scribit in litteris ad Dardaniæ Episcopos S. Gelasius, & suum Rescriptum fundat in hac generali Regula: "Ab Inferioribus Potior discuti non potest, „aut judicari". Etiam in Tomo de Anathematis vinculo scribit idem Pontifex: "Inferior Potiorem absolvere non potest". Addit hunc esse perpetuum Ecclesiæ tramitem. Est Apostolica regula, quæ Clericum à proprio Episcopo, Episcopum à Metropolita, Metropolitam à Patriarcha vel Exarcho, Exarchum & Patriarcham semper jussit à Papa Synodaliter Judicari. Hinc in Ephesino Concilio adversùs Joannem Antiochiæ Patriarcham, Synodali evocationi parêre detrectantem, dixit Juvenalis Hierosolymæ Episcopus: „Oportebat Joannem confestim accurrere ad Apostolicam Sedem „Magnæ Romæ nobiscum considentem, apud quam mos est ex „Apostolico ordine & traditione, ut ipsa Sedes Antiochena di„rigatur & judicetur". Romanæ Sedi hac in parte adjunxit Apostolicum Hierosolymæ Thronum. At ex proprio arbitrio: Quò fucaret suum ambitum. Ex isto Canone Pentapolitana Ægyptiacæ Diæcesios Provincia suum Patriarcham Dionysium, profani Dogmatis suspectum, detulit sancto Dionysio Pontifici: Et hic illum judicavit. Hæresiarcham Nestorium, quod Constantinopolitana Ecclesia tùnc Patriarchalia jura ambiret, sancto Celestino Pontifici detulit sanctus Cyrillus. Hujus Successorem Dioscorum Clerici Alexandrini accusarunt apud sanctum Papam Leonem. Plura sunt istiusmodi exempla. Arabici Canones Patriarcham à subdito Metropolita nec accusari permittunt, nisi de consilio & assensu alterius Patriarchæ.

Ex eadem regula Metropolitanus à suæ Provinciæ Synodo nunquam damnari potuit aut judicari, sed à solo Patriarcha aut ejus Synodo

nodo. Ita docet primus Canon Ephesini Concilii. Omnes quippè Episcopos, qui Synodo præsentes fuerant Joannis Antiocheni Patriarchæ Factionem secuti, damnat, & pergit ad absentes ejus Congregales: "Si quispiam Metropolita Provinciæ derelictâ sanctâ & œcu-„menicâ Synodo aut accessit ad illorum defectionis Consessum, aut „accedet imposterùm, sivè cum Celestio sensit, sivè sentiet, ipse „nihil ampliùs poterit agere adversùm Provinciæ Episcopos, ut „qui jàm indè à Synodo totius Ecclesiasticæ communionis expers „sit factus, & prorsùs inutilis, sed & ipsis Episcopis illius Pro-„vinciæ, circumque vicinis Metropolitis recta sentientibus subja-„cebit, ut omninò dejectus à Sede Episcopatus". Ephesina Synodus fuit in duas partes lacerata. Et istorum, qui Hæresiarcham Nestorium damnaverant, aut ejus damnationi accesserant atque subscripserant, Metropolitarum ac aliorum Episcoporum aliqui, à Joanne Patriarcha Antiocheno circumscripti aut seducti, post-modò vertêrunt vela, recantarûnt sua suffragia, & ad Joannis factionem retrocesserunt. Hos castigat laudatus Canon. Et inter alias istius-modi Metropolitæ pœnas ponit, quod deinceps suæ Provinciæ Synodo subfuturus sit, & ab ipsa judicandus: Quia videlicet integer Metropolita ipsi non subest, nec ab ipsa potest judicari. Hinc Edessenæ Metropolios Clerici suum Episcopum Ibam accusarunt non apud Synodum suæ Provinciæ, sed apud "Mag-„num & sanctum Concilium" Domni Patriarchæ Antiocheni. Ita habes in decima Actione Concilii Chalcedonensis: Et hujus nonus Canon sanxit Clericum apud Episcopum, Episcopum apud Provinciæ Synodum; Metropolitam esse conveniendum apud Diœcesios Primatem, aut apud Episcopum Regiæ civitatis Constantinopolitanæ.

Agit de Thracicæ, Asianæ, ac Ponticæ Diæcesios Metropolitis, quorum Consecrationem Constantinopolitanus invaserat, & invadere moliebatur etiam judicialem in ipsos authoritatem. Hoc Synodus noluit: Statuit Alternativam, positam in arbitrio Convenientis. Interim Metropolitam noluit judicari à sua Synodo. Quod ipsum confirmavit octava Synodus. Sanxit ut damnatus à Metropolita Episcopus provocet ad "Patriarchale Caput", & adjunxit: "Insuper etiam nullo modo quisquis Metropolitanorum ab Episco-„pis Provinciæ suæ judicetur, sed à solo proprio Patriarcha". Idem habent Arabici Canones, & adjungunt: "Patriarcha querelam unius Archi- Can. 26. Can. 46.

„Archi-Episcopi de alio ArchiEpiscopo non accipiat, nisi altero „Archi Episcopo ex Fratribus interveniente". Ex simili nescio quo Canone Guntharius Coloniensis, & Thetgaudus Treverensis Metropolitæ, à Nicolao primo Pontifice damnati, apud Ludovicum secundum Imperatorem conquesti sunt, quod isti judicio nullus alter Metropolita adfuisset. Ex isto capite tentarunt judicium exsufflare. Quæ omnia nequaquam ducunt originem ex lege Gratiani Principis. Hæc enim scripta fuit ad solam Occidentalem Ecclesiam, ad solum Patriarchatum Romanum. Nec item sunt novum jus: Sunt Canones innovantes ac stabilientes Apostolicam traditionem.

Fateor tamen istos Canones quandoque non viguisse in Gallia. Etenim tertia Aurelianensis Synodus Episcopis & Clericis rigidè interdicit omne extranearum mulierum contubernium,
Can. 4. omnem præsertim carnis Lapsum, atque concludit: "Metropo„litanus", utique lapsus, "à Comprovincialibus suis distringa-
Can. 17. „tur". Et quinta Synodus sanxit: "Si Metropolitanus à Com„provinciali Episcopo bis fuerit in causa propria appellatus, & „eum audire distulerit, ad proximam Synodum, quæ constitue„tur, negotium suum in Concilio habeat licentiam exerendi, & „quidquid pro justitia à Comprovincialibus suis statutum fuerit, stu-
Can. 16. „deat observare". Utique Metropolitanus. Quod ipsum repetit secunda Arvernensis Synodus. Paschasius Quesnellus dat causam: "Gratiani legem merito jure non multî faciebant Gallicani, ut„potè consuetudini Ecclesiasticæ, receptisque Regulis adversantem". Respondeo legem à Gallicanis Episcopis nec contemptam fuisse, nec neglectam. Eà enim usi sunt sub Pontificibus Innocentio, Zozimo, Bonifacio, Celestino, Sixto, Leone. Et ipsam ad magni Leonis preces innovavit contra sancti Hilarii novitates Valentinianus tertius. Neglectûs igitur causa fuit non legis ad Ecclesiasticam consuetudinem aut receptos Canones contrarietas, sed Galliæ invasores Reges barbari, qui suis Episcopis interdixerunt Regni egressum, ac ipsum etiam Romanum accessum, eosque jusserunt esse contentos solis Relationibus. Ita testatur in litteris ad Romanos Senatores Faustum & Symmachum sanctus Avitus Archi-Episcopus Viennensis. Hinc Metropolitæ, ne sibi impunis foret delinquendi aut excedendi licentia, semetipsos suarum Provinciarum Synodis sponte submiserunt. Erat manifestè contra Canones,

niones. Hinc unà cum multis aliis, per barbaros istos Reges intrusis, Ecclesiasticæ disciplinæ depravationibus morem istum abolevit, & Canonum vigorem reduxit magnus Impeator Carolus, Reparator Gallicanæ Christianitatis. Etenim in septimo Capitularium libro habemus : "Si adversùs Provinciæ Metropolitanum „Episcopus vel Clericus habuerit querelam, petat Primatem Diæ-„ceseos, & apud ipsum judicetur, aut apud Sedem Apostolicam". Cap. 241
Primates tùnc habere incæpit Gallia : Hinc Capitulum aliquos apud suum Primatem, aliquos Metropolitas mandat apud Sedem Apostolicam judicari. Utique istos, qui non habebant Primatem. Est Canon Chalcedonensis. Hæc ejus verba, "Aut Sedem Regiæ „urbis Constantinopolitanæ". Carolus transmutat in hæc : "Aut „apud Sedem Apostolicam". Hausit hoc ex fictitia epistola, quæ passim adscribitur sancto Julio Pontifici. Et hinc videmus, quod Hincmarus Metropolita Remensis non cæperit primus hunc antiquum Canonem introducere in Gallias. Nam & Adrianus primus, dum Bituricensem Cathedram reposuit in Metropoliticam dignitatem, voluit ejus Episcopum deinceps judicari à sola Sede Apostolica. Eandem regulam habent Capitula, quæ Angilramnus Metensis Episcopus vel accepit ab eodem Pontifice, vel potiùs ipsi obtulit.

Canon tamen semper habuit exceptionem, quam in suo ad Ephesinam Synodum libello adduxit Charisius, Philadelphiensis in Lydia Ecclesiæ Presbyter : "Omnes qui rectè sapiunt, ita com-„parati sunt, ut honorem semper, & quam decet observantiam „spiritualibus maximè Patribus & Doctoribus deferre desiderent. „Si verò illos, qui docere debent, talia de fide auditoribus in-„sonare contigerit, quæ omium & aures & animos offendant, tùnc „sanè ordinem commutari necessè est, & pravæ doctrinæ Magistros à „Subjectis reprehendi". Exceptionem in sua Romana, octavi Concilii Actis inserta, Synodo exponit Adrianus II. Pontifex, dicens de suo Antecessore Honorio, damnato ab Orientalibus : "Sciendum est, „quia super hæresi fuerat accusatus, propter quam solam licitum est „Minoribus Majorum suorum motibus resistendi, vel pravos sensus „liberè respuendi". Quæstio est, quid hìc intelligatur per reprehensionem ac resistentiam ? Quidam censent intelligi solam facultatem accusandi, aut sanè se separandi ab errantis Prælati communione.

Respondeo tamen intelligi etiam facultatem judicandi. Quisque privatus, etiam Laicus, possit accusare Prælatum similem, ac ejus

communionem deserere; subdita autem Synodus habet authoritatem ipsius etiam judicandi. Ita subjecta Antiochena Synodus damnavit ac ejecit suum Patriarcham Paulum Samosatensem. Et Euphratam Coloniæ Episcopum, Metropolitam secundæ Germaniæ, damnavit propria Synodus. Et de Cosma Epiphaniensi ac Severiano Arethusæ Episcopo, Severi Patriarchæ Antiocheni manifestâ hæresi offensis, scribit Evagrius Epiphaniensis: " Cosmas & Severianus primùm se à Severi commu„nione segregarunt, deindè libellum abdicationis ad eum mittunt". Non est dubitandum, quin iste libellus fuerit Synodalis, formatus ab aliqua Synodo. Similem Synodum laudat antiqua & authentica Eutychiani successûs Narratio, scribens de ejusdem Sedis Patriarcha Petro Fullone: "Petrus, pulso Martyrio, Catholico „Episcopo, per vilissimum populum & hæreticos Sedem ipsius „occupavit, continuoque est damnatus ab Episcopis, atque à Leo„ne Imperatore Oasin deportatus". Hujusmodi Synodale judicium præfati Antistites fuerunt in Severum executi.

Notanda tamen sunt verba Charisii: "Quæ omnium & aures & „animos offendant". Esse debet manifesta hæresis. Si dubia sit & palliabilis, opus est prævià Relatione ad Sedem Apostolam. Hinc Dionysium, suum Alexandriæ Patriarcham, Pentapolitanæ Provinciæ Episcopi non præsumpserunt damnare, sed accusarunt apud Dionysium Pontificem: Quod nempe ejus error esset dubius, non manifestus. Eadem de causa Jubaianus, Pompejus, aliique per Africam Episcopi suum Primatem Cyprianum, prava de Baptismate docentem, non invaserunt, sed detulerunt apud Stephanum Papam, quod ejus error haberet aliquid fundamenti. Item dum error esset dubius, subjecta Synodus semper sibi adsociavit aliquem æqualem, aut etiam majorem reo Metropolitâ, Primatem, aut Patriarcham. Ita Antiochena Synodus contra Paulum Patriarcham, processura ad definitivam sententiam, adesse voluit Dionysium Patriarcham Alexandrinum, ac item Firmilianum Cæsaræensem in Cappadocia Episcopum, Exarchum Ponticæ Diœcesios. Et suum judicium mox retulit ad Sedem Apostolicam. Ex eadem regula Coloniensis Synodus, missura damnationis manum in suum Metropolitam Euphratam, sibi adjunxit Maximinum Treverensem, & Valentinum Metropolitam Arelatensem. Et ex hoc fonte possit prodiisse Arabicus Canon, mandans

dans Patriarcham aut Metropolitam non judicari, nisi præsente alio Patriarcha aut Metropolita. Quod observatum voluit, etiam dum Metropolita judicaretur à suo Patriarcha. Præfatæ exceptionis ratio est clara. Etenim manifestè hæreticus semetipsum damnat ac degradat. Est opus non judicio, sed solâ declaratione ac executione. Hanc Canones semper permiserunt etiam subjectæ Synodo,

Eadem fuit ratio de peccato idololatriæ. Hinc enim Martialem Emeritensem Episcopum, Metropolitam Lusitaniæ, propria Synodus degradavit. Si tamen fuerit Metropolita. Etenim Ferdinandus Mendoza, Joannes Mariana, ac alii Hispanicarum rerum periti, affirmant usquè ad Imperatoris Constantini tempora nullos in Hispania fuisse Metropolitanos Episcopos, sed tùnc istic viguisse Hierarchiam Africanam, quæ acceptæ Consecrationis ætate seniorem faciebat Primatem Provinciæ. Et ipsorum assertio habet fundamentum in Canonibus Illiberritanis. Antiquam formam insigniter exponit in litteris ad quosdam Donatistarum Episcopos sanctus Augustinus, scribens adversùs Secundum Tigisitanum Episcopum, Numidiæ Primatem, ausum damnare Cecilianum Carthaginensem Episcopum, Primatem totius Africæ, quod diceret Ordinatum à Traditoribus. Cecilianus ad Synodum evocatus adesse noluit, allegans Superiorem citari aut evocari non posse à Subditis. Hinc illum Secundus pro confesso habuit, & damnavit in contumaciam. Hunc impetum Augustinus graviter improbat, & adjungit Secundum debuisse ad suam Synodum perorare in hujusmodi verba: " Videtis Fratres, post tantam stragem persecutionis misericordiâ Dei à Principibus sæculi pacem esse concessam, non debemus nos Christiani & Episcopi unitatem dirumpere Christianam, quam jam Paganus non insequitur inimicus. Itaque aut omnes istas causas, quas clades turbulentissimi temporis inflixit Ecclesiæ, Deo Judici dimittamus, aut si aliqui in vobis sint, qui certa istorum crimina ita noverint, ut ea facilè valeant edocere, negantesque convincere, & talibus communicare formidant, pergant ad Fratres & Collegas nostros Transmarinarum Ecclesiarum Episcopos, & ibi primò de istorum Factis & contumacia conquerantur, quod ad judicium Collegarum Afrorum malè sibi conscii venire noluerint, & indè illis denuntietur ut veniant, ibique objectis respondeant. Quod si non fecerint Epist.162.

 cerint

„cerint, ibi eorum pravitas & perversitas innotescet, missâque
„Tractoriâ super eorum nomine per totum Orbem terrarum,
„quocumque jam Ecclesia Christi dilatata est, ab omnibus Ec-
„clesiis eorum communio præcidetur, ne aliquis error in Cathe-
„dra Ecclesiæ Carthaginensis oriatur. Tùnc demùm securi Epis-
„copum alium Plebi Carthaginis ordinabimus, cum à tota Eccle-
„sia illi fuerint separati, nè fortè cum alius modò fuerit Ordina-
„tus, non ei communicetur ab Ecclesia Transmarina, quia iste ab
„honore depositus non videbitur, quem jam Ordinatum fama ce-
„lebravit, & ad eum commeare communicatorias litteras fecit,
„atque ita magnum scandalum schismatis in unitate Christi jam pa-
„catis temporibus oriatur, dum præproperè nostras volumus præ-
„cipitare sententias, & non contra Cecilianum, sed contra Orbem
„terrarum, qui ei per ignorantiam communicat, Altare alterum
„erigere audeamus".

Sanctus Augustinus docet varia. Primò, quod Africana Synodus Primatem suum Cecilianum, si quidem ejus in traditionem Lapsus erat certus ac manifestus, potuerit evocare ad judicium. Secundò, quod contumacem non potuerit cogere, nec damnare in contumaciam. Tertiò, quod contumacem debuerit deferre ad tribunal Romanæ Ecclesiæ. Quartò, quod Romana Ecclesia potuerit contumacem damnare, & super ejus nomine ad omnes sub cælo Ecclesias mittere damnationis Tractoriam. Quidam codices habent : "Tractatoriam". Est mendum. Hæc omnia fundantur in Ceciliani Primatu, propter quem non subdebatur isti Synodo. Quintò Augustinus docet, quod antè confirmatam à Romana Ecclesia Ceciliani damnationem nequiverit procedi ad creationem novi Episcopi. Et addit causam : Quia nempè ante istam confirmationem inflicta per Africanam Synodum degradatio non est firma, ideòque Sedes necdùm censetur vacare. Traditio & per Traditores accepta Consecratio erant crimina capitalia, graviora hæresi. Propter ipsa Cecilianus poterat judicari a suis Subditis. Attamen Afrorum tanta erat in suum Primatem reverentia, ut ipsum subdita Synodus invitum non potuerit ad se trahere, sed contumacem debuerit Romam provocare. Et istam Regulam noscens Cecilianus recusavit evocatus adesse : Maluit Romæ judicari. Ex eadem regula Carthaginensis Donatistarum Synodus in suum Primatem Primianum fecit, quod in quarto contra

tra Cresconium libro scribit sanctus Augustinus : "Synodus ad Cap. 7.
„Primianum non semel, sed iterùm ac tertiò Legatos misit, ut si
„ad eos ipse venire nollet, ipsos ad se venire permitteret". Quæ
omnia non fundantur in lege Imperatoris Gratiani, sed in Apostolico Canone, per istam Legem innovato & confirmato.

Ex his addiscimus causam, cùr Narbonensis Provinciæ Synodus suum Arelatensem Metropolitam Martianum damnare non præsumpserit : Cùr item sanctus Stephanus Pontifex in ipso damnando fuerit lentior, & per iteratas sancti Cypriani litteras debuerit urgeri. Quia nempè palmare ejus crimen erat adhuc utcumque ambiguum, nec plenè exploratum. Clemens sancti Cornelii in Lapsos Decretum quidam Episcopi noluerunt admittere per hæreticam contumaciam, quidam per rigidam disciplinam. Nam & de clementi sancti Zephyrini in Mæchos Decreto scribit ipse Cyprianus ad Antonianum Episcopum : "Apud Antecessores no-
„stros quidam de Episcopis isthìc in Provincia nostra dandam Pacem
„Mæchis non putaverunt, & in totum pænitentiæ locum contra
„adulteria clauserunt, non tamen à Co-Episcoporum suorum Col-
„legio recesserunt, aut Catholicæ Ecclesiæ unitatem vel duritiæ
„vel censuræ suæ obstinatione ruperunt, ut quia apud alios adul-
„teris pax dabatur, qui non dabat, de Ecclesia separaretur. Ma-
„nente Concordiæ vinculo, & perseverante Catholicæ Ecclesiæ
„individuo sacramento, actum suum disponit & dirigit unusquis-
„que Episcopus, rationem Propositi sui Domino redditurus". Episcopi isti clemens Zephyrini Decretum non impugnabant hæreticâ duritiâ aut censurâ : Nequaquam censebant esse Divinæ legis prævaricatorium. Censebant Moechiam per Ecclesiæ claves post expletam pænitentiam posse absolvi : Attamen clementiam istam credebant suis populis non convenire. Populis, de quibus postmodò scripsit sanctus Salvianus : "Tàm impossibile est Afrum esse castum,
„quàm Afrum non esse Afrum". Hinc illi à communi Ecclesiæ Altari se non separarunt. Hæc ipsa sententiarum diversitas evenit Decreto Cornelii. Nam & diù post Illiberritana Synodus quibusdam & Mæchis & Lapsis negavit extremum Sacramentalis Reconciliationis viaticum. Censuit antiquam disciplinam esse suis populis convenientiorem. Quod ipsum quidam Gallicani Episcopi adhuc consuerunt multo tempore post Nicænum Concilium. Lucet ex litteris sancti Celestini Pontificis. Porrò quâ sententiâ agetur.

retur Martianus, videtur dudùm latuisse ac fuisse obscurum. Hinc nec Synodus ipsum fuit ausa invadere, & Stephanus dissimulavit. Tandem ille palàm blateravit Decretum esse prævaricatorium Evangelici dogmatis, professus est se docere cum Novatiano, erexit novum Altare, evasit manifestus hæreticus. Tùnc Stephanus prævenit Synodum, functus officio.

CAPUT IX

Discutiuntur Ioannis de Gerbais Sensa circa laudatam Imperatoris Gratiani legem.

HÆc Lex mirificè ferit oculos novarum hodie vocum Authoribus. Eloquentissimus igitur ille Magister noster post impugnatam Valentiniani tertii pro Magni Leonis adversùs Arelatensem Hilarium Decretis legem pergit ac scribit: "Non „plus habet roboris lex altera, quæ à Gratiano „paulò ante ad Relationem Concilii, tum „Aquileinsis, tum Romani, edita erat". Adducit palmaria legis verba, & concludit: "Non habet, inquam, lex ista plus robo„ris, si fortè generaliter accipiatur Nam & peccat ista quoque „contra Canones, & quatenus Episcopos Judicandos decernit à „Damaso & quinque aut septem Episcopis, & quatenus Me„tropolitanos promiscuè Episcopi Romani, aut virorum ab ipso „depùtatorum judicio planè subjicit". Hic novarum vocum Dilector potius primas judicandorum instantias, quam judicatorum Episcoporum Appellationes vult Apostolicæ Sedi subripere: Cunctos à suæ Provinciæ Synodo, nullum vult posse à Papa damnari. Nec ipsos Metropolitas. Hinc Augusti Gratiani legem censet impingere in Canones. Istud hominum genus tentat novam Hierarchiam fabricari, ideoque protervè asseverat, quod ante ipsorum Gloriosum Magisterium nemo sub Sole intellexerit Canones.

Dico igitur istum eloquentissimum Magistrum hìc labi in duos errores. Primus est, quod lex in Canones peccet, quatenùs decernit Episcopos judicandos à Romano Pontifice cum consilio quinque aut septem Episcoporum. Lex enim sanxit de Suburbicariis

riis Romanæ Provinciæ Episcopis, quorum Pontifex erat proprius Metropolita. Vastissima erat tùnc ista Provincia. Omnis Italia non habebat nisi quatuor Metropolitas: Romanum, Mediolanensem, Aquileiensem, & Calaritanum. Proindè tùnc omnes à Liguria usque ad Jonium mare intra Italiam Provinciæ, ipsaque etiam Sicilia spectabant ad Metropoliticam subjectionem Romani Pontificis, ac proindè nullus istic Episcopus judicari poterat, nisi per ejus Synodum. At verò hanc tantam Synodum adunare erat non parvi moliminis. Longè majoris, quàm adunare aliquam Africanam. Hinc uti Africani Canones degradandorum Episcoporum potestatem soli cum duodecim Episcopis Primati crediderunt, ita perpetua Italiæ consuetudo illam semper permisit soli Pontifici cum consilio quinque aut septem Episcoporum. Non cum Concilio, sed cum consilio. Rationem dat in sua ad Orientales Clericos & Monachos Synodali epistola sanctus Felix III. "Quoties intra Italiam propter causas Ecclesiasticas, præcipuè fidei, „colliguntur Domini Sacerdotes, consuetudo tenetur, ut Successor „Præsulum Sedis Apostolicæ ex persona cunctorum totius Ita„liæ Sacerdotum cuncta disponat, qui Caput est omnium". Affirmat in ista Synodo solum Pontificem sancire ac definire omnia, adsidentibus ei Episcopis esse consultivum dumtaxat suffragium. Affirmat hanc esse perpetuam consuetudinem, & adjungit ipsam fuisse confirmatam à Nicæna Synodo: Utique per sextum Canonem. Romanus igitur Pontifex subjectos suæ Metropoli Episcopos poterat etiam solus degradare: Attamen nè in mente aut affectu pateretur aliquid humani, passim adhibebat quinque vel septem Episcoporum consilium. Et hanc consuetudinem Imperator Gratianus suâ lege confirmavit. Quod contra Canones aliquid egerit, in nullius unquam mentem incidit.

Alter istius eloquentissimi viri error est, quod ista lex impegerit in Canones, quatenùs Metropolitas promiscuè Episcopi Romani, aut virorum ab ipso deputatorum judicio planè subjicit. Etenim lex nequaquam de cunctis sub cælo, sed de solis Romani Patriarchatus, præsertim tamen de Italiæ ac Galliæ Metropolitis sanxit, ideoque est lucidissima observatrix ac executrix Canonum. Uti Metropolitarum Consecratio, ita & prima de ipsorum delictis cognitio per Apostolicos Canones ac perpetuam consuetudinem semper spectavit ad Patriarcham, aut certè ad Primatem. At verò

Romanæ Ecclesiæ Patriarchatus nullum olim Primatem habuit, nisi solum Carthaginensem, ideòque omnes per Illyricum, Italiam, Galliam, ac Hispaniam Metropolitæ sine medio suberant Romanorum Episcopo: Proindè à nullo, nisi ab isto, aut ejus Delegatis poterant judicari. Hanc ejus perpetuam authoritatem lex confirmavit. Quod contra Canones egerit, sapientissimus ille Magister dignetur suæ Rhetoricæ artis Auditoribus, non Ecclesiasticæ Hierarchiæ Peritis suadere aut prædicare.

Audiamus sequentia : "Sed neque etiam Gratiano mens fuit „constitutionem istàm generaliter proponere, quasi verò & pro lo„cis omnibus, & in omne tempus valitura esset. Verùm eâ dum„taxat cautum esse voluit, nè Ursinus, qui Romanam Sedem Da„maso invidebat, ampliùs quidquam moliretur contra Damasum: „Non per se quidem, cùm jam in exilio esset, sed per Episco„pos, quos olim ordinaverat, & qui contempto Damasi, ac alio„rum Episcoporum, qui Damaso favebant, judicio Sedes suas impu„nè retinebant". Eloquentissimus Doctor adducit verba legis, & concludit : "Itaque lex ad supplicationem hujusmodi lata, tem„poranea tantùm fuit, atque ad id unum comparata, ut pax Ec„clesiæ redderetur, quam turbabat Ursinus, utque Episcopi, qui „legitimis obtemperare Judicijs recusabant, ad obsequium coge„rentur". Quod lex pro omnibus locis non fuerit lata, libens fateor. Jam enim professus sum esse latam pro solo Romano Patriarchatu. Præsertim pro Italia & Gallia. At quod lata non sit pro omnibus temporibus, est insignis error. Illa enim confirmavit, ac in executionem misit Apostolicum Canonem, quem Barbarorum violentiæ, licet pro tempore dissimulandum suaserint, non tamen potuerunt circumducere.

Proindè quod Apostolicus Canon, qui primam de Patriarchis, Autocephalis Exarchis, & Romani Patriarchatus, si solam forsitan demas Africam, Metropolitis cognitionem privativè defert Romano Pontifici, etiam post istam legem semper viguerit, licet abundè demonsttatum sit, ostendere placet aliis adhuc testimoniis & exemplis. Oportet penitùs obstruere os loquentium iniqua. Memnon Ephesinorum Episcopus, ac Asiaticæ Diæceseos Exarchus, suum Presbyterum Bassianum ex quibus nescio causis non diligebat, ideoque ipsum, ut à suis amoveret oculis, reluctantem & recalcitrantem consecravit Evazorum Episcopum. At verò ille Thro-

Thronum istum adscendere, immò & accedere penitùs noluit, ideoq; humilis & afflictus permansit Ephesi. Defuncto Memnoni successit Basilius, & de ipso Bassianus dixit ad Chalcedonensem Synodum: "Is evocans Concilium Provinciæ, & agnoscens violentiam quam „fueram passus, & quoniam machinatio fuerat, alium in illa ci- „vitate ordinavit Episcopum, mihi verò reddidit communionem „& locum Episcopatus". Communionem & locum vacantivi Episcopi. Bassianus pergit: "Contigit iterùm & hunc vitæ finem „suscipere, me autem cum multa necessitate & vi inthronizaverunt „in eadem civitate Ephesi Populus & Clerus, & Episcopi, quo- „rum unus Olympius Episcopus hic est". Episcopus Theodosio- Politanus. Omnes post sanctum Joannem Chrysostomum Constantinopolitani Episcopi tentaverunt Ephesinos Exarchos suâ Autocephaliâ exuere, ac Regiæ civitatis Throno subjicere, atque ita sese evehere in Patriarchas. Et istíc tùnc sedebat sanctus Proclus, laudati Joannis Diaconus, omniumque ejus Actorum acerrimus defensor ac Prosecutor. Hinc ejus potentiam, quâ novum Episcopum omninò erat consecrandum ad suas manus evocaturus, metuentes Ephesiorum Clerus & Populus, consecratum Bassianum exaltarunt, atque ita se præservandos sperarunt à multis contentionibus, à multo periculo suæ Exarchalis Autocephaliæ. Bassianus pergit: "Agnoscens autem hæc piissimus noster Impera- „tor, repentè hoc confirmavit, & continuò per Commonitorium „apertè declaravit, confirmans Episcopatum. Posteà direxit ite- „rùm Sacram per Eustatium Silentiarium, quæ confirmaret Epis- „copatum. Veni autem in Regiam Constantinopolim, & susci- „piens nos idem rerum Dominus, id est, me & eum, qui erat in „Regia civitate, Episcopum Proclum, amicos nos fecit. Et „communicavi cum eo, & cum omnibus Episcopis, qui tùnc „temporis sunt reperti. Et faciens Synodicam idem sanctissimus „Proclus direxit & civitati, & Episcopis, & Clericis". Ex his docemur plura. Primò, quod sanctus Proclus istam sine sua Patriarchali venia, seù prævia confirmatione factam Inthronizationem pessimè ceperit, ideoque & minatus sit Bassianum extrudere. Secundò, quod Bassianus Imperatorem Theodosium de Ecclesiæ suæ dignitate, & ei donata per ipsos Apostolos Autocephalia instruxerit, atque ita binam sui Episcopatus confirmationem obtinuerit. Nempè tùnc necdum prodierat vigesimus octavus Chalcedo-

cedo-

cedonensis Canon, ideòque Princeps judicabat juxta regulas antiquæ Hierarchiæ. Tertiò docemur, quod sanctus Proclus propter ista non cessaverit, sed constans perrexerit apud Principem urgere sua Patriarchalia Jura. Quartò, quod hæc omnia Bassianus timens tandem iverit Constantinopolim, & quod illic Princeps ipsum cum Proclo pacificaverit. Haud dubiè per aliquam, salvo utriusque partis jure, interlocutoriam transactionem. Quintò, quod hàc viâ placatus Proclus ei dederit Synodicam, ejusque Episcopatum plenè confirmaverit.

Quæ omnia sunt planè verissima. Eis enim ad Chalcedonensem Synodum attestatus est Lucianus Byziæ in Europa Episcopus. Gloriosissimis judicibus interloquentibus, "Reverendissimus „Episcopus. Bassianus edoceat, quis eum fecit Episcopum"; præfatus Lucianus respondit: "Qui habuit jus, suscepit eum bonæ „memoriæ Proclus. Et suscepit eum beatæ memoriæ Theodo„sius, piissimus Imperator: Et vocans eos amicos fecit". Notanda sunt verba; "Qui habuit jus". Affirmant illud in Ephesinam Ecclesiam, ac omnem Asiaticam Diæcesim jus omninò competiisse Proclo, & Constantinopolitanæ Cathedræ, ideoque de legitima Bassiani promotione non esse dubitandum. Isti ipsi gloriosissimi Judices Theodosio Assessores & Authores fuerant, ut ante Procli interventum Bassiano Episcopatum confirmaret: Utique juxta antiquos mores & Canones. Item ut Proclum cogeret ad faciendam præfatam interlocutoriam transactionem. Hinc Lucianus eos intrepidè notat: Affirmat plenum istius rei Jus Constantinopolitano Throno competere. Nempè erat in ipsa Europæ Provincia Episcopus, ideòque mordicus stabat pro istis rapinis Constantinopolitanorum Antistitum. Et hinc ejus testimonio non fidentes Gloriosissimi Judices perrexerunt: "Si Proclus sanctæ me„moriæ suscepit Bassianum Reverendissimum Episcopum, & com„municavit ei tamquam Episcopo Ephesiorum Metropolis, Reve„rendissimus Clerus sanctæ Constantinopolitanæ Ecclesiæ nos edo„ceat". Et Theophilus istius Ecclesiæ Presbyter respondit: "Ut „coram Deo, & suscepit eum sanctæ memoriæ Proclus commu„nicantem, & Synodalibus litteris honorans dimisit eum ad Ephe„sum, & in Diptychis posuit ejus nomen, & recitabatur usq; ad „modicum ab hinc tempus". Et cunctus ejusdem Ecclesiæ Clerus confirmavit Theophili testimonium. Et tanta authoritate munitus

Bassia-

Bassianus per quatuor annos in plena pace sedit Episcopus.

Verùm hæc omnia gravissimè displicuerunt pluribus Asiaticæ Diœceseos Episcopis, pluribusque Clericis Ephesinæ Ecclesiæ. Indignissimè ferebant à sancto Paulo Apostolo fundatam, & à Sancto Joanne Evangelistâ dudum directam Ephesiorum Ecclesiam spoliari suâ Authocephaliâ, & violenter captivari, ac traduci in servitutem Constantinopolitanæ Cathedræ. Istas rapinas & Apostolicorum Canonum prævaricationes noverant per omnia displicere Romanæ Ecclesiæ, ac præsertim sedenti tunc zelosissimo Pontifici Magno Leoni. Noverant similes Juvenalis Hierosolymitani Episcopi, quas per Ephesini Concilii Authoritatem stabilire tentaverat, in Antiochenum Patriarchatum rapinas fuisse ab ipso, licet tunc dumtaxat Archi-Diacono, potentissimè excussas & exsufflatas. Noverant Autocephalorum Exarchorum Episcopalem confirmationem, & primam de ipsorum Consecratione ac quibusvis causis cognitionem privativè ac sine medio spectare ad Romanum Pontificem. Hinc igitur suum Archi-Episcopum Bassianum, ejus illegitimam inthronizationem, invalidam à sancto Proclo confirmationem, aliosque ejus defectus & excessus detulerunt & accusarunt apud Magnum Leonem. Eum accusarunt, quod non ab Episcopis impositus, sed à Gladiatoribus, Arenariis, aliisque id genus violentiis fuisset conjectus in Episcopalem Thronum. Et de accusationis successu in Chalcedonensi Synodo ad Gloriosissimos Judices dixit ejus Successor Stephanus: "Et pro hoc expulsus est à Sanctis „Patribus, à Sanctissimo Regiæ civitatis Romæ Leone, à Beatissi„mo Sanctæ memoriæ Flaviano Constantinopolitanæ Urbis, & ab „Alexandrino & Antiocheno. Ab his expulsus est. Romanus Epis„copus eum deposuit, & Alexandrinus eum damnavit. Videat „vestra Magnificentia epistolam scriptam à sancto Leone". Et ad ulteriorem Gloriosissimorum Judicum interrogationem denuò reposuit: "Relatum est ab Episcopo Alexandrinæ civitatis, Sanctissimæ „memoriæ Theodosio Principe scribente illuc. Allatæ sunt etiam „litteræ à Beatissimo & Sanctissimo Papa Romano, quatenus istum „esse non oporteret Episcopum. Et manifestæ sunt litteræ. Ju„bete venire Notarios". Et rursum dixit ad omnem Synodum: „Sanctissimus Archi-Episcopus Romanus Leo hunc deposuit, „quoniam præter Regulas factus est". Et istam Romanæ Ecclesiæ authoritatem, istudque Magni Leonis Judicium, & Dios-

corus Alexandrinus, & Domnus Patriarcha Antiochenus; & Sanctus Flavianus, qui sancti Procli Presbyter fuerat, agnoverunt, comprobarunt, & miserunt in plenam executionem. Etenim Ephesino Latrocinio non Bassianus adsedit, sed Successor Stephanus. Quin immò Dioscorus videtur fuisse Author totius negotii. Etenim Constantinopolitanorum Episcoporum rapinas pessimè oderat: Hinc videtur Ephesinæ Ecclesiæ Episcopos & Clericos instigasse, ut Bassiano datam à sancto Proclo Episcopalem confirmationem accusarent apud Pontificem. Istud judicium etiam probavit omnis Chalcedonensis Synodus. Etenim Bassianum pronuntiavit legitimè abjectum ac degradatum. Nempe tunc necdum ediderat vigesimum octavum Canonem, ideoque norat primam de Ephesino Exarcho notitiam, ejusque Episcopalem confirmationem, non ad Constantinopolitanum Episcopum, sed privativè sine medio spectare ad Pontificem Romanum: Ex Apostolico Canone. Nam & sanctus Victor Pontifex primæ instantiæ judicium exercuit in Ephesinum Polycratem. Laudata sancti Leonis epistola, dum è latebris apparuerit, poterit nos plura docere.

Eundem Apostolicum Canonem novit & observavit Timotheus Salophaciolus, Patriarcha Alexandrinus, de quo ad Acacium Constantinopolitanum Episcopum scripsit sanctus Simplicius Pontifex: "Frater & Co-Episcopus noster Timotheus, per-,,secutione probabilior factus pristini non immemor Instituti, ,,per Fratrem & Co-Episcopum Isaiam, & filios nostros, Nilum ,,Presbiterum, & Martyrium Diaconum Alexandrinæ Ecclesiæ, ,,solemnia Scripta direxit, quibus & illud, quod ante perter-,,ritus de Dioscori nomine fecerat, se destruxisse memoravit, ,,& remissionem ipsius erroris expetiit, nosque de quiete fecit ,,Ecclesiæ gratulari, expertus erga se, quod in eo tunc reprehen-,,dimus, non inultum, & reconciliatum sibi nunc Divinæ mise-,,rationis affectum". Et in alia ad eundem Acacium epistolâ: ,,Sicut in reditu Fratris & Co-Episcopi nostri Timothei gratula-,,mur, ita eum commonente Dilectione tuâ cupimus irreprehen-,,sibilem reperiri. Quia meministi eum jamdudum fidelis Præ-,,sulis non habuisse constantiam, quando ei, ut damnati Dios-,,cori nomen inter Altaria recitaretur, extortum est". Ex Alexandrino Clero & Populo plures Chalcedonensem sui Patriar-chæ

chæ Dioſcori degradationem contumaciſſimè averſabantur. Hinc enim Sanctum Proterium, quem in illius adhuc viventis, & apud Gangras in Paphlagonia exulantis, locum Orthodoxi conſecraverant, illi crudeliſſime in quinta ſancta feria, in ipſo Baptiſterio trucidarunt. Hoc ipſum ſibi metuens Proterii Succeſſor Timotheus Eutychianis Dioſcori dilectoribus benigniſſimum ſe exhibuit, & ad ipſos placandos damnati ac hæretici hominis nomen reddidit ſacris Eccleſiæ Tabulis, atque ita profeſſus eſt ipſum, & vivum & mortuum, fuiſſe ſemper legitimum Epiſcopum, ac iniquè damnatum. Exiſtimabat eſſe diſpenſatoriam pacis ac publicæ quietis fibulam. At erat graviſsimum ac varium delictum. Manifeſta damnatio Chalcedonenſis Synodi, & contagioſa communio cum hæretico nomine. Hinc ipſum Simplicius graviter increpavit, minatus graviora: Degradationem. Verùm ille prævenit Juſtitiam, errorem agnovit & correxit, raſit Dioſcori nomen, humiliter poſtulavit veniam, pollicitus meliora. Et ſuis precibus adjutorem adhibuit Acacium Conſtantinopolitanum Epiſcopum, tunc adhuc ſanum & integrum, ideoque verbo & opere potentiſsimum apud Romanam Eccleſiam. Ambo profitebantur ad ipſam ſpectare iſtud judicium. Hinc enim de Timotheo Pontifex dicit: "Priſtini non „immemor Inſtituti".

Ex eodem Canone Orientales Archi-Mandritæ & Monachi adversùs Anthimum Trapezuntis Epiſcopum, qui hæretico Theodoræ Imperatricis favore nixus ſemetipſum in Regiæ civitatis Cathedram intruſerat, & occultè fovebat Eutychianam hæreſim, ſcripſerunt ad Imperatorem Juſtinianum: "Miſit „Deus huic civitati Agapetum, Pontificem antiquæ Romæ, „in depoſitione Anthimi, tamquam olim Petrum Magnum „Apoſtolum Romanis in depoſitione Simonis præſtigiarum. „Iſte verò honorabilis vir, ſciens per libellos plurimorum no„ſtrorum ea, quæ inique contra Eccleſias præſumpta fuère, „ea ipſa viſu ſemel accipiendo, neque ad viſum ſuſcipere vo„luit Anthimum, furentem adversùs Canones, ſed hunc juſtè „ejecit de Sacerdotali Sede hujus civitatis, & opitulante ac „adjuvante Catholicam fidem ac Divinos Canones veſtro Im„perio, præfecit ipſi Eccleſiæ Sanctiſsimum Mennam rectæ fidei, „& pudicæ vitæ, & honeſtæ converſationis, & infirmantium in

injuncta

„injuncta sibi dispensatione approbatissimum. Præterea rursus
„de Anthimo libellos, & Episcopi Palæstini in civitate con-
„gregati, & alii Orientales, & Legati aliorum Pontificum, &
„nos ipsi postulavimus Anthimum Episcopum Trapezuntinum,
„quæ perpetravit, facere per libellum nota Sedi Apostolicæ, &
„liberare se ipsum ab omni hæretico errore, & proficisci ad
„Ecclesiam Trapezuntinam. Aut si hoc non velit, finaliter con-
„demnetur, & omni dignitate & operatione Sacerdotali nude-
„tur, sicut sanctus Celestinus fecit contra impium Nestorium".

Affirmant varia. Primò, quod sanctus Agapetus Pontifex Constantinopolim venerit ad Imperatorem Justinianum. Occasionem & scopum exponit in Breviario Liberatus Diaconus. Secundò, quod tùnc præfatus Anthimus incubaret Constantinopolitanæ Ecclesiæ, homo versutus ac dolosus. Etenim licet pessimus Entychianista, putatus fuit tàntus Catholicæ fidei Assertor, ut in Constantinopolitana Collatione fuerit unà cum Hypatio Ephesino, Demetrio Philippi-Cæsaræensi, & aliis sanctissimis Episcopis assumptus ad disputandum contra Episcopos Severianos. Tertiò, quod hæc utcumque sciens Pontifex hominem statim aversatus fuerit, nequidem dignatus admittere ad suum conspectum. Quartò, quod hæc omnia videntes, & hâc optimâ occasione usi Orientales Archi-Mandritæ ac Monachi, Agapeto exhibuerint libellos supplicantes ex Regiæ civitatis Throno Anthimum hæreticum ejici, ac imponi virum orthodoxum, verum Episcopum & Pastorem. Quintò, quod Agapetus libellos & causam admiserit, suumque Tribunal in ipsa Regia civitate erexerit, judicialiter procedens contra Anthimum. Sextò, quod ipsum propter illegitimum contra Canones transitum dejecerit, atque ita ex Constantinopolitano Patriarcha jusserit denuò esse Trapezuntinum Episcopum. Septimò, quod mox in ejus locum propriis manibus consecraverit Mennam Presbyterum, Præfectum pauperibus infirmis. Octavò, quod tùnc Monachi non cessaverint, sed adversùs ipsum perrexerint agere, uti contra hæreticum. Nonò, quod hanc Actionem non apud Amasenum Episcopum, Trapezuntini Metropolitam, instituerint, sed continuarint apud Agapetum. Decimò, quod hæc omnia non soli ipsi Archi-Mandritæ ac Monachi egerint, sed insuper plures Hierosolymitani, ac Antiocheni Patriarchatus Episcopi, nec non & ipse Imperator Justinianus.

Ex

Ex quibus discimus præsertim tria. Primò, quod prima de Constantinopolitani Patriarchæ promotione ac excessibus cognitio privativè spectet ad solum Pontificem. Secundò, quod Papa, dum illum degradat, suo jure possit consecrare Successorem. Tertiò, quod etiam prima de aliis, tàm Provincialibus quàm Metropolitis, Orientalium Episcopis cognitio, licet fieri possit per Patriarcham & Metropolitam, devolvi possit etiam ad Papam. Quod sit alternativum jus, ideoque accusator habeat electionem, præsertim in causa fidei. Et hinc novus Patriarcha Mennas unà cum Romanæ Ecclesiæ Apocrisariis ac Legatis perrexit adversùs Anthimum, & uti hæreticum degradavit. Etiam Severum Antiochenum, Petrum Apamæensem, ac Zoaram Monachum. Quæ omnia Mennas suæ Sedis authoritate palàm non potuit, sed propter adsidentes Legatos Romanæ Ecclesiæ. Ita ipse in sua Synodo est assiduè professus. Et Synodalia Acta profitentur sanctum Celestinum Pontificem ista suâ authoritate egisse in Nestorium, ac ipsum degradasse. Quod ipsum constanter professa est Ephesina Synodus.

Quod eâdem potestate in cunctos Romani Patriarchatus Metropolitas non solus Damasus sit usus, sed omnes etiam Successores constanter uti perrexerint, ostendi possit multis, in superiori capite non adductis, aliis exemplis. Quod ista forma in Gallicanis Ecclesiis usque ad barbaros Reges constanter viguerit, lucet ex Decretis sancti Hilari Papæ. Etenim nescio quis Hermes, ad Biterrensem Ecclesiam electus & consecratus, & ab ipsa iniquè rejectus, nescio quo iniquo modo invasit, aut impositus fuit in Cathedram Narbonensis Metropolis. Hinc ad Leontium Arelatensem Archi-Episcopum, suum in Gallia Vicarium, Hilarus scripsit: "Miramur Fraternitatem tuam ita legis Catholicæ im- Epist. 7.
„memorem esse, ut quæque iniqua, & contra Patrum nostro„rum Statuta in Provincia, quæ ad Monarchiam tuam pertinet, „si ipse aut non vis aut non potes, etiam nec nos silentii tui „taciturnitate permittas corrigere". Compendio exponit Hermetis excessum, & adjungit: "Quam rem decuerat Sanctitatem tuam, „ut nobis è vestigio indicaret". Affirmat quod Leontius debuerit Hermetem aut statim corrigere per vices Apostolicas, aut certè corrigendum referre Pontifici. Nempè quia Hermes erat Metropolitanus. Undè & Pontifex ipsum correxit. Etenim dispensa-

toriè confirmavit in Narbonensi Cathedra, sed sub hoc pœnali moderamine: "Ei, qui nùnc Ecclesiæ Narbonensi præsidere per„mittitur, Ordinandorum Episcoporum ob hæc, quæ pravè facta „sunt, sustulimus potestatem, quàm ad fratrem & Co-Episco„pum nostrum Constantium, Ucceticæ Ecclesiæ Antistitem, quia „ævo honoris Primas esse dicitur, pertinere censuimus". Tra-
Epist. 8. ctavit Hermetem, quomodo à Bonifacio & Celestino, & nescio quo alio Pontifice tractatos fuisse Anthonium Fussalensem, & tres alios in Mauritania Cæsaræensi Africanos Episcopos, testatur in litteris ad laudatum Celestinum sanctus Augustinus. Ejus
Epist. 261. Metropoliticam potestatem insigniter circumscripsit & mutilavit. Etiam Mamerti Viennensis Metropolitæ contra Arelatensem Metropolim excessus, quod Leontius Vicarius in hac causa esset pars, ideòque congruè non posset Judicem induere, Diensis Ecclesia retulit ad Hilarum, & ipse illum judicavit, compescuit, atque correxit.

Etiam natam inter Æonium Arelatensem & Hesychium Viennensem de Metropolici juris limitibus ac modo controversiam isti ipsi Metropolitæ retulerunt Romam, & Symmachus Pontifex hæc Æonio rescripsit: "Ne facilè alterius partis absentiâ præjudiciali„ter videamur aliqua decrevisse, id magis duximus ordinandum, „ut Fraternitas tua competenti tempore de Ecclesiastico ordine „instructum non moretur de omni causâ dirigere, qui apud nos „totius veritatem causæ competenter alleget, quatenùs pertracta„tis omnibus, quod statuendum est, sub deliberationis robore san„ciatur. Illud etiam Dilectionem tuam facere debere præcipimus, „ut Fratrem & Co-Episcopum nostrum Viennensis urbis Antisti„tem misso Nuntio & scripturâ commoneat, ut is quoque con„stitutis diebus hominem proprium dirigat, qui partis ejus alle„gationes competenter insinuet, ut depromptis ab utraque parte „suggestionibus, quæ in perpetuum servanda sunt, securiùs dis„ponantur". Ecce non dumtaxat ad Retractatorium appellatæ causæ Judicium, sed etiam ad primam Instantiam Pontifex utrumque Gallicanum Metropolitam, aut certè ipsorum Vicarios evocabat Romam, atque illic discutiebat causam, ac definiebat. Et quod nemo tùnc intercesserit Gallicanus Episcopus, lucet ex superiùs adductâ sancti Aviti ad Romanos Senatores epistolâ. Sanctus namque Avitus fuit Hesychii Successor & filius, ideoque omnia

omnia scripsit ex Patris sui sensu. Plura sunt istiusmodi Gallicana exempla.

Proindè cerum est, quod injecta per barbaros Reges calamitas cœperit hanc Apostolicam formam mutare. Hinc mutationem meritò proscripsit, & avitos Canones reduxit Imperator Carolus Magnus. Quin & antè Imperium, dum Tilpinum admovit Rhemensi Throno, istius Ecclesiæ Privilegia, in sancto Rigoberto per Carolum Martellum graviter læsa, curavit per Adrianum primum Pontificem innovari & confimari: Inter quæ erat, quod Rhemensis Archi-Episcopus per nullum, nisi per ipsum Romanum Pontificem, posset judicari. Pontificium Diploma exstat apud Flodoardum in historia Rhemensis Ecclesiæ. Lib. 2. Cap. 17. Sic Caroli Successor & filius Ludovicus Pius Fortunatum Gradensem Archi-Episcopum, licet læsæ Majestatis reum, Romam misit à Papa judicandum. Ita habes apud Annales Eginardi. A. 824. Hinc & Theonis-Villana Synodus Ebbonem Rhemensem Archi-Episcopum, quod non nisi per Papam aut ejus Vicarios judicari posset, induxit ad cedendum Episcopatui. Ita docent Acta de ejus depositione. Posterioribus etiam sæculis sanctus Thomas, Cantuariensis Archi-Episcopus & Martyr, dum à suis Suffraganeis & Regni Proceribus damnaretur, proclamavit adversùs Attentatum, contestans esse inauditam audaciam. Lib. 1. Epist. 40. Exstat Alexandri III. Pontificis ad istum Athletam epistola, quâ constanter affirmat istud judicium contra Patrum Statuta, contraque Divinas ac humanas leges fuisse præsumptum.

Omittere non possim magnum Gregorium. Fuit rigidissimus Apostolici hujus Canonis observator ac executor. Etenim Sardiniæ Episcopis seriò præcipiens, ne sine sui Metropolitæ Formata quoquam irent, adjungit: "Nec eum postponere in aliquo præ„sumatis, excepto si, quod non optamus, contra eundem Me„tropolitanum vestrum aliquid causæ vos habere contingat, ut „ob hoc Sedis Apostolicæ judicium requiratis". Lib. 7. Judic. 2. Epist. 8. Etiam quidquid contra Maximum Salonitanum Episcopum, Dalmatiæ Metropolitam, potenter egit, egit in prima Instantia. Eodem modo, nisi sacrarum Jussionum violentia obstitisset, parabat agere in Severum Gradensem. Et Adrianum, Thebanæ in Thessalia civitatis Episcopum, nec per Larissæ Metropolitam, nec per ipsum primæ Justinianæ Primatem, sed per solam Apostolicam Sedem aut ejus Delegatos judicari voluit, eò quod illum ac ejus Ecclesiam

 Pelagius

Pelagius II. exemisset ab omni eorum potestate, ac suæ Sedi immediatè suppposuisset. Ejus ad Joannem Larissæ Metropolitam verba sunt lucida: " Decernimus ut Fraternitas tua ab Adriano, „Ecclesiaque ejus omnem ante-habitæ suæ potestatem jurisdictionis „abstineat, & secundùm Scripta nostri Decessoris, si causa vel fi„dei, vel criminis, vel pecuniaria adversùs præfatum Consacerdo„tem nostrum potuerit evenire, vel per eos, qui sunt vel fuerint „in Regia Urbe Responsales, si mediocris est, quæstio cognosca„tur; vel huc ad Apostolicam Sedem, si ardua est, deducatur, „quatenùs nostræ Audientiæ sententiâ decidatur". Ex quibus om-
L.2.Judic. 11.Epist.7 nibus lucidissimè patet laudatam Imperatoris Gratiani legem non hæsisse in sola persona sancti Damasi, sed fuisse perpetuam Interpretem ac executricem Canonis Apostolici.

Ista lex, licet pro sola Occidentali Ecclesia emanaverit, attamen etiam apud Orientales quoad illam partem, quæ apud ipsos servari poterat, semper fuit in summa reverentia ac plena obedientia. Nempe quoad illam partem, quæ degradatum, & contumaciter parêre reluctantem, Episcopum deportari mandat ad centum ab istâ civitate milliaria. Hanc enim partem omnino respexit Theodoretus Cyrensis Episcopus, dum ab Ephesino Latrocinio degradatus scripsit ad Anatolium Patricium: " Magnitu„dinem tuam obtestor, hanc à Victore Augusto gratiam petat, ut „habitare me saltem jubeat in Monasterio nostro, quod à Cyrensi
Epist. 119. „civitate abest millibus centum & viginti". Omnino loquitur ex sensu, & juxta observantiam Orientalis Ecclesiæ. Et hinc istam pœnam, quod esset obnoxia incommodis, Imperator Justinianus commutavit in clausuram intra aliquod Monasterium. Et istud etiam pro Orientali præsertim Ecclesiâ. Eandem Legis partem ad Africanæ Ecclesiæ preces innovarunt Imperatores Arcadius & Honorius. Ob frænandam turbulentiam Equitii, apud Diarætorum Hipponem Episcopi. Palam supponunt legem usque tunc mansisse in pleno vigore, ideoque & stabilierunt ejus executionem. Eandem legis partem laudat, ac in Gallia semper viguisse, nec non & Magnum Papam Leonem eâdem adversùs Eutychetem hæresiarcham fuisse usum, affirmat in litteris, quas ex Duziacensi Synodo, ac ex Caroli Calvi Francorum Regis nomine scripsit ad Adria-
Actor. 6. num II. Pontificem, Hincmarus Rhemensis. Ista legis pars fuit omnino nova, fundata quidem in antiquis Romani Imperii moribus

bus, in nullo tamen Canone; at vero altera ejus pars omnino fuit Apoſtolici Canonis executrix: Et adeo ſemper apud omnem Romanum Patriarchatum viguit, ut ejus innovatio nunquam debuerit poſtulari à Principe. Quo igitur fuco dici poſſit fuiſſe limitata ad perſonam ſolius Damaſi?

CAPUT X.

Examinantur alia Romanarum è Gallia Appellationum Exempla.

PAſchaſius Queſnellus hæc iterum ſcribit: "Majoris momenti eſt Proculi Maſſilienſis Epiſcopi „cauſa, cujus ad ſe traxiſſe etiam primam cog„nitionem Zozimus Pontifex dicitur inſtante „Patroclo Arelatenſi, cujus & ſtudio depoſitus „eſt. Hoc Illuſtriſſimus Petrus de Marca dicit „actum eſſe Romæ poſt Gratiani legem pro„promulgatam, quæ Romani Pontificis judicio commiſerat Me„tropolitanos. Quidquid ſit de hac lege, non eſt cur nos Zozimi „conatus iſte plurimùm ſollicitet. Primùm enim ex ſolo Facto „jus naſci cuiquam non poteſt, præſertim cum repugnantes & „contradicentes habet adverſæ partis Patronos. Deinde Zozimi „Factum Appellationum jus nequaquam attinet, neque ex Sardi„cenſibus Canonibus patrocinium trahere poteſt. Hi enim nec „de prima cognitione, nec de Appellatione quidquam habent, „ſed de ſola cauſæ in Provincia ipſa retractatione procuranda. „Tertiò, etſi nolumus epiſtolis Zozimi fidem derogare, nihilo„minus totius iſtius negotii ratio non ſatis perſpecta habetur, „quæ non niſi ex his epiſtolis innoteſcit. Cum enim authoritatis „Sedis ſuæ amplificandæ ſtudio plurimùm laboraſſe convincatur „ex Africanis monimentis, non temerariè conjicimus eandem Re„pulſam paſſum in Galliis Zozimum, quam in Africa". Honorat Zozimum, uti ſupra honoravit Magnum Leonem: Affirmat ipſi circa Apoſtolicæ Sedis jura non eſſe credendum. Et Romanas appellationes tunc non viguiſſe in Gallia.

Rei ſeries eſt paucis exponenda. Solidam Narbonæ Provin-

etiam Magnus Constantinus videtur divisisse in Viennensem & Narbonensem. Priorem Magnus Theodosius, aut ejus Antecessor Gratianus creditur subsecuisse in Viennensem & secundam Narbonensem. Eodem tempore emerserunt Maritimarum Alpium Provincia, & Provincia Alpium Graiarum. Et sic Massilia evasit in Metropolim. Rationem adducit in litteris ad Græcum Massiliensem Episcopum Apollinaris Sidonius: "Jam non primi", utique vos Massilienses, "Comprovincialium cæpistis esse, sed ultimi".

Lib. 7. Epist. 7. Massilia ante istam Provinciarum divisionem fuerat Viennensis Provinciæ prima civitas, prima Episcopalis Sedes, primus Thronus. Hinc per divisionem profecit in Metropolim, ideoque Proculus Episcopus se prætendit ac gessit Metropolitam. Prætendit civitatem suam ex istâ divisione profecisse non dumtaxat in civilem Metropolim, sed insuper in Ecclesiasticam. Nec carebat fundamento. Hâc enim viâ etiam Turonum, Senonum, Remensium, & plures intra ipsam Galliam civitates ita profecerunt. Verùm Arelatensis Ecclesia, antiqua totius Narbonæ Metropolis, potenter intercessit. Et tandem causam deduxit ad Synodum Taurinensem, à qua emanavit hæc sententia: "Cùm vir S. Proculus, Massiliensis civitatis Episcopus, se tanquam Me„tropolitanum Ecclesiis, quæ in secunda Provincia Narbonensi „positæ videbantur, diceret præesse debere, atque per se Ordi„nationes in memorata Provincia summorum fieri Sacerdotum, si„quidem adsereret easdem Ecclesias vel suas fuisse, vel Episcopos „à se in eisdem Ecclesiis ordinatos; & è diverso ejusdem Regionis „Episcopi", utique spectantes & permanentes ad Arelatensem Cathedram, "aliud defensarent, ac sibi alterius Provinciæ Sa„cerdotem præesse non debere contenderent, id judicatum est „à S. Synodo, contemplatione pacis atque concordiæ, ut non „tam civitati ejus, quæ in altera Provincia sita est, cujus magni„tudinem nesciremus, quàm ipsi potissimùm deferretur, ut tan„quam Pater Filiis honore Primatûs adsisteret. Dignum enim „visum est, ut quamvis unitate Provinciæ minimè tenerentur, con„stringerentur tamen pietatis affectu. Hæc igitur ipsi tantùm in „diebus vitæ ejus forma servabitur, ut in Ecclesiis Provinciæ se„cundæ Narbonensis, quas vel suas Parochias, vel suos Disci„pulos constiterit fuisse ordinatos, Primatûs habeat dignitatem". Fuit interlocutoria sententia: Lata ab extraneis Judicibus.

Hæc

Hæc Synodus passim creditur celebrata ad quarti Sæculi annum nonagesimum septimum, atque ita Arelatensi Ecclesiæ tunc præsidebat Constantius. Et unà cum Proculo possit Synodo adfuisse. Quidquid sit, acquievit sententiæ. Acquievit & Successor Heros. Verùm hujus Successor Patroclus appellavit ad Zozimum Pontificem, & Romam accessit. Lucet ex quinta Pontificis ad ipsum epistola: "Quid de Proculi damnatione censuerim, tenet „conscientia tua, cum meo interesses examini. Nec te Gesto„rum nostrorum authoritas latet, vel Scriptorum, quæ de ipsius „damnatione per terrarum diversa loca direximus". Patroclus armabatur authoritate Canstantii Imperatoris: Nam per ipsum, adhuc Magistrum militum in Gallia, intrusus fuerat in Arelatensem Cathedram. Hinc à Zozimo impetravit varia. Primò, evocationem Proculi ad Urbem. Lucet ex tertia Pontificis epistola: „Multa contrà veterem formam Proculus usurpasse detectus est in „Ordinationibus nonnullorum indebitè celebrandis, quas proxi„mè numerosâ cognitione discussimus, licet ipse diu exspecta„tus, fastidiosè ferens sibi inducias attributas, convenire dissimulet". Proculus ergò etiam post impetratas inducias non comparuit. Hinc Patroclus secundò obtinuit cassationem Taurinensis Judicii. Pergit enim Pontifex in eadem epistola: "Attamen illa præ„sumptio nos admodum movit, quod in Synodo Taurinensi, „cum longè aliud ageretur, in Apostolicæ Sedis injuriam sub„ripiendum putauit, ut sibi Concilii illius emendicata obreptio „præstaret ordinandorum, veluti Metropolitano, in Narbo„nensi secunda Provincia potestatem". Patroclus tertiò impetravit suæ Sedi restaurari plenum Metropoliticum jus in totam, prout olim fuerat, Narbonæ Provinciam. Lucet ex prima Zozimi epistola: "Jussimus præcipuam, sicuti semper habuit, Me„tropolitanus Episcopus Arelatensium civitatis in ordinandis Sacer„dotibus teneat authoritatem. Viennensem, Narbonensem primam, „& Narbonensem secundam Provincias ad Pontificium suum revo„cet". Tacet Maritimarum & Grajarum Alpium Provincias: Quod cuncti ipsarum Episcopi obedirent Patroclo, & nullus præsumeret se Metropolitanum. Patroclus quartò impetravit Proculi, hisce Decretis contumaciter refragantis degradationem.

Ex quibus lucet Paschasium Quesnellum hic variè labi. Primus lapsus est, quod Zozimus in hac caussa non respexerit ad

lauda-

laudatam legem Imperatoris Gratiani. Eum respexisse evincunt hæc ipsius adducta verba de Taurinensi Judicio : "In Apostolicæ „Sedis injuriam Proculus subripiendum putavit". Synodum manifestè arguit, quod Metropoliticas, ideòque Apostolicæ Sedi reservatas, caussas judicando in Apostolicam authoritatem impegisset. Eandem legem respexit in literis ad Viennensis ac Narbonensis Provinciæ Episcopos sanctus Papa Celestinus : "Massiliensis „Ecclesiæ Sacerdotem, qui dicitur, quod nefas est, in nece fra„tris taliter gratulatus, ut huic qui ejus sanguine cruentatus ad„venerat, portionem cum eodem habiturus occurreret, vestro „audiendum Collegio delegamus". Agit de Proculo. Rem elucidat Prosper in Chronico : "Patroclus Arelatensis Episcopus à „Tribuno quodam Barnabo multis vulneribus laniatus occiditur. „Quod facinus ad occultam jussionem Felicis Magistri militum „referebatur". Inimici mors placuit Proculo. Hinc percussori Barnabo, manibus adhuc cruento, gratulabundus occurrit, & invitavit ad mensam. Pontifex agit de secunda Narbonensi Provincia. Et ipsi non soli, sed simul Viennensi Provinciæ delegat hanc caussam Proculi : Quod nempè ille esset Metropolita, ideòque ejus prima Instantia ex Gratiani Edicto spectaret ad Sedem Romanam. Fateor tamen Zozimum ex isto non processisse Edicto. Ejus quippè Judicium non fuit prima cognitio, sed Retractatoria. Quare secundus Quesnelli lapsus est, quod hoc Zozimi Factum non tangat jus Appellationum. Clarum est hanc caussam fuisse appellatam.

Reponit ille Proculum nec comparuisse ad Romanum tribunal, nec obtemperasse sententiæ, nec cessasse ab exercitio Metropoliticæ potestatis, nec agnovisse aut curasse degradationem, sed in consecrandis Episcopis etiam tunc processisse. Quæ omnia esse verissima censet ex Zozimi epistolis. Ab ipsa Romana Ecclesia probatam ejus contumaciam. In adductis enim verbis Celestinus Pontifex ipsum agnoscit pro Massiliensi Episcopo, ejusque caussam delegat adunandæ Synodo duarum Provinciarum. Respondeo Proculo evenisse, quod Acacio Constantinopolitano Episcopo, per Joannem Alexandriæ Patriarcham appellato Romam, evenisse testatur in data contra illum sententia Felix III. : "Ad libellum „fratris & Co-Episcopi mei Joannis, qui te gravissimis objectio„nibus impetivit, in Apostolica Sede secundùm Canones diffidens, objecta

,,objecta firmasti". Attamen Proculi contumacia fuit longè inferior. Timuit enim authoritatem Imperatoris Constantii, ideoque comparere non contempsit, sed non fuit ausus. Nec dubitandum est, quin postmodò se submiserit Apostolicæ Sedi, atque ita ab injecto per Zozimum vinculo solutus redierit ad gradum, reparatus in integrum Episcopum. Proculus enim fuit magnus Antistes, celebratus multorum Patrum elogiis. Factum istud existimo, dum Bonifacius Pontifex circumduxit Zozimi pro Arelatensi Metropoli judicium, ac à Lutubensi Ecclesia excitatus Hilarium Narbonensem Episcopum firmavit in dignitate Metropolitica supra primam Narbonensem. Idem Pontifex à Taurinensi Synodo sancitum, & à Zozimo exsufflatum, Metropoliticum Jus reparavit Viennensi Ecclesiæ. Patet ex sancti Celestini ad Narbonensis ac Viennensis Provinciarum Episcopos literis: "Juxta Decreta ,,Canonum, unaquæque Provincia suo Metropolitano contenta ,,sit, ut Decessoris nostri data ad Narbonensem Episcopum ,,continent Constituta, nec usurpationis locus alicui Sacerdoti ,,in alterius concedatur injuriam. Sit concessis sibi unusquis- ,,que contentus limitibus. Alter in alterius Provincia nihil præ- ,,sumat". Loquitur de utraque Narbonensi Provincia. Etenim generatim scribit " ad Episcopos Narbonenses". Item " ad ,,Viennenses Episcopos". Et singulis his Provinciis reddit & firmat suum Metropolitam. Et asseverat se sancire ex Decreto Antecessoris Bonifacii, atque ita testatur hunc ista omnia sibi præformasse.

Tùnc igitur & Proculus refugit ad laudatum Bonifacium, questus est de Zozimi Judicio, exposuit caussas suæ non comparitionis, & impetravit non dumtaxat sui gradus reparationem, sed insuper dignitatis Metropoliticæ. Hinc Celestinus ipsum agnovit ut Metropolitam atque canonicum Episcopum, & primam de ejus crimine cognitionem delegavit propriæ ipsius Provinciæ. Certè si fuisset Provincialis solummodò Episcopus, Provinciæ Synodus ad ipsum de tanto crimine discutiendum atque damnandum non indigebat delegata authoritate Sedis Apostolicæ. Proindè Proculus non ad Romanas Appellationes spernendas recalcitravit Zozimo, sed ad evadendum ejus non æquum pro Patroclo Judicium. Credidit Zozimum pro Patroclo sentire cum Augusto Constantio. Et ejus suscipio non caruit fundamentis. Hinc à Bonifacio consecutus est plenam gratiam.

troclus non ex isto metu, sed ex suo plenæ Metropoliticæ dignitatis ambitu, ac ex plena in novum Constantii Imperium fiducia provocavit Romam, & caussam obtinuit. Quintus error est, quod Patroclus variis artibus Zozimi gratiam sibi conciliarit, & spem fecerit Apostolicæ authoritatis per Galliam promovendæ. Hæc omnia sunt frivola figmenta. Patroclus nullam artem impendit, nisi solam authoritatem amici Principis.

Videamus caussam Lazari Aquensis Episcopi. Ipsi Quesnellus jungere debuerat non ignotæ Sedis Ursum, sed Herotem Archi-Episcopum Arelatensem. Hos enim Zozimus passim jungit. Et ipsi se junxerunt. Videntur simul appellasse Romam, aut sanè appellationem fuisse simul prosecuti. Simul profecti sunt in Palestinam. aut certè simul isthic vixerunt. Isthic hæresiarcham Pelagium simul accusarunt, & traduxerunt ad Diospolitanam Synodum. Zozimus Pontifex in literis ad Africæ, Galliæ, ac Hispaniæ Episcopos hæc scribit de Lazaro: "Lazarus, dudùm in Tau-„rinensi Concilio gravissimorum Episcoporum sententiis pro Ca-„lumniatore damnatus, cum Briccy innocentis Turonensis Epis-„copi vitam falsis objectionibus appetisset, post verò indebitum „ab eodem Proculo, qui inter cæteros in Synodo damnationis „ejus adsederat, Sacerdotium consecutus, à quo se ipse vitæ suæ „conscientiâ, datis literis in abdicationem sui, spontè submovit". Affirmat tria. Primò, Proculum adfuisse Taurinensi Concilio. Secundò, Lazarum, adhuc Clericum, ob patratas in Briccium Antistitem calumnias fuisse damnatum. Tertiò, ab ipso damnatore Proculo postea fuisse consecratum Episcopum ad Aquensem Ecclesiam. Proculus tunc agebat Metropolitam istius Provinciæ, ideoque credendus est solvisse istud vinculum, & Lazarum solutum consecrasse. Quidquid sit, Lazarus Episcopus fuit denuò degradatus, admisit sententiam, & propriæ manus subscriptione confirmavit. Aut certè degradari timens à Synodo, prævenit Judicii infamiam, ac semet ipsum degradavit. Zozimus adjungit & aliud, Proculo & Lazaro commune crimen, patratum in Episcopali Consecratione Ursi atque Tuentii: "Hic multa concurrunt. Improborum & damnatorum Ordina-„tio, prætermissio Metropolitani, & Lazarus in consortio illici-„tæ Ordinationis adscitus". Arguit Proculum de tribus. Primò, quod damnatos ac irregulares homines consecraverit in

Episcopos. Deindè, quod Metropolitica Patrocli jura invaserit. Tertiò, quod intrusum Lazarum sibi fecerit in ista Consecratione adsistere. De Herote autem scribit Prosper in Chronico : "Heros, vir sanctus, & sancti Martini discipulus, cum „Arelatensi Oppido præsideret Episcopus, à Populo ejusdem „civitatis insons, & nullis insimulationibus noxius, pulsus est, „inquè ejus locum Patroclus ordinatur, amicus & familiaris „Constantii, Magistri militum, cujus per ipsum gratia quærebatur. Eaque res inter Episcopos illius Regionis magnarum „discordiarum materia fuit".

Plura de his scribit Zozimus Pontifex in literis ad Africanos Episcopos : "Patuit Herotem & Lazarum inobservatis Ordi„nationibus, Plebe Cleroque contradicente, ignotos, alieni„genas, intra Gallias Sacerdotia vendicasse, quibus se ipsi pro„priâ abdicavere sententiâ, nosque, licet & alia, tamen eo„rum pœnitudinem secuti, Sacerdotali eos loco, & omni com„munione submovimus". Et in alia ad eosdem epistola : "Ita„nè, Fratres dilectissimi, ad aures vestras, qui sint isti turbines „Ecclesiæ vel procellæ, nec opinione pervenit ? Itanè vos la„tuit vita horum atque damnatio ? Sed quamquam specialis il„los Apostolicæ Sedis authoritas omni communione submove„rit, discite & in hac epistola, licet strictim, hominum mo„res. Vetus Lazaro consuetudo est innocentiam criminandi. „Per multa Concilia in sanctum Britium, Co-Episcopum no„strum Turonicæ civitatis, Diabolicus accusator inventus est. „A Proculo Massiliensi in Synodo Taurini Oppidi sententiam „calumniatoris excepit. Ab Eodem Proculo fit post multos „annos Sacerdos, Tyrannici Judicii defensor, civitatis Aquen„sium. Cumque contra-iret afflicta civitas, in ipsum penetrale „& Sacerdotale solium, sanguine innocentis penè respersum, „irrupit. Stetitque in eo hactenus umbra Sacerdotii, donec „Tyranno staret imago Imperii. Quo loco post internecionem „Patroni spontè se exuit, & propriâ cessione damnavit. De He„rote verò omnia similia : Idem Tyrannus, Patronus cædis, „turbæ presbyterorum, contradicentium vincula & custodiæ, „& totius civitatis afflictio. Similis pœnitentia de abdicatione „Sacerdotii". Et tandem concludit: "Ubi Heros, ubi La„zarus ? Erubescenda factis & damnationibus nomina". Adducta

ducta de Lazaro verba quidam Codices sic legunt: "In Sa-,,cerdotale solium, penè adhuc innocentis Decessoris sanguine ,,respersum, fretus Tyranni patrocinio irrupit".

Ad Domini annum quadringentesimum octavum scribit Prosper in Chronico: "Constantinus ex infima militia, ob solam ,,speciem nominis in Britannia Tyrannus exoritur, & ad Gal-,,lias transit". Et ad ejusdem sæculi annum duodecimum: ,,Constantinus per Honorii Duces Constantium & Ulfulam apud ,,Arelatense Oppidum victus & captus est". Occuparat omnem ferè Narbonensem Galliam. Ei adhæserunt Heros & Lazarus. Et dum in Aquensem civitatem irrumperet, occisus fuit Episcopus, ac ejus in locum intrusus Lazarus, A Massiliensi Proculo. Eodem modo Heros fuit intrusus in Arelatensem Cathedram. Et hinc dum Tyrannum occidit, & istas civitates Imperio reddidit Militum Magister Constantius, utrumque istum Episcopum ejecit, ac Arelatensi Throno imposuit Patroclum. Et istos ambos fecit Synodaliter damnari. Hinc Zozimus dicit ipsorum Ordinationes fuisse inobservatas, factas Clero & populo contradicente, contradicentium quosdam fuisse conjectos in vincula & custodias, atque ita evenisse afflictionem totius civitatis. Et adjungit ipsos post ejectum Tyrannum cessisse Episcopatui, idque per propriâ manu scriptos abdicationis libellos.

Notanda sunt hæc Pontificis verba: "Nos, licet & alia, ,,tamen eorum de se pænitudinem secuti, Sacerdotali eos loco, ,,& omni communione submovimus". Et hæc: "Erubescen-,,da factis & damnationibus nomina". Item ista: "Grave ,,fuit Lazaro & Heroti literarum suarum pedissequos esse. An ,,nesciebant Dilectionem vestram relaturam ad Sedem Aposto-,,licam? Huc certò calumniæ compendio navigassent. Ubi ,,de Episcopatu abdicando agitur, maria terrasque lustrant, ,,nec ulla suffragia prætermittunt; ubi verò innocentium fama ,,percellitur, otiosi & delicati, sive accusatores sive testes, in ,,cubilibus & lectulis suis literis abutuntur, & totam Africam, ,,universumque Tranquillum Catholicæ Serenitatis innubilant ad ,,libidines suas duæ pestes". Hinc discimus plura. Primò, quod Heros & Lazarus fuerint damnati à pluribus Synodis. Nempè à Gallicana & Romana. Secundò, quod hæc Roma-

na Synodus fuerit celebrata per ipsum Zozimum. Tertiò, quod illi ad recuperandum Episcopatum lustraverint maria ac terras, nullaque prætermiserint suffragia. Nempè ab irrogata sibi per Militum Magistrum Constantium, ac ejus jussu congregatas Synodos ignominia appellarunt ac accesserunt Romam, & datas contra ipsos sententias Zozimus Pontifex probavit ac confirmavit. Romam appellarunt Patroclum. Et ab hac victoria, nec non à subsecuto Constantii Imperio hic animatus invasit Proculum Massiliensem, Simplicium Viennensem, aliosque novos intra Narbonensem Provinciam Metropolitas, nec non & ipsam Taurinensem Synodum, & omnia gloriosus obtinuit. Et hinc quartò discimus, quod hæ Romanæ in Gallia appellationes nequaquam à Patrocli improbitate ac audacia ducant originem. Patroclus Herotem ac Lazarum, hi sunt imitati suos Majores, secuti perpetuam Gallicanæ Ecclesiæ consuetudinem. Nempè apud illam semper viguit laudata per S. Gelasium Pontificem in literis ad Dardaniæ Episcopos Regula: " Ad beati „Petri Apostoli Sedem de qualibet Mundi parte Canones appel„lari voluerunt, ab illa autem nemo est appellare permissus. Hinc à Zozimo damnati, vel potiùs in priori damnatione confirmati Heros & Lazarus secesserunt in terram sanctam, acturi illic pænitentiam, aut certè suam calamitatem apud Dominicæ passionis loca consolaturi. Isthic accusarunt Hæresiarcham Pelagium, & perduxerunt ad Synodum Diospolitanam. Quare istam accusationem modici fecit Zozimus. Nec sine fundamento. De quo qnidquid sit, lucet Paschasium Quesnellum vana nobis prædicare.

Pergamus ad Ursum ac Tuentium. Zozimus in litteris ad Africæ, Galliæ, ac Hispaniæ Episcopos præfatur Majorum Constituta esse ex integro observanda, & pergit: " Sed nihil minùs „ab Urso & Tuentio. Quorum unus assiduâ hujus Sedis medi„cinâ curatus, ad emendati erroris non potuit pervenire sanita„tem. Alter verò antè aliquot annos objecta criminatione sub„motus, sicut civium Scripta testantur, vel Ingesta docuerunt, „etiam ab eo gradum summi Sacerdotis accepit, à quo fuerat an„tè damnatus. Cœcus error in utroque, ut quod est potissimum „in omnibus, nec velit aliorum de Tuentio, nec suam in Urso te„nere sententiam. Sed fac ut honesti mores in hominibus essent, „& probata suffragia, quid illud quod prætermisso Fratre nostro

Patroclo

„Patroclo, Metropolitano Episcopo Arelatensium civitatis, sine „cujus authoritate, Juxta Majorum Canones, nulla penitùs po-„tuit Ordinatio celebrari, tumultuosè & turbidè indebitis Sacer-„dotia impinguntur". Adjungit non solùm Metropolitam, sed & Provinciales Co-Episcopos, itemque legitimum Ordinationis diem fuisse neglectos, & concludit: "Hic multa occurrunt. Im-„proborum & damnatorum Ordinatio, prætermissio Metropolita-„ni, nec non & Provincialium Sacerdotum, locorumque alieno-„rum impudentissima usurpatio, nec saltem diei custodita solem-„nitas, & Lazarus in consortio illicitæ Ordinationis adscitus. Hæc „omnia apud nos Gestis, testimoniisque discussa sunt. Atque uti-„nam in Tuentio pravi tantum mores, non etiam Priscilliana su-„perstitio patuisset: Quæ Sedis hujus dudùm humanitas & mi-„sericordia in hoc illi consulere voluit, ut emendatior de cætero „permaneret. Quod beneficium, pænè præter exemplum sibi præ-„stitum, si diligentius observare voluisset, erroris illum ante-acti „oportuit pœnitere, non ita præcipiti impetu ad Sacerdotium fe-„stinare, ut nec diei veterem solemnitatem, quæ præcipuè cu-„stodienda fuerat, observaret, nec indebito loco crederet abstinen-„dum. Qua de re ad Sanctitatem vestram, & per totum Or-„bem Scripta direximus, nè Tuentium & Ursum in communione „Ecclesiæ, in quocumque Ecclesiastico gradu, à qua in totum ana-„thematizati sunt, suscipiendos esse ducatis. Dicuntur enim cir-„culatores esse, quod nos ex sententiis agnovimus in eorum dam-„natione Sacerdotali authoritate prolatis, quas in diversis Regio-„nibus exceperunt".

Ursi ac Tuentii Ordinatio videtur fuisse patrata à Proculo. Hoc suadet assumpta Lazari adsistentia. Ipsum Proculus habuit pro suo Suffraganeo. Quidquid sit, Pontifex affirmat varia. Primò, quod & Ursus & Tuentius fuerint malè morati. Secundò, quod ob malos mores fuerint discussi in variis Synodis, & damnati. Tertiò, quod Tuentius insuper fuerit Priscillianista. Quartò, Quod ob ista Synodaliter damnatus, refugerit ad Sedem Apostolicam, pœnitens supplicaverit gratiam, atque acceperit. Nempè ex Regula, quam in laudata ad Dardaniæ Antistites epistola prædicat sanctus Gelasius: "Cuncta per Mundum novit Ecclesia, quoniam „quorumlibet sententiis ligata Pontificum Sedes beati Petri Apo-„stoli jus habeat resolvendi". Quintò Zozimus affirmat istud be-

neficium

neficium fuisse singulare, ac penè præter exemplum. Nempè Priscillianistis usitata erat hæc regula: "Jura, perjura, Secretum „prodere noli". Hinc ipsis Romana Ecclesia non facilè credebat ac impendebat Reconciliationis gratiam. Pontifex sextò affirmat, quod etiam post hanc gratiam Tuentius non potuerit creari Episcopus, sed persistere debuerit in pœnitentia, atque ita promereri novam gratiam. Nempè lapsus in hæresim Clericus, licet pœniteret, ex antiqua disciplina manebat perpetuò irregularis. Per Reconciliationem purgabatur à culpa, non ab ista pœna. Septimò, Pontifex affirmat, quod Ursus, licet antea electus in Episcopum, potuisset legitimè excuti: Propter objecta crimina. Octavò, quod post hæc omnia fuerint prævaricatoriè intrusi in Episcopalem dignitatem. Nempè per alienum, immò per imaginarium Metropolitam, per cooperationem famosi Lazari, illegitimo die, cum contemptu Comprovincialium. Propter hæc crimina Patroclus Metropolita eos damnavit atque extrusit. Hinc Romam appellarunt, ad Zozimum: Et nihil retulerunt, nisi suæ damnationem consecrationis, ejusque solemnem publicationem per omnes sub cœlo Ecclesias. Ex quibus iterùm lucet non solum Patroclum tùnc appellasse Romam, sed hanc appellandi consuetudinem fuisse famosissimam apud omnes Gallicanas Ecclesias.

Superiùs injecta Briccy Turonensis Episcopi memoria docet nos duo. Primò, Lazarum fuisse calumniatorem Briccii. Authorem adeò firmiter confutæ calumniæ, ut Briccius ipsam nec per miracula potuerit diluere, sed propter eam fuerit degradatus atque ejectus, ac ejus in locum superordinatus primò Justinianus, deindè Armentius. Ista memoria secundò nos docet insignem
Lib.2.c.1. ejusdem degradati Briccii, utique Gallicani Episcopi, Romanam Appellationem. Etenim in Francorum historia scribit sanctus Gregorius Turonensis Episcopus: "Briccius Romanæ Urbis Papam „expetiit, flens & ejulans, atque dicens; Meritò hæc patior, „quia peccavi in Sanctum Dei". Utique sanctum Martinum. "Et „eum delirum ac amentem sæpè vocavi, cujus videns virtutes non „credidi". Et infra: "At Briccius Episcopus Romam veniens, cun„cta quæ pertulerat Papæ refert. Qui ad Sedem Apostolicam re„sidens, plerumque Missarum solemnia celebrans, inibi quidquid „in Sanctum Dei deliquerat, deflendo diluit." Septimo igitur re„gressus anno à Roma, cum authoritate Papæ illius, Turonos redire

„redire diſponit. Et veniens ad vicum, cujus nomen eſt Laudia-„cum, ſexto ab urbe milliario, manſionem accepit. Armentius „verò febre corripitur, & mediâ nocte ſpiritum exhalavit. Quod „protinùs Briccio Epiſcopo per Viſum revelatum eſt. Qui ait ſuis: „Surgite velocius, ut ad tumulandum fratrem noſtrum Turoni-„cum Pontificem occurramus. Cumque illi venientes portam „civitatis ingrederentur, ecce iſtum per aliam portam mortuum „efferebant. Quo ſepulto Briccius in Cathedram ſuam regreſſus „eſt, ſeptem poſtea feliciter vivens annos". Regreſſus eſt ac fe-liciter ſedit per Papæ authoritatem. Et hoc omninò eſt unum Romanarum Appellationum exemplum, quas in literis ad Vien-nenſis Provinciæ Epiſcopos laudat Magnus Leo.

CAPUT XI.

Diſcutiuntur alia per Paſchaſium Queſnellum ad-ducta Exempla,

HÆc Paſchaſius Queſnellus: "Sub Bonifacii „Pontificatu, qui Zozimo proximè ſucceſſit, „unica occurrit Maximi Valentini Epiſcopi cauſ-„ſa, adversùs quem, cum à Valentinæ civita-„tis Clericis conventus eſſet, non ad ſe cauſæ „cognitionem pertraxit, ſed monuit à Com-„provincialibus inſtruendum eſſe judicium". Maximus erat "involutus Manichæi caligine". Conſtabat ex "Geſtis „Synodalibus". Erat "commiſſis involutus undique flagitiis". Ita ſo-lent Manichæi. Et propter hæc fuerat apud "ſæcularium quoque Ju-„dicum Tribunalia ſubditus quæſtionibus, quod in vili quoque per-„ſona turpiſſimum eſt". Præterea "ex prolatis in medium Geſtis" aſſerebatur damnatus homicidii. De hoc Epiſcopo ſc[illegible] troclum Arelatenſem, aliosque ſeptem in Gallia [illegible] Epiſcopos ſanctus Bonifacius: "Valentinæ nos C[illegible] „adierunt, proponentes per libellum crimina, qu[illegible] „ſte totâ Provinciâ aſſerunt commiſiſſe. Delegata [illegible] „tione illum conſtituta ſemper ſubterfugiſſe Judicia, nec conſilium „conſcientiâ feſtinaſſe, ut ſi eſſet innocens, examinatis omnibus

„purgaretur. Qui è contrario probavit de se illa quæ dicta sunt; „qui ad ea confutanda, cum essent innumera, à Decessoribus meis, „Provinciali delegatâ cognitione, conventus etiam dicitur evitasse, „& adesse minimè voluisse". Hanc assiduam ejus fugam exaggerat, & prosequitur: " Debueram quidem jam nunc dignam pro „ejus accusatis in nostro judicio actibus, qui cognitionem & De„cretum Judicum sepè declinando credidit illudendum, ferre sen„tentiam, at nè aliquis præcoquam forsitan judicaret, & sibi „qui absens est, licet sit quæsitus à nobis, nihil reservatum esse „diceret, maluimus inter-capedine temporis datâ differre". Enumerat facinora Maximi, & concludit: " Dilationem tamen de„dimus, & decrevimus vestrum intra Provinciam debere esse Ju„dicium, & congregari Synodum ante diem kalendarum Novem„brium, ut si adesse voluerit, præsens, si confidit, ad objecta „respondeat; si verò adesse neglexerit, dilationem sententiæ de „absentia non lucretur".

Hinc discimus plura. Primò, quod Maximi accusatio fuerit inchoata non sub Bonifacio, sed sub ejus Antecessoribus; Zozimo ac Innocentio: Forsan & sub Anastasio. Etenim Sammarthani Fratres in Gallia Christiana affirmant Maximum à quinti sæculi ingressu sedisse Episcopum. Secundò discimus, quod hæc accusatio fuerit semper facta apud Sedem Apostolicam. Tertiò, quod Romani Pontifices causam semper remiserint ad Provinciæ Synodum, ac ipsi delegarint. Quæ verba non carent emphasi. Affirmant quod ista accusatio fuerit legitima, quod causam fixerit apud Romanam Cathedram, quod Pontifex etiam in prima Instantia possit judicare Provinciales Episcopos, quod Gallicana Ecclesia de isto articulo tunc non dubitarit. Et hinc ista remissio fuit delegatio. Exindè Synodus, quia Pontifex apposuerat manum, judicare nequiit per ordinariam authoritatem, sed solummodo per delegationem. Apostolicæ manus appositio est adeo antiqua. Ex his Principiis scribit Bonifacius: "Debueram quidem jam „nunc pro ejus accusatis in nostro judicio actibus ferre sententiam". Attamen ex causis maluit denuò remittere ac delegare. Quare errorem continent hæc Paschasii Quesnelli verba: "Monuit à Com„provincialibus instruendum esse judicium". Nequaquam monuit, sed suo Tribunali jam affixam causam Synodo delegavit.

Proindè hic non de Appellatione agitur, sed de prima instantia

tia, per Canones spectante ad Provinciæ Synodum. Hinc quæritur, quo fundamento, & qua occasione Valentinus Clerus hunc ordinem prætericrit, & suum Episcopum accusaverit apud Sedem Apostolicam? Respondeo ob Narbonensis Provinciæ tunc per Imperatores factam divisionem, ob indè natas inter Episcopos de jure Metropolitico controversias, & ob ambiguum Taurinensis Synodi de ipsis judicium. Istas lites memorat in funebri Valentiniani secundi Imperatoris encomio sanctus Ambrosius. Affirmat se à juvene Principe ad ipsum baptizandum fuisse vocatum in Gallias, atque adjungit: " Additur, eò ut properem ocius, nec arbitrarer itineris mei causam esse Synodum Gallorum Episcoporum, propter quorum frequentes dissensiones crebrò me excusaveram". En Taurinense Decretum: "Illud inter Episcopos urbium Arelatensis & Viennensis, qui de Primatûs apud nos honore certabant, à sancta Synodo definitum est, ut qui ex eis comprobaverit suam civitatem esse Metropolim, is totius Provinciæ honorem Primatûs obtineat, & ipse juxta Præceptum Canonum habeat Ordinationum potestatem. Certè ad pacis vinculum conservandum hoc consilio utiliori decretum est, ut, si placet memoratarum urbium Episcopis, unaquæque de his viciniores sibi inter Provincias vendicet civitates, atque eas Ecclesias visitet, quas Oppidis suis proximas magis esse constiterit, ita ut memores unanimitatis atque concordiæ non alter alterum, sibi lóngius usurpando, quod est alii propius, inquietet". Decretum hoc videtur quæstiones non composuisse, sed auxisse. Inter ipsas fluctuavit Valentina Ecclesia, nesciens an Viennensem Metropolim deberet respicere, an Arelatensem. Et possit ab utriusque Episcopo fuisse vexata. Hinc ipsa Episcopum suum, ne magis se involveret, detulit apud Sedem Apostolicam. Quare accusatio post datum à Zozimo pro Arelatensi Metropoli judicium videtur quievisse. Hinc statim post defunctum Zozimum fuit resumpta apud Successorem Bonifacium, & ab ipso remissa ad plenam Narbonensis Provinciæ Synodum: Ad Patroclum, Remigium, Maximum, Hilarium, aliosque septem Provinciarum Episcopos. Hilarius hic est Narbonensis Antistes, poniturque inter Provinciales: Quod nempè Zozimi judicium Bonifacius necdum circumduxisset. Hæc delegatio facta est sub Consulatu Monaxii, decimonono anno quinti sęculi: Circumductio contigit ad ter-

tium decimum Honorii Consulatum, vigesimo secundo anno istius sæculi.

Ista Circumductio etiam spectat ad præsentem materiam. Zozimi pro Arelatensi Metropoli Sanctio adeò obtinuit per omnes istas novas Provincias, ut etiam primæ Narbonensis Metropolita Hilarius pareret, ac se gereret ut Provincialem Episcopum. Hinc in Maximi Valentini causa scribitur ac numeratur inter Provinciales. Verùm plures recalcitrarunt. Etenim Lutubensis, ad primam Narbonensem spectantis, Ecclesiæ Clerus & Populus adeò fuit aversatus istam Sanctionem, adeoque noluit novi sui Electi Consecrationem à Patroclo petere aut admittere, ut ad Hilarium Narbonensem Episcopum scripserit Bonifacius: "Ecce Lutubensis Ecclesiæ Cleri Ordo „vel Plebis preces suas & lachrymas ad nos magno cum dolore mise„runt, dicentes Co-Episcopum nostrum Patroclum, suâ petitione „cessante, in locum decedentis Episcopi nescio quem in alia Provincia, „prætermisso Metropolitano, contra Patrum Regulas ordinasse". Affirmat ac demonstat Patrocli Factum adversari Nicænis Canonibus & antiquis moribus, atque concludit: "Unde, Frater cha„rissime, si ita res sunt, & Ecclesiam supra-dictam Provinciæ „tuæ limes includit, nostrâ authoritate commonitus, quod qui„dem facere spontè deberes, desideriis supplicantium & volunta„te respectâ, ad eundem locum, in quo Ordinatio talis celebra„ta dicitur, Metropolitani jure munitus, & præceptionibus no„stris fretus accede, intelligens arbitrio tuo, secundum Regulas „Patrum, quæcumque facienda sunt, à nobis esse concessa, ita ut „peractis omnibus, Apostolicæ Sedi, quidquid statueris, te re„ferente clarescat, cui totius Provinciæ tuæ Ordinationem li„quet esse mandatam. Affirmat Zozimi Sanctionem, utpote ad„versam Nicænis Canonibus, nunquam substitisse, ideòque Nar„bonensem Antistitem & esse, & semper fuisse Metropolitam. Et hinc manifestum est Gratiani Imperatoris Legem, & ab ipsâ confirmatum Canonem, qui primam contra Metropolitas Instantiam, reservat Sedi Apostolicæ, tunc viguisse in Gallia. Etenim Lutubenses agebant contrà duos Metropolitas: Contra Patrocli, alieni Metropolitæ audaciam, & contra negligentiam proprii Metropolitæ Hilarii. Hinc non ad Provinciæ suæ Synodum confugerunt, sed ad Bonifacium Pontificem. Narbonensium civitas & Regio per Magnum Constantinum sunt omnium primæ decisæ ab

ab Arelatensi corpore, & evectæ in singularem Metropolim ac Provinciam: Et Civilem & Ecclesiasticam. Hinc & illa contra Zozimi Decretum prima intercessit, ipsum arguit novitatis, ac evicit. Natæ postmodò Provinciæ sunt secutæ ejus exemplum, & causam similiter obtinuerunt.

Paschasius Quesnellus pergit: "Celestinus Papa, qui post Bo-„nifacium sedit, Danielem quemdam ad suum Tribunal videtur „evocasse; sed hominem vagum, qui ab Orientalibus, apud quos „multa flagitia perpetrarat, accusatus apud Romanum Pontificem, „eique quasi traditus, apud Gallias diu quæsitus est ad judicium. „Sed talis causa extra exemplum est, nec jus ullum simile sibi at-„tribuisse in Gallicanos Episcopos credendus est Celestinus, qui „in fine ejusdem epistolæ ad Episcopos Provinciæ Viennensis & „Narbonensis causam Massiliensis Episcopi Provinciæ suæ Col-„legio audiendam pro consuetudine ac jure dimittit". Audiamus Pontificem. Queritur indignos à Gallicana Ecclesiâ euehi ad Episcopatum, & demonstrat exemplo: "Daniel, nuper missâ ad „nos relatione ex Orientalibus ad nos partibus, ab omni, quod „tenuerat, Virginum Monasterio est nefariis objectionibus accu-„satus. Multa à multis objecta flagitia. In quanam lateret ter-„rarum parte quæsitus est, ut si innocentiæ suæ confideret, con-„tra se postulatum judicium minimè declinaret. Missa ad Are-„latensem Episcopum per Fortunatum Sub-Diaconum nostrum, „ut ad Judicium Episcopale destinaretur, epistola Tantis gravatus „Testimoniis, tantâ facinorum accusatione pulsatus, Sacrarum, „ut dicitur, Virginum pollutus incæstu, Episcopus asseritur or-„dinatus. In Scriniis Libelli continentur, quorum ad vos exem-„plaria direximus. In Pontificii dignitatem hoc tempore, „quo ad causam dicendam missis à nobis litteris vocabatur, „obrepsit. Sacro nomini absit injuria". Et infra: "Daniel, „qui accusationem Pontificali honore subterfugere se posse cre-„didit, & ad fastigium tantum accusatores suos latendo perve-„nit, à Sanctitatis vestræ cœtu interim se noverit segragatum, „qui se nostro Judicio debet objicere, si conscientiæ suæ novit „confidentiam se tenere.

Daniel ergò erat Presbyter Orientalis Ecclesiæ. Cujus Diœce-sis, Provinciæ, aut Parochiæ, ignoratur. Erat Præfectus san-ctimonialium: Et quarundam stuprator. Hinc sui Episcopi Ju-

dicium timens fugit in Narbonensem Galliam. Et istic innotuit suis accusatoribus. Hinc illi flagitiosum hominem detulerunt Sedi Apostolicæ. Nempè & sui Episcopi, & sui Metropolitæ, & sui Patriarchæ aut Primatis limites evaserat, & agebat gyrovagum: Hinc accusari debuit apud Patrem communem, Episcopum Romanum. Ita Hæresiarcham Pelagium, dum ex Italia in Africam, ex hac in Siciliam, hinc in Palestinam vagus abiverat, sanctus Augustinus ac alii Afrorum Episcopi detulerunt sancto Pontifici Innocentio, & supplicarunt Romam evocari. Ex hac Regula sanctus Celestinus evocavit & Danielem. Et hic interim circumscripsit Gallicanos Episcopos, fuitque ab ipsis in Confratrem consecratus. Ita & sceleratus sancti Ambrosii Ex-Diaconus Gerontius, dum Constantinopolim fugit, circumscripsit Helladium Cæsaræensem in Cappadocia Episcopum, Ponticæ Diœcesios Exarchum, ac ab ipso est consecratus in Nicomediensem Episcopum, Metropolitam Bithyniæ. Ambo sperarunt sua crimina sepelire sub Episcopalibus infulis. Verùm Danielis accusatores perrexerunt ad Celestinum, & Celestinus hominem evocavit ad suum Tribunal.

Et hinc lucent varii errores Paschasii Quesnelli. Primus est in his verbis: "Sed talis causa extra exemplum est, nec jus ullum simile sibi attribuisse in Gallicanos Episcopos credendus est Celestinus". Etenim uti Gerontius, Bithynus ac Ponticus, ita Daniel per Episcopalem Consecrationem factus est Gallicanus Episcopus, atque ita uterque subiit omnia jura, omniaque onera suæ Diœceseos. Et hinc uti sanctus Joannes Chrysostomus, Patriarchatûs Constantinopolitani Propagator, degradavit Gerontium, ita quoque Galliæ Metropolita potuit Danielem invadere. Proinde Celestinus omninò evocavit Gallicannm Episcopum. Et quidem Provincialem. Nempè propter litis pendentiam, inchoatam ante Danielis Episcopatum. Secundus error est, quod Celestinus Proculi Massiliensis Episcopi causam "Provinciæ Collegio audiendam pro consuetudine ac jure dimiserit". Etenim Pontifex disertè scribit se non dimittere, sed delegare. Nempè Proculus erat Metropolita, ideòque ejus causa privativè ac immediatè spectabat ad Sedem Apostolicam. Quæri possit, cur Maximi Valentini Episcopi, hominis etiam vagabundi, causam Bonifacius Provinciæ Synodo delegarit, Celestinus autem delegare noluerit causam

Danielis

Danielis ? Ratio est obvia : Quod Nempè Narbonensis aut Viennensis Provinciæ Episcopi evehendo sceleratum hominem deliquissent, ideòque & ipsi essent rei, ac inhabiles ad tale Judicium.

Joannes à Bosco Parisiensi in appendice ad Bibliothecam Floriacensem adducit has, præsentem materiam illustrantes, Zozimi Pontificis litteras ad Simplicium Metropolitam Viennensem : "Zo-„zimus Episcopus Simplicio Viennensi Archi-Episcopo salutem. „Relatum nobis est, qualiter in Taurinensi Synodo causas tuæ „Diœcesios prosecutus fueris. Et licet Arelatensi Episcopo, ante-„quam Legatus tuus venisset, propter reverentiam sancti Tro-„phimi Jus & Pontificium super tres Provincias habere scripseri-„mus, tamen si ita est, ut Scripta tua nobis missa continent, in-„terim usque dum lucidiùs ventiletur, potestatem antiquam ti-„bi manere permittimus, ut sicut in Taurinensi gravissimorum „Episcoporum Synodo, pacis consilio, decretum, viciniores tibi „intra Provinciam vendices civitates, donec pleniùs rei ordinem „charitas Apostolica prosequatur. Lazarum indebitè Episcopum, „criminatorem Fratris, ordinatum, scias nostro Judicio esse dam-„natum. Data sub die kalendarum Octobris, Honorio undecies, „& Constantio Consulibus". Quidquid aliqui contradicant, epistola videtur legitima atque authentica. Et tempora concordant. Etenim epistola, quâ Zozimus Simplicium & Taurinense Judicium castigat, data est eodem Consulatu, tertiò kalendas Octobris, ideoque hæc epistola est posterior. Nostras adsertiones insigniter confirmat.

CAPUT

CAPUT XII.

Expenditur primum Paschasii Quesnelli Fundamentum.

Cap. 15.
Ost agitatam Martiani Arelatensis Episcopi causam Paschasius Quesnellus pergit: " Paulò fusius „hanc Martiani causam excussimus, ut hoc uno „exemplo, quod nobis ex primæva illa anti„quitate Gallicana superest, evincerimus nul„lo alio judicio Gallicanum esse præventum, „nullo retractatum. Tota enim in Compro„vinciales Episcopos Potestas penes Synodicos Conventus resi„debat, tum in Galliis, tum in aliis Regionibus". Respondeo Martiani exemplum non spectare ad præsentem Controversiam, ideòque perperàm fuisse adductum: Et discussum fuit longè infeliciùs. Et quod datum de Martiano Gallicanum Judicium, nullo alio fuerit præventum, & verum est, & falsum. Est verum, quia nullum de ipso est factum in Gallia Judicium, ideòque nec præventum. Etenim nec Arelatensis Provinciæ Antistites, nec Lugdunensium Metropolita Faustinus præsumpserunt de homine judicare. Nec citra prævaricationem potuerunt. Dictum istud est penitùs falsum, quia lucidum & exploratum est, quod Stephanus Pontifex primam de Martiano cognitionem instituerit, & primus ipsum damnaverit. Si quis & alius damnarit, damnavit ex Stephani præceptione. Quod olim plena in Provinciales Antistites damnandos facultas resederit penes Provinciæ Synodos, libens admitto: Verùm nullatenùs excludi, & damnatis auferri possit facultas appellandi. Ista exclusio est non solummodò in Papalem, sed & in Patriarchalem authoritatem injuriosissima. Nec Eusebius Nicomediensis, nec Photius, nec Michael Cerularius, nec quis similium fœcum alius talia unquam vomere præsumpsit in Patriarchalem Dignitatem.

Audiamus primum Paschasii Quesnelli Fundamentum: " Hujus „porrò disciplinæ causam & originem, in Episcopalis dignitatis natura

„natura, ac sacrosanctis Privilegiis fundatam Nicæna nobis Sy„nodus aperit, quæ jus illud non scriptum scriptis Canonibus, „totius Mundi reverentia consecratis, sanxit atque firmavit. Sic „enim se habet Canon quintus". De his qui communione privantur, seu ex Clero, seu ex Laico ordine, ab Episcopis, per unamquamq; Provinciam sententia Regularis obtineat, ut hi qui abjiciuntur, ab aliis non recipiantur. "Et postea": Placuit annis singulis per unamquamque Provinciam bis in anno Concilia celebrari, ut communiter omnibus simul Episcopis congregatis discutiantur ejusmodi quæstiones. "Tametsi enim Canon ille depo„sitionem Episcoporum inter ejusmodi quæstiones non designet, „expressis verbis, hunc genuinum esse Canonis sensum sibi quis„que facilè persuadebit, qui Concilii Constantinopolitani Patres „audire voluerit, Canone suo secundo Nicænum interpretantes": Non invitati Episcopi ultra Diœcesim accedere non debent super ordinandis aliquibus, vel quibuscumque disponendis Ecclesiasticis causis, servatâ Regulâ, quæ supra-scripta est de unaquaque Diœcesi. Manifestum namque est, quod per singulas quasque Provincias Provincialis Synodus administrare & gubernare omnia debeat, secundùm ea quæ sunt in Nicæa definita. "Administra„tionis vocabulo judicia adversùs Episcopos comprehendi, æquè „ac alia negotia Ecclesiastica, ostendit illustrissimus Petrus de Mar„ca. Et hujus interpretationis adstipulatores habemus. Concilii „Africani Patres, in epistola ad Celestinum Papam, quem sic al„loquuntur": Decreta Nicæna sivè inferioris gradus Clericos, sivè ipsos Episcopos suis Metropolitanis apertissimè commiserunt. Prudentissimè enim, justissimèque viderunt quæcumque negotia in suis locis, ubi orta sunt, finienda. Nec unicuique Provinciæ gratiam Sancti Spiritus defuturam, quâ æquitas à Christi Sacerdotibus & prudenter videatur, & constantissimè teneatur: Maximè quia unicuique concessum, si Judicio offensus fuerit. Cognitorum, ad Concilia suæ Provinciæ, vel etiam universale provocare. "Eidem sententiæ suffragantur Innocentius Papa in epistola „ad Victricium Episcopum Rothomagensem, & Concilii Antio„cheni Canon decimus-quintus, quo statuitur sententiam ab om„nibus Episcopis alicujus Provinciæ latam ab aliis Episcopis re„tractari nec debere, nec posse".

Est caducum fundamentum, consutum ex multis erroribus.

Primus error est, quod quintus Nicænus Canon agat etiam de Episcoporum depositionibus, aut aliis in ipsos sententiis. Manifestè agit de solis criminalibus in Clericos aut Laicos Judiciis. Etenim agit de unius Episcopi judicio, reformabili per Provinciæ Synodum. Hinc Dionysii Exigui, quem Quesnellus sequitur, translatio adjungit : Et sic qui suo peccaverint Episcopo". Et Gentiani Herveti translatio : "Et sic quos Episcopum offendisse „constiterit". Et translatio Isidori Mercatoris : "Hi qui ob cul„pas suas Episcoporum suorum offensas meritò contraxerint". Et Ruffini Presbyteri compendium : "Ut si fortè ab uno iniquè „aliquid gestum est, à cæteris emendetur". At verò unus Episcopus nequit Collegam deponere, aut quovis modo criminaliter judicare. Nec Metropolita, immò nec Patriarcha id possit in suum Suffraganeum. Fieri nequit, nisi per plenam Provinciæ Synodum, aut sanè per definitum Episcoporum simul cum Metropolita numerum. Constantinopolitana Nectarii Patriarchæ circa Agapii ac Bagadii, de Bostrensi Episcopatu contendentium, causam Synodus est omnibus notissima. Et fuit non vulgaris. Adfuerunt enim Theophilus Alexandrinus, Flavianus Patriarcha Antiochenus, ac alii grandes Episcopi. Et ipsa pro Bagadio, quem duo Episcopi dejecerant, edixit dejici non potuisse, nisi per plenam totius Provinciæ Synodum : Et ita sanciri ab Apostolico Canone. Insuper unius Provinciæ Judicium nequit retractari per aliam Provinciam, longè minùs reformari. Proindè manifestum est à quinto Nicæno Canone non statui de Episcoporum damnationibus, sed de solis criminalibus Judiciis in Clericum aut Laicum.

L.2.c.31. Eodem sensu Canonem intellexit atque exposuit Gelasius Cyzicenus : "Exquiratur autem, num impotentiâ animi, aut per„tinaciâ, aut aliquâ aliâ indignatione Episcopi, sint excommuni„cati". Non Episcoporum aut Synodi indignatione, sed solius Episcopi. Idem censuit Author, haud dubiè aliqua Synodus, Arabicorum Canonum. Audiamus novam ac meliorem interpretationem Abrahami Ecchellensis : "Nullus Episcoporum excom„municatum ab alio Episcopo recipiat, Presbyter ille sit, vel Mo„nachus, aut Laicus. Et ne illum exsolvat ab excommunica„tione, aut absolutionem impendat ei ullam; nè contemni vi„deatur, & parvi-pendi Episcopus ille; & ejus excommunicatio „tanquam parvi ponderis habeatur. Verùm si Episcopus ille iniquus

„quus atque Tyrannus fuerit notorius, petieritque excommuni-„catus se purgare apud suum Metropolitanum aut Patriarcham, id „licitum ipsi sit. Illi enim in eum potestatem habent". Scribant tamen priùs ad Episcopum de causa iniquitatis.

Nicæni Patres rectè dicunt ante istam Synodum multa fuisse facta "præter Canonem Ecclesiasticum". Etenim propter Arii Blasphemias, & præstita ipsis per varios hinc indè Episcopos adjutoria, litibus & discordiis scatebant omnes Ecclesiæ. Episcoporum aliqui etiam in Orthodoxos ac Zelosos Clericos & Laicos exercuêre tyrannidem, & multos perperàm ex animi pusillanimitate damnarunt. Philippo-politanus Eusebianæ factionis Conventus inter cæteros Orthodoxos Episcopos degradavit etiam venerabilem Gaudentium Naxitanum, quod "immemor esset sui „Decessoris Cyriaci, subscribentis sententiis in sceleratos dignè „inlatis". Hermias Zozomenus exponit : "Quod contrario stu-„dio ducebatur, quàm Cyriacus, cui successerat, & magni fa-„ciebat eos, quos ille abdicaverat". Haud dubiè fuit calumniosa sutela : Forsan tamen habens aliquid, non fundamenti, sed coloris. Quidquid sit, similes Episcoporum in suos Clericos & Laicos petulantiæ tum grassabantur. Porrò Apostolicus Canon mandat ligatum ab uno Episcopo non solvi àb alio. Quare etiam injustè vincti quandoque per annos in ista miserabili calamitate cogebantur persistere. Hinc grandibus animarum periculis occurrens magna Synodus jussit quotannis fieri duos in quavis Provincia Conventus, qui talia discuterent atque sanarent. Ita afflictorum Clericorum, aut Laicorum animæ non nisi per medium annum gemere poterant sub acerbo vinculo iniqui Episcopi. Verùm Arabicorum Canonum conditrix Synodus censuit istud tempus esse justò prolixius. Hinc laudatam solvendi potestatem commisit etiam Metropolitæ ac Patriarchæ, omni tempore soluturis iniqua vincula.

Can. 2. L. 3. c. 10

Fuit optima ac justissima moderatio. Hinc ipsam probavit ac ampliavit Sardicensis Synodus : "Si Episcopus quis fortè iracundus, „quod esse non debet, citò asperè moveatur adversus Presbyte-„terum, sive Diaconum suum, & exterminari eum ab Ecclesia „voluerit, providendum est ne innocens damnetur, aut perdat „communionem. Habeat potestatem Ejectus finitimos rogare „Episcopos, ut ejus causam audiant, & diligentiùs tractent: Quia „non oportet negare audientiam roganti. Et ille Episcopus, qui ju-

„ftè aut injuftè ejecit, patienter accipiat ut negotium difcutiatur: „Ut aut probetur ejus fententia, aut temeritas emendetur. Priùs „tamen quam omnia diligenter & fideliter fuerint examinata, com„munionem non debet præfumere, donec ipfe eum recipiat, & „communioni fociet". Quæ forma placuit etiam Africanæ Ecclefiæ. Etenim Milevitana, feu potiùs Carthaginenfis Synodus fanxit: "Presbyteri, Diaconi, vel cæteri inferiores Clerici, in caufis „quas habuerint, fi de judiciis Epifcoporum fuorum quefti fue„rint, vicini Epifcopi eos audiant, & inter eos quid eft finiant, „adhibiti ab eis ex confenfu Epifcoporum fuorum". Quem Canonem frequenter laudavit, & in Gallicanæ Ecclefiæ mores introducere ftuduit Hincmarus Rhemenfis. At verò Chalcedonenfis Synodus cenfuit in nullo recedendum à Canone Nicæno: " Si „Clericus habeat caufam cum Epifcopo fuo, apud Synodum Pro„vinciæ caufam dicat. Si autem difceptationem habeat cum Me„tropolitano Epifcopo, aut ad Diœcefios primam Sedem recur„rat, aut ad Sedem Conftantinopolitanam". Ita Canonem legit antiquus codex Romanæ Ecclefiæ. Ex quo lucet huic placuiffe utramque formam. Etenim uti hunc Chalcedonenfem, ita & iftum Sardicenfem Canonem olim inferuit fuo codici. Dixi inductam per Arabicos Canones moderationem placuiffe Sardicenfi Synodo. Et poffit effe. Alii tamen malunt hanc Synodum fuiffe priorem.

Alter Pafchafii Quefnelli error eft, quod fecundus Conftantinopolitanæ Synodi Canon interpretetur & confirmet quintum Nicænum. Etenim interpretatur præfertim fextum. Quefnellus, qui fuprà quintum Nicænum adduxit ex tranflatione Dionyfii Exigui, jam fecundum Conftantinopolitanum Canonem adducit ex tranflatione Ifidori Mercatoris. Ego à Dionyfio, utpotè probatiffimo apud omnes Ecclefias, Judico non recedendum fine rationibus. Audiamus integrum Canonem: " Qui funt fuper „Diœcefim Epifcopi, nequaquam ad Ecclefias, quæ funt ex„tra præfixos fibi terminos, accedant, nec eas præfumptione con„fundant, fed juxta Canones Alexandrinus Antiftes quæ funt in „Ægypto regat folummodò, & Orientis Epifcopi Orientem tan„tùm gubernent, fervatis Privilegiis, quæ Nicænis Canonibus Ec„clefiæ Antiochenæ tributa funt. Afianæ quoque Diœcefios Epifco„pi ea folùm, quæ funt in Afiana Diœcefi, difpenfent. Nec non &

Ponti-

„Ponti Episcopi ea tantùm quæ sunt in Ponto. Et Thraciarum, „quæ in Thracia sunt, gubernent. Non vocati autem Episcopi „ultra suam Diœcesim non accedant propter Ordinationes facien„das, vel propter alias dispensationes Ecclesiasticas. Servatâ ve„rò quæ scripta est de gubernationibus regulâ, manifestum est, „quod illa quæ sunt per unamquamque Provinciam, ipsius Pro„vinciæ Synodus dispenset, sicut Nicæno constat decretum esse Con„cilio". Christus Dominus Ecclesiæ suæ Regimen sanxit esse Monarchicum, ita tamen ut admisceatur aliquid Aristocratiæ. Hinc Apostoli omne istud corpus distribuerunt in sex Autocephalas, uni tamen Papali Capiti subjectas, Diœceses: Tres Patriarchales, Apostolicis Sedibus eximias, & tres Exarchicas, seù Primatiales.

Et huc in litteris ad Pulcheriam Augustam respicit Magnus Leo: " Quæ si à cunctis Pontificibus intemerata serventur, „per universas Ecclesias tranquilla erit pax, & firma concor„dia. Nullæ de mensura honorum dissensiones, nullæ de Or„dinationibus lites, nullæ de Privilegiis ambiguitates, nulla „erunt de usurpatione certamina". Uti adversùm Meletii Lycopolitani Episcopi invasiones sextus Nicænus, ita adversùm Petri Alexandrini Patriarchæ præsumptionem prodiit secundus Canon Constantinopolitanus. Meletius Alexandrini Patriarchatus jura læserat. Hinc Nicænus Canon solos tres Patriarchas laudavit, eorumque firmavit dignitatem. Et solummodò summariè dixit de tribus Exarchicis Diœcesibus: " Per cæteras „Provincias sua Privilegia serventur Ecclesiis". Gentiani Herveti translatio est expressior: " Et in aliis Provinciis sua Pri„vilegia, ac suæ dignitates, & authoritates Ecclesiis serventur". At verò Petrus Patriarcha Thracicæ Diœcesios, ac præsertim Heraclæensis Exarchi jura violaverat: Hinc Constantinopolitanus Canon non solos Patriarchas, sed insuper tres Exarchos expressit, & ipsorum providit juribus ac dignitatibus. Providit confirmando, exponendo, ac ampliando non quintum, sed manifestò sextum Nicænum Canonem. Epist. 55.

Quæstio est, Cur totius Ægyptiacæ Diœcesios administrationem committat soli Alexandrino Patriarchæ; Orientalem aunem, Asiaticam, Ponticam, & Thracicam Diœcesim, quasi distribuat in omnes simul Episcopos? Item cur non meminerit Romanæ Ecclesiæ? Respondeo isto tempore Eustatianum

Schisma adhuc viguisse apud Antiochiam: Sedebant isthic duo Patriarchæ, Paulinus ac Meletius. His quæstionibus noluit ex causis se miscere Synodus; ideoque dixit: " Orientis Episcopi „Orientem tantùm gubernent". Attamen addit: " Servatis Pri„vilegiis, quæ Nicænis Canonibus Ecclesiæ Antiochenæ tribu„ta sunt". Quod nempè non ipsius Sedis, sed solorum Præsidentium jura essent vocata in controversiam. Quare per Orientis Episcopos Canon intelligit Meletium ac Paulinum: Permittit ut intra istum Patriarchatum quisque gubernet & administret suam communionem. In Thracica Diœcesi Constantinopolitanus Episcopus erigebat cristas, cœperatque se ostentare Autocephalum, & Heraclænse jugum excutere. Etiam has quæstiones Synodus duxit non tangendas, ideoque edixit de omnibus tribus Exarchatibus: " Episcopi gubernent atque dis„pensent". Cur de Romana Ecclesia sileat, edicit in litteris ad Thessaliæ Episcopos Sanctus Papa Bonifacius: " Nicæna Sy„nodus non aliquid super eum", Sanctum Petrum Apostolum ac ejus Romanam Sedem, " ausa est constituere, cum vide„ret nihil supra meritum suum posse conferri. Omnia deni„que huic noverat Domini sermone concessa". Eandem Reverentiam detulit Constantinopolitana Synodus. Hinc ejus de Romana Ecclesia silentium.

Canon adjungit: "Servatâ verò, quæ scripta est, de guber„nationibus Regulâ, manifestum est quod illa, quæ sunt per „unamquamque Provinciam, ipsius Provinciæ Synodus dispen„set, sicut Nicæno decretum constat esse Concilio". Sensus est: Hæc tam nostra, quam Nicæna de gubernationibus Regula non solummodò Patriarchalibus atque Exarchicis Diæcesibus providet, sed insuper singulis Provinciis: Cujusque Provinciæ negotia sanxit administrari per ejusdem Provinciæ Synodum. Etenim Nicæni Canonis verba sunt universalia: " Suis Privi„legia serventur Ecclesiis". Sunt verba sexti Canonis. Et ipsa à præsenti Canone respici, puto non dubitandum. Nihilominus marginale Scholion passim censet respici quintum. Certè quintus non de quibuscumque Provinciarum negotiis sanxit, sed de solis Clericorum aut Laicorum per suum Episcopum inflictis excommunicationibus. Proindè ipsum, si præsens Canon respiciat, extendit & ampliat per paritatem rationis. Quod videtur

detur hic non fieri. Nolim contumaciter refragari. Quidquid ſit, ipſum non extendit aut ampliat ad damnationes Epiſcopis inflictas per Synodos. Proindè exponit atque firmat hic Canon ſextum Nicænum, quintum ſi tangat, tangit admodum modicè.

Tertius Paſchaſii Queſnelli error atque exceſſus eſt, quod ſua adversùs ſancti Petri Sedem Commenta ſtabilire tentet per adductas Africani Concilii literas ad ſanctum Celeſtinum Pontificem. Certum eſt iſtarum miſerandarum literarum qualitatem à viro eximiè erudito non ignorari. Audiamus plenum contextum: "Præfato debitæ ſalutationis officio, impendio de-„precamur, ut deinceps ad veſtras aures hinc venientes non „faciliùs admittatis, nec à nobis excommunicatos in commu-„nionem velitis admittere. Quia hoc etiam Nicæno Concilio „definitum, facilè advertit Venerabilitas tua. Nam etſi de „inferioribus Clericis vel Laicis videtur ibi præcaveri, quan-„tò magis hoc de Epiſcopis voluit obſervari, ne in ſua Provincia „communione ſuſpenſi, à tua Sanctitate vel feſtinatò, vel præ-„properè, vel indebitè videantur communioni reſtitui. Pres-„byterorum quoque & ſequentium Clericorum improba refu-„gia, ſicut te dignum eſt, repellat Sanctitas tua: Quia & nul-„lâ Patrum definitione hoc Eccleſiæ derogatum eſt Africanæ, „& Decreta Nicæna ſivè inferioris gradus Clericos, ſivè ipſos Epiſ-„copos ſuis Metropolitanis apertiſſimè commiſerunt. Pruden-„tiſſimè enim, juſtiſſimèque providerunt, quæcumque negotia „in ſuis locis, ubi orta ſunt, finienda: Nec unicuique Pro-„vinciæ gratiam Spiritus Sancti defuturam, quâ æquitas à Chri-„ſti Sacerdotibus & prudenter videatur, & conſtantiſſimè te-„neatur".

Omnis inter Africanam & Romanam Eccleſiam quæſtio erat de Romana Appellatione Cleri inferioris. Quod damnati per ſuæ Provinciæ, aut etiam per totius Diœceſios Synodum Epiſcopi ſemper potuerint provocare Romam, erat apud omnes in confeſſo. Perpetuam conſuetudinem demonſtrabant plurima exempla. Utriuſque partis in hac lite fundamentum erant Nicœni Canones. Africani Antiſtites ſpondebant ipſis plenam reverentiam ac obedientiam. Verùm agnoſcebant ſolos viginti, Papa Zozimus adſtruebat plures: Ex vetuſto Romanæ Eccleſiæ more Sardicenſes ſimul cum Nicænis accumulabat in unum corpus, & ſimiliter affirmabat

mabat Nicænos. Post multum examen Africani sunt stabiliti in sua opinione, tenacissimè persuasi Nicænos non esse nisi viginti. Et inter istos solus quintus sanxit de Appellationibus. Hunc cœperunt attentiùs discutere, atque ex ipso concluserunt sequentia. Primò, quod ille sanciat de solis Clericorum ac Laicorum, ab uno suo Episcopo damnatorum, ad Provinciæ Synodum provocationibus. Deindè, quod Canon istos appellantes suis Metropolitanis ac ipsorum Synodis committat apertissimè, atque ita istud judicium sit inconcussum, ideoque per ulteriorem appellationem devolvi non possit ad Romanam Ecclesiam. Tertiò, quod par atque eadem sit damnatorum & appellantium Episcoporum ratio, ideoque quod nec ipsi à Canone permittantur per iteratam provocationem procedere Romam. Quartò, quod nulla hìc sit injustitia aut duritia: Quoniam isti appellantes valeant per novum refugium progredi ad plenam suæ Provinciæ, immò & totius Diœcesios Synodum. Etenim apud Afros damnati ab Episcopo Clerici ad vicinos Episcopos, ab his ad Provinciæ Synodum, ab hac ad plenarium Concilium poterant perfugere. Item ad damnandum Episcopum necessaria non erat plena Synodus Provinciæ, sed sufficiebant duodecim cum Primate Collegæ, atque ita & iste damnatus poterat bis intra Africam provocare. His considerationibus transversi Afrorum Episcopi Romanas etiam suorum Collegarum Appellationes censuerunt non permitti à quinto Nicæno Canone, ipsas etiam excusserunt, & contra perpetuam suæ Ecclesiæ consuetudinem prohibuerunt, & tentarunt abolere. Fuerunt reverà transversi. Ista est enim epistola, quam viri eruditi censuerunt adeò deviam & indignam, ut spuriam & fictam crediderint nullatenùs editam à venerabili Aurelio Carthaginis Archi-Episcopo, ac ejus Collegis. Processit à turbato per iram calamo, atque ita ira viri non est operata justitiam. Per ipsum Aurelius amisit, aut certè obnubilavit sua grandissima merita: Exclusus ab Ecclesiasticis Sanctorum tabulis. Quin immò per ipsam Africana Ecclesia creditur complesse sua peccata, ex quibus per Divinam justitiam tradita fuit in barbaras, hæreticas, & crudelissimas manus Wandalorum. Exstat sub Bonifacii secundi Pontificis nomine ad Pulalium Alexandriæ Patriarcham epistola, affirmans ex istis litibus Schisma fuisse inter Romanam & Africanam Ecclesias, quod duraverit usque ad Pontificatum istius Bonifacii. Est ficta ac supposititia, attamen

attamen non caret omni fundamento. Hæ enim lites, licet verum Schisma non conflaverint, fuerunt durissimæ. Has devias ac miserandas literas Paschasius Quesnellus probat, ipsis consentit, per ipsas exponendum vult quintum Nicænum Canonem, ideoque & Romanas Appellationes explodendas è Gallia, immò ex omni Ecclesia. Quæ omnia an cadant in Catholicum Doctorem, relinquo aliis definiendum.

Quartus illius error atque excessus est, quod sua commenta adserat probari à tertio Canone, quem ad sanctum Victricium Archi-Episcopum Rothomagensem transmisit sanctus Papa Innocentius: "Si quæ causæ vel contentiones inter Clericos, tam ,,superioris Ordinis quàm inferioris, fuerint exortæ, ut secun- ,,dùm Synodum Nicænam congregatis ejusdem Provinciæ Epis- ,,copis jurgium terminetur. Nec alicui liceat, sine præjudicio ,,tamen Romanæ Ecclesiæ, cui in omnibus causis debet reve- ,,rentia custodiri, relictis his Sacerdotibus, qui in eadem Pro- ,,vincia Ecclesiam Dei gubernant, ad alias convolare Provincias. ,,Quod si quis fortè præsumpserit, ab officio Clericatus sub- ,,motus, velut injuriarum reus ab omnibus judicetur. Si au- ,,tem majores causæ in medium fuerint devolutæ, ad Sedem ,,Apostolicam, sicut Synodus statuit, post Episcopale Judicium ,,referantur". Paschasius Quesnellus videtur censere, quod hæc omnia dicantur aut deducantur ex quinto Nicæno Canone. Longè rectiùs censuit in sua nona Epistola Hincmarus Metropolita Rhemensis: "Beatus Innocentius ad Victricium Ro- ,,thomagensem Episcopum duo capitula magni Concilii Nicæ- ,,ni, & capitulum Sardicensis Concilii de Episcoporum ad Se- ,,dem Apostolicam appellationibus uno capitulo sagaciter at- ,,que sapienter explicuit". Immò unum Nicænæ, & duo Sardicensis Synodi capitula congessit in unum. Etenim quod omnes Clericorum causæ debeant per Provinciæ Synodum terminari, est manifesta Sanctio quinti Nicæni Canonis. At ipsum Innocentius ampliat atque extendit etiam ad superioris Cleri, id est, Episcoporum contentiones atque jurgia. Ad primas de illis instantias, ad Episcopi contra Episcopum lites, quas planum est oportere terminari in eadem Synodo. Et sic recta est extensio. Quod nullus Clericus, aut etiam Episcopus possit suas causas traducere ad alterius Provinciæ Synodum,

est Sanctio tertii Canonis Sardicensis : "Quod si in aliqua Pro-
„vincia aliquis Episcopus contra fratrem suum Episcopum litem
„habuerit, ne unus è duobus ex alia Provincia advocet Epis-
„copum Cognitorem". Gentianus Hervetus vertit: "Neuter eo-
„rum ex alia rovincia Episcopos Cognitores evocet". Nec
item accedat. Quod de majoribus causis datum à Provinciæ
Synodo judicium referri debeat ad Sedem Apostolicam, est item
desumptum ex Sardicensi Synodo. Non ex aliquo Canone, sed
ex Synodali relatione ad Julium Pontificem: "Hoc optimum,
„& valde congruentissimum esse videbitur, si ad Caput, idest,
„ad Petri Apostoli Sedem, de singulis quibusque Provinciis Do-
„mini referant Sacerdotes". Hæc Relatio est Apostolica tra-
ditio, ideoque per hanc Synodum meritò fuit laudata & stabi-
Epist.137. lita : Et ipsa habet omnem appellationis effectum, devolvit atque
suspendit. Etenim ad Felicem & Hilarium rectè sanctus Augu-
stinus : "Et in ipsis causis sæcularibus, quando ad majorem Po-
„testatem refertur arbitrium judicandi, manentibus sicut erant om-
„nibus rebus, exspectatur illa sententia, undè jam non liceat pro-
„vocare, ne superiori Cognitori fiat injuria, si ejus pendente ju-
„dicio, aliquid fuerit commutatum". Eandem formam affirmat
vigere in causis Ecclesiasticis. Quare ad illum, ad quem referri
oportet, potest & provocari. Hinc Innocentius suis litteris indi-
dit circa extranea judicia : "Sine præjudicio tamen Romanæ Ec-
„clesiæ". Et item ipse, vel quis alius rectè adjunxit : "Cui de-
„bet in omnibus causis reverentia custodiri". Nempè tam appel-
lationis reverentia, quàm relationis. Relationis in solis majori-
bus, appellationis reverentia etiam in causis minoribus. Quare
hoc Innocentii Capitulum Paschasii Quesnelli commenta nullate-
nùs adjuvat, sed penitùs evertit.

Quintus illius error atque excessus est, quod ad stabilienda sua
commenta advocet etiam decimum quintum Canonem Antio-
chenum : "Si quis Episcopus, de certis criminibus accusatus,
„condemnetur ab omnibus Episcopis ejusdem Provinciæ, cuncti-
„que consonanter eandem contra eum formam Decreti protule-
„rint, hunc apud alios nullo modo judicari, sed firmam con-
„cordantium Episcoporum Provinciæ manere sententiam". Quis
enim nesciat Antiochenos Canones esse dolosas Eusebianæ Factio-
nis contra sanctum Athanasium, aliosque Orientis Orthodoxos
Antisti-

Antiſtites, nec non adversùs Divina ſancti Petri Apoſtoli Privilegia ſutelas, vaferrimo ſtudio congeſtas præſertim adversùs Privilegium Romanæ Appellationis? Sanctus Athanaſius adversùm Tyriæ Synodi & Mareotici examinis iniquiſſimas technas, alii Orthodoxi per Orientem Epiſcopi adversùm alias præfatæ Factionis injurias appellarant ad ſancti Petri Cathedram, & acceſſerant Julium illius Inſeſſorem. Et hic Factionis Capita evocarat ad ſuum Tribunal, redditura rationes ſuorum operum. At in mala cauſa nullum prodeſt ingenium. Hinc iſti deſperati non Romam, ſed cum ſuis Congerronibus proceſſerunt Antiochiam, & iſthic evomuerunt Canonum fucos, quibus non ſoli Athanaſio ac ejus Collegis, ſed cunctis ſuis in perpetuum adverſariis Romanam viam clauderent, & adversùm ſuas Synodales conjurationes ſubducerent omne auxilium atque ſolatium. Pararunt viam ad ſua Attentata Philippo-Politana, in quibus depoſuêre larvam, & revelatâ fronte arietarunt, ac evertere ſtuduerunt Divinam Eccleſiæ Monarchiam, definiverunt Eccleſiæ Regimen eſſe ex Divino Inſtituto Ariſtocraticum, æquali menſura diſtributum in tres Patriarchas, quorum nullus habeat authoritatem in alterum, & à quorum nullo poſſit ad alterum provocari. Romanum eſſe primum ſolo loco, non juriſdictione. In Antiochena Synodo poſuerunt hujus peſſimæ machinæ cooperta fundamenta: Sanxerunt damnatum à diviſa in diverſa ſuffragia Synodo Epiſcopum poſſe appellare, non Romam, ſed aliud majus in Oriente Concilium; ab unanimi autem Conventu damnatis nullum ſupereſſe refugium. Eis nullam reſtare audientiam, ſed ſolam in laica Communione pænitentiam. In Arcana hiſtoria Procopius Cæſaræenſis affirmat Imperatorem Juſtinianum in condendis variis legibus reſpexiſſe ad lites tum pendentes, ac ſuo aut ſuorum lucro proſpexiſſe: Proſpexiſſe victoriæ iſtius partis, à qua ſperabat commodum. Apparebant leges juſtæ & congruæ, verùm in ipſarum viſceribus latebat peſſimus anguis. Iſtiuſmodi ſunt & Antiocheni Canones. Hinc ipſos dudum non ſola Romana, ſed & omnis Orthodoxa Orientis Eccleſia fuit averſata. Sunt ambidextri: Cothurnus aptus ad utrumque pedem. Hinc poſtquam Euſebiana vafrities, & ipſi congenita pericula ceſſarunt in orbe Chriſtiano, purgari cæperunt iſti Canones, atque ita variis placere. Nec enim inepti ſunt ad bonum uſum. Placere tandem cœperunt etiam Roma-

næ Ecclesiæ. Etenim Dionysius Exiguus ipsos inseruit suo codici, scripto ad usum istius Ecclesiæ, quem omnis Latina Ecclesia pedetentim probavit atque admisit.

Quin & dudum antea, dum ex universæ, utique Orientalis, Ecclesiæ codice istorum Canonum aliqui legerentur ad Chalcedonensem Synodum, Apostolicæ Sedis Legati non intercesserunt, atque ita demonstrarunt nec sibi, nec Romanæ Sedi ipsos displicere. Forsitan ex tunc erant in antiquo codice Romanorum. Et quidem isthic fuit etiam Canon decimus quintus. Nempe intellectus cum salutari clausula, quam in literis ad sanctum Victricium expressit Innocentius Pontifex: "Sine præjudicio Romanæ Ec-„clesiæ, cui in omnibus causis debet reverentia custodiri". In Eusebiano sensu erat nequissimus, laudata clausula facit rectum. Verùm Paschasius Quesnellus probat priorem sensum, & tentat ipsum protrudere in Gallicanam Ecclesiam.

Redeamus ad quintum Nicænum Canonem. Videamus an ille permissam damnatis Clericis ac Laicis ad suæ Provinciæ Tribunal appellationem velit esse inconcussam & ultimam, ideòque neget ulterius procedere, non solummodò ad Patriarcham, sed etiam ad Romanam Ecclesiam. Partem affirmativàm tenuit Antiochena Synodus. Item erratica Synodus Aurelii Carthaginensis. Et ipsis adhæret Paschasius Quesnellus. Quousque Aurelius intra Africanæ, quæ inferiori Clero Romanam Appellationem nunquam indulserat, consuetudinis defensionem constitit, generosè ipsi adhæserunt, ipsumquè ex pectore adjuverunt Sanctus Augustinus, sanctus Alipius, sanctus Possidius, aliique meliores ac familiares Episcopi. Etenim rationabilis & avita totius gentis consuetudo justissimè poterat defendi. Ast ubi Aurelius Romanas etiam Episcoporum appellationes cœpit invadere, & in immobilem hujus Apostolicæ dignitatis Petram infelix caput impingere, laudati Episcopi retraxerunt manus, & sancto Petro manserunt fidelissimi. Lucent hæc ex Sancti Augustini epistola, quam de caussa Antonii Fussalensis Episcopi scripsit ad Celestinum Pontificem. Et hæc laudatorum Antistitum à suo semper dilectissimo Aurelio Primate secessio demonstrat, ac altissimè clamat ista ejus Acta fuisse devia atque prævaricatoria. Fuerunt prævaricatoria quinti Nicæni Canonis. Hic enim etiam Clericis & Laicis omninò permittit à suæ quoque Provinciæ Synodo, si iniquo Episcopi Judicio

dicio gratificetur, procedere & provocare ad Cathedram Romanam. Disertè hoc asseverat in litteris ad Antiochenam Synodum sanctus Julius Pontifex: "Qui benè sentiunt de iis quæ egerunt, „& in quibus ipsi Judices fuère, non indignanter ferre solent, si „quod ab ipsis judicatum est, ab aliis excutiatur. Quippe qui se„curi sint, ea quæ ipsi justa judicaverunt, injusta nunquam fieri „posse. Quocirca Episcopi, in magna Synodo Nicææ congrega„ti, non sine Dei consilio permiserunt prioris Synodi Acta in alia „Synodo examinari, ut & illi, qui judices erant, præ oculis „habentes secundum de ea ipsa re Judicium futurum, cum omni „diligentia caussam expenderent, & illi qui sententiam acceperant, „certò cognoscerent, se non per simultatem priorum Judicum, „sed jure ac merito condemnatos esse. Quod si istiusmodi con„suetudo olim fuit, ejusque memoria renovata est, & Scripto „prodita in magna Synodo, eamque apud vos valere non sinitis, „rem profectò indecoram facitis. Morem enim, qui semel in Ec„clesia obtinuit, & à Synodo confirmatus est, iniquum est à „paucis abrogari". Palàm disserit de Appellationibus ad Sedem Apostolicam. Agit enim de Romana Appellatione sancti Athanasii, sancti Pauli Constantinopolitani, Marcelli Ancyrani, Asclepæ Gazensis, & aliorum Episcoporum Orientalium. Et affirmat plura. Primò, quod hæc appellandi forma sit vetustus mos, antiqua consuetudo, traditio Apostolica. Secundò, quod pauci in Antiochena Synodo Episcopi tentaverint illam abrogare & proscribere. Nempè per vafras technas ambiguorum Canonum. Julius affirmat tertiò, quod in vanum laborarint. Etenim Nicæna Synodus discussit avitam consuetudinem, probavit, stabilivit, & ad perpetuam rei memoriam redegit in Scriptum. Factum id est in quinto Canone, ac præsertim in sexto. Etenim quintus subintellectam habet expressam à sancto Innocentio clausulam; sextus autem disertè mandat sua Privilegia, dignitates, atque authoritates custodiri cunctis Ecclesiis. Præsertim Ecclesiæ Romanæ, super quam Synodus nihil fuit ausa statuere, sciens illi omnia concessa à Domino.

Arabici Canones non sunt Nicæni. Attamen ipsorum author non sine fundamento adscripsit eis istum sublimem titulum. Etenim Nicænos exponunt, & ampliant ad varias factorum species. Audiamus quadragesimum quartum: "Patriarcha inspiciat quod-

„cumque negotium fecerit aliquis suorum Metropolitarum, sive „Episcoporum in Provinciis, quibus præsunt. Si autem invene„rit ex illis quidquam, quod non decet, permutet illud, ac de „illo constituat, prout ipsi videtur. Etenim omnium ipsorum „Pater est, & illi sunt ipsius filii. Metropolitæ autem Principa„tum super se agnoscere, eumque venerari debent instar Fratris „majoris, quem sibi Fratres anteponunt, illique parêre ducunt „ob ejus optimum Regimen & Majoritatem. Patriarcha porrò „instar Patris in sua Jurisdictione super filios suos. Et quemad„modum Patriarcha potestatem habet super subditos suos, ita quo„que Romanus Pontifex potestatem habet super universos Pa„triarchas, quemadmodum Petrus habebat super universos Chri„stianitatis Principes, & Concilia ipsorum : Quoniam Christi „Vicarius est super Redemptionem, Ecclesias, & cunctos Popu„los". Hæc omnia fundamentum habent in sexto Nicæno Canone. Et ex ipsis laudati Canones deducunt & confirmant Romanas Appellationes, immò & primas instantias. Et certè Pontifici incumbit sollicitudo omnium Ecclesiarum. Est Pater totius Ecclesiæ, totius Redemptionis, omnium Synodorum, omnium fidelium Populorum. Quia est Christi Vicarius. Ex quo vides labi illos, qui hunc Titulum volunt olim fuisse communem omnibus Episcopis, & non nisi à paucissimis sæculis appropriari cœpisse soli Papæ.

CAPUT

CAPUT XIII.

Expenditur aliud Paschasii Quesnelli fundamentum.

HÆc sunt ejus verba: "Sardicensem Synodum „familiare est in hoc negotio proferre, indè„que velut palmare argumentum sumere, quo „appellationis jus à Synodis ad Sedem Aposto„licam jam tunc Canonicâ authoritate stabili„tum esse comprobetur. Quamvis enim hu„jus Concilii non meminerit sanctus Leo, de ap„pellationibus agens in hac ad Viennenses epistola, sed veteris „tantummodò consuetudinis; illi tamen Concilio debetur earum „appellationum origo, & illius Canones sub Nicænorum nomine „allegavit ipse Leo aliquot post annis in caussa Flaviani Constan„tinopolitani Episcopi. Indè, inquam, appellationum usui ratio „quæsita est à Romanis Pontificibus, licet reverà nihil de appel„lationibus decernant Sardicenses Patres, sed tantummodò retra„ctationis, seu revisionis caussæ decernendæ potestatem faciant „Romano Episcopo, ut demonstrat illustrissimus Petrus de Mar„ca, & ex ipsa Canonum Sardicensium lectione manifestum fit. „Quæ potestas retractationis in ipsa Provincia decernendæ, etsi „jure appellationum longè inferior sit, trepidè tamen & dubitan„ter admodùm ab Hosio proposita est, qui rem novam Canoni„bus Nicænis minimè consonam, constantique adversam consue„tudini, quasi supplex, & honorandam sancti Petri memoriam „prætendens, exoravit". Si vobis placet, sancti Petri Apostoli memoriam honoremus: "Sed tantæ Authoritatis non fuit apud „Episcopos, sive Orientales sive Occidentales, Sardicensis Syno„dus, ut hujusmodi definitioni statim inhærendum esse censuerint. „Hoc enim retractationis jugum à suis semper humeris amoliti sunt „Orientales, qui ob hanc fortè causam Concilii istius Canones in „suas Collectiones non retulerunt, sicut nec Gallicani. Africa„ni etiam nunquam illam appellationis seu retractationis Præro-

gativam

„gativam admiſerunt, ut patet ex Synodica ad Celeſtinum Papam „epiſtola, quæ teſtatur antiquam eſſe conſuetudinem ac diſciplinam, ut Epiſcoporum & Presbyterorum cauſæ extrà Provincias „vagari non ſinerentur, ſed ubi orta erant negotia, ibi Metro„politanorum authoritate eſſe finienda. Unde ne de Sardicenſibus „quidem audiiſſe, ſed unius Nicæni Concilii Canones cum ſuis „pro regula habuiſſe Africanos, manifeſtum eſt".

Etiam hæc verba ſcatent erroribus atque exceſſibus. Primus eſt, quod ex Sardicenſi Synodo ſumamus palmare pro Romanis Appellationibus fundamentum. Etenim omnia, quæ jam adduxi ex Sancto Julio, iſtam præceſſêre Synodum. Et ipſe pro palmari iſto fundamento adduxit perpetuum Eccleſiæ morem & conſuetudinem, confirmatam à Nicæna Synodo, & relatam in Scriptum. Adduxit traditionem Apoſtolicam, firmatam pluribus exem-
Lib.1.c.4. plis, ac perpetuo uſu. Unde de ipſo ſcribit in Eccleſiaſtica hiſtoria Theodoretus, quod circa jam adductas Orientalium Epiſcoporum appellationes fuerit "ſecutus Eccleſiæ Canonem". Hoc eſt palmare iſtius juris fundamentum. Hinc & ipſum ſanctus Leo in literis ad Viennenſis Provinciæ Epiſcopos adduxit adversùs audaciam & novitates Sancti Hilarii. Quin immò videtur reſpexiſſe iſtas ſancti Julii literas. Præſertim hæc verba : "Quod „ſi ejuſmodi conſuetudo olim fuit, ejusque memoria renovata „eſt, & Scripto prodita in magna Synodo, eamque apud vos va„lere non ſinitis, rem profectò indecoram facitis. Morem enim, „qui ſemel in Eccleſia obtinuit, & à Synodo confirmatus eſt, „iniquum eſt à paucis abrogari". Sanctus Leo affirmat iſtum morem ſemper viguiſſe etiam in Galliis, ideoque ab Hilario nec circumduci potuiſſe, nec circumſcribi.

Secundus error eſt, quod harum appellationum jus dicamus "ſtabilitum", ſeu introductum à Sardicenſi Synodo. Quod enim vox, "ſtabilitum, hanc ibi acceptionem habeat, ſuadent hæc verba: "Inde appellationum uſui ratio quæſita eſt à Romanis „Pontificibus". Eſt error inſigniter craſſus. Quippe ante Sardicenſem Synodum ad Apoſtolicam Sedem appellarunt ſanctus Athanaſius, ſanctus Paulus Conſtantinopolitanus, Marcellus Ancyranus, Aſclepas Gazenſis, Lucius Adriano-Politanus, aliique plures per Euſebianæ Factionis Synodos degradati aut vexati Orientales Epiſcopi: Eos audiuit Julius Pontifex, abſolvit à perperàm

peràm injectis vinculis, reparavit in priorem gradum, ac per interim remisit in suas Sedes. Videlicet donec fieret totius causæ retractatorium Judicium. Hinc nata est omnis inter istam Factionem & Romanam Ecclesiam contentio. Etiam Antiochenæ synodi audacia, & horrenda ac inaudita facinora Conventus Philippo-Politani. Quid enim horrendius, quàm damnare Ramanum Pontificem, & Monarchicum Ecclesiæ Regimen transmutare in Aristocraticum, atque ita manifesto schismate lacerare Ecclesiam? Etiam Donatistæ dudum ante Sardicensem Synodum à Constantino Augusto integros Judices postularunt contra Ceciliani Carthaginensis Archi-Episcopi Ordinationem: Et Apostolicam Traditionem ab Hosio Cordubensi Episcopo edoctus Princeps ipsos remisit ad Melchiadem Pontificem, & pro aliquo istorum factiosorum solatio rogavit illi assidere aliquot Gallicanos Episcopos. Plura istiusmodi exempla sunt jam adducta, ac in decursu adducentur. Proinde Sardicensis synodus Romanas Appellationes nequaquam introduxit, sed adversùm Eusebianæ Factionis novas, violentas, schismaticas, atque hæreticas præsumptiones solummodò stabilivit & confirmavit.

Tertius error est, quod Sardicensis Synodus nihil de appellationibus decreverit, sed solam retractationis seù revisionis decernendæ potestatem fecerit Romanis Pontificibus. Et quod istud ex ipsa Canonum Sardicensium lectione sit manifestum. Certè oppositum est manifestissimum. Etenim isti Canones interjectis ad Romanum Pontificem proclamationibus donant non solum devolutivum effectum, sed & suspensivum. Donant potestatem, quâ istiusmodi causas retractare possit vel per semet-ipsum in alma Urbe, vel in partibus per delegatos è suo Latere Presbyteros, vel per Synodnm vicinæ, aut etiam ejusdem Provinciæ. Prout visum fuerit ejus sapientissimo arbitrio. Immò hanc potestatem non donat, sed à Christo Domino donatam, per Apostolos ordinatam, confirmatam à Nicæna Synodo, & plurimis stabilitam exemplis, solummodò innovat, & adversùm præfatas novitates exponit & armat. Quod ista omnia, etiam suspensivus effectus, sint à Christo Domino & Apostolicis Canonibus, mox ex authenticis Christianæ disciplinæ fontibus demonstrabitur. At verò **ista sunt manifestus & propriissimus character veræ appellationis. Et de hac per Sardicenses Canones stabilita veritate nemo**

 Catho-

Catholicus ambegit: Dominus Petrus de Marca est forsitan omnium primus.

Error quartus est, quod Hosius Cordubensis Episcopus, Apostolicus Legatus ac Præses Sardicensis Synodi, Retractationis in Provincia decernendæ jus proponens, sciverit à se proponi rem novam, Nicænis Canonibus minimè consonam, constantique adversam consuetudini. Si solum decernendæ Retractationis jus proposuerit, fateor ista esse verissima. Addo illum longissimè recessisse à Nicæna Synodo, quæ super sancti Petri Romanam Cathedram nihil fuit ausa constituere, sciens illi omnia concessa à Domino. Etenim Apostolici juris ad solius Retractationis decernendæ potestatem restrictio est omninò novum, Nicænis Canonibus adversum, perpetuam Ecclesiæ consuetudinem evertens, ac supra sancti Petri Cathedram statuere attentans figmentum, à Confessoris Hosii sacris cogitationibus alienissimum. Quapropter ipse in sua ad Sardicensem Synodum Relatione haudquaquam circumscriptam & diminutam decernendæ Retractationis, sed plenissimam admittendæ, & quovis juxtà suum sapientissimum arbitrium modo judicandæ atque exequendæ appellationis potestatem adscripsit Sedi Apostolicæ. Erat res omnibus exploratissima. Quomodò aliter Julius Pontifex Orientalibus Antiochenæ Synodi Episcopis ipsam refricuisset in barbam? Certè isti omnes adfuerant Nicænæ Synodo. Eidem Hosius præsederat, habuerat cum Relationis authoritate Prærogativam suffragii, ideoque ejus arcana plenè noverat. Proindè dum isto pro Romanis Appellationibus officio functus fuit apud Sardicam, optimè novit se non referre rem novam, aut Nicænis Canonibus non consonam, aut constanti adversam consuetudini.

Quintus error est, quod Hosius Romanas Appellationes trepidè ac dubitanter admodùm, & quasi supplex Sardicensi Synodo retulerit, & honorandam sancti Petri memoriam prætendens exoraverit: "Si vobis placet, sancti Petri memoriam honoremus". Est effrænis in gloriosum Confessorem, Abrahamicum senem, & omnium tunc Synodorum Patrem contumelia. De Eusebianis Episcopis scribit ad omnem sub Cælo Ecclesiam laudata Synodus: "In itinere Sardicensi certis in locis Conciliabula in mo-„dum Synodi inter se habuerunt, & fœdera cum interminationi-„bus conflaverunt, ut ubi Sardicam pervenissent, minimè se in „Judicio sisterent, aut in eundem locum cum sacra Synodo convenirent,

„venirent, sed mox ubi eò pervenissent, & perfunctoriâ specie „adventum suum ostentassent, raptim indè aufugerent". Et quò ista conjuratio esset magis firma, "curarunt ut omnes eodem", & per viam & apud Sardicam, "domicilio uterentur, nè vel tan„tillum quispiam ab illis seorsim agere posset". Palmaris quæstio erat de Athanasii, Pauli, Marcelli, & aliorum Antistitum, ab ipsis damnatorum, Romana Appellatione, & per Julium Pontificem impartita illis revestitione. Conjurarunt hæc nunquam admittere, & potius patrare quidlibet, quam istos suos damnatos agnoscere in Episcopos, & cum ipsis Synodaliter considêre. Intraverunt Sardicam, & multa de his cum Hosio, aliisque Latinis Episcopis disputarunt. Et ipsos tam pro dictorum Appellantium innocentia, quàm pro sancti Petri privilegio invenerunt constantissimos. Viderunt nullam patêre portam excutiendi præsertim Athanasii, nisi per apertam rebellionem contra sedem Apostolicam. Hinc omnes de nocte fugerunt, & abierunt Philippo-Polim, Thraciæ Diœcesios civitatem, ideòque spectantem ad Orientale Imperium sui Principis, sub quo liberè poterant quidlibet insanire. Isthic igitur insanierunt tres Patriarchatus esse Divino jure Autocephalos, & æquales per omnia, ideoque unum nihil posse in alium, & ab uno damnatos non posse ad alium provocare. Singulorum Judicia esse Divino jure inconcussa atque inappellabilia. Hinc concluserunt Julium Pontificem, qui talia in præfatos Episcopos attentaverat, esse Divinæ legis prævaricatorem, ideoque gradu & communione privarunt. Præfatos Episcopos pronuntiarunt nequaquam absolutos aut revestitos, sed ob tentatam novam appellandi audaciam esse prolapsos in majorem damnationem. Eorum furor præsertim efferbuit in sanctum Maximinum Treverensem Episcopum; Quod ad ista omnia Julium permovisset. Et hinc lucet, quid Gallicana Ecclesia tum censuerit de Romanis appellationibus. Has omnes schismaticas atque hæreticas Eusebianæ Factionis petulantias noverat Hosius, ideoque sibi Apostolicæ Sedis Legato vidit non dormiendum. Hinc non trepidè, nec dubitanter, nec suppliciter, sed generosè, constanter, & ex Apostolico pectore clamavit ad Sardicensem Synodum: "Sancti Petri Apostoli memoriam honoremus". Adversùm hæreticas sceleratæ Factionis petulantias nos Orthodoxi

Episcopi confirmemus data per Christum Dominum sancto Petro Privilegia, Apostolicos de eisdem Canones, & Nicænæ Synodi novissima Decreta. Per hoscè Sardicenses Canones invasit ac destruxit & jam dictam Eusebianorum audaciam, & simul ipsorum Canones Antiochenos.

Sextus error est, quod Orientalis Ecclesia istam Sardicensem definitionem non statim admiserit, sed semper studuerit excutere. Etenim Sardicâ Alexandriam rediens Athanasius transivit per Syriam & Hierosolymam: Et isthìc sanctus Maximus Antistes cum ipso celebravit Synodum, in qua publicavit & executus est Acta & Decreta Sardicensia. Audiamus Photii Bibliothecam in Excerptis ex vita sancti Athanasii: " Athanasius, cum pervenisset
Lib. 258. „Hierosolymam, Maximo Episcopo & Confessori nota fecit Acta „Sardicensis Concilii. Quodque Constantius Imperator bene er„ga se animatus sit. Deindè congregat Synodum Episcoporum, „quæ beato Athanasio & communionem, & dignitatem Episco„palem decernit, & scribit ipsa Synodus Alexandrinis, & omni„bus in Ægypto ac Libya Episcopis, quæ de Athanasio decreta „essent & gesta. Athanasius autem Alexandriam cum venisset, „Conventus Episcoporum in Ægypto egit, quæ Synodus consen„tiebat eis, quæ in Sardicensi ac Hierosolymitana Synodo decre„ta erant". Quod pro Sardicensis Concilii publicatione diversas in Ægypto Synodos celebraverit, testantur Socrates & Hermias Sozomenus. Et suis ad omnes sub cælo absentes Episcopos literis subjunxit Sardicensis Synodus: " Quin & vos quoque, ut „spiritu præsentes in nostra Synodo, studete idem suffragium „conferatis per vestras subscriptiones, quo ab omnibus ubique Sa„crorum Ministris concordia servetur". Plurimos, & Occidentales & Orientales, subscripsisse demonstrat in secunda ad Constantium Imperatorem apologia sanctus Athanasius. Philippo-Politanus Conventus ei inter cætera impegit, quod per ficta testimonia circumscripsisset Julium Pontificem, atque ita obrepsisset in communionem. Hinc in laudata apologia adjungit, quod etiam ante Sardicensem Synodum trecenti quadraginta Orientales Episcopi pro ipsius innocentia subscripserint: Ab eisdem probatam, admissam, subscriptam, ac publicatam fuisse istam Synodum, videtur non dubitandum. Eusebianæ Factionis turbulentissimi incentores Ursacius & Ualens etiam subscripsêre, de suis apud Philippopolim,

Polim Actis supplicantes veniam. Ex ista Factione plures redierunt ad mentem, & Synodum admiserunt. Eosdem Canones laudat, & secundùm ipsos sancti Joannis Chrysostomi appellationem exequitur in literis ad Clerum & Populum Constantinopolitanum sanctus Pontifex Innocentius. Ipsos per omnem Orientem viguisse testatur Palladius Episcopus Helenopolitanus in Dialogo cum Theodoro Romanæ Ecclesiæ Diacono de vita laudati Joannis. Et hinc plena, plusquam sexcentos & triginta Orientales complectens Episcopos, Chalcedonensis Synodus in prosphonetico sermone dixit ad Martianum Imperatorem : "Illi qui apud Sardicam „contra Arii reliquias convenerunt, Orientalibus direxerunt sui „Constituta Judicii". Palàm asseverant apud se vigêre hanc Synodum, & observari. Palàm edicunt inter Canones, quos per singulas Synodos à sanctis Patribus hactenùs constitutos laudat & firmat eorum primus Canon, omninò comprehendi etiam Sardicenses. Eosdem authenticis Canonibus adnumerat Trullana Synodus. Omnem Synodum, ut apud se vigentem, describunt atque exponunt Socrates, Sozomenus, ac præsertim Theodoretus. Eandem laudat ac probat sanctus Epiphanius. Ejusdem meminit magnus Basilius, nihil in ipsa culpans, nisi reparationem Marcelli. Post ipsam ad Romanos Pontifices appellarunt Petrus Alexandrinus, ejus Successor Joannes Thalaia, Maximus Constantinopolitanus, sanctus Joannes Chrysostomus, ipsorum Successor sanctus Flavianus, Theodoretus Cyrensis, Eusebius Dorylæensis, Calandion Antiochenus Episcopus, aliique multò plures. Item Ætius Constantinopolitanæ Ecclesiæ Archidiaconus, Salomon Presbyter, ac plures alii Clerici. Item Leo Sapiens Imperator ab inflicta sibi per Nicolaum Patriarcham excommunicatione provocavit ad Romanam Ecclesiam. Eandem invocarunt sanctus Nicephorus, sanctusque Ignatius, Patriarchæ Constantinopolitani. Et quis nesciat omnes istas appellationes fuisse directas per Canones Sardicenses ? Certè magnus Leo, dum sancti Flaviani adversùs totum Ephesinum Latrocinium interjectam appellationem rogavit à Theodosio Imperatore permitti suo cursui, adjecit suis literis : "Quàm autem post appellationem interpositam hoc ne„cessariè postuletur, Canonum Nicææ habitorum Decreta testan„tur, quæ subter annexa sunt". Et adnexuit Sardicensem Canonem

Epist. 29.
Hæres. 71.
Cap. 8.
Epist. 40.
Cap. 3.

nem. Norat illos vigêre apud Orientales Ecclesias, & haberi pro Nicænis.

Primus apud Orientales Photius cœpit hos Canones arietare: Quo nempe suam ex neophyto Episcopalem intrusionem purgaret, & fomenta quæreret fabricando schismati. At verò rescripsit Nicolaus Pontifex: "Quod verò dicitis Sardicense Concilium „vos non habere vel recipere, non facilè nobis credendi facultas tri„buitur. Maximè cum Sardicense Concilium, quod penes vos „in vestris regionibus actum est, & omnis Ecclesia recipit, quâ „ratione convenerat, ut hoc sancta Constantinopolitana Ecclesia „abjiceret, & ut dignum est non retineret"? Et certum est Photium imposuisse. Etenim Canones istos Joannes Scholasticus, tertius istius nominis Constantinopolitanus Episcopus, inseruerat suo Codici, haud dubiè observato apud istam Ecclesiam. Et ipse ante Lapsum Photius inseruerat suo Nomo-Canoni. Photio enim familiare fuit aliud ante, aliud post Lapsum cantare. Quapropter admiranda est Paschasii Quesnelli fiducia, ausi scribere: "Tantæ Authoritatis non fuit apud Episcopos Orientales Sardi„censis Synodus, ut hujusmodi definitioni statim inhærendum „esse censuerint. Hoc enim Retractationis jugum à suis semper „humeris amoliti sunt, qui ob hanc fortè caussam Concilii „istius Canones in suas collectiones non retulerunt".

Interim universæ, utique Orientalis, Ecclesiæ codex non continet istos Canones. Hinc Paschasius Quesnellus adeò constanter ipsis obstrepit. Conabor mox occurrere. Septimus ejus error est, quod hoscè Canones etiam Gallicana Ecclesia olim non admiserit. Affirmat Dionysii Exigui Codicem in Gallia non fuisse admissum ante Magni Caroli tempora, ideóque nec Conones Sardicenses. Affirmat hos non viguisse in Gallia, nisi per istum Codicem. Respondeo hujus Codicis in Gallia admissionem non spectare ad præsentem controversiam. Quidquid sit, dico istos Canones semper in Gallia viguisse. Primus Gallicanæ Ecclesiæ Codex, seu Gallicani Codicis prima exordia sunt Innocentii primi epistola ad Victricium Episcopum Rothomagensem. Hinc Papa ipsam appellat "Digestas „vitæ & morum probabilium disciplinas, ac librum Regularem, „Didascalum, atque Monitorem". Quis ambigat ipsam semper viguisse in Gallia? At verò ejus tertium caput est desumptum

tum

tum partim ex Nicænis, partim ex Canonibus Sardicensibus: Et per Nicænam Synodum intelligit utramque. Et quod plures Gallorum Episcopi huic Synodo interfuerint, ac absentes subscripserint, disertè affirmat in secunda apologia Magnus Athanasius. Exprimit ipsorum nomina. Adfuit sanctus Maximinus Treverorum Episcopus, ob præstitum Romanis appellationibus generosum auxilium degradatus Philippo-Poli. De Hosio Cordubensi Episcopo, Sardicâ regresso in Hispaniam, scribit antiqui authoris liber Synodicus: "Cordubæ Episcopus sanctissimus „Hosius, Synodum Divinam & sanctam in sua civitate convo„cans, Divinitùs expositam illustravit doctrinam, condemnans „eosdem quos Sardicensis abdicaverat Synodus, & quos ea ab„solverat recipiens". Certè existimo similem Synodum fuisse celebratam à regresso in Gallias Maximino, aliisque ibidem Metropolitis. Secunda Turonensis, inter Gallicanas nequaquam infima, Synodus adversùm incæstuosa conjugia innovat antiquos Canones, & adjungit: "Propterea fuit illos iterare necessarium, „quia dicunt plures, quasi illud per Prædecessorum negligentiam „Sacerdotum illis non fuisset apertum. Sed revera mentiuntur, „cum sciamus tales ac tantos viros nullatenus huic negligentiæ „subjacuisse, sed hoc, quod Scripturæ sanctæ testantur, assiduè „prædicasse". Eâdem diligentiâ prædicarunt Generalium Synodorum Canones. Proinde quisquis magnum Maximinum opinatur hac in re fuisse negligentem, jam audivit Turonensis Synodi de sua opinione judicium. A laudato Pontifice Innocentio creduntur etiam esse Canones Synodi Romanorum ad Gallos Episcopos. Quidquid sit, sunt antiqua, authentica, observata per Galliam, & forsitan ad ejus Codicem adjuncta Rescripta Sedis Apostolicæ. Et quædam sunt palam desumpta ex Canonibus Sardicensibus. Nempe capitulum duodecimum, vetans Episcopum assumi ex Laicis, Et capitulum decimum-tertium, secundum Nicænum Canonem, statuentem de prima Neophytorum specie, extendens ad secundam. Prima ex Gentilibus, secunda species est ex Laicis. Cap. 21.

Hæc omnia similiter patent ex degradatione ac Romana appellatione Contumeliosi, Reiensis in secunda Narbonensi Provincia Episcopi, circa quem & Cæsarius Metropolita, & Joannes II. Pontifex, ejusque Successor Agapetus omnia egerunt ex Canone Sardicensi. Contumeliosus fuerat lapsus in adulterium, & involutus

volutus aliis criminibus. Hinc Provincialis Synodus ipsum degradavit, & ad agendam perpetuam pœnitentiam clausit in monasterio. Erat convictus & confessus, ideoque nec provocavit. Attamen in sua Synodo habuit fautores, de quibus sanctus Cæsarius: "Quæ est ista Justitiæ inimica benignitas, palpare criminosos, & vul-„nera eorum usque ad diem Judicii incurata servare? Quod si etiam „durissimam eos pœnitentiam per plures annos agere videremus, sic „nos ipsi & saluti eorum consulere, & Canonum deberemus „Statuta servare. Cum verò in aliquibus nec compunctionis hu-„militas, nec instantia orandi vel plangendi appareat, nec eos „Jejuniis vel lectioni vacare videamus, possumus cognoscere, „si ad honorem pristinum redierint, cum quanta negligentia, & „cum quanto tepore, & inimicâ animæ securitate permaneant, „credentes quod sic eos non actâ dignè pænitentiâ admiserit Deus, „quomodò Sacerdotes indulsisse videntur". Demonstrat esse falsam, periculosam, immò perniciosam misericordiam. Episcopi isti nolebant Contumeliosum degradari, nec ad perpetuam pœnitentiam detrudi in Monasterium, sed solummodò suspendi ad tempus, & tunc reddi Episcopalis communionis honori, de suis infirmitatibus responsurum Domino Deo. Ex quo liquet Apostolicum Canonem, "Oportet Episcopum sine crimine esse", quoad carnalia flagitia cœpisse tunc tepescere in Galliis. Hinc erat caussa major atque difficilis. Et ista Episcoporum intercessio habebat aliqnid appellationis. Hinc sanctus Cæsarius, summi Pontificis per Galliam Vicarius, ex Sardicensi Canone, & Innocentii ad Victricium Rescripto, post Episcopale Judicium omnia retulit ad Sedem Apostolicam, Contumelioso non permisit ordinari Successorem, & supplicavit ex Romana disciplina instrui. Porrò Joannes II. Pontifex probavit Cæsarii judicium. Contumeliosi degradationem confirmavit, jussit perpetùum claudi in Monasterio, & ipsi creari Successorem. Et dum hoc fiat, dari Visitatorem Reiensi Ecclesiæ. Et ad Cæsarium contrà istos indiscretè benignos Collegas instruendum atque armandum transmisit quædam Extracta ex Decretis Siricii Papæ, ex Canonibus Apostolicis, atque Antiochenis. Nempe non de appellatione, sed de sola degradationis caussa atque justitia fuerat consultus, ideoque transmittere non debuit Sardicenses Canones.

Proindè Contumeliosus fuit clausus in Monasterio. Attamen nescio

nescio qua de causa non accepit Successorem. Interim Joannes Pontifex abiit ad meliorem vitam, & successit Agapetus. Cœperunt tunc spirare alii venti: Hinc & Contumeliosus vertit vela. Pœnitentiæ & clausuræ pertæsus provocavit ad Sedem Apostolicam, asseruit se innoxium, & postulavit novum examen. His permotus Cæsarius fecit, quæ ad ipsum rescripsit Agapetus: "Et nos quidem, quamvis culpatus à nobis Emeritus Defensor „Contumeliosum Episcopum reversum ad Ecclesiam suam Charita„tis tuæ voluntate firmaverit, usque ad exitum Judicii, quod „delegaverimus, ipsum redditâ sibi modò propriâ substantiâ, sus„pensum interim volumus ab administratione patrimonii Ecclesia„stici, & celebratione Missarum. Quia id quod sibi viderat Judicio „fuisse sublatum, gloriosiùs, si ei veritas suffragatur, Judicio, „receperit, quàm usurpationibus occuparit. Melius autem fecerit „Fraternitas tua, si posteaquam Sedis Apostolicæ appellatione in„terpositâ desideravit examen, circa personam ejus à tempore „sententiæ nihil permisisset imminui, ut esset integrum negotium, „quod interpositâ provocatione quæreretur. Nam si in execu„tionem mittitur prima sententia, secunda cognitio non habet „quod requirat. Addendum, quia etsi non esset prædictus Epis„copus judicationi refragatus, privatam magis potuit secundùm „Canones expetere secessionem, quàm severitatem Religionis ex„cipere. Suspensus igitur, sicut præfati sumus, Episcopus Con„tumeliosus habeat tantùm, quam præsumpsisse dicitur, cele„brationem Missarum: Et patrimonio Ecclesiæ in gubernatione Ar„chi-Diaconi constituto, ita ut alimonia sufficienter Episcopo non „negetur, Visitatoriam in ejus loco præcipimus ordinari personam, „& patienter exspectare Judices, quos inspirante Domino consti„tuerimus audire".

Habemus hinc varia. Primò, quod Contumeliosi appellatione, ac Romanæ Ecclesiæ reverentiâ territus Cæsarius Contumeliosum relaxarit è Monasterio, ac redire permiserit ad Episcopalem honorem atque officium. Palam ex Sardicensi Canone, qui à degradationis judicio provocantem Episcopum mandat revestiri, perseverare Episcopum, & uti Episcopum per omnia tractari. Propter suspensivam appellationis virtutem. Secundò habemus, quod Contumeliosus statim cœperit se gerere uti Episcopum, & tam spiritualia quàm temporalia administrare. Etiam celebrare Missas,

aliaque exercere Episcopalia ministeria. Tertiò, quod Cæsarius Romam legaverit Emeritum, Defensorem suæ Ecclesiæ, omnia hæc expositurum Pontifici. Quartò, quod hæc Cæsarii & Contumeliosi Acta non probaverit Pontifex, ideoque & Emeritum, ad cujus hæc etiam spectabant officium, culparit. Et rectè. Etenim Synodale degradati Contumeliosi Judicium erat confirmatum à Joanne Pontifice, & datum fuerat novæ Episcopalis creationis Mandatum, ideoque Contumelioso deinceps non suffragabatur Canon Sardicensis. Sententia transierat in rem judicatam, ac proindè appellationi non supererat locus, sed gratiosæ dumtaxat revisioni. Debebat ille supplicare restitutionis beneficium, atque interim permanere in humilitate degradati. Hinc Pontifex affirmat, quod Missarum celebrationem ac Ecclesiasticæ substantiæ administrationem præsumpserit: Quod illa usurpationibus occuparit, quæ judicio recipere debuerat. Quintò habemus, quod Pontifex hanc qualemcumque provocationem noluerit carere omni fructu. Dedit ei plures effectus. Primò, Contumeliosum tractari voluit non ut degradatum, sed solummodò ut suspensum, ideoque nec Successorem ei permisit dari, sed Ecclesiam jussit persistere sub Visitatore. Deindè, ipsi indulsit celebrationem Missarum. Tertiò, jussit ipsi bona reddi patrimonialia, & subtrahi solam administrationem Ecclesiasticæ substantiæ. Degradato enim Episcopo auferebatur etiam sui patrimonii regimen, & ex ipsius proventibus alebatur. Quartò Pontifex mandat, ut hâc appellatione pendente nihil innovetur aut attentetur. Istud volunt hæc verba: "Melius autem fecerat Fraternitas tua, si posteaquam „Sedis Apostolicæ desideravit examen, circa personam ejus à tem„pore sententiæ nihil permisisset imminui, ut esset integrum ne„gotium, quod interpositâ provocatione quæreretur. Nam si in „executionem mittitur prima sententia, secunda cognitio non ha„bet quod requirat". Videtur Cæsarius argui, quod nescio quid innovasset. Sextò habemus quod ex Judicibus Episcopis aliquos Pontifex Romam evocarit, omnem rei seriem exposituros. Usque ad istorum adventum, & tunc faciendum retractatorium judicium mandat omnia in jam dicto statu quieta persistere. Et ad demonstrandam hujus suæ Interlocutionis Justitiam adjungit: "Præterea ne quid deesset, quod Charitati tuæ videatur incogni„tum, studio dilectionis Constitutorum fecimus capitula subter annecti

„annecti, ut scientiâ communicemur Canonum, sicut participa„mus effectu". Epistolæ Descriptores, Ecclesiasticæ eruditionis damno, prætermiserunt adjungere Canones. Fuerunt omninò Sardicenses. Quis enim non videat secundùm ipsos regi hæc omnia? Lucet & istos Canones tunc viguisse in Gallia, & Romanis Appellationibus ac evocationibus fuisse plenam libertatem.

Octavus tandem Paschasii Quesnelli error atque excessus est, quod etiam Africana Ecclesia istam Apostolicam Appellationis seu Retractationis Prærogativam nunquàm admiserit. Et loquitur etiam de Episcopis, atque ita cantat indignissimam ignorantiæ aut malitiæ fabulam, infrà ex professo discutiendam. Et ipsam persuadere denuò tentat ex infelicissima, non totius Africanæ Dioeceseos aut Synodi, sed quorundam dumtaxat Episcoporum ad Celestinum Pontificem epistola. Interim verum est, quod Africani isto tempore Episcopi, etiam sanctus Augustinus, ignorarint Sardicenses Canones. Rationem exquiram atque exponam suo loco.

CAPUT XIV.

Exponitur tertium Paschasii Quesnelli fundamentum.

TErtium viri fundamentum est in his verbis: "Quod ad Gallicanam attinet Ecclesiam, hoc „notatu dignum est, de Sardicensibus mentio„nem non esse factam à sancto Leone, in hac „adversùs Hilarium querela, quæ de appellatio„ne nata erat. Solam enim consuetudinem ob„tendit Pontifex ambitiosis Hilarii, ut putabat, „conatibus: Quod magno argumento est Leonem per sanctum „Prosperum, hominem Gallum, quem à Secretis habebat, vel per se „ipsum, dum in Galliis ageret, certiorem factum esse, hos Canones „à Gallicana Ecclesia non recipi, ut superfluum esset eos in medium „adducere. Si enim inserti fuissent Gallicano Canonum codici, in „propria caussa prævaricatus esset Leo, eos Canones commemorare „omittens, quibus & plurimum Sedi Romanæ deferebatur, &

„Hilarius tamquàm Canonum etiam in Gallia receptorum viola-„tor potuisset judicari : Nisi dixeris Leonem ab his abstinuisse, „tùm quia repulsam noverat, quam Celestinus Papa ab Africanis „passus fuerat ob istos Canones Nicænis Patribus attributos; tum „quia pro ingenio suo videbat Canones Sardicenses nihil de appel-„lationibus, vel de retractatione sententiæ Romæ peragenda sta-„tuere, sed amplius nihil Romano Pontifici concedere, quàm ut „novum Judicium in eadem Provincia celebrandum indiceret, quod „in causa Chelidonii ab eo præstitum non fuerat. Quamobrem ve-„ritus, ne parùm roboris habitura esset apud Gallos sua epistola; „cui nulli Canones militarent, sed quam potiùs vetus consuetudo „Canonibus roborata novitatis arguebat, eam curavit Imperatoriâ „Constitutione muniri : In qua quidem & Petri meritum, & „Romanæ dignitatem Ecclesiæ, & sacræ Synodi authoritatem pro „Sedis Apostolicæ firmanda amplitudine commemorat Valenti-„nianus, de Sardicensi verò Synodo pro asserendo appellationum „jure mirum servat silentium. Quod argumento est Gallis igno-„tam fuisse disciplinam Sardicensibus Decretis inductam, quæ illis „opponere minimè ausi sunt Romani".

Respondeo Romanos Pontifices ac alios Patres, dum Romanæ Appellationis jus atque authoritatem stabiliebant, quandoque solos Nicænos, quandoque solos Sardicenses Canones, quandoque solam consuetudinem, quandoque allegasse simul omnia. Ita noster magnus Leo, qui adversùs Hilarium adduxit solam consuetudinem, in litteris ad Imperatorem Theodosium pro sancti Flaviani appellatione adduxit solos Sardicenses Canones, dicens Nicænos. Ex quo lucet istos tunc solemniter viguisse per omnem Orientem, & his fuisse adnumeratos. Pro hac eadem appellatione Imperator Valentinianus III. in literis ab suum Collegam Theodosium adduxit solam consuetudinem, ex qua " Beatissimus Ro-„manæ Civitatis Episcopus, cui Principatum Sacerdotii super om-„nes Antiquitas contulit, locum habet & facultatem de fide & „Sacerdotibus judicandi". Hanc à Majoribus traditam consuetudinem affirmat ab Augustis Principibus cum omni competenti devotione defendendam, & uti propriæ venerationis dignitatem sancto Petro intemeratam conservandam. Eodem modo Authenticus Eutychianæ Historiæ Brevieulus, seu antiqua super Acacii Episcopi Constantinopolitani nomine Acta de Joanne Thalaia Patriarcha

cha Alexandrino, Apostolicam Sedem appellante, scribunt: "De ,,consuetudine Majorum ad Apostolicam Sedem Synodica Scripta ,,misit". Et subdunt causam suæ Phrasios: "Nam & Priores ejus ,,similiter Romanæ Ecclesiæ suffugium poposcerunt". Porrò propriam caussam, ex qua magnus noster Leo phrasin ita variarit, fateor me ignorare. Dum scribimus, sumus quandoque ad solam attenti substantiam, & verba sine caussis variamus. Existimo quod in sua adversùs Hilarium epistola respexerit ad sancti Julii epistolam contrà Eusebianos.

Interim præfata Paschasii Quesnelli verba etiam non carent erroribus. Primus est, quod sanctum Prosperum studeat facere sancti Leonis seductorem aut circumscriptorem, qui persuaserit Sardicenses Canones non admitti à Gallicana Ecclesia. An in istius Ecclesiæ Codicem fuerint relati, nolim disceptare: Certum est fuisse isthic admissos atque observatos. Proindè nec ista petulantia in sanctum Prosperum, nec ista imperitia cadere potuit in doctissimum Leonem. Et quod Prosper Romanas è Gallia Appellationes probaverit atque defenderit, ejus Acta evincunt. Etenim quosdam Gallicanos Episcopos non solummodò ob Pelagianos errores, aut vicinas illis opiniones, sed insuper ob conjectas in sanctum Augustinum blasphemias detulit in prima etiam Instantia ad Sedem Apostolicam. Forsitan quod ipsorum quidam essent Metropolitæ, atque ita prima in ipsos Instantia spectaret ad sanctum Petrum. Quia Gratiani Imperatoris lex vigebat in Gallia. Porro an sanctus Prosper fuerit magni istius Pontificis Secretarius, est res valde incerta. Videtur non fuisse. Etenim in notis ad Apollinaris Sidonii epistolas scribit Jacobus Sirmondus: "Prosperum Aquitanum alii Reiensem in Gallia, alii Rhegiensem in ,,Italia Episcopum faciunt. Sed mea quidem sententia Episco- ,,pus nunquam fuit". Utraque Ecclesia habuit istius nominis Episcopum, verùm neutrius tempora quadrant in Aquitanum. Demonstrat hoc laudatus Scriptor, ac pergit: "Ut Episcopum ,,prorsùs non fuisse sentiam, facit omnium veterum authoritas. ,,Victorii de Cyclo Paschali ad Hilarium, Gennadii Scriptorum ,,Ecclesiasticorum capite octogesimo quarto, Gelasii Papæ de li- ,,bris Apocryphis, Marcellini Comitis in Chronico sincero, & ,,non vitiato, Bedæ in Martyrologio, aliorumque, qui cum de ,,Prospero omnia alia narrent, de Episcopali ejus honore mentio-

„nem nullam faciunt". Gennadius unicuique Scriptori addit sui gradus titulum: Dicit fuisse Episcopum, Presbyterum, Diaconum, &c. At verò de Prospero dicit: "Prosper homo Aquitanus". Istud ipsum in sua Romana Synodo facit sanctus Gelasius, & addit de sancto Prospero: " Opuscula beati Prosperi, viri Reli„giosissimi". Est non leve argumentum. Etenim Joanni Hierosolymæ Episcopo, qui sanctum Hieronymum nominarat non adjuncto Presbyteri Titulo, hic respondit: "Quis me decapitavit". Plura sunt, quæ demonstrent istos Titulos olim nunquam fuisse prætermissos. Prætermissio erat contumelia. Prosper igitur fuit Monachus & Laicus, ideoque possit non fuisse sancti Leonis Secretarius. Certè tantum munus videtur non cecidisse in Laicum Monachum. Attamen præfatus Gennadius adjungit: "Epistolæ „Papæ Leonis adversùs Eutychen de vera Christi Incarnatione ad „diversos datæ, à Prospero dictatæ dicuntur". Vox ",Dicuntur", affirmat rem esse dubiam. Ut ut sit, laudatæ epistolæ palàm prædicant Sardicenses Canones, atque ita liquet hos istarum, quiscumque fuerit, authori placuisse. Parùm refert ad præsentem materiam.

Alter excessus est, quod denuo laudet infelicissimam quorumdam Africanorum Antistitum ad sanctum Pontificem Celestinum epistolam, ac in ipsa fundet sua adversùs Apostolicam Sedem tentamina. Est res indignissima, lamentanda in Doctore Catholico. Excessus tertius est, quod sanctus Leo pro suo ingenio viderit Sardicenses Canones nihil de appellationibus, vel de Retractatione sententiæ Romæ peragenda statuere, sed amplius nihil Romano Pontifici concedere, qùam ut novum indicat Judicium, in eadem Provincia celebrandum. Sunt Paradoxa, partim revicta in superioribus, partim mox largius revincenda. Quartus excessus est, quod sancti Leonis epistolæ nulli militarent Canones. Etenim non solos Sardicenses, sed etiam Nicænos militasse, supra demonstratum est lucido atque irrefragabili testimonio sancti Julii Pontificis. Quintus excessus est, quod vetus, Canonibus roborata, consuetudo epistolam novitatis arguerit. Ad similes Acaciani schismatis nugas olim reposuit sanctus Papa Gelasius: "Viderint si alios habeant Canones, quibus suas ineptias exequan„tur. Cæterum isti, qui Sacri, qui Ecclesiastici, qui legitimi „celebrantur", Leonis epistolam fulciunt & firmant. Quorundam hodie

hodie adversùs Divinam Apostolicæ Sedis dignitatem conspiratio reverà habet alios Canones. Etenim D. Petrus de Marca producit Philippo-Politani Conventiculi literas, Eusebianas, Schismaticas, Hæreticas, ab omni sub Cœlo Ecclesia damnatissimas: Et ex ipsis studet sanctum Petrum denuò cribrare.

Sextus excessus est, quod suæ epistolæ infirmitatem sciens Sanctus Leo, ipsam curaverit Imperatoriâ constitutione muniri. Arguit Pontificem, quod ea quæ per Justitiam & Canones non poterat, fuerit executus per Laicam violentiam. Etiam in alio loco non erubescit Sanctum Leonem infamare de variis excessibus, & scribit inter cætera: "Quartò deníque in Canones peccasse „videtur Leo, cum per Imperatoriam Sanctionem Gallicanæ Ec„clesiæ consuetudini derogare primus tentavit, illudque à Va„lentiniano tertio Edictum obtinuit". Canonibus adversari affir„mat hæc Edicti verba: " Ne quid tam Episcopis Gallicanis, quàm „aliarum Provinciarum liceat sine Viri venerabilis Papæ Urbis æter„næ authoritate tentare, sed illis, omnibusque pro Lege sit, quid„quid sanxit, vel sanxerit Apostolicæ Sedis authoritas". Est Sanctissima Constitutio: Absit ut sacris Canonibus adversetur. Istud non de appellandi jure aut more sanxit, sed de Episcoporum Consecrationibus, circa quas Hilarius gravissimè excesserat. Porro quis nesciat omnium, etiam Provincialium, Episcoporum non solam Confirmationem, sed etiam Consecrationem spectare ad Patriarcham? Est certa & clara Sanctio sexti Nicæni Canonis, adeoque est Canon Apostolicus. Ad Gallicanos enim Episcopos de Nicæna Synodo rectè scripsit primus Innocentius: " Episcopi „in unum congregati Apostolicas traditiones ad omnium noti„tiam pervenire voluerunt". Nicænos Canones affirmat esse Apostolicos. Secundùm hos igitur Canones Romanus Antistes cunctorum per suum Patriarchatum Episcoporum præviam Confirmationem & Consecrationem potest ad se trahere, Metropolitis permittere, variè de ipsis ex arbitrio disponere. Hoc firmat atque exequitur laudata Valentiniani constitutio, atque ita nullatenus impingit in Canones. Evertit Hilarii calumniam, qui in Galliam redux ad depravandos Collegarum animos blaterebat, quod Pontifex omnium Provinciarum Ordinationes sibi vellet defendere. Augustus Princeps affirmat ipsum Jure id omninò posse. Est res alterius loci. Interim Paschasius Quesnellus,

lus, quot ibi verba, tot habet in magnum Leonem contumelias.

Ista Augusta constitutio adeò perstringit atque offendit hujus viri oculos, ut ad circumscribendam ejus authoritatem cogatur etiam Episcopo Hilario, suo dilectissimo clienti, maledicere. Plura rursum congerit ex infelicissima atque erratica quorundam Afrorum epistola, & pergit: "Quis non acquiescat tot „rationum momentis, quibus quid opponi possit, planè non vi„deo, nisi sancto Leoni visum esse pro Ecclesiæ bono, & ad „minuendam Hilarii potestatem, quæ adversariis gratiæ Dei in „Gallia invalescentibus animos addebat, novum sibi jus parare, „Imperatoris authoritate munito, cujus animam pro arbitrio, „quò vellet, inclinabat". Quis hunc virum ad maledicendum condúxerit, ignoro. Maledicit Magno Leoni, quod Papalem authoritatem tentaverit ultra metas transfigere. Maledicit Augusto Valentiniano, quod Pontifici ad novitates, ideoque & ad iniquitates serviliter obediverit. Maledicit sancto Hilario, quod Semi-pelagianæ perfidiæ fuerit Princeps atque incentor.

Septimus tandem illius error atque excessus est, quod ista Constitutio pro asserendo Romanæ Appellationis jure non adducat Canones Sardicenses. Respondeo adducere. Audiamus ejus exordium: "Cum Sedis Apostolicæ Primatum sancti Petri me„ritum, & Romanæ dignitas civitatis, sacræ etiam Synodi firma„rit authoritas". Constitutio agit etiam de admittendarum appellationum Primatu, ideoque & Nicænam laudat Synodum, & Sardicensem. Lucet ex aliis ejusdem Imperatoris literis ad Collegam Theodosium, scriptis pro admittenda appellatione sancti Flaviani. Affirmat ipsum appellasse "secundùm solemnitatem", seu solemnem constitutionem " Conciliorum". Utique Nicæni & Sardicensis. Tam hæ literæ, quàm ista Constitutio agunt de pariformi causa, & haud dubiè sunt ab eodem Secretario. Proindè ille easdem utrobique intellexit Synodos. Quidquid sit, Romanæ Appellationis jus non fundatur in sola Synodo Sardicensi.

Piissimam Valentiniani Constitutionem venerata semper fuit omnis, Gallicana præsertim, sub cælo Ecclesia, ideoque indignum, ac nullatenùs tolerandum est ipsam hodie à nescio quibus hominibus ita conspui, & conculcari. Ex ipsa sanctus Hilarus Pontifex pro Leontio Arelatensi Episcopo adversùm Mamerti Viennensis Episco-

Episcopi excessus scripsit ad Gallicanos Episcopos: "Christiano-„rum quoque Principum lege decretum est, ut quidquid Eccle-„siis, eorumque Rectoribus, pro quiete omnium Domini Sacer-„dotum, atque ipsius observantia disciplinæ, in auferendis confu-„sionibus Apostolicæ Sedis Antistes suo pronuntiasset examine, „veneranter accipi, tenaciterque servari". Et statim subdit: "Nec „unquam possent convelli, quæ & Sacerdotali Ecclesiasticâ præ-„ceptione fulcirentur & Regiâ". Eamdem in quarto Capitularium Additamento laudat ac firmat Imperator Ludovicus Pius: " Cul-„pantur Episcopi, qui aliter ergà fratres egerint, quàm Aposto-licæ Sedis Papæ fieri placuerit". Quin immò Petrus de Marca affirmat istius Constitutionis pro Romanæ Ecclesiæ Primatu verba esse adeò lucida & veneranda, "ut hujus sæculi Novatoribus „possint sanguinem suffundere". Et adjungit: "Hæc novella „Constitutio Codici Theodosiano adjuncta est, cujus Codicis usus „apud Gallos, Romanæ Legis nomine, in rebus Ecclesiasticis in-„valuit". Et hoc demonstrat ex antiquis Gallicanæ Ecclesiæ Synodis, ac Regum Edictis. Proindè frontem sub axillis gerunt, qui hodie de sua in istam Legem maledicentia non erubescunt. Nempè novam Hierarchiam diligunt, & tentant Mundo obtrudere, ideòque calcanda sunt antiqua omnia.

Prætermitti non possit eximium ac insigne elogium, quod præfatæ Legi impertit Honorius Pontifex in litteris ad Sergium Sub-Diaconum. Honorius Calaritanum Episcopum, Sardiniæ Metropolitam, & quosdam ejus Clericos, de nescio quibus accusatos, ad suum Tribunal evocaverat. Et Metropolita obedivit ac venit; verùm Clericos momordit, & morata est propria conscientia, ac fecit contumaces. Hinc Pontifex Barbarum, Romanæ Ecclesiæ Regionarium Defensorem, misit ad Sardos, qui Clericos potenter adduceret. Et ipsos navi imposuerat. At ecce Theodorus, Sardiniæ Præses, ipsos Defensori violenter eripuit, ac transmisit in Africam. Hinc Pontifex se convertit ad Georgium Africæ Præfectum, postulavit sibi tradi Clericos, & castigari Præsidem, ac alias litteras addidit ad Sergium Sub-Diaconum: " Exemplar Sacræ „Theodosii ac Valentiniani tuæ Experientiæ curavimus desti-„nandum, & Eminentissimo Præfecto per tuam Experientiam „dirigendum, cujus series non solùm ejus Eminentiam, verùm „etiam omnes omninò, qui à Sedis Apostolicæ ditione exorbita-

„re contendunt, nihilominùs informare possit. Quemadmodum „Serenissimi Principes hactenùs omnes innovaverunt cuncta Privi„legia Sedis Apostolicæ, & quæ olim eidem sunt concessa, ipsâ „lectione poterunt approbari. Nam de Domini Dei nostri mise„ricordia confidimus, quod Jura vel Privilegia beati Petri cura„bimus expetere, atque immutilata intentione quæsita atqne im„pertita defendere. Tua ergò Experientia, ejusdem Sacræ teno„re attentiùs relegendo sufflata, non solùm Eminentissimo Præfe„cto, sed etiam aliis hæc eadem insinuare non differat". Palam & constanter affirmat laudatam legem plenissimè viguisse per omne Imperium, per omnes Occidentis Ecclesias, per ipsam firmari Apostolicum Canonem, datamque ab ipso potestatem, quâ Romanorum Episcopus non solos in appellatis causis Provinciales Episcopos, sed etiam in prima instantia Occidentales Metropolitas, & eorum excessibus admixtos Clericos possit ad suum in alma urbe Tribunal evocare, & compellere.

CAPUT XV.

Sancti Leonis circa Chelidonium Acta purgantur à prima Paschasii Quesnelli calumnia.

PAschasius Quesnellus sanctum Hilarium Romanæ Chelidonii Episcopi Appellationi recalcitrando, & sui Synodalis Judicii authoritatem inappellabilem contumaciter sustinendo, legitimè secundùm Canones egisse; sanctum autem Leonem isti appellationi deferendo, istudque judicium exsufflando, affirmat egisse perperàm contrà continuâ serie custoditam consuetudinem ac disciplinam, & plùs æquò studuisse amplitudini suæ Sedis, atque prosequitur: "Verùm non in eo solùm Canones sanctus Leo visus est minùs „attendisse in præsenti adversùs Hilarium concertatione. In hoc „etiam à Sardicensibus, quorum maximè authoritati incumbebat, „recessit, quod caussam Chelidonii extrà Provinciam examinandam „susceperit, & absque primorum Judicum communione eam in suo „Judicio retractarit: Quod tentatum priùs non fuerat ab ejus Prædecesso-

„decessoribus, qui saltem Sardicensium Canonum limites non ex-„cesserant. Isti autem Canones ita redintegrandi Synodorum Pro-„vincialium Judicii potestatem faciunt Romano Episcopo, ut ta-„men velint novos ab eo Judices decerni ex vicina Provincia, „qui una cum Judicibus, à quorum sententia appellatur, iterato „examini intersint. Hoc enim necessarium erat ex Decretis Sar-„dicensibus, ut priores Judices posterioris examinis participes es-„sent, quemadmodum ab Illustrissimo Marca observatum est. „Neutrum fecit sanctus Leo, sed totam sibi causam reservavit „proprio subjiciendam examini, Judicioque absolvendam". Hæc sua Commenta iterum stabilit ex infelicissima ac prævaricatoria quorundam Africanorum Antistitum ad sanctum Pontificem Celestinum epistola, & adjungit: " Has disciplinæ regulas à stre-„nuo suo Præcessore Cypriano hauserant Beatissimi Patres, „quorum pars magna Augustinus erat". Sanctum Leonem arguit de duobus. Primo, quod retractatorium Judicium non dele-garit in partibus, sed appellantes atque appellatos evocaverit ad suum Tribunal. Hanc evocationem censet adversari Canoni-bus Sardicensibus.

Hujus opinionis nec Paschasius Quesnellus, nec Petrus de Marca est primus Author. Eandem sæculo nono pertinaciter sustinuit Hincmarus Metropolita Rhemensis. Etenim ad suum nepotem Hincmarum Laudunensem Episcopum, qui degra-datus Romam appellaverat, & volebat accedere, dicit in Duzia-censi Synodo: " Diversi Canones Episcopum à congregatis Re-„gionis Episcopis de gradu suo dejectum, à finitimis Episco-„pis cum ejusdem Provinciæ Episcopis, Apostolicæ Sedis au-„thoritate, vel cum à Latere suo Directo, in Provincia, in qua „ventilata & judicata est, jubent audiri". Et ipsum item pro-bat ex præfata Afrorum epistola, nec non ex magni Gregorii literis ad Columbum Episcopum Numidiæ. Et cum universa ista Synodo Hincmarus ad Adrianum secundum Pontificem scripsit solemnissimas literas, omne suum de Laudunensi Hinc-maro Judicium retulit, supplicavit confirmari, atque adjunxit: "Si fortè, quod non putamus, visum vobis necessariò fuerit, Part. 5.
„ut secundum Sardicenses Canones renovetur Judicium, detis Cap. 1.
„Judices, scribendo Episcopis, qui in finitimis & vicinis Pro-„vinciis sunt, ut & ipsi diligenter omninò requirant, & juxta

„fidem veritatis diffiniant. Vel si decreveritis mittere à Latere „vestro habentes authoritatem vestram, qui cum Episcopis Ju-„dicent, eo in gradum non restituto, sicut sacri Sardicenses „Canones præcipiunt, non abnuimus". Denuo se fundat in ista Afrorum epistola, & concludit: "Quia ergo nos, quantum „scimus & possumus, privilegium sanctæ & primæ Sedis Ro-„manæ & confirmare, & ob audire, & extollere cupimus atque „satagimus, servet vestra Paternitas, & à Deo in prima Sede „constituta authoritas, nobis filiis & subjectis suis Episcopis „Ecclesiastica privilegia, à sacris Canonibus, & vestris Deces-„soribus atque Prædecessoribus, nostris Decessoribus atque Præ-„decessoribus confirmata. Quatenus & Apostolica Sedes pro-„prium vigorem retineat, & à se concessa aliis Jura sua non „minuat". Et hæc stabilit authoritate magni Gregorii, non semel scribentis ad suos Episcopos: "Mihi ipsi injuriam facio, „si Fratrum meorum Jura perturbo". Affirmat Sardicensem Canonem semper in Gallia fuisse sic intellectum atque observatum. Destinata fuit hæc epistola per sanctum Arctardum Episcopum Namnetensem. At retulit Rescripta non placentia. Adrianus Pontifex Sardicenses Canones intellexit aliter, & Hincmarum Laudunensem, itemq; ejus Adversarios voluit ad se transmitti, & causam eorum coram se retractari. Rhemensis Hincmari artes, Romæ jam pridem notissimas, videtur notasse suis coloribus. Hinc sine suo Præside Duziacensis Synodus denuò scripsit: "Apertissimè jubent sacri Canones Sardicenses, ut „Episcopi in Provincia qualibet regulariter judicantes Episco-„pum, post judicium scribant Romano Pontifici, qualiter caus-„sam examinarint judicati Episcopi, dicentes"; Ut si aliquis Episcopus judicatus fuerit. "Et paulo post": Scribatur ab his, qui causam examinarunt, Julio Romano Episcopo. "Et ne „quilibet in hoc interpendere posset, in quarto & septimo „Capitulo id ipsum consequenter repetendo, ac apertiùs incul-„cando explanant, dicentes": Cum aliquis Episcopus depositus fuerit. Et: Si Episcopus accusatus fuerit, & judicaverint, & de gradu suo eum dejecerint Regionis Episcopi, & appellaverit qui dejectus est, & confugerit ad Episcopum Romanæ Ecclesiæ, & voluerit se audiri, & justum putaverit, ut renovetur examen, det Judices. Id est, scribere his Episcopis dignetur,
qui

qui in finitima & vicina Provincia ſunt, ut ipſi diligenter omninò requirant, & juxta fidem veritatis definiant. "Et reliqua, „ſicut ibidem Canon proſequitur. Et ſancti Innocentius, Bo- „nifacius, ac Leo conſonanter ex eiſdem ſacris Canonibus pro- „mulgarunt, quæ Canonibus ipſis conveniunt, ut in promptu „eſſe legentibus conſtat." Hanc in rem congerunt plurima, ex quibus pertinaciter cenſent ſuam opinionem manifeſtò demonſtrari. Attamen Pontificem, qui Laudunenſem cum ſuis adverſariis Antiſtitem ſibi ſiſti ſeriò mandarat, non auſi deinceps offendere, addiderunt: "Apud Dominum Regem obtinuimus, „ut quicumque vellent de Clero & familia Laudunenſis Eccle- „ſiæ Romam cum Hincmaro Epiſcopo ire, haberent licentiam. „Pergat igitur ſecundum Mandatum veſtrum, non abnuimus, „non contendimus, non reſultamus. Et ſententia Sedis Apo- „ſtolicæ ſecundùm ſacros Canones, & Decreta ipſius Sedis „Pontificum, de illo exequatur. Et ea, ut Leo decernit, „quæ juxta Eccleſiaſticum morem juſtè & rationabiliter à no- „bis ſunt definita, veſtrâ quoque ſententiâ roborentur". Conantur Pontificem bonis verbis circumſcribere. Nec enim Laudunenſis Eccleſiæ Clericos aut mancipia, ſed quoſdam è Judicibus Epiſcopos adjungi Hincmaro juſſerat Pontifex, & Romam ad retractandum judicium tranſmitti. Nempè Rhemenſis Hincmari, è cujus verſatili ingenio prodierunt omnes hæ literæ, animo firmiſſimè infixum ſtabat, nunquam permittere iſtud Romanum Judicium. Hic ergo eſt originalis fons, ex quo prodeunt hæc nova adverſus Apoſtolicam Sedem Dogmata.

Reſpondeo ſanctum Leonem rectiſſimè per omnia egiſſe in cauſa Chelidonii. Etenim Julius Pontifex, qui ob ſancti Athanaſii, & aliorum Orientalium Antiſtitum Romanam Appellàtionem aliquos ex ipſorum Judicibus ad retractandas cauſſas evocarat Romam, ad Antiochenàm ac refractariàm Euſebianæ Factionis Synodum reſcripſit: "Quid actum eſt dignum offensâ? Aut qua „in re vobis, quibus ſcripſi, cauſam ſuccenſionis præbui? Qui „enim benè ſentiunt de iis quæ egerunt, & in quibus ipſi Judi- „ces fuêre, non indignanter ferre ſolent, ſi quod ab ipſis judica- „tum eſt, ab aliis excutiatur. Quippe qui ſecuri ſint, ea quæ „ipſi juſta judicaverunt, injuſta nunquam fieri poſſe". Affirmat

hanc esse antiquam Ecclesiæ consuetudinem, confirmatam in Nicæna Synodo, & redactam in Scriptum. Et concludit: " Morem, ,,qui semel in Ecclesia obtinuit, & à Synodo confirmatus est, ,,iniquum est à paucis abrogari". Palàm agit de appellatarum caussarum, & ambarum in ipsis partium ad Romanum retractaturi Pontificis Tribunal evocatione. Antiochenam Synodum, quæ per dolosos Canones ipsam impugnabat, arguit horrendæ contumaciæ, & perniciosæ novitatis.

Et prosequitur: " Quin ne hoc quidem concesso, quidquam ,,æqui habet vestra offensio. Siquidem vestri Legati, Macarius ,,Presbyter, & Hesychius ac Martyrius Diaconi, nullo modo, ,,cum huc venissent, pares Presbyteris ab Athanasio missis, ac ,,semper ab illis convicti, refutatique, Concilium indici à nobis ,,postularunt, literasque & ad Eusebianos, & ad Athanasium Alex-,,andriam, quibus convocarentur, mitti, ut coram omnibus justo ,,judicio de causa cognosci possit: Tum enim se de Athanasio pro-,,baturos esse, quod jam nequirent. Publicè enim coram nobis ,,Martyrius & Hesychius refellebantur, Athanasii Presbyteris bona ,,cum fiducia alacriter resistentibus. Martyrius verò cum suis, ,,si vera dicenda sint, ubique profligabatur, ac proinde Concilium ,,generale postulabat. Si igitur Martyrio & Hesychio nullam Sy-,,nodum postulantibus, adhortatus fuissem, ut ad Synodum, qui ,,ad me scripsissent, convocarentur, idque in gratiam fratrum, ,,qui se injuriam pati conquerebantur, etiam vel ita æqua & ju-,,sta fuisset nostra cohortatio: Cum ea sit & Ecclesiastica, & Deo ,,grata. Jam ubi eidem illi, qui à vobis pro gravibus viris, & ,,fide digni habiti fuêre, Authores mihi fuerint, ut vos convoca-,,rem, certè id à vobis ægrè ferri non debuit, sed potiùs alacri-,,ter ad citationem occurrere. Quapropter indignatio eorum, qui ,,hâc citatione offenduntur, temeraria, & tergiversatio sistendi se ,,Judicio inhonesta & suspiciosa videtur. An quisquam stomacha-,,ri debet, si quæ ipse fecit, ab aliis fieri videat? Si enim, ut ,,scribitis, inconcussam habet authoritatem quælibet Synodus, & ,,contumeliosè agitur cum Judice, cujus Judicium ab aliis exami-,,natur, considerate, quæso Dilectissimi, quinam sint, qui Sy-,,nodum improbant, & qui aliorum judicata rescindunt, ne sin-,,gula excutiendo certos homines gravem".

Pontifex docet varia. Primò, antiquam Ecclesiæ, præsertim jam

jam à Nicæna Synodo confirmatam, consuetudinem esse sufficientissimum veritatis, & rectè administrati à se officii argumentum ac fundamentum. Deinde, licet hoc fundamentum non adesset, suas in hoc negotio actiones fulciri aliis principiis, subministratis per ipsam Eusebianam Factionem. Etenim ejus Legati, quod sancti Athanasii Legatis non possent resistere, postularunt ipsos Principales, nempe ipsum Athanasium, & aliquos ex ipsis Tyriæ ac Antiochenæ Synodorum Episcopis evocari per Pontificem, & per ipsos, & coram ipsis causam retractari. Postularunt generale Concilium: Non totius Ecclesiæ, sed commune Partibus contendentibus. Istud hic dicitur generale. Papa supponit ipsos egisse secundùm Ecclesiæ mores & Canones, ideòque & sua Acta ab ipsis justificari. Tertiò affirmat se ad talem decernendam ac exequendam evocationem non indiguisse postulatu aut consensu Partium: Evocari à se posse etiam invitos. Et utitur judiciali vocabulo, "Citari". Hinc concludit Eusebianorum tergiversationem esse temerariam, inhonestam, suspiciosam: Utique de propria caussa & conscientia. Et adjungit tergiversationis fundamentum: Quod nempe Eusebiani in Antiochena Synodo contrà omnem antiquitatem jam blaterare cœpissent Orientalium Synodorum authoritatem esse inconcussam, ideòque ab ipsis non posse Romam provocari. Affirmat esse lepidum factionis judicium. Etenim ipsa sacrosanctas ipsius Nicæni Concilii sententias impudenter sine fronte rescindebat & exufflabat; at verò sua factiosa, iniqua, & palam scelerata apud Tyrum & Antiochiam judicia volebat esse immobilia & sacrosancta. Hic est omninò primus fons, ex quo Paschasius Quelnellus ac ejus Symmistæ potant turbidas aquas, & ex ipsis universam Ecclesiam student contrà Apostolicam Sedem inebriare. Profero alta verba, at non sine rationibus. Etenim Eusebiana factio non de Provincialibus, sed de solis Patriarchalibus Synodis sanxit: Quin Provinciales possent ad Patriarchalem retractationem provocari ac evocari, apud ipsam erat, ac etiamnùm apud Photiani Schismatis Sectatores est indubitatissimum. At verò hi novi Dogmatistæ etiam hæc Judicia volunt abrepta Romanæ Ecclesiæ. Evertunt non solam Papalem dignitatem, sed etiam Patriarchalem.

Julius Pontifex prosequitur: "Macarius Presbyter, ac Marty-„rius ac Hesychius Diaconi, authores nobis fuerunt, ut Alexan-

driam

„driam ſcriberemus cuidam Piſto, quo tempore etiam Athanaſius „Alexandriæ verſabatur. Hunc autem Piſtum Athanaſii Presby-„teri ſupervenientes docuerunt Arianum eſſe, & eo nomine ab Alex-„andro & Nicæna Synodo reum factum, gradumque ſui Ordinis „à quodam Secundo, quem magna Synodus ut Arianum rejece-„rat, accepiſſe. His verò nec Martyrii quidem ſodales contradi-„cebant, neque Piſtum à Secundo fuiſſe conſtitutum negabant. „Videtis igitur vel ex hac cauſſa, qui potiùs in culpa habendi ſint, „noſne, qui perſuaderi non potuimus, ut Ariano Piſto literas „ſcriberemus, an illi, qui mihi conſilium dedêre, ut contempto „magno Concilio ad impios hæreticos, velut ad pios homines, „literas darem? Certè Macarius Presbyter, cum Legatus ab Eu-„ſebio venerat, ubi audivit Athanaſii Presbyteros Piſto obſiſtere, „noſque ejus præſentiam non admittere, unà cum Martyrio & „Heſychio, quamvis gravi valetudine, de nocte profectus eſt: Ut „non inconcinnè divinaremus eum impatientiâ refutati Piſti fugam „arripuiſſe. Impoſſibile enim eſt Secundi ordinationem, utpotè „Ariani, vim ullam in Catholica Eccleſia habere. Id enim verè „ad Synodi, & Epiſcoporum, qui in Synodo fuére, contumeliam „vergeret, ſi quæ illi tanto ſtudio & curâ, veluti Deo præſen-„te, egiſſent, à nobis ut vana & futilia abrogarentur".

Piſtus eſt unus ex Arii congerronibus, qui unà cum ipſo & aliis iſtius impietatis Authoribus ſubſcripſit infami contra ſanctum Alexandrum Alexandriæ Patriarcham epiſtolæ. Subſcripſit in hunc modum: " Piſtus qui Alexandriæ ab Arianis collocatus eſt". Exſtat epiſtola apud ſanctum Epiphanium. Elogium iſtud exiſtimo non fuiſſe ab ipſo Piſto adjectum, ſed vel à laudato Alexandro, vel à ſancto Athanaſio, vel à quovis alio, qui epiſtolæ exemplar ad perpetuam rei memoriam indidit Archivis Alexandrinæ Eccleſiæ. Etenim dum ſcribebatur epiſtola, Piſtus necdùm erat collocatus Alexandriæ. Alioquin non ultimus ſubſcripſiſſet, ſed primus. Hic igitur ſceleratus hæreticus, dum Ariana factio omnem Dei ac hominum projecit reverentiam, à Secundo Pentapolitano Epiſcopo fuit contrà ſanctum Alexandrum creatus Alexandrinus Epiſcopus, erectus in turbulentiſſimum Idolum. Novo ſuo Altari facinoroſa factio dedit novum Antiſtitem. Ille erat cum ſuo conſecratore Secundo jam damnatus à ſancto Alexandro, nec dubitandum videtur, quin tunc fuerit iterata damnatio. Quidquid

ſit, ejus damnatio fuit iterata & confirmata Nicææ. Igitur Euſebii Nicomedienſis Epiſcopi, & cunctæ iſtius factionis Legatio, dum appellantis Athanaſii Legationem exſpectat Romæ, familiariter egit cum Julio Pontifice, & ejus benignitate abutens ſtuduit circumſcribere. Laudavit Piſtum, conteſtata eſt eſſe innocentem, & non tantummodò ab Alexandro, ſed etiam Nicææ malè damnatum: Addidit non minùs quàm Athanaſium provocaſſe ad Sedem Apoſtolicam, ideòque etiam ipſum ſupplicavit evocari Romam, ac ejus cauſſam retractari. Et Pontifex videtur non fuiſſe alienus. At interim advenit ſancti Athanaſii Legatio, expoſuit Piſti Acta & cauſſam, atque ita ſanctiſſimum Pontificem præſervavit ab iſto præcipitio. Porrò Antiochena Synodus jam ſanxerat Orientalis Eccleſiæ judicia eſſe inappellabilia, ideòque nec Appellantes, nec Appellatos poſſe Romam evocari. Laudata igitur Julii epiſtola huic Schiſmaticæ præſumptioni opponit præfatorum Legatorum pro Piſto tentamina: Admiratur Patriarchalis Synodi ſententias jam prædicari inconcuſſas ab iſtis ipſis, qui nuperrimè per ſuos Legatos profeſſi fuerant ab ipſa etiam Oecumenica Nicæna Synodo poſſe provocari ad ſancti Petri Cathedram, atque hâc viâ ſtuduerant ſuum Piſtum adjuvare. Qui Athanaſii ad dictas in ipſum ſententias retractandas evocationem probarant, & ſupplicarant etiam Piſtum evocari. Qui hoc poſtularant tanto impetu, ut ob repulſæ impatientiam Româ aufugerint inſalutato Pontifice, de nocte, gravi valetudine. Ex his Pontifex concludit iſtiuſmodi Romanam evocationem eſſe antiquam conſuetudinem, nunquam ab aliquo pulſatam, niſi jam ab Antiochena Synodo. Et concludit per hanc ironiam: " Nos ſcilicet diſcor-„diam induximus, qui compatimur cum patientibus fratribus, & „omnia ſecundùm Canonem facimus". Et inferiùs: " Hæc po-„tiſſima mihi ſcribendi cauſa fuit, ut huc veniretis, quò vobis „præſentibus omnia corrigi & ſanari poſſent. Ac propterea ala-„criùs à vobis, & ſine recuſatione occurrendum fuit, ne qui ha-„ctenùs iſtorum ſcelerum infamiâ laborant, contumaciâ non com-„parendi in judicio libellos contrà ſe datos videantur refellere non „potuiſſe. Cum igitur talia rumoribus & famâ circumferantur, „tantaſque injurias Eccleſiæ patiantur, & iſtiuſmodi inſidiis vexen-„tur, quinam quæſo ſunt, qui flammam diſcordiæ accendunt? Nos-„ne, qui iſta dolemus, & patientibus fratribus compatimur; an

„illi qui hæc scelera designant"? Constanter asseverat se & agere in his, & egisse secundùm Canones. Unde & omnia ejus Acta probavit atque confirmavit Sardicensis Synodus.

Et certè omnia appellatarum ante Nicænam Synodum caussarum retractatoria Judicia fuerunt acta Romæ. Basilidis ac Martialis, Hispanorum Antistitum, damnationem isthic retractavit Stephanus Pontifex. Fortunatus, Pseudo-Episcopus Carthaginensis, cum pessima Felicissimi Diaconi & quinque rebellium Presbyterorum factione, acturus contra sancti Cypriani ex Neophyto Episcopalem creationem, & ab ipso datum in se judicium, Romam navigavit ad sanctum Cornelium. Etiam Donatistarum adversùs Cecilianum provocatio fuit retractata Romæ per sanctum Melchiadem. Hanc igitur consuetudinem probavit, confirmavit, ac in Scriptum redegit Nicæna Synodus. Eandem secutus sanctus Julius. Et hinc omnia ejus Acta stabilivit Sardicensis Synodus. Scripsit enim ad Alexandrinam Ecclesiam : "Qua in re æquitas „judicii fratris & Co-Episcopi Julii liquidissimè apparuit, qui non „temerario consilio, sed cum matura deliberatione sententiam tu„lit". Et in relatione ad ipsum Julium : "Orientales Episcopi „conventi per Presbyteros tuos, & per epistolam, ad Synodum, „quæ futura erat in urbe Roma, venire noluerunt". Et in literis ad universos sub cælo Episcopos : " Eusebianorum Syco„phantia ex eo præcipuè cognosci potuit, quod accersiti à dile„cto nostro Comministro Julio, judicio non steterint. Acces„sissent enim, si Actorum suorum in Comministros nostros „fiduciam habuissent". Hanc contumaciam Synodus omninò damnavit.

Quocircà Sardicenses Canones hanc evocandi potestatem nullatenus eripuerunt Romano Pontifici. Absit. Sic enim sancti Petri memoriam non honorassent, sed gravissimè castrassent & circumscripsissent. Ausi fuissent aliquid constituere supra istum, cui Dominus concessit omnia. Hæc sunt verba tertii Canonis : "Si „Pontifex judicaverit renovandum esse judicium, renovetur, & „det Judices". Septimus Canon addit : "Si Romanæ Ecclesiæ „Episcopus justum putaverit, ut renovetur Judicium, vel discus„sionis examen, scribere his Episcopis dignetur, qui in finitima „& propinqua Provincia sunt, & ipsi diligenter omnia requirant, „& juxta fidem veritatis definiant. Quod si is qui rogat caus-
sam

„sam suam iterùm audiri, deprecatione moverit Romanum Epis-„copum, ut de Latere suo Presbyterum mittat, erit in potestate „Episcopi quid velit, & quid æstimet. Et si decreverit mit-„tendos esse, qui præsentes cum Episcopis judicent, habentes eius „authoritatem à quo destinati sunt, erit in suo arbitrio. Si ve-„rò crediderit Episcopos sufficere, ut negotio terminum imponant, „faciet quod sapientissimo suo consilio judicaverit". Sensus est: Retractatorias Episcopalium appellationum causas Romanus Antistes non solummodò per semetipsum agitare possit, sed & ipsas delegare: Vel eidem Provinciæ, vel Provinciæ vicinæ, vel etiam Legatis è suo Latere. Prout placuerit. Quin ipsas per semetipsum posset agitare, nulli erat, aut esse poterat dubium. Hinc de ista potestate silent Canones, & exprimunt solam delegandi potestatem. Exprimunt varios delegandi modos, & adjungunt: "Quod sapientissimo suo consilio judicaverit". Quia nempe super ipsum non audent aliquid constituere.

Eodem modo Canonem intellexerunt sanctus Ambrosius, & omnes Episcopi, qui cum ipso assederunt sancto Damaso Pontifici in Romana Synodo. Maximi Cynici, à Petro Alexandrino Patriarcha promoti in Episcopum Constantinopolitanum, & à Constantinopolitana Synodo degradati, Romanam appellationem exponit in litteris ad Theodosium Imperatorem sanctus Ambrosius, atque prosequitur: "Nos in Synodo ea, quæ totius Orbis „Episcopis erat præscripta, nihil temerè statuendum esse censui-„mus. Adeò ipso tempore, qui generale Concilium declinave-„rant, Constantinopoli gessisse dicuntur. Nam cum agnovissent „ad hoc partium venisse Maximum, ut caussam in Synodo age-„ret suam, quod etiamsi indictum Concilium non fuisset, jure „& more Majorum, sicut & sanctæ memoriæ Athanasius, & „dudum Petrus, Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopi, & Orientalium „plerique fecerunt, ut ad Ecclesiæ Romanæ, Italiæ, & totius Oc-„cidentis confugisse judicium viderentur, &c". Maximi caussam amplè exponit, addit propter illi adversam Nectarii ordinationem esse dissolutam ac dissociatam Ecclesiarum communionem, atque concludit: "Nec videmus eam posse aliter convenire, nisi aut „is reddatur Constantinopoli, qui prior est ordinatus, aut certè „super duorum ordinatione sit in Urbe Roma nostrum, Orienta-„liumque Concilium. Neque enim indignum videtur, Auguste, ut

„ut Romanæ Ecclesiæ Antistitis, finitimorumque, & Italorum Episcoporum debeant subire Tractatum, qui unius Acholii ita exspectandum putaverunt esse judicium, ut de Occidentalibus partibus Constantinopolim evocandum putarint".

Sanctus Ambrosius docet nos varia. Primò, quod post exstinctum Valentem Imperatorem Arianum, & datum illi Orthodoxum Successorem Theodosium, Damasus Pontifex ad expurgandam ac reconciliandam Orientalem Ecclesiam totius Orbis Episcopis præscripserit, seu indixerit generalem Synodum, celebrandam in Urbe. Ex quo videmus hanc indictionem semper spectasse ad Papam. Secundò docet, quod Orientales Episcopi se excusaverint ab hujus Synodi accessu, & inter se Constantinopoli Concilium egerint. Hæc est secunda generalis Synodus: Generalis & authentica, non ob suum meritum, sed ob Sancti Damasi authoritatem, qui ex causis ipsam accumulavit cum sua Romana, plenè confirmavit, atque ita fecit œcumenicam atque authenticam. Tertiò Ambrosius docet, quod ab ista Synodo damnatus Maximus Romam appellarit, atque confugerit ad Synodum, quam isthic propter jam dictam Orientalium absentiam Damasus agebat cum solis Episcopis Italiæ. Quartò docet, quod ad istam appellationem suscipiendam Damasus non indiguerit generalis Concilii authoritate, sed istud potuerit ex sola authoritate suæ Sedis. Ex Jure & more Majorum, quo etiam sanctus Athanasius, ejus Successor Petrus, & plures alii Orientales Episcopi appellarunt. Hæc sola verba evertunt Paschasium Quesnellum, & cunctos ejus Symmystas, nugantes sanctum Athanasium & alios Orientales Episcopos non provocasse ad Papam, sed ad Synodum totius Ecclesiæ. Ambrosius quintò docet, quod Orientalis Ecclesia spreverit Maximi appellationem, atque ita Nectarius perrexerit Constantinopolitanis præsidere Episcopus. Sextò, quod hanc contumaciam Romana & omnis Latina Ecclesia adeò indignè tulerit, ut propter ipsam fuerit laxata atque dissoluta utriusque Ecclesiæ communio. Septimò, quod hujus resarciendæ nulla fuerit spes, nisi Orientales Episcopi Romam advenirent ad retractandum suum de Maximo judicium. Octavò, quod in hac Romana Synodo Orientales Episcopi non essent futuri conjudices, aut habituri Synodale suffragium, sed Synodalem Romani Episcopi Tractatum atque Judicium subituri. Et bene notanda sunt Ambrosii verba: "Non est indignum,

„num, Auguste". Manifestè respiciunt Sardicenses Canones, & ipsos jam dicto modo interpretantur. Edicunt esse dignum ac justum, ut Orientales Episcopi isto modo "honorent memoriam „sancti Apostoli Petri".

Canones Sardicenses eundem in sensum intellexit Theodoretus Cyrensis Episcopus. Etenim in litteris, per quas ab inflicta sibi per Ephesinum Latrocinium degradatione provocavit ad magnum Leonem, hæc habet post varia: "At ego Apostolicæ ve- Epist.115.
„stræ Sedis exspecto sententiam, & oro atque obtestor Sancta-
„tem tuam, ut mihi rectum & justum Tribunal vestrum invo-
„canti opem ferat, jubeatque ad vos venire". Eadem de re scripsit ad Renatum, Romanæ Ecclesiæ Presbyterum, quem à magno Leone Legatum isti Ephesino Concilio Præsidem turbulentus Dioscorus excusserat: "Oro Sanctitatem tuam, sanctissimo ac Epist.116.
„beatissimo Archi-Episcopo persuadeat, ut Apostolicâ potestate „utatur, & me ad Concilium vestrum advolare præcipiat. Ha„bet enim sanctissima illa Sedes Ecclesiarum, quæ in toto sunt „Orbe, Principatum". Non ad generalem Synodum, sed provocavit ad Apostolicam Sedem, ad justum & rectum Tribunal solius Pontificis. Quod ipsum fecit Eusebius Dorylecnsis, atque adeò & alii Antistites degradati per istud Latrocinium. Proindè & sanctus Flavianus. Istud ipsum antea fecerat hæresiarcha Eutyches. Quare hæc unica Theodoreti professio evertit omnes nugas, quas nobis circa S. Flaviani ac Eutychetis appellationem Paschalius Quesnellus studet obtrudere. Theodoretus pergit: "Ante omnia ut „à vobis docear oro, an me oporteat in hac injusta depositione „acquiescere, an non. Vestram enim sententiam exspecto. Quod „si in judicatis manere me jusseritis, manebo, neque ulli homi„num deinceps ero molestus, sed rectum Dei ac Salvatoris nostri „Judicium expectabo. Hæc per Presbyteros Hypatium & Abra„hamium Sanctitati vestræ suggessi, quandoquidem ne ad vos con„tenderem, Regiarum literarum vincula retinuerunt". Etenim Augustus Theodosius ipsum Regiâ suâ jussione intra Cyrenses muros circumscripserat. At ipse Papalem evocationem tanti fecit, ut censeret isti circumscripto exilio, cunctisque sacris jussionibus prævalere. Quod nempè ista fundaretur in Sardicensibus Canonibus, omni tali jussione validioribus. Et quidem Magnus Leo non solummodò ipsum, & alios degradatos atque appellantes

Episcopos, sed etiam ipsorum Ephesinos Judices parabat Romam ad retractandam sententiam compellere: Sed obices injecit Augusti Theodosii, per sceleratum Chrysaphium Eunuchum circumventi, Regia violentia, errans Latrocinalia acta esse Nicænæ fidei, & Canonibus conformia, atque ita potenter jubens prævalere. Nihilominus magnus Leo Theodoreti appellationi detulit effectum suspensivum, suspendit injectum illi à Latrocinio vinculum, agnovit ut Canonicum Episcopum, & uti talem jussit ab omnibus agnosci. Et fuit agnitus. Etiam à Chalcedonensi Synodo. Quæ & peregit retractatorium judicium. Etenim interim defuncto Theodosio successit piissimus Martianus. Hic cum Collega Valentiniano tertio permisit Pontifici liberum Papalis authoritatis exercitium: Plenam potestatem judicandi de fide atque Episcopis. Idque juxta antiquam consuetudinem, & Nicænos Canones. Sub quibus intellexit & Sardicenses. Nam hos Nicænos inscribens, Leo pro sua potestate allegaverat apud Theodosium. Verùm ex causis hoc retractatorium judicium noluit Romæ fieri: Primum Nicææ, deinde faciendum censuit Chalcedone in plena Synodo. Et ita factum est. Hac ipsius authoritate cassatum est Latrocinale judicium. Etiam secundùm Sardicenses Canones.

Habemus plura istiusmodi exempla. Primum est ipsum Sardicense Concilium. Etenim Julius Pontifex nec Tyriam aut Antiochenam, nec alias Orientalium Synodos, à quibus sanctus Athanasius, aut alii Episcopi fuerant damnati, cassavit aut circumduxit: Nec enim poterat inauditis partibus. Et partes primùm per variarum excusationum technas, deinde per apertam contumaciam detrectabant adesse. Hinc præfatos Episcopos solummodò revestivit, graduique & communioni reddidit, & retractatorium Judicium delegavit Synodo Sardicensi: Et ad ipsam transmisit è suo Latere Presbyteros, Judicio præfuturos. Eodem modo, & simili de causa Innocentius primus sancti Joannis Chrysostomi, gradui & communioni ante omnia redditi, retractatorium Judicium delegavit Synodo Thessalonicensi. Ita & Adrianus II. sancti Patriarchæ Ignatii retractandam caussam delegavit octavæ Synodo. Ex his exemplis Paschasius Quesnellus & similes Dogmatistæ conantur Mundo obtrudere, quod Orientales Episcopi non ad Romanum Pontificem appellaverint, sed ad generale Concilium. Hallucinantur. Etenim appellatas causas Papa potest ad se

evocare

evocare, delegare eidem Synodo, aut cuicumque alteri. Et è ſuo Latere legare Presbyteros aut Epiſcopos; qui iſti Judicio præſideant. Appellata cauſſa quandoque vel ob propriam nodoſitatem, vel ob futuræ executionis obices eſt difficilior, quàm ut ab unius, ipſius etiam Romanæ Provinciæ, Synodo expediatur. Hinc tales cauſſas laudati Pontifices delegarunt Oecumenicis Synodis. Non per neceſſitatem, ſed quia ſuo ſapientiſſimo conſilio judicabant ita convenire. Secundùm Canones Sardicenſes.

De hoc iſtorum Canonum intellectu Gallicana etiam Eccleſia olim adeò non dubitavit, ut magnus ejus Antiſtes ſanctus Avitus contrà neſcio quem petulantem juvenem, ab ipſo damnatum ad publicam pœnitentiam, & minitantem appellare Romam, ſcripſerit ad illuſtrem virum Anſemondum: "Licet diverſas in „me flammas evomat; & ad Romanæ forſan Eccleſiæ audientiam „vocet, nec minas adſentatione placabo, nec fatigationes itine„rum verebor". Palam profitetur Romanas Appellationes tunc in Gallia fuiſſe familiares. Quid opus multis? Et Occidentalis & Orientalis Eccleſia iſtum intellectum profeſſa fuit in Florentino Concilio. Græcorum Epiſcopi ſub Synodi finem cum ſuo Imperatore conſultantes & inquirentes, tandem "admiſerunt privile„gia Papæ, præterquàm duo". Hoc erat ſecundum caput: "Ut „ſi quis putet ſe ab aliquo Patriarcharum pati injuriam, & veniat „qui interpoſuit appellationem, ne Patriarchæ ipſi ſeſe ſiſtant ju„dicandos, ſed Papa mittat in Provinciam quamque Inquiſitores, „& ibi per eos præſentibus negotiis in partibus injuriam paſſi jus „ſuum obtineant". Erat modica exceptio: A Sardicenſis Canonis obſervantia non Provinciales aut Metropolitanos Epiſcopos, immò nec Primates aut Exarchos eximebat, ſed ſolos Patriarchas. Et tamen Eugenius Pontifex conſtanter reſpondit: "Se velle om„nia Eccleſiæ ſuæ Privilegia, velleque ad ſe fieri appellationes, „nec non regere ac paſcere univerſam Chriſti Eccleſiam, uti om„nium Paſtorem. Et omnes Patriarchas obedire ejus voluntati". Et Græci tandem acquieverunt. Quocirca magnus Leo in retractatorio Chelidonii Judicio non exceſſit ſuæ poteſtatis limites, nec prævaricatus eſt Sardicenſes Canones, ſed Paſchaſius Queſnellus ipſi & veritati impingit calumniam.

CAPUT

CAPUT XVI.

Expurgatur secunda in sanctum Leonem calumnia.

Ecundus Paschasii Quesnelli in supra adductis verbis error est, quod sanctus Leo retractatorium Chelidonii Judicium non potuerit facere solus, sed quod priores Judices ipsi assidere debuerint, ac simul judicare. Et quod ita sanciant Canones Sardicenses. Ipse ex Petro de Marca, Petrus de Marca errorem bibit ex Hincmaro Rhemensi. Censent criminalia Provincialium Synodorum Judicia esse suprema, ideòque ab ipsis appellari non posse, sed de ipsorum justitia querentibus & provocantibus præstari posse solum gratiosum beneficium Revisionis. Hoc est enim Privilegium supremorum Magistratuum: Nempe Augusti Principis, Præfecti Prætorio, & similium. Eodem jure apud nos Belgas gaudent Sanctius suæ Majestatis Concilium, Parlamentum Mechliniense, ac Senatus Brabantiæ. Hinc dum ipsorum revidentur sententiæ, advocantur quidem alii Judices, verùm & ipsi debent cum pleno suffragio assidere. Hoc Jure principaliter & super omnes gaudet Romanus Pontifex. Hinc primo Arelatensi Concilio, ad quod à sancti Melchiadis Romana sententia Donatistæ provocarant, sancti Silvestri Legatio præsedit. Etiam Ephesino Concilio, ad quod contra sancti Celestini sententiam provocarat Nestorius, sanctus Cyrillus, itemque Arcadius ac Projectus Episcopi, necnon & Romanæ Ecclesiæ Presbyter Philippus, Legati ejusdem Pontificis, adfuerunt ac præsederunt. Et hæc est palmaris ac prima Ephesini Latrocinii prævaricatio, quod Dioscorus Alexandriæ Patriarcha sancti Leonis Legatos excluserit, ac ipse præsederit. Hæresiarcha Eutyches, non dumtaxat à sancti Flaviani sententia, sed etiam à sancti Leonis, ipsam confirmantis, judicio provocarat: Hinc Dioscorus etiam Pontificem asseruit è Judice cecidisse ac transiisse in Reum, aut certè Accusatorem, atque ita præsidendi Prærogativam

gativam ad se, secundum Ecclesiæ Patriarcham, devenisse. Verùm longè aliter censuit Chalcedonensis Synodus: Laudati Pontificis Legatos admisit ad plenam præsidentiam. Eodem non quidem præsidendi, sed tamen adsidendi privilegio gaudere omnes Provinciales Synodos, prætendunt Dominus Petrus de Marca ac Paschasius Quesnellus. Petrus de Marca est mitior: Obtinere id vult in solis Judicijs civilibus aut criminalibus. Paschasius Quesnellus extendit etiam ad Dogmatica.

Ambo infeliciter errant. Eandem Prærogativam in Chalcedonensi Synodo prætendit præfatus Patriarcha Dioscorus. Etenim licèt hìc ageretur sancti Flaviani, & aliorum Episcoporum, qui ab ejus apud Ephesum Latrocinali sententiâ ad magnum Leonem provocarant, retractatorium Judicium, ipse post Legatos Apostolicos ac Anatolium Constantinopolitanum Antistitem sedit omnium primus. Se ingessit in locum debitum suæ Ecclesiæ. Et existimabat se non carere omni fundamento. Etenim Patriarchæ sunt istud ipsum in Ecclesia, quod Prætoriorum Præfecti in Imperio: Hinc & ipsorum Prærogativam Dioscorus prætendit suis Synodalibus Judiciis. Sed longè alia erat sententia Legationis Apostolicæ. Etenim sanctus Paschasinus, Lilybeti apud Siculos Episcopus, ac Sedis Apostolicæ Legatus, statim in ipso Synodi exordio intercessit adversùs istum Dioscori consessum, & dixit ad Gloriosissimos Judices: "Beatissimi atque Apostolici viri, Papæ „Urbis Romæ, quæ est Caput omnium Ecclesiarum, Præcepta „habemus præ manibus, quibus præcipere dignatus est ejus Apo„stolatus, ut Dioscorus Alexandrinorum Archi-Episcopus non sedeat „in Concilio, sed audiendus intromittatur. Hoc nos observare „necesse est. Si ergo præcipit Vestra Magnificentia, aut ille egre„diatur, aut nos eximus". Et Lucentius Esculanus Episcopus, alter Sedis Apostolicæ Legatus adjunxit: "Non patimur tantam „injuriam nec vobis fieri nec nobis, ut iste sedeat, qui judican„dus advenit". Et gloriosissimis Judicibus, singularis hujus contra Dioscorum exceptionis caussam interrogantibus, idem Lucentius reposuit: "Judicii sui necesse est eum reddere rationem. „Quia cum personam judicandi non haberet, præsumpsit, & Sy„nodum subripuit facere sine authoritate Sedis Apostolicæ, quod „nunquam licuit, nunquam factum est". Adducit tres criminales rationes. Quod sine Authoritate Sedis Apostolicæ subripuisset

ſet præſidere generali Synodo. Quod Judicis perſonam non habens præſumpſiſſet judicare. Et quod à pravo ejus judicio eſſet provocatum ad Sedem Apoſtolicam, ideoque in retractatorio, quod ex ſancti Leonis mandato jam inchoabatur, judicio Judex eſſe non poſſet, ſed adveniſſet Judicandus. Quod jam ex judice eſſet demutatus in Reum. Et hanc rationem, licet non palmarem, Lucentius adduxit primo loco: Quod nempe contineret cauſam propriam, ex qua Dioſcorus non poſſet Synodo conſidere. Et ſanctus Paſchaſinus perrexit: "Nos contra „Præcepta Beatiſſimi atque Apoſtolici Papæ venire non poſſu„mus, nec contra Eccleſiaſticas regulas, nec contra Inſtituta „Patrum". Affirmat hanc Dioſcori excluſionem poſtulari juxta ſacros Canones. Quæ omnia audientes glorioſiſſimi Judices exaudierunt has interceſſiones, & juſſerunt Dioſcorum è cathedra deſcendere, & ut Reum ſtare in medio.

Eandem rationem adduxit Euſebius Doryleenſis Epiſcopus, qui à Dioſcoro apud Epheſum degradatus appellarat ad Pontificem, & dixit ad glorioſiſſimos Judices ac omnem Synodum: „Per ſalutem Dominorum univerſi Mundi, jubete etiam pre„ces meas legi, ſicut placuit piiſſimo Imperatori. Læſus ſum „à Dioſcoro: Læſa eſt fides. Occiſus eſt Flavianus ſanctus „Epiſcopus, impleor lacrhymis, ſimul mecum injuſtè damna„tus eſt ab eo. Jubete preces meas perlegi". Affirmat ſe à Martiano Auguſto ſupplicaſſe executionem Canonum, qui injuſti Judicii authorem Epiſcopum mandant in retractatorio Judicio demutari in Reum: Affirmat iſtas ſuas preces admiſſas à Principe, & exequendas tranſmiſſas ad Synodum, ideoque Dioſcorum omninò fuiſſe à conſeſſu excludendum. Hic precum contextus: "Quoniam igitur non modica ſunt, quæ à Dioſcoro uſurpata ſunt adversùs Chriſti fidem & adversùm „nos, provoluti precamur veſtram Clementiam, ut præcipia„tis Reverendiſſimum Epiſcopum Dioſcorum reſpondere his, „quæ à nobis ei ingeruntur". Palam expoſtulat Dioſcorum tranſire in Reum. Utique ſecundum Canones.

Etiam ſanctus Paſchaſinus dixit magnum Leonem hæc juſsiſſe ſecundùm Patrum Inſtituta & regulas Eccleſiaſticas. Etenim eodem modo procedi in ſecundo Epheſino Concilio juſſerat Imperator Theodoſius. Ejus ad Elpidium ſacri Conſiſtorii Comitem

mitem, & Eulogium Tribunum ac Notarium, futuros Synodi Assessores, directa Divalis Sacra jussit " causam ordine prove-,,nire, his qui pridem Eutychetis religiosissimi Archi Man-,,dritæ Judices exstiterant, præsentibus quidem ac tacentibus, ,,nullum tamen Judicantium habentibus locum, sed commu-,,nem aliorum omnium sanctorum Patrum sententiam exspe-,,ctantibus, quoniam ea quæ dudum ab ipsis judicata sunt, ,,jam retractantur". Et hujus Sacræ jussionis vigore ad sanctum Flavianum, qui Eusebium Doryleensem, primum Eutychetis Accusatorem, volebat introduci functurum officio, dixit in Ephesino Latrocinio præfatus Comes Elpidius : "Sacratissi-,,mus Imperator, implens ipse primus ordinem Legum, qua-,,rum est & inventor & custos, præcepit eos, qui dudum Ju-,,dices fuerunt, in loco eorum esse qui judicandi sunt, neque ,,habere tempus docendi, quoad ejus licentiam vos dederitis. ,,Ad ea ergò, quæ nunc à religiosissimo Archi-Episcopo Fla-,,viano dicta sunt, & hoc doceo, quia accusator quidem suam ,,accusationem implevit, & ut arbitratus est, vicit, & Judex ,,accusatoris caussam jam in semetipsum transtulit, sicut & in ,,publicis sententiis custoditur". Affirmat Eusebium in prima cognitione fuisse suo officio plenè perfunctum, ideoque totum accusandi onus esse jam in retractatorio Judicio devolutum in priorem Judicem sanctum Flavianum. Dicere debuerat istud onus etiam in Judicem transiisse. Sic ejus interlocutio fuisset irreprehensibilis. Quare talis sententia nequaquam improbata fuit per Synodum Chalcedonensem. Immo circa Dioscorum fuit confirmata.

Eâdem normâ processum fuit in primo Ephesino Concilio. Etenim sanctus Cyrillus Patriarcha Alexandrinus, & Memnon Ephesiorum Primas, per factiosam Joannis Antiocheni Patriarchæ Synodum degradati, ac suæ appellationi insistentes, isthic dicunt ad Patres : "Vos Jure permoti, Joannem per sanctissimos Episco-,,pos accersistis, ut quæ contra Leges Ecclesiasticas, immo verò ,,contra Ordinem Ecclesiasticum deliquerat, defenderet, & ratio-,,nem de his, quæ temerè contra Canones molitus fuerat, redde-,,ret". Et rursùm : "Libellos obtulimus, postulantes ut Joan-,,nes Reverendissimus Ecclesiæ Antiochenæ Episcopus, & qui unà ,,cum ipso injuriam in nos contexuerunt, ac depositionis abuti Actor. 4. Actor. 5.

 nomine

„nomine præsumpserunt, ad sanctam hanc ac Oecumenicam Sy-„nodum accerserentur, quò coram caussam pro se dicant, suæ-„que dicacitati patrocinarentur, sive injustas machinationes de-„fenderent". Imperator Theodosius, ab ejusdem Joannis factione seductus, cassavit Acta laudati Concilii. Comes Irenæus ad istius Factionis Episcopos scribit rationem: " Quin & illud quo-„que modis omnibus perspicuum evasit, nec recto & congruo „ordine servato Concilium convocatum fuisse ab Ægyptio, nec „ei judicare licuisse, cum unus esset ex eis qui judicandi erant". Per Ægyptium intelligit sanctum Cyrillum. Hæresiarcha Nestorius ab ejus etiam judicio provocaverat ad Synodum. Hinc præsidere, immò adsidere non potuisse, sed inter judicandos reos stare debuisse censuit circumventus Princeps Theodosius, ideòque & circumduxit omnia Acta Synodalia. Epistola exstat inter Acta Ephesini per Joannem Antiochenum habiti Conciliabuli. Verùm Cyrillus Nestorii non personam, utpotè alterius Diœcesios, sed solam hæresim damnaverat: Ea de causa non poterat è Judice cadere in reum.

Ex eadem regula processit Sardicensis Synodus. Etenim de sancto Athanasio, qui Eusebianos, sui Damnatores, Tyriæ ac Antiochenæ Synodi Episcopos Romam appellarat, scribit ad Alexandrinam Ecclesiam: " Frater noster Athanasius animum non „despondit, sed magna cum fiducia eos ad Judicium provocavit. „Quod & nobis in voto fuit. Ac proindè eos hortabamur, ut „judicio se sisterent, & si possent, accusationis caussam certis „documentis peragerent". Ut se sisterent retractatorio apud Sardicam Judicio, & isthìc non Judices agerent, sed accusatores. Eadem Synodus scribit ad omnes sub cælo Episcopos: " Euse-„biani fraudem suam per ea, quæ in hac sacratissima Synodo ges-„sère, longè manifestiùs declararunt. Nam cum ad Sardicam ci-„vitatem accessissent, conspectis ibi Athanasio, Marcello, & As-„clepâ, aliisque nonnullis, veriti sunt in Judicium procedere. Et „cum non semel aut bis, sed iterùm atque iterùm citati essent, „citationibus non obtemperarunt: Tametsi omnes Episcopi si-„mul congregati essent, & omnes expectarent & hortarentur „eos, ut in Judicium prodirent, & ea quæ rumoribus & literis „de Comministris nostris absentibus jactaverant, præsentes justis „rationibus comprobarent. Verùm illi, quantumcumque citati, prodire

„prodire noluerunt. Quâ tergiversatione suam Sycophantiam ma„nifestissimam reddiderunt, & propemodùm ex ipsa recusatio„ne accipiendi Judicii insidias suas & conspirationes quasi clamori„bus confessi sunt". Palam affirmat ipsos fuisse citatos ad Retractatorium judicium, cui adessent ut rei aut accusatores. Quare Paschasius Quesnellus, dum suum errorem affirmat sanciri à Sardicensi Synodo, infeliciter hallucinatur. Et hinc lucet, quod ista Synodus Romano Episcopo adscripserit non solùm decernendæ in partibus revisionis jus, sed plenam authoritatem veræ appellationis.

Hoscè Canones ita intellexit atque executus est etiam primus Pontifex Innocentius. Etenim acceptâ sancti Joannis Chrysostomi appellatione, & auditis utriusque partis Legatis, sanctum Joannem in sua communione retinuit, jussit revestiendum, & de retractatorio judicio scripsit ad damnatricis Synodi Principem Theophilum Alexandrinum: "Itaque si conscientiæ confidis, tu quo„que judicio accurre ad Synodum proximè in Christo celebran„dam, & illìc juxtà Nicæni Concilii Canones & Decreta con„tende. Alios quippe Canones Romana non admittit Eccle„sia". Ipsum evocat ad Romanam Synodum. Verùm hæc non successit, & ex causis fuit translata Thessalonicam. Hinc ad fratrem & Collegam Arcadium scripsit Imperator Honorius: "Hoc „ante omnia de tua Mansuetudine postulo, ut Theophilum Alex„andrinum etiam invitum adesse præcipias". Manifestum est Theophilum citari ut reum: Ad reddendas rationes sui Judicii. Et Pontifex affirmat hæc omnia decerni juxta Nicænos Canones. Palam intelligit Sardicenses.

Huc etiam spectat, quod de Imperatore Arcadio ad laudatum Pontificem scribit idem Chrysostomus. Affirmat se de iniquo Theophili Patriarchæ Alexandrini, ac totius apud Quercum Synodi judicio fuisse conquestum apud istum Principem, & adjungit: "Arcadius pro sua pietate missis ad Theophilum Nuntiis, eum & „omnes, qui cum ipso erant ex Ægypto, vocavit, ut rationes „factorum redderent". Utique redderent in superiori Synodali Judicio. "Neque sufficere putarent ad defensionem, quæ atten„tarant ex una parte, absentibus nobis, tam injustè, contra tot „ac tantos Canones". Certè non alios, quam Apostolicos & Sardicenses.

Hæc omnia insigniter confirmat Evagrius Epiphaniensis. De

lestinum epistola, scripta de caussa Antonii Episcopi Fussalensis. Sunt res suo loco elucidandæ.

CAPUT XVII.

Purgatur tertia in sanctum Leonem calumnia

Aschasius Quesnellus pergit in sanctum Leonem: "Tertium etiam vulnus Canónibus inflixisse „Leo videtur, cum Chelidonium communio„nis suæ participem fecit, & sacris Altaribus „interesse passus est, antequam ejus caussæ exa„men de novo institueretur. Quod procul du„bio Canonicæ dispositioni contrarium erat, „quâ cautum est propter Ecclesiæ Sacerdotiique indivisam unita„tem, ut qui à singulis Episcopis sententiam damnationis exce„perunt, ab omnibus per totam Ecclesiam constitutis Sacerdoti„bus damnati censeantur". Adducit varios Canones, qui ab uno Episcopo damnatum vetant admitti ab alio, & prosequitur: "Quam „consultiùs igitur imitatus esset sanctus Leo Ecclesiæ Romanæ
Hæres.72. „Proceres, quos olim Marcion Hæresiarcha, à proprio Parente „Episcopo Ecclesiâ pulsus, adiens ut Ecclesiasticæ communioni „restitueretur, nunquam hoc ab eis obtinere potuit, teste sancto „Ephiphanio, sed hac ab illis responsione repulsus est": Nos injussu venerandi Patris tui facere illud non possumus. Una siquidem fides, & animorum una consensio. Neque contra spectatissimum Collegam Patrem tuum quidquam moliri possumus. "Ita Cleri Romani Seniores", ab apostolorum discipulis edocti, "traditionem Apostolicam violare nefas ducebant".

Sanctissimo Pontifici impingit tres excessus. Primus est, quod appellantem Chelidonium ante expletum retractatorium judicium, immò ante omne caussæ examen, admiserit ut Canonicum Antistitem, ipsique permiserit sacrum ministerium, & omnem Episcopalem communionem. Hujus erroris fons est item Hincmarus Metropolita Remensis. Etenim ipse cum suæ Provinciæ Episcopis, è Duziacensi Synodo, adversùs Hincmarum Laudu-

Laudunensem Episcopum, qui Romam provocarat, scripsit ad Adrianum secundum Pontificem: "Si fortè visum vobis necessariò fuerit, ut secundùm Sardicenses Canones renovetis judicium, & detis Judices, scribendo Episcopis, qui in finitimis & vicinis Provinciis sunt, ut & ipsi diligenter omnino requirant, & juxta veritatis fidem definiant. Vel si decreverit mittere è Latere vestro habentes authoritatem vestram, qui cum Episcopis judicent, eo in gradum adhuc non restituto, sicut Sardicenses Canones præcipiunt, non abnuimus". Et infra": Veruntamen quantâ possumus humilitatis devotione deposcimus, ut etiam in hac caussa nobis Canonicam definitionem servetis. Videlicet ut si, quod non credimus, ea quæ regulariter definivimus, prout sacras regulas intelleximus, vobis præsentialiter non placuerit vestrâ sententiâ roborare, non antea communioni Sacerdotali, à qua separatus est, restituatur, antequam secundùm regulas & leges in provincia, in qua caussæ gestæ sunt & judicatæ, requiratur. Quia usque ad nostra tempora nullâ Patrum definitione hoc Ecclesiis Gallicanis & Belgicis est derogatum".

Est error ab Eusebiana Factione inductus, damnatus per Canones Sardicenses. Adeò hi Canones ipsi non suffragantur. Etenim cuncta istius Factionis apud Sardicam lis fuit propter sanctum Athanasium, aliosque ab ipsa degradatos Episcopos, quos ante retractatorium examen Julius Episcopali communioni reddiderat, & quos Hosius Cordubensis Episcopus, istius Synodi Apostolicus Præses, volebat uti Canonicos Episcopos admitti ad consessum, postmodò retractatoriè discutiendos. Synodalis ad Iulium relatio habet: "Tria fuerunt quæ tractanda erant. Ante omnia de fide, & de integritate veritatis, quam " Eusebiani " violaverant. Secunda de personis, quas dicebant esse dejectas. De iniquo *judicio*: Ut si potuissent probare, *justa* fieret confirmatio. Tertia verò quæstio" erat de variis eorundem Eusebianorum aliis facinoribus. Præfatas personas primæ Actioni adsidere, & gaudere suffragio, uti integros Episcopos, volebat Hosius, in secunda demum Actione tractandos ut reos. Quia nempè illi Romam appellaverant, quia ipsorum appellationem Iulius admiserat, ideoque & reposuerat, vel potius suspenso Tyrio ac Antiocheno Iudicio, illos continuarat in Episcopali communione.

Hoc Eusebiani fuerunt adeò aversati, ut potius quàm cum istis suis damnatis considere Synodaliter, maluerint fugere Philippo-Polim, conflaturi primum schisma, primamque hæresim adversùs Privilegia Apostolicæ Sedis.

Sardicensem Canonem eodem modo intellexerunt ac executi sunt sanctus Ambrosius, & omnis cum ipso assidens sancto Pontifici Damaso Romana Synodus, in litteris ad Imperatorem Theodosium, agentibus de Romana appellatione Maximi Cynici, degradati per Synodum Constantinopolitanam. Exponunt Principi fundamenta causæ, & concludunt: "Itaque cum Maximum Episcopum receperunt in communionem nostra Consortia, quoniam „eum à Catholicis constitit Sacerdotibus Ordinatum, nec ab Episcopatus Constantinopolitani putavimus petitione removendum". Profitentur appellantem Maximum à se admissum & continuatum in Episcopali communione, idque ante inchoatum retractatorium Iudicium: Continuatum in Episcopatus possessione, & admissum ad ejusdem petitionem, seu examen petitorium. Epistola exstat apud Jacobum Sirmondum post appendicem Theodosiani Codicis.

Eodem modo cum sancto Joanne Chrysostomo processit Innocentius primus. Etenim acceptis Theophili Alexandrini Patriarchæ Synodali relatione, & sancti Joannis adversùs illam appellatione, rescripsit ad Theophilum: "Frater Theophile, nos „& te & Fratrem nostrum Joannem communionis nostræ esse „decrevimus, sicut & prioribus in literis apertè satis expressimus. „Et nunc in sententia nostra & voluntate perdurantes, rursùs eadem scribimus. Et quotiescumque scripseris, nisi debitum sequatur conveniensque judicium, propter ea quæ magno cum „dedecore sunt gesta, possibile non est nos à Joannis communio„ne recedere. Itaque si conscientiæ confidis, tu quoque judicio „occurre ad Synodum proximè in Christo celebrandam, & illic „juxta Nicæni Concilii Canones & Decreta contende. Alios quip„pe Canones Romana non novit Ecclesia". Priores ejus literæ latent aut perierunt. Has nobis custodivit Palladius Helenopolitanus Episcopus in Dialogo cum Theodoro, Romanæ Ecclesiæ Diacono, de Actis sancti Joannis. Addit Theophili, ac ejus apud hortos Ruffinianos Synodi judicium fuisse à Pontifice irritatum atqu-

atque caſſatum. Rectiùs dixiſſet fuiſſe ſuſpenſum. Caſſatio enim fieri non poterat, niſi in retractatorio Judicio.

Innocentius igitur appellantem Joannem mox ante omnem audientiam continuavit in Epiſcopali communione, & Theophilum evocavit cum ipſo Romam ad cauſſæ retractationem. Palladius laudat Theotecnum, Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Presbyterum, exuli Joanni fideliſſimum, & proſequitur: " Cui & ipſi ,,communionis literas, & ad Epiſcopum Joannem, & ad omnes ,,ei communicantes Epiſcopos Innocentius tradens, orabat cum ,,lachrymis, ut patienter tolerarent, cum opem ipſe ferre non poſ- ,,ſet, eò quod nonnulli obſiſterent potentes Adverſarii, Eccleſia- ,,ſticæ pacis inimici". Verſatilis quippe Theophilus per iſtam ipſam Imperatricis Eudoxiæ violentiam, quâ apud hortos Ruffinianos omnia egerat, jam impediebat ſuam etiam Romanam evocationem, & retractatorium iſthic Judicium. Hinc tandem per Honorii Auguſti authoritatem Innocentius coëgit hujus Collegam & fratrem Auguſtum Arcadium, ut intra Occidentale Imperium permitteret indici Synodum Theſſalonicenſem: Et compelleret eò accedere, aut invitum adduci ipſum etiam Theophilum. Et ſuis ad iſtam Synodum Legatis Vicariis inter alia Mandata dedit hoc Commonitorium: "Non oportere Joannem judicium ingredi, niſi ,,illi priùs Eccleſia, communioque redderetur, ut omni dilationis ,,occaſione ſublatâ, ſuâ ſponte Concilium poſſet ingredi". Iuſſit ſpoliatum reveſtiri ante omnia, atque armari, ut non nudus ac inermis, ſed veſtitus atque armatus cum veſtito ac armato Theophilo poſſet pro juſtitia decertare, & ſuam cauſam defendere. Et hæc omnia juxta Nicænos Canones. Id eſt, Sardicenſes. Ita Innocentius diſertè teſtatur in literis ad Clerum ac Populum Conſtantinopolitanum. Theophilus Joannem ex Antiochenis Canonibus damnarat: Hinc ipſum per Sardicenſes, iſtorum circumductores, Innocentius voluit reparari. Ita amplè demonſtrat Palladius. Et hoc Innocentii judicium probavit atque firmavit omnis tandem etiam Orientalis Eccleſia. Etenim & Theophili Succeſſor Cyrillus, & ipſius Joannis intruſus Succeſſor Atticus ejus nomen retulerunt in Epiſcopalia Dypticha, & omnis tandem Oriens in Sanctorum tabulas.

Eodem modo magnus Leo tractavit Theodoretum, Euſebium Doryleenſem, alioſque per Latrocinium Epheſinum degradatos,

ac ad se appellantes Episcopos. Et ejus factum probavit atque admisit plena Chalcedonensis Synodus. Theodoretum, uti revestitum, admisit ad Episcopalem consessum ac suffragium, at non nisi post plenè retractatam caussam reparavit. Quid igitur miri, quod idem Pontifex eodem jure tractarit Gallicanum Antistitem Chelidonium? Plurima sunt hujusmodi authentica exempla. Hæc abundè sufficiunt, ut revincant Paschasii Quesnelli calumniosam Scriptiunculam de tanto Pontifice. Hanc in rem quidam adducunt Ephesinam etiam Synodum, quæ Hæresiarcham Nestorium, licet à Celestini Pontificis judicio provocasset, appellavit religiosissimum Episcopum, & advocavit ad Synodalem consessum. Existimant Sardicenses Canones obtinere etiam in provocantibus à summi Pontificis sententia ad generale Concilium. Et certè Hæresiarcham Eutychetem, qui à magni Leonis judicio provocarat, ita tractavit Dioscorus in secundo Ephesino Concilio. At gravissimè errant. Etenim Romani Pontificis Judicia sunt omninò suprema, atque ita in illis nullus est appellationi locus, sed soli gratiosæ Revisioni. Et provocans revestiri non potest, nisi post victoriam in retractatorio Judicio. Quare ista Nestorii intitulatio fuit ex causis dispensatoria. Eutychetis admissio fuit una ex Dioscori prævaricationibus.

Obstare his videtur authoritas sancti Nicolai primi Pontificis, rescribentis ad Synodum Suessionensem: "Porrò si quispiam Se-„dem Apostolicam, per Sergium sanctæ memoriæ Papam, Ebbo-„nem quondam Archi Episcopum indignum Clericali communio-„ne sanxisse perhibet, noverit quoniam talem Sedes Apostolica „debuit Ebbonem, donec Synodali examine caussa ejus discutere-„tur, habere, qualem ab aliis habitum non ignorabat". Confirmat ex quinto Nicæno Canone, atque prosequitur: "Donec „igitur authoritate suâ de hujusmodi pusillanimitate, aut conten-„tione, aut alio quolibet vitio examinatio vel dijudicatio prove-„niret, Apostolica Sedes nihil agere debuit, nisi quod egit. Vi-„delicet ut ab aliis abjectum, ipsum nequaquam indiscusè suscipe-„ret. Præcipuè cum prædictus Ebbo non quasi pro depositione „sua queritans, & legitimè restitui volens examine præcedente, „Sedem Apostolicam appellaverit, sed à contumacibus suasus, & „his junctus, repentè & reconciliari ab ea, & Pallio donari quæ-„rens, & quasi Episcopus inter Episcopos, nullà caussæ suæ dis-
cussione

„cussione præveniente, communicari poscens, ad eandem summam „Sedem accesserit, à qua, jam reprobatus ab aliis, meritò debuit „reprobari, donec supplex ab ea sese Canonicè posceret adjuvari. „Nam constat, ut sanctus scribit Papa Gelasius, uniuscujusque „Synodi Constitutum nullam magis exequi Sedem præ cæteris „oportere, quàm primam".

Respondeo Nicolaum Pontificem exponi à semetipso. Etenim Ebbo non Romanam Sedem appellans, & ab ipsa juxta Canones adjuvari, ac sibi illatas tolli injurias supplicans, sed turbidus, ac adversùs sui damnatricem Synodum protervus accessit, volens ipsam sperni ut contumeliosam, & sese sine omni examine admitti ut Canonicum Episcopum, & Pallio donari. Hoc meritò admittere detrectavit Sergius II.: Idque ob quintum Nicænum Canonem. Meritò addidit sanctus Nicolaus, quod Romana Sedes quemque Episcopum aut fidelem debeat agnoscere talem, qualis est factus ab aliis: Utique à suo Episcopo aut Synodo. Quod alium agnoscere aut facere non possit, nisi præcedente examine. Quod omninò verum est etiam de appellantibus. Non totius caussæ retractatorium ac definitivum, sed aliquod summarium debet præcedere judicium, quo Pontifex censeat appellationem admittendam, & procedendum ad plenam retractationem. Hinc supra in literis ad Imperatorem Theodosium dixit nobis de appellante Maximo Cynico sanctus Ambrosius: "Maximum Episcopum recepe„runt in communionem nostra Consortia, nec ab Episcopatus „Constantinopolitani putavimus petitione removendum". Et de Nicolai Pontificis recto sensu nequaquam est ambigendum. Etenim ipse jam dicto juxta Sardicenses Canones modo tractavit Appellantem Rothaldum Episcopum Suessionensem.

Secunda Paschasii Quesnelli in sanctum Leonem calumnia est, quod in isto circa appellantem Chelidonium actu sit prævaricatus quintum Nicænum Canonem. Quod alienum damnatum irregulariter admiserit. Est ipsissima Eusebianæ Factionis ac Philippo-Politani Conventiculi in sanctum Iulium Pontificem contumelia, de qua ipsum Conventiculum in suis Synodalibus literis: "Iulium „urbis Romæ, Hosium" Cordubensem, "& Protogenem" Sardicensem, "& Gaudentium" Naxitanum, "& Maximinum à Tre„veris damnavit omne Concilium secundùm antiquissimam legem, „ut authores communionis Marcelli, & Athanasii, cæterorumque

 scelera-

„ſceleratorum" laudat Apoſtolicam Eccleſiæ legem, quæ unius Epiſcopi aut Synodi damnatum vetat admitti ab aliis. Agit non de plenæ ac firmæ per retractatorium Judicium communionis reſtitutione, ſed de ſola momentanea ante iſtud communione, de ſola reveſtitione ſpoliati, ipſum armante ac præparante ad retractatorium prælium. Hanc quippè ſolam ſancto Athanaſio ac aliis appellantibus Epiſcopis Julius impenderat. Hoc ipſum opus in Magno Leone damnat Paſchaſius Queſnellus. Proindè viderit, quomodò ſe ſecernat à Philippo Politano Conventiculo.

Tertia ejus in Magnum Leonem calumnia eſt, quod Chelidonium ſine Hilarii venia admiſerit in gradum. Quod imitari debuiſſet Romanæ Eccleſiæ Presbyteros, qui Marcioni, per ſuum Patrem ac Epiſcopum Sinopenſem damnato, noluerunt vel Laicam communionem reddere ſine iſtius venia. Quidam cenſent hanc R. Patris Paſchaſii Queſnelli doctrinam non eſſe penitùs deviam, utpote quam in ſecundo libro de concordantia Catholica tradit etiam Nicolaus Cardinalis Cuſanus: "Si dicis Papam „Subditos Epiſcoporum abſolvere & ligare, dico idem in aliis, „quando conſenſus Propriorum intervenit. Actus enim aliter „nullus per conſenſum aut ratificationem proprii Sacerdotis in „hac materia validus efficitur. Cum ergò uſu communi hoc „ſit introductum, & ex uſu conſenſus elicitur, patet quod „efficacia hujus vigorem ex conſeuſu recipit. Cum enim nul„lus teneatur obedire, niſi in conceſſis à Canone, & cum non „reperiatur Canon alicujus Concilii, Papam hoc poſſe appellatio„ne nulla interpoſita, oportet ad conſuetudinem, uſum, & con„ſenſum illud reſolvere. Papa enim non habet à Canone, quod „lædere poſſit Juriſdictionem Epiſcoporum. Quia eſſet ordinem „turbare". Ejuſdem mentis olim fuit Henricus Leodienſis Epiſcopus, ob neſcio quem ſuum Parochianum Romæ abſolutum Gregorio ſeptimo ſcribens "mordaci invectiva, tamquam Apo„ſtolicæ Sedi non eſſet authoritas, quoſcumque & ubicumque „vult ligare & abſolvere". Reſpondeo hæc non ſpectare ad noſtram quæſtionem, idcòque ab illis nullas Paſchaſio Queſnello præberi ſuppetias. Præfati enim Doctores agunt de ſolutione citra appellationem facienda per gratiam; quod appellatas cauſſas Papa poſſit retractare ac definire, & nata ab illis vencula in quovis homine per juſtitiam ſolvere, palam profitentur. Et tamen

ad

ad Henricum istum rescripsit laudatus Gregorius : "Intelligas te „aut præsumptionis spiritu, aut ignorantiâ contra authoritatem „sanctæ Romanæ Ecclesiæ verba jactasse, quasi imitando Orien-„tales, qui contra beatum Papam Julium obloqui præsumpserunt, „eò quod ipse sanctissimum Athanasium Patriarcham sine consen-„su eorum absolverat". Affirmat ipsum ruere in Philippo-Politanam & Schismaticam Eusebianæ factionis audaciam. Et rectè affirmat. Quod enim Apostolica Sedes quorumvis Episcoporum ac Synodorum judicia, etiam justa, possit per rationabilem gratiam solvere, mox audiemus à sancto Pictaviensium Antistite Hilario. Et ostendi possit pluribus exemplis ac testimoniis. Proinde istud tanti Pontificis de isto Henrico, non ignobilis Sedis Episcopo, Judicium lòngè potiori Jure cadit in R. Patrem Paschasium. Audiamus & faciamus sequentia Gregorii verba : " Tibi deinceps „caveas, ne hujusmodi contra nos temeritate rescribas, sed potiùs „ad documenta sanctorum Patrum, quæ te loqui & scribere do-„ceant, humiliter recurras". Marcionis negotium statim discutietur.

Quarta Paschasii Quesnelli in magnum Leonem calumnia est hæc : " Quartò denique in Canones Leo peccasse videtur, cum „per Imperatoriam Sanctionem Gallicanæ Ecclesiæ consuetudini „derogare primus tentavit, illudque à Valentiniano tertio Edi-„ctum elicuit". Quintò Canonibus adversari censet hæc præsertim Edicti verba : " Ne quid tam Episcopis Gallicanis, quàm „aliarum Provinciarum liceat sine viri venerabilis Papæ urbis æter-„næ authoritate tentare, sed illis, omnibusque pro lege sit, quid-„quid sanxit vel sanxerit Apostolicæ Sedis authoritas". Verùm quibus Canonibus, cui Gallicanæ Ecclesiæ consuetudini adversatur istud Edictum? Aliud sanè huc usque credidit Gallicana Ecclesia. Sanctus Leo fecit adversùs Hilarium, quod contra Pelagianos fecisse sanctum Bonifacium Pontificem scribit in libro contra Collatorem beatus Prosper : " Non solùm Apostolicis, sed „etiam Regiis utebatur Edictis".

Horrenda est hæc Paschasii Quesnelli conclusio : " Quis non „videat Leonem nostrum talia molientem Gallicanarum, immò „omnium Ecclesiarum statum aliter, quàm more solito ordinasse, „ut querebatur Hilarius ? Dum, inquam, communionem suam „Episcopo Canonicè deposito irretractatâ caussâ ultrò impertit; dum

Judicii

„Judicii Synodalis sententiam in Episcopum legitimè accusatum & „convictum pronunciatam infringit; dum caussam extra Provin„ciam iterato examini subjicit; dum deniquè sæculares Potestates „adversùs Hilarium, totamque Ecclesiam Gallicanam commovit. „E contra verò planum est sanctum Hilarium, cum Pontificis con„cilio contradixit; cum non exspectata ejus sententia, gregem „suum bonus Pastor quanto ciùs revisurus, abscessit"; cum communioni "Chelidonii", quem cum tantis viris damnaverat, conjungi nullatenùs acquievit, "ut scribit vitæ ejus author", etiam cum vitæ discrimine; "non novis præsumptionibus Ecclesiarum „statum & concordiam Sacerdotum turbasse, sed religiosè ser„vasse, nec eum deseruisse tramitem semper inter Majores & be„ne tentum, & salubriter custoditum, quod objicit sanctus Leo, „sed eum potiùs ab aliis desertum vigore Apostolico vindicavit".

CAPUT XVIII.

Discutitur conclusio R. P. Paschasii Quesnelli.

Everendus P. Paschasius Quesnellus sua in magnum Leonem elogia conatur concludere glorioso, ac jam audito Epiphonemate. Adducit varios Canones, qui ab uno Episcopo ligatum vetant ab alio solvi, & istiusmodi solutionem sanciunt esse ejusdem scabiei attractivum Attentatum, atque concludit: "Quantò consultiùs igitur imitatus es„set sanctus Leo Ecclesiæ Romanę Proceres, quos olim Marcion Hæ„resiarcha, à proprio Patre Episcopo Ecclesiâ pulsus, adiens ut „Ecclesiasticæ communioni restitueretur, nunquam hoc ab eis „obtinere potuit, teste Epiphanio, Hæresi quadragesimâ secun„dâ, quæ est Marcionistarum, sed hac ab illis responsione re„pulsus est". Nos, "inquiunt", injussu venerandi Patris tui facere illud non possumus. Una siquidem fides, & animórum una consensio. Neque contra spectatissimum Collegam, Patrem tuum quidquam moliri possumus. "Ita Clerici Romani, Seniores, „ab Apostolorum Discipulis edocti, ut ait Epiphanius, traditionem „Apostolicam violare nefas ducebant". Rursus respondeo hæc esse

se ipsissima Philippo-Politana Eusebianæ Factionis dogmata. Etenim scelerata Factio non ob alium criminis fucum præsumpsit in sanctum Julium Pontificem, ac sanctum Maximinum Treverensem Episcopum, splendidissimam ac firmissimam totius, Gallicanæ præsertim, Ecclesiæ columnam, lattare degradationis convitium, quàm quod ille, quintum Nicænum Canonem prævaricatus, damnatum à Tyria ac Antiochena Synodo Athanasium admisisset in suam communionem, hic verò istius prævaricationis fuisset consultor atque incentor. Immò sunt ampla istorum dogmatum augmenta. Etenim Romano Pontifici non dumtaxat in Synodalia aliorum Patriarcharum judicia authoritatem abnegant, sed etiam in Provinciales Synodos suarum Diœcesium.

Romani Cleri in Marcionem opus est discutiendum. Audiendus est ex integro sanctus Epiphanius: " Marcion fuit genere Ponticus, ex ea parte quæ Heleno-Pontus dicitur, oppido Sinope. „Qui initio vitæ castitatem præ se ferens, Monachorum Instituta „professus est: Parente natus Catholicæ communionis Episcopo. „Postea cum Virginem quamdam adamasset, ac fraudibus pellexisset, à cælestis vitæ spe illam juxta ac semetipsum dejecit. Ob „hunc igitur incæstum ab ipso Parente est pulsus Ecclesiâ: Viro „comprimis Religioso, ac veritatis amore flagrantissimo, & in „hac Episcopalis muneris administratione præstanti. Cui cum „Marcion diù multùmque supplicasset, ac pœnitentiam postulasset, hanc à Patre precibus nullis obtinuit. Vehementem siquidem ex ea re dolorem optimus senex & Episcopus cœperat, „quod non ille solùm excidisset, sed & ignominiam sibi ac dedecus imposuisset. Ergo ubi se nullis artibus eblandiri posse quod „cuperet animadvertit, Popularium suorum probra ac ludibria „non sustinens, clam ab oppido secessit, ac Romam post Hygini „Papæ obitum sese contulit. Eò statim ac Marcion pervenit, ac „Seniores adiens, qui ab Apostolorum Discipulis edocti adhuc „supererant, ut in communionem admitteretur ab ijs frustra petiit. Quamobrem exstimulatus invidiâ, quod non Principem „illic locum, ac ne Ecclesiæ quidem aditum impetrasset, ad impostoris Cerdonis hæresim confugere induxit in animum". Et infra: " Marcion palam Seniores alloquens inquit, Cur me recipere noluistis? Responderunt illi: Nobis injussu venerandi Patris tui facere istud non licet. Una siquidem fides est, & ani-

„morum una consensio. Neque contra spectatissimum Collegam „Patrem tuum moliri quidpiam possumus. At ille vehementiùs „excandescens, ac superbiâ & invidiâ percitus Schisma conflavit, „ac privatam hæresim est architectatus. Et ait: Ecclesiam ve„stram ego dissociabo, ac in eam Schisma sempiternum immit„tam".

Verùm longè alia in Præscriptionum libro scribit Tertullianus: "Constat Marcionem ac Valentinum neque adeò olim fuisse, An„tonini ferè Principatu, & in Catholicæ primò doctrinam credis„se apud Ecclesiam Romanensem, sub Episcopatu Eleutheri Be-
Cap. 30. „nedicti. Donec ob inquietam semper eorum curiositatem, quâ „fratres quoque vitiabant, semel & iterum ejecti, Marcion qui„dem cum ducentis Sestertiis, quæ Ecclesiæ intulerat, novissimè „in perpetuum discidium relegati, venena doctrinarum suarum „disseminaverunt. Postmodùm idem Marcion pœnitentiam con„fessus, cum conditioni sibi datæ occurrit, ita Pacem recepturus, „si cæteros, quos perditioni erudisset, Ecclesiæ restitueret, mor„te præventus est". Notanda est vox, "Constat". Potenter suadet hanc Tertulliani de Marcione relationem esse authenticam & veram. Et certè Tertullianus fuit vicinissimus istis temporibus.

Affirmat primò, quod Marcion apud Romanam Ecclesiam crediderit, adeòque & baptizatus fuerit. Secundò, quod ingenio inquietus sit lapsus in hæresim. Utique Cerdonis. Tertiò, quòd istius erroris tandem Doctor evaserit, ac multos vitiarit. Utique post secundum lapsum. Quartò, quod semel & iterum fuerit ejectus è communione Ecclesiæ, ac bis per pœnitentiam receptus in Sacramentalis Pacis, seu Reconciliationis gratiam. Quintò, quod ob tertium lapsum sit relegatus in perpetuum discidium. Sextò, quod etiam tunc pœnitentiam egerit, ac fuerit recipiendus in præfatam gratiam. Eâ tamen conditione, "si cæteros, „quos perditioni erudierat, restitueret Ecclesiæ". Septimò, quod conditionem acceptaverit, sed ab ipsâ explendâ fuerit præventus per mortem. Est igitur defunctus in pœnitentia.

Notanda sunt hæc verba: "Marcion quidem cum ducentis Se„stertiis, quæ Ecclesiæ intulerat, novissimè in perpetuum disci„dium relegatus". Docent nos plura benè notanda. Primò, quod Marcion Romæ non solum Baptisma acceperit, sed insuper fuerit evectus.

evectus in Clerum. Etenim Romanæ Ecclesiæ Populus nunquam, juxta primitivum Hierosolymitanæ ac Alexandrinæ Christianitatis morem, in communi vixit, adeòque nec baptizati illic unquam omnia sua intulerunt Ecclesiæ. Istiusmodi illatio non fiebat, nisi ab evectis in Clerum. * Ab illis omninò fiebat. Non dumtaxat Romæ, sed in plurimis Ecclesiis. Omnis enim sub cælo Clerus, licet non eandem domum & mensam, olim tamen aliquid communis vitæ habuit, ideoque omnia sua ponebat ad pedes sui Episcopi, singulis juxta Ministerii merita distributuri divisiones mensurnas, & sportulas. Quæ inferendi forma postmodò transivit in Monasteria. Secundum est, quod Romana Ecclesia Marcioni nec in primâ nec in secundâ, sed dumtaxat in tertiâ ejectione reddiderit sua Sestertia. Quia nempe prima & secunda erant sola excommunicatio, at verò tertia ejectio fuit degradatio: Perpetuum discidium à Clero. Degradatus omni istarum distributionum jure excidebat, ideoque ipsi reddebatur illatum patrimonium. Tertium est, quod Marcion etiam post perpetui discidii inflictionem egerit pœnitentiam, & Pacis addictionem acceperit. Nempè Pacis seu communionis Laicæ. Quartum est, quod primitiva Ecclesiæ disciplina, quæ solemnem pœnitentiam ac reconciliationem iterari vetuit, iterari omninò permiserit privatam. Etiam de gravibus criminibus. Verùm hæc omnia non faciunt ad præsens Propositum.

Sanctus Epiphanius Apocryphis quandoque credidit. Lucet ex illis, quæ scribit de Meletiano schismate. Quod etiam circa Marcionem fuerit nimium credulus, fortiter suadet ab ipso appositus Marcioni Monachatus. Quod enim sanctus Antonius sit primus Monasteriorum authôr, disertè tradit in ejus vita sanctus Athanasius. Anteà Ægyptus paucos hinc inde prope proprium pagum aut domum Solitarios habuit, nullum Cœnobitam. Quod verò idem Athanasius cœperit primus Monachos in Clerum assumere, atque ita contemplativam vitam cum activa jungere, affirmat in ejus Elogio sanctus Gregorius Nazianzenus. Et de Pontica Diœcesi scribit Hermias Sozomenus: "Apud Armenios, Paphlagones, „& Ponti accolas Eustatius Sebastiæ in Armenia Episcopus Mo„nasticæ conversationis Author fuisse dicitur". Item quod ante sanctum Athanasium, ac ejus Successorem Petrum, qui appellationis prosequendæ causâ accesserunt almam Urbem, nullus illic Monachus

Orat. 21.

L.3.C.15.

Monachus apparuerit, testatur in litteris ad sacram Virginem
Epist. 16. Principiam sanctus Hieronymus. Sunt tamen argumenta non irrefragabilia. Etenim sanctum Jacobum Nisibenum Episcopum, unum è Nicænæ Synodi Patribus, ideòque Athanasio longè seniorem, Theodoretus in Monastica historia testatur antea fuisse Monachum. Et uti quidam in Ægypto ante Antonium, ita ante Eustatium pauci hinc inde in Ponto possint fuisse Solitarii. Et ex istis Marcion possit à Patre Episcopo fuisse evectus in Presbyterum.

Cap. 1.

Interim qualiscumque sancti Epiphanii relatio nequaquam evertit sancti Petri Privilegium. Absit. Immò potentissimè confirmat. Affirmat enim Marcionem à Patris Episcopi sententiâ appellasse Romam, & accessisse. Idque post mortem Hygini Pontificis: Vacante tunc Sede. Dudùm ante Pontificatum Zephyrini. Ejus peccatum erat mœchia; & quidem cumulata cum sacrilegio. At verò usque ad Zephyrini Papatum omnis sub cælo Ecclesia tria crimina reservabat Christo Domino: Idololatriam, Homicidium, & Mœchiam. Istorum patratores compellebat ad perpetuam totius vitæ pœnitentiam: Et nec exeuntibus largiebatur Sacramentalis reconciliationis viaticum. Eos, suis commendatos suffragiis, transmittebat ad summum nostrum in Dei Patris dextera Pontificem, ab ipso judicandos, solvendos aut alligandos. Sanctus Zephyrinus est primus Author novæ tunc clementiæ, de qua scribit lapsus ad Montanum Tertullianus in libro de pudicitia: "Pontifex Maximus, Episcopus Episcoporum „edicit, Ego & mœchiæ & fornicationis delicta pœnitentiâ fun„ctis dimitto". Hinc igitur de Marcionis patre, Sinopensi apud Ponticos Episcopo, scribit sanctus Epiphanius: "Cui cum Mar„cion multùm ac diu supplicasset, ac pœnitentiam postulasset, „hanc à Patre precibus nullis obtinuit". Eadem de causa Romanus Clerus ne Ecclesiæ quidem aditum Marcioni aperuit, sed Patris de ipso sententiam plenè confirmavit. Quod nempe mœchia, præsertim sacrilega, tunc esset crimen reservatum Christo Domino. Non ex authoritatis defectu, sed ex rigore disciplinæ.

Cap. 1.

Notanda sunt sancti Epiphanii de Marcione verba: "Quam„obrem exstimulatus invidiâ, quod non Principem illic locum, „ac ne Ecclesiæ quidem aditum impetrasset, &c". Edicunt Marcionem

cionem non simplicem Monachum, sed omninò fuisse Sinopensis Ecclesiæ Presbyterum, ac à Romana Ecclesia expostulasse non solius Laicæ communionis, sed etiam Presbyteralis honoris restitutionem. Istum honorem sanctus Epiphanius omninò intelligit per "Principem locum". Major enim Clerus, nempe cum Episcopo Presbyteri, in sacro Tribunali simul sedebant, uti Principes ac Senatores Ecclesiæ. Proinde Epiphanius palam affirmat Marcionem & communione & gradu fuisse à Patre Episcopo exutum, & pro utroque appellasse & accessisse Romanam Ecclesiam. Erat superbiæ ac præsumptionis plenissima, & Apostolicis Canonibus adversissima audacia. Etenim Apostolus de Episcopis ac presbyteris disertè sanxit: "Oportet Episcopum sine crimine esse". Præsertim sine flagitio. Et quidem patrato post acceptum Ordinem. Hinc igitur Romanus Clerus paternam sententiam meritò confirmavit in Marcionem, & ipsum exclusit non solùm à gradu, sed insuper ab Ecclesiæ aditu.

Hæc sunt Sensa sancti Epiphanii. Et ex ipsis discimus, quod istis etiam primitivis Ecclesiæ temporibus Orientalis Ecclesia à suorum Episcoporum Judiciis appellaret atque accederet Romanam Cathedram Nec soli Episcopi, sed etiam Clerici. Et quidem Marcion à Sinopensis Episcopi sententia non ad Amaseni Metropolitæ, immò nec ad Cæsaræensis sui Exarchi Tribunal aut Synodum, sed immediatè provocavit ad Apostolicam Romanæ Ecclesiæ Cathedram. Et accessit. Quàm eximium ac momentosum pro Romanarum Appellationum antiquitate & amplitudine sit hoc exemplum, ipsa res altissimè clamat. Orientalibus non dumtaxat Episcopis, sed & Clericis permittit præteriri Metropolitam ac Exarchum, adeoque & Patriarcham, & Romanum Pontificem immediatè non dumtaxat invocari, sed & accedi. Et istam consuetudinem stabilivit Sardicensis Synodus. Vacans Romana Ecclesia tunc regebatur à Presbyteris, qui Apostolorum Discipulos viderant atque audiverant, Ecclesiasticam disciplinam ab ipsis edocti. Ex quo lucet, quod Romana Appellatio omninò ab Apostolis, immò & ab ipso Christo Domino ducat originem. En per qualia exempla R. Pater Paschasius Quesnellus conetur ac speret ipsam evertere.

Difficultatem faciunt hæc Romani Cleri ad Marcionem verba; "Nobis injussu venerandi Patris tui facere istud non licet.

„Neque contra ſpectatiſſimum Collegam Patrem tuum moliri „quidquam poſſumus". Videntur profiteri, quod non propter diſciplinæ rigorem, ſed propter authoritatis inopiam ita egerint. Nam diſciplinæ rigor poſtulatam à Marcione gratiam nec ad Patris juſſum permiſiſſet. Videntur profiteri iſtud ipſum, quod poſtmodo Antiochena Euſebianæ factionis Synodus ſcripſit ad Sanctum Julium Pontificem : "Inconcuſſam authoritatem ha„bet quælibet Synodus, & contumelioſè agitur cum Judice, „cujus judicium ab aliis examinatur". Eadem Romani Cleri verba urget Joannes Launojus, & ex ipſis confidit ſe de ſancto Apoſtolo Petro glorioſum triumphare. Reſpondeo iſtam Euſebianam ac ſchiſmaticam regulam abunde revinci à Reſcripto laudati Pontificis. Aliud eſt quamcumque ſententiam retractari à ſuperiori Judice, aliud eſt juſtam ſententiam ab ipſo circumduci & exſufflari : Solum poſterius eſt inferioris Judicis contumelia. Ex Apoſtolico enim Canone Nicæna Synodus ſanxit à ſuperiori Judice non eſſe ſolvendum vinculum, niſi quod proceſſerit ex inferioris Judicis puſillanimitate, contentione, aut alio vitio. At verò data à Patre Epiſcopo in filium Marcionem ſententia erat undequaque juſtiſſima : Hinc Romanus Clerus rectè repoſuit ipſam à ſe ſine illius juſſu non poſſe ſolvi: Juſtè enim ligatum reum remitti oportet ad juſſum ad beneplacitum ligantis.

Et hæc quidem ſolutio poſſit videri ſufficiens. Attamen res eſt penitiùs introſpicienda. Notanda ſunt hæc ſancti Epiphanii verba : " Marcion exſtimulàtus invidiâ, quod non Princi„pem illic locum impetraſſet". Palam edicunt, quod Marcion Preſbyteralis honoris reſtitutionem non ſimpliciter, ſed illic Romæ obtinere poſtulaverit : Quod poſtularit Preſbyter incardinari in Romanam Eccleſiam. " Etenim ſuorum Popularium „probra & ludibria non ferens", ex Sinopenſi civitate clam diſceſſerat, ideòque nunquam volebat eò redire. Voluit Romæ traducere vitam. De alma enim Urbe Cornelius Tacitus in Annalibus rectè ſcripſit : " Quò cuncta undique atrocia atque pu„denda confluunt, celebranturque". Hinc igitur etiam Marcion illuc non dumtaxat confluere & manere, ſed etiam celebrari voluit : Eſſe de Clero, & quidem Princeps ac Preſbyter. Et huc reſpexit, dum in hæreſim prolapſus, palam, ideſt, impudenter

Lib. 15. Cap. 44.

pudenter ac sine fronte, dixit ad Clerum: "Cur me recipere „noluistis"? Et Clerus reposuit: "Nobis injussu venerandi Pa„tris tui facere istud non licet. Contra spectatissimum Col„legam Patrem tuum moliri nihil possumus". Sensus est: Nec justissimam tui Patris de te sententiam circumducere, nec te, licet integer esses, in nostrum cardinem sine ejus jussu possumus admittere. Quia nempe Apostolicus Canon alienum Clericum sine proprii Episcopi jussu ac litteris vetat ab alio Episcopo incardinari in suam Ecclesiam. Istum Canonem tunc omnino servabat etiam Romana Ecclesia. Et hinc in hæreticum ac barbarum furorem versus Ponticus Marcion respondit: "Ec„clesiam vestram ego dissociabo, ac in eam sempiternum Schis„ma immittam". Sensus est lucidus: Quia me non vultis habere Presbyterum, equidem Romæ permanebo, futurus vobis perpetuus hostis, & vestræ Ecclesiæ crudelis lacerator. Uti Martinus Lutherus Papatum ac Apostolicam Sedem penitus suffocare, ita Marcion minatus est ipsam lacerare sempiterno schismate. Et certè permansit Romæ. Hinc enim de sancto Polycarpo scribit in Ecclesiasticorum Scriptorum catalogo sanctus Hieronymus: "Polycarpus, Ecclesiam in Urbe regente „Aniceto, Romam venit, ubi plurimos credentium, Mar„cionis persuasione deceptos, reduxit ad fidem. Cumque ei „fortuito obviam fuisset Marcion, & diceret, Cognoscis nos, „respondit: Cognosco Primogenitum Diaboli". Hygino successit Pius, Pio Anicetus: Et Pius sedit per novem annos. Quare vides, quod Marcion Romæ firmus permanserit, & pertinaciter perrexerit lacerare Ecclesiam. Hæc sunt Sensa sancti Epiphanii: Et quod Romanis Appellationibus non detrahant, sed ipsis dent lucidissimum testimonium ac patrocinium, est penitus manifestum.

Notanda sunt item verba, quibus Romanus Clerus Marcionis patrem appellat "Spectatissimum Collegam". Ostendunt fuisse eximium Episcopum, ac notissimum Romanæ Ecclesiæ. Nec ambigendum est, quin & ipse de filii criminibus, de suo in ipsum Judicio, ac frivola ejus appellatione & fugâ relationes Romam transmiserit. Proinde & ipse agnovit ac veneratus est istas Appellationes: Agnovit retractatorium judicium non necessario esse faciendum in propria Provincia, sed fieri omnino

nino posse in alma Urbe. Prout placuerit sapientissimo Romani Episcopi arbitrio. Hinc item discimus, quod viduatæ Romanæ Ecclesiæ Clerus appellationes tunc admitteret, ipsasque retractaret, ac definiret. Quod ipsum lucidè demonstrat ejusdem per sancti Fabiani Pontificis Martyrium vacantis Ecclesiæ Clerus in Rescripto ad sanctum Cyprianum : " Quod „autem pertinet ad Privatum Lambesitanum, pro tuo more „fecisti, qui rem nobis sollicitam nuntiare voluisti. Omnes „enim nos decet pro corpore totius Ecclesiæ excubare. Sed nos „etiam ante litteras tuas fraus callidi hominis latere non potuit.
Epist. 30. „Nam cum antehac quidam ex ipsius nequitiæ cohorte venisset „Vexillarius Privati, & furto ac fraudulenter litteras à nobis elicere curaret, nec quis esset latuit, nec litteras, quas volebat, „accepit". Privatus Lambesitanus Episcopus fuerat à Donato, sancti Cypriani Antecessore, damnatus ac degradatus : Et ejus sententiam in appellantem hominem sanctus Fabianus confirmaverat. Hinc ille post Pontificis mortem studuit circumducere utrumque judicium : Romam misit suæ cohortis Vexillarium, qui viduatum Clerum in istam circumductionem circumscriberet. At fraudulentia non successit. Interim hinc etiam vides Africanos quoque Episcopos semper Romam provocasse : Nec dumtaxat ad Dominum Papam, sed etiam ad viduatum Clerum. Item vides istas appellationes non in Africa fuisse retractatas, sed in alma Urbe. Hæc suo loco demonstrabuntur largiùs.

Quæstio est, Quomodò Marcion potuerit talia, sacris Canonibus palam obvia, à Romana Ecclesia postulare? Erat Ecclesiasticæ regulæ ac disciplinæ peritissimus : Quo igitur titulo aut fuco postulavit impossibilia? Respondeo hunc nodum solvi à Commentario, quem Synodalibus Sardicensis Concilii litteris subdunt fragmenta sancti Hilarii Pictaviensis Episcopi : "Quam opportunitatem nacti Ursacius & Valens, Romanæ Plebis Episcopum adeunt, „recipi se in Ecclesiam deprecantur, & in communionem per ve„niam admitti rogant. Julius ex consilio veniam, quam orabant, „impertit, ut cum lucro Catholicæ Ecclesiæ vires quoque detra„heret Arianis, cum eos, qui veritatem ante turbaverant, con„silii hujus & audaciæ pœnitentes, in communionem Catholi„cam per veniam reconciliatæ pacis admitteret". Ex his vides duplicem lapsi, etiam Clerici ac Episcopi, reparandi formam es-

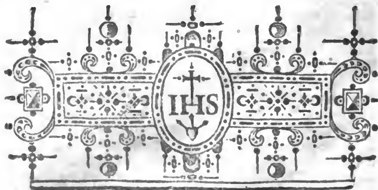
se

ſe antiquiſſimam : Nempe reparationem per juſtitiam, ac reparationem per diſpenſatoriam gratiam. Certè Julius non eſt primus Author hujus clementiæ, ſed etiam in hoc articulo ſequutus priorem Romanæ Eccleſiæ conſuetudinem. Eandem igitur gratiam poſtulavit Marcion. Quaproptet omnem iſtam authoritatem agnovit in Romana Eccleſia : Authoritatem non dumtaxat ſolvendi quæcumque Epiſcoporum ac Synodorum judicia, ſed etiam quoſlibet ſub cælo Clericos transferendi in ſuum cardinem. Et per juſtitiam & per gratiam. At Romanus Clerus eâ poteſtate uti ex rationibus noluit, forſitan quod majorem hanc cauſam cenſeret reſervandam futuro Pontifici.

Porrò quod ſanctus Epiphanius Romanas Appellationes, ipſarumque antiquitatem omninò agnoverit, lucet ex variis ejus locis, præſertim ex illis quæ ſcribit de Marcello Ancyræ Epiſcopo, Metropolita primæ Galatiæ. Hunc Antiochena Euſebianæ factionis Synodus damnarat. Ob hæreſim. Et damnatio non carebat fundamento. Etenim de ipſa ſcribit in libro de Synodis laudatus Hilarius : " Adfuerunt Epiſcopi nonaginta & ſeptem, cum ,,in ſuſpicionem veniſſet unus ex Epiſcopis, quod prava ſentiret". Hic eſt omninò Marcellus. Et talia de ipſo ſcripſit Hilarius, qui cum omni latina Eccleſia dudùm ſtuduit illum conſtanter defendere. At verò damnatus provocavit ad Romanam Eccleſiam, ac Julium Pontificem. Et perſonaliter acceſſit. Sua iſtic Acta exponit in libello, quem porrexit laudato Pontifici : " Cum non- ,,nulli ex jis, qui, quod parùm integrè de fide ſentirent, antea con- ,,demnati ſunt, quique à me in Nicæna Synodo convicti ſunt, ,,contra me ad Pietatem tuam ſcribere non dubitaverint, me nec ,,rectè, nec cum Eccleſiæ doctrina conſentaneè de fide ſtatuere, ,,ut crimen ſuum in me transferrent, propterea neceſſariò Romam ,,mihi veniendum, & te commonendum putavi, ut eos, qui ,,contra me ſcripſerunt, accerſeres, ut cum adveniſſent, de duo- ,,bus illis à me convincerentur, cum illa ipſa falſa eſſe, quæ in ,,me ſcripſerunt, tum eos adhuc in priſtino errore perſeverare. ,,Et indigna quædam adversùs Eccleſias Dei, ac nos ipſos illarum ,,Præſides eſſe machinatos. Sed cum illi venire noluerint, tamet- ,,ſi Presbyteros ad illos miſeris, ego verò anno integro & tribus ,,menſibus Romæ commoratus fuerim, faciendum mihi omninò ,,cenſui, ut antequam hinc proficiſcerer, meæ fidei profeſſionem

„tibi sincerè atque ex animo, meaque manu perscriptam, offer-„rem". Adjungit suæ fidei professionem, ipsi inserit integrum Apostolicum Symbolum, & supplicat reparari, aut plenè saltem revestiri.

Affirmat varia. Primò, quod Antiochena Synodus istud de sua damnatione judicium statim retulerit ad Sedem Apostolicam. Secundò, quod Romanæ Ecclesiæ contra istas injurias auxilium imploraverit, & quod ipsam accesserit, semetipsum expurgaturus, ac reparandus. Tertiò, quod ad istud retractatorium Judicium rogaverit Romam evocari istius Synodi Antistites, reddituros sui operis rationem, ac de iniquitate convincendos. Quartò, affirmat, quod Julius Pontifex ipsos ad istum finem evocaverit. Et quidem per Legatos Presbyteros. Quintò, quod per totum annum ac tres menses illi non comparuerint, ideoque digni fuerint damnari in contumaciam, ac ipse in Episcopalem honorem plenè reparari. Et quidem Pontifex reparare noluit. Ex integro tamen revestivit, ac plenam causæ retractationem fieri Synodaliter jussit apud Sardicam. Et Marcellum eò transmisit, & ipsum Synodus discussit, absolvit à vinculo, ac plenè reparavit. Et hæc omnia, licet Sardicensem Synodum à Marcello circumscriptam crediderit cum aliis passim Græcis, omninò probavit Epiphanius, ac suo inseruit operi. Et hinc iterùm videmus istam retractandæ Appellationis formam esse antiquissimam, & Sardicæ dumtaxat fuisse innovatam ac stabilitam.

CAPUT

CAPUT XIX.

Examinantur Dogmata D. Petri de Marca.

HArum sordium palmaris hoc sæculo fons est D. Petrus de Marca Archi-Episcopus Parisiensis. Ex ipso biberunt Paschasius Quesnellus, & omnes ejus Symmystæ. Quocircà fons hic est detegendus, ac obturandus. In sexto de Sacerdotii ac Imperii concordia libro fatetur Synodales Provinciarum ad Romanum Pontificem relationes esse antiquissimas, & prosequitur : "At Judicia Cap. 14.
,,in Synodis illis reddita quoad disciplinam erant summæ authoritatis, ut constat ex Concilio Nicæno, non solùm quoad correctionem & depositionem Presbyterorum, aliorumque inferioris ,,Ordinis Clericorum, sed etiam quoad depositionem Episcoporum. Itaque appellationi locus non erat, nullaque alia antiquitus ratio suppetebat damnatis, quam ut Rescripto Principis ,,negotium retractaretur in majori Synodo : Quando videlicet agebatur caussa alicujus Episcopi, aut aliquod negotium magni momenti". Respondeo hic consui errores varios. Primus est, quod Nicænum Concilium, utique quinto Canone, sanciat etiam de depositionibus Episcoporum. Secundus est, quod damnatis nullum relinquat appellationis locum. Etenim longè aliud nobis supra dixit Julius Pontifex. Nec refert, quod Nicænus Canon Romanæ Ecclesiæ Privilegium non exprimat. Rationem dat in literis ad Thessaliæ Episcopos sanctus Bonifacius Pontifex: Quia nempe super sanctum Petrum, ac ejus Apostolicam Cathedram ista Synodus nihil fuit ausa constituere, sciens illi omnia donata à Domino.

Tertius error est, quod damnatis Episcopis aut Clericis olim nullum suppeteret remedinm, nisi refugium ad Rescripta Principum. Etenim usque ad magnum Constantinum Principes erant gentiles, professi hostes Ecclesiæ, ac persecutores Episcopalium Synodorum. Quis tum ipsos accedere poterat ad postulandam majorem

rem Synodum? Quis unquam accessit? Nullum suppetit exemplum, nisi forsitan facinorosi Pauli Samosatensis, de quo per Antiochenam Synodum damnato scribit in Ecclesiastica historia Eusebius Cæsareensis: "Verùm cum Paulus ex Episcopi domo, Lib. 7. Cap. 24. ,,ejus Ecclesiæ propria, exire nollet, Imperator Aurelianus, ea ,,de re rogatus sententiam, sanctissimè quid esset agendum decre- ,,vit. Præcepit enim, ut domus Ecclesiæ illis tribueretur, qui- ,,bus Christiani Italiæ, & Urbis Romæ Episcopi per literas ,,tribuendam præscriberent. Sic demùm Paulus cum summo de- ,,decore, sæcularis Imperii ac Potestatis authoritate, ab Ecclesia ,,penitus extruditur. Quo quidem tempore talem, & tam be- ,,nignè ergà nos animatum Aurelianus se declaravit". An Paulus ad Aurelianum confugerit, non est manifestum: Certè Synodum confugisse nunquam credidero. Quidquid sit, confugium istud non servivit ad appellationi novam impetrandam Synodum, sed ad obtinendam Synodalis Judicii executionem. Quis Apostolicus Canon, quæ Patrum regula, quæ Ecclesiæ consuetudo, quod authenticum exemplum Episcopos à Synodali damnatione provocantes misit ad Reges aut Principes?

Nullum est exemplum, nisi Donatistarum, ad quos, & adversùm quos declamat sanctus Optatus Episcopus Milevitanus: "Quod de nobis dicitis", Quid Christianis cum Regibus, aut quid Episcopis cum Palatio? "Si nota est nosse Reges, vos tota per- ,,fundit invidia. Nam Majores vestri, Lucianus, Dignus, Nassu- ,,tius, Capito, Fidentius, & cæteri Imperatorem Constantinum, ,,harum rerum adhuc ignarum, his precibus rogaverunt, quarum ,,exemplum infra scriptum est: Rogamus te, ô Constantine, optime Imperator, quoniam de genere justo es, cujus Pater inter cæteros Imperatores persecutionem non exercuit, & ab hoc facinore immunis est Gallia. Nam in Africa inter nos & cæteros Episcopos contentiones sunt. Petimus ut de Gallia nobis Judices dari præcipiat Pietas tua. Datæ à Luciano, Nassutio, Dig- Libr. 1. no, Capitone, Fidentio, & cæteris Episcopis partis Donati. "Qui- ,,bus lectis, Constantinus pleno livore respondit. In qua respon- ,,sione & eorum preces prodidit, dum ait: Petitis à me in sæ- ,,culo Judicium, cum ego ipse Christi Judicium exspectem. Et ,,tamen dati sunt Judices". Et in literis ad Vincentium, Donatistarum Cartennensem in Mauritania Episcopum, sanctus Augustinus:

Vos

"Vos indubitanter arguimus, quibus crimen videtur de inimicis Epist. 48.
„communionis nostræ Christiano Imperatori aliquid conqueri.
„Cum libellus à Majoribus vestris Anulino Proconsuli datus,
„& Constantino Imperatori mittendus, ita superscriptus sit":
Libellus Ecclesiæ Catholicæ, criminum Ceciliani, traditus à parte Majorini. Illos autem magis hinc arguimus, quia apud Im-
„peratorem ultrò Cecilianum accusaverunt, quem priùs apud
„Collegas Transmarinos convincere debuerant. Ipso autem Im-
„peratore longè ordinatiùs agente, ut Episcoporum caussam ad
„se delatam ad Episcopos mitteret, nec victi cum fratribus pa-
„cem habere voluerunt". Ecce, quid Ecclesiæ Patres de isto confugio sentiant. Et quid senserit ipse Constantinus, adhuc Catechumenus. Augustinus affirmat Cecilianum non ad Principem fuisse deferendum, nec à Principe postulandos Judices, sed implorandos fuisse Transmarinos Antistites, hoc est, Episcopum Epist. 162. Romanum. Disertè semetipsum ita exponit in literis ad quosdam Donatistarum Episcopos. Et hinc Constantinus factiosos istos remisit ad Papam Melchiadem. Aliquid tamen gratiæ volens ipsis impendere, rogavit adjungi quosdam Episcopos Gallicanos. Nempè etiam tunc non Laicus Princeps, sed Apostolica Sedes ex Christi Domini Instituto erat refugium damnatorum Episcoporum. Ad ipsam refugerunt ex Hispania Basilides & Martialis, ex Africa Privatus Lambesitanus Episcopus, & Fortunatus Pseudo-Episcopus Carthaginensis, ex Oriente Sanctus Athanasius & ejus Collegæ, & alii hinc indè plures. Non ad Reges, sed sancto Petro dictum est: "Confirma fratres tuos". Augustas Episcopalium caussarum Delegationes fateor Christianis olim temporibus fuisse frequentes: Verùm solas Canonibus conformes probavit Ecclesia. Quasvis alias improbavit, & constanter excussit.

Dominus Petrus de Marca prosequitur: "Ei authoritati tem-
„peramentum in Oriente adhibuit Sardicensis Synodus, in gra-
„tiam Episcoporum gradu suo dejectorum, datâ nimirùm licentiâ
„appellandi ad Apostolicam Sedem, ut Judicium renovetur in
„Provincia, si Romanus Episcopus judicaverit renovandum esse.
„Quoad verò Presbyteros & Laicos excommunicatos nihil inno-
„vatum, quoniam eorum causæ non erant tanti momenti, ut
„Romanus Pontifex appellari posset, Sicut nec in Oriente con-
„cessa eis erat appellatio ad Patriarchas, ut patet ex Nicænis Ca-

 nonibus

„nonibus, Antiocheno sexto, & nono Chalcedonensi. Concilium,
„inquam, Sardicense nihil prorsùs destruxir de suprema Concilio-
„rum Provincialium authoritate quoad Presbyteros. Contra
„eam Canone decimo septimo firmavit adversùm iniquas quorun-
„dam Episcoporum molitiones, qui ferre non poterant Presbyte-
„rorum aut Diaconorum dejectorum querelas adversùm ipsos
„propositas apud cæteros Episcopos: Habeat potestatem is qui abjectus est, ut Episcopos finitimos interpellet, & causa ejus audiatur, ac diligentiùs tractetur, quia non oportet ei negare audientiam roganti. Et ille Episcopus, qui justè vel injustè eum abjecit, patienter accipiat ut negotium discutiatur: Ut vel probetur sententia ejus à plurimis, vel emendetur. "Interim tamen
„executioni demandanda est sententia Episcopi, ut ait Canon": Tamen priùs quam omnia diligenter & fideliter examinentur, eum qui fuerit à communione separatus, antè cognitionem nullus debet præsumere, ut eum communioni societ. "Hujus Ca-
„nonis præjudicio, quem Legatus Faustinus tanquam Canonem
„Nicænæ Synodi protulerat. Zozimus firmare conatus est cogni-
„tionem à se habitam de accusatione Apiarii Presbyteri Africani,
„à proprio Episcopo dejecti, existimans videlicet eum esse Cano-
„nis illius sensum, ut Presbyteri excommunicati arbitrio relin-
„quat querelam suam deferendi ad quos voluerit Episcopos, mo-
„dò Provinciæ vicini essent, cujusmodi esse Roma videbatur,
„habitâ ratione Provinciarum maritimarum Africæ".

Errores plurimi. Primus est, quod inconcussæ Provincialium Synodorum authoritati temperamentem adhibuerit Sardicensis Synodus. Etenim quod appellandi facultas non à Sardicensi Synodo, sed à perpetua, per Christum Dominum instituta, per Apostolos confirmata, & per Nicænam Synodum reducta in Scriptum, Ecclesiarum consuetudine ducat originem, est abundè demonstratum in superioribus. Et Eusebiana Factio nequaquam Provinciales, sed solas Patriarchales Synodos prætendit esse inconcussas. Secundus error est, quod Sardicensis Synodus pro solo Occidente istud temperamentum dederit. Etenim ista Synodus, licet Sanctus Epiphanius dicat Occidentalem, plenum tamen vigorem habuit etiam in Oriente. Est supra demonstratum. Quod verè ac plenè œcumenica fuerit, possit faciliter ac lucidè demonstrari. Tertius error est, quod Sardicensis Synodus Romanam appellationem

nem indulserit solis Episcopis. Longè aliud ad Antiochenam Eusebianæ factionis Synodum scribit sanctus Papa Julius: "Non „solum Athanasius & Marcellus Episcopi cum querimoniis de il„latis injuriis, sed & plurimi alii Episcopi ex Thracia, Cæle„syria, Phœnicia, Palestina huc convenêre. Presbyteri item non „pauci, partim ex Alexandria, partim aliundè, huc ad Conci„lium occurrerunt, & coram omnibus Episcopis ibi congregatis „inter reliqua Dicta sua conquesti sunt, vim & injuriam Eccle„siis illatam esse, suasque Ecclesias eadem, quæ Alexandrina, „passas esse. Ex Ægypto autem & Alexandria, cum denuò su„pervenissent, Presbyteri literas secum attulêre, quibus plurimo„rum Episcopornm querimonia continebatur, se cum huc ad „Concilium pergerent, detentos fuisse atque etiamnum detineri". Ecce, etiam ante Sardicensem Synodum inferior Clerus, pari cum Episcopis jure, poterat provocare Romam, & provocabat. Et ipsum adeò displicebat primis istarum appellationum hostibus Eusebianis, ut appellantes & Romam accedentes Presbyteros comprehenderent per viam, ac traderent in custodias. Quam artem etiam novit atque exercuit primus apud Gallos Clericalium ad Sanctam Petri Sedem appellationum hostis, Hincmarus Metropolita Rhemensis. Porro Julius Pontifex, quoniam evocati istorum appellantium Adversarii detrectabant comparere ad retractatorium in Urbe Judicium, uti Episcopos, ita & Clericos, quorum appellationem admiserat, continuavit in suo gradu & communione, & omnium caussas retractari jussit per Synodum Sardicensem. Et hæc in sua ad Julium relatione affirmat se convenisse ad tres caussas, quarum hæc fuit tertia: "Tertia „quæstio, quæ verè quæstio appellanda est, quod graves & acerbas „injurias, intolerabiles etiam & nefarias contumelias Ecclesiis fecis„sent, cum raperent Episcopos, Presbyteros, Diaconos, & omnes „Clericos in exilium mitterent; ad deserta loca traducerent; fame, „siti, nuditate, & omni egestate necarent; alios clausos carcere, „squallore conficerent, &c". Et in literis ad Clerum Alexandrinum: "Quia cognovimus Aphtonium, & Athanasium Capito„nis filium, & Paulum, & Plutionem, Con-Presbyteros vestros, „eandem" cum variis Episcopis" fraudem ab Eusebianis perpessos „esse, hac de caussa hoc etiam vobis significare necessarium duxi„mus, etiam illos à nobis esse receptos, & ut innocentes crimi-

ne

„ne liberatos". Istorum igitur, tam Clericorum quam Episcoporum, quos spoliatos Julius revestiverat, & in sui gradus possessione continuarat, Sardicensis Synodus retractavit causas, ipsisque reddidit etiam jus atque titulum. Idque ex Mandato Julii. Quod enim Generalis Synodus solas sibi à Pontifice delegatas caussas possit agitare ac definire, disertè scribit sanctus Leo ad Anatolium Episcopum Constantinopolitanum. Proinde Sardicensis Synodus Romanam Appellationem inferiori Clero nec dedit nec abstulit, sed à Christo Domino datam confirmavit. Christus Dominus non solas oves, sed etiam agnos commisit sancto Petro: Omnes possunt in suis angustijs ad hunc recurrere, omnes debent ab ipso adjuvari.

Quartus error est, quod Romanæ Appellationis retractatorium Judicium sit renovandum in eadem aut vicina Provincia. Est abundè supra explosus. Quintus est, quod inferior in Oriente Clerus non possit à suæ Provinciæ Synodo provocare ad Patriarcham. Etenim contrarium supra audivimus à Canonibus Arabicis. Sextus error est, quod ita statuatur à Nicænis Canonibus. Est Paradoxum, alienissimum à sensu omnium Orientalium. Certè Arabicorum Canonum Authores censuerunt ipsos adeò conformes Nicænis, ut credi & haberi Nicænos voluerint. Error septimus est, quod ita sanciat sextus etiam Canon Antiochenus. Etenim Eusebiana factio, dum lubricum ac dolosum cudit Canonem, solam Romanam voluit Appellationem excludere, nullatenùs Patriarchalem. Et dum illum admisit Romana Ecclesia, purgavit per subintellectam clausulam: " Sine præjudi„cio Romanæ Ecclesiæ". Quidquid sit, istos Canones circumduxit Sardicensis Synodus. Octavus error est, quod ita sanciat nonus etiam Canon Chalcedonensis. Etenim disertè sancit oppositum: " Quod si Clericus habet causam adversùs Episcopum „proprium, apud Synodum Provinciæ judicetur. Quod si adver„sùs ejusdem Provinciæ Metropolitanum habet querelam, petat „aut Primatem Diœcesios, aut Sedem Regiæ Urbis Constantino„politanæ, & apud ipsam judicetur". Agit de Clericis trium olim Autocephalarum Diœcesion. Ipsis permittit appellare à suo Episcopo ad Provinciæ Synodum, hinc ad novum Patriarcham Constantinopolitanum, ideoque similem recursum ad suos Patriarchas permittit & Clero aliorum Patriarchatuum.

Quin

Quin immò, quod Orientalis Ecclesiæ inferior Clerus semper etiam ad Apostolicam Sedem liberè appellaverit, est longè certissimum. Etenim Constantinopolitanæ Ecclesiæ Clerici, per Patriarcham suum atque Hæresiarcham Nestorium degradati, appellarunt ad sanctum Celestinum. Et Pontifex illis rescripsit multa ex Sacris literis, ex sancti Athanasii similiter appellantis exemplo, ac ex aliis istiusmodi principiis solatia, & tandem conclusit: "Ne tamen ad tempus Nestorii videatur valere sententia, ,,apertè Sedis nostræ sanxit authoritas nullum, sive Episcopum, ,,sive Clericum, seu Professione aliquâ Christianum, qui à Ne-,,storio vel ejus similibus, ex quo talia prædicare cœperunt, vel Epist. 19. ,,loco suo, vel communione dejecti sunt, vel dejectum, vel ex-,,communicatum videri, sed hi omnes in nostra communione fue-,,runt, & hucusque perdurant. Quia neminem dejicere vel re-,,movere poterat, qui prædicans talia titubabat". Eorum absolutionem usque ad retractatorium in Ephesina Synodo Judicium differre noluit: Appellationem mox admisit, atque ita ipsos continuavit in suo gradu & communione. Quod etiam Pistus, Alexandrinæ Ecclesiæ Presbyter, Romam appellarit, supra audivimus à sancto Julio Pontifice. Et quidem appellavit adversùs judicium Sacrosanctæ Nicænæ Synodi. Et sanctus Ambrosius cum cæteris Italiæ Episcopis, dum ab Imperatore Theodosio postulavit generalem Synodum, adjunxit: "Neque enim æstimamus ,,esse convitium, cum unus Constantinopolitanæ Ecclesiæ Presbyter, Paulus nomine, intra Achaiam Synodum Orientalium ,,juxta atque Occidentalium postularit". Quod etiam Cheræmon, Victor, Sophronius, ac facinorosi Flaviani Puerulus, fæces Alexandrinæ civitatis, contra sancti Cyrilli sententiam appellarint ad generalem Synodum, testatur idem Pater in literis ad Clerum Constantinopolitanæ Ecclesiæ. Proinde & ad Papam appellare potuerant. Quid opus multis? Quod Orientales, ex ipsa etiam Regia civitate, Clerici Romam passim appellarent, testatur magnus Gregorius in literis ad Marinianum Ravennæ Episcopum. Et Lib. 5. Ætius Constantinopolitanæ Ecclesiæ Archi-Diaconus contra suum Epist. 24. Patriarcham Anatolium, qui invitum consecraverat Presbyterum, atque ita sub honoris specie degradaverat, invocavit sanctum Papam Leonem, & caussam obtinuit. Pontifici enim Anatolius Epist. 106. rescripsit: "Reverendissimus nostræ Ecclesiæ Presbyter Ætius in Cap. 2.

„priore loco atque honore eſt reſtitutus". Etiam Archimandrita, & ejuſdem Eccleſiæ Presbyter Eutyches, à ſuo Patriarcha Flaviano damnatus, appellavit ad eundem Pontificem : Et fuit auditus. Verùm quoniam ejus hæreſis fuit manifeſta, lata in ipſum ſententia fuit confirmata. Athanaſius item Alexandrinæ Eccleſiæ Presbyter, ac ſancti Cyrilli nepos. Iſchyrion ac Theodorus, ejuſdem Eccleſiæ Diaconi, necnon Sophronius, ibidem fidelis Laicus, à Dioſcoro Patriarcha degradati ac variè vexati, appellaverunt ad eundem Pontificem, & ſub ipſo congregatam Chalcedonenſem Synodum. Omnes ſuis libellis dederunt hanc Epigraphen : "Sanctiſſimo & beatiſſimo univerſali Archi-Epiſcopo & „Patriarchæ magnæ Romæ Leoni, & ſanctiſſimo Concilio, ſecun„dùm voluntatem Dei & Divina mandata in Chalcedonenſi civi„tate congregato". Inſtantis Concilii opportunitas eis fecit animos ad ipſum provocandi, alioquin ad ſolum Pontificem provocaturis. Et omnis iſta maxima Synodus provocationem probavit, admiſit, exaudivit. Iſtam Epigraphen reſpicit magnus Gregorius, in variis literis ſcribens Univerſalis Epiſcopi" titulum fuiſſe à laudata Synodo oblatum ac delatum magno Leoni, at humiliter refutatum. Similiter ad Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Clerum & Populum de Salomone Presbytero, per Acacium Patriarcham dejectо, ſcribit Felix III. Pontifex : " Filio noſtro Salomoni Pres„bytero, quem Acacius, ut placeret hæreticis, ſuo privare pu„tavit gradu, gradum proprium ſententia veſtra confirmet, vel „omnes qui fortè à memorato propulſi, in ſuis locis, & in noſtra „communione manere pronunciet". Quia nempe Salomon ad Felicem provocaverat. Item Joannem Chalcedonenſem, & Athanaſium Iſauriæ Presbyterum, à Joanne Patriarcha Conſtantinopolitano degradatos, atque ad ſe provocantes, exaudivit ac reparavit magnus Papa Gregorius. Et hæc omnia ſunt ab ipſis Apoſtolis : Immò ab ipſo Chriſto Domino. Etenim quod Marcion, Sinopenſis Eccleſiæ Presbyter, à ſui Patris ac Epiſcopi ſententia Romam appellarit, & quod ipſum vacantis Romanæ Eccleſiæ ſeniores Presbyteri audierint ac judicarint, ſupra audivimus à ſancto Epiphanio. Erant Presbyteri edocti ab Apoſtolorum Diſcipulis. Et certè Domini verba : *Paſce oves meas*, *Confirma fratres tuos*, aliaque id genus, nequaquam comprehendunt ſolos Epiſcopos,

Eandem

Eandem formam viguisse in Gallicana Ecclesia, lucidè docet magni Leonis epistola ad Rusticum Metropolitam Narbonensem: "Gestis, quæ in Episcoporum, Honoratorumq; examine confecta Epist. 2. „sunt, recensitis, Sabiniano & Leoni Presbyteris actionis suæ in„telleximus fiduciam defuisse, nec eis justam superesse querimoniam, „qui se ab inchoatis disceptationibus spontè subduxerunt. Circà „quos quam formam, quamve mensuram debeas tenerè Justitiæ, „tuo relinquo moderamini; suadens tamen charitatis hortatu, ut „sanandis ægris spiritalem adhibeas medicinam. Et dicente Scrip„tura", Noli esse justus nimiùm, "mitius agas cum eis". Paschasius Quesnellus correxit hunc textum, & legit: "Actionis „tuæ". Evertit sensum. Nescio quo scopo. Quidquid sit, Sabinianus & Leo Presbyteri, à Rustico degradati aut castigati, provocaverant Romam. At in sua causa defecerant. Hinc ipsos Pontifex remisit Rustico, permisit ejus moderamini, & commendavit clementiæ. Quod etiam Tuentius, Gallicanæ Ecclesiæ Clericus, quem Proculus Massiliensis Metropolita postmodò consecravit in nescio cujus civitatis Episcopum, à sui Antistitis Judicio Romam appellarit, ac ejus circumductionem, non per Justitiam, sed per singularissimam gratiam obtinuerit, testatur sanctus Papa Zozimus in literis ad Episcopos Africæ, Galliæ, ac Hispaniæ. Sapaudo Arelatensi Episcopo, de frivolis suorum Clericorum appellationibus querenti Pelagius I. reposuit ipsos interim audiendos, ideòque opus esse, ut & Sapaudus suos transmittat Responsales: Quo nempe caussa retractetur secundùm Sardicenses Canones. Etiam nequam ille juvenis, qui Sacram Virginem stupraverat, ab imposita sibi per sanctum Avitum Viennensem Metropolitam publicâ pœnitentiâ appellavit ad Sedem Apostolicam, aut certè minatus est appellare. Nec desunt alia exempla. Et nemo tunc Gallicanus Episcopus intercessit. Propter constantem consuetudinem. Et ecce nunc apud imperitos clamatur, inferiorem Galliæ Clerum nunquam fuisse gavisum ista facultate.

Nonus error est, quod Sardicensis Synodus Clerum inferiorem exuat Romanæ appellationis auxilio. Est atrox in Synodum contumelia. Etenim Sanctissimi isti Patres Clerum voluerunt non opprimere intra Episcoporum manus, sed per istum Canonem adjuvare. Excommunicatorum absolvendorum potestatem, quam Nicæna Synodus ad Synodum Provinciæ, & ad

duas per annum vices restrinxerat, ipsi ampliant ad vicinos Episcopos, & ad omnes dies totius anni. Sunt duo erroris fundamenta. Primum, quod Romanam Appellationem firmantes Canones palam loquantur de solis Episcopis, non de Clericis. Secundum est quartus decimus Canon, de damnatis à suo Episcopo Clericis hæc sanciens: "Qui ejicitur, potestatem habeat „confugiendi ad Episcopum Metropolis ejusdem Provinciæ. Si „autem Metropolitanus abest, ad finitimum concurrendi & „rogandi, ut suum negotium accuratè examinetur. Neque „enim non sunt aures præbendæ eis qui rogant. Ille autem „Episcopus, qui jure vel injuria eum expulit, æquo animo ferre „debet, ut rei fiat examinatio, & vel ejus confirmetur sen„tentia, vel corrigatur. Priusquam diligenter, & ex fide fue„rint examinata singula, qui communionem non habet, ante „rei cognitionem non sibi debet communionem arrogare". Est appellatio admodum accisa & contracta. Etenim devolvit solummodo, non suspendit. Et Dominus Petrus de Marca vult ab ipsâ excludi Romanam Appellationem.

Respondeo hunc Canonem quibusdam olim displicuisse. Etenim Guilielmus Beveresius, licet Heterodoxus, eruditus tamen, adducit hoc ejus antiquum scholion: "Hic Canon contrarius „est iis quæ ante ipsum sunt, & confusionum & scandalorum „causa. Clericum enim ab Episcopo condemnatum confugere „ad communem Metropolitanum est consentaneum & Canoni„cum; si autem Metropolitanus præsto non sit, ad alium „confugere, eumque Dominum & Examinatorem sui Episcopi „constituere, qui nullam omnino in eum potestatem habet, „quàm absurdum est, tumultum & seditionem movens, & bono „ordini exitiosum"? Quod ipsum in suo ad similem Africanum Canonem scholio scribit Alexius Aristinus. Nec sine omni fundamento. Nihilominùs non soli Africanæ, sed omni tandem Ecclesiæ Canon placuit ob singularem pietatem in oppressum à quorumdam Episcoporum violentia Clerum. Frequenter prædicatur ab Hincmaro Rhemensi. Etenim quintum Nicænum Canonem ampliat ac prorogat à Provinciæ Synodo non dumtaxat ad Metropolitam, sed etiam ad vicinum quandoque Episcopum. Clerici ab Episcopalis damnationis vinculo solvendi potestatem, quàm quintus ille Canon soli Provin-

Provinciæ Synodo, & duabus dumtaxat per annum vicibus facit, hic extendit ad Metropolitam, immò & ad vicinum Episcopum, & ad cunctos totius anni dies.

Proinde quintum illum Canonem nullatenùs restringit aut circumscribit. Quod verò ille Romanas non excludat Appellationes, est longè certissimum. Nemo id unquam admisit in mentem. Joannes David rectè scribit esse assertionem fatuam. Longè minùs id fecit Sardicensis Synodus. Etenim ipsa, solas Romanas Appellationes retractans, non solas Athanasii ac Marcelli, aliorumque Episcoporum, sed insuper plurium Clericorum causas retractavit, ac definivit. Porrò in suis Canonibus solos Episcopos expressit ob duas causas. Primam possimus discere ex Græcis Romanæ Ecclesiæ Archi-Mandritis ac Monachis, Lateranensem Sancti Martini Papæ Synodum rogantibus, ut in Cyrum, Sergium, aliosque Monotheliticæ impietatis authores dignetur procedere "secundùm Synodales regulas". At verò harum regularum una est, ut Synodus non definiat, nisi de motis apud ipsam controversiis. At isto tempore Eusebiana Factio non movebat, nisi de Episcoporum Romanis Appellationibus. Hinc igitur de hisce solis respondit Sardicensis Synodus. Secunda ratio est, quod plures damnati Episcopi ad nullum, nisi ad Romanum Pontificem possint provocare. Etenim damnari non possunt nisi per Provinciæ Synodum. At verò damnati Clerici istam omnes Synodum, & cuncti Orientales insuper suum Patriarcham aut Exarchum invocare poterant: Hinc in istis suis Canonibus Sardicensis Synodus exprimendos duxit solos Episcopos. Act. 2.

Proinde hæc Synodus in Clericos fuit liberalissima. Illis fecit quadruplicem appellandi viam: Ad Romanam Ecclesiam, ad Provinciæ Synodum, ad Metropolitam, & vicinum Episcopum. Duæ priores erant antiquæ, fundatæ in Apostolicis Canonibus; at verò duæ posteriores erant nova & singularis gratia, hinc restricta & circumscripta. Solummodò devolvebat, non suspendebat. Et jure merito. Etenim Metropolita, ac præsertim vicinus Episcopus judicabat ex mero indulto, ideòque ejus limites excedere non poterat: Non poterat ante expletam totius causæ retractationem revestire. Africani Canones, ex hoc Sardicensi palam desumpti, adjungunt ut appellatio fiat non ad unum, sed ad duos vicinos Episcopos: Et ut ipsi

causam non retractent, longè minus definiant sine venia proprii Episcopi. Exstat Sardicensis Canonis latina translatio, quæ hoc ipsum præcipit, & adjungit: "Priusquam omnia diligenter „ac fideliter fuerint examinata, Clericus communionem non „debet præsumere, donec proprius Episcopus eum recipiat, & „communioni societ". Metropolitæ, aut vicinis Episcopis permittit solam definitionem causæ, executionem fieri vult per proprium Episcopum. Quod autem Clerici ad Apostolicam Sedem, aut ad Provinciæ Synodum Appellatio etiam suspendat, non est dubitandum.

Error decimus est, quod Zozimus Pontifex vicinitatis jure, ac hujus Canonis vigore admiserit appellationem Apiarii Presbyteri Africani. Est miseranda ad obnubilandam veritatem subtilitas. Etenim Apiarius erat Siccensis in Cæsaræensi Mauritania Ecclesiæ Presbyter, ideoque à Romana civitate remotissimus. Hinc nequaquam vicinitatis jure, sed Apostolicæ Authoritatis Privilegio Zozimus censuit se fulciri. Verùm hæc est alia quæstio. Etenim inferior Africanæ Ecclesiæ Clerus ex avita gentis consuetudine carebat facultate invocandi Sedem Apostolicam, compulsus suarum Synodorum Judicio acquiescere. Excipitur à communi regula. Et generi non derogatur per speciem. Est quæstio suo loco singulariter ac amplè discutienda. Interim D. Petrus de Marca non totus deviat. Hæc sua nova Dogmata obtinere vult in solis Ecclesiasticæ disciplinæ, non in Christianæ fidei Judiciis: Circa hæc confitetur à Provinciarum, immò & à Diœcesion Synodis provocari posse, & semper provocatum fuisse ad Cathedram Sancti Petri. Ejus Discipuli, qui errorem etiam ad fidei Judicia extendunt, longè graviorem infligunt veritati injuriam.

Quod Provincialia Galliarum Concilia supremâ istâ potestate olim fruerentur, Dominus Petrus de Marca etiam probat ex Innocentii primi Rescripto ad Sanctum Victricium. Et confirmat ex prima Vasensi Synodo, ex secunda Arelatensi, ac ex tertia
Cap. 5. Aurelianensi. Respondeo hunc esse Vasensem Canonem: "Si quis „Episcopi sui sententiæ non acquiescit, recurrat ad Synodum".
Cap. 48. Hic est Arelatensis: "Si quis Episcopi sui sententiæ non acquiescat, „Synodi legibus audiendum". Aurelianensis ita sancit de damna-
Cap. 19. tis Clericis: "De quibus si querela procedit, officium agens recur„rat ad Synodum". In quibus omnibus nec unus est apex, qui errorem

errorem adjuvet. Etiam Innocentius Pontifex suo Canoni disertè addidit: " Sine præjudicio tamen Romanæ Ecclesiæ, cui in om-„nibus caussis debet reverentia custodiri". Nempè in Clericorum caussis appellationis reverentia, in Episcoporum negotiis insuper reverentia relationis. Et omnes istæ Synodi innovant quintum Nicænum Canonem: Hinc Arelatensis sancit appellantem Clericum "Synodi legibus audiendum". Proindè tenuerunt & pietatem, ex qua Nicæni Patres nihil ausi sunt constituere super Romanam Ecclesiam, scientes ipsi omnia concessa à Domino. Et quod istarum Synodorum Patres suis Clericis, immò & Laicis Romanas Appellationes permiserint, adducta superiùs exempla docuerunt.

CAPUT XX.

An inferior Galliæ Clerus sub Carolinæ Familiæ Regibus Romam appellaverit?

Ominus Petrus de Marca à Romani Imperii temporibus, & à prima Merovingiorum Regum Dynastia transit, novis suis dogmatibus subsidia venaturus, ad Dynastiam Carolinam, & nobis obtrudit Canonem Franco-Fordiensis Synodi: " Statutum est à Domino Rege & sancta Sy-„nodo, ut Episcopi justitias faciant in suis Pa-„rochiis. Si non obedierit aliqua persona Episcopo suo de Abba-„tibus, Presbyteris, Diaconibus, Sub-Diaconibus, Monachis, „& cæteris Clericis, vel etiam aliis in ejus Parochia, veniant ad „Metropolitanum suum, & ille dijudicet caussam cum Suffraga-„neis suis. Comites quoque nostri veniant ad Judicium Episco-„porum. Et si aliquid est, quod Episcopus Metropolitanus non „possit corrigere vel pacificare, tunc tandem veniant Accusato-„res cum Accusato cum literis Metropolitani, ut sciamus verita-„tem rei". Dominus Archi Episcopus affirmat huic Synodo adfuisse ac præsedisse Apostolicam Adriani primi Legationem, ideòque & probatam & confirmatam esse à Romana Ecclesia. Et commentatur: "Constat igitur hoc Canone nullum appellationis genus relinqui

L.6. c.14.

Cap. 6.

„relinqui à Judicio Metropolitani. Excipit solùm, ut si post „sententiam Synodi superfit adhuc aliqua controversia, Accusa„tor & reus adeant Principem cum literis Metropolitani, ut Rex „cognitionem extra-judicialem caussæ suscipiat, authoritatemque „suam tribuat pro executione rei judicatæ, aut protectionem „suam Subditis suis, si contingeret eos opprimi in injuriam legum „& Canonum".

Respondeo hic nequaquam agi de judicialiter aut extra-judicialiter revidendo Provincialis Synodi judicio, sed de caussis difficilioribus, ad quarum fundum Synodus pertingere non valuerat, nec ipsas definire. Agit de eventu, de quo & magnus Leo in literis ad Anastasium Thessalonicensem Episcopum, suum per Illyrici Pro-
Epist. 12. vincias Vicarium: "Bini Conventus per singulos annos habean-
Cap. 7. „tur, in quibus de omnibus querelis, quæ inter diversos Eccle„siæ Ordines nasci adsolent, judicetur. Ac si fortè inter ipsos „qui præsunt, de majoribus peccatis caussa nascatur, quæ Pro„vinciali nequeat examine definiri, Fraternitatem tuam de to„tius negotii qualitate Metropolitanus curabit instruere, ut si co„ram positis partibus, nec tuo fuerit sopita judicio, ad nostram „cognitionem, quidquid illud est, transferatur". Istiusmodi caussas, quas Leo ad suum Vicarium, Rex Carolus per Metropolitam jussit ad se referri. Non ut judicaret, sed ut nosset rei statum ac veritatem, ac dispiceret meliorem modum definiendi. Ejusmodi caussas, quoniam Gallia tunc non habebat Apostolicum Vicarium, Carolus delegabat suo Archi-Capellano. Et istud Tribunal, uti & plura alia, licet extra Canones, majoris boni intuitu Romana Ecclesia dissimulabat. Lamentabilem statum, in quem Carolus Martellus & Raginfredus, de Regiæ domus Majoratu litigantes, universum Galliæ Regnum & ejus Christianitatem destruserunt, exponit Hincmarus Remensis in vita sancti Remigii. Lapsam religionem & disciplinam reparare Pippinus coeperat, & jam Carolus perficiebat: Hinc plura in ipso Apostolica Sedes toleravit. Quod tamen istud Tribunal Romanas Appellationes etiam inferiori Clero non eripuerit, est exploratissimum. Etenim primus & palmaris articulus, quem in lapsa nostra Christianitate reparavit Apostolus noster sanctus Bonifacius, fuit plenissima obedientia atque subjectio sub Romana Ecclesia. Et tunc novus Canonum Codex, per Isidorum Mercatorem ex Hispania deporta-

deportatus in Galliam, à Riculpho Mogontinensi Episcopo spargebatur per omnem Francorum Monarchiam, & à cunctis, uti res è cælo lapsa, cum gaudio & reverentia suscipiebatur. Primus eum rodere ausus fuit Remensis Hincmarus. At successu infelicissimo. Porrò inter palmaria istius Codicis capita est Romana etiam Clericorum Appellatio. Et plures ejus de hac re articulos Carolus magnus ac Ludovicus pius inseruerunt suis Capitularibus. Quare manifestum est, quod Gallicana tunc Ecclesia istas appellationes in nullo penitùs læserit aut contraxerit. Porrò an Franco-Fordiensis Synodi Canones confirmaverit Romana Ecclesia, est non modica quæstio. Eruditi plures censent ea dumtaxat confirmata, quæ illic sancita sunt pro orthodoxa fide contra errores Episcoporum Felicis ac Elipandi.

Dominus Petrus de Marca pergit ad sextam Synodum Parisiensem, & scribit: "Concilium Parisiense manifestè probat viam appellandi ad Sedem Apostolicam nondum fuisse apertam per istas „tempestates, cum doleat Clericos ab Episcopis suis castigatos, „querelas ad Regem deferre solitos, quando Synodi Provinciales „non habebantur". Synodus lamentatur quintum Nicænum Canonem, qui bis in anno mandat celebrari Provinciæ Synodum, non observari in Gallia, & adjungit: "Ob id Ecclesiasticæ utilitati magnum dispendium, & Principalibus auribus insolens impedimentum, & multorum impunitas nascitur flagitiorum". Hinc rigidè mandat, ut Nicænus Canon deinceps servetur ab omnibus Metropolitis. Respondeo hanc Parisiensem sanctionem non facere ad Propositum. Etenim nos hic agimus de Romanis Clericorum adversùs Provincialium Synodorum judicia provocationibus, quæ fieri non poterant, dum nullæ istiusmodi Synodi in Gallia celebrabantur. A singularibus suorum Antistitum Judiciis non ad Apostolicam Sedem Clerus consuevit refugere, sed ad suæ Provinciæ Synodos: Quia igitur hæ non fiebant, refugiebat ille ad Regem, supplicans appellationem suam transmitti ad tribunal Palatini Archi-Capellani. Quod Parisiensis Synodus nihil contra sanctum Petrum sanxerit, liquet ex eo, quod sanciat observari Nicænos Canones, à quibus sciebat Romanæ Appellationis potestatem fuisse confirmatam, ac redactam in Scriptum. Et isto tempore Romanæ etiam Cleri Appellationes plenâ libertate gaudebant in Gallia. Etenim ab Ebbone Remensi Archi-Episcopo L.1. c.26.

consecrati, & per illius Successorem Hincmarum degradati Clerici appellarunt ad Nicolaum Pontificem, & per ipsum fuerunt restituti. Et Episcoporum nullus præsumpsit intercedere.

Carolinum Regnum ducit à Carolo Martello originem. At verò sub ejus Principatu Gregorius III. scripsit ad sanctum Bonifacium, Apostolicum nostræ gentis Vicarium: "Presbyterum, quem præterito asseruisti anno ad nos venisse, nostroque judicio fuisse à suis nefariis absolutum actionibus, credas neque nobis aliquam confessionem fecisse, nec à nobis, ut suos expleat libitus, absolutum fuisse". Bonifacius nequaquam adversùs Presbyteri appellationem, sed adversùs solam ejus frivoleitatem intercesserat: Nec non adversùs nimiam Romanæ Ecclesiæ indulgentiam, quæ appellantibus Clericis non per solam justitiam, sed etiam per gratiam nimis faciliter reddebat suum gradum. Hic est unicus titulus aut fucus, in quo Hincmarus Rhemensis Episcopus, ac per ipsum Rex Carolus Calvus fundarunt suas querimonias contra Romanas Clericorum Appellationes. Nihilominùs illæ perrexerunt per omnem Galliam ambulare liberrimis pedibus. Etenim apud Gratiani Decretum exstat Nicolai primi Pontificis epistola ad Gallionem Senensem Episcopum. Est mendum. Legendum est: Ad Wenilonem Senonensem Episcopum. "Volumus & Apostolicâ authoritate monemus, ut Presbyter, de quo agitur, si post excommunicationem suam adire Apostolicam Sedem voluerit, nullus iter ejus impedire præsumat". Inter ejusdem Pontificis fragmenta exstat epistola ad Herardum Turonensem Episcopum, quâ Christophorum Presbyterum, de variis damnatum, ac ad se appellantem, declarat innoxium, reponit in gradum, ei super-ordinatum mandat expelli, ac ipsum sine mora restitui. Et adjungit: "Nullatenùs Canonica Instituta alicujus temeritate contemni permittas, quia facientem & consentientem par pœna constringit". In litteris ad universos Galliæ Episcopos scriptis de causa Rothaldi Suessionensis Episcopi, amplè demonstrat omnes omninò, & Episcopos & Clericos, posse Romam provocare: Demonstrat ex nono Chalcedonensi Canone. In litteris ad Suessionensem Synodum affirmat Rhemenses à degradato Episcopo Ebbone ordinatos Clericos non ad se solum, sed etiam ad suos Antecessores Leonem quartum ac Benedictum tertium appellasse, ex causis tamen quæstionem non fuisse plenè retractatam

Epist. 1. (margin, beside "facium, Apostolicum")
Epist. 57. (margin, beside "vocare")
Epist. 59. (margin, beside "copo Ebbone")

ac definitam. In litteris ad Michaëlem Augustum scribit ex omnibus sub cælo gentibus plura assiduè hominum millia Romam accurrere: Hominum vexatorum non dumtaxat à suis Episcopis, sed etiam à suis Regibus. Et omnibus deberi ac etiam præberi solatia atque auxilia. Etiam miserabilis Monachus Godescalcus provocavit ad eundem Pontificem. Omittere non possim appellationem Balduini Flandrensis Forestarii ac Judith Regiæ filiæ, factam item ad eundem Nicolaum. Ei nos Flandri debemus plurima. Ipsa enim ad laudati Pontificis preces nos evexit in liberum Populum. Nec mirandus est ferventissimus hujus Pontificis in defendendis Romanis Gallicani Cleri Appellationibus zelus. Fomenta dedit præfatus Hincmarus, appellantes Clericos consuetus tractare ad eum modum, quo Rex Pharao tractavit Hebræos. Ad Adrianum secundum Pontificem, uti Herlefridus Sylvanectensis Presbyter, ita & Carolomannus, Caroli Calvi Regis filius, adversùm paternas violentias appellavit. Et ipsum Pontifex mox revestivit. Plura exempla adducentur in decursu. Epist. 8.

Dominus Petrus de Marca pro suis Commentis tandem adducit vigesimum sextum octavæ Synodi Canonem, qui Clericos à suo Episcopo degradatos permittit provocare ad Provinciæ Synodum, atque adjungit: " Metropolita verò libenter suscipiat hu„jusmodi, & advocet Episcopum qui deposuit, vel alio modo Cle„ricum læsit, & apud se cum aliis etiam Episcopis negotii faciat „examen, ad confirmandam scilicet sine omni suspicione, vel de„struendam per generalem Synodum, ex multorum sententia, „Clerici depositionem". Affirmat hos Canones, licet à Gallicana non recipiantur Ecclesia, adeò tamen admitti à Romana, ut ipsos contineat antiqua Romani Pontificis professio, ipsumque obliget ad eos exequendos & observandos. Et adjungit compendium, quo Canonem circumscribit Anastasius Bibliothecarius: "Quod si Clericus depositus, vel injuriam passus est à suo Epis„copo, potestatem habeat recurrere ad Majores Catholicæ Eccle„siæ Principes, idest, summos Pontifices". Addit compendium esse obscurum, & per summos Pontifices intelligi Episcopos istius Provinciæ. Respondeo hoc posse transire. At quod Canon Provincialis Synodi de Clerico judicium sanciat esse inconcussum atque inappellabile, est ridiculum, paradoxum, indignum tanto Doctore ac Antistite. Etenim sic excluderet etiam provocatio-

nem Clerici ab ista Synodo ad Patriarcham. Quod nullus etiam Eusebianus aut Photianus admiserit. Longè minùs excludit Romanas provocationes. Synodus convenit ad retractandam sancti Patriarchæ Ignatii Romanam Appellationem, & ad Photianas contra Romanæ Ecclesiæ Privilegia contumelias proscribendas: Quis credat quod & ipsa istis Privilegiis plagas inflixerit? Aliud est Romanas Appellationes non exprimi, aut non laudari per Canonem, aliud prohiberi. Dominus Archi-Episcopus à cunctis Canonibus, qui ad Provinciæ Synodum appellari permittunt, & Romanæ Appellationis facultatem expressè non adjungunt, scribit has appellationes prohiberi. Certè admodùm inconcinnè. Porrò quod hujus Synodi Canones Gallicana tunc Ecclesia non admiserit, fecit Hincmarus Remensis: Quod varios ejus excessus isti Canones damnarint. Eos postmodò admisit Gallia, atque est venerata.

Certè adsertio, quæ suadere tentat, quod Carolina Christianissimorum Regum progenies inferiorem Clerum à Romanis Appellationibus excluserit, atque ita sancti Apostoli Petri Divina Privilegia non modicè mutilaverit, est dictis Regibus, & cunctis ipsorum Populis, nostris Progenitoribus, longè injuriosissima. Etenim de avita nostrorum Majorum in Apostolicam Sedem reverentia veraciter scripsit noster tunc Apostolus sanctus Bonifacius: "Reverà tantâ reverentiâ apicem Apostolicæ Sedis omnes „suspiciunt, ut nonnullam sanctorum Canonum disciplinam, & „antiquam Christianæ Religionis institutionem magis ab ore Præ„cessoris ejus, quam à Sacris Paginis & paternis Traditionibus „expetant. Illius velle, illius nolle tantùm explorant, ut ad „ejus arbitrium suam conversationem & ipsi remittant aut inten„dant". Quod magnus Carolus, licet de nimia Romanorum Pontificum in criminosos Clericos indulgentia fuerit questus, Romanas ipsorum Appellationes in nullo penitùs læserit, lucidè demonstrat eximium ejus Capitulum, quod suo Decreto inseruit
Part. 5. sanctus Ivo Carnutensis Episcopus: "In memoriam beati Petri
Cap. 50. „Apostoli honoremus sanctam Romanam & Apostolicam Sedem, „ut quæ nobis Sacerdotalis est mater dignitatis, esse debeat ma„gistra Ecclesiasticæ rationis. Quare servanda est cum mansuetu„dine humilitas. Et licet vix ferendum ab illa sancta Sede impo„natur jugum, feramus, & pia devotione toleremus. Si verò, quod

„quod non decet, quilibet, five fit Presbyter, five Diaconus, „aliquam perturbationem machinando, & noſtro miniſterio in„ſidiando redarguatur falſam ab Apoſtolica Sede detuliſſe epiſto„lam, vel aliud quod inde non venerit, ſalvâ fide, & integrâ circa „Apoſtolicum humilitate, penes Epiſcopum ſit poteſtas, utrùm „eum in carcerem, aut in aliam detrudat cuſtodiam, uſquequò „per epiſtolam, aut per idoneos ſuæ partis Legatos Apoſtolicam „interpellet Sublimitatem, ut potiſſimum ſuâ ſanctâ Legatione „dignetur decernere, quid de talibus juſto ordine Lex Romana „ſtatuat definire, ut & is corrigatur, & in cæteris modus impo„natur". Verba", Epiſtolam vel aliud, quod inde non venerit", faciunt hunc ſenſum: "Quod inde venire non debuerit". Verba, „In memoriam beati Petri Apoſtoli honoremus", manifeſtè laudant ac firmant Sardicenſes de Romana appellatione Canones: Carolus lamentatur, & cum patientia ac devotione ſuffert hominum vitia, datam illis à Deo poteſtatem honorat ac veneratur. Hoc eſt eſſe Principem Orthodoxum, verumque Catholicæ Matris filium: "Non verbo & lingua, ſed opere & veritate".

Ex cunctis Carolinis Regibus unus fere Carolus Calvus, à Rhemenſi Hincmaro circumſcriptus, egit in iſtas Appellationes. Hinc poſt-modo nata inter ipſum ac dictum Hincmarum diſcordia aperuit illi oculos, adjutos ab ambitione Occidentalis Imperii. Etenim tandem in Ludovici II. Imperatoris, ſui ex fratre nepotis, Thronum electus eſt à Joanne VIII. Pontifice ac Italiæ Epiſcopis, eâ tamen lege, ut in Ticinenſi Conventu faceret hanc profeſſionem: "Ut Sancta Romana Eccleſia, ſicut eſt Caput om„nium Eccleſiarum, ita ab omnibus honoretur ac veneretur. Ne„que quiſquam contra jus & poteſtatem ipſius aliquid injuſtè agere „præſumat, ſed liceat ei debitum tenere vigorem, & pro univer„ſali Eccleſiâ Paſtoralem exhibere curam, atque Sacris precibus „omnium pro omnibus interpellare authorem. Ut honor Domino „& ſpirituali Patri noſtro, Joanni ſummo Pontifici, & venera„bili univerſali Papæ, ab omnibus conſervetur: Et quæ ſecun„dum Sacrum miniſterium ſuum authoritate Apoſtolicâ decreve„rit, cum ſummâ veneratione ab omnibus ſuſcipiantur. Et debita „illi obedientia ab omnibus conſervetur". Certè profeſſio videtur deſumpta ex novella lege Valentiniani III. Quidquid ſit, ipſam Carolus repetivit in Pontigonenſi Synodo coram Legatis ejuſdem

Pontificis, aque ita ejus Augusta electio fuit comprobata ac admissa etiam à Gallicanis Episcopis. Ipsam omnino fecit contra impetus, quibus Romanas Appellationes invaserat. Et Clericorum etiam appellationes Pontifex stabilitas voluit. Hinc enim in Pontigonensi Synodo habemus etiam hunc Articulum: "Quinto nonas Julii convenerunt Episcopi sine Imperatore. Et habitæ sunt contentiones de „Presbyteris ex diversis Parochiis, clamantibus ad Legatos Apostolicos. Et sic soluta est Synodus in illo die". Citra causarum definitionem. Postmodo autem revestitus est Adalgaudus Presbyter, retractatorio Judicio dilato ad quatuor Menses. Est revestitus non per Episcopos, sed per Apostolicos Legatos. Ita Romana Clericorum Appellatio est istic plenè stabilita.

CAPUT XXI.

Examinatur Hincmari Rhemensis Episcopi, sub Caroli Calvi Francorum Regis nomine scripta, Epistola ad Ioannem VIII. Pontificem.

Dominus Petrus de Marca procedit ad aliud argumentum: "Extremis annis Regni Caroli Calvi, „vis prima illata est authoritati Conciliorum „Provincialium. Presbyteri enim depositi, & „pœnitentiæ subjecti, qui nec Judicio Episcoporum suorum acquiescere volebant, nec Metropolitanum interpellare, Romam proficiscebantur, & illinc literas Canonibus adversas deferebant, in quibus citra ullam caussæ cognitionem Judicia Episcoporum rescindebantur, & Judices Romam evocabantur, sententiæ suæ „rationes illic allaturi. De hoc enim usu cum Joanne octavo „expostulat Carolus Calvus Imperator in epistola ad eum scripta, cujus Author est Hincmarus Remensis Archi-Episcopus. In „qua illud quoque additur, nolle Episcopos agnoscere authoritatem harum literarum, quas existimabant concessas fuisse à Ministris, commotis videlicet misericordiâ quâdam querentium, „neque sibi persuadere posse eas jussu Pontificis fuisse decretas" Et.

Et infra: " Imperator probat debere presbyteros judicari ab Episcopis, & à Synodo Provinciæ, si querela moveatur. Itanamque decretum in Conciliis Nicæno, Antiocheno, Sardicensi, Constantinopolitano, & Chalcedonensi. Neque licitam esse provocationem ab eis Judiciis, ut Synodus Carthaginensis disertis verbis definivit".

Respondeo misceri hic vera falsis. Primò falsum est, quod prima Presbyterorum Romana è Galliis Appellatio contigerit temporibus Joannis octavi Pontificis, & Imperatoris Caroli Calvi. Error est abundè demonstratus & revictus in superioribus. Secundò falsum est, quod Romanæ Appellationes inferant vim Provinciarum Synodis: Quod Nicæni, Antiocheni, Sardicenses, Constantinopolitani, & Chalcedonenses Canones sanciant Clericorum appellationes esse necessariò faciendas apud Provinciæ Synodum, & istic sine ulterioris progressus spe finiendas. Etenim longè aliud docent Angilramni Metensis Episcopi, quæ Gallicana Ecclesia semper fuit venerata, Adriano primo Pontifici oblata Capitula: " Salvo Romanæ Ecclesiæ in omnibus Primatu, manifestum est, quod illa, quæ sunt per unamquamque Provinciam, ipsius Provinciæ Synodus dispenset, sicut in Nicæno constat decretum esse Concilio". Cap. 9. Palam profitentur Nicænis, adeòque & cunctis aliis, Judiciorum ac Appellationum formam præscribentibus, antiquis Canonibus inesse hanc intrinsecam conditionem: "Salvo Romanæ Ecclesiæ in omnibus Primatu". Et hanc professionem Angilramnus, & omnis Gallicana Ecclesia didicit ex suo primo Canonum Codice: Ex Innocentii primi Rescripto ad Rothomagensem Victricium.

Carolus Calvus noni Christiani sæculi anno septuagesimo sexto est electus in Imperatorem. Et tunc tam in Ticinensi Conventu, quàm in Pontigonensi Synodo fecit præfatam professionem pro Romanæ Ecclesiæ dignitatibus. Manifestè fecit contra violentias, quas adversùs Rothaldi Suessionensis ac Hincmari Laudunensis Episcopi Romanas Appellationes intulerat Nicolao primo ac Adriano secundo. Et professio se omninò extendebat etiam ad Romanas Appellationes inferioris Cleri. At verò hæc ad Joannem Pontificem epistola est scripta anno sequenti. Hinc quæritur, Quomodò non sit prævaricatoria? Respondeo ipsam processisse ex versatili Hincmari Rhemensis ingenio, peritissimo

ad

ad omnem ventum vela vertere. Attamen non est palam prævaricatoria. Primò, quia supplicat Pontifici. Deinde, quia potiùs contra Clericalium Appellationum abusum supplicat, quàm contrà substantiam. Præsertim supplicat, ut inferior Clerus deinceps compellatur à suorum Episcoporum Judiciis non immediatè Romam, sed priùs appellare ad Synodum suæ Provinciæ. Hunc enim ordinem sanciunt cuncti præfati Canones. Et omninò ex Apostolica disciplina ducunt originem. Quare æqua & justa, salvis tamen salvandis, fuit ista postulatio. Præcipuum epistolæ peccatum est, quod ex abusuum prætextu moliatur suffocare & abolere substantiam.

Damnati ob crimina à suis Episcopis Clerici isto tempore passim nolebant suarum Provinciarum Synodos accedere, atque ita impingebant in tertiæ Aurelianensis Synodi Canonem: "Si quis
Can. 20. ,,Clericorum circa se aut districtionem aut tractationem Episcopi ,,sui putat injustam, juxta antiquas Constitutiones recurrat ad Sy- ,,nodum". Est antiqua & frequens apud omnes gentes Constitutio. Verùm maculosa Clericorum conscientia aversabatur hunc morem. Egebat enim non justitiâ, sed liberalissimâ gratiâ, quam ob damnatoris ac disciplinam diligentis Episcopi præsentiam desperabat à sua Synodo. Hinc invocabant & accedebant maternam Romanæ Ecclesiæ clementiam, ipsam dolosis lachrymis ac aliis obreptionum artibus inflectebant, & gloriosi redibant in Galliam. Etiam insultabundi. Apostolicis enim absolutionum ac reparationum litteris armati spernebant suos Episcopos, vivebant libertinè, dehonestabant Ecclesiasticam vitam, & scandalizabant Christianum Populum. Et Joannem octavum Pontificem fuisse in sustinendo disciplinæ fræno ac nervo languidiorem, est exploratum. Hinc zelosiores Episcopi modicè deferebant istis Romanis gratiis, ac Româ redeuntes Clericos cogebant ad explendam sibi impositam pœnam aut pœnitentiam. Et certè hæc de Romani Pontificis circumscriptione exceptio semper competiit Episcopis. Quod enim etiam Hispani Episcopi adversùs Basilidis ac Martialis Episcoporum reparationem, à sancto Stephano Pontifice dolosè extortam, olim exceperint, ipsamque excusserint, testatur & comprobat gloriosus Martyr Cyprianus. Proinde si adversùm istos dumtaxat abusus intercessisset Imperator Carolus, justa ac fundata erat intercessio. At est egressa limites,

mites. Quare etiam Dominus Petrus de Marca errat tertiò, quod dicat damnatos Presbyteros nec à Synodali suæ Provinciæ Judicio potuisse Romam confugere. Quartò, quod hoc probet ex Africanis Canonibus, & velit ipsos obtinere in Gallia. Etenim Africanæ Ecclesiæ inferior Clerus nunquam potuit provocare Romam, sed debuit suarum Synodorum sententiis acquiescere. Fuit singularis consuetudo istius gentis, ideoque nullatenùs potest transcribi in alios.

Advertendum est, quod Rhemensis Hincmarus non cœperit primus provocare ad Africanos Canones & mores: Nequidem ad prævaricatoriam Aurelii Carthaginensis Primatis epistolam. Etenim Angilramnus Metensis Episcopus suis Capitulis inseruit etiam hunc articulum. "Prudentissimè, justissimèque Nicæna, sive „Africana Decreta definierunt, quæcumque negotia in suis locis, „ubi orta fuerint, finienda. Maximè quia unicuique concessum „est, si judicio offensus fuerit Cognitorum, ad Concilium suæ „Provinciæ vel etiam universale provocare". Palam loquitur ex prævaricatoria epistola: Et ejus Sanctionem profitetur esse non solummodò Africanam, sed etiam Nicænam. Fuit tunc venialis error. Etenim Regia magni Caroli diligentia Gallicanam Ecclesiam necdum liberaverat à variis ignorantiæ tenebris, in quas illam detruserat Merovingiorum Regum ignavia. Angilramnus nesciebat granum discernere à palea, ideòque simplicem ac plenam fidem dabat isti epistolæ. Attamen sub jam laudatâ clausulâ: "Salvo Romanæ Ecclesiæ in omnibus Primatu". At verò Rhemensis Hincmarus, emunctæ naris ac mentis Doctor, adversùs Romanam Ecclesiam studuit Africanos mores, immò & istam prævaricatoriam epistolam deducere in Gallias, atque ita potenter, si non in Episcopos, in omnem certè inferiorem Clerum dominari.

Præfata Caroli Regis, vel potiùs Hincmari epistola est discutienda. Distinguit inter Episcopos & Clericos, & istis profitetur esse plenam facultatem appellandi ad Sedem Apostolicam. Addit tamen retractatorium Judicium esse faciendum in partibus: Errat partes non posse Romam evocari. Multis nititur firmare errorem: Etiam ex infelicissima Africanorum Antistitum epistola ad Celestinum Pontificem. Quæ aut ignorantia, aut vafricies fuit Hincmaro indigna. Pergit ad Cleri inferioris appellationes:

 Appellan-

"Appellantes Presbyteri vel Diaconi, à quibus & qualiter sint
„judicandi, sacri Carthaginenses Canones evidenter ostendunt".
Multis nititur demonstrare damnatis Clericis esse provocandum ad Synodum suæ Provinciæ, addit hæc esse Canonica istarum Synodorum privilegia, atque concludit : "Quæ si etiam illis servata,
„& ab eis secuta & executa non fuerint, nihil prodest eos se-
„cundùm sacros Canones, & Decreta Sedis Romanæ Pontificum,
„pro accusatis Presbyteris de manifestis criminibus Comprovin-
„ciales Episcoporum Synodos frequentare, sed faciet licenter quis-
„que Presbyterorum quod libet, unde si fuerit redargutus, ve-
„niat Romam. Et quia pro singulis Presbyteris Episcopi Trans-
„Alpini regulariter judicatis Missos derigere, & actionum docu-
„menta scribere non valent, nec testium necessarias personas, vel
„propter sexus, vel propter senectutis infirmitatem, vel pro mul-
„tis aliis impedimentis huc perducere, fiducialiter poterit mentiens
„quisque innocentiam suam asserere, cum non erit qui mendacia
„ejus possit refellere. Unde Legum & Canonum Conditores
„prudentissimè, justissimèque viderunt, quæcumque negotia in
„suis locis, ubi orta sunt, finienda, & per expressa Regularum
„Judicia discretissimè judicanda, & post judicium conservanda.
„Maximè de subintroductione contra regulas mulierum, pro
„qua ab Episcopis Trans-Alpinis Presbyteri regulariter judicati
„ad hanc sanctam Romanam Sedem insciis suis Episcopis veniunt,
„& eis epistolas eorum refragantes judiciis deferunt, eosque vel
„Comministros illorum ad hanc sanctam Sedem ad conqueren-
„dum contra eos venire præcipiunt: Quod nullis antiquorum Le-
„gibus, vel Patrum Regulis decretum fuisse legimus. Quas
„epistolas sacris Legibus obvias, nec authoritate Apostolicà fuis-
„se missas, sed compilatas quorumcumque vafricie credimus.
„Non enim sibi ipsi Sedes Apostolica potest esse contraria vel
„diversa, de qua Gelasius Papa dicit, quod nulla Sedes magis
„obligetur sacros observare Canones, quàm prima". De eisdem literis scripsit in exordio epistolæ: "Trans-Alpinarum Regio-
„num Presbyteri, à suis Episcopis de certis criminibus regulariter
„ab Ordine Sacerdotali dejecti, & pœnitentiæ subacti, sine licen-
„tia & conscientia Primatum & Episcoporum suorum, huc ve-
„nire, & hinc epistolas, quæ Regulis non conveniunt, referre
„cœperunt. Quas non jussione Apostolicâ, sed ut assolet etiam
in

„in Re-publica, propter multiplicia Reclamatorum negotia, quo-„rumcumque Miniſtrorum quaſi pià miſeratione factas, & nos & „illius Regionis putant Epiſcopi".

Gallicani iſto tempore Presbyteri, ob concubinatum vel alia flagitia à ſuis Epiſcopis damnati, non ad ſuæ Provinciæ, à quo degradationem ſuam noverant confirmandam, Concilium provocabant, ſed omnibus inſciis ſecedebant Romam, & iſthìc obtinebant literas, quibus eorum appellatio admittebatur, quibus reveſtiebantur in ſuum gradum, & quibus Epiſcopus aut ejus Vicarius Romam evocabatur, ad retractatorium Judicium. Juxta Sardicenſes Canones. Eſt forma Joanne Octavo longè antiquior. Etenim de ipſa apud Gregorium III. noſter Apoſtolus Bonifacius, & apud Adrianum I. queſtus etiam fuit Francorum Rex Carolus Magnus. Iſtiuſmodi miſeriæ ſolent pedetentim irrepere. Proinde Hincmari expoſtulatio quoad duos articulos fuit fundata. Primò, quod flagitioſi Clerici, neglecta Provinciæ Synodo, immediatè Romam accederent. Deindè, quod Romana Eccleſia nimium faciliter ipſos exaudiret. Verùm Hincmarus graviter exceſſit, quod degradatis Clericis omnem Romanæ appellationis portam tentaverit claudere. Quod Tranſmarinum & Tranſ Alpinum, id eſt, Africanum & Gallicanum Synodale Judicium æquiparaverit: Quod Africanæ Eccleſiæ in ſuos Clericos authoritatem voluerit communem Gallicanæ Eccleſiæ. Imitari debuerat ſanctum Bonifacium & Magnum Carolum, qui de Romanæ appellationis abuſu conqueſti, ejus ſubſtantiam fuerunt venerati.

Hincmarus pergit: " Poteſt fieri, ut illi, qui in vicinis Pa-„rochiis ſunt hujus ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, quique juxta ſacras „Regulas ad manus impoſitionem, & ad Synodos huc venire „ſolent, ipſi pro reclamatione contra Presbyterum ſuum „ad præfatam examinationem conveniant, ſicut ſacri Canones „ac leges præcipiunt, ut ad Primatem uniuſcujuſque Provinciæ, „qui negotia videntur habere, concurrant, vel ad Synodum, „qui ſe læſos exiſtimant, quò non ſit difficilè teſtes producere, „invitentur. Tranſ-Alpinis autem, & aliis qui ſimiliter in lon-„ginquis Regionibus commorantur, Apoſtolica Sedes, & ſa-„crorum Canonum Promulgatores, quæ ſunt unicuique Pro-„vinciæ poſſibilia, & authoritati convenientia, atque paci Ec-

 cleſiæ

„clesiæ congruentia, tenenda & exequenda discretissimè præfixe-„runt". Et D. Petrus de Marca commentatur: "Francorum „desiderio opponebatur consuetudo aliarum Ecclesiarum, quæ „Presbyteros damnatos consentiebant in Synodo Romana, cui „Episcopi eorum interessent, judicari. Excipit Imperator præ-„clarè admodum, disparem esse rationem Episcoporum Roma-„næ Urbi vicinorum, & eorum qui trans Alpes essent. Illos „quippe à Papa consecrari, & ad ejus Synodum pertinere, quò „secundùm Canones accedere tenentur, ideoque interesse posse „examinandis querelis, quas eorum Presbyteri proponunt. At „Trans-Alpinorum, aliorumque qui in longinquis Regionibus „commorantur, diversam esse caussam. Canones & Decreta „Pontificum nihil aliud ab eis exegisse, quam id quod possi-„bile fuerit, & quod authoritati Canonicæ, pacique Ecclesia-„sticæ consentaneum foret. Nunquàm adactos Trans-Alpinos „Episcopos ad iter Romanum pro quæstionibus Presbyterorum. „Quamquam fortasse ita usurpatum ab iis, qui ad specialem „Episcopi Romani Diœcesim pertinebant".

Quæstio erat, An Gallicani Presbyteri possent, prætermissâ suæ Provinciæ Synodo, immediatè Romam provocare. Et pontificis caussam adjuvabat perpetuus mos totius Italiæ, cujus Presbyteri ita appellabant, & quorum Episcopos Papa evocabat ad retractatorium Judicium. Porrò Romanorum Episcopus est non solummodò Papa, sed insuper Occidentis Patriarcha, Exarchus Italiæ, ac Metropolita suæ Provinciæ. Et hujus omnes Episcopos consecrat, consecrandos evocat ad suas manus, & suo tempore ad suas Provinciales Synodos. Hæc Provincia olim erat vastissima: Comprehendebat Picenum, Æmiliam, Campaniam, reliquas Provincias usque ad Mare Jonium, ipsamque Siciliam & Corsicam. Isto quidem tempore Siciliam, Calabriam, Apuliam, aliasque Italiæ Provincias, per hæreticam Leonis Isauri Imperatoris violentiam abstractas, detinebat Patriarcha Constantinopolitanus: Verùm violentia non præjudicat juri. Rex igitur Carolus, ac Metropolita Hincmarus affirmant harum Regionum Clericos posse à suorum Episcoporum sententiis appellare ad Papam, atque ipsorum Episcopos ad retractatorium Judicium à Papa evocari, eò quod sit ipsorum Metropolitanus, ideoque non habeant aliud refugium. At longè aliam esse rationem in Clericis Trans-Alpinis, habentibus

bus suas proprias Provincias, proprios Metropolitas, propriasque Synodos. Eos obligari ad istas Synodos proximè invocandas. Et quidem si isthìc stetisset Hincmarus, non carebat fundamento, & poterat exaudiri. At istis Clericis auferre facultatem invocandi Sedem Apostolicam adversùs suarum Synodorum Judicia, & Africanum morem protrudere in Galliam, erat criminosa præsumptio.

Hincmarus hæc optimè norât. Norât inferiorem totius Mundi Clerum semper à suis Synodis provocasse Romam, & istas provocationes semper fuisse directas secundùm Canones Sardicenses. Hoc nodo ut se extricet, prosequitur: "Legimus etiam, „quamvis rarissimè præceptum à Sede Apostolica, quosdam de „longinquioribus Parochiis specialis Diœcesis Romani Pontificis, „ad cujus sollicitudinem universalis Ecclesia pertinet, propter „contumaces contentiones aliquas fuisse invitatos. Sed de Trans-„Alpinis Regionibus, quibus decreta Privilegia servari debent, „tale quid pro Presbyterorum & Diaconorum appellatione à Se-„de Apostolica præceptum fuisse, non legimus". Per longinquas specialis Diœcesis Romani Pontificis Parochias intelligit omnem Patriarchatum Romanum. Fatetur ex remotioribus istius Patriarchatus Provinciis ac Parochiis Presbyteros quandoque appellasse Romam, & Episcopos ad retractatorium Judicium evocatos comparuisse: Verùm rarissimè, & nonnisi ob contumaces contentiones. Addit id nunquam factum in Gallia: Eò quod ipsa circa hunc articulum habeat singularia Privilegia. Nempe Privilegia Africanæ Ecclesiæ. Quo in puncto gravissimè labitur. Lucet ex supra adductis testimoniis sancti Leonis in epistola ad Rusticum Narbonensem, sancti Aviti in literis ad Ansemondum, Pelagii primi in Rescripso ad Sapaudum Arelatensem, ac Gregorii tertii in literis ad sanctum Bonifacium. Porrò quod Gallicana Ecclesia circa Romanas inferioris Cleri Appellationes habuerit Privilegium aut morem Africanæ Ecclesiæ, est frivolum nugamentum. Proinde hæc Hincmari exceptio meritò fuit refutata.

Petrus de Marca pergit agitare quæstionem, An Gallicani Presbyteri possent à suorum Episcoporum Judiciis immediatè, neglectâ suæ Provinciæ Synodo, provocare ad Pontificem, & prosequitur: "Et Joannes quidem VIII. videtur majorem antiquarum institu-„tionum curam habuisse post acceptam Caroli epistolam, quam

„Decreto octavi Concilii muniri conspiciebat. Quippe Sigebodo „Narbonensi Archi-Episcopo exprobrat facinus quorundam Episco„porum Provinciæ Narbonensis, qui Presbyterum quemdam ac„cusatum ad Sedem Apostolicam accedere jusserant, interim „verò eum suspenderant, ac quibusdam epitimiis", idest, pœnitentiis "oneraverant, donec aliter summus Pontifex statuisset. Por„rò ea de caussa Presbyterum illum Romani Episcopi Judicio „commiserant, quod caussa dubia esset. Addit verò rectè illos „id agere potuisse, si ea" in plenario Concilio "examinata, con„stitisset esse difficilem. Eo enim casu consuli potuisse Sedem „Apostolicam, secundùm antiquam consuetudinem": Ut ita facta Scripto relatione, si quid dubium sibi vel difficile ingessisse videretur, nostrum super hoc, more prisco, Decretum exposcerent. "Quapropter Joannes cognitionem illam ab eo Metro„politano suscipi jubet, ut jure proprio eam definiat cum Colle„gis suis". Hæc sunt verba Pontificis: "Ergò saltem nunc Fra„ternitas tua, Metropolitani jure potita, ex Episcopis sub se de„gentium vel vicinorum sex unà cum Episcopo, cujus est iste „Parœciæ, sibi socians, tantum negotium ventilet subtili discussio„nis ventilabro, & invento quod justum est, Canonicè decernat, „& communi Fratrum censurâ definiat".

Respondeo hæc non facere ad Propositum. Non de Romana Appellatione agunt, sed relatione. Neque enim iste Presbyter Romam provocaverat. "Facto tumultu Presbyterum illum „quidam apprehensum, & à terra brachiis sublevatum, in pro„prium fratrem forti jactaverat impetu, ut idem Germanus suus „tanto onere malè impulsus in terram ruerit, & prostratus atque „oppressus vitæ flatum violenter amiserit". Hinc nata est quæstio, an Presbyter ex isto homicidio esset irregularis? Ejus Episcopus, assumptis quibusdam Collegis, discussit caussam, & judicavit dubiam atque difficilem. Quare Presbyterum suspendit ab officio, imposuit epitimia, & Romam misit ad Judicium Papæ Joannis. Misit sine debitis instructionibus. Audi ab ipso Pontifice: "At ubi nobis & persona Relatoris incognita, & nul„lo Episcoporum Scripto commendatio approbata est, & rursùs „ubi nulla est Accusatoris objectio, nec accusati reatus confessio, „nec fidelium comprobatio testium, nos nec illius solius narra„tioni creduli esse possumus, nec rursùs in eum definitivam damnationis

„nationis sententiam proferre valemus". Arguit istum Episcopum, quod caussam, licet dubiam ac difficilem, non proximè ad Metropolitam aut ejus Synodum, sed Romam, & quidem sine instructionibus, & ipse Pontifici ignotus, retulisset. Executus est antiquum Canonem, quem ad Theodorum Foro-Juliensem Episcopum scribit magnus Leo: "Sollicitudinis hic ordo esse „debuerat, ut cum Metropolitano tuo primitùs de eo, quod „quærendum esse videbatur, conferres; ac si id quod ignorabat Dilectio tua, etiam ipse nesciret, instrui vos pariter „posceretis. Quia in caussis, quæ ad generalem observantiam pertinent omnium Domini Sacerdotum, nihil sine Primatibus oportet inquiri". Et adjungit: "Sed ut quoquo modo instruatur „ambiguitas consulentis, quid de" quæstionibus tuis "habeat Ecclesiastica regula, non tacebo". Affirmat Episcopales relationes vel ad Metropolitam posse fieri, vel ad Pontificem: Episcopis esse jus eligendi. Verùm Apostolica Sedes, quoniam per omnium Ecclesiarum sollicitudinem distrahitur in plurima, semper maluit primam relationem fieri ad Metropolitam. Hinc quasi de speciali gratia Leo rescripsit referenti Theodoro. Hoc Alternativæ jus norât, & ipso usus fuit iste etiam Gallicanus Episcopus: Verùm Joannes Pontifex, quod caussa non esset instructa, ipsum censuit non exaudiendum. Non igitur per Hincmari aut Caroli Regis epistolam fuit correctus, sed egit ex antiqua Regula Ecclesiæ, de qua nullam mentionem fecerat ista epistola.

Epist. 82. Cap. 1.

D. Petrus de Marca sua adversùs inferiorem Galliæ Clerum, & Apostolicæ Sedis authoritatem commenta probat etiam ex literis Adriani secundi Pontificis ad præfatum Regem Carolum: "Quod præsentem Presbyterum Herlefridum, potestate sui Præ„sulis plusquam Canonica veritate perculsum, ad Sedem Apo„stolicam, utpotè Caput omnium Ecclesiarum, venire passi estis, „benè quidem fecistis; sed nunc meliùs faceretis, si quod inci„vili consilio apud suum Episcopum perperàm gestum est, in „Provinciali Synodo apud vos rationabiliter, & apud Fratrem no„strum Hincmarum Archi-Episcopum cassaretur. Quapropter „Apostolicâ dilectione Gloriam vestram hortamur, ut aut præ„sentaliter huic Herlefrido Presbytero suam Ecclesiam cum om„nibus suis, usque ad tempus Provincialis Synodi hanc liberè pos„sessuro, pro tempore, quod Sacri Canones definierê, solemniter

„ter reddere faciatis, aut Erpuinum Episcopum suum Legatum „nobis, qui hæc pleniùs veriusque renunciet, præsentaliter mit„tere cogatis: Quatenùs dum luce clariùs cuncta noverimus, „sciamus in quem Apostolicæ animadversionis sententiam pro„feramus". D. Petrus de Marca commentatur: "Adrianus ita„que Pontifex agnoscit authoritatem Metropolitani, cui nego„tium istud judicandum relinquit, ac tamen indicat cupere se „ut caussa apud Sedem Apostolicam judicetur, si Rex ita pa„tiatur. Ejus tamen arbitrio rem integram relinquit".

Respondeo hoc exemplo lucidè evinci jus Sedis Apostolicæ, ac demonstrari quod Carolus Rex ipsum agnoverit. Hæc est facti species. Erpuinus Sylva-nectensis Episcopus nescio cujus Ecclesiæ Curatum Presbyterum Herlefridum deposuerat, ac suâ Parochiâ ejecerat: Et quidem incivili consilio. Sic enim textus est corrigendus. Hinc Herlefridus provocavit. Verùm non ad Hincmarum Metropolitam aut ejus Synodum, sed proximè Romam. Et Carolus Rex fecit ei facultatem exeundi Regni, & accedendæ Sedis Apostolicæ. Nempè noverat Gallicanum Clerum posse, etiam immediatè, Romam provocare à Judiciis suorum Antistitum. Adrianus Pontifex appellationem admisit, & paratum se exhibuit ad retractatorium Judicium; addidit tamen se malle, ut fiat per Hincmarum Archi-Episcopum in Provinciali Synodo. Quare errorem continent hæc verba D. Petri de Marca: "Indicat cupere se, ut caussa apud Sedem „Apostolicam judicetur". Etenim Pontifex manifestè fuit indifferens. Et processit secundnm Canones Sardicenses. Hinc Herlefridum jussit mox suâ Ecclesiâ & omnibus aliis revestiri, & ab Erpuino Romam mitti Legatum, qui in retractatorio, si quidem Romæ fieret, judicio esset ipsius Apocrisarius. Proindè Carolus Rex tunc etiam agnovit, quod istud Judicium posset Romæ fieri, & quod necessarias ad ipsum personas Pontifex posset evocare. Hæc tunc confessus est idem ille Rex, qui nuper in caussa Rothaldi Suessionensis Episcopi, & postmodo in adductis ad Joannem VIII. literis egit & scripsit omnia contraria: Nempè juxta varios ventos, qui spirabant ex Hincmari pulmonibus. Quare hoc Herlefridi exemplum penitùs evertit commenta D. Petri de Marca.

Audiamus illius conclusionem: "Adriani & Joannis Successores,

„res, ruptis Canonum cancellis, appellationes Presbyterorum „admisêre, adeò ut Gregorius VII. in Decretis suis, quæ vulgò „Dictatus Papæ dicuntur, hoc quoque præceperit": Ut nemo audeat condemnare Apostolicam Sedem appellantem. " Quod „in jus commune versum est in Decreto Gratiani, & in libris „Decretalium". Respondeo immediatas ad Romanam Sedem appellationes inferiori Clero per nullum auferri antiquum Canonem. Alternativa est antiquissima. Lucet ex præfato sancti Leonis Rescripto ad Theodorum Foro-Juliensem. Etenim appellationis ac relationis est eadem ratio ac potestas: Ad ipsum, ad quem referre oportet, licet & appellare. Eundem morem viguisse in Orientali Ecclesia docet nos Anastasius Nicænus Episcopus, Bithyniæ tunc Metropolita, dicens ad omnem Chalcedonensem Synodum: " Sunt epistolæ beati Joannis Episcopi Con„stantinopolitani ad Nicænum Episcopum, ut iret Basilonopolim, „& emendaret Ecclesiam, tamquam sibimet competentem". Affirmat nescio quos Basilonopolitanæ Ecclesiæ Clericos non ad Nicænum Metropolitam, sed immediatè provocasse ad sanctum Joannem Chrysostomum, uti ad Patriarcham Constantinopolitanum, & ab hoc causam istam, quod propriis deberet oculis inspici, fuisse delegatam isti proprio Metropolitæ, ac ipsi mandatum, ut iret Basilonopolim, & istas lites definiendo emendaret ac pacificaret Ecclesiam. Item supra audivimus, quod Marcion Presbyter proximè, prætermissis omnibus mediis, appellaverit ad Sedem Apostolicam. Istum morem Orientalibus Clericis fuisse familiarem demonstrant plura loca magni Gregorii. Interim sanctus Paulus Apostolus reliquit nobis eximium Canonem: "Om„nia mihi licent, sed non omnia expediunt". Quod immediatas Clericorum Appellationes passim admitti ac definiri à Romanis Pontificibus non expediat Catholicæ Ecclesiæ, Eugenio tertio in libris de consideratione rectè suadet sanctus Bernardus. Quod item Joannis octavi Successores istâ in re fuerint nimiùm benigni, docet sub Formosi Papatu & Arnulphi Imperio celebrata Triburiensis Synodus: Etenim supra-adductum magni Imperatoris Caroli Capitulum innovat, ac assumit in suum Canonem. Eximium istum Principem imitata frænavit abusum, Romanæ Sedis authoritatem nec tangere præsumpsit. Nempe Arnulphus erat Carolinæ styrpis ac virtutis Princeps, ideòque fuit memor, quod etiam Ni-

cæna Synodus supra sancti Petri Sedem nihil fuerit ausa constituere, sciens illi omnia concessa à Domino. Dominus Petrus de Marca non rectè culpat omnes à Joanne octavo usque ad septimum Gregorium Pontifices. Quod enim sanctus Leo nonus, ejusque Successores, præsertim laudatus Gregorius, lapsam disciplinam strenuè restaurarint, & quod à propria domo, ab ipsa Romana Ecclesia inceperint, est cunctis manifestum. Ejusdem Gregorii Dictatus meretur apud omnes Ecclesias describi aureis litteris, & à cunctis Christianis addisci memoriter, ad instar Symboli. Nam & Gallicana olim Ecclesia hanc reverentiam detulit dogmatico Tomo sancti Leonis. Dictatum suo loco sum conatus exponere, ac defendere ab æmulis.

CAPUT XXII.

An Gallicani Episcopi fuerint aliquando exempti à Patriarchali, intra Almam Vrbem celebranda, Romani Pontificis Synodo.

AFfirmat Dominus Petrus de Marca, & eundem errorem imponit Hincmaro Rhemensi, ac Regi Carolo Calvo. Ex his ipsorum verbis in superiùs adducta epistola ad Joannem octavum Pontificem: " Legimus etiam, quam„vis rarissimè, præceptum à Sede Apostolica „quosdam de longinquioribus Parochiis specialis „Diœcesis Romani Pontificis, ad cujus sollicitudinem universalis „Ecclesia pertinet, propter contumaces contentiones aliquas invi„tatos fuisse. Sed de Trans-Alpinis Regionibus, quibus decreta „privilegia servari debent, tale quid pro Presbyterorum & Diaco„norum appellatione à Sede Apostolica præceptum fuisse non le„gimus". Hæc verba Dominus Petrus de Marca commentatur: "Exceptio illa, nimirùm Ecclesiam Gallicanam non pertinere ad „specialem Diœcesim Romanam, idest, neque ad consecrationem „Episcopi Romani, neque ad ejus Synodum, tametsi Sedem Apo„stolicam coleret velut particulare Occidentis, & etiam tan-

quam

„quam Caput universæ Ecclesiæ; exceptio, inquam, illa prorsùs legitima erat. Prudenter itaque Nicolaus I. conatus est efficere, ut Episcopi Galliarum ad Concilium Romanum convenirent, ut eâ ratione eandem in Gallia & universo Occidente „Patriarchalis Jurisdictionis amplitudinem constitueret, quam Patriarchæ Orientis possidebant in sua quisque Diæcesi. Illi autem „Metropolitanos omnes evocabant ad Synodum Patriarchalem, „juxta Canones Constantinopolitanos, & Chalcedonenses, Justinianique Novellas. Eâ itaque de causa literas ad Episcopos „Galliarum & Germaniarum scripsit, ut eos ad Concilium Romanum evocaret. Quæ redditæ illis fuêre curâ Regum Caroli „Calvi & Ludovici. At Episcopi, qui Nicolai consilium intellexerant, nihil suo nomine responderunt, sed scribi ad eum procuravêre à suis Regibus, qui Protectores sunt libertatum Ecclesiæ. Igitur Principes scripserunt non potuisse Episcopos accedere ad Concilium ob brevitatem temporis, & ob pericula itinerum, & ob id etiam quod occupati essent pro tuitione Regni adversùm Pyratas. Quibus addunt nullam esse necessitatem, quæ „Episcopos cogat Romam mittere", vt Concilio intersint. Ut Episcopos de Regnis vestris Romam mittendi non postulet necessitas, "Ut ait Nicolaus in sua ad Reges epistola. Qui ex his verbis colligit nolle Episcopos Mandatis suis obedire. Nam Reges „tamquam rem certam existimabant Episcopos suos non pertinere „ad corpus Concilii Romani, atque ideò non teneri ad illud accedere toties, quoties eos evocari contingit, sed tantùm si ea „necessitas incidat, ut Concilium œcumenicum sit celebrandum".

Respondeo hanc fabulam sibi ipsi non cohærere. Etenim si Gallicana Ecclesia Romanum Antistitem agnoscat & veneretur ut suum ac totius Occidentis Patriarchale Caput, quomodò ejus Episcopi non spectant ad ejus Synodum & consecrationem? Hæc enim sunt duo Patriarchalis dignitatis nobiliora capita. Quis hoc jure, quod non soli Constantinopolitani & Chalcedonenses, sed etiam Nicæni Canones confirmant omnibus Patriarchis, exuit Romanum? Quod enim Chalcedonenses & Constantinopolitani videantur sancire de solis Orientalibus, oritur ex avitæ reverentiæ regula, ex qua nullum generale Concilium præsumpsit aliquid constituere supra Romanam Ecclesiam, sciens illi à Domino conces-

 sa om-

sa omnia. Certè isto, præsertim ad Patriarchalem Synodum evocandi Gallicanos Episcopos, jure Romana Ecclesia semper fuit gavisa & usa. Etenim Romana Synodus, in qua sanctus Melchiades damnavit Donatistas, fuit Patriarchalis: Et ad ipsam evocati sunt, atque comparuerunt Illustriores Galliarum Antistites. Scio illos evocatos per sacram jussionem Imperatoris Constantini: At illa facta est secundùm Canones. Etiam prima Arelatensis Synodus fuit Patriarchalis: Convocata ac directa per sanctum Sylvestrum. Et habuit Gallicanos Episcopos. Idem Sylvester ad Nicænam Synodum transmittere voluit non solos suos, sed insuper Legatos suæ Patriarchalis Synodi, itemque cum sui suffragii Prærogativa suffragium istius Synodi: Hinc ad Almam Urbem convocavit ducentos sexaginta septem suarum Dioecesion Episcopos. Quis inficietur Gallicanam etiam Dioecesim adfuisse? Istud ipsum pro Chalcedonensi Synodo egit sanctus Leo: Verùm in alia forma. Omnes suas Dioeceses Romam fatigare ex caussis nolens, jussit ipsas congregari intra suos limites, & ad se transmitti singularum Synodale suffragium. Quanta cum reverentia obediverit Gallicana Ecclesia, docet ejus Rescriptum ad Pontificem.

Et inter authenticas S. Damasi Pontificis literas sexta est ipsius & "Episcoporum, qui ad eum in Romanam Urbem ex Italia & „Gallia convenerant numero nonaginta". Est Synodalis ad Illyricianam Diæcesim. Et alia ad ejusdem Dioecesis Antistites Synodica ejusdem Pontificis Epistola habet: "Significatum est nobis à „Fratribus, qui in Gallia & agro Venetorum habitant". Et rursum: "Gallorum atque Venetorum Fratrum relatione comperimus": Quod nempe Galli, non minùs quàm Veneti, spectarent ad Patriarchalem Synodum Romanæ Ecclesiæ, Et Aquileiensi sub eodem Pontifice, quod Patriarchalis formam habuit, Concilio adfuerunt plures Gallicani Episcopi, & plures absentium Legati. Ejusdem Concilii Synodalis epistola habet hanc Epigraphen: "Concilium, quod convenit Aquileæ, Dilectissimis Fratribus Episcopis Provinciæ Viennensium, & Narbonensium, „primæ & secundæ". Quod nempe istæ Provinciæ spectarent ad idem Patriarchale Collegium. Hinc ejusdem Synodi ad Principes Relatio habet: "Omnes propè Episcopi ex omnibus Provinciis Occi-

„Occidentalibus, miſſis adfuere Legatis". Alia Relatio exponit iſtas Provincias: "Quod à vobis Africanæ & Gallicanæ Eccleſiæ „per Legatos obſecrant".

Illuſtriſſimum Gallicanæ obedientiæ ac reverentiæ exemplum habemus à ſexta Synodo. Sanctus Agatho, antequam ſuam Legationem mitteret Conſtantinopolim, convocavit ſuam Patriarchalem Synodum, & adfuerunt Epiſcopi centum viginti quinque. Inter hos erat "Adeodatus Leucorum, ſeu Tullenſis Epiſcopus, „Legatus venerabilis Synodi per Galliarum Provincias conſtitutæ. „Felix Epiſcopus Arelatenſis, Legatus venerabilis Synodi per „Galliarum Provincias conſtitutæ. Taurinus Diaconus ſanctæ „Eccleſiæ Telonenſis, Legatus venerabilis Synodi per Galliarum „Provincias conſtitutæ. Wilfridus Epiſcopus ſanctæ Eccleſiæ „Eboracenæ, Legatus venerabilis Synodi per Britanniam conſtitu„tæ. Valentinus Epiſcopus ſanctæ Eccleſiæ Aquenſis". Imperator Conſtantinus optaverat iſtam Synodum eſſe numeroſiorem; verùm cur eſſe non potuerit, audiamus à Pontificis Reſcripto ad Principem: "Niſi longus Provinciarum ambitus, in quibus Hu„militatis noſtræ Concilium conſtitutum eſt, tanti temporis pro„telationem ingereret, olim hoc noſter famulatus impleret". Affirmat "familiare ſibi Concilium" longè extendi. Nempè uſque ad Oceanum, & ultra ipſum. Et ſupponit omnes iſtos Epiſcopos obligari ad ſuam Synodum. Et ad Fauſtum ac Symmachum, Romanæ Urbis Senatores, ſcribit ſanctus Avitus Archi-Epiſcopus Viennenſis: "Fuerat talis ſtatus rerum deſiderandus, ut ipſi per „nos Urbem Orbi venerabilem pro dependendis Divinis, huma„niſque expeteremus officiis. Sed quia iſtud jam dudum per ra„tionem temporum fieri poſſe ceſſavit, vellemus vel eo ſecuri„tatis accedere, ut quæ in communi cauſſa ſupplicari oportet, „Amplitudo veſtra Congregatorum Galliæ Sacerdotum relatione „cognoſcat". Agit de Patriarchalibus Synodis Symmachi Papæ. Lamentatur in Gallia defeciſſe Romanum Imperium, & in ipſa variè lacerata dominari Barbaros: Et hinc duo præſertim eveniſſe Eccleſiæ vulnera. Primò, quod Gallicani Epiſcopi non poſſent Almam Urbem ad Patriarchales Synodos accedere. Deindè, quod nec totius Gallicanæ Diœceſis Synodus poſſet ad faciendas Romam Relationes convenire. Nempe barbari Reges, invaſis à ſe Ditionibus metuentes, nolebant Epiſcopos ſuis finibus excedere.

„vestris subdunt. Dicunt enim post aliquanta: Ut Episcopos de „Regnis vestris ad Synodum Romam mittendi necessitas non po„stulet. Unde si vos fortasse aliter dicitis, nos illud dicimus, „quod Divinitùs revelatur, quia cum novitatum mala multipli„cari videamus, si ex diversis Provinciis Fratres ad invicem „convenissent juxta priscum morem, & nos consensu illorum re„velante Domino, quæ dercernenda sunt decerneremus, & ipsi ne„cessitates suas referentes, & nos nostras exponentes, quæ decre„ta fuissent, meliùs in eorum notitiam facerent pervenire, qui „semper Synodalem Conventum à nobis aggregari petierant, sic„que fieret, ut secundùm qualitatem morbi medicina conficeretur, „& ad sananda vulnera longè latèque effunderetur". Pontifex affirmat varia. Primò, quod Gallicanorum Antistitum ad Patriarchales Romani Pontificis Synodos evocatio non sit res nova, sed vetusta consuetudo. Secundò, quod præsens evocatio fuerit facta ex necessariis caussis: Nempe ad medendum Ecclesiæ, etiam Gallicanæ, variis vulneribus. Tertiò, quod Episcopi talis evocationis potestatem non abnegarent Pontifici, sed existimarent nullam tunc fuisse illius necessitatem. Quare nullam hic exemptionem aut libertatem allegant, nec Regiam istius libertatis protectionem invocant. Sunt Domini Petri de Marca in istos Episcopos injuriosa figmenta. Hincmarus Rhemensis, ex cujus nutu Rex Carolus egit hæc omnia, non adeò desipuit. Quod ipsum lucidissimè patet ex rationibus, ob quas Episcopi se excusarunt. Audiamus ipsas à Nicolao Pontifice rescribente Regibus: " Quia „Episcopos ad Synodum nostram, & pro angustia temporis, & „pro injuria transitus occurrere non valere dixistis, meritò durè „habuimus, cum tanta temporis angustia non immineret, ut sal„tem de vobiscum conversantibus binos mittere nequivissetis. „Reprehensibile denique valde esse constat, quod tu, fili mi Ca„role Rex, subintulisti, dicendo majorem partem Episcoporum „omnium diu noctuque cum aliis fidelibus tuis contra Pyratas „maritimos invigilare, ob idque Episcopi impediantur venire, cum „militum Christi sit servire Christo, militum verò sæculi, sæculo". Harum rationum nulla innuit, longè minùs asserit dogmatizatam à Petro de Marca exemptionem.

Verùm cur Episcopi has excusationes non per se allegarunt apud Pontificem, sed per Reges, præsertim per Regem Carolum? Respon-

Respondeo has esse consuetas sutelas Hincmari Rhemensis, qui isto tempore erat os & lingua Francorum Antistitum. Noverat tertiam excusationem non esse Episcopalem, & duas priores fuisse frivolas, in simili caussa apud Julium ab Eusebiana Factione, & apud Damasum Pontificem adductas ab istius Factionis reliquiis, ac ab utroque Pontifice spretas atque explosas. Insuper noverat in ista Romana Synodo retractandam causam Rothaldi Suessionensis Episcopi, qui ab ejus Synodo damnatus Romam appellaverat, & quem Nicolaus Pontifex ob ejus in non comparendo contumaciam revestiverat, ac per-interim reparatum remiserat in Sedem, retractatorium Judicium reservans primæ Patriarchali Synodo. Juxta Julii in Athanasii caussa exemplum, & Canones Sardicenses. Proindè istam Synodum Hincmarus oderat, & jam dictas rationes noverat esse frivolas: Hinc usus est lingua & calamo Caroli Regis. Ex suo more. Et ex consueto in extremis refugio: "Rex non vult". Interim nec per Regem ausus est effutire se exemptum à Patriarchali Synodo.

Nihilominùs Romana Ecclesia optimè perspexit, quò hæc tenderent. Hinc in octava Synodo curavit prodire hunc Canonem:

Can. 17. "Sancta & universalis Nicæna prima Synodus antiquam consuetu-„dinem jubet servari per Ægyptum, & Provincias quæ sub ipsa „sunt, ita ut horum omnium Alexandrinus Episcopus habeat po-„testatem, dicens, Quia & in Romanorum civitate hujusmo-„di mos prævaluit. Qua pro caussa & hæc magna & sancta „Synodus tam in seniori & nova Roma, quam in Sede Antio-„chiæ ac Hierosolymorum, priscam consuetudinem decernit in „omnibus conservari, ita ut eorum Præsules universorum Metro-„politanorum, qui ab ipsis promoventur, & sive per manus im-„positionem, sive per Pallii dationem Episcopalis dignitatis fir-„mitatem accipiunt, habeant potestatem, videlicet ad convocan-„dum eos, urgente necessitate, ad Synodalem Conventum, vel „etiam ad coërcendum illos & corrigendum, dum fama eos su-„per quibusdam delictis forsitan accusaverit. Sed quoniam sunt „quidam Metropolitanorum, qui ne secundùm vocationem Apo-„stolici Præsulis occurrant, à Mundi Principibus se detineri sine „ratione causantur, placuit talem excusationem omnimodis esse „invalidam. Cum enim Principes pro suis caussis Conventus fre-„quenter agant, impium est ut summos Præsules ad Synodos pro

Eccle-

„Ecclesiasticis negotiis celebrandum impediant, vel quosdam „à Conciliis eorum prohibeant, licet tale impedimentum & „fictam prohibitionem Metropolitanorum suggestione diversis „modis fieri didicerimus. Consueverunt autem Metropolitani „bis in anno Synodos facere, ideoque, sicut dicunt, ad Pa- „triarchale penitus non occurrere Caput. Sed sancta hæc & „universalis Synodus, nec Concilia, quæ à Metropolitanis fiunt, „interdicens, multò magis illa novit rationabiliora esse ac uti- „liora Metropolitanorum Conciliis, quæ à Patriarchali Sede „congregantur, & idcircò hæc exigit fieri". Exponit Patriarchalis Synodi utilitates, & post quædam alia concludit: "Quis- „quis ergo Metropolitanorum proprium Patriarcham contemp- „serit, & vocationem ejus, quæ sive ad unum solum, sive ad „plures, sive ad omnes sit, absque validissima ægrotatione vel „Paganorum incursu, non obedierit, & per totos duos men- „ses post notitiam vocationis ad proprium venire Patriarcham „minimè festinaverit, vel si quocumque modo latitare, aut non „cognoscere Nuntium ab illo missum tentaverit, segregetur; „si verò intra unum annum eandem contumaciam & inobe- „dientiam demonstraverit, deponatur omnibus modis". Totus Canon invadit Hincmarum, & ejus consuetum, "Rex non „vult". Nam & ipse dixerat à se Metropolita bis in anno celebrari Synodum, ideoque non esse opus Synodis Patriarchalibus. Ipse non solummodò communem ad istas Synodos, sed etiam singularem suî evocationem spreverat, ad retractatorium Rothaldi Suessionensis Episcopi Judicium contumaciter nolens comparere, usus multis ambagibus. Hos ejus contra Patriarchalem Romani Pontificis Authoritatem excessus damnavit Canon, ac simul jam dictum, tunc adhuc futurum, errorem Petri de Marca.

Hìc interim pergit: "Bilem Nicolai movit hæc responsio, „qui repræsentat communi consensu provideri non posse necessi- „tatibus Ecclesiæ, nisi Episcopi venerint ex Provinciis ad Roma- „num Concilium. At diversa ratio prohibebat Reges nostros & „Episcopos Galliarum, ne illuc accederent. Quippe illic Lex „ipsis imposita fuisset, contendissent Pontifices Canones in eo „Concilio conditos executioni demandandos esse citra novum exa- „men, cum eis decernendis accessisset consensus Episcoporum Gal-

„licanorum: Secus eveniebat, quando Concilia habebantur intra „Gallias. Caussæ enim in eis agitabantur ex sententia & consen„su Regis & omnium Ordinum: Et si quid à Roma mitteba„tur, deliberationi Concilii obnoxium erat. Mitigatus tandem „est Nicolai animus quoad jura Regum in Episcopos. Agnoscit „enim eam illis authoritatem inesse, ut prohibere possint, ne „Episcopi Romam accedant, neque id ullo modo exprobrari „posse Episcopis, si obsequio suo prohibitionem exequantur. At„tamen contendit posse Reges vituperari, si eâ authoritate abu„tantur".

Respondeo Nicolai bilem fuisse justissimam: Unde & ipsi plenè satisfecit octavum Concilium. Dominus Petrus de Marca addit errores erroribus. Primus est, quod conditi in Romana Patriarchali Synodo Canones executioni nequeant mandari sine novo Regis examine. Etenim quis Patrum Canon, quæ avita traditio his Canonibus hanc servitutem imposuit, Regibus dedit istam potestatem? Secundus error est, quod acta intra Gallias Concilia agitentur ex sententia & consensu Regis & omnium Ordinum: Et si quid Româ mittatur, sit deliberationi obnoxium. Etenim hæc longissimè deviant ab antiqua erga Romanam Cathedram reverentia, ex qua etiam Nicæna Synodus nihil fuit ausa super ipsam constituere, sciens ipsi omnia concessa à Domino. Sunt nova in sanctum Petrum Attentata, quæ sanctus Thomas Cantuariensis dixit esse consuetudines Barbarorum. Non spectant ad præsentem controversiam. Tertius error est, quod Nicolaus Pontifex Regia in Episcopos jura tandem agnoverit. Etenim istas Caroli violentias prudenter ac patienter dissimulavit: Absit ut tanquam jura agnoverit. Usus est Propheticâ regulâ: "Cum ac„cepero tempus, ego Justitias judicabo". Et istud tempus à Domino Deo accepit ejus Successor Adrianus in octava Synodo. At Petrus de Marca adjungit de ipsa quartum errorem: "Videbi„mus postea, quid sexennio post in octava Synodo tentaverit „summus Pontifex adversùs Jura Regni Francici". Adrianus II. Nicænos & Apostolicos pro Patriarchalibus, Romani præsertim Pontificis, ab Hincmaro Rhemensi & Carolo Calvo graviter læsis, Synodis Canones isthic innovavit: Aliud non egit. Atque ita Petrus de Marca profitetur Regni sui Jura cum istis Canonibus non cohærere. Absit, ut avita Christianissimorum Regum pie-

tas

tas talia Jura ambiat. Certè talia ipsis non prædicavit sanctus Remigius.

CAPUT XXIII.

Discutiuntur alia fundamenta Domini Petri de Marca.

Omanas Appellationes arietare Dominus Petrus de Marca ex professo pergit in septimo libro, & scribit : " Consuetudo illa, quæ Conciliis „uniuscujusque Provinciæ supremam Episcopo„rum deponendorum potestatem tribuit, Scrip„to tradita est, & firmata Canone quinto Ni„cæni Concilii". Adducit Canonem, & pergit : "Canon ille confirmat authoritatem cujusqae Provinciæ in judi„candis definitivo Decreto caussis Ecclesiasticis, quæ ad Clericos „aut Laicos spectant, & per consequentiam idem jus statuitur „quoad correctionem & depositionem Episcoporum, tametsi casus „ille disertis verbis non exstet in Canone. Sanè dubitari non po„test, quin hic Canonis sensus sit, & ea mens, ut in generali „hac lege comprehendantur Judicia adversùm Episcopos, cum eo„rum mentionem aliàs nullibi faciat Synodus". Respondeo hunc Domini Petri de Marca librum esse thesaurum, ex quo Paschasius Quesnellus deprompsit sua omnia. Adducta verba ferè transcripsit. Et sunt abundè refutata. Et fons iste etiam errat multipliciter. Primò, quod inappellabilis deponendorum Episcoporum potestas competat Provincialibus Synodis. Deinde, quod ista suprema authoritas sit confirmata à Nicæna Synodo, & redacta in Scriptum. Tertiò, quod hocce Scriptum sit quintus Canon. Etenim Provinciæ Synodus est prima in deponendis Episcopis cognitio, ideoque si ipsius authoritas sit suprema, degradatis Episcopis nulla competit appellatio. Admiranda est fiducia, quâ Dominus Archi-Episcopus talia spargit in Mundum. Cap. 2

Eàdem fiduciâ pergit : " Præter argumentum illud exstat aper„ta ac expressa authoritas Concilii secundi Oecumenici, itemque „Africani Concilii, & Innocentii primi Papæ, quorum ea est sen-

„tentia, ut judicia Episcoporum eo Canone Nicæno contineri exi-
„stiment. Canon quippe secundus Concilii Constantinopolitani
„Oecumenici apertè testatur administrationem & gubernationem
„Ecclesiarum hoc Canone Nicæno mandatam esse unicuique Pro-
„vinciæ. Administrationis verò vocabulo Patres Constantinopo-
„litani comprehendunt Judicia adversùm Episcopos, æquè ac alia
„Politiæ & Regiminis Ecclesiastici capita". Etiam hæc verba ferè descripsit Paschasius Quesnellus. Item illa continent multiplices errores. Primus est, quod infelicissimi ac prævaricatorii istius Africani Concilii authoritate utatur adversùs sanctum Petrum Apostolum. Secundus error est, quod Innocentii primi Rescriptum laudet solum quintum Nicænum Canonem. Quod etiam Sardicensem laudet, alibi rectè affirmat ipse Dominus Archi-Episcopus. Error tertius est, quod istud Rescriptum sanciat aut asserat Provincialium Synodorum judicia esse inappellabilia. Est fabula cantanda pueris. Quartus error est, quod secundus Canon Constantinopolitanus confirmet præsertim quintum Nicænum. Quintus est, quod apertè ac expressè sanciat Provincialia Judicia esse inappellabilia. Etenim sextus Canon apertè ac expressè permittit à Provinciali ad Patriarchalem aut Exarchicam, & ab hac iterùm provocari ad generalem Synodum totius Ecclesiæ.

Dominus Archi-Episcopus invocat etiam Antiochenos Canones: "Eadem veritas colligi potest ex Canonibus Concilii Antiocheni,
„cujus authoritas recepta fuit in Concilio Chalcedonensi, & dein
„in universa Ecclesia. Concilium enim illud cupiens prorsùs tol-
„lere difficultates, quæ persæpe occurrebant in executione Con-
„cilii Nicæni quoad depositiones Episcoporum, iis verbis utitur,
„quæ apertè docent definitivum Judicium ad Synodum uniuscu-
„jusque Provinciæ pertinere". Respondeo longè aliud ad Clerum & Populum Constantinopolitanum scribere Innocentium primum: "Canonibus obsequendum esse scribimus, qui Nicææ
„sunt decreti, quos solos consectari decet Ecclesiam Catholicam,
„& juxta eos judicare. Si alii à quopiam proferuntur, à Cano-
„nibus Nicænis dissonantes, & hæreticos Authores referentes, ii
„à Catholicis Episcopis rejiciuntur. Hæreticorum namquè Inventa
„Catholicis Canonibus non sunt adnectenda. Semper enim illi
„per nefaria Decreta Patrum Nicænorum Concilium minuere in-
„tendunt. Quapropter non solùm hoc dicimus istos sequendos

non

„non esse, verùm etiam cum hæreticis & Schismaticis Dogma-„tibus condemnandos, quemadmodum antea in Sardicensi Con-„cilio ab Episcopis factum est". Agit pro sancto Joanne Chrysostomo, quem Theophili Patriarchæ Alexandrini factio ex Antiochenis Canonibus damnaverat. Docet varia: Canones istos dissonare à Nicænis, esse ab hæreticis authoribus, hæreticorum Inventa, Decreta nefaria, contraria Nicæno Concilio, ipsum imminuentia, Hæretica & Schismatica Dogmata, damnanda ab omnibus, etiam pridem damnata à Sardicensi Synodo. Adeò absunt isti Canones, ut exponant Nicænos. Quod ipsos studeant evertere, etiam Julius Pontifex altissimè clamavit in litteris ad ipsorum conditricem Antiochenam Synodum. Quod nempè Patriarchales, & quasdam etiam alias Orientalium Synodos sanxissent esse supremas, atque ita avertissent Romanas appellationes, quas Nicæna Synodus confirmaverat, ac redegerat in Scriptum.

Hoc ipsum testatur Palladius Helenopolitanus Episcopus in Dialogo cum Theodoro, Romanæ Ecclesiæ Diacono, de Actis laudati Ioannis. Affirmat datum de ipso judicium fuisse indiscretum atque nequissimum, & ejus scopum fuisse, "ut locus „purgandi se Joanni nullus omninò daretur, vigore scilicet Ca-„nonum eorum, quos Theophilus miserat, à quadraginta Arii „complicibus editos". Adducit Antiochenum Canonem, ac pergit: "Et ista quidem regula, ut nequam, & à nequissimis „edita, in Sardicensi Concilio eliminata est, quando Julius „Athanasium & Marcellum admisit ad communionem. Quo-„rum gratiâ etiam Canon ille fuerat editus". Nempe ad evertendam, quam Julius fecerat, Athanasii ac Marcelli appellantium reparationem, & evertendam Sedis Apostolicæ circa ista authoritatem. Et tamen istos Canones postmodò admisit Chalcedonensis Synodus, ac universa Ecclesia. Nempè dolosi sunt, & ambidextri ad bonum & malum. Ecclesia ipsos admisit sub hac salutari clausula: "Sine præjudicio Romanæ Ec-„clesiæ, cui in omnibus caussis debet custodiri reverentia". D. Petrus de Marca ipsis utitur in sensu Eusebiano, atque ita longissimè saltat extra limites veritatis.

Affirmat inter Antiochenos Canones esse aliquam contradictionis speciem, & pergit: "Conciliatio horum Canonum pen-

„det, ut ego quidem existimo, à praxi illarum tempestatum,
„quæ Interpretibus Græcis atque etiam Latinis ignota fuit. Ea
„autem versabatur in authoritate, quam Imperatores possidebant,
„concedendi Rescripta pro revisione supremorum Judiciorum, si-
„ve illa civilia essent, sive Ecclesiastica. Nam Edicta Præfecto-
„rum Prætorio obnoxia non erant appellationi, sed revisioni tan-
„tùm, si eam is, qui caussâ ceciderat, fieri peteret libello in eam
„rem oblato Imperatori". Demonstrat hæc ex Romanis legibus,
atque prosequitur: "Implorabantur etiam Rescripta Principum
„adversùs suprema Synodorum Judicia. Cui consuetudini tem-
„peramentum adhibet Canon duodecimus Antiochenus, ut his qui-
„dem omnis spes restitutionis adimatur, qui postquam damnati
„fuerint, preces Imperatori obtulerint, ut ejus authoritate resti-
„tuantur; eorum verò causa per revisionem retractetur, qui ab
„Imperatore obtinuerint, ut novum Concilium habeatur, ad quod
„major Episcoporum numerus accedat".

Respondeo Dominum Archi-Episcopum hærere in petitione principii. Demonstrandum ipsi est, quod Provincialium Synodorum judicia olim non fuerint obnoxia appellationibus. Certè hac in re perperam comparantur cum Judiciis Præfectorum Prætorio. Nec enim Metropolitæ, sed soli Patriarchæ habent istum in Ecclesia locum, quem Prætoriorum Præfecti habent in Republica. Unde Imperator Justinianus horum Judiciis ac sententiis non Metropolitarum, sed solorum Patriarcharum Judicia ac sententias æquiparat. Et quidem sub hac semper salutari clausula: "Sine præju-„dicio Romanæ Ecclesiæ". Proinde Divalium Rescriptorum & sacrarum delegationum postulatio non ex suprema Provincialium Synodorum authoritate, sed ex desperata Donatistarum audacia ducit originem. Primi Donatistæ talia postularunt à magno Constantino: Et suâ audacia optimum Principem, adhuc Juvenem & Catechumenum, gravissimè scandalizarunt. Malum invaluit sub Constantio. Per Eusebianos. Nec mirum: Etenim scelerata Factio per laceratam in Philippo-Politano Conventu Catholicæ Ecclesiæ Monarchiam vidit esse solutam etiam Ecclesiæ unitatem, ideòque ad ipsam quovis modo resarciendam garrivit Constantium esse Episcopum Episcoporum. Ita disertè testatur Lucifer Calaritanus Episcopus in libro de Filio Dei. Et sanè sine unitate Capitis esse non potest unitas corporis. Hinc facinorosa Factio Pa-

palem

palem Prærogativam transcripsit in Imperatorem. Ex hoc fonte etiam Antiocheni, qui primi permiserunt ista refugia, Canones emanarunt. Hinc tandem evenit, quod ad quintum suum librum præfatur Socrates : " Passim in historia Imperatorum mentionem „propterea fecimus, quod ex illo tempore, quo Christiani esse „cœperunt, Ecclesiæ negotia ex ipsorum nutu pendere visa sunt, „atque adeò maxima Concilia de eorundem sententia & convo„cata sunt, & adhuc convocantur".

Eâdem viâ invaluerunt sacræ delegationes. Etiam adversùm Provinciales Synodos. Verùm hæ nequaquam inde probantur esse supremæ aut inappellabiles. Ista nempe Divalia Rescripta debebant observare & exequi sacros Canones : Alioquin erant violenta in Ecclesiæ dignitatem injuria. Hinc Imperator Constantinus Donatistarum litibus, non Gallicanos, quos illi postulabant, Episcopos dedit Judices, sed Pontificem Romanum. Et Theophilus Alexandriæ Patriarcha ad sanctum Joannem Chrysostomum, cui Imperator Arcadius criminalem ejus caussam delegaverat, scripsit : "Arbitror te non ignorare, quid præcipiant Nicæni Con„cilii Canones, sancientes Episcopum non judicare caussas citra „suos terminos. Si autem ignoras, disce. Et libellos contra me „suscipere desinas. Nam etsi judicari me opus sit, ab Ægyptiis „magis, quàm à te id fieri oportet, qui septuaginta quinque „dierum itinere à nobis separatus es". Affirmat Divalem Delegationem sexto, per secundum Constantinopolitanum confirmato ac exposito, Canoni repugnare, ideòque nullius esse ponderis. Et sanctus Joannes intercessionem agnovit justam, atque admisit. Eâ de re postmodò scripsit ad Papam Innocentium : " Piissimus Im„perator jussit, quæ contra Theophilum dicerentur, audire. Ve„rùm nos, Patrum Decreta reveriti, nequaquam acquievimus, sed „vehementer obstitimus". Utique ipsi Principi, volenti suum Rescriptum mitti in executionem. Eâdem exceptione usus est ipse Joannes contra Synodum in hortis Ruffinianis : Dixit Thraciæ Episcopos non posse judicari ab Ægyptiis. Et Domnus Patriarcha Antiochenus contra sacram delegationem, quà Imperator Theodosius Ibæ Edesseni Archi-Episcopi caussam commiserat alterius Provinciæ Episcopis, potenter intercessit, clamans ipsam debuisse devolvi ad suum tribunal, ideòque talem delegationem esse contemptum sui Apostolici Throni. Videatur epistola Theodoreti,

doreti, & decima actio Concilii Chalcedonensis. Adversùm tales Delegationes frequenter ac potenter intercessit magnus Papa Gregorius, constanter asseverans sacros Canones à Principe debere diligi, ideòque illis adversas Jussiones, utpote per obreptionem extortas, nullius esse vigoris aut reverentiæ. Proinde sacræ Delegationes, quoniam non ad aliam Provinciam, nec ad alium Patriarcham, sed ad proprium Exarchum debent dirigi, lucidè demonstrant Provincialium Synodorum Judicia esse omninò appellabilia.

Dominus Archi-Episcopus pro suis Commentis adducit etiam Imperatoris Gratiani Legem, pestmodò innovatam & extensam ab Imperatoribus Arcadio ac Honorio: "Quicumque residentibus Sacerdotibus fuerit Episcopali loco detrusus & nomine, si „aliquid contra sententiam, vel contra quietem moliri fuerit deprehensus, rursusque Sacerdotium petere, à quo videtur exclusus, procul ab ea Urbe, quam infecit indignus, secundùm Legem divæ memoriæ Gratiani, centum millibus vitam agat". Et infra: "Sit hujusmodi personis tenore præsentis Legis inlicitum „sacra nostra adire Secreta, & impetrare Rescripta. Omnia dejectis per culpam Sacerdotio personis, quæ impetrata sunt, infecta permaneant". Dominus Archi-Episcopus commentatur: "Præter ea argumenra validum quoque testimonium ad probandam „veterem illam Principum authoritatem sumi potest ex Lege, „quæ prohibuit, ne deinceps hic mos usurparetur". Et infra: „Lex damnatis Episcopis disertè inhibet, ne ad Principes accedant, „nevè Rescripta impetrent, quæ nulla esse pronunciat, si eorum „Episcoporum damnatio peracta sit justam ob caussam". Censet damnatos Synodaliter Episcopos longè fortiùs arceri à Romana Appellatione.

Respondeo Romanas appellationes à neutra lege everti, sisti, lædi, aut circumscribi. Etenim Gratiani Lex sancit adversum solos ab Ursicino Antipapa seductos aut consecratos, & ob schisma à sancto Damaso Pontifice Synodaliter damnatos Episcopos, Parmensem præsertim ac Puteolanum, qui etiam post relegatum in Gallias, ac intra Agrippinensis Coloniæ muros circumscriptum suum Idolum non cessabant fovere factionem, rebellare Damaso, suas Cathedras per violentiam retinere, suas civitates agitare sursum deorsum, vilem plebem circumscribere,

atque

atque ipsius incondito impetu Ecclesiam & Rem-Publicam arietare. Et quo fucum haberent, per technas obrepebant in sacra-Rescripta, quibus Princeps eorum caussam alteri Synodo delegabat retractandam. Et reverà obrepebant. Etenim & Romanæ Cathedræ Privilegia diligens, & istorum Schismaticorum technas non ignorans Gratianus suis sacris literis passim adjungebat hanc clausulam: "Si Judicio Sacerdotum in Urbe Roma sit depositus, nec vocem quidem in Judicio proferre debet". Nihilominus fraus quandoque prævalebat, & suffurabatur Rescriptum sine istiusmodi exceptione. Et dolosi Turbines, à prava retracti conscientia, non ad suæ caussæ retractatricem accedebant Synodum, sed ad amissas redeuntes Cathedras, quasi reparatos per Principem Episcopos ostentabant se, urbasque innovabant atque augebant. Et audacia transibat in exemplum etiam damnatis per alias Synodos Episcopis.

Audiamus Synodi preces: "Quoniam, licet jam dudum vestræ Clementiæ Judicio relegatus Ursicinus per eos, quos illicitè „sacrilegus ordinavit, vilissimum quemque, occultè licet, sol„licitare conatur. Eoque exemplo nonnulli Episcopi, qui malè „Ecclesiis incubant, usu temeritatis suæ, & profani conspira„tione contemptus, ne acquiescant Romani Sacerdotis Judicio, „lacessunt. Ita ut etiam, qui se intelligunt pro meritorum suo„rum ratione damnandos, vel damnatos esse viderunt, redemptâ „vulgi multitudine, Judices suos terrore mortis exagitent, con„temptisque Cognitoribus vel fugatis, illicitum obtineant Sacerdo„tium. Idcircò Statuti Imperialis non novitatem, sed firmitudi„nem postulamus. Indignum quippè est, ut convictus quisque, „adhibitâ manu, eò sit munitior, quò flagitiosior fuerit. Sicut „Parmensis Episcopus, dejectus Judicio nostro, Ecclesiam tamen „retinet impudenter. Damnatus æquè Florentius Puteolanus, po„steaquàm dejectus est, cum aures Tranquillitatis vestræ inquie„tasset, atque hujusmodi Rescriptum meruisset, ut si Judicio Sa„cerdotum in Urbe Roma fuisset depositus, ne vocem quidem in „Judiciis proferre deberet, post sextum annum repsit ad civitatem, „tenuit Ecclesiam, multas in Oppido Puteolano, de quo deje„ctus fuerat, seditiones insolentia concitavit. Eadem exempla suæ Legi inseruit Imperator Gratianus, atque adjunxit: Et Flo„rentius Puteolanus post damnationem, quam recto Judicio

„convictus accepit, mansuetudinem nostram inquietare conatus, dig-„num tulit in progressione Responsum. Post quintum decimum „annum, Ecclesiam, de qua extrusus fuerat, rursus contaminare „conatur: Congressiones illicitas facere molitur, egentemque con-„silii multitudinem perditi animi persuasione depravat. Nostrorum „videlicet Judicum socordiâ fretus, qui privatæ gratiæ Imperialia „Præcepta condonant: Et Religionem, quam nos jure venera-„mur, quam fortasse ipsi negligunt, inquietari patienter accipiunt". Pretio aut perfidiâ corrupti Romano Pontifici non præbebant Regii Brachii auxilium. Adversum hos igitur, quos ipse Pontifex Synodaliter damnarât, Episcopos, & adversum ipsorum turbulentias Romana Ecclesia postulavit auxilium, & Gratianus Imperator dedit. Nequaquam iniquè damnatis per suas Synodos Episcopis Romanæ appellationis azylum, sed justè per solam Romanam Ecclesiam dejectis clausit portas turbulentiæ. Ad preces S. Damasi, S. Ambrosii, totiusque Romanæ Synodi.

Istam Legem singulariter dilexit, & ad se extendi ambivit Africana Ecclesia. Hinc inter varia, quæ Aurelius Primas pro reparando Ecclesiæ suæ statu postulanda duxit à Principe, fuit & hoc: "Et illud petendum, ut statuere dignentur, ut si quis „cujuslibet honoris Clericus Judicio Episcoporum quocumque „crimine fuerit damnatus, non liceat eum sive ab Ecclesiis, „quibus præfuit, sive à quolibet homine defensari, interpo-„sitâ pœnâ damni, pecuniæ, atque honoris, quo nec ætatem, „nec sexum excusandum esse præcipiant". Accessisse possint & preces aliarum Ecclesiarum. Hinc ergò Arcadius & Honorius ad Adrianum Prætorio Præfectum scripserunt: "Suggerentibus „Episcopis didicimus quosdam Sacerdotes Christianæ Legis, „quorum delicta Cœtu Episcopali & deprehensa fuerint, & eo-„rum sententiâ vindicatâ, in sinu earum Urbium, in quibus „talia commissa sunt, permanere, & quærere turbas populi „convocare, turbatores quietis existere, tumultus popularis „authores, innocentes se post judicium dicere, plebem colli-„gere, & velut adhuc Episcopos salutari, Comitatum sacrum „petere, mereri mendaciis Oracula & furtiva Rescripta". Adversùm istiusmodi turbines innovarunt & extenderunt laudatam Legem Imperatoris Gratiani. Primus qui Romanas damnatorum Episcoporum Appellationes prætendit everti per istas Le-

ges, fuit Hincmarus Rhemensis. Erubuit è proprio ore talia nugamenta proferre: Hinc ipsa adversùs Romanam Hincmari Laudunensis Appellationem scripsit ad Adrianum secundum è Duziacensi Synodo per manum Regis Caroli Calvi. Et addidit fœdum errorem. Gratiani Legem dixit emanasse ad præfatas preces Afrorum.

Quod ista Lex Romanas Appellationes auferat, est cantanda pueris fabula. Hinc Theodoretus, Cyrensis Episcopus, qui circumscripto intra suam civitatem exilio clausus per Imperatorem Theodosium, & per Ephesinum Latrocinium degradatus, appellaverat ad sanctum Leonem Pontificem, nec permittebatur accedere, scripsit ad Anatolium Patritium: "Magnitudinem tuam obtestor, hanc à victore Augusto gratiam petat, ut in Occidentem veniam, ibique à Deo charissimis sanctissimisque Episcopis judicer, ac si vel minimum à fidei regula deflectere videar, in medium maris profundum dejiciar. Quod si his vestris precibus non cedat, habitare me saltem jubeat in monasterio nostro, quod quidem à Cyrensi civitate abest millibus centum & viginti. Horum, si fieri potest, priùs illud; sin minùs, alterum certè Magnitudinis vestræ operâ concedi mihi postulo". Affirmat aut sibi permittendam Romanæ Appellationis prosecutionem, aut certè tractandum juxta Legem Gratiani. Si nempe censeretur frivolè provocasse. Et hinc Imperator Martianus ipsi permisit istam prosecutionem. Ejusdem mentis olim fuit Gallicana Ecclesia. Etenim Cæsarius Contumeliosum Episcopum, cujus damnatoria sententia jam transierat in rem judicatam, ideòque & erat detrusus in Monasterium, mox ut reclamare cœpit, & appellare ad Agapetum Pontificem, extraxit è Monasterio, & redire permisit ad Episcopalem honorem. Eadem est ratio sacrarum Delegationum. Quod ipsas nec Gratianus, nec Arcadius, aut Honorius per suas Leges aboleverint aut abolere voluerint, est nimis manifestum. Etenim & Ephesinæ & Chalcedonensis Synodi Acta, Theodosianus Codex, aliaque antiqua & Ecclesiæ & Imperii Monimenta abundant sacris Delegationibus. Proinde præfati Principes aboleverunt solos iniquos adversùs Justitiam & publicam pacem justè damnatorum Episcoporum recursus. Quæ omnia tandem agnoscit ipse etiam Dominus Archi-Episcopus. Etenim adjungit: "Si damnatio peracta sit ob justam caussam".

Epist. 119.

 CAPUT

CAPUT XXIV.

Discutiuntur exempla adducta per Dominum Petrum de Marca.

DOminus Archi-Episcopus affirmat sua Commenta confirmari plurimis exemplis. Hoc est primum : "Primum itaque exemplum petitur à „Concilio Sardicensi, quod de Judiciis à Sy-„nodis Tyria, Antiochena, & Constantinopo-„litana adversùs Athanasium Episcopum Alexan-„drinum, & Marcellum Ancyranum latis cog-„novit permissu Imperatorum Constantii & Constantis, qui eo-„rum causam retractari concesserant. Ingenuè id fatetur ipsa Sy-„nodus in epistola Synodica ad Julium Papam scripta" : Tria fuerunt quæ tractanda erant. Nam & ipsi Religiosissimi Imperatores permiserunt, ut de integro universa discussa disputarentur. "Eo Imperatorum permissu se Synodus Sardicensis tuebatur adver-„sùs Orientalium conquestionem, qui aiebant judicia à suis Præde-„cessoribus fato functis facta non posse retractari". Non erat fas eorum, qui jam cum Deo sunt, sententiam refricare, "ut inquiunt „Orientales in sua Synodica epistola. Ex ea porrò epistola colligi „potest usus, qui tum apud Episcopos invaluerat, auxilium Prin-„cipum implorandi adversùs Judicia Episcoporum. Nam cum Oc-„cidentalibus obtulissent consensuros se", ut ex utroque Concilio "Legati in Ægyptum mittantur ad noscenda Athanasii crimi-„na, eam conditionem addunt, consentire se damnationi suæ, si „calumniam ei impactam fuisse constiterit, ac præterea, ut ipsis „præcludatur omnis via implorandi præsidium Imperatorum, aut „Concilii, aut etiam cujuspiam Episcopi.

Respondeo hæc omnia non spectare ad præsentem controversiam, ac insuper scatere erroribus atque excessibus. Etenim nos hic quærimus de Provincialium Synodorum authoritate, an suprema sit, quæ nec per Romanam Appellationem possit concuti: At verò Tyria, Antiochena, & Constantinopolitana Synodi fue-

runt

sunt Patriarchales, ideòque alterius formæ & fori. Et tamen etiam ipsæ fuerunt per Romanam Appellationem concussæ. Fuerunt primò per Julium Pontificem succisæ & circumscriptæ, ac tandem per Sardicensem Synodum circumductæ ac exsufflatæ. Idque secundùm Apostolicos Canones: Atque Nicænos. Proinde Apostolica Sedes eandem longè potiori Jure potestatem habet in Judicia Provincialium Synodorum. Quod error, qui Provincialium Synodorum in degradatos Episcopos aut Clericos judicia affirmat suprema ac inappellabilia, sit quinto Nicæno Canoni injuriosissimus, ac Eusebiano, itemque Photiano Schismate pejor, licet cunctis exploratum sit, expedit paucis ostendi. Utriusque igitur Schismatis pertinax Sectator Theodorus Balsamon, ac in ipso Antiochenus Patriarcha, Sardicenses Canones exponens scribit ad tertium: "Quæ autem de Papa definita sunt, eadem de Patriarcha „Constantinopolitano sunt intelligenda, quod is à diversis Canoni-„bus similiter ac Papa sit in omnibus honoratus". Ex sui Schismatis regula censet Romanum Pontificem & Constantinopolitanum Patriarcham esse pares ac æquales, ideoque ad utrumque pariformiter à cunctis eorum subditis, Episcopis, Clericis ac Laicis, adversùm Synodales Provinciarum sententias posse provocari. Pa- dem repetit in Scholio ad quintum Canonem: "Quia in priori-„bus Canonibus diximus non esse, quæ de Papa constituta sunt, „specialia ejus & solius Privilegia, ut necessè habeat quivis con-„demnatus Episcopus ad Sedem Romanam accedere, sed etiam „apud Sedem Constantinopolitanam exaudiri, eadem quoque rur-„sùm dicimus". Eodem modo Sardicenses Canones exponit Joannes Zonaras: "Hujus Sardicensis Canonis Decreto summi Sacer-„dotes antiquæ Romæ in quacumque causa ab Episcopis provo-„cationem ad ipsos dari jactant, ac eundem in prima Nicæna „Oecumenica Synodo conditum fuisse falsò affirmant. Quod qui-„dem cum in Synodo Carthaginensi propositum fuisset, minimè „cum veritate consentire probatum est. Neque igitur hic Ca-„non à Nicæna Synodo editus fuit, neque ad ipsum Romanum „Pontificem provocationes ab omnibus Episcopis, sed ab iis tan-„tummodò qui eidem subjecti erant, dari oportere decernit. Ro-„manæ autem Ecclesiæ ditioni eo tempore omnes ferè Occi-„dentis Ecclesiæ subjiciebantur: Macedoniæ nimirùm, Thessaliæ, „Illyrici, Græciæ, Peloponesi, & ejus quæ Epirus dicitur, quæ

 postea

„postea in Constantinopolitani jura transierunt". Affirmat plura. Primò, quod Romani Pontifices prætendant sibi per Sardicenses Canones adscribere appellationes omnium sub cælo Ecclesiarum. Secundò, quod ipsos dicant esse Nicænos. Tertiò, quod utrumque sit falsum. Quartò, quod posterioris falsitas pateat ex illis, quæ Zozimus Pontifex olim egit cum Africana Ecclesia. Et in his quatuor convenit cum modernis Novatoribus. Quintò affirmat, quod Sardicensis Synodus omnes & solas Romani Patriarchatus appellationes attribuat Romanis Pontificibus. Hoc libens profitetur. Et adjungit Romanum Patriarchatum fuisse tunc vastissimum: Nempe ante rapinas ac violentias Imperatoris Leonis Isauri. Eandem veritatem in Alphabetico Syntagmate profitetur Mattheus Blastares. Et omnes alii Sectatores istius schismatis. O lamentabilem miseriam nostrorum temporum! Per talia testimonia compellimur in Orthodoxis Doctoribus frænare vocum novitates.

Primus porrò error est, quod Sardicensis Synodus Orientalium Synodorum, ac appellantium Episcoporum caussam retractaverit ex delegatione Principum. Etenim ipsa Synodus disertescribit se ex solo Principum permissu egisse, non ex ipsorum delegatione aut jussione. Generalis Synodus est, non solius Ecclesiæ, sed etiam totius Reipublicæ commotio: Hinc sine isto permissu fieri nunquam potuit. Præsertim istis temporibus, quibus, ut sanctus Optatus Milevitanus ait, non Imperium in Ecclesia, sed Ecclesia erat in Imperio. Pontifex Synodum concipiebat, ejus caussas exponebat Principi, ipsius postulabat permissum, ipsoque obtento indicebat Synodum. Ita factum Sardicensi Synodo, palam scribit sanctus Athanasius in epistola ad suos Monachos: "Romæ congre„gati Episcopi propè quinquaginta, Eusebianos, ut suspectos ac „timentes se sistere, non receperunt, & quæ ab ipsis scripta essent, „pro vanis habuerunt; nos autem receperunt, nostramque com„munionem sunt amplexi. Interim cum ista fierent, simul & de „Synodo Romana Constans Imperator, & quid Alexandriæ, & „per universum Mundum contra Catholicos gereretur, rescivit. „Missæ sunt igitur literæ à Constante ad Fratrem suum Constan„tium, ibique de amborum sententia placuit ut Synodus Sardicensis „celebraretur, & de rebus actis cognitio fieret, ne ulterius injuriosè „habiti injuriis afficerentur, vel injuriosi ulteriùs pergerent inju„riam facere". Julius suæ, in qua appellantem Athanasium re-

vestiverat

vestiverat, & ad quam Eusebiani, retractatorium ac definitivum Judicium audituri, comparere contumaciter noluerant, Synodi Acta exposuit, suggessit necessariam totius Ecclesiæ Synodum, & ad ipsam postulavit compelli Eusebianos. Constans permisit, & Fratrem Constantium compulit ad Eusebianos isthic exhibendos. Utique audituros præfatum judicium, spectans ad solam authoritatem Julii. Porrò Venerabilis Hosius in literis ad Imperatorem Constantium laudat Imperatorem Constantem, quod Ecclesiasticis Episcoporum Judiciis nunquàm fecerit vim, immò nec se miscuerit: Omnia permisit Episcopis & sacris Canonibus. Præsertim Episcopo Romano. Et hinc Sardicensem Synodum voluit fieri intra suum Imperium. Quod ei Constans nullatenus se interposuerit, affirmat Athanasius in secunda Apologia: "Nos igitur, plurimis convenientibus Sardicam, eos qui cum Eusebio communicaverant, in Judicium provocavimus. Illi verò, quibus in oculis erant sua Delicta, conspectis ibi suis Accusatoribus, magnoperè judicium exhorruerunt. Cum enim omnes se ritè ac legitimè sisterent, Eusebiani secum Comites Musonianum, Æsychium, & Castritium adduxêre, ut pro sua consuetudine illorum potestate, quidquid animo libuisset, perficerent. Ibi cum sine Comitibus Concilium ageretur, neque ullus miles interveniret, isti à suis conscientiis ingentem animi consternationem acceperunt. Siquidem non eo modo, quo volebant, de ipsis fiebant judicia, sed ut veritatis ratio requirebat". Istud ipsum repetit in epistola ad suos Monachos, & adjungit Sardicæ omnia fuisse peracta "secundum morem Ecclesiasticum". Proindè non ex Delegatione Principum, sed ex authoritate Julii Pontificis.

Secundus error est, quod Sardicensis Synodus eo Principum permissu fuerit se tuita adversùs conquestionem Orientalium. Etenim longè aliud de generalibus, immò & de inferioribus Ecclesiæ Synodis docet sanctus Martyr & Abbas Maximus. Theodosio Cæsaræensi apud Bithynos Episcopo, Lateranensem sancti Martini Pontificis, quod sine Augusta jussione facta esset, contra Monothelitas Synodum spernenti, in habita cum ipso collatione respondit: "Si Synodos, quæ factæ sunt, jussiones Imperatorum firmant, & non pia fides, recipe Synodos, quæ contra Homousion factæ sunt. Nam jussione Principum sunt patratæ." Primam videlicet in Tyro, secundam in Antiochia, tertiam in Se-

leucia

„leucia, quartam in Constantinopoli sub Eudoxio Ariano, quin„tam in Nicæa Thraciæ, sextam in Syrmio, & post hæc multò „post septimam in Epheso, cui Dioscorus præsedit. Omnes „enim has Imperatorum jussio aggregavit. Attamen omnes dam„natæ sunt propter impietatem infidelium Dogmatum ab eis con„firmatorum. Quare autem non abjicitis eam, quæ deposuit „Paulum Samosatenum sub sanctis ac beatis Dionysio Papa Ro„mano, & Dionysio Alexandrino, atque Gregorio miraculorum „Patratore, qui eidem præfuit Synodo, quoniam non est jussione „facta Imperatoris? Quis præterea Canon promulgat illas solas „approbandas Synodos, quæ Imperatoris jussione sunt congrega„tæ? Verùm etsi omninò jussione Imperatoris congregatis, illas „novit sanctas & probabiles Synodos pius Ecclesiæ Canon, quas „rectitudo Dogmatum approbavit. Sed & bis, quemadmodum „novit Dominus meus, & alios docet, fieri Synodos in omni Pro„vincia per singulos annos regula sancit, jussionis Imperialis nul„lam memoriam faciens, ad tuitionem salutaris fidei nostræ, & „correctionem omnium capitulorum, quæ Divinæ non conve„niunt Ecclesiæ Legi". Et convictus Theodosius reposuit: "Ita „est, ut asseris. Dogmatum quippe rectitudo Synodos firmat". Ambo profitentur, quod Principis jussio aut permissio non spectent ad Synodi substantiam, & tam abesse possint, quàm adesse. Solâ rectæ fidei custodiâ, & sacrorum Canonum observantiâ tuentur ac firmant Synodales Actus. Et juxta hosce Canones primum locum tenet authoritas Romani Pontificis, cujus est Synodo præsidere. In hujus nomen formantur Synodalia Judicia. Et hoc non à paucis sæculis: Ita enim fecit Chalcedonensis Synodus. Sardicensi Synodo Augusta jussio adhibita dumtaxat fuit ad sistendos contumaces Eusebianos. Eam invocavit Julius tamquam Regii brachii auxilium. Proinde sola ejusdem Julii authoritas fuit Synodi tuitio atque directio.

Tertius error est, quod Orientales Episcopi dixerint sua Judicia non posse retractari. Et quod istud rectè probetur ex adducta ipsorum epistola. Quod item ex ista epistola rectè colligatur usus, qui tunc apud Episcopos invaluerat. Nempe usus recurrendi ad Principem, & ab ipso postulandi retractatorium Judicium: Respondeo errorem hunc esse enormem atque intolerabilem. Etenim ista epistola est sceleratissima Eusebianæ Factionis

nis in Philippo tPolitano Conventiculo futela, qua nequaquam to--a Orientalis Ecclesia, sed sola facinorosissima Eusebii Nicomediensis Episcopi conjuratio tentavit Monarchicam Catholicæ Ecclesiæ unitatem lacerare, Apostolicæ Sedis Primatum destruere, Romanas appellationes de Divinæ legis prævaricatu accusare, damnare Julii Pontificis Acta circa Athanasii ac aliorum Episcoporum revestitionem, & ipsum tamquam Divini Juris transgressorem excommunicare. Qua in re Petrus de Marca patrat excessus varios. Primò, sceleratissimum paucorum Eusebianorum facinus transcribit in totam Orientalem Ecclesiam. Secundò, ex istius sceleratissimæ epistolæ authoritate invadit Romanas appellationes. Tertiò, ex ejus testimonio affirmat nos doceri usum totius Orientis. Quartò, istius epistolæ iniquitatem transcendit atque excedit. Etenim epistola solas Patriarchales, ille autem Provinciales etiam Synodos affirmat esse supremas atque inappellabiles. Quæ omnia an quadrent in Orthodoxum Archi-Episcopum, permitto aliis definiendum.

Dominus Archi Episcopus tradit & secundum exemplum: "Se-„cundum exemplum exstat apud Epiphanium. Scribit enim Pho-„tinum à Synodo Sardicensi damnatum, velut novæ hæreſios au-„thorem, Constantii Imperatoris authoritatem implorasse, ut „caussam suam retractari obtineret, & ut ostenderet iniquo se „Judicio fuisse depositum. Constantius itaque octo Comites, „id est, Consiliarios suos delegavit, qui unà cum Concilio Orien-„talium in Urbe Syrmiensi caussam ejus judicarent, susceptâ à „Basilio Episcopo Ancyrano curâ convincendi impietatem ac hære-„ticas propositiones Photini". Respondeo etiam hoc exemplum esse extra chorum. Etenim Sardicensis Synodus fuit Oecumenica, ideoque ejus Judicium fuit omninò supremum, ac penitùs inappellabile: At verò nos hìc agimus de Provinciarum Synodis. Harum supremam authoritatem ignoramus hactenùs, & doceri cupimus per authentica exempla aut testimonia. Porrò ille ad Constantium recursus fuit dignus Hæresiarcha Photino. Fuit similis illi, quo Martinus Lutherus ad Ducem Saxoniæ, aut Joannes Calvinus contra Tridentinum Concilium recurreret ad Regem Angliæ. Etiam ista Delegatio fuit Constantio digna. Etenim ille nihil magis habuit in voto, quàm Sardicensem Synodum evertere. Et Syrmiensis Synodus fuit una istarum, de quibus in epistola ad

ſuos Monachos ſanctus Athanaſius : " Quis videns Conſtantium „in decernendo Principem ſe facere Epiſcoporum, & præſidere „Judiciis Eccleſiaſticis, non meritò dicat illum eſſe ipſam abomi„nationem deſolationis, quæ à Daniele prædicta eſt" ? Dum in Sardicenſi Synodo credebatur quid corrigendum, ejus retractatio fuerat à Julio poſtulanda, non à Conſtantio. Retractatorium Judicium primi Donatiſtæ poſtularunt à Laico Principe. Quæ poſtulatio circa generalem Synodum eſt intolerabilis. Hac de re videatur epiſtola ſancti Leonis Pontificis ad Leonem Imperatorem.

CAPUT XXV.

Diſcutiuntur alia exempla, adducta per Dominum Petrum de Marca.

Ertium exemplum eſt Cyrillus Hieroſolymæ Epiſcopus. Dominus Archi-Epiſcopus affirmat ipſum eſſe luculentiſſimum, atque exponit : "Cy„rillus fuerat depoſitus ab Acacio Cæſareæ Epiſ„copo, Metropolitano ſuo, in Synodo Provin„ciæ Paleſtinæ, à qua provocavit ad majus Con„cilium, oblato Judicibus libello appellationis. „Annotat Socrates primum omnium Cyrillum contra conſuetudi„nem & Canonem Eccleſiaſticum appellationem uſurpaſſe ad eum „morem, qui in foro obtinet". Audiendus eſt totus Socratis con-

L.2.C.32. textus, agens de Actis Seleucienſis Concilii : " Acaciana Factio „ad Concilium accedere recuſavit. Qui autem alterius erant par„tis, in Eccleſiam convenientes accerſunt Acacium cum ſuis, „quò de Cyrillo Hieroſolymorum Epiſcopo decideretur. Hoc „loco intelligamus oportet Cyrillum jam antea accuſatum fuiſſe, „& ab Epiſcopatu ſubmotum. Qui ſimul atque de gradu eſſet „dejectus, appellationis libello ad eos, qui eum dejecerant, miſ„ſo, ab majores Judices provocavit. Cui quidem appellationi „Conſtantius Imperator ſuffragatus eſt. Atque à Cyrillo ſolo & „primo, perinde ac ſi res apud Laicos Judices ageretur, contra „Canonis Eccleſiaſtici conſuetudinem provocatum eſt. Tandem

Seleuciam

„Seleuciam, ut de eo Judicium fieret, adventant. Et ob eam causam Episcopi Acacium cum suis accersivêre. At ubi sæpiùs accersiti non venerunt, illum ipsum Acacium abdicant". Et Cyrillum restituerunt. Dominus Petrus de Marca commentatur: "Unde colligere possumus nondum receptam eâ ætate fuisse appellationem à minori Synodo ad majorem, neque à Provinciali ad Patriarchalem. Nam Concilium Antiochenum non tribuebat facultatem appellandi ab una Synodo ad aliam. Unica ei mens fuit præscribere, quandonam deposito Episcopo liceret Principis Rescriptum ad majus Concilium impetrare ad obtinendam revisionem, quæ primos Judices non vetabat secundo Judicio interesse. Nihilominùs Cyrillus simpliciter appellavit ad majus Concilium, appellationemque suam primis Judicibus denunciavit, cum mos postulare videretur, ut Rescriptum Principis impetraret". Elucidat per Parisiensis Parlamenti & Cancellariæ morem, atque prosequitur: "At Cyrillus ultra progressus est. Nam præter innovationem ab eo introductam Rescriptum quoque Constantii obtinuit secundùm morem, quo causa eadem retractari jussa est in Concilio Seleuciensi, cujus authoritate restitutus „est Cyrillus".

Respondeo Dominum Archi-Episcopum variè labi. Primus error est, quod dicat Cyrillum non ad superiorem provocasse Synodum, sed ad numerosiorem. Etenim rerum ad Antiochenum Patriarchatum spectantium peritissimus Theodoretus scribit in Ecclesiastica Historia: "Acacius abdicavit Cyrillum, ac Hierosolymis expulit. Cyrillus autem proficiscitur Antiochiam, quam Pastore orbatam repetit. Inde Tharsum petens, cum Sylvano Ecclesiæ illius Antistite ætatem degit. Quare rem ut accepit Acacius, literas dedit ad Sylvanum, eumque de Cyrilli abdicatione certiorem fecit. At Sylvanus à ministerio Ecclesiastico illum minimè prohibuit. Ubi Episcopi convenerunt Seleuciam, „Cyrillus cum Sylvano fit Concilii Particeps". Palam affirmat Cyrillum non ad numerosiorem Synodum, sed provocasse & accessisse ad suum Patriarcham Antiochenum. Et quia vacabat vidua Sedes, institui nequiit retractatorium Judicium. Hinc novum Patriarcham exspectans, accessit Tharsum, Metropolim Ciliciæ. Quò potentis Metropolitæ patrocinio contra Acacii violentias munitetur. Et Sylvanus officio non defuit. Quidquid enim Apo- L.2.C.27.

 stolicum

ſtolicum Canonem, qui unius Epiſcopi damnatum vetat admitti ab alio, Acacius inclamaret, ille Cyrillum non ſeclufit ab Epiſcopali communione, nec prohibuit à ſacro Miniſterio. Et ejus Judicium ac factum comprobavit Seleucienſis Synodus. Etenim utrumque admiſit ad Synodalem conſeſſum atque ſuffragium. Tractavit ut Canonicos Epiſcopos: Utique propter appellationem, juxta Canones Sardicenſes. Nempe iſthic erant non ſoli Antiochenorum Canonum, & Philippo-Politanæ audaciæ anthores Epiſcopi, ſed plurimi etiam Catholici, qui Sardicenſem Synodum probabant & admittebant. Seleucienſis Synodus Acacium cum ſuis, non uti Conjudicem, ſed uti futurum reum evocavit ad reddendas rationes ſui Judicii. Et contumacem degradavit. Quæ omnia quis non videt facta fuiſſe juxta Canones Sardicenſes? Quare & Socrates per majores Judices omninò intellexit ſuperiores.

Secundus error eſt, quod Seleucienſis Concilii tempore necdum eſſet appellatio à Provinciæ Synodo ad Patriarchalem. Etenim contrarium lucet ex jam expoſita appellatione Cyrilli. Et viginti circiter poſt annis habita Conſtantinopolitana Synodus ſanxit: "Si
Cap. 6. „qui dicunt ſe habere aliquas adverſùs Epiſcopum criminationes, „eas jubet ſancta Synodus primùm quidem apud Provinciæ Epiſ„copos accuſationem proſequi, & apud eos probare crimina Epiſ„copi, qui aliquarum rerum accuſatur. Quod ſi evenerit, ut Pro„vinciales Epiſcopi crimina, quæ Epiſcopo intentata ſunt, corri„gere non poſſint, tunc ipſos accedere ad majorem Synodum Diœ„ceſis illius Epiſcoporum pro hac cauſſa convocatorum. Si quis „autem jis, quæ decreta fuerint, contemptis, auſus fuerit vel Im„peratoris aures moleſtiâ afficere, vel ſæcularium Principum, vel „univerſalem Synodum perturbare, neglectis Diœceſis Epiſcopis, „eum nullo modo eſſe ad accuſationem admittendum, ut qui Ca„nonibus injuriam fecerit, & Eccleſiaſticum ordinem everterit". Patriarchales appellationes adeò probat & firmat, ut ante expletum de ipſis retractatorium in Patriarchali Synodo Judicium rigidè interdicat recurri ad Reſcripta Principum, aut etiam ad generalem Synodum totius Eccleſiæ. Profitetur ſe hæc ſancire non de novo, ſed juxta ſacros Canones & Eccleſiaſticum ordinem, quem everti nolit, aut perturbari. Has enim appellationes introduxit Canon Apoſtolicus. Hinc eaſdem firmant Chalcedonenſe Concilium, octava Synodus, Canones Arabici, & alii plures.

Tertius

Tertius error est, quod Antiocheni Canones non ab una Synodo provocari ad aliam, sed solummodò permittant postulari Rescriptum Principis, qui malè judicatam caussam dignetur alteri Synodo delegare. Respondeo parum referre, quid isti Canones sanxerint. Ex ipsis non possumus veram Ecclesiæ disciplinam, nec veram Ecclesiasticorum judiciorum normam agnoscere. Quoniam sunt Eusebiana soboles, damnata per Canones Sardicenses. Nihilominùs omnis veritas est suavis & amabilis, ideòque exquirenda. Sexti Canonis verba sunt lucida: "Si quis à proprio „Episcopo fuerit excommunicatus, non priùs ab aliis suscipiatur, „quàm fuerit susceptus à proprio Episcopo, vel factâ Syno„do accedens se defenderit, & persuasâ Synodo aliam sententiam „retulerit". Permittit ab Episcopo provocari ad Synodum. Et nulla est mentio Rescripti aut Principis. Utor translatione Gentiani Herveti. quia hìc est clarior. Duodecimus Canon est æquè lucidus: "Si quis à proprio Episcopo depositus Presbyter vel Dia„conus, vel Episcopus à Synodo, ausus fuerit Imperatoris auri„bus molestiam exhibere, cum oporteat ad majorem Synodum „converti, & jus quod habere se putat, ad plures Episcopos re„ferre, eorumque examinationem ac Judicium suscipere. Qui „igitur his contemptis, Imperatori molestus fuerit, is nullâ veniâ „dignus, neque sui defendendi locum habeat, nec futuræ restitutionis „spem exspectet". Non est opus commentario. Canon non solummodò permittit, sed sub gravissima pœna mandat & Episcopis & Clericis, ut Rescripta intermittant, & à Synodo provocent ad Synodum. Utique à Provinciali ad Patriarchalem. Decimus quartus & decimus quintus Canon hanc facultatem limitant ad eos, qui unanimi totius Provincialis Synodi suffragio non fuerint damnati, Unanimiter damnatis occludit januam hujus refugii. Et contra hunc Canonem prodiit sextus Constantinopolitanus, qui non nisi post exceptam à Patriarchali Synodo sententiam permittit confugi ad Rescripta. Iste enim sextus Canon est ille, cujus vigore Theophilus Alexandrinus tentabat sanctum Joannem Chrysostomum proscribere in perpetuum ac insolubile exilium. Palladius Helenopolitanus ipsum proponit in hæc verba: "Si quis Episcopus aut Presbyter, justè sive injustè depositus, ex „se ipso absque Synodo in Ecclesiam redierit, hic jam excusatio„nis non habeat locum, sed omninò expellatur". Est variè alteratus

teratus. Mixtus ex quarto & sexto. Hauddubiè technâ Theophili. An Constantius Cyrillo Rescriptum dederit, ignoro. Si dederit, ipsum non appellandi aut retractandi faciebat facultatem, sed factam appellationem comprobabat, & adjuvabat executoriis jussionibus.

Porro quid in Cyrillo Socrates propriè improbet, non est manifestum. Quidquid sit, graviter errat, dum scribit Cyrillum fuisse primum ac solum istius excessus Patratorem, Etenim etiam de Donatistis, à Romano Melchiadis Pontificis Judicio provocantibus, ad Arelatensem Synodum scripsit Imperator Constantinus: "O rabida furoris audacia! Sicut in caussis gentium fieri „solet, appellationem interposuerunt". Existimo Cyrillum ab unanimi Acacianæ Synodi suffragio fuisse damnatum, atque ita appellando impegisse in quintum-decimum Canonem Antiochenum. Et adjuvisse se per leges. Etenim leges etiam illum, qui apud Provincialis Præfecti Tribunal fuerit unanimi omnium Assessorum suffragio damnatus, permittunt provocare ad Præfectum Prætorii. Hinc Constantius fuit appellationi suffragatus. Censuit indultum Laicis per leges in minoribus etiam causis refugium, Episcopis in capitali causa non posse per Canones denegari. Proindè Socrates, dum scribit Cyrillum solum ac primum impegisse in Canonis consuetudinem, respicit Canones Antiochenos. Et isto sensu possit verum dicere. Interim Constantii atque Cyrilli Judicium probavit Constantinopolitana Synodus. Omnibus generatim damnatis per Provinciæ Synodum Episcopis permisit provocare ad Synodum Patriarchæ. Etiam damnatis unanimi suffragio. Hi namque damnati tunc passim confugiebant ad sacra Rescripta: Synodus maluit valere antiquos Canones, ideoque istis etiam damnatis reddidit appellationem ad Patriarcham. Existimo sanxisse ex rogatu optimi Imperatoris Theodosii, qui suas turbatis tunc Reipublicæ negotiis distentissimas aures inquietari nolebat similibus Episcoporum quæstionibus. Insuper Episcopi isti omnem Eusebianæ iniquitatis Factionem, omniaque ejus contra Apostolicam Sedem Attentata volebant extincta. Quod Socratis auctoritatem modici pendam, nemo admiretur. Etenim de ipso, Hæresiarchæ Nestorii res exponente, scribit in primo suo libro Evagrius Epiphaniensis:

Licet

,,Licet Socrates rem aliter, utpote ejusdem ignarus, comme-,,moret". Et tamen fuit vicinus Nestorii ævo.

Procedamus ad quartum exemplum: "Quartum exemplum ,,peti potest ex damnatione sancti Joannis Chrysostomi, qui ,,cum in Synodo ad Quercum depositus fuisset à Theophilo ,,Episcopo Alexandrino, in exilium actus est ab Imperatore, re-,,vocatus tamen ab eo paulò post. At is, tametsi revocatus ,,fuisset, ægrè ferens Judicium adversùs se latum, tametsi nul-,,litatibus plenum ac erroribus, Arcadii Augusti præsidium ,,expetiit, rogans ut Synodum congregaret, in qua omnes ac-,,cusationes de integro judicarentur". Mox obsecrabamus Christianissimum Regem, ut Concilium ageret, quo facta hæc justificarentur, "ut ipse ait in epistola ad Innocentium. Et Con-,,cilium quidem illud convocatum est, sed infelici eventu quo-,,ad caussam magni istius Viri".

Respondeo facti seriem esse breviter elucidandam." Ab Arcadio, per quem ob prioris Synodi authoritatem ejectus, in honorem ac Sedem revocatus atque repositus beatus Joannes, per Antiochenos Canones, quorum directione damnatus fuerat, voluit se firmare. Prioris Synodi Judicium voluit per majorem circumduci. At res malè cessit. Ea circumductio fieri debuerat ante reditum, ante resumptum Thronum, ac præsertim ante resumptum sacrum ministerium. Hinc Theophilus conclusit ipsum impegisse in quartum & sextum Canonem, addidisse excessus excessibus, atque ita excidisse omni spe excusationis, audientiæ, ac restitutionis. Et ita relegatus fuit in perpetuum ac insolubile exilium. Extrema hæc calamitas Joanni aperuit oculos, & ipsos direxit ad sanctum Petrum Apostolum, ejusque in Romana Cathedra Successorem Innocentium. Joannes ad hunc appellavit. Et per ipsum fuit revestitus. Et hujus Judicii justitiam ac plenam authoritatem agnovit omnis tandem Oriens. De authoritate nemo Orthodoxus dubitavit. Iustitiam agnovêre tandem Theophili etiam nepos & Successor Cyrillus, itemque Joannis intrusus Successor Atticus. Eorum de hac re literas integras apud Nicephorum Calixtum, ipsarum fragmenta habes apud Facundum Episcopum Hermianensem. Optimi operis authores fuerunt sanctus Alexander Patriarcha Antiochenus, sanctus Isidorus Pelusiotes, Presbyter Alexandri-

na

næ Ecclesiæ, & sanctus Augustinus. Hujus enim operâ prodiit
Cap: 101. hic Africanus Canon : "Placuit ut de dissensione Romanæ atque „Alexandrinæ Ecclesiæ ad sanctum Papam Innocentium scribatur, „quo utraque Ecclesia inter se pacem, quam præcepit Dominus, „teneat". Etenim Innocentius Pontifex sanctum Cyrillum, quod suo in Joannem judicio nollet acquiescere, adeò aversatus fuit, ut licet non excommunicaverit, noluerit tamen vel ipsi vel ejus Ecclesiæ communicare. Usque ad præstitam laudato Judicio plenissimam obedientiam. Dissociata fuit istarum Ecclesiarum communio. Quin & ipse Theophilus Judicium istud agnovit. Etenim in mortis lecto sibi adferri jussit sancti Joannis imaginem, ab ipso supplicavit veniam, & veneratus est ut Canonicum, ac benè restitutum Episcopum. Ita in tertia pro sacris Imaginibus oratione testatur sanctus Joannes Damascenus ex historia Isidori Diaconi. Et istum Canonem tanti fecit omnis Africana Ecclesia, ut retulerit in suum Codicem. Ex quibus omnibus manifestissimum fit hanc appellationem fuisse probatam ab omnibus sub cælo Ecclesiis. Item manifestissimum est hæc Scripta esse indigna tanto Parisiensium Archi-Episcopo.

Ipse interim adducit & quintum exemplum : "Manet itaque „sententia à me prolata, Judicia nempe in Synodis Provincialibus lata adversùm Episcopos appellationi obnoxia non fuisse se„cundùm antiquos Canones, tametsi Revisioni locus esset, si ita „Princeps Rescripto juberet. Obtinebat ea consuetudo non so„lùm in Oriente, sed etiam in Gallia, ut constat ex iis, quæ „Valerianus Episcopus Antisiodorensis disseruit in Synodo Agrippi„nensi, quæ habita est adversùs Euphratam illius civitatis Episco„pum. Eum quinque Episcopi deposuerant propter hæresim. „Primi verò Judices optarânt, ut damnatio ab ipsis decreta con„firmaretur & approbaretur à majori Episcoporum Gallicanorum „numero. Eam itaque ob caussam Metropolitanos octo Provin„ciarum evocarûnt ad Coloniam Agrippinam. Eo in Concilio „Valerianus dixit validam esse depositionem à quinque illis Epis„copis decretam, neque necessarium prorsùs fuisse, ut nova hæc „congregatio fieret". Hoc fuit Valeriani suffragium : "Etsi non „omnes Conseniores, hìc apud Agrippinam Dei voluntate qui su„mus adunati, convenissemus, sufficerat à quinque Episcopis Eu-
phratam

„phratam blaſphemum, quia Chriſtum Deum negat, pro meri„tis ſuis ſententiari, ideòque Jure eſſe depoſitum".

Reſpondeo antiquos Canones, qui Provincialium Synodorum Judicia ſanciunt non eſſe Romanis appellationibus obnoxia, à nobis ignorari. Adducantur, & doceamur. Quod enim Nicæni, Sardicenſes, Conſtantinopolitani, Chalcedonenſes, & octavæ Synodi Canones iſtas appellationes comprobent, eſt nimis maniſeſtum. De Nicæna Synodo audivimus teſtimonium Julii Pontificis. E' Conſtantinopolitana Synodo Romam provocavit Maximus Cynicus, conſecratus Epiſcopus à Petro Alexandriæ Patriarcha, qui & ipſe eò appellaverat. Chalcedonenſis Synodus convenit ad retractandam appellationem ſancti Flaviani, & aliorum Orientalium Antiſtitum, qui per Epheſinum Latrocinium degradati appellaverant ad ſanctum Leonem. Præcipuus octavæ Synodi ſcopus fuit retractare Romanam appellationem ſancti Patriarchæ Ignatii. Sardicenſis Synodus pro ſemetipſâ loquitur. Pariſienſis Archi-Epiſcopus pro ſuis figmentis nullos adducit Canones, niſi in Euſebiano ſenſu Antiochenos, & ſceleratiſſimam Sanctionem Philippo-Politani Conventiculi. Quaſi ſperet nos ex Orthodoxis facere Euſebianos.

Et ejus fabula ſibi ipſi hic non cohæret. Etenim Imperatorias Epiſcopalium cauſarum delegationes affirmat viguiſſe etiam in Gallia, idque conſtare ex Valeriani Epiſcopi ſuffragio: Et ſtatim addit Epiſcopos iſtos ad Agrippinenſem Synodum conveniſſe "ad poſtulationem Fratrum". Non igitur ex ſacra delegatione. Valeriani ſuffragium nec unum jota habet, quod faciat talis delegationis memoriam: Quomodò igitur ex ipſo conſtat iſtas delegationes viguiſſe etiam in Gallia? Non nego viguiſſe, ſed affirmo iſtud non conſtare, immò nec conjecturari ex Valeriani ſuffragio. Præterea Valerianus, ac item Amandus Argentinenſis Epiſcopus quidem affirmant priorem quinque Epiſcoporum Synodum ſuffeciſſe ad damnandum Euphratam; aſt ubi dicunt ipſam fuiſſe inappellabibem? Toto cœlo iſta differunt. Quin immò Euphratas videtur appellaſſe. Alioquin quomodò ad ejus cauſſam retractandam conveniſſet hæc præſens major Synodus? Quin & ab hac videtur appellatum. Etenim Dominus Archi-Epiſcopus profitetur ipſam conueniſſe anno quadrageſimo ſexto quarti ſæculi: At verò ſequenti anno Euphratas, uti integer Epiſcopus, adfuit Sar-

CAPUT XXVI.

Discutiuntur Sensa D. Petri de Marca circa Synodum Sardicensem.

Udi exordium: " Canone itaque Nicæno fir- Cap. 13.
„mata est, uti diximus, suprema Synodorum „Provincialium authoritas in ferendis Judiciis, „quæ temperata fuit Rescriptis Principum, qui „revisiones caussarum fieri præcipiebant. Hinc „novæ Regulæ data occasio, quam Sardicense „Concilium condidit, quâ transfusa est in Ro„manum Episcopum potestas illa, quæ Imperatoribus competebat, „concedendi revisiones hujusmodi. Eo tamen adhibito tempera„mento, quod infra adnotabitur". O miserum Romanum Episcopum, qui in Provinciales suorum Episcoporum Synodos nihil potestatis accepit à Christo Domino, & nescio quid potestatis per Sardicensis Synodi gratiam mutuare debuit à laica Regum violentia! Immò ô miserrimum quemcumque hominem, qui talia commenta tentat Christianis mentibus imprimere! Si Romanus Episcopus nullam hìc à Christo Domino authoritatem, sed solum istud laicæ violentiæ imitamentum habet, quâ potestate antea degradavit Martianum Episcopum Arelatensem? Quâ potestate appellantes admisit Basilidem & Martialem? Quâ fronte Julius admisit & reparavit sanctum Athanasium, & longè plures Orientalis Ecclesiæ ad se appellantes Episcopos & Clericos? Certè hac de re scribit in Ecclesiastica historia Theodoretus: "Julius „Ecclesiasticam sequens regulam, & Eusebianos Romam venire „jussit, & Divino Athanasio diem ad Judicium dixit. Qui simul „ut citationem accepit, in viam se dedit. At qui fabulam norânt, „quippe qui eam ipsi condiderant, Romam ideò profecti non „sunt, quod mendacium facilè deprehensum iri sentiebant". Quam regulam, quem Canonem secutus est Julius? Certè non alium, quam Apostolicum, confirmatum à Nicæna Synodo, & redactum

in Scriptum. Nemo indignetur, quod Imperatorias Episcopalium caussarum delegationes dicam esse Regiam in Ecclesiæ dignitatem & sacros Canones violentiam. Etenim Dominus Petrus de Marca affirmat Provincialium Synodorum sententias, quas perpetua Ecclesiarum consuetudo, & Nicæni, adeoque etiam Apostolici Canones velint supremas & inconcussas, fuisse per sacra Rescripta retractari jussas à Romanis Imperatoribus: Quis istam Delegationem fuisse concussionem, quis tantorum Sigillorum infractionem inficietur fuisse violentam? Certè ista, sacris Canonibus consona, Rescripta dispensatoriè ac patienter toleravit olim Ecclesia; dissona constanter excussit, uti violentias.

Quod Romana appellatio sit non desumptum ex Regia violentia imitamentum, sed perpetua consuetudo, atque Apostolica traditio, immò & Divinum Christi Institutum, est antiqua fides Gallicanæ Ecclesiæ. Etenim inter Ludovici Imperatoris Pii, in quarto additamento, Capitularia sunt & hæc: "Placuit ut accusatus, „vel judicatus à Comprovincialibus in aliqua caussa Episcopus, „licenter appellet & adeat Romanæ Ecclesiæ Pontificem, qui aut „per se, aut per suos Vicarios retractari ejus negotium procuret. „Et dum iterato Judicio Pontifex caussam suam agit, nullus alius „in ejus loco ponatur, aut ordinetur Episcopus. Quoniam quam„quam Comprovincialibus Episcopis accusati Pontificis caussam „scrutari liceat, non tamen definiri, inconsulto Romano Pontifice, „permissum est, cum beato Petro Apostolo non ab alio, quàm „ab ipso Domino dictum est": Quæcumque ligaveris super terram, erunt ligata & in cœlis; & quæcumque solveris super terram, erunt soluta & in cœlis. "Ut omnes Episcopi, qui in „quibusdam gravioribus pulsantur vel criminantur caussis, quoties „necesse fuerit, liberè Apostolicam appellent Sedem, atque ad „eam, quasi ad Matrem, confugiant, & ab ea, sicut semper fuit, „profulciantur, defendantur, & liberentur. Cujus dispositioni „omnes majores Ecclesiasticas caussas, & Episcoporum Judicia, „antiqua Apostolorum, eorumque Successorum, atque Canonum „authoritas reservavit". Hæc est antiqua & perpetua Gallicanæ Ecclesiæ fides, quam Petrus de Marca non possit transfigere. Et disertè affirmat retractatorium Judicium posse fieri etiam per ipsum Pontificem. Utique in alma Urbe. Etiam hunc articulum affirmat esse traditionem Apostolicam.

Palma-

Palmaris pro nostra fide præscriptio est, ut nihil credamus nisi quod accepimus à nostris Majoribus, illi à suis, isti tandem ab Apostolis, Apostoli à Christo, Christus autem accepit à Deo. Quidquid has lineas egreditur, est vana novitas, & damnandus error. At verò quod Episcopalium appellationum admittendarum & retractandarum potestas in Romano Pontifice sit quoddam Regalium Rescriptorum imitamentum, nemo unquam evomuit: Non ipse Nicomediensis Eusebius, non Photius, nec forsitan Michaël Cerularius, longè minùs Rhemensis Hincmarus. Hoc novum dogma exspectabat felices Natales, aut Episcopales infulas Petri de Marca. Non indulgeo suspicionibus aut conjecturis, ipsemet illud disertè profitetur: "Sardicensi Concilio debetur prima ori-„go juris summi Pontificis quoad Judicia Canonica Episcoporum. „Quamquam si rem propiùs introspiciamus, neque Canonum ver-„ba egrediamur, manifestum erit nihil illic statutum esse adver-„sùs supremam Synodorum Provincialium authoritatem, Canone „Nicæno firmatam. Fateor equidem hactenùs universis persua-„sum fuisse, repertam esse in Synodo Sardicensi legem de appel-„lationibus adversùs Episcoporum Judicia, easque à summo Pon-„tifice judicandas esse ex Præscripto hujus Concilii. Verùm ut ab „ea persuasione recedam, facit quod à me observatum est, nempe „jus tantum concedendi revisionem à Synodo Sardicensi intro-du-„ctum esse in gratiam Sedis Apostolicæ, & in quoddam detri-„mentum authoritatis Imperatoriæ. Hæc Interpretatio mea est. „Quam cum aliquot viris doctis aperuissem, eam illi suffragio „suo comprobarunt. Discrimen quippe est inter appellationem „ac revisionem. Illa namque integram caussæ cognitionem trans-„fert ad Judicem superiorem, qui quæstionem excutit, & definit „in suo tribunali; at revisio definitivum Judicium relinquit prio-„ri jurisdictioni, eâ ratione ut prioribus Judicibus novi adjungan-„tur. Sed huic persuasioni, quam dixi, occasionem dedit ipsa „Sardicensis Synodus, quæ vocibus" Appellandi "&" Provocandi "impropriè utitur, quod retractatio vicem subeat appellationis. „Unde factum est, ut sequens ætas existimaverit in his Canoni-„bus agi de vera appellatione, juxtà propriam hujus vocis signi-„ficationem".

Disertis verbis gloriatur suum dogma esse novum, ac se esse ipsius inventorem, ideòque & novum Dogmatistam. Et addit

 pluri-

plurimos errores. Primus est, quod Romanæ appellationis origo sit à Synodo Sardicensi. Secundus est, quod quintus Nicænus Canon Provincialium Synodorum judiciis adscribat supremam & inconcussam authoritatem. Hæc assertio est totius deviæ ac paradoxæ machinæ principale fundamentum, ideoque toties repetitur. Joannes David rectè scribit esse assertionem fatuam. Tertius error est, quod Sardicenses Canones istam supremam authoritatem in nullo diminuant. Quartus error est, quod circa hos Canones universa hactenùs Ecclesia fuerit in errore. Quod veritas in Democriti puteo huc usque latuerit ; & non nisi à paucis annis liberatorem invenerit. Et quidem tanta veritas. Quintus error est, quod universa huc usque Ecclesia crediderit appellationis Romanæ legem esse repertam per istos Canones. Etenim universa semper credidit Ecclesia Romanæ appellationis legem, utpotè Apostolicam atque Evangelicam, non esse repertam aut introductam per istos Canones, sed expositam, stabilitam, & confirmatam. Sextus est, quod isti Canones non adscribant novæ appellationis authoritatem, sed solius revisionis.

Septimus error est, quod hi Canones istud jus adscribant Romano Episcopo, non in ablationem, sed dumtaxat in quoddam detrimentum authoritatis Imperatoriæ. Proinde hanc authoritatem Imperatoribus nequaquam auferunt, sed stabiliunt, & ipsam communicant ac derivant in Romanum etiam Episcopum. Ad eum modum, quo nonus Chalcedonensis Canon Exarchicæ appellationis jus per tres Autocephalas Diœceses, quod antea competebat solis Exarchis, extendit ac derivat in novum etiam Patriarcham Constantinopolitanum. Proinde uti hìc Chalcedonensis inter istos Primates & istum Patriarcham, ita Sardicensis Canon inter Imperatorem & Pontificem introduxit appellandi Alternativam, & jus præventionis. Alternativam & eligendi jus dedit ipsis Appellantibus. Sunt lepida Dogmata. Porrò Imperator, qui Tyrannum non agat, Provincialium Synodorum sententias per semetipsum retractare non potest, sed dumtaxat delegare aliis Episcopis. Petrus de Marca censet nihil aliud Juris Romano etiam Pontifici adscribi per Sardicenses Conones. De Imperatore Constantio scribit ad suos Monachos sanctus Athanasius: "Quis videns eum in decernendo Principem se facere Episcopó-

rum

„rum, & præsidere Judiciis Ecclesiasticis, non meritò dicat illum „esse eam ipsam abominationem desolationis, quæ à Daniele præ-„dicta est? Nam cum circum-amictus sit Christianismo, & in loca „sancta penetret, & inibi consistens devastet Ecclesias, abrogans „Canones, & vi agens ut sua obtineat, quis unquam audebit di-„cere hoc tempus Christianis pacatum esse, & non potiùs per-„secutionem? Et talem persecutionem, qualis nec antea fuerit, „& qualem fortasse nemo unquam fecerit, nisi filius ille iniquitatis"? Quod nempè per se judicare non posset, sed solummodò delegare. Proindè & Romanus Pontifex, si talia attentet in Provinciales Synodos, hujus novi dogmatis judicio erit abrogator Canonum, persecutor Ecclesiæ, desolationis abominatio, & Anti Christus. Lutherani & Calvinistæ hæc libentissimè audierint, Eusebiani ista in suo Constantio nō solummodò tolerabant, sed & laudabant, ac insuper incitabant ad talia. Magnus enim Athanasius agit de Mediolanensi Synodo, quam à Liberio Pontifice postulatam ad pacandam tandem aliquando Ecclesiam Constantius permiserat: Verùm Eusebiani, videntes rem non succedere ad sua vota, authores fuerunt Principi, ut insignem plusquam trecentorum Episcoporum Conventum ex Ecclesia transferret ad Palatium, ac ipse præsideret, & Episcopos cogeret ad sua desideria. Et Constantius fecit. Erat retractatorium de Athanasii caussa Judicium. An istiusmodi præsidentiam & Ecclesiasticorum Judiciorum retractationem Dominus Archi-Episcopus damnaret hodie in Regibus, ignoro: Et nolo accusare quod nescio. Quidquid sit, in Romano Pontifice censet ista esse intolerabile Attentatum.

Octavus error est, quod Romanus Antistes à retractatorio appellatæ caussæ judicio non possit priores Judices excludere: Quod debeat definitivum Judicium relinquere priori jurisdictioni, eâ ratione ut prioribus Judicibus novi adjungantur. Error est in superioribus abundè refutatus. Interim Dogmatistes pergit errores cumulare erroribus: "Attamen jus in Sardicensi Synodo quæsi-„tum Episcopo Romano est prorsùs diversum à judicio appella-„tionis, cum nihil aliud ei concessum sit, quam ut decernere pos-„sit caussæ retractationem. Quippè Synodus statuit, ut si Epis-„copus damnatus Pontificem Romanum appellaverit, in potesta-„te ejus sit appellationem respuendi, quo pacto sententia Episco-„porum Provinciæ confirmabitur, aut eam admittendi: Quo casu „debet Episcopus Romanus judicium integrum remittere ad Epis-

copos

„copos Provinciæ, & ad finitimos, ut illi caussæ cognitionem „suscipiant præsente Legato summi Pontificis. Præterea ap„pellationis ea vis est, ut priore interim sententiâ superseden„dum sit. Quod aliter obtinet in revisione. Nam confu„gium illud ad Apostolicam Sedem non impediebat, quin in„terim sententia depositionis executioni mandaretur". Plures iterum errores. Primus est, quod Romanus Pontifex appellatas caussas ipse per se judicare non possit, nec Romam ad suum tribunal evocare. Secundus est, quod nihil possit, quam delegare retractaturos Judices. Tertius est, quod delegare non possit quoslibet, sed solos ejusdem, aut vicinæ Provinciæ Episcopos. Quartus est, quod Romana appellatio solummodò devolvat, non autem suspendat, ideòque Appellantem Pontifex ante expletum retractatorium Judicium non possit revestire. Et ex his Dominus Archi-Episcopus concludit Romana perfugia nequaquam esse veras appellationes, sed dumtaxat revisiones. Et benè concludit. At falsum ex falso. Etenim omnes ejus Præmissæ sunt vanissima figmenta. Quarè ego concludo Romana perfugia esse verissimas appellationes. Hinc Sardicensis Synodus vocibus "Appellandi" & "Provocandi" est usa in propria significatione.

Dominus Petrus de Marca pergit: "Hujus autem juris novam „esse institutionem probant verba Canonis". Si placet vobis, „inquit Hosius Cordubensis Episcopus", sancti Petri Apostoli memoriam honoremus. "Non ait confirmandam esse antiquam „traditionem, quemadmodum fieri consuevit in negotiis, quæ „renovatione tantum, aut explicatione juris antiqui indigent". Eodem argumento utitur Paschasius Quesnellus: Et adjungit, quod Hosius trepidè, & admodum dubitanter, & quasi supplex istam Romano Pontifici gratiam à Synodo oraverit, ac exoraverit. Quod nempè sciret à se postulari rem novam, dissonam Nicænis Canonibus, & constanti adversam consuetudini. Respondeo hanc Synodalem Hosii Præsidis relationem dirigi adversus Philippo-Poliana Eusebianæ Factionis Attentata, quæ eo ipso tempore Divinam Ecclesiæ Monarchiam, Romanæ Ecclesiæ Primatum, Divinum Romanæ appellationis jus, omnia sancti Petri Apostoli privilegia projiciebant in terram. Nam & in sanctum Julium Pontificem propter admissam sancti Athanasii ac aliorum Orien-

Orientalium Episcoporum appellationem, propter ipsos ante retractatorium judicium revestitos, & ob istam retractationem delegatam Sardicensi Synodo, isto ipso tempore excommunicationem ore rabido latrabat & degradationem. Adversùm ista facinorosissima Attentata declamat Hosius: " Reverendissimi „Patres, qualia jam fiant Philippo-Poli, vos nostis. Non sola „Divina Ecclesiæ Hierarchia, sed & ipse Apostolorum Prin„ceps projiciuntur & conculcantur. Restituti per ipsum Epis„copi denuò spoliantur. Clamantur appellando crimina cumu„lasse criminibus, ideoque & in ipsos damnationes cumulan„tur damnationibus. Ipse summus Pontifex, cujus ego apud vos „sum Vicarius, tamquam Divinæ legis prævaricator, & novarum „in Ecclesia rerum propter admissas appellationes author, anate„matizatur. Et cum ipso primates hujus Synodi Antistites. Quare „nobis non licet dormire. Ante omnia, si vobis placet, oportet nos „honorare memoriam sancti Petri Apostoli". Hosii relatio talem habuit sensum. Nullatenus novitatem olet, sed omninò clamat vetustatem, ejusque stabilimentum & confirmationem.

Confiteor, dicere potuerat, "Ronovemus ac elucidemus Ni„cænos Canones". Attamen nec debuit, nec dixit. Constantinopolitanæ Synodi Patres in suo Symbolo dixerunt de Spiritu Sancto: *Ex Patre procedit.* Potuerant dicere: *Ex Patre Filioque procedit.* Certè præcidissent duras Ecclesiarum quæstiones, lamentanda schismata. Hinc Caroli Magni Legatio dixit ad Leonem III. „Nunquid non benè iidem tunc authores fecissent, si quatuor „tantum addendo syllabas, tam pernecessarium fidei Sacra„mentum cunctis deinceps sæculis perspicuum redderetur"? Et Pontifex respondit: " Sicut non audeo dicere non bene fecisse „si fecissent, quia proculdubio sicut cætera quæ vel omise„runt, scientes utique, & non tam humanâ, quam Divina illu„minati sapientiâ fecerunt; ita quoque non audeo dicere istud eos „nobis minùs intellexisse. Perpendisse, cur dimiserint. Tu „& tui videte, quid sentiatis de vobis. Nam & ego me illis „non dico præferam, sed etiam illud absit mihi, ut coæquare „præsumam". Hoc ipsum ego respondeo de Synodali relatione Confessoris Hosii. Haud dubiè Spiritus Sanctus ei non revelavit, quod periculosa novissimorum dierum tempora essent visura Catholicos viros, qui ejus verba tam perversè detorquerent.

Et quidem constantissimo huic Confessori timiditatem in Sardicensi Synodo adscribere est atrox nimiùm contumelia. Quam intrepido isthìc animo egerit, edicit ipse in literis ad Imperatorem Constantium. Hic ab Eusebianis seductus Princeps adeò oderat sanctum Athanasium, ut in Mediolanensi Synodo dixerit ad Liberium Pontificem: "Præclaram illam victoriam, de Magnentio & Syluano partam, non tanti facerem, quanti Athanasii ab Ecclesiasticarum rerum administratione abdicationem". Hinc primùm per Promissa, deinde per Regias minas tentavit Hosium cogere in suam sententiam. Ast ille respondit: "Ego Confessionis munus explevi, primum cum persecutio moveretur ab avo tuo Maximinano. Quod si tu quoque persecutionem moves, etiam nunc ad quidvis potius sustinendum paratus sum, quàm ut effundam innocentem sanguinem, & veritatem prodam. Fui ipse in Sardicensi Concilio, ipseque ultro Athanasii inimicos provocavi, ut si quid contra eum haberent, edicerent. Promisique eis securitatem, & ne quidquam aliud exspectarent, quam rectum in omnibus Judicium. Id non semel, sed bis feci". Ecce quanto & quali Episcopo Paschasius Quesnellus impingit timorem, trepidationem, supplices preces pro Divinis sancti Petri privilegiis. Adducenda sunt, quoniam nos docebunt rem non modicam, etiam sequentia epistolæ verba: "Quod si nollent rem ab universa Synodo disceptari, saltem me Judice uterentur". Retractatorium Athanasianæ causæ Judicium per appellationem erat devolutum ad Sedem Apostolicam. Sed quoniam Eusebianæ Factionis Episcopi, qui ipsum in Tyria & Antiochena Synodo damnaverant, contumaciter nolebant Romam adesse, eos per Constantis & Constantii Imperatorum authoritatem Julius Pontifex jussit adduci Sardicam, & isthìc fieri retractationem. In generali Synodo, cui Hosius præsideret. Et in Factionis gratiam addidit facultatem, quâ solus Hosius, si isti mallent, retractaret: Nempe ne coram tota Synodo confunderentur. Ex quo lucet, quod Apostolicus Canon, aut antiqua consuetudo Pontificem non constringeret ad certum retractationis modum. Quare nec constrinxit, aut constringere potuit Sardicensis Synodus: Ejus sapientissimo consilio permisit plenam libertatem. Authoritatem, quam Iulius dedit toti Sardicensi Concilio, dedit & uni Hosio: Utrisque fuit delegata

delegat a eadem authoritas. Quæ potestas residet in cunctis etiam Successoribus. Hinc & post Sardicensem Synodum Liberius Pontifex Imperatori Constantio, Tyriam Synodum valere volenti adversùs Athanasium, in Mediolanensi colloquio opposuit varia priora pro Athanasio Judicia, & adjunxit: "Omnes contendamus Alexandriam, ubi Reus, ubi Accusator, & caussæ eorum Patroni sunt, atque litigantium caussâ diligenter cognitâ, sententiam de ea pariter feremus". Consensit in novam retractationem, & præscripsit novum ejus modum. Nec quisquam adversùs Pontificis potestatem, sed solus facinorosus Epictetus Centum-Cellensis Episcopus intercessit de nimiis impensis publicæ Vecturæ. Nempè omnes noverant retractationis modum esse in sapientissimo ac liberrimo Pontificis arbitrio. Quare nec Iulius pro retractanda sancti Athanasii ac aliorum Orientalium Episcoporum caussa ad Sardicensem, nec pro ejusdem Athanasii denuò agitanda caussa Liberius ad Aquileiensem aut Mediolanensem, nec Innocentius pro retractanda sancti Joannis Chrysostomi caussa ad Thessalonicensem, nec pro sancti Flaviani ac aliorum Episcoporum retractanda appellatione sanctus Leo ad Chalcedonensem, nec pro retractanda S. Ignatii caussa Adrianus II. fuit obligatus ad indicendam octavam Synodum. Omne illud Iudicium, uti Iulius uni Hosio, sic ipsi poterant uni alteri delegare. Ipsorum sapientissimum consilium ex caussis elegit modum retractandi per generalem Synodum.

Porrò quod quintus Nicænus Canon Provincialium Synodorum Judiciis adscribat supremam ac inappellabilem authoritatem, nemo unquam effutivit: Nemo Catholicus, nemo Schismaticus, nemo Hæreticus. Dominus Petrus de Marca est omnium primus. Etenim Eusebiana Factio Julium quidem Pontificem ob susceptos alienos damnatos, adeoque ob violatum istum Canonem damnavit apud Philippo-Polim, attamen nequaquam egit de damnatis per Provincialem sui Patriarchatus Synodum, sed de solis damnatis per Synodos Diœcesanas aliorum Patriarcharum. De damnatis per Synodum Tyriam, Antiochenam, & Constantinopolitanam. Quin quisque Patriarcha posset interjectas adversùs subditarum sibi Provinciarum Judicia appellationes admittere, ipsas retractare, & ista etiam Judicia circumducere, nulli Eusebiano venit in dubium. Excepto unico casu unanimis suffragii, de quo Canon Antiochenus, postmodò tamen circumductus per sextum

Constantinopolitanum. Eundem in sensum locutus est ad Liberium Papam in Mediolanensi Colloquio Imperator Constantius: "Res de quibus constituta est formula, infringi nequeunt. Si„quidem plurium Episcoporum rata debet esse sententia". Loquitur de Tyria Synodo, cui antea dixerat "omnes Orbis terra„rum Episcopos adfuisse". Locutus est in sensum Eusebianum. Etiam Aurelius Carthaginensis, & quidam alii Afrorum Episcopi in infelicissima ad Celestinum Pontificem epistola nequaquam favent Domino Archi-Episcopo. Censent quod quintus Nicænus Canon sanciat Synodalia etiam de Episcopis Judicia esse inconcussa, ideoque & damnatos isthic Episcopos non posse Romam provocare: Verùm non de Provinciæ, sed de totius suæ Diœcesios agunt Synodo. Etenim in ea ipsa epistola profitentur, quod damnati in istis Episcopi, immò & Clerici, possint ad hanc confugere. Patriarchales appellationes nec Photius extinxit, nec Michaël Cerularius. Quod ipsas quintus Canon Nicænus extingueret, in nullius unquam, cujus nomen noverimus, venit animum. Quare hunc, quem Dominus Archi-Episcopus jam tentat Mundo obtrudere, istius Canonis intellectum Joannes David rectissimè scripsit esse fatuum.

Adducta jam Dogmata Dominus Archi-Episcopus pergit confirmare: "Sanè vix credi potest tam promptos ac faciles fuisse „Episcopos, ut statim & absque ulla contradictione consenserint „exuì se supremâ authoritate, quam possidebant, ut judicia sua „simplici appellationi submitterent. Faciliùs eis persuaderi poterat, „ut approbarent tribui Episcopo Romano jus concedendi Revi„sionem adversùs eorum judicia, id est, jus Imperatoribus quæ„situm communicari cum Romano Pontifice, eaque ratione pau„latim, ac sensim sine sensu adimi Imperatoribus. Neque enim „Concilium in universum id jus ademit Principibus, ut collige„re possumus ex verbis Canonis septimi, quæ sic habent": Si appellaverit qui dejectus est, & confugerit ad Episcopum Romanæ Ecclesiæ. "Verbis quidem illis conditionalibus datur damnato fa„cultas implorandi auxilium Romani Episcopi; verùm id non im„pedit, quin etiam possit adire Imperatorem, cujus authoritatem „in hac materia satis manifestè agnoscit Synodica epistola Conci„lii Sardicensis, paulò ante laudata".

Errores suos repetit, & adjungit novos. Primus est, quod Provin-

Provinciales Synodi ante Sardicense Concilium haberent supremam authoritatem. Secundus est, quod hâc authoritate se exui permiserint in gratiam Romani Pontificis. Tertius est, quod non plenè se permiserint exui. Istam enim suam authoritatem permiserunt non per appellationes circumduci, sed solummodò circumscribi per revisiones. Quartus est, quod hoc Revisionis jus tunc esset quæsitum Romanis Imperatoribus. Quintus est, quod Sardicensis Synodus Romano Pontifici nihil adscripserit, nisi istius Imperialis Juris communionem. Sextus est, quod Synodus istud jus Imperatoribus non plenè ademerit. Septimus est, quod istud colligatur ex adductis verbis septimi Canonis. Etenim verba ista nec apicem habent de Imperatoribus. Et hoc advertens Dominus Archi-Episcopus recurrit ad Synodalem epistolam, in qua Patres confitentur se agere ex permissu Principum. Quia nempe generales Synodi, quoniam & Ecclesiam & Rem-publicam movent, sine Principum permissu non solent celebrari. Quid hoc ad præsentem controversiam? Rectè tamen Dominus Archi-Episcopus addit, quod Synodus paulatim, & sensim sine sensu voluerit istud jus Imperatoribus adimere. Ita profitetur ipsum esse contra Canones, adeoque & istud ipsum censet de illius extensione ad Romanos Pontifices.

Audiamus & sequentia: "Magnum tamen discrimen intercedit inter jus qnod Imperatoribus competebat, & illud quod Romano Pontifici tribuitur. Imperatores enim, cum negotia retractari præcipiebant, majus Concilium congregabant, ad quod evocabant Episcopos ex diversis Provinciis, pro ut eis libuerat. At Canones Sardicenses modum adhibent authoritati Episcopi Romani, cui nihil aliud licere volunt, quàm ut novos Judices donet Episcopos ex vicina Provincia, qui unà cum prioribus Judicibus intersint renovationi Concilii & Judicii". Errores suos repetit, & adjungit novos. Repetitus jam frequenter error est, quod Sardicensis Synodus Romano Pontifici nihil detulerit, nisi Imperialis Juris communionem. Primus error novus est, quod plenam communionem non detulerit. Secundus est, quod Imperator Synodalium Judiciorum retractationem possit delegare Episcopis, quibus voluerit. Etenim omnes Ecclesiæ Patres nullum agnoscunt Principis jus ad istas Delegationes, sed meram suam dispensatoriam tolerantiam. Canonibus conformes patienter tole-

rarûnt, difformes conſtanter excuſſerunt. Tertius error eſt, quod Pontifex appellatarum cauſſarum retractationem delegare non poſſit, niſi eidem aut vicinæ Provinciæ. Etenim Synodus profitetur ſe omnia relinquere ejus ſapientiſſimo conſilio. Dominus Archi-Epiſcopus illuſtriorem Papalis authoritatis partem tranſcribit in Imperatorem.

Quid de Imperialibus Epiſcopalium cauſarum Delegationibus ſenſerit Sardicenſis Synodus, audiamus ab ejus Præſide Hoſio in literis ad Imperatorem Conſtantium : "Deſine, quæſo, & me- „mineris te mortalem eſſe, reformida diem Judicii, ſerva te pu- „rum in iſtam diem, neque te miſceas Eccleſiaſticis negotiis, ne- „que nobis in hoc genere præcipe, ſed potius ea à nobis diſce, „Tibi Deus Imperium commiſit, nobis concredidit quæ ſunt Ec- „cleſiæ. Et quemadmodum qui tuum Imperium malignis ocu- „lis carpit, contradicit ordinationi Divinæ ; ita & tu cave, ne „quæ ſunt Eccleſiæ, ad te trahens, magno crimini fias obnoxius". Date quæ ſunt Cæſaris Cæſari, & quæ ſunt Dei Deo. "Neque „enim nobis fas eſt in terris Imperium tenere, neque tu Thy- „miamatum & Sacrorum poteſtatem habes". Palam ſcribit contra memoratas Delegationes. Eadem eſt ſententia omnium Patrum. Talia & nos oportet prædicare noſtris Regibus. At eccè Dominus Archi-Epiſcopus mavult ſcribere, quod Sardicenſis Synodus nihil detulerit Romano Pontifici, niſi diminutam Regii Juris communionem. Movet & alias quæſtiones : An Synodus Sardicenſis fuerit Oecumenica ? An Epiſcopo damnando permittat appellare ante definitivam ſententiam ? An appellare permittat ab iſta etiam Synodo, cui Pontifex primi Judicii Retractationem delegavit ? Non ſpectant ad præſentem materiam.

CAPUT

CAPUT XXVII.

An Dominus Petrus de Marca sit reverâ primus Author Commenti, quod asserit Romanas Appellationes esse quandam, à Sardicensi Concilio donatam, participationem Augusti juris, quo Romani Imperatores semper potuerunt quorumvis, etiam Ecclesiasticorum ac Synodalium, Tribunalium sententias per Sacra Rescripta delegare retractandas aliis Iudicibus?

Liquid semper novi dicere fuit olim magna laus apud Gentiles Atheniensium Philosophos. Apud nos verò Christianos quid Gentium Doctor Apostolus sentiat de vocum novitatibus, est omnibus exploratum. Quidquid apud nos in Dogmate est novum, est & falsum. Hanc esse firmissimam Præscriptionem demonstrat frequenter Tertullianus. Et hinc præsens Domini Archi-Episcopi gloria nihil est: Est miseranda confessio erroris. Paucis tamen vidéndum est, an gloriatio, licet vacua, sit tamen vera. Supra-dixi Commentum istud esse adeò devium, ut nec Nicomediensi Eusebio, nec Photio in mentem venerit, immò forsitan nec Michaëli Cerulario. Quidquid sit, in mentem omninò venit Leoni Acridensi Episcopo, Exarcho-Bulgarorum, pertinacissimo ac nequissimo dicti Michaëlis satelliti & cooperario. Hic est primus author prodigiosæ fabulæ. Adversùs Latinam Ecclesiam scripsit plures epistolas, quarum una est "adversùm illos, qui dicunt Romam „esse primum Thronum". Contumaciter asseverat Primatum à Christo Domino non esse datum meritis sancti Petri Apostoli: Domini verba, "Tu es petrus & super hanc petram ædificabo „Ecclesiam meam", non in Petri personam, sed in ejus de Dei Filio confessionem fuisse directam, ideoque hanc, non illam esse rupem immobilem. Asseverat Dominum ad "unam, Catholicam, „& Apostolicam Ecclesiam" fuisse locutum, "non ad Petrianam, „aut Romanam, ut vult indoctus Romanorum fastus".

Attamen

Attamen quin Romana Ecclesia sit in longa istius Primatus possessione, non præsumit inficiari, ideoque quærit istius possessionis originem. Et definit: "Porrò si quis consideret, à quo „Roma Primas habere visa est, ei gradum vix concedet, siqui„dem Paganorum sententia in Ecclesia Dei omnino absurda est. „Aureliani enim, Paganam Religionem colentis, judicio ea Pri„matum accepisse videtur. Contigit enim Aurelianum hunc, ad „Exercitum tendentem, per Antiochiam iter facere, Paulum au„tem Samosatensem, loci illius Episcopum, judicio Episcoporum „congregatorum, tum honore Sacerdotali, tum Throno deposi„tum, seditiosè, & per vim contendere, ut quæ sibi ablata erant „recuperaret, hosque qui eum deposuerant, id ei non concedere. „Magnâ interea contentione & rixâ absurdâ erumpente, utraque „Pars tandem ad potentiam Mundanam, eamque quæ coërcere po„terat, respexit: Hi, ut Pauli Tyrannidem sisterent; ille ve„rò, ut eorum suffragia irrita faceret, & Patrum Sanctiones im„punè violaret. Indigent itaque, necessitate cogente, utraque „pars, seorsim licet, authoritate Imperatoris. Ille autem sese „illa, de quibus contendebant, non intelligere affirmans, ad Epis„copum Romanum causam adferre jussit: Eosque, recusantes li„cèt eis stare quæ Romanus Episcopus judicaret, quippe qui an„tea, cum ejusdem religionis esset, ejus rei aliunde notitiam habuit, „Romam adduxit: Eisque idcircò videbatur ei Primas dedisse, „& in omnium Tyrannidem Pontificatum asseruisse".

Affirmat plura. Primò, quod & degradatus Paulus, & degradatrix Synodus ad Aurelianum provocaverint. Secundò, quod Aurelianus, utpotè Laicus & Paganus, istam Christiani Dogmatis ac disciplinæ quæstionem non intellexerit. Tertiò, quod hac de causa ipsam remiserit ad judicium Romani Episcopi. Quartò, quod utraque pars istud judicium detrectarit. Quintò, quod Princeps invitos Romam coëgerit. Sextò, quod hoc sit exordium Romanæ Appellationis, totiusque Romani Primatus. Quia nempe Romani Episcopi hanc Imperialem Delegationem duxerunt in consequentiam, atque ita ipsam pedetentim sibi in Jus transformarûnt. Miscet vera falsis, interim palam docet, quod Imperator Aurelianus Augustæ Delegationis jus habuerit, & ipsum quoad Ecclesiasticas quæstiones transcripserit in Romanam Ecclesiam. Dominus Petrus de Marca hanc transcriptionem à Sardicensi Synodo, Leo Acridensis censet

facta m

factam ab Imperatore Aureliano. Hoc est unicum discrimen inter utriusque Dogmata. Et Leonis opinio est Romanæ Ecclesiæ favorabilior. In tribus. Primò, quod dicat transcriptionem, natumque inde appellationis jus esse vetustiora. Secundò, quod istam dicat factam ab ipso, qui sua alienare poterat, Principe. Et certè, si facta sit talis transcriptio, quâ potestate Sardicensis Synodus Augustam Rei-publicæ authoritatem potuit transferre in Romanum Pontificem? Tertiò, quod Leo Acridensis retractatorium Judicium permittat in alma Urbe fieri. Affirmat enim, quod Aurelianus partes adduxerit Romam.

An Dominus Petrus de Marca istas Leonis Acridensis fabulosas blasphemias legerit, ignoro, Interim habet etiam alia istis similia. Leo enim pergit: "Porrò Synodus prima præcepit, ut „unaquæque Provincia propria jura conservet, & nemo alterius „limites invadat, & alienas Provincias surripiat, sibique subjiciat". Laudat non quintum, sed sextum Nicænum Canonem. Et in ipso fundat Episcoporum appellationes. Ex ipso affirmat, quod una Provincia, seu Diœcesis non subsit alteri, nec ab alterius Episcopo possit invadi. Utique non Patriarchalis tantùm, sed quævis Autocephala. Qualis tunc erat & ipsa Acridensis. Etenim Græci Autocephaliam, quâ olim Heraclæensem, Ephesinam, & Cæsaræensem exuerunt, postmodo transtulerunt in plures alias Cathedras, atque ita suum schisma transformarunt in hydram multorum capitum. Leo agit in Romanam Ecclesiam: Affirmat quod ipsa omnes sub cælo Apellationes, aliumque Primatum prætendendo invadat alienas Provincias; ideoque peccet in sextum Nicænum Canonem. Pontifici nequaquam Patriarchalem suarum Provinciarum Præfecturam ac Appellationes denegat: Absit. Ei concedit ac profitetur omnem istius potestatis plenitudinem. Divina Justitia passim schisma punit per schisma: Ecclesiasticæ unitatis laceratores passim transvertit in Cadmæos fratres. Hinc & schismaticis Græcis non defuerunt Metropolitæ, qui suas Synodos ambirent esse supremas ac inappellabiles. Verùm illos alii invaserunt isto impetu, quo olim apud Donatistas Primianistæ tractarunt Maximianistas. Videatur Theodorus balsamon in Meditato de Patriarcharum Privilegiis. Eodem modo nescio quem similiter ambitiosum Metropolitam invadit Callipolitanæ Ecclesiæ Oeconomus in litteris ad Theodosium Constantinopolitanæ

Ecclesiæ Proto-Notarium: Epistola exstat in Turco-Græciâ
Fol. 333. apud Martinum Crusium. En quales Duces habeant nostri hodie Novatores. Illos non proscribo ad schismaticos: Absit. Divina Clementia me custodiat. Et ipsos. Dico quod quædam cum istis prava, quædam sapiant ac doceant pejora.

Hujus Leonis oculos etiam ferit Sardicensis Synodus. Hinc prosequitur: "Quod si dicas Synodum Sardicensem præcipere, „ut Episcopus Romanus aliarum Provinciarum suffragia examinet, „id multis modis solvi potest. Primò, quod cum localis sit, à „quarta Oecumenica rescinditur. Ea enim Patriarchæ potissimùm „Constantinopolitano aliorum judicia examinare concessit". Cum Domino Petro de Marca affirmat Sardicensem Synodum non Oecumenicam, sed dumtaxat localem, seu Patriarchalem fuisse, ideòque ejus Canones non extendi ad omnem Ecclesiam. Hoc schismaticis Græcis est palmare fundamentum contra universalitatem istorum Canonum. Hinc concludunt potuisse circumduci per sequentes Oecumenicas Synodos: Et præsens Leo affirmat circumductos per Synodum Chalcedonensem. Per nonum ejus Canonem. Affirmat quod hic cunctas totius Mundi appellationes à Romano Episcopo transferat in Constantinopolitanum. Ridiculè. Etenim Canon manifestè agit de solis appellationibus trium, usque tunc Autocephalarum, Diœcesion: Thracicæ, Asiaticæ, Ponticæ.

Interim & hic Leo, & cuncta Photiani Schismatis Factio Sardicenses Canones longè rectiùs intelligunt, quàm hodierni Novatores. Ex animo profitentur, quod isti Canones Romano Pontifici plenam faciant potestatem evocandi, delegandi, & appellatas causas quovis juxta suum arbitrium modo retractandi. Etenim Theodorus Balsamon ad quintum Sardicensem Canonem scribit: "Præsens Canon dicit, quod si quis à Provincialibus Episcopis condemnatus fuerit, & ad Papam appellaverit, is verò „vicinis mandaverit Episcopis, ut de appellatione cognoscant, si „hoc justum esse putaverit, & ab eis quoque condemnatus fue„rit, & secundò ad Papam accesserit, & illi visum est ea quæ „priùs judicata sunt, rursùs examinari, ne cogatur is, qui judi„cio vicerit, Romam venire, sed in Provinciam jussu Papæ ve„niant Presbyteri ex ejus Latere, sive ab ejus Ecclesia, & fami-

liaritate

„liaritate illi conjuncti, qui authoritatem sive potestatem ejus habere debent, ut cum Regionis illius Episcopis de quæstione ju„dicent, illamque decidant. Si autem Romanus Episcopus non „esse justum perspexerit, ut rursùs examinentur ea, quæ priùs „judicata fuerant, ejus enim judicio Canon omnia relinquit, fa„ciet quod sibi justum esse videbitur. Cum Canon hæc definiat, „ne tibi contrarium esse videatur caput primum tituli noni libro„rum Basilicorum, dicens non posse Judicem appellatum ad alium „transmittere cognitionem appellationis, sed eam per se audire „debere. Sed dic præsentem Canonem esse specialem, & ita edi„tum esse propter viæ longitudinem, & ne vexentur Episcopi, „in adeò longinquam & alienam Regionem trahendi. Cum Pres„byteris autem Papæ secundam appellationem judicare Provin„ciales Episcopos, qui condemnarunt Episcopum, ne dicas esse „contrarium legi, quæ dicit: Judex, qui semel pronuntiavit, „officio functus est, & non potest rursùs propriam sententiam „examinare. Nam & hoc etiam specialiùs editum est, ut mihi „videtur. Propterea enim & Papæ judicio relictum est genus ju„dicii. Quod enim ad Leges attinet, non poterant unà cum Pa„pæ Presbyteris judicare illi, qui sententiam priùs tulerant. Sin „autem dixeris alios esse Episcopos, qui sententiam tulerint, ni„hil invenies repugnans". Affirmat Canonem quibusdam displicuisse, quod Pontificem ad appellatas causas per semet-ipsum retractandas non adstringeret, sed permitteret facultatem delegandi. Et quidem etiam illi Provinciali Synodo, à cujus judicio erat provocatum. Censebant Canonem adversari Romanis legibus, ideòque & deviare. Etenim Ecclesia in suis olim judiciis sequebatur formam Romanæ Rei-publicæ. Theodori responsio est lucida. Et recta. Affirmat Canonem esse ampliativum, hoc sensu: Romanus Episcopus possit istiusmodi causas non dumtaxat evocare ad suum tribunal, sed etiam quibuscunque aliis juxta suum sapientissimum arbitrium delegare. Evertit omnes Hincmarianas, ac item modernas vocum novitates.

Notandum est aliud ejusdem Leonis adversùs Sardicensis Synodi authoritatem argumentum: " Insuper quod Hosius Cordu„bæ Episcopus, Præsidentiæ Romanæ locum tenens, & gratiam „majorem, quam par erat, ei potissimùm deferens, Episcopi Con„stantinopolitani, qui non tantum aberat, sed & hæresi labora-

 bat

„bat, curam non levem haberet. Quod si hæc Synodus Oecume-„nicas priores, & præcipuè primam, quæ præcepit ut unaquæq; „Provincia Jura sua inviolata omninò conservaret: Hæc, inquam, „cum sit localis Synodus, si Oecumenicam despiciat, potissimùm „super hac re, quis eam æstimaverit". Miscet vera falsis, & affirmat plura. Primò, quod Hosius fuerit istius Synodi Apostolicus Præsidens. Secundò, quod non timidus fuerit, sed nimiùm audax: Quod Romanæ Ecclesiæ nimiùm detulerit. Utique per verba: "Honoremus sancti Petri memoriam". Tertiò, quod Constantinopolitanæ Ecclesiæ dignitates neglexerit. Quoniam ejus Episcopus aberat: Et quoniam erat Hæreticus. Quod ob demerita Præsulum violaverit Jura Sedium. Quartò, quod sit prævaricatus Nicænos Canones. Non quintum, sed sextum. Hæc illius verba: "Suis privilegia serventur Ecclesiis". Quintò, quod ob istum contemptum Synodus sit nullius ponderis.

Quod Sardicensis Synodus Constantinopolitanæ Ecclesiæ Jura læserit, est ridicula fabula. Hæc enim Ecclesia Patriarchalem dignitatem tunc necdum somniaverat. Habebat simplicem Archi-Episcopum, id est, solo nomine Metropolitam sine Suffraganeis. Patriarchicam Diœcesim ac potestatem primus architectari cœpit sanctus Joannes Chrysostomus. Falsum item est, quod ejus Episcopus tunc fuerit Hæreticus, aut non fuerit apud Sardicam. Ejus namque legitimus Episcopus tunc erat Confessor Paulus; cujus ab Arianis ejecti Romana ad sanctum Julium Appellatio fuit ex ejusdem Pontificis jussu retractata Sardicæ, & ipse absolutus à calumniis, & repositus in gradum. Hâc enim justitiâ offensi Eusebiani illum, ne rediret in Sedem, suffocarúnt in balneo. Quod hæc Synodus dumtaxat localis fuerit, aut quod Nicænos Canones læserit, est etiam manifestè devium. Attamen utraque fabula plenissimè placet hodiernis Novatoribus. Hi quintum, Acridensis Leo affirmat læsum fuisse sextum. Et rectiùs. Longè item rectiùs affirmat Hosium per audaciam excessisse, quam defecisse per timiditatem, & quasi precarium beneficium supplicasse à Synodo. Utique proclamando: "Sancti Petri memoriam honore-„mus". Rei veritas affirmat nec audaciam, nec timiditatem fuisse, sed Hosio dignam constantiam.

Et ipsam Romana Ecclesia semper est plurimùm venerata. Etenim Gregorius IV, Pontifex de causa Aldrici Cenomanensis Epis-

Episcopi, cujus Romana Appellatio patiebatur contradictionis obices, scripsit ad Gallicanos Episcopos: "Quapropter has ad vos ,,litteras destinamus, quibus Decreto nostro vestram rogantes ,,Charitatem mandamus, ut si aliquis, quod non optamus, suo- ,,rum Æmulorum Aldricum Episcopum accusare damnabiliter at- ,,tentaverit, ut honoretur beati Petri Apostolorum Principis me- ,,moria, Ecclesiæque Romanæ, cui præsedit, privilegium, & ,,nostri nominis authoritas. Liceat illi post auditionem Prima- ,,tum Diœceseos, si necessè fuerit, nos appellare, & nostrâ au- ,,thoritate, aut ante nos, aut ante Legatos ex nostro Latere mis- ,,sos, juxta Patrum Decreta, suas exercere atque finire actiones". Palam laudat Sardicenses Canones, & exponit: "Aut ante Nos, ,,aut ante Legatos nostros exercere suas atque finire actiones". Nempe sicut sederit sapientissimo Romani Antistitis arbitrio. Hinc denuò addit: "Et authoritate Canonum, & Prædecessorum no- ,,strorum Decretis sancitum est, ut Episcopus accusatus, si volue- ,,rit, appellet Romanum Pontificem, & ad eum, si libuerit, con- ,,fugiat, ut ab eo ejus causa audiatur, aut ipse à Latere suo Le- ,,gatos, qui eam audiant, mittat, qui justè cum omnibus Epis- ,,copis Comprovincialibus ejus authoritate judicent". Et hanc epistolam tanti olim fecit Gallicana Ecclesia, ut plures ejus partes sanctus Ivo Carnutensis Episcopus suo Decreto inseruerit. Præfatam Hosii Synodalem Relationem laudat in litteris ad Hincmarum Rhemensem Episcopum etiam sanctus Papa Nicolaus: "Debuerat certè Beatitudo tua, cum Rothaldum Suessionensem ,,Episcopum toties examinaveras, scribens sancti Petri memoriam ,,honorare, ejusque judicium, etiamsi nunquam appellasset idem ,,Rothaldus, modis omnibus præstolari". Eandem in suo supra-adducto Capitulo laudavit Carolus magnus, laudemque in suum Canonem assumpsit Triburiensis Synodus. Et ecce hodie ista relatio clamatur fuisse timida, humilis, ac precaria supplicatio. Et hoc per sublimes Catholicæ Ecclesiæ Episcopos.

Acridensis Leo pergit adversùs Sardicensem Synodum: "Quo- ,,niam Carthaginensis Synodus, postea circiter annos duodecim, ,,quæstiones exactè exhauriens, non solùm nullam venerationem ,,Sardicensi Synodo attribuit, sed nec scire dignata est, an talis ha- ,,bita fuerit; sed ad Canones primæ Synodi respiciens, ad Ce- ,,lestinum planè scribit, ille enim tertius à Zozimo Sedem Ro-

„manam administrabat, ut Romanus Pontifex non audeat aliorum „Decreta attingere. Quippe quod nullus Canon istud præcipiat". Variè & fœdè errat. Primò, quod sexta Carthaginensis Synodus sit facta duodecim annis post Sardicensem. Distant enim ad septuaginta annos. Secundò, quod dicat omnes de ista re quæstiones fuisse exhaustas ab ista sexta Synodo. Etenim illic nihil definitum est, sed omnia fuêre dilata in maturius examen. Tertiò, quod ista Synodus Sardicenses Canones non solummodò ignoraverit, sed etiam contempserit. Etenim Primates istius Synodi Episcopi ipsos, ubi agnoverunt, admiserunt cum plena reverentia. Quartò, quod ista Synodus etiam ad sanctum Papam Celestinum scripserit. Etenim id factum est post plures annos. Verùmtamen hi errores non sunt capitales, nec faciunt ad præsentis quæstionis substantiam. Capitalis igitur error est, quod ista Afrorum epistola sit authentica ac legitima: Quod rectè dicat Romanas tam Episcoporum quam Clericorum Appellationes in nullo fundari Canone, ideòque ipsas rectè excutiat. Et hoc ipsum plenis buccis profitentur hodierni Novatores. Prævaricatoria epistola est ipsis grande fundamentum.

Leo Acridensis prosequitur: "Porro quia Synodus Venethalensis, Canones primæ Synodi sequuta, Episcopos Romæ „subjectos Synodicis ejus Decretis obedire jubet, eos autem qui „sub Alexandrino Patriarcha sunt ejus Decretis. Et alios simili„ter". Quæ & qualis fuerit ista Venethalensis Synodus, fateor me ignorare. Interim Leo tradit plura benè notanda. Primò palam laudat sextum Nicænum Canonem, qui Patriarchalia Ecclesiæ Alexandrinæ, à Meletio Lycopolitano Episcopo invasa ac læsa, jura reparat, & hac occasione laudavit etiam Divina Romanæ Ecclesiæ Privilegia, nec non dignitates Antiochenæ Sedis, & generatim omnium Autocephalorum Exarchatuum. Secundò affirmat per hunc, non per quintum Canonem stabiliri Romanas Appellationes. Tertiò affirmat appellationes non soli Romanæ Ecclesiæ competere, sed etiam Alexandrinæ, Antiochenæ, & aliis Autocephalis: Et has omnes stabiliri per istum Canonem. Ex his concludit Romanæ Sedi non totius Mundi, sed deberi appellationes solorum Episcoporum spectantium ad ejus Patriarchatum. Hos omnes affirmat à suarum Provinciarum Synodis posse provocare ad Papam. Et istud sanciri per sextum Nicænum Canonem.

Et ecce has etiam appellationes ei auferunt hodierni Novatores. Quod sancto Petro Apostolo, ac ejus Romano Throno relinquunt Schismatici, auferre nituntur Orthodoxi. Res deploranda sanguineis lachrymis. Quod eadem Joannes Zonaras, Theodorus Balsamon, Matthæus Blasteres, Alexius Aristinus, aliique omnes Photiani Schismatis Sectatores sentiant ac doceant, est supra demonstratum. Cuncti affirmant non in quinto, sed in sexto Nicæno Canone agi de faciendis ad Patriarchales Sedes appellationibus. Et rectè. Assertionem, quæ à quinto Canone affirmat Romanas appellationes auferri, Joannes David rectissimè scripsit esse fatuam.

Quod olim quicumque Orientales, à suarum Provinciarum Synodis damnati, Episcopi potuerint liberrimè ad suos provocare Patriarchas aut Exarchos; quod item hi istas causas non solummodò delegare in partibus, sed etiam potuerint ad sua tribunalia evocare, est longè certissimum. Plurima demonstrant exempla ac testimonia. Etenim quod Clerici Basilonopolitani ad sanctum Joannem Chrysostomum, uti ad suum Patriarcham, provocaverint, supra nos docuit Anastasii Nicæni Metropolitæ attestatio ad plenam Chalcedonensem Synodum. Videtur id factum adversùs Alexandrum Basilonopolitanum Episcopum, qui à laudato Joanne consecratus, eique in persecutione fidelissimus, cum aliis ejus fautoribus debuit aufugere: Et fugit in Pentapolitanam Libyam, benignè susceptus à sancto Synesio, Ptolomaidis Episcopo. Erat enim natione Cyrenensis, idcòque fugit in suam Patriam. Et quia à Theophili Patriarchæ Alexandrini violentia fugerat, Synesius ad illum, ne suum Superiorem offenderet, omnia fideliter retulit. Ita habes in ejus litteris ad eundem Theophilum. In laudatis Chalcedonensis Synodi Actis etiam habemus, quod Athanasius, Perrhensis in Euphratesia Provincia Episcopus, à suo Metropolita Panolbio degradatus appellaverit Domnum Antiochiæ Patriarcham, & fuerit ab ipso Synodaliter auditus. Domnus causam non delegavit ejusdem aut vicinæ Provinciæ Episcopis, sed partes Antiochiam evocavit ad suam Synodum. Hæc integra exstat in præfatis Actis. Et ex ipsis discimus Panolbio Joannem, Joanni successisse Stephanum. Nempe Panolbius successerat Alexandro, qui cum Joanne Antiochiæ Patriarcha adfuit Ephesino Concilio, & ob rebellionem contra Ecclesiarum pacem fuit deportatus

Epist. 67.

portatus in Ægyptum. Item videmus omnes istos Successores fuisse brevis vitæ. Idem Patriarcha Domnus gravissimè tulit Ibæ Edesseni Metropolitæ primam instantiam fuisse sibi per sacra Rescripta ablatam: Clamavit esse injuriam, immò contemptum sui Apostolici Throni. Certè prima de Metropolita cognitio, & retractatorium de Provinciali Episcopo Judicium spectant ad idem tribunal. Quid opus multis in re lucida? Nonus Chalcedonensis Canon firmat has Patriarchales appellationes. Firmari etiam à Constantinopolitanis, aliisque pluribus, est sæpe ostensum. Et ecce, non Schismatici, non homines Orientales aut Græci, sed Latini, Occidentalis Ecclesiæ Filii, Orthodoxi avent his omnibus exuere sanctum Apostolum Petrum.

Etiam Commenti, quod Mundo suadet Romanas appellationes vetari à quinto Nicæno Canone, Dominus Petrus de Marca non est primus author. Etenim Guilhelmus Beveregius, Anglicani Schismatis Doctor, nobis adducit nescio cujus Schismatici Græci Scholion ad quartum Sardicensem Canonem. Affirmat in Amerbachiano Codice reperiri medium inter Theodori Balsamonis ac Joannis Zonaræ Commentaria. Hæc sunt verba: "Ex hoc „Canone res Romana ad superbiam elata est. Et hunc, tam„quam à Synodo Nicæna constitutum, olim proferentes malefici „tunc temporis Romanorum Præsides à Concilio Carthaginensi „deprehensi sunt, quemadmodum ipsum Synodicum Synodi Car„thaginensis procemium ostendit. Quin etiam nec hic amplius quid, „quam alii Canones, istis concedit, licet illi ita sine ratione opi„nentur. Neque enim absolutè uspiam depositum licentiam ha„bere dicit ad Episcopum Romanum appellandi. Sic Sardicensis „Synodus Oecumenicis planè adversaretur. Sed eum, qui à „finitimis Episcopis, & rursùs eum, qui ab ipsius Provinciæ „Episcopis depositus est. Neque enim Metropolitæ Conventum, „neque Exarchi sive Patriarchæ præsentiam comprehendit: Adeò „ut si quis eorum ibi adsit, & nec à finitimis Episcopis, nec in „viciniis condemnatio Episcopi constituatur, nulla à Romano re„tractatio erit, quemadmodum in proposito hoc Canone traditur". Affirmat non illos, qui à Provinciæ Synodo, sed dumtaxat eos, qui à Provincialibus, sive à finitimis sine Metropolitâ Episcopis damnantur, posse appellare ad Papam. Synodaliter damnatis nullum patêre asylum. Verùm istiusmodi fabula nulli unquam schis-

schismatico Græco venit in mentem. Est risu, non refutatu digna. Hinc & ipsi Græci istud Scholion forsitan suppresserunt. Interim Romanæ Ecclesiæ odium adeò clausit dicti Beveregii oculos, ut scribat ipsum esse observatu dignissimum.

Ut adjutoria, præsertim arma, deportentur ad hostes, rigidissimè damnant & leges & Canones. Catholicæ Ecclesiæ hostibus Dogmatica arma transmittere est facinus longè enormius. Præsertim his periculosis ac malignis novissimorum dierum temporibus, quorum cuncti hæretici adeò oderunt, & non dumtaxat supprimere, sed & evertere tentant Apostolicam Sedem, ut cunctos Orthodoxos appellent Papistas. Credunt id esse ignominiæ nomen. Et nonne istud facinus patrant hodierni Novatores? Etenim præfatus Beveregius nuperrimè hæc scripsit ad quartum Sardicensem Canonem: "Synodus Nicæna Canone quinto decre-,,vit, ut omnes Ecclesiasticæ causæ à Provinciali Synodo deter-,,minentur, in qua motæ sunt. Post istud itaque Decretum, à ,,generali Synodo constitutum, ridiculum fuisset Provincialem ,,Synodum decernere, ut à Provinciæ Synodo ad Episcopum Ro-,,manum appelletur, illeque causam finiret. Neque hoc quidem ,,Concilio Sardicæ habito in mentem unqam venit. Nuspiam ,,enim decrevit, ut ipse Romanus Episcopus causam aliquam in ,,aliena Provincia ortam determinaret, sed tantum ut ipsi liceret ,,decernere, ut causa aliqua retractetur in eadem Provincia, ubi ,,priùs judicata est, ut ex tertio, & quinto, aliisque hujus Con-,,cilii Canonibus patet. Et imprimis etiam observandum est, ne-,,que hoc, quidquid est privilegii, vel è Scripturis, vel ex an-,,tiqua traditione, aut consuetudine à Patribus Sardicensibus Epis-,,copo Romano asseritur & instituitur, sed tantùm in honorem ,,sancti Petri. Sic enim Hosius Episcopus Cordubensis, qui Con-,,cilio præ-erat. Adeò ut nullum aliud tunc temporis jis præsto ,,esset argumentum, quo hoc fundaretur, nisi ut memoria sancti ,,Petri, per hujusmodi privilegium Episcopo Romano indul-,,tum, honoraretur". Sunt ipsissima nostrorum Novatorum argumenta & Sensa. Certum est esse hausta ex ipsis. Nam & Beveregius profitetur se scribere ex ipsorum fonte, Hincmaro Rhemensi.

CAPUT XXVIII.

Discutiuntur alia D. Archi-Episcopi Dogmata circa Sardicensem Synodum.

Ominus Archi-Episcopus in quarto septimi libri capite hæc scribit : "Adnotandum est iniquum omninò visum esse Orientalibus , si „Occidentales Episcopi, etiam in plenario Con„cilio, tentarent retractare Judicia in Synodis „Orientalibus facta , quod eo pacto harum Sy„nodorum authoritatem violari manifestum es„set. Itaque vix credi potest, eos ita comparatos fuisse, ut so„lius Romani Pontificis authoritatem suâ superiorem esse confi„terentur. Præsertim cum Schisma recenter adversùs illum fecis„sent , eumque ob hoc excommunicassênt , quod Caput esset „eorum, qui leges Ecclesiasticas pessum dederant" : Ut Ducem & Principem malorum, qui primus januam communionis sceleratis atque damnatis aperuit, cæterisque aditum fecit ad solvenda Jura Divina. " Orientales enim per istas tempestates regulam „hanc certam & indubitatam Ecclesiasticæ disciplinæ esse conten„debant, res in Oriente judicatas retractari non posse in Occiden„te, nec è contra. Ita namque affirmavit Concilium Antioche„num in epistola ad Julium Papam, in qua Episcopi adferunt „exemplum damnationis Pauli Samosateni, ab Episcopis Orien„talibus decretæ, quam Occidens recepit, consensuque suo fir„mavit absque novo examine, sicut etiam Oriens recepit, & ap„probatione sua confirmavit damnationem à Synodo Occidentali „decretam adversùs Novatum. At Julius Papa respondens huic „epistolæ Concilii Antiocheni, non contradicit absolutè supre„mam esse authoritatem Orientalium Conciliorum, sed Athana„sii tantùm facto inhæret, explicandoque Judicio, quod adver„sùs eum fuerat latum in Synodo Tyria. Ait enim illud esse ir„ritum, quod adversùs Athanasium, Presbyterumque ejus Maca„rium testimonia absentibus illis recepta fuerint à Judicibus delegatis

„legatis, apertissimis Athanasii hostibus, & ab eo ejuratis, ideò-„que Judicium illud integrum non fuisse, sed tantùm ἐκ μετρίων, ex quo sequeretur illud executioni non esse mandan-„dum. Cum itaque Athanasium in suam communionem susce-„perit, nihil se Canonibus adversùm egisse, quoniam sententia ex-„communicationis nulla erat. Quibus addidit momenta ex visce-„ribus caussæ petita, falsitatem nimirùm accusationis probatam „authoritate Actorum, quamplures Orientis Episcopos à com-„munione sua non abstinuisse Athanasium, tametsi damnationis „sententia in eum lata fuisset; tum nolle Episcopos Orientales „in unum convenire, quamvis per Legatos consensissent, ut Papa „Julius universos Episcopos Romam evocaret pro discutienda caus-„sa Athanasii. Ait postremò nihil adversùs Statuta Nicæni Con-„cilii tentari, si quæ Synodus quæpiam statuit, in posteriore re-„tractentur. Alludit autem ad Synodum Alexandrinam, cui cen-„tum Episcopi interfuerant, in qua damnatus fuit Arius; cujus „caussa de integro discussa fuit in Concilio Nicæno.

Errores plurimi. Primus est, quod Orientalis Ecclesia cen-suerit sua Synodalia Judicia non posse retractari pet Occidenta-lem. Secundus est, quod eadem Ecclesia censeret manifestum; eo pacto violari istarum Synodorum authoritatem. Tertius est, quod eadem Ecclesia noluerit solius Romani Pontificis authori-tatem esse suâ superiorem. Quartus est, quod hac de causa fece-rit Schisma ab Occidentali, & excommunicaverit Julium Ponti-ficem, uti Caput eorum qui pessum-dederant leges Ecclesiasticas. Quintus est, quod hæc omnia demonstrentur ex adductis verbis Orientalium. Etenim verba hæc non sunt Orientalis Ecclesiæ. Absit. Sunt scelerata Eusebianæ Factionis verba, desumpta ex sce-lerata epistola, quam Factio è Philippo-Politano Conventu mi-sit ad suos Symmystas, etiam ad facinorosos in Africa Donati-stas. Etiam istarum vulpium caudas ad demoliendam Christi vineam tentavit sibi colligare. Factio affirmat sibi adfuisse octo-ginta Episcopos: Et tamen epistolæ Synodali non subscripse-runt, nisi septuaginta duo. Et inter istos est Illustris ille Ischy-ras, imaginarius Episcopus Mareotidis. At verò in secunda ad Constantium Imperatorem Apologia sanctus Athanasius enume-rat Orientales Episcopos, qui Sardicensi Concilio subscripserunt; & prosequitur: "Qui igitur Decretis Synodi subscripserunt, sunt

 isti.

„isti. Et plurimi alii sunt, qui ante hanc Synodum pro nobis „scripserunt, tum ex Asia, tum ex Phrygia, tum ex Isauria, „quorum singulorum nomina cum suis epistolis circum-feruntur, „prope sexaginta. In universum autem trecenti quadraginta". Hi cum suo Clero & populo erant Orientalis Ecclesia. Hæc Ecclesia non dogmatizavit sua Synodalia Judicia non posse retractari per Romanam Ecclesiam, nec judicavit per istam retractationem manifestò violari suarum Synodorum authoritatem, nec negavit solius Romani Pontificis authoritatem esse suâ superiorem, nec Schisma fecit adversùs ipsam, nec excommunicavit Julium Pontificem. Ea quippe nullo pacto sunt Christiana. Sunt horrenda facinora solius sceleratæ Factionis Eusebianæ, solius scelerati Philippo Politani Conventiculi. Proinde Dominus Archi-Episcopus scelerata istius Factionis Dogmata & opera transcribit in omnem Orientalem Ecclesiam. Eo jure, quo olim Gentiles abominanda Gnosticæ Factionis flagitia transcribebant in omnes Christianos. Eodem privilegio quis possit Calvinistarum aut Lutheranorum Dogmata & Acta toti Latinæ Ecclesiæ affricare.

Sextus error est, quod Eusebiana Factio noluerit sua Judicia retractari etiam per Oecumenicam Synodum. Etenim ad hanc retractationem peragendam comparuerunt in Sardicensi Concilio. Omnis ipsorum contentio fuit de facta per Julium Papam restitutione sancti Athanasii & aliorum Episcoporum. Volebant ipsos adesse ut damnatos, ac redactos in Laicam communionem, non ut Canonicos Episcopos, atque ita retractari Judicium Tyrium atque Antiochenum. Ipsis exclusis, ac stantibus inter Reos. Imperator Constantius, mox ut per fratris Constantis mortem adeptus est Occidentale Imperium, omnibus nervis studuit, ut Latini Episcopi, præsertim Liberius Pontifex, admitterent ista de Athanasio Judicia, & ipso damnato communicarent Eusebianis, atque ita pacificarent Ecclesiam. Hæc urgenti Eusebio Eunucho Liberius respondit: "Quomodò hoc contra Athanasium „possit fieri? Quem enim non una, sed jam altera Synodus probè ab omni crimine liberum pronunciavit, & Romana Ecclesia „cum pace dimisit, quomodò poterimus condemnare? Non ita „se habet Ecclesiasticus Canon, neque unquam accepimus talem „à Patribus traditionem, quam ipsi à beato & magno Apostolo „Petro acceperunt. Quod si omnino Imperator curam suam pro Eccle-

„Ecclesiastica pace quærit interponere, aut si Scripta à nobis pro „Athanasio deleri jubet, deleantur quoque ea, quæ contra il„lum scripta sunt, fiatque deinde Ecclesiastica Synodus longè à „Palatio, ubi nec Imperator præsto est, nec Comes se ingerit, „nec Judex minatur". Affirmat Athanasii caussam jam pridem esse finitam: Nempe & in Romana Julii Pontificis Synodo, & in Sardicensi. Earum sententias jam dudùm transivisse in rem judicatam. Et ista Judicia fuisse peracta juxta Canones, quos sanctus Petrus Apostolus tradidit Romanæ Ecclesiæ. Nempe pro modo retractandi caussas appellatas. Nihilominùs Pontifex paratus fuit suspendere omnia, & in nova generali Synodo instituere novam retractationem de Athanasio. Hæc ejus consilia non probavit Hosius, scribens ad Constantium: "Ego Athanasii accusa„tionibus non suberibo, quem nos, & Romana Ecclesia, & „universa Sardicensis Synodus innocentem pronunciavit". Interim Liberius permansit in suo Proposito, & à Constantio postulavit Synodum fieri apud Aquileiam. Verùm Constantius noluit ipsam fieri longè à Palatio, nec sine sua præsentia, ideòque fieri jussit Mediolani. Et Eusebiani comparuerunt. Proinde suarum Synodorum, etiam Patriarchalium, Judicia professi sunt esse obnoxia retractationi per generalem Synodum. Aversabantur solam Romani Episcopi authoritatem esse supra suas Synodos. Res in Oriente judicatas nolebant per ipsum retractari.

Septimus D. Archi-Episcopi error est, quod afferat istam fuisse sententiam totius Orientalis Ecclesiæ, & quod istud probet ex Antiochenæ Synodi ad Julium Pontificem epistola. Etenim nec ista Synodus, nec ista epistolà fuit totius Orientalis Ecclesiæ, sed solius Eusebianæ Factionis. Qualis epistola fuerit, audiamus ex Rescripto Julii: "Nescio cur vobis ita „rem agere placuit, ut nos in hanc opinionem redigatis, ut „arbitremur nos sub specie reverentiæ pro ludibrio esse ha„bitos, Dictaque vestra irridentium fuisse, cum & Presbyte„ros nostros ad vos missos, quos cum gaudio remissos opor„tuit, cum luctu remiseritis, ob ea quæ isthìc geri conspicie„bant. Ego certè, cum literas vestras evolverem, post varias „ultrò citro-que cogitationes, eas supprimendas putavi, eâ spe „quod crederem saltem aliquos ex vestris adventuros, nec opus „fore istiusmodi epistolis, ne si illæ in publicum promerentur;

 multos

„multos sui dolore afficerent. Cæterum ubi nullus vestrûm „supervenit, necesse fuit ut eas proferrem. Credite mihi, „omnes admiratione pleni vix induci poterant, ut crederent „istiusmodi literas à vobis profectas esse, in quibus rixandi „potiùs, quam charitatis affectus eminebat. Quod si ambi„tione eloquentiæ ostentandæ ita exceptæ sunt à Dictatore, id „certè studium ad alios spectat. In rebus enim Ecclesiasticis „non specimen eloquentiæ, sed Canones Apostolici requiruntur, „operaque dari solet, ne quis ex parvis in Ecclesia scandalizetur". Hæc est facinorosissima epistola, quâ Eusebiana conjuratio Romanam Julii Synodum; & ab ipsa factam sancti Athanasii & aliorum Orientalium Episcoporum revestitionem damnare cæpit, Romanæ Ecclesiæ jugum palam excutere, & futura sui Philippo-Politani Conventiculi Attentata præformare. Epistola latet aut periit: Similiter & epistola, quâ Julius istorum Episcoporum revestitionem intimavit Factioni, & cui Factio reposuit istam suam. Utriusque tamen compendium nobis con-
L. 3. C. 7. servavit Hermias Sozomenus: "Romanus Episcopus, cum pro„pter Sedis dignitatem cura omnium ad ipsum spectaret, singulis" Appellantibus Episcopis "Ecclesiam suam restituit, scripsitque „ad Episcopos Orientis, & eos incusavit, quod inconsultò de „hisce viris judicassent, perturbassentque Ecclesias, cum De„cretis Nicæni Concilii stare nollent. Deditque Mandatum, „ut quidam illorum, omnium nomine, ad diem constitutum „accederent, perspicuè declaraturi sententiam, quam de his „tulerant, æquam & justam esse. Quin etiam minatus est se „de reliquo non passurum eos inultos esse, nisi novis rebus „studere desistant. Ista quidem scripsit Julius. Athanasius au„tem & Paulus in suas Sedes revertuntur, literasque Julii mittunt „Orientis Episcopis. Quibus illi graviter commoti, convene„runt Antiochiæ in unum, & epistolam verbis elegantibus or„natam, & disertè, ut Rhetorum mos est, compositam ad Ju„lium scribunt, eamque plenam ironiæ, & minarum non ex„pertem gravissimarum. Nam quamquàm literis suis fateban„tur Ecclesiam Romanam Primas apud omnes ferre, utpotè quæ „Apostolorum schola, & pietatis Metropolis, licet authores „Christianæ Religionis primùm ex Oriente eò venissent, jam „ab initio fuisset, tamen indignati sunt se posteriores ideo ferre

„ferre, quod magnitudine Ecclesiæ superarentur: Idque cum „virtute, & piè vivendi Instituto essent longè superiores. Quin „etiam criminis loco Julio objiciebant, quod cum Athanasio „& reliquis cum eo Episcopis communicaverit. Et ægrè ad- „modùm ferebant, perinde ac si tum Concilium fuisset, tum „ipsorum sententia abrogata. Quod factum ut iniquum, & à „Lege Ecclesiastica discrepans insimularunt. His de caussis „cum eum ad hunc modum criminati essent, & sibi factam „injuriam testati, Julio pacem & communionem pollicebantur, „si modò abdicationem eorum, qui ad ipsum perfugerant, „approbaret; sin autem resisteret ipsorum Decretis, contraria „se facturos prædicebant. Nam Episcopos Orientis, qui ipsos „antegressi fuerant, minimè refragatos esse Episcopo Roma- „no, cum Novatus ab eo erat Ecclesiâ ejectus". Hanc schismaticam atque hæreticam Eusebianæ Factionis epistolam Dominus Archi-Episcopus transcribit in totam Orientis Ecclesiam, ipsam laudat, ac ex ipsa confirmat sua Dogmata, atque ita palam profitetur ipsa esse Eusebiana. Ex hoc Sozomeni testimonio discimus, quod Julius Eusebianos bis Romam evocaverit ad retractatorium judicium: Proindè evocatio ad Sardicensem Synodum fuit tertia citatio.

Admiror verò, cur Sozomenus in isto sceleratæ epistolæ compendio præter-miserit articulum de damnatione Pauli Samosatensis. Cur eundem omiserit & Socrates. Erat enim palmare Fundamentum Eusebianæ audaciæ. Unde ipsum ursit in suis Synodalibus literis Philippo-Politanum Conventiculum: "Et „iterum quod in Oriente de Paulo Samosateno statutum est, „ab omnibus est signatum". Asserunt damnationis istius Synodale Judicium fuisse probatum & admissum à Romana Ecclesia sine novo examine, ideoque nullum ipsi esse jus circa Orientales Synodos. Respondeo ipsos gravissimè errasse, & in jure, & in facto. Etenim ista Antiochena Synodus egit tria, quæ sine prævia ad Apostolicam Sedem relatione, & accepto ab ipsa Rescripto explori non poterant, aut firmari. Eusebius Cæsaræensis Historiæ suæ inseruit Synodi relationem ad Dionysium Pontificem, sed mutilam. Suo more prætermisit illa, quæ ejus non congruebant finibus. Integra Relatio nos plenè instruxisset. Porrò hæc sunt tria istius Synodi opera: Definie-

runt

runt de fide, Paulum Patriarcham degradarunt, & statim Ecclesiæ imposuerunt Successorem Domnum. Quorum singula indigebant dictâ relatione, & ad ipsam Rescripto. Etenim de damnandorum Episcoporum forma scripsit ad Orientales Antistites sanctus Papa Gelasius: "Si crimine respersi erant aliquo, ,,Ecclesiastica debuit examinatione cognosci. Taceam, & ad ,,Sedem Apostolicam, ac ex more referri: Ne nostra privilegia ,,curare videamur. Satis sit ostendere, quid secundum regu,,las & Patrum Canones facere deberetis". Et infra: " Si hæ,,retici erant, prodi, discuti, & legitimè convinci modis omnibus ,,debuerant. Taceo, quia ad nos Paternâ fuerat consuetudine re,,ferendum. Tantum commoneo, quid fieri Ecclesiastico Jure ,,convenerit". Et iterum: "Quos si à fide integra, commu,,nioneque Catholica putaretis errare, ad Apostolicam Sedem, ,,secundùm Scita Majorum, & sicut semper est factum, referre ,,debueratis". Quæ præsertim locum habent, dum agebatur de Patriarcha, spectante ad immediatam potestatem Romani Pontificis. Ante omnem sententiam erat necessarium præfatum Rescriptum. Ita sanè in caussa sui Patriarchæ Alexandrini Dionysii processerunt Episcopi Pentapolitani. Ista Gelasii epistola exstat post Theodosiani Codicis appendicem, & in antiquo Codice Romanæ Ecclesiæ.

Epist. 9.

Porrò qualiter Patriarchas recenter creatos tractaret olim Romanus Pontifex, exponit sanctus Gregorius in literis ad Anastasium Isauriæ Presbyterum: "Fratri nostro Cyriaco, Constanti,,nopolitanæ civitatis Antistiti, qui nuper in Joannis Reverendis,,simi Episcopi loco ordinatus est, nostra voluimus Scripta trans,,mittere, sed quia non est consuetudo, ut prius quam ad nos ,,ejus Synodica deferatur, ei scribere debeamus, idcircò nunc di,,stulimus". Proinde prima Romani Pontificis ad novum Patriarcham epistola erat Synodicæ approbatio, & confirmatio initi Episcopatus. Hanc consuetudinem esse antiquissimam, confirmatam à Nicæna Synodo, & Ecclesiasticæ unitati penitùs necessariam, demonstrat in alia ad Orientales epistola laudatus Gelasius, atque adjungit: "Quâ ratione Majores nostri, Reverendi illi Ecclesia,,rum Magistri, clarissimaque illa Christiani populi lumina, quos ,,merita virtutum suarum usque ad confessionis gloriosissimas pal,,mas, & Martyrii fulgentes extulerê coronas, ad illam Sedem, quam

,,quam Princeps Apostolorum sederat Petrus, sui Sacerdotii sum-
,,pta principia repleti Christi charitate mittebant, suæ inde solidi-
,,tatis gravissima & firmitatis roboramenta poscentes". Demonstrat etiam ante Nicænam Synodum, in medio gentilium persecutionum æstu, viguisse istam consuetudinem, ideoque esse institutionem Apostolicam. Quomodò in isto interim se gererent novi Patriarchæ, docet in Breviario Liberatus Diaconus, agens de Flavita, Patriarcha Constantinopolitano, proximo Successore Acacii: "Moritur Acacius, & ordinatur post eum Flavitas Pres-
,,byter, qui non consensit sine Romano Episcopo inthronizari, Cap. 18.
,,sed transmisit Synodicam Papæ Romano Felici, qui modico vi-
,,vens tempore moritur, non accipiens ipsius epistolam". Proinde Græcorum Patriarchæ, Occidentalium Metropolitarum more, ante acceptam Papalem confirmationem non poterant sedere in Throno, nec fungi præcipuis muneribus suæ dignitatis. Et quin hæc omnia Antiochenum Concilium, & ab ipso promotus Domnus exactissimè servaverint, non est dubitandum. Hinc enim degradatus Paulus usque ad Papalia Rescripta contumax permansit in Episcopali Palatio, & tandem per Aurelianum Imperatorem fuit jussus excedere. "Aurelianus præcepit, ut Domus Ecclesiæ Lib. 7. Cap. 24.
,,illis tribueretur, quibus Christiani Italiæ, & Urbis Romæ Epis-
,,copi per literas tribuendam præscriberent". Nempe tales literæ jam advenerant, ipsasque gentilis Princeps fuit executus. Notanda item sunt hæc Antiochenæ Synodi ad Dionysium Pontificem verba: "Istum igitur tam Deo adversarium, & tam contu-
,,macem, eramus coacti Ecclesiâ excludere, & alium Episcopum
,,in ejus locum substituere. Unde Domnum designavimus, om-
,,ni virtutum, quæ Episcopum decent, genere exornatum. Ac
,,vos de ejus electione per epistolam certiores fecimus, ut illi scri-
,,batis, & ab eo accipiatis communionis literas". Ei transmittunt Domni Synodicam, & supplicant ad ipsam rescribi, atque ita confirmari ejus Episcopatum. Sese purgant, quod tanta opera sine prævia relatione attentarint: Asseverant se per intolerabilia Pauli facinora fuisse compulsos. Et quin Domnus usque ad Papalem confirmationem abstinuerit Episcopali Throno, non est ambigendum. Etenim qui usque tunc Episcopali Domo abstinuit, & Paulum in ipsa quietum perdurare permisit, haud dubiè abstinuit & Throno. Proinde Eusebiana Factio, dum hæc omnia

sine novo Romani Pontificis examine scripsit transiisse in firmitatem, erravit toto cœlo.

Et hinc octavus Domini Archi-Episcopi error est, quod præfatis Antiochenæ Synodi literis respondens Julius, "non contradi„cit absolutè supremam esse Conciliorum Orientalium authorita„tem, sed Athanasii tantum facto inhæret, explicandoque Judi„cio, quod adversùs eum fuerat latum in Tyria Synodo". Patitur angustias & involvit sermones: Eum enim premit manifesta veritas. Et bonum ingenium malam caussam non potest adjuvare. Ejus mentem non plenè assequor Videtur asserere, quod circa Athanasium Julius nullum Apostolicæ potestatis aut Jurisdictionis Actum exercuerit, sed merè declaraverit Acta Tyria fuisse substantialiter nulla, ideòque nec curanda: Quod circa Athanasii à Tyria Synodo damnationem Julius non fecerit aliud, quam quod in Ephesina Synodo circa sancto Cyrillo inflictam à Joannis Antiocheni Conventiculo damnationem fecit Acacius Melitinensis Episcopus, Metropolita secundæ Armeniæ. Censet fuisse Theologicum & Doctorale Judicium, nequaquam Jurisdictionale ac authoritativum. Sic videtur. Est verò error intolerabilis, pejor errore Eusebianorum. Hi enim in solo jure errabant, non in Facto. Censebant Julium circa Athanasium omninò fuisse usum authoritate, at quam non habebat, ideoque & ipsum, ut Attentatorem & præsumptorem, damnarunt ac degradarunt. Dominus Archi-Episcopus vult non degradari Julium, & tamen recusat in ipso agnoscere Apostolicam Jurisdictionem: Hinc docet ipsum nullâ fuisse usum in sanctum Athanasium.

Sed longè aliud in literis ad Imperatorem Constantium docet Confessor Hosius: "Athanasium nos & Romana Ecclesia, „& universa Synodus Sardicensis innocentem pronunciavit". Romana Ecclesia id fecit per Julii Synodum. Et ad Eusebium, Imperatoris Constantii Eunuchum, dixit Liberius Pontifex: "Athanasium non una, sed jam altera Synodus pro„bè ab omni crimine liberum pronunciavit, & Romana Ec„clesia cum pace dimisit". Refert hæc Athanasius in literis ad suos Monachos. Porrò "pronunciare liberum aut innocentem, „& cum pace dimittere" sunt omninò vocabula importantia authoritatem & jurisdictionem. Etenim hæc pax apud antiquos

quos Patres & Canones est culpæ aut pœnæ reconciliatoria solutio. Quare enormi cum fiducia Petrus de Marca scribit, quod sceleratæ epistolæ respondens Julius, Orientalibus Synodis absolutè non denegaverit supremam authoritatem. Etenim scribit post ac inter varia : "Si ut scribitis, inconcussam ha-
„bet authoritatem quælibet Synodus, & contumeliosè agitur
„cum Judice, cujus judicium ab aliis examinatur, considera-
„te quæso, Dilectissimi, quinam sint qui Synodum improbant,
„& qui aliorum judicata rescindunt, ne singula excutiendo
„certos homines gravem. Certè id quod postremò gestum,
„cum sit horrendum auditu, sufficit ad cætera, quæ à me
„omittuntur, comprobanda. Ariani à beatæ memoriæ Alex-
„andro, quondam Alexandriæ Episcopo, ob impietatem ejecti,
„non solùm in eo Judicio à cunctis civitatibus rejiciebantur,
„sed ab omnibus simul, qui ad Nicænum Concilium cojerant,
„anathemate feriebantur. Nihil enim erat in illorum delicto
„vulgare, neque in hominem peccaverant, sed in ipsum Jesum
„Christum. Eidem tamen ita ab universo Orbe rejecti, &
„per omnem Ecclesiam famosissimè notati, nunc denuò in Ec-
„clesia, quod quidem triste vestris animis arbitramur, recipi
„perhibentur".

Pontifex admiratur, quod Eusebiani clament Patriarchales Orientalium Synodos esse supremas & inconcussas. Affirmat fabulam sibi ipsi non cohærere. Etenim ipsimet non solas Patriarchales, sed ipsam etiam Nicænam Synodum concutiunt per appellationes ac retractationes, immò & per violentiam rescindunt. Exempla sunt in promptu. Etenim ipse Arius, & per Patriarchalem sancti Alexandri, & per Nicænam Synodum damnatus, à tantis Judiciis provocavit ad Hierosolymitanam Encœniorum Synodum : Et fuit per ipsam absolutus. Talia Eusebiani patrarunt etiam in Euzoium, Lucium, Georgium, aliosque Arii congerrones. Quin & Pistum, suum imaginarium Episcopum, similiter & Alexandriæ & Nicææ damnatum, animarûnt appellare Romam, & Julium Pontificem ad admittendam ejus appellationem studuerunt circumscribere. Videntur seditiosum hominem inflammasse ad agendum contra sanctum Athanasium, & à Romana Ecclesia postulandum Episcopatum Alexandrinum. Julius Eusebianis hæc refricat in frontem, & admiratur quod suas Orientales

Synodos velint adeò inconcussas, ut nec per Romanam appellationem possint concuti, & non nisi cum Orientalis Ecclesiæ contumelia per Pontificem retractari. Affirmat atque demonstrat, quod Romana Ecclesia omnes afflictos, ipsam invocantes, seu ad ipsam appellantes, possit ac debeat adjuvandos suscipere; quod priores Judices ad reddendas sui Judicii rationes possit Romam evocare; quod possit tales caussas retractare ex integro; quod in appellantium Sedes nullus interim consecrari possit; quod Appellantes, dum priores Judices comparere nolunt, possit revestire. Hanc potestatem sibi esse per Apostolicos Canones, ac item per Nicænos: Vetustam Romanæ Ecclesiæ consuetudinem fuisse discussam Nicææ, confirmatam, ac redactam in Scriptum.

Hinc Pontifex prosequitur: "Quod non temerè aut injustè „susceperim in communionem Co-Episcopos nostros Athanasium „& Marcellum, etiamsi priùs dicta sufficiant, brevibus tamen „ratio vobis istarum rerum est demonstranda". In prioribus epistolæ partibus demonstravit Romanæ Ecclesiæ potestatem, nunc demonstrare pergit Athanasio & Marcello etiam esse justitiam. Exponit Athanasii caussam, & concludit: "Cum igitur istiusmo„di allegarentur, & tot testes pro Athanasio starent, & ipse tam „justa pro se adferret, quid quæso nos oportuit facere? An non „quod Ecclesiastici Canonis est? Hominemque proinde non con„demnaremus, sed potius reciperemus, eumque pro Episcopo, „quemadmodùm est, haberemus? Præter hæc omnia, annum to„tum & integros sex menses apud nos hæsit, vestram præsentiam „exspectans, aut quotquot comparere auderent, suâque præsen„tiâ pudefecit omnes. Non enim Judicio stetisset, nisi sui fidu„ciam habuisset: Neque sponte, sed literis nostris ad judicium vo„catus comparuisset, quemadmodùm vos per literas citavimus. „Et tamen post tanta argumenta nos velut insolitum quiddam „agentes reprehenditis". Disertè affirmat se egisse judicialiter, secundùm Canones, & secundùm vetustam Ecclesiæ consuetudinem. Eodem modo demonstrat se egisse cum Marcello. Quisquis horum aliquid negat, non potest non esse Eusebianus. Legenda est integra epistola: Scribenda non solùm aureis literis, sed & in omnium cordibus. Ita omnes habebunt arma ad explodenda Commenta Domini Archi-Episcopi.

Audiamus pejora ipsius Commenta: "Sed adnotandum est

non

,,non dicere Julium redditas à se fuisse Ecclesias Athanasio & reliquis Episcopis. Nam ea erat quæstio principalis, quæ reservata erat cognitioni Synodi, quam Julius convocaverat, rogantibus Orientalium Legatis : Tametsi negarint deîn Orientales id ,,se Legatis suis dedisse in Mandatis. Sanè eidem Orientales in sua ,,epistola Synodica, sub nomine Concilii Sardicensis edita, illud ,,tantùm conqueruntur, receptos in communionem Athanasium ,,& reliquos damnatos Episcopos" : Ad Julium Romam perrexit, sed & ad Italiæ quosdam suæ partis Episcopos, quos seducens per epistolarum falsitatem, ab eisdem perfacile in communionem receptus est. " Quare cum legis apud Sozomenum, Julium recepisse in suam communionem Athanasium ac reliquos Episcopos, & unicuique eorum Ecclesiam suam reddidisse, ob curam ,,videlicet universalis Ecclesiæ, quæ ei incumbit propter dignitatem suæ Sedis, existimare debes restitutionem illam Ecclesiarum non fuisse factam directè, sed per consequentiam, eò quod ,,Episcopi illi à Julio in communionem recepti fuerint velut Episcopi hujus & illius Sedis". Hominemque non condemnaremus, sed reciperemus, eumque pro Episcopo, quemadmodùm est, haberemus, " inqnit Julius in epistola ad Orientales.

Errores varii. Primus est, quod Julius Athanasio ac aliis Episcopis communionem reddiderit, non tamen Ecclesias. Etenim non solus Sozomenus, cujus verba sunt adducta superiùs, istud habet, sed etiam Socrates : " Julius, quoniam Ecclesia Romana ,,privilegium præter cæteras obtinebat, literis suis ad Episcopos ,,Orientis liberiùs perscriptis", damnatorum Episcoporum "partes ,,tueri studet, In Orientem literas mittit, quo & suus cuique ,,locus restitueretur, & eos qui illos temerè abdicaverant, graviter reprehenderet. Illi discedunt Româ, literisque Julii Episcopi confisi, ad suas ipsorum redeunt Ecclesias: Literas, ad ,,quos scriptæ erant, mittunt. Hi ubi eas acceperunt, Julii reprehensionem ducunt contumeliæ loco : Concilium Antiochiæ ,,convocant. Ubi simul atque convenerant, de communi omnium ,,sententia Epistolam scribunt ; per quam Julium contra acriùs ,,insimulant : Ostenduntque si qui eorum arbitrio Ecclesiâ fortè ,,exacti essent, rem ab eo non debere decerni". Proinde epistola, quâ Julius Athanasio & reliquis reddidit suas Sedes, non est præsens, sed alia anterior. Quin ipsam Socrates & Sozomenus viderint L.2.c.11.

derint, non est dubitandum. At ipsa Eusebianos adeò offendit, ut Antiochiam abierint ad novam Synodum, Athanasiumque non tantummodò iterum damnaverint, sed insuper in ejus Cathedram consecraverint novum Episcopum Gregorium Cappadocem, & ipsum armatâ militum manu jusserint inthronizari. Etiam in Marcelli Sedem intruserunt quemdam Basilium. Et Julio rescripserunt illorum restitutionem esse impossibilem : Nec enim duos simul Episcopos posse esse in eodem Throno. Hinc Iulius reposuit: "Esto „ut sint Athanasius & Marcellus, ut scribitis, translati è suis Se-„dibus, &c". Istas Superordinationes gravissimè damnat, vult „superordinatos ejici, & reponi Athanasium atque Marcellum. Quare Petrus de Marca graviter errat, dum etiam in hac Julii epistola scribit nullam fieri mentionem de restitutione Sedium. Quin hanc restitutionem abundè laudat epistolâ, dum affirmat Athanasio & aliis Episcopis redditam à Iulio communionem. Etenim laudat non Laicam, non Diaconalem aut Presbyteralem, sed omninò Episcopalem communionem : Quæ palam includit restitutionem Sedis. Hinc in Sardicensi Concilio prima & palmaris inter Orthodoxos & Eusebianos contentio fuit, quod isti constanter vellent, hi pertinaciter nollent Athanasium & Marcellum admitti ad Synodalem suo loco consessum atque suffragium. Nempe Iulius Pontifex illos plenè revestiverat, ac restituerat omnia. Et Petrus de Marca hæc non ignoravit. Ut veritatem effugiat, profert subtilem distinctionem restitutionis directæ à restitutione per consequentiam. Ridicula Commenta.

Secundus error est, quod quæstio de restituendis Ecclesiis fuerit principalis, reservata Synodo, quam Iulius convocaverat. Censet damnatos ac appellantes Episcopos non potuisse revestiri, nisi per & post expletum retractatorium Iudicium. Est error Eusebianus. Hæc enim facinorosa Factio in Sardicensis Synodi ingressu istud ipsum prætenderat observari in Marcello & Athanasio. Et quia non obtinuerunt, de nocte fugerunt Philippo-Polim, isthic laceraturi totam Ecclesiam. Cogor eadem repetere. Tertius error est, quod Dominus Archi-Episcopus certam & exploratam Socratis ac Sozomeni assertionem tentet evacuare per sceleratas & abominabiles literas Philippo-Politani Conventiculi. Quartus error est, quod istas literas denuò transcribat in cunctam Orientalem Ecclesiam. Quintus est, quod profiteatur se sequi Sensa

istius

istius Orientalis Ecclesiæ, atque ita se palam profiteatur Eusebianum.

Non accuso quod nescio. Etenim novus Dogmatistes prosequitur : " Necessariam esse arbitratus sum discussionem præcipuorum capitum hujus epistolæ, quod ea, æquè ac verba Sozomeni, perperam hactenùs accepta sint ab iis, qui ea laudavêre. „Contendunt enim Factum Julii, quod nihil aliud est, quam „velut quoddam obsequii genus ad retinendam communionem, „à suprema ejus jurisdictione profectum esse, atque illum eâ au„thoritate cassasse judicia Conciliorum Orientalium". Multiplicat errores. Primus est, quod Iulii epistola, uti & adductum Sozomeni testimonium, à nullo hactenùs fuerint intellecta. Nempe etiam hæc liberanda veritas exspectabat Natales aut Infulas hujus Doctoris, denuò profitentis se dogmatizare nova. Secundus error est, quod Julius erga Athanasium ac alios appellantes Episcopos non fuerit usus supremâ jurisdictione, nec per authoritatem cassaverit Orientalium Synodorum judicia, sed eis solummodò impenderit aliquod genus obsequii. Etenim non sola Julii, sed & Philippo-Politani Conventiculi epistola disertis & apertis verbis affirmant, quod Julius Orientalis Synodi "judicium refri„carit"; quod "restauraverit aliud de ipsis judicium"; quod "Orien„tales" prætenderit "judicandos ab Occidentalibus", atque ita prævaricatus sit Divinam legem & disciplinam. Proinde Petrus de Marca errat supra Eusebianos : Hi enim Julio denegarúnt solam potestatem, ille verò insuper Actum.

Pergit errare : " Orientales Sardicæ congregati pertinaciter „adhærent sententiæ Concilii Antiocheni, caussasque secessionis „suæ rejiciunt in Occidentales, qui adversùs veterem Ecclesiæ „consuetudinem cognoscere vellent de caussis Orientalium. Sic „enim aiunt in epistola sua Synodica". Emissa è Philippo-Politano Conventiculo. Primus error est, quod istam sceleratissimam epistolam denuò transcribat in totam Orientalem Ecclesiam. Secundus est, quod ipsam dicat scriptam Sardicæ. Tertius est, quod Occidentales, volendo de caussis & judiciis Orientalium cognoscere, egerint contra veterem Ecclesiæ consuetudinem. Et quidem quod Occidentales voluerint ista agnoscere, est omninò verissimum. Et Petrus de Marca ipsum hìc confitetur, atque ita evertit suam priorem assertionem, quâ dixerat Julium pro Athanasio

nasio & aliis Episcopis non per jurisdictionem seu authoritatem egisse, sed solummodò per obsequium.

Dominus Archi Episcopus ab Antiochenæ Synodi & Philippo-Politani Conventiculi literis se convertit ad literas Imperatoris Constantii: " Sed quænam fuerit Orientalium mens, manifestè „docet epistola Imperatoris Constantii, datâ ad Ariminense Con„cilium, quod constabat ex Episcopis Occidentis". Hæc sunt verba epistolæ: " Non de Orientalibus Episcopis in Concilio ve„stro patitur ratio aliquid definiri. Proinde super his tantum, „quæ ad vos pertinere cognoscit Gravitas vestra, tractare debetis". Et iterum: " Quæ cum ita sint, adversùm Orientales nihil statuere „vos oportet. Aut si aliquid volueritis contra eosdem, prædictis „absentibus, definire, id quod fuerit usurpatum, irrito evanescet „effectu. Non enim illa vires habere poterit definitio, cui nostra „Statuta testantur jam nunc robur & copiam denegari". Respondeo D. Archi-Episcopum à Calcaria cadere in Carbonariam. Etenim quod Constantius, Eusebianæ Factionis Dux, eadem cum ipsi senserit de suprema Orientalium Synodorum authoritate, non caret veri-similitudine. Quoniam ex Factionis ore fuit cum Liberio Pontifice locutus in Mediolanensi Colloquio. Et post Philippo-Politanum Conventiculum facinorosa Factio cæpit illum pompose inscribere Episcopum Episcoporum. Ita Principem, cætera bonum, sed humanæ gloriæ cupidum, delusit & circumscripsit.

Attamen videtur non fuisse seductus. Etenim non isti Conventiculo, sed Synodo Sardicensi videtur adhæsisse. Hinc & Athanasium, licet Philippo-Poli damnatum, quia Sardicæ absolutùm, cum honorificis literis remisit in Sedem. Et contra istos dolosos circumscriptores scripsit ad ipsum Hosius: "Non est pruden„tis in gratiam alienæ libidinis seipsum in periculum certum con„jicere. Desine, quæso, & ausculta mihi, Constanti: Hoc „enim decet & me scribere, & te non vilipendere". Quare videtur rectam habuisse fidem, & tamen ista scripsisse ad Ariminense Concilium. Etenim Constantius in Ecclesiæ Synodis agebat omnia. Hinc ad ipsas mittebat Divales literas, quibus præscribebat & tractanda, & tractandi ordinem. Explebat munus Romani Pontificis. Certè uti Frater ejus Constans, ita & Pater Constantinus non fecit talia. Ipse est author pravi operis, à quo Successores noluerunt recedere. Hinc igitur & talia Mandata misit

ad Ariminensem Synodum. Nec sine causa. Etenim inter Seleuciensis Synodi Primates erant plures scabiosi, dorso suo metuentes à Romana Ecclesia. Præsertim propter Athanasium, quem noverant abjisse Ariminum. Item ipsum Athanasium, quem Seleuciæ sperabat damnandum, noluit denuò absolvi ab Ariminensibus. Hic est verus fons istius sacræ jussionis. Notanda sunt hæc verba: "Non enim illa vires habere poterit definitio, cui „nostra Statuta testantur jam nunc robur & copiam denegari". Affirmant adversa Acta non per Canones, sed per præfata Rescripta fore irrita. Possit ergo Constantius rectum sensisse de authoritate ac Primatu Romanæ Ecclesiæ, & Regiæ potestatis dumtaxat excessisse limites. Proinde etiam hoc D. Archi-Episcopi fundamentum est caducum ac ruinosum.

CAPUT XXIX.

Discutiuntur D. Archi-Episcopi Sensa circa sancti Iulii Pontificis Rescriptum ad Antiochenam Synodum.

Arias hac de re & Julius, & Athanasius, & Eusebiani ultrò citròque scripserunt epistolas, quæ grandi Ecclesiasticæ eruditionis damno aut perierunt, aut latent. Tragædia incœpit non proximè post Tyriam Synodum, sed post reductum à Constantino Juniore Athanasium è Gallia, quò eum magnus Constantinus proscripserat. Eusebiana Factio clamavit ipsum Tyri degradatum rediisse ac sedere authoritate Laicâ: Hinc novæ calumniæ, nova persecutio. Quare Athanasius provocavit Romam, misitque appellationis instrumentum per Legatos. Et suos miserunt etiam Eusebiani. Quibus auditis Iulius Pontifex admisit appellationem, utramque partem evocavit Romam ad retractatorium Iudicium, & Athanasius statim comparuit. Hæsit isthic per annum & medium, exspectans adversarios. Interim accesserunt etiam Marcellus Ancyranus, Paulus Constantinopolitanus, Asclepas Gazensis, Lucius

 Adriano-

Adriano-Politanus, aliique Orientales Episcopi & Clerici, ab Eusebianis passi similes injurias, ideòque & ipsi appellantes. Hinc lapso tanto tempore, de Eusebianorum adventu desperans Iulius istos Episcopos plenè revestivit, & cum suis literis remisit ad suas Ecclesias, mandans recipi ut integros Episcopos, & Eusebianos denuò citans ad retractatorium Iudicium. Has literas palam laudat Hermias Sozomenus. Et ad ipsas Eusebiani adeò non attenderunt, ut abierint Antiochiam, condiderint nequissimos Canones contra Athanasium & Iulium, confirmarint Iudicium Tyrium, at insuper in Athanasii Sedem intruserint alium Episcopum. Et hæc omnia retulerunt Julio per sceleratissimas literas, quas Sozomenus redigit in compendium. His Julius reposuit doctissimam epistolam, quam nobis in secunda sua Apologia custodivit sanctus Athanasius. Et ipsam hic expurgare studeo à Commentis Petri de Marca.

Audiamus Commenta : " Negari certè non potest, quin aliter „eâ tempestate visum sit Occidentalibus. Verùm longè aberant „ab opinione eorum, qui nostrâ ætate tractarùnt de controversiis „fidei, qui pronunciant appellationes Episcoporum Orientalium „judicandas esse apud Urbem à summo Pontifice. Nituntur illi, „ut ipsi existimant, præjudicio epistolæ Iulii Papæ, cujus sensum „detorquent ad mentem suam, cum tamen ex ea constet Iura „Sedis Apostolicæ temperamento quodam prudenter adhibito per „eas tempestates explicari solita. Nihil enim aliud ab Orientali„bus exigebant Iulius & Romana Synodus, quam ut caussæ Ec„clesiarum Apostolicarum, in primis verò Alexandrinæ, quoties „de depositione Episcoporum earum Sedium ageretur, cum Pa„pa & Synodo Romana communicarentur, antequam Synodi Orien„tales cognitionem de jis instituerent, ut communi sensu compo„ni possent magnæ Ecclesiæ. Quod si post judicium Orientalium „querela manifestæ oppressionis deferretur ad Synodum Occidenta„lem, tunc retractandum esset negotium in Concilio Occidenta„lium & Orientalium. Unde constat in ea epistola non agi de „appellatione, sed de prima tantùm caussæ cognitione, aut re„visione, neque excitatam controversiam de omnibus Episcopis, „sed de jis tantùm, qui Apostolicis Ecclesiis præsiderent, in pri„mis de Alexandrino, ac tamen judicium reddi non debere à so„lo Romano Episcopo cum Episcopis Occidentalibus, sed ab Episco-

„Episcopis Occidentis & Orientis in unam sententiam conspiran-„tibus. Ista enim colliguntur ex epistola Iulii, quâ Orientales „objurgat in caussa Athanasii Episcopi Alexandrini, & Marcelli „Ancyrani, quos Orientis Concilia damnaverant, inconsulto Epis-„copo Romano". Urget hæc verba epistolæ: "Oportuit scribere om-„nibus nobis, ita ut ab omnibus, quod justum esset, decernere-„tur. Episcopi enim erant, & non vulgares Ecclesiæ, qui ista „patiebantur, sed quas ipsi Apostoli suâ-met operâ ad fidem in-„struxerant. Cur igitur, & imprimis de Alexandrina civitate, „nihil nobis scribere voluistis? An ignari estis hanc esse consue-„tudinem, ut primùm nobis scribatur, ut postea, quod justum „est, definiri possit? Quapropter si isthic hujusmodi suspicio in „Episcopum concepta fuerat, id huc ad nostram Ecclesiam refer-„ri oportuit".

Errores plurimi. Primus est, quod eâ tempestate soli Occidentales sentirent aliud. Etenim omnes Orthodoxi, etiam Orientales, semper recta senserunt. Exposita in Sedem Apostolicam ac omnem Catholicæ Ecclesiæ Hierarchiam petulantia fuit solius Eusebianæ Factionis, de qua Iulius: "Audio paucos esse istorum „malorum authores". Et etiam ex his post Philippo-Politanum Conventiculum multi erubuerunt de suis facinoribus, & pœnitentes ad Matrem Ecclesiam redierunt. Et demus solam Occidentalem Ecclesiam recta aut meliora sensisse. Certè etiam tunc Dominus Archi-Episcopus debebat observare regulam, quam Iuliano Eclanensi Episcopo, pro suis erroribus provocanti ad Orientalem Ecclesiam, præscripsit sanctus Augustinus: Occidentalis Ecclesia nos genuit, docuit & baptizavit, ideoque permanere nos oportet in ejus sensibus. Et quidem Dominus Archi Episcopus etiam Occidentalem Ecclesiam calumniatur: In ipsam transcribit errorem Eusebianum. Affirmat quod ipsa olim censuerit Orientalium Synodorum judicia retractari non posse per solam Sedem Apostolicam, sed dumtaxat per Oecumenicam Synodum.

Secundus error est, quod hac ætate Occidentales illi, qui Orientalium Episcoporum appellationes pronunciant judicandas esse apud Urbem Romam à summo Pontifice, foveant opinionem deviam, alienam ab antiquis Occidentalibus. Etenim istam opinionem fovit in Florentino Concilio etiam Eugenius IIII. Et ipsam tandem admisit omnis Ecclesia. Etiam Orientalis. Quod

sit verus Sardicensium Canonum, anterioris Ecclesiasticæ consuetudinis, & omnium posteriorum Patrum sensus, est supra demonstratum. Porrò admiror, quod Dominus Archi-Episcopus circa Romanas Orientalium Episcoporum appellationes agnoscat aliqua per istas tempestates jura Sedis Apostolicæ. Etenim jam docuit primam omnis Romani hìc juris originem esse Sardicensem Synodum: Quomodò igitur istiusmodi jura jam scribit fuisse ante ipsam? Nempe omnium fortium fortissima veritas etiam ab invitis extorquet sui confessionem.

Tertius error est, quod jam laudata veritas nitatur præjudicio epistolæ Julii. Etenim epistolæ verba sunt clarissima, ideoque nullum hìc possit esse præjudicium. Licet illa superiùs adduxerim, volo aliqua repetere: "An non dilectionis indicium erat nos „Presbyteros misisse, qui compaterentur patientibus, & incitarent „eos, qui judicium Scriptis postularânt, ut præstò esse vellent, „quò primùm omnia componerentur, & emendationem acciperent, ne diutiùs aut Fratres nostri injurias, aut vos calumnias „pateremini"? Et infra: "Quid actum est dignum offensâ? Aut „qua in re vobis, quibus scripsi, caussam succensionis præbui? An „quia adhortati vos sumus, ut ad Synodum occurreretis? Atqui „illud potius cum gaudio excipi oportuit. Qui enim benè sen„tiunt de iis quæ egerunt, & in quibus ipsi, ut aiunt, Judices „fuêre, non indignanter ferre solent, si quod ab ipsis judicatum „est, ab aliis excutiatur: Quippe qui securi sint, ea quæ ipsi „justa prædicaverunt, injusta nunquam posse fieri". Et iterùm: "Quapropter indignatio eorum, qui hâc citatione offenduntur, „temeraria, & tergiversatio se sistendi judicio inhonesta & suspi„ciosa videtur". Assiduè inculcat factas à se Eusebianorum ad retractatorium in Alma Urbe Judicium citationes: Ipsas affirmat factas secundùm vetustum morem, juxta Patrum traditionem, juxta Canones Apostolicos, ideoque Eusebianos prævaricatoriè refragari. Liberius Pontifex ad Eusebium Constantii Imperatoris Eunuchum dixit esse Canones, quos sanctus Petrus tradidit Romanæ Ecclesiæ.

Quartus error est, quod epistola agat, non de Orientalium Episcoporum appellatione, sed dumtaxat de prima instantia. Quis talia audiens aut legens credat epistolam fuisse visam à Domino Archi-Episcopo? Quod epistola de sancti Athanasii, Marcelli,

ac

ac aliorum Orientalium Episcoporum Romana appellatione agat, est sole meridiano manifestius. Ego in tanta luce nolim verba perdere. Domini Archi-Episcopi verba etiam sibi ipsis videntur non cohærere. Etenim aiunt epistolam non "de appellatione" agere, "sed de prima tantùm cognitione, aut revisione". Quis revisionem unquam dixit esse primam cognitionem ? Interim epistola agit de omnibus : Et de appellatione seu revisione, & de prima insuper instantia. Prior & potior ejus pars agit de appellatione : Demonstrat Athanasium ac Marcellum ex fundamentis appellasse, ac legitimè revestitos, ideòque his Actibus fuisse per Eusebianos deferendum. Extrema tandem pars adjungit tantos Episcopos sine prævia ad Romanam Sedem relatione, & sine accepto ad ipsam Rescripto non fuisse degradandos, atque ex ista occasione quædam disputat de prima instantia. Ita demonstrat omnia Eusebianorum in tantos Episcopos Acta fuisse attentata contra Canones.

Quintus error est, quod epistola non agat de omnibus Episcopis, sed de illis tantum, qui Apostolicis præsederunt Ecclesiis. Etenim epistola, licet solum Athanasium ac Marcellum exprimat, tamen etiam agit de Paulo Constantinopolitano, Lucio Adriano-Politano, Asclepa Gazensi, & multis aliis ex Thracia, Coele-Syria, Phœnicia, ac Palestina Episcopis, qui adversùs similes Eusebianorum in se injurias Romam appellaverant. Unde ipsos disertè damnavit iterum, & in suis Synodicis literis expressit Philippo-Politanum Conventiculum. At verò isti non præsidebant Apostolicis Ecclesiis. Eorum Ecclesiæ non erant Apostolicæ, nisi "ex consanguinitate doctrinæ". Ita in Præscriptionum libro loquitur Tertullianus. Apostolica enim Ecclesia est triplex. Prima est, quæ habet Sedem Apostolicam. Et hæ non sunt nisi tres : Romana, Alexandrina, ac Antiochena. Nec enim cujusvis Apostoli prædicatio, sed sola solius sancti Petri insessio Episcopalis facit Apostolicam Sedem. Secunda Apostolicæ Ecclesiæ species sunt istæ Ecclesiæ, quas quis Apostolus fundavit, & docuit ptoprio ore, aut per epistolas. Tales sunt Hierosolymitana, Corinthia, Ephesina, Philippensis, Thessalonicensis, Ancyrana, & plurimæ aliæ. Etenim sanctus Paulus non ad solam Ancyranam, sed ad omnes scripsit Galatarum Ecclesias. Et proprio ore docuit totum Illyricum

lyricum ac omnem Asiam, à Hierusalem usque Romam. Alii Apostoli istud fecerunt aut ibidem, aut in aliis Regionibus. Quare tales Apostolicæ Ecclesiæ sunt longè plurimæ. Singularis tamen dignitas atque authoritas semper fuit illis, quas Apostoli honorarunt suis epistolis. Tertia species sunt istæ, quæ sub Orthodoxa fide sunt postmodò fundatæ ab Apostolorum discipulis, & aliis Successoribus: Quæ in dies fundantur per Romanos Pontifices. Sunt Apostolicæ per consanguinitatem doctrinæ. Omnes simul junctæ sunt una Apostolica Ecclesia, quam profitemur in Symbolo. Dominus Archi-Episcopus agit de prima præsertim, ac etiam de secunda specie: De illa ipsius parte, quam Apostoli honorarunt suis literis. Et rectè.

Sextus error est, quod primæ contra harum Ecclesiarum Episcopos instantiæ sententia dari non possit à solo Pontifice cum Episcopis Occidentalibus, sed dumtaxat ab Episcopis Occidentis & Orientis in unam sententiam conspirantibus. Hoc est, à solo generali Concilio. Agit præsertim de Episcopo Alexandrino. Hic enim, quoniam Patriarcha est, privativè spectat ad primam cognitionem Romani Pontificis, ideoque sine prævia ad illum relatione, & sine accepto ad ipsam Rescripto non potest ab ulla Synodo damnari. Eadem est ratio Patriarchæ Antiocheni. Item & trium Autocephalorum Exarchorum: Heraclæensis, Ephesini, & Cæsaræensis. Ita fuit usque dum invasi & quasi absorpti fuere à Constantinopolitano. Ipsorum Autocephalia tunc in istum transiit. Docet ista in literis ad Orientales Episcopos sanctus Gelasius, agens de Petro Mogo, Alexandriæ Patriarcha, quem à Romana Ecclesia damnatum Acacius Patriarcha Constantinopolitanus, quod pœnitentem crederet aut diceret, præsumpserat absolvere ac reparare: " Concedamus „pœnituisse, sed nunquam docebitur, nunquam monstrabitur, „nunquam omninò probabitur ejus purgationem fuisse legiti-„mam, quæ non est competentibus regulis celebrata. Secundæ „enim Antistitem, nec expellere quisquam, nec revocare sine „primæ Sedis assensu vel potuit vel debuit. Nisi forte jam or-„dine rerum confuso atque turbato, nec prima, nec secunda, „nec tertia Sedes debeat observari vel suscipi secundùm Statuta „Majorum, & sublato capite, ut videmus, omnia membra „vario interisse compugnent ceramine, fiatque illud quod de populo

„pulo scriptum est Israël": In illo tempore non erat Dux in Israël. Unusquisque quod placitum erat in oculis suis faciebat. „Quâ enim ratione vel consequentiâ illis Sedibus defendendum „est, si primæ Beatissimi Petri Sedi antiqua & vetusta reveren„tia non deferatur, per quam omnium Sacerdotum dignitas sem„per est roborata atquè firmata, trecentorumque decem & octo „Patrum invicto & singulari Judicio vetustissimus Judicatus est „honor"? Affirmat hanc formam esse longè vetutissimam, non introductam, sed confirmatam à Nicæno Concilio. Et prosequitur in sequenti epistola: "Sicut ergo Acacius Petrum non „priùs damnavit, quàm & referret & posceret Apostolicâ po„testate damnandum, sic & in recipiendo modum servare de„buisset, ut priusquam se ei communione misceret, per Sedem „Apostolicam posceret examinari eum, & legitimâ ratione pur„gari, cum nec examinandi aut recipiendi haberet ipse Ponti„ficium, & non nisi per illius Sedis authoritatem, consensum„que hoc posset implere, sine cujus authoritate eum non po„tuerat ipse damnare, & cujus principali diligentiâ & discuti „potuit & purgari, & ad communionem convenienter admitti". Hanc Apostolicæ Sedis Prærogativam pluribus demonstrat. Et ipse Acacius, dum adhuc recta saperet, eandem religiosissimè agnovit, & defendit constantissimè: Postmodò autem in reprobum sensum datus instauravit Eusebianam audaciam, tandemque à Romana Ecclesia damnatus Genti suæ reliquit lamentabile schisma Acacianum. Ex eadem regula Joannes Patriarcha Antiochenus, tertiæ Sedis Episcopus, gravissimè offendit omnem Ecclesiam, quod in suo Ephesino Conventiculo sanctum Cyrillum Alexandrinum, secundæ Sedis Patriarcham, damnare præsumpsisset sine prævio consensu primæ Sedis Romanæ. Plura sunt istiusmodi exempla. Etiam antiquissima. Etenim in sanctum Dionysium Patriarcham Alexandrinum, de gravi errore suspectum, sui Episcopi non præsumpserunt manus mittere, sed accusarunt apud sanctum Papam Dionysium. Audiamus rem à sancto Athanasio in libro de Dionysii sententia: „Dionysius Episcopus, certior factus de" Pentapolitanis Episcopis, quod Sabellii errorem admitterent, zelo religionis epistolam, in qua videbatur labi in contrarium errorem, scripsit. Verùm "quidam ex Ecclesia, rectè quidem sentientes, sed tamen

„men ignari ejus caussæ, cur ita ab eo scriptum esset, Romam „adscenderunt, ibique eum apud Dionysium Romanum Præ„sulem accusaverunt". Petrus de Marca vult Clericos, alii credunt fuisse Episcopos. Quidquid sit, Antiochena Synodus istud ipsum debuerat facere circa Paulum Samosatensem: Dispensatoriæ prætermissionis caussas supra exposui. Quare & Eusebianam Factionem, quod sine suo prævio consensu fuerit ausa involare in sanctum Athanasium, rectissimè hic reprehendit Papa Julius. Urget violatam fuisse antiquam consuetudinem: „An ignari estis hanc consuetudinem esse, ut primùm nobis „scribatur, ut postea quod justum est, definiri possit? Qua„propter si isthic hujusmodi suspicio in Episcopum concepta „fuerat, id huc ad nostram Ecclesiam referri debuit".

Notanda sunt verba: " Primùm nobis scribatur. Ad nostram „Ecclesiam referri oportuit". Exponunt priora verba: " Oportuit „scribere omnibus nobis". Utique in hac Romana Synodo præsentibus. Erant autem soli Episcopi Romanæ Provinciæ numero quinquaginta. Ista Synodus est Sedes Apostolica. Quare Petrus de Marca per istos omnes perperam intelligit Synodum totius Occidentis. Hinc & graviter errat, quod ad damnandum Patriarcham velit non sufficere Provincialem Romani Pontificis Synodum, sed requiri Concilium totius Ecclesiæ. Est error Paradoxus. Nullo fulcitur Canone, nullo testimonio, nullo exemplo. Quin immò sunt contraria exempla. Etenim Domnum Antiochiæ Patriarcham ex frivola caussa damnavit ac ejecit Ephesinum Latrocinium: Erat sententia palam nulla. Et ob caussam deficientem, & ob defectum potestatis. Et tamen ipsam ex alia caussa confirmavit, seu potius de novo tulit sanctus Leo, atque ita Domnum solus damnavit. Et ejus judicium probavit & admisit omnis Chalcedonensis Synodus. Etiam Acacium Constantinopolitanum damnavit solus Felix III. Et sanctum Dionysium Alexandrinum, licet non damnaverit, tamen discussit ac judicavit solus cum sua Synodo Papa Dionysius. Sunt & alia exempla.

Quæstio est, Quo fundamento Julius Patriarchalium ac Exarchicarum Ecclesiarum privilegium extendat ad Ancyranam Ecclesiam? Quomodò dicat etiam Marcellum ab Orientali Synodo judicari non potuisse sine prævia relatione, ac prævio consensu Sedis Romanæ? Respondeo istud, quidquid dicat Petrus de Marca, non

non fundari in dignitate Apostolicæ Ecclesiæ. Etenim Ancyrana Ecclesia erat solius Galatiæ Metropolis, subjecta Exarchicæ potestati Cæsaræensis Sedis in Cappadocia, ideoque proximo & pleno jure spectans ad ejus judicium. Et inter Apostolicas Ecclesias multæ erant dumtaxat Suffraganeæ. Etiam inter istas, quas sanctus Paulus honoravit suis epistolis, talis fuit Ecclesia Colossensis. Nulla proinde fuit ipsis exemptio, nullum circa suorum Antistitum damnationem aut alia judicia privilegium. Istarum Ecclesiarum dignitas, quam Petrus de Marca rectè commendat, consistit in aliis capitibus. Ipsa exposui in Scholiis ad Præscriptiones Tertulliani. Proinde dico istam exemptionem non fuisse factam à Julio. Solummodò dicit, quod prævia relatio & prævius Romanæ Ecclesiæ consensus omninò expediisset circa utrumque Episcopum. Quod nempe essent Episcopi, & non vulgares ipsorum Ecclesiæ. Vocem, "Episcopi", emphaticè accipit, non pro solo Episcopali gradu, sed pro summis in ipso meritis, hoc sensu: Erant non tales quales, sed Episcopi summorum meritorum. Respicit heroica Marcelli contra Arianos Acta apud Nicænam Synodum. Addit tamen præviæ relationis necessitatem fuisse circa Athanasium. Hinc de ipso solo concludit: "An ignari estis hanc con-„suetudinem esse, ut primum nobis scribatur, &c".

Dominus Archi-Episcopus pergit urgere Apostolicarum Ecclesiarum dignitatem. Pergit docere, quod ipsarum Antistites debeant judicari à Concilio totius Ecclesiæ, & prosequitur: "Sed „inprimis caussam Athanasii urget Julius, adsertque consuetudi-„nem jam introductam, à Dionysio nimirùm Episcopo Alexan-„drino, quem cum Clerici ejus hæreticum suspicarentur, & ob „id querelam adversùs ipsum detulissent ad Sedem Apostolicam, „ipse accusationem hanc purgavit scriptâ ad summum Pontificem „epistolâ. Unde concludit Julius monendum se fuisse, si quid „suspicionis exortum esset Alexandriæ adversùs Athanasium. Huc „enim tendit oratio Julii. Jus verò suum accersit à facto Dio-„nysii. Cæterùm caussam judicari debere scribit ab omnibus, non „autem à se solo". Et post quædam, quibus Eminentissimum Cardinalem Perronium arguit de pravo intellectu Papalis epistolæ, concludit: "Attamen certum est nihil aliud ex his verbis elici „posse, quam eam esse Ecclesiæ Alexandrinæ consuetudinem, ut „primùm ad summum Pontificem scribatur, ut deìn decerni pos-

„ſit quod æquum videbitur, id eſt, communi omnium ſuffragio, „ut antea dixerat. Cæterùm hic obſervandum eſt, ſatis auda„cter Juliùm tribuere conſuetudini exemplum ſemel uſurpa„tum".

Reſpondeo Julium, Pontificem doctiſſimum atque ſanctiſſimum, à Domino Archi-Epiſcopo audacter accuſari de audacia. Etenim laudatam ab ipſo conſuetudinem audivimus jam à ſancto Gelaſio eſſe antiquiſſimam, uſitatam olim à ſanctis Martyribus & Confeſſoribus, & poſtea confirmatam à Nicæno Concilio. Licet nos ignoremus alia exempla, certum eſt aliqua alia fuiſſe nota ſancto Gelaſio. Et cur Julius reſpexiſſe non poſſit etiam Acta circa Paulum Samoſatenſem? Arabici Canones ſanciunt: "Ut non „admittatur querela Archi-Epiſcopi contra ſuum Patriarcham de „ullo peccato, neque reprehenſio, neque judicium niſi adhibito al„tero Patriarcha, uno ex Fratribus ejus. Et nullus in hac re ac„cuſatori Archi-Epiſcopo faveat, neque cum eo conſentiat, niſi au„thoritate alterius Patriarchæ". Scio hunc Canonem aliter intelligi ac transferri ab Abrahamo Ecchelenſi: Nihilominùs hæc tranſlatio videtur verior. Et ex tali regula Antiocheni Patriarchatus Metropolitæ ad accuſandum & judicandum ſuum Patriarcham Paulum videntur advocaſſe, ac ſuæ Synodo adjunxiſſe ſanctum Dionyſium Patriarcham Alexandrinum, & ſanctum Firmilianum Primatem Cæſaræenſem. Verùm quod ad tale opus requiratur Oecumenica totius Eccleſiæ Synodus, nullus ſuadet Canon, nullum teſtimonium, nullum exemplum. Sancti Julii verba, "Ut ab „omnibus decernatur", ſunt alieniſſima ab iſto errore.

CAPUT

CAPUT XXX.

Discutiuntur Sensa D. Archi-Episcopi circa epistolam sancti Damasi Pontificis, è Romana Synodo scriptam ad Imperatorem Theodosium.

Ominus Archi-Episcopus videt Julii epistolam à se detorqueri, ideoque alia suis Commentis venatur arma: "Si quis in dubium vocare velit „interpretationem epistolæ Julii à me proposi„tam, quoad jus quod sibi vindicabant Occiden„tales, is meâ sententiâ cedere saltem debet au„thoritati Concilii Italici, cui inter-fuit sanctus „Ambrosius. Sentiunt hujus Concilii Patres in Synodica ad Im„peratorem Theodosium epistola, Maximum qui Constantinopo„lios Episcopus fuerat ordinatus, cum in Synodo Constantinopo„litana depositus fuisset, captatâ occasione Concilii generalis, quod „Imperatores Romani convocaverant, ad Apostolicam Sedem ac„cessisse, ibique expostulassê de sua depositione, ac de Nectarii „Ordinatione in locum suum. Attamen Occidentales, tametsi „Maximum in suam communionem recepissent, nihil quoad Epis„copatum decernere voluisse absentibus Episcopis Orientalibus, „qui Constantinopoli subsbsiterant pro celebranda Synodo". Nos igitur in Synodo ea, "inquiunt", quæ totius Orbis Episcopis videbatur esse præscripta, nihil temerè statuendum esse censuimus. "Angi se nihilominùs, quod ex ea caussa interrupta esset Eccle„siarum communio. Orientales enim, cum intellexissent Maximum „Romam esse profectum, ut illic caussam suam refricari procu„raret in Synodo, ad quam universi Orbis Episcopi invitati erant, „nolle ad eam accedere. Tunc adferunt vetustam consuetudinem „usurpatam ab Athanasio, Petro Alexandrino, & à plerisque Orien„talium Episcopis, qui judicium expetierânt non solùm Ecclesiæ „Romanæ, sed etiam Italiæ, ac totius Occidentis. Unde conclu„dunt Orientales, cum Maximus ad Episcopos Occidentis accesse„rit, præstolari debuisse eorum sententiam in caussa Maximi. Ne

L. 7. C. 4.

„quis verò existimet eos solos velle negotium illud terminare, „declarant se nihil aliud cupere, nisi ut hæc caussa in Concilio „judicetur ab Episcopis Occidentalibus & Orientalibus". Et adducit verba epistolæ: " Nam cum" Orientales Episcopi "cognovissent ad hoc partium venisse Maximum, ut caussam in Synodo ageret suam, quod etiamsi indictum Concilium non fuisset, „jure & more Majorum, sicut & sanctæ memoriæ Athanasius, „& dudum Petrus, Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopi, & Orientalium plerique fecerunt, ut ad Ecclesiæ Romanæ, Italiæ, & totius Occidentis confugisse judicium viderentur; cum eum, sicut diximus, experiri velle adversùm eos, qui Episcopatum ejus „abnuerant, comperissent, præstolari utique etiam nostram super „ea re sententiam debuerunt. Non Prærogativam vindicamus exa„minis, sed consortium tamen debuit esse communis arbitrii". Et infra: " Nec quædam nos angit de domestico studio & ambitio„ne contentio, sed communio soluta & dissociata perturbat. Nec „videmus eam aliter posse convenire, nisi aut is reddatur Con„stantinopoli, qui prior ordinatus est, aut certè super duorum Or„dinatione sit in Urbe Roma nostrum, Orientaliumque judicium. „Neque enim indignum videtur, Auguste, ut Romanæ Ecclesiæ „Antistitis, finitimorum, & Italorum Episcoporum debeant sub„ire Tractatum, qui unius Acholii Episcopi ita exspectandum „putaverunt judicium, ut de Occidentalibus partibus Constantino„polim evocandum putarint. Si quid huic uni reservatum est, „quantò magis pluribus reservandum est? Nos autem à beatissi„mo Fratre tuæ Pietatis admoniti, ut tuæ Clementiæ scriberemus „Imperio, postulamus, ut ubi una communio est, & commune „velit esse Judicium, concordantiumque consensum".

Ex his Dominus Archi-Episcopus concludit: " Quod si tunc „temporis authoritas Concilii Sardicensis valuisset, occasio videli„cet opportunissima repeita erat, quâ vocaretur in usum. Nul„lum autem ejus mentionem faciunt Episcopi Occidentales, nihil„que aliud contendunt, quàm ut unà cum Orientalibus cognos„cere possint de caussa depositionis Episcopi Constantinopolitani. „Eam ob caussam Theodosium orant, ut Concilium universale „apud Urbem Romam celebrari jubeat, eamque sibi videri uni„cam rationem revocandæ communionis inter Orientales & Occi„dentales. Attamen Occidentalibus satis-factum est epistolâ Synodicâ

„dicâ Orientalium, quam ex Concilio Constantinopolitano scrip-„serunt ad Damasum & ad Synodum Romanam, quâ Italos orant, „non ut confirment ea, quæ in hac Synodo Constantinopolitana „acta erant, sed ut charitate spirituali ipsis gratulentur propter „Ordinationes Ecclesiarum Constantinopolitanæ, Antiochenæ, & „Hierosolymitanæ, quibus præfecti erant Nectarius, Flavianus, „Cyrillus".

Respondeo hic etiam non deesse errores. Rei series est breviter exponenda. Imperator Valens Arianismo infecit omnem Orientem: Præsertim Constantinopolim. Exceptâ tamen Cappadociâ, quæ per magnum Basilium, ac sanctum Gregorium Nazianzenum permansit quasi propugnaculum Catholicæ Fidei. Per Valentis mortem cessavit persecutio. Hinc pauci apud Constantinopolim residui fideles, nec non & vicini Episcopi rogaverunt præfatum Gregorium, ut dignaretur Regiam civitatem accedere, suâ doctrinâ ac zelo reparaturus fidem atque Ecclesiam. Et Gregorius venit. Non ut Episcopus, sed ut Missionarius. Et primò, quod Ariani haberent omnes Ecclesias, est concionatus sub Dio, ideoque & ab Arianis passus solemnes lapides. Et habitavit pauper in modico Conducto. Postmodò acquisivit exiguam Ecclesiam sanctæ Anastasiæ. Tandem Theodosius accepit Orientale Imperium, & statim Gregorio tradidit Cathedralem Ecclesiam. Et jussit isthic esse Episcopum. Quare Petrus Patriarcha Alexandrinus ipsum inthronizavit per literas. Omnium primus. Et ejus judicium secuti sunt plures Episcopi. Verùm nescio quis Constantinopolitanæ Ecclesiæ Presbyter oderat Gregorium, atque ita Petrum per calumnias perduxit in contrariam sententiam. Quapropter hic venit Constantinopolim, & intra privatas ædes, quod Ariani adhuc tenerent Ecclesias, in illius civitatis Episcopum consecravit Maximum Cynicum. Ea res movit totum Orientem: Arianis motibus hunc super-addidit. Plurimi enim diligebant Gregorium. Porrò Orientalem Ecclesiam purgaturus & pacaturus Papa Damasus, ab Imperatore Theodosio rogavit generalem Synodum, faciendam Romæ: Et impetravit. Verùm Orientales Episcopi ex causis noluerunt Romam accedere, Synodum egerunt Constantinopoli, ac ex istius civitatis Episcopatu non solum Gregorium, sed etiam Maximum ejecerunt, ac imposuerê Nectarium, adhuc Catechumenum. Addiderunt schisma schismati, & eidem Ecclesiæ dederunt tres

Episcopos. Hæc sunt successivè facta per duas in eadem civitate Synodos. Prima ejecit Maximum, & stabilivit Gregorium; secunda Gregorium abjecit, & superordinavit Nectarium. Hinc Maximus appellavit Romam: Accessit ad isthic adunatam sub Damaso Occidentalem Synodum. Et ejus appellatio fuit admissa. Rationem dat præfata Romanæ Synodi ad Theodosium epistola: "Nectarii Ordinatio quem ordinem habuerit, non videmus. Nam-„que in Concilio nuper, cum Maximus Episcopus Alexandrinæ „Ecclesiæ communionem manere secùm, lectis Petri sanctæ memo-„riæ Viri literis, prodidisset, ejusque intra privatas ædes, quia „Ariani Basilicas adhuc tenebant, secretum esse mandatoribus Epis-„copis ordinantibus, dilucidà testificatione docuisset, nihil habui-„mus, in quo de Episcopatu ejus dubitare possemus, cum vim „sibi repugnanti à plerisque etiam de populo & Clero testatus es-„set illatam". Et infra: "Quia reverà advertebamus Gregorium „nequaquam secundùm traditionem Patrum Constantinopolitanæ „Ecclesiæ sibi Sacerdotium vindicare". Et rursùm: "Nectarium „autem cum nuper nostra Mediocritas Constantinopoli cognove-„rit ordinatum, cohærere communionem nostram cum Orientali-„bus partibus non videmus. Præsertim cum ab iisdem Nectarius „dicatur illicò sine communionis consortio destitutus, à quibus „fuerat ordinatus. Non mediocris igitur hic scrupulus. Nec quæ-„dam nos angit de domestico studio & ambitione contentio, sed „communio soluta & dissociata. Nec videmus eam posse aliter „convenire, nisi aut is reddatur Constantinopoli, qui prior est „ordinatus, aut certè super duorum Ordinatione fit in Urbe Ro-„ma nostrum, Orientaliumque Concilium". Maximi ordinationem, quia priorem tempore, & bonis nixam principiis, ducunt legitimam, ideòque ejus appellationem scribunt à se admissam. Et ipsum revestiverunt: "Itaque cum Maximum Episcopum in „communionem receperunt nostra consortia, quoniam eum con-„stat à Catholicis Episcopis ordinatum, nec nos ab Episcopatus „Constantinopolitani putavimus petitione removendum". Per "sua „Consortia" intelligunt Alexandrinam Ecclesiam, omnem Ægyptum, ac omnem communionem Paulini Patriarchæ Antiocheni. Ab his, Maximum recipientibus, aiunt se non posse dissociari. Hinc ipsum admittunt uti Constantinopolitanum Episcopum, revestiunt, & omnia parant ad retractatorium Judicium. Rectè asserunt

asserunt hunc scrupulum non esse mediocrem. Erant & plures gravissimæ quæstiones, spectantes ad fidem & pacem utriusque Ecclesiæ. Hinc generalem, Romæ celebrandam, & semel à Principe concessam, Synodum censent per-necessariam, ideoque rogant ipsam concedi denuò, & Orientales Episcopos ad ipsam compelli.

Primus ergo D. Archi-Episcopi error est, quod Romana ista Synodus, absentibus Orientalibus Episcopis, de Maximi Episcopatu nihil voluerit decernere. Etenim decrevit admittendam ejus non dumtaxat appellationem, sed & communionem, ipsum revestivit, atque admisit ad retractatorium Judicium. Hocce tamen Judicium, quia non mediocres comprehendebat scrupulos, inchoare noluit, nisi in communi Synodo. Maximum revestituit ad illum modum, quo antea vestitus fuerat. Etenim ipse nunquam fuerat pacificus Possessor istius Ecclesiæ. Uti Nectarius ipsi, ita ipse fuit superordinatus Gregorio. Romana Synodus ipsum reponit in istum statum. Notanda sunt Epistolæ verba: "Nam cum cognovissent" Orientales Episcopi, qui generale Romanum Concilium declinaverant, & particulare Constantinopoli celebrabant, "ad hoc partium venisse Maximum, ,,ut caussam in Synodo ageret suam, cum eum experiri adversùm ,,eos, qui Episcopatum ejus abnuerant, comperissent, præ-,,stolari utique etiam nostram super eo sententiam debuerant". Affirmant Maximum ante Nectarii Ordinationem provocasse, ideoque istam debuisse suspendi, & esse non veram Ordinationem, sed attentatam & damnatam Superordinationem. Utique damnatam per Canones Sardicenses.

Et hinc secundus D. Archi-Episcopi error est, quod isto tempore apud Occidentales non viguerit Sardicensis Concilii authoritas, & hæc epistola nullam faciat ipsius mentionem. Etenim uti D. Archi-Episcopus, dum hæc Commentaria scripsit, nullam Grammatices aut Dialectices mentionem fecit, & tamen scripsit ex ipsarum Regulis; ita sanctus Ambrosius, & alii Romanæ Synodi Patres in hac sua epistola, ac item in suis Synodalibus Actis tractarunt Synodum Sardicensem. Uti Logicales regulæ, ita & sacri Canones dividuntur in docentes & utentes. Attamen hæc Synodus Sardicenses Canones non explevit ad literam, sed ex caussis fuit usa aliquo dispensatorio tem-

temperamento. Etenim Nectarium, quoniam pendente Romana appellatione promotum, isti Canones mandabant ejici ut illegitimè superordinatum : At Patres dissimularunt. Permiserunt ipsum non quidem sedere, sed pendere. Usque ad retractatorium in generali Synodo Judicium. Nempe quod esset quæstio non mediocrium scrupulorum. Et propter pacem utriusque Ecclesiæ. Dissimularunt sub hac conditione : "Angit nos „soluta & dissociata communio. Nec videmus eam posse ali„ter convenire, nisi aut is reddatur Constantinopoli, qui prior „est ordinatus, aut certè super duorum Ordinatione sit in Ur„be Roma nostrum, Orientaliumque Concilium". Gregorii promotionem habent pro manifestè nulla, ideoque dum hæc non admitteretur conditio, voluerunt Maximum plenè revestiri ac inthronizari.

Tertius error est, quod Ecclesiarum Communio fuerit tunc soluta ac dissociata propter Ordinationem Maximi. Etenim hujus dissociationis caussa est longè antiquior. Eam exponit exordium epistolæ. Laudat Theodosium, quod Orientalem Ecclesiam expurgarit ab hæresibus, & prosequitur : "Atque utinam Catholicos „ipsos reverentiæ veteri reddidisses, ut nihil novarent contra Præ„scripta Majorum, nec temerè vel servanda rescinderent, vel re„scindenda servarent. Itaque dolentius fortè, quam inconsultius „ingemiscimus facilius potuisse expelli hæreticos, quam inter Ca„tholicos convenire. Quanta enim nuper confusio facta sit, ex„plicari non potest. Scripseramus dudum, ut quoniam Antio„chena civitas duos haberet Episcopos, Paulinum atque Mele„tium, quos fidei concinere putabamus, aut inter ipsos pax & „concordia salvo ordine Ecclesiastico conveniret, aut certe si quis „eorum, altero superstite, decessisset, nulla subrogatio in de„functi locum, superstite altero, gigneretur. At nunc Meletio „defuncto, Paulino superstite, quem in communione nostra man„sisse, consortia, quæ à Majoribus inoffensè ducta, testantur, con„tra fas atque Ecclesiasticum Ordinem, in locum Meletii non tam „subrogatus, quàm superpositus asseritur. Atque hoc factum al„legatur consensione & consilio Nectarii, cujus Ordinatio quem „ordinem habuerit, non videmus". Ecclesia Antiochena dudum fuit in schismate propter ejectum ab Arianis sanctum Eustatium, quem ipsa Nicæna Synodus isti Ecclesiæ dederat Episcopum. Postmodò

modò habuit duos Catholicos Episcopos, Paulinum ac Meletium. Romana, omnis Latina, Alexandrina, omnis Ægyptia, ac plures per Orientem Ecclesiæ Paulinum, aliæ agnoverunt Meletium. Post varia conventum est inter partes, atque juratum, ut altero defuncto superstes esset solus & solidus Episcopus, atque amborum Clerus & populus adunaretur in unam pacificam communionem. Interim Romana cum aliis præfatis Ecclesia communicabat soli Paulino, & solis ipsi communicantibus, atque ita erat dissociata communio. Non à toto Oriente, sed ab illis dumtaxat Ecclesiis, quæ Paulinum aversabantur, communicantes soli Meletio. Quædam enim Orientis Ecclesiæ indifferenter communicabant ambobus, atque ita etiam istis dispensatoriè communicabat Romana Ecclesia. Porrò Constantinolitana Synodus admisit Meletium, & exclusit Paulinum. Insuper in defuncti apud se Meletii locum promovit & admisit Flavianum, atque ita gravissimè offendit Romanam Ecclesiam. Hinc ipsa dissociavit suam commnnionem à tota Synodo, & sanxit ipsam non resociandam, nisi Orientales Episcopi venirent Romam, ac illic in communi Synodo retractarent & sopirent omnia. Ejusdem dissociationis meminit Aquileiensis Synodus in sua secunda epistola ad Imperatores Gratiannum ac Theodosium. Affirmat à Sucorum monte, qui Thraciam à Dacia, adeoque Occidentale Imperium ab Orientali dividit, usque ad Oceani fines, id est, per totum Occidentale Imperium, esse plenam fidei inter Ecclesias pacem; agit Principibus gratias, quod idem Dei beneficium Orienti præstiterint, expellentes hæreticos, & Catholicis reddentes Ecclesias; ac prosequitur: "Sed „tamen quoniam invidia Diaboli nunquam quiescere solet, in„ter ipsos Catholicos audivimus crebras dissensiones, impaca„tamque discordiam. Unde toto confundimur affectu, quod „innovata pleraque comperimus, eosque gravari nunc, quos „oportuit adjuvari, qui in nostra semper communione dura„bant. Denique Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopus Timotheus, „sed & Antiochenæ Paulinus, qui semper nobiscum commu„nionis intemeratam habuêre concordiam, dissensionibus alio„rum, quorum fides superioribus temporibus hæsitabat, feruntur „urgeri. Quos quidem, si fieri potest, & fides plena commen„dat, ad consortia nostra optamus adjungi; sed ita ut vetustæ

„communionis sociis sua Prærogativa servetur, quorum nobis
„hæc non superflua cura est. Primò omnium, communionis societas
„nullam debet habere offensam. Deindè, quia utriusque par-
„tis dudum accepimus literas, præcipuèque illorum qui in An-
„tiochiæ dissidebant Ecclesia. Et quidem nisi hostilis impedi-
„mento fuisset irruptio, aliquos etiam de nostro numero dis-
„posueramus illò dirigere, qui Sequestres & Arbitri refunden-
„dæ, si fieri posset, pacis existerent. Sed quia studia nostra
„tunc temporis habere effectum per tumultus publicos nequi-
„verunt, oblatas Pietati vestræ nostras opinamur preces, quibus
„juxta partium Pactum poposcimus, ut altero decedente, pe-
„nes superstitem Ecclesiæ jura permanerent, nec aliqua super-
„ordinatio attentaretur. Ideoquè petimus vos, ut & Alexan-
„driæ Sacerdotum Catholicorum omnium Concilium fieri cen-
„seatis, qui inter se pleniùs tractent atque definiant, quibus
„impartienda communio, quibus sit obseranda".

Epistola est scripta per sanctum Ambrosium, ex Aquileiensi Synodo, cui adfuerunt septem Gallicani Episcopi, Legati totius Diœcesios: Erat Patriarchalis Synodus, atque ita ex ipsa etiam lucet Gallicanam Ecclesiam ab ista Synodo non fuisse exemptam. Epistola est scripta ante Constantinopolitanam Synodum, & affirmat varia. Primò, quod in Orientali Ecclesia, etiam post ejectos à Theodosio hæreticos, & redditas Catholicis Ecclesias, permanerent crebræ dissensiones ac impacata discordia. Secundò, quod per istud malum gravarentur illi, qui in fida Occidentalis Ecclesiæ communione semper perstiterant, ideoque debebant adjuvari. Tertiò, quod inter istos gravatos essent etiam Timotheus Alexandrinus, ac Paulinus Patriarcha Antiochenus. Quartò, quod ista gravamina inferrentur per eos, quorum fides superioribus temporibus hæsitavarat. Nempe per Meletii discipulos & communicatores, quorum plures, uti & ipse Meletius, antea Ariani fuerant, aut certè de errore suspecti. Quintò dicit, quod hos omnes oportet admitti aut manere intra Ecclesiæ gremium, attamen sine præjudicio vetustæ communionis, cui custodiri debet sua Prærogativa, & caveri ejus offensa. Sextò, quod hæc vetusta communio præsertim sit apud Antiochiam: Videlicet ejus Patriarcham Paulinum. Ipse enim reverà successerat sancto Eustatio, & fuerat consecratus per Luciferum Calaritanum Episcopum, Legatum Sedis Aposto-

Apostolicæ; at verò Meletius intrusis Arianis successerat, per eosdem intrusus & ipse. Septimò dicit, quod utraque, & Pauliniana & Meletiana, istius Ecclesiæ communio invocasset jam pridem Romanam Ecclesiam: Et quod hæc parasset eò Legatos transmittere, sed impedita fuisset per bellicos motus. Octavò, quod eadem Romana Ecclesia tunc Principibus supplicasset, ut juberent custodiri Pacta inter Paulinum & Meletium inita, cum juramento sancientia, ut altero defuncto non attentaretur Superordinatio, sed superstes haberet plena jura Ecclesiæ. Ad hæc per Orientem componenda Patres Aquileienses rogant etiam apud Alexandriam indici Synodum, utique præparatoriam ad Oecumenicam Romanam. Nulla fit mentio Maximi aut Nectarii: Quod nempe ille necdum degradatus, hic necdum esset ordinatus. Proinde vera & unica caussa, ex qua ante Constantinopolitanam Synodum dissociata fuit Ecclesiarum communio, erat sola discordia Antiochenæ Ecclesiæ. Dominus Archi-Episcopus pro se urget hæc verba: "Nec videmus eam posse convenire, nisi aut is reddatur Constantinopoli, qui prior est ordinatus". Respondeo verba respicere audaciam Nectarii, qui non solùm se intrudi permiserat in Sedem Constantinopolitanam, sed insuper fuerat author Flavianum contra jurata Pacta intrudendi in Sedem Antiochenam. Ita Eustatianum istius Ecclesiæ Schisma innovarât & auxerat, ac insuper addiderat Schisma Ecclesiæ Constantinopolitanæ. Et alterum cum altero insolubiliter intricaverat. Etenim universam Constantinopolitanam Ecclesiam à Paulini ad Flaviani communionem abstraxerat, atque ita etiam separarât à communione Romanæ Ecclesiæ. Romanæ Synodi Patres censuerunt hæc omnia in ordinem & pacem non posse redigi, nisi per Nectarii ejectionem ac inthronizationem Petri, aut certè per generale Concilium.

Quartus Domini Archi-Episcopi error est, quod Occidentales Episcopi circa Maximi appellationem nihil aliud contenderint, quam ut unà cum Orientalibus cognoscere possent de causa depositionis Episcopi Constantinopolitani. Quod istud retractatorium Judicium, ideoque & ipsa appellatio fieri non potuerint ad solam Romanam Ecclesiam, sed dumtaxat ad generalem totius Ecclesiæ Synodum. Est error alienissimus à textu epistolæ: "Ut caussam in Synodo ageret suam, quod etiamsi indictum Concilium non fuisset, jure & more Majorum poterat". Vox, "Poterat", est sup-

supplenda. Istud jus ac iste mos constant per exempla sancti Athanasii, ejus Successoris Petri, ac aliorum Orientalium Antistitum, qui non ad generalem Synodum, sed solummodò ad Romanæ Ecclesiæ, Italiæ, aut totius Occidentis Episcopos confugêrunt & appellarùnt. Et epistola adjungit: "Neque enim indignum videtur, ut Romanæ Ecclesiæ Antistitis, finitimorumque, & Italorum Episcoporum debeant subire Tractatum". Totius Occidentis, quos antea expresserat, jam prætermittit Episcopos. Quod nempe nec totam Romani Patriarchatus Synodum censeat necessariam ad retractandas appellationes Orientalium Antistitum. Quin immò nec tota finitimorum ac Italorum Synodus est necessaria. Verùm hæc tunc simul considebat, ideoque epistola dicit non esse indignum, ut Orientalis Ecclesia subsit ac obediat ejus retractatorio Judicio.

Proinde Generalis Synodus in isto casu non fuit necessaria, nisi ex voluntate sancti Damasi, qui suo sapientissimo consilio judicavit ita expedire. Ob duas caussas. Primò, quod harum quæstionum scrupulus non esset mediocris. Erat enim intricatissimus ex pluribus & gravissimis totius Ecclesiæ contentionibus. Secundò, quod tota Constantinopolitana Synodus degradasset appellantem Maximum, ac superordinasset Nectarium, adeoque tota esset ex Judice demutata in ream, & sic facta obnoxia Romanæ evocationi. Ex eadem regula sanctus postea Leo totum Ephesinum Latrocinium evocavit Romam ad audiendum retractatorium Judicium sancti Flaviani, & ejus Collegarum in degradatione, ac Romana appellatione. Et tandem adesse jussit apud Chalcedonem. Et ejus Principem Dioscorum jussit stare inter Reos. Et palam professus est hæc à se agi juxta Sardicenses Canones. Quare secundùm ipsos egit etiam sanctus Damasus.

Notanda sunt & hæc epistolæ verba: "Non Prærogativam vindicamus examinis, sed consortium tamen debuit esse communis arbitrii". Sunt copulanda cum his: "Nec quædam nos angit de domestico studio & ambitione contentio, sed communio soluta & dissociata conturbat". Notant Orientales Episcopos, quod Romam ad indictum Oecumenicum Concilium non venerint, sed soli Synodum Constantinopoli egerint, atque in illa præsumpserint Maximum in prima instantia soli judicare. In generali Synodo Papa habet duplex privilegium: Jus relationis seu propositionis, & Prærogativam suffragii. At verò Constantinopolitana Synodus

nodus erat pars Oecumenici Concilii indicti Romam, ideòque tenebatur eisdem legibus: Proinde Pontifex isthic excludi non poterat à privativis Juribus. Dum Romam illa nolebat accedere, nihil attentare poterat, nisi post postulata & accepta Papalem relationem ac suffragium. Hinc epistola adjungit: "Nec quædam „nos angit de domestico studio & ambitione contentio". Sensus est: Nolumus urgere, quod relatio & suffragii Prærogativa Pontifici competierint etiam in vestra Synodo, ideoque sine ipso Maximi caussam nec inchoare potueritis. Nolumus hæc urgere, ne angi & contendere videamur de domestico studio, & ambitu Romanorum Jurium. Dumtaxat dicimus, quod tamen esse debuerit consortium communis arbitrii. Etiam in prima instantia: Quantò magis nunc in secunda? Insuper promittit Orientales, dum Romam advenerint, non transferre ad Reos, sed per singularem gratiam admittere ad Synodalem consessum & suffragium. Damasus imitatur suum Antecessorem Julium, qui eodem modo, & in sua ad Antiochenam Synodum epistola, & in Sardicensi Synodo, egit cum Eusebianis. Ex quo iterùm patet, quod Damasus hæc omnia egerit juxta formam Sardicensem. Iste est verus sensus epistolæ.

Hæc verba, "Sed communio soluta & dissociata pertubat", continent tertiam caussam, ex qua Damasus circa hoc negotium voluit esse consortium communis arbitrii. Hæc dissociatio erat palmaris scrupulus: Et resociari vix poterat, nisi per communem Tractatum. Hic esse debuerat etiam in prima omnium caussarum cognitione, ideoque longè magis jam in retractatoria. Nam Maximi degradatio & Nectarii superordinatio dissociationem magis innodaverant. Huc etiam respicit conclusio epistolæ: "Nos autem „à Beatissimo Principe Fratre tuæ Pietatis admoniti, ut tuæ Cle„mentiæ scriberemus Imperio, postulamus, ut ubi una commu„nio est, commune velit esse judicium, concordantiumque con„sensum". Damasus affirmat se hæc scribere ex consilio Imperatoris Gratiani, cujus mens sit, ut ad resociandam Ecclesiarum communionem, & ad dirimendas alias ipsarum quæstiones fiat generale Concilium. Et quidem in Urbe Roma. Proinde istud Concilium non fuit necessarium per Canones, sed ex sola voluntate Pontificis, suo sapientissimo consilio judicantis expedire.

Quæstio est, Quid sint finitimi ad almam Urbem Episcopi, quid Episcopi Italiæ? Respondeo solidam Italiam à Romanis fuisse

 divisam

divisam in tres partes: In Provincias Suburbicarias, Provincias Urbicarias, & Italiam specialiter dictam. In Theodosiano Codice, ac apud Romani Imperii notitiam famosa est ista distinctio. Provinciæ suburbicariæ erant illæ, quæ per gyrum continebantur intra centesimum ab Urbe lapidem. Eas inter erant pars Thusciæ; & pars Piceni. Utraque enim hæc Provincia fuit divisa in partem suburbicariam, & partem Annonariam. Attamen istæ partes non explebant præfatum gyrum, ideoque & aliæ duæ Provinciæ habuerunt partem suburbicariam. Urbicariæ Provinciæ fuerunt decem: Campania, Thuscia, Umbria, Picenum suburbicarium, Sicilia, Apulia, Calabria, Brutii, Lucania, Samnium, Sardinia, Corsica, & Valeria. Speciatim sumpta Italia habuit septem Provincias: Venetiam, Istriam, Æmiliam, Liguriam, Flaminiam, Picenum Annonarium, Alpes Cottias, Rhætiam primam, & Rhætiam secundam. Omnes decem urbicariæ Provinciæ suberant Præfecto Urbis. Ita & immediato Metropolitico Jure suberant Romano Pontifici: Papa erat ipsarum Metropolita. Exceptâ tamen Sardiniâ, quæ proprium semper Metropolitanum habuit. Specialis Italia habebat duos Metropolitas: Mediolanensem & Aquileiensem. Episcopi igitur, quos Damasus finitimos vocat, & distinguit ab Italiæ Episcopis, sunt novem Urbicariarum Provinciarum Episcopi, immediatè spectantes ad ejus potestatem Metropoliticam, & ad ejus Provincialem Synodum. Affirmat appellatas Episcoporum caussas quandoque in hac sola, quandoque retractari in Synodo totius solidæ Italiæ.

Quintus Domini Archi-Episcopi error est, quod Occidentalibus fuerit satisfactum per Synodicam Orientalium epistolam, è Constantinopolitano Concilio scriptam ad Damasum Pontificem. Etenim contrarium evincunt Capuana Syricii Pontificis Synodus, Epist. 9. sancti Ambrosii ad Theophilum Alexandriæ Patriarcham epistola, & circa eandem rem Scripta Theodoreti. Romana Ecclesia Flavianum pro perjuro, exlege, contumaci, & ad sacra Rescripta transfuga habuit: Adeò non acquievit præfatis Synodalibus literis. Romanæ Ecclesiæ communionem ille non accepit, nisi sub finem vitæ. Per mediationem Acacii Berrhæensis Episcopi, & sancti Isidori Pelusiotæ, Presbyteri Alexandrini. Ad horum Legationes & preces Apostolica Sedes tandem admisit ejus Episcopatum. Ex quo lucet Romanam confirmationem Patriarchis fuisse semper necessariam.

ctariam. Porrò de sua è Catechumeno in Episcopum promotione scribit ad Vercellensem Ecclesiam sanctus Ambrosius: "Ordi„nationem meam Occidentales Episcopi judicio, Orientales etiam „exemplo probarunt". Utique ordinando Nectarium. Ex quo docemur Nectarii ordinationem, dum ista scribebat Ambrosius, fuisse probatam à Romana Ecclesia. Etenim ad suam ordinationem purgandam Ambrosius non assumeret reprobatum exemplum. Nempe Constantinopolitana Synodus Nicænam de sacro-sancta Trinitate, ac Divina Incarnatione fidem insigniter defendit & stabilivit. Hinc ipsam confirmavit tandem, & in eandem cum sua Romana Oecumenicam Synodum adunavit Damasus. Et ad Theodosii preces, necnon ad Ecclesiæ pacem confirmavit etiam Episcopatum Nectarii. Instructus de Maximi dolosa hypocrisi, & antea occultis facinoribus.

Dominus Archi-Episcopus addit, quod Constantinopolitana Synodus Damasum ac ejus Synodum oraverit, non ut sua Acta confirmaret, sed ut spirituali charitate ipsis gratularetur propter Ecclesiarum, & novorum Episcoporum ordinationes. Hinc conclusum vult generales Synodos non obstringi ad confirmationem suorum Actorum postulandam à Romano Pontifice. Respondeo esse caducum argumentum. Etenim de istius Synodi Episcopis singularem orationem nobis reliquit sanctus Gregorius Nazianzenus, & in ipsa scribit: "Episcopi dimiserunt me ab urbe, non admodùm „repugnantem. Quippe turpissimum erat me illorum fidei caupo„num in numero esse, quorum alii nepotes erant illorum, qui „Tributorum scribæ fuerant, & aliud nihil volvebant animo, quam „falsas & subdolas rationum depravationes. Alii remos & exer„citus reliquerant, redolentes adhuc sentinam, vel corpus fœda„tum cicatricibus habentes; populi gubernatores ac Duces militum; „qui ne minimum quidem concessuri videntur. Nonnulli etiam „opificiorum, quæ citra ignem operas suas perficere nequeunt, „gnari ne fuliginem quidem carnis integrè abluerant, flagriones, „ac pistrinis digni. Qui priùs quam pretium Heris numerare queant, „si vel exiguam à laboribus requietem inveniant, lasciviunt insig„niter". Eosdem Episcopos describit in carmine de sua vita: "Cla- Num. 135.
„mitant illi undique, ut graculorum turma rem unam moliens. „Juvenum caterva, quam tabernam diceres: Trahensque turbo „pulverem, venti æmulus. Dignatus esset cum quibus nemo, metu-

„metu sancto Thronoque præditus, quidquam loqui. Præposterè „ut qui funderent verba, & velut vespæ insilirent concito in frontem impetu. At hos secutus est tamen Cœtus Senum, motus „juventæ fervidos, quos par erat frænare. Ratio porrò quam sci„ta, adspice: Debere nostras nempe res Solem sequi, ortum hinc „trahentes, unde Regnator poli nobis, amictus carne, primùm „splenduit".

Quod Eusebiana Factio homines ineptissimos intruserit in Episcopales Cathedras, est omnibus exploratum. Istorum plures erant in hac Synodo. Etenim per Theodosii Imperatoris Edicta debuerunt aut Ecclesiam & honorem relinquere, aut redire ad Matrem Catholicam. Hi igitur, uti Arianos errores, ita Antiochenæ Synodi & Philippo-Politani Conventiculi Schismaticam adhuc olebant audaciam, atque ex hoc fonte blaterabant: "De„bere nostras res Solem sequi, ortum hinc trahentes". Evangelicam prædicationem dicebāt duxisse originem, non in Occidentali, sed in Orientali Ecclesia, ideoque secundùm hujus, non secundum istius Canones sibi esse agendū. Quod Orientalis Occidentali subesset, propter metum Principis non audebant negare, eò tamen tendebat clamosum studium. Huc respicit Romanæ Synodi ad Theodosium epistola: " Utinam Catholicos ipsos reverentiæ „veteri reddidisses, ut nihil novarent contra Præscripta Majorum". Agit de reverentia erga Romanam Ecclesiam. Ex isto igitur forsan fonte Constantinopolitana Synodus solummodò retulit sua Acta ad Damasum, non supplicavit confirmari. Attamen ejus verba possint & ita accipi, ut supplicent confirmationem. Quidquid sit, quod ista confirmatio sit necessaria, apud veros Christianos est extra controversiam. Etiam hic articulus est unus illorum, qui meritò notantur in D. Archi-Episcopo. Hæc sunt alterius loci.

CAPUT

CAPUT XXXI.

Quid D. Archi-Episcopus sentiat de antiqua Sardicensium Canonum observantia?

DOminus Archi-Episcopus, uti Romanas appellationes, ita aversatur & Sardicenses Canones. Ipsos non solummodò interpretatur pessimè, sed insuper studet auferri ab antiquo usu & reverentia omnium Ecclesiarum. Jam audivimus dicentem, quod ipsos nec sanctus Damasus attenderit, nec sanctus Ambrosius: Quod ipsorum authoritas tunc non valeret apud Romanam Ecclesiam. At ipsum sine fundamento loqui, est demonstratum. In consequentibus docet, quod item nec Innocentius, nec quis alius ante Zozimum Pontifex agnoverit: Quod primus ipsos produxerit Zozimus in quæstione cum Africana Ecclesia circa Romanas appellationes inferioris Cleri. "Canones Sardicenses", L.7.c.12. inquit, "necdum recepti erant ætate Innocentij primi. Jus illud, quod ille vindicat Sedi suæ, prorsùs petit à Canonibus „Synodi Nicænæ, quorum sensum, quoad jura Romani Pon„tificis in Occidente, primus ille aperuit in epistola ad Victri„cium Episcopum Rothomagensem". Infrà refert verba epistolæ, ac pergit: "Synodus cujus mentionem facit Innocentius, „& Canones in epistola ad Milevitanum Concilium laudati, „sunt omninò alii præter Sardicenses. Synodus enim Sardicen„sis nihil statuit de relationibus ad summum Pontificem mit„tendis in materia fidei. Itaque Synodus illa ab Innocentio „laudata non est alia, quam Nicæna". Porrò istas relationes Innocentius laudat etiam in literis ad Milevitanum Concilium.

Respondeo Innocentium in adductis locis non de solis in fidei materia relationibus agere, sed etiam de relationibus in materia disciplinæ. In Rescripto ad Milevitanam Synodum de solis prioribus, in literis ad Victricium agit de ambabus. Agit enim de relationi-

lationibus omnium majorum caussarum, quæ & circa fidem versari possint, & circa disciplinam. Porrò de ambabus relationibus Sardicensis disertè ac expresè, Nicæna Synodus non nisi implicitè sancit per generales terminos. Per hæc verba sexti Canonis: "Suis „privilegia serventur Ecclesiis". At verò Sardicensis Synodus habet in tertio Canone: "Scribatur ab his, qui caussam examina„verunt, Julio Romano Episcopo". Et in relatione ad eundem Pontificem: "Hoc aptum & valde congruentissimum esse videbi„tur, si ad Caput, idest, ad Petri Apostoli Sedem, de singulis qui„busque Provinciis Domini referant Sacerdotes". Laudant utramque relationis speciem. Quare Synodus, quam Innocentius laudat, est omninò Sardicensis. Et hæc involvit Nicænam. Et utraque stabilivit Apostolicum Canonem, ac avitam Ecclesiæ consuetudinem. Porrò alibi Dominus Archi-Episcopus ex Hincmaro Rhemensi rectè dicit ab isto Innocentii Decreto & Nicænam laudari Synodum, & Sardicensem.

Dominus Archi-Episcopus in sequenti capite affirmat Romanas à Provinciarum Synodis appellationes sub Damaso Pontifice & proximis Successoribus necdum viguisse in Occidente, & pergit: "At Innocentius primus, audaciæ subsidium à dignitate Sedis suæ „petens, atrox vulnus inflixit authoritati Synodi Macedoniæ, cu„jus judicium retractavit in caussa Bubalii & Tauriani, ab ea Sy„nodo damnatorum. Id ægrè tulerunt Episcopi per Macedoniam „constituti, qui de ea novitate apud Innocentium questi sunt. Quid „faceret summus Pontifex? Erat hic sanè locus proferendi autho„ritatem Canonum Sardicensium, si tunc illi in usu fuissent. Nec „sanè eos omisisset Pontifex. Sed neque Concilium Nicænum „laudavit: Quod tamen non omisisset, si Canone aliquo Synodus „illa Romanæ Sedi jus tribuisset retractandi judicia Provinciarum. „At fortasse attulit consuetudinem Antecessorum suorum, quem„admodum & ab eo usurpatum videmus in plurimis occasionibus. „Non ita sanè. Solam ergò æquitatem prætendit, aiens veritatem „magis splendescere cum exagitatur, fructumque Divinum esse, „cum veritas sæpè examinatur".

Errores varii. Primus est fiducia, quâ Dominus Archi-Episcopus, utì supra Julium, ita nunc Innocentium calumniatur de audacia. Secundus, quod Nicæni Canones non permittant à Provinciarum Synodis provocari ad Sedem Apostolicam. Tertius

tius est; quod nec avita id permittat consuetudo. Quartus est, quod primus huic consuetudini atrox vulnus inflixerit Innocentius. Quintus est, quod Macedoniæ Synodus sit questa de novitate usurpatæ retractationis. Etenim questa est nequaquam de appellationis aut retractationis novitate vel usurpatione, sed de hujus superfluitate, illius frivoleitate. Affirmavit sui in Bubalium ac Taurianum judicii justitiam fuisse manifestam, ideoque damnatorum hominum appellationem non fuisse admittendam, longè minùs retractandam. Uti olim quidam cum sancto Cypriano Hispanorum Episcopi adversùs Basilidis & Martialis Episcoporum, hominum manifestè criminosorum, factam à sancto Stephano Pontifice reparationem, ita Macedones Episcopi fuerunt questi adversùs factam à sancto Innocentio de similium hominum causis retractationem. Innocentius enim ipsos nequaquam reparaverat, sed factum de ipsis judicium solummodò retractarât. Querimonia non adversùs authoritatem intercessit, sed adversùs solam obreptionē seu circumscriptionem.

Audiamus Pontificis epistolam: Mora Co-Episcoporum no-„strorum Maximiani & Eumenii, vel potiùs importunitas tem-„porum fecit, ut vos iteraretis de Bubalio & Tauriano queri-„moniam, & nos iterùm in homines perditissimos insurgeremus. „Sed paucioribus verbis tantorum malorum imitabor compen-„dium, & strictim quæ in volumine litterarum vestrarum con-„spexerim, retractabo. Grave non oportuit videri piissimis men-„tibus vestris, cujuscumque retractari judicium: Quia veritas „exagitata sæpius, magis splendescit in luce; & pernicies re-„vocata in judicium, graviùs, & sine illius, qui primùm judi-„cavit, pœnitentiâ condemnatur. Nam fructus Divinus est justi-„tiam sæpiùs recenseri. Verùm illud video movisse animos „vestros, quod in multis Bubalius sæpè fallaciis deprehensus, „objecerit exemplaria fictarum quas à nobis litterarum, cum „pro-consuetudine hominis nihil, quod proferret, jam fide dig-„nissimum videretur. Sed sileatur omne jam de tali negotio „murmur, & convicti Diaboli ipsi anhelitus comprimantur". Affirmat varia. Primò, quod Bubalius ac Taurianus, à Rufi Thessalonicensis Episcopi Synodo damnati, Romam non solummodò appellarânt, sed etiam accesserant. Secundò, quod inspectis, quæ Rufus haud dubiè transmiserat, Synodalibus Actis,

Pontifex in perditissimos homines insurrexerit: Quod censuerit ritè damnatos, ideoque nec audiendos. Tertiò, quod precibus ipsorum inflexus tandem admiserit ad retractatorium Judicium. Et adjungit istius gratiæ causam: "Grave non oportuit videri „piissimis mentibus vestris, cujuscumque retractari judicium, quia „veritas exagitata sæpiùs, magis splendescit in luce, & pernicies „revocata in judicium, graviùs, & sine illius, qui primùm judica- „vit, pœnitentiâ condemnatur. Nam fructus Divinus est justitiam „sæpiùs recenseri". Affirmat se de Thessalonicensis Synodi justitiâ non dubitasse, ideoque se nec retractâsse ad ipsam inhonorandam, sed ad importunis ac rectè damnatis hominibus obstruendum os, ac magis illustrandam justitiam. Ruso respondit fermè istud ipsum, quod olim Antiochenæ Synodo responderat sanctus Julius: "Qui benè sentiunt de iis quæ egerunt, & in quibus ipsi Judices „fuerê, non indignanter ferre solent, si quod ab ipsis judicatum „est, ab aliis excutiatur. Quippe qui securi sint, ea quæ ipsi „justa judicaverunt, injusta nunquam fieri posse". Tandem Synodale Rufi de utroque judicium confirmat, atque ita extinguit omnem querimoniam.

Ambigua sunt hæc verba "Illud video movisse animos vestros, „quod in multis Bubalius sæpè fallaciis deprehensus, objecerit ex- „emplaria fictarum quasi à nobis litterarum, &c". Quales, seu cujus temporis litteras Bubalius finxerit, ignoratur. Existimo non fuisse reparatrices. Etenim non adversùs hominis reparationem, sed adversùs solam caussæ retractationem Rufus intercessit. Quin immò Bubalius videtur nec revestitus fuisse. Etenim degradatorii Judicii justitiam perspiciens Pontifex nec appellationem admittere, longè minùs hominem revestire voluit, sed ejus importunis precibus ac suggestionibus aliquid indulgere, & simul os claudere cupiens, caussam admisit ad retractationem. Quidquid sit, manifestè processit secundùm Sardicenses Canones. Etenim & Bubalius Romam accessit, & ibidem facta est retractatio. Nec adversùs hoc aut istud quisquam intercessit. Quod Romanæ appellationes per omne Illyricum liberrimis semper pedibus ambulaverint, & juxta Sardicensem Normam semper fuerint retractatæ, statim docebunt authentica exempla ac testimonia. Et quid illis opus? Venerabilis Gaudentius, Naxitanus in Illyrico Episcopus, Præsidis Hosii Synodalem pro Romanis appellationibus relationem non.

non probavit solummodò aut adjuvit, sed insuper ampliavit dicens ad laudatum Hosium: "Si videtur, necesse est adjici huic sententiæ, quam sincerâ dilectione protulisti, &c". Et ejus propositionem omnis Synodus admisit in Canonem. Unde & ipsi Philippo-Politana Factio non pepercit, sed etiam in eum latravit Degradationis contumeliam. Eandem ab illa gratiam retulit Protogenes Sardicensis Episcopus, quod Hosium in cunctis constantissimè adjuvisset. Et adfuerunt cuncti Primates Illyricorum Antistites. Et Sardica, Synodi locus, est non extrema Metropolis istius Dioeceseos. Quomodo igitur Romanæ appellationes, quomodo Sardicensis disciplina possint istic non viguisse?

In tertii libri tertio capite Dominus Archi-Episcopus hæc scribit: "Prætermittenda non est Canonum Collectio, quæ in quinquaginta titulos distributa, Theodoreti Cyrensis Episcopi nomine exstat in manuscripto Codice Bibliothecæ Regiæ. Eam Collectionem Joannes Scholasticus Patriarcha Constantinopolitanus, qui Justiniani temporibus floruit, collatione legum, sed præsertim novellarum constitutionum ejusdem Principis, ad singulos titulos additâ ornavit. Unde sequitur hanc Collectionem Justiniani tempus antecessisse, atque adeò temporis rationem eis suffragari, qui Theodoreti genuinum esse opus censent. Quam ille ad usum privatum studiosorum concinnavit, ut in numerato haberent Canones omnes, qui ad unum negotii genus referuntur". Affirmat quosdam esse oppositæ sententiæ, & adducit eorum fundamenta. Hoc est tertium: "Tertia caussa petitur à Canonibus Sardicensibus, quos Græci non admisêre in veteri Collectione". Et ad hoc argumentum Dominus Archi-Episcopus respondet: "Aperta est ratio, cur Theodoretus Sardicenses Canones in suam Collectionem conjecerit. Nempe quod Sede suâ à Dioscoro Alexandrino in Synodo Ephesina secunda depulsus, eorum Canonum beneficio usus, Sedem Apostolicam appellavit, & à Leone in communionem receptus, Episcopalique dignitati restitutus, Imperatoris Decreto, & Synodi Chalcedonensis irretractabili Judicio locum suum obtinuit. Quare nihil aliud à Theodoreto exspectandum erat, quam ut Canonibus Sardicensibus recensendis benignum se præstaret". Istam Collectionem Theodoreto adscribunt etiam in Dissertatione de Primatibus Joannes Morinus, & in selectis de Jure Canonico Dissertationibus Fran-

ciscus Florens : Alii tamen censent posteriorem, & esse à Joanne Patriarcha.

Quidquid sit, Dominus Archi-Episcopus fatetur Sardicensium Canonum usum esse antiquum apud Orientales. Et jure meritò. Etenim Orientalium Antistitum Romanæ appellationes nobis pepererunt istos Canones. Et quod ipsos sanctus Athanasius non per solam Ægyptum, sed etiam apud Hierosolymam Synodaliter publicaverit, est omnibus notum. Eosdem subscribi fecit à cunctis melioribus Orientis Episcopis. Quod ipsum omninò fecerunt Marcellus Ancyranus, Lucius Adriano-Politanus, Asclepas Gazensis Episcopus, aliique omnes reparati per istam Synodum. Paulus Constantinopolitanus facere non potuit, quoniam in istius Synodi odium fuit ab Eusebianis suffocatus in balneo. Juxta istos Canones Petrus Alexandrinus, ejus Successor Joannes Thalaia, Maximus Constantinopolitanus, ejus Successores, sanctus Joannes Chrysostomus, & sanctus Flavianus, Eutherius Thyanensis, Helladius Tharsensis, Theodoretus Cyrensis, Eusebius Dorylæensis, aliique longè plures Episcopi appellarûnt Romam, & impetrarûnt suam causam retractari. Magnus Papa Leo, dum ab Imperatore Theodosio postulavit adversùs Ephesinum Latrocinium fieri novam Synodum, adjunxit causas : " Quia nostri Legati fideliter reclamarûnt, & eisdem libellum appellationis Flavianus Episcopus dedit". Et post quædam : " Quam autem post appellationem interpositam hoc necessariò postuletur, Canonum Nicææ habitorum Decreta testantur, quæ subter annexa sunt". Et subnexuit Sardicensem de Romanis appellationibus Canonem. Quod nempe sciret ipsum non dumtaxat cum omni reverentia vigere in Orientali Ecclesia, sed etiam haberi pro Nicæno. Per verba : "Quam autem hoc necessariò postuletur", asseverat suam postulationem esse non solummodò rationabilem, sed omninò talem, cui non possit non annui. Quod nempe istorum Canonum authoritas etiam apud Orientales esset irrefragabilis. Eodem sensu ad eundem Theodosium scripsit pro eadem causa Valentinianus III. Imperator, quod sanctus Flavianus "secundùm Conciliorum solemnitatem appellasset". Omninò intelligit Sardicense Concilium, atque ita affirmat ipsum viguisse per omne Romanum Imperium. Piget ac durum est in res lucidas expendere tempus, cujus nemo queat reparare jacturam.

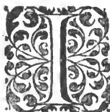
Pergit

Pergit D. Archi-Episcopus ad Gallicanam Ecclesiam: "Inspiciendũ „nunc est quænam fuerit Ecclesiæ Gallicanæ praxis in peragendis Ju- „diciis Canonicis Episcoporum sub prima Regum nostrorum Dyna- „stia. Argumento sequentia erunt Canones Sardicenses in usu tum fuis- „se apud Gallos. Synodus itaque Provinciæ dejiciebat Episcopos. „Si verò Pontifex Romanus appellabatur, is retractari caussam in „Provincia jubebat, si ita expedire arbitraretur. Exemplo erit „caussa Contumeliosi Episcopi Rejensis, quem in plena Synodo „damnatum Cæsarius Arelatensis Episcopatu movit. Missa deìn „relatio ad Joannem secundum Pontificem, qui judicium illud „confirmavit datis literis ad Episcopos Galliæ. Attamen quoniam „Contumeliosus provocaverat ad Sedem Apostolicam, Agapetus „Papa præcepit caussam ejus de integro examinari à Judicibus de- „legandis in Provincia, juxta Canones Sardicenses nimirùm, ut „patet ex verbis epistolæ Agapeti ad Cæsarium". Adducit verba epistolæ, & prosequitur: "Ex hac ultima clausula discimus solitos „illâ tempestate Episcopos Gallicanos exequi sententiam deposi- „tionis, tametsi ab ea appellatum esset, quamvis aliud obtinere „debere censeret Pontifex". L.7.c.19.

Paschasius Quesnellus censet Sardicenses Canones fuisse in Gallia ignotos usque ad secundam Regum Dynastiam. Tunc primùm vult admissum isthic fuisse Dionysii exigui Codicem, adeòque & Sardicenses Canones. In his ipsum labi, supra studui demonstrare. Et jam demonstrat etiam Dominus Archi-Episcopus. Eruditè & variè. At miscet vera falsis. Etenim falsum est, quod istâ tempestate Gallicani Episcopi Synodales suorum Collegarum damnationes, licet ad Sedem Romanam esset provocatum, in executionem mitterent. Dominus Archi-Episcopus errorem suum probat ex sancti Cæsarii Actis circa Contumeliosum, appellantem ad Agapetum. Malè. Etenim Contumeliosi damnatio transiverat in rem judicatam, & fuerat confirmata per Sedem Romanam; ideoque ille deinceps non gaudebat jure Sardicensium Canonum; sed indigebat gratioso restitutionis beneficio. Rei series est superiùs exposita. Sancti Maximini Treverensis, Euphratæ Coloniensis, sancti Servatii Tongrensis, & multorum aliorum in Gallia Episcoporum pro sancto Athanasio & Sardicensi Concilio Acta; sancti Innocentii Rescriptum ad sanctum Victricium, ejusdemque Capitula-

CAPUT XXXII.

An Sardicensis Synodus fuerit veraciter Oecumenica?

Llustrissimus Dominus Petrus de Marca respondet: " Historiam Sardicensis Concilii hic per „aversionem describendam esse existimavi, quoniam observatio illa, quæ verissima est, & „colligitur ex variis locis Athanasii & Hilarii, „valdè conducit ad decidendam celebrem illam „controversiam, quam Illustrissimi Cardinales „Baronius & Perronius summâ curâ tractant, An videlicet Concilium Sardicense sit Oecumenicum? Hâc verò quæstione semel „definitâ, facilis videtur esse responsio, an viginti & unus Canones, in Sardicensi Synodo editi, sint ejusdem authoritatis ac „Nicæni? Cui quæstioni respondeo convocationem hujus Concilii eâ mente factam esse, ut Concilium Oecumenicum celebraretur, id est, compositum ex Legatis omnium Diœcesion, „& magnarum Provinciarum Imperii Orientalis & Occidentalis, „intra quorum limites Ecclesia Christiana pœnè coërcebatur. Sed „quia divortium ante contigit, quàm Concilium foret constitutum ex Episcopis utriusque Imperii, res in illo definitæ spectari non possunt, nisi tanquam à Concilio Occidentali decretæ, „quandoquidem decretæ sint absentibus Episcopis Orientalibus. „Sanè sanctus Hilarius Episcopus Pictaviensis, qui tunc vivebat, „itemque Epiphanius Concilium istud Sardicense vocant Concilium Occidentalium. Nam quod ad trecentos quadraginta quatuor „Episcopos attinet, referri numerus ille non potest ad eos tantùm „qui Concilio interfuerunt, sed etiam ad eos, qui restitutioni Athanasii subscripserunt post celebrationem Concilii". Eadem docet Reverendus Pater Paschasius Quesnellus, & cæteri istorum Collegæ. Hinc inferunt Romanarum appellationum originem non esse à Generali Synodo, ideoque ipsarum fundamentum non esse justi ponderis. L.7.C.3.

Rr Quod

Quod non Sardicensis Synodus, sed ipse Christus Dominus, Apostolorum Principi promittens ac mandans, *Confirma Fratres tuos*, sit Romanarum appellationum origo, est abundè demonstratum. Et insuper in literis ad Orientalem Ecclesiam insigniter demonstrat sanctus Papa Gelasius: " Postremò æquum est, ut qui alios libenter „& competenter vultis habere subjectos, cedatis & ipsi antiquo „more Majoribus, ut confidenter imperare possitis Minoribus ve„stris. Duodecim certè fuerunt Apostoli paribus meritis, pariq; „dignitate suffulti. Cumque omnes æqualiter spiritali luce ful„gerent, unum tamen Principem esse ex illis voluit Christus, „eumque dispensatione mirabili in Dominam Gentium Romam „direxit, ut in præcipua Urbe vel prima primum & præcipuum „dirigeret Petrum. Ibique sicut doctrinæ virtute sublimis emi„cuit, ita sanguinis gloriosâ effusione decoratus æterno hospitio „conquiescit, præstans Sedi, quam ipse benedixit, ut à portis „inferi nunquam pro Domini promissione vincatur, omniumque „fluctuantium sit tutissimus portus. In quo qui requieverit, beatâ „& æternâ statione gaudebit; qui verò contempserit, ipse videbit „qualia excusationum genera prætendat in die Judicii". Per fluctuantes palam intelligit injustè degradatos Episcopos. Et huic ejus Professioni nemo tunc, licet Acacianæ rebellionis sectator, Orientalis Episcopus contradixit aut obviavit. Quin immò omnes uno ore & calamo scripserunt ad Successorem Symmachum: "Sup„plicamus non pro perditione unius ovis, neque pro perditione unius „drachmæ, sed pro amica nobis salute. Non prò Orientalium partium „tantùm, sed trium propè plagarum habitabilis Mundi. Sanctissime, „Beatissimeq; festina ad adjuvandum nos". Profitentur sancto Petro à Christo Domino datam non dumtaxat ligandi, Sathanæ tradendi, eradicandi aut diruendi, sed etiam solvendi, dejectos erigendi, plantandi, ac ædificandi potestatem; istamque omnem transivisse in ejus Cathedram, & permanere. Nihilominùs istam Romanæ Sedis Sublimitatem adversùm Eusebianæ Factionis schismaticas violentias firmavit ac innovavit Sardicense Concilium, ideòque & hujus dignitas est adversùm hodiernos istius Factionis Dilectores vindicanda.

Dominus Archi-Episcopus imitatur Symmachi Pontificis Adversarios, qui in suo "adversùs incongruæ absolutionis Synodum", libello allegarúnt: "Non omnes Sacerdotes Regis ad Concilium

„adſcivit authoritas, nec omnes in judicatione conſenſerunt". Ita ſcribit in ſuo Apologetico Ennodius Ticinenſis Epiſcopus. Jacobus Sirmondus allegationem elucidat: "Quia nonnulli Epiſcopi, moræ „tædio, poſt primum aut ſecundum Synodi conventum ab Urbe „diſceſſerant". Ex hoc capite præfati Adverſarii tentarunt perſuadere palmarem pro memorato Pontifice Synodum non fuiſſe plenam, ideòque eſſe circumſcriptæ authoritatis. Eadem ratione Dominus Archi-Epiſcopus Sardicenſem Synodum ex Apoſtaticâ Euſebianæ Factionis fuga vult non eſſe Oecumenicam, ideòque & non pleni ponderis. Quid ſimile docuit Theodorus Balſamon, pertinax Michaëlis Cerularii ſectator, atque inde concludit Sardicenſes pro Romanis appellationibus Canones ſancire ac valere pro ſola Occidentali Romani Patriarchatus Eccleſia, non pro Orientali. Iſtud ipſum cenſet ſchiſmaticus ille Scriptor, quem refutat Catholicus contra Græcos Tractatus, olim repertus in Conſtantinopolitano Conventu Patrum Prædicatorum. Dominus Archi-Epiſcopus hæc Commenta tranſcendit. Etenim non ſolarum Patriarchalium, ſed quarumvis Provincialium Synodorum Canonica Judicia vult eſſe ſuprema, ideoque nec ab his poſſe provocari ad Pontificem Romanum. Hanc dignitatem negat per hoſcè Canones adſcribi ejus Cathedræ.

Balſamoni conſonant omnes Aſſeclæ Photiani ſchiſmatis. Etiam Georgius Cedrenus. Audi ejus rationes. Laudat ſex generales Synodos, ac proſequitur: " Tenendum eſt alias fuiſſe „certis in locis Synodos, quarum Decreta habemus, tametſi eæ „in numero ſex iſtorum Conciliorum non exſtent. Tale fuit „quod Ancyræ actum eſt. Item Neo-Cæſarææ, Gangris, An„tiochiæ, Laodicææ, Sardicæ, Carthagine. Hæc enim co„acta ſunt ob quæſtiones certis locis ſubortas, neque juſſu Im„peratorum, neque iis præſentibus". Labitur in tribus. Primum eſt, quod Sardicenſis Synodus fuerit indicta propter obortam in certo loco quæſtionem. Etenim adunata fuit propter ſchiſmaticas Euſebianæ Factionis contra Romanæ Eccleſiæ Primatum violentias, blaterantes Eccleſiaſticam Hierarchiam eſſe non Monarchicam, ſed Ariſtocraticam, ideoque à Synodalibus Orientalium Patriarcharum Judiciis non poſſe Romam provocari. Acceſſit cauſſa ſancti Athanaſii, ſancti Pauli Conſtantinopolitani, Marcelli Ancyrani, Lucii Adriano-Politani, Aſclepæ Gazenſis, aliorumq;

plurium Orientalium Episcoporum, Clericorum, ac Ecclesiarum. Item accessit caussa Nicænæ fidei, gravissimè per præfatam Factionem impetitæ, ideoque restabiliendæ. Quæ omnes caussæ sunt universales. Secundus lapsus est, quod generalis Synodus debeat convocari per Principem. Est vetusta Græcorum adulatio. Tertius est, quod Sardicensis Synodus convocata non fuerit per Romanum Principem. Quare hi in suum Authorem retorti errores evincunt ipsam fuisse omninò Oecumenicam.

Hoc ipsum lucidè affirmat ac docet magnus Athanasius, unus è Synodi Primatibus. Etenim in suis ad suos Monachos literis amplè exponit Eusebianæ Factionis fugam ex Sardicensi civitate, & pergit de remanentibus apud ipsam Episcopis: "Synodus au„tem ex pluribus quàm triginta quinque Provinciis coacta, cog„nitâ Arianorum malitiâ, permisêre Athanasio cum suis, ut caus„sam diceret, tum de calamitatibus suis, tum de calumniis, quas „passus esset, auditisque ejus rationibus hominem innocentem „pronunciarunt". Hasce Provincias edicit in Apologia ad Imperatorem Constantium: "Nostram innocentiam plures quàm tre„centi Episcopi suis calculis comprobarunt, qui ex multis Pro„vinciis, Ægypti, Lybiæ, Pentapoleos, Palestinæ, Isauriæ, Cypri „Pamphiliæ, Lyciæ, Galatiæ, Daciæ, Mœsiæ, Thraciæ, Dardaniæ, „Macedoniæ, Epyri, Thessaliæ, Achaiæ, Cretæ, Dalmatiæ, Sis„ciæ, Pannoniarum, Norici, Italiæ, Piceni, Tusciæ, Campaniæ, „Calabriæ, Apuliæ, Brutiorum, Siciliæ, Africæ universæ, Sar„diniæ, Hispaniarum, Galliarum, Britanniarum, eò se ad Con„cilium contulerant". Utique ad Sardicense Concilium, quod propter tantam Provinciarum ac Episcoporum adunationem idem Athanasius meritò appellat "Magnum". Et hic & in aliis locis. Nec obsunt ejus verba in laudatis literis ad Solitarios: "Conve„nerunt ab Oriente, & ex Occidente in Urbem Sardicam plus „minùs centum septuaginta Episcopi". Etenim hic numerus referri debet ad solos Occidentis Episcopos. Etiam Synodalis ad Alexandrinæ Ecclesiæ Clerum epistola habet hanc Epigraphen: "Sacra Synodus per gratiam Dei Sardicæ congregata è Roma, „Hispaniis, Galliis, Italia, Campania, Calabria, Apulia, Africa, „Sardinia, Pannoniis, Mœsiis, Daciis, Norico, Thuscia, Dardania, „Macedonia, Thessalia, Achaia, Epyro, Thracia, Rhodope, Palesti„na, Arabia, Creta, Ægypto". Palam affirmat omnium harum Provinciarum Episcopos adfuisse Concilio. Hoc

Hoc ipsum constanter affirmat in quinto contra Eutychetem libro Vigilius Episcopus Tapsensis: "Apud Sardicam omnium Pro-,,vinciarum Episcopi congregati, id est, ex Urbe Roma, Hispaniis, ,,Galliis, Italia, Campania, Calabria, Africa, Sardinia; Panno-,,nia, Mœsia, Dacia, Dardania, altera Dacia, Macedonia, Thes-,,salia, Achaia, Epyro, Thracia, Rhodope, Asia, Catia, Bithy-,,nia, Hellesponto, Phrygia, Pisidia, Cappadocia, Ponto, Cili-,,cia, altera Phrygia, Pamphilia, Lydia, Insulis Cycladibus, Æ-,,gypto, Thebaide, Lybia, Galatia, Palestina, & Arabia". Easdem Provincias adfuisse, & ex ipsis septuaginta sex Primates Episcopos disertè affirmat antiquus & authenticus Synodorum Catalogus, & adjungit Philippo-Politano Conventiculo adfuisse sexaginta dumtaxat Episcopos. Et certè ipsius Synodalibus literis subscripserunt septuaginta tres: At verò inter ipsos fuit imaginarius ille Ischyras, & forsan plures istiusmodi, jure merito non computandi. Et hinc lucet, quam malè Dominus Archi-Episcopus sceleratæ istius epistolæ Schismatica nugamenta velit esse sensum totius Orientalis Ecclesiæ. Assertionem nostram confirmant apud Photii Bibliothecam vita sancti Athanasii, & vita sancti Pauli Episcopi Constantinopolitani. Ambæ scribunt: "E' partibus Occidentis supra Lib. 257. ,,trecentos convenerunt Episcopi, ex Oriente verò tantùm septuagin-,,tà sex, in quibus & ipse Ischyras quasi Mareotis Episcopus nume-,,rabatur". Per Occidentales, qui videntur tot non fuisse, possint intelligere omnes, qui Occidentalibus adhæserunt, & cum ipsis permanserunt Sardicæ: Solos Apostatas appellare Orientales. Disertè affirmant Synodum fuisse Oecumenicam. Etiam Zacharias, in Photiano schismate Metropolita Chalcedonensis, ad octavam Synodum dixit adfuisse trecentos Episcopos. Locutus fuit ex mente sui Magistri Photii, & nemo penitùs intercessit. Quid opus multis? Habemus evidens ac irrefragabile Imperatoris Justiniani testimonium in ejus ad omnem EcclesiamEdicto pro Orthodoxa fide: ,,Alii vivi, alii post mortem anathematizati sunt à Damaso Papa, ,,& ab Oecumenica Sardicensi Synodo, prout testatur sanctus Atha-,,nasius". Et hoc Edictum non quinta tantùm Synodus, sed & omnis recepit Ecclesia.

Petrus Franciscus Chiffletius laudatum Vigilii Tapsensis locum horrendè truncat & alterat. Romanam Urbem & Latinas, immò & omnes Occidentales Provincias abscindit, & censet Vigilium

non de Sardicensi Synodo, sed loqui de Conventu Philippo-Politano. Hanc dat rationem sui Operis: "Adfuisse quidem Sardicensi „Concilio legitimo Episcopos ex aliis quoque præsertim Occidentis Provinciis, fidem faciunt inscriptiones, subscriptionesque trium „Synodicarum Sardicensium, ad Julium Papam, ad Alexandrinos, „& ad omnes Episcopos Catholicos. Ex quibus fortasse qui „primi hos Vigilii libros typis edidêre, Romam, Hispanias, Gal„lias, Sardiniam, Africam, aliasque Occidentis Provincias in hunc „locum inculcarunt. Sed advertisse potuerant non hic mentionem „esse Sardicensis veræ Synodi, sed Conciliabuli tantùm Philippo„Politani, quod Sardicense ab Hæreticis prædicatum est". Tantæ fiduciæ fundamentum sunt septem definitionum Capitula, isthic laudata à Vigilio. Scriptor ille existimat ipsa esse extremum finem, seu professionem Philippo-Politanæ Synodicæ.

Respondeo Vigilium omninò agere de vera Sardicensi Synodo. Agit enim in Eutychianos, pertinacissimè reclamantes ad solum Nicænum Symbolum. Adeò pertinaciter, ut etiam facta per Constantinopolitanam Synodum additamenta aversarentur ac damnarent. De hac enim audacia ipsum etiam Eutychetem in Chalcedonensi Synodo arguit venerabilis Diogenes Cyzici Episcopus, Metropolita Hellesponti. Et Timothei Æluri facinorosa Factio ad Leonem Imperatorem scripsit: "Synodum centum quinqua„ginta nescimus". Ejusdem Factionis adversùs Chalcedonensem Synodum palmare fundamentum erat, quod illa ad Nicænum Symbolum addidisset. Calumnia cœpit in ipsa Synodo. Etenim ejus Prosphoneticus ad Imperatorem Martianum sermo vix est aliud, quam Apologia istius calumniæ. Eandem in quinto suo libro refutat Vigilius, demonstrans istiusmodi additiones semper viguisse, ac probatas fuisse ab Ecclesia: Et istud ostendit exemplo variarum Synodorum, quarum una est Sardicensis. Quis non videat ipsum loqui de solis Orthodoxis Synodis? Etenim Hæreticorum Conventiculorum Acta nequeunt esse competens justificatio Concilii Chalcedonensis. Proinde omninò laudat veram Sardicensem Synodum. Cum Theodoreto laudat adjectas ipsi tabellas, in quo lapsus est, debueratque hac in re sequi magnum Athanasium. Quod istæ tabellæ fuerint septem Capitulorum ad Nicænam fidem additamenta, possit demonstrari facillimè. Non est hujus loci. Quapropter Scriptor ille nimiâ fiduciâ grassatur & in verba & in Sensa Vigilii

Vigilii. Et hic palam affirmat omnes istas Orientales Provincias omninò adfuisse vero Sardicensi Concilio.

Magnus Athanasius Sardicensis Synodi ad omnes sub cœlo Antistites epistolam etiam inseruit suæ ad Constantium Imperatorem Apologiæ, & adjunxit : "Hosius Episcopus subscripsit. Quod & „cæteri fecerunt. Hæc ita Scriptis mandata sacrum Sardicense „Concilium ad eos, qui interesse non potuerant, misit, qui ipsi „quoque suis suffragiis Decreta Synodi approbarunt. Eorum au„tem qui in Synodo scripserunt, cæterorumque aliorum Episco„porum ista sunt nomina". Enumerat horum Episcoporum ac Provinciarum nomina, & concludit : Qui igitur Decretis Synodi subscripserunt, sunt isti. Plurimique item alii sunt, qui ante hanc Synodum pro nobis scripserunt, tum ex Asia, tum ex Phrygia, tum ex Isauria, quorum singulorum nomina cum suis epistolis circumferuntur, prope sexaginta tres. In universum autem trecenti quadraginta quatuor. Si Synodali epistolæ addidisset Subscriptores Episcopos, res fuisset plana : Sciremus quot adfuissent Synodo. Istius rei silentium cogit nos cespitare. In sancti Hilarii fragmentis exstat hic titulus : "Nomina Episcoporum infra, „qui Synodo Sardicensi adfuerunt, & subscripserunt in Judicio. „Enumerantur omnia nomina, & adjungitur : Episcopi omnes „numero unus de sexaginta". Certum est fuisse plures, ideòque iste Catalogus non est authenticus. Quidquid sit, Athanasius lucidè affirmat trecentos quadraginta quatuor Episcopos Actis Synodalibus subscripsisse, atque ita nobis subministrat duo fundamenta, ex quibus concludamus Synodum fuisse Oecumenicam.

Primum fundamentum nobis explanat in sua, Adriano secundo Pontifici inscripta, ad octavam Synodum Præfatione Cardinalis Anastasius, Romanæ Ecclesiæ Bibliothecarius, adducens rationes, ex quibus laudata Synodus sit veraciter universalis : "Universalis est, „quia cum Christus in suo Corpore, quod est Ecclesia, tot Pa„triarchales Sedes, quot in cujusque mortali corpore sensus, lo„caverit, profectò nihil generalitati deest Ecclesiæ, si omnes illæ „Sedes unius fuerint voluntatis, sicut nihil deest motui corporis, „si omnes quinque sensus integræ, communisque fuerint sanitatis. „Inter quas tamen Sedes quia Romana præcellit, non immerito „visui comparatur, qui profectò cunctis sensibus præeminet, „acutior illis existens, & communionem, sicut nullus eorum, cum omni-

„omnibus habens". Affirmat ad generalem Synodum requiri quinque Patriarcharum præſentiam, præſertim Romani. Quod enim ſine hujus præſentia ac vario influxu eſſe non poſſit Oecumenica Synodus, eſt perpetua & firma totius Eccleſiæ confeſſio. Romanum Epiſcopum in iſta Synodo eſſe luminare majus, ideòque omnes ſtellas ab ipſo illuminari ac dirigi, ad eandem octavam Synodum rectè dixit Metrophanes Metropolita Smyrnenſis. At verò de aliis Patriarchis rectè dixit magnificentiſſimus Patricius Bahanes: "Poſuit Deus Eccleſiam ſuam in quinque Patriarchiis, & „definivit in Evangeliis ſuis, ut nunquam aliquandò penitùs decidant, eò quod capita Eccleſiæ ſint. Etenim illud quod dicitur", Et portæ inferi non prævalebunt adversùs eam, "hoc denunciat. Quan„do duo ceciderint, currunt ad tria; cum tria ceciderint, currunt „ad duo; cum verò quatuor fortè ceciderint, unum quod per„manet in omnium Capite Chriſto Deo noſtro, revocat iterùm „reliquum corpus Eccleſiæ". Affirmat ad generalem Synodum ita requiri omnium Patriarchatũ præſentiam atq; conſenſum, ut tamen ipſa per duorum aut trium, immò & per quatuor defectum ac Apoſtaſiam non amittat Oecumenicam dignitatem atque authoritatem. Dummodò nempe perſiſtat, & ſuum miniſterium expleat Pontifex Romanorum. Inſigniter hoc in literis ad ſanctum Tharaſium Patriarcham Conſtantinopolitanum ſcriptis, & ad ſeptimam Synodum lectis, profeſſi ſunt Coſmas Alexandrinus, Theodorus Antiochenus, ac Theodorus Patriarcha Hieroſolymitanus: "Illud „tamquam neceſſarium penes Pontificalem Apicem veſtrum du„cimus commonendum, ut ſi volueritis celebrare Synodum, ne „vobis moleſta appareat trium Apoſtolicarum Sedium almorum „Patriarcharum, & ſanctiſſimorum Epiſcoporum, qui ſub ipſis „degunt, abſentia, non ex proprio eorum accidens Propoſito, „ſed ex Tenentium ſeu Dominantium illis terribilibus minis, & „mortiferis pœnis. Hoc autem ſubtilius eſt conſiderandum, etiam „ab ipſa ſacra & univerſali ſexta Synodo, in qua nullus eorum, „qui per idem tempus in his partibus Epiſcopi erant, conveniſſe „repertus eſt propter Obſcœnorum Obtinentiam. Sed nullum ex „hoc ſanctæ Synodo adhæſit præjudicium, neque vires habuit prohi„tio aliqua ſtatuendi & manifeſta faciendi recta Dogmata pietatis: „Præcipuè cum ſanctiſſimus & Apoſtolicus Papa Romanus con„cordaverit, & in ea inventus ſit per Apocriſarios ſuos. Et nunc hoc

Actor. 6.

Actor. 8.

Actor. 3.

„hoc cum ſanctiſſimi auxilio Dei ſimiliter fiat. Nam ſicut tunc „illius fides in Orbis terræ perſonuit fines, ita & Synodi, quæ „nunc per gratiam Dei congreganda eſt per interventionem veſtram, „& ejus qui moderatur Apoſtolorum Principis Sedem, prædicabi„tur in omni loco qui ſub Sole eſt, videlicet quæ Tyrannicè de„ſtructa ſunt erigens, & in antiquam ac Apoſtolicam reformans „traditionem". Loquuntur de abſentia ob Tyrannicas & horrendas minas ac prohibitiones obſcœnorum Saracenorum, tunc Dominantium in tribus iſtis Patriarchatibus. Si igitur iſta juſtiſſima abſentia Oecumenicam Synodi dignitatem atque authoritatem nec aufert nec circumſcribit, longè minùs facere id poſſit abſentia per prævaricationem, per rebellionem, per ſchiſma, per hæreſim. At verò Sardicenſi Synodo, cujus ætas ſolos tres habebat Patriarchas, adfuit per Legatos Romanorum Epiſcopus, perſonaliter ſanctus Athanaſius Patriarcha Alexandrinus. Adfuerunt Epiſcopi pluſquam ex triginta quinque utriuſque Romani Imperii Provinciis. Cum paucis infectis & Obſcœnis abſuit ſolus Stephanus Patriarcha Antiochenus, homo intruſus & hæreticus, ab ipſis poſtea Arianis ob facinora degradatus. Abſuit per ſchiſma, per hæreſim, per Apoſtaticam fugam, per prævaricatoriam rebellionem. Quis ergo negare iſti Synodo poſſit Oecumenicam dignitatem atque authoritatem? Quod ipſam Romana, immò omnis Orthodoxa ſub cælo Eccleſia ſemper Nicænæ Synodo æquiparaverit, & uti authenticam appendicem in unum cum ipſa corpus conflaverit, eſt ſuo loco abundè demonſtratum. Sacroſanctum Tridentinum Concilium quis impuro corde aut ore præſumat inficiari veraciter ac plenê Oecumenicum? Et tamen ipſi plures cum ſuis Epiſcopis defuerunt Patriarchæ. Per hæreſim ac rebellionem. Plura de hoc articulo ſcripſi in Synodorum Scholiis.

Alterum ſancti Athanaſii pro ſua ac noſtra aſſertione fundamentum eſt, quod plurimi per omnem Eccleſiam Epiſcopi jam peractæ Synodo acceſſerint & ſubſcripſerint. Hujuſmodi enim acceſſus omninò ſufficit ad ſanandos qualeſcumque defectus, ad complendam defectuoſæ etiam Synodi Oecumenicam dignitatem. Etiam ad ſanandum eſſentialem defectum ex abſentia, immò & ex contradictione Romani Pontificis. Etenim quis ignoret hunc defectum infuiſſe quinto Concilio, ac item primo Con-

stantinopolitano? Loquor præsertim de illo, in quo cum sancto Gregorio Nazianzeno dejectus est maximus Cynicus, ac in Regiæ civitatis Cathedram impositus Nectarius. Et tamen accedens dispensatoria & confirmatoria Vigilii Pontificis & sancti Damasi consensio atque subscriptio utramque fecit authenticam, atque ex integro Oecumenicam. Hæc posterior est una istarum quatuor, quas magnus Gregorius ut quatuor sancta Dei Evangelia veneratus est, & jussit venerandas. Et omnis sub cœlo Ecclesia fuit semper venerata. Orientalis insuper inscripsit sacris Dyptichis, & ad sacrificium quotidianâ professione laudavit. Similis igitur Antiocheni Patriarchæ accessio etiam Sardicensem Synodum potuit facere Oecumenicam. Et quod omnes Orthodoxi per istum Patriarchatum Primates Episcopi talem accessionem fecerint, lucet ex Actis, quæ statim post Synodum cum sancto Athanasio celebravit Maximus Episcopus Hierosolymitanus. Attamen ipsa tali medicamine non indiguit: Fuit semper per suos Natales integra, ac Oecumenicè sana.

Hæres. 17. Cap. 1. Dominus Archi-Episcopus nobis opponit authoritatem sancti Epiphanii: "Photinus in Sardicensi Occidentis Synodo de„positus est". Et sancti Hilarii Pictaviensis Episcopi authoritatem in libro adversùs Imperatorem Constantium: "Damnas „& Substantiæ nomen, quo te & Sardicensi Synodo, & Sir„miensi pium esse Occidentalibus mentiebaris". Affirmat Sardicensem Synodum ab utroque Patre appellari Occidentalem, utique solorum Occidentalium, ideoque negari Oecumenicã. Respondeo hoc sancti Hilarii testimonio pariformiter concludi etiam Sirmiense Concilium fuisse Occidentalium, de quo tamen in quinto contra Eutychetem libro scribit Vigilius Tapsensis Episcopus: "Adversùs sacrilegam impiæ professionis uni„tatem, quæ per Hosium, Valentem, Ursacium, & Germi„nium, cæterosque similis pravitatis apud Sirmium fuerat con„scripta, universi Orientales Episcopi convenientes, alias duo„decim sententiarum definitiones ediderunt, quæ Nicæno Con„ciliò non continentur". Et infra: "Illius Catholici Concilii, „apud Sirmium contra Photinum ex toto Oriente congrega„ti, quis sufficiat multiplices fidei sanctiones comprehendere, „quæ apud Nicænam Synodum non sunt omninò sancitæ"? An ista etiam duodecim Capitula sunt apud Sirmium edita, est quæstio.

quæstio. Quidquid sit, hoc posterius Sirmiense Concilium omninò laudat sanctus Hilarius, & ipsum Vigilius palam affirmat fuisse Orientale. Licet enim intra Occidentalis Imperii limites fuerit celebratum, constabat tamen ex Orientalibus præsertim Episcopis. Nec aliud scribit Hilarius. Scribit ipsum placuisse Occidentalibus, non fuisse Occidentale. Idem eodem tenore scribit de Sardicensi. Proinde hoc Domini Archi-Episcopi fundamentum est infirmum & caducum.

Quæstio est, Quo sensu sanctus Epiphanius scripserit Sardicensem Synodum fuisse Occidentalium ? Respondeo illum exponi à Chalcedonensi Synodo in acclamatorio sermone ad Imperatorem : "Ita & qui postmodùm ubique adversùs varias Hæ„reticorum congregati sunt novitates, commune de fide De„cretum unanimiter ediderunt, ea quæ fraterno consensu pro„baverant, absentibus evidentissimè intimantes. Et illi qui„dem qui apud Sardicam contra reliquias Arii convenerunt, „Orientalibus direxerunt sui Constituta judicii. Qui verò in „his partibus Apollinaris detexêre pestilentiam, Occidentalibus „proprium innotuére Decretum". Sermo comparat Sardicensem Synodum cum prima Constantinopolitana, & hanc Orientalium, istam affirmat fuisse Occidentalium : Quia nempe Occidentales Episcopi in ipsa prævaluerunt. Deinde Epiphanius loqui possit ex magno Basilio, cui Sardicensis Synodus propter Acta circa Marcellum Ancyræ Episcopum graviter displicuit. Etenim non solam Marcelli personam, sed & ipsius de æterno Christi Regno librum probavit, & à calumniis absolvit ista Synodus, in quo fuit omninò circumscripta. Adversùs hanc obreptionem, ac præsertim adversùs Marcelli errorē reclamarûnt dudùm cum Basilio multi Orientales Episcopi, & tandem Constantinopolitana Synodus addidit suo Symbolo : *Cujus Regni non erit finis.* Istam igitur circumscriptionem, & ex ipsa factam Marcelli absolutionem digerere non potuit Basilius, & passim appellavit " Facinus Occidentalium". Aversio in plurium animis permansit usque ad admissum à Romana Ecclesia, & probatum istud Marcelli damnatorium Additamentum. Quiescere tunc cœpit omne illud murmur. Interim ex illo possit Epiphanius adhuc fuisse locutus. Quidquid sit, falsum est, quod plures post peractam Synodum Episcopi subscripserint soli restitutioni

sancti Athanasii. Quod omnibus Actis subscripserint, supra audivimus ab ipso Athanasio. Et istam generalem subscriptionem improbavit Basilius: Nempe ob comprehensam absolutionem Marcelli. Adductum Imperatoris Justiniani pro Oecumenica hujus Synodi dignitate testimonium nobis repræsentat sensum totius Orientalis Ecclesiæ.

Notanda sunt hæc Domini Archi-Episcopi verba: "Convocatio „hujus Concilii eâ mente facta est, ut Concilium Oecumeni„cum celebraretur, sed quia divortium ante contigit, quam „Concilium foret constitutum ex Episcopis utriusque Imperii, „res in eo definitæ spectari non possunt, nisi tanquam à Concilio „Occidentali decretæ, quandoquidem decretæ sint absentibus „Episcopis Orientalibus". Est ipsissimum Hæresiarchæ Nestorii argumentum adversùs sacrosanctam Ephesinam Synodum, magno impetu declamatum in querimonia ad Imperatorem Theodosium: "Piis literis vestris morem gerentes, voluimus piissimorum Epis„coporum undequaque venientium, præcipuè verò magnæ ci„vitatis Antiochenæ Episcopi cum piissimis ejusdem Metropo„litanis Episcopis, cæterorumque qui ex Italia & Sicilia exspe„ctabantur, adventum operiri, atque ita communem omnium „consessum instituere. Porrò Ægyptii & Asiatici quoddam seor„sim conciliabulum instituerunt". Affirmat Ephesinum Concilium, quod ex Theodosii intentione debebat esse Occumenicum, ob non exspectatum Joannis Patriarchæ Antiocheni cum suis Episcopis adventum fuisse à Cyrillo ac Memnone, Ægyptiacæ ac Asiaticæ Diœceseon Exarchis, demutatum in particulare Conventiculum. Et circumscripto Theodosio argumentum placuit. Etenim inter rationes, ex quibus circumduxit Synodi Acta, fuit & hæc: "Neque omnes, ut Decretum erat, piis„simi Episcopi convenerunt, cum tamen magnæ Antiochenæ „civitatis Episcopus cum aliis Metropolitanis jam appropinqua„ret". Verùm sanctus Cyrillus in Apologitico ad eundem Principem libro reposuit: "Qui Antiochenæ Ecclesiæ præest, à ve„stra Majestate ad præfinitum diem adesse jussus, à sancta Sy„nodo abfuit. Studio enim in itinere hærebat, ut eâ cuncta„tione illius improbitati gratificaretur, qui contra Christum nu„gatus fuerat". Affirmat Joannem non per necessitatem, aut rationabilem caussam, sed per dolum aut certè per culpam se-

rò

rò veniſſe, ideòque nihil Oecumenicæ Dignitatis fuiſſe detractum Synodo. Et Princeps acquievit. Etiam ipſe poſtea Joannes. Et omnis ſemper Eccleſia. Omnes Epheſinum Concilium, quia veraciter Oecumenicum, veneramur ut ſacroſanctum Dei Evangelium. Porrò cum ſua Euſebiana Factione Stephanus Antiochenus ad Sardicenſem Synodum non ſerò venit, ſed jam præſens per prævaricationem aufugit: Per ſchiſma, per hæreſim, per rebellionem. Quare Oecumenicæ Synodi poteſtas permanſit apud reliquos Epiſcopos. Paucorum Apoſtatarum iniquitas Synodum, quam Julii Pontificis & Conſtantii atque Conſtantis Imperatorum convocatio ac intentio Oecumenicam eſſe juſſerat, nequiit tranſmutare in particularem. Chriſti Domini promiſſio, "Ubi duo vel tres fuerint congregati in nomine meo, in medio eorum ſum", per aliquot factioſos exufflari non poſſit, aut truncari. Veram de abſentibus à Synodo Epiſcopis regulam tradit in literis ad præfatum Imperatorem Theodoſium magnus Leo, ſcribens de Dioſcori Patriarchæ Alexandrini in Epheſino Latrocinio violentiis: "In ipſo judicio non omnes, qui convenerunt, interfuiſſe cognovimus. Nam alios rejectos, alios didicimus intromiſſos, qui pro Dioſcori arbitrio impiis ſubſcriptionibus captivas manus dederant". Sola igitur injuſta excluſio, non doloſa abſentia, longè minùs ſcelerata fuga poſſit Synodum circumſcribere, aut ex Oecumenica transferre in particularem. Immó nec negligens abſentia id poſſit. Etenim Epiſcopum, qui accedere Synodum neglexerit, & qui legitimè detentus non curaverit legare Vicarium, ſacri Canones graviter puniunt, & puniri mandant, etiam per ipſam Synodum, quam neglexit. Quod nempe ipſa plenam integræ Synodi habeat authoritatem.

CAPUT XXXII.

Demonstratur quod etiam Orientalis Illyrici Ecclesia semper appellaverit ad Sedem Apostolicam.

Cap. 14. DOminus Petrus de Marca in septimo sui operis libro ponit hanc conclusionem : "Concilia Pro„vincialia, quorum suprema erat authoritas quo„ad depositionem Episcoporum, adeò ut non„dum eâ tempestate permissa esset in Occiden„te provocatio, relationes tamen interdum suas „mittebant ad Sedem Apostolicam, quibus con„tinebantur ea, quæ adversùs Episcopum dejectum decreta fue„rant". Horrenda conclusio. Et adjungit : "At Innocentius I. „audaciæ subsidium à dignitate Sedis suæ petens, atrox vulnus „inflxit authoritati Synodi Macedoniæ, cujus judicium retractavit „in caussa Bubalii & Tauriani, ea Synodo damnatorum. Id ægrè „tulerunt Episcopi per Macedoniam constituti, qui de ea novitate „apud Innocentium questi sunt. Quid faceret summus Pontifex? „Erat hic sanè locus proferendi authoritatem canonum Sardicen„sium, si tunc illi in usu fuissent. Nec sanè eos omisisset Pon„tifex. Sed neque Concilium Nicænum laudavit : Quod tamen „non omisisset, si canone aliquo Synodus illa Romanæ Sedi jus „tribuisset retractandi judicia Provinciarum. At fortasse attulit „consuetudinem Antecessorum suorum, quemadmodum ab eo „usurpatum videmus in plurimis occasionibus. Non ita sanè. „Solam ergò æquitatem prætendit, aiens veritatem magis splen„descere, cum exagitatur, fructumque Divinum esse, cum ve„ritas sæpè examinatur". Affirmat varia. Primò, quod Provincialium Synodorum quoad Episcoporum degradationem judicia sint supremæ ac inappellabilis authoritatis. An ex Evangelieo, an ex Apostolico Jure istam dignitatem ipsis adstruat, ignoro. Ad minus ex Apostolico. Hinc enim secundò asserit, quod Nicæni Canones nihil potestatis super istas Synodos adscripserint Sedi Apostolicæ. Tertiò, quod Sardicensis Synodus cœperit prima honorare

rare sancti Petri memoriam, & ipsi quid modicum impartiri. Quartò, quod isti Canones sub Innocentio primo necdum essent admissi apud Illyricum, Quintò, quod usque tunc Romanæ damnatorum Antistitum appellationes essent illìc insuetæ atque incognitæ. Sextò, quod Innocentius ipsas primus tentaverit intrudere. Septimò, quod iste conatus fuerit audax Attentatum. Octavò, quod ista audàcia atrox vulnus Synodorum authoritati inflixerit.

Authenticum atque legitimum Innocentii opus supra exposui. Hìc addendum judico, quod utriusque Illyrici Ecclesia Romanarum appellationum consuetudinem semper habuerit, ac ipsas frequenter usitarit. Et ante omnia admiror, quomodò Illyrici Ecclesia dicatur ignorasse Sardicenses Canones. Etenim sextus decimus Canon totus est de Thessalonicensi Ecclesia. Decimus octavus componit litem circa Museum & Eutychianum : Qui putantur fuisse Episcopi præfatæ Ecclesiæ. Et de Romana appellatione Canones emanarunt non ad solam intercessionem Hosii, sed etiam ad relationem Gaudentii, Naxitani Episcopi, Metropolitæ Dacorum. Et hac forsitan de caussa idem Gaudentius Eusebianæ Factioni fuit adeò exosus, ut damnari meruerit per Philippo-Politanum Conventiculum. Proinde dubitari non possit, quin Sardicenses Canones statim à sui exordio plenè viguerint in Illyrico. Nam & ipsa Sardica est Illyrici civitas. Quod item Romanæ appellationes illìc semper viguerint, lucet ex magni Leonis ad omnes Orientalis Illyrici Metropolitas literis, quibus Apostolicas vices, quas Anastasio Thessalonicensi Archi-Episcopo Antecessor ejus Sixtus III. dederat, confirmat atque ampliat. Etenim in fine adjungit : "Si quæ verò caussæ graviores vel appellationes emerserint, eas sub Anastasii relatione ad nos mitti debere decrevimus, ut nostrâ secundùm Ecclesiasticum morem sententiâ finiantur". Quid voces, Secundùm Ecclesiasticum morem", importent, est omnibus exploratum. Epist. 6. Cap. 5.

Reverendus Pater Paschasius Quesnellus rectè dat hoc marginale Scholion : "Caussæ graviores & appellationes Illyrici reservatæ". Romanæ enim appellationes sunt suprema Romanæ Ecclesiæ dignitas, & de ipsa Dominus singulariter dixit ad Apostolici Collegii Principem : *Confirma Fratres tuos.* Hinc ipsam generatim delegare nunquam consuevit Sedes Apostolica. Eandem in Illyrico

Illyrico consuetudinem laudat in literis ad Thessaliæ Episcopos sanctus Bonifacius I. Rufi Thessalonicensis Archi-Episcopi Apostolicis vicibus ob nescio quos ejus excessus recalcitrarant, & ipsas excutere tentarant isti Episcopi, ideoque ad ipsos scripsit Pontifex: "Certè si in quoquam ejus supra debitum fuit visa correp-
Epist. 9. „tio, quoniam ideò tenet Sedes Apostolica Principatum, ut que„relas omnium licenter acceptet, interpellari nos super hoc missa „Legatione convenerat, quos curam omnium rerum manere vi„deatis". Epistola exstat in Romana Bonifacii secundi Synodo, vulgata per Dominum Lucam Holstenium. Affirmat quarumvis non ex Illyrico dumtaxat, sed ex toto Mundo qnerimoniarum & appellationum susceptionem esse ipsum Apostolicæ Sedis Principatum, aut sanè illustrem ejus portionem. Idque ideò, quia ipsi manet cura omnium rerum, seu sollicitudo omnium Ecclesiarum. Ex quo vides R. Patrem Paschasium Quesnellum, qui Romanæ Cathedræ appellationes subducit, in vanum profiteri ac prædicare ejus Primatum. Sunt delusoriæ verborum phaleræ.

Eandem consuetudinem idem Pontifex multà eruditione confirmat in literis ad præfatum suum Vicarium Rufum, & cunctos Orientalis Illyrici Episcopos. Demonstrat omnes Orientales, etiam Patriarchales, Ecclesias esse ac semper fuisse subjectas Romanæ Sedi, atque prosequitur: "Sed quia res postulat, appro-
Epist. 10. „bandum documentis est maximas Orientalium Ecclesias in magnis negotiis, in quibus opus esset disceptatione majori, Sedem „semper consuluisse Romanam, & quoties usus exegit, ejus auxi„lium postulasse". Affirmat istius perpetuæ subjectionis duos etiam esse perpetuos characteres: Relationem ac appellationem. Affirmat Alexandrinam & Antiochenam, omnesque alias Orientales Ecclesias ad Romanam semper retulisse ac appellasse, ideoque ipsi semper fuisse subjectas. Est irrefragabile argumentum. Etenim nemo refert aut provocat, nisi ad Superiorem. Item ad omnem Superiorem referri potest ac debet, itemque appellari. Sunt correlativa. Sese mutuò ponunt ac tollunt. Proinde quisquis appellationes tollit, tollit & Primatum. Dolosa ac Eusebiana est ejus professio. Profitetur solum loci Primatum, non potestatis aut jurisdictionis.

Porrò quod omnes istæ Orientales Ecclesiæ ad Romanam semper retulerint atque appellaverint, Bonifacius demonstrat authenticis

eis & magnis exemplis : "Sanctæ memoriæ Athanasius & Petrus,
,,Alexandrinæ Sacerdotes Ecclesiæ, hujus Sedis auxilium postularunt. Cum Antiochena Ecclesia per multum temporis laboraret, ita ut fierent illinc propter hoc ipsum sæpè discursus, primò sub Meletio, postea sub Flaviano, Apostolicam Sedem manifestum est esse consultam. Ad ejus authoritatem post multa quæ ab Ecclesia nostra gesta sunt, nemini dubium est Flavianum communionis gratiam recepisse, quâ in perpetuum caruerat, nisi hinc super hoc Scripta manassent. Clementissimæ recordationis Princeps Theodosius Nectarii ordinationem, propterea quia in nostra notione non esset, habere non existimans firmitatem, missis è Latere suo Aulicis cum Episcopis, Formatam huic à Sede Romana dirigi regulariter depoposcit, quæ ejus Sacerdotium roboraret. Ante breve tempus, id est, sub Prædecessore meo Innocentio, Orientalium Ecclesiarum Pontifices, dolentes se à Beati Petri communione sejunctos, per Legatos pacem, sicut Charitas vestra retinet, poposcerunt. Quo tempore Apostolica Sedes omnia non difficulter indulsit. Quoniam igitur ad probandam veritatem arbitror, quæ diximus, exempla sufficere, quamvis vestra notione teneantur, absque Fraternitatis injuria Conventui vestro volumus his literis obviatum".

Primũ itaque exemplum Orientalium Antistitũ, qui ad Romanam Sedem provocarũnt, atque ab ipsa postularũnt auxilium, sunt sanctus Athanasius Patriarcha Alexandrinus, & proximus ejus Successor Petrus. Athanasius contra inflictam sibi à Tyria ac Antiochena Synodo damnationem ad sanctum Julium, Petrus adversùs Pseudo-Patriarchæ Lucii intrusionem, ac sibi illatas ab ejus Factione violentias appellavit ad sanctum Damasum, & postulavit auxilia. Et Julius Athanasium solummodò revestivit, retractatorium caussæ Judicium delegans Sardicensi Concilio. Et hinc nati sunt Sardicenses Canones. Etiam præscripta ab ipsis forma, quæ omnem retractatorii Judicii seriem permittit sapientissimo arbitrio Romani Pontificis. Hosius innovavit Apostolicum Canonem, & stabilivit perpetuum Ecclesiæ morem, qui tantam authoritatem Romano Episcopo semper detulerat. Sanxit ex Julii Pontificis non solùm Facto, sed & Mandato. Ita enim jubet Apostolica Synodorum lex, Pontifici in generali Concilio adscribens jus relationis cum Prærogativa suffragii.

Hæc Hosius apud Sardicam omninò habuit, & usurpare non potuit sine singulari Mandato. At verò Damasus Petrum non solummodò revestivit, sed & plenè reparavit. Audiamus rem ab Hermia Sozomeno: "Athanasius Episcopus Ecclesiæ Alexandri-„næ exiit è vita. Itaque morte ejus quamprimùm per Arianos „nunciata, brevi tempore post Euzoius, Sectæ Arianæ apud An-„tiochiam Antistes, proficiscitur Alexandriam, & unà cum eo „etiam Magnus Quæstor, ab Imperatore Valente missus. Qui „duo Petrum, cui Athanasius Episcopatum commiserat, compre-„hensum concludunt in carcere. Petrus verò clam è carcere elap-„sus, conscensa nave, ad Damasum Episcopum Romanum traje-„cit". Rem latiùs narrat Socrates. Et omnium latissimè ipse Petrus in literis ad omnes Orthodoxos sub cœlo Episcopos, exstantibus in Ecclesiastica historia Theodoreti. Pergit Sozomenus:
L.6.C.39. "Concilii Nicæni Fautores denuò cœperunt animis confidere. Et „maximè Alexandrini: Nam Petro cum literis Damasi tunc Ro-„ma reverso Ecclesias tradiderunt. Lucius autem inde ejectus „Constantinopolim navigavit". Hoc ipsum scribit Socrates: "Pe-„trus cum literis Damasi Pontificis Romani Roma reversus est.
L.5.C.30. „Quæ confirmabant & ejus creationem. Populus igitur illis con-„fisus expellit Lucium, Petrum autem in ejus locum introducit". Proinde Petrus non adversùm solas Magni Quæstoris ac Palladii Augustalis Præfecti violentias, sed etiam adversùs Lucii intrusionem pro sua creatione appellavit. Et hanc confirmavit Damasus, istam exufflavit. Solus Damasus. Et isti judicio tantùm detulit Alexandriæ Clerus ac Populus, ut spretis Imperatoris Valentis Arianis terroribus ejecerint Lucium, & Petrum reposuerint in Thronum. Athanasium fuisse à solo Julio restitutum supra audivimus à sancto etiam Gelasio, ac sancto Felice tertio.

Secundum exemplum est Eustatianum Antiochenæ Ecclesiæ schisma, propter quod ad Romanam Ecclesiam facti sunt multi discursus, relationes multæ, multæ appellationes. Et sub Meletio, & sub Flaviano. Sanctus Eustatius, unus ex Nicæni Concilii Primatibus, nequissimè fuit per Eusebianam Arianorum Factionem damnatus, ac Sede ejectus, ipsaque fuit tradita istis hæreticis. De
L.2.C.34. Meletio scribit Socrates: " Meletius primum Sebastiæ, quæ est „in Armenia, delectus est Episcopus. Deinde Sebastia in Epis-„copatum Berrheæ, urbis Syriæ, translatus. Qui cum Concilio Seleuciæ

„Seleuciæ habito interfuisset, fideique formulæ à Factione Aca-„ciana compositæ subscripsisset, extemplo Berrheam repetiit. „Mox Concilio Constantinopoli convocato Antiocheni, cum pro „certo intellexissent Eudoxium ipsorum Ecclesiam contempsisse, „& Constantinopolim divitiarum caussa se transtulisse, Meletium „Berrheâ evocatum in Sede Episcopali Antiochenæ Ecclesiæ col-„locant". Sanctus Epiphanius affirmat eum ab ipso Acacio Lusco, Cæsaræensium apud Palestinos Metropolita, cujus Factionem Seleuciæ adjuverat, fuisse inthronizatum. Nicephorus Calixtus addit ipsum etiam Eudoxium adjuvisse, sperantem fore, ut Meletius Eustatianos, in Orthodoxa fide ac defuncti Eustatii communione constantissimè perdurantes, ad Arianas partes seduceret. Meletius enim erat vir potens opere ac sermone. Quod ipsum scribit Hermias Sozomenus, & adjungit: "Sed longè ipsos sua fefellit opi-„nio". L.4.C.27. Etenim ad tantam Sedem evectus Meletius est subitò mutatus in alium virum: Mox cœpit se monstrare Orthodoxum, & constanter recta prædicare. Sanctus Joannes Chrysostomus affirmat, quod triginta dierum spatio omnem Antiochiam fecerit catholicam. Concionem, cujus caussâ hæreticus Archi-Diaconus adscendit Suggestum, ac Meletii os violenter compressit, sanctus Epiphanius inseruit suo Panario. Et his gravissimè læsi Ariani Imperatorem suum Constantium impulerunt, ut Meletium uti prævaricatorem ejiceret, & intruderet fidissimum sibi Euzoium, utpotè ipsius Arii Congerronem, una cum illo olim damnatum ac ejectum à sancto Prtriarcha Alexandro. Incogniti Authoris Synodicus liber affirmat Meletium fuisse communi Arianorum & Catholicorum suffragio evectum, & ipsi ejecto suffectum fuisse Eudoxium. At certum est in utroque labi. Exulabat tunc apud Orientem unà cum sancto Eusebio Vercellensi Episcopo Lucifer Calaritanus Episcopus, agebatque vices Liberii Pontificis ac Sedis Apostolicæ. Et licet Meletii conversionem probaret & laudaret, nullatenùs tamen ejus promotionem. Etenim non solum ab Arianis patrata erat, sed etiam in locum Arianorum, quos sancto Eustatio superordinatos perfidia intruserat. Censuit Sedem à sancti Eustatii morte semper vacasse, ac etiamnùm vacare. Hinc insuper videns abesse Meletium, ideoque Sedem non solo jure, sed etiam facto vacuam, ordinavit Paulinum Presbyterum, Eustatianæ communioni hucusque Præfectum, vacantis Sedis quasi Vica-

rium, & ipsum dixit verum ac legitimum sancti Eustatii Successorem.

Defuncto Constantio in Imperium successit Julianus, qui omnes Orthodoxos ab illo proscriptos Episcopos revocavit, atque ita redivit & Meletius. Hinc Antiochena Ecclesia habuit tres Episcopos: Paulinum, Meletium, & Euzoium. De ipsis scri-
L. 5. C. 7. bit Socrates: "Omnibus ferè Ecclesiis, quæ ibi erant, Euzoius „Arianæ Sectæ Patronus præfuit. Paulinus tamen unam solam „obtinuit Ecclesiarum parvarum, quæ erant intra urbem. „Ex qua quidem ipsum Euzoius propter reverentiam, quam versùs illum habuit, non ejecit. Meletius autem extra portas ci„vitatis Conventus celebravit". Et hi sunt Campenses, de quibus in suis ad sanctum Damasum literis beatus Hieronymus, pessimè intellectus ab Erasmo. Et quidem de Meletio ac Paulino, quod ambo essent Orthodoxi, natæ sunt graves contentiones inter Ecclesias. Romana & omnis Occidentalis, licet Luciferi Factum non plenè probaret, adhæsit Paulino, & Meletium, quia olim Arianum, & ab Arianis translatione intrusum, dudùm censuit non posse esse Episcopum; Orientalis autem istud ipsum judicavit de Paulino, quoniam erat superordinatus Meletio. Accessit quod apud plures, licet immeritò, malè oleret de Marcello ac Sabellio.

Hinc ortæ sunt plures Legationes ac provocationes ad Romanam Ecclesiam. Meletius enim priùs Dorotheum Diaconum, deinde legavit suum Diaconum Sabinum. Ita habemus in variis literis sancti Basilii, qui in suis ad Antiochum Presbyterum literis exponit & primum Romanæ Ecclesiæ de hac lite judicium:
Epist. 272. "Postquam reversi sumus domum, confestim occuparúnt nos ab „Oriente epistolæ, quibus sumus certiores facti, literas accepisse „Factionis Paulinianæ Sectatores ab Occidente missas, Principatus „ipsius contesserationes. Unde mirum in modum Factionis illius „homines efferebantur, & tripudiabant, & fidei edebant confes„sionem: In qua quidem suscipienda paratissimi erant nostris hic „Ecclesiis coadunati". Eadem de re scripsit ad illustrem Comitem Terentium, qui Romanum Decretum reveritus volebat in
Epist. 349. executionem mittere: "Dicebantur Fratres, qui Paulino favebant, „in colloquium cum tua Rectitudine descendere de sua nobiscum „unione. Nobiscum, inquam, qui à partibus Meletii stamus, „illius viri Dei, Episcopi Antiocheni. Quos audio circumferre Occiden-

„Occidentalium literas, quibus Episcopalis Antiochiæ Sedes ipso„rum parti addicitur, vir autem admirabilis Meletius ab Episco„patu Ecclesiæ Dei abdicatur". Judicii fundamentum credo à Basilio exponi in literis ad Petrum Alexandriæ Patriarcham: "Do„rotheus" Diaconus, Roma "reversus, referebat nobis quos te„cum habuit ipse apud Damasum Reverendissimum Episcopum „sermones, & mœrore nos affecit, cum prædicaret Fratres no„stros, Deo charissimos nostros Comministros, Meletium at„que Eusebium" Samosatensem Episcopum, "inter Arii furorem „insanientes esse recensitos". Omnibus nervis suadet istas Romanorum literas esse subreptitias, & se nec ob delatas ex ipso cœlo literas esse recessurum à Meletio. Imitatur Apostolum scribentem ad Galathas: "Licet Angelus de cœlo aliud evangelizet, „anathema sit". Nequaquam potestatis defectum arguit, sed vitium circumscriptionis. Et plura congerit de Sabellianismo. Grassabatur tunc quæstio de "tribus Hypostasibus". Et Romanis volens consonare Paulinus refutabat ista vocabula. Hinc Græcorum pluribus reddidit se suspectum de Sabellio. Epist. 321.

Plures Orientalium Episcopos occupavit ista in Meletium, Virum veraciter eruditum ac sanctum, pertinax benevolentia. Hinc Damasus Pontifex, Ecclesiæ catholicæ pacem suæ authoritati præferens, non nihil recessit à suo judicio. Moderamen exponit, atque expostulat idem Basilius in literis ad S. Athanasium. Rogat Romanum Pontificem ab ipso permoveri ad destinandos, qui lamentandas Orientalis Ecclesiæ turbas componant, Apostolicos Legatos, atque adjungit: "Et cum qui mittendi sunt volente Deo „advenerint, non inferant Ecclesiæ schismata, sed magis idem „sentientes quovis modo ad unitatem pertrahant, etiamsi quos„dam invenerint, qui peculiaria inter se quædam dissidii argumenta „præferant. Ne populum Orthodoxum à suis Præpositis separent, „&in multas partes dividant. Cavendum est enim,ut paci postha„beantur omnia.Et cum primis Antiochenæ Ecclesiæ medeantur:Ne „in ea sincera pars imbecillis facta Personarum respectu scindatur". Omnia satagunt pro Meletio. Rogant mitti Legatos, qui Orthodoxum Orientis populum à suis Orthodoxis Episcopis non separent, atq; ita addant schismatibus schismata, sed dispensatoriè omnia posthabeant paci, ideoqne in illis civitatibus, in quibus duos repererint catholicos Episcopos, permittant sedere utrumque, ipsos inter se Epist. 52.

ter se pacificent, & ambobus impertiant communionem Apostolicæ Sedis. Totus eorum conatus sit Evangelicum Dogma reducere ac stabilire. Et ista præsertim faciant in Antiochena Ecclesia. Inter Paulinum ac Meletium. Epistola hæc videtur non ad Damasum scripta, sed ad Liberium. Ipsam tamen, & ejus rationes attendit, exaudivit, & explevit Damasus. A suo judicio recedens tam Meletio, quàm Paulino confirmavit Episcopatum, & utrique dedit communionem suæ Sedis ac totius Occidentalis Ecclesiæ.

Lucet hoc ex Aquileiensis Concilii literis ad Imperatores, Gratianum, Valentinianum, ac Theodosium: "Antiochenæ Ecclesiæ „Episcopus Paulinus, qui semper communionis nobiscum intemeratam habuit concordiam, dissensionibus aliorum, quorum fides „superioribus temporibus hæsitabat, fertur urgeri". Omninò notatur Meletius. "Quos quidem, si fieri potest, & fides plena „commendat, ad consortia nostra optamus adjungi, sed ita ut „vetustæ communionis sociis sua Prærogativa servetur. Quorum „nobis hæc non superflüa cura est. Primo omnium, communionis societas nullam potest habere offensam. Deinde, quia „utriusque partis dudum accepimus literas, præcipuèque illorum „qui in Antiochiæ diffidebant Ecclesia. Et quidem nisi hostilis „impedimento fuisset irruptio, aliquos etiam de nostro numero „disposueramus illò dirigere, qui sequestres & arbitri refundendæ, „si posset, pacis existerent. Sed quia studia nostra tunc temporis habere effectum per tumultus publicos nequiverunt, oblatas „Pietati vestræ nostras repetimus preces, quibus hoc poposcimus, „ut altero decedente penes superstitem Ecclesiæ Jura permanerent, „nec aliqua superordinatio vi tentaretur". Hoc ipsum ad Imperatorem Theodosium scribunt S. Ambrosius & cæteri Italiæ Episcopi: "Scripsimus dudum, ut quoniam Antiochena civitas duos „haberet Episcopos, Paulinum atque Meletium, quos fidei concinere putabamus, aut inter ipsos pax & concordia salvo ordine „Ecclesiastico conveniret, aut certè si quis eorum altero superstite decessisset, nulla subrogatio in defuncti locum superstite „altero gigneretur". Epistola exstat in appendice Theodosiani Codicis. Proinde Damasus & Paulinum & Meletium confirmavit in Episcopatu, atque ita istam pacificavit Ecclesiam.

Confirmavit sub tribus conditionibus. Primò, ut Meletium, qui

qui de Ariana ſcabie non ceſſabat traduci, plena fides commendaret. Deinde, ut Paulinus, tanquam antiquus Romanæ communionis ſocius, haberet ſuam Prærogativam. Hoc eſt, licet Ordinatione poſterior, eſſet tamen loco & communi intra Thronum conſeſſu dignior & prior. Idque ideò, ut pax fieret citra offenſam veteris amicitiæ. Et hæc Paulini Prærogativa fuit non minima cura Romanæ Eccleſiæ. Tertia conditio fuit, ut ultimo ſuperſtes eſſet plenus & ſolidus Epiſcopus, & defuncti Sequela nullam attentaret ſuperordinationem. Factum hoc eſt ad quarti ſæculi annum ſeptuageſimum tertium, in Romana nonaginta trium Epiſcoporum Synodo, "qui ad audiendam cauſſam Auxentii", Ariani Mediolanenſis Epiſcopi, "exponendamque fidem in Urbe „Roma convenerunt, & ſua Acta direxerunt catholicis per Orien„tem conſtitutis Epiſcopis. Synodalis Epiſtola habet hanc ſubnotationem : " Explicit hæc epiſtola, vel expoſitio Synodi Ro„manæ, habitæ ſub Damaſo Papa, & tranſmiſſa ad Orientem, „in qua omnis Orientalis Eccleſia, factâ Synodo apud Antiochiam, „conſonâ fide credentes, & omnes ita confitentes, eidem ſuper „expoſitæ fidei ſinguli ſuâ ſubſcriptione confirmant". Omnium primus ſubſcripſit Meletius : " Meletius Epiſcopus Antiochenus „conſentio omnibus ſupraſcriptis, ita credens & ſentiens. Et ſi „quis præter hæc ſentit, anathema ſit". Eodem modo proximus poſt ipſum ſubſcripſit Euſebius Samoſatenſis. Et ſubnotatio concludit : "Similiter & alii centum quadraginta ſex Orien„tales Epiſcopi ſubſcripſerunt, quorum ſubſcriptio in authenticum „hodie in Archivis Romanæ Eccleſiæ tenetur". Tot appendices habebat Meletius. Per talem omnium ſubſcriptionem demonſtravit ſuam plenam fidem, atque ita explevit primam conditionem requiſitam à Damaſo. Et hæc omnia Dorotheus, ejus ibidem Legatus, ac tunc ex Diacono Presbyter, Pontifici authenticè perſuaſerat, atque ita plenè purgaverat Meletium. Haud dubiè adjutus à Petro Alexandriæ Patriarcha, qui aderat iſti Synodo.

Hæc Synodus non ſolummodò Arianam damnavit hæreſim; ſed etiam errores Apollinarii. Nihilominùs doloſum Vitalem, licet gradu moverit, attamen communione impertiit, aut potiùs impartiendum remiſit Antiochiam ad Paulinum. Ipſum per hunc, non per Meletium voluit admitti in communionem Romanæ Eccleſiæ.

clesiæ. Et in scriptis ad Paulinum literis adjunxit : "Fidem nostram misimus, non tam tibi, qui nobis ejusdem fidei communione sociaris, quàm his, qui in ea subscribentes, tibi, id est, nobis per te voluerint sociari". Omnes ex quavis hæresi ad fidem accessuros voluit non per Meletium, sed per Paulinum discuti, probari, atque admitti. Quod nempe penes ipsum esset Antiocheni Episcopatus Prærogativa. Hæc potestas erat una ex istius Prærogativæ portionibus. Hæc item est caussa, ex qua Paulinus laudatis Synodalibus Damasi literis non subscripsit. Isto tempore sanctus Hieronymus, hærens in Antiocheno Patriarchatu, ac ad Damasum scribens de quæstione "trium Hypostasium". admiratus est Antiochiæ esse tres Episcopos, Paulinum, Meletium, ac Vitalem. Omnes gloriantes se communicare Damaso, ac ejus Sedi. Hinc addidit aut omnes tres mentiri, aut certè duos. Non plenè capiebat dispensatoriam Damasi gratiam. Vitalis tamen omninò mentiebatur. Utpotè à Damaso admissus in communionem, sed laicam. Homo contumax perstitit se ostentare Episcopum, & hæresim palam profiteri. Lucet ex illis, quæ cum ipso egit, ac de ipso scribit sanctus Epiphanius.

Etiam tunc admissa fuit stipulatio, quam Paulino aliquando obtulerat Meletius : "Quoniam & mihi istarum ovium procurationem commisit Dominus, & tu aliarum curam suscepisti, ipsæque oves veræ pietatis communione consentiunt, Greges concordiæ vinculo conjungamus, & contentionem de Primatu dirimamus. Et cum oves communiter pascamus, communem illis ritè moderandis curam adhibeamus. Quod si Sedes contentionem gignit, ego hanc contentionem conabor à nobis repellere. Nam ponamus in ista librum Evangelii, & utrimque nos sedeamus. Quod si ipse prius è vita abiero, tu solus gregem moderaberis ; sin autem tibi illud contigerit, ego curam omnium geram". Ita affirmat in Ecclesiastica historia Theodoretus. Huic paci adfuit & intervenit sanctus Gregorius Nyssenus Episcopus, ipsamque laudat in suis epistolis. Erat Germanus Frater magni Basilii, ideòque certum est, quod constanter egerit pro Meletio. Hermias Sozomenus addit conditionem placuisse omnibus, & ab utriusque contendentis persona & Clero fuisse firmatam jurejurando. Unicum obstitisse Calaritanum Luciferum. Cujus rei fides sit penes ipsum. Rei igitur series fuit missa Ro-

L. 5. C. 4.

fa Romam per Petronium Paulini Presbyterum, & Dorotheum Presbyterum Meletii, & à Damaso confirmata. Non à generali Concilio, sed à solo Damaso.

SanctusBonifacius rectè affirmat duram hanc litem non solùm sub Meletio, sed etiam sub ejus Successore Flaviano fuisse judicatam & compositam à Sede Apostolica. Etenim post Meletii mortem neutra pars servavit pactorum fidem. Paulinus, dum se admitti ac firmari postulat in solidum Episcopum, rejicitur à Meletii Fautoribus, ac ipsi superordinatur Flavianus. A Diodoro Tharsensium Metropolita, ac Acacio Episcopo Berrheensium. Flavianus & Diodorus, Antiochenæ Ecclesiæ olim Compresbyteri, semper fuerant Paulino pertinaciter adversati. Et istam injuriam non sufferens Paulinus sibi adhuc vivo Successorem ordinavit Evagrium. Et quidem solus. Ita in Ecclesiastica Historia testatur Theodoretus. Alii tamen affirmant non nisi post Paulini mortem fuisse evectum. Utut sit, aut Paulinus aut ejus communio egit ex vetusta regula: "Frangenti fidem fides frangatur eidem". Et hinc Flavianum, utporè manifestè perjurum atque intrusum, semper ac meritò aversata fuit Romana Ecclesia. Quin & Diodorum atque Acacium pro excommunicatis habuit. Ita scribit Hermias Sozomenus. L.7.C.11. Hinc novæ atque horrendæ lites, de quibus ad Theophilum Alexandriæ Patriarcham scripsit sanctus Ambrosius: "Inter ,,hos duos", Evagrium & Flavianum, "nihil quod ad Christi pa- Epist. 9.
,,cem pertineat eligentes, gravis toto Orbe stabat discordia. Cui ,,bonæ pacis naufragio sancta Synodus Capuensis tandem obtulerat ,,portum tranquillitatis, ut omnibus per totum Orbem daretur ,,communio catholicam confitentibus fidem, & duobus istis tuæ ,,Sanctitatis examen impartiretur". Ad quæstionem decidendam Siricius Pontifex indixit Capuanam Synodum, & utrumque malè ordinatum jussit adesse. Adfuit solus Evagrius. Hinc Synodus caussam delegavit Theophilo ac ejus Synodo: "Quia hoc ve- ,,rum judicium futurum arbitrati sumus, quod neutri parti socia- ,,tâ communione aliquo favore propenderet". Romana Ecclesia, licet neutrius probaret caussam, & utrumque non propriis meritis, sed alienis dumtaxat vitiis videret niti, magis tamen propendebat in Evagrium: Quòd Paulini Successor & creatura esset, & quod ipsum imitatus invocaret auxilium Sedis Apostolicæ. Hinc Siricium Flavianus suspectum habuit, & noluit advenire Capuam.

At verò Theophilus neutri parti adhæserat per communionem, aut favoris fomenta præbuerat: Hinc Capuana Synodus ei delegavit caussam. Sub ista tamen conditione, quam illi plenè observandam inculcavit sanctus Ambrosius: "Sanè referendum arbitramur ad sanctum Fratrem nostrum Romanæ Sacerdotem Ecclesiæ, quoniam præsumimus ea te judicaturum, quæ etiam illi displicere nequeant. Ita enim tuæ consultum erit sententiæ, ita pacis & quietis securitas, si id vestro statuatur Concilio, quod communioni nostræ dissensionem non adferat, ut nos quoque" accepta "vestrorum serie Statutorum, cum id gestum esse cognoverimus quod Ecclesia Romana haud dubiè comprobaverit, læti fructum hujusmodi examinis adipiscamur". Delegatio facta est sub obligatione præviæ relationis ad Romanum Pontificem, & ab ipso accipiendæ comprobationis ante prolationem sententiæ. Ex quo lucet caduco fundamento niti Joannem Launoium, dum ex ista delegatione nititur elicere, quod Romanus Pontifex olim subfuerit generali Concilio.

Quomodò autem Flavianus huic delegationi obtemperaverit, exponit idem Ambrosius: "Cum ex his æquissimæ Synodi Constitutis speraremus jam remedium datum, finemque oblatum discordiæ, scribit Sanctitas tua iterùm Fratrem nostrum Flavianum ad precum auxilia, & Imperialium Rescriptorum suffragia remeavisse. Frustra ergò tantorum Sacerdotum fusus labor, iterùm ad hujus sæculi judicia revertendum. Iterùm ad Rescripta, iterùm vexabuntur Sacerdotes senes, transfretabunt maria, iterùm invalidi corpore Patriam peregrino mutabunt solo, iterùm sacrosancta Altaria deserentur, ut in longinqua proficiscamur: Iterùm pauperum turmæ Episcoporum, quibus ante onerosa paupertas non erat, externæ opis egentes compellentur inopiam gemere, aut certè victum inopem itineris usurpare. Intereà solus exlex Flavianus, ut illi videtur, non venit, quando omnes convenimus". Flavianus recusavit etiam Theophili Tribunal, & ab isto Capuanæ Synodi Statuto appellavit ad generalem in Oriente celebrandam Synodum, ipsam postulavit ab Imperatore Theodosio, & videtur impetrasse. Ab Apostolica Sede provocavit ad Synodum. Quod in Oriente celebrandam postulaverit, demonstrant Ambrosii verba: Transfretabunt maria". Non utique Græci, sed nos Latini Episcopi. Hinc subditur: "Ut in longinqua proficiscamur". Sed

Sed qualem & quantam reverentiam isti appellationi detulerit Siricius, audiamus à Theodoreto, summo Encomiaste ac Patrono Flaviani. Exponit, licet non plenâ fide, rei seriem, ac prosequitur : "Romani nihil horum scire cupientes, Evagrii com- L.5.C.23.
,,munionem sunt amplexati, ac Imperatoris animum contra Flavia-
,,num incitare studuerunt. Nam cum Imperatori nimis acriter in-
,,stando multum sæpè exhibuissent molestiæ, accersit eum
,,Constantinopolim, & Romam proficisci jubet. At Flavianus
,,respondet hyemem jam esse. Itaque pollicitus se ineunte vere
,,imperata facturum, in patriam revertit. Sed cum Episcopi Ro-
,,mani, non solùm Damasus ille admirabilis, verùm etiam post il-
,,lum Siricius & Anastasius, vehementiùs in Imperatorem invecti
,,essent, dixissentque eum illos, qui Tyrannidem contra se exer-
,,cere molirentur, opprimere, sed his qui per Tyrannidem Chri-
,,sti Leges evertere studerent, impunitatem concedere, eum Im-
,,perator denuò accersit, Romamque ut contendat, cogere laborat".
Affirmat Romanos Pontifices Flaviani appellationem sprevisse, habuisse pro Tyrannide ac rebellione, nec permisisse caussam divelli à suo Tribunali. Et interim Evagrium vestierunt ac posuerunt in Thronum. Ejusdem sententiæ fuit sanctus Ambrosius, Flavianum dicens exlegem.

Rem tandem post Evagrii mortem composuit sanctus Joannes Chrysostomus. Etenim à Meletio in Diaconum, ab Evagrio in Presbyterum consecratus, post hujus mortem transiit ad Flavianum, fuit illi familiarissimus, sub illo dixit Homelias ad Antiochenum Populum, & ex ejus Presbytero exaltatus est in Episcopalem Cathedram Regiæ civitatis. De ipso igitur apud Constantinopolim consecrato scribit Hermias Sozomenus : "Quamprimùm Joannes L.8. C.3.
,,ad Episcopatum pervenisset, cum Ægyptii Sacerdotes & Occi-
,,dentales adhuc cum Orientalibus dissiderent propter Paulinum,
,,& communis quædam distractio ob hoc ipsum Ecclesias per uni-
,,versum Imperium detineret, Theophilum orabat, ut in hoc si-
,,bi auxilium ferret, quo Flavianus in gratiam Romani Episcopi redu-
,,ci posset. Consensu igitur utrimque facto ad hoc negotium
,,eliguntur Acacius Berrheensis Episcopus, & Isidorus ille, cujus
,,nomine Theophilus ordinationi Joannis obstiterat. Hi profecti
,,Romam, ac Legatione pro votis functi, in Ægyptum adnaviga-
,,bant. Et hinc porrò in Syriam pervenit Acacius, Flaviano li-

„teras pacificas ab Ægyptiis & Occidentalibus adferens". Quod ipsum referunt in Dialogo de sancti Joannis Chrysostomi Actis Palladius Helenopolitanus Episcopus, & apud Photii Bibliothecam in ejusdem sancti Joannis vita Georgius Patriarcha Alexandrinus, graviter tamen labens gratiam istam fuisse factam à sancto Damaso. Facta enim fuit à sancto Innocentio. Hic ipsam prius navigare in Ægyptum, ac Theophilo placere voluit, quod Flavianus etiam hunc graviter offendisset.

Eadem de re Zachariæ, Photianæ Factionis Chalcedonensi Episcopo, ad octavam Synodum dicenti, "Flavianum Antiochiæ Pa„triarcham Romani non receperunt, sed eum Canon nullatenùs „condemnavit", atque hoc exemplo tentantis purgare schismaticam rebellionem sui Photii, reposuit Metrophanes orthodoxus Metropolita Smyrnensis: "Porrò Patriarcham Antiochiæ Flavianum re„cusabat quidem Romanorum Ecclesia suscipere, interim Pauli„num propter magni Eustatii dilectionem stabilientes, qui Prin„ceps erat eorum, qui propter Eustatium resistebant, & disjun„gebantur, ac seorsim colligebantur, non tamen & usque ad fi„nem habuerunt hanc mentem. Piissimo enim Imperatore Theo„dosio mediante acceptum reddiderunt eum, & Patriarcham ha„buerunt eum Antiochiæ, ita ut & in hoc mendaciter loquens „apparueris. Si enim usque in finem abjecissent eum, benè uti„que invenireris fuisse locutus. Si verò lite cum Paulino deten„ti restiterunt quidem propter caussam, quam dixi, deposuerunt „autem hujusmodi contentionem, & receperunt eum, frustra dixi„sti receptum fuisse Flavianum contra Romanam Ecclesiam". Labitur fuisse receptum ad mediationem Imperatoris Theodosii. Receptus enim fuit post ejus mortem sub filio & successore Arcadio.

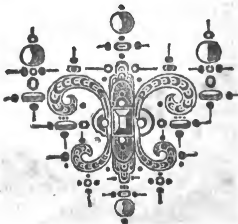
Tertium Romanæ appellationis Orientale exemplum sanctus Papa Bonifacius adducit Nectarium Constantinopolitanum Episcopum, cui ad Imperatoris Theodosii preces, factas per Legatos è Latere Episcopos atque Aulicos, Episcopalem confirmationem & communionem tandem dedit sanctus Damasus. Rectè. Quoniam Nectarii caussa erat appendix ad Romanam appellationem Maximi Cynici. Etenim Maximus non adversùs solum Constantinopolitanæ Synodi judicium, & sibi ab ipso inflictam degradationem appellavit, sed etiam adversùs promotionem sancti Gregorii Nazianzeni, ac præsertim adversùs factam pendente appel-
latione

latione superordinationem Nectarii. Lucet ex sancti Ambrosii ad præfatum Imperatorem literis, quibus affirmat Maximi appellationem fuisse admissam, & ipsum revestitum à Romana Ecclesia: "Nectarii ordinatio quem ordinem habuerit, non videmus. „Revera advertebamus Gregorium nequaquam secundùm traditio-„nem Patrum Constantinopolitanæ Ecclesiæ sibi Sacerdotium vin-„dicare". Nec tantum de factæ superordinationis vitio, adeoque de Sardicensium Canonum prævaricatione, sed insuper de alio non modico crimine agebatur in Nectarium. Pergit enim Ambrosius: "Meletio defuncto, Paulino superstite, quem in com-„munione nostra mansisse consortia, quæ à Majoribus inoffensè „ducta, testantur, contra fas atque Ecclesiasticum ordinem in lo-„cum Meletii non tam subrogatus, quàm superordinatus asseri-„tur. Atque hoc factum allegatur consensione & consilio Necta-„rii". Erant omnes gravissimæ caussæ. Et quidem Maximus Cynicus non adversùs aliquam Provinciæ, sed adversùs plenam totius Orientis Synodum provocaverat. Et ista omnia definivit solus Episcopus Romanorum.

Quartum Romanæ appellationis Orientale exemplum, hic laudatum à Pontifice Bonifacio, est proximus Nectarii Successor sanctus Joannes Chrysostomus. Eum Innocentius I. restituerat, & ad ejus caussam plenè retractandam indixerat Thessalonicensem Synodum: Et quia Theophili Patriarchæ Alexandrini, & ipsi adhærentium Episcoporum contumacia obedire detrectaverat, separavit se & omnes Latinos à communione Orientalis Ecclesiæ. Hoc enim tunc erat frœnum, quo Romana Sedes Græcorum proterviam solebat domare & frangere. Et hanc præsentem per ipsum etiam fregit sanctus Innocentius. De his enim rebus omninò scribit Bonifacius: "Ante breve tempus, id est, sub Præde-„cessore meo beatæ recordationis Innocentio, Orientalium Eccle-„siarum Pontifices dolentes se à beati Petri communione sejun-„ctos, per Legatos pacem, sicut Charitas vestra retinet, popos-„cerunt". Sancti Joannis nomen reddiderunt sacris Ecclesiarum tabulis, atque ita illum ut Canonicum, quia benè ac plenè reparatum, Episcopum agnoverunt. Ex quo lucet non sola de Dogmaticis, sed etiam de Canonicis quæstionibus Synodalia Orientalium Judicia fuisse semper per appellationem devoluta ad Apostolicam Sedem, ac per ipsam solam retractata ac definita. Bo-

nifacius rectè dixit : "Sicut Charitas vestra retinet". Etenim Rufus ad laudatam Thessalonicensem Synodum viderat ac fecerat omnia præparamenta.

Quod Illyriciana Ecclesia Romam appellare semper consueverit, apertè etiam profitetur in exhibitis Bonifacio secundo precibus Stephanus Larissæ Episcopus, Metropolita Thessaliæ : "Denique „per hoc quia venerabiles effecti ante vos, & quanti sancti il„lam Sedem habere meruerunt, corpore quidem in Romana glo„riosa degentes civitate, spiritu autem ea, quæ ritè agebantur, „omninò ornantes & trangressi, & plurimi ex corpore Ecclesiæ „ab inimicorum calumniantium violentia sunt liberati à Deo & „à venerabili Apostolica Sede". Utique omnes ad ipsam ex bonis fundamentis provocantes. Insuper edicit liberationis ac liberatricis potestatis radicem : "Ergò nec tu ipse, sanctissime Pa„ter, me multis circumdatum malis, & ad Deum solummodò „atque vestram Paternâ consuetudine Pietatem respicientem, ha„bebis despectui. Quoniam nullus Ecclesiasticus ordo illam „vestram, quæ à Salvatore omnium & primo Pastore vobis est „collata, potest præcellere potestatem. Exiguum est vel hu„mile, in quo non Providentia vestra respicit". Affirmat istam potestatem non à Sardicensi aut alia esse Synodo, sed ab ipso Christo Domino, qui eam sancto Petro dedit transfundendam in Successores.

CAPUT

CAPUT XXXIV.

Adducuntur varia Romanarum ex illyrico appellationum exempla.

Rimum exemplum sit Perigenes Corinthi Episcopus, Metropolita Helladis. Hic Corinthi natus ac renatus, necnon in ejusdem Ecclesiæ Clero existens à prima ætate, nescio quomodo fuit electus & consecratus Episcopus ad Patrensem Ecclesiam. Ast ipsum "Civitate suâ Patrenses populi unitæ „contradictionis voce arcuerunt" Hinc juxta Antiochenum Canonem permansit Corinthi, solo honore Episcopus. Intereà moritur Episcopus Corinthiorum. Hinc ista ipsum postulavit Ecclesia. Verùm quod quosdam quasi de translatione moveret scrupulus, relata fuit res ad Bonifacium primum Pontificem: Et hic ipsum post maturum examen admisit. Et rectè. Etenim quod istiusmodi à sua, ad quam consecrati, civitate per injuriam rejectos, & nunquam admissos Episcopos in aliam incardinari Ecclesiam permiserit Apostolica disciplina, docet non sola Antiochena Synodus, sed & perpetua omnium gentium consuetudo. Ista incardinatio nullatenus est translatio. Nihilominus Com-Provincialium aliqui sunt aversati Perigenem, & paraverunt convenire ad Synodum, ac definire quæstionem. Et videntur non solummodò adversùs formam, sed aliquid etiam habuisse contra materiam. Nec ipsos deterruit Regula per Eulalium Syracusæ Episcopum laudata apud quartam Symmachi Pontificis Synodum: „Quod si cujuslibet Provinciæ Sacerdotes, intra terminos suos „Concilio habito, quidquam sine Metropolitani sui authoritate „tentaverint, irritum esse debere sancti Patres sanxerunt". Utique Nicæni Patres in suo quarto Canone. Nec item Regula vetans Præpositum judicari à subditis. Etenim censuerunt Perigenem esse intrusum, & proinde adhuc vacare Sedem, ideo-

que

que imitari crediderunt secundæ Mœsiæ, ac secundæ Syriæ Episcopos, qui ad Leonis Augusti jussum sine Metropolita convenerunt, & suum Synodale Judicium ediderunt de creatione Timothei Æluri & authoritate Chalcedonensis Concilii. Hinc Perigenes sibi metuit, ideoque provocavit ad Papam Bonifacium, supplicans auxilium, de quo Dominus ad Petrum: *Confirma Fratres tuos.* Et ipsum exaudivit Pontifex, & ad Rufum Thessalonicensem Episcopum, suum in Illyrico Vicarium scripsit: "Ad Synodum, quæ dicitur illicitè congreganda de caussa „Fratris nostri & Co-Episcopi Perigenis, cujus sctipsimus sta„tum nullà posse penitùs ratione turbari, talia Scripta direxi„mus, quibus universi Fratres intelligant primò convenire se „citrà conscientiam tuam minimè debuisse. Deinde de nostro „non esse Judicio retractandum". Affirmat istam Synodum illicitè congregandam, & fore Attentatum, ideoque Perigenis dignitatem jubet esse stabilem, & à nullo vexari.

Ista Synodus videtur indicta per authoritatem Attici Episcopi Constantinopolitani, ideoque habuisse audaciam attentandi in proprium ab Apostolica Sede confirmatum Metropolitam. Perigeni adversantes Episcopi videntur adhæsisse nuperæ legi, quâ Imperator Theodosius Orientale Illyricum Apostolicæ Sedi abstulerat, & transcripserat in Patriarchicam Potestatem Constantinopolitanæ Cathedræ. Præfati Episcopi ex hac lege videntur censuisse Bonifacium Pontificem dixisse jus extra Territorium, ac proinde sententiam esse nullius ponderis, ideoque reclamasse ad Atticum. Hoc penitus suadent hæc Bonifacii verba: "Quis „certè Antistitum, ut Fratrum conveniret turba, præcepit, „lectis Epistolis nostris"? Hoc est, Quis Antistes cognitis & lectis nostris pro Perigene literis habuit authoritatem convocandi Synodum, & nostrum Judicium retractandi? Pergit Pontifex: "Quoniam locus exigit, si placet, recensete Canonum „sanctiones, reperietis quæ sit post Romanam secunda Sedes, „quæve sit tertia. A quibus ideò ita rerum videtur ordo di„stinctus, ut se Ecclesiarum Pontifices cæterarum, sub uno „tamen eodemque Sacerdotio, habere cognoscant, quibus cha„ritate servatâ propter Ecclesiasticam disciplinam debeant esse „subjecti. Et quidem hæc sententia Canonum à vetustate du-

ravit

"ravit, & nunc uſque Chriſto noſtro favente perdurat. Nemo "unquam Apoſtolico Culmini, de cujus Judicio non licet retra-"ctari, manus obvias audacter intulit, niſi qui de ſe voluit "judicari". Hæc omnia palam diriguntur in Epiſcopum Conſtantinopolitanum. Affirmant ipſum non eſſe Patriarcham, nec Illyrici, nec ullius gentis, ideoque hæc omnia ejus Acta eſſe novitatem & audaciam. Etenim Eccleſia non habet niſi tres Patriarchales Sedes: Inter quas cuncti norûnt non eſſe Cònſtantinopolitanam. Affirmant omnes tres Romanæ ſubjici, & judicare non poſſe de ejus Judicio, ideoque longè minus poſſe Conſtantinopolitanam, quæ non eſt aliud quàm ſimplex Parochia in Provincia Europæ. Ita Pontifex ſubnervavit iſtam Corinthiæ Provinciæ Synodum, & provocantem ad ſe Perigenem ſtabilivit adversùs Attici violentias. Et hinc diſcimus, quod olim appellari conſueverit non ſolummodò adversùs latam, ſed etiam adversùs ferendam à Synodis ſententiam.

Secundum Romanæ ex Illyrico appellationis exemplum eſt Perrevius Theſſalæ Provinciæ Epiſcopus, de quo laudatus Papa Bonifacius in literis ad Rufum Theſſalonicenſem: "Perrevii Co-Epiſ- Epiſt. 8.
"copi negotium, cujus nobis libellus ab eodem deſtinatus fe-"cit indicium, cui Con-Sacerdotes ſui moleſti nimis eſſe dicun-"tur, ita ut eum Eccleſiâ ſuâ crederent eſſe pellendum, dili-"genter audire tuam volumus Charitatem, conventis ſupra di-"ctis Co-Epiſcopis noſtris, quorum ſe vim ſuſtinere deplorat. "Tunc demùm, ut intelligant ſi quid à ſe factum eſt contra "conſuetudinem, prius eſſe caſſandum, omnibus veſtigatis ad "nos tua Charitas referre maturet, quatenùs prolatum à tua "Fraternitate judicium ſententiâ noſtrâ valeat roborari". Juxta Sardicenſes Canones cauſſæ hujus retractationem delegat Rufo ſuo Vicario, attamen cum onere ad ſe referendi omnia. Et adjungit: "Sanè in epiſtola Theſſalis Fratribus deſtinata id à "nobis ſcriptum volumus recogonſcas, Pauſianum, Cyriacum, "& Calliopum à noſtra communione penitùs ſubmovendos, ita "ut remedium ſolum interventionis tuæ gratiam ſe habere cog-"noſcant. Maximum autem, quem malè tua Charitas retu-"lit ordinatum, in totum Sacerdotii cenſemus honore pri-"vandum".

Hic eſt omninò ille Perrevius, qui adfuit Epheſino Conci-

 lio,

lio, isthìc appellatus Pharmaliensis Episcopus, itemque Episcopus saltuum Thessalonicensium. Videtur esse unus & idem. Nempe erat nullius speciatim civitatis, sed totius Regionis Episcopus, qualis in Italia est Episcopus Sabinensis. Perrevius videtur à Rufo Vicario, aut certè ad ejus mandatum fuisse consecratus, at verò Pausianus, Cyriacus, & Calliopus videntur per Attici Constantinopolitani authoritatem superordinasse Maximum. Et uti Perrevius Romam, ita cum suis intrusoribus Maximus videtur provocasse Constantinopolim. Hos enim
Epist. 9. Pontifex notare videtur in sequenti ad Thessaliæ Antistites epistola: "Audio Episcoporum quosdam, Apostolico jure contempto, novum quidpiam contra Christi propriè Præcepta tentare, cum se ab Apostolicæ Sedis communione, & ut ita dicam veriùs, potestate separare nituntur, eorum petentes auxilium, quos Ecclesiasticarum Sanctio regularum majoris esse non dedit potestatis". Hoc est, appellantes ad eum, cui sacri Canones nullum dant præ-eminentiæ locum, quem jubent esse simplicem Heraclæensis Metropolitæ Suffraganeum. Et hinc Perrevius prævaluit. Maximus fuit ejectus. Ejus Ordinatoribus nulla fuit veniæ spes, nisi per reditum ad Vicarii obedientiam, illiusque apud Pontificem preces pro pœnitentibus.

Tertium Romanæ ex Illyrico appellationis exemplum est Felix, nescio cujus in nova Epyro Sedis Episcopus, de quo ad totius istius
Epist. 13. Diœcesis Episcopos scripsit sanctus Celestinus Pontifex: "Nunc Dyrrachenæ Provinciæ caussa nos monuit, ubi quorundam accusantium factione Frater & Co-Episcopus noster Felix, si non nostra intervenisset diligentia, fuisset oppressus". Videtur non oppressus, sed dumtaxat fuisse opprimendus, ideòq; non à lata sententia, sed provocasse adversùs ferendam. Ad instar Perigenis. Celestinus adjungit: "Nullus" Illyrici Metropolita "usurpet eodem", Thessalonicensi Vicario, "inconscio commissam illi Provinciam; colligere, nisi cum ejus voluntate, Episcopos non præsumant". Existimo legendum: Per com-
Epist. 8. missam illi Provinciam colligere Episcopos non præsumat. Quod ipsum Bonifacius scripsit ad Rufum. Dyrrachiensis Metropolita hanc à Vicario dependentiam censuit suæ dignitati & quarto Nicæno Canoni adversam, ideoque Felicem judicaturus suo arbitrio convocavit Synodum, & Rufi reclamationem contemsit.

sit. Hinc Felix provocavit ad Celestinum, & exauditus impetravit suspendi Synodum, atque ita à damnationis periculo liberari. Ista porrò dependentia, licet videatur, non adversatur Nicænis Canonibus. Etenim sextus Canon firmavit Ægyptiacæ Diœcesis consuetudinem, in qua nullus Metropolita, sed solus Patriarcha potuit celebrare Synodos. Hinc ex omni Ægypto nullam reperias, nisi Alexandrinam. Idem Canon sanxit Patriarchicam Ægypti potestatem procedere ad normam Romanæ. Proinde Romani Pontifices, dum Illyrici Metropolitis imposuerunt istam dependentiam, non læserunt istos Canones. Et impositio habuit justas rationes. Etenim Constantinopolitani Episcopi insidiabantur istis Provinciis, & inter ipsarum Episcopos hinc inde habebant suos fautores. Hinc ad præcidendas Factionum technas Apostolica Sedes Metropoliticam isthic potestatem circumcidit, & nullam permisit ab ipsa celebrari Synodum sine conscientia & prævia facultate Vicarii.

Quartum Romanæ appellationis exemplum, à Sixto tertio Pontifice laudatum in literis ad sanctum Proclum Constantinopolitanum Episcopum, licet ex Illyrico non sit, spectat tamen ad ipsum, utpote adductum ad Proclum divertendum ab invasione istius Diœcesios. Ad cohibendas ejus manus à Juribus Romanæ Ecclesiæ. Exemplum est Idduas Smyrnensis Episcopus, qui inter cæteros Patres adfuit Ephesino Concilio, adhæsit sancto Cyrillo, ac Primati & Metropolitæ suo Memnoni, & cum ipsis damnavit Nestorium. Defuncto Memnoni in Episcopatum successit Basilius, qui nescio qua de caussa damnavit Idduam. Et hac de re Sixtus scribit ad Proclum: "Habes recentissimum nuper „habitæ actionis exemplum Fratris nostri Idduæ, circa quem Fra„ternitatis tuæ decrevimus judicium custodiri, cognitioni tuæ fa„cere nolentes injuriam, cum ejus intentionem justissimam inno„centiâ tuereris". A Basilio ac ejus Synodo damnatus Idduas appellavit ad Proclum, & hic cassavit illius judicium, ac Idduam declaravit innocentem atque justissimum. Hinc aut Basilius, aut potiùs Idduæ accusator, vel quivis Adversarius denuò appellavit ad Sixtum: Et hic probavit & stabilivit datam à Proclo sententiam. Quæ res Proclo haud dubiè fuit longè gratissima. Ita enim rapina, quam in Asiaticam Diœcesim sanctus Joannes Chry- Epist. 16.

Xx 2 sostomus,

sostomus, Procli Magister, inchoaverat, & Successores continuarant, probabatur & confirmabatur per Sedem Apostolicam. Quare certum est Sixtum non recta hic egisse. Etenim omnes istas Constantinopolitanorum Antistitum rapinas, licet confirmatas à Chalcedonensi Synodo, exsufflavit & projecit proximus Sixti Successor magnus Leo, ejusque fundatissimum judicium Successores sunt constanter prosecuti. Nempe suis Illyrici Diœcesibus à Proclo Xixtus metuebat. Legem, quâ ipsas ab Attico circumscriptus Theodosius transtulerat in Patriarchicam potestatem Constantinopolitani Episcopi, licet jam ex Honorii mandato circumductam, resuscitare voluit Proclus, aut certè de ista machina fuit suspectus. Hinc ipsum multis laudibus demulcet Sixtus, suum in ipsum profitetur affectum, & hunc affirmat non stare in verbis, sed jam frequenter exiisse in opera. Præsertim in opus, quod datam pro Iddua à Proclo sententiam nuperrimè confirmaverat. Promittit tres Autocephalas Diœceses Proclo citra contentiones dimittere, atque ita suadet & rogat ipsum cessare à quovis tentamine in Provincias Illyricianas. Qua in re manifestum est Sixtum non esse usum Apostolico pectore.

Quintum exemplum est Stephanus Larissæ Episcopus Metropolita Thessaliæ. Hic juxta antiquam consuetudinem fuit in sua civitate consecratus à suis Suffraganeis: Ab Eustatio Gomfiensi, Elpidio Thebano, ac Stephano Laminensi. Probianus Demetriadæ Episcopus dixit consuetam Orationem Encomiasticam, & ipsam implevit eximiis elogiis. Consecratio facta est ad præviam confirmationem Thessalonicensis Vicarii. At ecce statim post præfatus Probianus, Demetrius Sciatensis, & quidam alii ejusdem Provinciæ Episcopi, unà cum Anthonio Larissenæ Ecclesiæ Presbytero adscenderunt Constantinopolim, & apud Epiphanium Patriarcham accusarunt Stephanum de pluribus, præsertim de rebellione adversùs Constantinopolitanam Ecclesiam, & postularunt ad degradationem. Etenim Epiphanius mortuam ac sepultam legem, quâ Imperator Theodosius Orientalis Illyrici Ecclesias transcripserat in Patriarchale jus Regiæ civitatis, exhumare ac resuscitare studuit, atque non modice conturbavit Ecclesias. Quin Imperator Justinianus magnis beneficiis Ecclesiam cumularit, nemo possit inficiari. Attamen etiam plures ei intulit violentias. Ipsarum non minima est, quod istam legem rescripserit in suum Codicem, atque ita voluerit vivificare. Hinc

Hinc Epiphanius istam accusationem admisit tanto impetu, ut nullâ accusantium probatione, nec Canonicâ evocatione usus, alios Provinciæ Episcopos ac Ecclesiæ Clerum à Stephani obedientia & communione suspenderit, nec ipsi cibos aut alia necessaria permiserit ex Ecclesiastica substantia ministrari. Ipsum suspendit ab officio ac beneficio. Et invitum jussit deportari Constantinopolim. Sibi exhiberi etiam jussit præfatos ejus Consecratores. Nempe prætendebat Consecrationem sine sua prævia confirmatione non potuisse fieri, ideòque ipsorum crimen non indigere probationibus, sed esse manifestum. Et quidquid ad Apostolicam Sedem reclamaret Stephanus, affirmans Illyrici Ecclesias non ad Constantinopolitanum, sed pertinuisse semper ac etiamnùm pertinere ad Romanum Patriarchatum, nullatenùs fuit auditus, sed judicatus est delictis accumulare delicta, atque ideò fuit tractatus pessimè, ac tandem à collecta ex advenis Episcopis Synodo degradatus. Audiamus ipsum Stephanum, in suæ appellationis libello perorantem ad Bonifacium secundum Pontificem: "Cum „igitur nihil approbatum de me fuisset, nec ulla esset Canonicæ „ultionis culpa digna inventa, sententiam protulerunt, & con„demnantes me à Sacerdotali Officio suspenderunt, cum me con„stet non dimissum fuisse pro meis pleniùs partibus allegare, sed „& petenti aliqua meæ caussæ profutura ostendere non esse per„missum. Quapropter supplicabam, ut non ante sententia dice„retur, quam quæ acta sunt ad vos beatissimos referrentur, ut „inde vestra caussæ discussio servaretur. Quod dictum magis eos „adversùm me ampliùs incitavit, putantes de sacrarum Ecclesia„rum Regiæ Urbis jure aliquid minui, quod ego Apostolicam „vestram Sedem visus sum nominasse. Etenim dixi, quia „authoritas Sedis Apostolicæ, quæ à Deo & Salvatore nostro est „summo Apostolorum data, omnibus sanctarum Ecclesiarum pri„vilegiis antecellit: In cujus confessione omnes Mundi acquies„cunt Ecclesiæ. Sententiâ igitur lectâ justam denuò vestram au„dientiam imploravi, apud quam nulla cujuslibet disceptatio ve„stram potest disturbare justitiam, sed timor Dei qui inest in vo„bis, ipse unicuique facit per vos sua jura restitui.

Notanda sunt verba: "Supplicabam ut non ante sententia di„ceretur, quam quæ Acta sunt ad vos referrentur, ut inde vestra „caussæ discussio servaretur". Stephanus supplicabat, ut Epipha-

nius, dum Romanæ Sedis & Thessalonicensis Vicarii jura volebat invadere, saltem fixos huic ab ista limites non excederet. Etenim iste Vicarius sine prævia ad Romanum Pontificem relatione, & ante acceptum illius Rescriptum non poterat Episcopos degradare. Hoc opus erat ex reservatis. Hinc ista supplicatio offendit gravissimè. Epiphanius enim per istas Ecclesias nequaquam Apostolicus Vicarius esse prætendebat, sed authenticus Patriarcha. Hinc censuit Stephanum nominando Apostolicam Sedem impingere in jura Constantinopolitanæ Ecclesiæ. Epiphanius ab Acaciano schismate plenè recesserat, plenamque Romanæ Ecclesiæ obedientiam fuerat juxta præscriptum & transmissum à Pontifice Hormisda libellum solemniter professus, ideòque nullatenùs circa Papalem exorbitabat potestatem, sed dumtaxat circa Patriarchalem. Et hinc undecumque auxilia sibi exquirens Stephanus tandem transivit ad Papalem: "Authoritas Sedis Apostolicæ, quæ à Deo & „Salvatore nostro est summo Apostolorum data, omnibus sancta„rum Ecclesiarum privilegiis antecellit". Supplicavit Epiphanio, ut si Patriarchalia Romanæ Ecclesiæ jura non vereretur invadere, violentas manus saltem cohiberet à Papalibus: Quod non humana, sed Divina essent, & quod ad ipsa etiam ante sententiam posset provocari. Quod omnium Ecclesiarum quibuscumque privilegiis antecellerent, ideòque interjectis ad ipsa provocationibus etiam Patriarchæ deberent deferre reverentiam, & audientiæ locum reservare: Magni ponderis sunt verba sequentia: "In cujus con„fessione omnes Mundi requiescunt Ecclesiæ".

Interim Epiphanius ad omnia clausit oculos & aures. Quare Stephanus post recitatam sententiam denuò appellavit ad Pontificem Bonifacium. In appellationis instrumento enarrat Epiphanii in se violentias, & concludit: "Deprecor igitur vos, misereminì „homini humili & extenuato animo, adjuvate me per gratiam, „quæ vobis à Domino est collata. Si enim & alia peccata di„mittere potestatem à Dei Verbo percepistis, quantò magis habe„bitis potestatem in his, quæ adversùs me acta atque decreta sunt? „Tibi enim derelictus est pauper, pupillo tu eris adjutor. Quia ego „ab omni humana spe derelictus esse cognoscor". Profitetur Romanas appellationes esse non à Sardicensi Synodo, sed à Dei Verbo: Esse partem Celestium Clavium, quas Dominus dedit Apostolo Petro. Etiam in aliis ad Pontificem literis habet: "Supplico vobis,

„co vobis, si qua est Dei misericordia, si qua pietas, si qua di-„lectio, transite, & hic ipsum in Sancto Spiritu, secundùm bea„tum Apostolum, auxilium mihi ferentes, vestri & vestrorum il-„lius beatæ Sedis Decessorum recordantes, quia nullum unquam „ab aliquo injustè noceri passi sunt". Profitetur has appellationes esse antiquissimum, ac semper securum omnibus afflictis refugium. Et hascè literas Romam misit per Theodosium Echiniensis Ecclesiæ Episcopum. Et adjungit rationem, cur ipse non accesserit: "Cum relecta fuisset sententia, mox in custodiam Dei amatori„bus sacræ Ecclesiæ Defensoribus datus sum. Sed aliqui Deum „timentes, & meam miserantes miseriam, quod essem undique „destitutus, in sua fide susceperunt, multam pro me quantitatem „pecuniæ promittentes quia non recederem, sed observaturum me „esse in Regia civitate. Hunc habentes magnoperè tractatum „omnes, qui adversùm me ista consignaverunt, ut non possem „ad vestigia vestræ Beatitudinis convolare, & pro Dei mandato „aliquam misericordiam à vobis percipere". Hasce literas Theodosius Pontifici obtulit in "Consistorio". Hæc est Papalis Consistorii prima memoria. Res haud dubiè est longè antiquior.

Huic appellationi se adjunxerunt Elpidius Thebanus, Timotheus Cæsaræensis, & Stephanus Laminensis Episcopus. Quorum duo Stephanum consecraverant. Quare sibi cum illo metuebant eadem. Hinc & suas literas tradiderunt communi Legato Theodosio. Exponunt iniquam sui Metropolitæ degradationem, ac Epiphanii de invadendis Illyrici Ecclesiis pravum animum, & concludunt: "Pro His & vestram appellamus Beati„tudinem, & Apostolicam Sedem, & per eam ter beatum Pe„trum, atque sanctæ Ecclesiæ primum Doctorem Christum Do„minum nostrum audire & adorare credimus, sperantes ut „miserorum hominum petitionem, quam cum anima tribulatione „& doloribus plena porreximus, minimè despiciatis, sed ista con„grua emendatione corrigentes, rebus istis succurrentes, remedium „dare dignemini". Et infra: "Quia si non Dei misericordia & „vestra juvamina nos prævenerint, tertius & quartus nuncius si„milia deportans veniet. Quia non usque ad Stephanum Dei A„matorem eorum conquiescit intentio, sed & aliis plurimis ista fa„cient, & non ante quiescent, quam ut ad effectum desideria sua „perducant". Per hujusmodi rapinas ac violentias Byzantina Ecclesia,

clesia, in Europæ Provincia sub Heracleensi Metropolita vulgaris Parochia, pedètentim crevit in Patriarchatum. Tres isti Episcopi profitentur Romanam appellationem esse singularem reverentiam sancti Apostoli Petri, ac adorationem Christi Domini. Quia nempe est hujus Institutum.

Quid Bonifacius Pontifex circa hanc appellationem egerit, ignoramus. Posterior Synodalium Actorum pars periit aut latet. Interim dubitandum non est, quin Epiphanium compescuerit, reparaverit Patriarchalia suæ Ecclesiæ Jura, & Stephanum suo Throno restituerit. Etenim Romana Ecclesia in istis Juribus firma permansit usque ad novas rapinas Imperatoris Leonis Isauri. Aliquid documenti nobis reliquit Agapetus Pontifex. Etenim omninò videtur hic esse ille Stephanus, de quo scribit ad Imperatorem Justinianum: "Unde de Stephani Episcopi Persona & caussa non „credatis alicujus nos studio defensionis impelli. Absit à quorum„libet mentibus Christianis, ut in quacumque Persona aut inno„centiam redarguant, aut crimen absolvant. Sed universa, quæ „Sedis Apostolicæ super hac sunt parte Dispòsita, illo semper stu„dio manaverunt, quæ Principatui B. Petri vos quoque cupitis per omnia reservari. Scilicet ne in his, qui Sedis ejus Audientiam postu„lassent, speratâ ipsius reverentiâ, alterius sententia proveniret. „Et ideò quia Clementia vestra salubriter offerre dignata est, ut „à Legatis nostris omne negotium tractaretur, hanc operam his, „quos incontinenti dirigimus, Deo authore mandamus, ita ta„men ut jam nunc communione nostra vir Religiosus Achilles pro „vestra jussione debeat gratulari". Epiphanius Bonifacii pro Patriarchalibus Apostolicæ Cathedræ juribus Sancita omninò admiserat: Quia nempe etiam Imperator Justinianus, meliora edoctus à Pontifice, Principatui beati Petri volebat illa reservari. Attamen Stephanum noluit recipere in Sedem, affirmans criminosum, ideoque ab ipso circumventum fuisse Bonifacium. Addidit defensionis, quâ nempe Romani Pontifices sua jura zelabantur, studio reparatum. Hoc Agapetus purgat, additque nec à se crimen absolvi, nec ab Epiphanio potuisse aut debuisse redargui innocentiam. Quare post Bonifacii mortem quæstio rediit ad tribunal Agapeti. Et hæc utrimque audiens Justinianus hæsit, ideoque rogavit retractari caussam per Papales Legatos, ex alia caussa venturos Constantinopolim. Et Papa assensit. Legati isti sunt

Sabinus

Sabinus Canusinus, Epiphanius Asculanus, Asterius Salernitanus, Leo Nolensis, ac Rusticus Fesulanus Episcopus. Qui etiam cum ipso Papa manserunt Constantinopoli, & post ejus mortem adsederunt Synodo Mennæ Patriarchæ, executi sententiam Agapeti contra Phseudo-Patriarcham Anthimum. Et hinc discimus Legatos istos non propter Anthimum ivisse in Regiam civitatem. Iverunt enim adhuc vivente Epiphanio.

In eàdem ad Justinianum epistolâ Agapetus nos docet & aliam Romanam ex Illyrico appellationem, pergens de memorato Achille: "At verò de Sacerdotio perfruendo, cum ad nos universa, quæ „Legati nostri cognoverint, plenissimâ eorum fuerint relatione „perlata, consideratis sanctorum Canonum Regulis, quas servari „præcipitis, sequenda firmiùs censebuntur. Quod autem Clemen„tia vestra Fratris & Co-Episcopi nostri Epiphanii dignata est ex„cusare personam, quia in prædicti Achillis consecratione vestra „potiùs jussio, quam illius ordinatio prævenisset, credimus quod „& ipse cognoverit jure culpatum, qui præter alia quæ deliquit, „hoc certè excusare vix poterit, quod tam piissimo & Clemen„tissimo Principi, beati quoque Petri privilegia defensanti, non „vel opportunè suggesserit, quid in hac parte Sedis Apostolicæ re„verentiæ deberetur". Epiphanii delicta huc usque ignoravimus. Ea addidicimus ex Bonifacii secundi Pontificis Romana Synodo, publicata per Dominum Lucam Holstenium. Fuerunt excessus in Illyricum: In Patriarchalia isthìc jura Romanæ Ecclesiæ. Epiphanius itaque sola istorum Episcoporum præviâ confirmatione non contentus invasit etiam consecrationem. Et quò obtineret, à circumscripto Justiniano extorsit sacram jussionem. Ejus vigore consecravit nescio cui Provinciæ & civitati Achillem. Hic possit fuisse unus ex quatuor Schytiæ Monachis, qui tria famosa Capitula detulerunt ad Hormisdam Pontificem, & ipsorum Apostolicam approbationem tandem obtinuerunt à Joanne secundo. Erant enim grati & Justiniano & Epiphanio. Quisquis fuerit, Metropolita aut Thessalonicensis Vicarius non dormiit: Intrusum hominem Synodaliter excommunicavit ac degradavit. Et ille Romam accessit cum Regiis literis, quæ omnem excessum ab Epiphanio transferebant in Principem, allegabant simplicitatem & circum scriptionem, reparabant jura Romanæ Ecclesiæ, & Achilli veniam, communionem, & gradum ex gratia supplicabant. Ve-

rum Agapetus intellexit machinam: Propter Imperatoris preces Achilli communionem reddidit, gradûs caussam jussit pleniùs retractari per suos Legatos. Adducere possim etiam Joannis Nicopolitani Episcopi, per veterem Epyrum Metropolitæ, Thomæ, Nicostrati, & alterius Joannis ad Hormisdam, aliorumque in Illyrico Episcoporum ad alios Pontifices appellationem: Verùm adducta exempla abundè sufficiunt.

Scio omnia hæc exempla esse Innocentio primo posteriora, ideoque forsan futurum, ut Domini Petri de Marca Symmystæ eis obstrepant, & conentur rodere. Sed sine fundamento. Etenim omnia haud-quaquam sunt prima sui generis, sed ferè singula clamant ad antiquam consuetudinem. Hinc repeto Sardicenses Canones esse in Illyrico conditos, & à Gaudentio Illyriciano Episcopo postulatos, ideoque de perpetua ipsorum isthic observantiâ non posse dubitari. Quid memoro solum Gaudentium? Ipsius Sardicensis civitatis Episcopus Protogenes fuit Hosii Præsidis in omnibus adjutor, uti sancto Cyrillo in Ephesina Synodo Memnon Ephesius. Hinc uti omnem suam rabiem Joannis Antiocheni Factio non solùm in istum, sed & in hunc profudit, ita & Eusebianæ Factionis Philippo-Politanum Conventiculum omnes sui furoris habenas laxavit non in solum Hosium, sed & in Protogenem. Et hoc ob Romanas appellationes, ob probatam & stabilitam, quam Julius Pontifex fecerat, sancti Athanasii, Marcelli Ancyrani, aliorumque Orientalium, qui Romam appellaverant, Episcoporum restitutionem. Et ob susceptos alios appellantes. Non ob aliam caussam. Audiamus verba Conventiculi: "Cum venissemus Sardicam, didicimus in media Ecclesia „Athanasium, Marcellum, & alios sceleratos Concilii" Orientalis „sententiâ pulsos, & meritò singulos pro suis facinoribus prædam„natos, cum Hosio & Protogene sedere simul, & disputare, & „quod deterius est, Divina celebrare mysteria. Protogenes Sar„dices Episcopus non confundebatur communicare Marcello Hæ„retico, cujus & Sectam & reprobum sensum propriâ voce ipse „damnaverat". Exponunt propositas à se circa Athanasii caussam conditiones, & pergunt: "Hanc optionem à nobis propositam „Hosius & Protogenes suscipere timuerunt. Immensa autem con„fluxerat Sardicam multitudo sceleratorum omnium ac perditorum. „Et eos omnes secum collectos habuerunt Hosius & Protogenes, eosque

„eosque honorantes, nos Sacerdotes Dei despiciebant, quia nec „ipsi volebamus talibus aliquando conjungi". Hi scelerati & perditi erant Orthodoxi Episcopi & Clerici, qui per Factionem istam degradati Romam appellaverant, & à Julio Pontifice revestiti erant Sardicam missi ad plenam suæ caussæ retractationem. Sua in ipsos judicia illi volebant esse suprema, ideoque per Julium non potuisse eos revestiri. Hinc concludunt: "Nos enim omninò illis", Hosio & Protogeni, "communicare noluimus, nisi eos, quos damnavimus, projecissent, & dignum honorem Concilio Orientis „tribuerent". Hac de caussa fugerunt Philippopolim, & illic Hosium ac Protogenem, uti quinti Nicæni Canonis prævaricatores, in libri sui capite condemnaverunt.

Sardicensi Concilio etiam adfuit Ætius Thessalonicensis Archi-Episcopus: Et Canonibus non solummodò subscripsit, sed & Illustri suæ civitati obtinuit illustre privilegium. Insuper ipse successit Eutychiano ac Museo, qui de ista Cathedra litigaverant, & ob utriusque electionis vitium fuerant ambo extrusi. Dubitandum non est, quin istam litem aut alterius aut utriusque appellatio Romam devolverit, atque ita ipsam diremerit sanctus Julius. Nam & litis reliquias absolvit Sardicensis Synodus: Haud dubiè ex mandato ejusdem Julii. Legitimus Ætii Antecessor fuit magnus ille Alexander, qui Tyriæ Synodi Actis præsens se constanter opposuit, & sanctum Athanasium adjuvit in omnibus, etiam in Romana appellatione. Hinc enim idem Athanasius ejus literas suis Apologiis inseruit, exinde apud totam Ecclesiam contestans & firmans suam innocentiam. Hæc omnia altissimè clamant Romanas appellationes etiam ante primum Innocentium semper viguisse in Illyrico: Haud dubiè illic traditas & fundatas à sancto Apostolo Paulo.

CAPUT XXXV.

Quomodo circa Romanas appellationes egerit magnus Gregorius?

E magni Gregorii circa Romanas Gallicanæ Ecclesiæ appellationes Actis Dominus Petrus de Marca hæc scribit: "Gallicanam Ecclesiam
L.7.C.18. „Gregorius haud aliter tractavit, quam Africanam. Jussit enim, ut caussæ Gallorum in „Conciliis Gallicanis definiantur, ut statim ostendam". Et infra adducit Leonis quarti ad minoris Britanniæ Episcopos, & Gregorii quarti ad Gallicanos Antistites circa Aldrici Cenomanensis Episcopi causam literas, & prosequitur: " Hæ duæ constitutiones contrariæ erant Canonibus,
Cap. 21. „in duobus capitibus. Tum ex eo, quod jubent, ut si Episcopus accusatus appellet à Synodo Provinciæ ante judicium, vel „si primam causæ suæ cognitionem à Romano Pontifice suscipi „postulet, litis instructione supersedeatur, donec Papa statuerit, „quid sequendum sit. Tum etiam quod arbitrio suo reservent, „an Episcopus in Urbe Româ judicandus sit, an verò dimittendus „in Provinciam, illic judicandus coram Legatis Sedis Apostolicæ. „Quod sumptum ex more usurpato à Gregorio magno. Qui tamen Gallias & Africam distinguebat ab aliis Provinciis, & cum „eis diverso prorsùs modo se gerebat, qùam cum aliis".

Errores varii. Primus est, quod quartus Gregorius & quartus Leo sanxerint contraria sacris Canonibus. Secundus est, quod istud ipsum fecerit magnus Gregorius: Quod usurpaverit, & quod suas usurpationes transfuderit in Successores. Est non levis in tantum Pontificem, ac in non minimos ejus Successores injuria. Etenim non ipsi soli, sed omnis sub cœlo Ecclesia sacros Canones sic semper intellexit. Quantus sacrorum Canonum Doctor & custos fuerit venerandus & magnus ille Gregorius, quis possit ignorare? Certè sancti Pauli Apostoli Prophetiam, quæ nobis prædixit in periculosis novissimorum dierum temporibus futuros homines Parentibus

rentibus inobedientes, ſanctus Auguſtinus intellexit de denegandâ obedientiâ ſanctis Eccleſiæ Patribus. Tertius error eſt, quod magnus Gregorius Gallicanam Eccleſiam circa Romanas appellationes non aliter tractaverit, quam Africanam. Etenim quo ſuarum epiſtolarum aut aliorum Scriptorum loco æquiparavit iſta illarum Eccleſiarum jura aut conſuetudines ? Nec apicem adduxeris. Attamen Dominus Archi Epiſcopus errando prædicat verum. Etenim magnus Gregorius ſuæ ſanctitatis ac prudentiæ ſuavitate ac fortitudine Africanam Eccleſiam eo perduxit, ut à ſua avita, quæ Romanas inferioris Cleri appellationes nunquam admiſerat, conſuetudine recederet, & promptiſſimè acquieſceret iſtis appellationibus : Et ut ipſas retractari ac definiri à Papa permitteret juxta Sardicenſem formam, atque ita ſe accommodaret ad mores ac leges totius ſub cœlo Chriſtianitatis. Hoc ſenſu magnus Gregorius Gallicanam Eccleſiam tractavit non aliter, quam Africanam. Quia hanc deduxit ad illius mores. Hæc mea Aſſerta demonſtrabo inferiùs per lucida exempla ac teſtimonia.

Dominus Archi-Epiſcopus è Gallia tranſit in Hiſpaniam. Sicut illi, ita & huic conatur affricare ſua devia Commenta, atque ita eis patrocinium acquirere. Irrito ac in utramque Eccleſiam injurioſo ſtudio. Exponit quædam circa Romanas Afrorum appellationes, & pergit : " Alium ordinem tenuit ſanctus Gregorius ,,quoad Hiſpaniam, ubi diſciplina quiddam ſpeciale invexerat in ,,judiciis Epiſcoporum. Eccleſiæ enim illius nationis utebantur Ca-,,nonibus à Martino Bracarenſi collectis, itemque iis qui in Sy-,,nodis Hiſpanicis condebantur. Eam collectionem concinnavit ,,Martinus circa annum Domini quingenteſimum ſeptuageſimum ,,primum, rogantibus Epiſcopis Galleciæ : In qua Canones Græ-,,cos in Epitomen redactos edidit, quos accommodavit ad uſum ,,Hiſpaniæ & ad Canones Conciliorum Toletanorum. In Cano-,,ne autem decimo tertio cauſam Epiſcopi definiendam eſſe ait in ,,Synodo Provinciali ; ſi verò diviſa fuerint Judicum vota, tum ,,vocandam eſſe Provinciam finitimam juxta Canonem Antiochenum". Rectè. Attamen Martinus non omnem vicinam Provinciam, ſed ſanxit advocandum ſolum ejus Metropolitam. Antiochenus enim Canon variè legitur. Dionyſius Exiguus legit : "Me-,,tropolitanus Epiſcopus è vicina Provincia Judices alios convocet, ,,qui controverſiam tollent". Conſonat Gentiani Herveti tranſla-

 tio :

tio : "Metropolitanus Episcopus ex propinqua Provincia alios „evocet judicaturos, & controversiam decisuros". At verò Isidorus Mercator transtulit in hunc modum : "Placuit Metropolitanum Episcopum vicinæ Provinciæ advocari; & aliquantos cum „eo Episcopos alios". Et hanc translationem secutus est, aut potius fecit Martinus Bracarensis, atque omisit voces : "Et ali„quantos cum eo Episcopos alios". Erat vir Græcus, ideoque omninò videtur ipse esse auctor translationis. Istum tamen Codicem non pro tota Hispania fecit, sed pro solo Suevorum regno, cujus Regem Theodomirum ab Ario traduxit ad Christum Dominum. Interim Codicem postmodùm assumpsit omnis Hispania, & servavit usque ad octavam Toletanam Synodum. Cur aliquot voces ex Antiocheno Canone Martinus omiserit, ignoro. Possit respexisse præsertim ad casum parium suffragiorum.

Quod tamen Romanis appellationibus nocere nequaquam voluerit, est longè certissimum. Lucet ex appellatione Januarii Malacitani Episcopi, ac alterius, nescitur ubi, Episcopi Stephani ad magnum Gregorium. Attamen circa hunc Stephanum aliquid luminis accipimus ex his Gregorii verbis : "De personâ Stephani „Episcopi hoc attendendum est, quia nec invitus ad judicium trahi, „nec ab Episcopis alieni Concilii debuit judicari". Et infra : "Con„tra hæc si dictum fuerit, quia nec Metropolitam habuit nec Pa„triarcham, dicendum est, quia à Sede Apostolica, quæ omnium „Ecclesiarum Caput est, causa hæc audienda ac dirimenda fuerat, „sicut prædictus Episcopus petiisse dignoscitur, qui Episcopos alie„ni Concilii habuit suspectos". Hinc discimus istum Stephanum non fuisse Hispaniæ Episcopum. Etenim in omni Hispaniâ nullus tunc Episcopus erat sine Metropolita. At verò accusabatur de læsæ Majestatis crimine, ideòque omninò erat subditus Gothici Regni. Proinde fuit ex Narbonensi Galliâ. Hæc enim ad Regnum istud spectabat, & ipsum non ferebat bono animo. Hinc igitur Richaredus Rex Stephanum non ab ejus Gallis, sed à suis Hispanis judicari voluit : Et ille hos suspectos habuit, ideòque & provocavit ad magnum Gregorium. Et istam appellationem Pontifex omninò approbat, affirmatque ipsi fuisse deferendum. Etiam ante omnem sententiam. Et nunquam, quidquid Dominus Petrus de Marca scribat, crediderо illum censuisse contraria sacris Canonibus.

Lib. 11. Epist. 6.

Itaque

Itaque Stephanus Episcopus de læsâ Majestate accusatus, fuit à Richaredo Rege evocatus Toletum, traditus judicio istius Synodi, ab ipsâ degradatus, ac ejus in Sedem statim ordinatus alius. Et gloriosus Comitiolus, Regii Fisci Præfectus, invasit ejus omnia. Etiam sanctus Leander Hispalensis Episcopus, Bœticæ Provinciæ Metropolita, in suâ Synodo ob nescio quæ crimina degradavit Januarium Malacitanum Episcopum, necnon & quemdam ejus Presbyterum. Et omnes tres appellarûnt ad magnum Gregorium. Quare optimus Pontifex Joannem, Romanæ Ecclesiæ Defensorem, legavit in Hispaniam, cum his instructionibus: " Imprimis requirendum est de persona Presbyteri. Et si ita se veritas habet, sicut Episcopi Januarii petitio continet, in Ecclesia atque in loco suo idem Presbyter modis omnibus revocetur. Si autem dictum fuerit, quia contra ipsum causa aliqua mota sive probata est, subtiliter, ipso præsente, & pro se rationem reddente, quærendum est & genus causæ, & modus probationis, ut ex hoc colligere valeas, utrum adhuc in exilio demorari, an certè in Ecclesiam suam & officium suum debeat revocari. De Episcopi persona hoc statuendum est, ut si nulla contra eum criminalis causa, quæ exilio vel depositione digna est, mota sive probata est, is qui eo superstite Episcopus perversè, ac contra Canones in Ecclesia ejus ordinari præsumpsit, Sacerdotio privatus, ab omni Ecclesiastico ministerio repellatur. Qui etiam eidem dilectissimo Januario, Fratri & Co-Episcopo nostro, tradendus est, ut ab ipso aut in custodiâ habeatur, aut certè ab eo ad nos per omnia transmittatur. Episcopi verò, qui eum ordinaverunt, vel ejus ordinationi consentientes interfuerunt, sex mensibus Dominici corporis & sanguinis communione privati, agere pœnitentiam decernantur in Monasterio: Et supra-scriptus Januarius loco & ordini suo modis omnibus reformetur. Gloriosus autem Comitiolus, quidquid prædictus Episcopus per violentiam atque insecutionem ipsius expendisse, vel damnum pertulisse, dato sacramento firmaverit, eidem Episcopo restituere condemnetur". Eadem sanxit circa causam Stephani. Et plura alia.

Sanxit varia. Primò, ad istas appellationes retractandas non legat è suo latere Episcopum aut Cardinalem Presbyterum, sed minorem Clericum: Joannem Defensorem Romanæ Ecclesiæ. Secundò, mandat non ut Joannes cum ejusdem aut vicinæ Provin-

Provinciæ Episcopis, sed ut solus omnes istas causas retractet atque definiat. Causas tanti ponderis. Læsæ Majestatis. Tertiò mandat, ut sub quibusdam conditionibus statim revestiat non solos Episcopos, sed etiam Presbyterum. Quartò mandat, ut revestitos jubeat præsentes adesse retractatorio judicio, atque ita ipsos definitivè reparet aut damnet. Quintò mandat superordinatos Episcopos statim ejici, declarari intrusos atque irregulares, tandemque insigniter castigari. Tradi in voluntatem ac potestatem Episcopi, cujus Thronum præsumpserunt per adulterium adscendere. Sextò mandat degradatos Episcopos non de solis spiritualibus revestiri, sed etiam de temporalibus: Regii Fisci Præfectum compelli ad reddenda ipsis omnia. Et juxta hæc Joannes Defensor constanter judicavit. Omnia juxta Sardicenses Canones. Et sic discimus horum sensum esse, quod Pontifex non obligetur è suo latere Episcopum aut Cardinalem Presbyterum legare, sed quod possit etiam minorem Clericum: Et quod hic solus judicare possit, sine quavis Synodo. Audiamus rationem ab homine Schismatico, Theodoro Balsamone, scribente ad quintum Sardicensem Canonem: "Papæ judicio Canon relinquit omnia".

Dominus Archi-Episcopus hæc, utpotè lucidissima, evertere non valet, studet tamen rodere: "Suspicor Episcopos Hispanos non admodùm patienter tulisse judicia isthæc Romana. Nam appellationis ad Apostolicam Sedem removendæ causâ novam legem introduxerunt in gratiam Episcopi damnati: Nimirùm ut ei liceat secundam Synodum impetrare ad obtinendam restitutionem suam. Colligitur id ex Canone vigesimo octavo quarti Toletani Concilii". Audi Canonem: "Episcopus, Presbyter, Diaconus, si à gradu suo injustè dejectus, in secunda Synodo innocens reperiatur, non potest esse quod fuerat, nisi gradus amissos recipiat coram Altario de manu Episcopi". Addere debuerat undecimum Canonem octavæ Toletanæ Synodi: "Decreta præcedentium Patrum, ad contentionis jurgium radicitus evellendum, ritè Synodalem censuêre fieri Conventum, ut illic de diversitate judiciorum protensæ lites habeant terminum, ubi Spiritus Sanctus vniversalem coadunavit cœtum. Ab hoc ergo Spiritu Sancto succensi, ne qualibet imposterum aut impunè valeant committi,

aut

„aut generalia Statuta convelli, plenâ decernimus unanimitate „connexi, ut quæcumque pro fidei caufis, Ecclefiafticifque ne„gotiis, aut præteritis Geftis, aut in præfentibus Conftitutis, aut „futuris etiam Decretis, vel fint vel fuerint definitiones confcriptæ „univerfali authoritate, nullus his deinceps contradicere audeat, „nullus ea evertere præfumat, nullus non implere contendat". Difertè fanxit generalis Hifpanicæ Synodi Decreta effe inconcuffa: Dominus Archi-Epifcopus ex ipfo potuerat dicere, quod fancirentur fuprema, ac etiam Romam inappellabilia.

Sed abfint hæc ab Hifpanicâ pietate. Dominus Archi-Epifcopus de ipsâ fufpicatur nimis temeraria. Quod conftantiffimè femper fteterit pro avita fancti Petri authoritate, & quod circa Romanas appellationes nunquam retroceflerit ab Orthodoxo fenfu fui venerabilis Hofii, poffit lucidè demonftrari aliis infuper exemplis ac teftimoniis. Quæ pietas ftetit immota, immò & crevit, etiam fub barbarâ captivitate Saracenorum. Teftantur hoc famofæ antiquorum Pontificum epiftolæ, quas octavo fæculo Ifidorus Mercator ex Hifpaniâ portavit in Galliam. Sunt viri Hifpani opus, conflatum ad fuis Contribulibus retinendam aut refricandam, quam Barbarica calamitas dormire coëgerat, antiquorum Canonum memoriam: Præfertim circa Romanas appellationes, aliaque capita Romani Primatus. Uti Vigilius Tapfenfis Epifcopus varia fub fancti Athanafii, ac etiam fub Idacii Clari nomine fcripfit contra Arianos, ita ifte Anonymus Author contra veros aut fictos Æmulos Romanæ Cathedræ. Eft vetufta, quandoq; in bonum, quandoq; in malum, induftria. Nam & in libro de Pelagii apud Diofpolitanam Synodum Geftis fcribit fanctus Auguftinus: "Mihi quidam Fratres noftri nonnulla opufcula fub meo „nomine in Hifpaniam veniffe dixerunt, quæ quidem ab eis, qui „alia noftra legiffent, non agnofcerentur, ab aliis tamen noftra ef„fe crederentur". Ifta induftria nobis peperit plures Apocryphas Scripturas utriufque Teftamenti.

Interim manifeftum eft, quod Hifpanorum Epifcopi fub Gothorum ac Suevorum Regum Principatu quafdam Ecclefiafticis judiciis novitates induxerint. Prima eft præfata forma Antiocheni Canonis. Verùm illa non fuit perpetua. Fuit circumducta per undecimum Canonem octavæ Toletanæ Synodi: "Cum quælibet „fancta Synodus agitur, aut pacificè inter Pontifices quidpiam de-

 finitur,

„finitur, si pauciores per nescientiam vel contentionem fortè dis-
„sentiant, aut commoniti plurimorum sententiæ cedant, aut ab eo-
„rum cœtu cum dedecore confusionis abscedant, aut excommu-
„nicationis annuæ sententiam luant". Secunda novitas est, quod degradato per Provinciæ Synodum Episcopo aut Clerico permiserint appellare ad aliam Synodum. Nempe ad Synodum totius Regni. Etenim stante ante Gothorum invasionem Romano Imperio Hispania nullum Primatem, nullum Apostolicum Vicarium, ideòque nec Diœcesanam habuit Synodum: Omnes Provinciæ erant à paribus, adeòque ab ipsarum judiciis provocari non poterat, nisi ad Episcopum Romanorum juxta sextum Nicænum Canonem. Gothorum Dominatus invexit generales Synodos, ideòque & hanc novam appellationem. Tertia novitas est in primo Canone nonæ Toletanæ Synodi: "Quod si talia Episcopus
„agere tentet, Metropolitano ejus Clerici insinuare procurent; si
„autem Metropolitanus talia gerat, Regis hæc auditibus intimare
„non differant". Est similis sexto Canoni Franco-Fordiensis Synodi: "Si aliquid est, quod Episcopus Metropolitanus non possit
„corrigere vel pacificare, tunc tandem veniant Accusatores cum
„Accusato, cum literis Metropolitani, ut sciamus veritatem rei".
Francorum Reges istiusmodi negotia transmittebant suo Archi-Capellano. At verò Gothorum Reges non habuerunt istiusmodi Tribunal: Hinc transmittebant ad Synodum totius Regni. Utrumque fuit contra Canones. Utrumque tamen Regnum semper admisit clausulam: Salvâ in omnibus reverentiâ Romanæ Ecclesiæ.

Harum innovationum radix fuit Romani apud Hispanos Imperii per Barbaros eversio, cujus calamitates deplorari supra audivimus à sancto Avito Viennensi Episcopo in litteris ad Faustum & Symmachum, Senatores Romanorum. Quæ ratio præsertim permovit sanctum Martinum Bracarensem. Etenim Synodalia, præsertim Episcoporum degradatoria, judicia oportet esse matura: At verò ejus tempore apud Gallæcos & Lusitanos Suevorum Rex Theodomirus, apud alias Hispanias dominabatur Gothorum Rex Athanagildus, ambo Ariani, ideòque aversi, uti à Romana Republica, ita etiam à Romana Ecclesia. Quare hujus, licèt non invocatio, tamen accessus Orthodoxis erat impossibilis: Ejus item Legationem admittere erat obnoxium magnis difficultatibus. Hinc igitur

igitur sanctus ille Martinus præfata judicia voluit esse maturissima, ideòque Orthodoxis Hispanorum Synodis imposuit præfatam formam Antiochenam. Verùm Divina Clementia istis Ecclesiis tandem dedit meliora tempora. Dedit Richaredum, non solummodò Regem, sed & Apostolum suæ Gentis: Regem Catholicum, non verbo & linguâ, sed opere & veritate. Ejus pietatem & reverentiam erga Apostolicam Sedem docent Gregorii magni ad ipsum litteræ. Et ejus vestigia Successores sunt insequuti. Sic amplissimæ ex cunctis Hispaniis portæ patuerunt Romanis appellationibus. Hinc octava Toletana Synodus dispensatorio Martini Bracarensis temperamento, & Antiocheno Canoni valedixit, ac Provincialibus Synodis reddidit antiquam formam ac faciem.

Admiranda sunt, quæ Dominus Archi-Episcopus scribit de Romanis appellationibus Illyricianæ Ecclesiæ: " Post Gregorii „magni tempora Paulus Archi-Episcopus Cretæ, quæ Patriarcha„tui Occidentis subjecta erat, ausus est prohibere, ne ad Vitalia„num Papam provocaretur. Deposuerat is Joannem Episcopum „Lappensem in eâ Insulâ: Qui Romam appellans occasionem de„dit Synodo, quæ anno sexcentesimo quinquagesimo octavo con„gregata est à Papa Vitaliano. Cum recitata fuissent Acta, re„vocata sententia est, tamquam contraria Canonibus. Docet au„tem epistola Vitaliani ad Paulum, eum appellationi cedere no„luisse, in quo sanè nullo jure nitebatur". Tota Domini Archi-Episcopi mens ac spes est Mundo persuadere, quod Provincialium Synodorum judicia sint suprema, ideòque & inappellabilia, etiam ad Sedem Apostolicam: Et quod ita sanciatur à quinto NicænoCanone. Quin & Innocentium primum Pontificem de audacia damnat, quod ista Illyricianæ Diœcesis judicia pulsare præsumpserit. Et ecce hic Metropolitam Paulum, dum Joannis appellationi recusat cedere, affirmat nullo fuisse nixum jure, egisse Canonibus contraria, ac esse dignum de audacia notari. Nempe veritas, quantumcumque veletur aut vexetur, non potest non emittere suos radios.

Creta erat Illyriciana Provincia, ideoque hæc Joannis Lappensis appellatio demonstrat istud Sancti Petri privilegium in ista Diœcesi semper viguisse. Et quidem juxta formam Sardicensem. Hinc enim Paulus Metropolita degradatum Joannem, licèt primò clauserit, appellantem tamen solvit, ac permisit Romam abire. Et misit Acta sui Synodalis Judicii. Et ipsum

Pontifex graviter arguit, quod non per Clericum miserit, immò nec epistolam adjunxerit. Insuper ejus verba, quæ Joanni appellanti dixerat, "Quia non competenter quæris", affirmat fuisse indecentia, & adjungit: "Quæ ergo SS. PP. sanxerunt, „indecentia sunt? An placentia tibi decentia sunt"? Et Joannes Pontificem supplex adjuravit, "ut secundùm Sacratissimos „Canones„ Institutaque Sanctorum Patrum, suæ causæ meritum „requireret". Et Vitalianus fecit ex Actis. Joannem revestivit, ac remisit in Sedem. Et Paulus plenè obedivit. Etenim Joannes, uti Canonicus Episcopus, adfuit ac subscripsit sexto generali Concilio.

Eadem forma sub magno Gregorio constantissimè viguit per cæteras utriusque Illyrici Provincias. Etenim Adrianus in Thessalia Thebanus Episcopus à Joanne Larissæ Episcopo, suo Metropolita, ad Joannis ac Colmæ Diaconorum accusationem fuit ob pecuniarias causas damnatus civiliter, & ob crimina degradatus. Et quidem priorem admisit, adversùs posteriorem sententiæ partem provocavit ad Joannem Acridenlem, seu primæ Justinianæ Episcopum, istarum Provinciarum Apostolicum Vicarium. Et hic degradationem confirmavit. Quare Adrianus appellavit ad magnum Gregorium, & accessit Urbem. Et post varia Pontifex ad Joannem Vicarium scripsit: "Postquam ex „abundanti tibi constat appellationem esse porrectam, mirati „sumus, cur nec homines tuos, secundùm cautionem Honorato „Diacono nostro per Responsales Ecclesiæ tuæ expositam, qui „tui judicii rationem potuissent reddere, transmisisti. Quod fa„ctum te vel de contumacia, vel de conscientiæ trepidatione „redarguit. Si igitur hæc, quæ nobis aperta sunt, veritate „vallantur, quoniam occasione virium nostrarum considera„mus vos injusta præsumere, de his aliàs, secundùm quod „à nobis deliberatum fuerit, Christo auxiliante decernemus. „Quod verò ad præsens attinet, cassatis priùs atque ad nihi„lum redactis sententiæ tuæ Decretis, ex B. Petri Principis Apo„stolorum auctoritate decernimus, triginta dierum spatio te sacrâ „communione privatum, ab omnipotente Deo nostro tanti ex„cessûs veniam cum summa pœnitentia & lachrymis exorare. „Præfatum verò Adrianum, Fratrem & Co-Episcopum nostrum, „ex tua sententia, neque Canonibus neque legibus existente dam-

L. 2. indic. 11. Epist. 6.

„damnatum, in locum suum atque ordinem reverti Christo „comitante disponimus, ut illi non noceat contra justitiæ tra„mitem prolata sententia". Quæ omnia consequenter Pontifex repetiit, ac latiùs exposuit in litteris ad Joannem Metropolitam Larissæ.

Affirmat varia. Primò, quod Joannes Acridensis occasione Papalium virium injusta præsumeret. Nempe occasione vicis Apostolicæ. Etenim Acrida erat Justiniani Imperatoris Patria, ideòque per ipsum insignita glorioso nomine primæ Justinianæ. Idem Princeps ut illius Episcopum erigeret, à Vigilio Pontifice extorsit illi dignitatem Metropoliticam, necnon & partem Apostolici Vicariatûs, quem Thessalonicensis Episcopus usque tunc habuerat in totum Illyricum. Hunc Vicariatum S. Gregorius vocabat suas, seu suæ Sedis vires. Per ipsas igitur Joannes erigebat sua cornua, & in subditos sibi Episcopos exercebat tyrannidem. Secundò Gregorius affirmat; quod degradatus Adrianus ante omnia accesserit Constantinopolim, & illic coram Honorato, Romanæ Ecclesiæ Diacono ac Apocrisario, publicaverit suam Romanam appellationem. Tertiò, quod Honoratus advocaverit Joannis Acridensis Apocrisarios, ipsis hanc appellationem insinuaverit, jusseritque admitti. Quartò, quod ipsi eam admiserint, ac insuper non simpliciter, sed sub interposita cautione spoponderint fore, ut ipsorum Episcopus Romam mitteret Legatos, reddituros rationem Synodalis in Adrianum iudicii. Quintò, quod Joannes nihil minus fecerit, ideoque se Pontifici reddiderit variè suspectum. Sextò, quod hac de causa Pontifex fuerit compulsus causam retractare ex Synodalibus Actis. Septimò, quod repererit sententiam esse non solummodò iniquam, sed insuper malignam. Octavò, quod hac de causa Adrianum plenissimè reparârit, ac Ioannem insigniter castigaverit. Quæ omnia sunt manifestè facta secundùm Canones Sardicenses.

Aliud Romanæ ex Illyrico appellationis exemplum habemus in ejusdem Gregorii litteris ad Sabinianum Jadertinum Episcopum: " Habitatores Epidauriensis civitatis Florentium, quem Lib. 7.
„suum dicunt esse Episcopum, sibi à nobis restituendum stu- Epist. 12.
„diosissimè poposcerunt, asserentes frustra eum ad solam tan„tummodò voluntatem Natalis quondam Episcopi detrusum „exilio. Et ideò quod de ejus causa Fraternitas vestra cogno-

 vit

„vit, nobis suis subtiliter epistolis innotescat: Si autem necdum „cognoverit, requirat, nobisque renuntiet, ut quidquid de eo „statuendum sit, certi deliberare auctore Domino valeamus". Natalis Salonitanus Episcopus, Dalmatiæ Metropolita, Florentium Epidauriensem Episcopum degradarat: Et ipsum, quia nescio quibus de causis acquiescebat sententiæ, ejecit ac deportavit. Et res ita mansit usque ad mortem Natalis. Cuncti videntur timuisse ejus violentiam atque potentiam. At verò post ejus mortem, licèt Florentius ob quietis ac silentii amorem non se moveret, ejus cives sunt locuti: Provocaverunt ad magnum Gregorium, ac suum iniquè degradatum Episcopum supplicarunt reparari, ac sibi restitui. Sententia jam pridem transiverat in rem judicatam, ideòque non erat revestitioni locus. Nihilominus justissimus Pontifex, qui violentos Natalis mores optimè noverat, censuit causam retractandam. Hinc à Sabiniano, annoso istius Provinciæ Episcopo, qui Synodo forsitan interfuerat, ante omnia postulavit instrui, atque ita non circumscribi ad impingendum in Canones.

Et ecce hinc occurrit tertium Illyricianæ appellationis exemplum. Etenim præfatus Natalis Honoratum suum Archi-Diaconum, quod per ipsum impediretur ab Ecclesiæ bonis profundendis in suos consanguineos, invisum habuit, ideoque invitum consecravit in Presbyterum, atque ita callidâ arte sub honoris fuco degradavit. Hinc Honoratus, quoniam ad Provinciæ Synodum provocare contra Metropolitam non poterat, provocavit ad Sedem Apostolicam: Et ipsum Gregorius exaudivit ac revestivit, Natalem, nisi obediret, comminans ab Episcopalis Pallii usu, immò & ab omni Episcopali officio suspendere. Etiam superordinatum ejecit, & post varias querimonias ac minas adjunxit: "Restituto igitur loco suo Honorato Archi-Diacono, instructam personam sub festinatione transmitte, qui mihi „hoc debere ex ratione fieri suis possit allegationibus demon„strare. Eundem namque Archi-Diaconum ad nos venire de„crevimus, ut quidquid justum, quidquid omnipotenti Deo „placitum fuerit, cognitis assertionibus partium decernamus. „Nos enim nullum pro personali amore defendimus, sed auctore „Deo normam justitiæ, postpositâ cujuslibet personæ acceptione, „custodimus". Utramque partem evocavit ad retractatorium in suo

suo tribunali judicium. Palàm secundùm Sardicenses Canones. Et hinc videmus duo. Primò, quod etiam inferior Illyrici Clerus Romam appellaverit. Secundò, quod Sardicenses de Romana appellatione Canones, licèt solos Episcopos exprimant, comprehendant tamen & Clericos, & ambos jubeant tractari sub eadem forma. De hac Honorati appellatione magnus Gregorius scripsit quatuor epistolas. Exstant in secundo ejus Regesto, sub decima indictione. Epist. 14. 15. 16. 17.

Aliud Illyricianæ appellationis exemplum posset esse istius Natalis proximus Successor Maximus, quem laudatus Gregorius meritò appellat maximum prævaricatorem. Fuit enim plenus facinoribus, intrusus per Simoniam ac militarem violentiam. Ejus causa fuit partim prima cognitio, partim appellatio. Digna edisseri; at nimis longa. Interim ostendi oportet secundùm quos Canones Gregorius ipsam tractarit ac definiverit. Ostendit hoc Papalis epistola, cui hæc Epigraphe: "Gregorius Maximo in Salona, qui Lib. 5.
„Episcopatum arripuit". Post quædam prosequitur: "Certus esto, Epist. 25.
„quia justitiam tibi, & Canonum Statuta servabimus, atque causæ „tuæ, revelante Domino veritatis auctore, amicum justitiæ finem „imponemus. Nam quod postulas, ut illuc personam dirigere de„beamus, quâ præsente de his quæ dicuntur possit esse probatio, esset „utcumque excusabile, si unquam ratio ei, qui accusatur, necessi„tatem probationis imponeret. At postquam non tibi, sed accusanti„bus hoc onus incumbit, ad nos, sicut præfati sumus, dilatione cessante „venire non differas. Quod verò indicas Serenissimos Dominos, ut „illic debeat esse cognitio, præcepisse, nos quidem nullas eo„rum alias de hac re, nisi quod ad nos venire debeas, jussiones „accepimus. Sed etsi forsitan pro Reipublicæ suæ utilitate multa „cogitantibus suggestum est, & eorum jussio per obreptionem eli„cita, postquam & nobis, & omnibus notum est piissimos Domi„nos disciplinam diligere, ordines servare, Canones venerari, & „se Sacerdotalibus causis non miscere, instanter exequimur, quod „& illorum juvat animâm atque Rempublicam, & ad quod nos „terribilis, tremendique Judicis respectus impellit. Quiesce ergo „à cunctis excusationibus, & huc adesse non differas". Prævaricator Maximus erat potens in aula & magnos Palatinos habebat sibi obnoxios, ideòque in ejus causa Gregorius timuit à sacris jussionibus: Nec sine causa. Etenim Maximus ex tunc operabatur

rabatur ad obtinendam talem, quæ mandaret hanc causam non evocari Romam, sed per Papales Legatos tractari in partibus. Hinc etiam Gregorius supplicavit Principi, ut per sacrum Rescriptum permitteret omnia procedere secundùm Canones. Et obtinuit. Hinc Maximo adversas jussiones alleganti meritò non credidit, & addidit istiusmodi, licèt emanassent, jussiones esse palam obreptitias, ac nullius ponderis, eò quod Princeps disciplinam diligat & Canones, ideòque se non misceat Episcopalibus judiciis.

Notanda sunt hæc verba : " Instanter exequimur, quod & il„lorum juvat animam & Rempublicam, &c". Affirmant sacras Principum jussiones, dum sacris Canonibus adversantur, esse negligendas ac excutiendas, non dumtaxat ob Ecclesiæ disciplinam, sed etiam ob Rem publicam, ac animas ipsorum Principum. Quod nempe ista in Ecclesiæ libertatem Regia violentia perdat Regum animas ac Regna evertat. Et plurima hoc demonstrant authentica exempla. Palmare enim Regni fundamentum est vera pietas in Deum Patrem ac Matrem Ecclesiam. Certè omnes obligamur talia prædicare nostris Regibus. Quare omni admiratione dignum est, quod Dominus Archi-Episcopus magnum Gregorium, incomparabilem sacrorum Canonum Doctorem atque custodem, arguat ipsis contraria sanxisse. Porrò omnis hìc mentio manifestè est de Sardicensibus Canonibus. Manifestum est, quod illi faciant Pontifici plenam potestatem appellatæ causæ vel evocandæ ad Urbem, vel delegandæ in partibus. Manifestum est, quod ipsos non solus Gregorius, sed etiam Imperator Mauritius, ac ipse etiam prævaricator Maximus ita intellexerint. Etenim hic ab illo supplicavit gratiam ac sacram jussionem, quâ Papam compelleret ad delegandum : Quâ sapientissimi Pontificis arbitrium, cui Sardicensis Synodus permisit omnia, circumscriberet ad certum tractandi ac retractandi modum. Hæc sufficiant : Ex plurimis paucissima. Etenim qui cunctos Domini Archi-Episcopi errores voluerit ostendere ac revincere, conscribere debebit larga volumina.

DISSER-

DISSERTATIO SECUNDA DE AFRICANÆ ECCLESIÆ AD SEDEM APOSTOLICAM PROVOCATIONIBUS.

Aſchaſius Queſnellus clamat etiam Africanam Eccleſiam nunquam appellaſſe ad Apoſtolicam Sedem, ideòque has appellationes eſſe novellam uſurpationem. Hoc ipſum clamant Joannes Calvinus, Marcus Anthonius de Dominis, aliique profeſſi hoſtes Romani Primatûs. Rhemenſium Metropolita Hincmarus dixit olim & ſcripſit inferiori Afrorum Clero iſtas non licuiſſe appellationes, iſtamque diſciplinam tentavit tranſducere etiam in Gallias: Et ejus Antecedens fuit veriſſimum. At verò Paſchaſius Queſnellus iſtud ipſum clamat de Epiſcopis. Fœdè hallucinatur. Porrò Africana Eccleſia Hierarchiam habuit diverſam ab aliis. Etenim nullus olim in omni Romano Patriarchatu fuit pluribus Provinciis præfectus Primas, niſi ſolus Carthaginenſis. Gallicani omnes ſunt longè poſteriores. Etiam apud Anglos Cantuarienſis. Afri habuerunt inſuper alias ſingularitates. Hinc ipſorum Hierarchia ad præſentis quæſtionis intelligentiam eſt compendiò exponenda.

,,Hierusalem, unde in propinqua & longinqua crescendo etiam in ,,Africam venit". Et in ipsa Collatione Petiliano, Constantinensi Donatistarum Episcopo quærenti, "Undè cœpisti", idem Augustinus respondit : "Cœpit ista prædicatio ab Hierusalem. Inde se ,,Illustrissimo exordio diffudit, diffundens Ecclesiam, quam tenemus. ,,Primò per vicina, deinde per longinqua, etiam in Africam venit". Et in literis ad Severinum scribit Evangelium in Africam venisse ex Orientalibus Ecclesiis, laudat Romanam Ecclesiam, & adjungit: "Unde ad istas", Africanas, "partes Christianæ fidei manavit au- ,,thoritas". Primus, quem hodie novimus, Carthaginensis Episcopus est Agrippinus, cujus Presbyter fuit Tertullianus, primus apud Latinos author Rebaptismi. Hic Agrippinum circumscripsit in istam audaciam : Et plures Episcopos ac populos per Agrippinum. Quare Agrippinus non fuit Fundator, nec primus Episcopus Africanæ Ecclesiæ. Profitetur enim ante se fuisse aliam circa Baptisma consuetudinem, adeòque fuisse etiam Ecclesiam. Primus illius fundator ignoratur. L.3.c.21. Epist.170.

Africa quandoque appellatur etiam Lybia. Exponit in libro de Pastoribus sanctus Augustinus : "Lybia duobus modis dicitur, ,,vel ista quæ propriè est Africa, vel illa Orientis pars, quæ con- ,,tigua est Africæ, & omninò collimitanea". Africa ab Ægypto ac reliquo Oriente per Nilum dividitur : Omnis cìs illum Regio appellatur Africa & Lybia. Hanc Regionem Syrtes magnæ interseceant. Et ambæ partes gaudent utroque isto nomine. Hinc antiqui Scriprores Sabellium, quem Lybem fuisse constat, appellant Afrum. Etiam Simonem Cyrenensem, Dominicæ Crucis portatorem, manifestè Lybem, Donatistæ dicebant Afrum. Sancti quoque Athanasii ad Africanos Antistites epistolam aliqui, licet malè, volunt scriptam ad Lybes. Hinc distinctionis gratiâ partem ultra Syrtes posterior ætas Lybiam, partem cìs ipsas appellavit Africam. Quæ Phrasis est insigniter antiqua. Etenim ex ipsa magnus Athanasius præfatas suas literas inscripsit ad Africanos. Et sanctus Augustinus istum Simonem dixit non fuisse Afrum. Et phrasios distinctio est fundatissima. Etenim Lybia ad Orientale Imperium ac Ægyptiacam Diœcesim, Africa semper spectavit ad Occidentis Imperium, fuitque singularis Diœcesis, ex magni Constantini Decreto subjecta Prætorio Italiæ. Hæc in Ecclesiasticis rebus Primatem habuit Carthaginensem Episcopum, Cap. 17. Cap. 17.

pum, ſpectavit ad Romanum Patriarchatum; illa in duas diviſa Provincias ſemper ſubfuit Patriarchæ Alexandrino. Nilus Doxopatrius, qui Tripolitanam Provinciam, ſitam cis Syrtes, vult ſubfuiſſe Alexandrino, infrà exponetur. De quibus omnibus videatur Procopius Cæſaræenſis in ſexto libro de ædificiis Imperatoris Juſtiniani.

De Eccleſiaſticis, adeoque & de Civilibus Afrorum Provinciis eſt mentio apud ſanctum Cyprianum. In epiſtola ad ſanctum
Epiſt. 45. Pontificem Cornelium: "Latiùs fuſa eſt noſtra Provincia. Habet etiam Numidiam, & duas Mauritanias ſibi cohærentes". Et
Epiſt. 71. in literis ad Quintum Epiſcopum: "Agrippinus cum cæteris Co-Epiſcopis ſuis, qui in Provincia Africa & Numidia Eccleſiam Domini gubernabant". Et in epiſtola ad Jubajanum Epi-
Epiſt. 73. ſcopum: "Cum in unum conveniſſemus tam Provinciæ Africæ, quam Numidiæ Epiſcopi". Et ad ejus Erraticam Synodum "convenerunt Epiſcopi plurimi: Ex Provincia Africa, Numidia, Mauritania". Eidem Synodo adfuit Natalis Oeæ Epiſcopus, & hoc fuit ejus ſuffragium: "Tam ego præſens, quàm Pompeius Sabratenſis, quam etiam Dioga Lepti-Magnenſis, qui mihi mandaverunt, cenſemus quod & Collegæ noſtri, &c". Hæ tres civitates conſtituunt Tripolim, ſeu Tripolitanam Provinciam, de qua Solinus: "Achæi Tripolim linguâ ſuâ ſignant de trium Urbium numero, Oeæ, Sabratæ, Leptis-Magnæ". An tunc fuerit ſingularis Provincia, ignoro. Certè ſanctus Cyprianus nullam ejus facit memoriam. Et iſtam ſuam Synodum, licet omnes Tripolitani per perſonam aut Mandatum adeſſent, affirmat fuiſſe ex ſolis Epiſcopis Proconſularibus, Numidis, & Mauris. Tripolis videtur tunc cum Byzacio fuiſſe adjuncta Numidiæ. Notanda ſunt ſancti Cypriani verba: "Latiùs fuſa eſt noſtra Provincia". Videtur aſſerere Africam non eſſe niſi unicam Provinciam. Nempe vox, "Diœceſis", priùs inducta per magnum Conſtantinum, tunc necdum erat in uſu Romani Imperii, ideoque vox "Provincia", erat tunc latioris ſignificationis. Ipſam Cyprianus accipit pro Diœceſi. Proinde Africana Diœceſis tunc conſtabat quatuor Provinciis: Proconſulari, Numidiâ, & duabus Mauritaniis, Cæſaræenſi ac Sitifenſi. Quæ diviſio eſt antiquiſſima. Etenim in primo hiſtoriarum libro, agens de Actis Galbæ Imperatoris, Cornelius Tacitus laudat Africam & duas Mauritanias. Nec deſunt

desunt antiquiora testimonia. Mauritaniæ ante Romanum Imperium dudùm fuerant duo Regna : Hinc in Imperio semper fuerunt duæ Provinciæ.

At verò magnus Constantinus in literis ad Ælafium Africæ Vicarium, per quas jussit in Donatistarum caussa adunari Arelatensem Synodum, laudat Provincias, Byzacenam, Tripolitanam, Numidiarum, ac Mauritaniarum. Videntur tunc fuisse septem Provinciæ : Proconsularis, duæ Numidiæ, Tripolitana, Byzacena, ac duæ Mauritaniæ. Etiam ad sextam Carthaginensem Synodum dicuntur "convenisse Legati diversarum Provinciarum Afri-,,canarum, id est, Numidiarum duarum, Byzacenæ, Mauritaniæ ,,Sitifensis, Mauritaniæ Cæsaræensis, & Tripolis", Et sub Cæsarii & Attici Consulatu celebrata Synodus laudat Crescentianum Episcopum primæ Sedis Numidiarum. Et in Ceciliani Carthaginensis, & Felicis Aptungensis Episcopi purgatoriis Actis habemus : " Ad Mauritaniæ sinum non nisi per Numidias pergitur". Et in Nicæni Concilii historia Gelasius Cyzicenus affirmat Synodalia Gesta à Ceciliano Carthaginensi Episcopo fuisse promulgata Ecclesiis Africæ, "ac utriusque Numidiæ, ac Mauritaniæ". Et in L. 2. C. 27 Græci juris Syntagmate Mattheus Blastares distinguit veterem Numidiam ac novam. Sanctus Augustinus in literis ad Illustrem virum Pammachium laudat "Consularem Numidiam". Quod ipsum repetit in pluribus locis. Hinc Christophorus Justellus, & quidam alii existimant Numidiam, olim unam, postmodò fuisse divisam in duas Provincias.

Quin immò videtur fuisse & octava Provincia: Nempe Mauritania Tingitana. Etenim ad Carthaginensem Synodum, quam duodecimo Honorii Consulatu celebravit cum ducentis & tribus Episcopis Primas Aurelius, convenerunt Provincia Byzacena, Mauritania Sitifensis, Tripolitana, Numidia, Mauritania Cæsaræensis, & Hispania. Hoc est, Tingitana Mauritania, vicina Hispanis. Ita habet antiquus Canonum Codex, quo ante Dionysium Exiguum fuit usa Romana Ecclesia. Et hac de re scribit in secunda de Afrorum contra Pelagianos Synodis Dissertatione Joannes Garnerius: "Accessit denique" ad priores Afrorum Provincias "Hispania ,,Transfretana, sed Mauritania Tingitana, si modò vera sit in-,,scriptio Concilii plenarii, anno quadringentesimo decimo octa-,,vo habiti, prout legitur in manuscriptoCodice Monasterii sancti

„Bavonis Gandavensis". At verò inscriptionem esse veram, docet laudatus Codex Romanæ Ecclesiæ. Joannes Garnerius pergit in tertia Dissertatione: "Aurelius Carthaginensis Episcopus erat „Primas totius Africanæ Diœcesios. Debet enim fortè excipi „Mauritania Tingitana, quæ ut olim Vicario Hispaniarum parebat, ita suberat Bœticæ citerioris Primati. Quamquam Wan„dalis primùm, tum Wisigothis hanc Hispaniarum partem invaden„tibus, mutatum aliquid reor, & ex eo tempore Mauritaniam „Tingitanam, seu Hispaniam Transfretanam sub Africæ Primate „exstitisse. In Actis enim Concilii Africani, anno quadringen„tesimo decimo nono habiti, Hispaniæ, Transfretanæ scilicet, „Legati inter alios censentur. Wandali siquidem circiter annum „quadringentesimum nonum, Wisigothi circiter quadringen„tesimum decimum nonum Bœticam citeriorem, victis Wan„dalis, tenuerunt". Sanctus Victor Vitensis Episcopus in primo libro de Wandalica persecutione adducit alias insuper Africæ Provincias, de primo isthìc Wandalorum Rege Geizerico scribens: "Geizericus disponens singulas quasque Provincias, sibi Byzacenam, „Abaritanam, atque Getuliam, & partem Numidiæ reservavit, „Exercitui verò Zeugitanam, vel Proconsularem funem loco hæ„reditatis divisit, Valentiniano adhuc Imperatore reliquas, licet „exterminatas, Provincias defendente".

Respondeo Romanas Afrorum Provincias post magni Constantini tempora fuisse dumtaxat sex: Olim non fuisse plures. Erant Provincia Proconsularis, Numidia, Byzacium, Tripolis, Cæsaræensis Mauritania, & Mauritania Sitifensis. Disertè hoc testatur Sextus Rufus: "Per omnem Africam sex Provinciæ factæ „sunt. Ipsa ubi Carthago, Proconsularis; Numidia, Consularis; „Byzacium, Consularis; Tripolis & Mauritaniæ duæ, hoc est, „Sitifensis & Cæsaræensis, sunt Præsidiales". Tingitana Mauritania, licet esset intra Africam, nunquam tamen ad ejus Diœcesim, sed semper spectavit ad Hispaniam. Testatur hoc idem Scriptor: "Per omnes Hispanias sex sunt nunc Provinciæ, Tarraconensis, „Carthaginensis, Lusitania, Gallæcia, Bœtica. Trans-fretum etiam „in solo Africæ Provincia Hispaniarum est, quæ Tingitana Mau„ritania cognominatur". Et in Carthaginensis Collationis exordio Ursus Ducenarius enumerat omnes Africanæ Diœcesis Provincias, & affirmat esse Provinciam Proconsularem, Provinciam Byza-

Byzacenam, Numidiam, Sitifensem & Cæsaræensem Mauritanias, ac Provinciam Tripolitanam. Et Donatistarum apud Cavernas Susis celebrata Synodus universam Africam asserit esse Provinciam Proconsularem, Numidiam, Mauritaniam, Byzacenam, & Tripolim. Exstat Synodus apud sanctum Augustinum in secunda concione ad trigesimum sextum Psalmum. Easdem Provincias habet Romani Imperii antiqua notitia, notitia Africanarum Ecclesiarum, vulgata per Jacobum Sirmondum, & variæ Afrorum Synodi.

Interim Numidia fuit duplex: Antiqua & nova. Et ante Romanum Imperium fuit divisa in duo Regna. At verò sub Romanis fuit unica, & Civilis & Ecclesiastica, Provincia. Uti antiqua & nova Castella apud Hispanos sunt unicum Regnum. Ex antiquæ divisionis memoria quidam Romani dixerunt Numidias, ac Episcopos Numidiarum. Et sanctus Augustinus Numidiam dixit Cousularem, non quod alia Præsidialis esset, sed ut in ejus Præfectura exprimeret qualitatem. Tingitana Mauritania tunc non transiit in Africanam Diœcesim. Interim uti Hispaniarum Episcopi quandoque vicinos Narbonensis Galliæ Episcopos, ita Africani aliquando invitarûnt Tingitanos. Dum nempe quæpiam occurrit gravissima caussa, qualis sub Zozimi Pontificatu fuit Pelagiana hæresis. Et adjuvisse possit Wandalorum in Hispania Tyrannis. Propter ipsam Tingitani Episcopi ad suos in Romana libertate Afros, quàm gementes sub barbarica captivitate Hispanos Collegas possint maluisse respicere. Ut ut sit, Hispaniæ Ecclesia tunc non habuit Primatem: Omnes ejus Metropolitæ erant pares. Toletanus Primatus est opus Gothicum. Victor Vitensis Episcopus non juxta Romanas Provincias, sed juxta Africanæ terræ situm isthic loquitur: Et illa fuit divisa in longè plures Regiones. Harum plures continebantur ab unica Provincia. Et in literis ad Hesychium Episcopum scribit sanctus Augustinus: "Sunt apud nos „in Africa barbaræ innumerabiles Gentes, in quibus nondum esse „prædicatum Evangelium, ex iis qui ducuntur indè captivi, & „Romanorum servitiis jam miscentur, quotidie nobis addiscere in „promptu est. Pauci tamen anni sunt, ex quo quidam eorum, ra„rissimi atque paucissimi, qui pacati Romanis finibus adhærent, „ita ut non habeant Reges suos, sed super eos Præfecti à Roma„no constituantur Imperio, & illi ipsi eorum Præfecti, Christiani esse Epist. 80.

c g perunt.

„cœperunt. Interiores autem, qui sub nulla sunt potestate Ro„mana, prorsùs nec Religione Christiana in suorum aliquibus de„tinentur". Proinde Romani suas solas Ditiones distribuerunt in Provincias: Plures in Provinciam eandem. Et istæ Provinciæ apud Christianos ac Romanos Scriptores sunt universa Africa. Nempe Romana.

Omnes sex Provinciæ habuerunt suam Civilem Metropolim; Sedem Præfecti. Proconsularis Provinciæ Metropolis fuit alma & magna Carthago, cujus amplissimæ laudes & apud Gentiles, & apud Christianos Scriptores sunt frequentissimæ. Aurelius Victor in libro de Cæsaribus affirmat ipsam esse "terrarum decus". Loquitur de Carthagine quæ tunc erat: Reparata à Romanis post excidium. Hanc in prioris comparatione fuisse exiguam, testatur Paulus Orosius. Primæ ambitus continebat viginti millia passuum. Numidiæ Metropolis est Cirtha, seu Constantina. Duplicis nominis rationem tradit idem Aurelius: "Cirthæ oppido, quod ob„sidione Alexandri" Imperatoris "ceciderat, reposito exornatoque „nomen Constantina est inditum". A Reparatore magno Constantino. Hinc Petilianus, apud Donatistas magnum nomen, à sancto Augustino quandoque Cirthensis, quandoque appellatur Episcopus Constantinensis. Ex hujus rei ignorantia quidam
Can. 86. censent fuisse duos tunc Petilianos. Quod ista fuerit Numidiarum Metropolis, patet ex Africano Canonum Codice: "Matri„cula & Archivus Numidiæ & apud primam Sedem sit, & in „Metropoli, idest, Constantina". Byzacii Metropolis est Adrumetus. Testatur hoc Procopius Cæsaræensis in sexto libro de
Cap. 6. Imperatoris Justiniani ædificiis: "In Byzacio urbs est mariti„ma Adrumetus, antiquitùs magna & frequens, & in ea Pro„vincia nomen ac dignitatem adepta Metropoleos, quod cæ„teris & amplitudine, & absolutâ felicitate præstaret". Ipsam post ejectos Wandalos Justinianus instauravit, & appellavit Justinianam quartam. Acrida in Illyrico, Constantia in Cypro, & magna Carthago erant Justiniana prima, secunda & tertia. Justinianæ fuerunt ultra viginti. Tripolitanæ Provinciæ Metropolis fuit magna Leptis, Patria Imperatoris Severi. Ita testatur idem Procopius, additque & ipsam fuisse à Justiniano instauratam. Mauritaniarum Metropoles sunt Sitifis & Cæsaræa. Antiqua enim Romani Imperii notitia præponit Sitifim. Nempe

pè quod sit Cæsareâ antiquior. Hujus originem tradit in septimo libro Eutropius: " Cæsar Augustus tanto amore etiam apud „Barbaros fuit, ut Reges, populo Romano amici, in honorem „ejus conderent civitates, quas Cæsaræas nominarent, sicut in „Mauritania à Rege Juba". Hinc sancti Adonis Martyrologium ipsam appellat Neo-Cæsaream. Ammianus Marcellinus scribit fuisse civitatem opulentissimam. Tingi fuisse Tingitanæ Mauritaniæ Metropolim testatur laudatum Martyrologion. Jan. 15. L.29.c.25

Omnium Provinciarum Princeps & caput fuit Carthaginensis, sive Proconsularis. Hinc ab antiquis Scriptoribus aliquando appellatur absolutè Provincia. Ita sanctus Augustinus in libro de unitate Ecclesiæ scribit Maximianistas reperiri apud solos "Tripolitanos, Byzacenos, ac Provinciales". Et in alio ejusdem libri capite: " Provincia, Byzacium, Tropolis, Nu„midia". Et in Commentario Psalmi nonagesimi quinti: "Ge„tulia, Numidia, Mauritania, Byzacium, Provincia". Carthaginem Imperator Adrianus Adrianopolim, Commodus Commodianam, Justinianus appellavit Justinianam. Nempe erat caput totius Diœcesios. Ejus Proconsul habebat potestatem in omnes Provincias. Patet ex libro Tertulliani ad Scapulam Proconsulem, ex antiqua Romani Imperii notitia, ac ex multis Romanorum legibus. Iste Proconsul fuit tantæ dignitatis, ut dum sine addito nominabatur Proconsul, intelligeretur Africanus. Erat unicus in toto Occidentis Imperio. Cap. 3. Cap. 19.

Res ita mansit usq; ad Imperatorem Justinianum. Hic per gloriosâ Belisarii Ducis arma ejecit ex Africa Wandalos: Post nonaginta miserandæ captivitatis annos omnem illam Diœcesim reddidit Romano Imperio, omnia illi avita reparavit privilegia, & adjunxit aliquid novitatis. Ejus in codice exstat lex, quâ de tanto in suum Imperium beneficio agit Divinæ Clementiæ Augustas gratias, & adjungit: "Per Divinam Legem sancimus, ut omnis Africa, quam „nobis Deus præstitit, per ipsius Misericordiam optimum sus„cipiat ordinem, & propriam habeat Præfecturam. Ut sicut „Oriens & Illyricum, ita & Africa Præfectorianâ maximâ po„testate specialiter à nostra Clementia decoretur: Cujus Sedem „jubemus esse Carthaginem. Et ab ea, auxiliante Deo, septem „Provinciæ cum suis judicibus disponantur: Quarum Tingi, „& quæ Proconsularis antea vocabatur Carthago, & Byzacium, L.1.tit.27.

& Tripolis Rectores habeant Consulares; reliquæ verò, id est, „Numidia, & Mauritania, & Sardinia à Præsidibus cum Dei auxi- „lio gubernentur".

Inducit varias novitates. Primò, Africanæ Diœcesi adjicit duas Provincias : Tingitanam ac Sardiniam, quarum prior ad Hispaniam, posterior antea spectabat ad Italiam. Secundò, duas Mauritanias, Cæsaræensem ac Sitifensem, conflat in unicam Provinciam. Et sic toti Diœcesi assignat septem Provincias. Nempe Wandali etiam Sardiniam obtinuerant, atque ita Sardi assueverant Afrorum moribus : Hoc Justinianus permanere voluit. Tertiò, Proconsulatum extinxit, & evexit in Præfecturam. Quartò, Carthaginensem Próvinciam è Proconsulari fecit Consularem, quam formam similiter dedit Provinciæ Byzacenæ, Tripolitanæ, ac Tingitanæ. Attamen hæ novitates non plenè obtinuerunt in Ecclesiasticis negotiis. Etenim quod Sardinia nec Africanas Synodos frequentarit, nec Carthaginensem Primatem respexerit, sed antiquo more perrexerit Patriarchalem Romanæ Cathedræ Synodum ac authoritatem venerari, demonstrant plures magni Gregorii epistolæ, & Acta Lateranensis Synodi, quam contra Monothelitas celebravit sanctus Papa Martinus. Illius Metropolita Deusdedit fuit illic non modica pars, & tertio loco subscripsit post Pontificem : Utpote Metropolita Italicæ Diœceseos. Carthaginensis Provincia titulum "Proconsularis Provinciæ" nunquam deposuit. Etenim istius Provinciæ contra Monothelitas Synodus in relatione ad Paulum Constantinopolitanum Patriarcham dedit sibi ipsi hunc titulum : " Epi- „scopi sancti Concilii Proconsularis". Exstat in secundo laudatæ Lateranensis Synodi Secretario. Quin & Procopius Cæsaræensis in sexto libro de Imperatoris Justiniani ædificiis scribit : "Cartha- „ginis Regio, quæ Proconsularis dicitur". Ex quò lucet hunc titulum à Justiniano non fuisse simul cum Proconsulari dignitate suppressum.

Dixi : " Non plenè". Quoniam utraque Mauritania videtur etiam quoad Ecclesiasticas res fuisse redacta in unicam Provinciam. Etenim Africana adversùm Monothelitas Synodus suæ ad Theodorum Pontificem Relationi dedit hanc Epigraphen : " Domino „beatissimo Theodoto Papæ Columbus, primæ Sedis Episcopus „Concilii Numidiæ, & Stephanus primæ Sedis Episcopus Concilii „Byzaceni, & Reparatus Episcopus primæ Sedis Concilii Mauritaniæ,

&

„& universi Episcopi de tribus Conciliis antedictæ Africanæ Pro„vinciæ". Non distinguit Mauritaniam, sed generatim dicit: "Concilii Mauritaniæ". Quia nempe utraque ista provincia coaluerat. Wandalica Barbaries plurimas Africæ civitates everterat: Videntur in Mauritania tot evertisse, ut Episcopi residuas judicaverint non sufficere ad constituendas duas Provincias.

Hujus infelicis sæculi varietas Africæ induxit & aliam divisionem. Etenim in illa Romanarum Provinciarum divisione, quæ Imperatori Leoni Sapienti passim adscribitur, enumerantur quinque Africanæ Provinciæ: Byzacium, Numidia, prima ac secunda Mauritania, & Tripolis. Verùm Tripolitana hæc provincia transfertur in Patriarcham Alexandrinum, ideoque Africana Diœcesis non retinet, nisi quatuor Provincias. Et inter ipsas Mauritania iterùm dividitur in duas. Proconsularis, omnium dignior & prima, Provincia extinguitur, adjecta Byzacio: Non hoc illi, sed illa huic adjungitur. Quod nempe omnes fermè ejus civitates, & quidem ipsam etiam Carthaginem, obscœni Saraceni destruxissent. Eâdem de causâ prima Mauritania habet unicam civitatem, secunda dumtaxat quatuordecim, ideòque mirum est harum Provinciarum unionem fuisse solutam: Forsitan propter civitatum distantiam. Et inter ipsas variæ habent ignota nomina. Credo esse oppida aut castra, in quæ destructarum civitatum Episcopi suas Cathedras transtulerant. Est non dumtaxat Ecclesiastica, sed etiam civilis divisio. Lucet ex hoc titulo: "Sub glo„riosissimo Exarcho seu Præfecto Africæ". Ex quo patet institutam à magno Justiniano Præfecturam etiam tunc permansisse.

Infelix Africa, quam laudatus Justinianus à miseranda Wandalorum servitute liberaverat, sub Justiniano secundo cecidit in longè magis deplorandam servitutem Impiorum Saracenorum. Hi suo more illic destruxerunt omnia. Postmodò tamen eadem eidem Justiniano restituerunt. At verò ejus Successor Leontius denuò amisit omnia, atque ita Leo Sapiens in tota Africa nihil penitùs potestatis habuit. Quare novam hanc divisionem potiùs ab isto Justiniano factam credo, quam ab illo Leone. Existimo quod ipsam fecerit juxta statum, in quo recepit à Saracenis. Et juxta hanc divisionem Nilus Doxopatrius in libro de quinque Patriarcatibus scribit Carthaginem esse in Provincia Byzacii.

Et hinc intelligimus fundamentum, ex quo Gummitanus Episco-

 pus

pus apud ſanctum Leonem nonum Pontificem prætendit eſſe Primas totius Diœceſios, & Carthaginenſem Epiſcopum à ſua dignitate excludere. Quia nempe Proconſularis Provincia erat adjecta Byzacio, ideoque videbatur debere ſequi non ampliùs ſuam propriam, ſed formam Byzacenæ Provinciæ. Videbatur ejus Metropolita ac Primatialis poteſtas non ampliùs Carthagini, præſertim jam deſtructæ, eſſe annexa, ſed ſequi ſeniorem Epiſcopum. At verò tunc Gummitanus erat ſenior. Hinc diſcimus & aliud: Nempe adductam Provinciarum notitiam eſſe mutilam, aut certè Gummitanam civitatem fuiſſe etiam tunc deſtructam, & pro ipſa exprimi aliquod ejus caſtrum aut oppidum. Etenim conſtat ipſam fuiſſe in Byzacio, & notitia nullam ejus facit memoriam. Quidquid ſit, Gummitanus Epiſcopus ſuæ, licet forſitan deſtructæ, civitatis rètinuit titulum.

CAPUT II.

Exponitur Hierarchia Africanæ Eccleſiæ.

SEx iſtæ Provinciæ apud Afros fuerunt non ſolummodò civiles, ſed etiam Eccleſiaſticæ. Eſt res exploratiſſima. Et fuerunt quoad Epiſcopales Cathedras numeroſiſſimæ. Etenim per Jacobum Sirmondum vulgata notitia Provinciæ Proconſulari quinquaginta quatuor, Numidiæ centum viginti quinque, Byzacio centum & tredecim, Mauritaniæ Cæſaræenſi centum viginti ſex, Mauritaniæ Sitifenſi quadraginta quatuor, Provinciæ Tripolitanæ aſſignat quinque Cathedrales Eccleſias. Et numerus videtur eſſe mutilus. Etenim in Cæſaræenſi Provincia omittitur ipſa Eccleſia Cæſaræenſis. Et Carthaginenſi Synodo, quam ex ſola ſua Provincia contra Pelagianos celebravit Primas Aurelius, adfuerunt Epiſcopi ſexaginta octo. Quin iſtius notitiæ, ſeu catalogi author, ſanctus Victor Vitenſis Epiſcopus, in primo Wandalicæ perſecutionis libro ſcribit in Proconſulari tunc Provincia fuiſſe Epiſcopos centum ſexaginta,

ginta quatuor. Et videtur non de Sedibus loqui, ſed de ſuperſtitibus tunc Epiſcopis, ideóque plures fuiſſe Sedes. Ejus de Mauritania Cæſaræenſi iſthìc Dictum concordat catalogo: "Creſcens, „Metropolitanus Aquitaniæ civitatis, centum viginti Epiſcopis „præeſt". Legendum eſt: "Mauritaniæ civitatis". Loquitur de Geizerici Regno, at verò catalogus agit de Regno Hunnerici. Creſcens videtur tunc fuiſſe mortuus. Et tamen præter ſex mortuos catalogus numerat centum viginti vivos Epiſcopos, ideòque eſt differentia quoad unum. Idem Victoris liber numerat duos Tripolitanos Epiſcopos Viceſſebrarenum, & Creſconium Enſem. Legendum eſt: "Creſconium Oenſem". Hic habetur in catalogo, deeſt verò Viceſſebrarenus, ideoque Tripolis habuit plures quam quinque Epiſcopos. Et ad tertiam Carthaginenſem Synodum dixit Primas Aurelius: "In Tripoli, ut aſſeritur, Epiſcopi ſunt „quinque tantummodò". Voces, "Ut aſſeritur" edicunt ipſum de vivis agere Epiſcopis, non de Epiſcopalibus Cathedris. Etenim Diœceſios Primas nequit ſubjectarum ſibi Sedium numerum ignorâſſe. Et in Carthaginenſi Collatione Ruffinianus Scriba dixit de præſentibus Catholicis Epiſcopis: "Catholicæ partis Epiſcopi, „ſecundum ſubſcriptionem huic Brevi inſertam, efficiuntur ducenti „ſexaginta ſex. Exceptis his quos dicunt needum ſubſcripſiſſe". Et hi erant viginti. Et poſt horum coram Comite Marcellino exhibitionem dixit ſanctus Alipius Tagaſtenſis Epiſcopus: "Scrip„tum ſit ducentos viginti Epiſcopos eſſe abſentes, quos aut in„firmitas, aut ætas, aut certè neceſſitas detinuit". Et Fortunatianus Siccenſis Epiſcopus addidit: "Sexaginta quatuor Cathedras „habemus vacuas". Proinde Cathedræ, quas tunc detinebat Catholica Eccleſia, erant quingentæ ſeptuaginta. Et non paucæ detinebantur à ſolis Donatiſtis. Porrò catalogus habet ſolummodò quadringentas ſexaginta novem Cathedras: Eſt ergo incompletus. Aliud tamen in Collationis Breviculo ſcribit ſanctus Auguſtinus: "Epiſcoporum Catholicorum omnium præſen„tium nomina eſſe conſtitit ducenta octoginta ſex. Viginti enim „non ſubſcripſerant, qui tamen ſuam exhibentes præſentiam, „& in medium procedentes, niſi quos infirmitas corporis illic „apud Africam tenuit, præſentibus Geſtis ſe mandare & con„ſentire profeſſi ſunt". Et infra: "Dictum eſt à Catholicis, „alios Epiſcopos centum viginti non veniſſe Carthaginem". Et

Cap. 39.

Lib. 1. Cap. 214.

L. 1. C. 16.

iterum: "Responsum est à Catholicis sexaginta esse, quibus suc„cessores Episcopi nondum fuerant ordinati". Quisnam textus sit vitiatus, permitto aliis disquirendum.

Quævis Provincia, licet Metropoliticam potestatem habuerit, non tamen habuit Ecclesiasticam Metropolim, in cujus Episcopis ista potestas per successionem resideret. Ista potestas successit in diversarum Sedium Episcopos. Etenim sub Donatisticæ Factionis exordio Numidiæ Primatum Secundus Tigisitanus, ad Episcopalem sancti Augustini electionem Megalius Calamensis, Milevitanæ contra Pelagianos Synodi tempore Sylvanus Summensis, exinde Valentinus Vajanensis, postmodo sanctus Alipius Tagastensis, alii gesserunt aliis temporibus. Quod ipsum demonstrari possit in aliis Provinciis. Est res manifesta. Quod sanctus Alipius istum Primatum gesserit, lucet ex epistola Dioscori ad S. Augustinum: „Senex Alipius rogavit me". Et ex sancti Augustini Epistola ad
Epist. 55. ipsum Alipium: "Augustinus Alipio Seni". Etenim, Senex, erat unus è titulis, quibus Afri Metropoliticæ potestatis Ge-
Epist. 67. storem Episcopum insigniebant. Ita Carthaginensi, sub Attici & Cæsarii Consulatu celebratæ, Synodo adfuerunt Aurelius, Muzonius, ac alii Episcopi, & subscribitur: "Manu Senis Mu„zonii". Hic est ille Muzonius, dequo in Dialogo contra luciferianos sanctus Hieronymus: "Muzonius Byzacenæ Provinciæ
Cap. 7. „Episcopus, cui propter ætatem Primæ ab omnibus defereban„tur, ita locutus est". Utique in Ariminensi Concilio. Tempore istius Carthaginensis Synodi erat Primas Byzacii. Et precibus, quas in Carthaginensi Collatione Comiti Marcellino obtulerunt Catholici Episcopi, post Aurelium Carthaginensem subscribit "Sylvanus Senex, Ecclesiæ Summensis". Hoc est, Sum-
Epist. 261 mensis Episcopus, & Primas Numidiæ. Et S. Augustinus scribit ad sanctum Celestinum Pontificem: "Sanctus Senex, qui tunc „Primatum Numidiæ gerebat". Et ad Profuturum Constantinensem Episcopum: "Quod Senex Megalius defunctus sit, jam „vos audisse quis dubitet? Erant autem à depositione corporis
Epist. 149. „ejus, cum hæc scriberem, dies fermè viginti quatuor. Utrum „jam videris Successorem Primatus ejus, si fieri potest, scire volumus". Omnes editi libri sunt mutili. Hoc modo supplendi ex Bibliotheca Serenissimi Domini, Magni Ducis. Editi libri addunt

addunt: "Disponebas enim". Et legunt non, "Videris", sed „inveneris". Quæ lectio videtur melior. Et istud additamentum videtur non omittendum. Erat dubium, quis in Numidia Episcopus Megalio per consecrationis ætatem proximè succederet, adeoque cui post ejus mortem deberetur Primatus Provinciæ. Hac de re Augustinus & Profuturus ante Megalii mortem contulerant, & Profuturus promiserat sedulò inquirere: Hinc post istius mortem Augustinus rogat, an invenerit. Proindè apud Afros Metropolitica authoritas non erat adstricta certæ Sedi, sed semper transibat ad Seniorem consecratione Episcopum totius Provinciæ. Hinc non rarò erant lites de successione: Dum nempè duo de consecrationis senio contenderent. Ita evenit inter Victorinum & Xantippum, Numidiæ Episcopos, de quibus videnda est sancti Augustini epistola ad Victorinum. Et ad istud malum exscindendum emanavit hic Canon: "Qui„cumque deinceps ab Episcopis ordinantur, literas accipiant „ab Ordinatoribus suis manu eorum subscriptas, continentes „Consulem & diem, ut nulla altercatio de posterioribus vel „anterioribus oriatur". Epist. 217.

Erat singularis & ab aliis gentibus diversa Hierarchia. Attamen non vacua fundamenti. Etenim Episcoporum translatio erat tunc summoperè vetita. Afri eam æquiparabant Rebaptismo. Hinc Metropoliticæ civitatis Episcopus erat non rarò Juvenis, ac inter Senes Com-provinciales quasi discipulus inter Magistros. Nihilominùs ipsis præsidebat. Hoc Afri judicarunt incongruum, ideoque istam potestatem semper alligarunt seniori Episcopo. Et ipsum Provincia appellabat suum Senem. Titulus iste fuit tanti, ut illo etiam Carthaginensis, licet non ætatis, sed civitatis causa succederet in dignitatem, Primas fuerit usus & gavisus. Etenim in literis ad Quintianum Presbyterum sanctus Augustinus Aurelium Primatem scribit "Senem Aurelium". Quod eadem Hierarchia usque ad Magni Constantini tempora viguerit apud Hispanos, affirmant Joannes Mariana, & in scholiis ad Canones Illiberritanos Ferdinandus Mendoza. Et res in istis Canonibus omninò habet fundamentum.

Isti Afrorum Primates habuerunt & alios titulos. Donatistæ ipsos appellarúnt "Principes". Ita in Carthaginensi Collatione Victor Tabborensis Donatistarum Episcopus dicit: "Beatissimus L.1.c.201

Pater

Pater & Princeps noster Primianus". Loquitur de Primiano Carthaginensi. Et in sanctum Augustinum scripsit Cresconius Do-
L.3.C.10. natista : "Epistolam Principis uestri, qua nescio quid de te scripsit, „cum te ordinari nollet, tenent non pauci nostrorum". Per Principem illum intelligit Megalium, Calamensem Episcopum, Numidiæ Primatem, cujus in Augustinum calumnia est eruditis notissima. Et in Carthaginensis Collationis Breviculo Donatistæ Cecilianum Carthaginensem Episcopum arguunt, quod noluerit "Prin-
L.3.L.16. „ceps à Principe ordinari". Nempe Proconsularis Provinciæ Primas à Primate Numidiæ. Et in quarto contra Cresconium libro sanctus Augustinus per ironiam scribit : " Primianus super Col-
Cap. 50. „legas Principatum gerit". Titulus videtur inductus à superbissimo fastu Donati magni. Ipsum enim, quod nollet appellari "Episcopus", sed "Donatus Carthaginis", sanctus Optatus appellavit "Princi„pem Carthaginis". Quidquid sit, titulus iste Catholicis Episcopis per omnia displicuit. Hinc contra ipsum sanxit tertia Car-
Can. 26. thaginensis Synodus : "Primæ Sedis Episcopus non appelletur „Princeps Sacerdotum, aut summus Sacerdos, aut aliquid hujus„modi, sed tantùm primæ Sedis Episcopus". Hic ergo est secundus istorum Primatum legitimus titulus. Ita in literis ad Genero-
Epist. 165. sum sanctus Augustinus scribit Secundum Tigisitanum Episcopum fuisse in Numidia "Episcopum primæ Sedis". Et sub Cæsarii ac Attici Consulatu celebrata Carthaginensis Synodus laudat "Cres„centianum Episcopum primæ Sedis Numidiarum". Etiam Muzonium dicit in Byzacio primæ Sedis Episcopum. Et Numidiæ Matricula jubetur esse & apud primam Sedem, & apud Metropolim Constantinam. Aliud ergò erat prima Episcopalis Sedes Provinciæ, aliud civilis Metropolis. Carthaginensis, per sanctum Augustinum in tertio contra Cresconium libro memorata, præfati Secundi Synodus ipsum inscribit "Episcopum primæ Cathedræ".
Cap. 27. Ex quo vides titulum esse antiquissimum. Eundem Januario, vel potiùs Januariano, Donatistarum in Casis-nigris Episcopo, deferunt Catholici Hipponensis Ecclesiæ Clerici : " Januariano primæ „Sedis Episcopo partis Donatianæ". Eundem titulum laudant Ca„nones Illiberritani. Et hoc est unum argumentorum, ex quibus Africana Hierarchia videtur olim viguisse in Hispaniis.

Tertius titulus est Primas. Ita in quarto contra Cresconium libro sanctus Augustinus scribit de præfata Megalii Calamensis epistola

epiſtola : "Epiſtolam Primatis noſtri". Et in literis ad ſanctum Cap. 64.
Celeſtinum Pontificem : "Gerebat Numidiæ Primatum". Et Hip- Epiſt. 161
ponenſes Clerici in præfata ad Januarium epiſtola : "Secun-
„dus Tigiſitanus, Primas veſter". Et rurſum Auguſtinus in
literis ad Victorinum Epiſcopum : "Mauritanias Provincias ſci- Epiſt. 217
„mus ſuos habere Primates". Et Milevitana Synodus : "Salvo Can. 13.
„jure Primatus Numidiæ & Mauritaniæ". Et ſanctus Poſſidius in
ſancti Auguſtini vita laudat "Carthaginenſem Epiſcoporum Pri-
„matem", & adjungit : "Tunc Primate Numidiæ Megalio, Ca- Cap. 8.
„lamenſi Epiſcopo". Notanda eſt, ac inferius exponenda diſtin-
ctio : Megalium ſolius Numidiæ, Carthaginenſem appellat Pri-
matem Epiſcoporum. Tituli radicem exponit in literis ad Gal-
liarum Epiſcopos ſanctus Papa Hilarus : "Conſtantius Vceticæ Epiſt. 4. Cap. 1.
„Eccleſiæ Antiſtes, ævo honoris Primas eſſe dicitur". Hoc eſt,
ſenior inter omnes ſuffraganeos, ideoque ipſorum poſt Metro-
politam dignior & primus. Apud Afros Provinciæ ſenior non ſolo
Epiſcopalis honoris ævo, ſed inſuper Metropoliticâ authoritate
præfulgebat, ideoque meritò dicebatur Primas. Magnus Grego-
rius in literis ad Columbum Numidiæ Epiſcopum dat & aliam
rationem : Adeodatum Primatem inſcribit "Primatem Synodi". Libr. 2.
Quod nempe iſthic obtineret authoritatem Præſidis. Eſt antiquus Ep. 86. 87.
titulus. Nam illum Diotrephi Epiſcopo adſcribit etiam ſanctus
Joannes Apoſtolus. Media Eccleſiæ ſæcula Primates appellarunt
Epiſcopos præfectos pluribus Metropolitis ac Provinciis. Hinc-
marus Rhemenſis titulum extendit ad iſtos etiam unicæ Provin-
ciæ Metropolitas, qui nullum agnoſcebant iſtiuſmodi Primatem.
Eſt vox multifariæ ſignificationis.

Quartus Africanorum Primatum titulus eſt "Metropolitanus".
Quod Carthaginenſi Epiſcopo competierit, & attributus fuerit,
eſt omnibus notiſſimum. Erat enim Metropolitanæ Sedis Epiſco-
pus, habebatque perpetuam Metropoliticam authoritatem. Ita in
prima Epheſini Concilii Actione Petrus Presbyter, ac Notariorum
Primicerius, Capreolum Carthaginenſem Antiſtitem appellat "Re-
„verendiſſimum Metropolitanum ac Epiſcopum Carthaginis". Quæ-
ſtio eſt, An attributus fuerit etiam aliarum Provinciarum Prima-
tibus ? Reſpondeo fuiſſe attributum. Etenim in libro de Geſtis
cum Emerito Cæſareenſi Donatiſtarum Epiſcopo ſanctus Augu-
ſtinus Deuterium, Catholicum ejuſdem civitatis Antiſtitem, ap-

pellat "Episcopum Metropolitanum Cæsaræensem". Crescentem ejusdem civitatis Episcopum eodem titulo donat in primo libro de Wandalica persecutione sanctus Victor Episcopus Vitensis. Et quarta Carthaginensis Synodus, de consecrando novo Episcopo sanciens, dicit : "Cum consensu Clericorum & Laicorum, & „Conventu totius Provinciæ Episcoporum, maximeque Metropoli„tani, vel authoritate vel præsentiâ, ordinetur Episcopus". Loquitur generatim de cunctis Provinciis. Omnium ergò Primates fuerunt dicti Metropolitani : Non à civitate, sed ab authoritate. Cæsaræensis tamen, quoniam Deuterius & Crescens videntur ætate Ordinis non fuisse seniores, possit sic fuisse dictus à sola civitate.

In secundo Wandalicæ persecutionis libro scribit laudatus Victor : "Geizericus Rex, adstante vulgo, in media civitate, pro „gradibus plateæ novæ, Episcopum suæ Religionis, nomine Jo„cundum, quem Patriarcham vocitabant, præcepit incendio concremari". Et ipsi successit Cyrillas. Hic cum nostris Episcopis voluit disputare, & Victor prosequitur : "Collocat sibi Cyrillas „cum suis satellitibus in loco excelso superbissimum Thronum, „adstantibus nostris. Dixeruntque Episcopi nostri : Illa est sem„per grata collatio, ubi superba non dominatur elatio, sed ex con„sensu communi venitur, ut Cognitoribus decernentibus, partibus agentibus, quod verum est agnoscatur. Nunc quis erit cogni„tor, quis examinator, vel libra justitiæ, ut benè probata Confir„met, aut pravè assumpta refellat ? Et cum talia & alia dice„rentur, Notarius Regis respondit : Patriarcha Cyrillas". Et Catholici intercesserunt : "Legatur nobis, quo concedente istud „sibi nomen Cyrillas assumpsit". Ex quibus discimus plura. Primò, quod Africam ingressi Wandalorum Episcopi assumpserint ac in se transtulerint Hierarchiam Africanæ Ecclesiæ. Quod sibi Carthagine Primatem statuerint. Quod horum Primatum primi fuerint Jocundus & Cyrillas. Secundò discimus, quod istum Primatum exaltarint in Patriarchatum, & Primatem inscripserint Patriarcham. Tertiò, quod isti Primati excelsum & superbum, nempe ut Patriarchæ, Thronum concesserint. Quartò, quod Catholici Episcopi hæc omnia improbaverint. Et meritò. Etenim Carthaginensis Episcopus, licèt sex amplissimarum Provinciarum, ac plurimorum Episcoporum Primas esset, nequaquam tamen

erat

erat Autocephalus, sed Patriarchico Romanæ Ecclesiæ juri subjectus per omnia, ideoque remotissimus à Patriarchali dignitate. Et hinc in plenaria suæ Diæcesios Synodo non habuit singularem Thronum, sed sedit Collega inter Collegas. Omnis hic Cyrillæ fastus erat novitas.

Videtur tamen non fuisse novitas. Etenim in Chronico Victor Tonnonensis Episcopus Reparatum Carthaginensem aliquoties appellat Archi-Episcopum. Etiam sanctus Leo nonus Pontifex istius civitatis Episcopum appellat à primum Romano Archi-Episcopum, ac maximum totius Africæ Metropolitanum. At verò Archi-Episcopi titulus tunc dabatur solis Patriarchis, aut Autocephalis Primatibus. Respondeo Victorem Tonnonensem aliter loqui de Capreolo, Eugenio, ac Bonifacio, Reparati Antecessoribus: Eos simpliciter appellat Episcopos. Et de Reparati exordio scribit: "Reparatus Carthaginensis Ecclesiæ Episcopatum post Bonifacium „suscepit". Et post modò constanter inscribit Archi-Episcopum. Quem titulum istius Sedis Antistiti nec sanctus Augustinus tribuit, nec sanctus Optatus, nec sanctus Cyprianus, nec ulla Africana Synodus, Victor Tonnonensis videtur posteriorem partem suorum Annalium scripsisse de anno in annum. Reparati Acta scripsisse apud Græcos, Constantinopoli, aut in exilio. Isthìc didicit Græcorum titulos, & ex ipsis cœpit Reparatum scribere Archi-Episcopum. Et falsum est, quod Archi-Episcopi titulus isto tempore daretur solis Patriarchis, aut Primatibus Autocephalis. Etenim Romana Ecclesia in suo antiquo Canonum Codice duodecimum Chalcedonensem Canonem legit hoc modo: "Quæ„cumque civitates per sacras literas nomine Metropolitano fun„guntur, ipsæ solum honorem consequantur, & is, qui huic Ec„clesiæ præest Episcopus, vocetur Archi-Episcopus, salvo utique „proprio jure, quod reverà Metropolitanæ civitati convenit". Adeò antiqua est ista significatio. Codex docet ipsam non esse Commentum recentium Græculorum. Hæc sunt alterius loci. Posterioribus sæculis cuncti Africanarum Provinciarum Primates fuerunt appellati Archi-Episcopi. Etenim sanctus Gregorius septimus laudat Secundum Episcopum Hipponensem, & inscribit Archi-Episcopum Mauritaniæ Sitifensis.

Quæstio prima est, An ista Metropoliticæ potestatis successio, aut potius de civitate in civitatem migratio viguerit in omnibus

sex Provinciis? Respondeo non viguisse in Proconsulari Provincia. Est res omnibus explorata. Quare quæstio præsertim est de Mauritania Cæsaræensi. Etenim per Jacobum Sirmondum vulgata Africanarum Ecclesiarum notitia in Sitifensi Mauritania primo Ruffinum Tamallumensem, secundo loco ponit Donatum Episcopum Sitifensem, atque ita affirmat non hunc, sed illum fuisse Primatem. At verò & sanctus Augustinus, & sanctus Victor Vitensis Cæsaræensem Episcopum affirmant fuisse Metropolitanum. Respndeo tamen eandem formam viguisse in Cæsaræensi Provincia. Lucet ex sancti Augustini epistola ad sanctum Celestinum Pon-
Epist. 261. tificem: " Existat exemplo, ipsa Sede Apostolica judicante, vel „aliarum Judicata firmante, quosdam pro culpis quibusdam nec „Episcopali spoliatos honore, nec omnimodis relictos impunitos. „Quæ ut à nostris temporibus remotissima non requiram, recen„tia memorabo. Clamet Priscus Provinciæ Cæsaræensis Epi„scopus: Aut ad Primatum locus, sicut cæteris, & mihi patere „debuit, aut Episcopatus mihi remanere non debuit. Clamet „alius ejusdem Provinciæ Episcopus Victor, cui relicto in eadem „pœna, in qua & Priscus fuit, nunquam nisi in Diœcesi ejus ab „alio communicatur Episcopo". Hæc Prisci & Victoris pœna palam demonstrat Metropoliticam authoritatem etiam in Cæsaræensi Provincia non Cathedræ fuisse adnexam, sed seniori ætati Episcopalis honoris. Hinc in Carthaginensi Collatione Deuterius Catholicus, & Emeritus Donatista Cæsaræensium Episcopus non habuêre locum, nisi suæ ætatis. Et laudatus Africanarum Provinciarum ac Episcoporum catalogus Apocorium Cæsaræensem ponit eodem ordine.

Eadem de pœna scribit in Chronico ad duodecimum annum à Basilii Consulatu Victor Tonnonensis Episcopus: " Primasius Aquimetensis Episcopus", quod tria Chalcedonensis Synodi Capitula damnare nollet, "Monasterio relegatus est. Sed Boëtio, „Primate Byzaceni Concilii morte prævento, ut ei succederet, „memoratæ damnationi protinus assensit, reversusque ad suos, quæ „priùs defendebat, validissimis persecutionibus impugnavit, fide„libus calumnias generando, eorumque substantias auferendo. „Sed in quibus peccavit, latere non potuit. Siquidem postquam „à Catholicis sui Concilii Antistitibus pro suis prævaricationibus „condemnatur, infelici morte extinguitur". Quædam olim deli-
cta

ctâ Episcopum aut Clericum degradabant, quædam proscribebant à solo adscensu ad altiorem gradum: Et Imperatoris Justiniani tempore tale crimen erat non damnare tria ista Capitula. Hinc Primasius, apud Byzacenos Senior post Boëtium Primatem Episcopus, ne istam pœnam incidens excluderetur à successione in Primatum, recessit à priori sententia, & Capitula damnavit. At istum recessum Collegæ censuerunt esse apostasiam: Hinc Primasium à Primatu ejecerunt.

Quæstio secunda est, An omnes sex Provinciæ habuerint suum proprium Primatem? Rationem dubitandi facit secundus Canon tertiæ Carthaginensis Synodi: "Propter caussas Ecclesiasticas, quæ „ad perniciem plebium sæpè veterascunt, singulis quibusque annis „Concilium convocetur, ad quod omnes Provinciæ, quæ primas „Sedes habent, de Conciliis suis ternos Legatos mittant". Affirmat quasdam habere, quasdam Provincias non habere proprium Primatem, propriamque Synodum. Et in antiquo Romanæ Ecclesiæ Codice habemus hunc Canonem: "Primatem proprium „Mauritania Sitifensis, cum id postularet, habere permissa est in lon„ginquioribus Mauris". Est compendium. Plenus Canon habetur in Codice Africanæ Ecclesiæ: "Placuit ut Mauritania Siti- Cap. 17.
„fensis, ut postulavit Primatem Provinciæ Numidiæ, ex cujus „cœtu separatur, suum habeat Primatem, quem consentientibus „omnibus Primatibus Africanarum Provinciarum, vel omnibus „Episcopis; propter longinquitatem habere permissa est". Alia lectio habet: "De Primatu Provinciæ Sitifensis. Primatem verò „proprium cum Mauritaniæ Sitifensis Episcopi postularent, omne „Concilium Episcoporum Numidiæ, consentientibus omnibus Pri„matibus, vel universis Episcopis Provinciarum Africanarum, „propter longi itineris novitatem habere permissa est. Cum con„silio Carthaginensis Ecclesiæ factum est". Hinc discimus plura. Primò, quod duæ Mauritaniæ semper fuerint duæ Provinciæ. Et Civiles & Ecclesiasticæ. Secundò, quod Sitifensis Provincia olim nec Primatem habuerit, nec Synodum. Tertiò, quod non ad Cæsaræensis Provinciæ, sed ad Numidiæ Primatem ac Synodum spectaverit. Erat Heteroclyta Hierarchia: Radicem ignoro. Ipsam ob longinquitatem itinerum ac alias rationes pertæsi Sitifenses postularunt singularem Primatem, propriamque Synodum, & obtinuerunt. Hinc ad Victorinum Episcopum Numidam,

 qui

qui contra Xantippum contendebat esse senior & Primas, scripsit
Epist.217. sanctus Augustinus : "Legi in eadem Tractoria, etiam ad Mau-,,ritanias esse scriptum, quas Provincias scimus habere suos. Pri-,,mates. Quod si & ex eis ad Numidiam convocandum esset Con-,,cilium, oportuit utique ut aliquorum Maurorum Episcoporum, ,,qui illic priores sunt, nomina in Tractoria ponerentur. Quod ,,in ista Tractoria non reperiens, multùm miratus sum". Victorinus post Valentini Vajanensis mortem prætendit se Seniorem Numidiæ, ideòque & Primatem. Et statim se Primatem ostentaturus indixit Synodum, & per Tractorias literas convocavit non solummodò Numidiæ, sed insuper Mauritaniæ, utique Sitifensis, Episcopos. Nempe dictam separationem improbabat, volebatq; circumducere. Fecit istud ipsum, quod elapso sæculo fecit Dominus Carolus à Lotharingia, Archi-Episcopus Rhemensis, qui non solum Iprensem ac alios novos Flandriæ ac Artesiæ Episcopos, sed etiam ipsum Archi-Episcopum Cameracensem evocavit ad suam Synodum : Censuit ipsos à sua Metropoli illegitimè ac invalidè dismembratos. Sanctus Augustinus istud arguit : "Quas ,,Provincias scimus suos habere Primates". Affirmat divisionem esse legitimam, ideoque non tentandam. Videtur fuisse facta anno decimo septimo quinti seculi.

De hac Hierarchia scribit ad Gennadium Patricium, Africæ Exarchum, magnus Gregorius : "Concilium Catholicorum Epi-,,scoporum admoneri præcipite, ut Primatem non ex ordine loci, ,,postpositis vitæ meritis, faciat, quoniam apud Deum non gra-,,dus elevatior, sed vitæ melioris actio comprobatur". Textus ha-
L.1.Ep.72 bet : "Gradus elegantior". Videtur hoc modo corrigendus. Gregorius voluit Primates deinceps non per ætatem succedere, sed ex cunctis Provinciæ Episcopis juxta virtutum merita eligi digniorem. Et denuò scripsit ad omnes Numidiæ Episcopos : "Petistis ,,per Hilarium Chartularium nostrum à beatæ memoriæ Præde-,,cessore nostro, ut omnes vobis retrò temporum consuetudines ,,servarentur, quas à beati Petri, Apostolorum Principis, ordi-,,nationum initiis vetustas longa servavit. Et nos quidem, juxta ,,seriem Relationis vestræ, consuetudinem, quæ tamen contra fi-,,dem Catholicam nihil usurpare dignoscitur, immotam perma-,,nere concedimus, sive de Primatibus constituendis, cæterisque ,,Capitulis, exceptis his, qui ex Donatistis ad Episcopatum per-veniunt,

„veniunt, quos provehi ad Primatus dignitatem, etiam cum ordo „Clericorum eos ad locum eundem defert, modis omnibus prohi„bemus. Sufficiat autem illis, commissæ sibi plebis tantummodò „curam gerere, non autem illos etiam Antistites, quos Catholica „fides in Ecclesiæ sinu & edocuit & genuit, ad obtinendum cul„men Primatus anteire". Eadem de re Gregorius rescripsit ad Dominicum Primatem Carthaginensem. Audita Gregorii in Apostolicam Sedem evectione, Dominicus gratulatorias scripsit literas, ac ipsas transmisit per solemnissimam Legationem: Per Donatum & Quod-vult-Deus Episcopos, Victorem Diaconum, & Angelum Notarium. Nescio qua ex caussa fuerunt in via passi moras, & seriùs venerunt Romam, ideoque Gregorius non respondit, nisi decimo kalendas Augusti, indictione decimâ. Erat sexti sæculi annus nonagesimus secundus; At verò Gregorius Pontificatum inerat jam ante biennium. Rescripsit inter cætera: "De Ecclesiasticis privilegiis quod vestra Fraternitas scribit, hoc „postpositâ dubitatione teneat, quia sicut nostra defendimus, ita „singulis quibusque Ecclesiis sua jura servamus. Nec cuilibet, „favente gratiâ, ultra quam meretur, impartior, nec ulli hoc „quod sui juris est, ambitu stimulante derogo, sed Fratres meos „per omnia honorare cupio, sicque studeo honore singulos sub„vehi, dummodò non sit quod alteri jure ab altero possit op„poni".

Africanæ Ecclesiæ disciplina per longam sub Wandalis captivitatem fuit læsa in pluribus, & alterata. Et per lites de tribus Chalcedonensis Concilii Capitibus accesserunt alia vulnera. Et quis tunc Romanus Pontifex videtur avitam Provincialium Primatuum successionem, quia communi omnium gentium Hierarchiæ adversam, improbasse, & voluisse mutatam. Hinc Africani omnes, Numidiæ præsertim, Episcopi avitum morem probari & firmari postularunt à Pelagio secundo. Et ut Pontificem permoverent, asseruerunt esse antiquissimum, à tempore sancti Apostoli Petri. Avitam suam Hierarchiam studuerunt per novam Apostolicæ Sedis confirmationem reddere immutabilem. Preces videntur Pelagium invenisse defunctum, ac fuisse traditæ Successori Gregorio. Et hic improbavit morem, ipsumque non quidem immutavit, sed jussit immutari per Synodum, & hujus executionem delegavit Exarcho Gennadio. Voluit Primates deinceps eligi per Synodos: Eligi dignio-

gniorem totius Provinciæ. Erat sanctissima sanctio. Nihilominùs suarum consuetudinum tenaces Afri intercesserunt, & novas miserunt preces. Per Numidiæ Episcopos. Et optimus Gregorius indulsit aliquid moderaminis. Consuetudinem, quoniam Catholicæ fidei non adversabatur, permisit procedere, eâ tamen lege, ut apud Donatistas consecrati, & postmodo ad Matrem Catholicam accedentes Episcopi nunquam possent ad Primatum adspirare. Postea advenerunt etiam literæ & Legatio Primatis Dominici: Et Gregorius denuò firmavit suum Decretum. Proinde ista Primatum Successio semper permansit, & dum Africam contigerit reduci ad Christum Dominum, debebit permanere. Et ista Gregorii contra Donatistas appendix non fuit nova. Lucet ex illis, quæ nobis Victor Tonnonensis dixit circa Primasium Episcopum Aquimetensem: Et quæ sanctus Augustinus scripsit ad sanctum Celestinum.

Verba, "Etiam cum ordo Clericorum", videntur mendosa. Videtur legendum: "Ordo annorum" Est enim quæstio de gradu ætatis. Quid ibi operetur Ordo Clericorum? Notandum etiam est Gregorii Rescriptum ad Hilarium Monachum, ejus in Africa Legatum: "Felicissimus atquè Vincentius, Diacones Ecclesiæ „Lamingensis, oblatâ petitione suggesserunt ab Argentio, ejusdem „civitatis Episcopo, gravem se injustitiam pertulisse, & accepto „præmio Donatistas in Ecclesiis fuisse præpositos". Quidam Lamingensium Donatistarum Clerici, ordinatione seniores Felicissimo ac Vincentio, redierunt ad Ecclesiam, ipsosque Argentius Episcopus admisit etiam ad locum juxta suæ consecrationis ætatem; ac duobus memoratis Clericis præposuit. Hoc similiter improbavit Gregorius: Uti istiusmodi Episcopos noluit esse Primates, ita similes Clericos voluit in Ecclesiæ tabula esse postremos. Gregorii verba, "Quas à beati Petri Apostolorum Principis, &c". videntur affirmare Africanam Ecclesiam esse fundationem sancti Petri. Verùm sunt Africanæ Relationis verba, quæ Gregorius noluit discutere. Clariùs se exponit in aliis ad Dominicum Primatem
L.7.Ep.32 literis: "Scientes unde in Africanis partibus sumpserit ordinatio „Sacerdotalis exordium, laudabiliter agitis, quod Sedem Apostolicam diligendo, ad officii vestri originem prudenti recordatione recurritis". Affirmat primos Episcopos per Apostolicam Sedem fuisse consecratos, & transmissos in Africam.

CAPUT

CAPUT III.

Exponitur Primatus Carthaginensis Ecclesiæ.

IN Commonitorio super Hæresiarchæ Cælestii nomine Marius Mercator rectè affirmat "Carthaginem esse totius Africæ Metropolim". Hinc uti Romanus Proconsul Civilem, ita istius civitatis Episcopus habuit Ecclesiasticam potestatem in omnes Diœcesios Provincias. Idque à prima fundatione istius Ecclesiæ. Etenim sanctus Cyprianus suam erraticam Synodum collegit ex Provincia Africa, id est, Proconsulari, ex Numidia, ac utraque Mauritania. Quod etiam adfuerint Tripolitani Antistites, est supra demonstratum. Notanda est sancti Cypriani ad istam Synodum præfatio: "Neque quisquam nostrum Episcopum se esse Episcoporum constituit, aut Tyrannico terrore ad obsequendi necessitatem Collegas suos adigit". Quod Romanus Antistes passim insciberetur Pontifex Maximus, ac Episcoporum Episcopus, testatur Tertullianus in libro de pudicitia. Sanctus Papa Stephanus videtur ita inscripsisse semet-ipsum, atque istâ authoritate omnes sub coelo Ecclesias compulisse ad obediendum suis Decretis contra Rebaptismum. Hoc Cyprianus rodit: Insinuat etiam se esse Episcoporum Episcopum, & tamen à se non præsumi istum titulum, nec talem Tyrannidem. Et in literis ad sanctum Cornelium Pontificem scribit: "Latiùs fusa est nostra Provincia. Habet etiam Numidiam & duas Mauritanias sibi cohærentes". Epist. 45. Provinciam accipit pro Diœcesi. Ibidem affirmat sibi in Adrumetinæ, quæ postmodò Byzacii est facta Metropolis, civitatis Ecclesiam esse plenam Primatialem potestatem. Quæ omnia sanctus Cyprianus fecit & scripsit juxta consuetudinem servatam ab Agrippino, aliisq; suis Antecessoribus. Magnum istum titulum probat in sancti Augustini vita sanctus Possidius: Carthaginensem Antistitem appellat "Primatem Episcoporum Carthaginensem". Nempe omnium

Episcoporum per omnem Africam. Hinc Victor Tonnonensis Firmum Numidiæ Primatem appellat non simpliciter "Primatem „Episcoporum", sed "Primatem Episcoporum Numidarum". Eodem modo sanctus Augustinus in Carthaginensis Collationis Bre-
B.3.Cap.7 viculo Megalium Calamensem appellat "Primatem Episcoporum „in Numidia". At verò in literis ad quosdam Donatistarum Episcopos scribit Carthaginem esse amplam ac illustrem civitatem, illi esse non medioeris authoritatis Episcopum, ejus Ecclesiam esse verticem totius Africæ, omnes alias esse illi subditum corpus. Etiam sanctus Gregorius Nazianzenus in sancti Cypriani Encomio scribit ipsum non soli Carthaginensi Ecclesiæ, sed toti Africæ fuisse præfectum. Hanc Præfecturam laudant plures Synodi,
Concil. 3. quas celebravit Primas Aurelius. In ipsarum una Epigonius Epi-
Cap. 45. scopus dixit ad Aurelium : "Minus præsumis Frater. Necesse „habes tu omnes Ecclesias suffulcire". Et ipse Aurelius ad omnem Synodum. "Scitis me multarum Ecclesiarum caussam su„stinere". Et Primas Capreolus scripsit ad Ephesinam Synodum: "Missis ad universas Africæ Provincias congruis literis, Synodum „cogere volui". Et apud Victorem Vitensem Episcopum san-
Lib. 2. ctus Primas Eugenius "Zenonis Augusti Præceptum destinat uni„versæ Africæ". Et in suis ad Bonifacium Primatem precibus scribit Petrus Abbas : "Tantæ Sedis, quæ totius Africæ Ecclesiæ „Primatum tenere dignoscitur, tenore muniamur". Plurima sunt istiusmodi testimonia.

Attamen Carthaginensis Antistes non fuit Autócephalus, sed Patriarchico jure subjectus Romanæ Ecclesiæ. Etenim Africana Ecclesia est fundata per Romanam, ideoque authoritatis seu originis caussa palam spectat ad Romanum Patriarchatum. Primus Innocentius ipsam ponit in eadem classe cum Ecclesiis Hispanis, Gallicis, Italicis, ac Siculis. Hinc Carthaginensis Primas ad Romanam Ecclesiam semper retulit quasvis graviores ac difficiliores caussas, itemque quosvis de novo consecratos Episcopos. Lucet ex variis sancti Cypriani epistolis. Et idem Cyprianus novam in Lapsos clementiam non præsumpsit attentare, nisi factâ relatione ad Romanum vacantis Ecclesiæ Clerum, varioque ad ipsam Rescripto : Quod nempè isthìc esset ejus Patriarchica authoritas. Ex eodem principio omnes, etiam Provinciales, Episcopi potuerunt Carthaginensem præterire Primatem, & à suarum Provin-

Provincialium Synodorum Judiciis proximè Romam provocare. De sanctis Monachis Martiniano ac Saturiano, per Geizericum Wandalorum Regem in Paganam Africæ Mauritaniam projectis, scribit in primo libro Victor Vitensis: "Ingentem multitudinem „Gentilium Barbarorum Christo Domino lucraverunt, ubi antea „nulla fama Christiani nominis fuerat divulgata. Mittunt Legatos per itinera distenta Deserti: Pervenitur tandem ad Romanam „civitatem. Rogatus Episcopus, ut Presbyterum & Ministros „credenti populo destinaret, explet cum gaudio, quod petebatur". Utique Leo magnus. Sub Wandalica captivitate tunc gemebat, & quasi vidua erat Carthaginensis Ecclesia: Hinc Presbyter & Ministri non è Christiana Mauritania, aut ex vicina Hispania, sed postulantur ab Apostolica Sede. Propter Patriarchalem auctoritatem. Hinc & in suo Chronico scribit Guilhelmus Nangiacensis: "Rogerus „Rex Siciliæ Africam invasit, captâque urbe, quæ Carthago di- Anno „cebatur, Archi-Episcopum Africæ, qui sub servitute Romam ve- 1649. „nerat consecrandus, ad Sedem suam remisit liberum". Africa tunc gemebat sub Saracenis. Et uti nuper sub Gregorii septimi Pontificatu, ita tunc reperiri non poterant duo intra Africam Catholici Episcopi, qui Carthaginensem Electum consecrarent: Hinc ille consecrandus accessit ad suum Patriarcham. Et in Lateranensi sancti Martini Pontificis Synodo extstat Synodica epistola, qua Victor, novellus Carthaginensium Antistes, per solemnes Legatos refert "se accepisse Pontificalis honoris consecrationem & stolam". Et illa postulat sibi per Pontificem confirmari. Nempe suum Patriarcham.

Hæc omnia insigniter illustrat sanctus Leo nonus in literis ad Thomam Africanum Episcopum: "Noveris proculdubiò, quia „post Romanum Pontificem primus Archi-Episcopus, & totius „Africæ maximus Metropolitanus est Carthaginensis Episcopus, „nec quicumque sit ille Gummitanus Episcopus, aliquam licen„tiam consecrandi Episcopos, vel deponendi, seu Provinciale Con„cilium convocandi habet sine consensu Carthaginensis Archi-Epi„scopi; cujuslibet dignitatis aut potestatis sit, exceptis his, quæ ad „propriam Parochiam pertinent; cætera autem, sicut & alii Afri„cani Episcopi, consilio Carthaginensis Archi-Episcopi agit. Hoc „autem nolo vos lateat, non debere præter sententiam Romani „Pontificis universale Concilium celebrari, aut Episcopos damnari

„vel deponi. Quia etsi vobis liceat aliquos Episcopos examinare, „definitivam tamen sententiam absque consultu Romani Pontificis „non licet dare, quod in sanctis Canonibus statutum poteritis in„venire". Hæc posteriora Leo addit ex Isidori Mercatoris Codice, qui tunc vigebat per Latinam Ecclesiam. Pergit in literis ad Petrum ac Joannem, Africanos item Episcopos: "Sed de „*Africæ* Primatibus aliter intelligendum est, quia in singulis ejus „Provinciis antiquitus Primates instituebantur, non secundùm „potentiam alicujus civitatis, sed secundùm tempus suæ ordina„nationis, quibus tamen omnibus præerat unus, scilicet Cartha„ginensis Archi-Episcopus, qui etiam non incongruè dici potest „Metropolitanus, propter Carthaginem Metropolim totius A„fricæ".

Hanc Carthaginensis Ecclesiæ dignitatem graviter læserunt Donatistæ. Res infra exponetur. Et ista præsumptio non est admiranda in istis Turbinibus. Eandem quippè, immò longè majorem, posterioribus sæculis attentavit Orthodoxus Gummitanæ Ecclesiæ in Byzacio Episcopus, adversùs quem scripsit ad Petrum & Joannem, Proconsularis, ut videtur, olim Provinciæ Episcopos, sanctus Leo nonus: "Rectè contrà Gummitanum Epi„scopum dignitatem Carthaginensis Ecclesiæ defendistis. Quia „sine dubio post Romanum Pontificem primus Archi-Episcopus, „& totius Africæ maximus Metropolitanus est Carthaginensis „Episcopus, nec pro aliquo Episcopo in tota Africa potest per„dere privilegium, semel susceptum à sancta Romana & Aposto„lica Sede, sed obtinebit illud usque ad finem sæculi, & donec „in ea invocabitur Nomen Domini Nostri Jesu Christi, sive „deserta jaceat Carthago, sive resurgat gloriosa aliquando. Hoc „ex Concilio Cypriani, hoc ex Synodis Aurelii, hoc ex om„nibus Africanis Conciliis, hoc, quod majus est, ex venerabi„lium Prædecessorum nostrorum, Romanorum Pontificum De„cretis apertè monstratur. Nec quicumque ille sit Gummi„tanus Episcopus, aliquam licentiam consecrandi Episcopos, vel „deponendi, seu Provinciale Concilium convocandi habet sine „consensu Carthaginensis Archi-Episcopi, cujuslibet dignitatis „aut potestatis sit: Tantummodò procurabit ille Gummitanus „Episcopus quæ ad propriam Parochiam pertinent, cætera au„tem, sicut & alii Africani Episcopi, consilio Carthaginensis

Archi-

,,Archi-Episcopi aget, qui solus in Africa Pallium ab Apostolica Sede habere solet. Unde & Episcopos consecrandi principale & antiquum jus retinet". Quid Gummitanus ille Antistes prætenderit ac præsumpserit, est suprà expositum. Ejus item fundamentum.

Quædam Leonis Pontificis verba sunt elucidanda. Primò hæc: "Et post Romanum Pontificem primus Archi-Episcopus". Nempe intra Romanum Patriarchatum. Etenim in illo nullus ex avita Patrum Institutione fuit Primas tot Provinciarum. Thessalonicensis Episcopus præfuit toti Illyrico: Verùm non per ordinarium Primatum, sed per vices delegatas Sedis Apostolicæ. Et ista vacaria Præfectura à sancto Damaso duxit primam originem. Galliarum Primates sunt longè juniores. Omnium senior est per Carolum Magnum. Etiam Cantuariensis ac Toletanus spectant ad media sæcula. Hinc Carthaginensis Episcopus etiam extra Romanum Patriarchatum, ac in generalibus Ecclesiæ Synodis fuit summè honoratus. Etenim ad sextam Synodum Constantinus, Constantinopolitanæ Ecclesiæ Presbyter ac Grammaticus Latinus, solemniter dixit: " Scio temporibus ,,Pauli quondam Patriarchæ venisse Fortunium, qui fuit Episcopus Carthaginensis, & cum Missas acturus esset in sancta ,,magna Dei Ecclesia, quæsitum est, quomodò sedere debuisset, ,,utrumnè ante Metropolitanos, qui hic morabantur, an post ,,eos. Et requirente eodem Paulo quondam Patriarcha in Bibliotheca Patriarchii librum quinti Concilii, ut cognosceret ,,quomodò sedere debuissent, contigit ut inveniretur & Latinus liber ejusdem Concilii. Et exinde instructus idem Paulus fecit eum ordinabiliter Sedere". Portò in quinto Concilio Sextilianus Tuniensis Episcopus, Primosi Carthaginensis Primatis Vicarius ac Legatus, sedit proximè post Patriarchas ac Antocephalos Exarchos, ante omnes Metropolitanos, & Græcos & Latinos. Unicus ipsum præcessit Thessalonicensis, propter amplas vices Apostolicas. Tres Græcorum Exarchi, licet per Constantinopolitani Episcopi rapinas amiserint Antocephaliam, retinent tamen ejus imaginem, & quasdam reliquias.

Notanda sunt & hæc sancti Leonis verba: " Privilegium semel susceptum âb Apostolica Sede". Et inter hæc privilegia Leo ponit potestatem "consecrandi Episcopos". Hujus functio-

nis antiquum & principale jus affirmat esse penes solum Carthaginensem. Ex Apostolico privilegio. Et addit omnia hæc constare ex Decretis Romanorum Præsulum. Et quidem ista omnia fuisse Afris Romana beneficia, nemo sana sentiens possit inficiari. Ipsum agnovit ac professus est Carthaginensium Primas Reparatus, qui post ejectos ex Africa Wandalos ad sanctum Agapetum Pontificem solemniter legavit Caium & Petrum Episcopos, ac Liberatum suum Archi-Diaconum, novo Pontifici gratulaturos adeptam dignitatem, & supplicaturos Primatiali Cathedræ antiqua privilegia. Lucet ex Pontificis Rescripto: „Uniuersa, quæ inimicorum perversitas invaserat, Charitati tuæ „Metropolitana jura reparantes hortamur, &c". Hoc ipsum professi sunt universi Afrorum Antistites, dum à Pelagio secundo ac à Magno Gregorio supplicarunt eandem reparationem, etjam heteroclytam Successionem Provincialium Primatum. Apostolicus Canon sanxit omnes & singulos, non dumtaxat Metropolitas, sed etiam Provinciales Episcopos consecrari per Patriarcham: Per ejus manus, aut certè ad ejus præviam confirmationem & literas. Hic Canon, uti in quibusdam aliis Diœcesibus, ita in Africa non viguit ob transmarinam ab alma Urbe ac Patriarchali manu distantiam: Et hoc ex gratioso indulto Romanæ Cathedræ. Cathedra ista permisit omnes Afrorum Episcopos consecrari per manus, aut literas Primatis Carthaginensis.

Et hoc indultum circumducendum censuit Siricius Pontifex, dum in Africam misit hunc Canonem: " Extra conscientiam „Sedis Apostolicæ, hoc est, Primatis, nemo audeat ordinare". Nempè Episcopos. Canon affirmat verum Africæ Primatem, seu Patriarcham sedere in Apostolica Sede, ideoque sine ipsius prævia confirmatione nullum isthic posse consecrari Episcopum. Et mandat deinceps sic observari. Et istam novam regulam Thelensis Synodus tentavit per Byzacium mittere in executionem. Verùm Reverendus Pater Paschasius Quesnellus nervosè contendit Siricii litteras, & Thelensem Synodum esse spuria, ac suppostititia figmenta. At sine competenti fundamento. Etenim Fulgentius Ferrandus, Carthaginensis Ecclesiæ Archi-Diaconus, ac vir eximiè eruditus: Est enim omnino ille idem, qui scripsit vitam sancti Fulgentii, & ad cujus litteras idem Fulgentius rescripsit librum de Baptismo Æthiopis. Hic, inquam, eruditus Ferran-

Ferrandus in sua breviativa Canonum collectione frequenter laudat & præfatas litteras, & præfatam Synodum, uti legitimas atque authenticas. Easdem laudat ille Canonum codex, quem Reverendus Pater Paschasius Quesnellus vulgavit, & affirmat esse antiquum Romanæ Ecclesiæ, quo illa fuit usa, antequam alium meliorem edidisset Dionysius Exiguus. Attamen Synodum istam aliqui non Thelensem appellant, sed Theleptensem. Laudatus Ferrandus constanter appellat Zellensem. Et hæc appellatio videtur comprobanda. Etenim tantum testimonium quis improbet? Adductum Canonem præfatus Romanæ Ecclesiæ Codex legit in hunc modum: " Ut extra conscientiam Sedis Apostolicæ ,,Primates nemo audeat ordinare". Quæ lectio suis etiam non vacat scrupulis.

Etenim Reverendus Pater Paschasius Quesnellus advertit vocem, Ordinare, esse æquivocam, & ab ipsâ quandoque consecrationem, quandoque administrationem, aut quamvis dispositionem importari; atque prosequitur: Verùm ut communiori vocum usui & Grammaticæ legibus magis accomodatur", ista lectio. " ita Regionum istarum disciplinæ ac moribus prorsus adversatur. Si enim Primatum nomine Carthaginensem ,,Episcopum intelligat, non pluralis, sed singularis numerus ,,apponi debuerat: Cum unicus esset hujusmodi Primas in Afri-,,ca. Sed & quam hoc ab Africanis Juribus & consuetudine ,,alienum, ut ad Episcopum Romanum de ordinando Cartha-,,ginensi Episcopo consultatio vel relatio mitteretur. Quod si ,,per Primates Metropolitanum uniuscujusque Provinciæ Epi-,,scopum, seu primæ Sedis Antistitem designat, jam verò inep-,,tissimum est ac ridiculum istud Decretum, quod Primates ,,extra conscientiam Sedis Apostolicæ ordinari vetat: Cum Primates in Africa, excepto Carthaginensi, nunquam ordinarentur.

Respondeo tamen istam lectionem non esse paradoxam. Per Primates intelligi possint tam Carthaginensis, quàm primæ Sedis Episcopi per alias Provincias. Etenim inter Carthaginensis Ecclesiæ Primatialia Jura fuit & illud, quod ad Carthaginensem Aurelii Synodum, à qua proprium Primatem acceperunt, dixerunt Cæcilianus & Honoratus, Legati Sitifensis Mauritaniæ: " Profitemur ,,in conscientiam Ecclesiæ Carthaginensis perferre, quandocumque ,,voluerimus habere primæ Sedis Episcopum. Ita ut cum primæ Sedis

„Sedis Episcopus de corpore recesserit, qui in ejus locum succes-„dit, ad Ecclesiam Carthaginis mittat, & eam instruat, ut fiat „primæ Sedis Episcopus". Et omnis Synodus acclamavit: "Pla-„cet, placet". Et adjungit: "Quandocunque habere voluerit quæ-„cumque Provincia primæ Sedis Episcopum, instruat primitùs „Carthaginensem Ecclesiam, & sic quod desiderat faciat". Quod jus utcumque lapsum restauravit in suâ Carthaginensi Synodo Bonifacius Primas. Et hujus Synodi, usque huc latentis, insignem ac utilem notitiam debemus Illustrissimo Domino Lucæ Holstenio, qui eam produxit ex Vaticana Bibliotheca. Proinde apud Afros nullus poterat fieri Primas sine prævio examine & confirmatione Archi-Episcopi Carthaginensis. Hic discutere debebat, utrum accipiendæ dignitati nullus obstaret obex. Et hinc lucet magnum Gregorium, dum alicui notæ obnoxios Episcopos exclusit ab ista successione, nihil sanxisse contra Gentis mores aut Canones. Possit igitur fieri, ut Siricius Pontifex censuerit illud jus spectare ad suam Sedem. Nec sine fundamento. Etenim Primates isti, licet non quoad civitatem & locum, quoad potestatem ac dignitatem erant veri ac pleni Metropolitæ: Et verò omnium Occidentalium Metropolitarum confirmatio, consecratio, ac inthronizatio singulari semper, per sextum Nicænum Canonem stabilito, jure spectavit ad Apostolicam Sedem, Patriarchalem totius Septemtrionis ac Occidentis. Siricius voluit nec Carthaginensem deinceps consecrari, nec aliarum Provinciarum Primates inthronizari sine suo prævio examine & assensu. Et hinc usus est communi ad consecrationem & inthronizationem significandam voce, "Ordinare".

Est res non improbabilis. Attamen aliud fortissimè suadet quartum Ferrandi Diaconi compendium: "Ut Episcopus à tribus „ordinetur, consentientibus aliis per Scripta, cum confirmatio-„ne Metropolitani, vel Primatis". Ferrandus affimat compendium esse desumptum ex quarto & sexto Nicæno, ex decimo nono Antiocheno, ex duodecimo Laodicensi, ex bino Carthaginensi, ex Zellensi Canone, ac ex epistola Papæ Siricii. Per Metropolitanum omnino videtur Carthaginensem Archi-Episcopum, per Primatem intelligere Præfectum unius Provinciæ. Etenim unicus per omnem Africam Metropolitanus fuit iste Archi Episcopus. Ferrandus videtur docere Africanos Episcopos consecrari non posse, nisi per Interventum utriusque Præfecti. Particula disjunctiva,

Vel

.Vel, videturſumi pro copulativa, Et. Nec enim id novum eſt, etiam apud Canones. At verò nulla eſt hic mentio Sedis Apoſtolicæ, aut Romani Pontificis. Quærenda eſt ratio, Quærendum eſt, quomodò Ferrandus affirmet iſtud ſuum compendium eſſe deſumptum ex Siricii epiſtola, quæ palam exigit Romanum conſenſum.

Volo meam, non ſententiam, ſed conjecturam liberè, attaman doceri paratus, edicere. Siricii Synodus videtur non fuiſſe collecta, ac ejus epiſtola non fuiſſe concepta pro ſola Africana Eccleſia. Et Synodus & epiſtola videntur ſanxiſſe pro omni latinâ Chriſtianitate. Videntur eſſe iſtud Conſtitutum, de quo liber Pontificalis: " Siricius fecit Conſtitutum de omni Eccleſia, & ,,contra omnes hæreſes, & diſperſit per univerſum Mundum, & ,,per omnes Provincias, ut in omni Eccleſiæ Archivo cuſtodire- ,tur, ob oppugnationem contra omnes hæreſes". Etenim Synodalis epiſtola diſertè dicit Synodum fuiſſe adunatam "propter emer- ,,gentes plurimas cauſas, quæ in aliquantis non erant cauſſæ, ſed ,,crimina. Extiterunt enim nonnulli, qui Statuta Majorum non ,,tenentes, caſtitatem Eccleſiæ ſuâ præſumptione violarúnt, vo- ,,luntatem Populi ſequentes, & Dei Judicium non timentes". Etiam in hæreſes egit iſta Synodus: Præſertim in Novatianenſem, ac Montenſem, ſeu Donatiſticam, maximè tunc graſſantes in Occidentali Eccleſia.

Hujus igitur Synodi Conſtituta Siricius, uti in omnes alias ſui Patriarchatus Provincias, ita tranſmiſit etiam in Africam. Et uti Donatianus Teleptenſis Epiſcopus Byzacii Primas, ita & aliarum Provinciarum Præfecti pro eorum executione adunarunt Synodos, aut Provinciales, aut Africanas. Hæc Thelenſis, Teleptenſis. aut Zellenſis fuit palam Africana, & primus Siricii Canon movit ipſi grandem ſcrupulum. Nec ſine rationibus. Etenim Africanam Eccleſiam adſtringebat ad novum onus: Ad omnium ſuorum Epiſcoporum præviam confirmationem poſtulandam, non dumtaxat à Provinciæ ac Diœceſeos Primate, ſed etiam à Romano Pontifice. Hinc adversùs illud Synodus intereeſſit, allegans ſuos mores, ſuam perpetuam conſuetudinem. Et tunc exiſtimo Siricium reſcripſiſſe ſecundam epiſtolam, prioris interpretativam ac moderativam, de qua Vincentius & Fortunatianus, Proconſularis Provinciæ Legati, dixerunt ad hanc Zellenſem Synodum:

"Etiam cum Tusdrum fuissemus, sicut mecum recolit memoria-„lis auditio vestra, & epistolas sanctæ memoriæ Siricii Sedis Aposto-„licæ Episcopi dedissemus, unaque earum recitata esset à Sanctimonia „Fratris nostri Episcopi Latonii, utrasque nos afferre suggestio indi-„cavit. Has igitur recitari donate. Episcopi dixerunt: Reci-„tentur epistolæ venerabilis memoriæ Siricii. Ut noverimus, quid „earum textus contineat".

Affirmant ac nos docent varia. Primò, quod Siricius duas epistolas de hac eadem re miserit ad Africanam Ecclesiam. Nempe secundam ad interpretandos scrupulos natos circa primam. Secundò, quod ad exequendas has litteras factæ sint plures per Africam Synodi: Etiam post mortem Siricii. Nam proximè ante hanc Zellensem facta fuit Tusdritana: Et utrique adfuerunt plures eidem Episcopi. Tertiò, quod ad Tusdritanam Synodum Latonius Episcopus, ut istius Provinciæ Primas, recitari curarit unicam dumtaxat epistolam. Quartò, quod adsidentes Episcopi non contenti postularint etiam recitari secundam: Et quod fuerit recitata. Nempe Latonius recitari curarat solam posteriorem, prioris interpretem ac moderatricem: At verò hæc sine illa plenè percipi non poterat. Hinc & ista recitari debuit. Erat præsens epistola. Posterior videtur hunc primum articulum temperasse, ac reduxisse ad communes Occidentalis Ecclesiæ mores, ad avitam Africanæ Gentis consuetudinem. Et hinc adductum suum compendium, quod ad consecrandos Episcopos solius Metropolitani ac Primatis consensum requirit, Ferrandus Diaconus fundari asseverat, non dumtaxat in quarto ac sexto Nicæno Canone, sed etiam in Zellensi Synodo, ac in epistola Siricii Pontificis. Non in prima, sed in secunda. Hæc periit aut latet. Hinc compellimur ad conjecturas. Eam videtur vidisse sanctus Leo nonus. Etenim scribit amplissimam illam, quam ad omnes consecrandos Episcopos habet Primas Carthaginensis, authoritatem esse privilegium ac beneficium Romanæ Ecclesiæ. Quod nempe dedit ista secunda epistola. Mihi videor hæc non sine fundamento conjicere. Dum epistola apparuerit, docebimur firmiora.

Etiam Provinciarum Primates non caruerunt suis dignitatibus: Præsertim Numida & Cæsaræensis. Etenim dum Victorinus & Xantippus litigarent de Primatu Numidiæ, ad deinceps evitandos istiusmodi scopulos emanavit hic Canon: "Hic ordo", quò junior Episcopus

Episcopus nunquam, præsertim in Synodo, sedere possit ante seniorem; "& à Patribus & à Majoribus servatus est, & à nobis, ,,Deo propitio, servabitur, salvo etiam jure Primatis Numidiæ ,,& Mauritaniæ". Hisce duobus semper fuit primus locus post Primatem Carthaginensem. Et hi Primates fuerunt istius dignitatis adeò tenaces, ut in Carthaginensi, post duodecimum Honorii & octavum Theodosii Consulatum celebrata, Synodo Valentinus Numidiæ Primas sederit ante Faustinum, Potentinæ Ecclesiæ Episcopum, Legatum Romanæ Ecclesiæ. Eâdem in Synodo Legati Byzacenæ Provinciæ, itemque Novatus Sitifensis Episcopus, ac ejusdem Provinciæ Legatus, sedent & subscribunt ante Legatos Cæsaræensis Mauritaniæ. Legati omnes sedent inter se permixtim: Omnes ejusdem Provinciæ Legati sibi mutuò non assident. Nempe Primatum privilegium non exibat personas: Nequidem communicabatur Provinciæ Vicariis ac Legatis. An in Primatum Legatos transierit non possim affirmare. Existimo Primates omnes post Carthaginensem sedisse ante Provinciales Episcopos. Etenim in quinta Synodo Pompeianus, Victorianensis in Byzacio Episcopus, & haud dubiè Primas, sedit ac subscripsit inter Metropolitas. Quod nempe etiam in suæ Diœcesios Synodo obtineret istum locum. Sextilianus Tuniensis Episcopus, Primosi Carthaginensis Vicarius ac Legatus, ibidem obtinuit sui Principalis locum, ideòque ista regula videtur obtinuisse in domestica etiam Synodo

In Romana sancti Martini Pontificis Synodo exstat Synodalis epistola ab Africana trium Provinciarum Synodo ad Theodorum Pontificem, & habet hanc epigraphen: "Columbus primæ Sedis Episcopus Concilii Numidiæ, & Stephanus primæ Sedis Episcopus Concilii Byzaceni, & Reparatus Episcopus primæ Sedis ,,Concilii Mauritaniæ". Byzacii Primas subscribit ante Primatem Mauritaniæ, ideoque præfatum privilegium videtur cespitare. Respondeo cespitasse. Nam & ad Bonifacium Primatem, suæ Carthaginensi Synodo præsidentem, dixit Felix Zactarensis Episcopus, Legatus Numidiæ: "Extremus ego precor tuæ patientiæ bonita-,,tem; ut legum institutio Paternarum, quam noviter constat esse ,,sauciatam, inculcetur mentibus singulorum, ut & Doctor ser-,,vet quod antea didicit, & minùs instructus discat scire quod ,,nescit". Agit de antiqua lege ac forma Synodalis præcedentiæ.

Hinc subdit: "Tuæ Beatitudinis innocuam exspecto charitatem; „ut Africanarum Provinciarum Concilia qualiter sint paternis in„stitutionibus ordinata, his Gestis apertiùs demonstretur, & „propatulò, quis post te sit alteris primus, non differas sanctis „interlocutionibus publicare". Rogat quis in Africanis Synodis debeat post Carthaginensem Primatem, qui illic "infulatus Sacer„dos præsidet, & primus palmatus irradiat", habere proximum locum, ac esse primus ante omnes alios. Et post relectos varios Aurelianarum Synodorum Canones Bonifacius respondit: "Ex pa„ternis definitionibus evidenti veritate collegimus Proconsularem „Provinciam Numidiæ, Numidiam verò Byzacenæ, vel cæteris „antelatam. Quisquis ergò perturbare statutum ordinem quan„documque tentarit, honoris sui putabitur pati jacturam".

Ex his discimus varia. Primò, quod sub Wandalica captivitate Africana Hierarchia fuerit alterata in variis articulis, ac sauciata. Secundò, quod horum articulorum unus fuerit antiquum præcedentiæ jus, quod in generalibus istic Synodis habebant Primas Numidiæ, ac Primas Cæsaræensis Mauritaniæ. Tertiò, quod sola Numidia reclamarit suum jus, postulans restaurari. De Mauritania nemo loquitur: Et tamen aderat, hauddubiè Legatus, Secundinus Minensis Episcopus. Vigilii Tapsensis Episcopi catalogus appellat Minnensem. Nempe Barbari ipsam horrendè devastarant, ac adeò redegerant in nihilum, ut erubesceret adspirare ad vetusta sui olim splendoris Insignia. Et hæc omninò est una rationum, ob quas Imperator Justinianus utramque Mauritaniam contraxerit in unam Provinciam. Hinc item Primas Bonifacius respondit, quod post Carthaginensem Numida, post hunc proximus sedere deberet, non Cæsaræensis Maurus, sed Byzacenus. Nempe sublimis illa Mauritania jacebat in terrâ. Et ista ejus humilitas permansit etiam post Justiniani tempora. Hæc igitur est ratio, ob quam in laudatâ contra Monothelitas Synodo post Numidam Byzacenus sedit ante Maurum. Ex his item fortissimè suademur, quod ante eversam à Barbaris Africam, non solus Numida ac Maurus, sed etiam Byzacenus, & omnes reliqui Primates locum habuerint ante Provinciales Episcopos. Hinc etiam ita præfati tres sederunt in laudata Synodo. Numida & Maurus juxta dignitatem suæ Provinciæ, alii forsitan sederunt juxta ætatem suæ consecrationis. Quidquid sit, videntur ipsum semper eundem ho-

norem

norem obtinuisse in generalibus totius Africæ Synodis. Hinc generali Synodo, habitæ sub Consulatu Attici & Cæsarii, statim post Carthaginensem Aurelium subscripsit Muzonius Primas Byzacii. Et quartæ Carthaginensi Synodo post eundem Aurelium primus subscripsit Donatianus Talabricensis, Primas ejusdem Provinciæ. Et Milevitanæ Synodo similiter subscripsit ejusdem Byzacii Primas, Donatianus Teleptensis. Quartò ex Præfatis discimus, quod Africani Antistites in suis Synodis sederent infulati ac palmati. Hoc est cum Mitrâ Episcopali, & veste palmatâ. Qualis verò, & quam gloriosa fuerit hæc vestis, videri possit apud Scriptores de re vestiariâ Romanorum.

De Carthaginensi Ecclesia scribit in animæ Gemma Honorius Augusto-Dunensis: "Cum Christiani, relictâ lege Dei, paganos L. 1. c. 137.
„spurcitiæ operibus imitarentur, Judicio Dei traditi sunt in ma-
„nibus eorum, qui deletis Christianis possederunt loca eorum. Un-
„de Antiochenus Patriarchatus est ad Hierosolymam traslatus. Por-
„rò Alexandrinus ad Aquileiam est positus: Quia huic civitati pri-
„mùm Mareus Evangelista præsedit, qui Alexandriæ præfuit.
„Quamquam quidam contendant, quod Carthaginensis Episcopus
„hâc translatione polleat". Istud ipsum scribit in primo de Sacramentis libro Hugo Victorinus, omittens tamen Alexandrini Patriarchatus translationem in Sedem Carthaginensem. Et rectè. Est enim figmentum. Etiam Antiocheni Patriarchatus translatio. Etenim Hierosolymæ Patriarchatus, non per translationem emersit, sed per dismembrationem, fuitque firmatus per Synodum Chalcedonensem. Paschalis secundus, dum Flandri ac Franei obtinebant terram sanctam, ipsum præposuit Antiocheno. Carthaginensem Primatem honoravit etiam titulus Papa. Erat olim communis omnibus Episcopis: Etiam Africanis. Attamen hi ipsum nulli detulerunt, nisi suo Primati Carthaginensi. Lucet ex Africanis Synodis, ac variis Afrorum Antistitum atque Doctorum literis. Solus iste Primas erat illis Pater Patrum, ac Episcopus Episcoporum.

CAPUT IV.

Exponitur varia, per Donatiſtas patrata, in Carthaginenſis Eccleſiæ dignitatem injuria.

Onatiſtarum ſchiſma eſt inchoatum à Numidiæ Epiſcopis: A Donato in Caſis nigris, ſecundo Tigiſitano, tunc Primate iſtius Provinciæ, ac ejus Synodalibus Collegis. Ortum eſt propter Ceciliani Carthaginenſis Archi Diaconi promotionem ad iſtius Eccleſiæ Epiſcopatum. Adversùs ejus electionem & conſecrationem ſunt venati omnes anſas. Inter alia dixerunt hanc vitioſam ex defectu legitimi Conſecratoris. Facta fuerat a Felice Abtungenſi, aliiſque Epiſcopis Proconſularis Provinciæ. Poſteriores Donatiſtæ clamarunt debuiſſe à Secundo fieri: Principem à Principe, Primatem debuiſſe conſecrari à Primate. Et quidem à Primate Numidiæ. Hic enim poſt Carthaginenſem erat primus inter Primates reliquarum Provinciarum. Hâc viâ tentarunt non dumtaxat Ceciliani ordinationem infirmare, ſed inſuper ſuam Numidiam, ſuæ pertinaciæ originem ac primariam Sedem, exaltare. Hac de re ſcribit in Carthaginenſis collationis Breviculo ſanctus Auguſtinus:

L.3.C.16. „Donatiſtæ longa proſecutione agebant" in collatione, "quod non „exſpectaverit Cecilianus ut Princeps à Principe ordinaretur, cum „aliud habeat Catholicæ Eccleſiæ conſuetudo, ut non Numidiæ, „ſed propinquiores Epiſcopi Epiſcopum Eccleſiæ Carthaginis ordinent, ſicut nec Romanæ Eccleſiæ ordinat aliquis Metropolita„nus, ſed de proximo Oſtienſis Epiſcopus. Hoc autem dicentes de „ſua conſuetudine, quam neſcio quandò inſtituerunt, Eccleſiæ „præjudicare conabantur: Quæ conſuetudo ſi antiqua eſſet, hoc „ipſum objeciſſent Ceciliano, quandò eum abſentem damnaverunt". Omnis Patriarcha, omniſque Autocephalus Primas ex Apoſtolico Canone conſecratur à propriis Suffraganeis. Etiam plerique Metropolitani, qui ob diſtantiam, aut aliam cauſſam non obligantur ad

ad Patriarchæ manus accedere. Habent ex indulto sui Patriarchæ. Et inter istos Metropolitanos semper fuit Carthaginensis. Quare tertia Aurelianensis Synodus, quæ Metropolitanos jussit à Metropolitanis consecrari, palam deviavit, nec fuit recepta in mores.

Istius apud Donatistas novitatis memoriam habemus in variis locis S. Augustini. In Libro de unitate Ecclesiæ scribit primam inter Catholicos, & Carthaginensis Ecclesiæ Schismaticos litem fuisse "crimen malæ ordinationis". Et in Psalmo contra Donati partem: " Erant quidam Traditores librorum de sancta lege, Epi-„scopi de Numidia, & non quilibet de plebe. Cum Carthaginem „venissent Episcopum ordinare, invenerunt Cæcilianum jam ordi-„natum in sua Sede. Irati sunt, quia ipsi uon potuerunt ordinare". Et in primo contra Parmenianum libro affirmat primos schismatis authores fuisse opulentissimam Lucillam, quosdam Carthaginensis Ecclesiæ criminosos Clericos, nec non quosdam ab ista Factione ad Ceciliani perniciem evocatos Numidiæ Episcopos, "ut illo „deposito alter eis Episcopus ordinaretur". Istorum Episcoporum Princeps erat Donatus à Casis nigris. Hic evocavit Secundum Tigisitanum, Primatem tunc Numidiæ, ac ejus septuaginta Collegas: Hi damnarunt Cecilianum, ac ipsi superordinarunt Majorinum. Rem elucidat in primo suo libro sanctus Optatus Milevitanus: " Botrus & Celesius", Carthaginensis Ecclesiæ Clerici, post defunctum Mensurium ac extinctam gentilium persecutionem, „ut dicitur, apud Carthaginem ordinari cupientes, operam dede-„runt, ut absentibus Numidis, soli vicini Episcopi peterentur, „qui ordinationem apud Carthaginem celebrarent. Tunc suffra-„gio totius populi Cecilianus eligitur. Et manus imponente Felice „Aptungitano Episcopo ordinatur". Hinc irata factio advocavit Secundum Primatem, & hic ordinavit Majorinum. Proinde ad Carthaginensis Archi-Episcopi electionem & consecrationem solebant, non soli vicini, nec soli Proconsulares invitari Episcopi, sed etiam Numidarum aliqui, forsitan & aliqui aliarum Provinciarum. Patriarcharum ac Primatum consecratio sic solet honorari. Et Secundus Primas cum istis suæ Provinciæ Collegis, quibuscum ordinaverat novum Cirthensibus Episcopum, licèt non advocatus, videtur ad istum finem accessisse Carthaginem, & fuisse præventus, ideoque & indignatus. Et istud sciens præventionis auctrix factio advocavit turbulentum hominem, atquè ita simul schisma

confla-

conflaverunt. Ista invitatio videtur fuisse solius honoris, non juris aut necessitatis. Hinc ipsius prætermissionem nec ipse Secundus Ceciliano objecit. Nihilominus præsumpsit superordinare. Attamen audacia non transivit in Successores. Etenim Maximianum Carthaginensem ordinarunt soli Proconsulares Episcopi. Et videtur factum ex vigente tunc apud Donatistas consuetudine. Existimo etiam Donatum magnum, Parmenianum, ac Primianum fuisse isto modo consecratos. Bagajensis, cui præsedit Gamalius Numidiæ Primas, & quæ reparavit Primianum, Synodus videtur novitatem ad similia deinceps schismata avertenda induxisse. Gamalius videtur sui Antecessoris Secundi audaciam evexisse in legem. Hinc S. Augustinus scripsit istam consuetudinem non esse antiquam, & ignotam sibi esse ejus originem.

Altera Donatistarum in Carthaginensem Ecclesiam injuria est ab eadem Bagaiensi Synodo, eodemque Gamalio. Etenim hic Synodo præsedit, excluso Carthaginensium Primate Primiano. Episcopi sederunt hoc ordine: "Gamalius, Primianus, Pontius, „Secundianus, Januarius, Saturninus, &c". Lucet ex quarto
Cap. 10. sancti Augustini libro contra Cresconium. De ista Synodo idem Augustinus scribit in secunda enarratione super Psalmum trigesimum sextum: "Tu" per duas Maximianistarum Synodos damnate Primiane, "tibi servasti Numidiam, Cecilianus Orbem terra„rum. Sic servavit caussam suam Orbi terrarum, quomodò tu „servasti Concilio Numidiarum. Si innocentèm te reddidit Sedes „Bagaitana, quantò potiùs illum Sedes Apostolica? Magna diffe„rentia. Judices Numidas, apud quos te purgares, tu ipse adisti, „apud eos autem Donatus à Ceciliano victus est, quos pars Do„nati Judices postulaverat". Discimus hinc varia. Primò, quod Gamalius fuerit Bagaiensis Episcopus, & Primas Numidiæ. Hinc Augustinus dicit Primianum fuisse reparatum, non dumtaxat à Bagaiensi Synodo, sed etiam à Cathedra: Ad istum modum, quo Cecilianus fuit reparatus à Sede Apostolica. Quia nempe fuit reparatus per Bagaiensem Episcopum. Secundò discimus, quod Gamalius Synodo præsederit, habuerit Relationem & suffragii Prærogativam, atque fuerit author Synodalis Judicii. Etenim Episcopus, cujus Sedes Reum reparat, non potest Synodo non præsidere. Et propter hanc Gamalii authoritatem Synodus convenit in civitatem Bagaiensem. Tertiò discimus, quod damnatus Primianus

mianus provocaverit ad Numidiæ Episcopos, ipsos adiverit, & sibi constituerit Judices. Etenim Primiani damnatrix Synodus constiterat ex solis Episcopis Proconsularibus, Byzacenis, ac Tripolitanis. Ita sanctus Augustinus scribit in libro de unitate Ecclesiæ. Cap. 3. Hinc ille adivit Numidas, quibus tunc adjuncti & subditi erant etiam Mauri Sitifenses. Ipsos sibi elegit in Judices, eis subjiciens suam caussam & personam. Hinc Primas Gamalius utramque Provinciam, nec non & Cæsaræensem, à Maximianistis non seductam, Mauritaniam evocavit, atque ita coëgit Synodum trecentorum & decem Episcoporum. Et ipsi præsedit.

Primianus ipsi adsedit. An statim à Synodi exordio, non possim certus affirmare. Affirmandum suadet antiquus Ecclesiæ Canon, qui damnatorum Episcoporum legitimis appellationibus adscribit suspensivum damnationis effectum, adeoque & istis Synodalem consessum usque ad inchoatam caussæ retractationem. Et certè Primianus fuerat damnatus à suis subditis, ideoque videbatur potiùs convitium sustinuisse, quàm judicium. Quidquid sit, Gamalio cessit Primatialem præsidendi locum. Hâc submissione sibi conciliavit viri patrocinium. Et istam cessionem, suæ dumtaxat personæ indultam ex rationibus, Gamalius edito Canone extendit ad suos Successores, fecitque perpetuam in Donati schismate. Canon periit: Nulla ejus superest memoria. Ipsum tamen non sine fundamentis assero. Etenim Notariæ, quam in Carthaginensi collatione exhibuerunt, Donatistarum Episcopi subscripserunt hoc ordine: "Januarianus, Primianus, & cæteri sinceræ L. 1. C. 14. „Christianitatis Episcopi". Similiter subscripserunt suo ibidem Mandato: "Januarianus Episcopus Casensis-nigrensis, Primianus Cap. 148. & 149. „Episcopus Carthaginensis, &c". Hic Januarianus videtur esse ille Januarius, qui quinto loco sedit in Bagaiensi Synodo. Etiam sanctus Augustinus ipsum appellat Januarium, affirmatque fuisse Primatem Numidiæ. Collatio quandoque Januarium, aliquando appellat Januarianum. Cur ille in Collatione sedit ac subscripsit ante Primianum? Quod fundamentum hujus novæ & extravagantis præcedentiæ? Nullum, nisi prævium Gamalii exemplum, ac ex ipso natus Canon Bagaiensis.

Quæstio est, Quid Canon iste sanxerit? Quid Numidiæ Primatibus dederit? An totius Diœcesios Primatum, an simplicem dumtaxat præcedentiam? Respondeo hæc non constare, sed esse

ignota. Numidiæ & Cæsaræensis Mauritaniæ Primates ex antiquo Privilegio habuerunt in generali Diœcesios Synodo proximum locum à Carthaginensi: Gamalius videtur hoc ampliasse, & sanxisse ut Numidiæ Primas deinceps esset par etiam Carthaginensi, ideoque ipsorum senior præcederet in generali Synodo, ac præsideret. Hinc in collatione Primianum præcessit Ianuarianus. Etenim apud Cavernas Susis celebrata Synodus dixit de Primiano: "Recèns or„dinatus est". Hæc Synodus coiit quarti sæculi anno nonagesimo quarto, adeoque eodem, aut certè non nisi proximè priori anno ordinatus fuit Primianus. Eodem anno acta fuit Bagaiensis Synodus, atque ita Januarianus, quoniam quinto loco sedit, erat senex Episcopus. Erat omnium Numidarum tertius. Etenim inter ejus antecessores erant Primianus, ac Primas Cæsaræensis. Hinc igitur in collatione debebat ex isto Canone Primianum antecedere. An eadem forma in Januariani ac Primiani Successores transiverit, ignoramus. Etenim Primianus fuit ultimus Donatistarum Carthaginensis Episcopus: Sceleratam hanc successionem partim Augustæ Romanorum leges, partim Wandalica captivitas penitùs exciderunt.

Plura videntur his obstare. Etenim collationis tempore non Januarianus in Casis-Nigris, sed Adeodatus Milevitanus Donatistarum Episcopus fuit Numidiæ Primas, ideoque ille propter hunc Primatum nequit sedisse ac subscripsisse ante Primianum. Antecedens lucet ex ipsa collatione. Etenim Severiano, Orthodoxo Ceramussensium Episcopo, asserenti sibi non esse adversarium Episcopum Donatistam, Habet-Deum Primiani Carthaginensis Episcopi Diaconus reposuit: " Habemus Senem Adeodatum". Et ipse Adeodatus exposuit: "In plebe mea Milevitana est Ceramussa".

Libro 1. Cap. 34.

Cap. 65. Nempe Orthodoxi Milevitanum Episcopatum diviserant in tres: Milevitanum, Tuncensem, & Ceramussæ. Ita Severianus habebat, & non habebat adversarium. Porrò "Senex" & apud Catholicos, & apud Donatistas erat titulus Primatis. Eadem in

Cap. 201. collatione Victor Tabborensis Donatistarum Episcopus dixit: "Bea„tissimus Pater ac Princeps noster Primianus". Est palam titulus supremi Primatis, adeoque Numidiæ Primatem Donatistæ non æquarunt, longè minùs prætulerunt Archi-Episcopo Carthaginensi. Præterea Primianus in collatione habuit duos Diaconos, sibi & collationi servientes: Habet-Deum ac Valentinianum. Januarius

nuarius nullum habuit. Ergò Primatus videtur fuisse penes Primianum. E' contrario inter Africanos Episcopos, qui adfuerunt & subscripserunt Sardicensi Concilio, Nessus subscripsit primo loco, ante Gratum Primatem Carthaginensem. Nessus videtur fuisse Primas Numidiæ. Quare hæc præcedentia & æqualitas est antiquissima apud ipsos etiam Catholicos, non inducta per Donatistas.

Ad primum respondeo Januarianum omninò fuisse Primatem Numidiæ. Etenim sanctus Augustinus, & omnis Hipponensium Clerus ipsum disertè inscribit "Episcopum primæ Sedis". Et in Carthaginensi collatione semper & ubique stat, sedet, subscribit ante Primianum Etiam dato disputaturis Episcopis Mandato. Hinc certum est Adeodatum non fuisse Primatem Numidiæ. Lucet ex præfato Mandato. Etenim ille fuit unus ex septem Donatistarum Disputatoribus, ac semper ultimo loco ponitur post Primianum Carthaginensem, Petilianum Constantinensem, Emeritum Cæsaræensem, Protasium Tubuniensem, Montanum Zamensem, ac Gaudentium Thamugadensem. At verò Thamugadensis, Constantinensis, ac Tubuniensis Episcopi erant Numidæ, ideoque Milevitanus Adeodatus debet ipsis fuisse consecratione Junior, atque ita nequaquam ipsorum Primas. Nec obest titulus, "Senex". Etenim Salvianus Donatistarum Episcopus eumdem in collatione dedit Victoriano Episcopo Abissensi, quem certum est non fuisse Primatem. Etiam Quod-vult-Deus, Carthaginensis Ecclesiæ Diaconus, sanctum Augustinum, quem omnes scimus nunquam fuisse Primatem, inscribit "sanctum Senem". Proinde "Senex" apud Afros non solam dignitatem significabat, sed etiam ætatem, præsertim gravem multis virtutibus & meritis. Hoc modo Adeodatus à suis "dictus est Senex". Ad secundum respondeo Ecclesiam Tabborensem fuisse in Proconsulari Provincia, ideoque Victorem Episcopum ita honorasse suum Primatem. Et possit Numidarum audaciam ac novitatem improbasse ac notasse. Porrò Carthaginensis Primas per Bagaiensem Canonem non fuit exutus omni dignitate: Hinc solus Primianus habuit collationi ministrantes Diaconos. Cur Nessus Sardicensi Synodo subscribat ante Gratum, fateor me ignorare. Existimo esse mendum. Existimo Nessum fuisse ultimum Gallorum Episcoporum, ac Librariorum incuria irrepsisse in primum locum inter Afros. Nec mireris hoc in Actis

Epist. 68.

Cap. 207.

Synodalibus. Nam etiam in ſacræ Apocalypſios libro prima verba decimi tertii capitis migrarunt in finem capitis duodecimi. Franciſcus Balduinus ob adducta teſtimonia cenſuit Januarianum fuiſſe Primatem Carthaginenſem, Succeſſorem Primiani. At lucidum eſt ipſum graviter labi. Porrò Petiliani Conſtantinenſis Epiſcopi præcedentia ante Emeritum Cæſaræenſem quibuſdam ſuadet etiam iſtius Provinciæ privilegium fuiſſe ſpretum à Donatiſtis. Verùm ſine fundamento. Etenim Emeritus non fuit Primas.

Tertia & omnium ſceleratiſſima Donatiſtarum novitas atque audacia fuit in Romanam Eccleſiam. Etenim in Carthaginenſi collatione Felicem, ſuum Romanum Epiſcopum, detruſerunt in tertium locum, poſt Januarianum ac Primianum. Iſtud nomen conturbavit Catholicos Epiſcopos, ideoque Aurelius Carthaginenſium Primas interceſſit : "Quia Felix Urbis Romæ Epiſcopum „ſe dicit, quare præjudicatur abſenti"? Utique Innocentio, vero Romanorum Epiſcopo, de quo Aurelius pergit : "Abundat nos „Innocentium dixiſſe Urbis Romæ eſſe Epiſcopum". Oportet noviſſe originem hujus imaginarii apud Romanos Epiſcopi. De ipſo Romana ſancti Damaſi adversùm Antipapæ Urſicini violentias Synodus ſcripſit ad Imperatorem Gratianum : "Per Africam „rursùs ſacrilegos Rebaptizatores nutu Dei præcepiſtis expelli. Sed „ab expulſis Claudianus eſt ordinatus; & ad perturbandam Urbem „Romam quaſi Epiſcopus deſtinatus. Qui contra Scripturæ Præ„cepta Divinæ, contra Jura Evangelica, vacuos omnes Myſte„riorum, atque ut ejus verbum exprimamus, Paganos fuiſſe, vel „præteriti temporis dicit Epiſcopos vel præſentis. Quem qui„dem Tranquillitas veſtra juſſit Româ pulſum Patriam repetere „propriam, ſed contemptis judiciis, & quidem ſæpè conſtrictus, „reſidet tamen, ſollicitans pretio frequenter pauperiores, & re„demptos baptizare non veretur". Exſtat epiſtola apud Jacobum Sirmondum poſt appendicem Codicis Theodoſiani.

L. 1. c. 154

Epiſt. 3.

Circa hanc rem plura ſcribit in ſecundo contra Parmenianum libro ſanctus Optatus Milevitanus : "Sed & habere vos in Urbe Roma „partem aliquam dicitis. Ramus eſt veſtri erroris, protenſus de „mendacio, non de radice veritatis. Denique Macrobio dicatur, „ubi illic ſedeat, nunquid poteſt dicere, in Cathedra Petri? Quam „neſcio, ſi vel oculis novit, & ad cujus memoriam non accedit, „quaſi Schiſmaticus contra Apoſtolum faciens, qui ait" : Memoriis

moriis Sanctorum communicantes. "Ecce præsentes sunt ibi duo-
„rum memoriæ Apostolorum: Dicite si ad has ingredi potuit,
„ita ut obtulerit illic, ubi Sanctorum memorias esse constat. Er-
„gò restat, ut fateatur socius vester Macrobius se ibi sedere, ubi
„aliquando sedit Encolpius. Si & ipse Encolpius posset interro-
„gari, diceret se ibi sedere, ubi ante sedit Bonifacius Ballitanus.
„Deinde si & ipse interrogari potuisset, diceret, Ubi sedit Victor
„Garbiensis, à vestris jam dudùm de Africa ad paucos Erraticos
„missus. Quid est hoc, quod pars vestra in Urbe Roma Civem
„Episcopum habere non potuit? Quid est, quod toti Afri & pe-
„regrini in illa civitate sibi successisse noscuntur? Non apparet
„dolus? Non factio, quæ mater est Shismatis? Interea Victor
„Garbiensis, ut hinc prior mitteretur, non dico ut lapis in fon-
„tem, quia nec valuit puritatem Catholicæ multitudinis perturbare,
„sed quia quibusdam Afris placuit Urbica commoratio, ut hinc
„à vobis profecti videantur, ipsi petierunt ut aliquis hinc, qui
„illos colligeret, mitteretur. Missus est igitur Victor. Erat ibi
„filius sine Patre, Tyro sine Principe, Discipulus sine Magistro,
„Inquilinus sine Domo, Hospes sine Hospitio, Pastor sine Grege,
„Episcopus sine Populo. Non enim grex aut populus appellan-
„di fuerant pauci, qui inter quadraginta, & quod excurrit, Ba-
„silicas locum, ubi colligerent, non habebant, sed speluncam
„quamdam foris à civitate gradibus sepserunt, ut ipso tempore
„Conventiculum habere potuissent. Igitur quia Claudianus Lu-
„ciano, Lucianus Macrobio, Macrobius Encolpio, Encolpius Bo-
„nifacio, Bonifacius Victori successisse videntur, si Victori di-
„ceretur, Ubi sederit, nec ante se aliquem illic fuisse monstraret,
„nec Cathedram aliquam, nisi pestilentiæ, ostenderet".

Discimus hinc varia. Primò, quod sub Siricii Pontificatu; dum ista Optatus scribebat, Romanus Donatistarum Episcopus videatur fuisse Macrobius, quem primò Catholicæ Ecclesiæ Presbyterum, exinde Apostatam, & occultum Donatistarum in Romana Urbe Episcopum fuisse scribit in Illustrium virorum catalago Gennadius Massiliensis, & adjungit: "Scripsit, cum ad-
„huc in Ecclesia Dei Presbyter esset, ad Confessores & ad Vir-
„gines librum unum, moralis quidem, sed valde necessariæ do-
„ctrinæ, & præcipuè ad custodiendam castitatem, aptissimis valdè
„sententiis communitum. Claruit inter nostros primùm Africæ.

„& inter suos, id est, Donatianos, sive Montenses, postea Ro„mæ". Hic est omninò ille Macrobius, de quo sanctus Optatus: "Si Macrobio dicatur, Ubi sedeat, &c". Quæ verba palam edicunt tunc vixisse, & apud Romam sedisse. Et hinc quæstio est, Quomodò idem Optatus scribat Macrobio Lucianum, Luciano successisse Claudianum? Etenim hic omninò est ille Claudianus, quem Romana Synodus affirmat per Româ expulsos Donatistas fuisse ordinatum in Africa, & remissum ad Urbem, & isthìc contra Regia Edicta contumaciter perstitisse. Proinde Imperator Gratianus Lucianum ejecerat, omnemque ejus devium gregem: Et in ejus defuncti, aut redire recusantis locum ordinatus fuit Claudianus, & quasi Episcopus destinatus ad Urbem. Ipsum Princeps denuò proscripsit; at ille pertinax sprevit omnia, & permansit. Quin etiam non timuit rebaptizare. Quare hic Optati scribentis tempore erat Romæ Donatistarum Episcopus. Quæ videntur non benè cohærere.

Fateor esse gravem difficultatem. Etenim laudata Romanæ Synodi epistola videtur scripta quarti seculi anno octogesimo primo, decimo quinto Damasi Pontificis. Etenim Gratiani Rescriptum affirmat Florentium Puteolanum Episcopum, primo anno damnatum â Damaso, jam post quintum decimum annum grassari in Ecclesiam, & agere turbas. Et isto eodem anno Romæ sedebat ac latitabat Claudianus. Hinc quæritur, Quomodò ejus ante Lucianum Prædecessor Macrobius sederit sub Pontificatu Siricii? Nec Optati textus possit dici vitiosus, in quo Macrobius debeat locari post Lucianum & Claudianum. Obstant enim omnia exemplaria. Et præfatus Vincentius, in suo catalogo servans ordinem temporis, Macrobium locat proximè post Vitellium, quem addit floruisse sub Constante, Filio Constantini Principis. Eum locat ante sanctum Pachomium, qui creditur adolescens militasse sub Imperatore Maxentio, ideoque Vitellio fuisse coævus. Hæc altè clamant Macrobium non vixisse usque ad Siricii tempora. Et Romanæ Synodi, affirmantis sub Damasi Pontificatu sedisse Claudianum, attestatio est irrefragabilis. Proinde Macrobius omninò mediat inter Lucianum & Encolpium. Quare sanctus Optatus per laudata superiùs verba defunctum Macrobium alloquitur ut vivum. Est figura usitata Rhetoribus. Porrò contumacem Imperatori Gratiano Claudianum secutus est in ista pesti-

pestilentiæ Cathedra Felix, qui interfuit Carthaginensi Collationi. Adventus occasionem exposuit Petilianus Cirthensis Episcopus: "Quæ ratio huc Felicem detulerit, nullus ignorat. Nobilitatem L.1.c.159.
„omnem hic esse Romanam, nec ipsi nescitis. Idem igitur turbo, „eademque necessitas eum huc detulit". Nempe Gothica almæ Urbis captivitas. Imperatorum Gratiani ac Valentiniani cædes, variaque Imperii turbatio Romanis Donatistis fecit libertatem persistendi apud Romam, ac eligendi novum Episcopum. Felici nemo videtur successisse.

Ex laudatis sancti Optati verbis secundò discimus, quod Macrobius, aliique Romani Donatistarum Episcopi, nec in sancti Petri Cathedra sederint unquam, immò ipsam nunquam fuerint permissi videre. Item, quod sanctorum Principum Apostolorum memoriis nunquam sint communicare permissi, nec ad ipsas offerre, immò nec ingredi. Per sancti Petri Cathedram sanctus Optatus intelligit ejus Episcopalem Thronum, atque ita affirmat sanctum Petrum sedisse Romæ Episcopum, & istiusmodi Thronos esse ipsius Institutum. Item affirmat Romæ tunc fuisse altaria, in ipsis fuisse reconditas sanctorum Apostolorum Reliquias, & ad ipsas oblatum Missæ sacrificium. Consecrandis Altaribus sacras Reliquias semper fuisse necessarias. Porrò Donatistarum Episcopos ab istis omnibus prohibuit ac interdixit antiquus Canon, qui neminem ignotum admittebat ad sacras Basilicas, nisi qui priùs emitteret solemnem professionem Orthodoxæ fidei. Canonem tunc viguisse per omnes Ecclesias, est suo loco demonstratum.

Tertiò discimus, quod Victor Garbiensis, primus Donatistarum apud Urbem Episcopus, fuerit consecratus in Africa, ac inde transmissus ad paucos Romæ Erraticos. Non Romanos, sed Afros, quibus placuerat Urbica habitatio, & qui isthic nolebant vivere sine suæ Factionis Episcopo. Hinc eò missus non fuit ut lapis in fontem, ad perturbandam Catholicæ multitudinis puritatem, sed dumtaxat ad solatium ac ministerium paucorum suorum Congerronum. Et hinc inter istos sex Pseudo-Episcopos nemo fuit Romanus, ideoque cuncti non solummodò ob schisma & hæresim, sed insuper ob peregrinitatem fuerunt inidonei ac irregulares. Ita habet antiquus Ecclesiæ Canon: Hunc sanctus Optatus Donatistis refricat in frontem. Ex eadem

regula

regula Parmeniano, Carthaginensi Donatistarum Primati, improperat quod peregrinus, nempè Hispanus esset, ideòque ineptus ad istum Episcopatum. Ex ista peregrinorum apud Romam Successione addit agnosci hæreticum dolum, & Schismaticam
Caput 41. Factionem. Loquitur ex Tertulliani Præscriptionibus: "Hæ-,,reticorum ordinationes sunt temerariæ, leves, inconstantes". Loquitur de primo Donatistarum circa istum Episcopum scopo. Quod postea aliud ab ipso speraverint, infra audiemus à sancto Augustino.

Quartò discimus, quod Romana Urbs ex tunc haberet ultra quadraginta Basilicas, adeòque & totidem Cardinales Presbyteros. Habebat & quatuordecim Diaconias, ideoque & tot Cardinales Diaconos. Adeò antiqua sunt istius Cleri numerus & magnificentia. Ex istis Basilicis Donatistæ nullam potuerunt invadere. Hinc " speluncam quandam forisà civitate gradibus ,,sepserunt, ubi ipso tempore Conuenticulum habere potuissent. ,,Unde Montenses appellati sunt". Invaserunt nescio cujus montis aut rupis speluncam, isthic latuerunt ut vespertiliones, & peregerunt sua sacrilega Sacra. Hinc ipsos Romanus populus per sarcasmum appellavit Montenses, Rupitanos, aut Rupezitas. Istius Episcopi spectrum appellavit Episcopum Montensem, aut Rupitanum. Istam Cathedram sanctus Optatus appellat Cathedram pestilentiæ. Ex quo lucet præfatum Petilianum non esse authorem istius blasphemæ contumeliæ. Donatistæ, ex quo sanctus Papa Melchiades Donatum à Casis-Nigris & omnem Factionem damnavit, pessimè oderunt Sedem Apostolicam, ipsamque latrarunt esse Cathedram pestilentiæ Præsertim Petilianus. Hic blasphemiam omninò accepit à suis Majoribus, studuitque propagare, & imprimere omnium animis. Adversùs ipsam sanctus Optatus scribit Romæ omnino esse Cathedram pestilentiæ: Verùm non in ejus Basilicis, sed in Monte, Rupe, ac Spelunca Donatistarum. S. Cypriani Episcopatus apud Carthaginem vidit alios Montenses: Factionem Felicissimi, sui Diaconi. Est alibi exposita. Et non spectat ad præsentem materiam.

Istorum Montensium Episcoporum frequenter meminit etiam Sanctus Augustinus. In litteris ad Illustrem Virum Generosum enumerat omnes à sancto Petro Apostolo usque ad tunc seden-
Epist.165. tem Anastasium Romanos Pontifices, & pergit: " In hoc ordine succes-

„successionis nullus Donatista Episcopus invenitur, sed ex transverso in Africa ordinatum miserunt, qui paucis præsidens Afris „in Urbe Roma, Montensium, vel Cuzipitarum vocabulum „propagavit". Est mendum. Legendum est: "Rupitarum". Augustinus ex sancto Optato, aut certè cum ipso affirmat primum istiusmodi Episcopum fuisse ordinatum in Africa, & paucis Afris transmissum ad Urbem, quibus placuerat Urbica commoratio. Quo tempore id factum fuerit, ignoro. Est res antiqua. Etenim Macrobius, homo vetus, istius intrusionis fuit solummodò quartus. Quare ista transmissio videtur facta in exordio schismatis. Hinc S. Augustinus in libro de unico Baptismo exponit laudatum sancti Melchiadis Judicium, & prosequitur:
„De quo Judicio cùm Majores istorum importunissimâ pervica- Cap. 16.
„ciâ Constantino Imperatori quererentur, quod non plenè, nec „rectè fuerat examinatum atque deprompntum, nihil de Mel„chiadis traditione, vel thurificatione dixerunt. Ad cujus au„dientiam nec venire utique debuerant, hoc potiùs aut sug„gerentes Imperatori, aut ut suggereretur instantes, quod apud „traditorem Codicum Divinorum, & Idolorum Sacrificiis in„quinatum caussam suam agere non deberent. Cum hoc ergò „nec ante suggesserint, nec posteaquam contra eos pro Ceci„liano judicatum est, saltem victi & irati objiciendum puta„rint, quid nunc inanes tam serò connectunt calumnias, quasi „& innocentia Ceciliani, Melchiadis Judicis decoloratione „fuscetur, & ipsa Romana Ecclesia, ubi nec damnare quemquam suo qualicumque Judicio potuerunt, nec aliquem suorum „velut in locum surrogare damnati, contra quem paucissimis Afris „partis suæ primò Interventores adventitios furtìm longèque mittebant, quos Petilianum nominatim commmemorare non pu„duit, donec deceptæ plebeculæ proprios Episcopos ordinarent.
Scribit plura benè notanda. Primò, quod posteriores Donatistæ ad evacuandum aut circumscribendum Melchiadis Pontificis de sua Factione Judicium cæperint ipsum, uti & sanctum Marcellinum, accusare de lapsu, traditione, ac thurificatione. Et ista calumnia fidem invenit apud aliquos etiam Catholicos, & nobis peperit Sinvessanam Synodum. Secundò Augustinus scribit istam calumniam esse adeo manifestam, ut ipse Donatus à Casis-Nigris Melchiadem postulaverit in Judicem, ac etiam jam

damnatus, adeoque graviſſimè offenſus non fuerit auſus prorumpere in iſtam contumeliam. Tertiò, quod eidem primi Donatiſtæ eundem Melchiadem, aut quemvis alium Pontificem nec damnare unquam præſumpſerint de lapſu, nec ab aliis potuerint impetrare damnandum. Quartò, quod nullum ſuorum potuerint intrudere in Romanam Cathedram. Quintò, quod tamen Romam miſerint Interventores. Antiqua diſciplina viduatæ Eccleſiæ, ac etiam ſuſpenſo Epiſcopo dabat Viſitatorem. Rectorem Vicarium. Vicinum paſſim Epiſcopum. Afri dederunt etiam Clericum. Et iſtiuſmodi Rectorem appellabant Interventorem. Hoc eſt, Rectorem Inter-Regni. Hinc ergo Donatiſtæ aut ſancto Melchiadi, aut ſancto Sylveſtro, quod ſui Præceſſoris Judicium confirmaſſet in Arelatenſi Synodo, quem degradare non poterant, abnegarunt communionem, ipſum quaſi ſuſpenderunt, & miſerunt Interventorem. Erat via ad degradationem. Nam & Ceciliano, antequam degradarent, Interventorem dederant. Hanc Africanam audaciam ne mireris in Donatiſtis. Etenim de Catholicis etiam Præſulibus ſcribit in Chronico Victor Epiſcopus Tonnonenſis: "Africani Antiſtites Vigilium Romanum Epiſcopum, damnatorem trium Capitulorum, reſervato ei pænitentiæ loco, Synodaliter à Catholica communione recludunt". Etiam quidam factioſi Symmacho Pontifici, dum fuit deductus in Judicium, extorſerunt à Rege Theodorico dari Viſitatorem. Et liber Pontificalis addit: "Quod Canones prohibent". Etenim Romanum Pontificem nemo poteſt judicare, damnare, aut ſuſpendere. Donatiſtæ igitur patrauerunt eandem audaciam. Et quidem ſucceſſivè miſerunt plures Interventores, quorum omnium nomina Petilianus expreſſit in ſuo libro. Sextò Auguſtinus ſcribit, quod Donatiſtæ Romam tandem miſerint non dumtaxat Interventores, ſed proprios Epiſcopos. Nempe Victorem Garbienſem, & ſupra expreſſos ejus Succeſſores. Interventores pauciſſimis ſuæ partis Afris, proprios Epiſcopos miſerunt deceptæ plebeculæ. Dum nempè pauciſſimi illi aliquos ſeduxerant, atq; ita evaſerant in aliquam plebeculam. Horum Interventorum memoriam ſolus nobis conſervavit S. Auguſtinus, ideoque debemus ipſi gratias. Dolendum eſt, quod ipſorum etiam nomina ad nos non tranſmiſerit.

Eorundem Montenſium Epiſcoporum meminit in ſecundo libro

bro contra literas Petiliani. Affirmat ac demonſtrat veram Eccleſiam debere eſſe in omnibus ſub cœlo gentibus, & adjungit: ,,Non eſt ergo in ſola Africa, vel ſolis Afris, Epiſcopum Romam ,,paucis Montenſibus, & in Hiſpaniam domui unius mulieris ,,ex Africa mittentibus". Et in libro de unitate Eccleſiæ: "Si ,,Sacræ Scripturæ in Africa ſola deſignaverunt Eccleſiam, & in ,,paucis Romæ Rupitanis & Montenſibus, & in domo vel patrimonio unius Hiſpanæ mulieris, non tenent Eccleſiam, niſi ,,Donatiſtæ". Et infrà: "Donatiſtæ oſtendant eſſe prædictum, ,,cæteris gentibus à fide Chriſti pereuntibus, ſolam Africam remanſuram, & quocumque Epiſcopi ex Africa mitterentur". Et iterùm: "Niſi fortè hoc reſtat hominum inſaniæ, ut dicant ,,non ex illis Eccleſiis, quæ fundatæ ſunt per Apoſtolorum labores, adimpleri prædicationem Evangelii in omnibus gentibus, ſed ,,illis pereuntibus, earum reparationem ex Africa futuram per partem Donati, & reſiduarum gentium acquiſitionem". Et in ſecundo libro contra Creſconium: "Romam ex Africa ordinare paucis veſtris ſoletis Epiſcopum". Et in tertio libro: "Partem Donati ,,audes præponere" Catholicæ Eccleſiæ, "dicens quod & præter ,,Africam neſcio quos habeatis, quibus, tamen non apparentibus, ,,ex Africa vos ſoli remittere Epiſcopos non negatis, unum aut ,,duos, aut ut multum tres, & argumentaris inaniter contra evidentiſſimam veritatem". Et infra ſcribit Donati partem "remanere in Africa, aut ex Africa in paucis latentibus peregrinari". Et in libro de Hæreſibus: "Donatiſtæ hæretici in Urbe Roma Montenſes vocantur, quibus hinc ex Africa ſolent Epiſcopum mittere, ,,aut hinc illuc Afri Epiſcopi eorum pergere, ſi fortè ibi eum ordinare placuiſſet".

Cap. 108. Cap. 15. Cap. 17. Cap. 37. Cap. 63. Cap. 55.

Hinc iterum addiſcimus varia. Primò, quod Romanus Montenſium Epiſcopus paſſim in Africa, aliquando Romæ fuerit conſecratus. Semper tamen ab Afris. Secundò, quod etiam apud Hiſpanos Donatiſtæ habuerint ſimilem Epiſcopum: In domo ac Patrimonio opulentæ mulieris. Nempe ſceleratæ Lucillæ, quæ prima eſt Cecilianum calumniata, & fuit inter authores hujus Schiſmatis. Ipſa videtur in calumniæ præmium accepiſſe Epiſcopum, atque ita habitaſſe in Hiſpania, & in Africa, dum Cecilianum invaſit per calumnias, ob ſuas poſſeſſiones dumtaxat peregrina hæſiſſe. Ex hac ſcelerata Para-Synagoga videtur prodiiſſe Parmenia-

menianus, tertius in hoc Schiſmate Archi-Epiſcopus Carthaginenſis. Etenim ſanctus Optatus affirmat fuiſſe Hiſpanum. An præter hos duos extra Africam Epiſcopos Donatiſtæ habuerint tertium, & in quo loco habuerint, quoniam ſanctus Auguſtinus non edixit, ignoramus. Auguſtinus rectè dicit iſtorum Epiſcoporum ſubditos fuiſſe peregrinantes, latentes, non apparentes. Latebant enim in Romana rupe, aut intra domum Lucillæ. Et major portio erant peregrini Afri. Inter palmaria Catholicæ Eccleſiæ contra iſtos Turbines argumenta erat, quod vera Chriſti Domini hæreditas non in ſola eſſet Africa, ſed per omnes ſub cœlo gentes, ideoque quod eſſent Eccleſiæ apud Donatiſtas, uti ſunt favi apud veſpas. Item quod iſta hæreditas non ſubſiſteret extra ſanctum Petrum Apoſtolum, ejuſque Succeſſorem in Romana Cathedra. Hinc illi ſtuduerunt ſuam Factionem extendere extra Africam, & imperito populo ſuadere omnes gentes tandem Donatiſticæ Africæ acquirendas. Etiam almæ Urbi obtruſerunt ridiculum & imaginarium Epiſcopum. Et exinde blaterarunt Romanam Sedem, in qua ſedebat vera ſancti Petri ſucceſſio, eſſe Cathedram peſtilentiæ. Sui Idoli Rupem blaterarunt eſſe Cathedram veritatis. Verùm fabula ſibi ipſi non cohæſit. Etenim iſtud Rupitanum Romani Epiſcopi Idolum ſibi non fixerunt in caput, ſed collocarunt, immò dejecerunt inter Primates ſuarum Provinciarum. In Carthaginenſi collatione primum Januariano, ſecundum Primiano, tertium locum dederunt Felici Romano Epiſcopo. Eum æquarunt Primatibus Numidiæ, & Cæſaræenſis Mauritaniæ. Hinc in tertio contra Creſconium libro ſanctus Auguſtinus inter cætera, quæ ſcribit adversùm Synodales Philippo-Politani Conventiculi literas, hæc adjungit: "Quod hinc maximè
Caput 34. „credibile eſt, quod ad Carthaginenſem Epiſcopum, Romano prætermiſſo, nunquam Orientalis Eccleſia ſcriberet. Ubi ſaltem „veſter ſcribi debuit, quem ſoletis paucis veſtris mittere ex Africa". Epiſtola iſta habet hanc inſcriptionem: "Gregorio Alexandriæ, Amphioni Nicomediæ, Donato Carthaginis Epiſcopo, &c". Ex ipſa Auguſtinus concludit epiſtolam non eſſe ab Orthodoxa Synodo, ſed ab Ariana. Quia nempe Orthodoxa, dum ad totam Eccleſiam, aut ad totum Occidentem ſcribebat, nunquam prætermitteret Romanum Epiſcopum, ſed poneret primo loco. Et adjungit duo. Primò, quod iſtam Prærogativam Donatiſtæ debeant
ſuo

suo etiam Romano Idolo. Deinde, quod Philippo-Politanus Conventus istud ignoraverit, ideoque & prætermiserit. Quin ista Epistola Donato magno fuerit tradita, lecta per ipsum diligentissimè, ac intellecta, non est dubitandum. Porrò illa evertit Evangelicum Romanæ Ecclesiæ Primatum: Evangelicam Christianitatis Monarchiam transmutare studet in parem trium Patriarcharum Aristo-Cratiam, ponitque fundamenta Photiani Schismatis. Ex ipsa ergò Donatus didicit Romanam Cathedram spernere, ac redigere in ordinem: Locare inter Africanos Primates. Et quidem didicit cum fœnore. Etenim Eusebiana Factio Romano Episcopo reservavit primum locum: Ei abnuit solam supra alios Patriarchas ac ipsorum Synodos supremam potestatem. Pro sancto Athanasio ac aliis per Factionem damnatis Episcopis data à sancto Julio Pontifice sententia Philippo-Politanum Conventum, adversùs Donatum in Casis-Nigris Episcopum ac ejus Asseclas datum à sancto Melchiade judicium inflammavit Donatum magnum, ac omnes Donatistas, ad ita insaniendum in Romanam Ecclesiam. Hâc inauditâ audaciâ tentarûnt & sperarûnt ejus jugum excutere, ejus judicia deinceps non timere.

CAPUT V.

Exponitur potestas sacrarum apud Afros Ordinationum.

DE hac potestate scripsit ad Petrum ac Joannem, Africanos Episcopos, sanctus Leo nonus: "Carthaginensis Archi-Episcopus solus in Africa Pallium ab Apostolica Sede habere solet. Undè „& Episcopos consecrandi Principale & antiquum „jus retinet". Et Pontifex istud probat ex tertia Carthaginensi Synodo, ad quam dixit Carthaginensium Primas Aurelius: "In hac Ecclesia, ad quam dignata „est vestra Sanctitas convenire, crebrò ac penè per diem Domi„nicam ordinandos habemus Episcopos". Et iterùm: "Sermonem „meum admittite Fratres. Contingit nonnunquam, ut postulen- Cap. 39.

„tur ab Ecclesiis, quæ Præpositis egent, vel Episcopi vel Presby-„teri, & tamen memor Statutorum id sequor, ut conveniam Epi-„scopum ejus, atque ei inculcem, quod ejus Clericus à qualibet „Ecclesia postuletur. Sed fortè in hodierno non reluctati sunt. Et „nequando contingat ut reluctentur, cum fuerint à me in hac „caussa postulati, quem scitis multarum Ecclesiarum & Ordinan-„dorum caussam sustinere. Justum est ergo, ut quemlibet Con-„sacerdotum conveniam cum duobus è consortio nostro, vel tri-„bus testibus. Si ergo indevotus exstiterit, quid censet Chari-„tas vestra faciendum ? Ego enim cunctarum Ecclesiarum, dig-„natione Dei, ut scitis Fratres, sollicitudinem sustineo". Et Numidius Maxulitanus in Proconsulari Provincia Episcopus reposuit: "Semper fuit hæc licentia huic Sedi, ut unde vellet, de cujuslibet „nomine fuisset conventus, pro desiderio cujusque Ecclesiæ or-„dinaret Episcopum". Epigonius Episcopus adjunxit: "Bonitas „sequestrat possibilitatem. Minus enim præsumis Frater. Et cum „te bonum & clementem omnibus reddis, habes enim hoc in ar-„bitrio, satis est ut satisfiat personæ uniuscujusque Episcopi in pri-„ma tantummodò conventione. Si autem quodlibet huic Sedi „vindicandum fuerit sibi arbitratus, necesse habes tu omnes Ec-„clesias suffulcire. Unde tibi non potestatem damus, sed tuam „assignamus, ut liceat voluntati tuæ semper & tenere quem vo-„les, ut Præpositos plebibus vel Ecclesiis constituas, qui postu-„lati fuerint: Et unde voles".

Hosce Canones, seu has Episcoporum interlocutiones respicit in Commentario ad decimum sextum Apostolorum Canonem Theodorus Balsamon: "Præsens Canon segregat Episcopum, qui suo „Clero connumeravit alterius Diœcesis Clericum absque sui Epi-„scopi dimissoriis literis. Solus autem Episcopus Carthaginensis „potest in suum Clerum referre alterius etiam Diœcesis Clericos „absque dimissoriis literis eorum, qui ipsos ordinaverunt. Etiam „Archi-Episcopus Constantinopolitanus potest similiter facere". Etiam in Commentario ad septimum decimum Canonem Trullanum scribit alienum Clericum non posse ab Episcopis suscipi, & adjungit: "Excipe mihi Constantinopolitanum & Carthagi-„nensem. Hi enim possunt alienos Clericos suscipere præter vo-„luntatem eorum, qui ipsos ordinaverunt". Quod ipsum latissimè scribit in Commentario ad sexagesimum Canonem Africani Codicis

dicis. Addi debent duo. Primò, quod Carthaginensis Episcopus alienos Clericos potuerit non dumtaxat in suam transferre Ecclesiam, sed insuper in quamvis aliam. Clericos uni Ecclesiæ superfluos tranferre in quamvis aliam indigentem. Debebat enim sufsulcire omnes Ecclesias. Deinde, quod poterat omnibus per Africam plebibus, quæ id petierant, ordinare Presbyteros. Canon principaliter sancit de Electionum ac Postulationum confirmationibus, ac Electorum & Postulatorum translationibus: Et Carthaginensi impertit altam auctoritatem. Eandem tamen etiam omnino donat in eorumdem consecrationem. Presbyteri, aliique Clerici omnino poterant, immò & debebant ordinari à suo Episcopo. Etenim sanctus Augustinus Hipponensi plebi fuit ordinatus ab ejus Episcopo Valerio. Plurima sunt alia exempla. Est res manifesta. Proinde Carthaginensis huic rei se miscere non poterat, nisi postulatus. Consecratio erat alternativa: Verùm electio spectabat ad plebem.

Eadem fuit ratio consecrandorum Episcoporum. Videtur in eligentis Ecclesiæ, aut etiam in Electi fuisse arbitrio vel suæ Provinciæ Primatem accedere, vel Archi-Episcopum Carthaginensem. Hinc ille singulis ferè Dominicis consecrabat Episcopos. Quod enim Africa habuerit plurimos Episcopos, est supra demonstratum. Et sola, cujus ordinatio privativè spectabat ad Carthaginensem, Proconsularis Provincia habebat ultra centum. Sanctus Possidius in sancti Augustini vita rem elucidat: "Venerabilis Senex Vale-,,rius, sciens se corpore & ætate infirmissimum, egit secretis li-,,teris apud Primatem Episcoporum Carthaginensem, allegans im-,,becillitatem corporis sui, ætatisque gravitatem, & obsecrans ,,ut Hipponensi Ecclesiæ ordinaretur Episcopus, qui suæ Cathe-,,dræ non tam succederet, sed Consacerdos accederet, Augustinus. ,,Et quæ optavit & rogavit, Rescripto impetravit. Post quam ,,petitionem ad visitandum adveniente ad Ecclesiam Hipponensem ,,tùnc Primate Numidiæ Megalio, Calamensi Episcopo, Valerius ,,Antistes Episcopis qui tunc fortè aderant, & Clericis omnibus ,,Hipponensibus, & universæ plebi inopinatam cunctis suam in-,,sinuat tunc voluntatem, &c". Hæc ordinandi Episcopi forma videtur fuisse ordinaria, ideoque omnes videntur debuisse ordinari, aut per Carthaginensis Episcopi manus, aut ad ejus Rescriptum, seu præviam confirmationem. Hoc enim per Nicænos, ideòque & per Apostolicos Canones est Patriarchale jus, cujus hanc partem

Cap. 8.

tem Carthaginensis Archi-Episcopus habuit per universam Africam. Ex avitâ consuetudine, & Indulto Romanæ Sedis. Et huc respexit in famosis ad Africanas Ecclesias literis Siricius Pontifex: „Extra conscientiam Sedis Apostolicæ, hoc est, Primatis, nemo „audeat ordinare". Sensus est: Verus Africanæ Diœcesis Primas seu Patriarcha est Romanus Pontifex, ideoque isthìc sine prævia ipsius confirmatione nemo deinceps ordinetur Episcopus. Decretum erat longè fundatissimum. Attamen suarum consuetudinum tenacissimi Afri non fuerunt permoti ad executionem & obedientiam. Temperamentum, quod per rationes à Pontifice supplicarunt, ac per novas literas obtinuerunt, est ostensum in superioribus, ac expositum.

Interim singularum Provinciarum Primates potuerunt consecrare suos Comprovinciales, ipsorumque consecrationem delegare aliis. Hinc in secunda Carthaginensi Synodo Numidius in Pro-
Can. 12. consulari Provincia Maxulitanus Episcopus dixit: "Alii Episcopi „usurpatione quâdam existimant, contempto Primate cujuslibet „Provinciæ, ad desiderium populi Episcopum ordinare sine literis „ad se primæ Cathedræ manantibus, neque postea acceptis. Quid „de hoc statuit Sanctitas vestra". Et Genethlius Carthaginensis Episcopus retulit ad universam Synodum: "Quoniam communis „est honorificentia, quæ unicuique servari oportet, id ipsum Fra„ternitati vestræ convenit pronunciare". Et universi Episcopi responderunt: "Placet omnibus, ut inconsulto Primate cujusli„bet Provinciæ, tam facilè nemo præsumat, licet cum multis „Episcopis, in quocumque loco, sine ejus Præcepto Episcopum „ordinare. Si autem necessitas fuerit, tres Episcopi, in quocum„que loco sint, cum Primatis Præcepto ordinare debeant Episco„pum". Afrorum Provinciæ erant plurimorum Episcoporum, & multæ distantiæ. Hinc viciniores Episcopi, præsertim numero plures, præsumpserunt ordinare Electos vicinarum Ecclesiarum. Et censuerunt se non impingere in Nicænos Canones: Quod ipsorum Provinciæ haberent non Metropolitam, sed dumtaxat Seniorem. Hunc abusum proscripsit Primas Genethlius. Et jure merito. Quoniam isti Seniores habebant omnia & plena jura Metropolitica. Hinc illis permisit arbitrium, quo possent aut ipsi consecrare, aut consecrationem aliis delegare.

Eandem Provincialium Primatum authoritatem laudat in literis ad Fortunatum, & alios quinque Episcopos sanctus Cyprianus: Cum

"Cum in Capsensi civitate propter ordinationem Episcopi essetis". Epist. 53.
Capsensis civitas est in Byzacio, ideòque tunc spectabat ad Provinciam Numidiæ. Proinde Fortunatus erat isthic Primas, aut ipsius Delegatus. Quod sub Diocletiani Imperio secundus Tigisitanus Episcopus, Numidiæ Primas, Cirthensibus ordinaverit Episcopum, sanctus Augustinus scribit in pluribus locis. In literis ad Generosum, Nobilem Cirthensem, in tertio libro contra Cresconium, in Carthaginensis Collationis Breviculo, ac in libro post Collationem. Affirmat Secundum accessisse Cirtham, isthic fecisse Synodum, degradasse Paulum Episcopum, ac novum ordinasse. Epist. 155. C. 26. 27. L. 3. C. 17.
Et de semetipso ac sancto Alipio Tagastensi Episcopo scribit ad quosdam Donatistarum Episcopos: "Fortunium, quem apud Tu- Epist. 163.
„bursicum habetis Episcopum, per eandem civitatem, quamquam „festinantissimè, cum ad Cirthensem Ecclesiam pergeremus expertì sumus. Sed quia ordinandi Episcopi necessitas nos inde jam „jamque rapiebat, diutiùs cum illo esse nequivimus". Et de nova Fussalensi Ecclesia, ac primo ejus Episcopo Antonio scribit ad sanctum Celestinum Pontificem: "Episcopum ibi ordinandum, Epist. 262.
„constituendumque curavi. Propter quem ordinandum, sanctum „Senem, qui tunc Primatum Numidiæ gerebat, de longinquo „ut veniret, rogans literis impetravi". Et statim infrà: "Dum „nolo gravissimum & sanctissimum Senem, ad nos utique fatigatum, sine effectu, propter quem venerat, tam longè ad pro„pria remeare, obtuli non petentibus quemdam Antonium, &c". Et in vita sancti Fulgentii Ferrandus, Carthaginensis Ecclesiæ Archi-Diaconus, Victorem Byzacii Primatem appellat "Provinciæ Ordi- Cap. 16.
„natorem". Et pergit de promotione sancti Fulgentii: "Nesciente Cap. 17.
„beato Fulgentio, Victor Primas in itinere petitur à Ruspensibus, „& vicinis Episcopis ordinandi Fulgentium licentia datur". Et infra: "Fulgentius ad Episcopum, qui admonitus fuerat ordina„tionem Episcopi celebrare, perducitur". Affirmat Fulgentium non ab ipso Primate, sed per ejus Rescriptum ac Delegationem fuisse consecratum. Juxta laudatum Canonem secundæ Carthaginensis Synodi.

Notanda est insignis differentia inter Primatem Carthaginensem, & Primates aliarum Provinciarum. Hi passim ordinabant in viduatæ plebis civitate. Et videntur ad istud fuisse obstricti. Ita suadent omnia adducta exempla. Hinc in media Gentilium

persecutione Fortunatus Capsam, Secundus Primas accessit Cirtham. Et sanctus Augustinus gravissimum senectute Primatem perduxit usque Fussalam. Et quidem de tam remoto loco. At verò Aurelius semper ordinavit Carthagine. Nempe quotquot ab ipso debebant, aut postulabant ordinari, cogebantur ad ejus manus accedere. Summa dignitas, eminens Prærogativa, eximia portio authoritatis Patriarchalis. Et hinc facilè crediderim, quod alii Primates ordinare non potuerint, nisi ad Carthaginensis Rescriptum. Quod ipsum confirmare videtur sancti Cypriani epistola ad sanctum Cornelium Pontificem: "Misi tibi proximè nomina „Episcoporum isthic constitutorum, qui integri & sani in Ecclesia „Catholica Fratribus præsunt". Proinde sanctùs Cyprianus omnium Africanorum Episcoporum Catalogum habebat & conservabat in scriniis suæ Ecclesiæ: Quod nempe nullus isthic consecraretur Episcopus, nisi per ejus Rescriptum. Attamen non est penitùs certum. Pro hac Carthaginensis Archi-Episcopi dignitate nullum habemus lucidum testimonium, nisi unius sancti Possidii. Et ipsum non est irrefragabile. Etenim sancti Augustini electio & consecratio fuerunt extra regulam, ideòque sanctus Valerius ex alio capite non potuit ipsam tentare sine interventu supremi Primatis. Quidquid sit, laudatum sancti Cypriani testimonium docet Primatem istum fuisse obstrictum ad omnium per totam Diœcesim Episcoporum consecrationes referendas summo Pontifici, & supplicandam ipsorum confirmationem. Poterat simul referre consecrationem plurium. Quod prævia Relatio non fuerit necessaria, provenit ex Indulto Sedis Apostolicæ. Hinc ipsam Siricius ex firmis fundamentis potuit postulare.

Epist. 55.

Porrò Africani Episcopi suorum Collegarum consecrationes celebrarûnt solemnissimè. Carthaginensis Primas consecrari consuevit à duodecim. Etenim in tertio contra Cresconium libro sanctus Augustinus disertè scribit de Schismatico Donatistarum Episcopo Maximiano: "In Bagaiensi Concilio damnati sunt cum Maximiano „duodecim, quorum præsentium manibus ordinatus est". Et statim infrà: "Quando Maximianus ordinatus est, neque omnes „interesse potuerunt, aut ex more debuerunt". Et edicit singula ipsorum nomina. Quod ipsum repetit in quarto libro. Erant mixti ex variis Provinciis. Etenim Beianus Vajanensis ex Numidia, Donatus Sabratensis erat ex Tripoli. Et hoc in puncto funda-

Cap. 52. Cap. 32.

fundatur Secundi Tigifitani, & Collegarum adversùs Ceciliani Carthaginensis Archi-Episcopi ordinationem querimonia, de qua in literis ad quosdam Donatistarum Episcopos sanctus Augustinus: "Inerat eis nonnullus animi dolor de typho superbiæ venientis, „quod non ipsi ordinaverant Carthaginis Episcopum". Eandem querimoniam Donatistæ fortiter urserunt in Carthaginensi Collatione. Sanctus Optatus in primo suo libro elucidat: "Botrus & „Celesius", Carthaginensis Ecclesiæ Clerici, "apud Carthaginem „ordinari cupientes, operam dederunt, ut absentibus Numidis soli „vicini Episcopi peterentur. Tunc suffragio totius populi Ceci„lianus eligitur. Et manus imponente Felice Aptungitano Epi„scopus ordinatur". Audi rationem aut fucum, ex quo suaserunt advocari solos vicinos Episcopos: "Tempestas persecutionis per„acta ac finita est. Jubente Deo, indulgentiam mittente Maxen„tio, Christianitatis libertas est restituta". Utique ad ordinandos novos Episcopos. Propter caducæ libertatis periculum ambitiosi Botrus & Celesius urserunt accelerari negotium: Sperarunt se à paucioribus facilius eligendos. Et hinc lucet etiam ante redditam à magno Constantino pacem fuisse morem, ut ad Carthaginensis Primatis electionem & consecrationem peragendam invitarentur ac assumerentur Episcopi ex omni Provincia. Sanctus Augustinus in libro post collationem affirmat Felici Aptungitano adstitisse Novellum Tyzicensem ac Faustinum Tuburbitanum, Episcopos Proconsularis Provinciæ. An & alii plures, non possim affirmare. Existimo omninò fuisse duodecim, juxta avitum honorem & morem. Totidem fuisse in ordinatione Majorini, videtur non dubitandum. Etenim ex sola Numidia aderant septuaginta Episcopi. Adducta sancti Augustini verba, quæ affirmant Maximiani ordinationi nec potuisse, nec debuisse adesse omnes, docent consuevisse adesse solos duodecim.

De aliorum Episcoporum consecratione ad tertiam Carthaginensem Synodum Honoratus & Urbanus Episcopi dixerunt: "Et „illud nobis mandatum est, ut quia proximè Fratres nostri „Numidæ, duo Episcopi ordinare præsumpserunt Pontificem, „non nisi à duodecim censeatis Episcoporum celebrari ordinationes". Et Aurelius Primas respondit: "Forma antiqua servabitur, ut „non minùs quàm tres sufficiant, qui fuerint destinati ad Episco„pum ordinandum, propterea quia & in Tripoli, fortè & Arzuge

„interjacere videntur barbaræ Gentes. Nam in Tripoli, ut asseritur, „Episcopi sunt quinque tantummodò: Et possunt fortè de ipso „numero vel duo necessitate aliquâ occupari. Difficile est enim, „ut de quolibet numero omnes possint occurrere. Nunquid debet „hoc ipsum impedimento esse Ecclesiasticæ utilitati? Nam & in „hac Ecclesia, ad quam dignata est Sanctitas vestra convenire, „crebrò ac pene per Dominicam diem ordinandos habemus. Nun„quidnam frequenter duodecim, vel decem, vel multò minùs ad„ducere possum Episcopos? Sed facile est mihi duos adjungere „meæ Parvitati Episcopos vicinos. Quare cernit mecum Charitas „vestra hoc ipsum observari non posse".

Hinc discimus plura. Primò, quod Primas Carthaginensis ad ordinandum Episcopos passim assumpserit duos Assistentes. Propter adductam rationem. Secundò, quod istud ipsum fuerit usitatum in aliis Provinciis. Hinc enim duo Numidæ præsumpserunt ordinare. Tertiò, quod frequenter assumpti fuerint etiam plures: Decem, immò & duodecim. Etenim Capsensis Episcopus etiam Gentilibus temporibus fuit ordinatus à sex. Eâdem tempestate Secundus Tigisitanus, dum Sylvanum ordinavit Cirthensibus, habebat numerosos Assistentes. Hinc Honoratus Thabennensis in Numidia, & Urbanus Siccensis in Mauritania Episcopi, ac suarum Provinciarum Legati, à suis Synodis habuêre Mandatum instandi in generali Synodo, ut deinceps ad majorem Episcopalis Ministerii honorem semper assumerentur duodecim. Et isto tempore non erat exotica postulatio. Etenim & prima Are-
Caput 20. latensis Synodus sanxit: "De his qui usurpant sibi, quod soli „debeant Episcopos ordinare, placuit ut nullus hoc sibi præsumat, „nisi assumptis secum aliis septem Episcopis. Si tamen non po„tuerit septem, infra tres non audeat ordinare". Secuti sunt avitam regulam, quam postmodò ad sanctum Victricium Metropo-
Cap. 1. litam Rothomagensem scripsit sanctus Innocentius primus: "In„tegrum est judicium, quod plurimorum sententiis confirmatur. „Nec unus Episcopus ordinare præsumat Episcopum: Ne furtivum Beneficium præstitum videatur". Ista Arelatensis Synodus, utpotè celebrata propter pacem Africanæ Ecclesiæ, placuit Aurelio. Censuit ac sanxit, non ut deinceps assumerentur soli tres, sed ut quævis Provincia aut Ecclesia permaneret in sua antiqua consuetudine. Addidit non posse esse pauciores, quàm tres. Non tantùm

tùm propter istum Arelatensem, sed etiam propter Nicænum Canonem. Quartò discimus, quod Africana Ecclesia Episcopalem consecrationem, attentatam à duobus Episcopis, judicaverit illegitimam, attamen ratam ac validam.

Aurelius his adjunxit: "Sed illud est statuendum, ut quando „ad eligendum Episcopum convenerimus, si qua contradictio fue„rit oborta, quia talia tractata sunt apud nos, non præsumant „ad purgandum eum, qui ordinandus est, tres jam, sed postu„lentur ad numerum supra dictorum unus vel duo, & in eadem „plebe, cui ordinandus est, discutiantur primò personæ Contra„dicentium: Postremò illa etiam, quæ objiciuntur, pertracten„tur. Et cum purgatus fuerit, sub conspectu publico ita ordi„netur. Si hoc cum vestræ Sanctitatis animo concordat, robo„retur vestræ Dignitatis responsione". Et universi Episcopi reposuerunt: "Placet satis". Hinc iterúm quædam discimus. Primò, quoc vox, "Electio", hic accipiatur pro consecratione. Etenim apud Afros tres Episcopi conveniebant non ad eligendum Collegam, sed solummodò ad consecrandum. Electio fiebat à solo Clero & populo, sub Præsidentia ac directione Interventoris, seu Visitatoris. Et contradictio non poterat adversùs eligendum fieri, sed dumtaxat contra Electum. Secundò discimus, quod Electi purgatio fieri debuerit in ejus civitate. Hinc ipse etiam Carthaginensis Primas hoc in casu debebat eò accedere, & ibidem consecrare. Purgatus enim debebat solemniter consecrari coram suo populo. Nempe ad ipsius consolationem, & confusionem Calumniatorum. Quare Aurelius hic non nihil detraxit Juribus suæ Ecclesiæ, Notanda sunt verba: "Quia talia tractata „sunt apud nos". Videntur respicere sanctum Augustinum, & ipsi illatam injuriam à Megalio Calamensi Episcopo, tunc Primate apud Numidas. Sanctissimum Electum ille diffamavit de nescio cui mulieri propinatis amatoriis poculis, atque ita ipsum studuit proscribere ab Episcopatu. Ast Augustinum purgavit numerosa Synodus, & Megalium compulit ad eum propriis manibus consecrandum. Hinc Aurelius sanxit duo. Primò, ut ante omnia discutiantur personæ Contradicentium. Sine exceptione. Etiam persona Episcopi, immò & Primatis. Quia nempe constabat Primatem fuisse lapsum in calumniam. Deinde Aurelius sanxit, ut ad hanc purgationem non fatigaretur universa, aut numerosa Sy-

nodus, sed sufficerent quinque aut quatuor Episcopi. Quia nempe Electorum accusatio consuevit ex æmulantium invidia procedere, ideoque esse consuta calumnia.

CAPUT VI.

Exponitur varia authoritas Primatis Carthaginensis.

Rima hujus Primatis authoritas fuit consecratio omnium per Africam Episcoporum. Est superiùs abundè exposita. Aliquid tamen novi in suâ Synodo revelavit Bonifacius Primas: "Placuit ut Primates diversarum Provinciarum „nomina Episcoporum, sive decedentium, sive „etiam in eorum locum succedentium, ad Ecclesiam Carthaginensem mittant". Provinciæ Primas circa defunctos suæ jurisdictionis Episcopos debebat facere tria: Defuncti mortem statim referre, postmodò referre novum Electum, mittere Cleri ac populi Decretum, præviam consecrandi confirmationem forsan postulare ac exspectare, ac tandem referre etiam illius consecrationem. De hac postremâ, ac item de prima relatione agit adductus Canon. Non est Bonifatii constitutio, sed Aurelii. Etenim Bonifatius affirmat à se innovari decimum nonum Aurelii Concilium. Et in hujus innovationis capite habent Acta Synodalia: "Agileius Diaconus recitavit ex libro Canonum tempori„bus sancti Aurelii". Et ex ipso laudavit viginti Aurelii Concilia. Et superiùs habent Acta: "Agileius Diaconus recitavit ex „libro Canonum". Recitavit Nicænum Canonem, & Canonem ex Carthaginensi Synodo Grati Primatis. Etiam Bonifatius Primas dixit ad Synodum: "Recitetur ex volumine Canonum". Et Agileius statim recitavit sextum Nicænum Canonem, & varios Canones ex Synodis Aurelii.

Ex quibus discimus varia. Primò, quod Africana Ecclesia semper ab antiquo habuerit singularem Canonum Codicem. Secundò, quod primum in illo locum occuparint Nicæni Canones. Tertio,

Tertiò, quod proximè sequerentur Canones è Grati Synodo, aut Synodis. Porrò hic Gratus interfuerat Sardicensi Concilio. Et sic quartò discimus, quod Gratus istos Canones non inscripserit in Africanum Codicem. Eorum authoritate est usus in suis Synodis, attamen ipsos non retulit in Codicem suæ Ecclesiæ. Rationem ignoro. Et hæc videtur esse vera causa, ex quâ eosdem Canones Aurelius Primas cum suis Episcopis penitùs ignoravit. Quintò discimus, quod Aurelius omnes omnium suarum Synodorum Canones inscripserit in istum Codicem. Sextò, quod istæ Synodi fuerint omninò viginti. Et forsitan plures. Quæ omnia huc usque ignoravimus. Debemus gratias Illustrissimo Domino Lucæ Holstenio, qui nobis vulgavit istam Bonifatii Synodum. Codex ille periit aut latet. Exstans Africanæ Ecclesiæ Codex est privato nescio cujus studio ac scopo compilata farrago. Ejus origo & dignitas suo loco exponetur.

Præfata Carthaginensis Cathedræ Prærogativa nequaquam ducit originem ab Aurelio. Est longè antiquor. Etenim in causa Pseudo-Episcopi Fortunati scripsit ad sanctum Cornelium Pontificem sanctus Cyprianus: " Quod autem tibi de Fortunato „isto Pseudo-Episcopo, à paucis & inveteratis hæreticis constituto, „non statim scripsi, non ea res erat, quæ in notitiam tuam de„beret per nos statim, quasi magna & metuenda, proferri". Post quædam exponit etiam Maximi, rebellis sibi Presbyteri, & cum Fortunato conjurati, datum à Novatiani Factione Episcopatum, & prosequitur: "Nec tamen de hoc tibi scripserim, quando „hæc omnia contemnantur à nobis, & miserim tibi proximè „nomina Episcoporum istic constitutorum, qui integri & sani „in Ecclesia Catholicâ Fratribus præsunt". Affirmat varia. Primò, quod Africana Ecclesia quascumque graviores causas referre deberet ad Sedem Apostolicam. Secundò, quod ob non relatam Fortunati intrusionem fuerit reprehensus à sancto Cornelio. Tertiò, quod etiam talis rebellium Clericorum petulantia non sit inter graviores causas, ideoque non debuerit referri. Quartò, quod non tales intrusiones, sed solas Catholicorum Episcoporum novas Ordinationes referri oportuerit. Quintò, quod has proximè retulerit. Igitur Provinciarum Primates omnium suorum Episcoporum mortem, eorumque novos Successores debebant referre Carthaginem, hujus autem civitatis Antistes ad Episcopum Ro-

Romanorum. Apostolicus Canon mandabat omnes illos prævio confirmari per Pontificem. At ob distantiam erat res molestissima. Hinc Romanæ Ecclesiæ pietas erat contenta cum ista generali post consecrationem relatione. Quæ omnia lucidè demonstrant Africanam Ecclesiam semper subfuisse Romano Patriarchatui.

Præfata sancti Cypriani verba Jacobus Pamelius commentatur: "Epistola Cypriani, quâ transmisit nomina Episcoporum, hodie „desideratur, nisi fortè intelligat epistolam præcedentem Synodi „Africanæ". Respondeo in præcedenti epistolâ nulla exprimi Episcoporum nomina: Item istam Episcoporum relationem non fuisse Synodalem, sed opus ac officium solius Primatis. Apparens est quod omni anno semel, aut fortè bis Primas debuerit referre ista nomina. Etenim Africana Ecclesia habebat plurimos Episcopos, ideoque quotannis non poterant non mori aliquot & succedere. Dolendum est, quod nulla istiusmodi relatio exstet. Quidquid sit, lucet quod ipsi Provinciarum Primates non potuerint consecratos à se Episcopos referre Romam: Privativè spectabat ad solum Carthaginensem.

Et hæc est secunda istius Sedis Prærogativa. Eam aliqui adeò ampliant, ut censeant etiam Provinciales Synodos non potuisse Romam referre, nisi per Primatem Carthaginensem. Nequidem in causa fidei. Probant ex Aurelii Primatis, ac Sanctorum Episcoporum, Alipii Tagastensis, Augustini Hipponensis, Evodii Uzalensis, ac Possidii Calamensis, ad sanctum Innocentium I. Pontificem epistola: "De Conciliis duobus, Pro„vinciæ Carthaginensis atque Numidiæ, ad tuam Sanctitatem
Epist. 95. „à non parvo Episcoporum numero subscriptas litteras misimus „contra inimicos gratiæ Christi". Soli Carthaginensi, non autem Milevitano Concilio Aurelius adfuerat, & tamen affirmat utriusque Synodales litteras à se fuisse transmissas. Quia nempè Sylvanus, Summensis Episcopus, Numidiæ Primas, suæ Milevitanæ Synodi Acta non immediatè Romam, sed Carthaginem miserat, per Aurelium transmittenda ad Papam. Respondeo non esse improbabile. Attamen non constat. Etenim in suo Rescripto Innocentius nullam Aurelii memoriam fecit, sed in capite posuit Sylvanum Senem. Et certè inter istos quinque Episcopos non solus Aurelius, sed etiam Evodius erat ex Proconsulari Provinciâ, alii tres erant Numidæ: Hinc rectè dicunt utriusque Synodi Acta fuisse à se transmissa. Ter-

Tertia istius Primatis Prærogativa erat, quam per litteras ad Messorem Numidiæ Primatem exegit Primas Bonifacius: "De„cedentium ac succedentium Episcoporum Matriculam, memo„res antiquæ consuetudinis, nobis dirigi suademus, ut de mul„tis Provinciis ad nos venientes, præcipuè illi, qui se prioribus „suis anteponere non dubitant, qualiter unusquisque eorum se„dere debeat, sciamus". Et Messor obedivit, ac rescripsit: „Matriculam hujus Concilii, ne priscorum oblitteretur autho„ritas, demandavi". Quisque igitur Primas debebat suæ Synodi, seu Provinciæ catalogum transmittere. Et ita mandabat Priscorum authoritas, vetusta consuetudo. Proinde dum de sedendi in Provinciarum, aut etiam totius Diœceseos Synodis, aut quibusvis aliis congressibus ordine nascebatur quæstio, decisio spectabat non ad Provinciæ Primatem, sed ad Carthaginensem. Nec mirum. Etenim ex hac victoriâ dependebat successio in Primatum. Quapropter ista Matriculæ, seu nominum transmissio non soli præfatæ ad Urbem relationi serviebat, sed aliis insuper finibus.

Quarta Prærogativa fuit Judicium ac definitio quæstionum circa successionem Primatum. Etiam ipsorum, licet nulla esset controversia, confirmatio. Lucet ex precibus, quas Cecilianus ac Honoratus, Sitifensis Mauritaniæ Legati, dum singularem ac proprium Primatem habere supplicabant, obtulerunt Carthaginensi Primati Aurelio, ac ejus Synodo: " Profitemur in Car„thaginensis Ecclesiæ conscientiam proferre, quandocumque vo„luerimus habere primæ Sedis Episcopum. Ita ut cum primæ „Sedis Episcopus de corpore recesserit, qui in ejus locum suc„cedit, ad Ecclesiam Carthaginis mittat, & eam instruat, ut „fiat primæ Sedis Episcopus". Et Aurelius reposuit: "Ut Ec„clesia Carthaginensis de constituendis primæ Sedis Episcopis con„sultetur, impedimento nulli esse posse, mecum pariter cognoscit „Sanctitas vestra". Affirmat esse rem claram, expertem omnis dubii. Et ista reposuit non ad solos supplicantes Legatos, sed ad omnem Synodum. Hinc & ipsa omnis respondit: " Quando„cumque habere voluerit quæcumque Provincia primæ Sedis „Episcopum, instruat primitùs Ecclesiam Carthaginensem, & sic „quod desiderat faciat". Defuncto igitur Primate, Provincia aut Synodus, vel certè ipse successurus, aut succedere prætendens

Episcopus debebat Carthaginensem Ecclesiam instruere : Utique de successuri jure, idoneitate, aliisque ad causam spectantibus. Et ante Carthaginensis Episcopi Rescriptum ac assensum inthronizari non poterat, neque uti Primatis nomine.

Agileius, Carthaginensis Ecclesiæ Diaconus, ista omnia ad Bonifacii Synodum legit ex Hipponensi Concilio Aurelii. Et Megalius, Calamensis Episcopus, Numidiæ Primas, est hic in Sitifensis Mauritaniæ favorem interlocutus : "Ad compendium venit „ista provisio, ut & voluntatibus satisfiat, & se Provinciæ teneant, „responsuris tamen primæ Sedis Episcopis cunctarum Provinciarum ad Ecclesiam Carthaginensem, in quocumque usus exegerit". Consentit in novum Primatum. Et erat necesse. Etenim Sitifensis Mauritania ante subfuerat Numidiarum Primati, ideoque abscindi non poterat sine ejus Beneplacito. Hæc est omninò magna illa Hipponensis Synodus, ad quam sanctus Augustinus, adhuc Presbyter. disputavit ac exposuit Apostolicum Symbolum. Facta fuit anno istius sæculi nonagesimo tertio, biennio ante sancti Augustini Episcopatum. Exinde igitur Sitifensis Mauritania habuit proprium Primatem. Et retinuit usque ad novam Imperatoris Justiniani dispositionem, factam post ejectos Wandalos.

Quintam Carthaginensis Ecclesiæ Prærogativam habemus ab eadem Hipponensi Synodo. Etenim Honoratus & Cecilianus, Sitifensis Provinciæ Legati, dum proprium Primatem postulabant, professi sunt plerasque Carthaginensis Ecclesiæ Præogativas, promiserunt venerari, ac inter ipsas posuerunt & hanc : "Et si qua „de eadem Carthaginensi Ecclesia nuntianda sint ad Provinciam „Mauritaniam, causâ regulæ & disciplinæ, hoc profitemur Episco„pum Sitifensem debere conveniri, per quem omnes Episcopi in „Mauritaniâ constituti possint informari". Dum per aliquam Provinciam, aut aliquam ejus Ecclesiam erat quis sacrorum Canonum aut Christianæ disciplinæ neglectus, correctio spectabat ad Carthaginensem etiam Episcopum. Hìc Provinciæ Primatem monebat, Primas Episcopum vel Episcopos, in quorum Parochiis disciplina patiebatur. Et hanc Prærogativam laudat Liberatus Byzacii Primas, è sua Jucensi Synodo scribens ad Carthaginensem Bonifacium : "Novimus sapientiam tibi Divinitùs infusam, quâ „præcipuè hoc studeas, ut nullus permittatur Ecclesiasticorum Ca„nonum aliquatenùs convellere firmitatem, teque cunctis formam præbere

„præbere virtutum, ut terminos Paternis definitionibus constitu-„tos non negligat servare posteritas". Affirmat ad ipsum spectare custodiam Canonum.

Sexta Prærogativa est jus ac obligatio visitandi omnes Africanas Ecclesias. Etenim Honoratus & Urbanus, Sitifensis Provinciæ Legati, in nescio quâ Synodo dixerunt ad Primatem Aurelium: "Et illud nobis verbo mandatum est, ut quia constitutum „est in Synodo Hipponensi, singulas Provincias tempore Concilii „visitandas esse, dignemini etiam, quod hoc anno secundùm or-„dinem distulistis, vel alio anno Provinciam Mauritaniam visita-„re". Et Aurelius respondit: "Nunc de Provincia Mauritania, „propterea quod in finibus Africæ posita sit, nihil statuimus. Si-„quidem vicinæ sunt Barbarico. Sed præstet Deus, ut ex abun-„danti non pollicentes, venire possimus ad vestram Provinciam. „Cogitare enim debetis, quia hoc sibi & Tripolitani, & Arzu-„gitani Fratres potuerunt exigere, si ratio pateretur". Igitur & hoc jus fuit stabilitum in Hipponensi Concilio. Immò non jus, sed potiùs obligatio. Etenim uti Metropolitæ suam Provinciam, ita Patriarchæ ac Primates obligantur suis temporibus invisere suas Diœceses. Carthaginensis medio inter duas Synodos tempore debebat visitare unam Provinciam. Servato ordine. Hipponensis Concilii Canones latent aut perierunt. Non habemus, nisi quorumdam fragmenta aut memorias. Præsens memoria exstat in Africano Codice, ac item illa collectione, quæ passim appellatur Africanum Concilium. Cap. 52.

Septima Prærogativa est, quod Carthaginensis Episcopus per omnem Africam potuerit novos Episcopatus erigere. Inter alia Africani Cleri vitia fuit ambitio, de quâ ad Aurelium Primatem ac ejus Synodum dixit Epigonius Episcopus: "Plerique tumidi „atque stolidi adversùs Episcopum suas cervices erigunt Presbyteri, „vel conviviis concinnantes plebem, vel sanè persuasu maligno, „ut illicito favore eosdem velint sibi collocare Rectores". Quidam Parochialium in Oppidis Ecclesiarum Rectores Presbyteri suas plebes convivjis, aut aliis artibus alliciebant, divertebant ab affectu in Episcopum, atque ita seducebant, ut violenter postularent suam Oppidanam Parochiam erigi in Episcopalem Cathedram, ac suum Presbyterum sibi dari in primum Episcopum. Et quoniam consequi desperabant à Primate aut Synodo suæ Provinciæ, passim

 acce-

accedebant Carthaginensem Archi-Episcopum. Hinc enim subdit Epigonius : "Insigne mentis tuæ tenemus votum, Frater religiose ,,Aureli, qui hæc sæpè oppressisti, non curando tales petitores". Quæstio est, an ista per omnem Africam Aurelius fecerit, an dumtaxat per suam Proconsularem Provinciam ? Etenim plura exempla suadent, quod soli Provinciarum Primates citrà Carthaginensis Cathedræ conscientiam diviserint Episcopatus, ac novos instituerint. Exempla plura habemus in Carthaginensi Collatione : Illic & Donatistæ Catholicos, & hi illos frequenter accusant de erectis novis Cathedris. Etiam sanctus Augustinus, dum Fussalensem Episcopatum erexit, solius sui Primatis authoritatem invocavit, nequaquam Carthaginensis Aurelii. Ita disertè scribit in litteris
Epist.261. ad sanctum Celestinum Pontificem.

Respondeo tamen Epigonium omninò fuisse locutum de cunctis per Africam Provinciis. Etenim rogat tales Episcopatuum divisiones ac erectiones deinceps non permitti, nisi de consensu Episcopi, cujus Parochia dividitur. Et hoc juxta antiquum non solius Africanæ, sed omnis sub cœlo Ecclesiæ Canonem : " Multis ,,Conciliis hoc statutum à Cœtu Sacerdotali est, ut plebes, quæ ,,ab Episcopis in Diœcesibus retinentur, quæ Episcopos nunquam ,,habuerunt, non nisi cum voluntate ejus Episcopi, à quo tenen- ,,tur, proprios recipiant Episcopos". Carthaginenses Primates, etiam invitis Episcopis, quandoque Diœceses diviserant in novos Episcopos : Hoc Epigonius supplicat deinceps non fieri. Nequaquam supplicat non erigi novos Episcopatus, sed solummodò non erigi sine assensu illius Episcopi, qui Diœcesim est perditurus. Et hoc per omnem Africam. Hinc enim Aurelius reposuit : " Fra- ,,tris & Consacerdotis nostri prosecutioni non obsisto, sed hoc ,,me & fecisse, & facturum esse profiteor, circa eos sanè qui fue- ,,rint concordes, non solùm circa Ecclesiam Carthaginensem, sed ,,circa omne Sacerdotale consortium". Per omnem Africam.

Notanda sunt verba : "Circà eos sanè qui fuerint concordes". Est limitatio circa factam ab Aurelio promissionem. Epigonius suis precibus addiderat : "Quia nonnulli Dominatu quodam adepto ,,communionem Fratrum abhorrent, vel certè cum depravati fue- ,,rint, quasi in arce quadam Tyrannica sibi Dominatum vindicant, ,,plerique tumidi atque stolidi adversùs Episcopum Presbyteri ,,suas cervices erigunt, &c". Affirmat quosdam Episcopos fuisse caussam

caussam præfati Presbyteralis ambitûs, ac popularis conspirationis. Etenim obliti sancti Petri Apostoli Canonem: "Non quasi do„minantes in Clero, sed forma Gregis facti ex animo". Hunc, inquam, obliti Canonem agebant Tyrannidem in suum Clerum ac populum: Talem, aut certè similem, qualem à Fussalensi Anthonio fuisse exercitam Sanctus Augustinus deflet in præfatis ad Celestinum Pontificem litteris. Ita & Oppidis, & eorum Presbyteris dabant caussam cogitandi de novo Episcopatu. Hinc igitur Aurelius spondet fore, ut similibus Oppidorum postulationibus nunquam annuat: Attamen circa Oppida illorum Episcoporum, qui concordes fuerint cum suis populis, ac ipsos paternè & Episcopaliter tractaverint. Circà Tyrannicè excedentes vult permanere in authoritate, quâ afflictis populis & Cleris possit per Episcopatus divisionem impartiri solatia. Ex quo lucet, quod Carthaginensis Primas potuerit, etiam invitis Episcopis, Episcopatus per omnem Africam dividere. An solus potuerit, non ausim affirmare. Adducta exempla fortiter suadent, quod cuncti Primates etiam potuerint in suâ Provinciâ. Et plurimùm favet quadragesimus sextus Canon tertiæ Carthaginensis Synodi. Præfata Epigonii postulatio, ac Aurelii responsio exstant in hodierno Codice Africanæ Ecclesiæ.

Hæc omnia plurimùm illustrat sequens Canon: "Ut plebes, „quæ nunquam habuerunt proprios Episcopos, nisi ex Concilio „plenario uniuscujusque Provinciæ, & Primatis, & consensu „ejus, ad cujus Diœcesim eadem Ecclesia pertinebat, decretum „fuerit, minimè accipiant". Permittit novos Episcopatus erigi. Attamen sub variis conditionibus & consensibus. Primò ex consensu totius Provincialis Synodi. Non alicujus Turmæ, sed totius Synodi. Secundò, ex consensu Primatis. Proinde adversùs majorem totius Synodi partem solus Primas reluctari poterat, & obtinere. Tertiò requirebatur consensus etiam proprii Episcopi. Cum eâdem Prærogativâ. Quæ omnia locum non habebant adversùs Primatem Carthaginensem. Hic solus, & sine Synodo, & sine Provinciæ Primate, poterat Episcopatum erigere: Quandoque etiam sine consensu Episcopi. Proinde ejus potestas erat veraciter Primatialis. Canon exstat in hodierno Afrorum Codice. Cujus Synodi aut temporis sit, ignoratur.

Octavam Prærogativam memoravit, & confirmandam retulit ad

ad tertiam Carthaginensem Synodum ipse Primas Aurelius : "Contingit nonnunquam, ut postulentur ab Ecclesiis, quæ Præpositis egent, vel Episcopis vel Presbyteris, & tamen memor Statutorum, id sequor ut conveniam Episcopum ejus, atque inculcem, quod ejus Clericus à qualibet Ecclesia postuletur. Sed „fortè in hodierno non reluctati sunt. Et nequando contingat „ut reluctentur, cum fuerint à me in hac causa postulati, quem „scitis multarum Ecclesiarum & Ordinandorum causam sustinere. „Justum est ergò, ut quemlibet Consacerdotum conveniam cum „duobus è consortio nostro, aut tribus testibus. Si verò inde„votus exstiterit, quid censet Charitas vestra faciendum ? Ego „enim cunctarum Ecclesiarum sollicitudinem sustineo". Affirmat varia. Primò, quod Africana Diœcesis laboraret inopiâ Clericorum, ideoque vacantes, & Cathedrales & Parochiales, Ecclesiæ quandoque non invenirent in suo gremio, quem eligerent in Episcopum aut Presbyterum. Secundò, quod tales Ecclesiæ eligerent aliquem alienum Clericum. Tertiò, quod illum, obtinere desperantes, non postularent ab ejus Episcopo, sed à Carthaginensi, communi omnium Patre. Quartò, quod Carthaginensis Episcopus semper habuerit potestatem admittendæ ac exequendæ istius postulationis. Quintò, quod tamen huic potestati statutum sit, ut Primas id non faciat, nisi audito & consulto Episcopo, cujus Clericum debet eripere ac transferre. Sextò, quod hâc moderatione sit semper usus. Immo quod ipsâ contentus non fuerit, sed post passam in primâ consultatione repulsam processerit ad secundam, & quidem adhibens testimonium ac preces duorum vel trium Collegarum. Septimò, quod nullus huc usque Episcopus pertinaciter recalcitraverit, ac speret fore, ut nemo recalcitret. Addit tamen hoc esse possibile. Hinc quærit, quid Synodo placeat in tali casu : Quomodo & qualiter velit à Carthaginensi Primate procedendum ?

Et Numidius Maxulitanus Episcopus respondit : "Fuit semper „hæc licentia huic Sedi, ut unde vellet, & de cujus nomine fuisset „conventus, pro desiderio cujusque Ecclesiæ ordinaret Episco„pum". Respondit de sola alieni Clerici postulatione in Episcopum. Hinc Epigonius Episcopus adjunxit : "Bonitas sequestrat „possibilitatem. Minùs enim præsumis, Frater. Et cum te bo„num & clementem omnibus reddis, habes enim hoc in arbitrio, satis

„ſatis eſt ut ſatisfiat perſonæ uniuſcujuſque Epiſcopi in primâ „tantùm conventione. Si autem quodlibet huic Sedi vindican„dum fuerit ſibi arbitratus, neceſſe tu habes omnes ſuffulcire „Eccleſias. Undè tibi non poteſtatem damus, ſed tuam aſſigna„mus, ut liceat voluntati tuæ ſemper & tenere, quem voles, ut „Præpoſitos plebibus vel Eccleſiis conſtituas, qui poſtulati fuerint: „Et unde voles". Dicit plura. Primò, quod Carthaginenſis Primas tales, non ſolummodò Epiſcopales, ſed etiam Presbyterales electiones potuerit confirmare & exequi. Secundò, quod Epiſcopus, cui eripiendus erat Clericus, non pluries, nec cum Collegis conveniri debuerit, ſed dumtaxat ſemel, à ſolo Carthaginenſi. Tertiò, quod refragante Epiſcopo habuerit plenam authoritatem procedendi ex arbitrio. Quartò, quod ab indigenti Eccleſiâ, etiam citra electionem, poſtulatus potuerit Clericum dare, & quidem ex quâ volebat Eccleſiâ. Etenim adjipſum ſpectabat omnes Eccleſias ſuſfulcire. Non ſolummodò quoad Presbyteros ſed quoſcumque Clericos. Epigonius addit hanc fuiſſe perpetuam Carthaginenſis Cathedræ poteſtatem.

Poſthumianus Epiſcopus unicum contra hæc adduxit ſcrupulum: "Qui unum habuerit, nunquid debet ipſi ille unus Preſ„byter auferri"? Et Aurelius reſpondit: "Epiſcopus unus eſſe po„teſt, per quem dignatione Divinâ Presbyteri multi conſtitui „poſſint; unus autem Epiſcopus difficilè invenitur conſtituendus. „Quapropter ſi neceſſarium Epiſcopatui quis habet Presbyterum, „& unum habuerit, etiam ipſum ad promotionem dare debebit". Reſponſio eſt lucida. Ex ipſâ diſcimus Africanam Eccleſiam fuiſſe Cleri adeò indigam, ut plures Cathedrales Eccleſiæ non haberent, niſi unicum Presbyterum. Hinc Poſthumianus perrexit: "Ergò ſi habet alius abundantes Clericos, debet mihi „alia plebs ſubvenire". Et Aurelius repoſuit: "Sanè. Quo„modò Eccleſiæ alterius tu ſubveneris, perſuadebitur illi, qui „plures habet Clericos, ut unum tibi ordinandum largiatur". Ex quo vides Carthaginenſis Primatis in transferendis Clericis poteſtatem fuiſſe univerſalem, nullatenùs adſtrictam ad electionem in Epiſcopum aut Presbyterum. Hinc item vides fundamentum, ex quo Valerius Hipponenſis Epiſcopus circa ſuum Presbyterum Auguſtinum fecerit, quod in hujus vitâ ſcribit ſanctus Poſſidius: „Valerius metuere cœpit, ne Auguſtinus ab alia

„aliâ Ecclesiâ, Sacerdote privatâ, ad Episcopatum quæreretur, & „sibi auferretur". Hinc illum sibi adhuc vivo curavit contra Canones superordinari in Co-Episcopum.

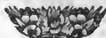
Hanc Carthaginensis Episcopi potestatem frequenter admiratur, ac laudat Theodorus Balsamon. Affirmat eandem esse in Pontifice Romano, ac Patriarcha Constantinopolitano, ideoq; esse singularem, ac supremè Patriarchalem. Ejus testimonia supra adduximus. Ista tamen potestas, ac per ipsam facta Clericorum translatio plures lites causavit in Africa. Quas omnes per introducta Monasteria, ac mirificè statim multiplicata, exstinxit sanctus Augustinus. Etenim omnes Episcopo aut Clero indigentes Ecclesiæ cœperunt ex istis Monasteriis eligere, & accipere. De primo ac novello adhuc Hipponensi Monasterio scribit laudatus Possidius: "Proficiente doctrinâ Divinâ, sub sancto & cum Sancto Augustino in Monasterio Deo servientes, Ecclesiæ Hippo„nensi Clerici ordinari cœperunt. Ac deinde magno desiderio „poscere atque accipere Episcopos & Clericos pax Ecclesiæ atque „unitas & cœpit primò, & postea consecuta est. Nam fermè „decem Augustinus diversis Ecclesiis, nonnullis quoque emi„nentioribus, rogatus dedit". Et infra scribit de morientis Augustini testamento: "Clerum sufficientissimum Ecclesiæ dimisit". Utique è suis Monasteriis.

Nona Prærogativa est, quod Carthaginensium Primas posset generales suæ Gentis Synodos indicere, determinare tempus & locum, eisdem præsidere, ac ibidem habere jus Relationis ac Prærogativam suffragii. Lucet ex cunctis, hodie exstantibus, generalibus Synodis istius Diœceseos. Admodùm notabile est, quod ista etiam Electus potuerit, ante consecrationem. Hoc patet ex quartâ sancti Martini Pontificis epistolâ, quâ suæ Lateranensis Synodi Acta transmisit in Africam. Epistola enim habet hanc Epigraphen: "Electo spirituali consensu Catholicæ Car„thaginensium Ecclesiæ, & omnibus, qui ei subsunt, Episco„pis, Clericis, Populisque Christi amantibus". Electus ille fuit Victor, Successor Fortunii. Hic necdùm consecratus contra Monothelitas fecerat Synodum, & ipsi sanctus Pontifex respondit. Facta Synodus lucet ex his epistolæ verbis: "Vos me„ritò de sincero affectu amplectimur, maximè cum, tanquam „perennes lucernas, confessionis vestræ characteres exposueritis

Sedi

,,Sedi Apostolicæ per Synodales litteras vestras". Notanda sunt verba. Etiam præfata epigraphe. Affirmat ex singulari Catholicæ fidei zelo Victorem fuisse electum, ex eodem statim fecisse Synodum, retulisse Romam, atque ita semetipsum Romanæ Ecclesiæ etiam ante consecrationem commendasse. Erat res extra consuetum cursum. Sanè innuit ea omnia fuisse acta contra Fortunium, tunc Carthaginensem Ex-Episcopum, cum Paulo Patriarchâ, Monothelitarum Principe, degentem Constantinopoli. Innuit quod Fortunius non ob civilem causam, sed ob Monotheliticam hæresim fugerit, aut fuerit ejectus ex Africâ, abierit Constantinopolim, ac istic fuerit à Symmysta Paulo honoratus. Videtur fuisse perversus a b Ex-Patriarcha Pyrrho. Item contra ipsum videntur tunc factæ singularum Provinciarum Synodi. Res non spectat ad præsentem materiam.

Decima Prærogativa à quibusdam putatur, quod nullus Episcopus Africanus potuerit ultra mare, nec ad Comitatum, immò nec ad Apostolicam Sedem proficisci sine venia ac Formatâ Carthaginensis Archi-Episcopi. Intra Africam Clericus aut Laicus cum sui Episcopi, Episcopus proficisci ac peregrinari poterat cum Formatâ sui Provincialis Primatis; sed ad transeundum mare necessaria erat facultas Archi-Episcopi. Hæc Prærogativa non caret suis fundamentis. Attamen si cuncti Canones maturè perpendantur, videtur non subsistere. Trans-Marina peregrinatio videtur fuisse ejusdem formæ cum facienda intra Africam. Proindè decima Prærogativa est, quod Carthaginensis Episcopus quibuscumque Synodalibus litteris ac Mandatis solus subscriberet. Undecima erat, quod omnibus per Africam Ecclesiis diem Paschalem quotannis denuntiaret. Duodecima erat, quod etiam quorumvis Monasteriorum Monachos posset transferre, ac evehere in Clerum. Decima tertia erat, quod à quovis Monasterio potuerit eligi in immediatum Superiorem. Etiam excluso proprio Episcopo. Quæ potestas etiam fuit Romanæ Ecclesiæ. Ita Adrumetinum, in Sancti Augustini Scriptis notissimum, Monasterium illi semper immediatè subfuit. Hæc sunt alterius loci.

Kkk CAPUT

CAPUT VII.

Exponitur antiquitas Archi-Episcopalis Pallii.

Anctus Leo nonus inter alias Carthaginensis Archi-Episcopi ponit dignitates, quod solus in Africana Ecclesia habuerit Pallium, ipsumque olim acceperit à Sede Apostolica. Hæc exponi non possint, nisi quædam dicamus de origine & natura istius Pallii. Dominus Petrus de Marca etiam hic docet nova & paradoxa. Audiamus
L. 6. C. 6. verba: "Cum materia isthæc digna sit Eruditorum hominum curiositate, dicam primùm, quid ipse sentiam de origine Pallii. „Tunc aperiam, quo primùm tempore necessitas ejus introducta „sit. Ac mihi quidem tria præcipuè notatu digna observasse videor. Primum, initio Pallium aliâ prorsùs formâ compositum „fuisse, quam illud, quod hodie in usu habetur. Secundùm, „Pallium antiquitùs fuisse genus quoddam Imperatorii indumenti, „cujus usum Imperatores permisêre Patriarchis, à quibus dein „communicatum est cum Metropolitanis". Describit hodierni Pallii formam, & prosequitur: " Priscum verò Pallium erat in„dumentum præclarissimum & fulgens, quod ad terram dimitte„batur. Quod me faciliùs comprobaturum esse confido, si priùs „explicavero varia nomina indumenti hujus apud Veteres. Apud „Latinos quidem Pallium constanter appellatum est, apud Græ„cos verò Omophorion, hoc est, Super Humerale, & Phelonion. „Omophorii tamen vox ambigua est. Quippe interdùm signifi„cat vestem quandam laneam, quam Episcopi ut plurimùm humeris „suis imponebant extra Sacrificii tempora, saltem apud Orienta„les, aliquo modo similem ei Palliolo, quo hodie utuntur Epi„scopi nostrates. Omophorii hujus mentionem facit Isidorus Pe„lusiotes, qui adnotat illud laneum ideò fuisse, ut ostendatur „quantam gregis sibi commissi curam gerere debeant Episcopi. „Effigiem ejus exhibet vetus numisma Imperatoris Theodosii apud

Fulvium

„Fulvium Urfinum, in quo beati Apoftoli Philippus & Joannes „habitu Epifcoporum repræfentantur, capite rafo, & cum Palliolo illo crucibus ornato, & ad pectus ufque pertingente, pofito volumine quodam in manu dextra, & cruce in finiftra".

Dominus Archi-Epifcopus eft femper unus & idem: In omni materia feminat novitates atque errores. Primus eft, quod Omophorion, de quo fanctus Ifidorus Pelufiores, fit hodiernum noftratium Epifcoporum Palliolum, five Mozzetta, quo Græcorum Antiftites utebantur olim extra Sacrificii tempora. Error lucet ex fancti Ifidori verbis: "Id autem amiculum, quod Sacerdos „humeris geftat, atque ex lana, non ex lino contextum eft, ovis „illius, quam Dominus aberrantem quæfivit, inventamque hu„meris fuis fuftulit, pellem defignat. Epifcopus enim, qui Chrifti „Typum gerit, ipfius munere fungitur, atque ipfo etiam habitu „illud omnibus oftendit, fe boni illius ac magni Paftoris imita„torem effe, qui gregis infirmitates fibi ferendas propofuit. Ac „diligenter animum intende. Nam cum ipfe verus Paftor per „adorandorum Evangeliorum apertionem accedit, tunc demum af„furgit, atque imitationis habitum deponit. Hinc nimirum Do„minum ipfum, Paftoralis artis Ducem, ac Deum & Herum „adeffe fignificans". Sanctus Ifidorus affirmat varia. Primò, quod iftud Epifcopale amiculum, feu Omophorion fit veftis imitationis. Secundò, quod fit ex lana ovina. Tertiò, quod ifta lana, Epifcopalibus humeris impofita, fignificet ovem perditam, quam Chriftus Dominus quæfivit, invenit, redemit, impofuit humeris, atque ita reportavit ad falutis gregem, ac Paradifi ovile. Quartò, quod iftam lanam indutus Epifcopus repræfentet Chriftum Dominum, iftâ ove onuftum portatorem. Quintò, quod ad folemnem fancti Evangelii in facrificio recitationem Epifcopus deponat iftud Pallium. Et depofitionis ratio eft, quod Evangelium fit quafi ipfe Chriftus Dominus, ideoque ipfo præfente non fit opus vicariâ imagine. Quo ritu Græci etiam hodiè utuntur. Non utuntur Omophorio, nifi intra Sacrificium. Magnus Gregorius in literis ad Joannem Ravennæ Archi Epifcopum affirmat iftum effe morem totius fub cœlo Ecclefiæ. Ex quibus omnibus lucidiffimè patet fanctum Ifidorum nullatenùs de Mozzetta, fed loqui de facro Epifcoporum Pallio, ideoque Petrum de Marca infigniter deniare.

Lib. I. Epift. 136.

Secundus error eſt, quod antiquum Græcorum Omophorion fuerit idem cum Phenolio. Etenim Phenolion apud Græcos eſt duplex. De primo habent Rubricæ ad Liturgiam ſancti Joannis Chryſoſtomi : " Poſt hæc Sacerdos accipiens Phenolion, & bene„dicens exoſcolatur". Latinus interpres vertit, Caſulam". Jacobus Goar in ſcholiis ad Græcorum Euchologion advertit iſtam vocem à quibuſdam per dyphtongum, à quibuſdam ſcribi per ſimplicem literam, & adjungit : "Quo quo modo ſcribatur, Caſu„lam ſive Planetam interpretamur. In utraque autem Eccleſia „& eundem uſum, & eandem formam obtinuerunt". De ſecunda Phenolii ſpecie habet ritus ordinandi Lectorem & Cantorem : "Et Pontifex Phenolio accepto induit illum". Latinus Interpres denuò vertit, "Caſulâ". Exponit in libro de ſacris ordinatio-
Cap. 5. nibus Simeon Archi-Epiſcopus Theſſalonicenſis : "Lector obtinuit „veſtem, Camiſiam vocatam, quæ ad parvæ Caſulæ, vel certè „Tunicæ modum, è lino conficitur, primamque Sacerdorii deli„bationem demonſtrat. Parva eſt propterea. Dei protectionem „menti repræſentat. Vel purpurea eſt, propter purpureum Chri„ſti indumentum ; vel candida, propter Sacerdotii puritatem & „lumen, quo reſplendet". Eſt idem, quod apud nos Alba. Græci non Albam, ſed Camiſiam vocant : Quod nempè apud ipſos in jejuniorum diebus, ac defunctorum officiis ſit rubra, ſeu purpurea. De eodem Phenolio habet ritus ordinandi Subdiaconum : " Or„dinandus in Subdiaconum Epiſcopo offertur, Phenolio indutus". Latinus Interpres vertit, "Tunicâ". Jacobus Goar exponit : "Phe„nolion, de quo præſens Textus ſermonem habet, non eſt Ca„ſula Sacerdotalis, ſed Lectoris veſtis propria, Tunica è lino can„dido, vel certè purpureo colore tinctâ, quam Simeon Theſſa„lonicenſis ſæpiùs vocat Camiſiam, à qua & quidam Officiales „ſunt dicti Camiſati". Nempe in Subdiaconum Ordinandus procedit, & Epiſcopo offertur in ſacro Lectoris habitu, qui eſt par„vum Græcorum Phenolion : Nos dicimus Albam. Cur parvum dicatur, exponit laudatus Goar : "Ad alterius Phenolii, Caſulæ „nimirùm Sacerdotalis, quæ cæterorum indumentorum finis, & „ultimò aſſumenda, differentiam". Phenolion itaque eſt duplex : Parvum & magnum. Initiale, & finale. Finale ſeu Sacerdotale ſubdividitur in Presbyterale ac Epiſcopale. Iſtud eſt ſimplex ex lana, hoc eſt Polyſtaurion, ſeu inſignitum pluribus crucibus. Ipſi
Omo-

Omophorion superponitur. Quare Dominus Archi-Episcopus palàm labitur, dum Phenolion affirmat fuisse aut Mozzettam, aut sacrum Omophorion.

Tertium Domini Archi-Episcopi errorem aliqui censent esse, quod dicat Græcorum Antistites olim fuisse usos Mozzetta, aut simili laneo Palliolo. Etenim in Lausiaca historia Palladius Heleno- Cap. 135.
Politanus Episcopus scribit sanctum Athanasium fuisse usum Tunicâ & Byrrho. Quid sit Tunica, exponit in suis Annalibus sanctus Martyr Theophanes, scribens Athanasium fuisse accusatum, quod gereret vestem lineam. Nos latini hodiè appellamus Rochetum. Græcorum Episcopi non utuntur. Sanctus Athanasius haud dubiè sumpserit à Latinis, quorum ob plures caussas fuit amicissimus. Quid Græci per Byrrhum intelligant, docemur à Synodo Gangrensi: "Si quis vir ob eam, quæ existimatur pietatis Can. 12.
„exercitationem utatur Peribolæo, id est, amictu Pallii, & velut „in hoc justitiam constituens condemnet eos, qui cum pietate „Byrrhis, & alia communi ac solitâ veste utuntur, anathema sit". Pallium est stricta, Byrrhus erat vestis amplà, talaris, & longa. L.7.Ep.29
Hinc sanctus Gregorius scribit Neophytos, dum è sacro Fonte adscendunt, indui Byrrho albo. Id est, larga sabana. Etiam Latinos Episcopos olim fuisse vestitos Byrrho, liquet ex sancti Augustini sermonibus de communi vita Clericorum. Episcopalem suum Byrrhum Græci jampridem appellant Mandyam undulatam. Mozzettæ apud ipsos nulla est memoria. Attamen hæc omnia aliter exponuntur ab aliis. Et tolerabiles opiniones ego nolim censere erroris. Quidquid sit, nemo unquam Græcorum Mozzettam dixit esse Episcopale Omophorion.

Quare tertius Domini Archi-Episcopi error est, quod sacrum hoc Omophorion sit ornamentum Patriarchis permissum ab Imperatoribus. Etenim ad sanctum Ignatium Patriarcham Constantinopolitanum scripsit Theodosius Patriarcha Hierosolymæ: "Poderem, & Super-humerale cum Mitra, Pontificalem stolam sancti Jacobi Apostoli, & Fratris Domini, & primi Archi-Episcoporum, quam Antecessores mei Patriarchæ circumamicti in „Sancta Sanctorum ingrediebantur, Sacerdotio fungenres, tuo desiderabili ac honorando mihi Capiti ex amore & dilectionis copia transmisi". Epistola exstat in prima actione octavæ Synodi. Eadem de re scribit in sancti Ignatii vita Nicetas Paphlago:

 Ignatii

"Ignatius mortalem vitam reliquit. Statim igitur non tam fu-„nus, quam vitam curant, illumque sacro Patriarchæ ornatu „domestici ex more vestiunt, & venerandum Jacobi Fratris Do-„mini Super-humerale cum veneratione illum induunt, quod ante „aliquot annos Hierosolymis sibi missum tantâ veneratione pro-„secutus est, ac si ipsum Jacobum Apostolum, & primum in eo „Humerali Pontificem spectaret. Hoc propterea voluit secum se-„piliri". In ipsius Encomio scribit etiam Michael Syncellus: "Ferunt Ignatium, postquam creatus est Patriarcha, divi Jacobi, „Fratris Domini, Super-humerale nactum, sæpè, dum viveret, „eo ornatum, ac Sacris in ipso operatum, & post mortem cum „eodem sepultum". Et in Nestorianæ ac Eutychianæ hæresis Breviario scribit Liberatus Carthaginensis Ecclesiæ Archi-Diaconus:
Cap. 20. "Consuetudo est Alexandriæ, illum Patriarcham, qui defuncto „succedit, excubias super defuncti corpus agere, manumque ejus „dexteram capiti suo imponere, & sepulto manibus suis, accipere „collo suo beati Marci Pallium, & tunc legitimè sedere. Affirmat istud ipsum, quo sanctus Marcus fuerat usus, Pallium semper transivisse de Successore in Successorem. Quæ successio usque ad Theodosium Patriarcham omninò fuit etiam Hierosolymæ. Sanctum similiter Petrum Apostolum fuisse usum Pallio demonstrant antiquissimæ Imagines. Quapropter ipsum non est Imperiale beneficium, sed Institutum Apostolicum. Apostoli per ipsum demonstrarunt ac prædicarunt Zelum, quo verus Pastor perditas oves reportat in humeris, debere in Episcopis, præsertim Patriarchis ardere. Ex eodem principio Romana olim Ecclesia istam veri Pastoris Effigiem sculpsit, ac prædicavit in suis
Cap. 7. sacris Calicibus. Ita testatur Tertullianus in libro de Pudicitia. Et eandem, quasi in ipso Pontifice repræsentatam, Parabolam
Cap. 13. laudat in alio ejusdem libri capite. Eruditi quidam censent ipsum alludere ad Pallium. Quidquid sit, ex jam adductis constat istam repræsentationem fuisse in sanctis Apostolis.

Dominus Petrus de Marca pergit: "Aliàs Omophorion ac-„cipitur pro indumento Patriarcharum, quod Latini Pallium „appellant. Hoc autem indumentum usque ad talos dimitteba-„tur. Descriptionis hujus probatio sumitur ex Zonara, qui in „vita Constantini Copronymi ait Anastasium, insistentem vestigiis „Germani Patriarchæ, Omophorion ejus calcasse, ut eum admo-
neret,

„neret, ne festinaret. Sanè vox ipsa Pallii evincit illud fuisse „indumentum integrum, non autem fasciolas aliquot laneas, ut „probatur ex Pelagio, & Gregorio primo, Pontificibus Romanis, „qui docent istud fuisse vestem augustam, quæ haud vulgari more „ornaret eum, qui ipsâ utebatur. Pelagii enim primi verba hæc „sunt ad Sapaudum Arelatensem Episcopum scribentis" : Pallium dirigentes, ut in tanti loci fastigio constitutus, præclaro quoque habitu decoreris. "Gregorius verò Pallium esse dicit" habitus exterioris clariorem cultum, indumenti munificentiam, "ad Syagrium Augustodunensem scribens, quem statim admonet necesse „esse", ut cultui vestium actionis quoque ornamenta conveniant." " Et scribens ad Marinianum Ravennatensem Episcopum, eadem „eum meminisse monet his verbis" : Sic eris alterno invicem decore conspicuus, si ad hujusmodi corporis habitum mentis quoque bona conveniant. "Quæ loca manifestè probant Pallium fuisse indu„mentum præclarissimum, non verò fasciolas solùm laneas.

Variè iterùm labitur. Primus lapsus est, quod istius descriptionis probatio desumatur ex Omophorio sancti Germani. Etenim ad Joannem Ravennæ Metropolitam scripsit magnus Gregorius: "Illud tibi non putamus ignotum, quod penè de nullo Metro„politano in quibuslibet Mundi partibus sit auditum, extra Missa„rum tempus usum Pallii sibi vindicasse". Affirmat esse constantem & perpetuam consuetudinem universalis Ecclesiæ. Ipsam semper viguisse etiam apud Orientales, in libro de sacris Ordinationibus disertè testatur Simeon Archi-Episcopus Thessalonicensis: "A prin„cipio Missæ, & in exaltatione Divini Panis, & in ordinationibus, „& in aliis sacris Mysteriis Episcopus Pallio semper ab humeris in „orbem cingitur". At verò Anastasius Syncellus sancti Germani vestem calcavit extra Ecclesiam. Ergò ipsa non fuit Pallium. Audiamus rem à Georgio Cedreno: "Aliquando Germani, in Re„giam euntis, stolæ oram Anastasius calcavit". Etiam in Græco textu est stola, non Omophorion. At verò stola erat vestis honestissima, manicata, talaris, fluens usque ad terram. Eâ utuntur etiam hodiè Græcorum Episcopi. Erat quidem mulieribus propria, quod tamen ista vox virilem vestem aliquando significaverit, lucet ex Evangelio, ubi legimus sanctos Angelos apparuisse in stola candida. Et similes stolæ nobis promittuntur in futura vita. Fateor Joannem Zonaram scribere, quod Anastasius calca-

calcaverit sancti Germani Omophorion: Vocem largè accipit pro quavis veste humerali. Unde & Latinus Interpres transtulit: "Cum „aliquando Germanum à tergo sequeretur Anastasius, & vestem „ejus pedibus calcasset". Proinde erat Mandya sancti Germani. Dominus Archi-Episcopus videtur asserere id factum, ut Anastasius admoneret Germanum. In quo dupliciter errat. Etenim Germanus admonuit Anastasium. Nec calcatio est facta in istum finem, sed ex ejus casuali eventu assumpta est admonendi occasio. Nec sub Constantini Caballini, sed evenerunt sub Imperio Leonis Isauri. Attamen hi errores non spectant ad notitiam Pallii.

Secundus error est, quod ipsa Pallii vox evincat ipsum fuisse indumentum integrum, non autem laneas aliquot Fasciolas. Joannes Morinus in Adnotationibus ad sacras Græcorum ordinationes scribit aliquid non absimile: "Antequam enarrare incipiamus, notabit
Num. 19. „Lector nomine Pallii hic nihil minùs significari, quam quod mente „prius concepit. Pallium enim vestis oblonga est, humeros & „totum corpus, aut maximam illius partem tegens. Sed Pallium „Ecclesiasticum Latinum est fascia lanea, duos aut tres digitos lata". Describit & Latinum & Græcum Pallium, atque concludit: „Quamquam igitur nihil sit illis cum Pallii ministeriis commune, „antiquus tamen usus obtinuit ut utrumque Pallium diceretur". Est incongrua doctrina. Etenim Ecclesia vocem istam non assumpsit sine fundamento. Ipsum exponit in decimo nono originum libro sanctus Isidorus Archi-Episcopus Hispalensis: "Pallium est „quo administrantium scapulæ conteguntur, ut dum ministrant, „expeditiùs discurrant". Et infra: "Dicitur autem Pallium à „pellibus. Quia priùs superindumenta pelliceа veteres induebantur, „quasi pellea". At verò Ecclesiasticum Pallium contegit administrantium Episcoporum scapulas, & esse ovinam pellem audivimus supra à sancto Isidoro Pelusiota: Ergo ejus significatio non est hetroclita.

Tertius error est, quod Pelagius Pontifex, ac ejus Successor Magnus Gregorius in suis literis loquantur de alia Pallii specie: De veste integra & talari. Est fatua assertio. Omnes, & quidem in magno numero, Gregorii epistolæ clamant oppositum. Clamant Gregorium loqui de Ecclesiastico Pallio, de modicis fasciis. Loquitur enim de Pallio, quod ipse gessit: Istud ipsum haud dubiè transmisit omnibus, aut certè pluribus per suum Patriarchatum Metropo-

tropolitis. Ipsum in ejus vita describit Joannes Diaconus Romanæ Ecclesiæ: "In eo quod Pallium ejus bysso candente contextum, L. 4. C. 10
„nullis fuisse cernitur acubus perforatum, sic ipsum circa scapulas devolutum fuisse, non autem confixum dignoscitur, sicut ve„tustissimis musivis, vel picturis ostenditur". Dominus Archi-Episcopus laudat hoc testimonium, ideoque mirum est, quod ipsi non aperuerit oculos. Certè Magnus Gregorius in litteris ad Syagrium Episcopum Augustodunensem laudat, & transmittit istud ipsum Pallium, de quo posteà ad Lotharium Imperatorem rescripsit Leo IV. " Mandastis ut Privilegium & Pallium Altheo Epi„scopo concederemus. Unde poscimus, ut vestra super hoc Magni„tudo non indignetur. Quoniam quod ab ipso Sanctissimo Papa „Gregorio usque ad hæc tempora nostra factum minimè recordamur, „facere non potuimus. Neque præfixos Patrum terminos immutare". Altheus erat Augusto-Dunensis Episcopus, ideoque per Imperatorem Lotharium tentavit à Leone IV. impetrare istud ipsum Pallium, quod ejus Prædecessor Syagrius obtinuerat à Magno Gregorio. Et quis humanâ mente adeò excidat, ut credat integram ac Imperialem vestem fuisse ab Altheo postulatam? An Leo postea concesserit, ignoro. Interim Augusto-Dunenses Episcopi hodiè habent gratiam Pallii. Et constanter credunt à se geri istud ipsum, quod Gregorius transmisit Syagrio.

Quartus D. Archi-Episcopi error est, quod ex magni Gregorii verbis, affirmantibus Pallium esse eximium Episcopi Ornatum, concludat ipsum fuisse non laneas fasciolas, sed plenum hominis indumentum. Etenim uti quædam vocabula non propter literas, ex quibus componuntur, sed ob res significatas sunt sacra vel prophana, honesta vel inhonesta, ita & quædam vestimenta. At verò Episcopalis Pallii significationem supra audivimus ab Isidoro Pelusiota. Eandem laudat in rerum Ecclesiasticarum Theoria sanctus Germanus Patriarcha Constantinopolitanus: Humerale, quo Episcopus circumdatur, significat ovis pel„lem, quam errantem cum Dominus invenisset, assumpsit. Ha„bet autem cruces, quia Christus super humeros gestavit ovem „suam". Et in libro de sacris ordinationibus Simeon Archi-Episcopus Thessalonicensis: "Pallium manifestè significat Dei „Verbi incarnationem, quoniam nos, ovem perditam, inveniens

„ſuper humeres portat, naturamque humanam integram indu„tus, eamque ſibi coadunatam Deificavit, atque id ipſum quod „aſſumpſerat, per Crucem & mortem Patri pro nobis obtulit, „& ſuſcitans nos exaltavit. Ideo Pallium circumfert cruces, „& lana texitur, & collo ac humeris Epiſcopi imponitur". Et in libro de Miſſa ac templo ſcribit Pallium eſſe tantæ dignitatis, ut in ſplendida magni introitus pompa primum locum teneat, & agat ducem: "Pallium cruce inſignitum præcedit". Et adjungit cauſſam: "Quod ſignum Jesu ſit, & ipſum Jesum de cœlo „oſtenſum iri hominibus præfiguret". Propter has ſignificationes affirmat Pallium, laneas faſciolas, "eſſe præcipuum & San„ctiſſimum ornamentum.

Nihilominus D. Archi-Epiſcopus pergit: "Præterea Pallium „illud fuiſſe verè Pallium, hoc eſt, aliud quàm exiguam faſciam, colligi poteſt ex iis, quæ refert Liberatus in capite decimo octavo „Breviarii, ſcilicet ſententiam damnationis à Felice Papa latam „adversùs Acacium Patriarcham Conſtantinopolitanum, quam „is recipere noluerat, Pallio ejus alligatam fuiſſe à quodam Mo„nacho, dum Acacius ad celebranda Sacra ingrederetur": Ita ut cogerentur, inquit, qui eas, "id eſt, Felicis literas adversùs „Acacium". detulerant, per quemdam Monachum Accœmetenſem ipſam damnationis chartam, dum ingrederetur ad celebranda Sacra, ſuſpendere in ejus Pallio, & diſcedere. "Quibus addi „poteſt locus Joannis Diaconi ex vita S. Gregorii, cujus autho„ritas efficiet, ne temerarius eſſe videar in hac ſententia pro„ferenda, ſimulque oſtendet jam ejus ævo diſcrimen ingens fuiſſe „inter Pallium veterum, & illud quod ejus tempore in uſu erat. „Affirmat enim B. Gregorium in veteribus picturis videri indu„tum Pallio ex byſſo candenti contexto, & nullis acubus per„forato, quod in morem veſtis humeros ejus operiebat". Adducit ſuperius laudata verba Joannis.

Reſpondeo Græcum & Latinum Pallium in quibuſdam convenire, in quibuſdam diſtingui. Utrumque eſt laneum, & crucibus inſignitum. Singularem Græci formam compendio deſcribit in Annotationibus ad Græcorum ordinationes Joannes Morinus: „Græcum Pallium eſt longa faſcia, ejuſdem cum latino, aut paulò „majoris latitudinis, nempe trium digitorum, primò collum „involvens, deinde à collo per medium pectus longè infra genua deſcen-

„descendens". Eodem modo altera ejus pars descendit per medium dorsum. Disertè hoc scribit Simeon Thessalonicensis: "Collo „& humeris Episcopi imponitur. Circa humeros anterius & posterius". Et tale Pallium gestavit magnus Gregorius. Et plures Romani Pontifices, ac alii Latinorum Episcopi. Quare utriusque Pallii usus videtur olim apud nos fuisse promiscuus. Insuper Latinum Pallium olim fuit longum, descendens usque ad oras Casulæ. Ita lucet ex antiquis per omnem latinam Ecclesiam picturis. Romanus Patriarchatus comprehendit plures Græcas Provincias: Nempe totum Orientale Illyricum. Hinc igitur Romani Pontifices, quoniam & Latinis & Græcis debebant transmittere Pallia, possint utrâque specie fuisse indifferenter usi. Cap. 7.

Quare primus D. Archi-Episcopi error est, quod Joannes Diaconus dicat magni Gregorii Pallium fuisse instar vestis. Etenim Joannes disertè scribit ipsum fuisse devolutum circa solas scapulas. Scribit ejus nullam à sui temporis Pallio fuisse differentiam, nisi quod esset ex lino contextum, & nullis acubus affixum, sed devolutum. Hoc est, quod esset non latinum, sed Græcum. Et ita lucet ex antiqua sancti Gregorii pictura, quam vulgavit Frater Angelus Rocca, Episcopus Tagastensis. Joannes non scribit fuisse Byssinum: Sic enim non potuisset significare ovem perditam. Scribit fuisse ex bysso contextum, id est, intertextum. Texturæ fundus erat byssinus. Cujus singularitatis radicem ignoro.

Secundus error est, quod Acœmetensis Monachus Felicis tertii sententiam affixerit Episcopali Pallio Acacii. Est res incerta, ideoque sine errore non possit asseverari. Dubium faciunt hæc verba: "Dum ad celebranda Sacra ingrederetur". Dubium est, an agant de solemni processu ex Vestiario ad Altare, an de processu è domo ad Ecclesiam. Certè in priori processu Diaconi combinati ducunt agmen, Episcopus hinc inde suffulcitur à Diaconis, & Presbyteri ipsum subsequuntur, Ita scribit Simeon Thessalonicensis. Quomodò igitur Monachus potuisset isthic affigere chartam Pallio Acacii? At verò posterior processio fiebat cum unico Diacono, ideoque erat aptior affixionem admittere. Porro tunc Acacius non erat indutus Episcopale Omophorion.

Quidquid sit, Græcorum Omophorion fuit semper idem. Lucet ex testimonio sancti Isidori Pelusiotæ. Et ex sexta Synodo, quæ adversus Macarium Antiochiæ Patriarcham exclamavit: "Maca- Act. 8.

 rius

CAPUT VIII.

An sacrum Archi-Episcoporum Pallium sit Imperiale Donum ac Beneficium?

Ominus Archi-Episcopus affirmat : " Alterum „quod mihi observasse videor notatu dignum, „nempè Pallium esse genus quoddam Impera„torii indumenti, cujus usum Imperatores per„misêre Patriarchis, primâ fronte videri posset „audaciæ plenum, nisi fide-jussores optimos da„rem. Ecclesia namque Romana ita esse fatetur, „quæ Constantini donationem, ubi scriptum est Pallium Roma„no Pontifici tributum beneficio istius Imperatoris, Decreto Gra„tiani insertam suscepit. Assentior planè viris eruditis, qui dona„tionem illam falsi arguunt, eo in primis argumento, quod à „Constantino esse facta dicitur. Fatendum est nihilominùs vetus „esse monimentum illud, & antecedere tempora Caroli Calvi, con„trà quàm visum est iis, qui antiquitatem ei maximam tribuere „existimant, cum jam in rerum natura fuerit ævo Adriani primi, „& Caroli magni. Sufficit in præsentiarum, quod donatio illa, „cujus authoritas semper viguit in Romana Ecclesia, donec techna „ista detecta est, originem Pallii tribuit Imperatoribus. Id enim „probat eam octingentos per annos invaluisse opinionem, & ob „hoc ipsum non posse argui novitatis. Arte tamen quâdam, „& industriâ opùs est, ut Pallium in hac donatione deprehendi „possit". Existimat deprehendi in his verbis : "Deindè Diade„ma, videlicet coronam capitis nostri, simulque Phrygium, nec „non Super-Humerale, videlicet Lorum, quod Imperiale circum„dare assolet collum, verùm etiam & Chlamydem purpuream, at„que tunicam coccineam".

Demonstrat per Phrygium, non Pallium, sed Mitram intelligi, & pergit de Super-Humerali, seu Loro: "Lora Fascias aureas rectè dixe„rimus, aut purpureas, aut prætextas, tunicæ cuidam aut Pallio alli„gatas & connexas. Unde apud Flavium Vopiscum legimus" tu-

nicas purpureas, rectas, dilores, & trilores. "Id est, tunicas pur„pureas, quibus duo aut tria lora prætexta erant alligata". Hinc concludit: "Donatio igitur illa duo quædam docet. Constanti„num videlicet dedisse Lorum, sive Fascias, quibus indumentum „ejus ornabatur, & Chlamydem, id est, Pallium Imperiale. Un„de colligi non absurdè potest Pallii vocabulum olim fuisse com„plexum, & Pallium ipsum Regium integrum, & Fascias, sive „Lora, quibus illud erat ornatum. Quapropter mirum videri non „debet, si Pelagius primus & sanctus Gregorius tantoperè com„mendant pulchritudinem & splendorem hujus Pallii, quod ad „humum usque dimittebatur, ut ostendi superiùs. Quia non so„lùm ex Loris constabat, sed etiam ex Pallio Regio, ut notavit „Balsamon in Meditatione prima": Unde fit, ut sanctissimi Patriarchæ, qui sanctarum Ecclesiarum Dei Capitis vicem implent, Saccos induant, Tunicasque fluviis ac triangulis, & Penulas multis crucibus depictas. " In Responsione trigesima septima ad inter„rogationes Marci Patriarchæ Alexandrini ait indumentum, cui" Sacco "&" Polystaurio "nomen est, in quo depictæ sunt cruces, „indumentum esse, quo Patriarchæ ornantur ad differentiam alio„rum Episcoporum".

Audiamus totam fabulam: "Igitur hæc tria, Saccus, Sticha„rion, & Phenolion non erant ejusdem coloris, & ad varios usus „porrigebantur. Quippe Sticharion & Phenolion interdùm pur„purea erant, non undis, non crucibus ornata. Et nullo alio in „usu erant, quam in officiis jejunii, & funeribus. Aliquando au„tem candida erant, undis quoque & crucibus ornata, eorum„que usus usurpabatur cum Sacco. Porrò Saccus necessariò can„didus esse debuit. Cui insuper hæc necessitas adstricta erat, ut „eo uti Metropolitani non possent, nisi in tribus diebus solemnium „Festorum, id est, Paschæ, Pentecostes, & Natalis Domini, ut „observavit Demetrius Chomatenus, Bulgariæ Archi Episcopus, „in Responsione ad secundam Interrogationem Cabasilæ. Unde „colligi videtur Saccum omnium optimè referre Pallium Latinorum, „cum in solemnibus tantùm festis diebus usurpari potuerit à Metro„politanis, velut Pallium. Cæterùm quod attinet ad molem & „formam Sacci, eam colligere possumus ex verbis Balsamonis, „qui Meditatione primâ ait Saccum significare vestem opprobrii, „quæ Christo imposita est. Cum autem Demetrius Chomatenus

nos

„nos docuerit eum fuisse albi coloris, patet ejus descriptionem con-„gruere cum ea, quam Joannes Diaconus exhibet in vita sancti „Gregorii, cum ait Gregorii Pallium ex bysso candente contex-„tum fuisse in veteribus picturis".

Est integra sylva errorum. Primus est, quod Romana Ecclesia jam ab octingentis annis probaverit famosum instrumentum Constantinianæ donationis. Etenim plures Eruditi constanter docent ipsum non esse adeò antiquum. Docent esse figmentum Joannis Cardinalis Diaconi, cognomento Joannis Digitorum, qui viguit sub Imperio Ottonis tertii. Et multæ chartæ, multique libri ambulant per Orbem Christianum, qui licèt tolerentur, non tamen probantur aut suscipiuntur à Romana Ecclesia. Secundus error est, quod Romana Ecclesia istud instrumentum probarit, dum suscepit Decretum Gratiani. Etenim per istam susceptionem non probavit Gratiani omnia. Quædam solummodò permisit aut toleravit. Est Eruditis exploratum. Et graves Authores testantur, quod ipse Gratianus agnoverit istud instrumentum esse spurium. Tertius error est, quod Romana Ecclesia censuerit per istud instrumentum Romano Pontifici ac aliis Patriarchis donari Imperiale Pallium. Etenim ipse Dominus Archi-Episcopus fatetur istam Assertionem esse plenam audaciâ novitatem, ideoque per omnes Mundi angulos venatur ipsi Fidejussores. Item profitetur opùs esse arte atque industriâ, ut ista donatio in instrumento reperiatur. Hinc quartus error est, quod Romana Ecclesia laudatum in instrumento Imperiale Pallium per octingentos annos crediderit esse Episcopale. Est indignissima calumnia.

Quintus error est, quod Episcopale Pallium ab instrumento significetur per Lorum & Chlamydem: Quod dicat ipsum fuisse Chlamydem ornatam Loris. Dominus Archi-Episcopus errat in primis rei vestiariæ elementis. Omnes enim Romanarum vestium vel modicè periti norunt lora, Clavos, Prætextas, aliasque istiusmodi Fascias nequaquam fuisse Chlamydum ornamenta, sed solarum Tunicarum. Waltrinium, virum eruditum, Octavius Ferrarius in libris de re vestiaria rectè arguit, quod in libris de re militari scribat latos aut augustos Clavos à Tribunis fuisse additos ad Sagum seu Chlamydem, quoniam solis Tunicis indebantur. Et ipse Dominus Archi-Episcopus rectè advertit à Flavio Vopisco laudari non bilores aut trilores Chlamydes, sed Tunicas. Deindè Chla-

mys

mys eſt militare indumentum. Imperialis Chlamys erat Principis Paludamentum, quo non utebatur, niſi in bello & caſtris. Proinde nequaquam convenit Romano Pontifici. Quis unquam Romanum Pontificem, quemvis Patriarcham, aut Metropolitam in libris legit, vel in Imaginibus vidit Chlamydatum aut Paludatum? Inſtrumenti confictor neſcivit quid eſſet antiqua Romanorum Chlamys. Pruditiſſimum Archi-Epiſcopum dedecet inſiſtere talibus veſtigiis.

Sextus error eſt, quod Pelagius primus ac Gregorius magnus laudent externam pulchritudinem & ſplendorem Pallii dimiſſi uſque ad terram. Etenim Paludamentum non erat ſplendidum. Erat ex lana. Aurea Paludamenta erant mali commatis. Res barbara. Deinde, Paludamentum Principis, licet militum Sagis ac Tribunorum Chlamydibus eſſet longius, paſſim tamen non extendebatur ad terram. Quidquid ſit, Dominus Archi-Epiſcopus peſſimè detorquet Pelagium Pontificem, ac magnum Gregorium. Etenim ambo, uti & Simeon Theſſalonicenſis, & cuncti alii Scriptores, Pallii magnificentiam & ſplendorem non in materia aut forma collocant, ſed in ſacris ejus ſignificationibus. Magnus Gregorius in literis ad Ioannem Ravennæ Metropolitam ſcribit Pallium eſſe "grave jugum atque vinculum cervicis noſtræ", quod non "pro „ſæculari", ſed "pro Eccleſiaſtica dignitate" ſit poſtulandum atque geſtandum, & adjungit: Nihil in Epiſcopali cervice "ſplendi„diùs fulget, quam humilitas". Palam affirmat Pallium fuiſſe non Chlamydem, aut aliud talare veſtimentum, ſed Ornatum ſolius cervicis. Ornatum nullius ponderis. Et tamen addit eſſe grave jugum atque vinculum. Hoc eſt, ſymbolum gravis jugi atque vinculi. Eâdem ratione eſt ornamentum non pro ſæculari, ſed pro Eccleſiaſtica dignitate portandum. Quia nempe gloria ejus eſt ab intùs. In ſacris ſignificationibus.

Septimus error eſt, quod Theodorus Balſamon per Saccos, per Tunicas fluviis ac triangulis ornatas, & per depictas multis crucibus Penulas intelligat Epiſcopale Pallium. Etenim intelligit tria diverſa Patriarcharum indumenta ac ornamenta, diverſiſſima à Pallio. Intelligit Saccum, Sticharion undulatum, & Phenolion Polyſtaurion; id eſt, Caſulam ornatam multis crucibus. Saccum deſcribit in libro de Miſſa & templo Simeon Theſſalonicenſis: "Sa„crum Phenolion ſublimiorem & ſupernè collatam Spiritus ſancti virtu-

,,virtutem demonstrat. In primis Saccus, quo per ludibrium Salva-,,tor indutus est. Idcircò & Sacci formam habet. Nec enim in ,,eo sunt, quæ appellantur, manicæ. Manifestiùs hoc confirmat, ,,quod eo vestiuntur è Pontificibus selecti & primi, ipsaque Sacci ,,appellatio". Per selectos & primos Pontifices intelligit Patriarchas. Quod ipsis solis permitteretur illud ornamentum, disertè docet etiam Theodorus Balsamon in Responsis ad Quæsita Marci Patriarchæ Alexandrini. Attamen Georgius Phranzes scribit Lacedæmonis Metropolitam fuisse ipso usum. Idem de Monembasiensi habemus apud Martinum Crusium in Turco-Græcia. Videtur fuisse singulare quorundam Metropolitarum privilegium. Etenim Saccus erat ornamentum, quo solemniter etiam Imperator ornabatur. Hinc in libro de Constantinopolitanæ Ecclesiæ officiis scribit Georgius Codinus: "Quando Imperator fert Stemma, ,,aliud indumentum non gestat præter Saccum & Diadema". Et infra: "Palmarum festo nihil aliud fert, nisi Stemma & Saccum". Erat vestimentum oblongum & strictum, simile sacco. Omophorion ipsi super-imponebatur. Adeò Saccus non erat Omophorion. Ejus formam Jacobus Goar nobis exhibet in imagine sancti Patriarchæ Germani.

Quæst. 37. L. 3. c. 23. Cap. 6. Cap. 10.

Sticharion exponit in libro de sacris ordinationibus Simeon Thessalonicensis, agens de Lectore ordinando in Subdiaconum: "Camision deponit, & Sticharion induit, Pontifice ipsum benedi-,,cente. Sed priùs ad Orientem versus ter Deum adorat, autho-,,rem & subministratorem illuminationum, velut ad majorem il-,,luminationem, quæ Stichario significatur, accedens. Porphy-,,ream quidem vestem exuit, quæ passionis indicium est, utpotè ,,vibices adhuc sanguinolentas indicans; sed album Sticharion de-,,monstrat puriores gloriæ Dei radios, amictumque perturbationis ,,expertem". Et in libro de templo ac Missa: "Primùm Sticha-,,rio induitur. Sticharion autem lucidum demonstrat Angelorum ,,amictum". Et varii Græcorum rituales libri habent de ordinando in Subdiaconum: "Ordinandus adducitur indutus Stichario, & ,,cinctus". Et sanctus Germanus in libro de sacris ritibus: "Pri-,,mum Sticharion, cum album sit, Divinitatis splendorem indi-,,cat, & Sacerdotis splendidam conversationem". Ipsum omninò laudat in Anastasiæ somnio sanctus Gregorius Nazianzenus: "Mi-,,nistri in splendidis vestibus adstabant, imagines fulgoris Angeli-ci".

Cap. 3.

„ci". Laudat Diaconos Stichario indutos, affirmatque ipsos fuisse imagines sanctorum Angelorum, apparentium in stolis candidis. Georgius Codinus in præfato libro scribit etiam Imperialis Palatii Archi-Diaconum gestasse consuetum Sticharion, & adjungit Sticharia per Quadragesimam fuisse purpurea, exceptis tamen Dominicæ Annuntiationis Festo, Palmarum Dominica, & Sabbato sancto. Erant purpurea in omnibus diebus jejunii, ac in officiis defunctorum. Hinc Constantinus Cabasilas, Dyrrachii Episcopus, novæ Epiri Metropolita, rogavit Demetrium Chomatenum, Archi Episcopum Bulgariæ: " An consentaneum „sit in purpureis Pontificum vestimentis poni, quemadmodùm & „in albis, in Stichario quidem flumina; in Phenolio autem cru„ces"? Et Demetrius respondit: "Consuetudo Ecclesiæ purpurea „Pontificum vestimenta vult esse simpla, & sine prædictorum flu„minum & crucium adjectione". Et adjungit caussam: "Purpu„rea hujusmodi vestimenta sunt luctus insignia. In solis enim „jejunii diebus, & mortuorum memoriis assumuntur". Græci in Divinis officiis non habent nigrum aut violaceum colorem: Eos supplet ruber seu purpureus. Itaque Sticharion est idem, quod nobis Alba. Est commune Subdiaconis, Diaconis, Presbyteris, ac Episcopis. Verùm ista Tunica est nobis semper alba, Græcis autem aliquandò purpurea. Et Theodorus Balsamon rectè dicit alba Episcoporum Sticharia habere singularia ornamenta: Nempe adsutos, seu intextos fluvios ac triangulos. Utique in diebus lætitiæ. Affirmat per ista significari " sanguinis & aquæ rivos, „qui ex Divino Latere distillarunt". Etiam nostræ solemniores Albæ habent sua ornamenta. Et hinc vides, quid sibi velit sancti Athanasii vita, dicens ipsum fuisse amictum Sticha io & Byrrho. Item vides, quàm levibus fundamentis Dominus Archi-Episcopus nitatur, ut nobis persuadeat Episcopale Pallium olim fuisse splendidam, ac talarem vestem, donumque ac beneficium Imperatorium.

Tertium, à Theodoro Balsamone laudatum, Patriarcharum ornamentum erat Polystaurion, seu Phenolion Polystaurion. Græcorum Phenolion est idem, quod nostra Casula, seu Planeta, ideòq; Balsamonis translator debebat non "Penulam", sed dicere "Ca„sulam". Porrò omnis Græcorum Casula est ex lana. Hinc author Schismatici Tractatus, reperti in Constantinopolitano Pa-
trum

trum Prędicatorum Conventu, Latinos uti de magno crimine arguit, quod habeant Casulas ex Serico. Presbyterorum Phenolion est simplex, at verò Episcopale describit in libro de templo ac Missa Simeon Thessalonicensis: "Pontifices Casulam crucibus „plenam induentes, quæ & Multi-Crucium vocari solet, clarè do„cent, quoniam Passionis Domini signum est, se illum imitari, „qui per Passionem & Crucem consummavit veram justitiam". Theodorus Balsamon in Meditatione de Patriarcharum Privilegiis disertè docet istud ornamentum competere solis Patriarchis: "Nec „enim alii Episcopi Saccos, vel Casulas multis insignitas crucibus „induunt, nec Tunicas frequenti litera Gamma, triangulisque de„pictas". At verò Simeon Thessalonicensis in præfato libro, ac in præfato Rescripto Demetrius Chomatenus affirmant esse commune omnibus Episcopis. Quod ipsum demonstrant antiquæ Græcorum Episcoporum picturæ. Nempe Polystaurion singulari jure quadrat Patriarchis. Quidquid sit, denuò lucet labi Dominum Archi-Episcopum, dum Episcopale Polystaurion credit esse aut fuisse Episcopale Pallium.

Et certè Theodorus Balsamon in ista Meditatione Omophorion disertè distinguit à Polystaurio, Stichario, Sacco, omnique alio Patriarchali ac Episcopali Ornamento: "Sanctorum Patriarcha„rum Epimanicia celebrant Domini manicas, quæ volens sustinuit „ob salutem nostram, dum instar Verberonis ad Caipham duce„retur. Collaria, lorum istud, quod vitam ad mortem traxit. „Tunicæ flumina habentes, sanguinis & aquæ rivos, qui ex Di„vino Latere distillarunt". Hæc sunt alba Sticharia. "Genualia „sunt documentum illius lintei, quo Dominus Apostolorum pe„des tersit. Sacci, Pallium illud contumeliæ atque opprobrii. „Super humeralia, seu Omophoria, Primitivi transitum ab inferis „ad cœlos. Insignitæ multis crucibus Casulæ, seu Polystauria „Phenolia, venerandæ Crucis universalem gloriam atque potesta„tem. Quæ sunt in his triangula, lapidem illum angularem, „Christum Deum nostrum, qui disjuncta conjunxit". Palam distinguit Omophorion ab omnibus aliis. Et affirmat per Episcopale Collare significari lorum, quo Christus Dominus fuit tractus à Judeis. Istud ipsum Collare existimo esse lorum illud, quod laudat Constantini donatio.

Octavus Domini Archi-Episcopi error est, quod Latinorum

Pallium dicat esse idem præsertim cum Sacco Græcorum. Deo laus, quod tandem recedat à Polystaurio & Stichario. Attamen non minùs errat circa Saccum. Fateor hunc semper fuisse album. Item usui non fuisse, nisi in tribus Domini festivitatibus. Etenim ad Constantinum Gabasilam disertè rescripsit Demetrius Chomatenus: "Ecclesiæ consuetudo Saccum purpureum nequaquam novit. Quan-„doquidem Saccus in tribus tantummodò anni Dominicis festis suum „usum præbet. Nimirùm Magno Paschate Domini, Pentecoste, „& Natali CHRISTI. Hoc igitur satis plenam fidem facit necesse „non esse, ut Saccus sit purpureus". Nempè purpureus color apud Græcos est tristitiæ & luctus, ideoque non convenit istis festivitatibus. At verò non solùm Græci, sed etiam Latini Episcopi longè frequentiùs ornantur Pallio. Et Sacci formam esse à Pallio diversissimam, est supra demonstratum. Ex quibus omnibus lucet Dominum Archi-Episcopum miserabiliter labi.

Nihilominùs pergit: "Sed præter illam Ecclesiæ Romanæ „confessionem, quæ octingentis abhinc annis agnovit Pallium, „quo Romani Pontifices utuntur, Imperatorium esse benefi-„cium, suppetunt etiam gravissima hujus rei argumenta, qui-„bus contradici non posse existimo". Quis æquis auribus sustineat tantam Romanæ Ecclesiæ contumeliam!? Est abundè revicta. Porrò aliud irrefragabile Domini Archi-Episcopi argumentum est authoritas Liberati Diaconi, de Anthimo Patriarcha Constantinopolitano, per Agapetum Pontificem degradato, in

Cap. 21. Breviario scribentis: "Anthimus videns se Sede pulsum, Pallium „quod habuit, Imperatoribus reddidit, & discessit, quò eum „Augusta suo patrocinio tueretur". Dominus Archi-Episcopus commentatur: "Nihil dici potuit apertiùs. Reddere enim ad „eum refertur, à quo res quæpiam accepta est. Sed ne quis „hujus argumenti vim eludere se posse putet eo prætextu, quod „cum Anthimus Justiniani & Theodoræ suffragatione ad hanc „Sedem promotus esset, Pallium ob hoc eis reddere voluerit; „addam & argumentum aliud, ex eadem antiquitate petitum".

Respondeo longè aliter fuisse processum in degradatione Pauli Patriarchæ Alexandrini, de qua idem Liberatus: "Imperator „Justinianus misit Pelagium Diaconum, & Apocrisarium primæ „Sedis Romanæ, Antiochiam cum Sacris suis, quibus præce-„pit, ut cum Efremio ejusdem urbis Episcopo, & Petro Hiero-

rosoly-

„rosolymita, & Hypatio Ephesino, venirent Gazam, & Paulo „Episcopo Pallium auferrent, eumque deponerent. Pelagius „ergo profectus Antiochiam, & inde Hierosolymam, cum „memoratis Patriarchis & aliquantis Episcopis venit Gazam. Et „auferentes Paulo Pallium deposuerunt eum. Et Ordinaverunt „pro eo Zoilum". Et de sancto Germano Patriarcha Constantinopolitano, per Imperatorem Leonem Isaurum dejecto, scribit Georgius Cedrenus: " Germanum Leo Patriarchæ solio dejecit. „Et is Super-Humerale in sacra Mensa magni Templi deponens, „resignavit munus suum, atquè discessit". Proinde Anthimi facinus fuit profana hæretici hominis audacia, cujus aliud non exstat exemplum. Et reverà ille Episcopatum à Theodora Augusta per intrusionem acceperat: Hinc eâdem, quâ intraverat, portâ exivit.

Audiamus & aliud Domini Archi-Episcopi ex Ecclesiastica antiquitate petitum argumentum: "Episcopus Arelatensis novâ „quâdam & peculiari dignitatis Prærogativâ auctus erat bene„ficio Zozimi summi Pontificis. Eam deinde auxit & Symma„chus Sedis Apostolicæ Vicariatu per Gallias & Hispanias. Auxa„nius ad hanc Cathedram evectus præter Papæ Vigilii Vica„riatum Pallio etiam insigniri cupiit. Quod Pontifex distulit, „donec ab Imperatore Justiniano probatum foret. Hujus au„tem dilationis hanc reddit caussam": Ut & vobis gratior præstitorum caussa reddatur, dum quæ postulatis, cum consensu Christianissimi Principis deferuntur, & nos honorem fidei ejus servasse cum competenti reverentia judicemur. " Id est, fidem „servasse Imperatori cum debita reverentia. Et biennio post, cum „Episcopo illi morem gessisset secundùm desiderium Childeberti „Regis, eum hortatur, ut preces ad Deum fundat pro Justi„niano & Theodora, qui annitente Belisario consenserant, ut „Auxanio Vicariatus ille tribueretur, utquè Pallium ad eum „mitteretur". Qui pro his Charitati vestræ mandandis præbuêre consensum, " inquit Vigilius Papa in epistola ad Auxanium". „Auxanio verò defuncto, Successorem ejus Aurelianum eodem „honore prosecutus est Vigilius, ut Regis Childeberti votis ob„sequeretur. Sed Epistolâ ad Aurelianum scriptâ jussit, ut Be„lisario gratias ageret, qui & laborem & sumptus itineris, quod „Aureliani Tabellarius ad Justinianum instituerat, suâ curâ ab-

 stulerat.

„ſtulerat, & conſenſum Principis obtinuerat pro hoc beneficio.
„Gregorius tamen primus & Vicariatum & Pallii uſum conti-
„nuavit Virgilio Arelatenſi Epiſcopo, non exſpectato conſenſu
„Imperatoris Orientis, ſufficere ratus conſenſum Childeberti Re-
„gis Franciæ, quod uſu jam receptum eſſet, ut Pallium tribue-
„retur Epiſcopis Arelatenſibus. At ſequenti anno, dum Regina
„Brunichildis optaſſet, ut Syagrius Auguſtodunenſis Epiſcopus
„Pallio honeſtaretur, non refragatus eſt Pontifex, ſed tamen
„non ante conceſſit, quàm conſultus Imperator per Gregorii
„Diaconum, in Conſtantinopolitana urbe commorantem, reſ-
„pondit ſibi placere, ut ita fiat". Syagrio, inquit, Pallium
dirigere ſecundùm poſtulationem veſtram volumus. Propter
quod & Sereniſſimi Domini Imperatoris, quantum nobis Dia-
conus noſter, qui apud eum Reſponſa Eccleſiæ faciebat, inno-
tuit, prona voluntas eſt, & concedi hoc omninò deſiderat. "Hic
„nunc interrogo, quæ tandem ratio excogitari poſſit, quâ oſten-
„datur neceſſitas conſenſus Imperatoris, ut Syagrio Pallium abſ-
„que Vicariatu concedi poſſet, & Auxanio, Aurelianoque cum
„Vicariatu conjunctum? Sanè nullam aliam reperiri poſſe ar-
„bitror, quam jus illud, quod ſibi Imperatores retinuerant in
„conceſſione horum indumentorum, quæ cum Imperialia eſſent,
„& ſummo Pontifici, cæteriſque Patriarchis conceſſa ab Impera-
„toribus, vulgari non poterant abſque eorum conſenſu. Mul-
„tò minùs abſque eorum conſenſu tribui poterant Gallicanis Epi-
„ſcopis, qui cum Regis Francorum Imperio ſubjecti eſſent,
„authoritatem Imperatoris non agnoſcebant. Indumenta qui-
„dem Imperialia cum Rege Lazorum communicata ſunt, ſed à
„Juſtiniano, ut ſcribit Procopius. Par igitur erat, ut ſummus
„Pontifex Imperatorum conſenſu non deſtitueretur, cum Epiſco-
„pis Gallicanis honorem illum recenter tribuebat. Cæterum ne-
„ceſſitas illa conſenſus Imperatoris, ex dignitate Pallii petita,
„honorificentior haud dubiè eſt pro Sede Apoſtolica, quàm ſi
„quis eam arceſſat ab inſita quibuſdam opinione, non licere vi-
„delicet ſummo Pontifici gratificari cuiquàm Epiſcopo abſque
„conſenſu Imperatoris".

Oportet etiam Dominum Archi-Epiſcopum quædam interro-
gari. Primò, ubinam ſint authenticæ tabulæ, quibus Romani
Imperatores Romanis Pontificibus ac aliis Patriarchis conceſſerunt
indu-

indumenta Imperialia ? Quis istarum tabularum meminit ? Quis refert aliquod ipsarum fragmentum ? Dum simile quid videro, credam emanasse. Et sanè famosum Constantinianæ donationis instrumentum ista ornamenta donat non Patriarchis, sed solis Romanorum Pontificibus. Hinc Michaël Cerularius Patriarcha Constantinopolitanus, antequam purpureos Compagos præsumeret, scelerate edixit Papalia privilegia simul cum Imperialibus demigrasse ex antiqua Roma in novam. Deinde, quis unquam Romanus Pontifex, aut quis Patriarcha fuit visus indui ornamentis Imperialibus ? Ego nullum scio, nisi unicum Bonifacium octavum, qui primo sui Jubilei die in Papali, secundo die se in Imperiali ornatu ostendit populo. Ita scribit Supplementum Conradi Abbatis Uspergensis. At ista ostensio, quia presertim invasit Galliæ Regnum, apud Gallos est modicæ authoritatis.

Secundò Dominus Archi-Episcopus est interrogandus, si Justiniani ac Mauricii Imperatorum tempore Gallicani Episcopi non agnoverint Imperatoris potestatem, cur sine ipsius gratioso consensu non potuerunt obtinere Pallium ? Quid opus consensu illius, cui nulla est in nos potestas ? Certè Pelagius primus ad Childebertum Francorum Regem scripsit de Justiniano : "Pater vester Clementissimus Imperator" ? Quis Pater sine authoritate in Filium ? Et ad Imperatorem Leonem Isaurum, lapsum in Iconoclasticam hæresim, scripsit Gregorius secundus: "Testis est Deus, qualcumque misisti ad nos epistolas, auribus cordibusque Regum Occidentis obtulimus, pacem illorum tibi ac benevolentiam conciliantes, teque commendantes, & mirificè efferentes, quomodò & antea conversantem intuebamur. Idcircò etiam Laureata tua receperunt, ut Reges à Regibus honore affici convenit. Idque cùm nondum inceptum hoc, conatumque tuum, quo adversùm imagines insurrexisti, audivissent. Cum verò didicerunt, tunc projecta tua Laureata conculcarunt, & faciem tuam conciderunt". Quid sit Laureata recipere, exponit præfatio ad undecimum librum epistolarum sancti Gregorii : "Coronatus est Phocas, & Leontia Augusta, Septimi in Palatio. Venit autem Icona suprascriptorum Phocæ & Leontiæ Augustorum Romam. Et acclamatum est eis in Lateranis, in Basilica Julii, ab omni Clero, vel Senatu" : Exaudi Christe. Phocæ Augusto, & Leontiæ Augustæ vita. "Tunc jussit ipsam Iconam Dominus Beatissimus,

Epist. 3.

&

„& Apostolicus Gregorius Papa reponi in Oratorio sancti Cæsarii „Martyris intra palatium". Quare Laureatorum receptio erat manifesta professio obedientiæ. Et hinc inter palmaria crimina, de quibus Patriarcham suum Dioscorum apud Synodum Chalcedonensem accusarunt quidam Alexandrini, fuit rejectio Laureatorum. Quapropter omnes Occidentales Reges dudùm retinuerunt & agnoverunt aliquid obedientiæ erga Romanum Imperium. Et jure merito. Etenim aliquam ejus partem invaserant ac detinebant.

Quod præsertim verum est de Regno Burgundiæ. Hinc enim in literis ad Constantinopolitanum Episcopum sanctus Avitus Archi-
Epist. 7. Episcopus Viennensis Regem suum Sigismondum appellat Patri„cium, ejus Filium". Et in Epigraphe epistolæ ad Vitalianum
Epist. 42. Senatorem appellat ipsum "Comitem". Nempè Anastasius Imperator ipsum creaverat Patricium & Comitem. Et in hac epistola ipse Sigismondus Anastasium appellat "Clementissimum com„munem Dominum". Et adjungit: "Insinuate attentiùs obe„dientiæ famulatum, quem nunc in obsequio, semper habemus „in voto". Et iterùm: "Quoscumque honorum privilegiis erigi„tis, Romanos putare debetis". Proindè Patricius & Comes non
Epist. 69. poterat non esse Romanus. Et in alia epistola scribit: "Dulce „est, si hi quos militiæ fascibus, & peculiaris gratiæ pietate suf„tollitis, quos in extremis terrarum partibus aulæ pollentis con„tubernio, & venerandâ Romani nominis participatione ditatis, „specialiter gaudia vestræ Perennitatis agnoscant, quæ generali„ter cunctis fama concelebrat. Ornat quippè Imperii vestri amplitu„dinem longinquitas Subditorum, & diffusionem Rei-publicæ ve„stræ asserit, quod remotiùs possidemur". Sub hoc onere Clo-
anno 517. dovæus acquisivit Burgundiam, & Childebertus possedit. Hinc de ipso scribit Abbas Regino: "Mauritius Imperator Childeberto Regi „Francorum quinquaginta millia Solidorum per suos Legatos di„rexit, petens ut Longobardos de Italia exterminaret. Qui cum „Francis Italiam intrat. Longobardi ei munera tribuunt, & pa„cem cum eo faciunt. Imperator Solidos requirit, sed ille virium „suarum potentiâ fretus pro hac re nec Responsum reddidit". Et statim infra: "Mauritius Imperator Legationem ad Childebertum „Regem dirigit, ei mandans, ut quod priùs non fecerat, nunc „adimpleret. Ut Longobardos ab Italia removeret. Qui exer-

citum

„citum in Italiam direxit, & commissâ pugnâ cum Longobardis „Francorum acies graviter attritæ sunt". At verò Arelata & Augustodunum erant in Regno Burgundiæ. Hinc igitur Romani Pontifices sine Augusti Principis licentia non poterant isthic creare Apostolicos Vicarios, nec elargiri Pallia, nec alios impartiri sacros honores. Augustus Princeps volebat esse securus de persona.

Ex eodem Principio Hormisdas Pontifex, dum sancto Remigio per Clodovei Regnum commisit vices suas, non agnovit Imperatorem: Quod nempè nec Clodoveus ipsum agnosceret. Præsertim post occisum Syagrium Romanorum Patritium. Eo modo in Angliam transmisit sancto etiam Augustino Archi-Episcopo Cantuariensi, promittens similiter transmittere futuro Eboracensi. Quod nempè Romani, dum ex Britannia suam extraxêre militiam, renunciassent omni in ipsam juri, ac plenæ libertati reddidissent. Eadem de caussa laudatus Gregorius eundem Ornatum sine ista licentia transmisit sancto Leandro Archi Episcopo Hispalensi. Lucet ex ejus literis ad Richaredum Regem Hispaniæ: "Reverendissimo Fra- Lib. 7. Indict. 2. Epist. 127.
„tri & Co-Episcopo nostro Leandro Pallium à beati Petri Apo„stoli Sede transmisimus, quod & antiquæ consuetudini, & nostris „moribus, & ejus bonitati atque gravitati debebamus. Item A„nagnostico ante longum tempus, dulcissima mihi vestra Excel„lentia, Neapolitano quodam juvene veniente, mandare curave„rat, ut piissimo Imperatori scriberem, quatenùs Pacta in Charto„phylacio requireret, quæ dudum inter piæ memoriæ Principem „Justinianum & jura Regni vestri fuerant emissa, ut ex his col„ligeret, quid vobis servare debuisset. Sed ad hoc faciendum duæ „res mihi vehementer obstiterunt. Una, quia Charto-phylacion „prædicti piæ memoriæ Justiniani Principis tempore, ita surripiente „subitò flamma incensum est, ut omninò ex ejus temporibus penè „nulla charta remaneret. Alia autem, quia quod nulli dicendum „est, ea quæ contra te sunt, apud temetipsum debes documenta „requirere, atque hæc pro me in medium proferre". Docet plura. Primò, quod Romani Imperatores Hispaniam à Gothis constanter repetierint. Secundò, quod ad evitanda bella, & ad unicuique servanda sua jura tandem Imperator Justinianus cum Gothorum Regibus inierit Pacta pacificatoria. Tertiò, quod istorum Pactorum quidam Gothis, quidam articuli faverint Romanis. Quartò,

quod horum Romanis faventium articulorum palmaris fuerit, ut Gothi supra se agnoscerent Romanum Imperium. Hinc Justinianus se inscripsit Imperatorem etiam Gothicum. Quintò Gregorius docet, quod inter Mauricium Imperatorem & Richaredum Regem circa ista Pacta fuerint quæstiones: Quod Mauricius quædam postularit, quæ Richaredus volebat non debere. Sextò, quod Richaredus hac de caussa rogaverit Gregorium, ut ipsum originale instrumentum dignaretur flagitare à Mauricio. Septimò, quod Gregorius judicaverit istud non expedire. Nempè quod exustum esset Imperiale Charto-phylacion, ideòque forsan & istud instrumentum, atque ita Richaredus jam esset in sua primæva libertate. Etenim Gregorius ex caussis diligebat piissimum Richaredum. Quam pietatem Hispaniarum Reges, ideòque & affectum Romani Pontifices huc usque continuarunt. Ex ista igitur, quæ forsan & in Pactis fuerat expressa, libertate Gregorius sancto Leandro, inconsulto Mauricio, transmisit Pallium. Sua etiam Pacta Burgundionum Reges iniverant cum Imperio: Propter ipsa Romani Pontifices ad istorum Episcopos sine illius venia non potuerunt istum Ornatum transmittere. Nec suas vices delegare. Hæc est vera & authentica ratio. Istud autem Imperiale Pallium, cujus apud antiquos Scriptores aut Pictores nulla est penitùs memoria, est merum phantasma ac nugamentum.

Nihilominùs Dominus Archi-Episcopus pergit: " Exstat in „hanc sententiam locus singularis apud sanctum Gregorium, qui „Imperatorem rogat, ut Anastasius Patriarcha Antiochenus, qui „Sede suà pulsus erat, apud Sedem Apostolicam commorari posset, „ac dignitatem suam retinere", concesso usu Pallii. "Cur au„tem beneficium hoc ab Imperatore postulet Gregorius, nulla „alia ratio esse potest, quam quod Patriarcha ille Pallium ab Im„peratoris munificentia habebat". Respondeo esse incongruam & falsam rationem. Etenim quis unquam Patriarcha aut Metropolita fuit per Imperatorem investitus Episcopali Pallio? Aliquando Græcorum Imperatores, uti & Latinorum Reges, investiverunt per Pedum; nunquam per Pallium. Hujus Investituræ nullum est exemplum, nisi forsan prophani Constantini Patriarchæ Constantinopolitani, quem facinorosus Imperator Constantinus Caballinus in Ecclesiæ Ambonem duxit, & isthìc coram omni Populo vestivit in Patriarcham. Imposuisse ipsi possit etiam Omophorion.

phorion. Audiamus verba Gregorii in literis ad Sebastianum Episcopum Rhiziniensem : "Indico suggestionem me apud piissimos L. 1 Ep. 27.
„Dominos summis precibus plenam fecisse, ut virum beatissimum „Dominum Anastasium Patriarcham, concesso usu Pallii, ad beati Petri Apostolorum Principis limina, mecum celebraturum „Missarum solemnia, transmittere debuissent, quatenùs si ei ad „suam Sedem reverti minimè liceret, saltem mecum in honore „suo viveret. Sed quæ caussa contigerit, ut eadem Scripta retinerem, præsentium Lator vobis innotescet. Ejusdem tamen Domini Anastasii animum cognoscite, & quidquid ei de hac re placuerit, vestris mihi epistolis indicate". Gregorius rem tentare noluit sine Anastasii Beneplacito. Ne forsan Urbica habitatio ipsi non placeret.

Rem illustrat in magni Gregorii vita Joannes Diaconus : "Ab L. 4. C. 25.
„adversis Potestatibus prægravatos fortissimus Miles Christi Gregorius viriliter defendebat, injustèque dejectos non solùm inter „depositos non habebat, verùm etiam pristinis gradibus authoritatis suæ privilegio reformabat, Nam Anastasium Antiochenum „Patriarcham, qui Joannem Constantinopolitanum Præsulem voce liberà reprehendens, Imperatoris Justini jussu detrusus in exilium, ab ipsis Joannis Papæ temporibus usque ad sui Pontificatus tempora permanebat, mox ut summum Sacerdotium meruit, „cum inter Patriarchas reputans, talibus Scriptis animavit": Præterea sicut Patriarchis aliis, Paribus vestris, Synodicam vobis epistolam direxi. Quia apud me semper hoc estis, quod ex omnipotentis Dei munere accepistis esse, non quod ex voluntate hominum putamini non esse. "Item eidem in alia epistola post non„nulla scribens" : Fraternitati tuæ indico, quia à Serenissimis Dominis, quantis valui precibus, postulavi, ut vos, honore restituto, ad sancti Petri Apostolorum Principis limina venire, & quousque ita Deo placuerit, hìc mecum vivere concedant, quatenùs dum vos videre meruero, peregrinationis nostræ tædium, de æterna Patria invicem loquendo, relevemus. " Deniquè studiosissimus Pater Gregorius tamdiù penes Mauricium Imperatorem suggestionibus suis imminuit, donec post multorum annorum curricula magnus Anastasius proprio Throno redderetur".
Anastasii caussam exponit Evagrius Epiphaniensis : "Justinus Im- L. 5. C. 5.
„perator Anastasium Antiochenâ Sede exturbavit, his illi objectis

„criminibus. Primum, quod facrum Thefaurum extra modum, „& in nullum neceffarium ufum profunderet. Deinde, quod con„vitia in ipfum jecerat. Anaftafium enim, cum rogaretur, quid „cauffæ effet, cur facrum Thefaurum tam effusè confumpfiffet, ref„pondiffe ferunt" : Ne à Juftino, communi Orbis pernicie, diriperetur. "Quin etiam dicitur Juftinus Anaftafio fuccenfuiffe, quod „poftulanti ei pecuniam, cum Epifcopus effet defignatus, Ana„ftafius dare noluit". Haud dubiè primum crimen fuit calumnia. Nam magnus Gregorius femper Anaftafium, nunquam ipfi fuperordinatum Gregorium agnovit pro Patriarcha. Interim Anaftafium, quod Mauricii Augufti Anteceflorem, & uxoris caufsâ Avum offendiffet, Gregorius fine iftius Beneplacito non poterat reponere in Thronum. Hinc priùs honori reddere ftuduit, deinde Throno. Rogavit Mauricium, ut ipfum in Patriarchali dignitate permitteret fecum morari. Hæc verba, "Conceffo ufu pallii', funt eadem cum his : 'Reftituto honore". Quia nempe Pallium eft Epifcopalis honoris ultimum complementum. Quapropter non folius Pallii, fed totius Epifcopalis dignitatis ufum permitti Anaftafio poftulavit Gregorius. Poftulavit à Principe, non quod effent ejus beneficia, fed quod ob ipfum offenfum, licèt injuftè, ejectus Epifcopus fine recepta ejus gratia non poffet reduci. In variis exemplis iftud ipfum vidit etiam Gallia.

Dominus Archi-Epifcopus tandem concludit : "Hieronymus „Rubeus in hiftoria Ravennatum edidit Refcriptum quoddam fub „nomine Imperatoris Theodofii, quo Princeps ille plurimas civi„tates fubjicit Metropoli Ravennatenfi, Palliique ufum Epifcopo „ejus concedit. Verùm Refcriptum illud omninò fuppofititium „eft, & egregiè refutatum ab illuftriffimo Cardinale Baronio, „ipfa Latini fermonis fpurcitie omnem ejus authoritatem elevante „apud Eruditos. In eo tamen cogor à Baronio diffentiri, quod „enixè contendat Pallium Epifcopo tribui non poffe ab Impe„ratore, eo quod fit indumentum Ecclefiafticum. Nam præterea „fufpicor Pallium ætate Theodofii non fuiffe in ufu apud Eccle„fiam. Neque mihi admodùm placet, quod fcribit Anaftafius, „Marcum Papam Epifcopo Oftienfi conceffiffe, ut Pallio uti pof„fet in confecratione fummi Pontificis".

Refpondeo Dominum Cardinalem Baronium rectiffimè contendere Pallium, quoniam eft Ecclefiafticum veftimentum, tribui non poffe

posse ab Imperatore. Eadem enim de caussa Romani Pontifices, & omnis Latina Ecclesia, & Imperatorem, & omnes Reges exclusit ab Antistitum Investitura per porrectionem Episcopalis Pedi. Romani Pontifices pro ista Ecclesiæ libertate quantas & quales sustinuerunt calamitates & persecutiones? Et existimo, quod istud fictitium diploma solummodò confirmet factam à Romanis Pontificibus gratiam. Verba non cogunt ad aliud. Nec prodiit sub Theodosii, sed sub nomine Valentiniani tertii. Porrò adducta Domini Archi-Episcopi suspicio est non solummodò temeraria, sed palam falsa. Quod enim Pallium sit Apostolicum Institutum, confido esse demonstratum. Et sanctus Isidorus Pelusiotes, qui sub Theodosii imperio floruit, hodiernum Pallium laudat uti rem antiquam. Quod Ostiensis Episcopus gaudeat antiquissimo jure consecrandi Romanum Pontificem, supra audivimus à sancto Augustino. An istam ob caussam acceperit Pallii gratiam à sancto Papa Marco, fateor non esse certissimum. Unus enim id testatur author libri Pontificalis. Existimo tamen ipsum non scripsisse sine fundamentis.

Quæstio est, & multorum admiratio, quare Dominus Archi-Episcopus has inconditas contra Episcopale Pallium fabulas sparserit per Ecclesiam? Respondeo caussam ab ipso edici: "Post explicatam priorem Glossæ", quæ docet plures esse Archi-Episcopos, qui à summo Pontifice non consecrantur, sed solummodò Pallium accipiunt, "observationem superest, ut ad secundam veniamus. „Cum itaq; ibi scriptum sit nonnullos esse Metropolitanos, qui non „confirmantur à Papa, sed tamen ab eo Pallium accipiunt, ob„servationes & ipse meas circa hanc materiam proponam, quæ „magni est momenti, & argumenta quæ inde peti possunt. Op„tabant sanè olim summi Pontifices, ut omnes Metropolitani, qui „ad eorum Patriarchatum pertinebant, aliquod confirmationis ge„nus à Sede Apostolica acciperent. Verùm quia ubique recep„tum erat consecrationes fieri posse extra Italiam absque eorum „consensu, vim ei legi palam adferre noluerunt, sed Metropoli„tanos rei cujusdam novæ miraculo velut obstupefecerunt, quæ „in initio magnifica, paulatim tamen antiquam eorum libertatem „per cuniculos infregit: Et Synodorum Provincialium authoritatem „pessumdedit. De Pallii usu loquor, cujus origo cum sit satis „vetusta, effectus tamen ejus, & cætera quæ nunc usurpantur,

 anti-

„antiquitati prorsùs ignota fuerê. Quippè Galliarum Metropo-
„litani statim post ordinationem suam exercebant functiones sui
„muneris, juxta Canones antiquos. At jus novum eos prohibet
„quidquam Pontificalis officii attingere, donec à Sede Apostolica
„missum ad eos fuerit Pallium, de Corpore beati Petri sumptum".
Dominus Archi-Episcopus, uti Romanas appellationes, ita etiam odit Romanas Episcoporum confirmationes, ideòque & Episcopale Pallium, Symbolum istius confirmationis. Romanum Pontificem studet facere solo honore & loco primum inter Episcopos, exutum omni potestate. Romanas appellationes esse quoddam, & quidem diminutum, Imperialis Delegationis; Episcopale Pallium vult Imperialis indumenti esse imitamentum ac beneficium. Et appellationes & confirmationes vult Pontifici esse non à Christo Domino, sed à Laicis Principibus. Ita Romanus Primatus dejicitur in terram, & intra Almæ Urbis pomeria circumscribitur.

Adductis suis verbis Dominus Archi-Episcopus plures iterùm errores inserit. Primus est, quod Romani Pontifices semper optaverint, ut omnes suarum Diœcesion Metropolitæ aliquod confirmationis genus ab Apostolica Sede acciperent. Etenim non optarunt, sed sibi per Nicænos atque Apostolicos Canones, immò per Evangelicum Christi Domini beneficium sciverunt istud jus competere, atque ita opportunis modis, ubi & quando ipsis placuit, miserunt in executionem. Secundus error est, quod Episcoporum ubique extra Italiam consecrationes fierent sine ipsorum consensu. Etenim quantumvis sine ipsorum prævia confirmatione fierent, non tamen sine consensu. Fiebant per ipsorum Indultum, gratiosè datum ob locorum distantiam. Tertius error est, quod ista Episcopalium consecrationum forma fuerit lex. Erat enim precarium gratiosi Indulti beneficium. Quartus error est, quod Romani Pontifices, dum isti legi nolunt apertam vim facere, Metropolitas novæ rei miraculo obstupefecerint: Nempe usu Pallii. Quod ejus origo sit quidem antiqua, sed ejus effectus antiquitas ignoraverit. Nempe effectum, qui Metropolitas ante acceptum Roma Pallium vetat aliquid Pontificalis officii attingere. Est manifestus error. Etenim Liberatus Carthaginensium Archi-Diaconus disertè scribit Alexandriæ antiquam esse consuetudinem,

ut

ut Patriarcha non nisi post acceptum Pallium legitimè sedeat. Ea est Pallii natura per Apostolicos Canones. Hinc omnis Patriarcha ac Metropolita per Pallii ablationem degradatur, ideoque deinceps non potest sedere. Quintus error est, quod etiam Romana Pallii transmissio sit nova. Etenim magnus Gregorius frequenter scribit ipsam esse vetustam consuetudinem. Sextus error est, quod ista transmissio sit cuniculus, per quem Romana Ecclesia infregit antiquam Metropolitarum libertatem. Nempe libertatem, quâ quandoque nec ante nec post consecrationem supplicarûnt Apostolicam suæ dignitatis confirmationem. Etenim ista libertas, precarium Apostolicæ Sedis beneficium, erat patens porta ad lacerandam Catholicæ Ecclesiæ, & Romani præsertim Patriarchatus unitatem, ideòque meritò fuit ablata. Septimus error est, quod ista transmissio etiam Provincialium Synodorum vetustam authoritatem pessumdederit. Nempè authoritatem supremam ac inappellabilem. Hunc errorem revici in superioribus. Alios, quod præsentem materiam directè non tangant, judicavi solummodò indicandos. Et sanè ipsos indicasse est expugnasse. Nihilominùs dum Domini Archi-Episcopi Symmystis placuerit amplè convinci ex fundamentis, confido fore, ut Divina non desit gratia.

CAPUT

CAPUT IX.

An Romani Pontifices Metropolitis ac aliis Episcopis olim transmiserint Pallia?

Espondeo transmisisse. Etenim magnus Gregorius transmisit Constantio Mediolanensi Episcopo, Metropolitano Italiæ. Et addidit: „Utendum ex more transmisimus". Voces, „Ex more", regunt & participium, "Utendum". & verbum, "Transmisimus". Ei transmisit, dum confirmavit ipsius Episcopatum. Etiam transmisit Joanni Episcopo primæ Justinianæ, Metropolitano Dardaniæ. Et addidit: "Ex more transmisimus". Et ad Virgilium Arelatensem in Gallia Archi-Episcopum rescripsit: "Juxta antiquum morem, usum Pallii, ac vices Sedis Apo„stolicæ postulasti". Et iterum: "Cum priscam consuetudi„nem Sedis Apostolicæ Fraternitas vestra repetit, quid „aliud quam bona soboles ad sinum Matris Ecclesiæ recurrit"? Et ad Childebertum Regem, qui pro Virgilio intercesserat, rescripsit: "Virgilio Pallii usum, sicut prisca habuit consuetudo, „concessimus". Et Pallium & Apostolicas vices dedit, dum confirmavit ejus Episcopatum. In Episcopali etiam confirmatione juxta antiquam consuetudinem transmisit Mariniano Archi-Episcopo Ravennati. Et ad Joannem Corinthi Episcopum, Helladis Metropolitam, rescripsit: "Pallium direximus, quo „ita vos uti necesse est, sicut Prædecessores vestri usi, conce„dentibus nostris Prædecessoribus, approbantur". Eodem modo confirmavit Episcopatum Andreæ Nicopolitani Episcopi, Metropolitæ veteris Epiri, rescribens ad ejus Suffraganeos: "Andreæ „Fratri & Co-Episcopo nostro Pallium nos direxisse cognoscite, „atque Privilegia cuncta, quæ Prædecessores nostri ejus Præde„cessoribus contulére". Etiam Maximo Salonitano Episcopo, Dalmatarum Metropolitæ, dum tandem ex singulari gratia confirmavit ejus vitiosum Episcopatum, transmisit Pallium. Eodem

L.5.Ep.1. Lib.1.Ind.7.Ep.8 Lib.4. Epist.50. Epist.55. L.5.Ep.7

dem jure contulit Aquileiensi, Dyrrarchiensi, Philippensi, Thessalonicensi, Cretensi, Calaritano, & aliis. Etenim assentiri non possum Petro Francisco Chiffletio, qui in opusculo de Scriptis Vigilii Africani Episcopi affirmat S. Ambrosii tempore Aquileiam non fuisse Ecclesiasticam Metropolim, sed Sedi Mediolanensi Suffraganeam Parochiam. Sanctus Gregorius etiam ad sanctum Leandrum Hispalensem Episcopum, Bæticæ Provinciæ Metropolitam scripsit: "Ex benedictione B. Petri Apostolorum Principis, Pallium vobis transmisimus". Transmisit non in Episcopatus confirmatione, sed in delegatione vicis Apostolicæ. Et in litteris ad Richaredum Regem addidit caussam: "Fratri nostro Leandro Pallium transmisimus, quod & antiquæ consuetudini, & nostris moribus, & ejus bonitati atque gravitati debemus". Affirmat istam transmissionem esse antiquam Hispaniæ consuetudinem, antiquos mores Romanæ Ecclesiæ. Ex quo non temerè colligitur iste mos, ante hæresis per Gothos ingressum, sub Romano Imperio apud Hispanos viguisse. Apud eundem Gregorium etiam exstat generalis formula transmittendi Pallii, & in ipsa habetur: "Omni convenire novimus rationi, ut eos amictu Pallii decoremus, quos in illis civitatibus Sacerdotii honor illuminat, in quibus hoc etiam illis, qui præteritis temporibus Pontifices fieri meruerunt, ab Apostolica Sede constat esse indultum. Ideoq; Charitati tuæ usum Pallii, sicut Decessores tui habuisse noscuntur, præsenti authoritate concedimus". Quæ formula non est opus Gregorii. Est enim data imperante Domino Justino, sub quo Gregorius necdum erat Cardinalis. Et forsan est Justinus primus. Quidquid sit, formula sub Justino non est composita, sed juxta authenticum & antiquum exemplar data. Ejusdem transmissionis antiquitatem demonstrat Synodale Gregorii Constitutum: "Antiquam Patrum regulam sequens, nihil unquam de Ordinationibus accipiendum esse constituo, neque ex datione Pallii". Hæ enim sordes non solent, nisi pedetentim, in avitos mores irrepere. Quod etiam Pelagius, Vigilius, Symmachus, aliique Pontifices Pallia dederint, mox ostendetur.

Lib. 7. Indict. 11. Epist. 126. Epist. 127.

Quin immò Gtegorius non solis Metropolitis, sed etiam quibusdam Provincialibus Episcopis transmisit Pallium. Etenim Dono, novello Messinensium apud Siculos Episcopo, scripsit:

L.5.Ep..8. „Pallii usum prævidimus concedendum, illis videlicet temporibus atque ordine, quibus Decessorem quoque tuum esse usum „non ambigimus". Non dicit, Decessores, sed Decessorem: Quare hic videtur in ista Ecclesia primus habuisse Pallium. Eisdem verbis Pallium transmisit Joanni Syracusano Episcopo. Aliter scripsit ad Joannem Panormitanum Episcopum: "Pallii usum „prævidimus concedendum, illis videlicet temporibus, atque eo „ordine, ut alios quoque in Insula Siciliæ Sacerdotes, vel Decessores „tuos esse usos non ambigis". Dico fuisse Provinciales Episcopos. Etenim quidquid aliqui dicant, Sicilia usque ad Leonis Isauri Imperium nullos habuit Metropolitas: Omnes ejus Episcopi erant Suffraganei Romanæ Metropolios. Et ex his patet Gregorium non fuisse primum istius transmissionis authorem.

Epist. 18.

L.11.ep.44

Lib. 7. Indict. 11. Epist. 116.

Etenim & in Galliam rescripsit ad Desiderium Episcopum: "Fraternitatis vestræ desiderium Joannis Regionarii relatione „cognovimus. Quod quidem libenter parati sumus implere, „si diligenter fuerimus de his, quæ retulit, informati. Inquit „autem à vestra sibi relatum Dilectione, quod Ecclesiæ vestræ olim quædam privilegia ab Apostolica Sede concessa sint, „atque usum Pallii ejus Sacerdotes antiquitus habuisse. Quod „quia vobis magnoperè poscitis reformari, in Ecclesiæ nostro „scrinio requiri fecimus, & inveniri nihil potuit. Sed quoniam quantò studiosiùs ista cupitis adipisci, tantò vos arbitramur esse sollicitos, in requirendis chartis Ecclesiæ vestræ vigilantiùs curam impendite, & si qua ex inde Scripta inveniri „potuerint, quæ nos valeant informare, huc curæ vestræ sit „transmittere. Nam qui nova concedimus, vetera libentissimè „reparamus". Gallia isto tempore habuit duos istius nominis Episcopos. Desiderium Archi Episcopum Viennensem, quem quarto post hanc epistolam anno ad Brunichildis Reginæ instigationem degradavit Cabilonensis Synodus; & Desiderium Thelonensem Episcopum, qui ante viginti sex annos quartæ Parisiensi Synodo, & cujus postea Legatus subscripsit secundæ Synodo Matisconensi. Et hic Desiderius videtur à Gregorio postulasse Pallium. Etenim Desiderius Viennensis præfatæ Parisiensi Synodo Præsidens sedit & subscripsit ante ornatum Pallio Sapaudum Arelatensem, ideoque oportet & ipsum fuisse similiter ornatum. Etenim uti Palliatus Provincialis inter omnes Com-

Provin-

Provinciales, ita Palliatus Metropolita inter omnes Collegas semper habuit primum locum, ideoque non Palliatus Desiderius nequiit Palliatum Sapaudum antecessisse. Non est opùs conjecturis. Habemus lucidas literas Joannis III. Pontificis ad Desiderii Antecessorem Edaldum: "Venerabilis Pallii usum per sanctum Presbyterum vestrum Felicem tibi destinavimus, nolentes privari antiquo B. Petri munere". Notanda sunt verba: "Antiquo B. Petri munere". Haud dubiè non in solam Viennensem, sed etiam in alias Gallicanas Ecclesias. Exstat epistola apud Joannem à Bosco in Bibliotheca Floriacensi. Et ipsam uti legitimam in suis supplementis laudat Dominus Cardinalis Baronius.

Gregorius docet nos plura. Primò, quod Desiderii Prædecessores olim & antiquitùs habuissent usum Pallii. Quæ voces longè respiciunt, nequaquam unum diem aut annum. Secundò docet, quod Desiderius magnoperè optaverit hunc honorem sibi reparari. Tertiò, quod Gregorius fuerit pronus ad istud privilegium libentissimè reparandum. Quartò, quod talia privilegia etiam de novo libens concesserit. Certè concessit Syagrio Episcopo Augustodunensi. Audi caussam: "Quia in prædicationis opere, quam diu cogitans Anglorum genti per Augustinum, Fratrem & Co-Episcopum nostrum, impendere studui, ita sollicitum ac devotum, adjutoremque te in omnibus, ut oportuit, fuisse cognovimus, ut multum me sibi Fraternitas tua hac de re faceret debitorem, tantæ rei consideratione commonitus, ne infructuosus erga te videar existere, Fraternitatis tuæ petitionem nulla perˍtuli ratione postponere. Proindè secundùm postulationis tuæ desiderium, Pallii te usu prævidimus honorandum". Lib. 7. Indict. 2. Epist. 112.

Isto interim tempore hic honor non deferebatur omnibus Metropolitis. Quod ipsum affirmat Dominus Archi-Episcopus: "Nunc examinanda est tertia observatio nostra, an omnibus Galliarum Metropolitanis antiquitùs positum in usu fuerit, ut Pallium à Romana Sede acciperent. Ac primum quidem quæstio hæc inutilis esse videbitur ei, qui Vigilii Papæ literas legerit, cum in eis scriptum sit Pallium Episcopo Arelatensi Auxanio concessum esse ob vicariatum Sedis Apostolicæ, atque ideò ad illum non pertinuisse jure proprio, eòquod Metropolitanus esset. Quibus addi potest necessarium fuisse, ut de eo ad Principem referretur, ut con-

„consensus ejus haberi posset. Unde patet manifestè, datum id „extra ordinem, & ex privilegio, neque tribui potuisse, quin eo„dem tempore Vicariatus tribueretur". Et quia, "inquit Vigilius „in epistola prima ad Auxanium", dignâ credimus ratione compleri, ut agenti vices nostras Pallii non desit Ornatus. "Id ipsum „probatur ex epistola Pelagii primi ad Sapaudum Episcopum Are„latensem, quâ eum instituit Vicarium": Pariter etiam Pallium dirigentes, ut in tanti loci fastigio constitutus, præclaro quoque amictu decoreris. "Itaque institutum illud Romanorum Pontifi„cum, ut ad neminem Gallicanorum Episcoporum mitterent Pal„lium præter quàm ad Arelatensem, ut eâ arte Vicariam ejus dig„nitatem in sublimè eveherent, eumque ab aliis omnibus Episco„pis distinguerent, duravit usque ad tempora beati Gregorii Pa„pæ".

Omninò fateor quibusdam tunc per Galliam Metropolitis non fuisse Ornatum Pallii. Etiam in tota Hibernia non fuisse usque ad Eugerium tertium Pontificem, in vita beati Malachiæ testatur sanctus Bernardus. Nec mirum. Nam & quibusdam olim Episcopis non fuit Ornatus Mitræ, ac aliorum indumentorum Pontificalium. Ipsis dudùm caruisse Ultrajectensem Episcopum, disertè scribit magnum Belgii Chronicon. Nihilominùs etiam in his Domini Archi-Episcopi verbis quædam deviant à vero. Primò, quod Arelatensis Episcopus à Symmacho Papa ac ejus successoribus ob solas Apostolicas vices acceperit Pallium. Aliud suadent Vigilii Pontificis literæ: "Scripta de ordinatione Charitatis vestræ cum „animi spiritali gratulatione suscepimus, Domino gratias referen„tes, quia hoc in Arelatensi Ecclesia factum est, quod & Cano„nibus & Decessorum nostrorum Regulis conveniret". Et infra: "De his verò, quæ Charitas vestra tam de usu Pallii, quàm de „aliis sibi à nobis petiit debere concedi, &c". Auxanius ergò suam Episcopalem creationem ante omnia retulit, ideoque & supplicavit confirmari: Deinde postulavit & Pallium. Et quidem tanquam debitum Nempè propter Metropoliticam dignitatem. Nam Apostolicæ vices ipsi non debebantur. Et dum postulavit Pallium, ipsas necdum habuit. Ipsum igitur postulavit isto jure, quo ipsum habuit Edaldus Viennensis Archi-Episcopus, ac ejus Prædecessores & Successores. Nec dubitandum est, quin plures isthic Metropolitæ habuerint istum Ornatum. Etenim Desiderius

Telo-

Telonensis Episcopus magno Gregorio constanter scripsit ipsum fuisse suis pridem Antecessoribus: Proindè ipsum habuerant etiam Metropolitani ejusdem Provinciæ. Et primæ Matisconensis Synodi quintus Canon scribit: "Archi-Episcopus sine Pallio Missas „dicere non præsumat". Quare alter Domini Archi Episcopi lapsus est, quod usque ad magni Gregorii tempora dicat apud Gallos soli Arelatensi Antistiti fuisse Pallium.

Antequam laudatum Canonem exponam, audiendus est Dominus Archi-Episcopus: "Non levis tamen difficultas adversùm „hæc exsurgit petita ex Concilio primo Matisconensi, in quo sancitum est, ut nullus Archi Episcopus præsumat Missam celebrare „sine Pallio. Sed animadvertendum est Pallium illud non esse Romanum, non solùm ob eam rationem, quam statim proposui, „illud eo tempore nulli alii Episcopo communicatum fuisse præter Arelatensem, sed etiam quod Romani usus non erat licitus, „nisi in festis solemnibus, ut constat ex Gregorio, qui hunc etiam „fuisse morem Metropolitanorum Orientis docet. At in Canone „Matisconensi statuitur, ut Archi-Episcopi Pallio utantur, quoties „sacrum Missæ Sacrificium celebrant. Indefinita enim hæc locutio eam vim habet, ut vicem suppleat universalis propositionis. „Pallium itaque Archi Episcoporum Galliæ diversum erat à Romano, quantum ad ornamentum & fastum. Ac fortassis carebat loro, id est, iis fasciis, quæ in indumentis Imperialibus ornandi caussa insuebantur, ut in donatione Constantini legitur": Lorum, quod Imperiale circumdare assolet collum. "Indè haud „dubiè factum est, ut ego quidem existimo, ut sequentis ætatis „Pontifices, cum Pallio ornare Metropolitanos destinassent, Pallium integrum non miserint, sed tantùm fascias illas, quæ nunc „usurpantur. Et illis quidem habitum deinceps honorem, sed „Pallium ipsum eviluisse paulatim, atque ob hoc ipsum apud omnes fuisse vulgatum. Forma porrò ejus, ut indicare videntur veterum Pontificum imagines, prorsùs referebat indumenta, quæ „nunc Cappas aut Pluvialia vocamus".

Errores varii. Aut potiùs variæ fabellæ. Prima est, quod Romanum & Gallicanum Pallium olim fuerint diversa. Etenim hujus diversitatis quæ memoria? Nec in libris, nec in picturis. Secunda fabella est, quod Gallicanum à Romano diversum fuerit quoad ornamentum & fastum: Quod forsitan loris caruerit. Nam &

"Hac de re jam Diacono nostro Constantinopolim scripsi, ut per Lib. 4.
„omnes Metropolitanos, qui sub se etiam tricenos & quadragenos Indict. 13.
„Episcopos habent, inquirere debeat. Et sicubi iste usus est, ut Epist. 15.
„in Litaniis cum Palliis ambulent, absit ut per me Ravennatis Ec-„clesiæ honor in aliquo imminui videatur". Gregorius ergò affirmat, non quod Orientales Metropolitæ in solis Festorum solemnitatibus, sed quod in solis Missis, & intra solam Ecclesiam, non verò in Litaniis, seu extra Ecclesiam Processionibus utantur Pallio. Porrò non de Patriarchæ Constantinopolitani, quam viderat, sed de sola aliorum isthìc Metropolitarum consuetudine dubitavit Gregorius. Et quia in suis adversùs Ravennatum Episcoporum vanitatem Decretis constans permansit, certum est nullum in Oriente Metropolitam extra Ecclesiam fuisse Palliatum. Et hinc vides prophani Acacii, & sancti Germani vestem, quam Anastasius Syncellus calcavit, & cui Acæmetensis Monachus Papalis damnationis chartam affixit, non fuisse sacrum Omophorion. Si tamen, uti apparet, ista affixio contigerit extra Ecclesiam.

Secundus Domini Archi-Episcopi error est, quod Matisconensis Synodus sanciat de nescio quo Gallicano Pallio, non autem de Romano. Etenim Romanum Pallium tunc non erat ignotum aut peregrinum in Gallia: Ipsum gerebat Arelatensis Episcopus, isti Synodo præsentium Episcoporum Apostolicus Vicarius. Et istorum Episcoporum unus fuit Syagrius Augustodunensis, qui paucis post annis postulavit & impetravit Pallium à magno Gregorio. Quare manifestum est de hoc ipso Pallio agere Synodum. Et quis credat Syagrium postulasse aut impetrasse ornamentum, quo eius Metropolita carebat? Hoc certè est paradoxum. Quare eodem ornamento etiam non carebat Metropolita Desiderii Episcopi. Hinc Gregorius Syagrio adjecit hanc conditionem: "Cujus indumenti Lib. 7.
„ne munificentiam nudam videamur quodammodò contulisse, hoc Indict. 2.
„etiam pariter prospeximus concedendum, ut Metropolitæ suo per Epist. 113.
„omnia loco & honore servato, Ecclesia civitatis Augustodunæ, „cui Omnipotens Deus præesse te voluit, post Lugdunensem Ec-„clesiam esse debeat, & hunc sibi locum & ordinem ex nostræ „authoritatis indulgentia vindicare". Sancit Syagrium esse totius Provinciæ Proto-Thronum, attamen Metropolitæ suo subjectum per omnia. Nempè Palliati Episcopi ex tunc prætendebant esse exempti à Metropolitico Jugo. Et sanè quomodo Palliati subfuisset

fuissent non Palliatis ? Aut quibus oculis Metropolita non Palliatus adspexisset Palliatum Suffraganeum ? Quare certum existimo & Lugdunensem, & plures tunc in Gallia Metropolitas habuisse Pallium.

Et per hæc manu ducimur in verum intellectum Canonis Matisconensis. Agit de solemni Missa. Et palam supponit quosdam Archi-Episcopos ipsam celebrasse cum Pallio, ideòque agit in solos quosdam alios celebrantes sine ipso. Sancit legem, ideoque facit hunc sensum : Nemo deinceps Archi-Episcopus præsumat sine Pallio Missas dicere. Sensus est : Omnis deinceps Archi-Episcopus à Sede Apostolica postulet Pallium, & ante ipsum acceptum non præsumat solemnem Missam celebrare. Etenim Pallii naturam exponit in Rescripto ad Bulgarorum Consulta Nicolaus primus : "Archi-Episcopo decedenti Episcopi Successorem eligant, & prop„ter longitudinem itineris non huc consecrandus veniat, sed hunc „Episcopi simul congregati constituant, sanè interim in Throno „non sedentem, & præter Corpus Christi non consecrantem, prius„quam Pallium à Sede Romana percipiat ; sicut Galliarum omnes, „& Germaniæ, & aliarum Regionum Archi-Episcopi agere com„probantur". Quæ regula nequaquam ab ipso Nicolao, neque à nostro emanavit Apostolo Bonifacio, sed est antiquissima. Etenim quod etiam Patriarcha Alexandrinus ante impositum Pallium non sederet legitimè, supra audivimus à Liberato Diacono. Iste mihi videtur verus sensus Canonis.

CAPUT

CAPUT X.

An usque ad sancti Bonifacii Apostolatum omnes generatim Galliarum Metropolitæ non habuerint Pallium?

Ac de re Dominus Archi-Episcopus scribit: "Ævo „divi Gregorii invaluerat, ut Romanus Ponti„fex Pallio ornaret præcipuos Metropolitanos, „qui ad ejus consecrationem pertinebant, aut „eos quibus vices suas in Provinciis committe„bat". Et inter priores numerat Metropolitas Calaritanum, Salonitanum, & Corinthium; inter posteriores ponit Thessalonicensem, Acridensem, ac Arelatensem. Quasi & hi non spectaverint ad consecrationem Romani Pontificis. Certè omnes spectabant pari jure. Etenim omnes Pontificem venerabantur ut Patriarcham. Et uti Arelatensis, ac alii Gallicani, ita etiam Calaritanus, Salonitanus, & Corinthius non accedebant ad ejus manus. Ex precario Indulto ob loci distantiam. Ita de Acridensi statim audivimus à sancto Papa Nicolao. Quoad Pallium Dominus Archi-Episcopus persistit solum inter Galliæ Metropolitas Arelatensem fuisse ipso insignitum, & prosequitur: "Man„serê in eo statu Galliarum Episcopi quoad Pallium, donec Bo„nifacius in Galliam, Germaniamque à Zacharia Pontifice missus „est. Hic enim anno septingentesimo quadragesimo secundo Sy„nodum coëgit, in qua decretum est, ut omnes deinceps viverent „in unitate & subjectione Romanæ Ecclesiæ, & Vicarii beati Petri, „& ut Metropolitani à Sede Romana Pallium quærerent, & per „omnia Canonicè obsequerentur Præceptis sancti Petri". Probat hæc ex sancti Bonifacii literis ad sanctum Cudbertum Archi-Episcopum Cantuariensem: "Decrevimus in nostro Synodali Con- Epist.105. „ventu, & confessi sumus Fidem Catholicam, & unitatem & „subjectionem Romanæ Ecclesiæ fine tenus servare, sancto Petro „& Vicario ejus subjici velle, Metropolitanos Pallia ab illa Sede „quærere, & per omnia sancti Petri Præcepta Canonicè sequi".

 Et

Et pergit: "Huc usque enim Metropolitani Galliarum Pallio tantùm Gallicano usi fuerant. At Bonifacius eos coëgit illud à Romana Sede quærere, ut eâ ratione illos magis obnoxios esse faceret ei Sedi, ac præcipuo quodam jure Romano Episcopo subjiceret. At illi, quibus unicus metus erat, ne novitate illâ adigerentur ad insolitam quandam reverentiam in Sedem Apostolicam, ac ne insuper exciderent ab ea authoritate, quam Canones tribuunt Metropolitanis, in ambiguo fuêre, an Promissis stare deberent. Certè licèt Bonifacius, cumque eo Princeps Carolomannus, tria Pallia à Pontifice Zacharia postulassent pro Archi-Episcopis Ecclesiarum Rothomagensis, Rhemensis, & Senonensis, ab ea petitione cessavit paulò post. Qua de re apud ipsum conquestus est Zacharias anno septingentesimo quadragesimo quarto. Bonifacius verò ad eum rescripsit Francos in hoc esse, ut propediem Promissorum fidem violent": De eo quod jam prætcrito tempore de Archi-Episcopis, & de Palliis à Romana Ecclesia petendis, juxta Promissa Francorum, Sanctitati vestræ notum feci, indulgentiam Apostolicæ Sedis flagito. Quia quod promiserunt, tardantes non impleverunt. Et ventilatur, & quid inde perficere velint, ignoratur. Verùm cum ipsis ostensum fuisset "Pallium non ob aliud Archi-Episcopis tribui, quam ut hoc exteriori signo à Suffraganeis suis distinguantur, & ut eo admoneantur teneri se ad vitam severiorem & sanctiorem, & continendos in officio subjectos, amplexi sunt honorem oblatum, ut constat ex Capitularibus Caroli magni": Dignum est ut Metropolitanus, qui est Pallio sublimatus, honoretur. "Pallium autem per illas tempestates ejus formæ erat, cujusmodi nostra tempestate videmus". Probat hoc ex Alcuino Flacco & Rabano Mauro, atque prosequitur: "Sapienter itaque Hincmarus Rhemensis Archi-Episcopus, artium & temperamentorum Romanæ Curiæ callentissimus, cum ei Nicolaus primus exprobrasset Privilegia à Benedicto Papa concessa, inter quæ illud inprimis eminebat, ut Pallium deferre posset" ad quotidianum usum, "respondit privilegia illa nihil sibi novi juris tribuere, præter id quod prisci Canones tribuunt Metropolitanis, attamen se nova hæc Decreta expetiisse, eò quod, cum Ecclesia Rhemensis sita esset in confinio duorum Regnorum, iis privilegiis indigebat, ut terrorem injiceret

„injiceret quibusdam hominibus carnalibus & animalibus, apud „quos veteres Canonicæ constitutiones ev iluerant.

Errores iterùm non pauci. Primus est, quod in Gallia usque ad sancti Bonifacii Apostolatum solus Arelatensium Archi Episcopus habuerit Pallium. Etenim oppositum, quod abundè huc usque demonstratum est, affirmat etiam Adrianus I. Pontifex in literis ad Bertericum Archi Episcopum Viennensem: "Illustris Carolus Fran„corum Rex, Romam ingressus, Pascha Domini nobiscum egit. „Ubi inter alia monuimus eum de Metropolitanorum honore. Et „quia jam Archi-Episcopalis dignitas per octoginta annos esset à „Francis conculcata. Cum hæc, & his similia gloriosus Rex au„dìsset, promisit ante corpus beati Petri, quod omnia ad ordi„nationem nostram emendaret". Spondet ex integro reparare dignitatem Metropoliticam, & pergit: "Nec præjudicium ulla „Metropolis patiatur, si alicui Suffraganeorum aut nos, aut Præ„decessores nostri, rogantibus piis Ducibus Francorum, Pallium „largiti sumus". Et tandem concludit: "Authoritate igitur beati „Petri Principis Apostolorum singulis Metropolitanis antiquo more „potestatem suam reddidimus, & filium nostrum gloriosum Re„gem ante corpus beati Petri inde rogavimus, ut antiquam po„testatem omnes Metropolitani, qui in ejus Regno sunt, haberent". Mediante Pallio. Exstat epistola apud Joannem à Bosco in Bibliotheca Floriacensi. Et probatur à Domino Cardinali Cæsare Baronio. Est scripta octavi sæculi anno octogesimo septimo, ideòq; ista Metropoliticæ dignitatis conculcatio cœpit ante Caroli Martelli & Raginfredi civilia bella, sub Regno Childeberti secundi, cui Major Domus fuit Pippinus, Martelli Pater. Epistola docet Romana Pallia non dumtaxat in Galliæ Metropolitis, sed etiam in Provincialibus Episcopis esse antiqua. Esse partem Metropoliticæ dignitatis. Ac proindè ipsa à sancto Bonifacio non fuisse inducta in Gallias, sed dumtaxat restituta.

Secundus error est, quod Galliarum Metropolitæ usque ad Bonifacii Apostolatum fuerint usi Gallicano Pallio, & quod sanctus Bonifacius ipsos permoverit ad accipiendum Romanum. Proindè Dominus Archi-Episcopus recedit à suis Dogmatibus. Anteà enim professus est Arelatensem Archi-Episcopum semper habuisse Romanum Pallium: Et sic præsens ejus fabula non subsistit. Et quodnam istud à Romano diversum Gallicanum Pallium? Si Gal-

licanum Pallii usum à Romano quis distingueret, posset suæ assertioni hinc inde venari fucos; ait ipsa Pallia distinguere est arbitrarium figmentum. Alcuinus Flaccus, Rabanus Maurus, aliique post restauratam à sancto Bonifacio Gallicanam Christianitatem proximi Scriptores, dum Pallium describunt, nequaquam de nova; sed de antiqua specie clamant se scribere. Etiam apud Hincmarum Rhemensem, cui volupè est Romanam Ecclesiam de novitate aut quovis vitio notare, nulla est penitùs memoria istius discriminis. Palam novit & profitetur se gestare istud ipsum Pallium, quod omnes sub cœlo Metropolitæ, ac ipsi Romani Pontifices semper gessissent. Tempus, cujus nemo potest reparare jacturam, non expendamus in res manifestas.

Tertius error est, quod Gallorum sub sancto Bonifacio Metropolitæ fuerint tergiversati admittere Pallia, quoniam timebant per istam novitatem adigi ad quandam insolitam reverentiam Apostolicæ Sedis, & excidere à jure, quod antiqui Canones Metropolitanis tribuunt. Etenim isti Episcopi eo usque non levabant oculos. De ipsis ad Austrobertum Viennensem Episcopum verè scripsit Gregorius II.: "Reverendum Fratrem Bonifacium rudibus gen„tibus Episcopum designavimus". Etiam Episcopi erant rudes. Etenim de ipsis ad Imperatorem Constantinum quartum, qui eruditos Episcopos rogaverat mitti ad sextam Synodum, rescripsit sanctus Papa Agathon: "Apud homines in medio gentium positos, „& de labore corporis quotidianum victum cum summa hæsita„tione conquirentes, quomodò ad plenum inveniri poterit Scrip„turarum scientia"? Synodus est celebrata anno octogesimo septimi sæculi: Regnante apud Francos Theodorico, Clodovei secundi Filio. Et tales ex tunc erant Episcopi. Aliam ignorantiæ caussam aperit sanctus Martinus Pontifex in literis ad sanctum Amandum Trajectensem Episcopum: "Suggestum est nobis, eo „quod Presbyteri, seu Diaconi, aliique Sacerdotalis Officii, post „suas ordinationes in lapsus coinquinantur, & propterea nimio „mœrore Fraternitatem tuam adstringi, velleque Pastorale obse„quium pro eorum inobedientia deponere". Apostolus Bonifacius ad Zachariam Pontificem scripsit esse isthic Diaconos viventes in tanta spurcitia, ut cum quatuor aut quinque concubinis de nocte volutarentur. Addidit ex ipsis creari Presbyteros ac Episcopos, qui talem pergerent vitam ducere. Præstat silere vetusta nostræ gentis

gentis opprobria. Ista igitur plurium Episcoporum vita atque inscitia fuit vera caussa, ex qua Episcopalis dignitatis ac totius Christianitatis reparatio ad Bonifacii votum non succederet. Modica istis fuit cura de Pallii Privilegiis aut oneribus: Maluerunt in suis deliciis insordescere. Rem succedere tandem ad Adriani Pontificis stimulos fecit Carolus magnus. Omnes Metropolitas coëgit ad Pallium. Et ut animales homines fortiùs permoveret ad obediendum, emisit laudatum Capitulum: "Dignum est, ut Metro-„politanus, qui est Pallio sublimatus, honoretur".

Quartus error est, quod Pallium Metropolitas adigat ad insolitam quandam Apostolicæ Sedis reverentiam, ac faciat excidere ab ea authoritate, quam Canones Metropolitanis tribuunt. Cum magno Gregorio profiteor Pallium esse Episcopalis cervicis grave jugum ac vinculum. Est enim perdita Ovis, quam in humeris reportant usque ad gregem. Portare obligantur in supernum JESU CHRISTI Regnum. At quod jugum istud imponat indebitam Apostolicæ Sedis reverentiam, aut Metropoliticam authoritatem circumscribat vel mutilet, nemo unquam censuit Episcopus: Nec Latinus, nec Græcus. Pallii onus non malè exposuit in literis ad sanctum Cudbertum Cantuariensem Episcopum Apostolus Bonifacius: "Nostri ministerii labor unius & ejusdem caussæ esse „dignoscitur. Et æqualis speculatio in curis Ecclesiarum, sive „populorum nobis credita est, sive in docendo, sive in arctando „& monendo, sive in defendendo canonicos gradus vel plebeos. „Major nobis sollicitudo Ecclesiarum, & cura Populorum, prop-„ter Pallia credita & recepta, quam cæteris Episcopis, qui pro-„prias tantum procurant Parochias, incumbit". Nihil igitur accedit decrementi circa Metropoliticam potestatem, nihil indebitæ in sancti Petri Apostoli Cathedram reverentiæ.

Quintus error est, quod Benedictus tertius Pontifex Hincmaro Metropolitæ Remensi inter alia Privilegia concesserit etiam quotidianum usum Pallii. Etenim Hincmarus videtur istud apud suos affirmasse, at mentitus fuit, ideoque Nicolaus Pontifex meritò istud ipsi improperavit". Audiamus Nicolai ad Hincmarum literas: "Postremò scire te volumus, nostris auribus intimatum „esse, Fraternitatem tuam non certis temporibus, & juxta mo-„rem aliis Metropolitanis Antistitibus definitis, Pallio à Sede A-„postolica concesso uti. Quod valde displicet, si id à Sanctitate Epist. 60.

 tua

„tua fuerit clarè commissum, ut humilitatis oblita cæteris Fratri-„bus suis studeat videri sublimior: Quamvis hoc non ad inanem „gloriam, sed ad Ornatum cunctarum virtutum sit gestandum. „Cujus usus si Fraternitati tuæ à Sede Apostolica est omni tempore „concessus, licèt sit præter Ecclesiæ consuetudinem perceptus, ideò „que rationabiliter amittendus, tamen his nostris admonitus compe-„tenter affatibus, stude ita modestè hoc uti, ut nec elatio mentis „invadat, nec jactantia inflet, nec vana gloria vulneret". Hæ literæ terruerunt Hincmarum. Sui Privilegii tabulas non potuit exhibere, ideòque Nicolao rescripsit: "De Pallio, à mea præ-„sumptione non certis temporibus, & juxta morem aliis Metro-„politanis definitis uso, unde vestræ Sanctitatis auribus intimatum „esse Indignitati meæ scripsistis, authoritati vestræ veraciter fateor, „quod & in istis regionibus per alios, si vobis placuerit, rescire „valebitis, quia nisi in die Natalis Dominici, & in die sanctæ Re-„surrectionis ejus, vix in toto anno eodem Pallio utor. Quoniam „de illorum numero, peccatis meis exigentibus, factus, de qui-„bus scriptum est", Impedimenta sæculi fecerunt eos miseros, "rarò „in decretis festivitatibus, quo uti Pallio Metropolitanis concedi-„tur, in Sede mea, propter multas occupationes & necessitates „Ecclesiæ & Regni, esse mihi permittitur. Et quando in eadem „Sede sum, non solum non toties, sicut mihi concessum est, „verùm vix aut nunquam eodem Pallio utor". Multis se expurgat de isto excessu, & palàm profitetur sibi non esse singulare privilegium. Et addit se nunquam postulasse: "Pro cujus usu apud „Sedem Apostolicam nihil petii, nisi sicut Decessores & Præde-„cessores mei uti solebant". Verùm his non fidens Nicolaus rem diligenter inquisivit. Etiam Successor Adrianus. Et compertam Hincmari audaciam damnari jussit in octava Synodo.

Epist. 16.

Fateor Hincmarum artium & temperamentorum fuisse callentissimum. Non dumtaxat ad ipsa exploranda, sed insuper ad practicanda. Hujus peritiæ dedit multa exempla. Et quod circa istud ipsum, quod à Benedicto reverà acceperat, privilegium quædam "celârit, quædam astutiâ quâdam communi cognitioni negârit", affirmat & queritur ipse Nicolaus Pontifex in literis ad Carolum Calvum Francorum Regem. Interim nunquam devenit eò audaciæ, ut diceret sibi per antiquos Canones licere quotidianum usum Pallii, ideoque ad ipsum non esse opus Privilegio. Et

Epist. 61.

Et hic est sextus error, quo Dominus Archi-Episcopus dilectum sibi Hincmarum denuo gravat non levi calumniâ. Benedictus tertius Hincmaro præsertim duo concesserat. Primò, ut nullus Remensis Provinciæ Episcopus, Clericus, aut Laicus posset, ,,ipso contempto, aliena expetere aut exspectare Judicia, salvo tamen in omnibus jure Apostolicæ Sedis". Secundò, ut prima circa ipsum Hincmarum, istius Provinciæ Primatem, instantia spectaret ad Sedem Apostolicam, ideoque omnis in ipsum accusatio deberet istius Sedis audientiæ reservari. De his solis, nequaquam de quotidiano Pallii usu Hincmarus scripsit: "Privilegia Sedis Apostolicæ non ideò petii, ut mihi non sufficeret, ,,quod Sacri Canones & Decreta Sedis Romanæ Pontificum cuique Metropoli Sedi concedunt. Et nec alia, vel ampliùs, ,,quam Ecclesiæ Remorum collatum est ex antiquo, mihi largiri specialiter petij, nec appeto". Rectissimè hæc scripsit. Etenim sacri Conones, & Apostolicæ Sedis Decreta prohibent peregrina Judicia, & primam de cunctis per Romanum Patriarchatum Metropolitis cognitionem reservant Tribunali Apostolico. Hincmarus item rectè adjunxit: "Sed quia non solùm ,,Diœcesis, verùm & Parochia mea inter duo Regna sub duobus Regibus habetur divisa, & res mihi commissæ Ecclesiæ ,,sub multorum Principum potestate conjacere videntur, de ,,quibus aut parum aut nihil utilitatis Ecclesia nostra potest habere, quia veteres constitutiones jam quasi pro vili apud quosdam habentur, ut his novis Decretis carnales & animales homines territi, quid reverentius contra Ecclesiam Indignitati ,,meæ commissam agerent". Rhemensis Ecclesia erat vicina Regno Lothariensi: Et in ipso erant plures Suffraganeæ Cathedræ. Et Hincmaro vix benè convenit cum istis Regibus. Quare timuit, ne isti Suffraganei jugum excuterent, & Præcessoris Ebbonis calamitatem tentarent in ipsum devoluere. His de caussis jura illa, quæ habebat per Canones, curavit sibi stabiliri per privilegium.

CAPUT

CAPUT XI.

Exponitur octava Synodi Canon de usu Pallii.

Tiam hunc Canonem Dominus Archi-Episcopus interpretatur : " Necessitas tamen obtinendi „Pallii decreta est in octava Synodo Oecume„nica, quæ Constantinopoli celebrata est sub „Adriano secundo. In qua statuum est debere „Metropolitanos confirmationem à Patriarcha „suo accipere, sive per impositionem manuum, „sive per concessionem Pallii. Ita ut earum, id est, Sedium Pa„triarchalium Præsules universorum Metropolitanorum, qui ab „ipsis promoventur, & sive per impositionem manus; sive per Pal„lii dationem, Episcopalis dignitatis firmitatem accipiunt. Canon „ille non exstat in editione Græca hujus Concilii, sed tantùm in „versione Anastasii. Ex ea autem id colligitur, consuevisse Pa„triarchas Orientis Pallium ad Metropolitanos mittere, quemad„modùm à summo Pontifice fiebat in Occidente. Quare non fru„stra observatum est superiùs authoritate sancti Gregorii, Me„tropolitanos Orientis Pallii usum habuisse. Quod confirmatur „ex Responsione Demetrii Chomateni, qui eo uti licitum non esse „ait, nisi in Festis Paschatis, Pentecostes, & Natalis Domini. „Cæterùm hæc Demetrii observatio lucem adfert Balsamoni, scri„benti Saccum, Sticharion, & Phenolion esse indumenta, quibus „uti licet solis Patriarchis. Quod intelligendum est de usu or„dinario & quotidiano, cum aliàs Metropolitanis non conceda„tur, nisi ex privilegio, & pro certis tantùm diebus. In Concilii „namque octavi Canone vigesimo septimo prohibetur Metro„politanis, ne quotidiè Pallio utantur in Sacrificiis, vel in cæteris „functionibus Ecclesiasticis". Omni tempore, "inquit Canon", Divini officii vel alîus Ecclesiastici Ministerii. "Ex eo tamen colligi „non potest non licere Metropolitanis uti Pallio omni tempore „Divini Sacrificii, aut vi horum Canonum adigi ad ejus deposi„tionem ante consecrationem. Quod tamen Eruditissimo viro hac

nostra

„nostra ætate placuisse video. Illa quidem sententia locum habet „quoad O.nophorion ordinarium, quod Episcopi ferebant ut cæ„teras vestes vulgatas ævo Isidori Pelusiotæ, qui docet Episcopos „illud deponere consuevisse post recitatum Evangelium. Consue„tudo autem illa rationi consentanea prorsùs erat. Quia cum Li„turgia post Evangelium inchoaretur, sumenda erant vestimenta „propria ad celebrandum Sacrificium".

Denuò habemus integram sylvam errorum. Primus est, quod etiam Græcorum Patriarchę olim suis Metropolitis ad Episcopalis consecrationis, & Metropoliticæ dignitatis firmitatem transmitterent Pallium. Plures censent non esse errorem. Etenim ad Joannem Ravennæ Metropolitam scripsit magnus Gregorius: "Hac de L.4.ep.15. „re Diacono nostro Constantinopolim scripsi, ut per omnes Me„tropolitanos inquirere debeat. Et sicubi iste usus est, ut in Li„taniis cum Palliis ambulent, absit ut per me Ravennatis honor „Ecclesiæ in aliquo imminui videatur". Videtur palàm supponere, quod Metropolitæ isthic haberent, & à Patriarcha acciperent Pallia. Eundem morem probat Actio secunda octavæ Synodi: "Po„nentes Episcopi libellum super sancta Evangelia & pretiosa ligna, „& rursùs sumentes, eum dederunt Ignatio sanctissimo Patriarchæ „Constantinopolis. Et sumens Patriarcha Super-Humeralia, tra„didit eis. Primò autem omnium dedit Metropolitæ Cariæ, & „dixit ei: Eccè, sanus factus es, jam noli peccare, ne deterius „tibi aliquid fiat". Agit de libello, quem Adrianus Pontifex lapsis in Photii Factionem Episcopis ad eandem ejurandam præscripserat. Hìnc omnes isti Episcopi ad majorem firmitatem priùs ipsum ponebant super sacro-sancta Evangelia, ac super pretiosa Dominicæ Crucis ligna, deinde legebant in manibus sancti Ignatii, atque ita ipsi profitebantur pœnitentiam ac obedientiam. Et quoniam per ablata Omophoria degradati erant, ea ipsis reddebat ac imponebat Ignatius, atque ita reparabat. Et de intruso Photio scribit in sancti Ignatii vita Nicetas Paphlago: "Photius consecratos à „sancto Ignatio Episcopos resacrare conatur. Quod cum non suc„cederet, omnesque indignissimè ferrent, atque execrarentur, ne „ita quidem defecit iniquitas. Super-Humeralibus, & Orariis & „aliis statûs Sacerdotalis coëmptis Insignibus, secretò preces super „ea quasdam pronunciabat: Et sic ea singulis, loco muneris, & „largitionis, dabat". Eis transmittebat nova Pallia, atque ita fa-

 ciebat

ciebat suos. Et in literis ad Imperatorem Basilium Joannes octavus Pontifex Photium arguit de variis excessibus, ac inter ipsos est etiam hic : "Quod Bulgariæ Archi-Episcopo, vel Episcopis, qui viden-„tur ibidem existere, sacrum Pallium, quo inter sacra Missarum „Solemnia uti Pontificibus solitum est, ipse Patriarcha mittere „præsumpsisset". Eundem morem in omnibus Patriarchis firmare videntur verba decimi septimi Canonis, adducta per Dominum Archi-Episcopum.

Respondeo tamen istius apud Græcos transmissionis nullum esse exemplum antiquum, nullum apud Patres testimonium, nullum apud Canones vestigium. Omnes isthic Episcopi gerunt sacrum Omophorion : Nec ipsum sibi transmissum à Patriarcha accipiunt, sed vel ab ipso, vel à Metropolita in ipsa consecratione. Disertè hoc scribit in libro de sacris Ordinationibus Simeon Thessalonicensis : "A principio Missæ, & in exaltatione Divini Panis, & in Ordi-„nationibus, & in aliis sacris Mysteriis Episcopus semper Pallio ab „humeris in orbem cingitur. Quod etiam tunc Ordinatus ab Archi-„Episcopo accipiens, collum induitur". Quod ipsum confirmant antiqui Græcorum rituales libri. Nec aliud scribit magnus Gregorius. Quæstio ipsi erat cum Joanne Ravennatum Metropolita, non an Archi-Episcopi deberent Pallium à Patriarcha accipere, sed an ipso possent uti extra Missæ Sacrificium, præsertim extra Ecclesiam in Litanijs. Hoc negabat licere Gregorius, affirmans adversum consuetudini omnium, etiam Orientalium, sub cœlo Ecclesiarum. Et de hac sola consuetudine inquiri per suum Apocrisarium jussit apud Metropolitas Patriarchatus Constantinopolitani. Etiam S. Ignatii Patriarchæ in octava Synodo opus non est nobis adversum. Etenim non solos Metropolitas, sed quosvis lapsos Episcopos reparavit per reddita Omophoria. Sicut per eorum ablationem quivis apud Græcos Episcopus degradatur, ita & per redditionem reparatur. Degradatis auferuntur, reparatis redduntur sui Ordinis ornamenta. Aliud item Episcopis, quos resacrare non permittebatur, non fecit Photius. Eos censuit partim malè Ordinatos, partim degradatos: Hinc ipsis priora abstulit, & reddidit nova Omophoria. Non solis Metropolitis, sed cunctis generatim Episcopis. Aliud tamen egit in Bulgaria. Ejus Archi-Episcopo, & paucis singulariter privilegiatis Episcopis transmisit Pallia. Romano more. Etenim ista Diœcesis & antiquo usque ad Leonis Isauri violentiam observato, & novo per Bulgarorum

à

à Latinis Episcopis & Monachis factam conversionem acquisito jure spectabat ad Romanum Patriarchatum, ideoque erat consueta videre transmissionem Pallii: Hunc morem dolosus Photius censuit non mutandum. Et ipsum Joannes octavus arguit, non quod transmisisset Pallia, sed quod transmisisset in Bulgariam: Quod Romani Patriarchatûs Diœcesim tentasset invadere. Dolosus Photius secutus est artem, quam Imperaroti Theodosio olim suggesserat ejus Prædecessor Atticus. Ad hujus suggestionem ille, dum Orientale Illyricum transcripsit in Patriarchicam potestatem Constantinopolitani Episcopi, addidit ut omnia isthic pergerent juxta antiquum morem fieri. Nempè ne morum novitas offenderet Populum, atque ita induceret ad retrocedendum.

Etiam decimus septimus octavi Concilii Canon non facit ad Propositum. Nec enim agit de transmittendo ad Metropolitas pallio, sed de præstanda per ipsos obedientia Patriarchalibus Evocationibus. Affirmat quosdam per Patriarcham consecrari, quosdam Metropolitas solo per ipsum Pallio insigniri: Omnes tamen ab ipso, sive hâc sive istâ viâ, accipere sui loci & honoris firmitatem. Primum passim per Orientem, in Occidente fit apud quasdam Metropoles; secundum autem fit per solum Occidentem. Interim Canon sancit omnes & singulos propter Episcopalis firmitatis acceptam gratiam obstringi ad plenè obediendum legitimis sui Patriarchæ evocationibus. Palam agit in solemnem Hincmari Rhemensis contumaciam. Quò tamen ejus honori pateat, emittit generalem pro cunctis Patriarchis adversùm quosvis Metropolitas sanctionem. Est supra demonstratum. Ex his liquet, quod rectè dixerim ab Orientalibus Patriarchis Pallium non fuisse transmissum ad suos Metropolitas, ideòque istam transmissionem esse primum errorem Domini Archi Episcopi.

Secundus Domini Archi Episcopi error est, quod Demetrius Chomatenus agat de Pallio seu Omophorio. Agit enim de Sacco. Tertius error est, quod Theodorus Balsamon affirmet Saccum, Sticharion, ac Phenolion esse ornamenta solis Patriarchis propria. Etenim Phenolion omnibus non solùm Episcopis, sed insuper Presbyteris; Sticharion convenit etiam Subdiaconis. Theodorus ergò Balsamon istud affirmat de undulato Stichario, ac de Phenolio Polystaurio. Quartus error est, quod Patriarchæ possint quotidiè uti istis ornamentis. Etenim uti non possunt in diebus

 jeju-

jejuniorum, nec in defunctorum officiis. Quintus error est, quod privilegiati Metropolitæ ipsis uti non possent, nisi in certis diebus anni. Uti poterant omnibus diebus, præter jam dictos. Sextus error est, quod solis Metropolitis daretur privilegium utendi undulato Sticharío, & Polystaurio Phenolio. Etenim illis dabatur solum Privilegium utendi Sacco: Alia duo competebant omnibus Episcopis.

Septimus error est in expositione vigesimi septimi Canonis, qui Metropolitanis ac aliis Episcopis, ex jure vel privilegio habentibus Pallii usum, sancit ne omni tempore Divini Officii, vel aliûs Ecclesiastici Ministerii, sed certis dumtaxat temporibus & locis utantur isto ornatu. Dominus Archi Episcopus commentatur: "Ex eo „tamen colligi non potest non licere Metropolitanis Pallio uti omni „tempore Divini Sacrificii, aut vi horum Canonum adigi ad ejus „depositionem ante Consecrationem". Respondeo hæc vera esse in Græcorum non solis Metropolitis, sed quibuscumque Episcopis. At verò Canon nequaquam de Græcorum Episcopis agit, sed de solis Latinis. Agit enim in præfatam audaciam Hincmari Rhemensis. Duo hujus Synodi Canones in ipsum agunt. Vigesimus septimus ejus excessus circa usum Pallii, decimus septimus frænat ac damnat ejus contumaciam contra Romanas evocationes. Porrò quod vigesimus septimus Canon in Græcorum Episcopos aut mores non statuat, est manifestum ex ejus exordio: "Secundùm tra„ditas formas per singulas Provincias, & Regiones, ac urbes, in „Ecclesiasticis promotionibus & consecrationibus illa, quæ indicia „& signa sunt Ordinis, qui unicuique inesse videtur, retineri de„cernimus". Lucidè affirmat circa Pallii gestamen ac usum esse varias variarum Regionum consuetudines: Aliam apud Græcos, aliam apud Latinos. Et mandat unicuique suam custodiri. Et prosequitur: "Ita ut Episcopi, quibus concessum est Palliis uti certis „temporibus, &c". Sancit in solos Episcopos, quibus permissum „est certis dumtaxat temporibus ornari Pallio. Et hi palam sunt soli Latini. Quare octavus Domini Archi-Episcopi error est, quod Canonem statuentem de solis Latinis Episcopis extendat ad Græcos.

Nonus error est, quod Omophorion Græcis Episcopis olim fuerit vestis vulgata. Etenim omnes ipsorum Scriptores ac Rituales libri Omophorion adnumerant Polystaurio, Phenolio undulato

dulato, Epimaniciis, Genualibus, aliisque sacris Episcoporum Ornamentis. Decimus error est, quod istud scribat sanctus Isidorus Pelusiotes. Etenim Isidorus disertè scribit Omophorion esse pellem ovinam, ornatam Sacrosanctis significationibus. Undecimus error est, quod Græcorum Episcopi Omophorion deponant post recitatum Evangelium. Etenim deponunt ad istam recitationem. Ratio est adducta superiùs. Duodecimus error est, quod Græcorum Episcopi vulgata sua vestimenta priùs deponant, aut certè ipsis sacra superinduant post recitatum Evangelium. Et quod istud scribat laudatus Isidorus. Sunt indigna refutatu paradoxa. Proinde & Latina & Græca Ecclesia semper habuit idem Pallium, Ornatum sacrum, laneas fascias, rem in substantia vilem, significatione Augustam, Sacrosanctam, Divinam.

Dominus Archi-Episcopus prosequitur: "Post devoratam ab „Europæ Metropolitanis accipiendi Palli necessitatem, quæ à „Concilio octavo firmata Canone, novas deinde conditiones „sibi à summis Pontificibus impositas coacti sunt amplecti. Pri„mùm enim res eò devenit, ut coacti sint Scripto polliceri sub„jectionem & obedientiam Apostolicæ Sedi, & Præcepta ejus „Canonicè per omnia sequi. Novi hujus juris Rèceptor fuit Bo„nifacius Moguntinus in Synodo ab eo celebrata, anno septin„gentesimo quadragesimo secundo, ut discitur ex ejus epistola „ad Cudbertum. Antea enim Metropolitáni nullâ aliâ lege te„nebantur, quam ut fidei suæ professionem emitterent, & ob„servationem Canonum Com-Provincialibus Episcopis pollice„rentur in sua consecratione. Nullam porrò obedientiæ spon„sionem faciebant. Quam adeò alienam à prisco jure censebat „Leo primus, ut ad Anastasium Thessalonicensem Episcopum „scribens de caussa Attici Episcopi, à quo Anastasius similem „sponsionem exegerat, dixerit in ea signum injuriæ contineri. „At post Bonifacium nova clausula huic professioni addita est, „quâ videlicet subjectionem & obedientiam Romano Episcopo „promitti invaluit, ut videre est in veteri formula, quæ Caroli „Calvi ætate in usu erat": Beato verò Petro, & Vicario ejus debitam subjectionem & obedientiam, Suffraganeis verò nostris adjutorium me exhibiturum profiteor. " Illa nihilominus obe„dientia ad observationem Canonum coërcetur, id est, promit-

„tunt Metropolitani se summo Pontifici obedituros juxta Cano„nes. Hoc est, quoties jussa ejus Canonum Statutis innitun„tur. Hanc enim esse eorum verborum vim docet ipse Zacha„rias Papa ad Bonifacium scribens : "Nec enim ab hac Apostolica Sede illa diriguntur, quæ contraria esse Patrum, seu Canonum Statutis inveniantur. " Bonifacius verò, qui sponsionis „vim intelligebat, eandem in propria caussa adhibuit clausulam, „cum eam sponsionem Zachariæ faceret pro Archi-Episcopatu „Moguntino": Sicut Prædecessorum vestrorum pro authoritate sancti Petri servi devoti, & subditi obedientes, & subditi sub jure Canonico. " Inquit ille in epistola ad Zachariam.

Epist. 132. Errores non pauci. Primus est, quod accipiendi Pallii necessitas sit res adeò acerba, ut à Metropolitis fuerit devoranda. Etenim hoc jure dici possit de Metropoliticæ potestatis onere, reverà gravissimo, & humanis viribus importabili; verùm quo colore istud scribatur de accipiendi Pallii necessitate, non video. Est enim merum istius oneris, jam impositi & acceptati, symbolum. Immò non merum symbolum, sed insuper consolatorium ornamentum. Et video ipsum non solummodò à cunctis Metropolitis, sed insuper à multis Suffraganeis Episcopis summo semper ambitu fuisse appetitum: Nullum debuisse compelli ad devorandum. Nisi forsan quosdam Metropolitas, quos in Gallia reperit sanctus Bonifacius. Nempe laxata disciplina ipsos dejecerat ad Barbaros, à quibus nec Pallia, nec ipsam Metropoliticam dignitatem fuisse æstimata, testatur in suorum librorum procemio Guilhelmus Neubrigensis. Erant gravissimè ac fœdissimè infirmi, ideoque panis, suavis sanis, erat illis pœna. Attamen Dominus Archi-Episcopus non de ipso forsan Pallio ista scribit, sed de solis per sanctum Bonifacium adjectis conditionibus.

Secundus igitur error est, quod sanctus Bonifacius Romanæ Pallii acceptioni perperam apposuerit professionem Romanæ subjectionis & obedientiæ. Quod ista professio sit amara & devoranda conditio. Paschali II. Pontifici, quod consuetæ Metropolitarum professioni juberet superaddi juramentum, quandoque obstrepuit Archi-Episcopus Polonorum : Neminem scio, qui murmurârit contra simplicem professionem Papalis obedientiæ. Etenim obedientiæ professio, quam Provinciales Episcopi in sua con-

consecratione faciunt suo Metropolitæ, est adeò antiqua, ut Hincmarus Remensis ipsam in famoso adversùs nepotem suum Laudunensem Episcopum libro probet ex literis sancti Leonis. Cap. 9.
Et certè Magnus hic Pontifex ipsam laudat uti antiquam. Quare Dominus Archi-Episcopus in alio hujus sui libri capite perperàm scribit similes "obedientiæ sponsiones" tunc temporis necdum fuisse in usu. Etiam Presbyteri in sua consecratione jam pridem profitentur obèdientiam ac reverentiam suo Episcopo. Et Cardinales Diaconi in sua olim creatione spondebant, quod cunctis "pro Ecclesiastica utilitate" Papalibus Mandatis fideliter "sine vitio, superbiâ, ac neglectu", obedirent. Hanc cautionem roborabant testibus, & corporali super Sacrosancta Evangelia juramento confirmabant. Ita nos docet Vigilius Pontifex in Diplomate, quo degradavit Rusticum, suum ex fratre nepotem, & ejus Collegam Sebastianum, Cardinales Diaconos. Et ad Mauricium Imperatorem scribunt quidam Aquileienses Episcopi: "Suggerimus, pie Dominator, quia tempore Ordinatio-„nis nostræ unusquisque Sacerdos in sancta Sede Aquileiensi „cautionem Scriptis emittimus studiosè de fide Ordinatoris nostri, „& nos fidem integram sanctæ Reipublicæ servaturos". In sua consecratione profitebantur fidem ac obedientiam Romano Imperio. Erat res extra metas. Et tamen nullus isthìc vidit aliquid acerbi vel devorandi. Quia nempe istud debitum tacitè inest omnibus Episcopis. Et expressum non operatur aliud, quam tacitum. Quid igitur acerbi aut devorandi Dominus Archi-Episcopus videt in Decreto, quo sanctus noster Apostolus ac Reparator Bonifacius antiquæ Metropolitarum professioni adjecit articulum de subjectione & obedientia præstanda Romanæ Ecclesiæ?

Novi morbi exquirunt nova medicamenta. Hinc vetustæ Episcoporum aut Clericorum professioni novos articulos ex caussis inserere est antiquissima & probatissima consuetudo Ecclesiæ. Propter Eutychianas contra dogmaticum sancti Leonis Tomum violentias Pontifex antiquæ professioni adjecit istius Tomi acceptationem. Ita in prima sua apud Photii Bibliothecam oratione testatur sanctus Eulogius Patriarcha Alexandrinus. Et sanctus Proterius, primus ejusdem Sedis post Chalcedonensem Synodum Episcopus, suæ professioni omninò addidit istum articulum. Compulsus Lib. 230.
fuit

fuit etiam adjungere Symbolum Constantinopolitanum. Nempè Eutychiani istud Symbolum similiter aversabantur. Utique propter ejus adNicænum contra Apollinaristas facta additamenta. Hinc omnes Episcopi deinceps sunt jussi non solum antiquo more profiteri Nicænum Symbolum, sed plenum Constantinopolitanum. Euphemius Constantinopolitanus Patriarcha Anastasium Imperatorem coronare noluit, nisi antiquæ professioni adderet Synodum Chalcedonensem. Et de Acacio, Euphemii Antecessore, scribit in libro contra Mocianum Scholasticum Facundus Episcopus Hermianensis: "Mortuus Acacius per libellos Ordinandorum Episcoporum usque „nunc damnatur". Antiquæ professioni inserta fuit ejus damnatio. Facundus adjungit: "Libellis suis Episcopi Ordinandi Theodorum „Mopsuestenum cum suis dogmatibus, & epistolam Ibæ, & „Theodoreti Scripta damnarunt". Hoc est, tria famosa Chalcedonensis Synodi Capitula. De hoc ad antiquam professionem additamento scribit Constantio Mediolanensi Archi-Episcopo sanctus Gregorius: "Bonifacius Diaconus mihi nunciavit, quod tres se „Episcopi à pia Fraternitatis vestræ communione separaverint, „dicentes vos in damnationem trium Capitulorum consensisse, „atque cautionem fecisse. Et quidem si quid de tribus Capitulis „in quocumque vel verbo vel Scripto nominatum est, Fraternitas „vestra benè reminiscitur. Quamvis Decessor Fraternitatis tuæ „Laurentius districtissimam cautionem Sedi Apostolicæ emiserit, „in qua viri Nobilissimi ex legitimo numero subscripserunt. Inter „quos ego quoque, Urbanam Præturam gerens, pariter subscripsi. „Quia postquam talis scissura pro nulla re facta est, justum fuit, „ut Sedes Apostolica curam gereret, quatenùs unitatem Univer„salis Ecclesiæ in Sacerdotum mentibus per omnia custodiret". Docet varia. Primò, quod ista ad antiquam Ordinandorum Episcoporum professionem adjectio fuerit facta etiam in Occidentali Ecclesia. Secundò, quod Pelagius Pontifex fuerit istius additamenti adeo zelosus Executor, ut Laurentium Mediolanensis Ecclesiæ Electum compulerit contra morem venire Romam, isthic solemnissimè coram summis testibus professurum, & consecrandum. Tertiò, quod Gregorius à Successore Constantio videatur istud additamentum ex caussis non exegisse. Quartò, quod quidam Episcopi contra istam novitatem tantoperè recalcitraverint, ut Constantio Metropolitæ, quem additamento consensisse suspicabantur, noluerint

L.3. Ep.2.

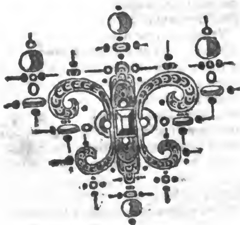
fuerint communicare. Quintò, quod istud additamentum fuerit legitimum. Quia necessarium "ad unitatem universalis Ecclesiæ in „Sacerdotum mentibus per omnia custodiendam". Eadem ratio Bonifacium permovit ad vetustæ Metropolitarum professioni addendam subjectionem & obedientiam Romanæ Ecclesiæ. Et qui istius temporis, & tunc viventium in Gallia Episcoporum qualitates novit, etiam novit additamenti necessitatem.

Tertius Domini Archi-Episcopi error est, quod dicat omnem obedientiæ professionem à prisco more esse adeò alienam, ut magnus Leo ad Anastasium Thessalonicensem Episcopum scribens de caussa Attici Episcopi, à quo Anastasius similem sponsionem exegerat, dixerit in ea contineri signum injuriæ. Respondeo istam exactionem omninò fuisse injuriosam. Pontifex non tacet rationem: "Legebatur in literis tuis, quod Frater Atticus Thessalonicam venisset, „quodque consensum suum etiam scripturæ professione signasset, „ut de illo non aliud à nobis posset intelligi, quam proprii arbitrii „& spontaneæ devotionis fuisse quod venerat, quodque chartulam „de obedientiæ sponsione conscripserat, in cuius tamen chartulæ „mentione signum prodebatur injuriæ". Atticus non erat talis qualis Episcopus: Erat enim Metropolita veteris Epiri. Et cum Anastasio nescio quas de Apostolicis vicibus, & ipsarum amplitudine quæstiones habuerat. Interim novellum Vicarium reverriturus, advenerat Thessalonicam, & dederat spontaneam professionem obedientiæ. Verùm solà voce non contentus Anastasius coëgit ad scriptam sponsionem. Et de hac exactione scribit Pontifex: "In „cujus tamen chartulæ mentione signum prodebatur injuriæ". Et subjungit caussam: "Non enim necessarium fuerat, ut obligaretur „Scripto, qui obedientiam suam ipso jam voluntarii adventus pro„babat officio". Hinc Pontifex affirmat ipsam chartæ mentionem esse manifestum signum injuriæ. Nec professiones, nec ipsarum additamenta exigi possint sine legitimis rationibus.

Notanda etiam sunt hæc Domini Archi-Episcopi verba: "Illa „nihilominus obedientia ad observationem Canonum coercetur". Sunt suspecta, & videntur prodire ex officina Hincmari Rhemensis. Etenim Hincmarus pertinaciter docuit à Romana Ecclesia sanciri non posse novos Canones, sed nova dumtaxat Decreta. Et non qualiacumque, sed sola hausta atque deprompta ex generalibus

Ecclesiæ Canonibus. Quævis alia censuit ex sancti Petri Apostoli privilegio non procedere, ideòque nec recipienda. Et ipse, & ab ipso instructus Rex Carolus Calvus istud Dogma sustinuerunt in multis ad Romanos etiam Pontifices epistolis. Et ipsum firmarunt præsertim ex sancti Leonis epistola ad Episcopos per Campaniam, Picenum, Thusciam, aliasque Urbicarias Provincias constitutos: "Omnia Decretalia Constituta, tam beatæ recordationis „Innocentii, quam omnium Decessorum nostrorum, quæ de Ec-„clesiasticis Ordinibus, & Canonum promulgata sunt disciplinis, „custodiri debere mandamus". Affirmarunt non quævis Romanorum Pontificum Decretalia Constituta, sed dumtaxat illa, quæ ex sacrorum Canonum disciplinis fuerint promulgata, esse veneranda & admittenda. Est Dogma Eusebianum ac Photianum. Ejus Sectatores aliud non crepant, quàm Papam obligari ad Canones, ideoque extra ipsorum metas nihil posse sancire. Blaterant Romanos Pontifices, & omnes ipsis adhærentes Latinos, jam pridem per diversa, immò & per adversa Decreta esse prævaricatores Canonum, ideoque veram Ecclesiam ad se solos decrevisse. An quidam hodie laborent istâ scabie, suo loco discutietur.

Ep. 3. c. 5.

CAPUT

CAPUT XII.

An Patriarchæ, Antocephali Exarchi, ac nominatim Carthaginensis Primas olim acceperint Pallium à Romana Ecclesia?

Ationem dubitandi facit Innocentii tertii Canon, editus in generali Concilio Lateranensi: "Anti- Can. 5.
„qua Patriarchalium Sedium privilegia renovan-„tes, sacrâ universali Synodo approbante sanci-„mus, ut post Romanam Ecclesiam, quæ dis-„ponente Domino super omnes alias ordinariæ „potestatis obtinet Principatum, Constantino-„politana primum, Alexandrina secundum, Antiochena tertium, „Hierosolymitana quartum locum obtineat, servatâ cuilibet pro-„priâ dignitate, ita quod postquam earum Antistites à Romano „Pontifice acceperint Pallium, quod est plenitudinis officii Pon-„tificalis Insigne, præstito sibi fidelitatis & obedientiæ juramento, „licenter & ipsi suis Suffraganeis Pallium largiantur, recipientes „pro se professionem Canonicam, & pro Romana Ecclesia spon-„sionem obedientiæ ab eisdem". Sancit varia benè notanda. Primò, Constantinopolitanum Canonem, quo ejusdem civitatis Episcopo primus post Romanum Pontificem locus defertur, & quem semper Romana constantissimè refutavit Ecclesia, tandem admittit & probat. Quidam existimant istud ipsum fuisse antea sancitum à decimo septimo Canone octavi Concilii. At sine fundamento. Quomodò enim octava Synodus circumduxisset Nicolai primi judicium, summa cum consideratione perscriptum ad Bulgaros? Octavæ igitur Synodi Canon unico contextu involvit antiquam & novam Romam, & Alexandriam prætermittens, subjungit Antiochiam. Studio ita involvit: Ne vetustum Romanæ Ecclesiæ judicium læderet, & ne Græcos, præsertim Imperatorem Basilium & afflictum Patriarcham Ignatium, offenderet. Innocentius III. possit novæ suæ sanctionis duas habuisse caussas. Quod Constantinopolis tunc teneretur à Latinis: Et quod reliquæ Patriarchales

Sedes gemerent sub Saracenis. Secundò Innocentius circumducit Paschalis secundi Decretum, quod Hierosolymitanum Patriarcham Antiocheno præposuerat: Antiocheno restituit Primævam dignitatem & locum. Et rectissimè atque justissimè. Tertiò mandat, ut omnes Patriarchæ à Romano Pontifice accipiant Pallium, & ipsum tunc transmittant subditis Metropolitis. Hinc quæritur, An ista Papalis transmissio sit antiqua?

Respondeo non esse. Quod omnes Patriarchæ semper debuerint à Romano Pontifice consecrationis & dignitatis suæ confirmationem supplicare, & ante ipsam legitimè non potuerint sedere, est longè certissimum. Plurima hoc evincunt exempla ac testimonia. At quod Pallium simul postulaverint aut acceperint, nullum est testimonium, nullum exemplum. Etenim de Alexandrinæ Ecclesiæ Patriarchis scribit in Nestorianæ ac Eutychianæ Hæresis Breviario Liberatus, Archi Diaconus Carthaginensis Ecclesiæ:
Cap. 20. "Consuetudo est Alexandriæ, illum", Patriarcham, "qui defuncto succedit, excubias agere super defuncti corpus, manumque dextram ejus suo capiti imponere, & sepulto manibus suis, accipere collo suo beati Marci Pallium, & sic legitimè sedere". Et adjungit: "Defuncto Timotheo Alexandrino Episcopo Theodosius ordinatur. Qui licèt haberet Cleri Decretum, contradicere uolentibus non permisit certamen Populi. Monachorum", agmen, "quos non habuit, pro Gaiano fuerunt". Est locus mendosus, simili modo supplendus. "Dum hæc", nempè Timothei cadaver custodire, tradere terræ, & sancti Marci Pallium accipere, "Theodosius pertentat, cognoverunt Populi & Monasteria, quid esset factum vespere in Episcopio. Mox Theodosium persecuti sunt, & expulerunt, ne colligeret funus Timothei. Inthronizaverunt autem Gaianum". Liberatus docet nos varia. Primò, quod defuncto Patriarchâ, Clerus & Populus statim eligeret novum. Secundò, quod iste Electus statim consecraretur. Tertiò, quod consecratus custodiret tota nocte defuncti corpus, humaret propriis manibus, sancti Marci Pallium detraheret ejus humeris, ac transferret in suos. Quartò, quod ante ista peracta, ac præsertim ante acceptum suis humeris Pallium, legitimè sedere non posset, ideòque nec inthronizari. Hinc enim Alexandrini Monachi ab ista acceptione violenter impedierunt Theodosium, atque ita reddiderunt Inthronismo inhabilem. Statim elegerunt Gaianum.

num, fecerunt ordinari, admiserunt ad Patriarchalis cadaveris custodiam & translationem Pallii, atque ita inthronizarunt. Liberatus nos sextò docet, quod Patriarchis Alexandrinis esset semper idem Pallium, ipsumque de Patriarcha semper transferretur in Patriarcham. Septimò, quod esset ipsum sancti Marci Pallium, ideòque non Constantini aut alterius Imperatoris donum, sed Institutum Apostolicum. Octavò, quod vestiret solos humeros, ideòque esset simplex Omophorion, non talare ornamentum. Liberatus evertit omnes fabellas Petri de Marca.

Eundem Alexandrinæ Ecclesiæ morem laudat sanctus Epiphanius: "Hæc est Alexandriæ consuetudo, ut post Episcopi mortem „Successor non diutiùs differatur, sed subindè pacis tuendæ gratia „subrogetur. Ne aliis hunc, aliis illum amplectentibus, jurgia in „vulgus & contentiones existant". Et in literis ad Simplicium Pontificem Acacius Episcopus Constantinopolitanus: "Petrus" Mogus, hæreticus ac intrusus Alexandriæ Patriarcha, "filius noctis „existens, & operum diei lucentium alienus apparens, omninò „tenebras ad latrocinium peragendum congruas earum cooperа„tor inveniens, mediâ nocte, adhuc jacente cadavere illius, qui „Paternos Canones subverterat", utique Timothei Æluri, "inse„pulto, subrepsit in Sedem, ficut ipse arbitratus est, uno & solo „præsente, & eo qui consors illius insistebat insaniæ". Arguit Petrum Mogum de duobus. Primò, quod fuerit consecratus ab unico Episcopo. Secundò, quod Timotheo necdum sepulto, Pallium festinus acceperit, atque ita inthronizatus fuerit, & cœperit sedere. Licèt nec Acacius, nec Epiphanius Pallii acceptionem disertè exprimant, ipsam tamen omninò supponunt. Liberato Diacono, qui istius ritûs lucidam notitiam ad nos traduxit, summas debemus gratias. Et ex ipsa lucet, quod Alexandrini Patriarchæ olim non acceperint Româ Pallium.

Hæresi.69 Cap. 11.

Idem traducendi Pallii mos olim viguit in Hierosolymitana Ecclesia. Uti Alexandrina Pallium sancti Marci, ita Hierosolymitana Ecclesia sancti Jacobi Omophorion traduxit de Patriarcha in Patriarcham. Quo ritu Successor ipsum acceperit, an ex defuncti Antecessoris corpore, an ex Altari, an ab Episcopo consecrante, ignoro. Interim manifestum est, quod Româ non acceperit. Traductio duravit usque ad Patriarcham Theodosium, qui istud Omophorion donavit sancto Ignatio Patriarchæ Constan-

tinopolitano. Sanè admirandum est, quod adeò pretiosum Thesaurum alienaverit. An hujus alienationis caussâ inceperint alio modo accipere Pallium, etiam ignoratur. Interim ista forma viguit etiam apud Armenios. Etenim ipsorum Exarcho Constantino Pazerpertensi Gregorius nonus Pontifex misit novum Pallium, eò quod prius esset "nimiâ vetustate consumptum". Papalis epistola exstat apud Clementem Galanum in prima parte operis de concordia Romanæ Ecclesiæ cum Armenia. Quidam putant istud Pallium fuisse à sancto Gregorio Armeniorum Apostolo. Labuntur. Fuerat enim Româ missum: A magno Papa Gregorio. Infra exponetur.

Eundem morem servavit Constantinopolitana Ecclesia. Etenim de sanctis Metrophane ac Alexandro, primis Regiæ civitatis Episcopis, scribunt antiqua ipsorum Acta in Bibliotheca Photii: "Metrophanes post Evangelii lectionem nonnulla ad Populum locutus, „Alexandrum Presbyterum, absentem, Archi-Episcopalis Sedis „Successorem renunciat. Populus verò uno ore cum ipso Imperatore aliquot locis exclamavit": Dignus est. "Deindè sacræ „Mensæ Altaris Humerale imponit, præcipiens hoc Successori servari". Et sic defunctus est. Et de sancto Eutychio, in ejusdem civitatis Patriarcham promoto, scribit in ipsius vita Eustatius Presbyter: "Eutychius precibus & manu Pontificum consecratur, Sancto Spiritu inungitur, Ovis errantis typum super humeros tollit, „in Sedem sublimem adscendit, & in Solio sedet". Docet plura. Primò, quod Pallium fuerit typus Ovis errantis. Videlicet laneæ fasciæ. Secundò, quod gestaretur solis Episcopi humeris. Ita & hic Eustatius evertit fabellas Petri de Marca. Tertiò docet, quod ipse Eutychius Pallium de Altari sumpserit, ac suis imposuerit humeris. Quartò, quod post ipsum sumptum fuerit inthronizatus, & cœperit sedere. Quintò, quod in ipsa consecratione sua sumpserit. Etiam de sancto Germano Patriarcha, ejecto per Imperatorem Leonem Isaurum, scribit Georgius Cedrenus: "Germanum Leo Patriarchæ solio dejecit. Isque Humerale in sacra „Mensa magni templi deponens, resignavit munus suum, atque discessit". Posuit in Altari, resumendum à Successore. Inter articulos, de quibus Joannes, Macarii Magnesiani Episcopi Diaconus, accusavit sanctum Joannem Chrysostomum, hic fuit nonus: "Joannes, totius Cleri habito Conventu, tres Diaconos citavit,

Aca-

„Acacium, Edaphium, & Joannem, & quasi Humerale ejus fu„rati essent, accusavit, quærens utrùm & ad quem usum ce„pissent". Est obscurus articulus. Quis enim furari velit laneas fascias? Ast erat non personæ, sed Sedis, à primo forsitan Episcopo acceptum, & usque tunc custoditum Humerale: Hinc ejus furtum summi fecit sanctus Joannes. Præsertim quod suspicaretur sublatum ad superstitiones. Hascè suspiciones Joannes Diaconus volebat temerarias, ideòque Zeloso Episcopo vertebat in crimen.

Porrò de Constantinopolitani Patriarchæ creatione scribit in libro de sacris Ordinationibus Simeon Thessalonicensis: "Si electus, Cap. 9. „utique in Patriarcham Constantinopolitanum, sit Episcopus, post „solemnem declarationem statim est Patriarcha,nulloque alio indiget „præter solum Inthronismum Promotus in Ecclesiam venit, tem„plumque ingressus & sacrum Altare, Epitrachelion & Pallium sibi „circumponit" At verò Electum, qui non est Episcopus, affirmat consecrandum à Metropolita Heracleensi, exponit omnem Ordinationis ritum, & tandem concludit: Pallium demùm accipiens, uti- Cap. 11. que Consecrator, "& Cruce signans, Ordinato circumponit, exclamans": Dignus. "Quod intra & extra Sanctuarium clarè & magni„ficè ter decantatur". Proindè recentiores Græci circa hæc aliquid mutàrunt. Olim Patriarcha, dum non esset Episcopus, in consecratione accipiebat Pallium, attamen non à Consecrante, sed de Altari sumptum sibi imponebat: Mutationis caussam & tempus ignoro. Quidquid sit, nunquam Roma acceperunt. Eadem est ratio Patriarchæ Antiocheni. Infra ostendetur. De Ephesinæ, adeoque etiam de Heracleensis & Cæsareensis Ecclesiæ ritu scripsit ad Imperatorem Marcianum, & ad Chalcedonensem Synodum dixit Bassianus Ephesiorum Episcopus: "Abripientes Pallium Sacerdotii mei, in Sede po„suerunt quemdam, & in locum meum". Haud dubiè illi imposuerunt & Pallium Nam antea inthronizare non poterant. Proinde & istic viguit eadem forma.

Quædam videntur his obstare. Primò; authoritas Luitprandi Cremonensis Episcopi, Apostolici apud Græcos Legati, ad ipsorum Imperatorem Nicephorum Phocam dicentis: "Sed quid „commemorem, cum ipsa Constantinopolitana Ecclesia nostræ „sanctæ Catholicæ atque Apostolicæ Romanæ Ecclesiæ meritò „sit subjecta? Scimus, immò vidimus Constantinopolitanum Pallio

„lio non uti, nisi S. Petri nostri permissu. Verùm cum im„piissimus Albericus, quem non stillatìm cupiditas, sed velut „torrens impleverat, Romanam civitatem sibi usurparet, „Dominumque Apostolicum quasi servum proprium in Con„clavi teneret, Romanus" Græcorum "Imperator, filium suum „Theophylactum Eunuchum instituit Patriarcham. Cumque „eum Alberici cupiditas non lateret, missis eò muneribus satis „magnis effecit, ut ex Papæ nomine Theophylacto Patriarchæ „mitterentur literæ, quarum authoritate tum ipse, tum alii Suc„cessores absque Paparum permissu Palliis uterentur. Ex quo „turpi commercio vituperandus mos inolevit, ut non solùm „Patriarchæ, sed etiam totius Græciæ Episcopi Palliis utantur. „Quod quam sit absurdum, censere opus non est".

Joannes Morinus in Adnotationibus ad Græcorum Ordinationes respondet: "Fabella est id, quod scribit author histo„riæ Legationis Luitprandi Cremonensis Episcopi ad Nicepho„rum Phocam Orientis Imperatorem". Arguit præsertim hæc verba: "Ex quo turpi commercio vituperandus mos inolevit, „ut non solùm Patriarchæ, sed etiam Episcopi totius Græciæ „Palliis utantur". Et adjungit caussam: "Nec refutatione eget „Dictum ab universa & perpetua praxi tam insolens". Reverà enim omnes Græcorum Episcopi ad omne Sacrificium sunt semper usi Pallio. Est res exploratissima. Attamen Jacobus Goar rectè scribit antiqua Monimenta non esse adeò faciliter projicienda. Et certè fœda istiusmodi commercia non sunt aliena ab isto infelicissimo tempore. Etenim ad undecimi sæculi annum vigesimum quartum scribit Glaber Rudolphus: "Constantinopolitanus Præsul, „cum suo Principe Basilio, aliique nonnulli Græcorum, consilium „iniêre, quatenus cum consensu Romani Pontificis liceret Ecclesiam „Constantinopolitanam in suo Orbe, sicut Romana est in universo, „universalem dici & haberi. Qui statim miserunt, qui deferrent „multa ac diversa donorum Xenia Romam, tam Pontifici, quam „cæteris, quos suæ parti favere conspicerent. Ubi convenientes, „apud Pontificem exposuerunt suæ profectionis querelam. Sed „quid non pertentat cæcus amor habendi? Est proverbium: Au„reo pugillo murum frangere ferreum. Ac licèt pro tempore Phi„largyria Mundi Regina queat appellari, in Romanis tamen in„explebile cubile locavit. Mox namque ut viderunt deferri sibi fulgidas

„fulgidas Græcorum opes, versum est cor illorum ad fraudulen„tiæ diverticula: Pertentantes an fortè clanculò concedere quive„rant, quod petebatur". Addit tentamen fuisse impeditum per clamosa murmura totius Italiæ, ac præsertim per instantia Monita venerabilis Guilhelmi Abbatis Cluniacensis, atque ita obtinuisse Domini verbum: Portæ inferi non prævalebunt adversùs eam". Post Photii tempora Græci, licet per Leonis Sapientis Imperatoris pietatem schisma deposuerint, ac redierint ad obedientiam Matris Ecclesiæ, semper tamen studuerunt Romanum jugum excutere. Pedetentim, per particulas, & per cuniculos. Hinc igitur Romanus Imperator obtinere studuit, ut Patriarcha Constantinopolitanus posset sine Papali consensu uti Pallio. Non ut deinceps Pallium Româ non peteret, sed ut ipso sine illius consensu posset uti. Nam ipsum Româ nunquam petierat. Attamen sine Romana venia non potuerat ipso uti. Etenim novus Patriarcha debebat semper ad Pontificem transmittere Synodicam, & suæ dignitatis confirmationem petere. Sine ipsa firmè non sedebat. Immò, licet inthronizatus, sedere in Throno non poterat. Nec exercere dignitatem, adeoque nec uti Pallio. Imperator igitur Romanus à Joanne undecimo postulavit, ut Regiæ civitatis Patriarcha deinceps non indigeret Romanâ confirmatione. Hanc Luitprandus significavit per usum Pallii. More Latino, ubi iste usus est Papalis confirmationis symbolum. Hinc Dominus Cardinalis Cæsar Baronius rectè scripsit: "Hæc conversa sunt in „magnum detrimentum ipsius etiam Constantinopolitanæ Ecclesiæ, „ista indebita accipientis, & ea occasione se magis abalienantis à „sinu Matris". Istud sæculum fuit ignorantissimum. Et Luitprandus Legatus, vel quivis alius Scriptor istius historiæ, Græcorum mores non satis calluit. Hinc miscuit falsa veris: Scripsit omnes Græcorum Episcopos ex ista occasione cœpisse uti Pallio. Ex eodem fonte Papalem confirmationem expressit per usum Pallii.

Objici etiam possit Constantinopolitana Photii Synodus, in qua Joannis octavi Pontificis Legatio defert eidem Photio Sacerdotales vestes, & Episcopalia ornamenta, ipsumque etiam Pallium. Et ad Constantinum Pazerpertensem, Armeniorum Exarchum, rescripsit Gregorius nonus: "Quibusdam petitionibus per Nuncios „tuos nobis ex parte tua exhibitis, ad gratiam exauditionis ad-

„missis, petitum à te Pallium, tuo, quod olim Antecessoribus tuis „fuit ab Apostolica Sede concessum, jam quasi præ nimia ve„tustate consumpto, nec non Mitram, Stolam, & Annulum „in signum dilectionis & gratiæ, ac tuæ devotionis indicium, „Fraternitati tuæ mittimus". Et magnus Gregorius Pallium transmisit Andreæ, Nicomedianæ civitatis Episcopo; atque ita videtur transmisisse etiam Constantinopolitano. Etenim Nicomediensis Metropolis est in Pontica Diœcesi, atque ita ejus Patriarcha potiori jure debuit Româ accipere Pallium. Respondeo istam Constantinopolitanam Synodum esse versutum figmentum, quo facinorosus Photius toti Mundo demonstrare molitus est se esse in communione Romanæ Ecclesiæ, & bonâ gratiâ Joannis Pontificis. Persuadere tentavit omnia contra se à Nicolao primo & Adriano secundo sancita esse per Joannem circumducta, atque ita istos iniquè judicâsse. Nec finxit transmissum sibi solum Pallium, sed omnia Episcopalia Ornamenta: Non ad Episcopalis dignitatis firmitatem impartiendam, sed in singulare symbolum Apostolicæ benevolentiæ. Armeniorum Episcopi, contra Græcorum & aliorum Orientalium morem, utuntur Mitris, Annulis, aliisque Latinis ornamentis. A tempore magni Papæ Gregorii. Cum Romana tunc Ecclesia inierûnt firma Pacta, & ejus sacros ritus susceperunt, atque ita optimus Pontifex ipsorum Exarcho transmisit omnia Latina ornamenta, usque ad Pallium. Non ad accepti Episcopatus firmitatem, quam juxta vigesimum octavum Chalcedonensem Canonem accipiebant à Patriarcha Constantinopolitano, sed ad testimonium initæ concordiæ, ideoque & singularis dilectionis & gratiæ. Istud Pallium tempore Gregorii noni erat vetustate consumptum: Hinc Constantinus Exarchus postulavit novum, & accepit. Eundem in finem. Adducta magni Gregorii
L. 5. Ep. 7. epistola est vitiata. Legendum est: "Nicopolitanæ civitatis E„piscopum". At verò Nicopolis, utpotè caput veteris Epiri, spectat ad Romanum Patriarchatum.

Res ita cucurrit usque ad duodecimi sæculi exordium, quando Godefridus, Lotharingiæ ac Bullonii Dux, & alii Francorum Principes cœperunt suis armis proficere in terra sancta, atque Episcopalibus isthic Cathedris imponere Latinos Antistites. Tunc Latini isti Patriarchæ, immò & quidam Metropolitæ acceperunt Româ Pallium: Plerique Metropolitæ maluerunt à Patriarchis

accipere. Omnes interim acceperunt. Etenim isthic plantarunt omnes ritus, omnemque disciplinam Latinæ Ecclesiæ. Guilhelmus Tyriorum Archi-Episcopus in suis de sacro Bello libris adducit exempla varia, ex quibus discimus omnem rerum seriem. Audiamus singula exempla. In septimo libro scribit Albarensem in Apamæensi, seu secunda Syria civitatem fuisse expugnatam à Raimundo, Comite Tholosano, & Petrum Narbonensem illi datum Episcopum, atque prosequitur: "Petrus Antiochiam, ut suæ ,,consecrationis munus susciperet, de Mandato Comitis profectus, ,,Pontificalis adeptus est plenitudinem potestatis. Postmodùm ,,verò Antiochenâ ordinata Ecclesiâ, per Dominum Bernardum, ,,ejusdem civitatis Patriarcham Latinorum Primum, suæ Metro- ,,polis in eandem Ecclesiam transtulit dignitatem, suscepto ab eo- ,,dem Pallii genio, factus Archi-Episcopus". Apamea est antiqua secundæ Syriæ Metropolis: Ejus Metropoliticam dignitatem Bernardus Patriarcha transtulit Albaram, atque ita Petro, isthic Episcopo ac Metropolitano, Latino more transmisit Pallium. Cap. 8.

In tertio decimo libro Guilhelmus scribit de Guilhelmo Tyriorum primo post captam Urbem Latino Archi-Episcopo, suo Antecessore: "Prædecessor noster Dominus Guilhelmus, suscepto ,,consecrationis suæ munere à Domino Hierosolymitano Patriarcha, ,,ut Pallium acciperet, invito & renitente eodem suo consecrato- ,,re, Romam profectus est, ubi à Domino Honorio Papâ secundo ,,benignè susceptus, quod petebat obtinuit, cum multa honori- ,,ficentia remissus ad propria". Hierosolymæ Patriarcha erat Dominus Garmondus. Inter ipsum & Guilhielmum orta est quæstio de jure dandi Pallium. Garmondus ad Patriarcham, Guilhelmus censuit spectare ad Papam. Nempè dandi Pallii ritus antea sub Græcis non fuerat apud istas Ecclesias, ideoque neutra pars allegare poterat manifestum Canonem, aut consuetudinem. Porrò in Latina Ecclesia vigebat tunc rigidissima regula, quæ Pallium nulli dabat absenti: Etiam remotissimi Metropolitæ cogebantur Romam accedere, & in Papali Consistorio accipere Pallium. Hinc Guilhelmus Romam accessit, fuit gratissimus Honorio secundo, & cum summo decore remissus in Sedem. Placebat Pontifici, ut istud in Orientalium Patriarcharum Metropolitas jus devolveretur in Romanam Ecclesiam. Guilhielmus historicus subjungit: "Quid autem in caussa exstiterit, quod Guilhelmus à Hierosoly- Cap. 23.

„mitano Patriarcha consecratus, & ei obediens fuerit, cum à tem„pore Apostolorum usque ad eum diem Tyrensis Ecclesia Antiochenæ Sedi subdita fuisse dignoscatur, competenti loco sequens „edocebit Tractatus".

Defuncto Guilhelmo in Tyriam Cathedram successit Dominus Fulcherius, Engolismensis apud Aquitanos, Canonicus Regularis sancti Augustini, de quo Guilhelmus Historicus in quarto decimo libro scribit: "Fulcherius, post quam à Domino Hiero„solymitano Patriarcha Guilhelmo suæ consecrationis munus ac„cepit, exemplo Prædecessoris sui volens ad Romanam Ecclesiam „pro obtinendo Pallio properare, ab eodem Patriarcha, & ejus „complicibus est passus insidias & violentiam, ità ut vix, & cum „multa difficultate manus eorum posset effugere, & ad Romanam „Ecclesiam pro caussa prædicta pervenire, sicut ex tenore litera„rum Papæ Innocentii manifeste deprehenditur". Innocentii secundi ad Guilhelmum Patriarcham literæ sic habent: "Parùm „tibi visum fuit, quod venerabilem Fratrem nostrum Fulcherium, „Tyrensem Archi-Episcopum, more Prædecessorum suorum pro „susceptione Pallii venientem ad Romanam Ecclesiam, disturbare „præsumpseras, nisi & erga eum à nobis redeuntem te inhuma„num ac difficilem, & nimis asperum exhiberes". Innocentius diligebat Fulcherium. Durante enim Petri Leonis schismate, fideliter & generosè apud Aquitanos se gesserat: A Gerardo Engolismensi Episcopo, Petri Leonis pertinacissimo Fautore vexatus, Abbatiam suam derelinquere, in terram sanctam peregrinus abire, & isthic in Templi monasterio subditus vivere maluerat, quam Schismatico Idolo adhærere. Proindè lis inter Patriarcham & Papam tunc adhuc pendebat: Et Innocentius judicavit pro suo dilecto Fulcherio, adeòque & pro Sede Apostolica.

Defuncto Bernardo, primo Antiochenorum Latino Patriarchæ, successit Dominus Radulphus, vir Illustrium Natalium, animo generosus, charus populo, verùm non ita Episcopis & Clero. Hinc sine horum suffragio fuit electus. Et de ipso scribit Guilhelmus Historicus: "Quod", utique factam à Populo electionem, "audientes" Episcopi, "qui ad hoc, ut sibi Patriarcham, „Authore Domino, præficerent, convenerant, timentes furentis „& vociferantis Populi indiscretos impetus, divisi sunt ab invicèm, „ei quem non elegerant, obedientiam exhibere recusantes. Ille tamen

„tamen nihilominùs Palatium & Ecclesiam occupans, statim sine „mora Pallium de Altari beati Petri, nulla ad Romanam Eccle„siam habitâ reverentiâ, assumpsit". Erat enim consecratus Episcopus, Archi-Episcopus Mamistranus. Hanc ejus præsumptionem Lambertus, Antiochenæ Ecclesiæ Archi-Diaconus, vehementer accusavit apud Innocentium Pontificem, atque ita Radulphus fuit citatus Romam, & compulsus accedere. Guilhelmus Historicus prosequitur: "Radulphus Romam perveniens, prima facie Lib. 15.
„difficiles habuit ad Dominum papam introitus, tanquam Roma Cap. 10.
„næ persecutor Ecclesiæ, & qui singularem Sedis Apostolicæ Pri„matum comminuere & infringere voluerit, Sedem æmulam con„tra Romanam erigens, & parificans Ecclesiam, tanquam læsæ „Majestatis reus, ab ingressu sacri arcetur Palatii, & à Domini „Papæ colloquio suspenditur. Porrò tam Dominus Papa, quam „universa Ecclesia, procliviores erant ad hoc, ut Dominum Pa„triarcham quâlibet honestâ occasione gravarent, ejusque Adver„sariis plurimum exhibebant favorem. Suspectus enim eis habe„batur admodùm, eò quod vir esset dives & magnificus, & Se„dem, cui præerat, Antiochenam videlicet, Romanæ subja„cere dedignabatur, sed ei eandem in omnibus parificare conten„debat, dicens utramque Petri esse Cathedram, eamque quasi primo„genitæ insignem Prærogativa. Undè multipliciter ad ejus gravamen „nitebantur. Tandem quorundam Amicorum usus officio, interve„nientibus tam Domini Papæ, quam suis familiaribus, & semitas di„rigentibus, admissus est ad Domini papæ & Curiæ solemniter con„gregatæ præsentiam, & cum multa susceptus est magnificentia".

Guilhelmus rectè scribit ipsum de schismatica adversùs Romanam Cathedram rebellione fuisse suspectum. Hinc enim omnium animi fuerunt constanter aversi. Attamen suspicio carebat firmis fundamentis. Etenim Radulphus censuit se, licet Latinum, esse tamen Antiochenæ Ecclesiæ Patriarcham, ideoque se succedere in omnia jura, in omnes mores & ritus, quibus à sancti Petri Apostoli tempore Catholici ejus, inter quos multi sancti, Græci Antecessores fuerant constanter & perpetuò usi. Et inter istos mores fuerat Pallium non Româ petere, sed accipere de Altari. Nec dubitandum est, quin Radulphus ista adduxerit ad sui purgationem. Hinc Innocentius Pontifex caussam suspendit, & Guilhelmus prosequitur: "Verùm cognoscens tota Curia, quod qui ad accusan-

„cusandum prodierant, non erant catenùs instructi, ut Domino Pa-„pæ & ejus Assessoribus plenam de objectis possent ibi facere fi-„dem, significatur ambabus partibus, quod interim quiescant, „quousque Dominus Papa aliquem de Latere suo ad partes dirigat „Antiochenas, qui ibi habitâ testium & instrumentorum copia, „de caussa pleniùs possit cognoscere. Intereà resignato Pallio, „quod idem Patriarcha de Altari Antiochenæ Ecclesiæ suâ sibi sump-„serat authoritate, in injuriam, ut dicebant, Sedis Apostolicæ, „&. Cardinalibus tradito, aliud ei, sumptum de corpore beati „Petri, more solemni per priorem Diaconum traditur. Sic itaq; „morâ, quantum negotium ejus videbatur exigere, Romæ ha-„bitâ, cum plenitudine gratiæ, salvâ tamen quæstione, sumptâ „licentiâ, reversus est". Nempè Innocentius Pontifex vidit nul-lam esse speciem attentati schismatis. Nihilominùs constanter vo-luit, ut omnes isti Latini Patriarchæ Pallium acciperent à Sede Apostolica. Hinc etiam Hierosolymæ Patriarcha Amalricus ipsum per Fredericum Acconensem Episcopum solemniter petiit, atque obtinuit ab Adriano quarto. Ita idem Guilhelmus scribit in libro decimo octavo. Cap. 20.

Res ita ambulavit usque ad Innocentium tertium. Interim Flandri nostri occuparunt etiam Constantinopolim, ipsi im-posuerunt Latinum Patriarcham, & plerisque istius Imperii ci-vitatibus Latinos etiam dederunt Episcopos. Hinc novus iste Orientalis Ecclesiæ status est deductus ad Lateranensem laudati Pontificis Synodum. Quæsitum est, an Latini isti Patriarchæ deberent Pallium Româ petere, an accipere ex Altari? Et an subjecti Metropolitæ idem ornamentum deberent à Papa obti-nere, an à suo Patriarcha? Innocentius erat peritissimus sacro-rum Canonum. Quare respondit Patriarchas à Papa, Metro-politas debere à Patriarcha insigniri. Etenim apud nos Latinos Pallium est Episcopalis confirmationis symbolum: At verò juxta Nicænos, ideoque & juxta Apostolicos Canones Episcopatus sui firmitatem Patriarchæ à Papa, Metropolitæ debent accipere à Patriarcha. Eadem ergò est ratio Pallii. Innocentius sanxit pro sólis Latinis: Etenim Græcorum ritus sunt omninò Apostolicum Institutum, ideoque absit ut Lateranensis Synodus ipsos circum-duxerit aut circumscripserit. Quapropter Græci, dum à Divina misericordia excessuum suorum veniam, veram Christianitatem,

ac

ac avitam libertatem receperint, vivere poterunt juxta Canones suorum Parentum. Romana Ecclesia, uti Afris post ejectos Wandalos reddidit, ita post ejectos Turcos Græcis libentissimè reddet omnia sua Privilegia.

Sanctus Leo IX. constanter affirmat, quod Carthaginensis Archi-Episcopus, & quidem solus, consueverit in Africa habere ab Apostolica Sede Pallium. Quod solus haberet, est manifestum. Et ratio est in promptu: Quod nempè Metropolitica isthic potestas esset desultoria, ac de civitate migraret in civitatem. Etiam Pallium potuisset migrare; verùm Ecclesia judicavit non expedire. Quod autem Carthaginensis Pallium aliquando ab Apostolica Sede acceperit, Leoni IX. est credendum. An semper fuerit ita observatum, non possim affirmare. Hac enim de re nihil reperio, nisi Synodicam epistolam, qua Victor Carthaginensis Archi-Episcopus suam consecrationem per tres Legatos solemniter refert Theodoro Pontifici, & postulat confirmari: "Significamus Deo placitæ Fraternitati tuæ nostram „Humilitatem in sancta Carthaginensis civitatis Ecclesiâ Pon- „tificalis honoris accepisse consecrationem & Stolam. In quo „dignitatis fastigio ut à Deo omnipotente regamur, vestris san- „ctis nos commendantes orationibus, poscimus". Sacerdotalis honoris Stolam distinguit ab Episcopali consecratione, ideòque per ipsam videtur intelligere Pallium. Et addit se accepisse simul cum consecratione: Haud dubiè à consecrante Episcopo. Laudata Victoris Synodica exstat in Lateranensi Synodo sancti Martini Pontificis.

CAPUT

CAPUT XIII.

Discutiuntur quædam novelli Scriptoris Asserta circa Pallium.

Ovellus Scriptor nuperrimè vulgavit Diurnum librum Romanæ Ecclesiæ. Et addidit non solummodo Notas, sed insuper tres Appendices Dissertationes, quarum tertia est de usu Pallii. Plura satis infeliciter. Præfatæ Dissertationis quædam sunt discutienda. Primò, hæc verba: "In sacris Ornamentis vox, Pallium, ambiguam
Num. 5. ,,habet significationem. Sumitur enim aliquando pro veste sa-,,crâ, quæ superinduitur: Ut quod Pluviale dicitur, quodque ,,Cappa, & Casula. Aliquando pro Insigni quodam dignitatis ,,eximiæ, quod ipsi etiam Cappæ, Casulæque imponitur. Atque ,,inde Pallii nomen sortitur: Quoniam vel Pallio imponitur, sicut ,,Pallium reliquis vestibus, vel est Pallii Ornamentum quod-,,dam & decus. Frustra enim sunt, qui super eâ nominatione ,,anxiè quærendâ se cruciant".

Respondeo tria deviare. Primum est, quod dicat Pluviale seu Cappam, itemque Casulam in rebus sacris quandoque appellari Pallium, Certè pro istâ nomenclaturâ nullum mihi occurrit testimonium. Præterea apud Romanos Casula & Pallium, uti formâ, ita & nomine semper fuerunt diversissima. Secundum est, quod dicat Pallium aliquando superponi Cappæ seu Pluviali. Etenim Romanum Pontificale præscribit longe aliud: "Patriarcha vel Archi-Episcopus uti Pallio non potest omni ,,tempore, sed tantùm in Ecclesiis, in Missarum Solemniis". Omninò laudat antiquos mores universalis Ecclesiæ. At verò ista Solemnia fieri non possunt cum Pluviali, sed dumtaxat cum Casula. Tertium est, quod dicat Pallium appellari à superimpositione vel ornamento Pallii, quod est Casula. Errat variè. Meliorem Ætymologiam adduxi ex sancto Isidoro Hispalensi. Interim valdè probo hanc præfati Scriptoris regulam: "Frustra

"Frustra sunt, qui super eâ nominatione anxiè quærendâ se
,,cruciant".

Novellus Scriptor pergit: " Sicut in Orientali Ecclesiâ nullum
,,designari potest tempus, quo Pallium à Patriarchis geri cœ- Num. 9.
,,pit, sic neque in Occidentali. Quare perpetuus meritò dici po-
,,test usus in summis Pontificibus, cum Sacris operarentur,
,,aut munia sibi propria obirent. Fuit certè usus ante annum
,,trecentesimum trigesimum sextum, quo anno Marcus Papa
,,Hostiensi Episcopo permisit Pallium gerere tunc, cum Electum
,,à Clero Romano in summum Pontificem more Majorum or-
,,dinaret". Respondeo Pallii antiquitatem esse longè certiorem
ac manifestiorem in Orientali Ecclesia, quàm in Occidentali. Et-
enim quod sanctus Marcus, primus Alexandrinorum Patriar-
cha, Pallium gesserit, ac ipsum suis Successoribus gerendum
tradiderit ac reliquerit, supra audivimus à Liberato Diacono.
Et ejus irrefragabilem authoritatem confirmat in litteris ad san-
ctum Cyrillum, ibidem Patriarcham, sanctus Isidorus Pelusio-
tes, Presbyter ejusdem Ecclesiæ: "Filius tuus sum. Quippe qui L.1.ep.370
,,magni illius Marci speciem atque habitum præferas". Græcus
textus habet, quod magnum illum Marcum schematizes. Hoc
est, imiteris ac repræsentes per eundem ejus habitum. Utique
per Episcopale Pallium. Æquè firma testimonia adduxi etiam
pro Pallio sancti Jacobi Apostoli, primi Episcopi apud Hiero-
solymam.

Novellus Scriptor pergit: "Non recedit procul à vero sen-
,,tentia illorum, qui Linum, Petri Successorem, hujus Or- Num. 10.
,,namenti authorem faciunt. Affirmat Rupertum Abbatem Tui-
tiensem, ac Augustinum Patritium ita sentire, atque prosequi-
tur: " Mirabile porrò est, quod scribit Rupertus Maternum,
,,qui ad Treverensem Ecclesiam fundandam à B. Petro Apo- Num. 11.
,,stolo missus est, hæreditatem Pallii suis Successoribus reliquisse.
,,Id enim si verum sit, fateri oportet sanctum Petrum fuisse
,,usum Pallio, eoque Maternum donasse, atque adeò ab exor-
,,dio nascentis Ecclesiæ summos Pontifices & gessisse & conces-
,,sisse Pallium. Verùm ut sine testimonio Veterum author ille
,,duodecimi dumtaxat sæculi tam antiquam Pallii concessionem
,,facit, ita fidem vix obtinere valet, saltem apud homines non
,,vehementer credulos".

Respondeo Rupertum omninò adjuvari testimoniis Veterum Irrefragabilibus. Testimonio sancti Marci. Sanctus enim Marcus Alexandrinam Ecclesiam non tam suo, quàm potius sancti Apostoli Petri nomine ac vice fundavit, insedit, ac rexit. Ista Ecclesia est Patriarchalis, ac Apostolica, & quidem secunda totius Christianitatis Sedes, ideoque fundari ac insideri debuit non per alium, quàm per ipsum Apostolorum Principem Petrum. Loquor rem firmam, & cunctis Christianæ Hierarchiæ Peritis exploratam. Proinde quidquid Sacræ disciplinæ sanctus Marcus istic instituit, accepit à sancto Petro. Insigniter hoc docet magnus Leo in litteris ad Dioscorum, novellum Patriarcham istius Ecclesiæ: "Unum nos sentire oportet & agere. Cum enim Bea-
Epist. 81. ,,tissimus Petrus Apostolicum à Domino acceperit Principatum, ,,& Romana Ecclesia in ejus permaneat Institutis, nefas est credere, quod sanctus Discipulus ejus Marcus, qui Alexandrinam ,,primus Ecclesiam gubernavit, aliis regulis traditionum suarum ,,Decreta formaverit, cum sine dubio de eodem fonte gratiæ ,,unus Spiritus fuerit Discipuli & Magistri, nec aliud Ordinatus ,,tradere potuerit, quàm quod ab Ordinatore suscepit". At verò quod inter alias sancti Marci traditiones ac Decreta fuerit Episcopale Pallium, jam audivimus à Liberato Diacono ac sancto Isidoro. Igitur Marcus istud accepit à S. Petro.

Quod ipsum confirmatur ex Pallio sancti Jacobi Apostoli. Etenim magnus ille, & antiquus adversùm Montanistas Scriptor, & gloriosus Martyr Apollonius "ex Veterum traditione ,,refert Dominum Apostolis suis mandasse, ne infra duodecim ,,annos Hierosolymis excederent". Ita testatur in Ecclesiastica
L.5.C.17. historia Cæsaræensis Eusebius. Isto igitur tempore Apostoli disposuerunt Ecclesiam, ac ejus fundamentales ritus ordinarunt. Quare dubitandum non est, quin ex istis Decretis sanctus Jacobus assumpserit Pallium. Quod ipsum S. Petrus omnino fecit Antiochiæ, ac inde portavit Romam, Quod perditæ Ovis, ac Pastoris ipsam super humeros reportantis Parabola fuerit & & Apostolis & primis eorum Successoribus usitatissima, demonstrant plurima ipsorum testimonia. Et certè illa nobis prædicat originalem humani generis lapsum, illius reparationem per scandalum Crucis, Episcopalem zelum in lucrandis animabus, aliaque non pauca aut parva mysteria: Hinc illa omnia

Apostoli censuerunt esse nobis repræsentanda per Episcopale Pallium.

Scriptor ille pergit: "Par est credere, prioribus temporibus „Pallium datum esse solis Occidentalibus à Pontifice. Nullum enim Num. 29.
„reperitur exemplum dati Orientalibus, ante constitutos in Orien„te Patriarchas Latinos. Nam quod de sancto Cyrillo narrant Theo„dorus Balsamon & Photius, eum accepisse à sancto Celestino „cum Vicariâ potestate exercendi in Ephesina Synodo Judicii de „Nestorio Phrygium, quod interpretantur Pallium, infirmo fun„damento innititur. Siquidem nullum de potestate præsidendi Con„cilio demandatâ exstat in litteris sancti Celestini, Actisque Con„cilii verbum, nullum & de Pallio. Immò creditur à nonnullis „hæc fabula à Constantinopolitanis, tunc cum ab Ecclesia Latina „se abstraxissent, eo consilio conficta, ut Alexandrinorum dignita„tem deprimerent, velut à Romanis profectam, aut certè auctam". Videntur hæc desumpta ex Andrea Saussayo, qui in libello de Sacro Pallio scribit: "Observandum, extra Occidentem Pallium Cap. 3.
„dictum fuisse Phrygium, quod Phrygiorum opere texeretur, „crucibusque passim insigniretur". Libellus exstat in ejus opere de mysticis Galliæ Scriptoribus.

Respondeo utrumque manifestè labi. Primò, quod dicant Phrygium, sancto Cyrillo à beato Celestino Pontifice datum, fuisse Pallium: Et ita tradi à Theodoro Balsamone ac Photio. Etenim sanctus Cyrillus habebat sancti Marci Pallium, ideoque non indigebat alio. Vacuum fuisset istud beneficium. At verò Græcorum Patriarchæ ac Episcopi olim non gestabant Mitras: Hinc fieri possit, ut ipsam Celestinus Cyrillo donaverit. Ad firmandam ejus in Ephesina Synodo authoritatem. Et istud asserit Theodorus Balsamon. Audiamus ejus verba in Commentario ad Photii Nomo-Canonem: "Hujus quoque temporis Patriarcha Alexan- Tit. 8. C. 1.
„drinus ex præsenti" Constantinianæ donationis "Edicto jus habet, „ut cum Phrygio celebret. Habuit autem hanc facultatem sanctus „Cyrillus Alexandrinus à Romano Papa Celestino, quando coa„cta est Synodus Ephesina contra Nestorium. Cum non posset Ce„lestinus adesse Ephesi, & judicare Nestorium, visum est ut sancto „Cyrillo à Celestino permitteretur huic Synodo præsidere. Ut „itaque constaret eum habere jus & authoritatem Papæ, sedit cum „Phrygio, & condemnavit Nestorium. Ab illo igitur tempore

„cum eodem Phrygio Sacra celebrant, & procedunt Patriarchæ „Alexandrini". Per Phrygium nullatenùs Pallium intelligit, sed Mitram Nam & istud ibidem appellat Caddenarium, non humerorum, sed capitis ornamentum. Et Pallium etiam apud Orientales est simplex lana, ideòque remotissima à Phrygio. Et pallium est intra Ecclesiam, immò intra sacra Missarum Solemnia circumscriptum: Cum ipso non potest procedi. Et quid opus multis? L.14.c.34 Nicephorus Calixtus lucidè scribit: "Ex quo tempore fama est „sanctum Cyrillum Mitram accepisse, quæ deindè per successio„nem ad eos etiam pervenerit, quibus sorte Ecclesiæ Alexandrinæ „Thronus legitimè obvenisset, sacros Episcopos". Etiam in Græco textu habetur vox, "Mitra". Quare non est paraphrasis Latini Interpretis.

Alter istius novelli Scriptoris error est, quod de Ephesina sancti Cyrilli Præsidentia nullum sit verbum in sancti Celestini litteris, Actisque Concilii: est horrendus error. Etenim Ephesinæ Synodi post Romanorum Legatorum adventum facta ad Principem relatio laudat istorum Legatorum potestatem, & adjungit: "Et hæc qui„dem etiam antequam Sanctissima hæc Synodus conveniret, Ce„lestinus Sanctissimus magnæ Romæ Episcopus per litteras suas „indicaverat, Cyrilloque Sanctissimo magnæ Alexandrinæ civitatis „Episcopo, ut suas vices subiret, commiserat". Etiam relatio, quæ allatæ per Joannem sacrarum Largitionum Comitem Sacræ respondit, ac item alia sancti Cyrilli reparationem postulans relatio disertè illum appellant Synodi Præsidem, ac Joannem Antiochenum de intolerabili audaciá arguunt, quod fuerit in ipsum ausus contumeliosi Judicii manus mittere. Et hinc per Romanos Legatos reparatus Cyrillus præsedit cunctis Synodalibus Actionibus: Præsedit etiam ante illos. Scio quod utraque relatio non solum Cyrillum, sed etiam Memnonem, quem constat non fuisse, appellet Præsidem: Nempè per figuratam Grammaticam, quæ unius Substantivi idioma transcribit etiam in aliud, ei in eadem constructione adjunctum.

Porrò Cyrillum per Apostolicas vices præsedisse, disertè testatur prima sancti Gelasii Pontificis Synodus: "In sancta Ephesina Sy„nodo Nestorius condemnatus est, consensu beatissimi Celestini „Papæ, mediante Cyrillo, Alexandrinæ Sedis Antistite, & Ar„cadio Episcopo ab Italia destinato". Et in libello, quem Ana-
stasii

stasii secundi Pontificis ad Anastasium Imperatorem Legatis dederunt, Dioscorus & Chæremon, Apocrisarii Alexandrinæ Ecclesiæ: "Si quando contigerit in rebus ambiguis quædam Episcoporum ,,Concilia celebrari, Sanctissimus is, qui Romanæ Ecclesiæ præ-,,sideret, reverendissimum Alexandrinæ civitatis Archi-Episcopum ,,deligebat, ut sui loci curam susciperet". Palam respiciunt sanctum Celestinum & Cyrillum. Et omnes Græcorum Episcopi in professione, quam Chalcedone apud sanctam Eupheniam fecerunt Vigilio Papæ, laudant Ephesinam Synodum, & adjungunt: "In qua ,,in Legatis suis atque Vicariis, id est, beatissimo Cyrillo, Arca-,,dio & Projecto Episcopis, Philippo Presbytero, Celestinus Pa-,,pa noscitur præsedisse". Professio exstat in Constituto Vigilii. Etiam Liberatus Diaconus in Breviario scribit de Ephesina Synodo: "Cyrillus habens vices Sedis Apostolicæ". Proindè Cyrillus Cap. 5. fuit omnium Legatorum primus, ideoque & primo supra omnes loco semper sedit. Et Mitram accepit à Papa, non Pallium. Nicephorus tamen Calixtus rectè addit: "Fama est". Quoniam est incertum.

Nihilominùs fateor in hodie exstantibus Celestini Papæ literis expressè non laudari hanc Apostolicam Cyrilli Præsidentiam. Nempe delegans epistola periit aut latet. Ejus tamen insignem memoriam habemus in Rescripto, quod ad varias Cyrilli quæstiones dedit Celestinus: "Itàque breviter Responsum tuæ reddimus San-,,ctitati. Etenim quæris, utrùm sancta Synodus recipere debeat ,,hominem", videlicet Nestorium, "à se Prædicata damnantem, an ,,quia induciarum tempus emensum, sententia dudùm lata per-,,sistat. Tuæ sit Sanctitatis hoc cum venerando Fratrum Conci-,,lio". Cyrillus varias circa Synodalem Processum ac authoritatem quæstiones Celestino proposuit, & Pontifex cunctas remisit ad Cyrilli cum futuro Concilio arbitrium, atque ita palàm affirmat ac supponit Cyrilli Præsidentiam. Et certè Cyrillus istiusmodi Dubia referre non poterat, nisi ex officio Præsidis. Et quidem hoc Rescriptum non accepit nisi ab Arcadio & Projecto, Legatis Episcopis, post damnatum Nestorium. Ex quo lucet delegatorias Præsidentiæ litteras fuisse priores, & Cyrillo ad manum fuisse in ipso exordio Synodi. Nam sine ipsis nihil Synodale inchoare poterat. Quæ omnia elucescent etiam ex Commonitorio,

 quod

quod Legatis è ſuo Latere ad Synodum Epiſcopis Celeſtinus dedit, & quod ſuo tempore vulgabitur.

Novellus Scriptor pergit : "Ex Veterum monimentis nullum „reperitur veſtigium dati Pallii Africanis ullis, ſaltem quamdiù „Africana Eccleſia retinuit aliquid priſtini ſplendoris. Immò da„tum omninò non fuiſſe ratio convincit. Nam cum Pallio tri„buebatur Archi-Epiſcopi nomen, à quo ita abhorrebat Africana „Eccleſia, ut in Concilio ſanciverit, ne primæ Sedis Epiſcopus „appelletur Princeps Sacerdotum, aut ſummus Sacerdos, aut ali„quid ejuſmodi, id eſt, Archi-Epiſcopus, ſed tantùm primæ Se„dis Epiſcopus" Reſpondeo Archi-Epiſcopalis Tituli apud Afros uſum eſſe abundè expoſitum in ſuperioribus. Interim Carthaginenſis Epiſcopus, licet ipſo dudum uſus non fuerit, erat tamen magnus Metropolita, ac inſuper Primas multarum Provinciarum. Et quod Pallium habuerit, diſertè affirmat ſanctus Leo nonus. Et rectè affirmat. Etenim Victorem Carthaginenſem Epiſcopum, dum ſuam conſecrationem retulit, & confirmandam ſupplicavit, ſupra audivimus ſcribentem ad ſanctum Theodorum Pontificem: "Significamus tuæ Deo placitæ Sanctitati, noſtram Humilitatem, „Divinâ gratiâ præveniente, in ſanctâ Carthaginenſis civitatis Ec„cleſiâ Pontificalis honoris accepiſſe conſecrationem & Stolam": Epiſtola exſtat in Lateranenſi Synodo ſancti Martini Pontificis. Per Stolam omnino intelligit Pallium. Eſt phraſis iſtius temporis. Etenim authenticus, & inſigniter orthodoxus iſto tempore Scriptor, qui laudati Martini Martyrium eruditè deſcripſit, hæc habet : "Suſcipientes ſanctum Martinum Carnifices exuerunt ex„teriùs ejus Pallium Sacerdotalis Stolæ". Et Theodoſius Hieroſolymæ Patriarcha ſancto Ignatio Patriarchæ Conſtantinopolitano, dum ſancti Jacobi Apoſtoli tranſmiſit Pallium, ſcripſit ſe mittere "Poderem & Super-Humerale cum Mitra, Pontificalem Sto„lam ſancti Jacobi Apoſtoli". Hoc eſt, quæ erant Pontificalis Stola. Quod palmare donum fuerit Super-Humerale, diſertè teſtantur Nicetas Paphlago, ac Michaël Syncellus. Et ex iſtis videmus, quod Carthaginenſis Antiſtes Pallium Româ non acciperet, ſed à ſuis Conſecratoribus. Attamen ſanctus Leo nonus non malè affirmat, quod ipſum acceperit ab Apoſtolica Sede.

Novellus Scriptor poſt varia pergit : "Cum ſummi Pontifices „ſoliti ſint Epiſcopos, quos Pallio donabant, ſedulò monere, ut

eo

„eo inter sola Missarum solemnia utantur, immò Gregorius magnus Ravennatem Episcopum in Litaniis gerentem graviter redarguat, quamquam postea fatigatus importunis precibus id indulsit, „quæri non immeritò potest, quæ fuerit tam expressi, tamque „instantis Moniti causa". Adducit varias conjecturas, & adjungit: "Inde verò fit consequens, ut pretiosæ vesti, cujusmodi sacra „Casula, pretiosus olim Ornatus adderetur, non item lanea tænia, „& vile quoddam additamentum. Neque objici potest, quod „posterioribus temporibus eadem admonitio perseverarit, etsi la„neum cœperit esse Pallium. Nam vel mos antiquus admonendi „retentus est, quia retentæ pariter mittendi Pallii veteres formu„læ".

Respondeo hæc esse frivola, ac insuper falsa. Falsum est, quod sacra Casula olim fuerit pretiosa vestis. Fuit lanea, ad instar Pallii. Et talis etiamnùm hodiè est apud Græcos, tenacissimos antiquorum rituum, Etenim clamosus ille Græcus, qui Innocentii tertii Pontificis tempore varias contra Latinam Ecclesiam vomuit contumelias, scribit inter cætera : "Latinorum Sacerdotes & E„piscopi Sacerdotales Stol s, id est, Casulas, non de lana, sed „de sericis naturâ contexentes, eis operantur, diuturnas ipsas „præparantes, cum hujusmodi Stola, id est, Casula vel Planeta, „Christi habitum repræsentet, quem habuit, quando exutus fuit „vestimentis suis, & indutus Chlamyde Coccineâ, quæ de lana „contexta erat, quá nos utimur Quadragesimali tempore. In „aliis verò diebus utimur albis: Eò quod Christus Agnus immolatus „dicitur. Et ideò ex vestimentis Ovium nobis Casulas præparamus". Docet varia. Primò, quod omnis sacra Casula olim fuerit ex lana. Etiam Casula Episcoporum. Nempè Phenolion Polystaurion. Secundò, quod id factum sit ex causa sacræ significationis: Nempe ad repræsentandam laneam Chlamydem, quâ Christus Dominus per ludibrium fuit indutus à Pilati militibus. Tertiò, quod fuerit & alia istius ritus causa : Quia Christus est magna illa Ovis, quæ pro nobis immolatur, ideoque & immolationis Minister induitur ex lana. Quartò, quod Casula sit quandoque alba. quandoque coccinea : Quia nempe Græci in Divinis officiis non utuntur aliis coloribus. Quintò, Latinos graviter arguit, quod istum ritum mutarint, & sericum admiserint ad Casulas. Est frivola calumnia. Est tamen vera. Etenim à multis sæculis nos cœpimus

mus uti ſerico ac aliis pretioſis texturis. Ex his interim vides novellum hunc Scriptorem caduco nisi fundamento, ut credat aut ſuadeat Pallium olim fuiſſe non ex lana, ſed ex pretioſa materia.

Porrò ratio, ob quam Eccleſia noluit Epiſcopos nonniſi intra Miſſarum Solemnia uti Pallio, eſt non modica. Etenim laneum Pallium ſignificat Ovem perditam: Hæc autem reperta ac redempta non eſt, niſi per cruentum Crucis Sacrificium. Illic Chriſtus Dominus exſpoliavit Principatus ac Poteſtates, triumphans illos in ſemetipſo, ac nos ex ipſorum ſervitute redimens: Et Decreti, quo noſtra captivitas erat ſigillata, chyrographum de medio tollens, & affigens cruci. Eâdem igitur de cauſâ Epiſcopi, noſtrum Redemptorem ac Portatorem repræſentantes, non poſſunt uti niſi in incruento Sacrificio. Eadem de cauſa Pallium inſignitur crucibus. Eadem de cauſa magnus Gregorius fuit adeò difficilis ac moroſus, ut Ravennatum Metropolitæ ejus uſum in Litanjis permitteret. Nam quod & hoc Indultum poſtmodò circumduxerit, teſtatur in ejus vita Joannes Diaconus.

Lib. 4. Cap. 7.

Novellus Scriptor proſequitur: "Ex dictis nonnulla poteſt oriri „hiſtorica quæſtio de materia Pallii. Fuitne ſemper, quæ „nunc eſt, an pretioſior quondam alia? Orientale laneum fuiſſe

Num. 42. „quinto ſæculo teſtatur Iſidorus Peluſiotes. Nec videtur dubium, „quin ſemper fuerit". At verò de Occidentali Pallio plurimum dubitat, propter Joannis Diaconi verba de Pallio magni Gregorii: "Gregorii Pallium byſſo candente contextum, nullis cernitur acu„bus perforatum. Circa ſcapulas obvolutum, non autem confixum „dignoſcitur: Sicut vetuſtiſſimis muſivis vel picturis oſtenditur".

Num. 55. Multa de iſtis verbis diſputat, ac tandem concludit. "Uſum la„nei Pallii incepiſſe circiter initia noni ſæculi, ex Joanne Diacono „non obſcurè quis conjiciat. Videtur enim feciſſe byſſini Pallii Gre„goriani mentionem, & ſimul antiquitatem viri laudaſſe, qui tacitè „novitatem ſuis æqualibus objiceret. Qua enim alia de cauſa „utrumque præſtitiſſet"? Urget verba Joannis Diaconi, quæ aſſerunt per iſtam Pallii formam repræſentari viri antiquitatem.

Reſpondeo hæc inſigniter elucidari à Fratre Angelo Rocca, Tagaſtenſi Epiſcopo, Præfecto Apoſtolici Sacrarii. In eruditis ad magni Gregorii imaginem Notis affirmat à Joanne Diacono laudari, non Latinum, ſed Græcum Gregorii Pallium, & adjungit: "Ego tametſi in Ædicula ſancti Andreæ Pallium beati Gregorii

„gorii more Latino factum reperi, illud tamen more Græco, à Joan-
„ne Diacono conſcriptum, incidendum hoc loco putavi. Hunc
„item in modum non ſolùm in imaginibus ſummorum Pontifi-
„cum typo æneo inciſis à Lino Papa uſque ad Meltiadem, ſed
„in vetuſtis quoque Eccleſiarum muſivis, præſertim verò ad ſan-
„ctum Petrum, in eorumdem Pontificum imaginibus, quas For-
„moſus Papa pingendas Romæ curavit, in hanc eandem formam
„Pallium pictum fuiſſe inveni. Idem videre eſt ad ſanctum Pau-
„lum, & multis aliis in locis: In quibus etiam Honorium pri-
„mum, Joannem quartum, Theodorum primum, complureſque
„alios ante Gregorium magnum, & poſt ejus tempora, hâc Pallii
„formâ, quâ nunc Græci utuntur, decoratos reperi. Hæc itaq;
„Pallii forma tempore beati Gregorii in uſu habebatur, deinde
„multis poſt ſæculis in deſuetudinem deducta eſt, nova ad ma-
„jorem commoditatem inventa, ac in uſum recepta".

Affirmat duo. Primò, quod antiqua Romanarum Baſilicarum muſiva ac picturæ atteſtentur utrique ſummorum Pontificum Pallio. Et Græco & Latino. Etiam in eodem Pontifice. Et quidem item in beato Gregorio. Quam diverſitatem non facilè invenies in picturis aliarum Gentium. Omnes Germanorum ac Gallicanorum Antiſtitum vetuſtæ picturæ eos repræſentant in ſolo Latino Pallio. Rationem adduxi ſuperiùs. Quia nempè Romani Patriarchatus Diœceſes olim erant partim Latinæ, partim Græcæ: Et cunctis Romanus Antiſtes tranſmittebat Pallia. Hinc ipſe, quò ſe communem repræſentaret Patrem, quandoque hoc utebatur, quandoque iſto. Et utramque formam pictores aliquandò ex cauſis, aliquandò ex artis arbitrio expreſſerunt. Angelus Rocca ſecundò affirmat hanc ambi-dextram formam manſiſſe uſque ad nonum ſæculum: Tunc factam mutationem, & contractionem ad formam Latinam. Et loquitur non ſine fundamento. Tunc enim non ſolus ſceleratus Photius, ſed etiam Sanctus, & tot ac tantis Romanæ Eccleſiæ beneficiis cumulatus Conſtantinopolitanorum Patriarcha Ignatius ſtabilivit rapinas Imperatoris Leonis Iſauri, & Orientale Illyricum ſine reſtitutionis ſpe avulſit ab Apoſtolica Sede. Tunc igitur etiam Romani Pontifices poſſint valedixiſſe Græco Pallio, & ſe ob Schiſmatis deteſtationem conſtrinxiſſe ad ſolum Latinum.

Et hanc ſolam mutationem poſſit reſpexiſſe Joannes Diaconus:

Quod tunc etiam Pallii materia fuerit mutata, est frivolum ac insigniter temerarium commentum. Et forsitan ad eandem classem pertineat Joannis Diaconi assertio de byssino Pallio sancti Gregorii. Etenim ipsum Pallii corpus Joannes non vidit: Judicavit ex solis Romanarum Basilicarum musivis ac picturis. Et quomodo ex ipsis introspexisse possit, an istud esset lana, an linum. Joannes est Gregorio ad duo sæcula junior: Proinde non ex solis imaginibus loqui debebat, sed ex authenticis testimoniis. Et certè scribit de solo Græco sancti Gregorii Pallio: Quod certum est fuisse ex pura lana. Græcorum Pallia semper fuisse talia, mox lucidè demonstrabitur. Interim ego nolim ipsius fidem frustrare. Hinc supradixi forsitan Gregoriani Pallii fundum fuisse Byssinum. Quod si ita sit, rationem ignoro. Et certè in Græco præsertim Pallio fuerit res mira. Quidquid sit, Gregoriani Pallii antiquitas, quam laudat Joannes Diaconus, possit fuisse in sola Pallii forma. Quia nempe Gregorius adhuc uteretur Græco Pallio. Certè unicum, posterum, ac infirmum Joannis Diaconi verbum non possit omnem antiquitatem subvertere.

Novellus Scriptor adjungit "Gregorium magnum lanæ nun-„quam meminisse, cum de Pallio scriberet ad eos, quibus mit-„tebat: Meminisset tamen absque dubio, si per veritatem licuisset. „Ut enim erat allegoriarum incredibiliter amans, ex materia „Pallii sumpsisset argumentum prædicandæ humilitatis, ad quam „tantoperè Pallio donatos hortabatur". Respondeo Gregorium etiam frequentia scripsisse de Mappulis, Tunicis, ac Dalmaticis, & tamen nunquam earum edisseruisse sacras significationes, aut materiam. Quia nempe erant cunctis notissima. Porrò Pallium nequaquam est humilitatis symbolum: Est symbolum gravissimi oneris, ac summæ magnificentiæ. Etenim significat Christianum Populum. Apostolus ad sanctum Titum scribit de Christo Domino: "Ut sibi mundaret Populum acceptabilem". Græcus textus habet: " Populum circumsubstantialem". Nempè nos omnes circumhæremus Christo Domino, ut filii ad Patrem, ut pulli ad matrem. Eodem modo totius Parochiæ Populus adhæret suo Episcopo: Provincia Metropolitæ, Diœcesis Patriarchæ, Romano Pontifici universa sub cœlo Ecclesia. Gestant omnem illum Populum, & gestare spondent ac debent usque in celeste Regnum. Proindè sunt magnifica & splendida figura Christi Domini. Hinc magnus

magnus Gregorius assiduè inculcat Pallium esse eximium ac illustre ornamentum. Addit Metropolitam ex ipso non posse inflari, sed portandum esse cum summa humilitate. Quia nempe omnia sunt precaria beneficia Divinæ gratiæ. Quę omnes Mysticæ repræsentationes evanescunt, si Pallium non fuerit ex lanea.

Novellus Scriptor paria docet de Orientali Ecclesia, & scribit: "Nihilo plus valet quod Græci habent, aut potiùs Græcorum „unus Isidorus Pelusiota, de Pallio Orientalis Ecclesiæ Præsulum. „Pro Latinis enim, de quibus agimus, non facit". Adducit totam sancti Isidori epistolam, & adjungit: "Observandum primò, to„tum in eo esse Isidorum, ut rerum sacrarum Mysticas significa„tiones exponat, quo argumento nullum est vanitati conjectu„rarum opportunius". Mystica Isidori circa sacrum Diaconale Linteum Sensa refert ac refutat, & prosequitur: "Nihilo probabilius „est, quod Isidorus de Super-Humerali Episcoporum commen„tatur, si tamen Super-Humeralis nominè intelligatur id, quod „in hac quæstione Pallium vocatur". Invadit significationem, quâ Isidorus affirmat per Pallium, utpotè laneam fasciam, significari perditam Ovem, & ex his concludit: "Hæc cum ita sint, non „video, quâ ratione possit perpetuus ille lanei Pallii usus in La„tina Ecclesia defendi". Respondeo hæc ita non esse. Esse varios errores. Primus est, quod inter Græcos solus Isidorus Pelusiotes scribat Episcopale Pallium esse laneam fasciam, significativam perditæ Ovis. Etenim in Apologetico ad Imperatorem Theodosium libro sanctus Cyrillus laudat Ephesinam Synodum, quod Nestorium degradando, rapacem Lupum, Ovinâ pelle de„tractâ, omnibus mortalibus notum reddiderit". Et Chalcedonensis Synodus in relatione ad sanctum Leonem Papam scribit de degradato à se Dioscoro, Alexandriæ Patriarchâ: "Lupum Pasto„rali pelle nudavimus, quâ prius quoque figurâ tantummodò, „seu in speciem convincebatur obtectus". Et in libello, quem adversùs Anthimum, Eutychianum, ac ab Eutychiana Imperatrice Theodora intrusum Patriarcham, sancto Agapeto Pontifici obtulerunt Martianus, ac alii Regiæ civitatis Archi-Mandritæ, hæc habent: "Contra Anthimum insurrexistis, & Lupum, qui co„nabatur cooperiri per pellem Ovis, & transcendere ostium Ec„clesiasticum, Ovinâ pelle denudastis". Libellus exstat in primâ Actione Constantinopolitanæ Synodi sub Patriarchâ Mennâ. Pa-

 risfor-

riforme sextæ Synodi de degradato Macario Antiocheno Patriarcha testimonium est adductum in superioribus. Adversùs Macarium in octava Actione exclamavit universa Synodus : "Novo „Apollinario malos annos. Meritò ab Episcopatu alienetur. Nu„detur circumposito ei Pallio". Et fuit "denudatus". Et de hac denudatione universa Synodus scripsit ad sanctum Agathonem Pontificem : "Macarium Pastoritiâ veste denudavimus". Quod item sanctus Eutychius, dum in Patriarcham Constantinopolitanum fuit consecratus, Ovis errantis typum super humeros acceperit, supra audivimus ab Eustatio Presbytero.

Ex quibus addiscimus plura. Primò, quod Episcopale Græcorum Pallium omninò fuerit Ovina-pellis. Secundò, quod ista pellis circumponeretur ipsorum humeris. Tertiò, quod omninò significaverit errantem ac perditam Ovem. Quartò, quod fuerit non dumtaxat Ovina, sed insuper Pastoritia. Quia nempe Episcopum constituebat Pastorem humeris portantem suas Oves. Omnem sibi subjectam Parochiam, Provinciam, aut Diœcesim. Quare Romanus Pontifex portat magnam Ovem : Universam sub cœlo Christianitatem. Deinde Episcopus esse debet non dumtaxat Ovium portator, sed etiam prima & omnium mundissima Ovis. Hinc pravi Episcopi, dum Pallium induunt, nec sunt Oves, nec Ovium Pastores, sed rapaces Lupi in veste Ovina. Quintò, quod Alexandrinus, Antiochenus, & Constantinopolitanus, ideoque & omnis omninò Orientalis Episcopus gestaverit tale Pallium. Et quidem Pallium, quo Chalcedonensis Synodus denudavit Dioscorum, erat Pallium sancti Marci, ideòque & ipsum fuit ex lana. Ex quo discimus sextò, quod istud sit non solius sancti Marci, sed etiam Institutum sancti Apostoli Petri. Proindè hic laneum Pallium gessit ac dedit etiam Antiochiæ & Romæ. Et omni Latinæ, immò toti sub cœlis Ecclesiæ. Septimò discimus, quod Græcorum Episcopi semper consueverint degradari per ablationem Pallii. Octavò, quod Anthimo Constantinopolitano Patriarchæ sanctus Papa Agapetus abstulerit Pallium. Ex quo non parùm vacillat fides Liberati Diaconi, scribentis ipsum ab Anthimo fuisse redditum Imperatrici Theodoræ. Nonò, quod hæc non sint commenta aut speculamina solius Isidori Pelusiotæ, sed perpetua ac firma traditio totius Orientalis, immò totius sub cœlo Ecclesiæ.

Secun-

Secundus error est, quod hæc non faciant pro Latina Ecclesia. Etenim Græci Pallii author omninò est sanctus Petrus: Quod ab ipso & Alexandrinum & Antiochenum ducat originem, quis possit ambigere? Nec ambigendum est, quin etiam concurrerit ad institutionem Hierosolymitanæ disciplinæ. Etiam certum est, quod istic institutum Pallium secum detulerit Romam. Quare similiter certum est, quod sancti Gregorii Pallium fuerit Pastoritia & Ovina pellis. Ad istud evertendum nequaquam validus est Joannes Diaconus. Quid si quis conjecturet textum ejus esse mendosum, & legendum: "Quasi ex bysso candenti contextum"? Hanc inquisitionem & judicium relinquo me Sapientioribus. Tertius error est, quod sanctus Isidorus per Omophorion forsitan non intelligat Pallium. Quis non videat istam dubitationem esse manifestum errorem? Quartus error est, quod mystica sacrorum Rituum significatio sit inter omnia argumenta quàm maximè opportuna vanitati conjecturarum. Certè ego ab infantia didici sacros Ecclesiæ mores, & ipsorum vetusta Significata humiliter venerari.

Trium Autocephalarum Sedium forma est non nihil elucidanda. Bassianus Ephesinus Episcopus, Asiaticus Exarchus, adversùs suam violentam degradationem, immo latrocinalem ejectionem, scripsit in suo libello ad Imperatorem Martianum: "Quidam eorum, qui „Sacerdotio funguntur, nec non & alii vulgares, crudelia in me „facere præsumpserunt. Spernentes enim immaculatorum virtu„tem Mysteriorum, quæ ex humilibus manibus meis susceperant, „post quàm à nobis Mysteriorum perfectio celebrata est, repen„tè apprehendentes me, & abripientes de sancta Ecclesia, plagis „afficiebant, ducentes & portantes in forum, aliquandò verò & „recludentes, gladiis me subjecerunt. In iis itàque, dum ipsius „vitæ periculum sustinerem, furentes & abripientes Pallium Sa„cerdotii mei, in Sede posuerunt quemdam ex eis, qui & ipse „præsumpserat ea, quæ in me incongruè facta sunt, & in meum „locum". Eadem de re Bassianus dixit ad Chalcedonensem Synodum: "Crastinâ die Missas celebravimus omnes simul. Et post „Missas, manus injicientes, incluserunt me, & cum vi abripue„runt Pallium Sacerdotii mei, & sumentes unum ex ipsis, hunc „Stephanum, fecerunt Episcopum".

Affirmat varia. Primò, quod in Missarum celebratione gesta-

verit Pallium. Quia nempè Græci ipso utebantur ad quodvis solemne Sacrificium. Etiam lucet vocem, "Missa", esse insigniter antiquam. Non habetur in Græco textu, attamen hujus Latinæ translationis author videtur fuisse venerabilis Julianus, Coënsis Episcopus, unus è Patribus Chalcedonensis Concilii. Secundò Bassianus queritur, quod ipsum inimici Pontificalibus indumentis ornatum traxerint extra Ecclesiam, usque in forum. Videtur non solam barbaram violentiam culpare, sed etiam suo sacro Pallio illatam irreverentiam: Quia ipsum portari non poterat extra Ecclesiam. Tertiò queritur, quod se illo spoliaverint, atque ita extra Episcopatum ejecerint. Quartò, quod Stephanum Presbyterum statim consecraverint in Episcopum, atque etiam inthronizaverint. Licet non exprimat, apertè tamen supponit, quod consecrato etiam Pallium dederint, aut sanè quod ille sibi ipsi acceperit. Etenim ante acceptum Pallium nec Patriarcha legitimè poterat sedere in Throno, adeoque nec inthronizari. Quare existimo, quod Ephesinus, uti & alii duo Exarchi Pallium, quorumdam Patriarcharum more, de Altari sumpserint. Et ipsum Pallium sui Antecessoris. Forsitan illud ipsum, quod sanctus Timotheus acceperat à sancto Paulo. Et ita videtur fuisse factum usque dum sanctus Joannes Chrysostomus, ac ejus in Regiæ civitatis Cathedra Successores cœperunt invadere istas Diœceses, consecrare eorum Primates, atque ita Autocephaliam evertere. Et tunc omninò illis imposuerunt etiam Pallium. Porro Bassianus oderat istas rapinas, ideoque inthronizatus fuerat sine interventu sancti Procli. Etiam Stephanus, ejus Adversarius, fuit taliter consecratus. At verò Chalcedonensis Synodus per suum vigesimum octavum Canonem probavit rapinam. Quapropter exinde isti Exarchi, uti consecrationem, ita & Pallium debuerunt à Constantinopolitano Patriarcha accipere. Non per transmissionem, sed in ipsa consecratione.

CAPUT

CAPUT XIV.

Exponuntur Africanarum Synodorum varia species, forma, atque authoritas.

AFricanæ Synodi fuerunt in sextuplici differentia. Prima species erat illa Synodus, quam cum suæ Parochiæ Clero faciebat quisque Episcopus. Olim dici poterat Parochialis, nos hodie appellamus Synodum Diœcesanam. Est antiquissima. Etenim de Ursatio ac Valente, Arianis Episcopis, ad Imperatorem Constantium scribit Hosius Episcopus Cordubensis : "Ultrò Romam venerunt, & „coram Episcopo ac Presbyteris ibi præsentibus confessionem „suam Scripto ediderunt". Exstat epistola apud sanctum Athanasium in literis ad ejus Monachos. Et de Joviniano Hæresiarcha ac ejus Asseclis scribit ad Mediolanensem Ecclesiam Siricius Pontifex : "Facto ergò Presbyterio, constitit" ipsorum Dogmata "doctrinæ nostræ, id est, Christianæ legi esse contraria, unde „omnium nostrum, tam Presbyterorum, quàm etiam totius Cleri „una suscitata sententia est, ut novæ hæresis Inventores, Divinâ „sententiâ & nostro judicio in perpetuum damnati, extra Eccle„siam remanerent". Istam Synodum Syricius Presbyterium, nos hodiè appellamus Romani Pontificis Consistorium. In simili Synodo, memorata & exposita per Presbyterum Paulum Orosium, Ioannes Hierosolymæ Episcopus discussit dogmata Hæresiarchæ Pelagii. Et ex Siricii testimonio patet, quod novas etiam hæreses non in generali totius Ecclesię Synodo, sed in solo Romano Consistorio damnare sit res antiquissima, atque authentica. Talium in Africa Synodorum plura exempla habemus in literis sancti Cypriani. Istiusmodi item fuit Synodus, in qua sanctus Augustinus curavit sibi in Successorem eligi Presbyterum Pradium.

Attamen rariora sunt apud Afros exempla hujusmodi Synodorum. Etenim modicus erat Clerus in multis Ecclesiis. Quod plures non nisi unicum haberent Presbyterum, ad Primatem Aurelium

Cap. 54. relium dixit in plena Synodo Posthumianus Episcopus. Et ipse Aurelius: "Tanta indigentia Clericorum est, multæque Ecclesiæ „ità desertæ sunt, ut ne unum quidem Diaconum vel illiteratum „habere reperiantur. Nam de cæteris superioribus Gradibus & „Officiis tacendum arbitor. Quia si Ministerium Diaconi facilè „non invenitur, multò magis superiorum Honorum inveniri „non posse, certissimum est. Et quotidiè nos planctus diver„sarum ferè emortuarum Plebium jam non sustinemus, quibus „nisi fuerit aliquando subventum, gravis nobis & inexcusabilis „innumerabilium animarum pereuntium caussa apud Deum man„sura est". Hinc in Afrorum Synodis quandoque videmus Epi„scopos ob unicum puerulum Lectorem graviter contendentes. Subvenit tandem S. Augustinus per sua apud omnem Africam multiplicata Monasteria. Quod ex ipsis abundantem Clerum omnis Africa acceperit, testatur in illius vita S. Possidius. Insuper inopes erant Afrorum Ecclesiæ, & paucorum proventuum. Et in nulla, nisi in sola Carthaginensi, lego fuisse Archi-Diaconum, aut similes Dignitates. Non nego fuisse, sed affirmo occurrere rarissimam ipsorum memoriam. Hinc etiam existimo Parochiales Synodos apud Afros fuisse rariores. Fuisse forsan celebratas à paucis vicinis inter se Episcopis.

Cap. 91. Afrorum Codex laudat "plenarium uniuscujusque Provinciæ „Concilium". Alius, qui quintò Carthaginensi Concilio adscri-
Can. 76. „bitur, ibidem Canon exponit: Placuit ut quotiescumque Con„cilium congregandum est, Episcopi, qui neque ætate, neque „ægritudine, neque aliquâ graviori necessitate impediuntur, „competenter occurrant. Et Primatibus suarum quarumcumque „Provinciarum intimetur, ut de universis Episcopis vel duæ, „vel tres turmæ fiant, & de singulis turmis vicissim quotquot „electi fuerint, ad diem Concilii instantissimè occurrant. Quod „si non potuerint occurrere, excusationes suas in Tractoria con„scribant. Vel si post Tractoriæ adventum aliquæ necessita„tes repentè forsitan ortæ fuerint, nisi rationem impedimenti „sui apud Primatem reddiderint, Ecclesiæ suæ communione „debere esse contentos". Afrorum Provinciæ habebant numerosissimos Episcopos. In catalogo, quem suis libris indidit Victor Vitensis Episcopus, Numidia habet centum viginti tres. Et non paucas deesse novit ille, qui plures hinc inde occurrentes

rentes diligenter annotare voluerit. Afri servabant Nicænum Canonem, mandantem ut bis in anno fiat Provinciæ Synodus. Hinc ne tot Episcopi toties fatigarentur, quasdam in tres, quasdam Provincias sanxerunt dividi in duas turmas, atque ipsas alternatim convocari. Divisio videtur subfuisse Primatis arbitrio, atque ita possit eadem Provincia quandoque trifariàm, quandoque bifariàm fuisse divisa. Excipe tamen Tripolitanam. Hæc non habebat nisi quinque, aut sex Episcopos, ideòque non egebat istâ divisione. Nihilominus quandoquè ex gravioribus caussis conveniebant omnes Provinciæ Episcopi. Ita ad discutiendos Pelagianæ Hæresis articulos Aurelius omnes Proconsularis Provinciæ, Sylvanus Primas convocavit omnes Episcopos Numidiæ. Et sine talis Synodi assensu Carthaginensis Exarchus non poterat novos Episcopatus erigere. Dicebatur plenarium non totius Africanæ Diœcesios, sed totius Provinciæ Concilium. Quare plenarium Concilium apud Afros habuit duas species. Etiam Provinciæ Synodus. Non plena est secunda, plena ejus Synodus est tertia species Africanarum Synodorum.

De Tractoria, seu literis Tractoriis scribit in sexto libro Dominus Petrus de Marca: "Legati, sivè Vicarii Episcoporum", Cap. 3. à Synodo aut simili Conventu "absentium, exhibebant vicem „eorum cum literis Tractoriis. Sic illa ætas vocabat literas, „quibus Episcopi committebant vices suas iis, quos ad Synodos „mittebant, ut patet ex hoc loco, & ex formula decima quarta, „quæ continet Tractoriam, quam Prudentius Tricassium Epi„scopus per Vicarium suum mittit ad celebrandum electionem „Episcopi Parisiensis. In Collectione tamen Canonum Africa„norum Tractoriæ, sivè Tractatoriæ dicuntur literæ, quibus „Metropolitanus Episcopus Com-Provinciales invitat ad Synodum". Locus ab ipso laudatus est inter antiquas, quas secundo Gallicanarum Synodorum Tomo subjecit Jacobus Sirmondus, Episcopalium promotionum formulas undecima, agens de examine Williberti Presbyteri, Electi Catalaunensis: "Convenien„tibus apud Carisiacum pro examinatione Williberti Presbyteri, „qui futurus erat Catalaunensis Episcopus, Hincmaro Diœcesis „Remensium Archi-Episcopo, item Hincmaro Laudunensium „Episcopo, Odone Belgivagorum Episcopo, cum Legatis Ro„thaldi, Erpuini, Hilmeradi, Raginelmi, & Joannis, ejusdem

„Diœcesis Episcoporum, vices eorundem Patrum suorum cum „Tractoriis, sicut Regulæ præcipiunt, exhibentibus". Porrò laudata quarta decima formula habet hanc epigraphen: "Tractoria Pru-„dentii Episcopi Tricassini, quam per Vicarium misit ad Ordi-„nationem Ænææ Parisiensis Episcopi, cum ipse adesse non posset". Erat Mandatum Episcopi, seu Episcopalis Mandati Instrumentum. Dicebatur "Tractoria, seu Tractoria Epistola", quod per ipsam Episcopus suum Legatum aut Vicarium traheret ad Synodum, aut aliud quodvis negotium. Grassabantur tunc in Gallia quæstiones miserabilis Monachi Godeschalci & Hincmari Metropolitæ Rhemensis de Divinis auxiliis atque Decretis. Hinc sanctus Prudentius in Ænææ promotionem consentire noluit, nisi ille consuetæ Episcoporum professioni adderet duos articulos. Primum, quo S. Augustini de Divinis auxiliis ac Decretis dogmata profiteretur se admittere. Alterum, quo quatuor famosa præfati Metropolitæ Hincmari Carisiaca Capitula damnaret. Et hoc ante Hincmari oculos. Et Ænæas debuit obedire, Judicio unius Prudentii. Quid igitur Dominus Archi-Episcopus culpat Sanctissimum suæ gentis Apostolum ac Restauratorem Bonifacium, quoniam antiquæ Metropolitarum professioni curavit Synodaliter adjici articulum de præstanda obedientia Romanæ Ecclesiæ?

Interim Dominus Archi-Episcopus labitur, quod sanctus Prudentius suum Vicarium miserit ad celebrandam Ænææ electionem. Etenim misit ad Electi examen & consecrationem. Et constanter dicendum est, Tractoria. Quidam hinc inde Codices legunt, Tractatoria: At certum est esse mendosos. Etiam Tractoriarum plures fuerunt species. Etenim in literis ad Africæ Vicarium, quibus mandat Africanos Episcopos transmitti ad primam Arelatensem Synodum, Imperator Constantinus scribit: „Singulis Episcopis singulas Tractorias tribuas". Jacobus Sirmondus in suis ad epistolam Scholiis exponit: "Tractoriæ diceban-„tur Diplomata seu Codicilli, quibus copia fiebat usurpandi „cursus publici". Desumpsit ex Hieronymo Bignonio, ad undecimam, quę de Regiorum Legatorum Tractoriis sancit, Marculphi formulam scribente: "Tractoriarum usum à Romanis „mutuatum esse hæc formula indicat. Sunt autem Diplomata, „quæ dantur Missis, vel Evocatis à Principe, ut cursu publico uti.

„uti possint, quem alioquin absque Diplomate usurpari fas non „erat, adscriptis etiam locis & mansionibus, quibus sumptu pu„blico ali debent? Commeatus enim in itinere præstandus de„finiri his literis solebat, ut hæc quoque formula exemplo est". Demonstrat istam vocem non rarò sic usurpari etiam in antiquis Francorum Regum Capitularibus. Et esse desumptam ex Legibus Romanorum. Et hæc est originalis & primaria significatio.

Secundam significationem adducit in literis ad quosdam Donatistarum Episcopos sanctus Augustinus, de Excommunicatis ac aliis per Ecclesiam damnatis scribens: "Missa Tractoria super Epist. 162. „eorum nomine per totum Orbem terrarum, ab omnibus Ec„clesiis eorum communio præcidetur". Laudat Encyclicas literas, quibus antiqua Ecclesiæ disciplina famosam alicujus damnationem denunciabat, atque ita trahebat per omnes sub cœlo Ecclesias. Tertiam vocis significationem adducit in Commonitorio super Celestii nomine Marius Mercator, laudans Encyclicam atque Dogmaticam epistolam, qua sanctus Papa Zozimus damnavit Pelagianos errores, & quam subscribendam transmisit ad omnes sub cœlo Episcopos: "Beatæ memoriæ Episcopi Zozimi Cap. 3. „Epistola, quæ Tractoria dicitur, quâ Celestius Pelagiusque „damnati sunt, quæ & Constantinopolim, & per totum Orbem „missa, subscriptionibus SS. Patrum est roborata". Hæc est epistola, cui Julianus Eclanensis Episcopus subscribere noluit, & adversùs quam appellavit ad generalem totius Ecclesiæ Synodum, ideoque solemniter cum suis damnatus, fuit proscriptus ex Italia, atque ita tanquam secundus Cain cœpit vagari toto Orbe Romano. Simili ferè modò vocem accipit sanctus Leo in literis ad sanctum Paschasinum, Lilybetanum in Sicilia Episcopum, suum in Chalcedonensi Synodo Legatum: "Antiochenus Episcopus, missis per Provincias suas Epist. 68. „Tractoriis, & universi Episcopi epistolæ meæ præbuêre con„sensum". Laudat Encyclicum programma, quo Maximus Patriarcha Antiochenus dogmaticum suum Tomum publicarat per omnes suas Provincias, & jusserat ab omnibus Episcopis admitti per solemnem professionem, atque subscribi. Istiusmodi literæ & sua Objecta per totum Orbem, & Subditorum consensum trahebant in ipsas: Hinc meritò dicebantur Tractoriæ.

Quarta igitur Tractoriæ species est superioris Antistitis epistola, quâ sibi subditos Episcopos ille convocat ad Synodum. Hanc Tractoriam laudat adductus Africani Codicis Canon, qui in quinta Carthaginensi Synodo est decimus. Eandem laudat in scripto post Carthaginensem Collationem libro sanctus Augustinus, scribens Donatistas fuisse eò evocatos per sui Primatis Tractoriam. Istius Tractoriæ formam docet nos idem Augustinus in literis ad Victorinum Episcopum : "Tractoria ad me quinto „Idus Novembris venit, jam finito die, & me valdè indispositum „invenit, ut occurrere omninò non possem. Verumtamen sive „imperitiam meam moverit, sive justè motus sim, tuæ Sancti„tatis & Gravitatis est arbitrari. Legi in eadem Tractoria etiam „ad Mauritanias esse scriptum, quas Provincias scimus suos ha„bere Primates. Quod si & ex eis ad Numidiam convocandum „esset Concilium, oportuit utique ut aliquorum Maurorum Epi„scoporum, qui isthìc priores sunt, nomina in Tractoria pone„rentur. Quod in ista Tractoria non reperiens, multùm mira„tus sum. Deinde ad ipsos Numidas ità perturbato & neglecto „ordine scriptum est, ut nomen meum tertio loco invenerim, „qui novi quam post multos Episcopus factus sim. Quæ res & „aliis injuriosa est satìs, & mihi invidiosa. Præterea venerabilis „Frater & Collega noster Xantippus Tagastensis dicit, quod cum „Primatus ipse contingat. Et ergà plurimos sic habetur, & ta„les mittit epistolas. Qui etiam error si facilè inter vestram San„ctitatem cognosci & corrigi potest, non debuit tamen in Tra„ctoria, quam Venerabilitas tua misit, nomen ejus prætermitti. „Quod si in mediis locis conscriberetur, & non in primo pone„retur, multùm mirarer : Quantò magis mirandum est, quod „nulla ibi ejus admemoratio facta est, qui maximè ad Concilium „venire debuit, ut de ipso Primatus ordine caussa omnium Nu„midarum Episcopis Ecclesiarum primitùs ageretur. His de caussis „etiam venire dubitarem, ne forsan falsa esset Tractoria, quâ tanta „perversitas appareret".

Epistola non caret mendis. Etenim pro verbis, "Inter Sancti„tatem vestram cognosci & corrigi potest", videtur legendum : "Inter Sanctitates vestras cognosci & corrigi non potest". Ad verba, "Omnium Numidarum Episcopis", videtur dicendum : "Ab „omnium Numidarum Episcopis". Ad vocem, "Quâ tanta per-

versi-

„versitas appareret", addenda videtur præpositio, "In". Deinde Xantippus malè scribitur Tagastensis Episcopus. Etenim in Numidia non fuit, nisi unica Tagasta, & ejus tunc Episcopus erat sanctus Alipius. Quare legendum puto : "Xantippus Tigisensis". Quidquid sit, inter Xantippum & Victorinum fuit lis de Primatu Numidiæ. Uterque dixit se seniorem totius Provinciæ, ideòq; & Primatem. Uterque se intrusit in possessionem, Tractorias mittens per omnem Provinciam, ac omnes Collegas evocans ad Synodum. Quo in loco, & quâ ratione fuerit decisa caussa, ignoro. Interim Xantippus obtinuit victoriam. Etenim in Africanis Synodis aliquoties legimus : "Xantippus Episcopus primæ Sedis Nu„midiæ". Nisi tamen victor evaserit per mortem Victorini. Porrò Victorini Tractoria, licet ineptissima, per sancti Augustini correctionem docet nos plura. Primò, quod in Synodali Tractoria debuerint exprimi nomina omnium Episcoporum, qui ad Synodum evocabantur. Quod omnes evocati, licet diversarum essent Provinciarum, debuerint poni in eadem Tractoria, nequaquam in diversis. Hinc enim Augustinus Victorinum arguit, quod Mauritaniæ Episcopos, quos ad suam Synodum etiam evocarât, in directa ad Numidas Tractoria non expressisset. Secundò nos docet, quod omnium & singulorum Episcoporum nomina debuerint inscribi, nullius penitùs prætermitti. Hinc enim Victorinus arguitur, quod Xantippum, licèt suum adversarium competitorem, non inscripsisset. Agitur de Tractoria ad plenam totius Provinciæ Synodum, non ad illam quæ fiebat per unicam dumtaxat turmam. Tertiò docemur, quod omnes debuerint inscribi suo ordine. Hinc enim Augustinus affirmat Xantippum debuisse inscribi primum, & graviter arguit ac queritur se tertio loco fuisse inscriptum, ante multos seniores. Et hinc sanxit quinta Carthaginensis Synodus : "Quod si non potuerint occurrere, excusa„tiones suas in Tractoria subscribant". Quapropter Tractoria debuit apud Afros esse largum folium, immò integrum volumen : Et inter singulorum Episcoporum nomina debuit habere spatium, capax interscribendæ excusationis. Hæc epistola, quoniam Episcopos trahebat ad Synodum, rectè dicebatur Tractoria.

Quarta Africanarum Synodorum species fuit "Africana Syno„dus, de qua antiquus Romanæ Ecclesiæ Codex : "Quæ in Con„cilio Africano sunt promulgata, in hoc Carthaginensi Concilio

Cap. 2. „confirmantur". Distinguit Carthaginense Concilium, & Africanum. Et in literis ad Valentinum, Adrumetini Monasterii Præfectum, sanctus Augustinus laudat ac distinguit Concilium Provinciæ Carthaginensis, Concilium Numidiæ, Africanum Concilium, & Concilium plenarium totius Africæ. Africanam Synodum credo fuisse illam, quæ non ex omnibus, sed tamen fiebat ex pluribus Provinciis. Istiusmodi fuit Synodus Adrumetina, de qua habet Carthaginensis, celebrata sub Arcadii tertio, secundo Honorii Consulatu : "In hoc Concilio Legati directi sunt „Episcopi Proconsulares ad Concilium Adrumetinum". Ejusmodi fuit etiam Teleptensis Synodus aut Zellensis in Byzacio. Aderant enim Vincentius Colusitanus, & Fortunatianus Neapolitanus Episcopus, Legati Proconsularis Provinciæ. Istiusmodi Synodum facere volebat etiam Victorinus ad sibi firmandum, quem prætendebat, Primatum Numidiæ. Et illum sanctus Augustinus culpavit, non quod Mauros invitasset ad Synodum, sed solummodò quod ipsos in Tractoria non expressisset : Quod omnem, quam volebat, Synodum non convocasset per eandem Tractoriam. Ex quo discimus, quod Provinciarum Primates, dum tractandi negotii gravitas cogeret ac suaderet, potuerint aut suam Synodum invitare vicinam Provinciam. Carthaginensis poterat & cogere.

Epist. 47.

Quinta earum Synodorum species est illa, quam laudat ac dirigit tertia Carthaginensis Synodus : "Placuit ut propter caussas „Ecclesiasticas singulis quibusque annis Concilium convocetur, ad „quod omnes Provinciæ, quæ primas Sedes habent, de Conciliis „suis ternos Legatos mittant, ut & minùs invidiosi, minùsque „hospitibus sumptuosi Conventus plena possit esse authoritas. De „Tripoli autem propter inopiam Episcoporum unus Episcopus „veniat". Erat plenaria totius Africanæ Ecclesiæ Synodus, habebatque plenam universalis Concilii authoritatem, attamen celebrabatur per solos & paucos Legatos Provinciarum. Fiebat ista personarum diminutio, quo annuus iste Conventus esset minùs sumptuosus, ut minori pateret invidiæ, ut quotannis non fatigaret omnes Episcopos. Etiam Proconsularis Provincia, licèt intra ipsam ageretur Synodus, mittebat Legatos. At plures. Nam in Carthaginensi Synodo, quæ cum Apostolicæ Sedis Legatione tractavit quæstiones de Clericalibus ad laudatam Sedem appellationibus, adfuerunt decem Proconsulares Episcopi, & adjungitur :

Can. 2.

Lega-

,,Legati Proconsularis Provinciæ". Et in Synodo, quæ dicitur tertia Carthaginensis, hæc legimus : "Omnes Episcopi, quadra-,,ginta quatuor numero, subscripserunt". Duarum Mauritaniarum, Numidiæ, Byzacii, ac Tripolitanæ Provinciæ erant in universum tredecim : Non poterant esse plures. Quare ex Proconsulari Provincia, præter Præsidem Aurelium, erant Episcopi triginta. Catalogus, quem suis libris inseruit Victor Vitensis Episcopus, affirmat isto tempore in Proconsulari Provincia fuisse Episcopos quinquaginta quatuor. Erant longè plures Sedes. Etenim Synodo, quam sub Innocentii Pontificatu celebravit Aurelius contra Pelagianos, adfuerunt Episcopi sexaginta octo. Nec dubitandum est, quin plures abfuerint. Quare existimo istos triginta Episcopos fuisse unam è tribus turmis, & harum unam istis Carthaginensibus Synodis semper adfuisse. Porrò istæ Synodi non semper Carthagine, immò non semper in Carthaginensi Provincia, sed modò fiebant in hac, modò in ista. Hinc existimo Provinciam, in cujus gremio fiebat Synodus, habuisse singulare privilegium, ex quo possent plures Episcopi adesse. Ad minus una turma; Forsitan tota Provincia. Etenim quinto Carthaginensi Concilio præter Aurelium Præsidem subscripserunt septuaginta duo Episcopi, adeoque sexaginta, aut quinquaginta novem Proconsulares. Haud dubiè ipsorum aliqui ex caussis abfuerunt, ideoque videtur adfuisse reliquum corpus totius Provinciæ. Erat reverà singulare privilegium. Etenim apud Ferrandum Diaconum habemus hunc Canonem Thusdritani Concilii : "Episcopus, qui non susceptâ Le-,,gatione universali Concilio interesse præsumpserit, ab eis Epi-,,scopis, qui Legationem suscipiunt, ad ipsum Concilium non ad-,,mittatur". Canon debet intelligi de Episcopis Provinciarum, extra quas celebrabatur Synodus.

Quapropter hi Synodales Legati debebant Synodaliter eligi. Hinc in Carthaginensi, quæ sub Theodosii ac Rumorodio Consulatu celebrata dicitur, Synodo ad Præsidem Aurelium dixit sanctus Alipius Episcopus Tagastensis : "Nos quidem de Numidia ve-,,nimus, & sancti Fratres Augustinus & Possidius, sed de Numi-,,dia Legatio mitti non potuit, quod adhuc tumultu Tyronum ,,Episcopi propriis necessitatibus in civitatibus suis aut impediti, ,,aut occupati sint. Nam etiam Tractoriam Sanctitatis tuæ cum ,,ad sanctum Senem Xantippum deferrem, in præsenti Tractatu

hoc

„hoc visum fuerat, ut Concilium indiceretur, quo instructa Le-„gatio posset ad Concilium destinari, sed cum posterioribus literis „adjungerem de impedimento Tyronum, Rescriptis propriis ex-„cusavit". Et Aurelius directo ad totam Synodum sermone respondit: "Non dubium est, quod prædicti Fratres & Co-Episcopi „nostri Numidiæ, cum Gesta Concilii acceperint, & suos adhi-„bebunt consensus, & in effectum deducere maturabunt quæ-„cumque in Placitum venerint. Curâ ergò istius Sedis, hoc ip-„sum ut eis intimetur, necesse est provideri". Alipius, Augustinus, ac Possidius videntur à Xantippo Primate transmissi ad Synodum. Quod tamen non essent Synodaliter electi, non præsumpserunt se ingerere, sed caussam, ex qua non esset facta electio, exponentes obtulerunt se judicio Synodi. Et Synodus gratiosè ac dispensatoriè eos admisit. Ob varias caussas. Primò, quod intermissæ, quæ eligere debuerat, Synodi caussa esset peremptoria. Secundò, quod personæ essent omni exceptione majores, ac plenæ fidei. Tertiò, quod essent ordinarii suæ Provinciæ Legati ad Synodos. Quartò, quod Synodi Acta, adeoque & suam admissionem, sponderent ratificanda, probanda, ac admittenda ab omni sua Provincia. Quintò, quod istam curam Aurelius diceret spectare ad suam Primatialem Sedem, atque ità in se reciperet. Porrò ista Legatio eligi debuit non à plenaria, sed dumtaxat ab ordinaria Provinciæ Synodo, quæ erat unius solummodò turmæ.

Eadem in Synodo defuerunt Legati Mauritaniæ Cæsaræensis, ac Tripolitanæ Provinciæ. Hinc quidam Episcopi hæsitarunt, utrum esset aperienda Synodus, & in ipsa procedendum. At verò Lucianus & Sylvanus, Sitifensis Mauritaniæ Legati, reposuerunt: "Serò ad Cæsaræenses Fratres nostros Tractoria venit. Nam jam „& illi venirent. Tamen necesse est, ut veniant. Et confidi-„mus de animis ipsorum, quia si quid in hoc Concilio gestum „fuerit, & ipsi sine dubio suos consensus adhibebunt". Rogant & suadent Legatos istos tantisper exspectari, atque ità differri Synodum: Profitentur tamen, si diu morentur, posse procedi. At verò de Tripolitanæ Provinciæ Legato dixit ad Synodum Præses Aurelius: "De Tripolitanis Fratribus nostris hoc potui condiscere, „quod Dulcitium Fratrem nostrum destinaverint Legatum. Sed „quia non potuit occurrere, hoc asseveraverunt quidam filii nostri, venientes de supradicta Provincia, quod memoratus navi se commiserit,

„miserit, & credendum est accidisse nonnullam de tempestatibus „moram, quæ retardarit ejus adventum. Tamen etiam circa ipsos, „si Charitati vestræ placet, hæc forma servabitur, ut Placita Con„cilii ad eosdem transmittantur". Et Synodus reposuit: "Hæc „quæ statuit Sanctitas vestra, omnibus placent". Proindè quantumvis major Legatorum pars, etiam ex caussis, abesset, Synodus poterat pergere, & habebat plenam authoritatem. Quod ipsum confirmat Honorati & Urbani, Sitifensium Legatorum, ad Carthaginensem Synodum interlocutio: "Jam dudùm, cum apud „Sanctitatem vestram allegaremus Scripta, dilati sumus eâ contem„platione, quo usque Fratres nostri advenire possent de Numidia „Legati. Sed quià non pauci dies sunt, quibus exspectati mini„mè venerunt, ultrà prætermittere, quæ nobis mandata sunt à „nostris Co-Episcopis, non oportet, atque ideò, Fratres, suggestio„nem nostram libenter admittite". Et Synodus admisit ac processit.

Porrò Legati adducere debuerunt varias à suæ Provinciæ Synodo literas. Primò testimoniales suæ Legationis literas, sive Tractoriam. Et ipsas examinandas, probandas, Gestis inserendas exhibere Synodo. Hinc ad suam Carthaginensem, Theodosii a c Rumoridi Consulatu celebratam, Synodum præfatur Aurelius: "Ordo rerum deposcit, ut primitùs de Fratribus nostris & Con„sacerdotibus, qui ad Concilium vel de Byzacio, vel certè de „Mauritania convenerunt, quæramus quemadmodùm huic Con„cilio decreverint interesse. Et offerentibus Philologio, Geta, „Venustiano, & Feliciano, Episcopis Provinciæ Byzacenæ, Le„gationis literas, & recitatis; offerentibus etiam Luciano & Syl„vano, Legatis Mauritaniæ Sitifensis, Legationis literas, & reci„tatis; Aurelius Episcopus dixit: Horum Scriptorum textus ser„vabitur Gestis". Sunt quatuor Byzaceni, duo dumtaxat Legati Sitifenses. Contra regulam. Rationem ignoro. Suspicor esse mendum: Unum Sitifensem Scriptorum vitio migrasse ad Byzacenos. Interim ista Tractoriæ exhibitio non fuit Afris propria, sed est commune jus totius Ecclesiæ. Præter istas literas Legati habuerunt sua, quæ egredi non poterant, suæ Synodi Mandata, ac sua insuper Commonitoria. Item quædam solo verbo citra Scriptum Mandata. Etenim præfati Honoratus & Urbanus dicunt ad Synodum: "Et illud nobis verbo mandatum est". Erant enim

Illustriores suarum Provinciarum Episcopi, ideoque fide per omnia digni.

Sexta Africanarum Synodorum species est plenissima totius Diœcesios Synodus, non per solos Legatos, sed per omnes omnium Provinciarum Episcopos. Joannes Garnerius in digressione de Conciliis Africanæ Ecclesiæ advertit ad plenissimas hascè Synodos nunquam comparuisse omnes omnium Provinciarum Episcopos, sed ex quavis unicam dumtaxat turmam, & dat suæ sententiæ fundamentum: "Undè intelligere est, quam ob caussam nulla Ca„tholicorum Africana Synodus legatur plures Episcopos habuisse, „quam ducentos & viginti ad summum, cum tamen in Africa „fuerint plures quingentis Ecclesiæ Episcopales Catholicæ. Sci„licet conveniebat ex singulis Provinciis una tantùm turma, id „est, media ferè pars, ex qua tamen aliqui justas haberent ab„sentiæ caussas, Id verò sapienter institutum fuit, ne Pastoribus „suis orbatæ Ecclesiæ damni quidquam paterentur. Suam enim „vicino Episcopo remanenti profecturus commendabat, Ea porrò „disciplina viguit apud Catholicos, sed aliis moribus vivebant Do„natistæ". Observatio non est temeraria. Etenim licet ista Provinciarum in turmas distributio fuerit introducta pro solis Provinciarum Synodis, videtur tamen usu fuisse extensa etiam ad plenissimas totius Africæ. Numerosissima post istud Decretum celebrata
Lib. 53. Synodus, si Photii Bibliothecæ credimus, fuit ducentorum viginti quatuor Episcoporum. Hinc Joannes Garnerius non malè infert præfatis Synodis adfuisse non totas Provincias, sed unam solummodò turmam. Errat tamen turmam generaliter fuisse mediam partem. Erat quandoque tertia pars. At verò Aurelii Primatis Canones spernebantur à Donatistis. Quare ipsi non habuerê turmas, & permanserunt in antiqua, quæ usque ad schisma per totam gentem fuerat, consuetudine. Hinc in ipsorum Bagaiensi Synodo ex solis Primianistis fuerunt trecenti & decem Episcopi.

In hac etiam Synodo præsertim locum habuit hic Canon Afri-
Can. 127. cani Codicis: "Cum quibusdam peractis, multi Episcopi cætero„rum peragendorum moras se conquererentur sustinere non posse, „& ad proprias Ecclesias festinarent, placuit universo Concilio, „ut ab omnibus eligerentur de singulis quibusque Provinciis, qui „propter alia peragenda residerent". Hos electos Synodus appellat Judices, & addit ex utraque Mauritania, Numidia, ac Byzacio

tres,

tres, ac decem Proconsularis Provinciæ Legatos fuisse electos in istos Judices. Nullum ex Tripoli. Nempe quod nullus Legatus advenisset. Etiam in Carthaginensi collatione septem ex Catholicis, & totidem ex Donatistis fuerunt electi, ut agerent omnia. Erant omnium reliquorum Compromissarii. Attamen tunc id factum est non ad dimittendos reliquos Episcopos, sed ad evitandas clamorum in futura collatione turbulentias. Dico istum Canonem habuisse locum etiam ac præsertim in plenissimis Afrorum Synodis. Quoniam licet in Synodo & pro Synodo ex Legatis emanaverit, potiori tamen jure locum obtinuit in plenissimis Synodis.

Occurrunt aliquot quæstiones. Prima est, Quotiesoportuerit celebrare hascè Synodos ? Respondeo plenariam ex solis Legatis Synodum multò tempore fuisse celebratam singulis annis. Hinc tertia Carthaginensis Synodus, & Hipponensium Canonum Compendium ipsam appellant "Concilium universale anniversarium". Cap. 7. 8.
Et illud compendium adjungit : "Ut per singulos annos Conci- Cap. 6.
„lium convocetur". Exponit in Carthaginensi Synodo Primas Aurelius : "Constitutum fuit in Concilio Hipponensi, ut singulis „annis contraheretur Concilium Africæ plenarium". Exstat in Cap. 94.
Africano Codice. Videtur ibidem exstare integer Hipponensis Canon : "Confirmandum est in hac Synodo, ut secundùm Ni- Can. 18.
„cæna Statuta, propter caussas Ecclesiasticas, quæ ad perniciem „Plebium sæpè veterascunt, singulis quibusque annis Concilium „convocetur, ad quod omnes Provinciæ, quæ primas Sedes habent, „de Conciliis suis binos, aut quantos elegerint, Episcopos Legatos „mittant, ut congregato Conventu plena possit esse authoritas". Primas Aurelius Africanam Ecclesiam invenit & accepit valdè deformatam. Ex variis caussis. Una fuit, quod generalis totius gentis Synodus fuisset rarior. Ità & Apostolus noster sanctus Bonifacius scribit apud nos Christianitatem fuisse destructam, quod per octoginta annos cessasset celebratio Synodorum. Quapropter gentis suæ mores restauraturus Aurelius statim in Hipponensi Synodo sanxit laudatum Canonem. Ista enim, in qua & sanctus Augustinus adhuc Presbyter coram Episcopis disputavit de fide & Symbolo, est inter omnes Aurelianas prima. Erat isti tempori duriusculus Canon. Hinc Aurelius addidit, quod in alia ad ipsum Synodo dixerunt Honoratus & Urbanus, Legati Sitifenses : "Sanctitati

Cap. 2. „ctitati tuæ nos spopondisse jam dudùm meminimus, ut singulis „quibusque annis ad tractandum conveniamus". Aurelius Canoni superaddidit spontaneam Episcoporum professionem, & Pactum. Canonem polivit tertia, vel quævis alia Carthaginensis Synodus: "Similiter placuit, ut propter caussas Ecclesiasticas, quæ ad per„niciem Plebium sæpè veterascunt, singulis quibusque annis Con„cilium convocetur. Ad quod omnes Provinciæ, quæ primas „Sedes habent, de Conciliis suis ternos Legatos mittant, ut & „minùs invidiosi, minùsque hospitibus sumptuosi Conventus plena „possit esse authoritas. De Tripoli autem, propter inopiam Epi„scoporum, unus Episcopus veniat". Exinde Provinciæ non ampliùs binos, aut quot vellent, potuerunt Legatos mittere, sed fuerunt constrictæ ad mittendos tres. Exceptâ Provinciâ Tripolitanâ. Et juxtà has Aurelii regulas dudùm vixit Africana Ecclesia. At verò ad aliam Synodum post laudatas easdem regulas idem Can. 94. 95 Aurelius edixit: "Ad quia hoc", utiq; quotannis venire ad Synodum, "laboriosum omnibus Fratribus visum est, placuit ut non sit „ultrà fatigandis Fratribus anniversaria necessitas, sed quoties exe„gerit caussa communis, id est, totius Africæ, undecumque ad „hanc Sedem hac de re datæ literæ fuerint, congregandam esse „Synodum in ea Provincia, ubi opportunitas persuaserit. Caussæ „autem, quæ communes non sunt, in suis Provinciis terminentur". Aliquandò dubitavi de mendo Canonis, & forsan debere legi: "Undecumque ab hac Sede datæ literæ fuerint". Verùm adver-Cap. 9. santur, & Codicis lectionem confirmant Milevitana Synodus, & vasta illa atque confusa Afrorum Canonum collectio.

Ex his interim aliqua addiscimus. Primò, quod Hipponensis, immò forsan & tertiæ Carthaginensis Synodi tempore, Mauritania Sitifensis necdùm haberet primam Sedem, nec proprium Primatem. Deinde, quod ratio, ex qua quintus Nicænus Canon jussit quovis anno bis agi Provinciarum Synodos, fuerit impedire pendentium caussarum veterascentiam. Præsertim veterascentiam iniquarum excommunicationum. Et hinc liquet me supra rectè dixisse eandem rationem à Sardicensi Synodo, dum excommunicatos Clericos sanxit à vicinis etiam Episcopis sanandos, fuisse attentam. Plenissimas Carthaginensis Sedis arbitrio, Africanas Synodos Canon iste permisit arbitrio Provincialium Primatum. Juxta antiquos mores. An Provinciales Synodi juxtà Nicænum Canonem sem-

per

per bis in anno fuerint factæ apud Afros, est grande dubium: Non possim definire. Certè plures Episcopi isthic ignorabant Canones, ideoque & negligebant. Hinc tertia Carthaginensis Synodus sanxit: "Ordinandis Episcopis vel Clericis priùs ab Ordinato-„ribus suis Decreta Conciliorum auribus eorum inculcentur, ne „se aliquid contra Statuta Concilii fecisse asserant". Canonis, à quacumque Synodo sit, author fuit sanctus Augustinus, qui contrà Nicænum Canonem per ignorantiam ordinatus Episcopus, quod in se factum doluit, in aliis postmodò fieri noluit. Ita in ejus vita testatur sanctus Possidius. Post hunc Canonem credo Afrorum Primates bis in quovis anno celebrasse suas Synodos. Hac de caussa prodiisse videtur Canon de Episcopis distribuendis in turmas. Quidquid sit, omninò semel in anno agebant Synodum. Etenim quotannis debebat Legatio destinari ad plenariam Synodum: Et ista Legatio debebat designari ac eligi à Synodo Provinciæ. Et supra audivimus ab Alipio, Augustino, ac Possidio Primatem ipsorum Xantippum operosè excusari, quod isto anno propter Tyronum tumultus non celebrasset Synodum. Item ab Aurelio, dum anniversariam plenariæ Synodi necessitatem abstulit, audivimus: "Caussæ autem, quæ communes non sunt, in „suis Provinciis terminentur". Utique singulis annis. More antiquo. Et istud ipsum lucet ex hoc Canone: "Dies Concilii", utique plenarii & anniversarii, "idem servetur, qui in Hipponensi „Concilio constitutus est, id est, decimo kalendas Septembris. „Et scribendum ad singularum quarumcumque Provinciarum Pri-„mates, ut quando apud se Concilium congregant, istum diem „non impediant". Etenim quintus Nicænus Canon disertè mandat, ut secunda Provinciæ Synodus quotannis fiat circa tempus Autumni. Tunc igitur Afrorum etiam Primates agebant Synodos. Hinc videri possint bis fecisse.

Hinc etiam discimus, quo anni tempore fieret ista plenaria anniversaria Synodus. Nempè decimo kalendas Septembris. Et ita statutum fuit ab ejus authore, Hipponensi Synodo. Præfatum Canonem, omissis tamen verbis, "qui in Hipponensi Con-„cilio constitutus est", confusa illa Afrorum Canonum farrago legit in eundem modum. At verò quinta Carthaginensis Synodus legit longè aliter: "Dies Concilii undecimo kalendarum no-„vembris servetur". Quæ lectio videtur verior. Ista enim tem-

pestas apud calidas Regiones est Episcoporum itineri longè opportunior. Et ipsum fortiter confirmat sancti Augustini Rescriptum
Epist.217. ad prætensum Primatem Victorinum : "Tractoria ad me quinto „Idus Novembris venit". Victorinus, quo anniversariam plenariam Synodum non impediret, suam Provincialem indixit ad medium aut finem Novembris : Quod nempè ista undecimo kalendas ejusdem mensis fuerat celebranda. Et omninò expediebat Provincialem post plenariam, ac post Legatorum reditum fieri: Quo nempè hujus Decreta possent in ista publicari, & mitti in executionem. Attamen dies ista non ampliùs obtinuit post sublatam anniversariam necessitatem plenariæ Synodi. Exinde hæc agitari cœpit quovis anni tempore : Ad rationabile Beneplacitum Primatis Carthaginensis. Aliquandò bis in anno, aliquandò nunquam. Prout rationes cogerent, aut suaderenr. Ejusdem in arbitrio erant dies ac tempus plenissimæ Synodi. Exinde Provincialium Synodorum dies etiam redivit ad Beneplacitum Primatum.

Altera quæstio est, Quis fuerit locus plenariæ per Legatos Synodi? Respondet Primas Aurelius: "Constitutum est in Con„cilio Hipponensi, ut singulis annis contraheretur Concilium Afri„cæ plenarium, non tantùm hic apud Carthaginem, verùm etiam „per diversas Provincias suo ordine. Et hoc reservatum est, ut „indiceremus aliquando in Numidia, aliquando in Byzacio". Et ita fuit omninò factum. Habemus in Byzacio Septimunicensem, Suffetulensem, Macrianensem, Juncensem, ac Marazanensem, in Numidia Hipponensem, ac Synodum Milevitanam. Joannes Garnerius addit: "Nullæ sunt habitæ extra Numidiam, Proconsularem, „& Byzacium. Quia reliquæ Provinciæ minus erant opportunæ „propter distantiam, quam prædictæ in media Africa sitæ". Possit labi. Licet enim reservatum fuerit, ut præsertim in Byzacio ac Numidia istæ Synodi fierent, possint tamen aliquæ fuisse factæ in aliis Provinciis. Etenim Sitifensis Cellensem, forsitan & Macrianensem, Cæsaræensis Mauritania forsitan habuit Synodum Juncensem. Dico, "Forsitan". Alia namque apud Byzacium, alia Macriana fuit apud Sitifenses. Alia item Junca fuit apud Byzacium, alia apud Cæsaræenses. An utraque, an unica, & quænam habuerit Synodum, ignoro. Ferrandus ad nos transmisit sola quorundam Canonum compendia. Interim omnes istæ Synodi fuerunt

fuerunt omninò plenariæ. Africani namque Codicis Collector ad Carthaginensem, sub Honorii septimo ac tertio Theodosii Consulatu celebratam, Synodum subnotavit: "Gesta hujus Concilii ideò non „descripsi, quoniam Provinciale, non universale celebratum est". Can. 107. Proinde Provincialium Synodorum Canones poterant suam Provinciam, nequaquàm dirigere omnem Africam, ideoque nec redigebantur in communem Codicem. At verò Ferrandus Diaconus, ac Cresconius Africanus Episcopus istarum Synodorum Canones congesserunt in suos Codices: Erant igitur plenariæ.

Ad primam Synodorum speciem Laudavi, & pro exemplo adduxi Hipponensem, in qua sanctus Augustinus Eradium Presbyterum curavit sibi eligi in Successorem. Addendum est illi adfuisse duos Episcopos, Religianum ac Martianum. Nempe ob negotii gravitatem erant singulariter invitati. Quæ invitatio fuit Afris frequens. Similes Synodos Augustinus fecit, dum suum Clerum coëgit ad vitam communem. In priori solos septem Presbyteros, in his posterioribus nominatim enumerat omnes suos Clericos, etiam Diaconos & Sub-Diaconos: Et nullam facit mentionem Archi-Presbyteri aut Archi-Diaconi. Ex quibus conjecturo istas Dignitates non fuisse in Hipponensi Ecclesia. Et quia ipsa non erat ex ignobilioribus, suspicor præfatas Dignitates fuisse in paucis Ecclesiis. Certum est fuisse in quibusdam. Etenim quarta Carthaginensis Synodus sancit de Ordinando in Sub-Diaconum: "De Can. 5. „manu Archi-Diaconi Urceolum accipiat", Insuper tres istic Canones laudant Archi-Diaconum. Et alius Canon habet: "Episco„pus gubernationem viduarum non per semetipsum, sed per Archi„Presbyterum, aut per Archi-Diaconum agat". At verò in aliis Afrorum monimentis rarissima, aut forsan nulla est, nisi dum de Carthaginensi Ecclesia agitur, istarum Dignitatum memoria. Hinc suspicor in multis non fuisse Ecclesiis. Nec admirandum. Nam & Emeritensis in Hispania, ubi amplæ & largæ erant Ecclesiæ, Synodus sanxit, ut quivis Episcopus deinceps habeat Archi-Diaconum & Archi-Presbyterum. Can. 10. Quoniam antea plures non habebant. Sunt alterius loci.

CAPUT

CAPUT XV.

Exponuntur Episcopalia Africanæ Ecclesiæ Iudicia.

Ccclesiastica olim Judicia fuerunt passim Synodalia. Fuerunt tamen & personalia a solo Episcopo. Etenim nonus Chalcedonensis Canon sanxit: "Si quis Clericus adversùs Clericum „habet negotium, non deserat proprium Episco„pum, & ad sæcularia percurrat Iudicia, sed „priùs actio ventiletur apud Episcopum proprium, „vel certè consilio ejusdem Episcopi, apud quos utræque partes „voluerint, Iudicium agitetur. Quod si Clericus habet caussam „adversùs Episcopum proprium, vel adversùs alterum, apud Pro„vinciæ Synodum Iudicetur". Proinde solæ adversùs Episcopum caussæ erant olim Synodales: Adversùs Laicos & Clericos intentatas actiones judicabat solus Episcopus. Chalcedonensis Synodus suum Canonem hausit ex quinto Niceno, decimo sexto Sardicensi,& constanti Ecclesiarum consuetudine. Hinc etiam de S. Augustino scribit
Cap. 19. sanctus Possidius: "Interpellatus à Christianis B. Augustinus caussas „audiebat diligenter ac piè. Et eas aliquando ad horam refectionis, „aliquando autem tota die, jejunans semper tamen, noscebat & dirimebat". Loquitur de civilibus Laicorum caussis. Hanc Episcoporũ po-
Cap. 1. testatem quinta Carthaginensis Synodus appellat "jus Apostolicum". Fundatur enim in priori S. Pauli ad Corinthios epistola. Augustinus etiam audiebat ac dirimebat criminales suorum Clericorum caussas: Et ipsos quandoque non puniebat solummodò, sed etiam degradabat. Lucet ex ejus ad Populum verbis in sermone secundo de communi ipsorum vita: " Delebo eum de tabula Clericorum. Interpellet „contra me mille Concilia, navìget contra me, quò voluerit, sit „certè ubi potuerit, ut ubi ego Episcopus sum, illic Clericus esse „non possit". Ago hìc de solis criminalibus Episcoporum & Clericorum Judiciis: Præsertim degradatoriis. Ab his enim maximè solet appellari.

De

De consueta ipsorum apud Afros forma scribit sanctus Augustinus in literis ad Xantippum Tigisensem Episcopum, Primatem Numidiæ: "Ego sanè Presbyterum", Rusticanæ in Hipponensi Diœcesi Parochiæ Rectorem, qui solemne in Dominici Natalis vigilia jejunium violare, ac apud infamem mulierem sine Clerico teste prandere, cœnare, ac dormire præsumpserat, "removendum „ab officio Presbyterii arbitratus sum, timens ei deinceps Ecclesiam Dei committere. Quod si fortè Judicibus Ecclesiasticis „aliud videtur, quia sex Episcopis caussam Presbyteri terminare, „Concilio statutum est, committat illi, qui vult, Ecclesiam suæ „curæ commissam: Ego talibus, fateor, quamlibet curam com„mittere timeo, præsertim quos nulla bona fama defendit, ut hoc „eis possit ignosci, ne quid perniciosius, si eruperit, languens im„putem mihi". Respicit undecimum primæ Carthaginensis Synodi Canonem, conditum ad suggestionem Elpidophori, Cuiccalitani in Proconsulari Provincia Episcopi, ac ad relationem Grati Primatis Carthaginensis: "Si quis tumidus vel contumeliosus exstiterit „in majorem natu, vel aliquam caussam habuerit, à tribus vicinis „Episcopis, si Diaconus est, arguatur; Presbyter à sex; si Epi„scopus, à duodecim Consacerdotibus audiatur". Eundem Canonem firmavit secunda Carthaginensis Synodus, celebrata per Genethlium Primatem: "Etiam hoc adjicio secundùm Statuta vete„rum Conciliorum, ut si quis Episcopus in reatum aliquem in„currerit, & fuerit nimia necessitas non posse plurimos congre„gari, ne in crimine remaneat, à duodecim audiatur. Et à sex „Presbyter, & à tribus Diaconus, cum proprio Episcopo". Verba, "Secundùm Statuta veterum Conciliorum", affirmant hunc Canonem esse antiquum, confirmatum sæpiùs, ac innovatum.

Degradatus à sancto Augustino Presbyter appellaverat ad Numidiæ Primatem Xantippum, affirmans se non à sex Episcopis, sed damnatum à solo Augustino, judicium esse contra Canones sine legitima authoritate attentatum, ideòque evidenter nullum, ac exufflandum. Et Xantippus videtur voluisse pro Presbytero procedere. Hinc sanctus Augustinus potenter intercessit, & adduxit plura. Primò fatetur exstare istiusmodi Canonem. Secundò fatetur ipsum esse in precio apud Ecclesiasticos Judices, & ab ipsis observari. Quos intelligat per Ecclesiasticos Judices, est incertum. Videtur aut Ecclesiasticos Defensores in-

 telligere,

telligere, aut Professores sacrorum Canonum. Nam & hi tunc non defuerunt Ecclesiæ. Tertiò asserit se nolle ligari isto Canone, ideòque sibi soli esse potestatem degradandi suos Presbyteros. Quartò affirmat istius Presbyteri, si à Xantippo fiat, reparationem nunquam à se admittendam. Quintò addit ipsam tamen, si pro alia Diœcesi fiat, à se dissimulandam ac negligendam.

Erat recentior, aut certè non antiquissimus Canon. Utique conditus & inductus à Grato Primate. Lucet ex sancti Cypriani ad Rogatianum Novensem Episcopum, qui criminosum ac sibi contumacem Diaconum ipsi judicandum & castigandum retulerat, Rescripto : "Et tu quidem honorificè circà nos, & pro solita tua „humilitate fecisti, ut malles de eo nobis conqueri, cum pro Epi„scopatus vigore, & Cathedræ authoritate haberes potestatem, „qua posses de illo vindicari, certus quod Collegæ tui omnes gra„tum haberemus quodcumque circa Diaconum tuum contume„liosum Sacerdotali potestate fecisses". Eadem tunc erat ratio Presbyterorum. Certè non solum Felicissimum Archi Diaconum, sed & quinque ipsi conjuratos Presbyteros videtur solus Cyprianus damnasse. Et ita fuit usque ad laudatam Grati Primatis Synodum. Et ejus Canonem, quod antiquam gentis consuetudinem infringeret, videtur non omnis Africa etiam post Genethlii confirmationem admisisse. Et huic parti adhæsit sanctus Augustinus.

Utraque pars nitebatur fundamentis. Gratum Primatem, & ipsi assidentem Synodum ad faciendam istam Episcopalis authoritatis circumscriptionem permoverunt Episcoporum apud Afros numerositas, & à quibusdam in suum Clerum præcipitata per iracundiæ impetum judicia, sanctum verò Augustinum, ac plures haud dubiè Episcopos in contrariam sententiam pertraxerunt antiqua consuetudo, ac dilecta Episcopalis authoritatis integritas. Interim novus iste Canon sanxit pro solis Presbyteris ac Diaconis. Subdiaconos ac alios inferiores Clericos permisit antiquæ formæ, de qua vigesimus Canon Africani Codicis : "Si Presbyteri vel „Diaconi fuerint accusati, adjuncto sibi ex vicinis locis cum pro„prio Episcopo legitimo numero Collegarum, quos ab eodem ac„cusati petiverint, id est, unà secum in Presbyteri nomine sex, in „Diaconi tres, ipsorum caussam discutiant; reliquorum autem Cle„ricorum caussas etiam solus Episcopus loci agnoscat & finiat".

At

At verò quartum Carthaginense Concilium adjunxit : "Episcopus Can 23
„nullius caussam audiat absque præsentia Clericorum suorum. Alioquin irrita erit sententia Episcopi, nisi Clericorum sententiâ confirmetur". Existimo per Clericos intelligi solos Presbyteros. Hi enim soli cum Episcopo sedere poterant, ideòque & judicare. Quibusdam videntur habuisse consultativum solummodò suffragium. Canon enim requirit solam ipsorum Præsentiam. Verùm isti opinioni palam obstant verba : "Nisi Clericorum sententiâ confirmetur". Et Ferrandus Diaconus istos Canones redegit in hoc Can 51.52
compendium : "Ut Episcopus accusatos Presbyteros convocatis „quinq; Episcopis audiat, Diaconorum cum tribus, reliquorum verò „caussam ipse solus discutiat. Ut autem unus Episcopus cognitionem sibi non vindicet, hoc in alio Carthaginensi Concilio „actum est". Disertè affirmat priorem Canonem fuisse ab hoc posteriori correctum & constrictum. Et hoscè Canones omninò probavit & subscripsit sanctus Augustinus. Possint tamen contra ipsius judicium emanasse. Porrò Tripolitana Provincia, quod paucos haberet Episcopos, habuit aliquid singulare : "Propter inopiam Provinciæ Presbyter ibi à quinque audiatur Episcopis, & „Diaconus à tribus, proprio Episcopo præsidente". Hoc est, proprio Episcopo inter istos quinque aut tres connumerato. In aliis Provinciis proprius Episcopus debebat esse quartus aut septimus. Quare Ferrandus Diaconus videtur esse passus vitium sui Breviarii. Quidquid sit, hæc omnia sunt intelligenda de solis criminalibus Clericorum caussis. Eorum civiles caussas poterat solus Episcopus dirimere. Quod ipsum advertit Theodorus Balsamon in Commentario ad decimum quartum Canonem Africani Codicis. Tertia Carthaginensis Synodus addidit : "Sanè si ex consensu partium Can. 10.
„Judices electi fuerint, etiam à pauciori numero, quàm constitutum est, non liceat provocari". Sancit, aut potiùs supponit arbitrarium seu electum contra Episcopum Tribunal non debere conflari ex duodecim Episcopis. Eadem est ratio de Presbyteris ac Diaconis. Et caussa est cuivis obvia.

Canon, qui Episcopum nonnisi à duodecim Collegis damnari sanxit, placuit etiam aliis gentibus. Etenim ad minoris Britanniæ Episcopos scripsit Leo IIII. : "Nullam damnationem Episcoporum Epist. 2.
„esse unquam censemus, nisi aut ante legitimum numerum Episcoporum, qui sit per duodecim Episcopos, aut certè probata senten-

„sententia per septuaginta duos idoneos testes". Hoc casu permittit damnari à paucioribus. Attamen nonnisi per Provinciæ Synodum. Et
Epist. 65. ad Salomonem, ejusdem Britanniæ Regem, scripsit Nicolaus I.: "Episcopi nullam possint sui honoris sustinere jacturam, quos non constat „fuisse à duodecim Episcopis, præsente, primamq; sententiam Metropolitano Episcopo, cum examinarentur, obtinente, auditos". Semi-Barbaros, qui nec Metropolitam habebant, nec duodecim erant numero, & tamen attentabant omnia Synodalia, Britonum Episcopos uterque Pontifex speravit per istam formam compescendos. Ipsam desumpserunt ex Decretali epistola, quam Isidori Mercatoris collectio adscribit sancto Zephyrino Pontifici: "Duodecim Judi„ces quilibet accusatus Episcopus, si necesse fuerit, eligat, à quibus ejus „caussa justè judicetur". Eandem formam placuisse postmodò Græcorum Episcopis docet Theodorus Balsamon in Commentario ad duodecimum Canonem Africani Codicis: "Interrogarit quis„piam, cum Canon contineat tunc fieri à duodecim Episcopis, „& solis, Episcoporum depositiones, quando fieri omninò non „potest, ut multi conveniant, si depositus fuerit Episcopus à „duodecim Episcopis, idque cum sit facile, ut multi conveniant, „dissolvetur depositio, an non? Dicunt quidam hoc modo non „infirmari sententiam. Cum autem Joannes Amathuntis Episco„pus ab illo Cypri Archi-Episcopo Joanne fuisset depositus, & „depositionis Edictum in Tribunali Imperatorio lectum esset, „quoniam inventi sunt undecim Episcopi & Archi-Episcopus de„positionem fecisse, statuit Sanctissimus ille Patriarcha Dominus „Lucas cum assistente Synodo, quin & adsistens Senatus, esse „infirmam & nullius momenti depositionem, quod accersita „non fuerit universa Synodus Cypriorum Ecclesiæ, aut saltem major „pars ejus, etiamsi magna esset ejus cogendi facultas, & quod Archi„Episcopus non ultra duodecim Episcopos, sed unà cum illis esset „numeratus". Pergit in Commentario vigesimi tertii Canonis: "Cum duodecimus Canon definiat, à quot Episcopis debeant judicari „Episcopi, Presbyteri & Diaconi, nunc jubent Patres, ut ultra „duodecim, sex, aut tres sit quoque loci Episcopus Judex compe„tens. Qui autem sunt præter eos, Lectores scilicet & reliqui, ab „uno & solo competenti Episcopo judicentur".

Hæc omnia Theodorus transfert in suam gentem. Etenim quod Orientalis Ecclesia istos in Canones græcam linguam transtulerit, ac

suo

suo codici inseruerit, docet secundus Canon Trullanus. Quod eosdem Gallicana Ecclesia dudùm probaverit ac usitarit, docet sancti Cæsarii Arelatensis Archi-Episcopi sermo, dictus ad Collegas in caussa Contumeliosi Episcopi Rejensis. Isidorianæ collectionis author fuit homo Hispanus, ideòque constat istos Canones tunc viguisse etiam in Hispaniis. Attamen cum aliqua ubique differentia. Etenim personatus Zephyrinus privilegium, quo accusatus Presbyter ac Diaconus poterant judicii Collegas ex vicinis civitatibus eligere, ac à suo Episcopo petere, extendit etiam ad accusatos Episcopos: Quod non videtur fuisse apud Afros. Leo quartus duodecim Episcopos censuit posse suppleri per abundantiam testium. Theodorus Balsamon rectè affirmat Episcopos præter Metropolitam debuisse esse duodecim: Item sex aut tres præter proprium Episcopum. Hæc enim omninò videtur fuisse mens Africanorum Canonum. Etiam rectè excipit plenas Synodos istarum Provinciarum, quæ non habent tot Episcopos. Ità studet Africanos Canones conciliare cum Antiochenis. Eandem exceptionem censet fuisse servatam in Tripolitana Provincia. Afrorum Episcopi in aliis Provinciis erant numerosissimi, ideòque criminalia ipsorum Judicia poterant frequenter occurrere: Hinc noluerunt totiès fatigari plenas Synodos, nec crimina occurrentia ad consuetum ipsarum tempus differri. Tertia Carthaginensis Synodus his adjunxit: "Quisquis Episcoporum accusatus fuerit, ad Primatem Provinciæ „caussam ipsius deferat accusator. Nec à communione suspen„datur, cui crimen intenditur, nisi ad caussam suam dicendam, „Primatis literis evocatus, minimè occurrerit". Docet nos plura. Primò, quod Provinciæ Primas potuerit solus Episcopales accusationes admittere, ac reos citare. Deindè, quod ipse potuerit duodecim Episcopos eligere. Tertiò, quod eis præsidere debuerit, aut alicui decimo tertio suas vices delegare. Et istum Canonem antiquo suo Codici inseruit Romana Ecclesia.

Lucidè hæc confirmantur ex caussa & Synodali Judicio erga Maurentium, novæ Germaniciæ in Numidia Episcopum, qui suæ Synodo, ad quam accusatores non comparuerant, supplicavit & dixit: "Judices peto sanctum Senem Xantippum", Primatem Provinciæ, "Sanctum Augustinum, Florentium, Thea„sium, Samsutium, Secundum, & Possidium. Hæc decerni „mihi jubeatis". Et Acta Synodalia pergunt: "Sanctum Con-

„cilium concessit Judices postulatos, reliquos autem Judices, „ad complendum" duodenarium "numerum necessarios, eligen„tibus ipsis Senioribus à nova Germanicia", accusatoribus sui Episcopi, "Senex Xantippus curavit decernere". Utique sex, accusatus Episcopus à Synodo, sex à Primate petebat accusator Populus, & ipsis Provinciæ Primas præsidebat decimus tertius. Quæ forma non est antiquissima. Etenim in literis ad sanctum Papam Cornelium scribit sanctus Cyprianus de Episcopis,
Epist. 55. Felicissimo rebelli suo Diacono adhærentibus: "Jovinus & „Maximus comites cum Privato Hæretico adfuerunt, ob nefanda „sacrificia & crimina in se probata, sententia novem Episcoporum „condemnati, & iterato quoque à pluribus nobis in Concilio an„no priore abstenti". Affirmat tunc fuisse duos damnandi Episcopi modos: Per Provinciæ Synodum, & per Conventum pauciorum Episcoporum. Affirmat novem suffecisse. An fuerint necessarii, non possim affirmare. Quidquid sit, duodecim Epicopos postmodò requisivit per suas Synodos Gratus Archi-Episcopus, & omnis Africana Ecclesia tandem admisit, confirmavit, & observavit.

Dum hæc scribo, prodit in Gallia Libellus Anonymus de antiquis & majoribus Episcoporum caussis, contra Joannem David Apologus eorum, quæ pro suprema Provincialium Synodorum authoritate, ac à Romanis appellationibus independentia commentus est Dominus Petrus de Marca. In Præfatione author edicit caussam suppressi nominis: "Verumtamen, „ut ingenuè fatear, cum Societati Theologorum Parisiensium „non paucis abhinc annis nomen dederim, paratumque me „esse ad defensionem veritatis usque ad effusionem sanguinis ju„raverim, ejusmodi ratio ut nomen meum occulerem omninò „non impulit; sed ne fortasse spes melioris fortunæ aliquando „delusa me ad quandam palinodiam turpiter adigeret, quâ apud „plerosque fama nomenque Petri de Marca vehementer laborant". Innocentius X. Pontifex Petrum de Marca, nisi multorum in suis libris articulorum scriptam palinodiam coram omni sub cœlis Ecclesia solemniter cantaret, confirmare noluit in Archi-Episcopum Tholosanum: Et ista tanti Doctoris constantia solemniter cantavit. Præsens Scriptor etiam sperat meliorem istiusmodi fortunam: Et metuit similem palinodiam, ac simi-
lem

lem nominis jacturam. Hinc nomen supprimit. Quapropter quis non temerè existimet veritatem ab ipso nec esse inventam, nec defendi. Etenim "quomodò potestis credere, qui gloriam „ab hominibus quæritis"? Et certè Petrus de Marca passus est justa damna nominis. Etenim veritatem aut non defendit, aut defensam est prævaricatus. Et pręsens Apologus palam affirmat rediisse ad priora. Affirmat fuisse vertumnum, ac passum aliquid Ecembolii, de quo Socrates: "Ecembolius Sophista Constantinopolitanus, L. 3. c. 11.
„se ad Imperatorum ingenia & naturam conformans, dum Con„stantius regnabat, se ardenter fidem Christianam amplecti si„mulavit; dum Julianus potiebatur Imperio, Gentilitatem ma„gnoperè præ se tulit; Juliano mortuo, Religionem Christianam „denuò profiteri induxit in animum. Nam ante portam Ec„clesiæ se pronum abjiciens, sic vociferatus est": Me quasi salem insipidum pedibus conculcate. "Ecembolius, sicut antea „levis & inconstans fuit, sic quoque postea permansit".

Adversùs præsentem Anonymum respondeo cum Tertulliano in quarto libro contra Marcionem: "Possem hìc gradum figere, Cap. 2.
„non agnoscendum contendens opus, quod non erigat frontem, „quod nullam constantiam præferat, nullam fidem repromittat „de plenitudine tituli, & professione debita authoris. Sed per „omnia congredi maluimus". Inter alia argumenta, quæ Joannes David adducit pro Romanis appellationibus, sunt Canones Sardicenses. Affirmat ipsos esse, ac semper fuisse solemnem ista in re regulam Catholicæ Ecclesiæ. Et benè affirmat. Ad hæc tamen exsufflanda Scriptor Anonymus adducit Canonem, quem de Diacono à tribus, de Presbytero à sex, de Episcopo à duodecim Episcopis judicando sanxit in sua Carthaginensi Synodo ad Elpidophori Cuiccalitani Episcopi suggestionem Gratus Archi-Episcopus, atque adjungit: "Hæc disciplina non solùm dissimi- Cap. 16.
„litudinem habet cum Decretis Concilii Sardicensis, verùm etiam „est prorsùs inaudita & incognita. Huc usque Diaconi & Pres„byteri Jurisdictioni Episcopi ac Cleri fuerant obnoxii, Antisti„tes verò Concilii Provincialis primæ cognitioni. Sed in hoc „Concilio Carthaginensi duodecim Episcopis delegatur Judicium „Episcopi, sex Presbyteri, tribus Diaconi. Ex quibus plenissimè „perspectum habemus, quàm sit intolerabilis & insolens cogitatio „Davidii, hoc Privati exemplo probantis usum sive praxim Ca„nonum Serdicensium in caussis Episcoporum". Res-

Respondeo istum Carthaginensem Canonem fuisse reverà heteroclytum. Hinc ipsi deferre aliquandò noluit sanctus Augustinus. Et sine dubio habuerit Collegas. Nihilominùs ipsum postmodò probavit atque admisit. Ejus condendi & probandi magna ratio fuit Episcoporum in Africanis Provinciis multitudo. Omnes, exceptâ Tripoli, habebant ferè centum Episcopos: Aliquæ longè plures. Profiteor Episcopalium caussarum judicia olim spectasse ad Synodum Provinciæ. Etiam ad illam, quæ dumtaxat quatuor aut quinque habebat Cathedras. Hinc Gratus Primas censuit pro uno judicando Episcopo non esse fatigandam tantam multitudinem, sed cum Primate sufficere duodecim. Ex alia parte voluit Episcopalia etiam de Presbyteris ac Diaconis judicia esse matura & gravia. Hinc inter numerosos adeò Episcopos censuit ipsos non ab unico, sed à pluribus judicandos. Et hoc omninò didicerat à Sardicensi Synodo. Etenim illic ab Hosio Præside audiverat referri multorum Presbyterorum ac Diaconorum querimonias: "Quod me adhuc movet, reticere non dedeo. Si Episcopus quis fortè iracundus, quod esse non debet, citò & asperè commoveatur adversùs Presbyterum, sive Diaconum suum, & exterminare eum de Ecclesia voluerit, providendum est, ne innocens damnetur, aut perdat communionem". Et Hosius providit per appellationem ad vicinos Episcopos. Palam contra Nicænos Canones, & priorem consuetudinem. Archi Episcopus Gratus censuit medicinam non sufficere. Censuit expedire non solam sanatricem, sed insuper medicinam præservatricem. Hinc sanxit Diaconum non nisi à tribus, Presbyterum non nisi à sex Episcopis esse damnandum. Joannes David nec Advocato indiget, nec adjutore. Ætatem habet: Credo futurum, ut pro se loquatur. Rectè dixit Sardicenses Canones fuisse à Grato deportatos in Africam, & isthic quoad Episcopales appellationes semper viguisse. Quod illo etiam tempore, quo fuerunt ignorati apud Afros, ipsorum forma, utpotè Apostolica, isthic viguerit, suo loco demonstrabitur.

Et hæc quidem de primis caussarum instantiis. At verò de Clericorum appellationibus sanxit secunda Carthaginensis Synodus: "Si quis Presbyter à Præposito excommunicatus vel correptus fuerit, debet utique apud vicinos Episcopos conqueri, ut ab ipsis ejus caussa possit audiri, vel per ipsos suo Episcopo reconciliari

„ciliari". Canon manifestè desumptus est ex Sardicensi. Ex quo patet Africam tunc se direxisse secundùm istam Synodum. Et Milevitana sanxit: "Placuit ut Presbyteri, Diaconi, vel cæteri inferiores Clerici in caussis, quas habuerint, si de judiciis Episcoporum suorum questi fuerint, vicini Episcopi eos audiant, „& inter eos, quidquid est, definiant, adhibiti ab eis ex consensu Episcoporum suorum. Quod si & ab eis provocandum „putaverint, non provocent nisi ad Africana Concilia, vel ad Primates Provinciarum suarum. Ad Transmarina autem qui putaverit appellandum, à nullo intra Africam in communionem suscipiatur". Et quinta Carthaginensis Synodus: "Clericus, qui „Episcopi circa se districtionem injustam putat, recurrat ad Synodum". Proindè Clerici poterant tribus modis appellare. Ad suæ Provinciæ Synodum. Ad ejusdem Primatem. Et ad vicinos Episcopos. Attamen non nisi ad probandos & admittendos à suo Episcopo. Alioquin enim potuissent currere ad sui Episcopi æmulos, atque ità extorquere iniquum judicium. Et horum Episcoporum judicium non erat irrefragabile. Ab ipso poterat denuò provocari ad Synodum, aut Primatem Provinciæ. Quarè præfatus Episcopi consensus non erat compromissum, aut electio Judicum. Nam ab electis Judicibus appellari non poterat. Existimo quod etiam à Primate potuerit ad Synodum provocari. An delatas sibi appellationes Primas potuerit solus dirimere, non possim affirmare. Etiam à Provinciæ Synodo provocari poterat ad generalem Synodum totius Diœcesios. Et hic sisti debebat à Clericis: Ad Transmarina, seu ad Sedem Apostolicam proclamari non poterat. Idque ex antiqua consuetudine, & antiquo Gentis Statuto, quod in literis ad sanctum Cornelium Pontificem laudat, & urget etiam sanctus Cyprianus. Cap. 22. Epist. 55.

De damnatorum Episcoporum appellationibus habet quarta Carthaginensis Synodus: "Irritam esse injustam Episcoporum dam„nationem, & idcircò à Synodo retractandam". Utiquè à Provinciæ Synodo. Canon quippè agit de damnato per duodecim Collegas Episcopo, ac ipsi facit potestatem provocandi ad Synodum Provinciæ. Et de evocato ob aliquem reatum ad Primatis judicium aut Synodum, & comparere detrectante Episcopo sanxit tertia Carthaginensis Synodus: "Si nec ad Concilium universale „adversarium occurrere voluerit, ut vel ibi caussa ejus termine- Can. 28. Cap. 7.

„tur, ipse in se damnationis suæ sententiam dixisse judicetur". Ei potestatem facit, ut vel ad Provinciæ, vel ad totius Diœcesios anniversariam ex Provinciarum Legatis Synodum possit judicandus occurrere, ideoque longè magis facit facultatem ad plenissimam totius Gentis Synodum. Et ad Quintianum Presbyterum scribit Sanctus Augustinus: "Plebs Vigesilitana, si Episcopum „in plenario Africæ Concilio degradatum suscipere noluerit, „sano capite faciet. Et nec cogi potest, nec debet. Et quisquis „eam violenter coëgerit, ostendet qualis sit, & qualis ante fuerit, „quando de se nihil mali credi volebat, faciet intelligi. Nullus „enim sic proditur, qualem caussam habuerit, quam qui per sæ„culares Potestates, vel quaslibet violentias cum perturbatione & „querela conatur recipere honorem, quem perdidit. Non vult „enim volenti Christo servire, sed Christianis nolentibus domi„nari". Episcopus ille à Provinciæ Synodo damnatus appellarat ad universale totius Africæ Concilium, & isthic fuerat denuò damnatus. Hinc judicium istud suspendi impetrarat per Augustum Principem, aut aliam supremam Imperii Potestatem. Consultus sanctus Augustinus respondit esse acquiescendum Synodali Judicio: Attamen ideò non exclusit appellationem ad Sedem Apostolicam,

CAPUT

CAPUT XVI.

Referuntur errores varii circa Afrorum appellationes ad Sedem Apostolicam.

PRimus horum errorum author fuit sceleratus Photius, invasor Constantinopolitanæ Ecclesiæ, & infelix Parens miserandi Schismatis inter Græcam & Latinam Ecclesiam. Etenim ab ipso doctus & consecratus Zacharias Chalcedonensis Episcopus in sexta octavæ Synodi Actione tentavit exemplis demonstrare Romanum etiam Pontificem subesse Canonibus, posse limites excedere, errare in suis judiciis, ideoque singula ejus Acta non esse authentica & admittenda. Inter plura exempla adduxit & hoc: "Lugendum Apiarium, justificatum à Romanis Præsulibus, Africana Synodus non justificavit, sed repulit mittens ut propria curaret, & extra fines suos non excederet". Et venerabilis Metrophanes, Orthodoxus Smyrnensium Metropolita, respondit: "Apiarium, cum esset Presbyter Ecclesiæ Siccensis, Africanæ Provinciæ, propter aliquam caussam segregavit proprius Episcopus Urbanus; postea verò omnimodis deposuit Synodus, quæ ibidem collecta est. Zozimus autem Papa Romanus recurrentem ad se, & semet insontem exhibentem justificavit, & ad Africanam Synodum mittens cum literis, ut iterùm susciperetur egit, rationem reddente Synodo per Scripta Bonifacio post Zozimum Papæ Romano de depositione", quæ facta est in Apiatium, & de iterata "justificatione". Et quia nunc justificatum arbitramur, judicavimus autem non operari cum quo sunt Presbyteri in Ecclesia Siccensi, propter scandala, quæ subsecuta sunt. Porrò accipientem literas commendatitias à nobis, in omnibus aliis Ecclesiis Sacerdotio fungi. "Invenitur igitùr Africana Synodus paruisse potiùs judicio Zozimi Papæ Romani, ac per hoc propriam reprobasse sententiam, & justificasse Apiatium, non restitisse, ut fassus es, voto Romanorum Pontificum". Ex

impugnata Apiarii Presbyteri Romana appellatione schismaticus Zacharias ineptè concludit similes etiam Episcoporum appellationes fuisse ab Afris impugnatas ac refutatas. Etenim soli inferiori Clero isthìc non patebat ista appellario. Et ista nugamenta Paschasius Quesnellus tentat persuadere Gallicanæ Ecclesiæ.

Eundem tramitem in Commentario ad trigesimum primum, qui Romanas appellationes inferiori Clero interdicit, Africani Codicis Canonem sequitur Theodorus Balsamon: "Nota ex eo, quod „frustra se jactant, qui sunt Romanæ Ecclesiæ, dicentes eandem „debere de omnium Ecclesiarum quæstionibus per appellationem „decidere. Si enim ei non permittitur appellationes eorum, qui „sunt in Africa, examinare, multò magis hoc jus non habent in „alias Regiones". Ejusdem mentis fuit Meletius, schismaticus Patriarcha Alexandrinus, in literis ad Ruthenos: "Incidentes „Ecclesiæ Præsulum controversias dijudicare non est permissum „Papæ Romano. Transmarinas enim appellationes, qui in Africa convenerunt Episcopi, prohibuêre, ne Romam transmearent". Addit has appellationes esse contentionis pomum, quod Romani semper studuerunt invadere. Et in suo ad Sardicenses Canones Commentario scribit Joannes Zonaras: "Hujus Canonis Decre„to summi Sacerdotes antiquæ Romæ in quacumquè caussa ab Episcopis provocationem ad ipsos dari jactant, ac eundem in pri„ma Nicæna Oecumenica Synodo conditum fuisse, falsò affir„mant. Quod quidem cum in Carthaginensi Synodo propositum „fuisset, minimè cum veritate consentire probatum est". Etiam ad Florentinam Synodum dixit Marcus Archi-Episcopus Ephesiorum: "Nosti apud vos olim, tempore Papæ Zozimi, productos „fuisse Nicænos Patres Carthaginensi Synodo. Scripserat enim „Zozimus Papa ad Concilium Carthaginense, Nicænam Synodum „per suos Canones statuisse, ut universo orbi liceret appellare ad „Papam Romanum: Miserat & Canonem, quo id decernebatur, „quasi Nicænæ Synodi. Verùm Canonem illum non agnovit „Carthaginense Concilium: Nec facilè illum recepit, sed nihil se tale „dixit habere in Canonibus Nicænæ Synodi. Ab Episcopis Orientali„bus, scilicet à Cyrillo Alexandrino, & à beato Proclo Constantino„politano, cum hæc authentica per epistolam ab eis quæsita, & „missa essent ab Orientalibus Carthaginensi Concilio, non est inventus

„inventus ille Canon, quem Papa protulit. Quocirca scripserunt „ei, ne sibi jus illud appellationum postularet, quod non datur „à Synodo Oecumenica. Vides à Papa illo prolatum Canonem, „quem Synodus illa non ediderat, idque scribente ad Synodum „de re tam gravi" ? Insigniter errat Nicænos Canones in ista Afrorum contentione fuisse postulatos à sancto Proclo Episcopo Constantinopolitano. Etenim hæc postulatio facta est sub Pontificatu Zozimi, ad duodecimum Honorii, Theodosii octavum Consulatum, anno decimo octavo quinti sæculi, quo Constantinopolitanæ Ecclesiæ præsedit Atticus, quartus ante Proclum.

Verùm Marcus in sua Florentina disputatione non habuit satis validum Adversarium. Etenim Joannes de Monte-Nigro, Prædicatorii Ordinis Prior Provincialis in Lombardia, respondit: "Pro„tulisti Zozimum Papam, ut quosdam Nicænæ Synodi Canones „miserit Carthaginensi Concilio, & vis inferre Zozimum misisse „corruptos Canones, adjecto de appellationibus Canone, qui non „exstat inter Canones Nicænæ Synodi. Sed nullum nobis fide „dignum & Classicum produxisti, quod ità corruperit Canones. „Quare decorum sanè foret, si quæ hujusmodi proferre vis, non „de tuo dicere, verùm testimonia Doctorum adferre". Ex fictitiis sanctorum Pontificum, Julii, Marci, Liberii, ac Felicis, nec non ex sancti Athanasii epistolis conatur demonstrare Nicænos Canones fuisse longè plures, quàm viginti. Ex iisdem testimoniis asserit istos Canones non apud Orientales Ecclesias, sed in solis Romanæ Cathedræ scriniis exstitisse authenticos ac incorruptos, & concludit: "Quâ ergò ratione dicis corruptum esse à Zozimo „Canonem, missumque, cum non exstaret inter Nicænæ Synodi „Canones ? Dico igitur notum fuisse Carthaginensibus, per totum „Orientem corruptos haberi Canones. Et si missi sunt, certè ab „Oriente certi missi sunt, quod multis sanctorum Patrum, & „longè eruditissimis testimoniis patet. Possumusque proferre li„bros, qui apud nos sunt". Ad quæ Ephesius: "Ad ea, quæ „primò dicta sunt à te, quod scilicet nullum de Zozimo testi„monium protulerimus, hoc volo dicere, vos testimonium non „attulisse. Non quod proferre aut non habeamus, aut non valea„mus: Possumus enim id nullo facere negotio, vel ex ipsis „vestris Codicibus; quia nos huc paucos attulimus, sed liber „est Constantinopoli. Rem indicavimus. Nam vobis etiam no-

„ta ſunt, quæ diximus". Et Fratri Joanni roganti, "Quiſnam „eſt liber iſte", Epheſius reſpondit: "Liber Canonum & Syno„dorum". Laudat Orientalis Eccleſiæ Codicem, probatum à Trullana Synodo, & Commentariis illuſtratum à Theodoro Balſamone, aliiſque Græcorum Doctoribus. Et rursùm Frater Joannes: "Apud „Latinos nunquam invenietur facta à Zozimo Papa hæc depra„vatio. Sed omittamus hoc: Indiget enim diſquiſitione". Et Epheſius acquievit: "Placet omitti. Non eſt enim præſentis tem„poris hæc quæſtio". Rectè omiſerunt. Neuter enim penetravit fundum controverſiæ. Interim vides cunctos Photiani ſchiſmatis Sectatores fuiſſe hac Africana contentione abuſos ad evertendam authoritatem Sedis Apoſtolicæ.

Horum veſtigia ſecuti ſunt Joannes Calvinus, ac Marcus Anthonius de Dominis. Eorum verba adduxi ſuperiùs. Succeſſit neſcio quis facinoroſus in Gallia Tenebrio, qui pro Sereniſſima Venetorum Republica adversùs Paulum quintum Pontificem ſcripſit ſceleratum Tractatum de libertate Eccleſiaſtica. Affirmat Romanis appellationibus originem eſſe à Sardicenſi Synodo, addit Cap. 3. ipſam non fuiſſe Oecumenicam, & proſequitur: "Poſt annos cir„citer ſeptuaginta à Synodo Sardicenſi celebrata, induxit in ani„mum Zozimus Papa hoc ipſum, de quo diſputamus, appellatio„num jus ad Romanam Sedem ab Africanis Epiſcopis impetrare, „& ut Decreta Sardicenſia ſuper ea re facta vim Legis Eccleſia„ſticæ in Africa obtinerent, efficere. Eo fine Legatos à Latere, „quos jam tùnc vocabant, in Africam mittit, amplis Mandatis „inſtructos". Multa impudenter ac nequiter latrat, & pergit: "Sub „idem tempus Pelagius & Celeſtius, hæretici ſceleſtiſſimi, ab Afri„canis Epiſcopis excommunicati, cum ad eundem Zozimum con„fugiſſent, pariter ab eo ſunt ſuſcepti. Atque horum occaſione „uſus eſt Zozimus, ut jus appellationum ad Papam Romanum „in Africa ſtabiliret. Quod ut efficeret, tres in Africam Legatos „miſit: Duos Presbyteros, Philippum & Aſellum; item Fauſti„num, Potentinæ civitatis Epiſcopum". Pertinaciter blaterat Romanas appellationes ante Zozimi Attentatum non apparuiſſe in Africa. Et addit inſignes errores. Primus eſt, quod etiam Pelagius fuerit damnatus ab Africana Synodo, ideòque & ipſe Romam provocaverit. Clarum eſt ſolum Celeſtium fuiſſe damnatum, & appellaſſe. Secundus error eſt, quod Zozimus appellantem

lantem Celestium admiserit, & absolverit ad istud appellationis jus suæ Sedi inchoandum & asserendum. Est non dumtaxat error, (quoniam Zozimus non absolvit Celestium) sed insuper mendacissima contumelia. Tertius error est, quod ob Celestii aut Pelagii caussam Zozimus miserit Legatos in Africam.

Eodem tramite, cum aliqua tamen moderatione, ambulat in libris de Sacerdotii ac Imperii concordia Petrus de Marca. Etenim in septimo libro scribit: "Ordinationes Episcoporum & „Judicia Ecclesiastica fiebant à Synodo cujusque Provinciæ cum „authoritate Metropolitani, adeò ut non liceret provocare à ju„dicio lato in Synodo Provinciæ". Ità servatum olim fuisse in Africa, probare nititur ex sancti Cypriani literis ad sanctum Papam Cornelium, agentibus de caussa Fortunati, in Carthaginensem Cathedram super-intrusi per Factionem Felicissimi Diaconi, & quinque cum illo rebellium Presbyterorum. Eandem formam viguisse in Hispania suadere tentat ex caussa Basilidis & Martialis, degradatorum Episcoporum, provocantium ad sanctum Papam Stephanum. Constanter affirmat istam regulam usquè ad Sardicensem Synodum fuisse totius Ecclesiæ. Apud Afros viguisse affirmat etiam post ipsos liberatos à Wandalico jugo, ac per Justiniani & Belisarii arma redditos Romano Imperio. Etiam sub Pontificatu Magni Gregorii. Magistrum generosè sequitur Stephanus Baluzius in præfatione ad Gratiani Decretum, emendatum ab Anthonio Augustino. Cap. 1.

Eadem cum fœnore & maximo animo tradit Paschasius Quesnellus. In Apologetica pro sancto Hilario Arelatensi Archi-Episcopo Dissertatione scribit: "Porrò jam à primordiis seminati „intra Regiones nostras Evangelii hoc Antistitum Gallicanorum „mentibus inolevit, quod Africanis semper fuit persuasum totis his „quadringentis quinquaginta & ampliùs annis, nempè Episcopa„tum esse unum atque indivisum, cujus à singulis in solidum pars „tenetur, ac proinde si quem ex portione Gregis Christi adscripta, „quam regit Pastor unusquisque ac gubernat, in aliquod crimen „prolabi contingeret, apud eundem agere caussam suam compelli „debere, servato appellanti ad Provincialem, vel etiam majorem „Synodum jure. Si quis secùs fecisset, & ad extraneos Judices „vellet per appellationis libellum confugere, is Episcoporum con„cordiam cohærentem collidere, unitatemque scindere meritò pu- Cap. 14.

tabatur

„tabatur. Authoritas autem, quæ Episcopis quibusque in suos „Presbyteros, cæterosque gregis sui alumnos competebat, hæc „eadem Metropolitanis unà cum Provinciæ Concilio in Compro„vinciales Episcopos deferebatur jure quodam naturali, & consue„tudine ab omnibus recepta, quam sacro-sancta postmodùm Con„ciliorum firmavit authoritas". Palam affirmat non solis Afrorum Clericis, sed etiam Episcopis Romanam appellationem fuisse vetitam & clausam.. Et adjungit quædam rideri digniora, quam impugnari. Primum est, quod Metropolitæ ad subditum Episcopum damnandum authoritas sit jus naturale. Hinc enim sequitur omnem Ecclesiam, ex quo ista authoritas fuit Metropolitis adempta, extra jus naturale vivere. Et fabula sibi ipsi non cohæret. Etenim ipsa docet sancti Irenæi ævo needùm fuisse Metropoliticam potestatem, & tamen fatetur Ecclesiam tunc non vixisse sine aliqua portione juris naturalis. Alterum ridiculum est, quod Romana Ecclesia aut Apostolica Sedes sit aliis Provinciis Judex extranea. Præsertim si intelligatur de Provinciis ad ejus Patriarchatum spectantibus. Nec Eusebius Nicomediensis, nec Photius, nec Michael Cerularius sunt prolapsi in tantam audaciam.

Idem Paschasius Quesnellus Magni Leonis ad Cæsariensis Mauritaniæ Antistites epistolam affirmat esse interpolatam, ac vitiatam: Partem illam, quæ tractat de Lupicini Episcopi caussa & Romana appellatione, definit esse spurium additamentum. Et adjungit sui Judicii rationem: "Quod de Lu„picini Episcopi caussa ibidem legitur, quam perturbatis „persecutionis Africanæ temporibus, quam illius Ecclesiæ „moribus & disciplinæ contrarium est? Norunt enim omnes, „quantoperè abhorrebant Africani ab appellationibus transmari„nis, qui in Concilio Carthaginensi, quod sextum vocant, & „in epistola etiam posterioris Concilii ad Celestinum Papam, ig„notæ sibi huic disciplinæ subjicere se recusarunt, cujus negotii „recens adhuc erat memoria, triginta vix ab illa annis elapsis. „Quid quod tum temporis ita omnes illas Provincias bellorum tu„multus aut persecutionis æstus vastabat, ut nullus vel instru„endo Episcopali Judicio, vel Synodo congregandæ locus esse „posset, cum tamen Lupicini caussam illic jubeat audiri Author „epistolæ. Addo hunc Leonem nostrum non esse, vel ex eo per„suasum me habere, quod vir sagacissimus vel ad se caussam traxisset

„xisset Episcopi Romanum Tribunal appellantis, vel saltem ali-„quem è suis delegasset, qui interesset Judicio, & ex ejus autho-„ritate totum negotium cum illis discuteret. Nec contentus esset „scribere, ut illic caussa audiretur, nullâ vel loci, vel Judicis, „vel Legati mentione factâ".

Respondeo hæc fundamenta esse caduca. Etenim quod Romanæ Episcoporum appellationes semper viguerint in Africa, est exploratissimum, & ad oculos mox demonstrandum. Et isto tempore Cæsaræensis Mauritania adhuc parebat Romano Imperio, habebatque omnes suas Ecclesias ac Episcopos. Quidni ergo habuerit suas Synodos, ac alios Episcopales Conventus? Proinde Lupicinus Episcopus damnari isthic potuit, & Romam provocare. Patent ista ex Victore Vitensi Episcopo: "Gensericus Rex dispo-„nens singulas quasque Provincias, sibi Byzacenam, Abarita-„nam, atque Getuliam, & partem Numidiæ reservavit; exercitui „verò Zeugitanam vel Proconsularem funiculo hæreditatis divi-„sit, Valentiniano adhuc Imperatore reliquas, licet jam extermi-„natas, Provincias defendente. Post cujus mortem totius Afri-„cæ ambitum obtinuit". At verò hæc facta sunt ante mortem Valentiniani. Porrò vir sagacissimus Leo caussam hanc ex magnis rationibus non traxit Romam, nec item Legatum misit ad Afros, sed retractatorium Judicium delegavit Synodo Provinciæ. Nempè non à plena Synodo, sed à duodecim dumtaxat Episcopis damnatus fuerat Lupicinus, ideoque plurimorum Episcoporum mens erat adhuc indifferens & integra. Et propter bellicos tumultus plerique Afrorum in Italiam portus tenebantur à Barbaris. Infestæ erant omnes viæ. Hinc neque Lupicinus Romam accedere poterat, neque quis Apostolicus Legatus in Africam. Rectè igitur Leo ex Sardicensi Canone novum examen delegavit Synodo totius Provinciæ. Laudes & gratias veritati, quæ à Paschasio Quesnello extorsit, quod Leo appellantem Lupicinum potuisset Romam accersere. Certè juxta Sardicenses Canones. Quod istis viris solet non placere.

Idem Scriptor ostendit varios à variis titulos adscribi huic epistolæ, & prosequitur: "Ex quibus intelligis Lector, quàm „intemperans fuerit interpolandi libido, quamque impunè in „hanc epistolam grassata sit. Primum enim consilium fuit, au-„gendam esse hac ad Africanos epistola Dionysianam collectio-

 nem,

,,nem, ut delata in Africam Pontificis Romani Decreta majorem ,,ex Codice authoritatem sumerent: Nec aliter recipi posset, sive ,,à Gallicanis, sive ab aliis Ecclesiis Dionysiana collectio, quin ,,simul Romanam circa appellationes, aliaque hujusmodi disci- ,,plinæ capita amplecterentur. Sed quia parùm erat Mandata Pon- ,,tificis illuc transmissa esse, nisi obediendi necessitas & exem- ,,plum apparêret, hæc ob eam caussam verba supposuerunt ini- ,,tio secundi capitis": Superest Fratres, ut concordi obedientiâ salubres suscipiatis hortatus, &c. " Et quorum loco manu scripti ,,Codices habent solummodò": Concorditer. "Quid postea? ,,Manebat adhuc alta mente repostum Concilii Africani Respon- ,,sum ad Zozimum, Bonifacium, Celestinumque, Leonis Præde- ,,cessores, quo ex Africa ad Romanum Pontificem caussas Ec- ,,clesiasticas per libellum appellationis deferri non posse invictè ,,contenderant: Opus itaque fuit, ut appellatio alicujus Episco- ,,pi Africani ad sanctum Leonem Africanos illos Episcopos facti ,,sui pœnitentes, appellationumque juri succumbentes exhibe- ,,ret. Hinc adsutus pannus de Lupicini appellatione, cui & alia ,,quoque adnexa Decreta de illicitis Ordinatiónibus, deque aliis ,,negotiis, ut & consilium magis tegeretur, & supremum fuisse ,,Romani Pontificis in Ecclesiam Africanam dominium innue- ,,retur". Post plura istiusmodi temeraria & calumniosa phantas- mata tandem concludit: " Et certè valdè Leonis nostri solertiæ ,,ac ingenio consentaneum mihi videtur, ut temporis opportuni- ,,tatem captaverit ad confirmandam Sedis suæ authoritatem in ,,Africanas Ecclesias. Nemo est qui nesciat, quoties, quantis- ,,que conatibus id tentaverint Leonis Prædecessores, quantumque ,,Leonis ipsius ætate Bonifacius & Celestinus in eam rem labora- ,,verint, Africanis consuetudinem Ecclesiarũ suarum invictè sem- ,,per propugnantibus. Exspectanda enim illis fuerat opportunior ,,occasio: Quæ ut sese Leoni obtulit, eam sibi vir cordatissimus ,,elabi non est passus". Has in sanctissimum Pontificem pessimas calumnias petulanter exaggerat, & pergit: "Dum hæc scribo, vi- ,,deor mihi hinc Catholicorum nonnullos submumurantes audire, ,,illinc Sectarios utraque applaudentes manu, quasi Pontificem ,,Romanum mali ambitus, alienique juris notare videamur. ,,Utrisque satisfaciam unius Casauboni verbis, cui non assentiri ,,nec hæretici audeant, nec debeant hac in re Catholici". Pro-
copius.

copius Cæsaræensis, dum Imperatoris Justiniani arcanam scripsit Historiam, toto tremebat corpore: Rationes sunt exploratæ. Istud ipsum scribenti hæc Paschasio Quesnello videtur evenisse. Et certè omnium Catholicorum querimonia est longè justissima. Etenim Scriptor ille istud ipsum crimen imponit magno Leoni, quod Liberio Pontifici ex Eusebianorum suggestione improperavit Imperator Constantius, & propter quod Philippo-Politanus Eusebianæ factionis Conventus damnationis convitium latravit in sanctum Pontificem Julium.

CAPUT XVII.

Demonstratur ex sancto Cypriano, quod Romana Episcoporum Appellationes semper viguerint in Africa.

Oc Apostolicæ Sedis apud Afros jus clarissima habet testimonia atque exempla apud S. Cyprianum. Etenim ad ipsum de Privato, Lambesitano in Numidia Episcopo, damnato ac degradato, scribit Romanæ, per S. Fabiani Pontificis Martyrium vacantis, Ecclesiæ Clerus; Epist. 30.
„Quod autem pertinet ad Privatum Lambe-„sitanum, pro tuo more fecisti, qui rem nobis sollicitam nun-„ciare voluisti. Omnes enim nos decet pro corpore totius Ec-„clesiæ excubare. Sed nos etiam ante literas tuas fraus callidi ho-„minis latere non potuit. Nam cum ante-hàc quidam ex ipsius „nequitiæ cohorte venisset Vexillarius Privati, & furto ac fraudu-„lenter literas à nobis elicere curaret, nec quis esset latuit, nec „literas, quas volebat, accepit". Ita legit Jacobus Pamelius. Nicolaus Rigaltius legit hoc modo: "Privati Vexillarius futurus, „& fraudulenter", &c. Placet Pamelii lectio. Etenim dolosa apud Apostolicam Sedem in communionem obreptio est plenissimum furtum. De eodem Privato Sanctus Cyprianus scribit ad sanctum Papam Cornelium. "Per Felicianum significavi tibi, Fra-„ter carissime, venisse Carthaginem Privatum, veterem Hæreti-

 cum,

„cum, in Lambesitana colonia ante multos ferè annos ob multa „& gravia delicta nonaginta Episcoporum sententiâ condemna„tum, Antecessorum etiam nostrorum, quod & vestram con„scientiam non latet, Fabiani & Donati literis severissimè no„tatum, qui cum caussam suam apud nos in Concilio, quod „habuimus Idibus Majis, quæ proximè fuerunt, agere velle se „diceret, nec admissus esset, Fortunatum istum sibi Pseudo„Episcopum, dignum Collegio suo, fecit".

Privatus Lambesitanus Episcopus, à nonaginta Episcopis, Lambesitanam totius Numidiæ Synodum constituentibus, ob gravia & plura crimina damnatus, provocavit ad Donatum Carthaginensem Episcopum, Primatem totius gentis. Verùm ille confirmavit sententiam, & hominem severissimè notavit Synodalibus literis. Damnationis Tractoriam transmisit ad omnes Ecclesias. Hinc iste provocavit Romam, & accessit ad sanctum Fabianum Pontificem. Sed, & isthic nactus est eundem suæ caussæ successum. Franciscus Hallier, Episcopus Cavallonensis, in quarto libro de Hierarchia Ecclesiastica rectè adjungit: "Ad quid Romani Pontificis judicio iterùm damnarentur, qui ab Africanis damnati essent, nisi ejus sententiâ potuissent absolvi"? Porrò Fabianus per gloriosum Martyrium migrat ad meliorem vitam. Hinc novus Privato animus. Caussam resumpsit apud Clerum viduatæ Ecclesiæ. Ex suæ nequitiæ cohorte Romam misit nescio quem Vexillarium, qui fraudulenter curaret circumduci omnia præfata judicia, & sceleratum hominem reparari in amissi gradus communionem. Hinc Cyprianus Clerum instruxit, atque ità omnem irrependi, jam anteà clausum, aditum firmissimè obseravit. At impudens ac importunus Veterator necdùm siluit. Denuò provocavit ad sancti Cypriani Synodum. Non impetrandi spe, sed animo turbandi. Etenim Felicissimi Carthaginensis Diaconi, & quinque sancto Cypriano rebellium Presbyterorum Factioni adjunctus in Ducem, tandem Fortunatum ex quinque istis Presbyteris unum, ordinavit ac intrusit in Carthaginensem Cathedram, atque ità degradavit sanctum Cyprianum. Omnes suas damnationes speravit hac vià vindicare, consolari, ac reparare. Sub isto novo Episcopo sperabat apparere integer, magnus, & gratiosus. Sanctus Cyprianus adjungit de isto Privato: "Venerat etiam cum illo Fe„lix quidam, quem ipse extra Ecclesiam in hæresi Pseudo-Episcopū olim.

Cap. 2.

„olim constituerat". Utique post damnationem. Nempè nulli judicio voluit acquiescere, atque ita non dumtaxat assiduis appellationibus, sed etiam Para-Synagogis, Schismatibus, ac sacrilegis Ordinationibus dudùm vexavit Ecclesiam. Hinc circumduxit integram cohortem suæ nequitiæ.

Quandoque bonus dormitat Homerus. Illustrissimus ac eruditissimus Dominus Lucas Holstenius ex laudato sancti Cypriani loco scribit In annotationibus ad Geographiam sacram Caroli à sancto Paulo : "Ante Cyprianum Carthaginenses Episcopi "sunt „Agrippinus, Donatus, Fabianus ; post Mensurius, Cecilianus, „Lucianus, Rufus, Gratus, Genethlius, Aurelius, Capreolus, „Quod-vult-Deus, Deo-Gratias, Eugenius, Bonifacius, Repa-„ratus, Primasius, sive Primosus". Labitur in duobus. Primò, quod sanctum Fabianum Pontificem transmutet in Episcopum Carthaginensem. Existimo fuisse circumscriptum à verbis : "Ante-„cessorum nostrorum Fabiani & Donati". Verùm sanctus Cyprianus scribit ad Papam Cornelium, & laudat utriusque proximum Antecessorem : Suum, Donatum ; Cornelii, Fabianum. Deinde vir Illustrissimus labitur, quod omittat sanctum Cyrum, à beato Possidio laudatum in indiculo Operum sancti Augustini; & Thomam, laudatum in primo libro Victoris Episcopi Vitensis. Vera itaque Carthaginensium Episcoporum successio est hæc : Agrippinus, Donatus, sanctus Cyprianus, Lucianus, sanctus Cyrus, Mensurius, Cecilianus, Gratus, Rufus, Restitutus, Genethlius, Aurelius, Capreolus, Quod-vult-Deus, Deo-Gratias, Thomas, Eugenius, Bonifacius, Reparatus, Primosus, & sic consequenter. An Agrippinus fuerit primus, certò non constat. Videtur non fuisse. Etenim ejus Presbyter Tertullianus palam docet Christianitatem suo tempore apud Afros fuisse antiquam. Item ignoratur, an inter Agrippinum & sanctum Cyprianum solus Donatus mediaverit. Item an inter Cyprianum & Mensurium non fuerit aliquis tertius, aut etiam quartus.

Aliud Romanæ appellationis exemplum profert nobis sanctus Cyprianus, scribens de Novato, nescio cujus loci apud Afros Episcopo, ad sanctum Cornelium : "De Novato nihil inde ad nos Epist. 49.
„fuerat nunciandum, cum magis per nos vobis debeat Novatus „ostendi, rerum novarum semper cupidus, avaritiæ inexplebili „rapacitate furibundus, arrogantiâ & stupore tumoris inflatus, sem-

„per isthic Episcopis malè cognitus, quasi hæreticus semper & „perfidus omnium Sacerdotum voce damnatus, curiosus semper „ut prodat, ad hoc adulatur ut fallat, nunquam fidelis ut diligat, „fax & ignis ad conflanda seditionis incendia, turbo & tempestas „ad fidei facienda naufragia, hostis quietis, tranquillitatis Ad„versarius, pacis inimicus. Denique Novato illinc à vobis rece„dente, id est, procellâ & turbine recedente, ex parte illic quies „facta est. Idem est Novatus, qui apud nos primum discordiæ „& schismatis incendium seminavit, qui quosdam isthic ex Fra„tribus ab Episcopo segregavit, qui in ipsa persecutione ad ever„tendas Fratrum mentes alia quædam persecutio nostris fuit. Ipse „est qui Felicissimum, Satellitem suum, Diaconum, nec per„mittente me, nec sciente, sua Factione & ambitione constituit: „Et cum sua tempestate Romam quoque ad evertendam Eccle„siam navigans, similia illic & paria molitus est, à Clero por„tionem plebis avellens, Fraternitatis benè sibi cohærentis, & „se invicem diligentis, concordiam scindens. Planè quoniam pro „magnitudine sua debeat Carthaginem Roma præcedere, illic ma„jora & graviora commisit. Qui isthic adversùs Ecclesiam Dia„conum fecerat, illic Episcopum fecit". Enumerat horrenda ejus facinora, & concludit: "Hanc conscientiam criminum jam „pridem timebat. Propter hoc se non de Presbyterio tantùm „excitari, sed & communicatione prohiberi pro certo tenebat, „& urgentibus Fratribus imminebat cognitionis dies, quo apud nos „caussa ejus ageretur, nisi persecutio ante venisset. Quam iste „voto quodam evadendæ & lucrandæ damnationis excipiens, hæc „omnia commisit & miscuit, ut qui ejici de Ecclesia & excludi „habebat, judicium Sacerdotum voluntariâ discessione præcederet, „quasi evasisse sit pœnam, prævenisse sententiam". Harum rerum meminit in sancti Fabiani vita etiam liber Pontificalis: "Eodem „tempore supervenit Novatus ex Africa, & separavit Novatianum „de Ecclesia, & quosdam Confessores". Et in vita sancti Cornelii: "Sub hujus Episcopatu Novatus Novatianum extra Ec„clesiam ordinavit, & in Africa Nicostratum".

Sanctus Cyprianus fuit è Neophyto ordinatus Episcopus. Primus apud Afros. Haud dubiè per Divinam inspirationem. Et mox ad ejus Tribunal proclamatus fuit Novatus Episcopus, reus cri-

criminum. Et jam imminebat per Cyprianum statutus cognitionis ac Synodi dies. At ecce supervenit persecutio, ideòque cessavit ista Synodus, & sanctus Cyprianus fuit compulsus secedere. Hanc opportunam suis rebus ansam Novatus arripuit cum gaudio, & quo sibi plenè consuleret, cœpit sancti Cypriani Episcopatum invadere. Blaterare illum contra Apostolicum Canonem esse intrusum ex Neophyto, ideòque non esse Episcopum, sed vacuum Episcopatus invasorem. Et in ipsa Carthaginensi Ecclesia invenit Asseclas. In inferiori Clero nescio quem Felicissimum, aptissimum suo satellitio, & quinque Presbyteros, qui electioni Cypriani fuerant ab exordio refragati. Existimo quod hi ipsum constituerint Ecclesiæ Visitatorem. Sic ille præsumpsit Felicissimum consecrare in Diaconum. Nec hic stetit Novati temeritas. Insuper se purgaturus, unàque accusaturus sanctum Cyprianum, provocavit ad sanctum Fabianum Pontificem, & Romam transfretavit. At ecce invenit Pontificem Martyrio ablatum, ac viduatam Ecclesiam. Interim Romæ permansit exspectans Successorem. Successit sanctus Cornelius, habuitque & ipse Adversarios. Horum unus fuit Evaristus, nescio cujus civitatis Episcopus. Etenim Cornelius in literis ad sanctum Cyprianum affirmat ipsum Epist. 48. fuisse authorem schismatis, ideoque à se degradatum, ac Sede ejectum. An Novatus caussam suam Cornelio exposuerit, & fuerit passus repulsam, ignoro. Quidquid sit, adjunxit se factiosis, piscandum duxit in aqua turbida, & ad Novatiani intrusionem concurrit adeò potenter, ut sanctus Cyprianus scribat quod ipsum constituerit Episcopum. Novæ tunc, ex qua turbidæ suæ ambitionis fundamenta sumpsit, in Lapsos clementiæ Novatianus ante Cornelii creationem omninò faverat, & cum aliis Romanæ Ecclesiæ Presbyteris subscripserat: Quod Novatus ipsum à priori sententia ac Ecclesia seduxerit, probare non possum, nisi ex libro Pontificali. Quin ab illo fuerit pro integro Episcopo agnitus, & plenæ purgationis sponsionem acceperit, non est dubitandum. His animatus se totum pro Novatiano expendit. Hinc in Apostolica Sede firmatus Cornelius ejus & apud Afros, & apud almam Urbem patrata facinora discussit, ac turbulentum hominem damnavit. Et huic, licet non adversùs latam, sed dumtaxat adversùs imminentem ac ferendam damnationis sententiam interpositæ appellationi, necnon huic Romano in appellantem Novatum

tum judicio Cyprianus pleniſſimè acquievit. Quod nempè Novatus eſſet Epiſcopus.

Sancti Cypriani verba, "Qui iſthic Diaconum fecerat, illic „Epiſcopum fecit", videntur omninò importare conſecrationem. Affirmant quod Novatus Novatianum eo modo creaverit Epiſcopum, quo Feliciſſimum creaverat Diaconum: At verò hunc creaverat per conſecrationem. Et hinc ſcribit author libri Pontificalis: "Novatus Novatianum extra Eccleſiam ordinavit". At verò in literis ad Fabium Antiochiæ Patriarcham ſanctus Cornelius diſertè ſcribit Novatianum à tribus rudibus & agreſtibus, per fallacias circumſcriptis, & multo vino ad horam diei decimam inebriatis, Italiæ Epiſcopis fuiſſe "imaginariâ quâdam & vanâ manuum im„poſitione" conſecratum. Et adjungit: "Ex quibus Epiſcopis „unus non longè poſt peccatum flebiliter lamentans, & idem apertè „confeſſus, ad Eccleſiam revenit. Quem Populo univerſo pro eo „rogante, tandem ut laicum in communionem recepimus, atque „alios, qui in aliorum duorum Epiſcoporum loca ſuccederent, „miſimus". Exſtat epiſtola in Eccleſiaſtica Hiſtoria Euſebii Cæſaræenſis. (L.6.C.35.) Hinc quæritur, Quomodo iſta cohæreant? Reſpondeo nec de ſancti Cornelii, nec de ſancti Cypriani fide aut verbis eſſe dubitandum. Et ſanè Romani Pontificis conſecratio ſemper ſpectavit ad vicinos urbi, aut certè ad quoſvìs Pontificis Comprovinciales Epiſcopos, ideòque Novatianus etiam ab ipſis voluerit conſecrari. Et hoc palam evincit epiſtola ſancti Cornelii. Sanctus Cyprianus uſus eſt æquivoco verbo, & tam ad electionem, quàm ad conſecrationem ſignificandam ambidextro. Quare ipſum de electione, in qua Novatus Ducem egerat, eſt intelligendum. Electioni Cornelii adſuerant Africani Epiſcopi: Hinc etiam Novatianus gaviſus eſt ſaltem unum ſuæ adfuiſſe. Iſto enim tempore omnes, dum in Alma Urbe tunc reperirentur, Romani Patriarchatus Epiſcopi in eligendo Pontifice habebant ſuffragium. Liber Pontificalis hac in parte eſt modicæ authoritatis. Nam & addit à Novato in Africa fuiſſe ordinatum Nicoſtratum. Debebat dicere: "Feliciſſimum". Nicoſtratus enim fuit Romanæ Eccleſiæ ac ſancti Pontificis Fabiani Archi-Diaconus, unus è Confeſſoribus, quos Novatus ſeduxit. Erat vir criminoſus. Ejus crimina nobis aperit ſanctus Cyprianus in præfatis literis ad ſanctum Cornelium.

Paſchaſius Queſnellus nobis opponit ejuſdem Cypriani ad eundem Pon-

Pontificem verba de præfatis quinque sibi rebellibus Presbyteris, ac ipsorum Duce Felicissimo. Eorum facinora Cyprianus enumerat, atque prosequitur: "Post ista adhuc insuper Pseudo-„Episcopo sibi ab hæreticis constituto, navigare audent, & ad Petri „Cathedram atque ad Ecclesiam principalem, unde unitas Sacer-„dotalis exorta est, à schismaticis & profanis literas ferre, nec co-„gitare eos esse Romanos, ad quos perfidia habere non possit „accessum. Quæ autem caussa veniendi, & Pseudo-Episcopum „contra Episcopos factum nunciandi? Aut enim placet illis quod „fecerunt, & in suo scelere perseverant; aut si displicet, & re-„cedunt, sciunt quo revertantur. Nam cum statutum sit omni-„bus nobis, & æquum sit pariter & justum, ut uniuscujusque „caussa illic audiatur, ubi est crimen admissum, & singulis Pa-„storibus portio gregis sit adscripta, quam regat unusquisque & „gubernet, rationem sui actus Domino redditurus, oportet utique „eos, quibus præsumus, non circumcursare, nec Episcoporum „concordiam cohærentem suâ subdolâ & fallaci temeritate collidere, „sed agere illic caussam suam, ubi & accusatores habere, & testes „sui criminis possint. Nisi si paucis desperatis & perditis minor „videtur esse authoritas Episcoporum in Africa constitutorum, qui „jam de illis judicaverunt, & eorum conscientiam, multis deli-„ctorum laqueis vinctam, judicii sui nuper gravitate damnarunt. „Jam caussa eorum cognita est, jam de eis dicta sententia est, „nec censuræ congruit Sacerdotum mobilis atque inconstantis animi „levitate reprehendi, cum Dominus doceat & dicat": Sit sermo vester, Est est, Non non. "Si eorum, qui de illis priori anno „judicaverunt, numerus cum Presbyteris ac Diaconis computetur, „plures tunc adfuerunt judicio & cognitioni, quam sunt eidem isti, „qui cum Fortunato nunc videntur esse conjuncti".

Respondeo recolenda esse, quæ supra sunt dicta de Novati Episcopi, Felicissimi Diaconi, & quinque Presbyterorum rebellione contra Episcopatum sancti Cypriani. Apud Afros tunc adhuc vigebat antiquus pœnitentialis disciplinæ rigor, Lapsis negans Sacramentalis Reconciliationis pacem etiam in exitu, & ipsos judicandos reservans ac transmittens ad supremum in Dei dextera Pontificem, Dominum nostrum JESUM-CHRISTUM. Et Ecclesia erat plena Lapsorum. Et rigor apud Romanam Ecclesiam mitigari cœperat. Hinc nequam ista Factio se segregavit à Cypriani communione, & novum Altare,

 & schis-

& schismaticam Para-Synagogam erexit in nescio quo propè Carthaginem monte, & studuit Plebem eò seducere. Et quo pelliceret, omnes Lapsos invitavit ad communionem, & admisit sine satisfactione ac pœnitentia. De qua re sanctus Cyprianus gravissimè queritur in variis epistolis, ac præsertim in sermone de Lapsis. Istiusmodi Pacem asseverat esse falsam, vacuam, delusoriam. Et hinc patet profunda ac impudens Novati nequitia. Idem ipse, qui in Africa antiquum pœnitentiæ rigorem sceleratissimè solverat, Romæ Novatiano adhærens eundem contumacissimè ac hæreticè resuscitavit ac stabilivit. Et Factio plurimos Lapsos ad se seduxit. Et hæc est ratio, cur sanctus Cyprianus ad admittendam Romanæ Ecclesiæ in Lapsos clementiam sit factus inclinatior. Factio eò usque profecit, ut sibi adjunxerit Privatum Lambesitanum Episcopum, antiquum Hæreticum, & in Africa & Romæ damnatum, nec non quosdam alios Episcopos similis fæcis. Hi venerunt Carthaginem, absentem ex persecutionis caussa Cyprianum damnarunt, ac ipsi superordinarunt Fortunatum, unum ex quinque præfatis Presbyteris. Et omnia sua per Legatos retulerunt Romam. Primò intrusionem sancti Cypriani, & ejus crudelitatem in Lapsos. Damnari hanc, istam postularunt cassari. Deindè retulerunt promotionem Fortunati, flagitantes confirmari. Et ut fucum facerent, mentiti sunt istam peractam à viginti quinque Episcopis. Tertiò retulerunt suam à sancto Cypriano factam damnationem. Dixerunt factam ab intruso, ex vindictæ spiritu, appellarunt contra ipsam, & rogarunt cassari. Legati hæc omnia fucarunt multis astutiæ ac eloquentiæ coloribus. Et tantâ violentiâ sunt Cornelium aggressi, "ut summa desperatione comminarentur, quod si literas, „quas attulerant, non accepisset, publicè eas recitarent". Utique literas, quibus Fortunatus exponebat & postulabat præfata omnia. Legatorum Princeps erat Felicissimus. Ejus Collegæ videntur fuisse quatuor Presbyteri. Fortunatus, uti totius Africæ Primas, remanserat Carthagine. Hæc omnia simul juncta fecerunt Cornelium nonnihil hæsitare.

At verò sanctus Cyprianus ad singula nervosè respondit. Ad primum respondit se "Divino Judicio, populi suffragio, Co-Episcoporum consensu, in pace electum", jam per quatuor annos probatum in Episcopatu, omnibus Collegis fideliter junctum, à Domino Deo in persecutione protectum, & non dumtaxat à Christianis,

ſtianis; ſed etiam à Gentilibus agnitum pro legitimo Epiſcopo. Utpotè qui per hos ipſos dies fuerit "adplicito & adjuncto Epiſco„patus nomine proſcriptus", & ſub eodem elogio, tam in Circo quam in Amphi-theatro, ab omni Carthaginenſi Gentilitate "po„ſtulatus ad Leonem". Ità probat ſe non intruſum contra Apoſtolicos Canones, ſed ex Divina ac humana ipſorum diſpenſatione electum legitimè, & conſecratum. Porrò ſanctus Cyprianus quinquageſimo tertii ſæculi anno eſt creatus Epiſcopus. Proinde Fortunati intruſio, ac ejus cum quatuor aliis Presbyteris & Feliciſſimo Diacono Synodalis damnatio quinquageſimo tertio, hæc autem Romana appellatio contigit anno quinquageſimo quarto. Cyprianus enim diſerté teſtatur ipſos fuiſſe damnatos præterito anno.

Ad ſecundum reſpondit à ſe omninò ſervari Romanæ in Lapſos clementiæ Decreta. Se eſſe ipſorum non tantummodò fautorem & cuſtodem, ſed inſuper authorem. Quin immò ſe in Africa à variis argui de nimia facilitate. Ad tertium repoſuit Fortunatum nequaquam à viginti quinque, ſed à ſolis quinque, eiſque damnatis & ſordidis, Epiſcopis fuiſſe intruſum & conſecratum, ideoque exinde nihil digniratis aut ſanctimoniæ, ſed accepiſſe incrementa criminum; novamque execrationem ac damnationem. Et de Privato Lambeſitano, qui videtur fuiſſe principalis conſecrans, adjungit: "Fuit nonaginta Epiſcoporum ſententiâ condemnatus, Anteceſſo„rum etiam noſtrorum, Fabiani, & Donati, literis ſeveriſſimè „notatus". Affirmat in Africa damnatum provocaſſe Romam, & ejus vinculum à Pontifice Fabiano fuiſſe confirmatum. Profitetur Africanos Præſules ſemper potuiſſe appellare ad Sedem Apoſtolicam.

Ad quartum de Fortunati, Feliciſſimi, ac aliorum Presbyterorum appellatione caput reponit laudata ſuperiùs verba. Affirmat eſſe antiquum, idque æquum pariter ac juſtum Statutum, ut inferior Africanæ Eccleſiæ Clerus judicetur in Africa, ac domeſticis Judiciis teneatur acquieſcere. Totus contextus eſt exponendus. Primò notanda ſunt hæc verba: "Cum ſtatutum ſit „omnibus nobis". Non toti Eccleſiæ, ſed omnibus nobis Afris. Manifeſtè laudat non commune totius Eccleſiæ; ſed quoddam ſingulare Statutum. Hinc addit: "Æquum ſit pariter ac juſtum". Quis de univerſalium Canonum juſtitia poſſit ceſpitare? Quomodò talis ceſpitatio cecidiſſet in ſanctum Cornelium? Proindè

Cyprianus purgat aliquod singulare suæ gentis Edictum. Et ipsum non agit de prima audientia: Quin enim hæc debeat apud Provinciam institui, nemo unquam dubitavit. Cyprianus agit de Fortunati ac Felicissimi appellatione, & affirmat esse æquum ac justum, ut Clericorum caussa isthic audiatur ac finiatur, ubi fuit crimen admissum. Non asserit esse necessarium; sed æquum ac justum. Nempè suæ gentis morem sic purgat, ut communes Canones non notet, nec aliarum gentium consuetudines. Notanda sunt & hæc verba: "Et singulis Pastoribus portio gregis sit „adscripta, quam regat unusquisque & gubernet, rationem sui „Actus Domino redditurus". Affirmant Ecclesiam, licet unicam, esse divisam in varios Pastores, utique Patriarchas atque Primates, & unicuique permittendum, ut sui Cleri ac Populi mores formet ex suæ conscientiæ arbitrio, de quo obstringatur Domino Deo dare rationes. Laudant proprium Africanæ Ecclesiæ Statutùm, quo ejus inferior Clerus cogitur suorum Episcoporum judiciis non refragari. Et Cyprianus addit Statuti caussam: "Oportet eos, „quibus præsumus, non circumcursare". Hoc est antiquum Africani Cleri vitium: Et ad ipsum præcidendum primitivi isthic Episcopi censuerunt Romanas etiam appellationes ipsi auferendas. Sequitur & secunda ratio: "Nec Episcoporum concordiam cohæ„rentem subdola & fallaci temeritate collidere". Etiam hoc fuisse Africani Cleri vetustum vitium testatur sanctus Augustinus in literis ad Primatem Aurelium. Et ad ipsum exercendum nihil est circumcursatione aptius. Cyprianus pergit: "Nisi si paucis des„peratis & perditis minor videtur esse authoritas Episcoporum in „Africa constitutorum, &c". Affirmat hoc Africanæ Ecclesiæ Statutum placere ac probari omnibus, nisi paucis desperatis ac perditis, omni modo & via venantibus suæ perditioni ac desperationi qualiacumque auxilia. Felicissimus, Fortunatus, & omnis ista facinorosa Factio fecit istud ipsum, quod postmodò attentavit Presbyter Apiarius: Contra suæ gentis consuetudinem & singularem legem provocarunt & accesserunt ad Romanam Ecclesiam. Et sicut hic inter Zozimum, Bonifacium, & Celestinum Pontifices, ac inter Primatem Aurelium suscitavit; ità isti inter Cornelium & Cyprianum tentarunt suscitare discordias, & cohærentem ipsorum concordiam subdolà & dolosà appellandi temeritate collidere. Appellandi contra suæ gentis consuetudinem & propriam disciplinam

nam. Hinc iſtam & conſuetudinem & diſciplinam Cyprianus tantâ verborum emphaſi debuit exponere atque firmare. Communes Eccleſiæ Canones erant omnibus notiſſimi, ideoque nec egebant tantis Commentariis aut Apologiis. Cyprianus ergò urget Fortunatum non eſſe Epiſcopum, ſed dumtaxat Presbyterum: Injectum illi Epiſcopatus fucum non eſſe novum gradum, ſed novum crimen, ideòque ipſum eſſe remittendum ad domeſticam Synodum. Fortunatum eſſe à Cornelio tractandum, uti ipſe ab aliis Epiſcopis velit tractari Novatianum. Nempe non uti Papam, ſed uti facinoroſum Presbyterum. Manifeſtè docet aliam Epiſcoporum, aliam in Africa eſſe rationem Clericorum. Iſtos poſſe, hos non poſſe Romam appellare.

CAPUT XVIII.

Diſcutiuntur Domini Petri de Marca, & Anonymi Scriptoris Senſa circa adductum locum Sancti Cypriani.

DOminus Petrus de Marca ad laudatum Cypriani locum ſcribit in ſeptimo libro: "Cyprianus, cum ex ſententia Concilii ſui à communione rejeciſſet quoſdam Clericos, & quemdam Pſeudo-Epiſcopum Hæreticorum, iraſcitur adversùs Cornelium Epiſcopum Romanum, quod cum illi Romam acceſſiſſent, hæſitaſſet aliquantulum Pontifex, an eos in communionem reciperet. Hanc ob rem Cyprianus apud Cornelium apertè ediſſerit jura Epiſcoporum uniuſcujuſque Provinciæ, quæ in eo verſantur, ut ad eos pertineat diſcuſſio, Judiciumque cauſſarum, & regimen gregis, rationem adminiſtrationis ſuæ Deo reddituros. Neque licere Romam, aliovè appellare. Neque enim minorem eſſe authoritatem Epiſcoporum Africanorum, quam reliquorum. Damnatos porrò, ſi ad Cyprianum accedere voluerint, auditurum ſe libenter, & pœnitentiam eorum amplexurum, ſi crimine ullo fuerint involuti".

Errores iterum varii. Primus est, quod Fortunatus fuerit Hæreticorum Episcopus. Etenim fuit quidem consecratus ab hæreticis, ideoque multa ipsorum communione contaminatus, attamen sanctus Cyprianus nullibi ipsum arguit de lapsu in Hæresim. Ante hunc ambitum semper fuerat Orthodoxus, Presbyter Carthaginensis Ecclesiæ. Secundus error est, quod Cyprianus ad divertendum à Fortunati appellatione Cornelium adduxerit communia Jura Episcoporum uniuscujusque Provinciæ. Etenim adduxit proprium & singulare Statutum Africanæ Ecclesiæ. Ipsum demonstravit æquum & justum, ideoque non projiciendum à Romana Ecclesia. Addidit Fortunatum non esse Episcopum, sed imaginarium Episcopi spectrum: Esse suum rebellem Clericum, ideoque isti Statuto per omnia obnoxium. Tertius error est, quod Cyprianus Cornelio irascatur propter auditum hæreticum Episcopum. Etenim si Fortunatus, licet hæreticus, fuisset verus Episcopus, omninò poterat à Pontifice audiri. Nec Cyprianus, qui Privatum Lambesitanum laudat fuisse auditum à Fabiano, obstrepuisset. Proinde obstrepit ob duas caussas. Primò, quod rebellem ab hæretico, ideoquè nulliter consecratum, & legitimè jam per annos sedenti Episcopo superintrusum hominem, ac proinde manifestò inanem Episcopi fucum, Cornelius hæsitasset admittere ad appellandum, ideoquè non ut Clericum, sed tractaret ut Episcopum. Secundam obstrependi caussam edicunt hæc verba: "Satis miratus sum, „cum animadvertissem te minis atque terroribus eorum aliquan- „tum fuisse commotum". Etenim & ipsi Pontifici violentam suarum literarum recitationem, & Cypriano minati fuerant "fus- „tes, lapides, & gladios". Minati fuerant, nisi à Romana Ecclesia, ut vera Carthaginensis Archi-Episcopi Legatio, tractarentur, Cyprianum à se in Africam regressis fustigandum, lapidandum, gladiis trucidandum. Hinc circa ipsos audiendos cespitavit Cornelius. Et istum in ipso metum culpat Cyprianus. Censuit, uti Justitiam, ita æquas & justas Ecclesiarum consuetudines debere summâ constantiâ per Pontificem defendi.

Domini Archi-Episcopi Parisiensis circa hanc epistolam Sensa pertinaciter tuetur Scriptor Anonymus, ideoquè est breviter audiendus: " Petrus de Marca, ut refert Davidius, hac Cypriani
Cap. 1. „epistolâ probare contendit primis temporibus Episcopos in Conciliis

„ciliis Provincialibus, omni appellatione remota ad Romanum „Pontificem, judicatos fuisse. Ipse vero Davidius hoc argu„mentum æstimat imbecillum, nec accommodatè putat adduci „posse exemplum Fortunati & Felicissimi ad probandum Epi„scopos Jurisdictioni Synodorum Provincialium esse obnoxios, „omni jure appellationis ad Romanam Sedem remoto, quippè „cum Presbyteri simplices fuerint, Episcoporum charectere at„que amplitudine vacui. Sed ejusmodi observatio nihil attinere „videtur. Quam difficile est enim probare ætate S. Cypriani „aliam ac diversam judicandi Episcopi & Sacerdotis fuisse ra„tionem, ut ipsomet exemplo Fortunati perspectum est, qui „suis rebus non cavet, nec providet appellationis arte ad Ro„manum Pontificem, sed minarum ac metus, quibus ejus ani„mum explet. Nec ei exprobrat Cyprianus usurpata Episcopo„rum Privilegia ob postulatam disceptationem litis judicatæ ite„randam coram Pontifice Romano. Nec ipsi scripsit Pontifici „ad recuperandam Jurisdictionem adversus Presbyteros Africanæ „Ecclesiæ usurpatam, sed ut ab animo Pontificis injectum ter„rorem dispelleret, ipsumquè impediret, ne familiariter utere„tur hominibus, quibus communione interdictum fuerat, ne „illos socios aut comites sive in conviviis, sive in colloquiis „haberet. Ipsumque Pontificem in crimen vocare videtur cu„jusdam habiti cum ejusmodi hominum genere commercii. Præ„terea sanctus Cyprianus caussas communes seu generales profert, „quæ æquabili ratione Episcopis & Presbyteris conveniunt, ut „abducat Cornelius Papa ab ejusmodi hominum querimoniis „aures suas, & perspectum sit omnibus ultimæ cognitionis sen„tentiâ fuisse in Synodo judicatos".

Errores varii. Primus est, quod ista diversa Episcopi ac Presbyteri judicandi ratio non fuerit, aut certè difficulter probetur tunc fuisse in Africa, ideoque ista observatio ad rem non pertineat. Etenim istam diversam judicandi rationem tunc fuisse apud Afros, est lucidissimum. Ipsam, dum cum Zozimo ac aliis Pontificibus contendit, non induxit Aurelius. Palam asseruit, & altissimè clamavit se contendere pro antiquissima ac perpetua Africanarum Ecclesiarum consuetudine. Nec ipsam induxit Cecilianus. Etenim de ipso per Secundi Tigisitani Episcopi Synodum damnato scribit ad quosdam Donatistarum Episcopos sanctus Augustinus: Neque

Epist. 162. "Neque enim de Presbyteris, aut Diaconis, aut inferioris Ordinis „Clericis, sed de Collegis agebatur, qui possent aliorum Colle„garum judicio, præsertim Apostolicarum Ecclesiarum, caussam „integram reservare". Manifestè laudat avitam consuetudinem, quæ Presbyteris ac aliis Clericis denegabat, Episcopis verò permittebat appellationem Romanam. Affirmat istam consuetudinem debuisse attendi à Secundo, & non ita faciliter prorumpi in tanti Antistitis damnationem. Nec sanctus item Cyprianus introduxit istam consuetudinem Ipsam in hac epistola manifestè laudat, & ex ipsa affirmat Fortunatum à Cornelio non potuisse admitti ad introducendam suam appellationem, longè minùs potuisse procedi ad ipsam retractandam. Insuper scribit in præsenti epistola: "Item Felicissi„mum Signiferum seditionis recognosceres, qui & ipse in eisdem „Co-Episcoporum nostrorum factis ad te pridem literis continetur, „qui non tantùm isthic abstentus, sed abs te illic nuper de „Ecclesia pulsus est". Nempè & damnatus à sancto Cypriano Felicissimus Romam appellaverat atque accesserat: Et ipsum, quoniam Clerus appellare non poterat, Cornelius nec audire sustinuerat, sed ejecerat ex Alma Urbe. Cyprianus rogat eodem jam modo tractari Fortunatum. Admodùm miror, quod tantus Ecclesiasticæ antiquitatis Doctor Episcopum condistinguat contra Sacerdotem. Quis enim ignoret vocem, "Sacerdos", apud antiquos comprehendere & Episcopum & Presbyterum? Proinde Episcopus & Presbyter possint condistingui, nequaquam Episcopus & Sacerdos.

Secundus error est, quod Fortunatus suis rebus non caverit appellatione ad summum Pontificem, sed per minas & metus. Etenim de Fortunato ac Asseclis scribit Cyprianus: "Taceo de frau„dibus Ecclesiæ factis, conjurationes & adulteria, & varia deli„ctorum genera prætereo.. Unum illud de eorum facinore puto „non esse reticendum, quod à primo statim persecutionis die com„municare cum Lapsis, & pœnitentiæ agendæ intercedere non de„stiterint". Et infra: "Episcopi jam de illis judicaverunt, & eo„rum conscientiam multis delictorum laqueis vinctam judicii sui „gravitate damnarunt". Et hiscè non obstantibus Fortunatus fuit elevatus in Episcopum, sancto Cypriano superordinatus. Hinc per suos Legatos tria postulavit à sancto Cornelio: Dictæ damnationis cassationem, sancti Cypriani ejectionem, & suæ Episco-

palis

palis consecrationis firmitatem. Et quia ista per Canones obtineri non posse noverat, censuit extorquenda per minas & terrores. Proinde Fortunatus sibi omninò providit per Romanæ appellationis artem, ac simul frivolæ appellationis imbecillitatem studuit per minas & terrores adjuvare. Quod Synodalis damnationis solutio Romæ obtineri non possit, nisi per appellationis viam, est nimis manifestum.

Tertius error est, quod sanctus Cyprianus Fortunato non exprobret usurpata Episcoporum privilegia, nec à sancto Cornelio recuperare postulet usurpatam Jurisdictionem in Presbyteros Africanæ Ecclesiæ. Etenim per omnem istam epistolam Cyprianus aliud non clamat, quàm Fortunatum non esse Episcopum, sed rebellem atque adulterum, qui Patris cubile temerare præsumpsit, Presbyterum, ideoque ejus appellatam caussam esse non Romæ, sed in Africa retractandam. Exponit dolosa & sacrilega Factionis in miseros Lapsos facinora, & prosequitur: "Post hæc adhuc „insuper Pseudo-Episcopo sibi ab hæreticis constituto, navigare „audent, & ad Petri Cathedram atque Ecclesiam Principalem à „schismaticis ac profanis literas ferre, nec cogitare eos esse Ro„manos, quorum fides Apostolo prædicante laudata est, ad quos „perfidia habere non possit accessum". Et infra: "Scire debes, „Frater carissime, Fortunatum, posteaquam Pseudo Episcopus „ab hæreticis factus est, jam penè ab omnibus esse desertum. „Namque ji, quibus in præteritum præstigia obtendebantur, & „dabantur verba fallacia, quod simul ad Ecclesiam regressuri di„cerentur, posteaquam viderunt illic Pseudo-Epicopum factum, „frustratos & deceptos se esse didicerunt, & remeant quotidiè, „atque ad Ecclesiam pulsant". Et rursùm: "De istis quid dicam, „qui nunc ad te cum Felicissimo navigaverunt, Legati à Fortu„nato Pseudo-Episcopo missi, tam falsas ad te literas afferentes, „quam est & ipse, cujus literas ferunt, falsus"? Sanctus Cyprianus assiduè urget Fortunatum fuisse consecratum ab hæreticis, ideoque non esse, nisi falsum ac imaginarium Episcopum. Etenim non solum ab hæreticis Baptisma, sed etiam impressos ab ipsis Ordines censebat irritos & nullos. Et istud ipsum censebat Cypriani Populus. Etiam Lapsi isti, qui quinque rebellium Presbyterorum Factioni adhærentes sperarânt novum Carthaginensi Ecclesiæ dandum Episcopum, à quo gratiosè repararentur, sperarânt

Catholicum & verum. Hinc ubi viderunt Fortunatum intrudi per hæreticos, subitò deseruerunt hominem, certi ipsum non esse, nisi vanum Episcopi spectrum. Sanctus Cyprianus, licet de his quæstionibus contendere primùm cœperit cum Papa Stephano, semper tamen errorem mente tenuit, edoctus ab Agrippini Successoribus. Hinc clamat Fortunatum non esse Episcopum, ideòq; ad Petri Cathedram ac Principalem Ecclesiam non potuisse navigare. Fortunato palam improperat usurpata Episcoporum privilegia: Palam à Cornelio postulat recuperare Jurisdictionem in Presbyteros Africanæ Ecclesiæ. Hinc iterùm scribit: "Quæ au„tem caussa veniendi, & Pseudo Episcopum contra Episcopos fa„ctum nunciandi? Aut enim placet illis quod fecerunt, & in suo „scelere perseverant; aut si displicet, & recedunt, sciunt quo „revertantur. Nam cum statutum sit omnibus nobis, & æquum „sit pariter & justum, ut uniuscujusquè caussa illic audiatur, „ubi est crimen admissum, &c". Fortunatum hortatur, ut facti pœnitens, deponat Episcopi larvam, agnoscat se Clericum, & ad Africanum Tribunal revertatur. Quoniam statutum est, ut omnium, utiquè Clericorum, caussa audiatur ac finiatur in Africa. Addit Statutum esse æquum & justum. Hic est verus sensus sancti Cypriani.

Quartus error est, quod sanctus Cyprianus videatur sanctum Cornelium vocare in crimen cujusdam cum isto hominum genere commercii: Utique "cum hominibus, quibus fuerat communione „interdictum". Anonymus per gyros affirmat sanctum Cyprianum sensisse ac scripsisse, quod Romanus Pontifex alienis damnatis non possit sine contagio communicare. Est famosus error Eusebianæ Factionis, ex quo Philippo-Politanum Conciliabulum damnavit Julium Pontificem de prævaricatu quinti Nicæni Canonis. Existimo Anonymum fuisse permotum his Cypriani verbis: "Declinent „de cætero fortiter, & evitent dilectissimi Fratres nostri verba „& colloquia eorum, quorum sermo ut cancer serpit". Confirmat suas preces ex verbis Apostoli: "Hæreticum hominem „post unam correptionem devita". Et prosequitur: "Quod quam„quàm sciam illic Fraternitatem nostram, vestra scilicet providentia „monitam, sed & sua vigilantia satis cautam, nec capi hæreticorum „venenis posse, nec decipi, tamen ex abundanti vel sollicitudo „nostra, vel charitas scribere ad vos ista persuasit". Non urget

inflictam

inflictam à se censuram, sed Factionis hæresim, aut sanè scabiem ex hæretica communione. Et benè urget. Nec dubitandum est, quin hiscè literis instructus Cornelius Fortunati Legatos tractaverit isto ipso modo, quo ipsius Cypriani, circa Baptismum postea contendentis, Legatos Episcopos fuisse à Stephano Pontifice tractatos testatur Firmilianus Cæsaræensis in Cappadocia Archi-Episcopus. Porrò dum Zozimus Pontifex Apiarium Presbyterum reparavit, Primas Aurelius & omnis Africana Synodus improbarunt Factum; attamen exufflare non præsumpserunt. Admise unt Decretum Apostolicum, fortissimè dumtaxat intercesserunt, ne deinceps tentarentur talia. Admiserunt reparationem esse validam, at illegitimam, utpotè factam contra perpetuam & rationabilem gentis consuetudinem, quam decet non circumscribi à Romana Ecclesia, longè minùs infringi. Eadem fuerunt Sensa sancti Cypriani. Hinc operosè laborat, ut gentis suæ Statutum Pontifici persuadeat esse æquum & justum.

Quintus error est, quod adductæ per Cyprianum rationes sint æquabili modo communes Episcopis ac Presbyteris. Sunt ab Anonymo audiendæ: "Prima caussa est, quia omnibus Episcopis „& Presbyteris statutum, ut uniuscujusque illic negotium tra„ctetur, ubi crimen commissum. Nam hæc verba sancti Cypriani „speciatim notanda sunt": Uniuscujusquè. "Quippè æqualiter „Episcopos & Presbyteros significantia. Non enim sibi cogita„tione fingendum est, ibi sanctum Cyprianum de solitariis Pres„byteris Episcopali amplitudine vacuis mentionem facere, &c". Respondeo istum Cypriani intellectum non esse figmentum, sed firmissimâ cogitatione tenendam veritatem. Etenim Cyprianus non de prima instantia agit, sed de Retractatorio appellatarum caussarum judicio: Et in hac ipsa epistola Romanas Episcoporum appellationes laudat ac probat, scribens Privatum Lambesitanum Episcopum, nonaginta Collegarum sententiâ condemnatum, fuisse insuper non solius sui Antecessoris Donati; sed etiam sancti Fabiani Pontificis literis severissimè notatum. Nempè à plena Numidiæ Synodo Privatus ad Donatum Primatem, & ab hujus etiam judicio ad Fabianum appellaverat, & sic circa ipsum servata fuerat forma, quam in literis ad quosdam Donatistarum Episcopos laudat sanctus Augustinus: "Romam veniant, ibique objectis respondeant. „Quod si non fecerint, missâ Tractoria super eorum nomine per

„totum Orbem terrarum, ab omnibus Ecclesiis eorum communio „præcidetur". Privatus Romam iverat: Verùm objectis non poterat respondere. Hinc à sancto Fabiano fuit notatus istiusmodi Tractoriâ. Proinde certum est sanctum Cyprianum scribere, & ab ipso laudatum Statutum sancire de solis Presbyteris ac aliis Clericis. Hæc verba, "Oportet utique eos, quibus præsumus, non „circumcursare, &c". Exponunt rationes, ex quibus istud Statutum sit æquum & justum.

Anonymus urget omnes à Cypriano adductas rationes esse communes Episcopis. Et dicit verum. Etenim de Episcopis Cyprianus scribit in sermone de Lapsis: "Episcopi plurimi, de„relicta Cathedra, Plebe deserta, per alienas Provincias oberrantes, „negotiationis quæstuosæ nundinas aucupari". Hoc plurimorum Episcoporum crimen affirmat esse unam ex caussis, ob quas Dominus Deus in Africanam Ecclesiam immiserit duram persecutionem. Proinde Afrorum Episcopi, non minùs quam Clerici, erant prompti ad circumcursandum, & efficaciores ad cohærentem Collegarum concordiam subdola ac fallaci temeritate collidendam. Respondeo hæc esse verissima, verumtamen addo aliam Episcopalis, longè aliam esse rationem Clericalis ad Apostolicam Sedem appellationis. Romana Episcoporum appellatio est ex fundamentalibus Apostolicæ Cathedræ & Christianæ Monarchiæ articulis. Est ista potestas, de qua ad Petrum Dominus: "Confirma Fra„tres tuos". Hinc nulla Synodus contra ipsam statuere, nullus Pontifex possit ipsi renunciare. Eusebianæ Factionis præcipua iniquitas fuit, quod hanc dignitatem Romano Throno sint machinati auferre. Et quoties post Photianum schisma Latina Ecclesia cum Græcis in pacem rediit, palmaris semper articulus fuit agnoscere ac profiteri Romanas Episcoporum appellationes. Et Adrianus IV. Pontifex, quod apud Beneventum captus à Guilhelmo Siculorum Rege, ad recipiendam libertatem Romanis Siculorum Episcoporum appellationibus renunciarit, se fecit obnoxiũ multis querimoniis. Et Romana Ecclesia non quievit, donec Innocentius III. nova cum Siculorum Regibus iniisset Pacta, & Episcoporum appellationes suæ Sedi reddidisset. Attamen & ipse cessit inferioris Cleri appellationibus. Istiusmodi omnia noverant Fundatores Africanæ Ecclesiæ. Hinc adductis per sanctum Cyprianum rationibus, licèt tam in Episcopis quam in Clericis haberent

berent locum, uti non præſumpſerunt, niſi ad Romanas appellationes inferiori Clero obſerandas. Iſtius Statuti neſcimus primum authorem: Hinc ſine temeritate dici poſſit proceſſiſſe ab iſtius Eccleſiæ Fundatoribus. Ex quibus ſpero liquere Lapſum Anonymi in his verbis: "Cum è contra perſpectum ſit Epiſcopos & „Presbyteros æquabili ratione Synodorum judicio fuiſſe obnoxios, „cum præſertim de iis indiviſim loquatur ſanctus Cyprianus, eoſq; „Presbyteros Romam euntes jura Epiſcoporum violaſſe, ſibique „eorum privilegia arrogaſſe non dicat.

CAPUT XIX.

Eadem Africanæ Eccleſiæ diſciplina demonſtratur ex ſancto Optato Milevitano Epiſcopo, ac ex ſancto Auguſtino.

Omanæ appellationis inſigne exemplum eſt Ceciliani Carthaginenſis Archi-Epiſcopi cauſſa contra Majorinum ipſi ſuperintruſum, Donatum in Caſis-Nigris apud Numidas Epiſcopum, & omnem Factionem iſtius ſchiſmatis. Et Ceciliani & Majorini Ordinationem, totumque ſchiſmatis exordium exponit in primo adversùs Parmenianum, Majorini Succeſſorem, libro ſanctus Optatus, & proſequitur: "Majores veſtri, Lucianus, Dignus, Naſſutius, Capito, „Fidentius, & cæteri, Imperatorem Conſtantinum, harum rerum „adhuc ignarum, his precibus rogaverunt". Loquitur ad Donatiſtas. Et adducit preces: "Rogamus te, ô Conſtantine, optime „Imperator, quoniam de genere juſto es, cujus Pater inter cæte„ros Imperatores perſecutionem non exercuit, & ab hoc facinore „immunis eſt Gallia. Nam in Africa inter nos & alios Epiſcopos „contentiones ſunt. Petimus ut de Gallia nobis Judices dare præ„cipiat Pietas tua. Datæ à Luciano, Digno, Naſſutio, Capito„ne, Fidentio, & cæteris Epiſcopis partis Donati". Non magni Carthaginenſis Epiſcopi, ſed Epiſcopi in Caſis-Nigris. Etenim in primo retractationum libro ſanctus Auguſtinus corrigit ſuum

 librum

Cap. 21. librum contra epistolam Donati, in quo scripserat "Donatum ma„gnum", cujus "refellebat epistolam, rogasse ut Imperator inter „ipsum & Cecilianum transmarinos Episcopos Judices daret". Et subdit: "Non ipsum, sed alium Donatum, ejusdem tamen schis„matis, hoc fecisse, probabiliùs invenitur. Ille autem non erat „Carthaginensis Donatistarnm Episcopus, sed in Casis-Nigris. Qui „tamen primus apud Carthaginem ipsum nefarium schisma com„misit". Et inchoavit, & consummavit. Inchoationem exponit sanctus Augustinus in Carthaginensis Collationis Breviculo: "Do-
L.3.C 12. „natus à Casis Nigris in præsenti convictus, adhuc Diacono Ceci„liano, schisma fecisse Carthagine". Ex nescio quibus caussis rebellavit Mensurio tunc Afrorum Primati, discrevit se àb ejus communione, & laceravit Ecclesiam. Hujus lacerationis consummationem sanctus Augustinus exponit in libro de Hæresibus: "Do-
Cap. 69. „natianæ Hæresis Principem accepimus fuisse Donatum, qui de „Numidia veniens, & contra Cecilianum Christianam dividens „Plebem, adjunctis sibi ejusdem Factionis Episcopis, Majorinum „apud Carthaginem ordinavit Episcopum". Et in secundo libro contra Cresconium: "Major Donatus à Casis Nigris Altare con-
Cap. 1. 2. „tra Altare in Carthaginensi civitate primus erexit. Primus extra „Ecclesiam sacrificavit". Profanum hoc Sacrificium evenit, aut dum Ceciliano dederunt Interventorem, atque ità ab Episcopatu suspenderunt, aut certè dum ipsum plenè damnarunt, atque ità viam aperuerunt ad intrudendum Majorinum. Tunc fidelis Carthaginis Clerus & Populus istis turbinibus detrectavit communicare, atque ità ipsi erexerunt novæ communionis Altare, & Donatus in ipso primus sacrificavit. Et tandem intrusit Majorinum. Ex inde Factio dici cœpit & "Donati pars", & "pars Majorini". An ab hoc Donato etiam vocitentur Donatistæ, sanctus Augustinus disquirit in laudatis libris contra Cresconium.

Verùm hæc omnia Attentata manserunt sine effectu. Ceciliani consecrationem confirmavit Sedes Apostolica, & omnis sub cœlo Ecclesia, & Majorini superintrusionem fuit aversata. Disertè hoc sanctus Augustinus scribit in literis ad quosdam Dona-
Epist. 162. tistarum Episcopos: "Posteaquam", Donatistæ "ipsis rebus experti „sunt cum Ceciliano permanere communionem Orbis terrarum, „& ad eum à Transmarinis Ecclesiis communicatorias literas mitti, „non ad illum", Majorinum, "quem sibi sceleratè ordinaverant, puduit

„puduit eos ſemper tacere". Adverſùs Ceciliani conſecrationem provocarunt ad alios Judices. Rei ſeriem, à ſancto Optato expoſitam, variè elucidat idem Auguſtinus in literis ad Vincentium, Rogatiſtarum Cartennenſem in Mauritania Epiſcopum : "Majores veſtri Cecilianum, tunc Eccleſiæ Carthaginenſis Epi- Epiſt. 48.
„ſcopum, cui tanquam criminoſo communicare noluerunt,
„apud Principem Conſtantinum per Anulinum Proconſulem
„accuſaverunt. Libellus à Majoribus veſtris Anulino Procon-
„ſuli datus, & Conſtantino Imperatori mittendus, ità ſupra ſcri-
„ptus fuit": Libellus Eccleſiæ Catholicæ, criminum Ceciliani, traditus à parte Majorini. "Illos magis hinc arguimus, quia
„apud Imperatorem ultrò Cecilianum accuſaverunt, quem priùs
„apud Collegas tranſmarinos convincere debuerunt. Ipſo autem
„Imperatore longè ordinatiùs agente, ut Epiſcoporum cauſſam,
„ad ſe delatam, ad Epiſcopos mitteret, nec victi pacem cum
„Fratribus habere voluerunt; ſed rurſus ad eundem Imperato-
„rem venerunt, rurſùs non Cecilianum tantum, verùm etiam
„datos ſibi Epiſcopos Judices apud terrenum Judicem accuſa-
verunt". Et in literis ad Januarianum, Donatiſtarum in Caſis-Nigris Epiſcopum, Primatem Numidiæ: "Ne fortè aut oblita Epiſt. 68.
„hoc ſit Gravitas tua, aut te noſſe diſſimules, aut forſitan neſ-
„cias, exemplum Relationis tunc Anulini Poconſulis, quem
„pars Majorini tunc interpellavit, ut ea crimina, quæ objicie-
„bat Ceciliano, ad Conſtantinum Imperatorem mitterentur".
Relatio affirmat poſt ſuper-intruſum Ceciliano Majorinum Divales literas, Ceciliano ac ejus Clero inſcriptas, veniſſe in Africam, atque ita Ceciliani Epiſcopatum etiam à Principe fuiſſe ſtabilitum. Princeps plenam pacem dabat Eccleſiis, & cunctos ad ſincerum Divinæ Majeſtatis obſequium hortabatur. Anulinus affirmat literas fuiſſe à ſe cum debitis admonitionibus traditas. Verùm iſta res momordit Donatum ac Majorinum, & Relatio proſequitur: "Poſt paucos dies exſtiterunt quidam, adunatâ ſe-
„cum Populi multitudine, qui Ceciliano contradicendum pu-
„tarent, quiquè faſciculum in aluta ſignatum, & libellum ſine
„ſigno obtulerunt Dicationi meæ, atque impendio poſtularunt,
„ut ad ſacrum & venerabilem Comitatum nominis veſtri dirige-
„rem. Quæ manente Ceciliano in ſtatu ſuo, ſubjectis eorun-
„dem Actis, quò cuncta Majeſtas veſtra poſſet dignoſcere, Par-
vitas

„vitas mea dirigere curavit". Optimi Principis pietas turbulentis hominibus dedit ansam accusandi Ceciliani, ac tumultuandi. Sanctus Augustinus pergit: "Transmissi libelli duo. Unus „in aluta, item alius sine sigillo, cohærens eidem alutæ, datus „die decimo septimo kalendas Maij, Carthagine, Domino no„stro Constantino Augusto tertium Consule. Post hanc Re„lationem ad se missam jussit Imperator venire partes ad Epi„scopale Judicium in Urbe Roma faciendum, ubi quemadmo„dum caussa dicta atque finita sit, & Cecilianus innocens ju„dicatus sit, indicant Gesta Ecclesiastica". Prioris super-scriptionem supra audivimus ex epistola ad Vincentium Cartennensem. Posterioris libelli substantiam sanctus Augustinus exponit in præfata epistola ad quosdam Episcopos Donatistarum: "Ali„quantò post Majorini Ordinationem, quem contra Cecilianum „nefario scelere levaverunt, Donatistæ erigentes Altare contra „Altare, & unitatem Christi discordiis furialibus dissipantes, „petierunt à Constantino tunc Imperatore Judices Episcopos, „qui de suis quæstionibus, quæ in Africa exortæ pacis vincu„lum dirimebant, arbitrio medio judicarent. Quod posteaquam „factum est, præsente Ceciliano, & illis qui adversùs eum na„vigaverant, judicante Melchiade, tunc Romanæ Urbis Epi„scopo, cum Collegis suis, quos ad preces Donatistarum mi„serat Imperator, in Ceciliano nihil probari potuit, ac per hoc „illo in Episcopatu confirmato, Donatus qui adversùs eum tunc „aderat, fuit condemnatus". Donatistarum preces supra audivimus à sancto Optato. Audivimus ab illis laudari Constantinum, quod esset de genere justo, quodque ejus Pater non fecisset persecutionem, ideoque Gallia à traditionis crimine esset munda. Inter Diocletiani Augusti Collegas fuerat Constantius Chlorus, magni Constantini Genitor, qui Collegarum impiam crudelitatem aversatus, licet Gentilismum non deponeret, Christianos non dumtaxat persecutus non fuit, sed insuper dilexit ac protexit. Imperavit in Gallia, ac omni ejus Diœcesi. Porrò Donatistarum contentio originem ac prætextum traxit ex traditionis crimine, ob duras persecutiones grassato in Africa. Persecutio etiam vexaverat Italiam & Almam Urbem. Porrò Donatistæ Melchiadem Pontificem, quod Formatarum commercio semper communicasset Ceciliano, adeòque ejus Episcopatum confir-
maffet

masset, meritò habuêre suspectum. Verùm hanc caussam non ausi exprimere, prætexuerunt suspicionem Lapsus, aut Traditionis. Ad retractandam Ceciliani ac Majorini caussam postularunt Gallicanos Antistites. Sperarúnt placiturum Principi, quod Gallicana gens ob Patris memoriam crederetur vivere in ejus benevolentia.

Donatistæ hac in re gravissimè impegerunt in Canones. Hinc enim ad Vincentium Cartennensem scripsit sanctus Augustinus: 'Donatistæ Cecilianum priùs apud Collegas Transmarinos con„vincere debuerunt. Ipse autem Imperator longè ordinatiùs „egit". Utique caussam transmittendo ad Romanum Pontificem, aliosque partim Italos, partim Gallos Episcopos, spectantes ad ejus Synodum & Diœceses. Transmarini Judicii frequentissima est apud Afros memoria. Per ipsum passim intelligunt Tribunal Romanum. Eundem excessum sanctus Augustinus notat in literis ad Donatistas: "Donatistæ literas ad Imperatorem „Constantinum, ut inter Afros Episcopi Transmarini judica„rent, miserunt. Datis Judicibus quos postulaverant, & Romæ „judicantibus non obtemperaverunt". Donatistas arguit, quod solos Gallicanos postularint Episcopos: Laudat Constantinum, quod illis adjunxerit Romanum Pontificem, volueritque ipsum huic judicio præsidere. Clariùs hoc scribit in alia ad Donatistas epistola: "Majores vestri caussam Ceciliani ad Imperatorem Con„stantinum detulerunt. Sed quia Constantinus non est ausus „de caussa Episcopi judicare, eam discutiendam atque finien„dam Episcopis delegavit. Quod & factum est in Urbe Roma, „præsidente Melchiade Episcopo illius Ecclesiæ, cum multis „Collegis suis". Nempè Constantinus erat tunc Ecclesiæ Catechumenus, ejusque Hierarchiam, & Canones noverat. Ex tunc apud se habebat eximium Doctorem, Hosium Cordubensem Episcopum. Ex ipso noverat se non posse Ecclesiasticas judicare caussas, aut incompetentibus Judicibus delegare. Hinc præsentem caussam transmisit sancto Melchiadi, cui debebatur per Apostolicos Canones. Et quò Donatistis impartiret aliquid, Pontifici adjunxit quosdam Gallicanos Episcopos. Ità postmodo ipse scripsit ad Ælasium Africæ Vicarium, & ad Chrestum Episcopum Syracusanum.

Epistola, quâ Constantinus caussam transmisit Melchiadi, est

hujus tenoris: "Visum est mihi, ut Cecilianus cum decem Epi-
„scopis, qui illum reum facere videantur, & decem aliis, quos
„ipse suæ litis dijudicationi necessarios existimaverit, Romam
„navigio trajiciat, & ibi coram vobis, Rheticio etiam" Augu-
stodunensi, "Materno" Coloniensi, "& Marino" Arelatensi,
„Collegis vestris, quos ea de caussa Romam maturare jusserim,
„possit audiri, sicut sanctissima Dei lex, ut nostis, postulat".
Nempè Evangelica Dei lex Romanum Episcopum sanxit esse
Primatem ac Judicem totius Ecclesiæ, & Apostolicus Canon
addidit ipsum esse, totius Latinæ Christianitatis Patriarcham:
Hinc præsens caussa aliò devolvi non poterat, quàm ad Sedem
Romanam. Hascè leges Constantinus observatas voluit, ac
nullo in apice violari. Quod Melchiades Judicio præsederit,
disertè testatur etiam sanctus Optatus. Er rectè scribit in quarto
Cap. 1. libro Petrus de Marca: " Sententia sub Melchiadis nomine con-
„cepta est apud Optatum. Adeò antiqua est ista forma Syno-
dalium sententiarum. Confirmat in literis ad quosdam Dona-
Epist. 162. tistarum Episcopos sanctus Augustinus: "Ipsius beati Melchiadis
„ultima est prolata sententia". Quia nempè Pontifex non so-
lummodò in Patriarchalibus suis, sed etiam in œcumenicis Sy-
nodis habet Prærogativam Suffragii, Relationem judicandæ cau-
sæ, & Judicii conclusionem.

Carthaginensis Synodus per Primatem Aurelium ac ipsi ad-
sidentem Sanctum Augustinum sanxit: "Placuit ut quicumque
„ab Imperatore cognitionem publicorum Judiciorum petierit,
„honore proprio privetur; si autem Episcopale Judicium ab
„Imperatore petierit, nihil ei obsit". Episcopis ac omni Clero
permittit, ut caussas suas deferant ad Principem, ac ab ipso
flagitent Ecclesiasticum Judicium. Erat mos istius temporis.
De ipso scribit Dominus Petrus de Marca: "Usus istius Regiæ
„authoritatis manavit à Constantino in caussa Ceciliani Cartha-
„ginensis Episcopi, qui per summam injuriam à septuaginta
„Episcopis, Donati schismate infectis, damnatus Ecclesiam reti-
„nebat. De qua re conquesti sunt Donatistæ Anulino Proconsuli
„Africæ, impendio postulantes, ut fasciculum in aluta signatum
„cum libello sibi oblato ad sacrum Comitatum dirigeret. Con-
„stantinus, juris religiosissimus Princeps, cognitionem criminis
„Ecclesiastici adversùs Episcopum suscipere noluit, sed Donati-
stis

„stis ea de re acriter objurgatis, & Episcopos è Gallia, ubi Prin„ceps tunc morabatur, sibi Judices dari postulantibus, eò quod „Africana Judicia per contentiones partium suspecta essent, Prin„ceps pacis Ecclesiasticæ studiosissimus tres Galliarum Episcopos „delegavit, qui unà cum Melchiade Romano Pontifice dijudi„carent. Nec enim caussa illa generalis, quæ totius Ecclesiæ „communionem perturbabat, absque Romano Pontifice ritè „definiri poterat". Errat caussam istam tunc fuisse generalem, & perturbatricem totius Ecclesiæ. Licèt postmodò talis evaserit, tunc tamen erat lis paucorum Episcoporum. Aliquot præsertim Numidarum. Constantinus ipsam ex isto capite non transtulit in sanctum Melchiadem. Unica hujus transmissionis caussa fuit vel supremum Papale, vel Patriarchicum Romanæ Ecclesiæ jus, cui Africana Diœcesis suberat. Juris Religiosissimus Princeps Patriarchalia etiam Apostolicæ Sedis Privilegia noluit lædere. Et tres Gallicani Episcopi erant minima istius Synodi portio. Etenim aderant quindecim Itali, electi Judicio Melchiadis. Et istorum Gallorum associatio erat consentanea Canonibus. Etenim & Gallicana Ecclesia pleno semper Jure spectavit ad Patriarchalem Synodum Romani Pontificis. Erant tres summi viri: Hinc ipsos Princeps, Donatistis volens largiri aliquid, suasit adjungendos.

Scriptor Anonymus etiam rodit hæc omnia: "Primâ fronte „falsum est Cecilianum ad Melchiadem Papam appellasse, aut „ullo modo posse actionem litis de Ordinatione ejus, appella„tionis nomine significari". Et infra: "Si vera fuit in hac caussa „ad sedem Apostolicam provocatio, aut fuit nomine Ceciliani, „aut Donatistarum? Non potest censeri nomine Donatistarum, „quoniam litem obtinuerant in Concilio Numidiæ. Non po„test etiam dici nomine Ceciliani. Cur enim hanc silentio „prætermisisset S. Augustinus"? Respondeo nec Cecilianum, nec Donatistas appellasse ad Melchiadem. Etenim Cecilianus sedebat firmus in Carthaginensi Throno, & Donatistæ caussam contra ipsum obtinuerant, ideoque neutra pars censuit appellandum. At Magnus Constantinus factas sibi Donatistarum preces transmutavit in Retractatorium Synodalis contra Cecilianum sententiæ Judicium, ideoque & in formam appellationis. Donatistæ, licet Cecilianum damnassent, attamen nec intra nec Cap. 5.

pist. 162. extra Africam potuerunt nancisci sui Judicii fructum & executionem. "Postcaquàm, inquit Augustinus, Donatistæ experti sunt „cum Ceciliano permanere communionem Orbis terrarum, & ad eum „à transmarinis Ecclesiis communicatorias literas mitti, non ad „illum Majorinum, quem sibi scelerate ordinaverant, puduit eos „semper tacere". Hinc à Principe supplicarunt suæ sententiæ executionem. Porrò per Transmarinas Ceciliano communicantes Ecclesias S. Augustinus præsertim intelligit Romanam. Nec dubitandum est, quin Cecilianus ipsi suam consecrationem, adeoque & Majorini intrusionem retulisset, ac obtinuisset istius firmitatem. Hinc Donatistæ non à Pontifice, sed à Principe postularunt auxilium. Norant suum de Ceciliano Judicium esse multis & magnis exceptionibus obnoxium, ideoque priùs retractandum & firmandum, quàm donandum executione. Hinc ipsum postularunt retractari: Attamen non per Romanam Ecclesiam, sed per Episcopos Galliarum. Item norânt Gallicanis Episcopis nullam esse istiusmodi facultatem: Hinc refugerunt ad Majestatem laici Principis. In Occidente primi istam portam aperuerunt. Verùm Christianæ Hierarchiæ gnarus ac religiosissimus Princeps retractationem transmisit Melchiadi, cui debebatur per Canones. Utramque partem adesse jussit cùm accusatoribus & testibus, aliisque personis necessariis. Ita Donatistarum preces transmutavit in formam appellationis.

Anonymus pergit: "Quidquid actum est Romæ, referri debet „rogationibus Donatistarum, quibus non abnuit Imperator Con„stantinus. Sed immò eorum instigatione victus ac sollicitatione, „Judices deputavit, ex quibus fuit Melchiades Episcopus Romæ, „ad iterandam disquisitionem litis jam judicatam in Concilio Nu„midiæ. Hanc authoritatem sibi proprio Marte non arrogat Pon„tifex, nec penes se solum existere putat iterato Judicio finiendi „caussam jam in Concilio Africæ, Primate Numidiæ Præside, „judicatam". An fortè non debuit Romanæ Ecclesiæ Melchiades Episcopus cum Collegis Transmarinis Episcopis illud sibi usurpare judicium, quod ab Afris septuaginta, ubi Primas Tigisitanus præsedit, fuerat terminatum? "Quid ad hæc respondit sanctus Au„gustinus? Dicitne Papam esse supremum Episcoporum Judicem, „& quemlibet in Synodo judicatum habere jus provocationis ad „Tribunal Pontificum"? Dicitne Cecilianum Episcopum jure potuisse

„tuisse postulare à Sede Apostolica iteratam suæ litis disquisitio-„nem ? De his ne verbum quidem profert : Ait tantùm Impera-„torem precibus Donatistarum animatum misisse Episcopos de hac „caussa cum Papa judicaturos, quod nec ipse usurpaverat". Hæc sunt Augustini verba: Quid ? Quod nec ipse Melchiades usurpavit. „Rogatus quippè Imperator Judices misit Episcopos, qui cum „eo sederent, & de tota illa caussa, quod justum videretur, sta-„tuerent. Hoc probamus Donatistarum precibus, & verbis Im-„peratoris ".

Respondeo hæc omnia esse à sancti Augustini sensu alienissima. Melchiadis de suis Majoribus judicium Donatistæ aversabantur & infamabant ex multis capitibus. Unum erat, quod ipsi suam caussam non per Melchiadem, sed per solos Galliarum Episcopos postulassent retractari. Quod Melchiades in hoc judicium prævento animo se intrusisset. Huic calumniæ Augustinus respondet, quod Pontifex non usurpaverit, id est, non se ingesserit in hoccè judicium; sed rogatus à Principe, ideòque nullum sit de ipso perperàm suspicandi fundamentum. Porrò quod potuerit proprio Marte istam authoritatem assumere, quod jus habeat retractandi judicatas Afrorum Episcoporum caussas, quod sit supremus Episcoporum Judex, adeò clarè Augustinus in eadem epistola docet, ut quis non temerariè suspicetur de Anonymo, quod ipse scribit de Joanne David : "Sed quoniam Davidius hanc epistolam nun-„quàm legit, quam fortè citat ex sibi suppeditatis præscriptionibus, „truncis ac mutilatis, nemini hominum mirum videri debet, si ex „ea prorsùs aliena ab Augustini mente intelligat, & inflatis loquatur „buccis". Profectò si legerit, legit cœcatis aut certè turbatis oculis per crudele odium in Sedem Apostolicam ac Ecclesiæ unitatem. Quod Romano Pontifici sit ista potestas, altissimè clamat ipsa hæc Melchiadis Synodus, cujus sententia est concepta in ejus solius nomen. Ex Apostolico Canone, qui Romano Pontifici in sua Patriarchali Synodo permittit omnia. Et ipsum fuisse à Nicæna Synodo confirmatum ac stabilitum affirmat in sua tali Synodo Felix III.

Absit, ut Melchiades Cecilianum judicaverit ex authoritate Imperialis delegationis. Etenim in hac caussa Constantinus egit, quomodò posteà circà Clementium Byzacii Primatem egit Imperator Mauricius, de quo ad Joannem Syracusæ Episcopum scripsit magnus Gregorius:

L.7.Indic. "In quodam crimine Byzacenus Primas fuerat accusatus, & piissi-
a. Ep. 65. „mus Imperator eum juxta Statuta Canonica per nos voluit judi-
„cari. Sed acceptis decem auri libris Theodorus Magister mili-
„tum obstitit, ut minimè fieret. Tamen piissimus Imperator ad-
„monuit, ut transmitteremus, & quidquid est Canonicum face-
„remus". Videtur mendum. Et legendum: "Ut transmitteren-
„tur". Utique partes Romam ad nostrum judicium. Quod nempe ista transmissio esset per Canones debita Sedi Apostolicæ. Hinc Mauricius, licèt auri indigus & amantissimus, nullo ære permisit se transcribi in tantam prævaricationem. Ex eodem itaque Canone magnus Constantinus Donatistarum quæstiones transmisit ad sanctum Melchiadem. De Imperatore Arcadio, Theophili Patriarchæ Alexandrini caussam sibi delegante, sanctus Joannes Chrysostomus scripsit ad sanctum Pontificem Innocentium: "Nos scientes „leges Patrum, viroque honorem habentes, habentes etiam ejus „super hac re literas, oportere in quibusque Provinciis sua negotia „tractari, & Transmarinos ad nostra judicia non trahendos, fortiter „detrectavimus, ne caussam susciperemus judicandam". Sanctus Joannes deleganti Principi respondit Thraciam & Ægyptum non solummodò apud Rempublicam, sed etiam apud Ecclesiam esse disparatas Diœceses, ideòque istam Delegationem esse prævaricatoriam. Eodem modo, si caussa fuisset similis, Constantino respondisset Melchiades. Proinde in præfata epistola sanctus Augustinus non vult aliud, quàm quod Melchiades caussam hanc non proprio motu, sed à Principe rogatus ad suum Tribunal devocaverit.

Quod Melchiades juxtà Canones, & per suæ Sedis authoritatem egerit, sanctus Augustinus docet etiam in libro de unitate Ecclesiæ:
Cap. 2. "Afri inter se Episcopi confligebant. Si finire inter se obortam „dissensionem non poterant, ut sive per concordiam compositis, „sive degradatis qui malè contenderent, hi qui bonam caussam „habebant, in communione Orbis terrarum per unitatis vinculum „permanerent, restabat utique ut Episcopi Transmarini, quâ pars „maxima diffundebatur Ecclesiæ Catholicæ, de Afrorum Collega„rum dissensionibus judicarent, illis videlicet instantibus, qui cri„men malæ Ordinationis aliis objiciebant". Per Transmarinos Episcopos intelligit præsertim Romanum, cui soli suberat Africana Ecclesia. Hinc in secunda super trigesimum sextum Psalmum con-

concione Primiani contra Maximianiſtas cauſſam comparat cum cauſſa Ceciliani adversùm Donatiſtas, & poſt multa concludit, ſermonem dirigens ad Primianum :"Dignare acceptare Cecilianum ,,innocentem, qui noluit exire ad Majores tuos, & ſic ſervavit cauſſam ,,ſuam Orbi terrarum, quomodò tu ſervaſti Concilio Numidarum. ,,Si innocentem te reddidit Sedes Bagaitana, quantò potiùs illum ,,Sedes Apoſtolica" ? Addit hujus judicium fuiſſe probatum& firmatum à toto Orbe terrarum. Quia nempè omnes ſub cœlo Eccleſiæ ſupremum Romanæ Sedis Primatum, & omnium undequaquè, præſertim ex Romano Patriarchatu, appellationes ſemper crediderunt, & docuerunt eſſe immobile Dogma Evangelii.

CAPUT XX.

Hæc omnia largiùs demonſtrantur ex aliis S. Auguſtini teſtimoniis.

Anctus Auguſtinus in literis ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos exponit à Secundo Tigiſitano Epiſcopo, Numidiæ tunc Primate, attentatam Ceciliani Carthaginenſis Archi-Epiſcopi damnationem, atque ità completum ſchiſma, & proſequitur : "Secundus tantò magis timere Epiſt. 162. ,,debuit, ne pax unitatis violaretur, quantò erat ,,Carthago civitas ampla & illuſtris, unde ſe per totum Africæ ,,corpus Malum, quod tibi eſſet exortum, tamquàm à vertice ,,effunderet. Erat etiam Tranſmarinis vicina Regionibus, & fama ,,celeberrima nobilis. Unde non mediocris utiquè authoritatis ha- ,,bebat Epiſcopum, qui poſſet non curare conſpirantem multitu- ,,dinem inimicorum, cum ſe videret & Romanæ Eccleſiæ, in qua ,,ſemper Apoſtolicæ Cathedræ viguit Principatus, & cæteris terris, ,,undè ipſum Evangelium ad Africam venit, per communicatorias ,,literas eſſe conjunctum, ubi paratus eſſet cauſſam dicere, ſi ,,Adverſarii ejus ab eo illas Eccleſias alienare conarentur. Quia ,,ergò venire noluit ad hoſpitium Collegarum, quos à ſuis inimicis ,,contra veritatem ſuæ cauſſæ perverſos eſſe ſentiebat vel ſuſpicabatur

„batur, vel, ut ipsi asserunt, simulabat, tantò magis Secundus,
„si verè pacis custos esse voluisset, cavere debuit, ne damnarentur
„absentes, qui judicio eorum omninò interesse noluerunt. Neque
„enim de Presbyteris, aut Diaconis, aut inferioris Ordinis Clericis,
„sed de Collegis agebatur, qui possent aliorum Collegarum, præ-
„sertim Apostolicarum Ecclesiarum judicio caussam suam integram
„reservare, ubi contra eos sententiæ datæ in absentes nullo modo
„aliquid valerent, quando eorum judicium non primò aditum
„posteà deseruerunt, sed suspectum semper habitum nunquàm adire
„voluerunt. Hæc res maximè sollicitare debuit Secundum, qui
„tunc erat Primas, si propterea Concilium regebat, ut paci consu-
„leret. Facilè enim fortassè rabida in absentes ora placata vel
„frænata comprimeret, si diceret: Videtis Fratres post tantam
„stragem persecutionis misericordiâ Dei à Principibus sæculi pacem
„esse concessam, non debemus nos Christiani & Episcopi unita-
„tem dirumpere Christianam, quam jam Paganus non insequitur
„inimicus. Itaque aut istas omnes caussas, quas clades turbulen-
„tissimi temporis inflixit Ecclesiæ, Deo Judici dimittamus, aut si
„aliqui in vobis sint, qui certa istorum crimina ità noverint, ut
„ea facilè valeant edocere, negantesque convincere, & talibus
„communicare formidant, pergant ad Fratres & Collegas nostros
„Transmarinarum Ecclesiarum Episcopos, & ibi priùs de istorum
„Factis & contumacia conquerantur, quod ad judicium Collega-
„rum Afrorum malè sibi conscii venire noluerunt, ut inde illis
„denuncietur, ut veniant, ibique objectis respondeant. Quod si
„non fecerint, ibi etiam eorum pravitas & perversitas innotescet,
„missâque Tractoriâ super eorum nomine per totum Orbem ter-
„rarum, quacumque jam Christi Ecclesia dilatata est, ab omnibus
„Ecclesiis eorum communio præcidetur, ne aliquis error in Cathe-
„dra Ecclesiæ Carthaginis oriatur. Tum demùm securi Episcopum
„alium Plebi Carthaginis ordinabimus, cum à tota Ecclesia isti
„separati fuerint, ne fortè cum alius modò fuerit ordinatus, non
„ei communicetur ab Ecclesia Transmarina, quia iste ab honore
„depositus non videbitur, quem jam ordinatum fama celebravit,
„& ad eum commeare communicatorias literas fecit, atquè ità
„magnum scandalum schismatis in unitate Christi jam pacatis tem-
„poribus oriatur, dum præproperè nostras volumus præcipitare
„sententias, & non contra Cecilianum, sed contra Orbem ter-
rarum

„rarum, qui ei per ignorantiam communicat, Altare alterum „erigere audeamus".

Sanctus Augustinus affirmat & docet varia. Primò, quod Carthago habeat non modicæ authoritatis Episcopum. Utpotè Exarchum totius Africanæ Diœcesios. Secundò quod ille sit tantæ authoritatis, ut quamvis Afrorum Antistitum contra se conspirantem multitudinem posset contemnere. Quia nempè est omnium Primas, ideoque juxta Apostolicum, Gratiani Imperatoris lege postmodò confirmatum, Canonem non possit ab illis criminaliter judicari. Tertiò, quod ubicumquè judicatus possit provocare ad Sedem Apostolicam. Quartò, quod hoc locum habeat non dumtaxat in ipso Carthaginensi Archi-Episcopo, sed etiam in cunctis Afrorum Episcopis, quorum aliquos cum Ceciliano Numidica Secundi Synodus damnaverat. Cuncti possint suas criminales caussas Apostolicæ Sedi reservare. Audi caussam: Quia non sunt Prebyteri, Diaconi, aut inferiores Clerici, sed Episcopi. Nempè Africana consuetudo solos Presbyteros ac alios Clericos, nequaquàm Episcopos vetat ad Apostolicam Sedem, aut etiam Generalem Ecclesiæ Synodum provocare. Quintò Augustinus affirmat hoscè Episcopos non tantummodò post Synodale Judicium & acceptam damnationis sententiam, sed etiam ante omnem judicii ingressum posse ex legitimæ suspectationis caussa taliter appellare. Sextò, quod hæc suspectationis caussa non potuerit cognosci ac definiri per ipsos suspectatos Episcopos, sed per eos debuerit traduci ad Sedem Apostolicam. Quod suspectantes ante omnia debuerint illic convinci de frivola ac illegitima contumacia, & per Apostolicam Sedem tunc remissi & compelli ad Africanæ Synodi judicium. Septimò sanctus Augustinus affirmat Africanos Episcopos, dum per Romanum Pontificem jussi nolunt redire ad domesticam Synodum, esse per eundem Pontificem damnandos ex contumacia, & hujus sententiæ Tractoriam esse transmittendam ad omnes sub cœlo Ecclesias. Et hoc "ne aliquis error oriatur in Cathedra Eccle„siæ Carthaginis". Affirmat hoc præsertim servandum fuisse & esse in Primatiali Carthaginis Ecclesia. Octavò, tunc tandem securè potuisse consecrari novum Episcopum: Post factam aut confirmatam prioris damnationem à Romana Ecclesia. Quia videlicet perpetua Africanæ Ecclesiæ consuetudo Romanæ damnatorum à se Episcoporum appellationi semper detulit suspensivi etiam effectus reve-

Ffff rentiam,

tentiam, postmodò confirmatam, & ad omnes Ecclesias extensam per Sardicenses Canones. Quæ omnia Romanas ex Africa appellationes interdicunt inferiori Clero, & patentissimè asseverant cunctis Episcopis.

Eadem in epistola sanctus Augustinus demonstrat Carthaginensem, quæ absentem Cecilianum attentauit damnare, Secundi Tigisitani in privata domo celebratam Synodum non fuisse competentem ac legitimum Judicem, atque prosequitur: "Quibus „omnibus rebus cum eos", Secundum & ejus Asseclas, "non „veros Judices, sed inimicos atque corruptos Cecilianus convenisse „cognosceret, quomodò fieri posset, ut vel ipse vellet, vel Po-„pulus, cui præsidebat, permitteret, ut relicta Ecclesia iret in „domum privatam, non Collegarum discutiendus examine, sed „Factionis cuneo & odiis muliebribus trucidandus? Cum sibi præ-„sertim videret apud Ecclesiam Transmarinam, à privatis inimi-„citiis, & ab utraque parte dissensionis alienam, incorruptum & „integrum examen caussæ suæ remanere. Ubi si nihil Adversarii „agere vellent, ipsi se ab innocentissima Orbis terrarum commu-„nione præciderent. Si autem illic eum accusare tentasſent, tunc „innocentiam suam adversùs eorum machinamenta defenderet, sicut „posteà factum esse didicistis. Cum tamen nimis serò illi quæ-„sisſent Judicium Transmarinum jam schismatis rei, jam levati „Altaris horrendo scelere maculati. Primò enim facerent, si „veritate niterentur, sed falsis rumoribus temporis diuturnitate fir-„matis, quasi vetustâ famâ præjudicante ad judicium venire no-„luerunt. Aut quod magis credendum est, damnato priùs, sicut „libuit, Ceciliano, quasi securi sibi videbantur, præsidentes nu-„mero suo, nec audentes alibì commovere caussam tam malam, „ubi nulla corruptione operante posset veritas inveniri. Sed postea-„quàm ipsis rebus experti sunt cum Ceciliano permanere com-„munionem Orbis terrarum, & ad eum à Transmarinis Ecclesiis „communicatorias literas mitti, non ad illum quem sibi sceleratè „ordinaverant, puduit eos semper tacere, quia posset eis objici, „cur paterentur ignaram per tot gentes Ecclesiam communicare „damnatis, & cur ipsi se ab innocentis Orbis terrarum commu-„nione præciderent, cum tacendo sinerent Episcopo, quem Car-„thaginensibus ordinasſént, à toto Orbe non communicari; ele-„gerunt, sicut dicitur, agere caussam cum Ceciliano apud Ecclesias Transf-

„Transmarinas. parati ad utrumque, ut si cum potuissent quâcumque versutiâ falsæ criminationis evincere, satiarent plenissimè cupiditatem suam, si autem non possent, in eadem quidem perversitate durarent; sed jam tamen quasi haberent quo dicerent, „malos Judices se esse perpessos, quæ vox est omnium malorum „Litigatorum, cum fuerint etiam manifestissimâ veritate superati. „Quasi non eis ad hoc dici posset, & justissimè dici: Ecce putemus illos Episcopos, qui Romæ judicarunt, non bonos Judices „fuisse, restabat adhuc plenarium Ecclesiæ Concilium, ubi etiam „cum ipsis Judicibus caussa posset agitari, ut si malè judicasse „convicti essent, eorum sententiæ solverentur".

S. Augustinus denuò affirmat varia. Primò, quod Cecilianus ante omnem caussæ ingressum potuerit Secundi Tigisitani Synodum habere suspectam, & quæstionem suam provocare ad Transmarinas Ecclesias: Ad Ecclesiam Romanam, caput omnium istarum Ecclesiarum. Secundò, quod etiam Secundus ac omnis illa Factio potuerint, immo debuerint ad idem Tribunal deducere ipsam primam caussæ instantiam. Tertiò, quod huic evocationi Cecilianus debuisset parere, ac sibi adesse. Quartò, quod non Cecilianus, sed ipsi Donatistæ appellaverint Transmarinam Ecclesiam, atque ità caussa per sacros Canones ac Imperatorem Constantinum sit traducta ad Judicium Romanum. Verùm nimis serò. Nempè post completum schisma, ac erectum novum Altare. Et sanè ipsorum rationes ità cogebant. Nec enim Damnator Judex appellare consuevit, sed damnatus Reus. Verùm per istos patrata Ceciliani damnatio fuit spreta à Romana ac omni Catholica Ecclesia: Omnes sub cœlo Ecclesiæ perrexerunt communicatorias literas non ad Majorinum scribere, sed ad solum Cecilianum. Prima, & forsan unica Transmarinæ Ecclesiæ ad Factionem communicatoria epistola fuit Eusebianæ Factionis è sceleratissimo apud Philippo-Polim Conventiculo ad Majorini Successorem Donatum, quâ vulpes vulpibus, Ariani Donatistis studuerunt caudas jungere ad depopulandam Catholicem JESU-CHRISTI Vineam. Et plurimi post exortum schisma fluxerant anni. Schisma adeò increverat, ut plures per Africam Ecclesiæ duos haberent Episcopos. Ista igitur necessitate compulsi Donatistæ caussam suam traduxerunt ad Transmarinam Ecclesiam. Et ipsam Constantinus traduxit Romam.

Etiam hæc Augustini testimonia invadit ac pervertere studet.

 Scriptor

Scriptor Anonymus : "Reverà Augustinus ait Cecilianum, cum
„nec Diaconus, nec inferioris Ordinis Clericus esset, caussæ suæ
„disceptationem judicio Collegarum & Ecclesiarum Apostolicarum
„potuisse reservare. Sed hoc nihil speciatìm attinet ad Romanum
„Pontificem. Quippe cum præter Romanam multæ superessent
„Ecclesiæ Apostolicæ, ad quas hoc judicium poterat referri. Om-
„nes Orbis Episcopi erant Collegæ Ceciliani. Propterea dum ait
„sanctus Augustinus potuisse Cecilianum reservare caussæ suæ cog-
„nitionem Ecclesiis Apostolicis & Collegis suis, habitâ ratione Epi-
„scopalis Dignitatis, quâ pollebat, non ideò ab obsequio & ob-
„temperatione Synodi Provincialis judicio debitâ liberat, sed hoc
„privilegium ei competere potuisse fortassè existimat propter quan-
„dam Episcoporum præ simplicibus Presbyteris aut Diaconis po-
„testatis atque authoritatis eminentiam, quæ impedit, ne tam citò
„indictæ caussæ judicentur. Jus enim violari poterat aliquandò
„adversùs Presbyteros, sed saltem difficiliùs adversùs Episcopos, qui
„suas lites non difficulter adeò poterant subjicere judicio Ecclesia-
„rum Apostolicarum ; Collegarum opem, & auxilium impetrare.
„Incredibile enim erat fore, ut invictà caussa judicarent, pravaque
„istiusmodi judicia approbarent. Quam ob rem Constantinus con-
„stanter asserebat, absente Ceciliano, & Numidiæ Concilium eju-
rante, Secundum Tigisitanum debuisse intercedere, & condemnatio-
„nis judicium cohibere. Hic esse mihi videtur sensus epistolæ S. Au-
„gustini, cui explicatio nostra quibusdam fortassè videbitur tenebras
„& obscuritatem adferre ; aliis verò lumen adhibere maximum, qui
„sincero examine sancti Doctoris mentem eruere conati sunt".

Reverà isthæc non explicatio, sed depravatio Augustinianis literis densissimas offundit tenebras. Nugacissimas fabellas. Prima est, quod S. Augustinus non dicat Cecilianum per Episcopalis dignitatis caussam fuisse exemptum ab obedientia debita judiciis Provincialium Synodorum. Etenim Augustinus dicit ipsum fuisse Carthaginensem non modicæ civitatis Episcopum, ideoque per ejus Episcopalem dignitatem intelligit Exarchatum totius Africæ: Ejus caussa planè affirmat fuisse exemptum ab ista obedientia. Præsertim ab obedientia erga Numidię Synodum. Et quidem talem. Utiquè constantem ex conjuratis, inimicis, pecunia emptis, & criminosis Episcopis. Numidiæ Synodus nec minimum Proconsularis Provinciæ Laicum judicare poterat, longè minùs ejus, ac simul totius gentis Primatem. Hæc Augustinus om-

omninò docet in ista epistola: Attamen non per laudata à me verba, Per ipsa docet Cecilianum, quoniam non Presbyter aut inferior Clericus sed Episcopus erat, non fuisse obstrictum Domesticis acquiescere judiciis, sed pleno jure potuisse Romam appellare. Hic est manifestus epistolæ sensus, quem nulla novorum hodie, Mareum Anthonium de Dominis resuscitantium, Dogmatistarum fabella possit obnubilare. Anonymus omninò vidit istud lumen. Ad ipsum tamen obfuscandum fabulatur: "Sed hoc privilegium ei competere „potuisse fortasè existimat", &c. Nullus hic est locus cuicumquè "Fortasè". Augustinus firmissimè definit: Palam de Romana appellatione. Scribit Africanos Episcopos semper potuisse, Clericos non potuisse Romam provocare. Acerbum est in res lucidas profundere tempus, cujus nemo possit reparare jacturam.

Secunda istius Anonymi fabella est, quod sanctus Augustinus affirmet Cecilianum, & quosvis Afrorum Episcopos potuisse quidem appellare ad omnes generatim Apostolicas Ecclesias, seu ad plenam totius Ecclesiæ Synodum, nequaquàm tamen ad solum Tribunal Romanum. Etenim Augustini verba sunt lucidissima: "Carthago erat etiam Transmarinis vicina Regionibus, & famâ „celeberrimâ nobilis. Unde non mediocris utiquè authoritatis „habebat Episcopum, qui posset non curare conspirantem mul-„titudinem inimicorum, cum se videret & Romanæ Ecclesiæ, in „qua semper Apostolicæ Sedis viguit Principatus, & cæteris terris, „unde Evangelium ad ipsam Africam venit, per communicatorias „literas esse conjunctum, ubi paratus esset caussam suam dicere, „si Adversarii ejus ab eo illas Ecclesias alienare conarentur". Ubi esset paratus caussam suam dicere? Certè non alibi, quam apud Romanam Ecclesiam, ubi Apostolicæ Sedis semper viguit Principatus. Sanctus Augustinus laudat istas Transmarinas Ecclesias, quæ Cecilianum aut quemlibet alium Africanum Episcopum poterant ob contumaciam aut quodvis aliud crimen damnare, & super damnati nomine ad omnes sub cælo Ecclesias mittere Tractoriam. Hæc autem manifestè est sola Romana. Per Transmarinas Ecclesias, apud quas & Cecilianus & Donatistæ debuerunt suam caussam primitùs agere, Augustinus intelligit illam, apud quam postmodò caussa ista fuit acta. Manifestè Romana.

Et istam solam Ecclesiam non dumtaxat sanctus Augustinus, sed etiam Africanæ Synodi passim intellexerunt per Transmarina, aut

Ecclesias Transmarinas. Africanus Codex suo de quibusdam in suo honore recipiendis Donatistarum Episcopis aut Clericis Decreto adjungit : "Sed hanc rem placuit non confirmari priùs, quam ex „inde Transmarina Ecclesia consulatur". Alius Canon exponit : Can. 108. "Literæ mittantur ad Fratres & Co-Episcopos nostros, & maximè „ad Sedem Apostolicam, in qua præsidet Venerabilis Frater & „Collega noster Anastasius". Item de firmando Divinorum librorum Catalogo Africanus Canon habet : "De confirmando illo „Canone Transmarina Ecclesia consulatur". Alius Canon exponit : "Hoc etiam Fratri & Consacerdoti nostro Bonifacio, vel aliis earum „partium Episcopis pro confirmando illo Canone innotescat, quia „à Patribus ista accepimus in Ecclesia legenda". Et Milevitanus Canon sancit de Clericis : "Ad Transmarina qui putaverit appel„landum, à nullo intra Africam in communionem suscipiatur". Certum ac manifestum est illic per Transmarina intelligi solam Romanam Ecclesiam. Plurima sunt ejusmodi testimonia. Proinde eâdem vocis acceptione sanctus Augustinus utitur in præsenti epistola. Eximiè se exponit in secunda concione super Psalmum trigesimum sextum, declamans ad Donatistarum Principem Primianum: "Dignare acceptare Cecilianum innocentem, qui noluit exire ad „Majores tuos, & sic servavit caussam suam Orbi terrarum, quo„modò tu servasti Concilio Numidarum. Si te innocentem red„didit Sedes Bagaitana, quantò potiùs illum Sedes Apostolica"?

Attamen sanctus Augustinus, dum de Ceciliani caussa, aut communicatoriis ad ipsum literis agit, passim adjungit omnes Apostolicas Ecclesias, omnes Collegas, aut totum Orbem terrarum. Nec sine rationibus. Primam edicit Aquileiensis Synodus in literis ad Imperatorem Gratianum, scriptis à sancto Ambrosio : "Totius „Orbis Romani caput Romanam Ecclesiam, atque illam sacro„sanctam Fidem Apostolorum ne turbari sineret, obsecranda fuit „vestra Clementia. Inde enim in omnes venerandæ communionis „jura dimanant". Romana Ecclesia est radix ac propago totius Orthodoxæ & Catholicæ communionis. Cuicumque ipsa, vel quicumque ipsi Formatarum commercio communicat, ipsi tota Ecclesia, & ipse toti communicat Ecclesiæ. Omnibus Apostolicis Ecclesiis, omnibus Collegis. Et unicus Romanæ appellationis fructus est Romanæ Ecclesiæ communionem recipere, aut in ipsa stabiliri. Hinc qui ad Romanam appellat, aut à Romana reparatur

ratur Ecclesia, appellat ad omnes, & ab omnibus reparatur Ecclesiis, ab omnibus Collegis. Præsertim ab Apostolicis. Ob singularem ipsarum gradum in Catholica communione. Hinc de Juliano Eclanensi Episcopo scribit in Commonitorio super Celestii nomine Marius Mercator: "Celestius & Pelagius sunt damnati ab Cap. 1.
„Innocentio, à quo & Julianus fuerat Ordinatus, quiquè post il-
„lorum damnationē usquè ad prædicti Innocentii Episcopi excessum
„è vita in ejus communione permanens, & perseverans in since-
„ra sententia, & communicans Damnatori prædictorum, ipsequo-
„que sine dubio Pelagium, Celestiumque damnavit". Caussa laudatæ communionis. Ac præterea ob susceptam damnationis Tractoriam. 3.

Eadem est ratio factarum reparationum per Romanos Pontifices. Hinc enim sanctus Joannes Chrysostomus suum Romanæ appellationis instrumentum dirigit ad solum Pontificem Innocentium, & tamen concludit: "Igitur Domini maximè vene-
„randi & pii, &c". Conclusionem dirigit ad omnes Latinos Episcopos. Aut certè ad omnes Italos. Eadem de caussa ad Imperatorem Arcadium scripsit Collega Honorius: "Erat inter
„Episcopos caussa, quæ collato tractatoque consilio deberet absolvi.
„Missis ad Sacerdotes Urbis æternæ atque Italiæ utraque ex parte
„Legatis, exspectabatur ex omnium authoritate sententia". Etiam Imperator Aurelianus, dum de exequenda in Paulum Samosatensem datâ sententiâ fuit motum dubium, "præcepit illis dari Ec-
„clesiæ domum, quibus Christiani Italiæ & Urbis Romæ Episcopi
„per literas tribuendam præscriberent". Ita habemus apud Eusebium. Et ad Imperatorem Theodosium scripsit Romana sancti Damasi Synodus: "Sanctæ memoriæ Athanasius, & dudùm Petrus,
„Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopi, & Orientalium pleriquè, ad Ro-
„manæ Ecclesiæ, Italiæ, & totius Occidentis confugerunt judi-
„cium". Et tamen certum est ipsos ad solum Romanum provocasse Pontificem, & ab ipso solo fuisse auditos ac reparatos. Hinc enim Philippo Politanus Eusebianæ Factionis Conventus ob patratam sancti Athanasii & aliorum appellantium reparationem non cunctos Occidentis aut Italiæ Episcopos, sed solum degradavit Julium Pontificem. Adjunxit Hosium Cordubensem, & Maximinum Trevirensem, quod Julium ad istam reparationem instigassent. Epistola est scripta à sancto Ambrosio. Est quarta post appendicem Theodosiani Codicis. Eandem phrasim usitat magnus Basilius.

Quia

Quia nempe omnes Latini, immò omnes Orthodoxi sub cœlo Episcopi cum Romano Pontifice semper fuerunt quasi unica Ecclesia, unicaque familia: "Populus labii unius, ac sermonum „eorumdem". Italiæ Episcopi insuper erant propria Romani Pontificis Synodus, & in Retractatoriis appellationum Judiciis Assessores atque conjudices. Secunda Augustinianæ phrasios ratio est, quod Cecilianus esset paratus non solùm coram Romana Cathedra, sed etiam coram plenaria totius Ecclesiæ Synodo, immò coram cunctis sub cœlo Ecclesiis suam caussam tueri.

Anonymus evertit semetipsum. Etenim profitetur Afrorum Episcopis aliquid licuisse, quod Clericis non licebat: Nempe appellare ad Synodum totius Ecclesiæ. Certè hæc appellatio semper licuit aliarum gentium Clericis. Etenim ad Imperatorem Theodosium scripsit cum Italiæ Episcopis sanctus Ambrosius: „Unus Constantinopolitanæ Ecclesiæ Presbyter, Paulus nomi„ne, intra Achaiam Synodum Orientalium juxta atque Occi-
Epist. 4. „dentalium postulavit". Epistola exstat post appendicem Theodosiani Codicis. Et adversùs Chæremonem, Victorem, & Sophronam, suæ civitatis sterquilinia, scribit ad suos Constantinopoli Clericos sanctus Cyrillus Patriarcha Alexandrinus: „Nunquam formidavimus peregrinationem suscipere, sed nec „illorum accusationibus respondere, si tempus hoc exigat. Po„test enim evenire, ut etiam fortè ob vilissimas caussas, ad „purgandam Ecclesiam, juberi Concilium convocari". Et nonne Euthyches Presbyter à Magni Leonis Judicio provocavit ad generalem Synodum? Ista appellatio Majores nostros compulit ad secundam Ephesinam, & ad Synodum Chalcedonensem. Ad Chalcedonensem Synodum appellarunt etiam alii Clerici & Laici, qui se oppressos affirmabant à suo Patriarcha Dioscoro: Et fuerunt auditi. Cur igitur isto Jure caruerunt Afrorum Clerici? Ob singulare gentis Statutum, quod sanctus Cyprianus affirmat æquum & justum. At Cyprianus non de Clericorum ad generalem Synodum, sed de ipsorum ad Romanam Ecclesiam appellatione loquitur. Agnoscant hoc novi Dogmatistæ, & desinant tempus perdere ad lucidæ veritati quærendas tenebras.

Quid sibi volunt hæc Anonymi verba: "Sed hoc nihil spe„ciatim attinet ad Romanum Pontificem. Quippè cum præ-

ter

„ter Romanā multæ superessent Ecclesiæ Apostolicæ, ad quas hoc „Judicium potuit referri. Omnes Orbis Episcopi erant Collegæ „Ceciliani". Affirmant omnes Ecclesias atque Episcopos esse pares, & Romano nihil esse singulare, nisi primum locum. Si quippè ista speciatim non pertineant ad Romanum Episcopum, necesse est alios esse ipsi pares. Porrò quis unquam Afer, quis Gallus, quis Hispanus provocavit ad Thessalonicensem, Corinthiorum, Philippensem, aut aliam Apostolicam Ecclesiam? At verò plurimi ex omni gente frequenter provocarunt ad Ecclesiam Romanam. Et cum fructu, probato apud omnem Christianitatem. Prima istius fructus impugnatrix fuit Eusebiana Factio. Scire optârim, quas partes sequatur hic Anonymus. Errorem confirmant ejus sequentia verba: "At verò instat Davidius enixè, & Responsum „assumit ex eo, quod Augustinus ait nihil fuisse Ceciliano per„timescendum, quamdiu communionis literis cum Ecclesia Ro„mana conjungeretur, in qua semper Sedis Apostolicæ Prin„cipatus viguit. Nisi plura diceret Augustinus, & aliis Eccle„siis prætermissis de sola communione cum Ecclesia Romana „mentionem faceret, me victum faterer libentissimè, nihil„que Davidio responderem. Sed prorsùs contrarium dicit. Om„nes Ecclesias, quibuscum Cecilianus communicaverat, Ro„manæ exæquat, adjuncto tantùm discrimine Principatus Apo„stolicæ Sedis, qui semper Romæ viguit, unde Romanæ Ec„clesiæ gloria singularis exsurgit". Palàm docet omnes Ecclesias esse pares Romanæ, & hujus Principatum esse honorem solius loci. Est error Marci Anthonii de Dominis. Theodorus Balsamon affirmat eundem tradi à quibusdam Sectatoribus Photiani schismatis: Et ipsum damnat ut fontem plenæ confusionis. Certè quisquis talia senserit, "bonum erat ei, si natus non fuisset „homo ille".

Anonymus urget ad Romanam Ecclesiam ab Augustino adjungi cæteras fidelium terras, earumque laudari communicatorias ad Cecilianum literas, & addi: Ubi paratus esset caussam suam „dicere". Et commentatur: "Augustinus significat Cecilianum „non minus auxilium sibi comparasse ex aliis Ecclesiis, quibus„cum communicabat, quàm à Romana". Respondeo hæc esse ejusdem fœtoris, & abundè refutata. Etenim si Augustinus Romanæ Ecclesiæ dumtaxat par & commune cum aliis adscribit

impensum Ceciliano auxilium, cur scribit ipsum à sola Romana Sede fuisse purgatum ac reparatum ? Certè Romano isti judicio non solus Pontifex adfuit, sed insuper Arelatensis Episcopus, Coloniensis, & Augustodunensis : Et tamen nec hæc, aut ista Sedes, sed sola Romana dicitur Cecilianum reparasse. Item Petrus de Marca profitetur reparatoriam sententiam fuisse conceptam in nomen solius Melchiadis. Et licet ista Synodus non Romæ, sed Coloniæ, aut Augustoduni fieret, Melchiades habuisset eadem Elogia. Et Donatistæ nunquàm Maternum, Rheticium, aut Marinum, sed solum ex suis Judicibus Melchiadem accusarunt Thurificationis & Lapsus. Quæ ratio? Notissima est etiam infimo Christiano. Nempe diversitas auxilii, qnod Melchiades Ceciliano impenderat.

Anonymus prosequitur : "Denique si Pontifex Romanus se „Episcoporum supremum Judicem habuisset, cur post sententiam à se ipso prolatam, iteratam litis cognitionem in Concilio Arelatensi sustinuisset ? Cur de hac caussa solitarius Judex non sedebat, sed immò tot sibi Judices ab Imperatore „adjungi patiebatur ? Si ea fuisset mens Augustini, ut contendit Davidius, cur post Romanum Judicium toties Donatistis „Concilium Arelatense opposuit ? Cur denique post supremam „Romani Solii decisionem posse adhuc hanc caussam in Concilio „generali universæ Ecclesiæ agitari repotuisset" ? Et adducit Augustini verba : " Ecce putemus illos Episcopos, qui Romæ judicaverunt, non bonos Judices fuisse, restabat adhuc plenarium universæ Ecclesiæ Concilium, ubi etiam cum ipsis Judicibus caussa posset agitari". Respondeo Anonymum ab istis ipsis Augustini verbis penitùs everti. Etenim aiunt : " Cum „ipsis Judicibus". Proinde istiusmodi provocatio Romanum Pontificem non demutat in Reum aut Accusatorem, sed permittit Judicem. Et non talem qualem, sed supremum ac plenum futuri Concilii Præsidem. Nam & sanctus Sylvester fuit invitatus ad præsidendum Arelatensi Concilio. Proinde istiusmodi provocatio non est appellatio, sed simplex revisio. Et quod hæc non evertat supremam judicandi authoritatem, noverunt non soli Domini Senatores, sed ipsi etiam Procuratores & Apparitores Curiæ Parisiensis. Porrò Melchiades plures sibi assumpsit Assessores Episcopos ex ea ipsa caussà, ex qua sanctus

Petrus

Petrus ad motas à Cerintho quæstiones dirimendas non sedit solus, sed Antiochiam advocavit omnes Apostolos, & plures Episcopos. Et falsum est, quod omnes istos Constantinus adjunxerit. Adjunxit solos tres: Reliquos Melchiades assumpsit. Ad confutandos Eutychianistas omnis Ecclesia non solum, licet sufficientissimum, sancti Leonis Tomum, sed semper adduxit etiam Chalcedonense Concilium: Ex eodem principio sanctus Augustinus ad confutandos Donatistas non solo est usus Melchiadis judicio, sed insuper Concilio Arelatensi. Anonymus hic est omninò unus illorum, de quibus Tertullianus: "Frmos fatigant, ,,infirmos capiunt, medios cum scrupulo dimittunt". Ab inepto Tenebrione nihil reportabis, nisi tui stomachi commotionem.

CAPUT XXI.

Romana Africanorum Episcoporum appellatio demonstratur ex sancti Augustini Epistola ad sanctum Celestinum Pontificem.

QUod Africani Episcopi semper potuerint Romam provocare, sanctus Augustinus insigniter profitetur, ac exemplis demonstrat in literis ad sanctum Celestinum Pontificem. Anthonius, per sanctum Augustinum evectus in Fussalensem Cathedram, ac primus istius civitatis Episcopus, pessimè se gessit: Illius nuperrimè à Donato ad Christum Dominum conversi Populi egit scandalosissimum Tyrannum ac expilatorem. Hinc sanctus Augustinus ipsum impetravit Synodaliter frænari. Non degradari quidem, sed tamen authoritate ac potestate insigniter circumscribi, ac mutilari. Hinc ille sententiam clamavit Canonibus adversam, & Romam provocavit ad sanctum Pontificem Bonifacium. Et Synodalia Gesta, omnisq; caussæ instructio fuerunt eò transmissa. Hac igitur de re sanctus Augustinus scripsit ad Bonifacii Successorem Celestinum: "In illis multiplicibus Gestis, quibus de Epist. 262.
,,Anthonio nostrum judicium continetur, magis deberem vereri,

„ne tibi minùs feverè, quàm oporteret, judicasse videamur;
„nisi scirem vos tam propensos ad misericordiam, ut non solùm
„nobis, quia illi pepercimus, verùm etiam ipsi existmetis esse
„parcendum. Sed ille, quod à nobis aut benignè, aut remissè
„factum, in præscriptionem vertere atque usurpare conatur.
„Clamat": Aut in mea Cathedra sedere debui, aut Episcopus
esse non debui. "Quasi nunc sedeat nisi in sua. Propter hoc
„enim loca illi eadem dimissa atque permissa sunt, in quibus
„& priùs Episcopus erat, ne in aliena Cathedra contra Statuta
„Patrum translatus illicitè diceretur. Aut verò quisquàm ita
„esse debet sive severitatis, sive lenitatis exactor, ut qui nonnisi
„fuerint Episcopatus honore privandi, nullo modo in eis aliquid
„vindicetur, aut in quibus aliquid visum fuerit vindicandum,
„Episcopatus honore priventur. Exstat exemplo, ipsâ Sede Apo-
„stolicâ Judicante, vel aliorum judicata firmante, quosdam pro
„culpis quibusdam nec Episcopali spoliatos honore, nec relictos
„omnimodis impunitos. Quæ ut à nostris temporibus remo-
„tissima non requiram, recentia memorabo. Clamet Priscus
„Provinciæ Cæsaræensis Episcopus": Aut ad Primatum locus,
sicut cæteris, & mihi patere debuit, aut Episcopatus mihi ma-
nere non debuit. "Clamet alius ejusdem Provinciæ Victor Epi-
„scopus, cui relicto in eadem pœna, in qua & Priscus fuit,
„nusquàm nisi in Diæcesi ejus ab alio communicatur Episcopo.
„Clamet, inquam": Aut ubique communicare debui, aut etiam
in meis locis communicare non debui. "Clamet tertius ejusdem
„Provinciæ Laurentius Episcopus, & prorsùs hujus vocibus cla-
met": Aut in Cathedra, cui ordinatus sum, sedere debui, aut
Episcopus esse non debui. "Sed quis ista vituperet, nisi qui
„parùm attendit nec inulta relinquenda, nec uno modo om-
„nia vindicanda"?

Sanctus Augustinus affirmat varia. Primò, quod apud Africanas Ecclesias exstent plurima Episcopalium appellationum ad Sedem Apostolicam exempla: Et vetusta & recentia. Secundò, quod exempla antiqua rememorari nolit, & adducere. Ex recentioribus adduxit tria ex sola Provincia Cæsaræensis Mauritaniæ. Tertiò affirmat Synodalia Afrorum Antistitum circa appellatas Collegarum caussas judicia fuisse per Apostolicam Sedem aliquandò reformata, aliquando confirmata. Quartò asserit Synodale de Anthonio judicium.

dicium nequaquàm fuisse insuetum aut hetroclytum, & esse justissimum. Hinc supplicat per Celestinum stabiliri. Et ad permovendum Pontificem affirmat ista tria Cæsaræensis Provinciæ exempla fuisse istius formæ. Palàm affirmat Romanas Episcoporum appellationes fuisse apud suam gentem frequentissimas atque liberrimas. Inter Romanam & Africanam Ecclesiam fumabat tunc contentio de Romanis appellationibus inferioris Cleri : Et hujus servitutem aliqui, quinto Nicæno Canone abusi, tentabant etiam ad Episcopos extendere. Verùm irrito conatu. Omnes meliores & doctiores Episcopi perrexerunt sentire cum sancto Augustino.

Et hic prosequitur de Anthonio : "Quam versutâ suasione An„thonius sanctum Senem Primatem nostrùm, gravissimum virum, „ut ei cuncta crederet, quem velut omni modo inculpatum ve„nerando Papæ Bonifacio commendaret, induxerit, & cætera, „quæ à me quid opus est recoli, cum memoratus venerabilis Senex „ad tuam Sanctitatem omnia retulerit"? Iste Numidiæ Primas fuit Valentinus Vajanensis Episcopus. Videtur enim tùnc fuisse adhuc superstes. Et hinc manifestissimè lucet, quod etiam ipse temerariis Aurelii Archi Episcopi adversùm Romanas Episcoporum appellationes machinamentis non fuerit cooperatus. Sanctus igitur Augustinus hic iterùm primò affirmat Anthonium non sub Celestini, sed sub Bonifacii Pontificatu fuisse judicatum ac damnatum. Secundò, quod ad eundem Pontificem appellaverit. Tertiò, quod ad ipsum sibi conciliandum fuerit usus non bonis artibus. Palmaris fuit, quod ipsum suæ Provinciæ Primatem, ac damnatricis Synodi Præsidem, seduxerit ad impugnandum sui ipsius Synodale Judicium, & Anthonio perhibendum innocentiæ ac integritatis testimonium. Et ipso fretus Pontifex Anthonium absolvit, ac reparavit. Ex quibus lucet non solum Augustinum, nec solum Primatem Valentinum, sed omnes, aut sanè plurimos Numidiæ Episcopos de Episcopalium ad Romanam Cathedram provocationum antiquitate ac authoritate non cespitâsse. Anthonii appellationem cuncti sunt venerati. Porrò Anthonii absolutio à prævento per mortem Bonifacio non fuit sortita effectum, nec missa in executionem : Hinc ipsam urgere ille perrexit apud Celestinum. Verùm Bonifacii sententia habebat hanc clausulam : "Si Anthonius ordinem rerum „nobis fideliter indicavit".

Hinc adversùs ipsam sanctus Augustinus potenter intercessit, &

& scripsit ad Celestinum : "Accipe nunc quæ post ejus sanctæ „memoriæ viri", Pontificis Bonifacii, "in Africa literas gesta sunt, „& subveni hominibus, opem tuam in Christi misericordia multò „avidiùs, quam ille poscentibus, à cujus inquietudine desiderant „liberari. Judicia quippe illis, & publicas Potestates, & militares „impetus, tamquàm executuros Apostolicæ Sedis sententiam, sive „ipse, sive rumores creberrimi comminantur, ut miseri homines „Christiani Catholici graviora formident à Catholico Episcopo, „quàm cum essent hæretici, à Catholicorum Imperatorum legibus „formidabant. Non sinas ista fieri, obsecro te : Per Christi san„guinem, per Apostoli Petri memoriam, qui Christianorum Præ„positos Populorum monuit, ne violenter dominentur inter Fratres. „Ego Fussalenses Catholicos, Filios in Christo meos, & Antho„nium Episcopum, Filium in Christo meum, benignitati Charitatis & „Sanctitatis tuæ, quia utrosque diligo, utrosque commendo. Neq; „Fussalensibus succenseo, quia justam de me querimoniam inge„runt auribus tuis, quod eis hominem, nondùm mihi probatum, „nondùm saltem ætate firmatum, à quo sic affligerentur, inflixi. „Neque huic noceri volo, cui quantò magìs sinceram habeo cha„ritatem, tantò magìs pravæ ejus cupiditati obsisto. Utriquè mi„sericordiam mereantur : Illi, ne mala patiantur, ille, ne faciat. „Illi, ne oderint Catholicum, si à Catholicis Episcopis, maximèq; „ab ipsa Sede Apostolica, contra Catholicum eis non subveniatur „Episcopum ; iste autem, ne se tanto scelere obstringat ; ut quos „molitur invitos facere suos, à Christo faciat alienos".

Fussala ante fuerat Hipponensis Parochiæ Oppidum : Ex integro pertinax in parte Donati. Ipsam sanctus Augustinus per missos eò Presbyteros, ac multam ipsorum prædicationem & passionem, Imperialibus adversùm Donatistas Legibus adjuvantibus, tandem perduxit ad Christum Dominum. Et ut in bono firmaret, ipsam dismembravit à sua Cathedra, & ei dandum curavit novum Episcopum. Verùm Electus, dum omnia ad consecrationem sunt parata & præsentia, ex humilitate, & tanti oneris fuga clandestinè se subtraxit, atque ità sanctus Augustinus, præsertim ad evitandas senis Primatis defatigationes, fuit compulsus in ejus locum sufficere alium. Et tunc ad manum non habuit nisi Anthonium, suæ Ecclesiæ ac Episcopalis Monasterii Clericum, "hominem sibi nec„dùm probatum", & "necdum ætate firmatum", & tamen ipsum curavit

curavit consecrari. At ecce hic juvenis, & primus Neophytorum Episcopus memoriæ suæ non infixit Canonem, quem ad juvenem etiam Timotheum scripsit sanctus Paulus: "Juvenilia desideria fu„ge". Cœpit suam Plebem vexare, concutere, exspoliare, & esse suspectus de aliis. Hinc ipsum Fussalenses detulerunt ad Provinciæ Synodum, & impetrarunt, licet non degradari, tamen compesci, circumscribi, puniri. Eam novæ Diœcesis partem, quam maximè vexaverat, Synodus ipsi abstulit, & denuò adscripsit Cathedræ Hippponensi. Nempe "Castellanos, & illius Regionis ho„mines, qui de intolerabili ejus dominatione, de rapinis, & di„versis oppressionibus, & contritionibus" fuerant veraciter conquesti. Nova ista Cathedra videtur fuisse sponsa sine dote: Hanc Anthonius videtur violenter extorsisse. Quidquid sit, à Synodi sententia provocavit ad Bonifacium Pontificem, & propter Primatis testimonium meruit absolvi, purgari, ac reparari. Attamen cum salutari clausula: "Dummodò preces & testimonium veritate ni„tantur". Isto interim Decreto fultus Anthonius impetrare studuit publicas Potestates & militares impetus, qui Apostolicam sententiam exequerentur. "Qui invitos facerent suos". Hoc est, qui suæ Cathedræ ablatos, & Hipponensi redditos Castellanos violenter cogerent ad ipsum redire. Talia aut ipse sparsit in suum Populum, aut spargi curavit, vel permisit. Hinc miseri ac Neophyti Fussalenses jam Catholici graviora formidabant à Catholici Episcopi turbulentia, quam anteà Donatistæ formidârant à pœnalibus Catholicorum Principum legibus. Hinc apud Celestinum Pontificem accusarunt non solum Anthonium, sed & ipsum sanctum Augustinum, tamquàm horum Malorum fontem, qui talem ipsis donasset Episcopum. Quæ res senem Augustinum adeò afflixit, ut suum Episcopatum voluerit deponere, & semetipsum damnare ad perpetuam pœnitentiam. Ex quibus omnibus discimus, quod non soli Africani Episcopi adversùm suas Synodos, sed etiam Africani Populi adversùm suos Episcopos consueverint Romanos Pontifices invocare. Et Apostolicæ Sedis judicia erant isthìc tanti ponderis, tantæque reverentiæ, ut ad ipsa exequenda publicæ etiam Potestates, ac militares impetus essent in promptu.

Hæc sancti Augustini epistola est lùcidissimum, atque inconcussum pro Romanis Africanorum Episcoporum appellationibus testimonium. Hinc audio in Gallia aut imprimi aut proximè impri-

imprimendam Dissertationem, quæ ipsam suadeat esse spuriam & suppositiam, ideòque stramineæ authoritatis. Nescio quod hominum genus non minori hodie ergà Apostolicæ Sedis dignitatem odio æstuat, quam Martinus Lutherus, aut Joannes Calvinus erga plures Catholicas veritates. Hinc uti hi erga Divinas, quas in suos errores nullo possint fuco detorquere, literas imitantur Marcionem, aut Manichæum, & nobis auferunt Machabœorum libros, sanctorum Jacobi, & Judæ epistolas, & quædam alia, itá isti pari impudentia grassantur in certissima sanctorum Patrum Monimenta. Ista namque epistola adeò clarè refert sancti Augustini faciem, ut si hodie in nescio quo campo per sortem reperiretur, omnes sancti Augustini stylo vel leviter assueti unanimiter clamarent esse manifestum ejus fœtum. Optârim ut istorum Sapientum aliquis sub Augustini nomine nobis fingat talem epistolam: Erit toti Mundo summus vates. Norunt sua nugamenta nunquàm persuadenda Mundo, nihilominùs censent piscandum, sperantes hinc inde aliquos aut capere, aut dimittere cum scrupulo.

Exhæredandæ epistolæ præcipuum fundamentum audio esse præsertim hæc verba: "Me sanè, quod confitendum est Beatitudini „vestræ, in isto utrorumque periculo tantus timor & mœror ex„cruciant, ut ab officio cogitem gerendi Episcopatus abscedere, & „me lamentis errori meo convenientibus dedere, si per eum, „cujus Episcopatui per imprudentiam suffragatus sum, vastari „Ecclesiam Dei, & quod ipse Deus avertat, etiam cum vastantis „perditione perire conspexero". Apostolicæ dignitatis Osores censent talia verba non cadere in virum constantem, præsertim in sanctum Augustinum. Respondeo sanctum Augustinum fuisse delicatæ conscientiæ, ideoque verba hæc ejus moribus omninò consonare. Nam similia scribit etiam ad suum Primatem Xantippum, agens de Presbytero illo, quem solus sine sex Collegarum assisten-
Epist. 236. tia damnaverat: "Ne si quid perniciosius eruperit, languens im„putem mihi". Legantur duæ ad Alipium, & alia ejusdem Au-
Epist 224. 239. 250. gustini ad sanctum Paulinum epistolæ, & videbis ipsum fuisse anxiè timoratum. Et certè in creandis Episcopis ita mandat Apostolus: "Nemini citò manus imposueris, ne communices peccatis „alienis". Quod omnia indigni Episcopi peccata devolvantur in Promotorem, demonstrat sanctus Isidorus Pelusiotes. Porrò in evehendo Anthonio sanctus Augustinus, licet ex caussis, fuerat

præ-

præcipitantior. Hinc ipsum, ubi tot illius facinora vidit, acerbissimè momordit conscientia. Et quò morderet, nisi ad deponendum Episcopatum, atque ita agendam humilem pœnitentiam? Hanc enim legem sacri Canones imponunt Indignorum Promotoribus. Et quod S. Augustinus ad deponendum ex caussis Episcopatum fuerit paratissimus, ejus qualibuscumque lectoribus est exploratissimum. Nec mirandum est, quod novi Dogmatistæ aversentur hanc epistolam. Etenim ipsa demonstrat, & altissimè clamat, quod S. Augustinus, Numidiæ Primas Valentinus, & fermè omnes istius Provinciæ Episcopi, à Carthaginensi Primate Aurelio, dum Romanas etiam Episcoporum appellationes arietare cœpit, retrocesserint, & famosæ illius ad Celestinum Pontificem epistolæ sese non miscuerint, immò constanter fuerint refragati. Quare præsens Augustini epistola pari voce clamat istam Aurelii epistolam esse prævaricatoriam, ac infelicem optimi Aurelii Lapsum.

Prætermitti non possit etiam Primosi, Thiganensis apud Cæsaræenses Mauros Episcopi, Romana appellatio, de qua Africanus Codex: " Protestatos esse præterea Mauros Cæsaræenses constat, ,,Primosum per Principales civitatis Thiganensis conventum lite-,,ris eorum fuisse, ut secundùm Principalia Scita plenario Conci-,,lio sui præsentiam faceret. Et, ut oportuit, requisitus Primo-,,sus, repertus non est, sicut Diaconi renunciaverunt. Sed quia ,,poposcerunt eidem Mauri de plenario Concilio oportere literas ,,destinari ad venerabilem Fratrem, Senem Innocentium, has pla-,,cuit mitti, ut agnoscat Primosum requisitum à Concilio, & ,,minimè fuisse repertum". Primosus à suo Populo de nescio quibus accusatus apud suæ Provinciæ Synodum, ex quibus nescio caussis detrectavit comparere, sed ab Imperatore Honorio supplicavit aliud Episcopale Judicium. Hoc enim tolerabat Africana disciplina: Qui-,,cumque ab Imperatore cognitionem Judiciorum publicorum pe-,,tierit, honore proprio privetur. Si autem Episcopale Judicium ,,ab Imperatore postularit, nihil ei obsit". Et Princeps Primosum transmiserat ad plenariam totius Africæ Synodum. Rectè: secundùm Canones. Verùm Primosus nec isthic comparuit. Creditus est Romam provocasse, & abiisse ad Papam Innocentium. Hinc Synodus duxit Pontificem de omnibus instruendum, appellationem tamen plenissimè venerata. Facta hæc sunt ante Pontificatum

Zozimi, adeoque ante lites de Apiarii Presbyteri, & omnis inferioris Cleri appellationibus. Unde nullum, ad quod novi Dogmatistæ jam ridiculè recurrunt, tunc erat "Interim". Erat pura Africanæ Ecclesiæ consuetudo. Quare ejus vigore Primosus appellavit.

CAPUT XXII.

Discutiuntur Scriptoris Anonymi Sensa circa laudatam S. Augustini Epistolam.

Uic epistolæ, cujus tamen Natales infamare non præsumit, interpretandæ etiam se committet Scriptor Anonymus. Memorat Synodum illam, ex qua Aurelius Primas istam infelicissimam adversùs Romanas Episcoporum etiam appellationes epistolam scripsit ad sanctum Celestinum, & pergit: "Davidius ingenuè fatetur veram mentem Episcoporum Africæ in hoc Concilio fuisse omninò condemnare & abrogare usum appellationum ad Sedem Apostolicam in Episcoporum ac Presbyterorum caussis. Insuper sibi persuadet in hoc casu hos Episcopos nec bonâ fide, nec sinceritate caruisse, sed oratione continenti sic fatur: Equidem credo huic abrogationi in ipsa Africa locum non fuisse. Enim verò animadvertimus tempore circiter hujus abrogationis, sub eodem Pontifice Romano, quo promulgata fuit, celeberrimum non solùm Africæ, verùm etiam universæ Ecclesiæ Episcopum, scilicet sanctum Augustinum, qui hujus controversiæ principio interfuerat, non obstitisse, immò verò annuisse appellationi Anthonii, Fussaliorum Episcopi, à Judicio Synodi Provincialis ad Apostolicam Sedem". Respondeo Davidium rectà sentire. Etenim sanctus Augustinus, & cum ipso S. Alipius, S. Possidius, Numidiæ Primas Valentinus, plurimique alii sanctiores & doctiores Afrorum Episcopi, hujus controversiæ principio, quoniam de solis Clericorum appellationibus tractabat, non solummodò adfuerunt, sed insuper caussam generosè ac intrepidè adjuverunt, scientes à

se

ſe defendi avitam ac bonis anchoris nixam ſuæ gentis conſuetudinem. Aſt ubi viderunt Aurelium ſalire extra metas, & contra Apoſtolicos Canones, itemque contra perpetuam gentis conſuetudinem prorumpere ad proſcribendas Epiſcoporum appellationes, retraxerunt manus, & dilectiſſimum Primatem Aurelium, S. Petro Apoſtolo poſtponentes, deſeruerunt. S. Auguſtinus iſtam Anthonii appellationem non ſolummodò permiſit, ſed & ipſam appellandi conſuetudinem ſtabilivit exemplis & rationibus. Tandem adjuvit Primas Valentinus.

Attamen Anonymus, ne manifeſtos veritatis triumphos permittat Joanni David, tacere non ſuſtinet: "Prima fronte reſpondere „poſſem, cum Anthonius appellaverit, antequàm Africani Cele„ſtino Papæ ſcripſerint, aut literas acceperint ab Attico Conſtan„tinopolitano & Cyrillo Alexandrino de exemplaribus Græcis Con„cilii Nicæni, mirum non videri, ſi ſanctus Auguſtinus & cæteri „Africæ Epiſcopi huic appellationi non obſtiterint. Quippe cum „Bonifacio Papæ polliciti eſſent ex Decreto Concilii Carthaginenſis, „ſervaturos ſe pauliſper hanc appellationum diſciplinam, donec in„tellexerint ex inventis exemplaribus Nicæni Concilii, an vera „eſſet citatio Canonum Nicænorum in Commonitorio Legatorum „Zozimi. At nemo dubitare poteſt hanc appellationem Anthonii „Fuſſalenſis Epiſcopi anteceſſiſſe acceptioni literarum Attici & „Cyrilli". Reſpondeo eſſe frivolum effugium. Etenim iſta tranſactio; ſeu iſtud "Interim" nequaquàm fuit circà appellationes Epiſcoporum. Circa has nec erat, nec unquam fuerat ulla controverſia Tranſactio fuit circa duo. Primò circa ſervandam in Epiſcoporum appellationibus formam Sardicenſis Canonis, quem Zozimus appellabat Nicænum. Deinde iſta tranſactio fuit circa provocationes Clericorum. Romana Sedes affirmabat ipſas probari ac juberi per Nicænos Canones, & Africana Eccleſia profitebatur ſe ab iſtis, utpotè Spiritu Dei conditis, & totius Mundi reverentiâ conſecratis, nolle diſſonare: Hinc igitur ſtipulatum eſt, ut uſque ad repertam veritatem inferior etiam Clerus poſſet Romam provocare. Contra priorem conſuetudinem. Propter reverentiam Apoſtolicæ Sedis & Nicæni Concilii. Hæc eſt certa veritas inferiùs demonſtranda. **Proinde nequaquam in hujus tranſactionis, ſed in ſolam avitæ conſuetudinis vim Anthonius appellavit: Et Epiſcoporum nullus vel ſomniavit intercedere. Aurelii Primatis, & ipſi adhærentium Epi-**

 ſcopo-

ſcoporum interceſſio non cœpit, niſi poſt adductos ex Oriente Nicænos Canones.

Pergit Scriptor Anonymus : "Quamvis hæc ſolutio adeò certa „ſit, ut nullum hac de re dubitandi locum relinquat, exiſtimo „tamen, accuratiùs perpensâ hiſtoriâ hujus Anthonii Fuſſalenſis, „ipſum nunquàm Juridiciali appellatione ad Papam provocaſſe, „quamvis negare nolim ad ipſum confugiſſe, & opem ejus im„ploraſſe. Hanc autem agendi rationem irritam eſſe ætate ſancti „Cypriani, iis omnibus qui pro factis judicia timent, & ſuarum „rerum odio mutari omnia ſtudent, oſtendimus capite primo hujus „operis. Igitùr fatemnr Anthonium Romam confugiſſe, non „ſecùs ac anteà confugerat Baſilides, de quo mentionem facit ſan„ctus Cyprianus. Ad quem, hæc verba", Pergens Romam, "ex„plicans Rigaltius, hanc Notam efformavit: Quo ſolebant con„tumaces, ut procul ab his, quibus erant noti, faciliùs falle„rent". Reſpondeo iſtius ſolutionis certitudinem abundè patere ex Dictis. Porrò Anthonius, ſi Romam confugerit, & Romanæ Sedis opem imploraverit, quomodò non appellavit ? Etenim imploravit opem contra Africanæ Synodi de ſe judicium, ipſumque poſtulavit retractari & reſcindi : Quod quid eſt aliud, quàm appellare. Deo laus, quod Anonymus propria & conſueta dumtaxat verba neget, rem verò atque ſubſtantiam profiteatur. Laudamus admirandam potentiam veritatis. An Judiciales appellationis apices Anthonius adhibuerit, parùm refert. Certè ipſos in ſuis Appellantibus nunquàm exquiſivit Eccleſia. Et addo iſtos apices omninò fuiſſe obſervatos ab Anthonio. Lucet ex his ſancti Auguſtini verbis : "In illis autem multiplicibus Geſtis, quibus de „illo noſtrum judicium continetur, &c". Affirmat iſta Geſta fuiſſe tranſmiſſa Romam, ideòque Eccleſiaſticos apices huic appellationi non defuiſſe. Eadem eſt ratio Baſilidis. Quod Romam appellaverit, eſt ipſâ meridianâ luce clarius. Petrus de Marca cœpit primus lucidam diem commentis obnubilare. Porrò Nicolaus Rigaltius ſcribit verum. Etenim omnes novimus Apoſtolicam Sedem vafrorum hominum obreptionibus fuiſſe ſemper obnoxiam. Attamen idem Scriptor Romanas appellationes, aliaſque Romanæ Cathedræ dignitates nequaquàm abnuit. Lucet ex illis, quæ in ſuo Commentario ſcribit ad ſexageſimam ſeptimam ſancti

Cypria-

Cypriani epistolam, tractantem de caussa Martiani Episcopi Arelatensis.

Anthonii Fussalensis caussam Scriptor Anonymus largè exponit, & concludit: "Præter hanc Augustini epistolam nihil nobis hujusmodi litis narrationem amplificat, in illa nulla mentio fit Judicialis appellationis, aut judicii à Romano Pontifice in hac caussa pronunciati. Sed è contra valdè credibile est Papam hoc negotium in eo reliquisse statu, in quo ab Afris judicatum fuerat, precesque ac sollicitationes Anthonii, hominis perfidiosi, adspernatum fuisse". Respondeo ab Anonymo nobis subministrari fundamenta, ex quibus non temerariè suspicemur istam sancti Augustini epistolam ab ipso nunquàm fuisse perlectam. Etenim ex adductis jam verbis manifestum est, quod Anthonius servaverit Judicialem formam Ecclesiasticæ appellationis. Item manifestum est, quod Bonifacius Pontifex appellationem admiserit, caussam retractaverit, ac reformaverit Africanæ Synodi judicium. Sancti Augustini verba sunt lucida: "Anthonius judicia, & publicas Potestates, & militares impetus comminatur, tanquàm executuros Apostolicæ Sedis sententiam". Et adjungit quædam sententiæ verba: "Si ordinem rerum nobis fideliter indicavit". Verùm adversùs hujus sententiæ executionem Celestino Pontifici non solus Augustinus supplicavit, sed etiam Numidiæ Primas, & plures haud dubiè Episcopi. "Venerabilis Senex", inquit Augustinus, "ad tuam Sanctimoniam universa retulit". Et adjungit: "Et jube tibi quæ directa sunt omnia recitari. Vide Episcopatum qualiter gesserit, quemadmodùm judicio nostro usque adeò consenserit communione privatus, nisi priùs Fussalensibus omnia redderentur". Et infra: "In illis multiplicibus Gestis, quibus nostrum de illo judicium continetur, magìs deberem vereri, ne tibi minùs severè, quam oporteret, judicasse videamur, nisi scirem vos tam propensos ad misericordiam, ut non solùm nobis, quia illi pepercimus, verùm etiam ipsi existimetis parcendum". Rationes sunt lucidæ, nec egent commentariis. Existimo Celestinum ipsis fuisse permotum, censuisse Bonifacii judicium fuisse Anthonii obreptionibus extortum, cessasse à promovenda executione, atque ita reliquisse negotium in eo statu, in quo fuerat positum ab Africano Judicio. Et hæc forsitan est ratio, ex qua Anthonius se adjunxerit Aurelio, atque ità Episcopale Romanæ appellationis

jus, quod anteà verbo & opere constanter defenderat, ac invocarat, cœperit contumaciter impugnare. Etenim omninò videtur adhæsisse Aurelio.

Scriptor Anonymus pergit: "Jam ergò sincerè discutiamus ar„gumenta, quibus appellatio hæc Anthonii ad Sedem Apostoli„cam comprobari possit. Dicunt sanctum Augustinum Pontifici „prodere tria exempla Episcoporum Provinciæ Cæsaræensis, sci„licet Prisci, Victoris, & Laurentii, qui ab Apostolica Sede „judicati fuerant, & adversùs quos judicia in Synodis Provincia„libus lata, ab eadem Sede fuerant confirmata, ne hunc Episco„pum in suam Sedem restituat, & judicia ab Africanis in eum „lata vim habeant, seu firma atque inconcussa stare possent". Adducit sancti Augustini verba, & prosequitur: "Respondeo ex „his non consequi Anthonium Fussalensem Juridicialis appellationis „libello provocasse ad Pontificem Romanum, sed solùm auxilium „ejus imploràsse, ne judicium contra se latum exequeretur. At „si quis instet de his verbis", Ipsa Sede Apostolica judicante, vel aliorum judicata firmante, "dico tres Episcopos, Priscum, Vi„ctorem, & Laurentium, quorum exemplum sanctus Augustinus „prodidit, ad Pontificem confugisse, & ad eum provocasse medio „tempore, quod fluxit inter Concilium Carthaginense anni qua„dringentesimi decimi noni, & Pontificatum Celestini, sub quo „Africani ex literis Attici Constantinopolitani, & Cyrilli Alexan„drini, inventa esse exemplaria Græca Concilii Nicæni, Com„monitorio Legatorum minimè congrua, intellexerunt. Quo „quidem exiguo tempore Africani se disciplinam appellationum „ad mentem Concilii Sardicensis paulisper servaturos polliciti & „pacti erant. At verò ità se rem habuisse, luce meridiana cla„rius est. Quippe cum nemini homini dubium subolere potest, „quia sanctus Augustinus hæc, quæ profert, exempla à suis tem„poribus non remotissima, sed recentia existimat": Quæ ut à nostris temporibus remotissima non requiram, recentia memorabo. "At ex his Episcopis negotium Laurentii potissimè necesse est in „hoc tempus rejicere. Quoniam constat eum subscripsisse Conci„lio Carthaginensi anni quadringentesimi decimi noni, & de ap„pellationibus in eo exagitatis suffragium tulisse, ideoque tunc „temporis appellasse, non prorsùs incredibile videtur. At verò „dubitandi locus non relinquitur, quin ante primum annum Pon-

tifica-

„tificatus Celestini appellaverint, proindeque negotium in prima „cognitionis sententia judicatum fuerit, quippe cum ejus exem- „plum adducat sanctus Augustinus hâc epistolâ congratulatoriâ, „quam primo Pontificatus anno ad Celestinum misit. Ergò ma- „nifestè consequitur appellationem Laurentii medio tempore inter „annum quadringentesimum decimum nonum, & annum quadrin- „gentesimum vigesimum tertium, quo Africani hanc discipli- „nam paulisper admiserunt, contigisse. Igitur ex hac Augustini „epistola colligere debemus Anthonium Fussalensem, & tres alios „Episcopos, Priscum, Victorem, & Laurentium, ad Romanum „Pontificem nullatenùs appellasse, sed ejus tantummodò auxilium „vehementer implorasse. Vel si eos appellâsse tandem aliquandò „fateri necesse sit, appellationem contigisse temporibus illis non „suspectis, quibus" paulisper "hanc disciplinam Africani sustinere „non noluerant. Quamobrem insulsum est concludere abroga- „tionem appellationum, quam Africanos sincerè & bona fide „promulgasse fatetur Davidius, vanam & supervacaneam fuisse in „ipsamet Africana Ecclesia, seu executione caruisse".

Errores varii. Primus est, quod dicat Anthonium implorasse solum Apostolicæ Sedis auxilium, ne judicium contra se latum exequeretur, ideoque non appellasse. Etenim Anthonius imploravit auxilium, quo Bonifacius datum de ipso ab Africana Synodo judicium retractaret ac reformaret: Ut non quovis modo, sed mediante dictà retractatione ac reformatione datum contra se judicium vetaret mitti in executionem Certè Romanus Pontifex Provincialium Synodorum judicia alio modo non potest ab executione prohibere aut suspendere: Nisi forte per gratiam, quæ tunc in usu non fuit, ex plenitudine potestatis. Etiam libellus, aliique Judiciales apices non defuerunt. Et tale implorare auxilium, quid est aliud, quam appellare? Etenim in literis ad sanctum Papam Innocentium scripsit sanctus Joannes Chrysostomus: "Ad „Synodum appellavimus, & judicium inquisivimus". Et subjunxit: "Ea quæ perperàm fiunt, non solùm deploranda, sed & corri- „genda sunt. Et ideò Charitatem vestram obsecro, ut provocetur „ad condolendum, faciendaque omnia, quo mala hæc sistantur". Paraphrasticè exponit, quid sit appellare. Ostendit non esse aliud, quàm implorare Synodale Romani Pontificis auxilium. Patienter feramus Anonymum, dummodò rem fateatur, ludere in vocabulis

cabulis, & ità suam & sui dilecti Petri de Marca calamitatem consolari.

Secundus error est, quod denuò recurrat ad istud "Interim", ad istud temporale Pactum inter Romanam & Africanam Ecclesiam, atque ità moliatur avitum Africanorum Episcoporum jus subvertere. Etenim istud Pactum solas inferioris Cleri appellationes attigit, nequaquam Episcoporum. Et abundè hoc patet vel ex solis hìc per Anonymum adductis sancti Augustini verbis: "Quæ ut à nostris temporibus remotissima non requiram, recentia „memorabo". Augustinus palam affirmat esse etiam antiquissima Episcopalium ad Romanam Sedem appellationum apud Afros exempla, ideòque ipsas isthìc semper viguisse. Quod ipsum in superioribus est abundè demonstratum ex aliis Augustini testimoniis. Augustinus hìc laudat antiquissima ac recentia exempla: Quis dubitet etiam fuisse medii temporis? Et vox, "Recentia", non importat res hesternas, ideòque tres istæ appellationes videntur contigisse ante Pontificatum Bonifacii. Etenim Augustinus affirmat Africanum, quo Anthonius quàdam Episcopalis dignitatis portione mutilabatur, judicium non esse novum aut insuetum, ideòque à Bonifacio fuisse non rectè circumductum. Insuetum non esse etiam apud Romanam Ecclesiam. Quoniam ipsa circa appellantes ad se Africanos judicasset talia, aut certè talia Africanarum Synodorum judicata confirmasset. Si inter talium sententiarum authores vel confirmatores Pontifices fuisset etiam ipse Bonifacius, quomodò istam formam circa Anthonium improbasset? Sanctus item Augustinus tria vicina appellationum exempla adducit ex eadem Provincia: Et supra audivimus quartum Primosi Thigamensis Episcopi. Quare dubitandum non est, quin per omnem Africam fuerint longè plura. Hæc etiam fortiter suadent memoratum à sancto Augustino Laurentium non fuisse Icositanum Episcopum, Legatum Cæsaræensis Mauritaniæ. Etenim ille per Romanam & Africanam Ecclesiam erat privatus honore & facultate solemniter sedendi in suo Episcopali Throno, adeoque certum est istiusmodi virum non fuisse Synodalem Legatum suæ Provinciæ.

Tertius error est, quod Anonymus Episcopalium appellationum abrogationem adscribat omnibus Africanis Episcopis. Uti ejus dilectus Petrus de Marca sceleratas Philippo-Politani Conventiculi literas adscribit toti Ecclesiæ Orientali, ità ipse istas in-
felicissimas

feliciſſimas literas adſcribit toti Africanæ Synodo. Peſſimè. Etenim fuerunt à ſolo Aurelio, & quibuſdam ipſi adhærentibus Epiſcopis. Sanctus Auguſtinus, & cuncti cum ipſo meliores ac doctiores Epiſcopi ſancto Apoſtolo Petro conſtantiſſimi adhæſerunt. Porrò an Aurelius ſinceră & bonâ fide iſtam abrogationem tentaverit, ignoro. Videtur ob Zozimi Pontificis in avitam ſuæ gentis conſuetudinem tentamina fuiſſe lapſus in verbum Apoſtoli: "Ira viri „juſtitiam Dei non operatur". Videtur ex ira cecidiſſe in tenebras, atque ità in tenebroſa Decreta. An tales tenebræ non auferant bonam fidem, permitto aliis judicandum. Quidquid ſit, abrogatio manſit ſine effectu & executione. Etenim proximi Succeſſores Aurelii improbarunt audaciam, & circumduxerunt. Hinc Fulgentius Ferrandus, Carthaginenſis Eccleſiæ Archi-Diaconus, & Creſconius Africanus Epiſcopus, non remoti ab Aurelii tempore, in ſuis Collectionibus laudant Sardicenſes Canones, & Romanas Epiſcoporum appellationes. Res ſuo loco exponetur.

CAPUT XXIII.

Examinatur quædam Gallicana circa hanc quæſtionem Epiſtola.

Um hæc ſcribo, neſcio quis in Gallia vir doctus ad alium in Alma Urbe Eruditum ſcripſit hac de re epiſtolam. Et continet quædam non ſpernenda. Hinc ipſam cenſui diſcutiendam, & integram apponendam: "Qui epiſtolam du„centeſimam ſexageſimam primam Auguſtini „ad Celeſtinum impugnant, & eidem conten„dunt non rectè attribui, hoc præcipuè nituntur argumento; „Quod ſi verè ſit Auguſtini, ergo & ille cum ſuo Primate ap„pellationi conſenſit, quam ad Sedem Apoſtolicam Anthonius „Fuſſalenſis interpoſuerat. Immò & tres Provinciæ Cæſaræn„ſis Epiſcopos eandem Sedem appellaſſe fatendum erit. Nec „etiam antiquiora defuiſſe ejuſmodi provocationum exempla. „Hoc Adverſarii cum Africana diſciplina omninò pugnare clamat,

„proindèque cum Auguſtino: Cum Africanæ Eccleſiæ Dux Au„relius fuerit, Auguſtinus ingenium. Novimus & nos, quan„tum ab his Tranſmarinis Judiciis Africani Patres abhorruerint „jam indè à Cypriano. Id Auguſtini, Aureliique tempore po„tiſſimum enituit. Vix dum etiam huic Eccleſiæ pax ab Hilde„rico reddita fuerat, cum in Concilio generali Carthagine ha„bito legenda ſubſcribendaq; oblata ſunt aliquot Decreta, Au„relio Præſide olim ſancita, inter quæ tria ſunt, quæ Tranſ„marinas appellationes omnimodis vetant. Et hoc authore Bo„nifacio Carthaginenſi".

Reſpondeo Africanam Eccleſiam Romanis non Epiſcoporum, ſed ſolius inferioris Cleri appellationibus olim fuiſſe adverſatam, ideòque hæc omnia Commenta eſſe inania, & ad rem non facere. Quod iſta Eccleſia etiam Epiſcoporum appellationes detrectaverit, primus ſub Sole effutiit Joannes Calvinus, & poſt ipſum Marcus Anthonius de Dominis. Uterque ſine fundamento. Et hæc à Romanæ Eccleſiæ Æmulis invaſa S. Auguſtini epiſtola eſt adeò lucidè legitimum ejus verbum, ut ſola ſufficiat omnem toti Mundo eximere ſcrupulum de iſtis appellationibus. Eſt irrefragabile pro ipſis teſtimonium. Hinc nemo miretur ipſam arietari ab iſto hominum genere. Ità Marcion ſacras literas, quas detorquere non poterat, clamavit ſpurias, & proſcripſit. Et ab avito Eccleſiæ ſuæ ſenſu ac more nequaquàm receſſit Primas Bonifacius. Etenim reſuſcitati ab ipſo ac innovati Aurelianarum de hac re Synodorum Canones ſunt hi tres: "Qui in Africa non com„municat, ſi auſus fuerit in Tranſmarinis, damnetur. Ad Tranſ„marina qui putaverit appellandum, à nullo intra Africam in com„munionem ſuſcipiatur. Ut nullus ad Tranſmarina audeat appel„lare". Sunt Canonum compendia, ideòque & ipſorum, & Bonifacii Primatis, ac ipſi adſidentis Synodi ſenſus eſt ex integro originalium Canonum contextu diſcendus: At verò illi omnes palam ſanciunt adversùm ſolas appellationes Clericorum ac Laicorũ.

Primi Canonis contextus in Africano Codice eſt hic: "Quicumque non communicans in Africa, ſi in Tranſmari„nis ad communionem obrepſerit, jacturam Clericatus acci„piat". Non Epiſcopatus jacturam, ſed Clericatus. Quia nempe ſancitur in ſolos Clericos. Eſt Carthaginenſis, octavo decimo iſtius ſæculi anno ad Zozimi Pontificis gratiſſimam contra

tra Pelagianos Tractoriam publicandam celebrati, Concilii Canon decimus nonus, & integer sic habet: "Placuit ut quicum-,,que non communicat in propria Provincia, & in aliis Provin-,,ciis vel Transmarinis partibus ad communicandum obrepserit, ,,jacturam communionis vel Clericatus accipiat". Laicus communionis, Clericus jacturam Clericatus. Palàm agit non de Episcopis, sed de solis Laicis & Clericis. Fervebat & bulliebat tunc appellantis Apiarii quæstio. Hinc Synodus, ne directè in Pontificem ac Romanam Ecclesiam videretur statuere, sic libravit Canonem, ut & Laicorum appellationes comprehenderet. Eadem de caussa addidit: "In aliis Provinciis". Africani Codicis Compilator, quoniam revelatâ facie pugnabat pro Africanis moribus, expunxit istas moderationes, & Canonem contraxit ad solos Clericos. Propter Apiarium. Attamen non præsumpsit ad Episcopos extendere. Eadem omnia egit author alterius Collectionis, quæ vulgò inscribitur Africanum Concilium.

Tertius Canon in Africano Codice est hic: "Item placuit, ut ,,Presbyteri, Diaconi, vel cæteri inferiores Clerici in caussis, quas ,,habuerint, si de judiciis Episcoporum suorum questi fuerint, ,,vicini Episcopi eos cum consensu sui Episcopi audiant, & inter ,,eos definiant adhibiti ab eis Episcopi. Quod si & ab eis pro-,,vocandum putaverint, non provocent ad Transmarina Judicia, ,,sed ad Primates suarum Provinciarum: Sicut & de Episcopis ,,sæpè constitutum est. Ad Transmarina autem qui putaverit ,,appellandum, à nullo intra Africam ad communionem sus-,,cipiatur". Hæc verba, "Sicut & de Episcopis sæpe constitu-,,tum est", exponunt sola proximè priora: "Sed ad Primates ,,Provinciarum suarum". Secundus Canon est idem ipse, hoc solummodò habens discriminis: "Quod si & ab eis provocan-,,dum putaverint, non provocent nisi ad Africana Concilia, & ,,ad Primates Provinciarum suarum". Et prætermittit præfatam appendicem: "Sicut de Episcopis sæpe constitutum est". Proinde Bonifacius solos legitimos, non prævaricatorios Aurelii Canones reduxit ac innovavit. Quod Aurelii Successor Capreolus ab ejus prævaricatione statim recesserit, infra demonstrabitur. Ipsius vestigia secutus est Bonifacius.

Can. 28. Can. 125.

Pergit Gallicana epistola: "Sed quidquid sit de appellationum ,,quæstione, hoc certum, nihil inde contra epistolam, quam

„tuemur, posse confici. Horruère Africani Transmarina Judi„cia. Tamen ea se in Episcoporum caussis toleraturos, anno„quadringentesimo decimo nono professi sunt, dum ab Orien„talibus Ecclesiis Nicæni Canones haberentur", in quibus, "in„quiunt", si ea quæ Faustinus attulit reperta fuerint, à nobis firmabuntur. "Nempe in perpetuum observanda". Aut si non inveniantur, collectâ Synodo de hoc in sequenti tractabimus. "Hæc totius Concilii vox in extrema conclusione, & in epistola „ad Bonifacium. Hæc nominatim Alipii, ipsiusque Augu„stini".

Respondeo etiam hæc omnia præsertim agere de Clericorum appellationibus. Respondent enim huic intercessioni Novati Sitifensis Episcopi: "Nunc meminimus hæc Commonitorio etiam „de Presbyteris vel Diaconis contineri, qualiter audiri ab Episco„pis suis vel à finitimis debeant, quod in Nicæno Concilio minimè „legimus. Unde nobis hoc ipsum jubeat Sanctitas vestra recitari". Et Daniel Notarius recitavit Sardicensem Canonem. Et post recitatum S. Augustinus reposuit: "Et hoc nos servaturos profitemur, „salvâ diligentiori inquisitione Nicæni Concilii". Et post varia Primas Aurelius de omnibus per Zozimi Legatos adductis Capitulis conclusit: "Ea omnia aut ibidem", in Nicænis Canonibus, "reper„ta à nobis firmabuntur, aut si non inveniantur, collectâ Synodo de „hoc in sequenti tractabimus". Palmaris quæstio erat de appellationibus inferioris Cleri. Ob motas turbas per Apiarium. De Episcoporum appellationibus, utpotè apud Afros semper usitatissimis, nulla erat hæsitatio, nisi de deinceps servanda forma præscripta per Canones Sardicenses, quam usque tunc Africana Ecclesia aut ignorarat, aut certè non usitaverat.

Prosequitur Gallicana epistola: "Nunc id videndum restat, „an Africani consensum, quem appellationibus Episcoporum „dederant, revocaverint, quovè id tempore. Nam si eo inter„medio, quo appellationes toleraverunt, epistola ducentesima „sexagesima prima scribi potuit, nihil unquam ex toleratis vel „ab Augustino, vel à Cæsaræensibus Mauris appellationibus con„ficitur. Missi à Concilio Carthaginensi in Orientem Legati, „eodem anno quadringentesimo decimo nono rediere cum Ca„nonibus Nicænis, in quibus nihil de his quæ Faustinus attu„lerat. Hique Canones continuò relati ad Bonifacium vigesi-
mâ

„mâ sextâ Novembris. Hìc jam Africanis quid de appellationi-
„bus agendum foret, collectâ Synodo tractandum fuit. An sta-
„tim id fecerint, fortè est incertum. Hoc certum, nihil de
„hac re ab ullo veterum prodi. Neque porrò ullius in Africa
„Concilii ab anno quadringentesimo decimo nono memoria est
„usque ad illud, cujus ad Celestinum epistolam habemus. Hàc
„epistola Africani Patres, reverenter quidem, sed ita apertè, ut
„nullo fuco eorum sensus obscurari possit, nullo se modo ul-
„tramarinas provocationes jam toleraturos esse denunciant. An
„id jam antea vel ipsi Celestino, vel ejus Decessori Bonifacio
„denunciaverint, omninò non dicunt. Nihil indè in Africanis
„monimentis reperias, ut vix ullus sit dubitandi locus, quin
„appellationes usquè ad epistolam Synodalem Celestino scriptam
„fuerint toleratæ. Qui contrarium voluerit asserere, divinare
„poterit, non probare. Et tamen non dubia, sed certa illi
„asserenda sunt, si epistolam ducentesimam sexagesimam primam
„non esse Augustini velit evincere".

Respondeo de Romanis Episcoporum appellationibus nihil unquam apud Afros fuisse controversiæ. Præsens omnis quæstio originem duxit ex attentata appellatione Apiarii, & circa ipsam tota hæsit. Nihil intravit de Episcopis, nisi forma Sardicensis. Hanc enim Apostolica Legatio voluit deinceps servari in Africa, asserens istos Canones esse Nicænos. Et quia isti Canones, licet non circa substantiam, sed circa solum modum volebant aliquid novi, suarum consuetudinum tenaces Afri constanter noluerunt admittere, nisi edocti quod isti Canones reverà essent Nicæni. Hos enim uti Spiritu Dei conditos, & totius Mundi reverentiâ consecratos omnis semper est venerata Ecclesia. Et hæc quæstio duravit usque ad memoratas Aurelii & quorundam Collegarum ad Celestinum literas. Plura intermediorum Actorum instrumenta omninò latent aut perierunt: Dum apparuerint, haud dubiè nos plura docebunt. Interim Aurelius, dum transmissos à Zozimo Canones certò vidit non esse Nicænos, horum quintum cœpit rimari diligentius & perscrutari. At conturbato per iram mentis oculo. Hinc non solùm Laicos & Clericos, sed ipsos etiam Episcopos credidit commissos suis Metropolitanis ac ipsorum Synodis, ideoque & istos non posse Romam provocare. Audienda sunt epistolæ verba: "Presbyterorum quoque & se-

„quentium Clericorum improba refugia repellat Sanctitas tua,
„quia & nulla Patrum definitione hoc Ecclesiæ derogatum est
„Africanæ. Et Decreta Nicæna sive inferioris Gradus Clericos,
„sive ipsos Episcopos suis Metropolitanis apertissimè commise-
„runt". Affirmant varia. Primò, quod Romana Presbyterorum ac aliorum Clericorum appellatio adversetur avitæ Afrorum consuetudini. Secundò, quod istam consuetudinem nulla Patrum definitio proscripserit aut circumscripserit. Tertiò, quod istæ proindè appellationes sint improba refugia, ideòque ab Apostolica Sede penitùs repellenda. Quartò, quod quintus Nicænus Canon etiam damnatos Episcopos committat suis Synodis, ideòq; & ipsos vetet Romam provocare. Et addunt : "Apertissimè". Aurelius palam profitetur Canonem huc usque à se non fuisse plenè intellectum, se jam pervenisse ad lumen, ideòque etiam Episcoporum appellationes deinceps à se non tolerandas. Affirmat Canonem esse apertissimum. Palàm profitetur esse ac semper fuisse discrimen inter Clericos ac Episcopos : Hos semper, istos nunquàm appellasse Romam, deinceps nullos esse appellaturos. Clericos propter avitam, & à nulla Synodo abolitam consuetudinem, Episcopos propter noviter animadversum & apertissimum Nicænum Canonem. Hic est lucidus epistolæ sensus. An uti apertè, ità & reverenter sit scripta, permitto Lectori judicandum. Ejus namque irreverentia est apertissima Nec est totius Africanæ Ecclesiæ aut Synodi, sed paucorum cum Primate Aurelio Episcoporum, inter quos certum est nec sanctum Augustinum fuisse, nec sanctum Alipium, nec sanctum Possidium, nec ullum Augustini Discipulum aut Fidelem. Est imperita ac prævaricatoria. Quid enim imperitius, quàm credere & scribere, quod quintus Nicænus Canon sanciat pro damnatis & appellantibus Episcopis ? Et sibi ipsi non cohæret. Etenim damnatos à suæ Provinciæ Synodo Episcopos profitetur posse provocare ad Synodum Diœcesios. Quidni igitur & ad Romanum Pontificem ? Etenim Canon palam agit de Provinciæ Synodo, ideoque vel utramque provocationem interdicit, vel neutram. Quod Aurelii Successor Capreolus statim ab hac prævaricatione recesserit, infra est demonstrandum.

Pergit Gallicana epistola : "Porrò hæc epistola præcesseritne,
„an secuta fuerit eam, quæ ex Synodo Africana ad Celestinum
„est scripta, non est ambigendi locus. Caussa Fussalensis jam sub
Bonifacio

„Bonifacio incepta, immò finita fuerat, unumquè id restabat, ut „Bonifacii sententia executioni mandaretur, ut hinc ad Celestinum „initio statim sui Pontificatus scribendum fuerit: Et sanè id fecit „Augustinus, quippè qui Celestino pacificum ingressum gratule„tur. Nihil simile in illa Concilii epistola, neque ullum verbum „de promotione Celestini, ut illam scriptam appareat anno qua„dringentesimo vigesimo tertio, ante eas turbas, quæ post Honorii „mortem Italiam ab Africa diviserunt; hanc anno ferè quadrin„gentesimo vigesimo sexto, eisdem turbis jam sedatis".

An S. Augustini contra Anthonium Fussalensem ad S. Papam Celestinum epistola prævaricatoriam Epistolam præcesserit, an secuta fuerit, esse omninò possit ambigendi locus. Adductam tamen, quæ præcessisse suadet, rationem fateor non esse frivolam. Accedit & alia. Etenim prævaricatoria Epistola habet hanc inscriptionem: "Domino Dilectissimo & Honorabili Fratri Celestino „Aurelius, Palatinus, Anthonius", &c. Hic est omninò Fussalensis Anthonius, qui huic Epistolæ, si Augustini epistolam præcessisset, nunquàm fuerat subscripturus. Quâ enim fronte per Romanam Sedem reparatus non solummodò Reparatricis authoritatem, sed & ipsam sui reparationem arietasset? At verò post scriptam Augustini epistolam, & ab ipsa impetratam factæ per Bonifacium Pontificem reparationis circumductionem, aut certè suspensionem, ira occupavit hominem, atque ita fecit facilem ad se de Celestino vindicandum. Igitur possit S. Augustini epistola esse prior.

Addo tamen non fuisse scriptam anno istius sæculi vigesimo tertio, primo Celestini Pontificis. Lucet ex his epistolæ verbis: "Cætera à me quid opus est recoli, cum memoratus Venerabilis „Senex", utique Valentinus Vajanensis Episcopus, Numidiæ Primas, "ad tuam Sanctitatem universa retulerit"? Et ex his: "Ne„que Fussalensibus succenseo, quia justam de me querimoniam „ingerunt auribus tuis". Item ex his: "Sanctum Senem, qui tunc „Primatum Numidiæ gerebat". Proindè Augustinus non statim ad novum Papam Celestinum hæc scripsit, sed priùs retulit ipse Primas Valentinus, ac exindè Fussalæ Populus adjunxit suas contra Augustinum querimonias. Nec ille tunc statim se movit, sed interim Primas ad meliorem vitam transiit, & tunc tandem sanctus Augustinus scripsit, suum in Anthonio opus studens apud Papam expurgare. Quæ omnia videntur non potuisse contingere intra
unum

unum ac eundem annum. Nec refert quod Augustinus Celestino adgratuletur Pontificatum. Hoc enim fecit non propter hujus tunc decurrens initium, sed quod hæc esset ejus prima ad Pontificem Epistola. Notanda sunt ejus verba: "Judicia quippè illis, „& publicas Potestates, & militares impetus, tanquam executu„ros Apostolicæ Sedis sententiam, sive ipse, sive rumores creberri„mi comminantur". Fortissimè suadent Africam tunc non fuisse divisam ab Italia. Divisionis enim turbidum tempus non permisisset istiusmodi executionem. Epistola igitur videtur scripta post pacatam Rem-Publicam. An antè, an post prævacatricem epistolam, ignoro. Est res parvi ponderis. Adducta à me conjectura suadet fuisse priorem.

Rursum Gallicana Epistola: "Quod de Anthonio Fussalensi cer„tum est, id facilè de Prisco, Victore, Laurentio potest æstimari, „hos nempè post annum quadringentesimum decimum octavum „Romam provocasse. Immò id de Laurentio certum est, si is est „Icositanus ille, qui Concilio anni quadringentesimi noni Cæsaræ„ensis Provinciæ Legatus adfuit. Neque enim nisi integro atque „inculpato Legatio committeretur". Respondeo hæc deviare.

Quod Anthonius Fussalensis post decimum octavum istius sæculi annum appellaverit, est verum. Appellavit namque ad Pontificem Bonifacium, qui istius anni mense Decembri fuit evectus in Sedem S. Petri Apostoli. At quod per istud famosum Interim appellaverit, nullo possit fulciri fundamento. Nec facit ad rem. Etenim mota circa appellationes quæstio Episcopos non attingebat, sed solos Clericos. Longè minùs ostendi istud possit de Prisco, Victore, aut Laurentio, Cæsaræensis Mauritaniæ Episcopis. Immò clarum est ipsorum appellationes fuisse Bonifacii Pontificatu anteriores. Etenim ipsos S. Augustinus adducit non in Romanæ appellationis, sed in exempla Synodalis Judicii, quod in Anthonium tulerat Numidiæ Synodus, & à quo, tanquam contra aut præter Canones incongruo ac exotico, Anthonius provocaverat. Memorata Synodus Anthonium non degradarat, sed ei dumtaxat Episcopalem "potestatem minuerat, ne scilicet eis præ„esset ulteriùs, cum quibus sic egerat". Hanc Judicii formam ille dixit adversari Canonibus. Haud dubiè ex fundamento postmodùm resumpto per vigesimum nonum Chalcedonensem Canonem: "Episcopum in Presbyteri gradum deducere est sacrilegium. Si

„Si qua autem justa causa illos ab Episcopali actione remover, „nec Presbyteri debent locum obtinere. Sin autem absque ullo „crimine sint dignitate moti, ad Episcopalem Dignitatem redibunt". Eadem ratione Anthonius clamabat se aut ex integro degradandum, aut ex integro relinquendum Episcopum. Et ratio etiam moverat Pontificem Bonifacium. Et S. Augustinus etiam Celestinum timuit movendum. Hinc ei scripsit istam Judicii formam non esse novam, sed ipsius existere & recentia & antiqua exempla apud Africanam Ecclesiam, immò & apud Romanam, quæ talia Afrorum Judicia non solummodò confirmaverat, sed ipsa etiam Judicarat. Et ex sola Cæsaræensis Mauritaniæ Provincia adducit tria recentia exempla. Adducit ad purgandum & firmandum suæ Provinciæ de Anthonio Judicium. Hinc adduxit alienæ Provinciæ exempla Quo scilicet demonstraret non in sola Numidiâ, sed in omni Africana Diœcesi istam formam semper viguisse. Proindè clarum est, quod ista exempla non solam Anthonii appellationem præcesserint, sed etiam datum de ipso Africanum Judicium.

Quæ omnia quàm maximè locum habent in isto nescio quo Laurentio. Certum est ipsum non esse Icositanum Episcopum, qui decimo nono istius sæculi anno fuit ad Carthaginensem Synodum Legatus Cæsaræensis Mauritaniæ. Lucet ex ipsis, quam hic discutimus. epistolæ verbis : "Nequè enim nisi integro atquè in„culpato Legatio committeretur". At verò memoratus ab Augustino Laurentius fuit percussus Synodali mutilatione ac vulnere, ex quibus juxtà Anthonii regulam clamare poterat : "Aut in Ca„thedra, cui ordinatus sum, sedere debui, aut Episcopus esse non „debui". Hæc pœna illum fecit non esse integrum Episcopum. Et fuit ipsi perpetua. Quapropter illi Legatio committi non potuit, ideoque est omninò alius à Laurentio Icositano. Hæc omnia igitùr exempla sunt palam anteriora etiam Africano in Anthonium Judicio. Adducuntur ut demonstrent istud non fuisse hetroclyton, sed omninò processisse juxta mores ac regulas non Africanæ dumtaxat Ecclesiæ, sed etiam Romanæ.

Audiamus prosequentem epistolam : "Instabunt fortè Adversarii, „ponere Augustinum,fuisse & alia remotissima provocationum exem„pla. Quæ cum nulla sint, inquiunt, falsò hæc epistola Augu„stino tribuitur. Movit & aliquos ingeniosos hæc objectio. Quam„quàm cum Augustinus se remotiora dicit exempla non requirere,

„quis ex hac locutione eum tunc aliqua ejusmodi exempla vidisse „rectè concludat ? Immò sibi requirenda fuisse testatur, si pro„ferre velit, ut facilè videas nulla tunc ei occurrisse. Quis porrò „eum tunc de Africa tantùm cogitasse probet, ac non etiam de „Suburbicariis Provinciis, quæ Romanæ Sedi ut Metropoli sub„jacebant, aut de Illyricianis, quas jam indé à Damaso ad suam „peculiarem curam trahere nitebantur. Verùm neque illud for„tasse satis certum, nullas olim in Africa ad Romanos Pontifices „appellationes fuisse. Vetabat id Africana disciplina. Certè. Sed „qui tam sanctij Canones, quos non aliquandò malorum au„dacia perrumpat ? Fecit hoc, nec semel, miserabilis Presbyter, „cum id nunquam Presbyteris licere voluerint Africani, etiam cum „Episcopis licuit. Cur non fuerint & Episcopi, etiam cum non „liceba ? Neque enim his appellationibus, si quæ fuerunt, Afri„canam Ecclesiam consensisse, ex ullis Augustini verbis eli„cias".

Respondeo hic commisceri errores. Primus est, quod sanctus Augustinus ista tria Cæsaræensis Mauritaniæ exempla adducat ad firmandas Romanas Afrorum appellationes. Romanas Episcoporum appellationes in hac epistola omninò profitetur & firmat, attamen in istum finem non adducit exempla. Adducit ad purgandum & firmandum suæ Provinciæ de Anthonio judicium. Adjungit Priscum, Victorem, ac Laurentium appellasse Romam: Non tamen ut Romanæ Ecclesiæ authoritatem, sed ut stabiliat judicium suæ Provinciæ. Affirmat simile Africanum de istis tribus judicium fuisse Romæ discussum, probatum, & confirmatum.

Secundus error est, quod sanctus Augustinus nulla similium judiciorum ac appellationum noverit antiqua exempla. Ejus quippè verba lucidè & altè clamant ipsum omninò novisse: "Quæ ut „à nostris temporibus remotissima non requiram, recentia memo„rabo". Verbum, "Requiram", non importat ignorantiam aut memoriæ lapsum, sed præteritionem ac neglectum, hoc sensu: "Nolim antiqua adducere". Adducta exempla non sunt qualiscumquè appellationis, sed sunt exempla appellationis à tali judicio, quale fuerat latum in Fussalensem Anthonium. Et erant talia plura: Vetusta ac recentia. Quare constat qualiumcumque appellationum exempla fuisse plurima.

Tertius error est, quod sanctus Augustinus, antiqua & recentia

centia ſimilium appellationum exempla laudans, non ad ſolam Africam reſpexerit, ſed etiam ad Suburbicarias Provincias, quæ Romanæ Sedi ſubjacebant ut Metropoli. Nempè Scriptor iſte cenſet Romanas appellationes olim licuiſſe ſolis Suburbicariis Provinciis. Prævaricatur manifeſtam veritatem, ac ſemetipſum evertit. Veritatem adeò prævaricatur, ut Euſebianæ Factionis, ſcelerati Photii, ac turbulenti Michaelis Cerularii tranſcendat errorem. Hi enim non ſolis Suburbicariis, ſed cunctis Occidentalis Imperii Provinciis permittebant Romanum Refugium. Porrò Scriptor iſte evertit ſemetipſum, quia non de Clericorum, ſed hìc agimus de ſolis Epiſcoporum appellationibus, quas iſte in Provinciis illis & profitetur, & palàm evertit. Etenim Suburbicariarum Provinciarum Epiſcopi, quoniam tunc Romanæ Sedi ſubjacebant ut Metropoli, nullum Metropolitam, nullam habebant Provincialem Synodum, niſi in Urbe Romana. Proindè à nullo in prima inſtantia, niſi à Pontifice ac ejus Synodo, damnari poterant, ideòque ad ipſum non poterant provocare. Soli Clerici poterant damnari à ſuis Epiſcopis, ideòque & refugere ad Romanam Sedem.

Error quartus eſt, quod ſanctus Auguſtinus forſitan cogitarit etiam de Illyricianis Provinciis, quas Romani Pontifices jam indè à Damaſo ad ſuam peculiarem curam nitebantur trahere. Omnes Orthodoxi averſamur Imperatorem Leonem Iſaurum, non ſolummodò ob ſacrarum Imaginum blaſphemam proſcriptionem, ſed etiam propter cunctas Illyricianæ Diœceſis Provincias violenter ereptas Romano Patriarchatui, & tranſcriptas in Conſtantinopolitanum. Omnes clamamus ipſum fuiſſe everſorem Apoſtolici Canonis. At eccè hic Scriptor ipſum expurgat. Affirmat iſtas Provincias non ex Apoſtolico Canone, ſed ex Damaſi Pontificis niſu ac tractu ſpectare ad Romanum Patriarchatum, ideòque Apoſtolicos Canones per Leonem non fuiſſe læſos, ſed potiùs, ſaltem quoad iſtarum Provinciarum ſubtractionem, reſtitutos. Proindè ſanctus Damaſus iſtas Provincias nequaquàm ad ſuam Sedem trahere, ſed cœpit in ipſis inſtituere Apoſtolicum Vicarium. Iſtarum Provinciarum Epiſcopi cœperunt Conſtantinopolitanas frequentare Synodos, & ipſas potiùs, quàm Romam reſpicere. Quare Damaſus non ſine fundamento timuit ipſarum à ſua Sede divortium. Hinc ad iſtud præcavendum illìc poſuit Apoſtolicum Vicarium. Has vices dedit Theſſalonicenſi Epiſcopo. Hic enim præſertim à

Græcis invitabatur ac pelliciebatur ad istas Synodos. Ipsum Damasus censuit hoc beneficio obligandum suæ Sedi.

Quintus error est, quod Africani Episcopi Romam appellaverint, sed prævaricatoriè contra disciplinam & consuetudinem suæ Gentis. Quod prævaricatoriè attentaverint, non minùs quàm Presbyter Apiarius. Romanæ Afrorum Antistitum appellationes sunt adeò notæ omnibus, ut ipse etiam hic Scriptor erubescat inficiari. Nihilominùs, ut in sui sensus pravitate persistat, adjungit fuisse prævaricatorias. Audi fundamentum: "Neque enim his appellationi-„bus, si quæ fuerunt, Africanam Ecclesiam consensisse, ex ullis „Augustini verbis elicias". Respondeo consensum istum ex Augustini verbis non solummodò per conjecturas aut consequentias elici, sed ab ipsis lucidissimè asseri. Etiam à verbis sancti Cypriani, & aliorum testium irrefragabilium. Verba adduxi superiùs. Unica, quoniam insolita, Apiarii Presbyteri Romana appellatio fecit horrisonos motus per totam Africam; at verò contra appellanres Episcopos, quos omninò fuisse meritò fatetur hic Scriptor, nullus unquam fuit obex, nulla contradictio, nulla intercessio. Nempè Africani mores hæc refugia probabant & permittebant.

Redeamus ad Gallicanam epistolam: "Nihil ergò, quantum ar-„bitror, ex appellationum disciplina concludent unquàm contra „epistolam, quam tuemur. Quidquid porrò aliundè proferunt, „audeo dicere, leve est, nihil est, unum si excipias, quod prima „fronte validum, mox diligentiùs intuentibus evanidum, & inutile „suæ caussæ, immò nostræ proficuum apparebit. Afferunt enim „alteram Augustini ad Quod-vult-Deus epistolam, ubi Fussalen-„sem Presbyterum commendans inquit": Non possumus necessitates hominum ejusmodi deserere, qui in charitate Christi ad curam pertinent nostram. "Ergò inquiunt, si extremis Augustini „diebus, anno ferè quadringentesimo vigesimo nono, tunc enim „hæc epistola scripta est, adhuc ad ejus curam Fussalenses perti-„nebant, nondùm proprium Episcopum habere cœperant: Ergò „ducentesima sexagesima prima epistola, quæ jam ante Celestini „initia Fussalensem Episcopum ponit, falsa omninò est & exspuenda".

"Huic difficultati nos aliam opponimus. Si anno quadringen-„tesimo vigesimo nono nondùm Fussala habuit Episcopum, ha-„bebat autem certè anno quadringentesimo octogesimo quarto, „quando, quæso te, habere cœpit? An inter Wandalorum bella & sævi-

„& sævitias, cum Catholicis vix antiquos Episcopatus obtinere „liceret, hic novus institutus est ? Vix erit cui id probes. Undè „ergò hæ tenebræ lucem accipient ? Ex ipsa nempè ducentesima „sexagesima prima epistola. Ibi enim sic in Anthonium Fussalensem „judicatum habemus", ut potestate minutâ Fussalensibus non præesset, honorem tamen integrum, salvumque Episcopatum servaret, sederet etiam in sua Cathedra, locaque illa eidem dimissa. atque permissa sunt, in quibus & priùs Episcopus erat, ne in aliena Cathedra contra Statuta Patrum translatus illicitè diceretur. Hæc Augustini verba. "Ex quibus id facilè eruas Anthonium Fussalæ „ut Episcopum remansisse, omni tamen jurisdictione ablata. Quis „ergò hanc Ecclesiam gubernabat ? Non enim potuit alius ibi „Episcopus ordinari, ne duo in una Cathedra sederent. Neque id „temporis disciplina patiebatur, ut sub Presbyterorum regimine, „quot annis vixisset Anthonius, remaneret. Nihil ergò promptius, „nihil plausibilius, quàm ut ad antiqui Episcopi curam rediret, „præsertim cum is esset omnibus amatus Augustinus. Hoc ergò, „quod fieri debuisse ex antiqua disciplina conjiciebamus, re ipsâ „factum fuisse hic Augustini locus ad Quod-vult-Deus nos docuit. „Nequè id tantum, sed & quod ad epistolam ducentesimam sexagesimam primam maximè pertinet, non obtinuisse Anthonium, ut „suæ Sedi gubernandæ restitueretur. Potuit id efficere ratio temporum, quæ omninò ab anno quadringentesimo vigesimo tertio, „si quadringentesimum vigesimum sextum excipias, bellis fuerunt „internis externisque turbata, ut Celestinus huic negotio instare „nequiverit. Potuit hoc Africanorum contra Transmarinas appellationes obstinata mens. Sed meliùs id Augustini rationibus precibusque tribuitur, quibus evictus Pontifex ab Anthonio defendendo abstinuerit. Nequè id mirum, cum tam sanctâ, tam piâ, „tam humili, tam forti, tam Augustino dignâ epistolâ motum „fuisse, maluisseque Augustinum servare Episcopatui, quàm Anthoninm. Certè nullam offensionem in ejus animo contra Augustinum resedisse constat, cum eum tam magnificè in Semi-Pelagianorum caussa deprædicet".

Respondeo de hoc Scriptore posse dici: "Adhuc modicum lumen in vobis est. Ambulate dum lucem habetis, ut non vos „tenebræ comprehendant". Licèt Romanas appellatioues oderit, propter ipsas tamen à nescio quibus turbidis ingeniis invasam sancti

Augustini epistolam videt esse per omnia legitimam & authenticam, ideoque erubescit proscribere. Etiam rectè ostendit Fussalensem Episcopatum fuisse erectum à S. Augustino. Porrò locus in Augustiniana ad Quod vult Deus, Carthaginensis Ecclesiæ tunc Diaconum, epistola locus sic habet: "Cum mihi hæc scribendi „offerretur occasio per Fussalensem Presbyterum, quem commendo", &c. Et infra: "Commendo iterum Perlatorem, & nego„tium propter quod eò perrexit. Non enim possumus necessitates „hominum ejusmodi deserere, qui nostri non Coloni, sed quod „majus est fratres sunt, & in charitate Christi ad curam pertinent „nostram". Quæstio est, Quomodò S. Augustinus Fussalensis Ecclesiæ, si proprium tunc habebat Episcopum, Presbyterum scribat ad suum curam spectare? Præsens Scriptor conglomerat varia S. Augustini de Anthonio, ac de dato in ipsum Judicio verba, & ex ipsis concludit: "Hæc Augustini verba. Ex quibus id facilè „eruas Anthonium Fussalæ ut Episcopum remansisse, omni tamen „Jurisdictione ablatâ. Quis ergò hanc Ecclesiam gubernabat? Ni„hil promptius, quàm ut ad antiquì Episcopi curam rediret". Errat. In duobus. Primò in ipsis verbis. Ea alterat, addit, transmutat. Nescio quo privilegio. Sanctus Augustinus sic habet: „Sententias nostras sic temperavimus, ut salvo Episcopatu non „tamen omninò impunita relinquerentur, quæ non deberent. Ho„norem itaquè integrum servavimus Juveni corrigendo, sed corri„piendo minuimus potestatem: Ne scilicèt eis præesset ulteriùs, „cum quibus sic egerat". Et infra: "Propter hoc loca illa eidem „dimissa atque permissa sunt, in quibus & priùs Episcopus erat, „ne in aliena Cathedra contra Statuta Patrum translatus illicitè „diceretur". Anthonius igitùr non fuit privatus omni Jurisdictione, sed aliquâ ejus portione dumtaxat truncatus. Permansit verus Episcopus, non vanum ac inane simulacrum Episcopalis nominis. Nam postmodò subscripsit Synodalibus ad S. Celestinum Pontificem Actis & literis, & in istius Synodi consessu habuit suæ Ordinationis locum. Quæ omnia non potuisset omni Episcopali Jurisdictione exutus. Ei dumtaxat fuit diminuta. Nec quoad formam & substantiam, sed solummodò quoad materiam & loca. Omninò perseveravit præesse Fussalensibus. Quomodò aliàs fuisset Fussalensis Episcopus? Rem exponunt laudata Augustini verba: "Ho„norem integrum servavimus, sed minuimus potestatem, ne scili-

cet

„cet eis præesset ulteriùs , cum quibus sic egerat". Non omnis Diœcesis potestati ejus fuit subtracta, sed ista tantummodò loca, in quæ Tyrannum egerat. Loca reliqua sunt illi dimissa atque permissa, & isto modo mansit in sua Cathedra, & non fuit translatus. Priora loca possint rediisse ad curam S. Augustini, ac apud ipsum, & ejus Successorem Eradium, quoad Anthonius vixit, permansisse. Etenim Celestinus, licet Bonifacii pro Anthonio Judicium non circumduxerit, tamen propter S. Augustini rationes & preces non misit in executionem, atque ita Synodalis Numidarum Antistitum in istum sententia perstitit inconcussa in suo robore. Et memoratus Presbyter possit fuisse ex subtractis Anthonio locis.

Aliud fundamentum, ex quo iste Presbyter, cujuscumque loci fuerit, adhuc spectaret ad S. Augustini curam & potestatem, nobis suggerunt Eunomiùs Nicomediensis & Anastasius Nicenus Episcopus, in Chalcedonensi Synodo disceptantes de Metropolitica potestate per Bithyniæ Provinciam, ac præsertim de potestate super Ecclesiam Basilono-Politanam, extractam ex Nicæna Ecclesia, & per hujus Episcopum erecta in Cathedralem. Eunomio alleganti, quod Anastasius Basilonopolis Clericos excommunicasset, atq; ita contra Canones invasisset alienam potestatem, hic constanter reposuit: "Ostendat quia Basilonopolis sub ipso est, & quia ego Cleri- Action. 13
„cos Ecclesiæ suæ excommunicatos effeci. Hæc duo probet. Ego „autem ostendam Basilonopolim sub Nicæa semper fuisse. Nam Re„gio ejus fuit. Id novit Curia. Et dicat Curia, sub quo fuit Basilo„nopolis, si non fuit Regio Nicææ. Sicut Tattaius & Doris Regio„nes sunt sub Nicæa, sic fuit antehàc Basilonopolis sub Nicæa. Cùm „priùs fuisset Regio, posteà Civitas effecta est. Ex illo perspi„cuum est ab Episcopo Nicæno ibidem Episcopum fuisse ordina„tum: Et semel & secundò. Et sunt epistolæ beati Joannis „Episcopi Constantinopolitani ad Nicænum Episcopum, ut iret „& emendaret Ecclesiam, tamquàm sibimet competentem". Affirmat Nicæno Episcopo super novam Basilonopolis Ecclesiam remansisse duplicem potestatem: Uti matri super filiam. Nam & Parentes etiam in emancipatos filios semper retinent aliquid authoritatis. Affirmat remansisse Ordinationem Episcopi, & ipsius Ecclesiæ visitationem & correctionem. Ecclesiam mansisse adhuc illi competentem. Ex eodem principio Nundinarius Batchinonensis

nensis Episcopus, in nescioquo suæ Diœcesis municipio novum Episcopatum instituens, primum ejus Episcopum Irenæum consecravit, & ejus Successores perrexerunt idem jus prætendere. Ita habes in Tarraconensis Provinciæ relatione ad sanctum Papam Hilarum. Quod etiam sanctus Remigius in Laudunensem Ecclesiam, quam è sua Rhemensi dismembraverat, singulare jus habuerit, & ad suos Successores transmiserit, testatur & urget in famosa adversùs Hincmarum Laudunensem Antistitem epistola Hincmarus Metropolita Rhemensis. Eadem de caussa Roffensis Episcopus semper fuit quasi Capellanus Archi Episcopi Cantuariensis. Ex eadem forsitan Regula Eusebius Ancyranus Episcopus, primæ Galathiæ Metropolita, in Chalcedonensi Synodo asseruit atque monstravit ad se ac suam Sedem semper spectasse consecrationem Gangrensis Episcopi, Metropolitæ per Paphlagoniam. Quod nempe Gangrensis Ecclesia, non quidem ex Ancyræ Parochia, sed tamen ex ejus Provincia duxisset originem. Eadem igitùr de caussa sanctus Augustinus aliquid potestatis retinuit supra Fussalensem Ecclesiam. Hinc dixit istum Presbyterum ad suam curam pertinere. Ex his spero esse manifestum, quod omnia hæc contra laudatam sancti Augustini epistolam, & in ipsa assertas Africanorum Antistitum Romanas appellationes excogitata atque adducta argumenta sint vana ac inania commenta.

CAPUT

CAPUT XXIV.

Discutiuntur novissima quorumdam ad laudatam sancti Augustini Epistolam Scholia.

Nihil tristius aut acerbius est, quam pretiosum ac irrevocabile tempus in lucidas res expendere. Attamen cuncti immensas gratias debemus Divinæ Providentiæ, quæ dignatur etiam per tale opus exercere nostram patientiam. Novissimi Augustinianarum epistolarum vulgatores & Scholiastæ sua ad laudatam epistolam Scholia concludunt in hæc verba: "Notata hæc sint ad conciliandam fidem huic „epistolæ, quam Eruditis nonnullis in suspicionem venisse intelli-„gimus". Respondeo duo in hiscè verbis displicere. Primum est, quod de legitimis ac authenticis epistolæ natalibus quasi dubitent; quod intrepidè non afferant esse veraciter ac lucidè Augustinianam. Nempè verentur quosdam suæ gentis Eruditos: hoc est, quędam Sacra hujus sæculi ingenia, quorum unicus scopus est sacrosanctam Christianæ Religionis Monarchiam circumscribere. Eximiæ Religionis ac Eruditionis viros oportebat imitari istam ipsam sancti Augustini epistolam. Sanctus enim Augustinus per ipsam recessit à devio sui dilectissimi Primatis judicio, malens manum aut oculum perdere, quàm lædere dignitatem Sancti Petri Apostoli. Secundum est, quod per ista sua notata sperent epistolæ, licet non firma fulcimenta, tamen aliquam fidem conciliare, atque ità suaviter sopire illorum, quos Eruditos vocant, suspicionem Etiam notata sunt devia, & aptissima ad istis suspicionibus danda fomenta.

Ad hæc enim epistolæ verba, "Ut à nostris temporibus remotissi-„ma non requiram, recentia memorabo", dant hanc notam: "Ad rem „sufficere potuissent superiorum temporum exempla, etiam extra „Africam quæsita. Sed præsentissima habebat ea quæ profert. „Si nimirùm, quod verisimile est, Episcopi illi, ut ipse quoque An-„thonius, Apiarii Presbyteri Facto incitati confugerant pariter ad „Romanum Antistitem, ut ejus authoritate in integrum restitue-

„rentur". Errores varii. Primus est, quod sanctus Augustinus in istis verbis respexerit non ad sola suæ Africanæ Ecclesiæ, sed etiam ad aliarum Gentium superiora exempla. Etenim nequaquam de communi Romanæ appellationis jure, sed palam agit de certa dumtaxat judicandi ac puniendi forma, quæ criminosum Episcopum non degradabat, sed solummodò intra certas potestatis metas circumscribebat, præsertim quæ illi claudebat aditum ad adscendendum in Primatum Provinciæ. Quæ forma tunc in nulla Romani Imperii Gente viguit, nisi in sola Africa. Augustinus affirmat istiusmodi sententias fuisse in Africa semper usitatas, ac etiam per Romanam Ecclesiam, dum per appellationem deferebantur ad ipsam, fuisse frequenter confirmatas. Esse plurima Romanæ istiusmodi confirmationis exempla: Et remotissima, & recentia. Et ita affirmat etiam esse tot exempla Romanæ appellationis ex Africa. Et hoc isti Scholiastæ non diffitentur. Etenim ipsorum verba, "Etiam extra Africam", palam profitentur similia exempla etiam intra Africam fuisse.

Secundus error est, quod ista tria, quæ sanctus Augustinus dicit recentia, Romanæ appellationis exempla fuerint præsentissima, ac Apiarii Presbyteri appellatione posteriora. Etenim in rerum ac Factorum eventibus aliud est recens, aliud præsens: Recens est omninò species præteriti. Proindè ista Romam appellata, & per Apostolicam Sedem confirmata judicia erant tunc peracta, & pacificè deducta in rem judicatam. Attamen sanctus Augustinus meritò dicit fuisse tunc recentia. Etenim & Priscus, & Victor, & Laurentius videntur tunc adhuc vixisse. Hoc innuunt voces: "Clamet Priscus Provinciæ Cæsaræensis Episcopus, Clamet Victor „Episcopus, Clamet Laurentius, & prorsùs hujus vocibus clamet". Etenim de mortuis commodiùs fuisset dictum: "Potuisset clamare", &c. Et istud ipsum suadent hæc de Victore verba: "Nusquam „nisi in Diœcesi ejus ab alio communicatur Episcopo". Est tamen res ambigua. Esse possit figurata locutio.

Tertius error est, quod isti tres Episcopi, ac item Fussalensis Anthonius Romam appellaverint ex imitatione Apiarii Presbyteri. Affirmat nullum Afrum ante Apiarium provocasse ad Apostolicam Sedem. Est miserandus error. Etenim quis unquam scripsit aut legit istam Apiarii imitationem? Quod illius testimonium, aut memoria? Quæ sine fundamento finguntur ex arbitrio, sunt indigna

digna refuratu. Et dum Privatus Lambesitanus Episcopus, dum Carthaginensium Pseudo-Episcopus Fortunatus, dum nescio cujus civitatis Episcopus Novatus, dum alii plures, quorum exempla sanctus Augustinus affirmat fuisse à suis temporibus remotissima, Romam provocaverunt, ubi tunc erat Apiarius? Nempè isti non Presbyteri aut Diaconi, sed erant, aut esse prætendebant Episcopi, quos semper suo jure potuisse Romam appellare audivimus supra ab ipso Augustino. Et suo illos jure Romana Ecclesia audiebat ac judicabat. Et rursùm repeto quæstionem, quam istic Augustinus agitat, non fuisse de appellandi jure, sed de quadam Africanâ judicandi Episcopi formâ, quæ cadere non poterat in Presbyterum, aut alium Clericum: Atque ita vanum istic atque inutile fuit exemplum Apiarii. Quin immò Apiarius possit ex istorum trium, ad suam Gentem spectantium, Episcoporum imitatione attentasse. Possit cogitasse, quod Christus Dominus non pro solis Episcopis, sed etiam pro Clericis dixerit ad sanctum Petrum: "Confirma „Fratres tuos". Et sic tentasse apud Zozimum Pontificem, ac sperasse successum. Etenim omnia ista tria exempla Apiarius possit in propria Gente vidisse propriis oculis. Quidquid sit, indubitatum est, quod istorum trium Episcoporum appellatio fuerit Apiarii appellatione anterior, ideoque esse non potuerit ipsius imitamentum. Etenim hujus appellatio tunc adhùc pendebat sub gravissimis contentionibus, istorum autem appellatio erat tunc decisa, pacifica, res judicata.

Scholiastæ pergunt, & ad hæc sancti Augustini verba, "Tam„quàm executuros Apostolicæ Sedis sententiam", scribunt: "Hæc „idcircò spargebantur in vulgus, quod Africani Patres per id tempus „deliberationem habuissent non semel adversùm appellationes „Episcoporum Africæ ad Romanam Sedem". Errores duo. Primus est, quod Africani Patres tunc non semel deliberassent adversùm Romanas appellationes Episcoporum. Etenim nulla ipsorum de hac re reperitur deliberatio, nisi unica, relata ad Celestinum Pontificem. Secundæ nulla est memoria, nullum vestigium. Omnes aliæ deliberationes ac Synodi fuerunt de solis Clericorum appellationibus. Præfatæ Synodi etiam de Sardicensi circa appellantes Episcopos servandâ formâ disceptarunt, nulla tamen invasit aut tentavit substantiam istius refugii. Et an ista relatio hanc S. Augustini epistolam præcesserit, est valdè dubium. Demus præcessisse.

fisse. Exindè manifestum fit, quod S. Augustinus se ab Aurelii lapsu retraxerit, & nec avitam Africanæ Ecclesiæ disciplinam, nec Divina Sancti Petri privilegia voluerit tangere, longè minus vulnerare.

Secundus error est, quod ista Apostolici judicii apud Afros militaris executio originem duxerit ex lite circa Romanam appellationem Apiarii. Ejus exordium demonstrat in tertii sui libri exordio S. Optatus Milevitanus. Demonstrat Ecclesiam ad compescendas Donatistarum violentias fuisse compulsam, ut adjutorium postularet à Principe. Non sola Romana, sed & ipsa Africana Ecclesia. Nam & hæc istud adjutorium, quod sanctus Papa Damasus contra turbidissimam Ursicini Anti-Papæ Factionem obtinuit ab Imperatore Gratiano, impetravit ad se extendi. Extensionis diploma exstat in appendice Theodosiani Codicis. Afrorum ingenium fuit ex naturâ turbidum & contumax. Hinc Romana Ecclesia non dumtaxat ad hæreticos, sed etiam ad Orthodoxos illic quandoque compescendos, aut cogendos ad officium debuit uti isto auxilio. Et hujus usum forsitan isto tempore ampliavit Aurelii contra Romanas appellationes recalcitratio. Celestinus, aut certè Antecessor Bonifacius videtur ipso voluisse uti ad suo gradui & loco reponendum Apiarium. Ex hoc metu processisse possit deprecatio, quam deviæ suæ ad Sanctum Celestinum epistolæ Aurelius subnexuit.

De executione, quam adversùm Fussalenses etiam S. Augustinus fuit deprecatus, Scholiastæ pergunt: "Cæterum Celestinus „nihil tale est molitus, quale verebatur Augustinus. Siquidem „Anthonio reddita nunquam apparet Ecclesiæ Fussalensis admini„stratio, quam in se receptam Augustinus gerebat adhuc sub vitæ „finem, uti intelligitur ex epistolâ ad Quod-vult-Deus, in qua „Fussalensem Presbyterum ipsi commendat, eumque ad suam cu„ram pertinere significat. At vitâ functo Anthonio suffectum „alium fuisse, par est credere. Certè in notitia Africæ censetur „inter Numidas Episcopos Melior Fussalensis". Plures iterum errores. Primus est, Quod Antonius fuerit degradatus, aut certè perpetuò suspensus ab omni administratione suæ Ecclesiæ. Etenim longè aliud scribit in hac ipsa epistolâ S. ugustinus: "Antonius „clamat, aut in mea Cathedra sedere debui, aut Episcopus esse „non debui. Quasi nunc sedeat, nisi in sua. Propter hoc enim

loca

„loca illa eidem dimiſſa ſunt atquè permiſſa, in quibus & priùs „Epiſcopus erat, ne in aliena Cathedra contra Statuta Patrum „tranſlatus illicitè diceretur". Affirmat plura. Primò quod Anthonius omninò permanſerit Epiſcopus. Secundò, Quod quædam Fuſſalenſis Diœceſeos loca fuerint illi per Synodalem ſententiam permiſſa atque dimiſſa, quædam ſublata. Sublata fuerunt illa, in quibus præſertim patrarat ſua facinora atque flagitia. Tertiò, quod iſtic permanſerit ſedens in Cathedra, hoc eſt, habens atque exercens omnem Epiſcopalem functionem. Quartò, quod cuncta ejus pœna fuerit quorumdam locorum ſubtractio, adeoque ſimilis fuerit illi, quæ non ita pridem fuerat inflicta Priſco, Victori, ac Laurentio, Epiſcopis Cæſaræenſis Mauritaniæ. Et hinc inter Epiſcopos, qui deviæ Aurelii Synodo adſuerunt, & qui infelicibus ejus ad ſanctum Celeſtinum litteris ſubſcripſerunt, fuit etiam iſte Anthonius. Proindè erat adminiſtrans Epiſcopus.

Ex his ſequitur ac patet ſecundus error, quod Fuſſalenſis Eccleſiæ cuncta adminiſtratio redierit ad S. Auguſtinum. Tertius eſt, quod iſtam adminiſtrationem S. Auguſtinus uſquè ad vitæ finem geſſerit. Quartus eſt, quod hoc intelligatur ex ejus epiſtola ad Quod-vult-Deus, tunc Diaconum, poſtmodò Epiſcopum Carthaginenſis Eccleſiæ. Etenim hæc ſunt epiſtolæ verba: "Non poſſumus neceſſitates „hominum ejuſmodi deſerere, qui noſtri Fratres ſunt, & in charitate „Chriſti ad curam pertinent noſtram". Notanda ſunt verba: "Et „in charitate Chriſti". Edicunt Presbyterum illum, non ex Epiſcopali officio, ſed ex ſola communi Chriſtiana charitate, & Clericali communione ſpectaſſe ad Auguſtini curam. Et certè S. Auguſtinus, ſi ad ejus ſpectaſset curam, omninò ſcripſiſſet: "Per Presbyterum noſtrum". Vox, Fuſsalenſem, fortiter inſinuat fuiſſe alienum. Etiam ad ſanctum Celeſtinum Beatus Auguſtinus ſcripſit de Fuſſalenſi Eccleſia: "Fuſſala dicitur Territorio Hipponenſi vicinum Caſtel„lum. Antea ibi nunquam fuit Epiſcopus, ſed ſimul cum contiguâ „ſibi Regione ad Paræciam Hipponenſis Eccleſiæ pertinebat". Diſertè affirmat olim pertinuiſse, tunc non pertinere. Addit plura de Presbyteris, quot iſtic primùm Miſſionarios dederat, deinde Titulares ſub Antonio fecerat, aut potius faciendos Anthonio tradiderat. Erant ex Hipponenſi Eccleſiâ. Horum forſitan unus ex cauſis ivit Carthaginem. Hinc illi Auguſtinus dedit litteras, & ipſum Amico Diacono commendavit. Alias rationes adduxi ſuperiùs

Quod Sardicenses de Romanis appellationibus Canones Romano Pontifici tribuant plenissimam appellatæ caussæ non dumtaxat delegandæ in partibus, sed etiam ad suum Tribunal evocandæ, ac ibidem retractandæ & definiendæ potestatem, est longè certissimum. Est in superioribus per authentica testimonia ac exempla abundè & variè demonstratum. Nuperrimè tamen quis Eruditus interrogavit, quare Præses Hosius, & omnis cum illo Synodus expresserint solam delegandi, evocandi potestatem silentio presserint? Haud dubiè enim id factum est non sine rationibus. Respondeo rationem nos doceri à sancto Athanasio, de quo apud Tyriam Synodum agente scribit Socrates:
L.1.C.21. "Athanasius in calumniis diluendis usus est exceptionibus, quas „leges præscribunt". Et in antiquis Conciliorum Actis frequenter legimus Ecclesiastica Iudicia debere secundùm leges & Canones procedere: Et ex alterutro defectu proclamari irrita. Et ad Joannem, primæ Justinianæ Episcopum, scripsit magnus
Lib.2. Indic. 11. Gregorius: "Sententia contra leges & Canones prolata ipso non
Epist. 6. „potest jure subsistere". Quare hac de re non malè scribit D. Petrus de Marca: "Indè profectum est, ut de ordine judiciorum „nihil ferè constitutum legatur ab antiquis Conciliis, quia le-
Lib. 4. „gitimum ordinem Episcopi in judicando sequebantur. Si quid
Cap. 20. „verò Canonicæ discussioni accommodatum, & à legibus omis„sum decernerent, quod eam judiciorum partem attingeret, in „cæteris articulis se leges sequi profitebantur".

Porrò de antiqua judiciorum forma ad omnes, quos Prætorio Præfectis dederant, Vicarios olim scripserunt Imperatores Diocletianus ac Maximianus: "Placet nobis, Præsides de his „causis, in quibus, quod ipsi non possent cognoscere, antehac „Pedaneos Judices dabant, notionis suæ examen adhibere, ita „tamen, ut si vel propter occupationes publicas, vel propter „causarum multitudinem, omnia hujusmodi negotia non po„tuerint cognoscere, Judices dandi habeant potestatem. Quod „nos ita accipi convenit, ut in his etiam causis, in quibus „solebant ex officio suo cognoscere, dandi Judices eis licentia „permissa credatur. Quod usquè adeò in Præsidum cognitione „retinendum est, ut eorum judicia non diminuta videantur, „dum tamen & de ingenuitate, super quâ poterant etiam ante „cognoscere, & de libertinitate Præsides ipsi dijudicent". Exstat

lex

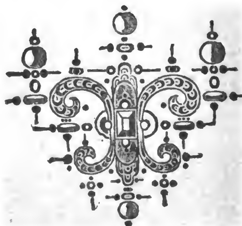
lex in Imperatoris Justiniani Codice, sub titulo de Judicibus Pedaneis. Sancit à Provinciæ Præside ordinarias non nisi ex gravi causa, majores autem quæstiones nullatenùs posse delegari, sed ab ipsomet esse cognoscendas ac decidendas. Præsertim quæstiones de libertate ac libertinitate. Et Sanctio videtur obligasse ipsos etiam Prætoriorum Præfectos: Præsertim quoad causas appellatas. At verò in Theodosiano Codice ad titulum de officio Rectoris Provinciæ exstat adversa lex, ab Imperatore Juliano scripta ad Secundum, Præfectum Orientalis Prætorii: "Quædam ,,sunt negotia, in quibus superfluum est Moderatorem exspectari ,,Provinciæ, ideòque Pedaneos Judices, hoc est; qui negotia ,,humiliora disceptent, substituendi damus Præsidibus potesta- ,,tem". Vulgata Codicis editio legem adscribit Constantino: At esse Juliani, validè ac lucidè demonstrat in suis ad ipsam Scholiis Jacobus Gothofredus. L. 3. tit. 2.

Et adjungit insignem Commentarium. Exponit Pedanei Judicis naturam & qualitates, ac pergit: "Igitùr sciendum, ante ,,eam legem tria causarum genera distingui solita. Unum cau- ,,sarum humiliorum, in quibus Rectores Provinciarum Judices ,,Pedaneos dare cogebantur: Quia inferiores eæ causæ videbantur, ,,quam ut ad has sese Rectores dimitterent. Secundùm genus ,,erat earum, in quibus Rectores ex officio suo cognoscere de- ,,bebant ipsi, neque Judices dare poterant. Tertium, in quibus ,,pro arbitrio suo vel cognoscere ipsi, vel Judices dare poterant. ,,At enim ubi ad Diocletianum, & Maximianum, Galerium, ,,& Constantium, Tetrarchas, ventum est, à quibus instituti ,,sunt Vicarii Præfectorum Prætorio, Rectorum contra dignitas ,,accisa fuit, atquè adeò imposita iis cognoscendi super omnibus ,,causis necessitas. Judicumque dandorum facultas penitùs iis ,,adempta fuit. His tantùm casibus exceptis, puta propter ,,occupationes publicas, in humilioribus causis, vel propter cau- ,,sarum multitudinem. Extra hos casus Rectores Provinciarum, ,,etiam in humilioribus causis, Judices dare vetiti fuêre. Verùm ,,hac lege Julianus Imperator in humilioribus causis promiscuè ,,Judicum dandorum facultatem iis tribuit. Et rationem assignat: ,,Quia talia sunt negotia ista, ut in his superfluum sit Rectorem ,,Provinciæ exspectari. Id est, causas illas non tanti esse mo- ,,menti, ut judicium Rectoris deposcant: Frustrà deniquè Re-

ctoris

„ctoris in his expeti cognitionem. Tria igitùr tempora, ac proindè & jura notentur circa humiliores causas. Unum ante Diocletianum, quo de his Rectores Provinciæ cognoscere non potuerant. Secundum, quo ipsi cognoscere tenebantur, neq; Judices dare poterant. Tertium ex hac lege, quo pro arbitrio suo vel cognoscere ipsi, vel Judices dare potuerunt".

Porrò Sardicense Concilium fuit inter Diocletiani ac Juliani tempora celebratum, adeòq; Romanum Imperium tunc regebatur ac vivebat istâ in re secundum legem Diocletiani. Et Concilium sanxit præsertim de Episcoporum degradationibus, & adversùm ipsas interjectis ad Romanam Ecclesiam appellationibus, quæ sunt longè sublimiores omni quæstione circa cujuscumquè libertatem aut libertinitatem. Quare non modicum, & non modicè fundatum poterat moveri dubium, an Romanorum Episcopus posset istiusmodi causas delegare. Quin per semetipsum retractare posset, devocari non poterat in controversiam. Hoc enim exigit appellationis indoles. At verò Sardicensis Synodus volebat plenam etiam delegandi potestatem, non dare, sed ab Evangelico ac Apostolico Canone datam confirmare Romanæ Cathedræ. Hinc igitùr non illam, utpotè omnibus exploratissimam, sed solam hanc, quæ à cavillatoribus vexari poterat, Sardicensis Canon expressit.

CAPUT

CAPUT XXV.

Harum appellationum consuetudo demonstratur ex Magno Papa Leone.

Anctus Leo hæc scripsit ad Episcopos Cæsaræensis Mauritaniæ: "Caussam quoque Lupicini Episcopi illic jubemus audiri, cui multum & sæ-,,pius postulanti communionem hâc ratione red-,,didimus, quoniam ad nostrum Judicium pro-,,vocasset, immeritò eum, pendente negotio, à ,,communione videbamus esse suspensum. Adje-,,ctum etiam illud est, quod huic temerè superordinatus esse co-,,gnoscitur, qui non debuit ordinari, antequam Lupicinus in præ-,,senti positus, aut confutatus, aut certè confessus justæ posset ,,subjacere sententiæ, ut vacantem locum, quemadmodum disci-,,plina Ecclesiastica exigit, is qui consecrabatur, exciperet". Affirmat varia. Primò, quod Mauritaniæ Synodus Lupicinum degradasset, & ejus in Cathedram mox intrusisset alium. Secundò, quod Lupicinus mox provocasset ad Sedem Apostolicam, & supplicasset se reponi in Episcopalem communionem. Asseruit se spoliatum contra Canones, ideòque ante omnem Retractatorii Judicii ingressum postulavit revestiri. Et Pontifex reposuit ac revestivit: "Quoniam ad ejus judicium provocasset". Leo provocationi adscripsit effectum suspensivum, & caussam jussit retractari. Non apud suam Apostolicam Sedem, nec per Legatos è suo Latere Presbyteros, nec per alterius Provinciæ Synodum, sed per plenam Synodum propriæ Provinciæ Cæsaræensis. Nempè soli duodecim Episcopi Lupicinum damnaverant. Etiam superordinatum Episcopum Leo ejecit usque ad finem Retractatorii Judicii. Quæ omnia palàm sanxit ex Canonibus Sardicensibus.

Paschasius Quesnellus hæc omnia gravissimè improbat. Hæc de Lupicino Asserta censet esse adsutum Leoni pannum, spurium figmentum. Audi rationes: "Quod de Lupicini caussa ibidem le-,,gitur, quam perturbatis persecutionis Africanæ temporibus & dis-

„ciplinæ contrarium est? Norunt enim omnes, quantoperè ab-
„horrebant Africani ab appellationibus Transmarinis, qui in Con-
„cilio Carthaginensi, quod sextum vocant, & in epistola poste-
„rioris etiam Concilii ad Celestinum Papam, ignotę sibi huic dis-
„ciplinæ subjicere se recusarunt: Cujus negotii recens adhuc erat
„memoria, triginta vix ab illa annis elapsis. Quid quod tunc
„temporis ità omnes illas Provincias bellorum tumultus aut per-
„secutionis æstus vastabat, ut nullus vel instruendo Episcopali Ju-
„dicio, vel Synodo congregandæ locus esse posset: Cum tamen
„Lupicini caussam isthic jubeat audiri Auctor epistolæ. Addo
„hunc Leonem nostrum non esse vel ex eo persuasum me habere,
„quod vir sagacissimus vel ad se traxisset caussam Episcopi Ro-
„manum Tribunal appellantis, vel saltem aliquem è suis delegasset,
„qui interesset judicio, & ex ejus authoritate totum negotium
„cum aliis discuteret. Nec contentus esset scribere, ut illic caussa
„audiretur, nulla vel loci, vel Iudicis, vel Legati factâ mentione".

Errores varii. Primus est, quod ista Lupicini appellatio fuerit incompatibilis cum perturbatis Africanæ Ecclesiæ temporibus. Etenim quod isto tempore Cæsaræensis ac Sitifensis Mauritania, nec non Numidiæ pars, licèt Barbarorum latrociniis vexarentur, permanserint sub Romano Imperio, suprà audivimus à Victore Episcopo Vitensi. At verò Lupicinus erat ex Cæsaræensi Mauritania. Secundus error est, quod ista appellatio fuerit contraria moribus Africanis ac disciplinæ: Quod Africana Ecclesia semper abhorruerit à cunctis generatim ad Romanum Tribunal appellationibus. Est imperitissima fabula, rideri dignior, quam refutari. Tertius error est, quod isto tempore apud Afros adhuc vigeret temeritas Primatis Aurelii. Etenim ista appellatio videtur facta sub Primatu sancti Quod vult Deus, quem exploratum est in omnibus adhæsisse sensibus sancti Augustini, ideoque & penitùs recessisse ab istis Actis Aurelii. Ejusdem mentis non dubito fuisse ejus Antecessorem, & proximum Aurelii Successorem Capreolum. Proindè tunc apud Afros nulla supererant istius temeritatis vestigia. Præsertim in Cæsaræensi Mauritania, ubi audivimus tot exempla Romanæ Appellationis. Quartus error est, quod sagacissimus Pontifex appellantis Episcopi caussam debuerit evocare ad suum Tribunal, aut ad ipsam transmittere Legatum, & eam nequiverit credere eidem Synodo. Etenim ipsum evertit Leoni dilectissima Sardicensis

Synodus

Synodus: Si Romanus Pontifex ejusdem Provinciæ Synodum "sufficere putaverit ad rei cognitionem & appellantis Episcopi sen„tentiam, faciet quòd prudentissimo ejus consilio rectè habere vi„debitur". Firmæ rationes sagacissimo Pontifici persuaserunt istud expedire. Dionysius Exiguus laudata S. Leonis de Lupicino verba ac Decreta constanter affirmat esse authentica. Et certè ejus fides transcendit omnem exceptionem. Istud ipsum confirmant Manuscripta exemplaria Bibliothecæ Vaticanæ, ac nostræ item Augustinianæ in hac Alma Urbe.

Bonus vir sibi ipsi non constat, nunc omnem epistolam, nunc quasdam ejus solummodò partes studet ad Apocrypha proscribere. Audiamus quid scribat de sagacissimo, immò de sanctissimo ac justissimo Papa Leone: "Certè valdè Leonis nostri „solertiæ & ingenio consentaneum mihi videtur, ut temporis „opportunitatem captaverit ad confirmandam Sedis suæ autho„ritatem in Africanas Ecclesias. Nemo est qui nesciat, quotiès „quantisque conatibus id tentaverint Leonis Prædecessores, „quantumque Leonis ipsius ætate Bonifacius & Celestinus in „eam rem laboraverint, Africanis consuetudinem Ecclesiarum „suarum invictè semper propugnantibus. Expectanda tum illis „fuerat opportunior occasio, quæ ut sese Leoni obtulit, eam „vir cordatissimus sibi elabi non est passus. Perierat cum Afri„cana libertate pristinus ille disciplinæ vigor, quem tum sanctus „Cyprianus, tum illarum Regionum Concilia nobis exhibent. „Innumeræ jam Ecclesiæ suis orbatæ Pastoribus & Ministris sub „Wandalica gemebant Tyrannide. Ipsa omnium Africanarum „Ecclesiarum Mater, totius Regionis caput, Carthago mise„randâ strage jacebat prostrata, suo Senatu, suo Clero, suo Pa„store destituta. Carthaginensem enim Episcopum, nomine „Quod-vult Deus, cum maxima Clericorum turba navibus fra„ctis impositum, maris fluctibus committi præcepit Geizericus, „quos Deus miseratione bonitatis suæ, prosperâ navigatione, „Neapolim Campaniæ perducere dignatus est. Et ut nihil deesset, „quod Pontificis consilium juvare posset, ad Leonis nutum Valen„tinianus Imperator, cujus potestate adversùs Gallicanarum Ec„clesiarum Primatem quàm pro suis votis usus fuerat, testatur „ejusdem Imperatoris Constitutio adversùs S. Hilarium Are„latensem. His ità se habentibus, præsidioque Augusti ad Leo-

,,nis vota semper parato, de Africanarum Ecclesiarum rebus ad ,,Sedis suæ notitiam & judicium pertrahendis seriò cogitavit. ,,Non earum quidem Regionum, quæ sub Wandali Imperio ,,jacebant oppressæ, sed earum quæ adhuc Valentiniano pare- ,,bant, quas inter præcipua erat Cæsaræensis Mauritania". Scriptor iste plura in hunc suum conatum conglomerat.

Cordatissimam sancti Leonis sagacitatem affirmat utroque oculo & cunctis aliis animæ instrumentis fuisse in hoc attentam, ut novam in liberas, Africanam præsertim ac Gallicanam, Ecclesias potestatem dolosè ac violenter invaderet. Optimum Leonem accusat de isto ipso invasionis crimine, de quo sanctum Liberium Pontificem accusavit ab Eusebiana Arianorum Factione circumscriptus Imperator Constantius. Tanti Pontificis Sanctimoniam à se adorari fingit, & alio ex latere per calumnias evertit. Deploranda sunt ista in Catholicis Doctoribus, non refutanda. Et sui ipsius miserabiliter obliviscitur. Hanc Papalem ad Cæsaræenses epistolam adscribit primo sancti Leonis anno, & adjungit Carthaginensem Ecclesiam tunc gemuisse sine Pastore, & sanctum Quod-vult-Deus à Geizerico Rege fuisse ejectum ex Africa. Hâc sanguineis lachrymis deflendâ Afrorum calamitate scribit sanctum Leonem fuisse abusum ad amplianda suæ Sedis philacteria. Verùm quis ignoret hanc calamitatem dudùm posteà contigisse? Et quid Gallis cum Afris? Quid Gallicanæ Ecclesiæ cum Africana? Ambæ spectarunt ad Romanum Patriarchatum; attamen in sua varia disciplina nihil habuerunt commune. Quod Afri sint unquàm usi Gallicanis Canonibus, certè non memini. Et primus Gallicanus Episcopus, quem memini usum Canonibus Africanis, est sanctus Cæsarius Arelatensis in epistola, quâ transmissos sibi à Joanne secundo Pontifice Canones vulgavit per Galliam. Agit adversùs Contumeliosum Rejensem Episcopum: Non adversùs Romanam ejus appellationem, sed adversùs ejus fictam innocentiam.

Demonstrare nititur ipsum propter hanc fuisse meritò ac legitimè degradatum. Et in hujus demonstrationis subsidium invocat Africanos Canones. Hæc sunt prima exordia, per quæ isti Canones innotuerunt Gallicanis Ecclesiis. Eosdem postmodò Hincmarus Rhemensium Metropolita, Romanarum appellationum ac evocationum pertinax, ideòque & ab octava Synodo

notatus

notatus atquè punitus, Adversarius eosdem usurpare cœpit adversùm istas appellationes. Verùm adversùs solas appellationes inferioris Cleri. Ità docet in literis ad sanctum Nicolaum Pontificem, in literis adversùs Hincmarum Nepotem, Episcopum Laudunensem, in literis ad Adventium Metensem Episcopum, ac præsertim in literis, ex Caroli Calvi Imperatoris nomine scriptis, ad Joannem octavum Pontificem de judiciis ac appellationibus Episcoporum ac Presbyterorum. Disertè isthic profitetur omnibus sub cœlo, etiam Afrorum, Episcopis esse plenam ac liberam Romanæ appellationis facultatem, atquè adjungit de Presbyteris ac aliis inferioribus Clericis: "Sacræ leges ac Regulæ „Presbyteros, & cæteros inferioris gradus Clericos, non alibì „quàm apud suos Episcopos præcipiunt accusari, à quibus, si„cut Africæ Provinciæ Canones decernunt, eorum caussa debet „audiri, & sicut sanctus Gregorius constituit, cum Presbyteris „vel Clericis suæ Parochiæ judicari. Qui fortè si de judiciis „Episcoporum suorum questi fuerint, ad quos eis sit provocan„dum, de appellatione Presbyterorum ac Diaconorum ad vici„nos ac finitimos Episcopos, Papa Zozimus in Commonitorio „per Faustinum Episcopum, & Philippum ac Asellum Presby„teros directo Carthaginensi Concilio, in Concilio Sardicensi „continetur hoc modo". Africanum morem studuit traducere in Galliam. Hinc ipsum affirmat fundatum in Sardicensi Canone, ac probatum à Zozimo Pontifice, itemquè à magno Gregorio. Quæ omnia an vera sint, erit aliis in locis discutiendum.

Epist. 17.
Epist. 33. C. 5. 10. 17
Epist. 47. C. 10. 11.

Quæ omnia Hincmarus hausit ex Canonum Codice, quem Adrianus primus Pontifex dedit Angilramno Metensi Episcopo, vel potiùs quem Angilramnus isti Pontifici obtulit examinandum, & confirmandum postulavit: "Prudentissimè, justissimèque Ni„cæna, sive Africana Decreta definierunt quæcumquè negotia in „suis locis, ubi orta fuerint, finienda. Maximè quia unicuiquè „concessum est, si judicio offensus fuerit Cognitorum, ad Con„cilium suæ Provinciæ, vel etiam universale provocare". Utiquè ad universale Concilium Africanæ Ecclesiæ. Canon mandat isthìc sisti, nec procedi vel ad Sedem Apostolicam. Quia nempè agit de inferioribus Clericis. Quod enim hìc Angilramni Codex quibuscumquè Episcopis Romanam appellationem permittat, est nimis exploratum. An Adrianus Pontifex ipsum confirmaverit &

inferiori Galliæ Clero avitum Romanæ appellationis azylum clauserit, aliqui controvertunt. At fine fundamento. Interim Angilramnus non caruit fundamento ad postulandam istam exclusionem. Etenim sanctus Apostolus noster Bonifacius Franciçæ Ecclesiæ Clerum invenit per omnia turpissimum. Et inferior Clerus, uti illicò mori non potuit, ità nec statim totus sanari, aut reponi in disciplinam. Inter hujus repositionis obices erant frivolæ ad Romanam Sedem provocationes. Et quorumdam Pontificum nimia clementia. Quare istas provocationes abscindere studuerunt & Episcopi, & Rex Carolus magnus, & ipsorum vicini Successores. Africanos hac de re Canones studuerunt introducere in Galliam. Et ut evincerent, addiderunt ipsis consonare Canones Sardicenses. Angilramni Codex asserit convenire etiam Nicænos. Nihilominùs non pervenit ille ad suum scopum. Adrianus Codicem nunquàm confirmavit. Inferior Galliæ Clerus perrexit liberis pedibus Romam provocare & ambulare. Quapropter hinc lucet istos hodiè Gallos, qui Africanis etiam Episcopis censent Romanas appellationes nunquàm licuisse, plurimùm exorbitare, non dumtaxat à veritate, sed etiam à vestigiis suorum Majorum.

Duo sunt præcipua contra legitimos præsentis epistolæ natales argumenta. Primum est, quod eadem de re respondeat bis, & quidem disparata. Etenim de sacris, Barbaricà violentià oppressis, ideoque Virginalem Florem non animo, sed solo corpore amittentibus, Virginibus sancit: "Neque in viduarum dejiciantur gra„dum, neque in sacrarum & perseverantium Virginum numero „censeantur". Et postmodò de iisdem scribit, ac sancit aliud: "Laudabiliores sunt in humilitate ac verecundia, si se incontami„natis non audeant comparare Virginibus". Non est credibile, quod sanctus Leo hæc simul congesserit in eandem epistolam. Aliud argumentum producit Scriptor Anonymus: "De hac Lupicini caussa „vehementer instare non est animus. Non est enim omni suspi„cione falsi libera. Quippè cum ejus nulla mentio fiat in antiquis „editionibus hujus epistolæ sancti Leonis, ut patet ex editione „Conciliorum, typis Gothicis expressa, cura Theologi Parisiensis „Doctoris Merlini, anno millesimo quingentesimo trigesimo quinto. „Quam confirmant antiqui codices manuscripti, quibus ad novam „editionem operum sancti Leonis usus est Reverendus Pater Ques„nellus".

Respon-

Respondeo in Augustiniana Almæ Urbis Bibliotheca exstare insignem manu-scriptum codicem, in quo magni Leonis ista epistola continet sequentes articulos: De illicitis Ordinationibus, de Virginibus passis Barbaricam violentiam, ac de appellatione Lupicini. Et subjungitur hæc conclusio: "Si quæ vel aliæ emerserint „caussæ, &c.. Datum tertio idus Augusti". Ex indè sequitur, sine titulo tamen, quasi alia epistola, continens hos articulos: De Donato Novatianensi, de Aggaro ac Tiberiano, & de violenter oppressis Virginibus. Adjungitur conclusio: "Cum itàque de om„nibus, quæ Fratris nostri Potentii relatio continebat", &c. Proindè existimo fuisse duas epistolas: Duo Rescripta ad duas relationes. Priori de sacris Virginibus Sancito quidam abusi ipsas non quidem dejecerunt ad viduas excluserunt tamen de statione Virginum. Hinc ipsarum novæ preces, novaque ad Papam relatio: Et Leo rescripsit istas fore laudabiliores, quæ tantæ fuerint humilitatis ac verecundiæ ut proprio motu se nolint incontaminatis comparari. Eas reliquit proprio judicio: Invitas excludi vetuit è classe Virginum. Suum prius Decretum ità fuit rectissimè interpretatus. Has duas Leonis epistolas quidam Antiquarius congessit in unam Res non rara apud antiquos.

Aliud argumentum est nullius ponderis. Etenim à centum quinquaginta annis, quot quorumcumque Patrum ac aliorum Scriptorum editionibus accesserunt libri, epistolæ, additamenta, fragmenta, aliaque id genus? Et ipsa veneramur ut plenè authentica. Item olim multi ejusdem Patris, immò & ejusdem libri aut epistolæ non descripserunt omnia: Alter hæc; alter ista. Hinc evenit, ut omnes antiqui Codices non habeant eadem omnia. Porrò præsens sancti Leonis de Lupicino Decretum frequenter laudat, & sua Asserta ex ipso confirmat Hincmarus Rhemensis, atquè ità demonstrat nullum de ipso fuisse dubium in Gallicana Ecclesia. Istud ipsum evincit manifestus stylus Leonis. Hæc epistola est summi ponderis. Docet, quod Romanæ Episcoporum appellationes tunc liberrimo pede ambularint in Africa. Post tantas lites. Post horrendum Aurelii Carthaginensis Episcopi, & aliquot cum ipso Collegarum errorem & Lapsum, quo etiam Africanis Episcopis voluerint omnem Romani refugii portam occludere. Factum id fuit sub Celestino Pontifice antè eversam Africam. Quare hæc epistola docet, quod Wandalicæ captivitatis tentatio Aurelii Successoribus aperuerit oculos, persuaserit valedici tantæ cæcitati & contumaciæ

maciæ, ac resumi & stabiliri avitam Africanæ Ecclesiæ disciplinam & consuetudinem circa Romanas Episcoporum Appellationes, & Sardicenses Canones comprobari, ac mitti in plenam observantiam. Hæc per Excelsi dexteram facta mutatio elucidabitur inferiùs.

Porrò quia Reverendo Patri Paschasio Quesnello placet Dionysium Exiguum, fidelissimum ac eruditissimum sacrorum Canonum Collectorem, fide & authoritate exuere, oportet audire fidissimum ac irrefragabile Aurelii Cassiodori de ipso testimonium, scribentis
Cap. 23. in libro de Divinis lectionibus: "Fuit nostris temporibus Dionysius Monachus, natione Schyta, sed moribus omninò Romanus. „Mecum Dialecticam legit, & in exemplo gloriosi Magisterii „plurimos annos vitam suam Domino præstante translegit. Pudet „me de Consorte aliquid dicere, quod in me nequeo reperire. Interveniat pro nobis, qui nobiscum orare consueverat: Ut cujus hic fuimus oratione suffulti, ejus nunc possimus meritis adjuvari. Qui petitus à Stephano Salonitano Episcopo, ex Græcis „exemplaribus Canones Ecclesiasticos moribus suis, ut erat planus „atq; disertus, magnæ eloquentiæ luce composuit: Quos hodiè usu „celeberrimo Romana Ecclesia complectitur. Cujus nomini aliqua „pravi homines calumniosè nituntur ingerere, unde sua videantur „Errata aliquatenùs excusare". Adducit eximia ejus encomia. Et hinc quem nomen dicit exiguum, omnis Christianitas semper affirmavit fuisse virtutibus ac meritis maximum. Immò non fuit nomen, sed ex profunda humilitate assumptus titulus. Juxtà piam consuetudinem istius temporis. Ita in Romana Bonifacii secundi Pontificis Synodo Stephanus Larissæ Episcopus, Thessaliæ Metropolita, se inscribit "Stephanum Exiguum". Etiam plures ibidem Episcopi. Quod ipsum passim cum aliis fecit Cardinalis Anastasius, Bibliothecarius Romanæ Ecclesiæ. Et quia noster Dionysius multis produxit, & non paucis ante Cassiodorum annis finivit hanc vitam, possit vidisse magnum Leonem: Vidisse Lupicini appellationem, ac de illa emanantem præsentem epistolam. Quidquid sit, ejus Codicem statim admisit Romana Ecclesia, ac fecit irrefragabilem. Proinde quisquis istam epistolam devocat in dubium, nititur exhumare jam pridem sepultam calumniam: "Cujus nomini aliqua pravi „homines calumniosè nituntur ingerere, unde sua videantur Errata „aliquatenùs excusare". Nostrorum temporum Sectarii, dum

sacros

ſacros Scriptores ac ipſorum libros erubeſcunt excutere, inficiantur hos eſſe illorum: Affirmant ſpurios, & eis indignè aſſutos pannos. Et ità apud imperitam plebem declinant invidiam. Nempè non carent omni fuco. De iſtis namque libris apud quaſdam olim Eccleſias fuit etiam aliqua cunctatio. At verò ſacros libros, de quibus nemo unquam ceſpitavit, hodiè in quæſtionem advocare erubeſceret ipſe etiam Diabolus. Et qui Platonis aut Ariſtothelis libros, aut Virgilii vel Ovidii Verſus effutiret eſſe ſpurios pannos, nonnè à Populo lapidaretur? Certè magni Leonis, ac ſuperiùs laudata ſancti Auguſtini ad Celeſtinum Pontificem epiſtola, ſunt æquè certa Eccleſiæ monimenta. Et quidem Reverendo Patri Paſchaſio Queſnello non ſufficit illam excutere. Volupè illi eſt variis inſuper elogiis tantum Pontificem incruſtare.

CAPUT XXVI.

Exponitur famoſa quæſtio circa Romanam appellationem Apiarii Presbyteri Siccenſis in Sitifenſi Mauritania.

Uæſtionem hanc exponit in literis ad Adrianum ſecundum Pontificem Duziacenſis Synodus: "Sed „& quia & legum & Canonum Conſtituta non „ſibi ſervari viderunt ſancti Patres noſtri, ex „Africano Concilio ſcribentes ad Bonifacium Pa„pam pro cauſſa Urbani Epiſcopi, & Apiarii pro„vinciæ Africanæ Presbyteri excommunicati, ſe„cundùm definitionem Carthaginenſium Canonum, ut Presbyteri, „Diaconi, vel cæteri inferiores Clerici in cauſſis, quas habuerint, „ſi de judiciis Epiſcoporum ſuorum queſti fuerint, vicini Epiſcopi „eos cum conſenſu ſui Epiſcopi audiant, & inter eos definiant „adhibiti ab eis Epiſcopi. Quod ſi & ab eis provocandum putave„rint, non provocent ad Tranſmarina Judicia, ſed ad Primatem „ſuarum Provinciarum, ſicut & de Epiſcopis ſæpè conſtitutum „eſt. Ad Tranſmarina autem qui putaverit appellandum, à nullo „intra Africam in communionem ſuſcipiatur. Contra quæ Papa

Zozi-

„Zozimus, subreptione quâdam præventus, ficut in epistola ipsius „Concilii, Sapientiæ vestræ notissima, pleniùs recensere potestis, „per Faustinum Episcopum, ac Philippum & Atellum Presbyteros, „Africano Concilio direxit Capitula Sardicensis Concilii de appel„latione Episcoporum ad Romanæ Ecclesiæ Sacerdotem, & ne ad „Comitatum Episcopi importunè navigent, & de tractandis Pres„byterorum ac Diaconorum caussis apud finitimos Episcopos, si „à suis excommunicati perperàm fuerint, & de Urbano Episcopo „excommunicando, vel etiam Romam evocando, nisi ea, quæ „videbantur corrigenda, corrigeret. Quod quartum Capitulum „ex eo mandatum est, quia Apiarius Presbyter excommunicatus „ab Urbano Episcopo, non ad Primatem suæ Provinciæ secundùm „Africanos Canones, sed ad Transmarinum Judicium provocavit. „Quapropter idem Concilium ad Bonifacium, Successorem Zozi„mi, post explicationem Sardicensis Capituli de Presbyteris ac „Diaconibus scripsit: Quia si ità, quemadmodùm in ipso Capi„tulo continentur, scilicèt finitimos interpellet Episcopos, & caussa „ejus audiatur, & diligentiùs tractetur, & ille Episcopus, qui aut „justè aut injustè eum dejecit, patienter accipiat, ut negotium „discutiatur, & ut aut probetur aut emendetur ejus sententia, eo „ordine in Italia custodirentur, nullo modo ipsi in Africa talia, „qualia jam commemorare nolebant, tolerare cogerentur".

Relatio hæc commiscet vera falsis. Primò affirmat, quod omnis hæc contentio originem duxerit ex Apiarii Siccensis Presbyteri, à suo Episcopo damnati, appellatione ad Zozimum, ac ejus per eundem Pontificem reparatione in sui gradus communionem. Et hoc est verum. Secundò affirmat Zozimum ad hæc tentanda fuisse subreptione præventum. Et hoc est falsum. Etenim Zozimus egit ex certa scientia, ex Canonibus Nicænis ac Sardicensibus, ex generali omnium Ecclesiarum consuetudine, apud quas inferior etiam Clerus fuit semper permissus Romam provocare. Et ipsum strenuè animavit ac stimulavit tunc concurrens Romana Celestii Hæresiarchæ appellatio, adversùs quam nullus Afrorum Episcopus intercessit. Ille censuit esse pariformem utrobique rationem. Quæ omnia attenderunt ejus item Successores Bonifacius & Celestinus, idcòque caussam sunt animosè profecuti. Zozimus in Africam misit quatuor Capitula, tria priora mandans deinceps observari.

Quar-

Quartum mandabat Urbanum Episcopum, nisi Romanam Apiarii reparationem admitteret ac exequeretur, privari communione, immò & Romam ad caussam dicendam evocari. Mandati radicem Duziacensis Synodus obscurè exprimit. Radix erat, quod Urbanus provocaret ad avitam Africanæ Ecclesiæ consuetudinem, ideoq; Papali Decreto refragaretur. Nolebat reparatum Romæ Apiarium in gradum reponere.

Urbani Siccensis Episcopi frequenter meminit sanctus Augustinus. In literis ad sanctum Comitem ac Martyrem Marcellinum: "Illæ Epist. 7.
„literæ tuæ, quas Presbyter Urbanus attulit". Utiquè Presbyter Hipponensis Ecclesiæ, in sancti Augustini Monasterio. In literis ad sanctum Paulinum: "Con-Diaconus noster Peregrinus, ex quo „à me profectus est cum sancto Fratre nostro Urbano, quandò „Episcopatus sarcinam subire perrexit, nondùm remeavit Hippo„nem". Urbanus igitùr ex Hipponensi Clericorum Monasterio est promotus ad Episcopatum. Successit Fortunatiano ad quem sanctus Augustinus scripsit centesimam undecimam epistolam. Ex quo lucet Augustinianarum epistolarum ordinem non esse digestum ad rationem temporis. Etenim Fortunatianus erat defunctus, antequàm Augustinus scriberet quinquagesimam nonam epistolam. Eundem Urbanum sanctus Pater laudat in epistola ad Darium Comitem: "Urbanum apud Carthaginem in Hilarensi Oppido, & Epist. 263.
„modò in Siccensi te nosse pervenit". Etiam in primo suorum sermonum fragmento scribit sanctus Augustinus: "Alia duo", Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris, "&" Ne nos inducas in tentationem, "quando Pelagianis „objiciuntur, quid eos putatis respondere? Horrui, Fratres mei, „quandò audivi. Ego quidem non audivi auribus meis, sed san„ctus Frater & Co-Episcopus meus Urbanus, noster qui hic Pres„byter fuit, & modò est Siccensis Episcopus, cum remeasset ab „Urbe Roma, & ibi cum quodam talia sentiente confligeret, vel „se conflixisse referret, cum urgeretur pondere orationis Dominicæ, „urgebat enim eum, & dicebat, Si in nostra potestate est non pec„care, & in nostra potestate est omnes peccatorum tentationes solis „voluntatis nostræ viribus superare, quare Deo dicimus", Ne nos inferas in tentationem? "Quid eum putatis respondisse? Roga„mus, inquit, Deum", Ne nos inferas in tentationem, "ne aliquid „mali patiamur, quod non habemus in potestate: Ne ruam de

„equo, & ne frangam pedem, & ne latro me interficiat, & quid „hujusmodi". Eandem disputationem sanctus Augustinus laudat
Cap. 20. in libro de dono perseverantiæ: "In confessionum libris dixi Deo „nostro, & sæpè dixi", Da quod jubes, & jube quod vis. "Quæ „mea verba Pelagius Romæ, cum à quodam Fratre Co-Episcopo „meo fuissent eo præsente commemorata, ferre non potuit, & „contradicens aliquantò commotiùs, penè cnm eo, qui illa com„memoraverat, litigavit". Joannes Garnerius hanc disputationem scribit contigisse anno quinto aut sexto quihti sæculi. Labitur. Etenim anno undecimo Fortunatianus Siccensis Episcopus in Carthaginensi Collatione fuit unus è Catholicæ Ecclesiæ Primatibus, atquè ità Urbanus longè adhuc aberat ab isto Episcopatu. Facta videntur ista sub Pontificatu Zozimi, à quo Urbanus, de suis in Apiarium Actis redditurus rationes, fuit Romam evocatus. Quidquid sit, ejusdem Urbani est honorifica, & frequens mentio in Africanis Synodis. Passim enim fuit suæ Provinciæ Legatus ad Synodos plenarias. Et isthic sæpè ac eruditè fuit interlocutus. Ipse igitùr damnando suum Presbyterum Apiarium, & suæ gentis consuetudinem acriter defendendo adversùs Zozimum Pontificem, fuit author hujus famosæ ac infelicis controversiæ. Et ex hac sola novimus Apiarium. Sine ipsa erat latitaturus in altissima oblivione.

Ista Africanæ Ecclesiæ disciplina usquè tunc constabat solà consuetudine, nullo Canone. Sanctus quidem Cyprianus laudat Africanum de ista disciplina Statutum, attamen nullum producit Ca„nonem. Hinc illam propter has controversias munituri Episcopi in plena ducentorum & septemdecim Collegarum Carthaginensi Synodo ediderunt duos Canones: "Placuit ut quicumquè non „communicat in Provincia propria, & in aliis Provinciis vel Trans„marinis partibus ad communicandum obrepserit, jacturam com„munionis vel Clericatus accipiat". Canon omninò agit adversùs appellationem Romanam. Ipsum namque respicit in secundo sermone de communi Clericorum vita sanctus Augustinus: "Quisquis" meorum Clericorum "inventus fuerit habens proprium, non illi „permitto, ut indè faciat testamentum, sed delebo eum de tabula „Clericorum. Interpellet contra me mille Concilia, naviget contra „me, quo voluerit, sit certè ubi potuerit, adjuvabit me Deus, „ut ubi ego Episcopus sum, illìc Clericus esse non possit". Agit in communis vitæ osores Clericos, adversùs istud sanctissimum ejus institu-

Institutum provocantes ad Romanam Ecclesiam. Aut certè minitantes eò appellare. Nempè Apiarius istam portam aperuerat: Et Romana Ecclesia sustinebat apertam. Porrò Carthaginensis Synodus istam appellationem non sine fundamento appellavit obreptionem. Quod nempè appellantes Clerici supprimerent avitam suæ gentis consuetudinem, suam audaciam palliarent authoritate Nicænorum Canonum, atquè ità circumscriberent Romanos Pontifices. Attamen Canon non expressit Romanam Ecclesiam. Ex reverentia. Dixit: "In aliis Provinciis, vel Transmarinis partibus". Per Transmarinas Partes omninò intellexit Ecclesiam Romanam. Etenim ad aliam ultra mare Ecclesiam non poterat ab Afris appellari. Cur Canon addiderit, "In aliis Provinciis", suo loco exponetur.

Alter Canon est hic: "Placuit ut Presbyteri, Diaconi, vel „cæteri inferiores Clerici in suis caussis, quas habuerint, si de ju„diciis Episcoporum suorum questi fuerint, vicini Episcopi eos au„diant, & inter eos, quidquid est, finiant, adhibiti ab eis ex con„sensu Episcoporum suorum. Quod si & ab eis provocandum „putaverint, non provocent, nisi ad Africana Concilia, vel ad „Primates Provinciarum suarum. Ad Transmarina autem qui pu„taverit appellandum, à nullo intra Africam in communionem „suscipiatur". Africanæ Ecclesiæ Codex Canonem non modicè variat: "Placuit ut Presbyteri, Diaconi, vel cæteri inferiores Cle„rici in caussis, quas habuerint, si de judiciis Episcoporum suorum „questi fuerint, vicini Episcopi eos cum consensu sui Episcopi au„diant, & inter eos definiant adhibiti ab eis Episcopi. Quod si & „ab eis provocandum putaverint, non provocent ad Transmarina „Judicia, sed ad Primates suarum Provinciarum, aut ad univer„sale Concilium, sicut & de Episcopis sæpè constitutum est. Ad „Transmarina autem qui putaverit appellandum, à nullo intra „Africam in communionem suscipiatur". Duo sunt capitalia discrimina. Primum est, quod alter textus ad solum Primatem aut ejus Synodum, alter damnatos etiam in secunda instantia Clericos appellare permittit ad plenarium quoquè Concilium totius Diœcesios. Forsitan alternativè: vel ad Primatem aut ejus Synodum, vel ad Synodum universalem. Etenim si copulativè accipias, debebis eidem actioni permittere quatuor instantias. Secundum discrimen est, quod posterior lectio adjungat eodem modo, & quidem

frequenter fuisse constitutum de Episcopis. Nempè etiam ipsis Romanam appellationem fuisse interdictam. Utroquè modo Canonem apud Eruditum Lucam Dacherium in undecimo Spicilegii Tomo legit antiqua Collectio Canonum pœnitentialium. Neque mirum : Nam & ipse Africanus Codex habet utramque lectionem.

Præcipua difficultas est de hoc Canonis additamento : "Sicut „& de Episcopis sæpè constitutum est". De ipso scribit in septimo libro Petrus de Marca : "Digladiantur hic Scriptores. Car„dinales enim Baronius & Perronius contendunt eam clausulam „esse delendam, pluribus argumentis. Primum enim aiunt eam „non exstare in Canonibus Concilii Milevitani. Verum id quidem. „Addita enim de industrià fuit, quo primùm tempore adornata est „hæc Collectio. Itaque spectari debet hic Canon tamquam vige„simus octavus istius Collectionis, non autem tamquàm vigesimus „secundus Concilii Milevitani. Deindè aiunt eo in-primis argu„mento evinci delendam esse hanc clausulam, quod prohibitio illa „nusquàm exstet in Conciliis Africanis, quod tamen ut rem certam „tradit Collector. Gravis sanè accusatio, si exstarent Canones „omnium Conciliorum Africæ, nec quidquam simile in eis repe„riretur. Verùm caremus multis Conciliis Africanis, quibus si „exstarent, major habenda fides esset, quàm iis qui eorum scrip„tioni contradicunt. Nam præterea Concilium Africanum anni „quadringentesimi decimi octavi apertè pronunciavit non tolera„turos se appellationes ad Sedem Apostolicam, si constiterit jus „illud Sedi Romanæ tributum non fuisse à Synodo Nicæna. Pro„hibitio autem illa antecedit tempora Collectionis Canonum Afri„canorum, quamvis Concilium Milevitanum, in quo addita est „hæc clausula, sit antiquius illâ prohibitione. Constat ergò in ea „sententia Afros fuisse, ut existimarent ad Sedem Apostolicam ap„pellari non posse à Iudicibus electis, nequè etiam à Concilio uni„versali Africæ". Audienda sunt etiam superiora illius verba. "Quod si quis quærat, utrùm à sententia Judicum electorum pro„vocare liceret ad summum Pontificem, huic respondeo non solùm „caussas Presbyterorum sed etiam Episcoporum ità in Provinciis „finiendas fuisse, ut appellari ad Transmarina Judicia licitum non „esse existimarent Afri. Hinc factum, ut cum illi mentem suam „apertiùs explicare vellent, nondùm enim satis explicatam rebantur

„tur in epiſtola Concilii Africani ad Celeſtinum, tametſi non „admodùm obſcurè ſcripſiſſent, cum Canonum horum Col„lectionem adornarent, clauſulam addiderunt Canoni vigeſimo „ſecundo Concilii Milevitani, quæ vetat ne ad Tranſmarina Judi„cia appellent Epiſcopi, nequè etiam Presbyteri": Sicut & de Epiſcopis ſæpè conſtitutum eſt. "Ut inquit Canon vigeſimus octa„vus ejuſdem Collectionis",

Errorem, quo affirmat Romanas appellationes Afrorum etiam Epiſcopis nunquam licuiſſe, nolo hìc rememorare. Eſt in ſuperioribus abundè everſus. eadem eſt ratio erroris, quo infelices ad Celeſtinum Pontificem literas, ſcriptas à paucis Epiſcopis, applicat toti Africanæ Eccleſiæ. An verò Africani Epiſcopi potuerint ab electis Judicibus ad Romanum appellare Pontificem, eſt alibi diſcutiendum. Oportet hic diſcutere errores alios. Primus eſt, quod iſti ipſi Epiſcopi, eadem iſta Synodus, quæ infelices iſtas literas ſcripſit, etiam conflaverit Africanum Codicem. Dominus Archi-Epiſcopus rectè vidit, rectèque profitetur & Codicem & literas eſſe ejuſdem temporis ac ejuſdem ſpiritus, ideòque & ejuſdem, id eſt, nullius authoritatis, Attamen errat Codicem eſſe Synodale opus. Eſt enim perſonale. Uti Fulgentius Ferrandus, Carthaginenſis Eccleſiæ Archi Diaconus. & neſcio cujus in Africa Sedis Antiſtes Creſconius fecerunt ſuas quorumcumquè Canonum Collectiones, ità neſcio quis alius, aut qui alii conflarunt duas Collectiones ſolorum Africanorum Canonum, quarum altera paſſim dicitur Africanus Codex, altera non habet ſingularem titulum. Quod poſterioris Collectionis author ſit privata perſona, lucet ex ejus ſubnotatione ad Canonem ſexageſimum: "Hujus Concilii „Geſta ideò non ex integro deſcripſi, quoniàm magis ea, quæ in „tempore neceſſaria fuerunt, quam aliqua generalia Conſtituta ſunt; „ſed ad inſtructionem Studioſorum ejuſdem Concilii Brevem di„geſſi". Palam profitetur ſe non ad totius gentis Canonicam diſciplinam & obligatoriam directionem congeſſiſſe hoc opus, ſed dumtaxàt ad inſtructionem Studioſorum: Quod manifeſtè ſpectat ad ſingularem Doctorem. Iſtud ipſum profitetur Codicis Compilator per ſimilem ſubnotationem ad Canonem centeſimum ſeptimum: "Geſta hujus Concilii ideò non deſcripſi, quoniam Provin„ciale, non univerſale celebratum eſt". Quis non videat iſtiuſmodi ſubnotamen non cadere in Synodum, ſed in ſingularem hominem?

minem ? Fuit quis ex Aurelii ſequacibus, devius impugnator Epiſcopalium etiam appellationum]. Hinc in digerendis Africanis Synodis & Canonibus non ſervavit ordinem temporum, ſed in operis ſui exordio litigioſa circà Apiarii appellationem Acta, quæ vulgò dicuntur ſexta Carthaginenſis Synodus, in fine autem poſuit infelices literas ad Celeſtinum. Hanc lamentandam litem voluit ſui operis eſſe Alpha & Omega. Eſt author palam impurus, & palam ſcripſit ſub Celeſtino Pontifice. Hinc Conciliorum Compilatores opus iſtud non ſub Siricio, ſed ponere debebant ſub Celeſtino. Authenticus Africanæ Eccleſiæ Codex ſuo loco oſtendetur.

Secundus error eſt, quod adducti contra Romanam inferioris Cleri appellationem Canones ſint Concilii Milevitani. Etenim ſunt à magno illo Carthaginenſi ducentorum ſeptemdecim Epiſcoporum Concilio, quod poſt damnatos à Zozimo Pontifice Pelagium & Celeſtium, & tranſmiſſam gratiſſimam ac ſanctiſſimam iſtius damnationis Tractoriam Aurelius celebravit ad iſta omnia publicanda per omnem Africam, & confirmanda. Hinc ibidem curavit edi inſignia iſta fidei Decreta, quæ laudat Author Capitulorum exſtantium poſt ſancti Celeſtini Pontificis Apologeticas literas pro doctrina ſancti Auguſtini. Diſertè affirmat emanaſſe à Carthaginenſi Concilio. Nec deſunt alia teſtimonia. Antiquus tamen error iſta Decreta adſcribit Concilio Milevitano. Et iſtum errorem ſecutus eſt Dominus Archi-Epiſcopus. Pendebat tunc Apiarii cauſſa, ideoque & lis de Jure Clericalium appellationum. Porrò Zozimus per iſta ſua Acta non ſolam, in qua damnatus Celeſtius, Aurelii Carthaginenſem Synodum, ſed inſuper aliam ejuſdem contra Celeſtii & Pelagii Dogmata, & ſimilem Numidiæ Milevitanam Synodum confirmaverat, ideòque lætificaverat totam Africam. Hinc ſuæ tunc Synodo videtur Aurelius propoſuiſſe, an circa pendentem quæſtionem eſſet cedendum Poſtulatis Romanæ Eccleſiæ, an avita gentis conſuetudo conſtanter defendenda. Et omnis Synodus cenſuit hanc defendendam. Hinc edidit præſentes Canones. Attamen adjunxit Pontifici aliquid deferendum. Nempe ut inferior Clerus non dumtaxat ad ſuæ Provinciæ Primates aut Synodos, ſed inſuper provocare poſſet ad finitimos Epiſcopos. Eâ tamen lege, ut propriam Provinciam non excederent. Etenim Limitanei Clerici quandoque alienæ Prouinciæ Epiſcopos habent æquè

æquè vicinos, immò & viciniores. Hinc Canon addidit: "In ,,aliis Provinciis". Hæc tunc sancita fuerunt sine adjecta conditione, sine appendice.

Tertius error est, quod Africana, quinti sæculi decimo octavo anno celebrata, Synodus apertè pronunciarit non toleraturos se appellationes ad Sedem Apostolicam, si constiterit jus illud Sedi Romanæ tributum non fuisse à Synodo Nicæna. Etenim hæc ab Afris scripta sunt ad Bonifacium Pontificem, qui nonnisi extremo istius anni fine, nempè vigesima octava die decembris, est Pontificatum ingressus, ideòque isto anno non potuit ab Afris ad ipsum Synodaliter scribi. Scriptum videtur ex sexta Carthaginensi Synodo, quæ facta fuit anno sequenti. Annus decimus octavus apud Carthaginem vidit duas plenarias Africæ Synodos. Alteram à sancti Prosperi contra Collatorem libro laudatam, ex qua ducenti quatuordecim Episcopi Zozimum instruxerunt de caussa & moribus appellantis Celestii, alteram celebratam post Celestii damnationem, in qua ducenti septemdecim Episcopi ediderunt laudata Decreta ac præfatos Canones. Et hi palam admiserunt, ut inferior Clerus etiam ad vicinos, intra suam tamen Provinciam, posset provocare Episcopos. At in sequentis anni Synodo videntur recantasse, aut certè adjecisse non modicam conditionem. Ità suadet memorata ipsorum ad Bonifacium epistola: "De primo & tertio", Legatis suis à Zozimo Papa dati Commonitorii articulo, "id est, ut Romam liceat ,,Episcopis provocare, & ut Clericorum caussæ apud suarum ,,Provinciarum Episcopos finiantur, jam priore anno etiam li- ,,teris nostris ad venerabilis memoriæ Zozimum Episcopum datis ,,insinuare curavimus, ut ea servare sine ulla ejus injuria tantisper sineremus, usquè ad inquisitionem Statutorum Concilii ,,Nicæni". Tertium Capitulum erat Sardicensis Canon de Clericorum provocatione ad finitimos Episcopos. Affirmant se nonnisi per "Interim" de ipso sanxisse.

Attamen Domino Archi-Episcopo favet epistolæ titulus: "Do- ,,mino Beatissimo Bonifacio Aurelius, Valentinus, & cæteri qui ,,præsentes adfuimus, numero ducenti septemdecim ex omni ,,Concilio Africæ", At verò hæc plenaria Synodus manifestè est anni decimi octavi. Respondeo rem esse claram. Anni decimi octavi Synodus non potuit scribere ad Bonifacium, qui in isto

anno nonnisi ad tres dies fuit Pontifex. Etiam clarum est, quod sexta Carthaginensis Synodus non potuerit habere tot Episcopos. Etenim fuit celebrata per solos in consueto numero provinciarum Legatos. Proindè Africani Codicis Collector, quo Aurelii caussam adjuvaret, præfata verba dolosè addidit, ac epistolam vitiavit. Eodem scopo subjunxit hæc verba : " Subscripserunt ,,quoquè Alipius, Augustinus, Possidius". Per ipsorum authoritatem studuit munire Aurelium, Non nego ipsos subscripsisse : Dumtaxat assero istam subnotationem esse Compilatoris, & non carere artificio. Insuper grande est mihi dubium, an Numidiæ Primas Valentinus huic Synodo interfuerit. Etenim Provinciæ ad hujusmodi Synodos non solebant destinare, nisi tres Legatos. Quidquid sit, istam subnotationem non habet epistola ad Celestinum Pontificem. Quod nempè laudati tres Episcopi istis literis non subscripsissent.

Proindè veritatem continent hæc Domini Archi-Episcopi verba: " Clausula ista", Sicut & de Episcopis sæpè constitutum est, "addita de industria fuit, quo primum tempore ador- ,,nata est hæc Collectio. Itaquè spectari debet hic Canon tan- ,,quàm vigesimus octavus istius Collectionis, non autem tam- ,,quam vigesimus secundus Concilii Milevitani". At verò istius Collectionis author non fuit aliqua Synodus, sed nescio quis privatus, malè olidus. Et licèt esset Synodus, fuisset ejusdem fœtoris. Quisquis fuerit, stabilire voluit temeritatem Aurelii, ideoque adjecit istam clausulam. Nullum adduxit aut laudavit Canonem, sed simpliciter adscripsit : " Sicut & de Episcopis ,,sæpè constitutum est". Nempè ex illo tempore, quo post adductos ex Oriente Canones Aurelius cœpit limites transilire. Et hinc clausula docet non unicam, sed plures tunc sub Aurelio Synodos convenisse. Quapropter Domini Cardinales Baronius & Perronius rectissimè judicarunt istam clausulam esse spurium ac devium additamentum, ideòque radendum. Idem author possit alias temeritates Africanis ad Bonifacium & Celestinum circa has quæstiones literis intertexuisse.

Apiarii Presbyteri crimina Africani Episcopi exponunt in literis ad Bonifacium Pontificem : "Apiarius Presbyter, de cujus & or- ,,dinatione, & excommunicatione fuerat exortum non solùm in ,,Siccensi, verùm etiam toti Africanæ Ecclesiæ non leve scandalum,

de

„de omnibus erratis suis veniam petens, communioni est restitutus". Et in literis ad sanctum Celestinum: "Credidimus Apiarium cum „Faustino Potentino Episcopo", Sedis Apostolicæ Legato, "ideò „missum" in Africam, "Quoniàm sicut per ejus operam Presby-„terio anteà redditus fuerat, ità nunc posset de tantis criminibus, „à Tabracenis objectis, eo laborante purgari, cujus tanta ac tam „immania flagitia decursum nostri Concilii examen invenit, ut & „memorati patrocinium potiùs quàm judicium, ac defensoris magis „operam, quam disceptatoris justitiam superarent". Et infra: "Tri-„duano laboriosissimo agitato Judicio, cum diversa Apiario objecta „afflictissimi quæreremus, vel moras Co Episcopi nostri Faustini, „vel tergiversationes ipsius Apiarii, quibus nefandas turpitudines „occulere conabatur, Deus Judex justus, fortis & longanimis, „magno compendio resecavit. Tetriori quippè ac putidiori ob-„stinatione compressa. quà tantum libidinum cœnum impudentia „negationis volebat obruere, Deo nostro conscientiam ejus coarc-„tante, & occulta, quæ in illius corde tamquàm in volutabro cri-„minum jam damnabat, etiam hominibus publicante, repentè in „confessionem cunctorum objectorum flagitiorum dolosus negator „erupit: Et tandem de omnibus incredibilibus opprobriis ultro-„neus se ipse convicit, atquè istam quoquè nostram spem, quia „eum & credebamus & optabamus de tam pudendis maculis posse „purgari, convertit in gemitus, nisi quoniàm istam nostram mœ-„stitiam uno tantùm solatio mitigavit, quod & nos labore diu-„turnioris quæstionis absolvit, & suis vulneribus qualemcumque „medelam, etsi invita ac suæ conscientiæ reluctante, confessione „providit". Apiarius igitùr erat graviter reus. Primò erat illegitimè ordinatus. Forsan irregularis ex occulto crimine. Deindè in Tabracenam Ecclesiam varia patrarat. Tertiò, erat fœdissimus ex multis flagitiis. Quartum crimen erat dolosa & pertinax omnium abnegatio. Propter ista igitùr Urbanus Apiarium degradaverat.

CAPUT XXVII.

Exponuntur Acta Zozimi Pontificis circa Apiarium.

Degradatus Apiarius provocavit ad Zozimum Pontificem, & Romam accessit. Quid Zozimus circa ipsum egerit, utcumquè colligimus ex præfatis Afrorum Episcoporum literis ad sanctum Bonifacium: "Quoniam Domino placuit, ut de „his, quæ nobiscum egerunt sancti Fratres no„stri, Co-Episcopus Faustinus, & Com-Presby„teri Philippus & Asellus, non beatæ memoriæ Episcopo Zozi„mo, à quo ad nos Mandata & literas attulerunt, sed tuæ Ve„nerationi, qui in ejus locum es Divinitùs constitutus, Humilitas „nostra rescriberet, ea breviter insinuare debemus, quæ utrorum„què concordiâ terminata sunt, non ea quæ prolixis Gestorum „voluminibus continentur, quibus, salvâ quidem charitate, non „tamen sine parvo altercationis labore demorati sumus, ea Gestis „deliberantes, quæ nunc ad caussam pertinent. Quamquàm & „ille, si adhuc esset in corpore, hoc acciperet gratiùs, quod vi„deret pacatiùs terminatum. Apiarius Presbyter, de omnibus „Erratis suis veniam petens, communioni est restitutus. Prior „autem Co-Episcopus noster Siccensis Urbanus, quod in eo corri„gendum visum est, sine ulla dubitatione correxit".

Zozimus itàque appellantem Apiarium audivit, & admisit ad retractatorium Judicium, & in ipso discussum reparavit. Et ad reparationem exequendam Legatos misit in Africam: Faustinum Episcopum Potentinæ Ecclesiæ, ac Philippum & Asellum, Presbyteros Ecclesiæ Romanæ. Addidit Mandata & literas. Utiquè quibus mandabat obediri suo judicio, & reparatum Apiarium reponi in sui gradus communionem. Apiarius non solummodò se purgaverat, sed insuper suum Episcopum Urbanum accusaverat de variis. Et accusationis articulos Zozimo persuaserat. Hinc & ipsum Pontifex jussit corrigere suas vias, alioquin à Legatis corrigen-

rigendum. Et Urbanus his obedivit. "Prior quod in eo corri-,,gendum visum est, sine ulla dubitatione correxit". Legatio non dumtaxàt fuit destinata Siccam, sed insuper Carthaginem ad Primatem Aurelium, ac omnem Africanam Ecclesiam. Et ad Pontificis Mandata maturè disquirenda Aurelius coëgit Synodum. Possit fuisse illa ipsa ducentorum septemdecim Episcoporum, convocata ad publicandam Celestianæ ac Pelagianæ damnationis Tractoriam. Eadem Legatio possit Tractoriam apportasse. Et hinc forsitan ista Synodus edidit Canones, partim spectantes ad Dogma de Divinis auxiliis, partim stabilientes antiquam disciplinam circa appellationes inferioris Cleri. Quidquid sit, de facta tunc Synodo scribunt Episcopi ad Bonifacium: "Salvâ quidem charitate, non ,,tamen sine parvo altercationis labore demorati sumus". Et infra: "Sanè priusquàm hæc caussa isto termino clauderetur, diuturnis ,,disceptationibus versabamus". De alia item circa has quæstiones Synodo Africani Episcopi scripserunt ad Bonifacii Successorem Celestinum: "Nam primùm, quantum obstiterit Faustinus omni ,,congregationi, diversas injurias irrogando, quasi Romanæ Eccle-,,siæ asserens privilegia, & volens Apiarium à nobis in communio-,,nem suscipi, quem tua Sanctitas credens appellâsse, communioni ,,reddiderat. Quod minimè tamen licuit, quod etiam Gestorum ,,meliùs lectione cognosces. Triduano tamen laboriosissimo agitato Judicio", &c. Dolendum est "prolixa Gestorum volumina", periisse aut latere. Ex ipsis enim disceremus plurima. Per istas ergò concertationes quædam "utrorumquè concordiâ sunt terminata". Et quidèm "pacatiùs". Primò, Apiarius, quem cum Legatis Zozimus remiserat ad propria, "de omnibus erratis suis veniam pe-,,tens, est communioni restitutus". Igitùr Romana Apiarii reparatio fuit ea lege ab Afris admissa, ut ille ab omni Synodo supplicaret veniam.

Reparatio admissa fuit cum aliquo moderamine. Episcopi enim pergunt ad Bonifacium: "Quia verò paci & quieti Ecclesiæ non ,,tantùm ad præsens, sed etiam imposterùm prospiciendum fuit, ,,quoniam talia multa præcesserant, ut vel similia, vel etiam gra-,,viora deinceps præcaveri oporteret, placuit nobis, ut de Siccensi ,,Ecclesia, licèt retento honore gradus sui, Presbyter removeretur ,,Apiarius, & accepto Epistolio, ubicumquè alibi posset & vellet, ,,Presbyterii munere fungeretur. Quod eidem ipsi per proprias lite-

„ras postulanti sine difficultate concessimus". Synodus propter Romanæ Ecclesiæ reverentiam admisit reparationem Apiarii. Verùm cum tribus temperamentis. Primò, citrà consequentiam. Propter pacem & quietem tàm Romanæ quàm Africanæ Ecclesiæ. Et dat hujus temperamenti caussam: "Quoniam talia multa præ-„cesserant, ut vel similia, vel etiam graviora deinceps oporteret „præcaveri". Clericorum plures utroquè oculo vigilabant in hujus caussæ successum, & ipsi similem appellationem tentaturi.

Secunda conditio jussit Apiarium de omnibus suis erratis supplicare veniam. Hâc enim ratione non solùm per Romanam, sed etiam per Africanam Ecclesiam est visus restitui. Tertia conditio fuit, ut in solum Presbyteri gradum, non in Siccensem Ecclesiam restitueretur. Hodiè diceremus: In solum Ordinem, non in Beneficium. Quæ conditio fuit omninò opus sancti Augustini. Nam & ipse in secundo sermone de communi vita Clericorum dixit & scripsit adversùm Clericos proprietarios: "Quisquis inventus fuerit „habere proprium, delebo eum de tabula Clericorum. Interpellet „contra me mille Concilia, naviget contrà me, quò voluerit, sit „certè ubi potuerit, adjuvabit me Deus, ut ubi ego Episcopus „sum, illic Clericus esse non possit". Palam respicit navigationes ad almam Urbem, & Romanas suorum Clericorum provocationes. Constanter asseverat ipsos, licèt Romæ reponantur in gradum, à se tamen unquàm reponendos in tabulam ac ministerium Hipponensis Ecclesiæ.

Rectè igitur adversùs Zachariæ Chalcedonensis Episcopi intercessionem dixit in octava Synodo Venerabilis Metrophanes, Orthodoxus Metropolita Smyrnensis: "Similiter etiam Apiarium, cum „esset Presbyter Ecclesiæ Siccensis Africanæ Provinciæ, propter „aliquam caussam segregavit proprius Episcopus Urbanus, posteà „verò deposuit omnimodis Synodus, quæ ibidèm collecta est. Zo-„zimus autem Papa Romanus recurrentem ad se, & ad Africanam „Synodum mittens cum literis, ut iterùm susciperetur egit, ra-„tionem reddente Synodo per Scripta Bonifacio post Zozimum „Papæ Romano de depositione, quæ facta est in Apiarium, & de „iterata justificatione": Et quia nunc justificatum eum arbitramur, judicauimus autem non operari eum quæ sunt Presbyteri, in Ecclesia Siccensi, propter scandala, quæ subsecuta sunt. Porrò accipientem literas commendatitias à nobis, in omnibus aliis Ecclesiis Sacer-

Sacerdotio fungi. "Invenitur igitur Africana Synodus paruisse po-
„tius judicio Zozimi Papæ Romani, ac per hoc propriam repro-
„bâsse sententiam, & justificâsse Apiarium, non restitisse voto Ro-
„manorum Pontificum". Adducta Africanæ ad sanctum Bonifacium epistolæ verba non sunt originalia: Sunt translata ex textu Græco, translato ex originali. Hinc non modicè ab originalibus differunt. Alia octavæ Synodi Acta sic habent: "Eâdem ratione
„Apiarium, Siccensis Ecclesiæ, quæ in Africana Provincia est,
„Presbyterum, loci illius Episcopus quandam ob caussam à cœtu
„fidelium exclusit. Eundem posteà Synodus ibi coacta penitùs de-
„posuit. Quem Zozimus Papa Romanus ad se confugientem, suam-
„que caussam illi probantem absolvit, & cum literis remissum ad
„Synodum, recipiendum curavit. Rationem verò reddens per
„Apologeticum Scriptum Synodus Africana de Apiarii depositi,
„& rursus justificati causâ apud Bonifacium Papam Romanum,
„Zozimi Successorem, inquit": Apiarium etiam hodiè absolutum judicamus. Censuimus tamen ei, propter scandala consecuta, in Ecclesia Siccensi Presbyteri locum non esse obeundum, at in aliis Ecclesiis rem ei Divinam facere licere. "Synodum ergò Africa-
„nam Zozimi Judicio potiùs obtemperasse, compertum est".

Rationem, ex qua Africani Episcopi Romanam Apiarii reparationem admiserint, docet eadem ad Bonifacium Papam Synodalis epistola. Affirmat Commonitorio, quod suis ad Afros Legatis dedit Zozimus, infuisse quatuor articulos. Primus de Romanis Episcoporum, tertius erat de Presbyterorum ac reliquorum Clericorum appellationibus. Pergit epistola: "Quorum om-
„nium de primo & tertio, id est, ut Romam liceat Episcopis pro-
„vocare, & ut Clericorum causæ apud suarum Provinciarum
„Episcopos finiantur, jam priore anno etiam literis nostris ad ve-
„verabilis memoriæ Zozimum Episcopum datis insinuare curavi-
„mus, ut ea servare sine ulla ejus injuria paulisper sineremus usquè
„ad inquisitionem Statutorum Concilii Nicæni. Et nunc de tua
„poscimus Sanctitate, ut quemadmodùm ea apud Nicæam à Pa-
„tribus acta & constituta sunt, sic ea à nobis facias custodiri, &
„ibi apud vos ista, quæ Commonitorio attulerunt, facias exerceri".
Nempè Canones Sardicenses. Ipsos adducit epistola, ac prosequitur: "Hæc utique usquè ad adventum verissimorum exemplario-
„rum Nicæni Concilii inserta Gestis sunt. Quæ si ibi, quemadmodum

„modùm ipſo, quod apud nos Fratres ex Apoſtolica Sede directi
„Commonitorio allegaverunt, continentur, eoque ordine vel apud
„vos in Italia cuſtodirentur, nullo modo nos talia, qualia com-
„memorare jam nolumus, vel tolerare cogeremur, vel intolerabilia
„pateremur. Sed credimus, adjuvante miſericordiâ Domini Dei
„noſtri, quod tua Sanctitate Romanæ Eccleſiæ præſidente, non
„ſumus jam iſtum typhum paſſuri, & ſervabuntur ergà nos ea,
„quæ nobis etiam non diſſerentibus cuſtodiri debeant cum fraterna
„charitate, quæ ſecundùm ſapientiam atquè juſtitiam, quam tibi
„donavit Altiſſimus, etiam ipſe perſpicis eſſe ſervanda, ſi fortè ali-
„ter ſe habent Canones Nicæni Concilii. Quamvis enim plurimos
„Codices legerimus, ſed nunquàm in Nicæno Concilio in Latinis
„Codicibus legimus, quemadmodum in ſupradicto Commonitorio
„indè directa ſunt, tamen quia hic in nullo Codice Græco ea
„potuimus invenire, ex Orientalibus Eccleſiis, ubi perhibentur
„eadem Decreta poſſe etiam authentica reperiri, magis nobis de-
„ſideramus adferri".

Africani Antiſtites, dum Apiarii appellationem audiverunt admiſſam à Zozimo, ſtatim interceſſerunt, reclamantes ad avitam ſuæ gentis conſuetudinem. Interceſſit & Zozimus, reclamans ad Nicænos Canones. Hi, utpotè à Spiritu Sancto conditi, apud omnes Eccleſias fuerunt ſemper ſacroſancti, ideòque & Afros terruerunt. Cecilianus Carthaginenſis Archi-Epiſcopus adfuerat Nicæno Concilio, & ejus Canones publicaverat per omnem Africam: Hinc illi ſcrutati ſunt apud omnia Eccleſiarum Archiva, apud omnes Bibliothecas. Nec ſolummodò Latinos Codices, ſed etiam Græcos. Et tales Canones non invenerunt. Hinc ipſos ſibi tranſmitti ſupplicarnnt à Zozimo. Hic in retractatorio Apiarii Judicio perrexit, ipſum reparavit, & in Africam deſtinavit ſolemnem Legationem, quæ iſtam reparationem exequeretur, conferret Nicænos Canones, & Africanis Epiſcopis demonſtraret jus Sedis Apoſtolicæ. Legavit Fauſtinum Potentinum Epiſcopum cum duobus Presbyteris ſuæ Eccleſiæ. Et cum ipſis reparatum, ac ſuo loco reddendum Apiarium. Miſit Sardicenſes Canones, affirmans Nicænos. Admirati ſunt Afri: Iſtos enim Canones nec per auditum noverant. Hinc Pontifici, ob Apoſtolicæ Sedis reverentiam, promiſerunt ſervare iſtas ſanctiones, dummodò tamen non cogerentur ad patiendum
illum

illum typhum, qui dicebatur servari in Italia. Non obstante illâ Italorum patientiâ, nullatenùs sustinuerunt se compelli ad talia. Ob eandem Apostolicæ Sedis reverentiam admiserunt Zozimi de Apiario Judicium. Sub jam dictis moderaminibus.

Verùm quis est ille typhus, quem Afri protestantur se nullâ ratione passuros? Eundem memorant in Synodalibus literis ad Celestinum Pontificem: "Executores etiam Clericos vestros quibusquè petentibus nolite mittere, nolite concedere, ne fumosum typhum sæculi in Ecclesiam Christi, quæ lucem simplicitatis, & humilitatis diem, Deum videre cupientibus præfert, videamur inducere". Ad eundem Pontificem in caussa Anthonii Fussalensis Episcopi scripsit S. Augustinus: "Accipe nunc, quæ post ejus sanctæ memoriæ viri", Bonifacii Pontificis "in Africa literas gesta sunt, & subveni hominibus, opem tuam in Christi misericordia multò avidiùs, quam ille, poscentibus, à cujus inquietudine desiderant liberari. Judicia quippè illis, & publicas Potestates, & militares impetus, tanquàm executuros Apostolicæ Sedis sententiam, sive ipse Anthonius, sive rumores creberrimi comminantur, ut miseri homines Christiani Catholici graviora formident à Catholico Episcopo, quam cum essent hæretici, à Catholicorum Imperatorum legibus formidabant. Non sinas ista fieri, obsecro te per Christi Sanguinem, per Apostoli Petri memoriam, qui Christianorum Præpositos Populorum monuit, ne violenter dominentur inter Fratres". Dum Romana appellatæ caussæ decisio moras alicubi aut obices pateretur, victor à Pontifice postulabat executoriales literas, & Executores. Et Papa eò destinabat Clericos, qui à publicis Romani Imperii Potestatibus acciperent militares impetus, atquè ità Romanum Judicium exequerentur. Hunc contra Catholicos morem Africa usq; tunc possit non vidisse: Fieri possit, ut Zozimus Pontifex ipsum ibi studuerit simul cum Sardicensibus Canonibus plantare. Verùm Episcopi potentissimè intercesserunt: Clamarunt esse typhum hujus sæculi, Romanâ Ecclesiâ indignum, ideòque à se nec per Interim admittendum. Et Italorum, aut aliarum gentium patientiam ad se non spectare.

CAPUT XXVIII.

Exponuntur Faustini Potentini Episcopi, ac Philippi & Aselli Presbyterorum, quos Zozimus Pontifex legaverat, apud Afros Acta.

Um Legatio hæc venit in Africam, Zozimus non diù supervixit. Etenim primum Legationis officium erat celebrare, aut potiùs celebrandam curare plenariam Africæ Synodum: Et celebrata fuit illa, quam passim dicimus sextam Carthaginensem. Celebratam fuisse sub Bonifacii Pontificatu, est manifestum ex Cap. 4. Actis, præsertim ex interlocutione sancti Alipii Episcopi Tagastensis. Celebrata fuit Honorii duodecimo, Theodosii secundi octavo Consulatu, octavo kalendas Junii. Hoc est, quinti sæculi anno decimo nono, die vigesimâ quintâ Maij. Erat Dominica prima post Pentecosten. Isto enim anno Pascha inciderat in diem trigesimam Martii. Zozimus anno præcedenti obijt septimo kalendas Januarii: Vigesimâ sexta Decembris. Bonifacius fuit electus biduo post, in festo sanctorum Innocentium. Eulalii contra ipsum schisma duravit septem mensibus, diebus quindecim. Fuit ille anteà compressus, attamen se movere non desijt, donec tandem, pacis causâ, fuit creatus Episcopus Nepesinus. Ad quæstionem dirimendam Imperator Honorius in Idus Junias indixit Spoletinam Synodum, & ad ipsam convocavit cum Gallicanis etiam Africanos Episcopos, præsertim Primatem Aurelium, sanctum Augustinum, aliosque similium virtutum. Literæ datæ sunt tertio kalendas Aprilis, in vigilia Paschatis, Et Episcopi isti se parabant ad iter. Verùm Eulalius damnavit semetipsum, atque ita prævenit Synodum. Etenim quinto decimo kalendas Apriles contra Principis Mandatum intravit Urbem, ac turbas egit. Hinc tertio nonas Apriles ipsum omni prætendendi Papatus jure excidisse pronunciavit Honorius, & Bonifacii electionem declaravit legitimam ac firmam.

mam. Septimo Idus Apriles ad Largum Africæ Proconsulem scripsit Spoletinæ Synodi necessitatem evanuisse, ideòque nec sibi necessarios esse Africanos Episcopos. Et hascè literas Largus mox vulgavit. Tunc igitur Aurelius suspensam Synodum indixit in diem vigesimam quintam Maij. Hinc intellige ejusdem Aurelii præfationem ad istam Synodum : "Post diem præstitutum Con„cilii, ut recordamini Fratres Charissimi, multa flagitata sunt „per exspectantes Fratres nostros, qui nunc ad præsentem Syno„dum Legati advenerunt, quæ Gestis necesse est ut consocien„tur. Qua de re Domino nostro de tantæ Congregationis cœtu „gratias referimus". Illi qui Provinciarum Legatos exspectarunt, erant Legati Apostolici. Etenim inter Provinciarum Legatos erant sanctus Augustinus, sanctus Alipius, ac Novatus Sitifensis Episcopus, evocati Spoletum. Apostolici itàque Legati ad primò præstitutam Synodi diem venerunt Carthaginem, Spoletinæ Synodi eventum, ac Afrorum Episcoporum reditum isthic præstolantes. Et interim ab Aurelio, ac aliis præsentibus Episcopis postularunt varia, præparatoria ad Synodalem definitionem. Synodi compendium habes ad ejus exordium : "In hoc Concilio „actum est, ut Nicænum Concilium ab Episcopis Orientalibus pe„teretur, cui Synodo interfuit Legatio Romanæ Ecclesiæ, Fau„stinus Episcopus, Philippus & Asellus Presbyteri". Non sunt verba Synodalia, sed Compilatoris. Quem etiam ex his verbis constat fuisse hominem privatum.

De hac Synodo scribit in sexto suo libro Petrus de Marca : "Extra„ordinarium in Politia Ecclesiastica erat mitti in Provincias Lega„tum, qui Conciliis Provinciarum interesset, quemadmodùm ad „Celestinum Papam scribit Concilium Africanum" : Nam ut aliqui, tamquàm à Sanctitatis tuæ Latere, mittantur, nullâ invenimus Patrum Synodo constitutum. "Unde concludunt non toleraturam „diutiùs Africam Faustini Episcopi, Sedis Apostolicæ Legati, præ„sentiam. De illo enim intelligi debet hic locus, non autem de „Apiario, ut censuit Illustrissimus Cardinalis Perronius". Et adducit locum : "Nam de Fratre nostro Faustino, amoto jam pro „suis nefandis nequitijs Apiario, securi sumus, quod eum probi„tate ac moderatione tuæ Sanctitatis, salvâ fraterna charitate, „ulteriùs Africa minimè patiatur". Rectè affirmat locum hunc non de Apiario, sed agere de ulteriùs non ferendo Faustino. Errat

in aliis. Primò, quod tunc in Ecclesiastica Politia extraordinarium esset in Provincias mitti Apostolicum è Papali Latere Legatum, qui Provinciarum interesset Synodis. Etenim pluribus, ad Nicænam præparatoriis, totius Ægyptiacæ Diœceseos Alexandrinis Synodis Hosius Cordubensis Episcopus, sancti Sylvestri Legatus, non dumtaxat interfuit, sed insuper præsedit. Quod ipsum in Antiochena post Nicænam Synodo fecerunt Eusebius Vercellensis Episcopus, & Lucifer Calaritanus, Legatio sancti Liberii. Eos magnus Athanasius, ac ejus Synodus in Synodalibus ad istam Synodum literis scribunt ante omnes Episcopos, ideòque affirmant præsedisse.

Secundus error est, quod Africani Episcopi improbaverint omnem istiusmodi Legationem. Etenim improbarúnt solam istam, quæ mitteretur ad retractandas caussas Romanarum appellationum. Et in eo graviter deviarúnt. Tertius error est, quod Faustinum, quà Legatum postulaverint revocari. Etenim non ob Legationis, sed ob variæ molestiæ & aliorum excessuum caussam id postularúnt. Verùm quarè Faustinus huic Synodo non præsedit? Quod non ad præsidendum, sed dumtaxat ad conferendum, ac demonstrandum esset Legatus à Zozimo. Locum cessit solis Aurelio Carthaginensi, & Valentino Numidiæ Primati: Quod alter toti Diœcesi, adeoque & Synodo præsideret, alter singularem isthic haberet Prærogativam.

Legationis & Synodi scopum exponit Synodalis ad sanctum Bonifacium epistola: "Sanè priusquàm hæc" reparati Apiarii "caussa „isto termino clauderetur, inter alia, quæ diuturnis disceptatio„nibus versabamus, quia ratio ipsa poscebat, ut apud Acta Ec„clesiastica à Fratribus nostris Faustino Episcopo, & Philippo ac „Asello Compresbyteris quæreremus, ut promerent quidquid eis „nobiscum agendum fuisset injunctum, nonnulla quidem sine ullo „Scripto prosecuti sunt verbis. Sed cum id potiùs flagitaremus, quod „in literis ferrent, Commonitorium protulerunt, quod recitatum no„bis etiam Gestis, quæ secum ad vos deferunt, est allegatum. In quo „eis quatuor quædam nobiscum gerenda mandata sunt. Unum de „appellationibus Episcoporum ad Romanæ Ecclesiæ Sacerdotem. „Alterum, ne ad Comitatum Episcopi importunè navigent. Ter„tium de tractandis Presbyterorum & Diaconorum caussis apud „finitimos Episcopos; si à suis excommunicati perperam fuerint.

Quar-

„Quartum de Urbano Episcopo excommunicando, vel etiam Ro-„mam vocando, nisi ea, quæ videbantur corrigenda, corrigeret". Apostolici ad generales, aut alias Synodos Legati consueverunt habere Mandata duplicia, duplices instructiones: Secretam & patentalem. Hinc etiam præsentes Legati "nonnulla sine ullo Scripto „prosecuti sunt verbis". Nempè ex sua secreta instructione. Et quia ista videntur non placuisse, Synodus intercessit: Postulavit ut exhiberent patentalia Mandata suæ Legationis. Et illi exhibuerunt Commonitorium, comprehendens quatuor articulos. Quæ omnia ut plenè videantur, expedit Carthaginensem Synodum illustrare brevi Scholio.

EXORDIUM.

POst Consulatū gloriosissimorum Imperatorum, Honorii duodecimum, & Theodosii octavum, Augustorum, octavo kalendas Junii, scripta hæc sunt Carthagine in Secretario Basilicæ Fausti. Cum Aurelius Papa unà cum Valentino primæ Sedis Numidiæ, & Faustino Ecclesiæ Potentinæ, Provinciæ Italiæ Piceni, Legato Ecclesiæ Romanæ, sed & Legatis diversarum Provinciarum Africanarum, id est, Numidiarum duarum. Byzacenæ, Mauritaniæ Sitifensis, & Mauritaniæ Cæsaræensis, sed & Tripolis, & Vincentio Colusitano, Fortunatiano, & cæteris Episcopis Provinciæ Proconsularis, ducentis decem & septem, necnon Philippo & Asello Presbyteris Romanæ Ecclesiæ, consedissent, adstantibus Diaconibus, Aurelius Episcopus dixit.

SCHOLION.

MAnifestum est hæc nón esse verba Synodalia. Sunt verba nescio cujus Compilatoris: Imperiti, aut maligni. Quoniam clarum est huic Synodo non adfuisse ducentos septemdecim Episcopos. Aderant enim ex cunctis extra Proconsularem Provinciis solummodò tres Legati. Etiam Valentinus Numidiæ Primas videtur non adfuisse. Etenim nullibi interloquitur. Et non est apparens ipsum fuisse Legatum. Quæ omnia quidam considerantes censent hanc Synodum, ipsam consecutas literas ad Pontifices Bonifacium & Celestinum, omniaque circa Apiarium Acta esse nesciò cujus spuria figmenta. Est audax grassatio in antiqua monimenta. Etenim ista ferè omnia exstant apud Dionysium Exiguum, cujus authoritas est irrefragabilis: Fuit enim optimus Judex Apocryphorum. Quarè vero similius est, quod quispiam Aurelii Primatis pertinax defensor legitimis Actis commiscuerit quasdam paleas.

Quidquid sit, Synodus dicitur celebrata in Basilica Fausti, cujus est frequens memoria apud Sanctum Augustinum. In sermone de verbis Apostoli: "Dies anniversarius Ordinationis Domini Senis „Aurelii crastinus illucescet. Rogat & admonet per Humilita„tatem meam, Charitatem vestram, ut ad Basilicam Fausti devo„tissimè venire dignemini.". Et duodecimus, ac vigesimus secundus post centesimum sermo de diversis habent hanc epigraphen: "Habitus in Basilica Fausti, Carthagine". Ejusdem Basilicæ est valdè frequens mentio in Africanis Conciliis. Eandem laudat in libris de Wandalica persecutione Venerabilis Victor Vitensis Episcopus. Laudat sanctum Deo-gratias Carthaginensem Episcopum, quod fovendis infirmis, qui ex capta & spoliata per Geizericum Romanâ Urbe venerant in Africam, paraverit "duas Basilicas, no„minatas & amplas, Fausti & Novarum". Et inter Divinas Wandalicæ captivitatis prænunciationes refert: "Quidam Presbyter vidit „ipsam Fausti Ecclesiam refertam turbis innumerabilibus Populo„rum, & post paululùm evacuatam, & repletam porcorum multitudine, atque caprarum". Quod nempè Ariani Wandali, immundis porcis & capris similes, essent venerandam Ecclesiam invasuri

vafuri ac profanaturi. Et de quodam cœco scribit : "Pergit ad „Fausti Basilicam". Ubi baptizabat sanctus Eugenius. Et fuit ibthic illuminatus. Etiam scribit de Elpidiphoro Apostatâ : "Fuerat „apud nos in Ecclesia Fausti baptizatus". Et post ejectos Wandalos Africani Episcopi scripserunt ad Joannem secundum Pontificem : "Ad universalem totius Africæ Synodum fideli devotione „convenimus, in illa Justinianæ Carthaginis Basilica Congrega„tionis nostræ primitias Domino consecrantes, unde Patres nostros „Tyrannus Hunnericus expulerat. Hæc Basilica Fausti apud nos „dicitur : Multis Martyrum corporibus insignita, quorum Deus „exaudivit orationes, ut daret hujus rei fiduciam Sacerdotibus". Addunt adfuisse ducentos septemdecim Episcopos. Proinde erat celeberrima Basilica. Aliqui credunt fuisse Cathedralem. Etenim apud ipsam erat Baptisterium. Quod olim in quavis civitate unicum videtur fuisse apud solam principalem Ecclesiam. Item Hunnericus Rex videtur Episcopos nostros ejecisse ex Cathedrali Basilica, & ipsam transcripsisse in suos Arianos. At certum est non fuisse. Cathedralis Ecclesia erat sanctarum Felicitatis ac Perpetuæ. Quæ postquàm à Donatistis rediit ad Catholicos, dici cœpit "Re„stituta". Faustus ille, à quo Fausti Basilica, videtur fuisse non sanctus Ecclesiæ Patronus, sed pius ejus extructor & fundator. Ignoro veram originem.

CAPITVLVM I.

POst diem præstitutam, ut recordamini Fratres Charissimi, multa flagitata sunt per exspectantes Fratres nostros, qui nunc ad præsentem Synodum Legati advenerunt. Quæ Gestis necesse est consocientur. Qua de re Domino nostro de tantæ Congregationis cœtu gratias referimus. Superest ut tam exemplaria Nicæni Concilii, quæ nunc habemus, & à Pa-

à Patribus constituta sunt, quàm etiam hìc à Prædecessoribus nostris, eandem firmantes Synodum, vel quæ secundùm eam formam per omnes Clericorum grâdus, à summo usquè in ultimum, salubriter ordinata sunt, in medium proferantur. Ab universo Concilio dictum est: Proferantur. Daniel Notarius recitavit: Nicæni Concilii fidei professio, vel Statuta sic se habent.

SCHOLION.

HÆc est præfatio & allocutio Aurelii Primatis. Quare Africani Codicis Compilator rectè adjunxit hæc verba: "Aurelius Episcopus dixit". Præsentis Synodi Compilator inconcinnè separavit. Omnis quæstio erat de Nicænis Canonibus: An hi inferiori etiam Clero permitterent Romanas appellationes. Africani Antistites affirmabant ipsas prohiberi per perpetuam Ecclesiæ suæ consuetudinem, nihilominùs se propter Nicænorum Canonum reverentiam recessuros à sua consuetudine, & Zozimi Papæ Mandatis per omnia parituros. Erat summa submissio: Etenim quod generales Canones singularibus ac rationabilibus, nisi ipsas speciatim exprimant, consuetudinibus non derogent, est antiqua & fundata regula. Et Nicæni Canones Africanam consuetudinem non exprimebant. Eos igitùr conquiri per omnem Africam jussit Aurelius: Et inventi non sunt, nisi famosi viginti, unaque fidei Decretum, seu Symbolum. Notanda sunt verba: "Exemplaria Nicæni Concilii, quæ nunc habemus, „& à Patribus constituta sunt". E dicunt quod etiam tunc Africana Ecclesia ex Nicæno Concilio nihil habuerit præter Symbolum & Canones, adeòque quod Cecilianus ista sola secum Niceà detulerit. Nulla secum detulit Synodalia Acta. Quod ipsum fecisse videntur & alii, qui pauci adfuerunt Synodo, Latini Episcopi. Quin & ipsi Apostolici Legati. Hinc plena Acta videtur nunquàm vidisse Latina Ecclesia. Immò sanctus Hilarius Pictaviensis Episcopus, tantus

tantus Latinorum Doctor, in libro de Synodis profitetur ipsum Nicænum Symbolum à se etiam Episcopo non fuisse visum, nisi dum in exilio degeret apud Græcos. Hinc ergò ab Aurelio Primate jussus Daniel Notarius recitavit: "Nicæni Concilii fidei pro-„fessio, vel Statuta sic se habent". Recitavit Symbolum & viginti Canones.

CAPITVLVM II.

T cum legisset, Faustinus Episcopus Plebis Potentinę, Provincię Italiæ Piceni, Legatus Romanę Ecclesiæ, dixit: Injuncta nobis sunt à Sede Apostolica aliqua per scripturam, aliqua etiam in Mandatis cum vestra Beatitudine tractanda, sicut & Gestis superioribus meminimus. Hoc est, de Nicænis Canonibus, ut conserventur, & constitutio eorum: Et consuetudo. Quia aliqua ordine & Canone tenentur, aliqua consuetudine firmata sunt. De his ergò primitùs, si placet Beatitudini vestræ, tractemus: Et posteà cætera, quę acta vel inchoata sunt, inserta firmabuntur, ut ad Sedem Apostolicam Rescriptis vestris intimare possitis, atque nos vos admonuisse apud Venerabilem Papam evidenter pateat, licèt & Capitula actionum jam inserta sint Gestis. De ipsis ergò, ut dictum est superiùs, quid vestræ Beatitudini placeat, agere debemus. Veniat ergò Commonitorium in me-

dium, ut ſcire poſſit veſtra Beatitudo, quid in eo contineatur, ut ad ſingula reſpondeatur.

SCHOLION.

LEctos per Danielem Canones Fauſtinus Legatus ſibi poſtulavit exhiberi diſcutiendos. Et in diſcuſſis non habuit quod reprehenderet. Notanda ſunt verba ejus: "Sicut & Geſtis ſuperioribus meminimus". Et Aurelii in ſequenti Capitulo verba; "Quod Fratres noſtri in Actis nuper „allegaverunt". Demonſtrant hanc non fuiſſe primam Seſſionem hujus Synodi. In priori Seſſione Epiſcopi rogaverunt Fauſtinum, ut omiſſis ſecretis Mandatis exhiberet ſcriptum Commonitorium, ac ejus contenta tractaret. Hac in ſeſſione paret, & præfatur palmarem Commonitorii ſcopum eſſe, ut deinceps in Africa obſerventur Nicæni Canones. Ac item bonæ conſuetudines. Quià quædam Eccleſiaſticæ diſciplinæ capita ex ordine & canone, quædam ex legitima conſuetudine habent originem & firmitatem. Africana Eccleſia plures habuit ſingulares conſuetudines, difformes generalibus Eccleſiæ Regulis. Eas non improbari, ideòque nec abolendas à Romana Eccleſia Fauſtinus promittit, dummodò tamen ſint rationabiles, & non adverſentur Nicæno Concilio. Hujus Canones affirmat eſſe Spiritu Dei conditos, & totius Mundi reverentiâ conſecratos, ideòque nullam ab ipſis diſſonantem conſuetudinem poſſe eſſe legitimam. Omninò hos ſuos ſermones dirigit in conſuetudinem, quâ Africana Eccleſia Clericos prohibebat à Romanis appellationibus.

CAPITULUM III.

Urelius Epiſcopus dixit: Proferatur Commonitorium, quod Fratres & Conſacerdotes noſtri nuper allegaverunt, & cætera quæ acta ſunt, vel quæ agenda ſunt, ſubſequantur. Daniel Notarius recitavit

tavit Commonitorium: Fratri Faustino, & filiis Philippo & Asello Presbyteris, Zozimus Episcopus. Vobis commissa negotia non latent. Vos ità ut nostra, immò quia nostra ibi in vobis præsentia est, cuncta peragite: Maximè cum & hoc nostrum possitis habere Mandatum, verba Canonum, quæ in pleniorem firmitatem huic Commonitorio inseruimus. Ità enim dixerunt dilectissimi Fratres in Concilio Nicæno, cum de Episcoporum appellatione decernerent: Placuit autem, ut si Episcopus accusatus fuerit, & judicaverint congregati Episcopi Regionis ipsius, & de gradu suo dejecerint eum, & appellasse Episcopus videatur, & confugerit ad Beatissimum Romanæ Ecclesiæ Episcopum, & voluerit audiri, & justum putaverit, ut renovetur examen, scribere his Episcopis dignetur, qui in finitima & propinqua Provincia sunt, ut ipsi diligenter omnia requirant, & juxta fidem veritatis definiant. Quod si is, qui rogat caussam suam audiri, deprecatione sua moverit Romanum Episcopum, ut è Latere suo Presbyterum mittat, erit in potestate Episcopi Romani, quid velit, & quid existimet. Et si decreverit mittendos esse, qui præsentes cum Episcopis judicent, habentes authoritatem ejus, à quo destinati sunt, erit in suo arbitrio. Si verò crediderit sufficere Episcopos, ut negotio terminũ imponant, faciet quod sapientissimo suo consilio judicaverit.

SCHOLION.

IN famosa sua ad sanctum Flavianum Constantinopolitanum Antistitem epistola sanctus Leo Pontifex Julium Puteolanum Episcopum, ac Renatum sancti Clementis Presbyterum, suos ad Ephesinam Synodum Legatos, appellat suos Fratres. Et Paschasius Quesnellus commentatur: "Ità pleriquè Codices manuscripti, & omnes excusi cum Græca versione. Et congruit illius ævi moribus, cum Episcopi Presbyteros Fratres vocitabant". Fateor olim fuisse istum morem. Verùm non fuit universalis. Palàm lucet ex præsenti Commonitorio. Plura sunt istiusmodi exempla. Ex eodem Commonitorio discimus, quod Romanus Pontifex etiam tunc se scriberet simpliciter Episcopum sine contractione ad Romanam civitatem. Quod nempè sit universalis Episcopus. Primum Commonitorii caput erat de Romanis Episcoporum appellationibus. Nulla unquàm de ipsis fuerat apud Afros quæstio. Attamen Zozimus demonstrare voluit ipsas non in sola fundari consuetudine, sed etiam in Nicænis Canonibus. Ità enim Afris promiserat. Deindè istas Afrorum appellationes deducere voluit ad formam, quam omnis observabat Ecclesia. Et ad hosce fines adduxit quintum Canonem Sardicensem. Et adjunxit esse editum in Nicæno Concilio.

CAPITVLVM IV.

ET cum recitaret, Alipius Episcopus Tagastensis, Legatus Provinciæ Numidiæ, dixit: De hoc jam superioribus etiam literis Concilii nostri rescripsimus, & id nos servaturos profitemur, quod in Nicæno Concilio constitutum est. Adhuc tamen me movet, quoniam cum inspiceremus Græca exemplaria

ria hujus Synodi Nicænæ, ista ibi, nescio quâ ratione, minimé invenimus. Unde petimus Venerationem tuam, sancte Papa Aureli, ut quia hoc authenticum Concilium Nicęnum in Urbe dicitur esse Constantinopolitana, aliquos cum Scriptis Tuæ Sanctitatis mittere digneris. Et non solùm ad ipsum sanctum Fratrem nostrum Constantinopolitanum Episcopum, sed etiam ad Alexandrinum & Antiochenum venerabiles Sacerdotes, qui hoc nobis Concilium cum subſtipulatione literarum suarum dirigant, ut omnis postmodùm ambiguitas auferatur. Quia nos ità, ut Frater Faustinus attulit, minimè invenimus. Ista nos tamen tantisper servaturos, ut anteà dixi, donec integra exemplaria veniant, profitemur. Petendus est autem literis nostris & venerabilis Ecclesiæ Romanę Episcopus Bonifacius, ut ipse quoquè dignetur ad memoratas Ecclesias aliquos mittere, qui eadem exemplaria prędicti Nicæni Concilii secũdùm ejus possint Scripta proferre. Nunc autem memorâti Concilii Nicæni qualia exemplaria habeamus, his Gestis sociemus.

SCHOLION.

De admittendis & observandis quoad quasvis appellationes Nicænis Canonibus Africani Antistites jam fuerant stipulati cum Zozimo, & ab hac ejus Legatione exspectabant istos Canones. Hinc ad præsentem Sardicensem fuerunt admirati. Etenim ipsum nec invenerant in suis scriniis, nec usquam audiverant. Interim Religioni duxerunt de Romani Pontificis fide vel dubitare. Crediderunt sua exemplaria esse mutila aut mendosa. Authentica reperiri in Patriarchalibus Græcorum Bibliothecis. Præsertim in Constantinopolitana. Hinc sanctus Alipius Aurelium Primatem movit, ut non solummodò ab Africana, sed etiam à Romana Ecclesia solemnis ad istas Ecclesias destinaretur Legatio, postulatura & allatura veros Nicænos Canones. Et adjunxit: "Nos tamen ista tantisper servaturos profitemur". Utique propter Apostolicæ Sedis reverentiam. Ex hoc loco novarum hodie rerum dilectores educunt Romanas appellationes etiam Afrorum Episcopis nunquàm licuisse. Etenim Africani hìc Episcopi nequaquam stipulantur de Clericorum, sed de solis Episcoporum appellationibus. Et istud ipsum confirmatur ex istorum Episcoporum literis ad Papam Bonifacium: "De „Primo" Commonitorii articulo, "id est, ut Romam liceat Epi„scopis provocare, jam priore anno insinuare curavimus".

Respondeo hoc Interim, sive Pactum non de Episcopalis appellationis fuisse substantia, sed de sola, Afris ignota, forma Sardicensi. Quod enim de ista substantia nunquàm dubitaverint, est abundè demonstratum. Quod de sola ista forma fuerit ambiguitas, ostendunt istorum Episcoporum tam ad Bonifacium, quàm ad Celestinum Pontificem literæ, præsertim hæc verba: „Nam ut aliqui tanquam à Tuæ Sanctitatis Latere mittantur, nullâ „invenimus Patrum Synodo constitutum". Qui nempè per Pontificem delegatæ ad retractandam caussam Synodo præsideant, & in Synodali opere habeant Prærogativam atquè Primatum. Tales Apostolicæ Sedis Legatos Afri nunqnàm viderant: At ignorabant probari per Canones. Nihilominùs stipulati sunt omnem Canonem per Interim observare. Uti hodiè novi Dogmatistæ censent

censent retractatorium appellationum Episcopalium Judicium non posse Romam evocari, aut exerceri per ipsum Pontificem, sed eum obligari ad istud delegandum in partibus; ità tunc Africani Episcopi credebant istud Judicium spectare ad personalia sancti Petri & Successorum privilegia, ideòque non posse delegari. Opinandi fundamenta adduxi Superiùs. Ad istam igitur, omnemque aliam Sardicensem formam in Africa plantandam Zozimus transmisit etiam Canonem de Episcoporum appellationibus.

Nec aliud Afri scripserunt ad Papam Bonifacium. Etenim adductis suis verbis mox adjungunt: "Et nunc de tua poscimus „Sanctitate, ut quemadmodùm ea apud Nicæam à Patribus acta „vel constituta sunt, sic eà à nobis facias custodiri, & ibi apud „vos ista, quæ in Commonitorio attulerunt, facias exerceri, id „est, si Episcopus accusatus fuerit", &c. Adducunt totum Sardicensem Canonem. Et concludunt: "Hæc utique usquè ad adven„tum verissimorum exemplarium Nicæni Concilii inserta sunt „Gestis. Quæ si ibi, quemadmodùm ipso, quod apud nos Fratres „ex Apostolica Sede directi allegaverunt, Commonitorio conti„nentur, eoque ordine vel apud vos in Italia custodiantur, nullo „modo nos talia, qualia commemorata jam nolumus, vel tolerare „cogemur, sed credimus adjuvante misericordia Domini Dei nostri, „quod tua Sanctitate Romanæ Ecclesiæ præsidente, non simus „jam typhum istum passuri". Zozimus ab Afris postulaverat duo. Primò, ut Episcoporum appellationes deinceps fierent juxta formam Sardicensem. Deinde ut retractati per Romanam Ecclesiam Judicii executio fieret eo modo in Africa, quo fiebat in Italia. Nempè dum prompta non sequebatur obedientia, fieret per violentam compulsionem, quam Afri dicebant esse "typhum sæculi". Et primum usquè ad Nicænorum Canonum adventum servare spoponderunt, secundum articulum sunt omni modo aversati. Quæ omnia altè clamant hoc "Interim" fuisse non de Episcopalis appellationis substantia, sed dumtaxat de ordine & modo.

CAPITU-

CAPITULUM V.

FAustinus Episcopus, Legatus Ecclesiæ Romanæ, dixit: Nec vestra Sanctitas præjudicat Ecclesiæ Romanæ, sive de hoc Capitulo, sive de aliis, quia dicere dignatus est Frater noster & Co-Episcopus Alipius dubios esse Canones. Sed hæc ipsa ad Sanctum & Beatissimum Papam nostrum scribere dignemini, ut & ipse integros Canones inquirens, cum vestra Sanctitate de omnibus Constitutis tractare possit. Sufficit autem, ut ipse Beatissimus Episcopus Urbis Romæ, sicut vestra Sanctitas apud se tractat, ita ipse inquirat, ne contentio inter Ecclesias nasci videatur, sed magis charitate fraternâ deliberare possitis, ipso rescribente, quid melius observari debeat. Aurelius Episcopus dixit: Præter ista, quæ promisimus Actis, necesse est ut etiam nostræ Parvitatis literis, Sancto Fratri & Con-Sacerdoti nostro Bonifacio singula, quæ tractamus, plenissimè intimemus. Ergo si omnibus placet prosecutio nostra, ore omnium condiscamus. Universum Concilium dixit: Placet.

SCHO-

S C H O L I O N.

Dversùs sancti Alipii intercessionem Faustinus Legatus nihil duxit opponendum. Afrorum de adducto Canone hæsitationem vidit esse fundatam, ideòque & dixit: "Vestra Sanctitas non præjudicat Romanæ Ecclesiæ. Attamen Legationem ad Orientales Ecclesias censuit non expedire, sed verorum Canonum inquisitionem esse faciendam apud solam Romanam & Africanam Ecclesias. Et adjunxit rationem: "Ne contentio inter „Ecclesias nasci videatur, sed magis charitate fraternâ deliberare „possitis, ipso" Pontifice Bonifacio "rescribente, quid melius observari debeat". Postulatam ab Alipio Legationem non penitùs improbavit, sed suasit non à Romana simul & Africana Ecclesia faciendam, sed permittendam Pontificis arbitrio, & si facienda judicetur, ab ipso solo faciendam. Duplex enim & divisa Legatio altè apud Græcos clamaret esse contentiones inter istas Ecclesias. Et Primas Aurelius probavit consilium. Et omnis Synodus acclamavit: "Placet". Tanta erat Afrorum reverentia in Romanam Cathedram.

CAPITVLVM VI.

Ovatus Episcopus, Legatus Mauritaniæ Sitifensis, dixit: Nunc meminimus in hoc præsenti Commonitorio lecto etiam de Presbyteris sive Diaconibus contineri, qualiter ab Episcopis suis, vel à finitimis audiri debeant, quod in Nicæno Concilio minimè legimus. Unde hoc ipsum jubeat Sanctitas Vestra nobis recitari. Aurelius Episcopus dixit: recitetur ad locum etiam hoc quod deposcitur. Daniel

Notarius recitavit: De appellationibus autem Clericorum, id eſt, minoris loci, reſtat ipſius Synodi certa reſponſio. De qua re quid acturi ſitis, credimus inſerendum, quod taliter dictum eſt ex Concilio. Hoſius Epiſcopus dixit: Quid me adhuc moveat, reticere non debeo. Si Epiſcopus fortè iracundus, quod eſſe non debet, citò aut aſperè cōmoveatur adversùs Presbyterum ſivè Diaconum ſuum, & exterminare eum de Eccleſia voluerit, prouidendum eſt, ne innocens damnetur, aut perdat communionèm. Et ideò habeat poteſtatem ejectus, ut finitimos interpellet Epiſcopos, ut cauſam ſuam audiant, & diligenter tractent, quia non oportet négari audientiam roganti. Et ille Epiſcopus, qui aut juſtè aut injuſtè eum ejecit, patienter accipiat, ut negotium diſcutiatur, & aut probetur ejus, aut emendetur ſententia, &c.

SCHOLION.

Novatus Sitifenſis Epiſcopus, ac iſtius Mauritaniæ Legatus, à primo Commonitorii articulo perrexit ad tertium & palmarem, qui erat de inferioris Cleri appellationibus. Etiam pro ipſis adductum à Zozimo Canonem dixit non eſſe Nicænum, aut certè non reperiri inter Decreta Nicæni Concilii. Quæſtio eſt, quo fundamento, aut quo colore Zozimus ad Romanas appellationes inferiori Afrorum Clero impartiendas adduxerit iſtum Sardicenſem Canonem? Dominus Petrus de Marca reſpondet: "Hujus Canonis præjudicio, quem „Legatus Fauſtinus tamquàm Canonem Nicænæ Synodi protulerat,

Zozimus

„Zozimus firmare conatus est cognitionem à se habitam de caussa „tunc Apiarii Presbyteri Africani, à proprio Episcopo dejecti, „existimans videlicèt eum esse Canonis illius sensum, ut Presby„teri excommunicati arbitrio relinquat querelam deferendi ad quos „voluerit Episcopos, modò Provinciæ vicini essent, cujusmodi „esse Roma videbatur, habitâ ratione Provinciarum Maritima„rum Africæ".

Respondeo hæc esse paradoxa. Quomodò enim Romanus Antistes Siccensi intra Sitifensem Mauritaniam Clerico possit dici finitimus? Interjacent Numidia atquè Byzacium. Quis credat, quod Zozimus Apostolicam Sedem computarit inter finitimos ubicumquè damnatorum Clericorum Episcopos, & ex hoc solo titulo adscripserit ipsi jus admittendæ appellationis? Fundavit istud jus in Primatu suæ Sedis. Proindè Zozimus, dum Afris canonem misit, direxit suos oculos haud dubiè ad scopum Apiarii. Quin Apiarius plurima de impotenti Afrorum Episcoporum in suum Clerum dominatu instillaverit auribus Zozimi, non est dubitandum. Nec sine fundamentis. Istius enim dominatus insolentia Gratum Primatem permovit ad datam ipsis per Apostolicos Canones potestatem circumscribendam, ac Synodaliter sanciendum, ut Episcopus non queat solus damnare, aut judicialiter frænare suum Presbyterum, aut Diaconum, nisi cum assistentia sex, aut trium Collegarum. Proindè Zozimus Africanum Clerum censuit liberandum ab isto dominatu, & vidit Sardicensem Canonem esse isti fini aptissimum, & propter ipsum emanâsse. Hinc prudentissimè transmisit in Africam. Per ipsum demonstravit Clerum non adstringi ad Retractatorium suæ Provincialis Synodi Judicium: Esse adeò liberum, ut ipsâ neglectâ possit confugere ad vicinos Episcopos. Quocircà Dominus Petrus de Marca manifestè labitur, quod Zozimus hunc Canonem adduxerit pro Romanis inferioris Cleri appellationibus. Etenim lucidum est istum esse scopum aut sensum Canonis. Sardicensis de Romanis appellationibus Canon, licet solos Episcopos exprimat, omninò tamen sancit etiam de Clericis. Et quod omnis sub cœlo Ecclesia ipsum sic semper intellexerit, huc usque ostensum est per authentica, ac plura exempla, ac testimonia. Proindè omnis Zozimi per Canonem scopus fuit dignoscere, an Paterna Sardicensis Synodi in Clerum providentia, & super quintum Nicænum Canonem adjecta clementia locum haberet

beret in Africa, atquè ita Clerus non opprimeretur per Episcopos. Possit in hujus canonis transmissione Zozimus oculos direxisse etiam in Romanas inferioris Cleri appellationes, & à minori ad majus duxisse argumentum, hoc sensu: Nicæni Canones inferiorem Clerum adeò non adstringunt appellare ad solam suæ Provinciæ Synodum, ut permittant appellare etiam ad finitimos Episcopos; quantò igitur magis ad Episcopum Romanorum? Ita aliqui existimant. Non malè.

CAPITVLVM VII.

Umque recitarentur, Augustinus Ecclesiæ Hipponis Regiensis, Legatus Provinciæ Numidiæ, dixit: Et hoc nos servaturos profitemur, salvâ diligentiori inquisitione Concilii Nicæni. Aurelius Episcopus dixit: Si hoc etiam omnium vestræ Charitati placet, respõsione firmate. Universum Concilium dixit: Omnia quæ in Nicæno Concilio statuta sunt, nobis omnibus placent. Jocundus Episcopus Ecclesiæ Suffetulæ, Legatus Provinciæ Byzacenæ, dixit: Quod constitutum est in Nicæno Concilio, violari á quoquam nullatenùs potest.

SCHOLION.

Tiam hæc sancti Augustini interlocutio demonstrat summam Africanæ Ecclesiæ reverentiam & in sancti Petri Sedem, & in Nicænos Canones.. Ex priori reverentia transmissos à Zozimo Sardicenses Canones omnis ista Ecclesia usquè ad lucidam veritatis manifestationem venerari perrexit tanquam Nicænos; ex posteriori fuit parata valedicere suæ antiquæ consuetudini, & inferiori etiam Clero Romanas appella-

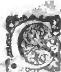
appellationes permittere. Non soli duo Provinciarum Legati, sed omnis Synodus unâ voce exclamavit : "Omnia quæ in Nicæno „Concilio statuta sunt, nobis omnibus placent". Omnibus placuit Jocundi Suffetulensis Episcopi interlocutio : "Quod constitutum „est in Nicæno Concilio, violari à quoquam nullatenùs potest". Locuti sunt ex regula, ex qua & magnus Leo posteà scripsit Nicænos Canones esse "Spiritu Dei conditos, & totius Mundi reve-„rentiâ consecratos". Ex ista reverentia Apiarii Presbyteri factam à Zozimo reparationem admiserunt. Non usque ad repertam Nicænorum Canonum veritatem, nequè ad quamvis aliam reincidentiæ conditionem, sed absolutè, ac in perpetuum. Attamen sub præfatis moderationibus.

CAPITVLVM VIII.

FAustinus Episcopus, Legatus Ecclesiæ Romanæ, dixit : Adhuc secundùm professionem Sanctitatis vestræ, tàm sancti Alipii, quàm & Fratris nostri Jocundi, aliqua infirmari credo, aliqua firmari debeant, cum jam in dubium ipsi Canones venerint. Ergò, ut placet & nobis & Beatitudini vestræ, ad sanctum & venerabilem Ecclesiæ Romanæ Bonifacium Episcopum vestra scribere dignetur Sanctitas, ut & ipse, quod sanctus Augustinus statuere dignatus est, deliberare possit, utrumnàm & hoc concedendum sit, an reticendum, hoc est, de appellationibus inferioris gradus. Si ergò adhuc in dubium venit, de hoc Capitulo justum est ut Beatissimæ Romanæ Sedis Episcopus informari debeat. Si tamen in approbatis Canonibus hoc reperiri possit.

SCHOLION.

Anon est manifestè mendosus. Forsan emendari possit hoc modo: "Aliqua infirmari credo, quæ firmari de„beant". Infirmari est non penitùs cohærere. Etenim sanctus Alipius de Episcopalibus, sanctus Augustinus de Clericalibus appellationibus dixerant: "Hoc nos servaturos „profitemur, salvâ diligentiori inquisitione Concilii Nicæni". „At verò Jocundus Episcopus dixerat: "Quod constitutum est „in Nicæno Concilio, violari à quoquàm nullatenùs potest". Hæc Faustinus Legatus censuit non ex integro cohærere. Nonnihil recessit à priori sua interlocutione: "Vestra Sanctitas non „præjudicat Ecclesiæ Romanæ". Hæsitavit, an hæc de transmissorum à Zozimo Canonum legitima authoritate diffidentia non præjudicaret. Hinc omnia censuit referenda ad Pontificem Bonifacium. Præsertim sancti Augustini interlocutionem. Etenim ex ipsa videbat nutare reparationem Apiarii. Quoniàm reperta Canonum veritas poterat ipsam exsufflare.

CAPITVLVM IX.

Urelius Episcopus dixit: Etiam, quæ dudùm vestræ Charitati intimavimus, nunc patimini exemplaria Statutorum Nicæni Concilii, sed & quæ hic salubriter à nostris Decessoribus secundùm ejusdem Concilii normam formata sunt, vel quæ nunc ordinata sunt à nobis, recitari, & Gestis inseri. Omne Concilium dixit: Exemplaria fidei & Statuta Nicęnæ Synodi, quæ ad nostrum Concilium per beatæ recordationis olim Prædecessorem tuæ Sanctitatis

tatis, qui interfuit, Cecilianum Episcopum allata sunt, sed & quę Patres, ea exemplaria sequentes, hîc constituerunt, vel nunc communi Tractatu statuimus, his Gestis Ecclesiasticis inserta manebũnt, itá ut, quemadmodùm superiùs dictum est, venerabilibus viris Antiochenæ & Alexandrinæ, sed & Constantinopolitanæ Ecclesiarum Episcopis scribere vestra Beatitudo dignetur, ut exemplaria verissima Concilii Nicæni sub adstipulatione literarum suarum dirigant: Quò, declaratâ veritate, ea Capitula, quæ in Commonitorio præsens Frater, & Co-Episcopus noster Faustinus, & Com-Presbyteri Philippus & Asellus secum attulerunt, aut ibidem reperta à nobis firmabuntur, aut si non inveniuntur, collecta Synodo de hoc in sequenti tractabimus. Daniel Notarius Nicæni Concilii professionem fidei, vel ejus Statuta recitavit in Concilio Africano.

SCHOLION.

His omnibus auditis Primas Aurelius persititit in suo priori, & quorumdam Collegarum judicio, censentium esse necessariam perquisitionem verorum Canonum. Et omnis Synodus fuit adstipulata. Dixit & allatos in Africam à Ceciliano Carthaginensi Primate, qui Synodo interfuerat, Nicænos Canones, & omnia ex ejus Codice transcripta exemplaria comprehendere solos viginti, & à Zozimo transmissos non esse in illis, ideòque necessariam esse Legationem ad Alexandrinam, Antiochenam, & Constantinopolitanam Ecclesiam, quæ ab illis authentica exemplaria adduce-

adduceret. Ad sanctum Cyrillum Patriarcham Alexandrinum Innocentius Presbyter, ad Atticum Antistitem Constantinopolitanum missus est Marcellus Sub-Diaconus. Existimo pro Marcello legendum esse Marcellinum: Nempè illum Carthaginensis Ecclesiæ Sub-Diaconum, qui Afrorum circa Celestii caussam Rescripta deportavit ad Papam Zozimum. An Bonifacius Pontifex similem Legationem, aut certè literas miserit, non possim affirmare. Istius rei nulla est memoria. Quin tamen Africana Synodus legaverit etiam ad Ecclesiam Antiochenam, videtur non dubitandum. Istam Patriarchalem Cathedram videtur tunc insedisse venerabilis Theodotus, & ante Legationis adventum obiisse: Successor Joannes videtur non respondisse. Aut sanè ejus Rescriptum latet, aut periit.

Et hæc omnia sua Acta Synodus retulit ad sanctum Papam Bonifacium. Apiarii reparationem, suum judicium de Zozimi Commonitorio, & contentis in ipso Canonibus, ac præsertim suam Legationem ad Orientales Ecclesias. Hæc est relatio: "Quamvis „plures Codices legeremus, sed nusquàm in Nicæno Concilio, in „Latinis Codicibus legimus, quemadmodùm in supradicto Com„monitorio inde directa sunt. Tamen quia hic in nullo Codice „Græco ea potuimus invenire, ex Orientalibus Ecclesiis, ubi per„hibentur eadem Decreta posse etiam authentica reperiri, magis „nobis desideramus adferri. Pro qua te tuam quoque Veneratio„nem obsecramus, ut scribere etiam ipse digneris ad illarum par„tium Sacerdotes, hoc est, Ecclesiæ Antiochenæ, Alexandrinæ, „& Constantinopolitanæ. Et si aliis etiam placuerit tuæ Sancti„tati. Ut inde ad nos eidem Canones apud Nicæam civitatem „à Patribus constituti veniant, te potissimum hoc beneficium „cunctis Occidentalibus Ecclesiis in Domini adjutorio conferente. „Quis enim dubitet exemplaria esse verissima Concilii Nicæni in „Græcia congregati, quæ de diversis locis, & de nobilibus Græcis „Ecclesiis allata, & comparata concordant? Quod donec fiat, hæc „quæ in Commonitorio supradicto allegata sunt, de appellatio„nibus Episcoporum ad Romanæ Ecclesiæ Sacerdotem, & de Cle„ricorum caussis apud suarum Provinciarum Episcopos terminandis, „nos usque ad prolationem servaturos esse profitemur, & Beati„tudinem tuam ad hoc nos adjuturam in Dei voluntate confidimus. „Cætera verò, quæ in nostra Synodo gesta & confirmata sunt,
quoniam

"quoniàm ſupradicti Fratres noſtri, Fauſtinus Co-Epiſcopus, Phi-
"lippus & Aſellus Presbyteri ſecum ferunt, ſi dignatus fuerit, tuæ
"nota facient Sanctitati".

Plura hinc diſcimus. Primò, quod Fauſtinus Legatus, ac ejus Collegæ poſt hanc Synodum redierint ad almam Urbem. Secundò, quod Philippum & Aſellum, Cardinales Presbyteros, quos Zozimus dixerat filios, hæc Synodus inſcribat Fratres. Nempè aliter Romanus Pontifex, aliter inferiores Epiſcopi fuerunt ſemper conſueti inſcribere titulos. Etiam Innocentium Presbyterum, ſibi alienum, Legatum hujus Synodi, ſanctus Cyrillus inſcripſit filium. Forſitan quia Patriarcha Alexandrinus fuit ſemper conſuetus in cunctis imitari Romanum Pontificem. Tertiò diſcimus, quod hæc Synodus decretam à ſe Legationem retulerit Bonifacio, ſed tamen ejus executionem non diſtulerit uſquè ad ejus Reſcriptum. Quartò, quod Bonifacio ſupplicarit, ut & ipſe ſimilem Legationem decerneret. Quare omninò poſſit decreviſſe. Quintò diſcimus, quod hæc de Nicænis Canonibus quæſtio poſterioribus ſæculis forſan præbuerit anſam litigandi de eorumdem numero, & fingendi varias de ipſis epiſtolas, contentas in Codice Iſidori Mercatoris. Africani Epiſcopi plurimum fiduciæ habebant apud ſanctum Bonifacium. Quippè ab Imperatore Honorio fuerant in Italiam vocati ad diſcutiendam ejus cauſſam contra Anti-Papam Eulalium: Et ſe ad iter adcinxerant, ipſum adjuturi. Hinc ab ejus ſapientia atquè juſtitia ſupplicârunt & ſperârunt ſe liberandos à ſupra expoſito Romanæ executionis modo, quem appellabant "typhum ſæculi". Idque "etiamſi fortè aliter ſe haberent Nicæni Canones". Cenſebant adverſari Chriſtianæ modeſtiæ.

CAPUT XXIX.

Exponitur alia de his rebus Carthaginensis Synodus, habita sub Pontificatu sancti Celestini

Uo tempore Innocentius Carthaginensis Ecclesiæ Presbyter, & Marcellinus ejusdem Ecclesiæ Sub-Diaconus, ex Oriente rediverint, non constat. Etenim ad sanctos Alipium, & Augustinum scribit sanctus Hieronymus: "Sanctus „Innocentius Presbyter, qui hujus sermonis est „portitor, anno præterito, quasi nequaquàm in „Africam reversurus, mea ad Dignationem vestram Scripta non „sumpsit". Hic Innocentius omninò videtur esse ille ipse Synodalis Legatus. Cum Synodalibus literis Carthagine Alexandriam ad sanctum Cyrillum, cum aliis sanctorum Alipii & Augustini literis Alexandriâ profectus est Hierosolymam ad sanctum Hieronymum. Etenim Alipius & Augustinus fuerant magna pars istius Synodi, ideòque ejus Legato addiderunt suas de Pelagiana hæresi literas ad suum in isto bello strenuissimum Commilitonem Hieronymum. Ansam scribendi præbuit Celestius, qui suâ ad Zozimum Pontificem appellatione Africanam insigniter vexaverat, Romanam autem Ecclesiam fædissimè, ac nuperrimè deluserat. An Innocentius solus, an simul cum Marcellino iverit Hierosolymam, ignoro. Videtur ivisse solus. Nam principales ipsorum termini fuerunt nimiùm disparati. Quidquid sit, ambo retulerunt Nicænos Canones cum sancti Cyrilli & Attici literis, inscriptis ad Aurelium, ac ejus Synodum. Sancti Cyrilli epistola scripta est anno istius sæculi vigesimo tertio, quarto post istam Synodum. Etenim proximum post epistolam Pascha erat futurum decimo septimo kalendas Maias, id est, die decimâ quinta Aprilis: Quod factum est anno istius sæculi vigesimo tertio. Et Paschalis dies per Alexandriæ Patriarcham non solebat denunciari Ecclesiis, nisi ad Festum Dominicæ Epiphaniæ. Bonifacius Pontifex erat tunc adhuc superstes. Est enim isto anno defunctus octavo kalendas Novembres.

In

In Africano Codice ad sancti Cyrilli & Attici epistolas habemus hanc annotationem : "Sanctus Cyrillus Authentica Concilii Ni„cæni, translata de Græco, per Innocentium Presbyterum trans„mittit. Quæ, & etiam aliæ epistolæ, cum eodem Concilio „Nicæno per memoratum Presbyterum Innocentium, & Mar„cellum Sub-Diaconum Ecclesiæ Catthaginensis, sancto Bonifacio „Episcopo Romanæ Ecclesiæ sub die sexto kalendas Decembris „sunt directa". Proindè circa Festum Epiphaniæ Innocentius Alexandriâ rediit in Africam. Exindè Episcopi transmissos Canones discusserunt, ac de suis rebus deliberarunt : Haud dubiè Synodaliter. Sexto kalendas Decembris eosdem Legatos cum Nicænis Canonibus, ac suo circa hæc omnia judicio miserunt ad sanctum Bonifacium, haud dubiè supplicantes suam sibi circa inferioris Cleri appellationes consuetudinem confirmari, ac deinceps non infringi aut impeti. Verùm tunc ultra mensem defunctus erat Bonifacius, ac Celestinus Successor ferè per mensem sederat. Africana Ecclesia usquè tunc ista ignorabat. Ex his lucet labi Joannem Garnerium, ubi in Pelagiana historia asserit Innocentium Presbyterum ad conquirendos Nicænos Canones fuisse missum anno istius sæculi decimo octavo, & nono decimo rediisse. Rectè tamen dubitat, an hic Legatus sit idem cum laudato per sanctum Hieronymum Innocentio. Etenim de suo Innocentio scribit sanctus Hieronymus : "Quasi nequaquàm in Africam reversurus". Attamen hoc non evincit. Poterat enim tunc non velle, aut ex Superiorum Mandato non posse reverti.

His cognitis Africani Episcopi denuò fecerunt aliam Synodum. Ejus, uti & istius prioris, Acta perierunt, aut latent. Utcumquè tamen disci possint ex hujus posterioris relatione ad sanctum Celestinum. Ejus verba, licèt superiùs adducta, sunt repetenda: "Optaremus, si quemadmodùm Sanctitas tua de Apiarii adventu „lætatos vos fuisse, missis per Compresbyterum nostrum Leonem „literis intimavit, ita nos quoque de ejus purgatione hæc Scripta „cum lætitia mitteremus. Esset profectò & nostra,& vestra modò „alacritas certior : Nec festinata, nec præpropera videretur, quæ „adhuc tam de audiendo, quàm de audito præcesserat. Adve„niente sanè ad nos sancto Fratre & Co-Episcopo nostro Faustino, „Concilium congregavimus, & credidimus ideò cum illo missum, „quoniam sicut per ejus operam Presbyterio ante redditus fuerat,

 ita

„ità nunc posset de tantis criminibus, à Tabracenis objectis, eo „laborante purgari. Cujus tanta & tam immania flagitia decursum „nostri Concilii examen invenit, ut memorati patrocinium potiùs „quàm judicium, ac defensoris magìs operam, quàm disceptatoris „justitiam superarent. Nam primùm, quantum obstiterit omni „Congregationi diversas injurias ingerendo, quasi Ecclesiæ Ro„manæ asserens privilegia, & volens eum à nobis in communionem „suscipi, quem tua Sanctitas, credens appellâsse, quod probare „non potuit, communioni reddiderat, quod minimè tamen licuit. „Quod etiam Gestorum ex lectione meliùs cognosces. Triduano „tamen laboriosissimo agitato judicio, cum diversa eidem objecta „afflictissimi quæreremus, vel moras Co-Episcopi nostri Faustini, „vel tergiversationes ipsius Apiarii, quibus nefandas turpitudines „occulere conabatur, Deus Judex fortis, justus, & longanimis, „magno compendio resecavit. Tetriore quippè, ac putidiore obsti„natione compresśâ, quâ tantum libidinum cœnum impudentiâ ne„gationis volebat obruere, Deo nostro ejus conscientiam coarctante, „& occulta, quæ in illius corde, tanquàm in volutabro criminum „jam damnabat, etiam hominibus publicante, repentè in con„fessionem cunctorum objectorum flagitiorum dolosus negator „erupit. Et tandem de omnibus incredibilibus opprobriis ultro„neus se ipse convicit, atque ipsam quoquè nostram spem, quâ „eum & credebamus, & optabamus de tam pudendis maculis posse „purgari, convertit in gemitus: Nisi quoniàm istam nostram mœ„stitiam uno tantùm mitigavit, quod & nos labore diuturnioris „quæstionis absolvit, & suis vulneribus qualemcumquè medelam, „etsi invita ac suæ conscientiæ reluctante confessione providit".

Hæc epistola non est Afrorum Antistitum prima ad sanctum Celestinum. Nec enim ipsi ex more gratulatur Pontificatum, nec circa ipsum fausta precatur. Solummodò habet in sui medio: "Præfato debitæ salutationis officio". Est scripta ex impetu, ideòque oblita consuetam præfationis reverentiam locare in exordio. Ex ipsa interim colligimus plura. Primò, quod in adductis ex Oriente Nicænis Canonibus missos à Zozimo Canones non videntes Africani Episcopi censuerint se fundatos adversùs Romanam Ecclesiam, ideòque reparati Apiarii caussam judicaverint retractandam. Et omninò retractarûnt. Quin & reparationem exsufflarûnt. Ipsam anteà admiserant sub certis moderationibus, attamen absolutè,

fin

sine dependentia à quovis successu circa Nicænos Canones. Et ecce nunc omnia circumducunt. Attamen ex alio principio. Adduxerunt enim nova ejus crimina, novasque probationes: Et de istis convictum, & confessum denuò dejecerunt. Immo non dejecerunt, sed à Celestino Pontifice dejiciendum denuò transmiserunt ad almam Urbem. Appositis Apostolicæ Sedis manibus detulerunt antiquam reverentiam. Et Celestinus ipsum accepit cum gaudio, ejus reparationem innovavit & firmavit, & cum Faustino Episcopo reponendum remisit in Africam. Quæ omnia apud Afros sunt acta Synodaliter. Et ex his patet tàm Faustinum, quàm Apiarium frequenter ijsse & rediisse.

Ad Faustini reditum Africani Episcopi denuò adunarunt Synodum. Et in ipsa Faustinus Apiarii Advocatum potiùs egit, quàm Judicem. Et ante omnia potenter obstitit omni Congregationi, diversasque ei ingessit injurias, asserens Romanæ Ecclesiæ privilegia. Nempè Africanos Episcopos durè increpavit, quod Apiarii factam à Zozimo ac Bonifacio reparationem fuissent ausi retractare, atquè ità patenter impingere in privilegia Romanæ Ecclesiæ. Asseveravit, quod insuper novissimæ ejus appellationi fuisset deferendum. Etenim hæc verba, "Credens appellasse, quod probare non potuit", manifestè laudant non primam ad Zozimum, sed longè posteriorem Apiarii appellationem ad Celestinum. Nempè dum Africani Episcopi ipsum voluerunt denuò degradare, ille novam interposuit appellationem. Et hæc videtur fuisse caussa, cur eum ipsi damnare non præsumpserint, sed damnandum transmiserint Pontifici. Et ipsam insuper negarunt, dicentes ab Apiario non posse probari. Quin & constanter adjecerunt: "Quod minimè tamen „licuit". Hoc est, quantumvìs Apiarius appellasset, vestra tamen Sanctitas nequiit appellationem admittere, longè minùs ipsum reddere communioni. Nempè ob antiquam Africanæ Ecclesiæ consuetudinem, quam adducti Nicæni Canones nòn infirmabant.

Pergit Synodalis ad Celestinum Pontificem epistola: "Præfato „itàque debitæ salutationis officio, impendio deprecamur, ut dein„ceps ad vestras aures hinc venientes non faciliùs admittas, nec à „nobis excommunicatos in communionem ultra velitis excipere. „Quia hoc etiam Nicæno Concilio definitum, facilè advertet Vene„rabilitas tua. Nam etsi de inferioribus Clericis vel Laicis videtur „ibi præcaveri, quantò magìs hoc de Episcopis voluit observari, „ne in sua Provincia communione suspensi, à tua Sanctitate vel

Sfff 3 festinato,

„festinatò, vel præproperè, vel indebitè videantur communioni „restitui. Presbyterorum quoquè, & sequentium Clericorum im- „proba refugia, sicut te dignum est, repellat Sanctitas tua: Quia „& nullâ Patrum definitione hoc Ecclesiæ derogatum est Africanæ, „& Decreta Nicæna sive inferioris gradus Clericos, sive ipsos Epi- „scopos suis Metropolitanis apertissimè commiserunt. Pruden- „tissimè enim, justissimèque providerunt quæcumquè negotia in „suis locis, ubi orta sunt, finienda: Nec unicuiquè Provinciæ „gratiam Spiritus Sancti defuturam, quâ æquitas à Christi Sacer- „dotibus & prudenter videatur, & constantissimè teneatur. Maximè „quia unicuiquè concessum est, si judicio offensus fuerit Cogni- „torum, ad Concilia suæ Provinciæ, vel etiam universale provo- „care. Nisi fortè quisquàm est, qui credat unicuilibet posse Deum „nostrum examinis inspirare Justitiam, & innumerabilibus congre- „gatis in Concilium Sacerdotibus denegare. Aut quomodò ipsum „Transmarinum Judicium ratum erit, ad quod testium necessariæ „personæ, vel propter sexus, vel propter senectutis infirmitatem, „multis aliis intercurrentibus impedimentis, adduci non poterunt? „Nam ut aliqui à tuæ Sanctitatis Latere mittantur, nullâ inveni- „mus Patrum Synodo constitutum. Quia illud, quod pridem per „Co-Episcopum nostrum Faustinum, tanquàm ex parte Nicæni „Concilii, transmisistis, in Conciliis verioribus, quæ accipiuntur „Nicæni, à sancto Cyrillo Co-Episcopo nostro Alexandrinæ Ec- „clesiæ, & à venerabili Attico Constantinopolitano Antistite, „ex authentico missis, quæ etiam ante hoc per Innocentium „Presbyterum, & Marcellum Sub-Diaconum, per quos ad nos „ab eis directa sunt, venerabilis memoriæ Bonifacio Episcopo, „Prædecessori vestro, à nobis transmissa sunt, in quibus tale aliquid „non potuimus reperire".

Infelix, devia, ac prævaricatoria epistola. Ante omnia rogat, ut Romanus Pontifex nullam deinceps ex Africa appellationem admittat: Neque Laici, neque Clerici, neque item Episcopi. Ut nullum ab Africana Ecclesia excommunicatum reddat communioni. Idque quia ità sancitur à Nicænis Canonibus. Epistola affirmat Romanas appellationes adeò non firmari per istos Canones, ut etiam Episcopis per istos interdicantur. Putatur respicere quintum Canonem. Verùm ille nimiùm manifestè sancit de solis Clericis inferioribus: Nec video fucum, quo possit extendi ad Episcopos

Episcopos. Quare existimo Afres respexisse etiam ad quartum, ac præsertim ad sextum Canonem, per quos Metropolitis datur non modica potestas in creandis Episcopis. Afri videntur ipsam extendisse ad judicia. Quidquid sit, epistola singulariter rogat deinceps non admitti provocationes Presbyterorum, ac aliorum Clericorum. Ipsas appellat "Improba refugia". Nempè vetita per antiquam Africanæ Ecclesiæ consuetudinem. Et adjungit isti consuetudini per nullam Patrum definitionem esse vel in minimo derogatum. Ex quo discimus singulares Ecclesiarum consuetudines posse aboleri per generales Synodos: Istud tamen non censeri factum, nisi disertè exprimatur. Hæc regula est adeò antiqua.

Et suæ consequentiæ, quâ Nicænum Decretum extendit à Clericis ad Episcopos, epistola dat varias rationes. Primò, quia quævis negotia in suis, ubi orta sunt, locis oportet audiri, & finiri. Deinde, quod Provinciarum Synodis speranda sit non deesse Spiritus Sancti gratia, quâ caussarum Justitia videatur ac teneatur. Tertiò, quod damnatis per duodecim Collegas Episcopis, immò & per pauciores damnatis Clericis non denegetur appellatio. Appellare & ipsi possint ad plenam Provinciæ Synodum, immò & ad universale Concilium totius Diœcesios. Et hoc videtur esse novellum Clericorum privilegium, datum ex occasione appellantis Apiarii: Quo tolleretur omnis ansa invocandi Romanam Ecclesiam. Quarta ratio est, quod Dominus Deus non sit credendus unicuilibet potiùs inspirare examinis ac judicii Justitiam, quàm innumerabilibus Synodaliter congregatis Episcopis: Est contumeliosa ratio. Appellatas caussas Romanus Pontifex etiam tunc judicabat cum solo suo Cardinalium Episcoporum ac Presbyterorum Consistorio. Et ejus solius judicium isthic prævalebat omnium suffragiis. At verò Afrorum Provinciæ, ac Synodi habebant numerosissimos Episcopos: Præsertim plena Diœcesios Synodus. Hinc adducta ratio affirmat credendum, quod Dominus Deus tanto potiùs numero inspiret veritatem quam uni Episcopo Romano. Quinta ratio est, quod Transmarinum, seu Romanum Judicium nequeat esse ratum ac firmum: Quoniam ad ipsum adduci non valent testes, aliæque personæ necessariæ. Reponi poterat appellatæ caussæ retractationem posse per Pontificem delegari in partibus, & isti Synodali judicio posse præfici ac præsidere Romanum è Papali Latere Legatum, coram quo omnes necessariæ sistantur personæ, &

qui

qui ex ipsarum testimoniis, aut professionibus caussam judicet, aut certe instruat Pontifici referendam. Et istam potestatem in Pontifice agnovit, & confirmavit Sardicensis Synodus. Ad hoc igitur argumentum epistola occurrit, ac respondet: "Nam „ut aliqui tanquàm à tuæ Sanctitatis Latere mittantur, nullâ „invenimus Patrum Synodo constitutum. quia illud, quod „pridem tanquàm ex parte Nicæni Concilii exinde transmisistis, „in Conciliis verioribus non potuimus reperire.

Hæc sunt fundamenta, ex quibus ista Africana Synodus censuit non solis Clericis, sed etiam Episcopis Romanas appellationes interdici per Nicænos Canones, & pariter omnes committi suis Metropolitanis. Hoc est, inconcussis ac inappellabilibus Metropolitarum Synodis. Per Metropolitas intelligit non solos Provinciarum Præfectos, sed etiam Dioecesion Primates; Exarchos, ac Patriarchas. Fuit horrenda audacia. Africani namque Episcopi usque tunc Romam semper appellaverant, ac posteà etiam perrexerunt appellare: Et ecce ista Synodus, dum de Apiarii facta per Zozimum reparatione se vindicare studet, tentat evertere ista òmnia. Et Canones Nicænos intellexit pessimè. Quod enim hi Romanas appellationes non circumscribant, est nimìs exploratum. Etiam semetipsam evertit ista Synodus. Africana namque Ecclesia est Romani Patriarchatus Dioecesis, ideòque Romanus Pontifex est ejus Patriarcha, ac supremus Metropolitanus. Proinde ad ipsum appellatio ex nullo colore potuit Episcopis interdici.

Præfata epistola affirmat Nicænos Canones fuisse in Africam transmissos à solo Cyrillo Alexandrino, soloque Attico Episcopo Constantinopolitano. Antiocheni nullam facit memoriam. Rationem adduxi superiùs. Aurelius Primas in sexta Carthaginensi Synodo, & ejusdem Synodi ad sanctum Bonifacium Pontificem relatio Antiochenam Ecclesiam præponunt Alexandrinæ. Possit evenisse casu. Possint etiam attendisse Antiochiam fuisse primam sancti Petri Apostoli, non per Vicarium discipulum, sed in propria persona Cathedram. Insuper Afrorum isto tempore Episcopi habuerunt modicam similium rerum notitiam. Infelix epistola addit, quod Innocentius Presbyter, ac Marcellus Sub-Diaconus Nicænos Canones, quos ex Oriente detulerant in Africam, etiam detulerint Romam ad Papam Bonifacium. Ex

quo

quo colligitur, quod sanctus Bonifacius ipsos noluerit postulare è Græcia. Porrò Atticus Constantinopolitanus Episcopus obijt quinti sæculi anno vigesimo quinto, sexto Idus Octobris. Erat annus secundus Celestini Pontificis. Infelix ista epistola videtur junior. Etenim illa, quæ circa Apiarium, & omnem hanc litem Celestinus egit, videntur exegisse moras longioris temporis. Quod ipsum firmant sequentia epistolæ verba : "Nam de Fratre nostro ,,Faustino, amoto jam pro suis nefandis nequitiis de Ecclesia ,,Christi dolendo Apiario, securi sumus, quod eum, probitate ,,ac moderatione tuæ Sanctitatis, salva fraterna charitate, ulteriùs ,,Africa minimè sustinere patiatur". Affirmant Apiarii degradationem fuisse tandem probatam, & confirmatam à sancto Celestino, & Faustinum Legatum aut rediisse Romam, aut fuisse revocatum. Et Afri supplicant deinceps non inquietari ejus disputationibus de privilegiis Romanæ Ecclesiæ. Manifestum est hæc omnia non potuisse peragi modico tempore.

Hæc epistola etiam memorat Legatos à Latere. Eosdem laudat in literis ad Faustum, Martinum, & alios Regiæ civitatis Archi-Mandritas magnus Leo Pontifex : "Propter caussam ,,fidei, quam Eutyches perturbare tentavit, de Latere meo misi, ,,qui defensioni veritatis adsisterent". Laudat Julium Puteolanum Episcopum, Renatum sancti Clementis Cardinalem Presbyterum, ac Hilarum Cardinalem Diaconum, suos ad secundum Ephesinum Concilium Legatos. Eos exprimit, & laudat in literis ad Julianum Coënsem Episcopum, atque adjungit : "Quos è ,,Latere meo vice mea misi". Tituli origo est à Concilio Sardicensi, sanciente varios modos, quibus Romanus Pontifex appellatas caussas possit retractare : "A proprio Latere Presbyteros ,,mittat". Est titulus mutuatus è Romano Imperio, & cum multis aliis ejusdem formulis translatus in Ecclesiam. Hinc de pœnalium in Donatistas legum executione scribit in sancti Augustini vita Beatus Possidius : "Propter quod perficiendum ,,Honorius è Latere suo Tribunum, & Notarium Marcellinum ,,ad Africam Judicem miserat". Et in Francorum historia sanctus Gregorius Episcopus Turonensis : "Misit Rex Innacharium ,& Scaptarium, primos de Latere suo". Et Marculfus Monachus in formulis : "Præsente Misso nostro, Illustri viro illo, ,,quem ex nostro Latere illuc pro hoc direximus". Plura istiusmodi

Epist. 28.

Epist. 31.

Cap. 13.

L. 4. C. 13.

L. 1. C. 40.

modi testimonia adducit in suis Scholiis Hieronymus Bignonius. Phrasis ab Imperio, uti ad Ecclesiam, ità quoquè devenit ad Regna. Ejus virtutem exponit in quadragesimi septimi Psalmi enarratione sanctus Augustinus: "Quicumquè alicui cohærent, ,,Latera ipsius dicuntur. Nam & de aliquibus hominibus so- ,,lemus ità loqui: Bonus homo est, sed mala Latera habet. Id ,,est, ipse quidem bonitate præstat, sed maligni sunt, qui ei ,,sunt conjuncti". Eumdem in sensum secunda Matisconensis ,,Synodus reprehendit quosdam, qui Lateri Regis adhærent". Joannes Morinus de Papalibus è Latere Legatis scribit: "E La- ,,tere mitti est velut è familia Pontificis, ex Officialibus & Pro- ,,curatoribus Domesticis in opus aliquod eligi, & deputari". Non benè. Etenim Julius Puteolanus Episcopus nequijt fuisse è sancti Leonis familia, nec ejus Domesticus Procurator, aut Officialis. Paschasius Quesnellus scribit: "Mysterio, meâ quidem sententiâ, ,,vacant hæc verba, saltem quod ad præsentem locum attinet, ,,nec aliud significant, quam", Hinc. "Id est, ex hac urbe, ex ,,his partibus". Et probat ex Græca epistolarum translatione, verosimiliter facta per Julianum Coënsem Episcopum, qui istius phrasios Romanum mysterium non possit ignorasse. Pro istis vocibus ille dumtaxat posuit, "Hinc". Respondeo voces nec apud Romanum Imperium, nec item apud lacerata ex ipso Regna vacasse mysterio, ideoque nec apud Ecclesiam. Et istud mysterium sanctus Augustinus abundè exposuit. Quapropter esse inter Pontificis Romani Latera est esse inter ejus in Romanæ Provincæ Synodo, aut Romanæ Ecclesiæ Consistorio Adsessores. Et hi erant ejus Comprovinciales Episcopi, & Cardinales Presbyteri. Item Romanæ Ecclesiæ Archi-Diaconus. Quam dignitatem Hilarus gessit sub sancto Leone. Hinc Dulcitius Notarius non mittebatur è Latere. Nec item Cardinales Diaconi. Quia Pontifici in sacro Tribunali, Consistorio, aut Synodo tunc non assidebant. Hodie adsident: Et quidem ante Episcopos. Item hodiè Romanus Pontifex vix adunat Synodum suæ Provinciæ: Pleraque agit in Consistorio. Et isthìc ei adsident omnes, & soli Cardinales. Hinc hodiè illi omnes & soli possint esse Legati à Latere. Proindè Papale Latus hodiè est ejus adsessio in Consistorio. Eodem modo exponi debent Latera Laicorum Principum.

CAPUT

CAPUT XXX.

An hac omnia per & circa Apiarium Gesta sint authentica?

Arcus Anthonius Capellus edidit insigniter eruditum de Romanis Afrorum appellationibus opusculum, in quo rectè docet, ac lucidè demonstrat Africanis Episcopis semper, Africanis autem Clericis numquàm licuisse provocare ad Sedem Apostolicam, ideòque sextam Carthaginensem Synodum, Synodales ad sanctum Bonifacium, & Celestinum literas, omniaque circa Apiarium Acta esse spuria figmenta. Fateor ipsum non loqui sine fundamentis. Ego tamen non ausim ista probare. Etenim istam Synodum, istas epistolas, ista Gesta, tanquàm legitima, & authentica, laudant Dionysius Exiguus, antiquus Africanæ Ecclesiæ Codex, alia antiqua Africanorum Canonum Collectio, plures Gallicanæ Synodi, Trullana Synodus, Synodus octava, Hincmarus Rhemensium Metropolita, aliique plures Collectores Canonum. Attamen eruditi istius viri argumenta non sunt frivola, ideòque audienda. Primum est: "Baronius de hac controversia scribens, ,,dicere coactus est Acta sextæ Synodi non exstare, hoc argu-,,mento. Quod in Concilio inducuntur Legati cum Commonito-,,rio Pontificis Zozimi, à Patribus petentes, ut decernerent ,,quod Presbyteri, & cæteri inferiores Clerici, damnati ab Or-,,dinariis suis, provocare possent ad Episcopos vicinos, ante-,,quàm adirent Concilia Provincialia, Patresque id facere de-,,trectâsse, nisi sub conditione; tamen constat quod Milevi ,,ante aliquot annos, & Carthagine anno superiori omninò ità ,,fieri ipsimet constituerant". Adducit istos Canones, & pro-,,sequitur: "Et nihilominùs sextæ Synodi Acta inducunt Patres ,,ità loquentes, ac si Canonem istum neque constituissent, neque ,,constitui vellent, neque de eo ulla unquam mentio facta fuisset. ,,Mihi certè hoc argumentum magni ponderis est, & plus pro-

„bat, quàm putavit Baronius. Neqùe enim ſcio componere „Acta iſta cum Canone, ſed ut fert mea opinio, vel Canon „Acta, vel Acta Canonem tollunt". Reſpondeo hæc facilè „conciliari. Etenim Canon non ante aliquot annos à Mi„levitana, ſed priori dumtaxat anno prodijt à Carthaginenſi Synodo. Idqùe ob reverentiam Apoſtolici Commonitorii. Prodijt ab illa Synodo, quæ celebrata eſt poſt adductam Zozimi Tractoriam contra errores ac perſonas Pelagii atque Celeſtii. Tum Pontifici placere ſatagentes Africani Epiſcopi, Tractoriam confirmârunt per plura Decreta de Divinæ gratiæ auxiliis: Ac item in Commonitorii gratiam ediderunt Canonem, permittentem Clero provocare ad vicinos Epiſcopos. Eundem confirmarunt anno ſequenti in ſexta Synodo. Verùm tunc addiderunt aliquod temperamentum, ſeu aliquod Interim. Res infra elucidabitur. Eruditus vir labitur in communem errorem, qui jam laudatos Carthaginenſis Concilii Canones tranſcribit in neſcio quod Milevitanum.

Secundum ejuſdem Doctoris argumentum eſt hoc: "Dice„bamus inter hæreticorum objectiones ex Actis & epiſtolis de „hac controverſia iſthæc haberi. Primò, Legatos à Zozimo „cum Canonibus Sardicenſibus nomine Nicænorum miſſos in „Africam. Secundò, errore à Patribus detecto, illos ſcripſiſſe „ad Zozimum, placere quidem ſibi, ut ex Africa Romana Sedes „appellaretur, quouſqúe authentica Canonum Nicænorum re„perirentur. Ea tamen ſe perquirere velle, quia in exempla„ribus Nicænis, quæ erant in Africa, Canones illi deſiderabantur. Tertiò, anno ſequenti, octavo kalendas Junii, cauſſa „repetita, ex Originali Ceciliani Epiſcopi Carthaginenſis Com„monitorium Zozimi fuiſſe falſi convictum, ſed Legatis pro „eo pugnantibus, communi conſenſu decretam Legationem ad „Eccleſias Alexandriæ, Antiochiæ, & Conſtantinopolis, quæ„ſitum vera exemplaria Nicæna. Quartò, ea directa ad Boni„facium Zozimi Succeſſorem hoc anno, qui fuit poſt Conſulatum „Honorii duodecimum, & Theodoſii octavum, ſexto kalendas „Decembris, cum literis Cyrilli Alexandrini, & Attici Epiſcopi „Conſtantinopolitani, quæ illic referuntur".

Notandi hic ſunt aliqui Lapſus. Primus eſt, quod Africani Patres poſt detectum errorem Zozimo ſcripſerint ſibi placere, uſque ad reperta, ac ſibi demonſtrata Nicænorum Canonum exemplaria

plaria Romanæ Afrorum appellationes procederent. Etenim ista scripserunt non post detectum errorem, sed post obortum circa Canones dubium. Verba sextæ Synodi sunt clara: "Frater noster Alipius „dicere dignatus est dubios esse Canones. Cum jam in dubium „Canones venerint". Post detectum errorem Episcopi isti, vel potiùs istorum Episcoporum aliqui Romanas etiam Episcoporum appellationes penitùs excusserunt. Secundus Lapsus est, quod Zozimi Commonitorium fuerit ex originali Ceciliani Codice falsi convictum. Fuit dumtaxat vocatum in dubium. Si fuisset convictum, molestissima Legatio erat supervacanea. Tertius Lapsus est, quod Legati pro Commonitorii veritate pugnaverint. Etenim Faustinus Episcopus palam admisit ipsum esse dubium. Et omninò noverat Canones istos esse Sardicenses, non Nicænos. Quartus Lapsus est, quod ista Legatio fuerit decreta communi consensu. Etenim Faustinus Legatus censebat rem referendam Sedi Apostolicæ, & sine ejus Beneplacito nihil esse tentandum. Quintus Lapsus est, quod ista exemplaria fuerint ad sanctum Bonifacium transmissa post duodecimum Honorii, & octavum Consulatum Theodosii. Etenim isto tempore Africani Antistites istos Canones nondùm viderant, ideòque nec miserant ad Pontificem. Sanctus Cyrillus eos non misit in Africam, nisi anno vigesimo tertio quinti sæculi.

Audiamus nunc reliquum argumenti: "Verùm totam hanc „narrationem esse commentitiam & fabulosam, multa convincunt. „Primùm in Codice Africano, qui lectus fuit in hoc postremo „Carthaginensi Concilio, relata fueré omnia Concilia plenaria, quæ „sub Aurelio Episcopo ejus urbis habita fuerant à Consulatu Theo- „dosii tertio, & Abundantii, qui incidit in annum Christi trecen- „tesimum nonagesimum tertium, usque ad diem octavum kalendas „Junii, anni quadringentesimi decimi noni. In eo tamen non „istius Concilii sub Zozimo celebrati, non Legationis ab eo ad „Africanos decretæ, non controversiæ de appellationibus agitatæ, „non literarum quæ inde ad Zozimum scriptæ fuerant, apparet „vestigium ullum Hæc tamen in primis & scribenda, & legenda „erant, si facta fuissent, maximè cum minima quæque suo tempore, „& loco ibi recensita videantur". Respondeo in isto Codice, licèt non habeatur sexta Carthaginensis Synodus, haberi tamen ejus Synodales ad sanctum Bonifacium literas, in quibus est totius Synodi compendium. Habetur &, posterioris Synodi ad Celestinum epi-

ſtola. Quis fuerit Codicis author, infra diſquiretur. Quiſquis fuerit, ad Canonem centeſimum ſeptimū habet hanc ſubnotationem: "Geſta hujus Concilii ideò non deſcripſi, quoniam Provinciale, „non univerſale celebratum eſt". Eadem de cauſſa prætermiſit inſerere ſextam Synodum. Etiam Acta Synodi, quæ ad Celeſtinum dedit devias literas. Has ſolas, unà cum aliis ad Bonifacium, cenſuit ſufficere ad inſtructionem, immò ad deſtructionem Africanæ Eccleſiæ. Quare hic Codex nequaqam fuit lectus ad ſextam Synodum. Eſt enim ipsâ manifeſtè poſterior. Res ſuo loco diſcutietur.

Marcus Anthonius pergit in iſto argumento : "Deindè cum „Concilium plenarium contra Pelagianos habitum fuerit anno quadringenteſimo decimo octavo, menſe Majo, & in eo actum non „ſit de hac controverſia, ſi ejus gratiâ Zozimus aliud plenarium „anno illo celebrari voluit, ante autumnum facere id non potuit. „Neque poſt. Enimverò Patres Africani de rebus à ſe Carthagine „decretis ſcribere ad eum non potuiſſent, quia anno illo exeunte „è vivis exceſſit. Scripſiſſe tamen ad eum adhuc viventem, teſtatur „epiſtola, quæ ad Bonifacium ejus Succeſſorem data aſſeritur anno „ſequenti. Tantùm verò abeſt, ut autumno illo Zozimus Tractoriis ſuis Patres Africanos ad Concilium plenarium Carthaginem convocarit, ut eo ipſo tempore pleroſque illorum aliò abire „compulerit, quemadmodùm Auguſtinus fidem facit epiſtolâ ad „Optatum". Adducit hujus epiſtolæ, necnon & ſancti Poſſidii teſtimonium, ex quibus conſtat ſanctum Auguſtinum unà cum ſancto Alipio, & laudato Poſſidio fuiſſe tunc à ſancto Zozimo Legatum in Cæſaræenſem Mauritaniam. In iſta Legatione ſanctus Auguſtinus Cæſaræ diſputavit cum Emerito Donatiſtarum iſthic Epiſcopo, & Acta affirmant iſto anno id contigiſſe duodecimo kalendas Octobris.. Hinc vir eruditus proſequitur : "Quomodò „ergò Concilium plenarium Carthaginem autumno illo Zozimus „contraxit, ſi Epiſcopos Mauritanos, & Numidas menſibus illis „Cæſaræam ablegavit ? Et inter cæteros Alipium, Auguſtinum, „& Poſſidium quos in cauſſa appellationum Legatos Provinciæ „Numidiæ Carthagine Acta illa conſtituunt". Reſpondeo hæc fuiſſe acta in Synodo adunata contra Pelagianos. Iſthic enim tractatum fuit de Romana appellatione Celeſtii, atque ex ea occaſione de cunctis ad Apoſtolicam Sedem appellationibus. Et circa Clericorum appellationem prodierunt duo Canones, quos communis error adſcribit

bit Synodo Milevitanæ. Porrò eruditus ille vir labitur hic in duobus. Primò, quod dicat non solos Numidas, sed etiam Mauritanos Episcopos tunc à Zozimo fuisse Legatos Cæsaræam. Legati enim fuerunt soli tres laudati Numidæ. Alter Lapsus est, quod supponat plenarias Afrorum Synodos tunc fuisse convocatas per Tractoriam Romani Pontificis. Nullum est istiusmodi exemplum. Convocatæ semper fuerunt per Tractoriam Carthaginensis Archi-Episcopi.

Audiamus & tertium argumentum: "Gravius est, quod tam „Actorum, quàm epistolarum doctrina pugnet cum doctrina Afri„cæ Catholica, quæ tum omnium Catholicorum ore contra Do„natistas prædicabatur. Immò aufert Pontifici Romano eam po„testatem, quam illo tempore Donatistæ ipsi ut legitimam, & Ca„nonicam agnoscebant, sacrilegium arbitrantes eam vel Facto, vel „Dicto violatum ire. Epistolæ enim ad utrumque Pontificem „scriptæ, & Acta illa sumere videntur eos aliam potestatem non „habere, nisi quæ illis in Concilio Nicæno concessa fuisset, maximè „in appellationibus Episcoporum. Quare Patres illi eas tantùm se ad„missuros esse dicunt, quousquè authentica Nicæna reperiantur, ad „quorum amussim totam potestatem Papæ collimari volunt. Catholici „tamen non à Concilio Nicæno, sed ante Concilium Nicænum Afri„cam subjectam fuisse Romanæ Sedi profitebantur, & appellationes „Episcoporum ad Transmarina longè antiquiores decantabant" Hunc fuisse & Catholicorum & Donatistarum perpetuum sensum demonstrat ex S Augustino, & prosequitur: "Adeò temerarium & sacrile„gum putavit Augustinus negare Apostolicæ Sedi jus cognoscendi „de judiciis Ecclesiæ Africanæ etiam ante Nicænum Concilium, ut „ne Donatistas quidem id ausuros, compertum haberet. Et ipse „tunc, datis hujusmodi literis, cum universa Africa hoc crimine „se obstrinxerit? Donatistæ autem, veriti negare potestatem Ro„mani Pontificis in Africana Judicia, ad calumnias conversi aliquid „aliud caussari cœperunt, ut constat ex collatione tertiæ diei contra „Donatistas". Tunc Donatistæ, "inquit Augustinus", ipsum Melchiadem cœperunt crimine traditionis arguere, & dicere Majores suos propterea illius Judicium refugisse, quod Traditor fuisset. "Si verò „adeò planum fuisset, quod Africa tunc Jurisdictioni Papæ subjecta „non esset, ut nunc dicunt heretici, quis sibi persuadeat Donatistas „non potiùs hoc in pulvere gradum fixuros, quam in lubrico illo, „unde è vestigio turpiter dejecti fuere"? Respondeo his argumentis

firmè

firmè concludi, ac demonſtrari, quod Romanę Epiſcoporum appellationes ſemper viguerint in Africa: Quod ipſas profeſſi ſint etiam Donatiſtę. Ac proindè Scripta ad Celeſtinum epiſtola palàm evertit perpetuam, & conſtantem Africanæ Eccleſiæ conſuetudinem. Non tamen fidem Catholicam. Aurelius enim per iracundiam turbato mentis oculo putavit ſe videre in Nicænis Canonibus, quod minimè videbat. Alia eſt ratio epiſtolæ ad Bonifacium. Hæc enim manifeſtè agit non de Epiſcopalium appellationum ſubſtantia, ſed de ſola forma Sardicenſi. Agit de ſubſtantia ſolarum appellationum Clericalium.

Ad formandum quartum argumentum Marcus Anthonius Capellus adducit ſancti Auguſtini verba ex laudata ſuperiùs ad quoſdam Donatiſtarum Antiſtites epiſtola, & concludit: "Auguſtinus, „& ore Auguſtini Africa tota, vitio vertebat Secundo Epiſcopo „Tigiſitano, quod adhortatus non fuiſſet Epiſcopos Synodi ſuæ, „ut Romam Cecilianum, & alios Catholicos accuſatum irent. Quod „paſſus eſſet eos excommunicatos declarari, antequàm judicio Ec„cleſiæ Tranſmarinæ à corpore Eccleſiæ univerſalis abſcinderentur. „Exprobrabat Donatiſtis, quod innocentiæ Catholicorum conſcii, „auſi non fuerint adire Romanum Tribunal, uti debebant". Et hæc omnia ſunt longè veriſſima: Per Petrum de Marca, Paſchaſium Queſnellum, & Scriptorem Anonymum nunquam ſubvertenda. Eruditus vir pergit ad infelicem epiſtolam: "Et erit qui credat ho„mines iſta dicentes, iſta ſcribentes, detrectaſſe tunc ſubire Ro„mana Judicia? Ad ſola Decreta Nicæna omnem poteſtatem Ro„mani Pontificis retuliſſe? Illi vitio vertiſſe, quod excommuni„catos in Africa Romæ ad communionem reſtituerit? Quod cau„ſas finiri non pateretur in Provinciis, in quibus ortæ eſſent? Non „erat Africa tunc, & ſi fuiſſet Africa, non erat Auguſtinus tam „verſatilis, & adeò vel prodigus verecundiæ, vel inops pruden„tiæ, ut eadem hinc arguere, hinc laudare, hinc aſſerere, inde „evertere poſſet, & fidem Chriſti antiqua Pœnorum fide tractare". Adducit laudatas ſancti Auguſtini ad ſanctum Celeſtinum de Fuſſalenſi Anthonio literas, urget ſcriptas iſto ipſo tempore, & ex ipſis concludit eſſe impoſſibile, ut Auguſtinus tunc ſcripſerit aut ſubſcripſerit præſentes infeliciſſimas literas ad eundem Pontificem. Reſpondeo hæc eſſe veriſſima, & ex iſto argumento, ut ipſe has, ità Petri de Marca Sectatores ſtudent iſtas literas proſcribere ad ſpuria, ac ſtrami-

straminea figmenta. At certum est ambas esse authenticas. Nempè Augustinus, Alipius, Possidius, ac alii meliores Afrorum Episcopi retraxerunt manus ex istius jurgii tabula, & infelicissimis literis noluerunt subscribere.

Eruditus interim vir nervosè demonstrat istam Aurelii epistolam esse infelicissimam, & scatere erroribus. Primus est in his verbis de quinto Nicæno Canone: "Nam etsi de inferioribus Cle-„ricis, vel Laicis videtur præcaveri, quantò magis hoc de Episcopis „voluit observari"? Est argumentum a minori ad majus. Marcus Anthonius Capellus rectè respondet esse "vanissimum, quod ex „diametro pugnet cum primis principiis Patrum Africanorum". Et demonstrat ex laudata sancti Augustini epistola ad quosdam Donatistarum Episcopos: "Non enim de Presbyteris, aut Dia-„conis, aut inferioris ordinis Clericis, sed de Collegis agebatur, „qui possent aliorum Collegarum, & præsertim Apostolicarum „Ecclesiarum Judicio causam suam integram reservare". Et commentatur: "Quare Patrum Africanorum [illegible] de Judiciis „Transmarinis licere Episcopis, quod [illegible] Presbyteris, pro-„hiberi Presbyteris, quod non prohibebatur Episcopis. Author „verò epistolarum hoc illis argumentum [illegible]: Si non licet „Presbyteris, quantò minùs Episcopis? Si prohibetur Presbyteris, „quantò magìs Episcopis"? Est reverà ineptissimum argumentum. Nempe ira viri, uti Dei Justitiam, ità & veritatem non operatur.

Secundus epistolæ error est in his verbis: "Quia & nulla Pa-„trum definitione hoc Ecclesiæ derogatum est Africanæ, & Decreta „Nicæna sive inferioris gradus Clericos, sive ipsos Episcopos suis „Metropolitanis apertissimè commiserunt". Marcus Anthonius Capellus rectè scribit: "Epistolarum Author paulò ante non aper-„tissimè, sed per consequentiam inferebat, quod Episcoporum Ju-„dicia ex Decretis Nicænis in suis quibusque Provinciis finiri de-„berent, quia scilicèt de Presbyterorum & Laicorum caussis Nicææ „ita Decretum erat. Nunc autem oblitus sui non ampliùs per con-„sequentiam, sed apertissimè id ibi decretum dicit. Ego autem di-„co: Neque apertissimè, neque per consequentiam". Adducit quintum Nicænum Canonem [illegible] prosequitur: "Hic est Canon ille „de Judiciis in cujus [illegible] iste apertissimè vidit po-„testatem Metropolitanorum [illegible] Episcopis. At ego video „quidem in illo potestatem, quam habent Episcopi, excommuni-
 candi

„candi Clericos, & Laicos suæ curæ subjectos. Video Clericos & „Laicos excommunicatos in una Provincia, in alia ad communionem admitti non debere. Video Clericorum & Laicorum causas „subsidiaria per appellationem actione subjectas esse Judiciis Synodorum Provincialium. Video sic excommunicatos post confirmatam Episcopi sententiam à Synodo Provinciali, ut verè excommunicatos ab omnibus debuisse vitari, usquèquo restituerentur, vel „ab Ordinario, vel à Synodo Provinciali. Et video demùm Concilia Provincialia bis quotannis ob hujusmodi caussas convocari „debuisse. At quod Episcoporum caussæ, & eorum Judicia Metropolitanis deferantur, hìc nullo modo video". Longè minùs in isto canone ego video, quod Episcopi Metropolitarum, aut etiam Provincialium Synodorum judiciis debeant acquiescere, neq; valeant ulteriùs provocare. Quod tamen epistolæ author fuerit sui oblitus, non ausim dicere. Circumflexit se in omne latus, ut errori reperiret adjutoria, & fomenta.

Eruditus ille vir etiam Zozimi Pontificis ad Afros Legationem, & omnem Apiarii Presbyteri seriem censet esse fabulam. Audi rationem: "Nihil esse solet tam absurdum & incredibile, quod „non aliqua verisimilitudine possit suaderi. Hoc tamen quod fingitur „de Canone Sardicensi à Zozimo in Africam misso est adeò absurdum, „ut quidquid huic stabiliendo excogitari & confingi potest, id omne „ad primum mentis obtutum quasi fumus diffluat & evanescat. Si „enim, ut vidimus, Africa tota pacificè admittebat appellationes „suas ad Romanam Sedem, ut semper admiserat, si ipsamet hanc „potestatem Papæ, tanquàm rem omninò certam, & sanctam, Donatistarum defectioni publicè tunc objectabat, certè non erat unde „Zozimus moveretur ad mittendum Canonem in Africam, ut ibi Romanam Potestatem assertum iret". Respondeo nullum apud Afros usque ad Aurelii Lapsum fuisse dubium de Romanis Episcoporum appellationibus. Et usque ad Zozimum Pontificem nulla fuit dubitatio de provocationibus Clericorum. Has lites excitavit audacia Apiarii Presbyteri. Et hâc occasione Zozimus etiam Episcoporum appellationes voluit formare ad normam Sardicensem. Porrò hæc omnia ad fabulas proscribere est non tentanda audacia. Superiùs adduxi rationes.

Quæstio est Quo fundamento sanctus Augustinus dicatur non concurrisse ad istam infelicem epistolam? Etenim etiam ipsa continetur.

tinetur in Africano Codice, ipsamque suo Codici item inseruit Dionysius Exiguus: At verò Africanus Codex est Synodale opus, ad quod sanctus Augustinus non possit non concurrisse. Respondeo non esse Synodale opus. Uti Dionysius Exiguus, Theodoretus, Joannes Scholasticus, Ferrandus Diaconus, Cresconius Episcopus, aliique plures privato studio compilarunt suos Codices, ita etiam prodiit Codex Africanus. Lucet ex superiùs adducta subnotatione ad Canonem centesimum septimum: "Gesta hujus Concilii ideò „non descripsi, quoniam Provinciale, non universale celebratum „est". Quis non videat hujusmodi subnotationem non processisse à Synodali dignitate? Collector videtur fuisse quis Aurelii adversùm Romanas etiam Episcoporum appellationes Assecla. Hinc Synodalia sub Zozimo Pontifice de his verbis Acta, quæ suo loco & ordine poni expediebat, posuit in capite: Et in Codicis fine infelicem epistolam ad Celestinum Pontificem. Quo infelix hæc contentio esset Codicis alpha, & omega. An hic Compilator sit idem cum Compilatore alterius istius Collectionis, ignoro. Interim ambo habuerunt eundem scopum, quem posterior exponit ad sexagesimum Canonem: "Hujus Concilii Gesta ideò non ex in„tegro descripsi, quoniàm magis ea, quæ in tempore necessaria „fuerunt, quàm generalia constituta sunt. Sed ad instructionem „Studiosorum ejusdem Concilii Brevem digessi". Disertè profitetur se compilasse ad solam utilitatem Studentium. Verus Africanæ Ecclesiæ Codex suo loco ostendetur.

Porrò sanctum Augustinum isti infelici epistolæ non adsensisse, est supra ostensum. Et hoc ipsum evincit epistolæ inscriptio: "Ce„lestino Aurelius, Palatinus, Anthonius, Tutus", &c. Palatinus est omninò ille Bosetensis, vel cujusvis alterius Sedis Episcopus, qui adfuit Carthaginensi Proconsularis Provinciæ Synodo adversùm Pelagianos. Nec legendum est, "Valentinus". Quod enim tantæ grassationis fundamentum? Hæc subscriptio demonstrat Valentinum Vajanensem Episcopum, Numidiæ Primatem, si fuerit adhuc superstes, hiscè Aurelii ausibus non adfuisse. Quod ipsum patet ex adductis sancti Augustini ad Celestinum Pontificem literis. Isthic Valentinus Primas Romanam Anthonii Fussalensis Episcopi appellationem adjuvat apud Bonifacium Pontificem, ideoque certum est ipsum sub Celestino Successore non recantasse. Et planè apparens est omnem Numidiæ Synodum fuisse ejusdem mentis. Omnis

enim Anthonii appellationem fuit venerata. Et Augustinus erat illi mens, os, & lingua. Quare plerique Episcopi fuerint secuti ejus judicium. Proindè præsens Anthonius non est ille, qui adfuit laudatæ Carthaginensi Synodo. Est aut Fussalensis, aut ille nescio cujus Sedis alius, qui adfuit Milevitanæ Numidarum Synodo contra Pelagianos. Quisquis fuerit, Alipius, Augustinus, & Possidius erant seniores, & debebant utrumque præcedere, ideoque certum est ipsos non adfuisse. Uterque Anthonius erat ex Junioribus Afrorum Episcopis, atque inde discimus solos Juvenes Aurelio adhæsisse. Sanctus Papa Innocentius solebat Aurelio familiariter, ac frequenter scribere: At verò nec Zozimus id fecit, nec Bonifacius, nec Celestinus. Insuper, Aurelius, licèt laudatissimus quoad cætera Episcopus, non apparet in Romanis Sanctorum tabulis. Nempè ob hunc finalem Lapsum. Si ad ipsum Augustinus, Alipius, & Possidius fuissent cooperati, etiam ipsi essent exclusi. Nequaquàm ad Gallicanos Episcopos scripsisset Celestinus Pontifex: "Augustinum, sanctæ „recordationis virum, pro vita sua atque meritis in nostra com„munione semper habuimus, nec unquàm hunc sinistræ suspicionis „saltem rumor adspersit, quem tantæ scientiæ olim fuisse memini„mus, ut inter Magistros optimos etiam antè à meis Decessoribus „haberetur. Benè ergò de eo omnes in commune senserunt: Utpotè „qui cunctis & amori fuerit, & honori". Non solummodò ob rectam de Divinis auxiliis doctrinam, sed etiam propter sanctam, & ab omni etiam suspicione immaculatam vitam, aliaque merita: Utiquè circa Romanas appellationes. Propter hæc cunctis Romanis Pontificibus fuit & amori, & honori.

CAPUT

CAPUT XXXI.

An inferior Africanæ Ecclesiæ Clerus in nullo unquam casu potuerit Romam appellare?

Espondeo potuisse. Etenim de hæresiarcha Celestio scribit in suo super ipsius nomen Commonitorio Marius Mercator: "Celestius quidam, Eunuchus matris utero editus, discipulus & auditor ,,Pelagii, ante viginti plùs minùs annos egressus ex Urbe Romana, Carthaginem Africæ totius ,,Metropolim venit, ibiq; de infrascriptis Capitu-,,lis apud Aurelium Episcopum memoratæ urbis per libellum à quo-,,dam Paulino, Diacono sanctæ memoriæ Ambrosii Mediolanensis E-,,piscopi, est accusatus, sicut Gestorum confectio se habet, quibus idem ,,libellus insertus est, tanquàm ipse hoc non solùm doceret, sed & ,,per Provincias conspirantes sibi diversos, qui hæc per Populos ,,disseminârent, misisset". Enumerat hæreticos Celestii articulos, & pergit: "De quibus omnibus Capitulis Patres, & Episcopi Re-,,gionis illius restiterunt Celestio, & jusserunt ut eadem condemna-,,ret, quia essent hæretici sensus. Sed Celestius nullo modo acquies-,,cens, quin immò resistens Actis eisdem, Ecclesiastica communio-,,ne privatus est. A qua sententia ad Romani Episcopi examen cre-,,didit appellandum. Qui mox idem, appellatione neglectâ, Ephe-,,sum Asiæ urbem contendit, ibique ausus est per obreptionem lo-,,cum Presbyterii petere.

Ejusdem appellationis meminit Zozimus Pontifex in literis ad Aurelium Primatem, ac alios Afrorum Episcopos: "Pariter vobis-,,cum voluimus habere Tractatum de illo, qui apud vos, sicut ipsi ,,per literas dicitis, fuerat accusatus, & ad nostram, qui se asse-,,reret innocentem, non refugiens Judicium ex appellatione pristinâ, ,,venerit Sedem, accusatores suos ultrò deposcens, & quæ in se ,,crimina per rumorem falsò dicebat illata condemnans". Et Celestii accusator Paulinus in directo ad Zozimum Pontificem libello: "Apud Sedem Apostolicam nihil agere potui, quia is, qui ad eam

„provocaverat, defuit, quem oportuerat utiquè suæ appellationis „merita prosequi, maximè cum nihil agente appellatore, secun„dùm etiam humanas leges, superior sit semper ille, qui vicit". Et Facundus Hermianensis in Byzacena apud Afros Provincia Epi-
L.3. C.7. scopus: "Invenient Beatum Zozimum, Apostolicæ Sedis Antisti„tem, contra sancti Innocentii Decessoris sui sententiam, qui „primus Pelagianam hæresim condemnavit, fidem ipsius Pelagii „ejusque complicis Celestii, quem in Ecclesia Carthaginensi con„victum, atque appellantem Apostolicam Sedem, & ipse Gestis „discusserat, tanquàm veram & Catholicam laudantem, insuper „etiam Africanos culpantem Episcopos, quod ab illis hæretici „crederentur, cum necdum ipsi Africanis Episcopis dolos eorum „multò manifestiùs detegentibus memoratos Pelagium & Celestium putaret Orthodoxos".

Laudata Carthaginensis Synodus fuit habita anno duodecimo quinti sæculi. Marius Mercator affirmat adfuisse Patres & Episcopos istius regionis. Videtur intelligere solam Proconsularem Provinciam. Etenim S. Augustinus, ordinarius Numidiæ ad generales Synodos Legatus, in libro de Gestis Pelagii disertè scribit de hac Synodo: "Ubi quidem ipse non fui". Eodem in libello
Cap. 11. scribit: "Celestius ad Judicium Carthaginensis Ecclesiæ perdu„ctus, Episcoporum sententiâ condemnatus est". Appellat Carthaginensis Ecclesiæ Judicium, atque ita indicat fuisse solum Presbyterium istius Ecclesiæ, habens tamen adjunctos quosdam Episcopos. Nam & talem Conventum S. Augustinus pro electione sui Successoris Eradii, & pro Pelagii caussa celebravit Joannes Episcopus Hierosolymæ. Attamen in Apologetico Paulus Orosius scribit Celestium isthic "plurimis judicantibus Episcopis" fuisse proditum, auditum, convictum, atque confessum. Et ab Ecclesia detestatum aufugisse ex Africa. Si tamen opus istud sit verè Pauli Orosii. Interim præfatum Hierosolymæ Conventum fuisse solius Presbyterii, disertè scribit S. Augustinus in laudato libro de Gestis Pelagii. Verùm an liber iste sit Pauli Orosii, est alia quæstio. Et plura, suo tempore adducenda, suadent atque persuadent non esse. Attamen non abnuo, quin ista fuerit Provincialis Synodus. Quidquid sit, Celestius non ad generalem istius gentis Synodum, sed proximè appellavit ad Sedem Apostolicam. Et neque Aurelius, neque quis alius Episcopus, licèt tunc Apiarii appellatio acerrimè disceptaretur, intercessit. De

De Venerabili Paulino Diacono scribit imperitus Iacobi Sirmondi Prædestinatus: "Dum Celestius apud Carthaginem doceret posse ho-„mines sine peccato esse, sibi naturâ sufficiente solâ humanâ, restitit ei „quidam Paulinus Diaconus, Defensor & Procurator Ecclesiæ Medio-„lanensis". Eundem errorem fuisse apud Carthaginem à Celestio defensum scribit iste libellus Pauli Orosii. At verò Marius Mercator affirmat contrarium. Adducit omnes Celestii isthìc discussos articulos: Omnes sunt de solo originis peccato, nullus de natura, aut gratia. Quod ipsum in libro de originali peccato confirmat sanctus Augustinus. Et hoc est unum ex argumentis, quæ suadent istum libellum non esse Pauli Orosii. An Paulinus Diaconus aliquandò fuerit Mediolanensis Ecclesiæ Defensor & Procurator, est incertum. Possit fuisse. Etenim Marius Mercator affirmat fuisse Diaconum sancti Ambrosii. Ex quo discimus esse illum ipsum, qui ad sancti Augustini preces scripsit vitam laudati Patris. Præsentis Synodi tempore erat Diaconus, & forsitan Archi-Diaconus Carthaginensis Ecclesiæ: Propter Clericorum inopiam eò missus à sancto Simpliciano, aut sancto Venerio. Sanctus Isidorus Hispalensis Episcopus in Ecclesiasticorum Scriptorum catalogo scripsit fuisse Presbyterum. Nec est facilè reprehendendus, aut emendandus. Potest enim ille posteà in Presbyterum profecisse.

Laudata Zozimi verba affirmant desertam appellationem fuisse à Celestio resumptam, & ipsum ejusdem causâ ad Urbem rediisse. Virtute "pristinæ appellationis". Pontifex addit in alia ad eosdem Africanos Antistites epistola: "Postquàm nobis Celestius Presbyter auditus „est, & quid de fide sentiret, evidenter expressit, eademque, quæ in „libello contulerat, repetitis crebrò professionibus roboravit, de ejus „nomine pleniùs ad Dilectionem vestram Scripta direximus". Titulus, "Presbyter", demonstrat Eunuchũ ab Ephesina Ecclesia non solummodò postulâsse Presbyteratum, sed etiam impetrâsse. Marius Mercator omnia hæc exponit: "Indè", ex Ephesina civitate, "Celestius „sub sanctæ memoriæ Attico Episcopo urbem Constantinopolitanam petiit, ubi in similibus detectus, magno studio sancti illius viri „ex prædicta Alma urbe detrusus est, literis super ejus nomine & in „Asiam, & Thessalonicam, & Carthaginem ad Episcopos missis". Atticus suam super Celestii nomine Tractoriam misit in Asiam, quod istius Diœcesios à sancto Joanne Chrysostomo inchoatam invasionẽ ipse continuaret. Thessalonicam misit, quod isti invasioni adjecisset

rapi-

rapinam Orientalis Illyrici, adjutus per diploma Imperatoris Theodosii. Romana Ecclesia mox [illegible] Transmisit [illegible] Carthaginem, quò Africanis Episcopis [illegible].

Marius Mercator prosequitur: „Prædictus tamen Celestius, etiam „hinc ejectus, ad Urbem Romanam sub sanctæ memoriæ Zozimo „Episcopo tota festinatione perrexit. Ubi Actis, quorum exem„plaria habemus, interrogatus, cum ab illo Cognitore aliquatenùs „terreretur, crebris responsionibus & prosecutionibus suis spem præse„minavit, condemnare se illa Capitula, de quibus apud Carthaginem „fuerat accusatus, promittens. [illegible] jubebatur atque „ob hoc [illegible] dignus est „habitus: [illegible] ad Afros Episco„pos [illegible] vel a [illegible] ad multo„rum [illegible]. Quod fuerit [illegible] ejectus, testatur [illegible] in carmine [illegible]. Et confirmat [illegible] Marius Mercator, [illegible] Constantinopoli. [illegible] Carthaginensis [illegible]. Et Celestius Romam [illegible] Zozimus [illegible] Pontificis [illegible], Constantinopoli [illegible] commovit omnia & ubique [illegible] ejectus. Et desperata [illegible] Pontificis mors, & [illegible] Zozimi [illegible] hominem animarunt ad [illegible] appellationem.

Redit Romam, se [illegible] Apostolicæ Sedis Judicium ex pristina appellatione [illegible] se nec refugere, nec unquam [illegible] re-nunciasse appellationi. [illegible] hæreticos errores condemnavit, ultrò [illegible] accusatores evocari ad causæ retractationem. Pontifex hæc [illegible] in epistola ad Episcopos Africanos: „Celestius Presbyter nostro se ingessit exa„mini expetens ea, quæ de se Apostolicæ [illegible] quàm oportuit „essent inculcata, purgari. [illegible] majori„bus vinculis [illegible] negotiorum [illegible] nostram sol„licitudinemque distraherent, tamen [illegible] vestræ de ad„ventu & discussione prædicti diutiùs [illegible], post„habitis omnibus, die cognitionis resedimus in sancti Clementis

Ba-

"Basilica: Scilicet ut ad salutiferam castigationem tanti Sacerdo-
"tis authoritas præsenti cognitioni esset exemplo. Omnia igitur,
"quæ priùs fuerant acta, discussimus. Intromisso Celestio, li-
"bellum ejus, quem dederat, fecimus recitari. Nec hoc contenti,
"utrùm hæc, quæ scripsisset, corde loqueretur, an labiis, sæpe-
"numerò exploravimus". Pontifex affirmat varia. Primò, quod resumptam Celestii appellationem admiserit. Secundò, quod ejus accusatorem, aliosque Adversarios noluerit ex Africa evocare, nisi priùs cognovisset esse verisimile viri corrigendi fundamentum. Tertiò, quod ad hoc investigandum indixisset Conventum in Ecclesia S. Clementis. Quartò, quod in hoc Conventu ante omnia discusserit Carthaginensia Acta adversùs Celestium. Quintò, quod tunc intromiserit Celestium, & multifariè examinaverit. Sextò, quod ex maturo examine judicaverit ipsum esse Catholicum, & ex obreptione condemnatum. Celestium mirè adjuvit Praylii, qui isto ipso anno ante paucas hebdomadas Joanni successerat in Hierosolymæ Cathedram, epistola ad Pontificem, quâ caussæ Pelagii enixiùs adstipulabatur. Haud dubiè fuerit Synodica Epistola, quâ Praylius suam consecrationem referebat, & supplicabat ejus firmitatem. Exinde enim Hierosolymitani Episcopi cœperant cristas erigere, & se ostentare Patriarchas. Nec minùs adjuvit Pelagii ad Innocentium epistola, quâ Orthodoxam professus fidem, protestabatur se per omnia Orthodoxum. Epistola invenit defunctum Innocentium, ideòque tradita fuit Zozimo Successori. His omnibus ille circumscriptus & permotus aliquot pro Celestio & Pelagio ad Africanos Antistites scripsit epistolas, illos pronuncians Orthodoxos, & hos arguens de præcipitatis Judiciis. Et adjunxit: "Unde in præsenti caussa
"nihil præcox, immaturumque censuimus, sed volumus in-
"notescere Sanctitati vestræ super absoluta Celestii fide nostrum
"examen, cui etiam prior libellus, ab eo intra Africam datus,
"testimonio apud vos esse debuisset, ne inexplicatis, famâque
"jactatis tam facilè crederetur. Quare intra secundum mensem aut veniant qui redarguant aliter sentire, quàm libellis & con-
"fessione contexuit, aut nihil post hæc tam aperta & manifesta,
"quæ protulit, dubii Sanctitas vestra resedisse cognoscat". Hæc sunt Zozimi circa Celestium Acta & Scripta, ex quibus Facundus Hermianensis Episcopus rectè scripsit ipsum fuisse deceptum.

Nempe circa personam, non circa dogma. Ex iisdem sanctus Possidius in sancti Augustini vita scribit Pelagianos fuisse dolosos, & vafros, omnibusque nervis incubuisse, ut Sedem Apostolicam circumscriberent in suos errores.

Certè Zozimus non temerè processit. Etenim Celestius ipsi exhibuit suæ fidei libellum, quem ex variis per S. Augustini opera sparsis partibus eruditè congessit, & nobis integrum exhibuit Joannes Garnerius. De originalili peccato pessimè loquitur. Attamen versipellis Eunuchus adjunxit se existimare, quod ista spectarent ad Ecclesiasticas quæstiones: Quod essent quæstiones recenter natæ, se non esse ipsarum authorem, se nihil de ipsis definire, & paratum parêre judicio Sedis Apostolicæ. Hæc professio Zozimo placuit. Hinc Celestium, & omnem etiam Synodum obtestatus est, ut grassantibus tunc quæstionum tendiculis, & ineptis certaminibus abstinerent, quoniàm in ipsis magni etiam viri fuerint periclitati & lapsi. Et hoc libello non contentus, in examinando Celestio adjunxit quæ in suo ad ipsum libello scripsit pro gratiarum actione Paulinus Diaconus: "Beatitudo tua Ce-,,lestio, cum à Sede Apostolica audiretur, inter cætera præcepit his ,,verbis"; Damnas ergò illa omnia, quæ in libello Paulini continentur, hoc est, de quæstionibus? Et in alio loco: Cognovisti, quales literas dederit Sedes Apostolica ad Fratres & Co-Episcopos Africanæ Provinciæ? Et adjectum: Damnas illa omnia, quæ damnavimus, & tenes quæ tenemus? "Et iterùm": Illa omnia damnas, quæ jactata sunt de nomine tuo? "Et iterùm": Vel ea quæ in libello suo exposuit Paulinus? "Et cum me diceret posse ex his, quæ illi objecta sunt, hæ-,,reticum approbari, sancto repletus Spiritu, Apostolica authoritate ,,respuisti insanientis & calumniantis verba, hujusmodi proferendo ,,sententiam, quâ ipse Catholicus approbarer, illum, si sanari vellet, ,,curares. Quæ hujusmodi est": Nolo nos circuitu ducas. Damnas ea omnia, quæ tibi objecta à Paulino, sive per famam jactata sunt? "Cui non sufficit ista sententia? Quis hanc tam salutarem, tam ample-,,ctibilem, tam piam respuerit alius, nisi qui à fide devius est? Et ille ,,qui superiùs professus fuerat se quæcumquè illi objecta fuerant, si ,,contra fidem vindicares, esse damnaturum, audit": Damna. Et non ,,solùm non damnat, sed ad injuriam tantæ Sedis contendit. Unde ,,non ignorat jam Romana Ecclesia reum suum, qui tam audaci spi-,,ritu ausus est contradicere, & non damnare quæ Beatitudo tua dam-,,nari decrevit".

Notanda

Notanda sunt verba: "Damnas illa omnia, quæ in libello Paulini „continentur, hoc est de quæstionibus". Clarè affirmant, quod Pontifex noluerit peccati originalis fidem inter Ecclesiasticas computari quæstiones, & Celestium jusserit ab isto errore recedere. Idque ex libello, & juxta libellum Paulini. Utiquè accusatorium Celestii libellum. In ipso Paulinus Celestii articulos non solummodò enumeraverat & accusarat, sed insuper ex firmis Catholicæ fidei fundamentis demonstraverat hæreticos. Præsertim demonstrârat peccati originalis fidem esse immobile Evangelii dogma, non agitabilem quæstionem. Quod ipsum in libro de peccato originali demonstrat sanctus Augustinus. Dolendum est istum Paulini libellum periisse. Celestius igitùr est assensus istis omnibus, & quæcumqué damnanda censeret Pontifex, promisit damnare. Ejus contumacia, quam Paulinus adjungit, contigit postmodò, dum ille fugit ex Urbe.

His ejus Promissis animatus Pontifex scripsit ad Africanos Episcopos: "Nihil præcox, immaturumque censuimus". Affirmat Celestii fidem in hoc examine apparuisse absolutam, & adjunxit: "Cum „etiam prior libellus, ab eo intra Africam datus, testimonio apud „vos esse debuisset". Ex quo discimus similem fidei libellum fuisse à Celestio exhibitum etiam Carthaginensi Synodo, & ipsum ab illo, quem Romæ exhibuit, si non sententiâ, tamen verbis fuisse diversum. An ille, quem produxit Joannes Garnerius, sit purus Romanus, an ex utroque mixtus, est inquisitu dignum. Interim Romanum Celestii libellum Papa misit ad Afros. Et post paucos menses, Praylii literis animatus, etiam Pelagii libellum misit, atquè adjunxit: "Ecce Pelagius, Celestiusque in suis literis & confessionibus Apostolicæ Sedi præsto sunt". Pelagius per literas, Celestius per personalem præsentiam: Ambo per confessiones, seu libellos fidei. His omnibus Pontifex adjunxit citationem Paulini accusatoris. Et transmisit per Basiliscum, Romanæ Ecclesiæ SubDiaconum. Citatoriæ epistolæ Data est in manuscriptis codicibus exesa à tempore. Hauddubiè fuit data in exordio Pontificatus, quod contigit die decimâ nonâ Augusti. Nam sequens Epistola, quâ Zozimus Pelagii transmisit libellum, fuit data undecimo kalendas Octobris. Et Basiliscus citationem Paulino apud Carthaginem insinuavit secundâ Novembris. Notanda sunt hæc Paulini verba: "Basiliscus me convenit, ut adessem ad Apostolicam Se-

„dem, & tuæ Judicio Sanctitatis, ad quam, me fugisse, suggestum „, est; nec defuturum fore promitterem, si adversùm me, vel pro me „fuisset lata sententia". Celestius, ut Paulinum redderet suspectum, & suam caussam fucaret, mentitus est & Romæ sparsit ipsum adeò metuere suam hanc Romanam appellationem, ut Carthagine aufugisset. Hinc Pontifex illum duxit istâ promissione adstringendum.

Marius Mercator prosequitur: "Episcopis verò ex Africa rescribentibus, omnemque caussam, quæ apud eos facta fuerat, exponentibus, missis etiam Gestis ex inde, quæ fuerant tunc cum illo, „vel de illo confecta, vocatus ad audientiam pleniorem, ut quæ „promiserat, festinaret implere, id est, ut damnatis prædictis Capitulis, sententiâ Afrorum Pontificum, quâ fuerat communione „privatus, absolveretur, non solùm non adfuit, sed etiam ex memorata Urbe profugit, atque ob hoc à beatæ memoriæ prædicto „Zozimo Episcopo Scriptis amplissimis, vel longissimis perdamnatus „est. In quibus & ipsa Capitula, de quibus accusatus fuerat, continentur, & omnis caussa, tam de Celestio supradicto, quam de „Pelagio Magistro ejus praviori, videtur esse narrata, quorum Scriptorum & nos hìc habemus exemplaria, & ad Orientales Ecclesias, Ægypti Diœcesim, & Constantinopolim, & Thessalonicam, & „Hierosolymam, similia eademque Scripta ad Episcopos esse transmissa suggerimus".

Hæc omnia largiùs exponit sanctus Augustinus in secundo libro ad Zozimi Successorem sanctum Bonifacium. Totum tertium caput est describendum. "Quin etiam Romanos Clericos arguunt, „scribentes" eos jussionis terrore perculsos non erubuisse prævaricationis crimen admittere, ut contra priorem sententiam suam, quâ Gestis catholico dogmati adfuerant, posteà pronunciarent malam hominum esse naturam. "Immò verò Pelagiani spe falsâ „putaverant novum, & execrabile dogma Pelagianum, vel Celestianum persuaderi quorumdam Romanorum catholicis mentibus „posse, quando illa ingenia, quamvis nefando errore perversa, non „tamen contemptibilia cum studiosè corrigenda potius, quam facilè damnanda viderentur, aliquantò lenius, quàm severior postulabat Ecclesiæ disciplina, tractata sunt. Tot enim & tantis inter Apostolicam Sedem & Afros Episcopos currentibus & recurrentibus „Scriptis Ecclesiasticis, etiam Gestis de hac caussa apud illam Sedem, Celestio præsente, & respondente, confectis, quænam tandem,

,,dem epistola venerandæ memoriæ Papæ Zozimi, quæ interlocutio ,,reperitur, ubi præceperit credi oportere sine ullo vitio peccati origi-,,nalis hominem nasci? Nusquàm prorsùs hoc dixit, nusquàm om-,,ninò conscripsit. Sed cum hoc Celestius in suo libello posuisset ,,inter illa dumtaxat, de quibus se adhuc dubitare, & instrui velle ,,confessus est, in homine acerrimi ingenii, qui profectò, si corri-,,geretur, plurimis profuisset, voluntas emendationis, non falsitas dog-,,matis approbata est. Et propterea libellus ejus catholicus dictus est, ,,quia & hoc Catholicæ mentis est, si qua fortè aliter sapit, quam ,,veritas exigit, non ea certissimè definire, sed detecta ac demon-,,strata respuere. Non enim hæreticis, sed Catholicis Apostolus ,,loquebatur, ubi ait": Quotquot ergò perfecti, hoc sapiamus, & si quid aliter sapitis, id quoquè Deus vobis revelabit. "Hoc ,,in illo factum esse putabatur, quando se literis B. memoriæ Papæ ,,Innocentii, quibus de hac re dubitatio tota sublata est; consen-,,tire respondit. Et hoc ut pleniùs & manifestiùs in illo fieret, ,,exspectabatur venturis ex Africa literis, in qua Provincia ejus ,,aliquando calliditas evidentiùs innotuerat. Quæ Romam literæ ,,posteaquàm venerunt, id continentes non sufficere hominibus ,,tardioribus & solicitioribus, quod se generaliter Innocentii Epi-,,scopi literis consentire fatebatur, sed apertè eum debere anathe-,,matizare, quæ in suo libello prava posuerat, ne si id non fecisset, ,,multi parùm intelligentes magis in libello ejus illa fidei venena ,,à Sede Apostolica crederent approbata, propterea quod ab illa ,,dictum erat eum libellum esse catholicum, quam emendata ,,propter illud, quod se Papæ Innocentii literis consentire ipse re-,,sponderat. Tunc ergò cum ejus præsentia posceretur, ut certis ,,ac dilucidis responsionibus vel astutia hominis vel correctio dilu-,,cesceret, & nulli ambigua remaneret, se subtraxit & negavit ,,examini. Nec differendum jam fuerat, sicut factum fuit, quod ,,aliis prodesset, si nimirùm perversorum pertinaciæ dementiæque ,,non posset. Sed si, quod absit, ità tunc fuisset de Celestio vel ,,Pelagio in Romana Ecclesia judicatum, ut illa eorum dogmata, ,,quæ in ipsis & cum ipsis Papa Innocentius damnaverat, appro-,,banda & tenenda pronunciarentur, ex hoc potiùs esset prævari-,,cationis nota Romanis Clericis inurenda. Nunc verò cum pri-,,mitùs Beatissimi Papæ Innocentii literæ Episcoporum literis ,,respondentes Afrorum, pariter hunc errorem, quem conantur

„isti persuadere, damnaverint, Successor quoque ejus Papa Zo-„zimus hoc tenendum esse, quod isti de Parvulis sentiunt, nun-„quàm dixerit, nunquam scripserit, insuper etiam Celestium, se „purgare molientem, ad consentiendum supradictis Sedis Aposto-„licæ literis crebrâ interlocutione constrinxerit, profectò quidquid „intereà leniùs actum est cum Celestio, servatâ dumtaxat anti-„quissimæ & robustissimæ fidei firmitate, correctionis fuit clementis-„sima suasio, non approbatio exitiosissima pravitatis. Et quod ab „eodem Sacerdote posteà Celestius & Pelagius repetita authoritate „damnati sunt, paululùm intermissæ, jam necessariò proferendæ ratio „severitatis fuit, non prævaricatio prius cognitæ, vel nova cogni-„tio veritatis".

Sanctus Augustinus agit adversùs Julianum Eclanensem Episcopum, calumniosè scribentem de Clericis Romanæ Ecclesiæ: „Eos jussionis terrore perculsos non erubuisse prævaricationis „crimen admittere, ut contra priorem sententiam suam, quâ „Gestis catholico dogmati adfuerant, posteâ pronunciarent „malam hominum esse naturam". Post damnatum, qui ex Urbe fugerat, Celestium Zozimus edidit istam celeberrimam ad omnes sub cœlo Ecclesias Tractoriam, quâ non solum Celestium denuò, ac ipsum item Pelagium, eorumque damnavit dogmata, sed insuper singulos, quos isti impugnaverant, de originali peccato, ac Divinæ gratiæ auxiliis articulos Apostolicè confirmavit. Et omnes sub cœlo Episcopos jussit his literis subscribere. Quisquis recusâsset, futurus erat non dumtaxat suspectus, sed professus Pelagianus. Et quo plenam obtineret obedientiam, suum & Constitutum & Mandatum curavit muniri Augustâ lege Imperatoris Honorii, scriptâ ad Palladium, Præfectum Prætorio. Ea est prima contra Pelagianos Divalis Constitutio, primùm vulgata per Magdeburgenses Centuriatores. Porrò Zozimus & suis Decretis, & laudatæ legi primos obedire jussit suos Clericos. Tunc Sixtus, Romanæ Ecclesiæ Presbyter, postmodò summus Pontifex, qui Pelagio, & Celestio videbatur non nihil favisse, atquè ita multos contristaverat, fecit quod ad ipsum cum pleno gratulationis gaudio scripsit sanctus Augustinus: "Ut tristitia de nostris cordibus tergeretur, „te priorem Anathema eis, Pelagio, & Celestio, "in Populo fre-„quentissimo pronunciâsse, fama non tacuit". Porrò Eclanensis

Epist. 106.

sis Julianus, qui usque ad Innocentii Pontificis mortem catholicus manserat, aut manere simulaverat, laudatis Zozimi Decretis subscribere jussus se aperuit: Detrectavit pertinacissimè. Cum aliquot aliis Episcopis edidit solemnem fidei libellum ad Romanam Ecclesiam, & à Zozimi Decretis appellavit ad generale Concilium. Et quo hæc omnia fucaret ac stabiliret, latravit Zozimum esse prævaricatorem: Utpotè qui Celestii de originali peccato dogma approbasset primùm, deinde damnasset. Latravit Apostolicæ Sedis Judicium non esse irrefragabile. Eadem de re scripsit ad Thessalonicensem ac alias Ecclesias, plenis maledicentiæ buccis clamans Zozimum non dumtaxat semetipsum, sed præcipitasse suos etiam Clericos per terrores Regiæ jussionis. Ipsos insuper Clericos arguit, quod isto terrore perculsi non erubuerint prævaricationis crimen admittere: Contra priorem suam sententiam, quâ Gestis catholico dogmati adfuerant, pronunciare malam hominum esse naturam. Hoc est, originale peccatum, quod antea etiam per Gesta proscripserant, posteà stabilire, ac propter Regios terrores solemniter profiteri. Ista enim calumniosâ phrasi Julianus exprimere consuevit originale peccatum. Adjunxit in istius prævaricationis pœnam, defuncto Zozimo successisse schisma Eulalianum.

Per adductum sui libri caput Sanctus Augustinus respondit hisce contumeliosis furibundi Turbinis clamoribus. Et docet varia, aliòquin ignoranda. Primò, quod Zozimus Pontifex, & omnis Romana Ecclesia naturales Celestii dotes fuerint commiserati, ideòque ipsum corrigere sperantes noluerint Africanæ damnationis statim confirmare sententiam, & mitiùs tractaverint, quam postularet severior Ecclesiæ disciplina. Secundò, quod super Celestii appellatione & caussa cucurrerint plura Scripta ac Rescripta inter Romanam & Africanam Ecclesiam: Et quod plura apud Apostolicam Sedem, præsente ac respondente Celestio, confecta fuerint Gesta. Tertiò, quod inter tot Zozimi epistolas ac interlocutiones nec verbum reperiatur, quod inficietur originale peccatum. Quartò, quod Celestius in suo, quem Zozimo exhibuit, fidei libello posuerit verba originale peccatum evertentia. Nempè hæc: "In remissionem autem „peccatorum baptizandos Infantes non idcircò dicimus, ut

peccatum

„peccatum ex traduce firmare videamur, quod longè à catho-„lico sensu alienum est. Quia peccatum non cum homine „nascitur, quod postmodò exercetur ab homine: Quia non na-„turæ delictum est, sed voluntatis esse demonstratur". Quintò, quod Celestius errorem hunc non penitùs assertivè scripserit, sed uti rem dubiam, de qua vellet instrui. Etenim libello dederat hunc finem: "Si quæ verò præter fidem quæstiones „natæ sunt, de quibus inter plerosque esset contentio, non ego „quasi author alicujus dogmatis definitâ hoc authoritate statui, „sed ea, quæ de Prophetarum & Apostolorum fonte suscepi, vestri „Apostolatus offerimus probanda Judicio, ut si fortè ut homi-„nibus quispiam ignorantiæ error obrepserit, vestrâ sententiâ „corrigatur". Sextò, quod erronea ista libelli verba Zozimus, præclarum Celestii ingenium miseratus, noluerit statim ex abruptò damnare. Septimò, quod idcircò ipsa non probaverit. Etenim non falsitatem dogmatis, sed solam emendationis voluntatem probavit, ideòque ad tempus, hominem devium ad rectas studens reducere vias, dispensatoriâ pietate dissimulavit. Octavò, quod istum, licèt fœdo errore scabiosum, libellum Zozimus rectè dixerit catholicum. Quia nempè non corrigi paratus error, sed sola pertinacia facit hæreticum. Nonò, quod Apostolicis Innocentii ad Carthaginensem ac Milevitanam Synodos Rescriptis Celestius se assentiri responderit in suo examine, ac promiserit ipsa solemniter profiteri. Decimò, quod ex hac responsione creditus fuerit esse plenè conversus. Ista namque Rescripta manifestissimè profitentur originale peccatum. Undecimò, quod Zozimus à Celestio circumscribi ac deludi timens, istam ejus solemnem fidei professionem noluerit præcipitare. Primò de ejus moribus instrui per Africanos Episcopos voluit, & adesse Paulinum Accusatorem. Duodecimò, quod Africani Episcopi vafrum hominis ingenium exposuerint Pontifici, ideòque ad ipsi credendum suggesserint non suffecturam qualemcumquè professionem, quâ profiteatur se consentire laudatis Rescriptis, sed quod insuper præfata sui libelli verba debeat disertè anathematizare, atque ita auferre omnem ansam suspicionis, aut scandali. Decimo tertiò, quod ista Afrorum postulatio fuerit fundata, ac justa. Etenim nisi istud fieret, erroneum Celestii libellum, quem Apostolica Sedes esse catholicum scripserat in Africam, simplex Populus

Populus crederet approbatum potiùs, quàm emendatum, aut reprobatum. Decimo quartò, quod Zozimus sanis Africanæ Ecclesiæ consiliis acquieverit, atque ità constituerit certum diem, in quo exactè examinatus Celestius cogeretur ad lucidas responsiones, ad disertè ejuranda sui erroris verba, ac rectam fidem lucidè profitendam. Debebat "secundùm Africana Rescripta, ipsa omninò de hac quæstione verba commemorare, & anathematizare quæ in libello suo posuit". Decimo quintò, quod adveniente isto die „Celestius non comparuerit. Aufugerat enim ex alma urbe, nolens talia profiteri, aut anathematizare. Delusit Pontificem, atquè ità ejus vafrities & hæresis omnibus manifestò apparuerunt. Decimosextò, quod hæc videns Zozimus censuerit procedendum ad definitivam sententiam. Et rectè. Etenim abundè tunc patebat dolosa hominum perversitas ac pertinacia, ideòque non amplius ipsorum infirmitati & correctioni; sed orthodoxæ veritati & fidelibus Christi Domini Populis erat prospiciendum. Tunc ergò Zozimus condidit, ac edidit solemnem istam, ac veraciter Apostolicam Tractoriam, quâ Pelagii & Celestii damnavit errores, atque personas: Quam confirmari curavit Imperiali lege, quam subscribi solemniter jussit, primùm à suo Clero, deinde ab omnibus sub cœlo Episcopis. Grandi Christianæ eruditionis damno latet, aut periit ista epistola: Habemus tamen quædam illius hinc inde fragmenta. Decimo septimò Augustinus docet, quod in cunctis his circa Celestium Gestis & Scriptis Zozimus nec Antecessoris sui Constituta, nec proprias interlocutiones aut Acta, nec Apostolicam veritatem fuerit prævaricatus. Et insigniter ista demonstrat. Decimo octavò docet eandem esse rationem Romani Cleri: Utpotè qui se Episcopo per omnia conformaverit, ideòque sit plenè purus à prævaricatione. Ità adversùm Juliani calumnias demonstrat Apostolicam Sedem non fuisse lapsam in Zozimo, sed circà fidem esse infallibilem ac insuperabilem. Hinc adversùs Julianum concludit: "Adhuc insuper „flagitant audientiam, eum damnati debeant agere pœnitentiam". L.1.C.24. Cum sarcasmo affirmat Juliani appellationem esse frivolam, & ab omnibus contemnendam. Etiam in aliis locis constantissimè ac lucidissimè docet istam Apostolicæ Sedis infallibilitatem. Hinc admirandum est, quod quidam se ejus profiteantur fideles discipulos, & non vereantur adversùs istam Romanæ Ecclesiæ dignitatem vana disputare.

Can. 4.

Marius Mercator non sine caussa scribit, quod Zozimus suam Tractoriam, unaque Imperialem legem miserit etiam ad Orientales Ecclesias, hoc est, ad Orientalem Diœcesim, seu Patriarchatum Antiochenum, & nominatim ad Ecclesiam Hierosolymitanam. Nempè propter Praylium, qui sui Antecessoris Joannis vestigia sequens, totus favebat Pelagio. Favebant & plures alii. Porrò Pontificis cura non caruit fructu. Ejus Tractoria & Praylio, & Theodoro Patriarchæ Antiocheno ostendit, ac persuasit, quod sanctus Hieronymus non sine rationibus scripsisset Synodum Diospolitanam fuisse miserabilem. Ambo fecerunt, quod in tertio sui Commonitorii capite scribit Marius Mercator: "Pelagius postmodùm „evidenter deprehensus, insistentibus accusatoribus, à posteriori „Synodo, cui sanctæ memoriæ Theodotus Antiochiæ præsedit Episcopus, atque detectus, à sanctis quoquè & venerabilibus Hie„rosolymorum locis est deturbatus. Quod ejusdem sancti Theodoti „ad Reverendissimum Urbis Romæ Episcopum, & sanctæ recor„dationis Praylii Hierosolymorum Episcopi missa Scripta testantur, „quorum exemplaria ad documentum habemus in manibus". Dolendum est, quod Marius Mercator cuncta ista exemplaria non adjunxerit suis Commonitoriis. Sic illa magno damno non fuissent perdita. Isto tempore Theodoretus Cyrensis Episcopus frequenter agebat, & concionabatur Antiochiæ. Hinc certum fit istos hæreticos etiam ab ipso fuisse damnatos. Hinc illi desperati perrexerunt Constantinopolim ad fidum sui Magistri Theodori Mopsuestiensis Episcopi discipulum, Patriarcham Nestorium. Et invenerunt suo patello aptissimum coopertorium.

Africani Episcopi Zozimo rescripserunt non pauca. Lucet ex Papali ad ipsos Rescripto: "Missæ per Marcellinum Sub-Diaconum „vestrum epistolæ omne volumen volvimus, quo aliquandò per„lecto", &c. Marcellinum hunc fuisse Carthaginensis Ecclesiæ Sub-Diaconum, testatur in suo ad Pontificem libello Paulinus Diaconus. Addit se Papale Romanæ evocationis Mandatum accepisse quarto Nonas, id est, secunda die Novembris, & concludit: "Hunc autem libellum direxi Beatitudini tuæ per Marcellinum „Ecclesiæ Carthaginensis Sub-Diaconum. Datum sexto Idus No„vembris". Hoc est, die octava. Quare aut istâ ipsâ die, aut paulò post Marcellinus cum Basilisco navigavit. Notandum est, quod Paulinus in eodem libello exprimat & diem factæ sibi insi-

nuationis.

nuationis, & diem sui Responsi. Eodem modo Papale ad Africanos Episcopos Rescriptum habet hanc subnotationem: "Datum duodecimo kalendas Apriles, Honorio Augusto duodecies Consule. „Acceptum tertio kalendas Majas". Hanc posteriorem partem omninò adjecerunt Afrorum Episcopi, atquè ita subnotatam epistolam remiserunt Romam. Nempè agebatur de retractatorio appellatæ caussæ Judicio, & de Papali Afrorum ad ipsum evocatione. De negotio tunc acerrimè controverso inter utramque Ecclesiam. Hinc Zozimus istos Judiciales apices voluit per omnia observari. Ità insuper os clausit Scriptori Anonymo.

Afrorum literæ perierunt, aut latent. Eorum aliquod Contentum colligi possit ex Rescripto Pontificis: "Quamvis Patrum „traditio Apostolicæ Sedi authoritatem tantam tribuerit, ut de ejus „judicio disceptare nullus auderet, idque per Canones semper regu„lasque servaverit, & currens adhuc suis legibus Ecclesiastica discipli„na Petri nomini, à quo ipsa quoque descendit, reverentiam exsolvat, „tantam enim huic Apostolo Canonica antiquitas super senten„tias omnium voluit esse potentiam, & ipsa quoque Christi Dei „nostri promissio, ut & ligata solveret, & soluta vinciret, par „potestatis data conditio in eos, qui Sedis hæreditatem ipso an„nuente meruissent. Habet enim cum omnium Ecclesiarum, „tum hujus maximè, ubi sedit, curam, nec patitur aliquid amit„tere privilegii, aut aliquâ titubare aurâ sententiæ, cui vi ipsa sui „nominis firma, & nullis hactenùs acta motibus constituit fun„damenta, & quæ sine suo periculo temerè nullus incesset. Cum „ergò tantæ authoritatis Petrus caput sit, & sequentia omnium „Majorum studia servaverint, ut tam humanis, Divinisque legibus, „& disciplinis omnibus firmetur Romana Ecclesia, cujus locum nos „regere, & potestatem nominis obtinere, non latet vos, sed nostis „Fratres charissimi, & quemadmodùm Sacerdotes scire debetis, „Tamen cum tantum nobis esset authoritatis, ut nullus de nostra „possit retractare sententia, nihil egimus quod non ad vestram „notitiam nostris ultrò literis referremus, dantes hæc Fraternitati, „ut in commune consulentes, non quia quid deberet fieri nesciremus, „aut faceremus aliquid quod contra utilitatem Ecclesiæ veniens „displiceret, sed pariter vobiscum voluimus habere Tractatum de „illo, qui apud nos, sicut ipsi per literas dicitis, fuerit accusatus, & ad „nostram, qui se assereret innocentem, non refugiens Judicium

„ex appellatione pristina, venerit Sedem, Accusatores suos ultrò „deposcens, & quæ in se crimina per rumorem falsò dicebat illata, „condemnans". Affirmat sibi ex Africa transmissum fuisse integrum literarum volumen, & pergit; "Quo perlecto, ita totum literarum „comprehendistis textum, quasi nos Celestio commodaverimus „in omnibus fidem, verbisque ejus non discussis ad omnem, ut „ita dicam, syllabam præbuerimus assensum. Nunquam temerè, „quæ sunt diù tractanda finiuntur: Nec sine magna deliberatione „statuendum est, quod summo debet disceptari judicio. Idcircò „noverit vestra Fraternitas nihil nos post illas, quas vel superiùs, „vel nunc accepimus, literas vestras immutasse, sed in eodem „cuncta reliquisse statu, in quo dudùm fuerant, cum hoc nostris „literis vestræ indicavimus Sanctitati, ut illa, quæ à vobis ad nos „missa erat, obtestatio remaneret". Docet plura, spectantia ad præsentem materiam. Primò quod nullus Apostolicæ Sedis Judicium possit sine temerario ausu retractare, immò nec de ipso disceptare. Authoritatem hanc affirmat stabiliri per Canones, per Patrum traditionem, per perpetuam consuetudinem, inchoatam à primo Romanorum Episcopo, sancto Petro Apostolo, qui ipsam à Christo Domino accepit. Addit hanc dignitatem sciri, aut certè sciri debere ab Africanis: Utpotè qui sunt Episcopi, ideoque non permittantur talia ignorare. Nempè Africani Episcopi post, & propter Zozimi circa Celestium Acta & Scripta coëgerant Synodum, & licèt non retractassent, tamen disceptarant. Suspicati fuerant Pontificem, uti in Apiarii caussa, ità in hoc longè majoris ponderis negotio limites excedere. Et istam fiduciam Zozimus in ipsis notat ac arguit. Secundò affirmat tantam sancto Petro, ideòque & ejus Successoribus esse non solummodò per Canonicam antiquitatem, sed insuper à Christo Domino super omnium gentium Synodales sententias potentiam, ut omnium ligata solvere, omnium soluta valeat vincire. Quorumcumque ad Apostolicam Sedem appellationes asseverat esse Divini Juris. Addit sanctum Petrum omnium suorum privilegiorum esse adeo strenuum Zelatorem, ut ipsorum nihil patiatur amitti, nihil titubare, nihil temerè incessi. Et ipsis esse firma, multisque hactenùs impetita motibus, & tamen inconcussa semper, fundamenta. Porrò adversùs hanc Celestii appellationem, quod in Dogmatica esset materia, nemo Afrorum obstrepuit. Nullum exstat vel minimæ intercessionis vestigium.

Quin immò Paulinus Diaconus, qui tunc non ex Italicis, sed ex Africanis vivebat regulis, in suo ad Papam libello appellationem Celestii est omni modo veneratus. Proindè Pontifex studio hæc intertexuit aduersùs Afrorum contentionem de caussa Apiarii Tertiò affirmat nullam Afris fuisse caussam disceptandi de suis Actis circà Celestium: Quoniàm peritus sit sui Papalis Officii, ideòque nihil egerit contra utilitatem Ecclesiæ, aut quod possit alicui displicere. Nempè Afri talia scripserant, aut certè apud suos mussitarânt. Quartò affirmat, quod Celestius potuerit dormientem appellationem resumere, & suos Accusatores ad retractatorium in alma urbe Judicium postulare. Quintò, quod hac in re voluerit Afris deferre singularem reverentiam. Quod ipsos non ut Reos, aut Accusatores audire voluerit, sed simul cum ipsis caussam retractare. Ipsos in retractatorio Judicio admittere ad omnem Synodalem honorem. Sextò, quod ipsos dignatus sit & alia gratia, nempè quod post elapsos duos citationis menses non processerit in caussa, sed usquè huc omnia in priori statu reliquerit, gratiosè deferens ipsorum obtestationi Insinuatio fuerat facta anno decimo septimo istius sæculi, die secundâ Novembris; at verò hæc epistola anno sequenti fuit data die vigesimâ primâ Martii, tradita die vigesimâ nonâ Aprilis. Afri adesse debuerant secundâ die Januarii.

Notanda est ista Afrorum obtestatio. Etenim Romanam Celestii appellationem omninò comprobavit, aliud non postulans, quàm ut Pontifex non nisi post plenam instructionem dignaretur ad definitionem procedere. Eandem appellationem confirmavit Paulinus Diaconus, Celestium deferens de novo crimine: Nempè quod ab Africana Synodo de hæresi damnatus ante purgationem ac reparationem præsumpsisset consecrari in Presbyterum. A Romano tamen accessu se excusavit: " Ubi tunc ,,nihil agere potui, quia is, qui ad Sedem Apostolicam provo- ,,caverat, defuit, quem oportuerat utiquè merita suæ appella- ,,tionis adstruere, maximè cum nihil agente appellatore, secun- ,,dùm etiam humanas leges, superior est semper ille qui vicit". Affirmat se perfunctum omni accusatoris officio, ideòque causam deinceps ad se non spectare. Fuisse perfunctum, & solutum, dum Celestius appellationem deseruit. Interim Pontificem de peccati originalis fide, ac de dolosis Celestii artibus abundè instruxit. Quod ipsum Synodaliter fecerunt Africani Antistites. Coëgerunt

 ducen-

tifex: "Quantùm ad Religionem pertinet, non nisi Apostolicæ „Sedi, juxtà Canones, debetur totius Summa judicii". Hinc ista Synodus aliud non fecit, quam confirmare Decreta Zozimi. Eadem de caussa Afri semper permiserunt inferiorem etiam Clerũ in fidei materia Romam provocare.

CAPUT XXXII.

Exponitur Africana controversia circa Sardicenses Canones.

Rima quæstio est, Ex quo factum sit, quod Afrorum Antistites ignoraverint Canones Sardicenses? Quod ipsos harum quæstionum tempore penitùs ignoraverint, ex supradictis est manifestum. Quod ipsum patet ex literis S. Augustini ad Eleusium & Glorium, Episcopos Donatistas: "Fortunius", Tubursicensis Donatistarum Episcopus, "protulit quoddam volumen, ubi volebat ostendere Epist. 163. „Sardicense Concilium ad Episcopos Afros, qui erant communionis „Donati, dedisse literas. Quod cum legeretur, audivimus Donati „nomen inter cæteros Episcopos, quibus illi scripserant. Itaque „flagitare cœpimus, ut doceretur, utrùm ipse esset Donatus, de „cujus parte illi cognominantur: Fieri enim potuisse, ut cui Do„nato alterius hæresis Episcopo scripserint, cum maximè in illis no„minibus nec Africæ mentio facta fuerit. Quomodò ergò posset „probare Donatum patris Donati Episcopum nomine illo accipien„dum esse, quando ne id quidem probare posset, utrùm ad Afri„canarum specialiter Ecclesiarum Episcopos illæ literæ missæ fuerint. „Quamquàm enim Donati nomen Afrum esse soleat, non tamen re„pugnaret à vero, ut vel partium illarum aliquis vocaretur nomine „Afro, vel aliquis Afer in illis partibus constitueretur Episcopus. „Neque enim in eis vel diem, vel Consulem invenimus, ut saltem „consideratis temporibus certi aliquid eluceret. Sanè quoniàm nesciq „quando audierâmus Arianos, cum à communione Catholica dis„crepassent, Donatistas in Africa sibi sociare tentasse, ad aurem mihi

„mihi hoc ipsum Frater Alipius suggessit. Tunc accepto ipso „volumine, ejusdem Concilii Statuta considerans, legi Athanasium „Episcopum Alexandrinum Catholicum, cujus maximè adversùm „Arianos acerrimarum disputationum conflictus eminuit, & Julium „Romanæ Ecclesiæ Episcopum, nihilominùs Catholicum, illo Con„cilio Sardicensi fuisse improbatos. Unde apud nos constitit Aria„norum fuisse Concilium, quibus isti Episcopi Catholici vehemen„tissimè resistebant. Itaque ad diligentiorem etiam temporum „discussionem voluimus ipsum volumen accipere, atquè auferre „nobiscum. Qui noluit dare, dicens ibi nos habere illud, quandò „aliquid in eo considerare vellemus. Rogavi etiam, ut manu mea „notari permitteret, fateor, timens ne mihi fortè caussâ exigente, „cum petendum esset, pro illo aliud proferretur. Neque hoc „voluit".

Istud Sardicense Concilium erat manifestè Synodalis epistola Philippo-Politani Conventiculi. Et ex istis sancti Augustini, qui suam,&Collegæ Alipii cum præfato Fortunio disputationem describit, verbis discimus plura. Primò, quod iste Fortunii Codex fuerit mutilus. Etenim non habebat Episcoporum, ad quos epistola dirigebatur, adscriptas civitates. At verò nos hodie habemus: "Gregorio Alexandriæ Episcopo, Amphioni Nicomediæ Episcopo, „Donato Carthaginis Episcopo", &c. Secundò, quod ista epistola videatur nunquàm habuisse adscriptum diem, & Consulem. Etenim uti Fortunii Codex istis caruit, ita carent & omnes nostri. Tertiò, quod "Donatus" esset nomen Afris familiare,& proprium. Existimo processisse ex sancto Donato, proximo Antecessore sancti Cypriani. Quartò, quod sanctus Augustinus nullam tunc haberet notitiam aut Sardicensis Concilii, aut etiam Philippo-Politani Conventiculi. His de rebus nihil noverat, nisi quod incerto rumore aliquandò audisset, quod Ariani, cum à Catholica communione se palàm segregâssent, tentâssent suæ Factioni adjungere Donatistas. Et rectè audierat. Etenim usque ad istud Philippo-Politanum schisma Eusebiana Factio Episcopis Catholicis communicaverat, & ambo fuerant utcumque unum. Ista secessio ipsos diserevit in adversas communiones. Quintò discimus, quod sanctus item Alipius circa istas Synodos nihil tunc novisset, nisi istam eandem ex auditu memoriam. Porrò istud Eusebianæ Factionis tentamen non caruit omni effectu. Etenim de ipso S. Augustinus scribit ad Comitem Bonifacium

cifacium: " Ut breviter insinuem Dilectioni Tuæ, inter Ariano- Epist. 50.
„rum & Donatistarum quid intersit errorem, Ariani Patris, &
„Filii, & Spiritus Sancti diversas substantias esse dicunt; Donatistæ
„autem hoc non dicunt, sed unam Trinitatis substantiam confitētur".
Etsi "aliqui ipsorum minorem Filium esse dixerint, quam Pater est,
„ejusdem tamen substantiæ non negarunt". Loquitur de antiquis temporibus. Nempe de tempore Philippo-Politani Conventiculi. Affirmat quosdam Donatistas cum Arianis quidem fuisse locutos, non tamen sensisse. Et nonnisi aliquos. Nempè sunt artes hæreticorum. Et Augustinus non ampliùs dubitanter, sed definitè loquitur. Quia nempè hæc epistola est istâ aliâ longè posterior, atquè itâ Augustinus erat tunc instructior.

Eadem de re sanctus Augustinus scribit in tertio libro contra Cresconium Donatistam: "Sed Orientales, quos modò nostros esse Cap. 34.
„concedis, non latuisse hoc facinus dicis. Atquè ut hoc probes,
„inseris principium epistolæ Concilii Sardicensis, ubi Donati Car-
„thaginis Episcopi vestri nomen invenitur adscriptum. Quod ideò
„factum putas, & affirmas, quod videlicèt Orientalibus, qui de
„Concilio suo hæc Scripta miserunt, facinus displicuerit Traditorum,
„& ab eorum se communione retraxerint, & propterea Donato
„vestro communicabant. Disce ergò quod nescis: Sardicense
„Concilium Arianorum fuit, quod notum est jam diu, ut habemus
„in manibus, contractum maximè contra Athanasium, Episcopum
„Alexandrinum Catholicum, qui eorum errorem, ex ipsa civitate
„ortum, præ cæteris acriter arguebat & refellebat. Non igitur
„mirum, si illi hæretici Donatum sibi adsciscere tentaverint, quos
„per totum Orbem Catholica damnabat Ecclesia. Quamquàm nos
„sine civitatum nominibus Episcopos, ad quos hæ literæ datæ sunt,
„habeamus. Aut ergò aliquis Donatus fuit non in Africa Episcopus,
„cujus nomini Carthago à vestris est addita, aut, ut dixi, Africa-
„nam hæresim Orientalis hæresis sibi tentavit adjungere. Quod
„hinc maximè credibile est, quod ad Carthaginis Episcopum, Ro-
„mano prætermisso, nunquàm Orientalis Catholica scriberet". Et Cap. 44.
in quarto libro: "Inseris principium Sardicensis Concilii, unde pro-
„bare conaris, quod Orientales Episcopi, cognito crimine Tradi-
„torum, parti Donati communicaverint, hoc uno, magno scilicet,
„documento, quod inter Episcopos, quibus scribunt, Donati
„nomen inventum est. Nec tamen ibi legitur aliquid eos de Afris

„Traditoribus cognovisse. Quod quidem Concilium, ne te lateat, „Arianorum est, quos jam tu inter alios hæreticos nominâsti. Nec „additis civitatum nominibus legi solet. Quia nec ipse mos est „Ecclesiasticus, quando Episcopi Episcopis scribunt epistolam. „Unde nescio quis ille Donatus, miror si non in vestris literis Car„thaginensis factus est. Omitto enim dicere, quod fortasse Orien„tales hæreticis aliquo modo se sociare tentaverint".

Hinc iterùm discimus varia. Primò, quod etiam Cresconius habuerit exemplar Philippo-Politani Conventiculi. Secundò, quod ejus exemplar à Fortunii exemplari fuerit non modicè diversum. Etenim ad Episcoporum nomina unum habebat, aliud non habebat adscripta nomina civitatum. Quæ diversitas refundi debet in varios Descriptores. Quidam civitatum nomina aut spernebant nosse, aut ipsorum adscriptionem censebant adversam consuetudini Ecclesiasticæ. Quia nempè talis consuetudo non vigebat in Africa. Passim omnes laboramus istâ philautiâ Patriarum consuetudinum. Hinc & S. Augustinus Fortunii Codicem censebat fideliorem. Et haud dubiè ipsum sibi curaverat describi. Ex eodem principio non ampliùs dubitanter, sed definitè asserit Sardicensem Synodum fuisse Arianorum. Tertiò discimus, quod isto adhuc tempore S. Augustinus, adeoque & cæteri Afrorum Episcopi ignoraverint discrimen inter Sardicensem Synodum, & Conventum Philippo-Politanum. Discimus, quod sola istius Conventus Acta, immò sola Synodalis epistola esset in Africa apud Donatistas, veræ autem Sardicensis Synodi Acta aut perierant apud omnes Africanas Ecclesias, aut latebant in alta oblivione. Et ex ista ignorantia S Augustinus sibi persuadere non poterat, quod Philippo-Politanus Conventus scripsisset ad Donatum: Fuit magis propensus, ut crederet esse Donatum alium, à Donatistarum vafritie transmutatum in Carthaginensem. Quartò discimus, quod Donatistæ istius Conventiculi literas, solius Eusebianæ Factionis facinus, transcripserint in totam Orientalem Ecclesiam. Quod ipsum hoc nostro sæculo fecit Petrus de Marca. Isti, ut suam Factionem per totius istius Ecclesiæ communionem & authoritatem firmarent; hic ut Romanæ Ecclesiæ dignitates per eandem authoritatem mutilaret. Quintò discimus, quod Catholica Orientis Ecclesia olim ad Carthaginensem, aut alios Occidentis Episcopos nunquàm scriberet prætermisso Romano. Nempè Synodales literas. Est regula benè notanda. Ex eadem, dum

dum ad Papam scriberent, passim addebant ejus Synodum, omnes Italiæ Episcopos, aut etiam totius Occidentis. Quod nempè Papa esset isthic omnia. Quod Papæ Judicium non posset non esse omnium. Eadem de caussa Orientales Episcopi, dum ad Papam appellabant, quandoquè addebant eosdem Episcopos.

Secunda quæstio est, Quomodò in Africam pervenerit ista ignorantia Canonum, & Actorum Sardicensium? Est res admiranda. Etenim non solus Africanæ Ecclesiæ Archi-Episcopus Gratus, sed insuper plures istius gentis Episcopi adfuerant, & subscripserant Sardicensi Concilio. Nec est dubitandum, quin cuncta Synodalia Acta, nominatim Canones, secum deportârint. Quin immò idem Gratus ad suam, cui etiam Numidiæ ac Byzacii aderant Episcopi, Carthaginensem Synodum dixit: "Hæc observantia pacem custodit. ,,Nam & memini à Sanctissimo Sardicensi Concilio similiter statutú", &c. Deinde Hosius Cordubensis Episcopus, Sardicensis Concilii Præses, fuit Afris insigniter familiaris, ideoque non est dubitandum, quin istam ipsis Synodum commendaverit. Respondeo hæc omnia esse verissima. Interim certum etiam est hanc Synodum postmodò fuisse isthic penitùs ignotam. Immò nullum penitùs exemplar fuit inventum in omni Africa. Etenim Episcopi, dum cum Zozimo Pontifice contendebant, lustrârunt omnes Bibliothecas, omniaque Ecclesiarum scrinia: Et nullos repererunt Sardicenses Canones, sed solos viginti Nicænos. Quare Gratus, & alii Episcopi videntur istos secum non detulisse. Hinc forsan ille dixit: "Memini à Con- ,,cilio Sardicensi statutum". Insinuat Codicem non fuisse ad manum, sed se loqui ex sola memoria. Accessit Donatistarum in Africanam Ecclesiam rabies. Etenim etiam tunc non destiterunt Episcopis, Presbyteris, ac Diaconis Catholicis violenter injicere manus pœnitentiæ, atquè ità reddere irreparabiliter irregulares. Hinc isthic nata est summa Clericorum inopia ac ignorantia. Præsertim ignorantia sacrorum Canonum. Nam & sanctus Valerius, dum sanctum Augustinum promovit sibi in Collegam, ignorabat Nicænos Canones, vetantes eidem civitati esse duos simul Episcopos. Et ad vitium curandum postmodò prodiit hic Canon: "Ordinatis Epi- ,,scopis, vel Clericis priùs ab Ordinatoribus suis Placita Conciliorum ,,auribus eorum inculcentur, ne se aliquid contra Statuta Concilii ,,fecisse pœniteat". Canonis Author fuit S. Augustinus, qui in aliis fieri noluit, quod in se factum doluit.

Cap. 5.

Quæstio tertia est, Quâ ratione Zozimus Canones Sardicenses scripserit esse Nicænos? An studuerit Africanos Episcopos circumscribere? Hoc enim censent non hæretici soli, sed & quidam hodiè Catholici. Respondeo Zozimum rectissimè & simplicissimè scripsisse ex more suorum Antecessorum. Scripsit ex Codice Romanæ Ecclesiæ, in quo primum caput habet hunc titulum: "Canones Nicæni Concilii sub titulis quadraginta sex". Et continet Nicænos & Sardicenses Canones: Sub eadem consequentia. Et ipsos distribuit in quadraginta sex numeros. Proindè Codicis Author utriusquè Synodi Canones appellavit Nicænos. Nec sine fundamento. Etenim Constantinopolitanum Symbolum Ecclesia semper dixit Nicænum. Etiam ejus auxtrix Constantinopolitana Synodus dedit ipsi hunc titulum in primo suo Canone: "Trecentorum decem & octo Patrum, qui Nicææ convenerunt, fidem non abrogari, sed firmam ac stabilem manere oportere", &c. Ipsam confirmavit & auxit quibusdam vocibus, quibus grassantes tunc hæreses evertebantur. Hinc edixit suum ità adauctum Symbolum esse ac permanere Nicænum. Rectissimè. Eodem modo Sardicenses Canones non sunt aliud, quàm Nicænorum expositio & confirmatio adversùm schismaticas novitates Eusebianæ Factionis. Non sunt aliud, quàm quædam ad Nicænos additamenta. Hinc ipsos pro Nicænis semper habuit Romana Ecclesia. Et istud judicium secutus est auctor Codicis. Auctor insigniter antiquus. Etenim Codex à modico incepit, & paulatim per assidua incrementa pervenit ad plenitudinem. Itaque Zozimus ex ipso scripsit, ideoque ab omni dolo aut arte est purissimus. Nemo hæc meliùs novit, quàm Reverendus Pater Paschasius Quesnellus, qui Codicem, magnum Ecclesiasticæ eruditionis thesaurum, è tenebris produxit in lucem.

Quæstio quarta est, An Zozimus Pontifex sit primus author istius tituli aut phrasios? Hoc enim ipsi passim imponitur à novis Dogmatistis. Respondeo non esse. Etenim in libello, quem adversùs Hincmarum Laudunensem Duziacensi Synodo exhibuit, Hincmarus Remensis Episcopus laudat verba Innocentii primi Pontificis in literis ad Sanctum Victricium Episcopum Rothomagensem: "Si majores caussæ in medio fuerint devolutæ, sicut Synodus statuit, post Episcopale Judicium referantur". Et subjungit: "De quibus Canonibus Innocentius hoc dicat, manifestissimè claret,

„claret, scilicet de Sardicensibus". Certum est, quod Innocentius laudet Nicænam Synodum, & tamen adducit Sardicensem Canonem: Quod nempe utraque Synodus haberetur pro eadem, & indifferenter appellaretur Nicæna. Idem Hincmarus alio in loco scriptum istud Victricio Capitulum affirmat esse partim ex Nicænis, partim haustum ex Sardicensibus Canonibus, & tamen ab ipso appellari Nicænum. Utique ex eodem principio. Hæc manifesta veritas olim fuit professio constantissima totius Gallicanæ Ecclesiæ. Quod eandem in prima sui operis parte profiteatur Petrus de Marca, est ostensum in superioribus. Unde igitur nunc docet aliud, & se præbet Ducem inconditæ novitatis? Idem Innocentius in literis ad Ecclesiæ Constantinopolitanæ Clerum ac Populum gravissimè damnat Theophili Alexandrini Synodum, quod sancto Joanni Chrysostomo appellanti superordinasset alium Episcopum, & adjungit caussam: "Nunquàm sanè Patres nostros talia ausos fuisse, sed Epist. 29.
„potiùs vetuisse cognovimus, ne cui in locum viventis alium per
„consecrationem substituendi sit potestas. Hæc contra Canonum
„observationem sunt. Canonibus porrò obsequendum scribimus,
„qui Nicææ sunt decreti. Quos solos consectari decet Ecclesiam
„Catholicam, & juxta eos judicare". At verò quis Canon appellanti Episcopo vetat superordinari alium? Certè nullus, nisi Sardicensis. Et ecce ipsum Innocentius disertè inscribit Nicænum. Et statim infrà appellat etiam Sardicensem. Ejusdem Synodi Canones manifestè laudat in literis, quibus Theophilum, redditurum sui Judicii rationes, mandat proficisci ad Synodum Thessalonicensem, & disertè affirmat esse Nicænos. Eadem phrasi utitur Palladius Helenopolitanus Episcopus in Dialogo, quem de sancti Joannis Chrysostomi persecutionibus habuit cum Theodoro Diacono Romanæ Ecclesiæ. Quin & plena Constantinopolitana Synodus scribit de suo secundo Canone: "De administrationibus
„singularum Ecclesiarum tum vetus lex obtineat, tum sanctorum
„Patrum in Concilio Nicæno decisio, ut videlicet singularum
„Provinciarum Antistites unà cum finitimis, modò ipsis ità visum
„fuerit, Episcopis ad Ecclesiarum commodum habeant Ordinatio-
„nes". Laudat quartum & sextum Nicænum Canonem. Verùm nec hic nec iste permittit aut mandat ullo in casu invitari Episcopos vicinæ Provinciæ. Facit id quintus Sardicensis. Proinde laudata Synodus suam ex utriusque Concilii Canonibus mixturam affirmat

 esse

esse conflamen Nicænum. Nempe in relatione ad Romanam Ecclesiam loquitur Romano more, atque ita constat istam loquendi speciem non esse inchoatam à Zozimo, sed apud omnes Ecclesias fuisse multò antiquiorem. Ex quibus lucet insigniter exorbitare
L.7.C.12. hæc verba Petri de Marca: "Nondùm recepti erant Canones Sar„dicenses tempore Innocentii primi".

Longè pejùs exorbitant hæc: "Primus omnium Zozimus „Papa Canones Sardicenses protulit, contenditque ut in Occi„dente vim legis obtinerent. Arbitror autem eum id consilium „cœpisse, quod Honorius & Arcadius Imperatores paulò ante „abjecissent jus concedendi Rescripta pro retractando judicio „Episcoporum depositorum, quemadmodùm suprà ostendi Ca„pite secundo, adductis verbis legis. Existimavit itàque Zozimus „gratum Episcopis futurum, si revisiones non omninò aboleren„tur, sed contrà decernerentur authoritate Sedis Apostolicæ. „Tentatum id in Africanis ingeniis voluit Pontifex". Laudatæ legis, in secundo Capite adductæ, verba sunt hæc: "Quicumque „residentibus Sacerdotibus fuerit Episcopali loco detrusus & „nomine, si aliquid vel contra sententiam, vel contra quietem „moliri fuerit deprehensus, rursusque Sacerdotium petere, à quo „videtur exclusus, procul ab omni urbe, quam indignus infecit, „secundùm legem Divæ memoriæ Gratiani, centum millibus „vitàm agat". Et infrà: "Sit hujusmodi personis tenore præsentis „legis illicitum sacra nostra adire Secreta, & impetrare Rescripta. „Omnia dejectis per culpam Sacerdotio personis, quæ impetrata „sunt, infecta permaneant.

Error, quo Petrus de Marca affirmat Sardicenses Canones à Zozimo fuisse primùm prolatos, est abundè revictus. In adductis verbis sunt & alii. Primus est, quod Romani Imperatores aliquandò habuerint jus dandi Rescripta ad retractanda judicia degradatorum Episcoporum. Etenim erat mera, per Donatistas intrusa in Mundum, Regia usurpatio, quam juxta Canones agentem tolerabat, ab ipsis autem deviantem constanter repudiabat Ecclesia. De hiscè ad Bonifacium Diaconnm, suum Apocrisarium apud Imperatorem Phocam, scripsit magnus
L.12.Ep.3 Gregorius: "Dilectio tua pietati Clementissimi Domini Impe„ratoris cuncta diligenter insinuet, atque constanter adstruat „hoc omninò illicitum, omninò pravum, omninò injustum,

&

,,& sacris esse Canonibus valdè inimicum. Et ideò hujusmodi ,,peccatum temporibus suis introduci in Ecclesiæ præjudicium ,,non permittat". Antiquum de cunctis istis sacris Rescriptis, Delegationibus, ac jussionibus Ecclesiæ sensum exponit idem Gregorius in literis ad Anatolium, Diaconum Constantinopolitanæ Ecclesiæ: "Quod Imperator fecerit, si Canonicum est, L. 8. ep 41 ,,sequimur", hoc est, patienter obedimus; "si verò Canonicum ,,non est, quantum sine peccato nostro valemus, portamus". Plurima sunt istiusmodi testimonia, & ejusdem Gregorii, & aliorum Patrum, Latinorum, & Græcorum. Proindè nullum fuit Principi jus: Fuit mera conniventia.

Secundus error est, quod Arcadius & Honorius istam consuetudinem abjecerint. Etenim contrarium lucet ex adductis S. Gregorii testimoniis. Consuetudo hæc sub istis Imperatoribus adeò invaluit, ut Africana Ecclesia ipsorum tempore emiserit hunc Canonem: "Quicumquè ab Imperatore cognitionem ,,judiciorum publicorum petierit, honore proprio privetur; si ,,autem Episcopale Judicium ab Imperatore postulârit, non ei ,,obsit". Duravit usque ad finem, & lapsum Romani Imperii. Quin immò Petrus Archi-Episcopus contendit istud sacrum Jus ab Imperio transiisse ad Reges Christianissimos. Unde plurimùm miror, quomodò hic sui oblitus scribat fuisse abjectum ab Arcadio & honorio? Quandò igitur, & quomodò mos iste exoleverit, docet Anastasius, Romanæ Ecclesiæ Bibliothecarius, in præfatione ad octavum Concilium: "Græcorum Imperatores, ,,Occidentis amisso Imperio, Romanis Pontificibus, quibus ,,jubere nequeunt, suadere nituntur". Et Leo tertius Carolum Magnum, dum Occidentis donavit Imperio, compulit ad cunctis istiusmodi violentiis renunciandum. Porrò Arcadius & Honorius per memoratam legem, quâ similem Gratiani Imperatoris adversùm solos Ursicini Antipapæ schismaticos Fautores, eorundemque Degradatorum turbulentias datam constitutionem extendunt ad omnes legitimè Degradatos, ac adversùs istud judicium tumultuantes Episcopos, nequaquàm abjiciunt istam consuetudinem, sed solummodò cogunt ad meliorem usum, ac sacris Canonibus viciniores terminos. Sanciunt ut ista sacrarum Delegationum Rescripta deinceps non dentur istiusmodi turbinibus. Et omnia jam data circumducunt. Sanciunt turbines relegandos

legandos ad centum millia ab ista civitate, quam malè gesto Episcopatu fœdaverant.

Tertius error est, quod istas ab Arcadio & Honorio in compita projectas sordes Zozimus, uti dilectas gemmas, collectas levârit, & ipsis studuerit ornare Sedem Apostolicam. O miserabilem sancti Petri Cathedram, quæ indiguit fucari fœdis istiusmodi pigmentis. Petrus Archi-Episcopus in superioribus docuit, quod ante Sardicensem Synodum Romana Sedes in Canonica Provincialium Synodorum Judicia nihil potuerit per appellationem, aut retractationem, coacta esse contenta solis relationibus. Docuit quod tunc iniquè damnati Episcopi nequiverint perfugere ad Romanos Antistites, sed ab Imperatore supplicare Judices Episcopos, qui caussam retractarent. Docuit quod primus in Sardicensi Synodo Hosius studuerit honorare memoriam sancti Petri Apostoli, atquè ita Imperialem delegandi retractaturos Judices authoritatem communicaverit Romanis Pontificibus. Nempè pauper S. Petrus suprà Provinciarum Synodos nihil potestatis acceperat à Christo Domino, atque ità per Hosii industriam debuit aliquid mendicare ab Imperatoribus. Hic verò Petrus Parisiensium Archi-Episcopus docet, quod Arcadius, & Honorius istud suum jus projecerint, atquè ità rebus suis attentus Zozimus ipsum collegerit, "existimans gratum Episcopis futurum, si revi-„siones non omninò abolerentur, sed contrà decernerentur au-„thoritate Sedis Apostolicæ". Nempè nisi Zozimus istas fæces collegisset, miserandi Episcopi, dum iniquè à suis Synodis degradabantur, nec ad Principem, nec ad Papam potuissent confugere. Quare Zozimus credidit à se agi non suam rem, sed Episcoporum. An hæc Dogmata sapiant Evangelium, judicent alii Sapientiores. Certè Zozimus in superiùs adducta ad Africanam Ecclesiam epistola affirmat Romanam suscipiendarum appellationum authoritatem, & supremam super quascumquè Synodos potentiam esse à Canonica antiquitate, à traditione Patrum, à sancto Petro Apostolo, ac ab ipso Christo Domino, qui Petro dedit potestatem ligandi, ac solvendi omnia.

Quartus error est, quod primum hujus suæ novæ potestatis experimentum Zozimus tentare voluerit apud ingenia Afrorum. O imprudentem Pontificem, qui istud tentamen non inchoaverit apud Gallos. Certè ipsorum aures & mentes reperisset longè faciliores

ciliores ad credendas istiusmodi fabellas. Saniora sunt hæc ejusdem Archi-Episcopi verba: "Quæri potest, quamnam ob caussam Zo-„zimus protulerit Canones Sardicenses sub nomine Concilii Ni- Cap. 16. „cæni? Quæstio hæc acriter, & animosè tractatur à Novatoribus, „qui Zozimum arguunt falsitatis, & imposturæ. Contra nostri id „ex eo profectum aiunt, quod eâ tempestate Canones Nicæni & „Sardicenses in eodem volumine descripti essent, nullo discrimi-„ne adhibito, sub titulo Canonum Nicænorum. Probabilis qui-„dem conjectura, si vetusti Codicis authoritate niteretur, qui „nondum emersit è tenebris". At verò jam emersit. Ipsum cum summo Ecclesiasticæ eruditionis fructu & gaudio produxit Reverendus Pater Paschasius Quesnellus. Proindè jam cesset omnis ista contentio. Adhæreamus Romanæ Ecclesiæ, quæ istam nomenclaturam etiam post Africanas lites constanter retinuit. Etenim Magnus Leo, dum ab Imperatore Theodosio ad S. Flaviani Constantinopolitani Episcopi, qui ab Ephesini Latrocinii Judicio appellârat, retractandam caussam postulavit novam Synodum, suis literis adjecit: "Quam autem post appellationem interpositam hoc Ep.40.c.3. „necessariè postuletur, Canonum Nicææ habitorum Decreta te-„stantur, quæ subter adnexa sunt". Et adnexuit Canonem Sardicensem. Quod etiam Gelasius, Gregorius, aliiquè Pontifices istam phrasim usitaverint, variis in locis demonstrat Hincmarus Remensis.

CAPUT XXXIII.

An hæ Africanæ quæstiones inter Romanam & Africanam Ecclesiam causaverint schisma durans usque ad Pontificatum Bonifacii secundi?

Affirmat famosa Bonifacii II. Pontificis ad Eulalium Alexandriæ Patriarcham Epistola: " Aurelius Carthaginensis Ecclesiæ olim Episcopus, "cum Collegis suis, instigante Diabolo, superbire temporibus Antecessorum nostrorum Bonifacii atque Celestini contra Romanam Ecclesiam cœpit, sed videns se modò peccatis "Aurelii Eulalius à Romanæ Ecclesiæ communione segregatum, "humilians recognovit se peccasse, pacem & communionem Romanæ Ecclesiæ petens, subscribendo cum Collegis suis damnavit "Apostolicâ authoritate omnes scripturas, quæ adversùs Romanæ "Ecclesiæ privilegia quoquo ingenio factæ fuerant". Et confirmare videtur liber Pontificalis in vita ejusdem Pontificis Bonifacii: "Eodem tempore venit relatio ab Episcopis Afris de Constitutione, "& ut cum Consulto Sedis Apostolicæ omnia Carthaginensis Episcopus faceret".

Respondeo epistolam esse imperitam, ac manifestè spuriam. Etenim nec Alexandrina, nec Carthaginensis Ecclesia inter suos Episcopos unquàm habuit aliquem Eulalium. Isto tempore apud Carthaginem sedebat Reparatus. Et quod ob memoratas Aurelii lites nulla unquàm inter Romanam ac Africanam Ecclesiam fuerit communionis dissociatio, est exploratissimum. Etenim proximus Aurelii Successor fuit Capreolus, de quo Liberatus, Carthaginensis Ecclesiæ Archi-Diaconus: "Capreolus Archi-Episcopus, "propter impetus Wandalorum Africanas Regiones obsidentium, "universale non valens congregare Concilium, Bessulam Diaconum suum misit Ephesum ad Concilium Legatum". Erat non solius Capreoli, sed etiam totius Africanæ Synodi Legatus: Attamen non per expressum, sed per implicitum, ac præsumptum Mandatum. Nam

Cap. 5.

Nam & eo tempore, quo Tyrones tumultuabantur in Africa, atquè ità impediebant Legatos electuram Numidiæ Synodum, taliter plenarium Carthaginis Concilium accesserant Alipius, Augustinus, ac Possidius. Et uti tunc ipsos Aurelius, ità Bessulam Ephesi admisit Præses Cyrillus. Ei Capreolus addiderat insignes literas, continentes suum, ac suæ Synodi suffragium. Et de ipsis ad Ephesinam Synodum dixit Petrus, Alexandrinæ Ecclesiæ Presbyter, ac Synodalium Notariorum Primicerius: "Reverendissimus, ac piissimus Metropolitanus, & Episcopus Carthaginis Capreolus per Bessulam Diaconum ad sacram hanc Synodum epistolam scripsit. Si vestra Pietas jusserit, recitabo". Et post recitatam dixit Synodi Præses sanctus Cyrillus: "Hæc Reverendissimi, ac piissimi Carthaginis Episcopi Capreoli quæ lecta est epistola, cum dilucidam sententiam in se contineat, fidei Gestorum inseratur. Vult enim antiqua fidei Dogmata confirmari; nova verò, & absurdè excogitata, & impiè divulgata reprobari, ac proscribi". Et omnes Episcopi simul exclamârunt: "Hæ omnium voces, hæc omnes asserimus, hoc omnium est votum". Quæ omnia altissimè clamant Capreolum fuisse integerrimum Catholicæ communionis, & magnæ apud omnem Ecclesiam authoritatis Episcopum. Hinc ista omnia suo secundo Commonitorio inseruit Vincentius Lerinensis. Et certè Capreolus ab Imperatore Theodosio, tanquàm magnus Orthodoxæ fidei Doctor, ac Defensor, fuerat ad Synodum invitatus.

De ejus Successore Quod-vult-Deus scribit in primo libro de Wandalica persecutione Victor Vitensis Episcopus: "Geizericus Carthaginis Episcopum, Deo & hominibus manifestum, nomine Quod-vult-Deus, & maximam turbam Clericorum, navibus fractis impositam, nudos atquè exspoliatos expelli præcepit. Quos Deus miseratione bonitatis suæ, prosperâ navigatione Neapolim Campaniæ perducere dignatus est civitatem". Victor Vitensis omninò fuit Orthodoxus Episcopus. Creditur enim esse ille Byzacenæ Provinciæ Primas, ad cujus Mandatum Ferrandus Diaconus scribit sanctum Fulgentium fuisse consecratum in Episcopum Ruspensem. Et ejus testimonium in suis Sanctorum tabulis confirmat Romana Ecclesia: "Quod-vult-Deus Episcopus Carthaginensis, unà cum Clero à Geizerico Rege Ariano in navibus fractis, absque remigiis & velis impositus, præter spem Neapolim appulit, ibique in exilio positus, Confessor occubuit". Et istorum Clericorum unus Octob. 26.

creditur fuisse sanctus Gelasius, qui Romanæ Ecclesiæ Clero Incardinatus, per assidua virtutum incrementa profecit in summum Pontificem, & grande lumen totius Ecclesiæ. In eodem Sanctissimorum Confessorum consortio fuit sanctus Gaudiosus Abitunensis Episcopus, de quo ad Nicolaum secundum Pontificem scripsit
L. 1. Ep. 9. S. Petrus Damiani: "Gaudiosus Abitunensis Episcopus, Wandalis „Africam devastantibus, cum sancto Quod-vult-Deus, & cæteris „Præsulibus fugit, & in Parthenope civitate Monasterium con„didit". Non fugit, sed fuit ejectus. Et ista sunt prima Augustiniani Ordinis extra Africam exordia. Quod-vult-Deus Episcopo sanctus Deo-gratias, huic S. Thomas, Thomæ S. Eugenius, Eugenio Bonifacius, Bonifacio successit Reparatus, quos omnes constat fuisse insigniter sanctos, & Romanæ Ecclesiæ cum plena obedientia communicâsse.

Quod vult-Deus, ac Deo-gratias, dum Carthaginensis Ecclesiæ adhuc erant Diaconi, erant viri Doctissimi, & familiarissimè uniti cum S. Augustino. Lucet ex epistolis & libris, quos ipsorum rogatu scripsit, & ipsorum nomini S. Augustinus inscripsit. Eadem est ratio Capreoli. Duas ejus habemus adversùs Nestorium epistolas: Alteram ad Ephesinum Concilium, alteram ad Vitalem, & Constantinum, Hispaniæ Monachos, scriptam post laudatam Synodum. Ambas sanctissimas, ac eruditissimas. Prior insuper S. Augustinum, nuperrimè tunc defunctum, eximiè laudat, atquè ità demonstrat Capreolum fuisse insignem illius Veneratorem. Et omnes isti tres Episcopi optimè noverant avitas Africanæ Ecclesiæ consuetudines. Hinc defuncti Aurelii Lapsum, ac temeritatem improbârunt, Romanas Episcoporum appellationes permiserunt ambulare per antiquas vias, atquè ità non redierunt, sed semper sine interpolatione permanserunt in consueta gratia ac benevolentia Sedis Apostolicæ. Ista ex caussa Lupicinus Episcopus è Cæsaræensi Mauritania appellavit ad S. Leonem: Et nemo intercessit. Et de sanctis Monachis Martiniano ac Saturiano, qui Gentilem ac Barbaram Provinciam converterant ad Christum Dominum, scribit laudatus Victor Vitensis: "Tunc deinde cogitatur quid fieret, ut ager jam „cultus, & ingraminatus vomere prædicationis, Evangelicum sus„ciperet semen, & imbre sacri Baptismatis rigaretur". Etenim ambo isti Prædicatores erant Laici, ideoque non poterant solemniter baptizare. "Mittunt Legatos per itinera distenta Deserti. Pervenitur

„nitur tandem ad civitatem Romanam. Rogatur Episcopus, ut „Presbyterum ac Ministros credenti Populo destinaret. Explet cum „gaudio quod petebatur Pontifex Dei. Construitur Ecclesia, bap-„tizatur multitudo maxima Barbarorum, & de lupis grex fœ-„cundus multiplicatur agnorum". Tanta tunc erat Afrorum cum Romana Sede communio, ut suis Neophytis maluerint ab ipsa, quàm à suis Episcopis postulare ministros. Tanta illic erat istius Sedis authoritas, ut etiam contra istud ipsius opus nemo præsumpserit intercedere.

Eodem tempore in Africa floruit Fulgentius Ferrandus, Archi-Diaconus Carthaginensis Ecclesiæ. Ipse est qui sancto Fulgentio retulit quæstiones de Æthiopis Baptismo, & ad cujus instructionem S. Fulgentius scripsit istum eruditissimum libellum. Ipse item scripsit vitam S. Fulgentii. Creditur esse author Breviarii Canonum, in quo habet sequentia: "Ut adjudicatus „Episcopus ad Apostolicam Sedem, si voluerit, appellet. Ut „si appellaverit, alius in Cathedra ipsius non ordinetur". Et disertè adjungit hos esse Canones Sardicenses. Laudat & adducit plures Canones istius Synodi. Et istud Breviarium haud dubiè scripsit ad instructionem Africanæ Ecclesiæ. Forsitan ad abolendum & proscribendum priorem istius Ecclesiæ Codicem, in quo litigiosa ac devia Acta erant alpha & omega. Quidquid sit, ex Breviario lucet & Romanas Episcoporum appellationes, ac item Sardicenses de ipsis Canones fuisse tunc in Africa notissimos ac firmissimos. Eorum unus est ille ipse, quem suorum Legatorum Commonitorio Zozimus Pontifex inseruerat. Nempe venerabilis Capreolus ac ejus Successores non solam Aurelii circa Romanas Episcoporum appellationes temeritatem circumduxerant, sed insuper probaverant, ac in Africanæ Ecclesiæ usum admiserant Canones Sardicenses. Attamen Ferrandus de Romanis Clericorum appellationibus non loquitur: Nec pro ipsis, nec contra ipsas adducit ullum Canonem. Nempè Capreolus, omnem istam litem cupiens evulsam, supra adductos de ista re Carthaginenses Canones circumduxerat, & vigere jusserat solam antiquam consuetudinem. Ita quidam opinantur. Verùm ipsis obsistit Cresconius Episcopus, qui Carthaginensem contra istas appellationes Canonem inseruit suo Codici. Quare verius est, quod venerandus Capreolus non solam avitam con-

cap. 59. 60.

suetudinem, sed retentos voluerit istos etiam Canones. Interim idem Cresconius suo Codici præter alios plures Sardicenses Canones inseruit etiam illos, qui firmant Romanas appellationes Episcoporum. Quod nempè laudatum Capreoli Decretum, aut Mandatum esset solemne per omnem Africam. Et istum contra Romanas inferioris Cleri appellationes Canonem affirmat esse non Milevitanum, sed Carthaginensem. Nempè quinti sæculi anno decimo octavo editum in superiús laudata Synodo.

Hæc omnia palam colliguntur etiam ex relatione ac Legatione, quam post ejectos ab Imperatore Justiniano Wandalos, atquè ità avitæ libertati redditam Africanam Ecclesiam, ad Joannem secundum Pontificem misit Reparatus Archi-Episcopus Carthaginensis. Ad restaurandam Africanæ Ecclesiæ disciplinam coëgit ducentorum ac septemdecim Episcoporum Synodum, & Romam ex ipsa legàvit Caium ac Petrum Episcopos, ac Liberatum Ecclesiæ suæ Archi-Diaconum. Retulit tria. Primò, An ad Ecclesiam redeuntes Arianorum Episcopi possent admitti in suo honore? Secundò, An apud ipsos in infantia baptizati possent evehi ad Clerum? Tertia relatio fuit hæc: "Petimus ut quicumquè forsitan Episcopus, aut „Presbyter, sive Diaconus, aut cujuslibet inferioris Ordinis Cle„ricus, sine nostra epistola venerit, & non approbaverit se pro „utilitate sanctarum Ecclesiarum fuisse directum, similis hæ„retico judicetur. Nequè vestra communione dignus existat. „Ut in omnibus & per omnia Beatitudinis vestræ disciplina „laudetur". Est secundus præfati Commonitorii articulus. De primo & tertio, nempè de Romanis Episcoporum, aut Clericorum appellationibus Reparatus nec verbum fecit: Quod nempè isti articuli altissima in pace conquiescerent. At ecce dum Legatio procedit, & ob longiorem istius anni hyemem hæret in portu, exspectans navigandi opportunitatem, Joannes Pontifex obijt, ac ejus in locum consecratur Agapetus. Hinc novas literas Reparatus adjecit, quibus novo Pontifici ex more gratulatus est, & supplicavit confirmari omnia suæ Sedis, & Gentis privilegia, lapsa aut læsa à barbaris temporibus, & calamitatibus. Et Agapetus ad tertium relationis articulum respondit: "Illud quod „Catholicos, qui præsunt aut militant Ecclesiæ, sine Sacerdotum „suorum literis suscipi à nobis minimè debere mandatis, & Ca„nonibus est congruum, & disciplinæ prodesse judicamus". Notanda

tanda sunt verba : "Est congruum Canonibus". Edicunt nihil, quod non sit congruum, à Romana Ecclesia permittendum. Possit Pontifex Romanas inferioris Cleri appellationes respicere. Etiam respondit ad Reparati preces: "Universa, quæ inimicorum ,,perversitas invaserat, Charitati Tuæ Metropolitana Jura repa-,,rantes hortamur, ut ea quæ tuo, vel aliorum nomine rescrip-,,simus, universis debeas innotescere". Innovat, & confirmat non quæcumque, sed illa sola Carthaginensis Ecclesiæ Privilegia; quæ Barbarorum perversitas mutilarat Inter quæ non est inferioris Cleri prohibitio à Romanis appellationibus. Etiam Bonifacius Primas in suis Synodis innovavit solos Aurelii Canones contra appellationes Clericales: Episcopales permisit liberè ambulare.

CAPUT XXXIV.

Demonstratur quod Magni Gregorii tempore non soli Afrorum Episcopi, sed etiam inferior Clerus Romam liberè appellaverit.

Uod Afrorum Episcopi tunc Romam liberrimè appellaverint, demonstrant plura exempla. Primum sanctus Gregorius exponit in literis ad Columbum Numidiæ Episcopum: "Indicamus San L.5.ep.36 ,,ctitati vestræ, venisse ad nos quemdàm hominem, Petrum nomine, qui se asserit fuisse ,,Episcopum, atque caussæ suæ à nobis remedium ,,postulasse. Et priùs quidem retulit quæ digna esse miseratione potuissent: Sed requirentes, posteà multò aliter, quam indicavit, ,,invenimus, & vehementer nos ejus actio contristavit. Sed quia ,,caussæ ipsius interna subtiliter nequaquàm addiscere tam longo ,,itineris intervallo disjuncti potuimus, eam, incerti quippè, definire nequivimus. Nunc verò quoniam remeans Rogatianus Diaconus secum eum relaxari poposcit, & ipse ad vos se petiit debere trànsmitti, scientes Sanctitatem vestram zelum, sicut decet, ,,fidei, & amorem habere Justitiæ, nobis gratum fuit, & ea quæ ,,petiverunt concessimus. Quia ergo præsentes caussam subtiliùs ,,potestis scire, hortamur ut eidem Petro ità servare quidquid justum, Canonicumque fuerit debeatis, quatenùs & rectitudinis vigor

„gor à vobis in omnibus impleatur, & caussa ipsius secundùm Dei „timorem, & Ecclesiæ videatur regulas judicata. Si quis verò „conscius, vel particeps præfato Petro in his, quibus accusatur, di„citur exstitisse, subtiliter requirendum est, & veritate cognitâ „similiter Canonicè judicandum". Res est lucida, nec indiget commentario.

Lib.5.Ep. 62. 63. L.6.Ep.2. Secundum exemplum est Paulus Episcopus, quem Gregorius evocavit, & per Gennadium Africæ Patritium jussit transmitti. De ipso scripsit ad præfatum Episcopum Columbum: "Epistolam „Fraternitatis vestræ suscepimus, in qua nobis de persona Pauli „Episcopi, quæ apud vos acta sunt, indicastis. Quod tam serò „factum est, ut persona ipsa hìc jam valuisset minimè reperiri. „Nam & vir excellentissimus filius noster Gennadius Patritius „suum ad nos pro eadem caussa Cancellarium destinavit. Sed dum „fecissemus inquiri, utrum cum eo nobis coram positis vellet inire „conflictum, respondit ad hæc se minimè fuisse transmissum, sed „solummodò tres quosdam huc de ejus Ecclesia deduxisse, qui „contra eum plurima dicere debuissent. Dum ergò neque illum „ad inferendas actiones paratum invenimus, neque personarum „illarum nos qualitas movit, quod in accusatione Episcopi valuissent „idonei reperiri, Paulo Episcopo ad urbem se Regiam relaxari „debuisse precibus speranti, non potuimus contradictionis moras „afferre, sed mox eum secundùm petitionem suam cum aliis duobus „secum deductis Episcopis ambulare permisimus. Si quæ ergò „fuêre, quæ contra eum dici rationabiliter poterant, mox eo huc „veniente vestra debuit, quod nunc fecit, Fraternitas cuncta fi„deliter indicare".

L.5.ep.63 Caussæ fundum Gregorius aperit in literis ad Imperatorem Mauricium: "Qualiter Pietatis vestræ Serenitas contra Donatistarum „flagitiosissimam pravitatem consideratione Justitiæ, & sincerissimæ „Religionis zelo commota sit, directarum lucidissimè tenor insinuat „Jussionum. Sed venientes viri Reverendissimi ex Africana Pro„vincia Episcopi asserunt ita esse incautâ dissimulatione postpositas, „ut nec Dei illic judicium haberetur in metu, nec Principales „hactenùs Jussiones sortirentur effectum. Hoc etiam subjungentes, „quod in præfata Provincia, Donatistarum præmiis prævalentibus, „fides Catholica publicè venundetur. At contra gloriosus vir „Gennadius de uno eorum similia questus est, qui talia querebatur

",batur. Cui etiam duo alii certi in eadem re testimonium ferebant.
"Sed quia caussa ipsa sæcularis Judicis intererat, eosdem Episcopos
"ad Pietatis vestræ existimavi esse vestigia dirigendos, ut per semet-
"ipsos Serenissimis auribus suggerant, quæ fatentur pro fide Ca-
"tholica pertulisse".

Paulus Episcopus, & duo cum ipso alii Collegæ Gennadium Patritium, ac ejus præsertim Cancellarium accusarunt, quod Donatistarum auro corrupti pœnales Mauricii leges suspenderent, omnem istis permitterent libertatem, atquè ità venderent Catholicam fidem. Et è contrario Gennadius ejusdem criminis accusavit Paulum Episcopum, & in testes adduxit duos nescio quos ex ejus Ecclesia. Actio inchoata fuit in Numidiæ Synodo: At Gennadium ista metuens non administravit justitiam. Immò videtur afflixisse Paulum, aut certè ejus afflictionem permisisse. Hinc ille provocavit ad Romanam Ecclesiam. Sed ecce Gennadius obstitit, & ipsum non permisit Africâ excedere. Hinc Gregorius severè jussit Romanum permitti accessum, & impetravit. Quare Gennadius contra Paulum transmisit suum Cancellarium, & cum ipso tres testes ex Pauli Parochia. Columbus Episcopus transmisit etiam Synodalia Afrorum Acta, sed serò. Nihilominùs Gregorius perrexit in caussa. At eccè Cancellarius noluit Accusatorem agere, & adducti in testes non habebant qualitates idoneas ad accusandum Episcopum. Nempè Cancellarius premebatur à conscientia, ideoque metuebat tribunal Gregorii. Hinc Paulus, & cum ipso præfati duo Episcopi postularunt Principem accedere, isthic acturi non solummodò contrà Cancellarium, sed etiam contra Patritium. Et propter adductas rationes Gregorius permisit. Gregoriana ad Columbum epistola debebat præcedere epistolam ad Mauritium. Etiam alia evincunt in aliis similiter epistolis non servari ordinem temporis, ideoque opus esse revisione & correctione.

Eadem de re Gregorius scripsit in alia ad præfatum Columbum epistola: "Frater & Co-Episcopus noster Paulus, præsentium por- L.7, ep. 16
"titor, quantis illic fluctibus, quantisque adversitatibus quatiatur,
"Sanctitatem vestram memorat non latere. Qui quoniam querelas,
"quas de eo ad vos pervenisse signastis, non veras esse, sed in-
"stigatione adversantium contra se asserit excitari, & omnia se
"fidit, patrocinante veritate, vobis cognoscentibus, Authore posse
"Domino superare, hortamur, dilectissime Frater, ut ei, in quibus

 fuerit

„fuerit Justitiæ ratio manifesta, manum decenter præbere solatii, „atque Sacerdotali eum debeas compassione adjuvare. Nulla ergò „vos res ab æquitatis studio, nulla suspendat potentia personarum, „sed Præceptis Dominicis innitens, omnia, quæ sunt rectitudini „adversa, contemne. In defendendis partibus Justitiæ constanter „insiste. Odia pro veritate, si qua sint, sustinere non renuas: „Ut tantò majorem in adventu Redemptoris nostri fructum mer-„cedis invenias, quantò ejus Mandata non negligens, in favorem „Justitiæ, & defensionem impenderis".

Hæc epistola deberet omnium circa hanc materiam esse prima. Est enim scripta statim post factam à Gennadio accusationem, ante Africanam Synodum. Et docet plura. Primò, quod Paulus fuerit quassatus multis adversitatum fluctibus. Utique ob accusationem Gennadii Patritii. Activam & passivam. Secundò, quod Adversarii Paulum accusaverint apud Columbum, quem tunc quidam credunt fuisse Primatem Numidiæ. Verùm ipsos falli, infrà docebimur. Videtur igitur à Gregorio habuisse aliquid vicis Apostolicæ. Hinc epistola docet tertiò, quod Paulus, Columbo cognoscente, & veritate patrocinante, speraverit superare omnes calumnias. Hinc Pontifex Columbum hortatur ad constantem in judicio Justitiam: Ad nullius personæ metuendam potentiam. Quod nempe Pauli Accusator esset ipse Præfectus Prætorio Africæ. Hinc Papa scripsit etiam ad Adeo-Datum & Maurentium, Episcopos Numidię:
Epist. 14. „Paulum Fratrem, & Co Episcopum nostrum Fraternitati vestræ „commendantes hortamur, ut idoneè charitatem vestram debeat „experiri, quam prædicat". Nempe Paulus etiam istis Episcopis rogârat per Pontificem commendari pro justitia constantiam. Verùm hæc virtus non fuit reperta apud omnem Synodum, ideoque Paulus ante judicii finem fuit compulsus Romam provocare.

Tertium exemplum est in literis ad Victorem & Columbum,
Epist. 15. Numidiæ Episcopos: "Præsentium Portitoris Cresconii Fratris & „Co-Episcopi nostri querelâ ad nos insinuante pervenit, quod „nullâ exigente culpâ, vel Concilii definiente sententiâ, Ecclesiæ „ejus Parochiæ antiquitùs deputatæ à Valentione Fratre & Co-„Episcopo nostro ante quindecim ferè annos sint irrationabiliter „occupatæ, atquè eum insuper res Decessoris ipsius ad suum, „quod dici grave est, arbitrium abstulisse. Quod si ita veritas se „habet, quam perversum, quamque execrandum sit, præsertim Religio-

„Religioso Præposito, dicere non valemus. Hac igitur in re quia „nec lenitas, nec aliqua debet esse dilatio, Fraternitatem vestram „præsenti epistolâ commonemus, ut sollicitiùs requiratis. Et si „querela ejus manifesta esse constiterit, ablatarum rerum, & occu-„patarum Parochiarum restitutione Dilectio vestra sine mora suc-„curri provideat, & ità omnia, vobis solatiantibus, cessante excu-„satione, Justitiâ favente recipiat, ut nec hunc labor observationis „afficiat, nec de ejus damno aliquid lucri invasor acquirat". Valentio quasdam Cresconii Parochias affirmabat ad suam spectare Diœcesim, ideòque vacante Sede ipsas invasit. Etiam res defuncti Episcopi. Quas nempè acquisiêrat, vel habuerat in istis Parochiis. Etenim defuncti Episcopi supellex per antiquos Canones spectat ad Successorem. Valentio ista violenter ex arbitrio, sine authoritate Synodi fecerat, ideòque manifestè impegerat in centesimum vigesimum Canonem Africani Codicis. Hinc Cresconius confugit ad Gregorium, & obtinuit Justitiam. Confugit in prima instantia. Proindè potiori jure poterat appellare. Notanda sunt verba: "Nullâ „exigente culpâ". Demonstrant Afris fuisse morem, ut Episcopi ob culpam suis Parochiis truncarentur. Nam & ita truncatus fuit Anthonius Fussalensis.

Quartum exemplum est Clementius Byzacenæ Provinciæ Primas, de quo Gregorius in literis ad Joannem Syracusæ Episcopum: Lib. 7. Ind. 2. Epist. 65.
"In quodam crimine Byzacenus Primas fuerat accusatus, & piissimus „Imperator eum juxta Statuta Canonica per nos voluit judicari. „Sed acceptis decem auri libris tunc Theodorus Magister militum „obstitit, ut minimè fieret. Tamen piissimus Imperator admonuit „ut transmitteretur, & quidquid esset Canonicum faceremus. Sed „videntes contrarietates hominum, eandem caussam inire noluimus. „Nunc autem idem Primas aliqua de Concilio suo loquitur, & „valdè dubium est, utrùm purè, an certè quia à Co-Episcopis „suis impetitur, modò talia loquatur. Nam quod se dicit Sedi „Apostolicæ subjici, si qua culpa in Episcopis invenitur, nescio „quis ei Episcopus subjectus non sit. Cum verò culpa non exigit, „omnes secundùm humilitatis rationem æquales sunt". Eadem de re Gregorius scripsit ad omnes Episcopos Byzacenæ Provinciæ: Lib. 10. Epist. 36.
"Ante multum temporis quædam ad nos de Fratre nostro Clementio, Primate vestro, perlata sunt, quæ cor nostrum non modico „mœrore transfigerent. Sed prementibus diversis tribulationibus,

„& maximè circumſævientibus hoſtibus, ea nobis non fuit ſpatium „requirendi. Et quoniàm ità ſunt gravia, ut tranſire indiſcuſſa nullo „modo debeant, Fraternitatem veſtram his hortamur affatibus, ut „cum omni ſollicitudine ac vivacitate veritatis indagare ſubſtantiam „debeatis, ut aut, ſi ità ſint, ut audita ſunt, ultione Canonica „reſecentur; aut ſi falſa, Fratris noſtri innocentia diu ſub nefandæ „opinionis dilaceratione non jaceat".

Clementius apud ſuæ Synodi Epiſcopos laboravit malâ famâ, ideòque ab ipſis deferri timuit ad Primatem Carthaginenſem. Hinc juxtà Africanos Canones ab Imperatore Mauricio ſupplicavit alios Eccleſiaſticos Judices. Et Princeps ipſum juxtà Canones univerſales tranſmiſit ad Gregorium. Africani enim Primates erant veri Metropolitæ, ideòque juxtà Imperatoris Gratiani legem, & confirmatum ab ipſa Apoſtolicum Canonem, illorum prima inſtantia ſpectabat ad Papam. Sed nec iſtud Tribunal Clementio placuit: Quare ad ipſum evadendum ſeduxit, & auro corrupit Theodorum, Magiſtrum Africanæ militiæ. Verùm Mauricius perſtitit, & juſſit Clementium tranſmitti ad urbem. Hinc ille quæſivit aliud effugium. Proteſtatus eſt ſe ſubjectum Sedi Apoſtolicæ, at prætexuit alias contrarietates. Opinor prætexuiſſe primam de Africanis Primatibus inſtantiam ſpectare ad Carthaginenſem Archi-Epiſcopum, ideòque non debere uſurpari à Papa. Longobardi tunc graſſabantur, & ſæviebant circumcircà urbem, & ipſam affligebant multis tribulationibus, atquè ità Gregorium diſtraxerunt ad alia: Hinc ille noluit inire cauſſam. Verùm Clementius non ſe correxit: Et ſiniſtra ejus fama non decrevit. Hinc Gregorius reſumpſit cauſſam, curavit ſe inſtrui à Byzacenis Epiſcopis, & haud dubiè definivit.

Circà hoc exemplum ſcribit Petrus de Marca: "Id unum „ad conſervandam authoritatem ſuam contendit Gregorius, ut „Clementius Primas Provinciæ Byzacenæ Romam veniret, reſ„ponſurus de quodam crimine ei objecto. Quoniàm verò ejus „Imperium detrectabat Clementius, Gregorius Reſcriptum impe„travit à Principe. Sed quoniam Theodorus Magiſter militum, „id eſt, Gubernator Africæ, acceptis decem auri libris, executioni „hujus Reſcripti ſuperſederi juſſerat, aliud dein impetravit Grego„rius. Poſteà Primas ille Pontifici ſignificat velle ſe ſubjici Sedi „Apoſtolicæ, adeòque illum permulſit, ut tandem obtinuerit cauſſam „ſuam judicari à Concilio Provinciali, juxtà Præceptum Pontificis".

Horum

Horum plura non sunt firma. Primum est, quod Papalis evocationis Præceptum Clementius detrectarit, ideoque Pontifex impetraverit Rescriptum. Etenim in Papalibus literis nullus est apex, qui insinuet Clementium fuisse Romæ accusatum aut delatum. Et nullatenùs apparet, quod primam instantiam, de qua palàm agitur, Gregorius suo motu inchoasset. Quare mea assertio est longè verisimilior. Secundum est, quod Gregorius contra sordidam Theodori Magistri violentiam impetraverit secundum Rescriptum. Etenim ad se transmissi & præsentis Clementii contrarietatibus, seu intercessionibus permotus noluit inire caussam, nequaquàm ità acturus, si ipsam per duo Rescripta av[illegible]sset. Tertium est, quod Clementii blandimentis permulsus Pontifex noluerit caussam inire. Ex ipsius Pontificis verbis jam audivimus longè aliud. Etenim & ista subjectionis professio non in primo est facta congressu, sed in secundo. Quartum est, quod permulsus Gregorius caussam Synodo delegaverit. Etenim contrárium disertè aiunt ejus verba ad Episcopos Byzacii: Eis delegat solam veritatis inquisitionem, & caussæ instructionem, nullatenùs definitionem. Quidquid sit, Clementius Romæ comparuerat, secundùm Statuta Canonica Et Gregorius poterat denuò evocare. Si non fecerit, fuit dispensatoria commiseratio.

Quod Romanæ etiam Clericorum appellationes tunc apud Afros liberè ambularint, similiter docent plura exempla. Primum est in literis ad Hilarium Monachum: "Felicissimus atque Vincentius, L. 1. ep. 82.
„Diacones Ecclesiæ Lamighensis, suggesserunt ab Argentio ejusdem „civitatis Episcopo gravem se injuriam pertulisse, & accepto præmio „Donatistas in Ecclesiis fuisse præpositos, eumque inter alia non „leve aliud facinus, quod dici nefas est, commisisse commemorant. „Propterea Experientiæ tuæ præsentis paginæ Præcepto duximus „injungendum quatenùs præfatum Episcopum idoneæ satisfactioni „committere non omittas, tuaque instantiâ in illis locis fiat ex more „Concilium, & omnia secundùm oblatæ petitionis textum Canoni-„cè coram positis partibus subtili indagatione perquirantur. Et „quæcumquè eorum Judicio fuerint terminata, te exequente modis „omnibus compleantur". Petrus de Marca vult ab Episcopi judicio semper fuisse Clericis appellandum, non ad Pontificem, sed ad Synodum Provinciæ: At ecce hìc aliud exemplum. Argentius Episcopus Donatistarum Clericos admiserat in suo honore, & pretio

 corru-

corruptus dederat locum ante seniores, & semper Orthodoxos Clericos: Contra Apostolicum Canonem. Hinc illi detulerunt ad Gregorium. Quare videtur fuisse prima instantia. Etenim Argentius videtur sine sententia patrâsse istam injuriam. Etiam accusatio de nescio quo nefando crimine fuit prima actio. Et tamen Gregorius admisit, ac delegavit Synodo. Non qualicumquè, sed indicendæ, celebrandæ, ac exequendæ per Legatum Hilarium. Et nemo intercessit.

Secundum exemplum est in literis ad Columbum Episcopum:
L.2.Ep.33 "Porrecta petitione insinuaverunt nobis præsentium latores, Constantius & Mustellus Ecclesiæ Pudentianæ Diacones, in Numidia „Provincia constitutæ, Maximianum ejusdem Ecclesiæ Antistitem „in loco, quo degit, corruptum præmio Donatistarum Episcopum „nova licentia fieri permisisse, cum etsi hoc anterior usus permitteret, „manere atquè persistere fides Catholica prohiberet. Ob hoc ergò „Fraternitatem tuam Scriptis præsentibus necessariò duximus adhortandam, ut veniente ad te Hilario Carthulario nostro, adjuncto „Episcoporum universali Concilio, habito præ oculis terrore venturi „Judicis, caussa eadem subtili ac solerti debeat indagatione perquiri. Et si capitulum hoc à præsentium Latoribus prædicto „Episcopo fuerit documentis idoneis approbatum, à dignitate „officioque, quo fungitur, omnimodis degradetur". Plures Afrorum Ecclesiæ etiam tunc habebant duos Episcopos: Orthodoxum & Donatistam. Et hocce apud Pudentianam Ecclesiam defuncto Maximianus pecuniâ corruptus permiserat ordinari Successorem. Hujus criminis primam sibi delatam cognitionem Gregorius delegavit simili Concilio. Et rursùs nemo intercessit.

Lib. 10. Tertium exemplum est in literis ad eundem Columbum: "Quali-
Epist. 32. „ter Fratrem nostrum Paulinum, Regensis civitatis Episcopum, „Clerus suus, vel hi qui in sacro sunt Ordine constituti, in se „perhibeant corporaliter excessisse, audire non indiges. Quippè „quia priusquàm hæc ad nos querela pertingeret, tibi jam factum „est, sicut eis afferentibus didicimus, manifestum. Et quoniàm „Præpositos in subjectorum pœnam fas esse non debet sæviendi, „Victori Fratri & Co Episcopo nostro, qui Primatis inter vos „locum tenet, curavimus scribendum, ut unà cum tua Fraternitate, „vel cum aliis Fratribus & Co-Episcopis nostris, quos adhibere „prospexeritis, inter memoratum Fratrem nostrum & Clerum ipsius

caussa

„caussa subtili debeat investigatione cognosci. Et ideò Dilectio tua „immineat, atquè sollicitudinem gerat, ut ea quæ ad nos perlata „sunt, inaudita non transeant, ne discordia in Ecclesia, undè magnoperè pellenda, nutriatur, & si quidem contra eum Clericorum „suorum querela est vera, culpam suam, quam emendare despexit, „in Ecclesiastici vigoris definitione cognoscat, ut & de præsenti „sentiat, quàm sit grave quod fecit, & discat de futuro nihil se plus „agere posse, quàm licet". Eadem Gregorius scribit ad Victorem Primatem, atquè adjungit: "Nec loci tui, sicut dicitur, à Paulino Epist. 33. „postponi ordinem patiaris, ne illi despectus tuus ad periculum, „& tibi fiat ad culpam. Nam ad personam in priori loco positam „respicit, quidquid à minori committitur, nisi sollicitè corrigatur". Ex his literis discimus non Columbum, sed Victorem tunc fuisse Primatem Numidiæ. Quare mendosa est posterioris epistolæ epigraphe, Victorem appellans Episcopum Panormitanum. Et hæc quidem tria sunt exempla primæ Clericalis instantiæ. Evincunt etiam Clericales appellationes licuisse.

Et non caremus talis appellationis exemplo. Exstat in alia ad eundem Columbum epistola: "Quàm gravis & auditu ipso „intolerabilis Dona-Dei Latoris præsentium, qui se asserit „fuisse Diaconum, sit querela, ab eo data petitio, quæ tenetur in subditis, Fraternitati vestræ faciet manifestum. Sed „quia pervenit ad nos, quod pro corporali peccato fuisset „depositus, Dilectio vestra subtili hoc inquisitione perquirat. „Et si ità est, in pœnitentia retrudatur, ut commissi flagitii „vinculum lachrymis possit absolvere. Si verò insons ab hujusmodi perpetratione claruerit, unà cum Primate Concilii, „vel aliis Fratribus Co-Episcopisque nostris omnia, quæ petitio ejus continet, diligenti à vobis examinatione quærenda „sunt. Et si querela ejus veritate fulcitur, & in Episcopo „ejus Victore, qui contra Deum & Sacerdotale Propositum „committere tantum nefas non metuit, Canonici vigoris ità „districtio teneatur, ut ex definitione vestra, quàm sit iniquum „quod fecit, intelligat, & hic suo Ordini reformetur: Quia satis perversum, & contra Ecclesiasticam probatur esse censuram, ut frustrà pro quorumdam voluntatibus quis privetur, „quem sua culpa vel facinus ab officii, quo fungitur, gradu „non dejicit". Dona-Dei ab Episcopali in se Judicio non ad

Provin-

Provinciæ Synodum, ſed immediatè provocavit ad Papam. Et nemo interceſſit. Et videtur non dubitandum, quin iſto tempore fuerint inſuper alia Clericalium appellationum exempla. Porrò tantæ mutationis originem, tempus, cauſſam ignoro. Forſitan cœperit ſub Bonifacio ſecundo, ad quem ex Africa venit relatio, ut deinceps Carthaginenſis Epiſcopus omnia ageret cum Beneplacito Sedis Apoſtolicæ. Quidquid ſit, Africanam Eccleſiam, dum per Divinam clementiam reparari contigerit, iſto jure oportebit vivere. Iſta olim glorioſa, nunc miſeranda Eccleſia ſummos & plurimos protulit Doctores, Martyres, plurima omnis ſanctimoniæ exempla ac ornamenta: Omnes pro ejus reparatione altis animæ gemitibus clamemus ad Dominum. Ex his interim abundè liquet, quam infeliciter quorumdam hodie imperitia aut malitia abutatur antiquis iſtius Eccleſiæ moribus.

DISSER:

DISSERTATIO TERTIA De Romana Hæresiarchæ EVTYCHETIS *APPELLATIONE.*

CAPUT PRIMUM.

An Eutyches appellaverit ad sanctum Leonem Pontificem?

REi series est compendio exponenda. Sanctus Flavianus Constantinopolitanus Episcopus, sectatus vestigia sancti Joannis Chrysostomi, retinuit & exercuit Patriarchalem potestatem in Asiaticam, immò in tres olim Autocephalas Diœceses. Hinc ad judicandam caussam inter Florentium Sardensem Episcopum, Lydiæ Metropolitam, & ejus Com-Provinciales Suffraganeos indixit Synodum ex advenis Episcopis. Erant numero triginta duo, & plures Archi-Mandritæ. Quidam Episcopi magnarum virtutum. Aderant enim S. Seleucus, Amasenus Episcopus, Heleno-Ponti Metropolita, Basilius Seleuciensis Episcopus, Metropolita Isauriæ, & alii non dispares. Eodem tempore in Regia civitate erat venerabilis Eusebius, Dorylæi in salutari Phrygia Episcopus, zelosissimus vindex Catholicæ fidei. Etenim ipse primus, dum omnes ob metum conticescerent, revelatâ facie accusavit Patriarcham Nestorium. Et ex ista forsitan occasione iniverat cum Eutychete amicitiam. Et quidem Eutyches erat

vir ætate, & Religiosâ vitâ famosus, ac apud omnes in magna reverentia. Erat enim opulenti, ac numerosi Cœnobii Archi-Mandrita, & Chrysaphium Eunuchum, qui in Aula poterat & agebat omnia, ex sacro Fonte susceperat. Interim horum nihil timens Eusebius ipsum accusavit apud præfatam Synodum, exhibuit accusatorios libellos, inscripsit se ad talionem, demonstravit ab ipso resumi Apollinarii, aut Valentini, vel nescio quam similem Hæresim, atquè itá impetravit hanc Synodalem sententiam: "Lachrymantes, & gementes perfectam Eutychetis perditionem, decrevimus per Dominum nostrum JESUM-CHRISTUM, ab eo blasphematum, extraneum eum esse ab omni officio Sacerdotali, & à nostra communione, & à Primatu Monasterii". Et ab ista sententia Eutyches appellavit.

Attamen appellandi modus non fuit per omnia legitimus. Hinc circa ipsam in subsecuta Synodalium Actorum revisione est inter Patres orta non modica contentio. Etenim Constantinus, Eutychetis Monachus, Diaconus, ac Legatus, constanter dixit ad plenam Synodum: "Eutyches, dum legeretur damnatio, appellavit sanctum Concilium sanctissimi Episcopi Romani, & Alexandrini, & Hierosolymitani, & Thessalonicensis". Et dum omnes ad hæc stuperent, Magnificentissimus Patritius Florentius, qui ex Imperatoris Theodosii jussu interfuerat Synodo, respondit: "Turbâ factâ, & dissoluto Conventu, Eutyches dixit ad me silenter, appellans Romanum, & Ægyptium, & Hierosolymitanum Concilium. Et ego arbitratus indecens esse, latere hoc Sanctissimum & Reverendissimum Archi-Episcopum Flavianum, abscedens dixi ei". Et S. Flavianus est ipsum confessus: "Non audivi ego ab illo", Eutychete, "sed à viro Magnificentissimo & gloriosissimo Ex-Consule & Patritio, adscendente me in superiora domus, post solutam Synodum". Hinc Magnificentissimus Florentius adjunxit: "Si cognoverint appellantem virum Religiosum Monachum cæteri Sanctissimi Episcopi, dicant". Et Julianus Coensis Episcopus statim respondit: "Coram Deo dico, nihil tale ab Eutychete Monacho audivi in consessu". Et S. Seleucus, Amasenus Episcopus, Heleno-Ponti Metropolita: "Dum esset Concilium, & inquisitio proveniret, nihil tale cognovimus dictum ab Archi-Mandrita Eutychete de appellatione". Et reliqui omnes Episcopi confirmârunt: "Et

nos

„nos eadem confitemur". Basilius Seleuciensis Episcopus, Isauriæ Metropolita, addidit: "Jam in veritate dico, adhuc ipso in „Conventu sedente, & proponente hoc sanctâ Synodo, ut diceret „iste duas naturas inseparabiles, & inconfusas in uno Domino, & „post adunationem, scio quia dixit Religiosus Archi Mandrita „Eutyches"; Si præceperint mihi Patres, Romanus, & Alexandrinus, dico ipsum. "Hoc autem non quasi appellans dixit, sed „dicens: Non sum ausus dicere propter Patres".

Hac contentione non obstante, Eutyches est suam appellationem generosè prosecutus. Non Thessalonicæ apud Anastasium, nec Hierosolymis apud Juvenalem, nec Alexandriæ apud Dioscorum Patriarcham, sed Romæ apud S. Pontificem Leonem. Lucet ex Papalibus literis ad S. Flavianum: "Cum Christianissi- Epist. 20. „mus, & Clementissimus Imperator, sanctâ & laudabili fide pro „Ecclesiæ Catholicæ pace sollicitus, ad nos Scripta transmiserit „de his, quæ apud vos perturbationis strepitum commoverunt, „miramur Fraternitatem tuam, quid illud scandali fuit, nobis „silere potuisse, & non potiùs procurâsse, ut primitùs nos insi- „nuatio tuæ relationis instrueret, ne de rerum gestarum fide „possemus ambigere. Accepimus enim libellum Eutychetis „Presbyteri, qui se queritur, accusante Eusebio, immeritò com- „munione privatum: Maximè cum se vocatum adfuisse testetur, „nec suam præsentiam denegâsse, adeò ut in ipso judicio libellum „appellationis suæ se asserat obtulisse, nec tamen fuisse susceptum. „Quâ ratione compulsus sit, ut contestatorios libellos in Con- „stantinopolitana urbe proponeret. Quibus rebus intercedenti- „bus, necdum agnoscimus, quâ Justitiâ fuerit à communione „separatus. Sed respicientes ad caussam, Facti tui nosse volumus „rationem, & usquè ad nostram notitiam cuncta deferri. Quo- „niàm nos, qui Sacerdotum Domini matura volumus esse Ju- „dicia, nihil possumus incognitis rebus, in cujusquàm Partis „præjudicium definire, priusquàm universa, quæ gesta sunt, „veraciter audiamus. Et ideò Fratetnitas tua per idoneam „maximè, aptámque personam plenissima nobis relatione signi- „ficet, quid contra antiquam fidem novitatis emerserit, quod „severiori sententiâ dignum fuerit vindicari. Nam & Ecclesia- „stica moderatio, & Religiosi Principis fides multam nobis sol- „licitudinem Christianæ pacis indicunt: Ut amputatis dissen-

,,sionibus fides Catholica inviolata servetur, & his, qui prava ,,defendunt, ab errore revocatis, nostra authoritate, quorum ,,fides probata fuerit, muniantur. Nec aliqua potuit ex hac parte ,,difficultas adferri, cum memoratus Presbyter libello proprio sit ,,professus se paratum esse ad corrigendum, si quid in se inventum ,,fuerit, quod reprehensione sit dignum. Decet enim in talibus ,,caussis hoc maximè provideri, ut sine strepitu concertationum ,,& charitas custodiatur, & veritas defendatur. Et ideò quia ,,Dilectio tua de tanta caussa nos videt necessariò esse sollicitos, ,,quàm plenissimè & lucidè nobis universa, quod ante facere ,,debuit, indicare festinet, ne inter assertiones Partium aliquà ,,ambiguitate fallamur, & dissensio, quæ in suis initiis abolenda ,,est, nutriatur: Cùm in corde nostro ea observantia, Deo in- ,,spirante, permaneat, ne Constitutiones venerabilium Patrum ,,Divinitùs roboratæ, & ad soliditatem fidei pertinentes, prava ,,cujusquàm interpretatione violentur".

Eadem de re Pontifex rescripsit ad Imperatorem Theodosium:

Epist. 21. "Quantum præsidii Dominus Ecclesiæ suæ in fide Clementiæ vestræ ,,præparârit, his etiam literis, quas ad me misistis, ostenditur, ,,ut vobis non solùm Regium, sed etiam Sacerdotalem animum ,,inesse gaudeamus. Siquidem præter Imperiales & publicas curas, ,,piissimam sollicitudinem Christianæ Religionis habetis, ne sci- ,,licèt in Populo Dei aut schismata, aut hæreses, aut ulla scanda- ,,la convalescant. Quid autem in Constantinopolitana Ecclesia ,,perturbationis acciderit, quod ità Fratrem & Co-Episcopum ,,nostrum Flavianum potuerit commovere, ut Eutychen Presby- ,,terum communione privaret, nondùm potuimus evidenter cog- ,,noscere. Quamvis enim prædictus Presbyter ad Sedem Apo- ,,stolicam per libellum doloris sui querimoniam miserit, breviter ,,tamen aliqua prælibavit, asserens se Nicænæ Synodi Constituta ,,servantem, frustrà in fidei diversitate culpatum. Eusebii autem ,,Episcopi, accusatoris ejus, libellus, cujus exemplaria ad nos præ- ,,dictus Presbyter misit, de objectionum evidentia nihil habebat. ,,Et cum Presbytero Hæresios crimen intenderet, quem tamen ,,in eo sensum argueret, non evidenter expressit: Quamvis & ipse ,,Episcopus Nicænæ fidei profiteatur se inhærere Decretis. Prop- ,,ter quod non habuimus, unde aliquid diceremus. Et quia ,,caussæ meritum, fidei ratio, & laudabilis sollicitudo vestræ Pietatis

„Pietatis exigit, necesse est jam locum subreptionibus non patere, „sed priùs de quibus eum æstimat arguendum, instrui nos oportet, „ut possit de benè cognitis judicari. Ad prædictum autem Epi-„scopum literas dedi, quibus mihi displicere cognosceret, quod „ea, quæ in tanta caussa gesta fuerant, etiam nunc silentio „detineret, cum studere debuerit primitùs nobis cuncta reserare. „Quem credimus vel post admonitionem omnia ad nostram noti-„tiam relaturum, ut in lucem ductis his, quæ adhuc videntur oc-„culta, id quod Evangelicæ & Apostolicæ doctrinæ convenit, „judicetur".

Ex his discimus varia. Primò, quod Eutyches Magno Leoni in suis literis imposuerit duo splendida mendacia. Nempè scribens, quod vocatus adfuisset sancti Flaviani Judicio, & suam non denegâsset præsentiam: Et quod in ipso Judicio obtulisset libellum appellationis. Secundò discimus, quod è Judicibus Episcopis quidam videantur appellationem, quam ille Florentii Patricii auribus statim post Judicium secretò insusurravit, licèt improbarent, tamen fuisse reveriti, & censuisse ipsi deferendum. Etenim dum ipsam urgeret Constantinus Monachus, & sanctus Seleucus, & Basilius Seleuciensis, & ipse Magnificentissimus Florentius Eutychen cœperunt appellare "Religiosum Archi-Mandritam, Reli-„giosum virum, Archi-Mandritam". Tractârunt ut Abbatem, non ut degradatum. Tertiò discimus, quod istud ipsum prætenderit Eutyches. Etenim permansit in Præfectura sui Monasterii. Nempè clamans se appellâsse, ideòque per Sardicenses Canones in suspenso manere omnia. Quartò discimus, quod S. Flavianus ista omnia contempserit, volueritque ad executionem procedere. De sui Judicii justitia fuit adeò securus, ut nec Romam statim retulerit. Quintò discimus, quod à S. Flaviani constantia executionem timens Eutyches proposuerit libellos contestatorios. Per propositos publicè libellos solemniter ad omnem Regiam civitatem protestatus est se & appellâsse, & adhuc appellare Romam, appellationi suæ deberi suspensivum effectum, ideòque se adhuc esse Presbyterum atquè Archi-Mandritam, & Flavianum violenter in se agere contra regulas. Sextò discimus, quod Eutyches inter hæc innovaverit suam Romanam appellationem, & ejus libellum seu instrumentum transmiserit ad Pontificem. Unà transmisit accusatorium Eusebii libellum, aliaque omnia necessaria ad retractatorium Judicium. Et

in suo appellationis libello adjunxit "se paratum ad corrigendum, „si quid in se inventum fuerit, quod reprehensione sit dignum". Suas etiam literas adjunxit Imperator Theodosius, querens per hæc litigia turbatam esse omnem Regiam civitatem, & culpam manifestè referens in S. Flavianum. Eunuchus enim Chrysaphius plenè, & palàm studebat Eutycheti. E contrario S. Flavianus tacuit, & non retulit. Hinc anxius Pontifex hæsitavit, & egit sequentia. Primò, Flaviani negligentiam graviter arguit, & jussit quàm-primùm plenissimè ac lucidè referri. Secundò, usquè ad factam relationem jussit suspendi omnia, admisit appellationem, & cuncta disposuit ad retractatorium Judicium. Lucet ex his verbis: "Respicientes „ad caussam, Facti tui nosse volumus rationem, & usquè ad nostram notitiam cuncta deferri. Quoniàm nos, qui Sacerdotum „Domini matura volumus esse judicia, nihil possumus, incognitis „rebus, in cujusquàm partis præjudicium definire, priusquàm uni„versa, quæ gesta sunt, veraciter audiamus". Hinc tertiò jussit „sibi transmitti non Synodalia dumtaxat Acta, sed insuper idoneam, ac aptam personam, quæ in retractatorio Judicio sustineret Flaviani personam.

Proindè magnus Leo usquè tunc propendebat in Eutycheten. Erat enim vir senex, honorabilis, "humilitatis Proposito", id est, regulari vità laudabilis, utpotè Archi-Mandrita trecentorum Monachorum. Et anno elapso Pontificem monuerat, quod Nestoriana „hæresis quorundam rursùm studiis", in Regia etiam civitate" „pullularet". Hæc Pontifex timuit. Nec sine fundamento. Etenim Antiochena Ecclesia, ex quo per Paulum Samosatensem fuerat infecta, istà pessimà scabie nunquàm caruit. A Paulo in Lucianum, à Luciano in Diodorum, à Diodoro in Theodorum, à Theodoro descendit in Nestorium. Nestorius Antiochià scabiem traduxerat Constantinopolim: Hinc ejus propaginem Leo timuit. Et quia non solus Nestorius S. Cyrillum, sed etiam Diodorus ac Theodorus veritatis Sectatores de Apollinario accusaverant, Papa hæsitavit, an istud ipsum forsitan cecidisset in Flavianum. Imperatoris Theodosii literæ plurimùm auxerunt suspicionem. Hinc Leo scripsit ad Flavianum: "Decet in talibus caussis hoc maximè provideri, ut „sine strepitu concertationis, & charitas custodiatur, & veritas „defendatur". Timebat ne fortè fuisset amara concertatio, ideoque „suasit pacificè componi per charitatem.

At

At Flavianus Apostolicis literis statim respondit, ac retulit. Omnem Eutychetis errorem, omniaque suæ Synodi Acta exposuit, atquè adjunxit : "Eutyches passus justam & Canonicam damnationem, cùm debuisset secundis salvare priora, & per pœnitentiam „placare Deum, non solùm hoc non fecit, sed etiam per omnia „conturbare sanctam, quæ apud nos est, Ecclesiam festinavit, „propositiones injuriarum publicè ponens, & maledictionibus plenas. „Super hæc & preces offerens piissimo, & Christi amantissimo nostro „Imperatori. & easdem arrogantiâ & petulantiâ plenas, per omnia „Divinas regulas conculcare conatus. Sed his ità gestis, literæ „nobis datæ sunt vestræ Sanctitatis per admirabilem Comitem Pansophium, per quas sumus edocti, quia idem Eutyches libellos „direxit vobis plenos omni fallaciâ atquè calliditate, dicens judicii „tempore libellos se dedisse appellationis, & nobis & hic conve- „nienti S. Concilio, & appellasse vestram Sanctitatem : Quod „nequaquàm ab eo factum est. Sed etiam in hac parte mentitus „est, tanquàm per fallaciam mendacii subrepere se sanctis vestris „auribus putans. Commotus itaque, Sanctissime Pater, in his „omnibus, quæ ab eo præsumpta sunt, & ob ea quæ in nos, & „Sanctissimam Ecclesiam facta sunt, atquè fiunt, pro consueta „fiducia fiducialiter age, secundùm quod Sacerdotio competit, „propriamque faciens communem caussam, & sanctam Ecclesiarum „disciplinam, simul decernere damnationem adversùs eum regula- „riter factam, & per propria Scripta dignare, confortare autem „& piissimi, & Christi amantissimi nostri Imperatoris fidem. Caussa „eget solummodò vestro solatio, atquè defensione, quâ debeatis „consensu proprio ad tranquillitatem & pacem cuncta perducere. „Sic enim hæresis quæ surrexit, & turbæ quæ propter eam factæ „sunt, facillimè destruentur, Deo cooperante, per vestras sacratissimas literas. Removebitur autem & Concilium, quod fieri „divulgatur : Quatenùs nequaquàm Sanctissimæ ubique turbentur „Ecclesiæ".

Etiam hæc epistola nos docet varia. Primò, quod Contestatorius Eutychetis libellus fuerit plenus injuriis, ac maledictionibus. Utiquè in S. Flavianum. Hoc enim edicunt hæc verba : "Quæ in nos „facta sunt, atque fiunt". Non est dubitandum, quin ipsum proclamaverit Nestorianum. Secundò docemur, quod Eutyches suum Contestatorium libellum, suamque Romanam appellationem adjuverit

verit amico sibi brachio Principis: Nempè Divali jussione, quæ mandabat ejus appellationi deferri effectum suspensivum. Et hoc ipsum Theodosius haud dubiè scripsit ad Pontificem. Tertiò discimus, quod Leo suas ad S. Flavianum literas non proximè ad ipsum, sed direxerit ad Imperatorem Theodosium, qui ipsas per Comitem Pansophium curavit tradi in manus proprias. Haud dubiè ex præfata suspicione, quam & ipse Eutyches, ac præsertim Princeps Pontifici contra Flavianum impresserant. Quartò discimus profundam S. Flaviani reverentiam in Apostolicam Sedem. Etenim S. Leonem non Fratrem appellat ex more istius temporis, sed Sanctissimum Patrem. Ab ejus nutu profitetur pendere hæc omnia: Etiam voluntatem Principis. Aureis literis merentur scribi hæc verba: "Caussa eget solummodò vestro solatio atquè defensione, ,,quà debeatis consensu proprio ad tranquillitatem & pacem cuncta ,perducere. Sic enim hæresis quæ surrexit, & turbæ quæ propter ,,eam factæ sunt, facillimè destruentur, Deo cooperante, per ve- ,,stras sacratissimas literas". Profitetur omnem hanc controversiam solius Apostolicæ Sedis Judicio posse ac debere finiri: Nempè per sacratissimas literas, quæ dignentur decernere factam ab ipso Synodaliter Eutychetis damnationem esse factam regulariter. Hoc est, quæ dignentur ejus Synodale Judicium confirmare. Hanc confirmationem humillimè supplicat. Et adjungit rem maximi ponderis: "Removebitur autem & Concilium, quod fieri divulgatur". Nempè Chrysaphii Eunuchi favore, & ejusdem in sanctum Flavianum odio accensus & tumidus Eutyches palàm jactabat à se, si Flaviani judicium non circumduceretur à Romana Ecclesia, postulandam generalem Synodum, & à Principe omninò concedendam. Quin immò jam dicebatur concessa. Hinc in Synodalium sub S. Flaviano Actorum revisione Meliphtongus, Julio-Politanus in Arabia Episcopus, dixit: "Quia Imperator universalem præcepit fieri Synodum, ,,necesse est majores caussas in illud reservare Concilium". Et Eusebius Dorylæensis Episcopus: "Conjuro vos per S. Trinitatem, ,,futuro Concilio universali, secundùm sanctionem Christi amico- ,,rum Principum, hoc negotium reservari". An Regia Sanctio ex tunc emanâsset, non possim affirmare. Quidquid sit, ista fama volitabat per omnem Constantinopolim, immò per omnem Orientem. Et Flavianus affirmat etiam ipsam per sacratissimas Apostolicæ confirmationis literas esse penitùs suffocandam. Profitetur ad

Euthy-

Eutychianæ hæresis plenam damnationem sufficere Apostolicam Sedem, nec esse opus Generali Concilio. Tanta tunc apud Orientales Ecclesias erat authoritas istius Sedis.

Sanctus Flavianus rectè scripsit ad Pontificem: "Quæ in nos fa-„cta sunt, atquè fiunt". Etenim Eutyches optimum Episcopum apud Imperatoris Theodosii à callidissimo Eunucho circumobsessam simplicitatem reddidit adeò suspectum de Nestoriana lue, ut sacrâ Jussione compulsus fuerit ad solemnem in Scriptis fidei professionem, & quasi ad Contestatorios etiam libellos. In isto fidei libello profitetur se esse verum Nicænæ fidei, & omnium in Ephesina Synodo Decretorum Custodem ac Veneratorem, atquè adjungit: "Et „unam quidem Verbi Dei naturam, incarnatam tamen & inhuma-„natam, dicere non negamus, eo quod ex ambabus unus sit atquè „idem Dominus noster JESUS-CHRISTUS. Eos verò, qui aut duos „filios, aut duas hypostases, aut duas personas annunciant, & „non unum & eundem Dominum JESUM-CHRISTUM Filium Dei „vivi prædicant, anathematizamus, & alienos esse ab Ecclesia „judicamus. Et ante omnes Nestorium". Nempè Eutyches sanctissimum Episcopum de his omnibus apud Principem reddiderat suspectissimum. Hinc ille fuerat jussus libellum propriâ manu subscribere. Et Sanctissimus Antistes subscripsit hoc modo: "Do-„mine Christe adjuva nos Deus". Et infrà: "Hæc scripsi meâ „manu ad satisfactionem vestræ Pietatis, & ut confundantur ca-„lumniam facientes nostræ bonæ & simplici in Christo conversatio-„ni". Quæ omnia evincunt, quod Theodosius Romanæ Eutychetis appellationi jusserit adscribi suspensivum effectum. Hinc enim in Chalcedonensi Concilio Orientales Episcopi clamaverunt: "Fla-„vianus ut damnatus ingressus est". Hoc est, tanquàm Reus ad dandas rationes de suo in Eutychetem Judicio. Ità ingredi compulsus fuit in Ephesino Latrocinio. Nihilominùs constans Flavianus, sciens Episcopalis Judicii suspensionem non ad Laicum Principem, sed ad solum spectare Pontificem, intrepidè stetit pro authoritate suæ Synodi. Etenim in laudatis suis ad Papam literis scripsit: "Ab „Eutychete Monacho. Iste Eutyches. Idem Eutyches". Et in alia ad Papam epistola: "Eutyches quondam Presbyter & Archi-„Mandrita". Hæresiarcham constanter tractavit ut legitimè degradatum. Et ut suâ hâc quasi contumaciâ Principem non offenderet, suo fidei ad ipsum libello indidit laudem etiam Constanti-

nopolitanæ Synodi, ſcribens non ſolam Nicænam, ac Epheſinam, ſed inſuper iſtam, id eſt, iſtius ad Nicænum Symbolum additamenta religiosè à ſe ſervari. Rationem in Chalcedonenſi Synodo adduxit Diogenes, Cyzici Epiſcopus, Helles-Ponti Metropolita: "Eutyches „dolosè præpoſuit Synodum ſanctorum Patrum, quæ in Nicæa „facta eſt. Accepit enim additamenta à ſanctis Patribus, propter „perverſum intellectum Apollinaris, & Valentini, & Macedonii, „& qui eis ſimiles ſunt. Hæc prætermiſit Eutyches, ſicut Apol-„linariſta. Nam etiam Apollinaris ſuſcipit ſanctam Synodum, quæ „in Nicæa facta eſt, ſecundùm propriam perverſitatem intelligens „verba". Hoc ipſum compendio allegavit in ſuo libello S. Flavianus. Allegavit non ſufficere ad rectam fidem, quod Eutyches Nicænam & Epheſinam Synodos, & S. Cyrilli Capitula jactaret, ſed inſuper neceſſum eſſe, ut profiteatur etiam Conſtantinopolitana ad Nicænum Symbolum additamenta. Hoc enim ſemper refutavit Eutyches, ideoque ſe demonſtravit ſcabioſum ex Apollinario.

Interim tota Hæreſiarchæ ſpes erat in Romana Eccleſia: In ſua ad ipſam provocatione. Ipſam ſperavit authoritate Principis inclinandam ad ſua deſideria. Devium hominem animabant etiam benignæ literæ, quas nuperrimè neſcio quos, haud dubiè etiam S.Flavianum, de reſuſcitata Neſtorii lepra accuſans, à S.Leone acceperat: "Non ambigimus Authorem Catholicæ fidei Dominum tibi „in omnibus adfuturum. Nos autem cum pleniùs, quorum hoc „improbitate fiat, potuerimus agnoſcere, neceſſe eſt auxiliante „Domino providere, quatenùs nefandum virus, dudùmque dam-„natum, radicitùs poſſit extingui. Deus te cuſtodiat incolumem, „Dilectiſſime Fili". Non eſt dubitandum, quin haſcè literas ubiquè buccinaverit, & forſan annexuerit ſuis libellis Conteſtatoriis. Item dubitandum non eſt, quin Flavianum violentiùs accuſaverit apud Pontificem, quàm apud Principem. Literæ omnes, ſi exſtarent, nos plura docerent. Ravennatem Eccleſiam, immò omnem Chriſtianitatem tunc illuſtrabat S. Petrus Chryſologus, apud Leonem Pontificem potens opere & ſermone. Quarè & hunc Eutyches eſt aggreſſus. Etiam iſthìc S. Flavianum diffamavit de Origene, de Neſtorio, de neglecto judicio, de pravè intellecto ſymbolo Nicæno. Haud dubiè rogârit ſuam cauſſam per ipſum adjuvari apud Sedem Apoſtolicam. Verùm prudentiſſimus Antiſtes hominem remiſit ad Pontificem, & adjunxit: "Hæc breviter reſpondi, Frater,

„ter, literis tuis, plura rescripturus, si ad me Frater, & Co-Episcopus „meus Flavianus aliqua de hac caussa Scripta misisset".

Sanctus Flavianus insuper aliam relationem fecit ad Pontificem, scribens inter cætera: "Sunt quidam veste suâ oves significantes, „interiùs autem lupi rapaces, quos ex fructibus eorum debemus „agnoscere". Notat Monasticam Eutychetis professionem, cujus reverà primum fundamentum est simplicitas atquè integritas orthodoxæ fidei. Et prosequitur: "Talis inter nos Eutyches, quon„dam Presbyter, & Archi-Mandrites, qui quasi nostræ Religionis „Sectam sapiebat, & hanc præferebat, Nestorii autem impietatem „confirmabat, & succingebatur pro Nestorio militare in pugna, „quæ contra Nestorium parabatur. Trecentorum autem decem, „& octo Patrum de fide Expositionem factam, & sanctæ memoriæ „Cyrilli epistolam scriptam ad Nestorium, ejusdemque pariter ad „Orentales, quibus omnes assenserunt, tentavit evellere, anti„quam impii Valentini & Apollinaris reparans Sectam". Enumerat omnia capita, de quibus ab Eutychete accusabatur. Primò, de Nestoriana hæresi. Secundò, de inflicta damnatione in Professorem Nicænæ fidei. Tertiò, de refutatis duodecim Capitulis S. Cyrilli. Quartò, de abjecta item epistola, quâ S Cyrillus pacem iniit cum Orientalibus Ecclesiis. Et certè accusatio non carebat fuco, & colore. Reverà enim S. Flavianus aversabatur S. Cyrilli Capitula. Hinc enim non de istis, sed de sola Cyrilli secunda ad Nestorum, & de pacificatoria ad Orientales epistola dicit: "Quibus omnes assenserunt". Et hasce solas, non verò duodecim Capitulorum epistolam fecerat legi ad suam Synodum. Contra istas igitùr Eutychetis calumnias Flavianus Pontificem instruit, exponit ejus manifestas hæreses, repetit suæ Synodi de ipso sententiam, & supplicat confirmari, & publicari. Nempè post confirmatam istam sententiam, & damnatum etiam à Pontifice Eutychetem, est facta isthæc relatio.

Sola igitùr prior relatio, & adjuncta ipsi alia documenta Pontificem instruxerunt, ideòque ab ipso meruerunt hoc Rescriptum: "Lectis Dilectionis tuæ literis, quas miramur fuisse tam seras, & „Gestorum Episcopalium ordine recensito, tandem qu id apud vos „scandali contra integritatem fidei exortum fuisset, agnovimus, „Et quæ primò videbantur occulta, nunc nobis reserata patue„runt. Quibus Eutyches, qui Presbyterii nomine honorabilis

„videbatur, multùm imprudens, & nimis imperitus ostenditur,
„ut etiam de ipso dictum sit à Propheta": Noluit intelligere, ut benè ageret. Iniquitatem meditatus est in cubili suo. "Quid „autem iniquius, quàm impia sapere, & sapientioribus doctio„ribusque non credere? Sed in hanc insipientiam cadunt, qui cum „ad cognoscendam veritatem aliquo impediuntur obscuro, non „ad Propheticas voces, non ad Apostolicas literas, nec ad Evan„gelicas authoritates, sed ad semetipsos recurrunt: Et ideò Magistri erroris existunt, quia veritatis discipuli non fuere. Quam „enim eruditionem de sacris novi & veteris Testamenti paginis „acquisivit, qui ne ipsius quidem Symboli initia comprehendit? „Et quod per totum Mundum omnium Regenerandorum ore de„promitur, istius adhuc senis corde non capitur". S. Leo affirmat ab homine, licêt sene, & Doctorem ostentante, nec ipsum, quod etiam pueri intelligunt, Apostolicum capi Symbolum, ideòque longè minùs, quod semper buccinabat, Nicænum: Longè minùs sacras literas. Esse senem imprudentem, imperitum, cerebrosum, insipientem. Omnem S. Flaviani de ipsius errore ac persona sententiam confirmavit.

Hac de re eleganter in Chronico scribit Victor Episcopus Tonnonensis: "Eutyches Presbyter & Archi-Mandrita cujusdam Mo„nasterii Constantinopolitani apparuit, qui sui nominis hæresim „condidit. Hic enim Dominum nostrum JESUM CHRISTUM sic „asserebat natum ex Maria semper Virgine Matre, ut nihil in eo „confiteretur humanæ naturæ. Qui Synodali invitatus colloquio „Constantinopoli congregato, cui S. præfuit Flavianus, ejusdem „civitatis Episcopus, dum nollet Christum in duabus confiteri na„turis post nativitatem ex Virgine, & nobis secundùm carnem „esse consubstantialem, damnationem cum errore proprio suscepit, „quam S. Leo Romanus Antistes Apostolica authoritate firmavit". Proindè Eutyches & appellavit & non appellavit ad solum S. Papam Leonem. Non appellavit in ipso Synodali Judicio, nec item post ipsum ad aures Magnificentissimi Patritii. Appellavit autem postmodò per literas. Et quidem per formales libellos. De hisce scribit in Chronico Idatius Lemicensis Episcopus: "De Galliis epistolæ „deferuntur Flaviani Episcopi ad Leonem Episcopum, missæ „cum scriptis Cyrilli Episcopi Alexandrini ad Nestorium Constan„tinopolitanum, de Eutychete Ebionita hæretico, & Leonis Epi-
scopi

„ſcopi ad eundem Reſponsa. Quæ cum aliorum Epiſcoporum & „Geſtis & Scriptis per Eccleſias diriguntur". Quæ hæc Geſta & Scripta ? Certè non alia, quàm de cauſſa & Romana appellatione, Romanaque damnatione Eutychetis. Tantæ tunc certitudinis & authoritatis erant hæc in omni Gallia, ut per Eccleſias dirigerentur. Exiſtimo hæc facta ex magni Leonis Mandato poſt Epheſinum Latrocinium : Ut nempè Gallicana Eccleſia in antiqua fide contra iſtius Latrocinii authoritatem armaretur.

Compendio hæc omnia refert in Neſtorianæ ac Eutychianæ hæreſis Breviario Liberatus, Carthaginenſis Eccleſiæ Archi-Diaconus. Exponit Conſtantinopolitanam S. Flaviani Synodum, ac pergit : "Quibus Geſtis jungens epiſtolam ſuam venerabilis Flavianus Leoni „Papæ direxit, & quid in Concilio geſtum fuerat, allegavit fi„deliter. Et Eutyches de ſua damnatione Papæ Leoni ſcribens, „poſuit Edicta apud Conſtantinopolim, & injuſtitiam ſe fuiſſe „paſſum, Populum conteſtatus eſt. Leo verò direxit Flaviano „Tomum, ſanam Incarnationis Chriſti doctrinam continentem, „& mirificè perimentem Eutychetis aſſertiones. Eutyches verò „obtulit preces Imperatori, queſtus de falſitate Geſtorum, quaſi „aliqua à Notariis ſuperaddita fuiſſent, aliqua verò dicta, nec Ge„ſtis inſerta. Et poſtulavit, ut ſub præſentia Thalaſſii", Cæſa- Cap. 12. rænſis in Cappadocia "Epiſcopi, & Florentii Patritii rursùs in „Palatio, Flaviano occurrente, ipſum congregaretur Concilium, „& ex interrogatione perſonarum veritas panderetur". Exponit hoc examen, & pergit : "Poſteà expetivit Imperator à Flaviano fidei „ejus confeſſionem, manu ejus ſcriptam & ſubſcriptam. Scripſit „ergò Flavianus fidem ſuam manu propriâ, & Imperatori in hoc „thematedirexit". Adducit Flaviani libellum, & adjungit : "Poſt„quàm ergò nihil probatum eſt Notariis de falſitate Geſtorum, „Eutyches petit Dioſcorum Alexandrinum Epiſcopum, ut quære„ret quæ de illo acta ſunt, & cauſſam examinaret. Agebat apud „Principem univerſalem fieri Synodum, ut probaretur juducium „Flaviani. Scripſit ergò Dioſcorus Theodoſio Imperatori, quia „aliam fieri Synodum generalem oportet. Et ut fieret, perſuaſit „Eutyches. Annuit Imperator. Et dirigens Sacram Dioſcoro in „Alexandriam, præcepit ut cum decem Metropolitanis Epiſcopis, „quos voluiſſet ipſe eligere, veniret Epheſum, & congregato „univerſali Concilio, Eutychetis cauſſam diſcuteret".

 Non

Non servat rerum ordinem. Etenim post S. Flaviani Synodum Eutyches ipsam ante omnia falsare studuit, ideòque postulavit, ac impetravit memoratam revisionem. Et quoniàm res non succedebat ad votum, se appellâsse est protestatus, atquè ità conatus est suspendere judicium. Ast probare non potuit, ideòque nec invenit fidem. Hinc novam formavit appellationem, non ad omnes Patriarchas, sed ad solum Papam Leonem. Et mox transmisit appellationis libellum, accusatorium libellum Eusebii Dorylæensis Episcopi, & plura instrumenta. Et Imperator Theodosius ipsum potenter adjuvit suis ad Papam literis. Verùm nec huic appellationi Flavianus detulit, asserens sententiam transiisse in rem judicatam, & plura alia. Hinc Eutyches proposuit libellos Contestatorios. Et denuò cum literis transmisit ad Pontificem. Et à Theodosio obtinuit suæ appellationi suspensivum effectum. His motus, & anxius Pontifex solatus est Eutychetem per ambigua & ad ipsum, & ad Principem Rescripta, & S. Flavianum arguit de neglectu relationis. Hinc Flavianus statim retulit. Et hujus rei conscius Eutyches non quievit. Flavianum apud Principem traduxit de Nestorio, & adeò impressit, ut optimus Antistes sacrâ Jussione compulsus fuerit propriâ manu scribere libellum fidei, atquè ità se de Nestorio purgare. Dubitandum non est, quin hæc omnia retulerit ad Sedem Apostolicam. Quæ cœpit rem capere, & novum hæresiarcham aversari. Quod ipsum rescivit Eutyches. Hinc statuit etiam à Papa appellandum ad Generale Concilium. Et de hoc momentoso negotio consulturus abiit Alexandriam ad sibi fidelissimum Dioscorum. Quod ipsum apud Franciscum Combefis scribit antiqua narratio de rebus Armeniæ: "Eutyches à S. „Flaviano damnatus, adit Dioscorum, rogans ut petat ab Impera„tore Synodum celebrari Ephesi, quâ Flavianus condemnetur, ipse „autem Eutyches Judicio absolvatur. Dioscorus autem atquè „Eutyches immani odio occupantur, haud secùs atquè corvus in „nemore, & nycticorax in petrinis ac ruderibus". Duæ hæ pessimæ viperæ ibi conceperunt etiam Leonem Papam accusandum de Nestorio, ab ipso appellandum ad Generalem Synodum, sistendum ab ipso jam cœptum impetum, ejus agendis capistrum inijciendum à Principe, ipsum excludendum à Præsidentia futuræ Synodi, & hanc devolvendam in Dioscorum. Et omnia per Chrysaphium Eunuchum à simplici Theodosio obtinuerunt.

De

De Romana Eutychetis appellatione dixit in Synodalium sub S. Flaviano Actorum revisione S. Seleucus, Amasenus Episcopus, Heleno Ponti Metropolita: "Anticipans Reverendus Diaconus Eleusinius „dixit libellum obtulisse sancto Conventui Reverendissimum Archi-„Mandritam, in quo dicebat Expositionem fidei contineri. Quoniam „verò ante paucos dies literæ sanctissimi Archi-Episcopi Romano-„rum insinuatæ sunt nobis, continentes quia questus est Reveren-„dissimus Archi-Mandrita Eutyches, & appellavit in tempore exa-„minationis nostram audientiam per dationem libelli. Et ideò post „damnationem eum Archi-Mandritam renominaverunt. Quomodò „nunc instans, & dicens de fide esse libellum, apud sanctissimum „Episcopum Romanorum recusationem in Synodo appellationem „nominavit? Et hinc doceri debetis, quoniam non in eisdem per-„manet Reverendissimus Archi-Mandrita. Et postulo epistolam „prolatam relegi".

Discimus hinc varia. Primò, quod ante inchoatam hanc revisionem Eutyches Romam appellarit; affirmans se in ipsa etiam Synodo appellasse. Et quidem per datos libellos. Se appellasse audientiam Romani Pontificis. Secundò, quod questus fuerit istum libellum fuisse rejectum à sancto Flaviano, ideòque ipsum graviter accusarit. Tertiò, quod sanctus Leo hac de re scripserit non ad solum Flavianum, sed etiam ad omnem ejus Synodum. Hæ literæ perierunt. Quartò, quod Pontifex videatur appellationem admisisse, & ipsi adscripsisse suspensivum effectum. Hoc innuunt ista verba: "Et ideò post dam-„nationem eum Archi-Mandritam renominaverunt". Utique Romani. Quintò addiscimus, quod istum ipsum libellum, quem Eleusinius, Eutychetis Monachus & Legatus, jam dicebat fuisse fidei, continentem Nicænum ac Ephesinum de fide Decretum, ipse Eutyches in literis ad sanctum Leonem scripserit fuisse appellationis. Libelli hujus, quoniam à sancto Flaviano nec admissus nec lectus fuerat, nesciebantur contenta: Hinc Eutyches apud Pontificem potuerat securè mentiri. At ecce ejus Monachus in revisione per imprudentem loquacitatem prodidit mendacium. Quarè sanctus Seleucus meritò dixit ad omnem hunc Conventum: "Hinc doceri debetis, quoniam non in eisdem per-„manet Reverendissimus Archi-Mandrita Eutyches". Et postulavit proferri epistolam, ac legi. An Eutychetis ad Leonem, an

an Leonis epistolam ad Synodum, est ambiguum: Forsitan utramque. Utraque est perdita: Hinc plura ignoramus. Interim sextò discimus fundamentum, ex quo Eutyches Pontifici scripserit se ad ipsum in ipsa Synodo per libellum appellasse. Etenim sine fuco mentiri fuisset in tanto Archi-Mandrita nimis impudens. Septimò discimus, quod hæc Romana appellatio aliquem temporis tractum habuerit, & varias ultrò citroque transmiserit literas: Harum carentia facit, ut istius originem & decursum distinctè ac plenè non sciamus.

Certè oportet Eutychetem fuisse hominem insigniter impudentem. Etenim in suæ, ad Ephesinum Latrocinium factæ, appellationis libello hæc posuit: "Ego timens prævaricari prolatam definitionem à sancta Synodo, quæ hic Dei voluntate „priùs congregata est, & ea quæ definita erant de fide à sanctis Patribus, qui in Nicæa convenerunt, rogabam innotescere S. vestro Concilio, ut his quæ à vobis approbarentur, „acquiescerem, paratus in his permanere. Et hoc dicenti, subitò contra me, longè ante scripta, damnatio legebatur, nullum verbum faciente de appellatione mea ad vestram Sanctitatem Reverendissimo Episcopo Flaviano, neque meos erubescente canos", &c. Eam ipsam appellationem, quam ad & contra sententiæ prolationem S. Leoni scripserat à se factam ad Sedem Apostolicam, hic dicit factam ad futurum generale Concilium. Utrobique impudenter mentitus. Audacia stupenda. At magis stupenda Episcoporum ignavia. Etenim libellum hunc legi audiêrunt omnes illi Episcopi, qui in nupera Synodalium sub S. Flaviano Actorum revisione fuerant uno ore contestati se istius appellationis nihil prorsùs audivisse: Et in Ephesino Latrocinio nullus ad tanta mendacia vel verbulo intercessit. Eutyches in suo ad Latrocinium libello addidit adversùs S. Flavianum: "In diversis Oratoriis, memoriisque Sanctorum, post appellationem fecit in me prolatam legi sententiam. Et anathematizabat me, & eos qui conveniebant ad me, & colloquebantur „mecum". Credo ita fuisse. Etenim S. Flavianus noverat appellationem esse mendacem, ac manifestè frivolam, ideòque & spernebat. Præsertim post acceptam, quam à Victore Tonnonensi Episcopo laudari audivimus, Apostolicæ Sedis confirmationem.

CAPUT

CAPUT II.

Expediuntur aliquot quæstiones circa Romanam Eutychetis appellationem.

Rima quæstio est, An Eutyches ad Generalem Synodum appellaverit adversùs & post confirmatorium S. Leonis Judicium, an ante illud? Respondeo provocasse ante ipsum. Etenim famosus, quem Leontius Scholasticus Byzantinus in libro de Sectis rectè affirmat esse istud confirmatorium Judicium, magni Leonis Tomus est datus quinti sæculi anno quadragesimo nono, Idibus junii, id est, die decimâ tertiâ; at verò ejusdem Pontificis, eodem anno die vigesimâ quintâ Maij scripta ad Imperatorem Theodosium, epistola habet inter cætera: "Quod „à me, atquè ab omnibus Catholicis Sacerdotibus Evangelicæ „fidei pietas defendatur, satis plenè ac lucidè literis meis, quas ad „Clementiam vestram jam dudùm per famulum vestrum Epiphanium Tribunum, qui pro hac caussa missus est arbitror accepisse, „referatum est. Nec ambigi potest, hoc nos purissimè credere, „hoc constanter asserere, quod etiam venerandi Patres, quondam „apud Nicæam congregati, secundùm fidem symboli credendum „& confitendum sacratissima authoritate sanxerunt. Nos enim, „venerabilis Imperator, sicut Nestorii Dogma perversum meritò „anathematizavimus, ità justè etiam horum impietatem, qui veritatem carnis nostræ negant à domino JESU-CHRISTO susceptam „esse, damnamus, Gloriosissime. Unde si Pietas vestra suggestioni „& supplicationi nostræ dignetur annuere: ut intra Italiam haberi „jubeatis Episcopale Concilium, citò auxiliante Domino poterunt „omnia scandala, quæ in perturbationem totius Ecclesiæ sunt commota, resecari, ut per universum Regnum vestrum Catholicæ „fidei integritate servata, & pacem Christi manere, & vestram „apud Deum gloriam crescere gaudeamus". Facinorosus Eutyches statim à sua ad magnum Leonem interjecta appellatione jactavit Act. 47 Epist. 23.

generalem Synodum: Eam, si Pontifex Flaviani judicium non circumduceret, est comminatus. Nec ignorabat Flaviani ad Leonem verba: "Caussa eget solummodò vestro solatio atquè defensione, „quâ debeatis consensu proprio ad tranquillitatem, & pacem cuncta „perducere. Removebitur & Concilium, quod fieri divulgatur". Noverat verba niti firmis anchoris. Hinc ubi audivit Leonis animum aversum à suo dogmate, etiam adversùs ipsum interjecit appellationem, sperans isto obice sententiam sistere. Sperans illi istud ipsum suspensivi effectus capistrumper Principis authoritatem inijcere, quod violenter injecerat S. Flaviano. Quin immò speravit ipsum ab appellatæ Synodi Præsidentia excludere, atquè ità ipsam devolvere in Dioscorum. Et obtinuit. Etenim Apostolici Legati in Ephesino Latrocinio sunt passi istam injuriam, atquè Dioscorus isthic egit omnia. Illæ ipsæ artes, quæ adversùs Flavianum, hæc obtinuerunt adversùs Leonem. Facinorosus Turbo etiam Pontificem accusavit de Nestorio, & de nescio quo adversùs fidem Nicænam. Notanda sunt Pontificis verba: "Venerandi Patres „secundùm fidem symboli sanxerunt". Utique Apostolici Symboli. Ipsum adversùs delirum hunc senem scribens Pontifex frequenter laudat. Orientalis Ecclesia post Nicænam Synodum desijt suis Competentibus Apostolicum, & cœpit tradere Symbolum Nicænum. At verò Romana Ecclesia ex caussis permansit firma in sua priori consuetudine. Hoc videtur notâsse Eutyches: Simplici Theodosio impressisse, quod Romana Ecclesia non veneraretur Nicænum Symbolum, ideoque ejus dogma aversaretur. Hinc magnus Leo ad eundem Principem scribit, quod Nicæna Synodus credendum sanxerit juxtà Apostolicum Symbolum: Quod suum ex Apostolico formârit. Quidquid sit, & semetipsum, & Romanam Ecclesiam purgare debuit de Nestorio, & scribere: "Nos, „venerabilis Imperator, Nestorii dogma perversum meritò anathe„matizavimus". Utiquè non ab heri, aut biduo, sed ab exordio semper. Et supplicat jam addictam Eutycheti Synodum fieri in Italia. Non supplicat non fieri, sed fieri intra Italiam. Quod nempè addictio esset firmissima. Supplicat in Italia fieri ex variis caussis. Ipsarum una fuit, quod isthic à præsidendi authoritate non posset excludi. Leo enim ex tunc noverat artes Dioscori, atquè hujus Veteratoris. Et nullatenùs fuit exauditus. Hinc in data idibus Juniis epistola, quâ S. Flaviani Synodum plenè confirmavit,

mavit, ad finem hæc ponit: "Ad omnem caussam piè & fideliter Ep. 24. c. 6
„exequendam Fratres nostros, Julium Episcopum, & Renatum „Presbyterum Tituli S. Clementis, sed & filium meum Hilarum „Diaconum, vice nostra direximus". Ad Ephesinam Synodum.

Quæstio secunda est, Quomodò S. Leo post interjectam ab Eutychete, & generalis Synodi indictione stabilitam à Principe, appellationem potuerit, vel ausus fuerit procedere ad confirmandam S. Flaviani Synodum, & ad damnandum Eutychetem? Ad damnandam non solummodò doctrinam, sed & personam? Respondeo Romani Pontificis authoritatem per interjectas ad generale Concilium appellationes nullatenùs suspendi. Caussa dumtaxat devolvitur. Immò nec divolvitur, nisi ex Beneplacito Pontificis. Quarè in ista Synodo ipsi permanent jus præsidendi, relatio, suffragii Prærogativa, aliaque omnia. Etenim Arelatensi Synodo, quæ datum à Melchiade Pontifice in Donatistas judicium retractabat, pleno jure præsedit Legatio S. Sylvestri. Et Sardicensi Concilio, quod retractabat S. Athanasii, & aliorum Orientalium Episcoporum factas à Julio Pontifice revestitiones, præsedit Hosius Episcopus, Legatus ejusdem Julii. Etiam Ephesina Synodus fuit retractatoria datæ à Celestino Pontifice in Nestorium damnationis: Etenim & ipse ab isto judicio appellaverat. Et tamen præsedit per ejusdem Pontificis vices S. Cyrillus Patriarcha Alexandrinus. Et primus articulus, quem discussit & castigavit Chalcedonensis Synodus, fuit Ephesina Dioscori audacia in Legatos S. Leonis. Et ipsi præsederunt magno huic Concilio, & illum ex invaso Judicis Throno dejecerunt ad reos. Porrò magnus Leo, dum Eutychetis appellationem & sacras Imperatoris Theodosii jussiones nihil moratus, constanter processit in ejus dogma ac personam, secutus est regulam, ex qua postmodò magnus Gregorius, de Maximi Archi-Episcopi Salonitani caussa agens, scripsit ad Imperatricem Constantinam: "Priusquàm hæc L. 4. ep. 34
„cognoscantur, Serenissimus Dominus discurrente jussione præcepit, ut Maximum venientem cum honore suscipiam. Valdè „grave est, ut vir, de quo tanta & talia nunciantur, cum ante „requiri ac discuti debeat, honoretur. Et si Episcoporum caussæ „mihi commissorum apud piissimos Dominos aliorum patrociniis „disponuntur, infelix ego, in Ecclesia ista quid facio? Sed ut Episcopi mei me despiciant, & contra me refugium ad sæculares „Judices habeant; omnipotenti Deo gratias ago, peccatis meis

 deputo.

„deputo. Hoc tamen breviter ſuggero, quia aliquantùm exſpecto, „& ſi ad me venire diu diſtulerit, in eo exercere diſtrictionem „Canonicam nullo modo ceſſabo. In omnipotenti autem Domino „confido, quia longam Piiſſimis Dominis vitam tribuet, & nobis „ſub manu veſtra non ſecundùm peccata noſtra, ſed ſecundùm „gratiæ ſuæ dona diſponet". Magnus Leo cenſuit non craſtinandum, ſed Canonicam diſtrictionem ſtatim exercuit. Et ejus Factum Chalcedonenſis Synodus plenè comprobavit.

Quæſtio tertia eſt, Quomodò S. Flavianus in ſecunda ad S. Leonem epiſtola ſcribat Eutychetem in ſua contra Neſtorium pugna militaſſe pro Neſtorio, ac ejus impietatem confirmaſſe ? Etenim Neſtorius & Eutyches adverſantur non minùs capitaliter, quàm Sabellius & Arius. Reſpondeo S. Flavianum ſcripſiſſe rectiſſima. Etenim palmare Eutychetis fundamentum fuit, quod natura & hypoſtaſis eſſent unum & idem. Subjunxit Dominum noſtrum JESUM CHRISTUM eſſe unicam hypoſtaſim, ac inde concluſit eſſe ſimiliter unicam naturam. At verò iſtud ipſum fuit palmare fundamentum Neſtorii. Etenim hic ſubjunxit Chriſtum Dominum eſſe duas naturas, ac inde concluſit eſſe duas, ſolâ authoritatis ac dignitatis communione conjunctas, hypoſtaſes ſeu perſonas. Quapropter Eutyches contra Neſtorium malè pugnando fortiſſimè pro ipſo militavit. Quod ipſum Neſtorius malè contra Apollinarium pugnando fecit pro Apollinario, ideoque & pro Eutychete. Eodem in luto hæſit Paulus Samoſatenſis, etiam Sabellius, atquè Arius. Ex iſto devio principio alter in Divina Majeſtate finxit tres naturas, alter abnegavit tres perſonas. Unde etiam ipſi & invicem hoſtiliſſimè invadunt, & invicem fortiſſimè ſtabiliunt. Proindè unicum devium principium nobis peperit quatuor peſſimas hæreſes, invicem pugnantes, & invicem adjuvantes. Videantur S. Anaſtaſius Sinaita in erudito opere contra Neſtorianos & Eutychianos, Ruſticus Romanæ Eccleſiæ Diaconus, Leontius Scholaſticus Byzantinus, & alii antiqui iſtarum hæreſion Impugnatores.

Quæſtio quarta eſt, Cur Eutyches in ſua, quam ad Florentii Patritii aures fecit, appellatione, exprimens Theſſalonicenſem Epiſcopum, omiſerit Patriarcham Antiochenum ? Etenim Theſſalonicenſis Epiſcopus non erat Patriarcha. Immò nec Exarchus. Reſpondeo iſtius omiſſionis cauſſas rectè exponi à R. Patre Paſchaſio Queſnello. Palmarem rationem addiſcimus à Facundo Hermianenſi

nensi Episcopo: "Venerabilis Domnus Antiochenus, sui Decessoris L. 12. C. 5.
"Joannis, aliorumque præcedentium Collegarum sententiam tenens,
"Eutychi Apollinaris Hæresiarchæ impietatem renovare tentanti,
"& ob hoc Diodorum atquè Theodorum anathematizare præsu-
"menti, primus restitit, ad Imperatorem Theodosium scribens".
Domnus id fecit Synodaliter. Synodalem epistolam nobis custo- L. 8. C. 5.
divit idem Facundus: "Vestram docere cogimur Pietatem, quo-
"niàm Apollinaris Hæresiarchæ impietatem Eutyches Presbyter re-
"novare pertentat, & Apostolicas labefactare doctrinas, Mysterii
"Incarnationis dogma corrumpens, & Divinitatem Unigeniti ac
"humanitatem vocans unam naturam, commixtionemque & con-
"fusionem asserens factam, & salutarem passionem ipsi incommu-
"tabili Deitati adnectens, & hos qui columnæ veritatis, & pro-
"pugnatores pietatis fuerunt, & adversùs omnem hæresim clarè
"virtutem exercuerunt, Diodorum & Theodorum anathematizare
"præsumit, & in hoc Apollinaris similis vanitati".

Discordia videtur exordium duxisse ex Theodoreto Cyrensi Episcopo, qui Antiochiæ sub Joanne Patriarcha, ac ejus nepote & Successore Domno egit omnia. Etiam S. Cyrillo post initam Ecclesiarum pacem, immò & post ejus mortem est hostiliter adversatus. Præsertim postquàm apparere cœperunt prima Eutychianæ blasphemiæ exordia. Apparuerunt ex perperàm intellectis S Cyrilli Capitulis. Præsertim ex malè intellecta famosa ejus propositione: "Christus Dominus est una natura Dei verbi incarnata". Porrò Orientales Episcopi, dum cum S. Cyrillo ac ejus Diœcesi pacem inierunt, nullatenùs probârunt ejus Capitula, quin immò sunt semper aversati. Præsertim Theodoretus perpetuum ac apertum etiam tunc indixit illis bellum, & pertinaciter accusavit de hæresi. Quidam existimant, quod suos Dialogos adversùm illa scripserit, & quod per Eranisten intelligat S. Cyrillum. Quidquid sit, illa damnavit, ac insuper Domnum Patriarcham permovit ad eadem Synodaliter damnanda. Eundem, uti & ejus avunculum ac Præcessorem Joannem, induxit ad celebrandas assiduè Synodos; & in ipsis comprobanda opera Diodori Tarsensis in prima Cilicia Archi-Episcopi, ac Theodori in secunda Cilicia Episcopi Mopsuestiensis. Quæ omnia acerbissimè momorderunt non solùm Eutychetem, sed etiam Dioscorum Alexandriæ Patriarcham, & omnes ipsorum asseclas. Hi enim S. Cyrilli Capitula venerabantur ut Spiritus sancti

Dictamina; & Diodorum ac Theodorum aversabantur ut Nestorianæ hæresis fontes. Et certè Diodorus Theodorum, Theodorus docuerat Nestorium.

Hæ igitùr discordię excitârunt tragœdiam, de qua Theodoretus scribit ad Eusebium Ancyræ Episcopum, Metropolitam primæ
Epist. 82. Galatiæ: "Sperabam me crebras hoc tempore Sanctitatis tuæ literas „accepturum. Manifestissimam quippè calumniam cum passi „essemus, Fraternâ egebamus consolatione. Etenim qui Marcionis, „& Valentini, & Manetis, aliorumque Docitarum hæresin hìc „nostra tempestate renovant, ægrè ferentes hæresim à me suam „apertè confutari, Imperatoris aures circumvenire conati sunt, „hæreticos nos appellantes, & unicum Dominum nostrum Jesum „Christum, Incarnatum Deum Verbum, in duos filios dividere „calumniantes". Et infra: "Isti & Alexandriam contra nos con„citârunt, omnium auribus per dignos ipsis ministros ingerentes, „nos pro uno duos filios prædicare". Palàm agit in Factionem Eutychetis. Hæc omnes Orientales Episcopos, præsertim Theodoretum, oderat, ideoque & Constantinopoli apud Imperatorem Theodosium, & Alexandriæ apud Dioscorum Patriarcham clamabat illos Nestorianos. Et quidem apud Principem "verbis suis, „ut sperabant, non" statim "persuaserunt". Nihilominùs Theodoretum censueruut quovis modo separandum à suo Patriarcha Domno. Hinc ipsum accusarunt turbulentiæ: " Eum Synodos „frequenter apud Antiochiam convocare,& ea re offendi nonnullos". Eum impetrarunt circumscripto intra suam Cyrensem civitatem exilio ligari. Ante damnationem Eutychetis. Hinc ille pergit: "Omnium Moderator non obscurè ostendit, quantam oppressorum „etiam in hac vita curam gerat. Nam cum quieti ageremus Patriæ „finibus circumscripti, atquè Orientales omnes mœrerent, & in „acerbo luctu essent, sed silere ob injectum metum cogerentur, „Dominus ipse de cœlo prospexit, & calumniæ Authorum calum„niam redarguit, atquè impiam illorum mentem patefecit". Per calumniæ authores omninò intelligit Eutychetem, & gratulatur illum nuperrimè fuisse detectum ab Eusebio Episcopo, & à sancto Flaviano damnatum. Proindè Eutyches per Dioscorum ac Chrysaphium Eunuchum fuit author istius in Theodoretum tragediæ.

Eutyches non fuit solus. Etenim Theodoretus scripsit etiam
Epist. 83. ad Patriarcham Dioscorum: "Hæc ut scriberem, coactus sum,
cum

„cum Sanctitatis Tuæ literas legissem ad Dei amantissimum, „Sanctissimumq; Archi-Episcopum Dominum Domnum scriptas. „Hoc in illis enim continebatur inter cætera, quosdam ad maximam urbem, quæ à Sanctitate Tua regitur, cum venissent, „accusasse nos quasi in duos filios divideremus unum Dominum „Nostrum JESUM-CHRISTUM. Idquè cum apud Antiochiam „differeremus, ubi multæ myriades Auditorum ad concionem „conveniunt". Dioscorus asseruit Theodoretum fecisse istud ipsum coram Domno, quod Dorotheus Martiano-Politanus Episcopus Constantinopoli fecerat coram Nestorio. Et quidem in solemni adeò Populi Conventu, ut adessent multæ myriades Auditorum. Quarè rogavit compesci, alioquin passurum quod passus fuerat Dorotheus. Etenim Dorotheus fuerat exclusus à pace inita inter Patriarchas Cyrillum ac Joannem. Dioscorus minatus est etiam Theodoretum ab ipsa jam facta, uti ejus prævaricatorem, extrudendum. Hinc Theodoretus fuit compulsus facere, quod scribit ad sanctum Flavianum Episcopum Constantinopolitanum: "Rati nos adjutorem & socium ad „ea, quæ contra fidem Apostolicam moventur, habituros Deo „carissimum Alexandriæ Episcopum Dominum Dioscorum, misimus unum ex Religiosissimis Presbyteris, prudentiâ insignem, cum literis Synodicis, Pietati ejus suggerentes, nos in „fœdere, quod sub beatæ memoriæ Cyrillo initum est, per„manere, scriptamque ab eo epistolam amplecti". Notanda sunt verba: "Cum literis Synodicis". Demonstrant non solum Theodoretum, nec solum Patriarcham Domnum, sed omnem Orientalem Synodum legisse, & ista scripsisse ad Dioscorum. Theodoretus pergit ad Flavianum: "Verùm abiens hinc quidam „illorum, qui contraria sentiunt, & tumultus istos cient, cum „aliquos ibi decepisset, & sexcentas contrà nos calumnias texuis„set, nefandas contra nos vociferationes suscitavit. Deo autem „carissimus Episcopus Dioscorus epistolam ad nos scripsit, quam „ab eo scriptam non decuit, qui ab universorum Deo didicerat „mendacii vocem non suscipere. Fidem enim ijs habens, quæ „contra nos dicta fuerant, quasi accuratè singula examinâsset, „ac veritatem per tormenta expressisset, ità nos condemnavit. „Sed nos calumniam forti animo pertulimus, eique blandis literis „rescripsimus, & Pietati ejus ostendimus falsa esse hæc omnia, nullum-

Epist. 86.

„nullumq; Deo cariſſimorum Orientis Epiſcoporum ab Apoſtolicis „dogmatibus diſſentire. Quod & Religioſiſſimis, qui ab eo veneſant, Clericis ipsâ rerum experientiâ demonſtratum eſt. At ille „omnibus valere juſſis, & calumniantibus aures tradens, rem ag„greſſus eſt, quæ credi nullatenùs queat, niſi teſtem haberet Eccle„ſiam. Tulit enim illos, qui nobis anathema dicebant, ſurgenſque „& acclamans eorum voces confirmavit". Prima mali radix fuit Diodori ac Theodori cauſſa. Eam Domnus, ſui Anteceſſoris judicium ſecutus, cum Theodoreto ac omni ſua Diœceſi defendebat, Dioſcorus verò ac Eutyches, non dumtaxat Rabbulæ Edeſſeni & Melitinenſis Acacii, ſed etiam S. Cyrilli ac S. Procli tenentes veſtigia, atrociter anathematizabant. Cunctos eorum Patronos proclamabant Neſtorianos. Dioſcorus eò uſquè ſuæ iræ laxavit habenas, ut per neſcio quos Orientis transfugas juſſerit in plena ſua Synaxi cunctis iſtius Diœceſios Epiſcopis inclamari anathema, & ipſe acclamans confirmaverit. Eadem de re Theodoretus in ſuo Romanæ

Epiſt. 113. appellationis libello ſcripſit ad magnum Leonem: "Alexandrinus „Antiſtes anno etiam ſuperiore, cum eò profecti eſſent duo viri „Apollinaris morbo infecti, & calumnias in nos texuiſſent, „conſurgens in Eccleſia nos anathemate confixit". Dioſcorus eos accuſavit, quod violâſſent S. Cyrilli pacem, ac reſuſcitâſſent Neſtorium. Utiquè ex tunc habebat clandeſtina Pacta cum Eutychete. Et conjuncti hi Turbines Domnum ac omnem ejus Patriarchatum fecerunt adeò fœtere etiam apud Principem, ut

Epiſt. 95. ad Antiochum Præfectum ſcribat Theodoretus: "Magnos in „Eccleſiis fluctus excitârunt, qui contra nos calumnias commenti „ſunt. Qua de cauſſa & Deo cariſſimi Epiſcopi, & itinerum „longitudine, & virium infirmitate, & ſenili ætate contempta, „Gregibuſque ſuis ſine Paſtore deſtitutis, longam iſtam peregri„nationem ſuſceperunt, conflatum in nos mendacium refellere „properantes". In literis ad Celerinam Diaconam addit, quod

Epiſt 101. etiam "hyemis aſperitatem contempſerint". Nempè à Domno Patriarcha Legati Conſtantinopolim. Verùm doloſus Eutyches omnes illis obſeravit non ſolùm portas Palatii, ſed & rimas. Hæc Dioſcori in Domnum, Theodoretum, ac alios Orientis Epiſcopos inimicitia continet plura ſpectantia ad Eccleſiaſticam eruditionem, ideòque digna eſt ſuo tempore & loco enucleari. Hæc pauca demonſtrant cauſſam, ex qua Eutyches noluit ad Domnum ac ejus Concilium provocare. In

In laudata ad S. Flavianum epistola Theodoretus adducit & aliam amaram radicem, quæ Dioscorum momordit, ac impulit adversùs Domnum: "In Regia urbe congregati Beati Patres, cum ,,eis qui apud Nicæam convenerant conspirantes, Diœceses di- ,,stinxerunt, & sua unicuique Diœcesi adsignârunt, apertè inter- ,,dicentes ex altera quemquàm Diœcesi alteram invadere, sed ,,Alexandriæ Episcopum tantummodò res administrare Ægypti, ,,& sua singulas Diœceses. Dioscorus verò legibus istis non vult ,,acquiescere, sed sursùm ac deorsùm Beati Marci Sedem obten- ,,dit. Idque cum manifestò intelligat Megalopolim Antiochiam ,,Beati Petri Sedem habere, qui Beati Marci Magister erat, ac ,,Apostolorum Chori Princeps & Coryphæus. Verùm nos Sedis ,,sublimitatem novimus, nos verò ipsos agnoscimus & metimur. ,,Humilitatem enim Apostolicam à principio didicimus. Tuam ,,porrò Sanctitatem obsecramus, ut neque sanctos Canones pro- ,,culcatos despiciat, & sanctæ fidei defensionem alacri animo ,,suscipiat. In hac namque positam habemus spem salutis, & ,,per eam nos veniam adepturos confidimus. Ut autem hoc quo- ,,què Sanctitas tua non ignoret, scito Domine, hanc illum ad- ,,versùm nos pusillanimitatem gerere, ex quo Synodicis vestris ,,sub beatæ memoriæ Proclo factis, sanctorum Patrum regulis ,,inhærentes, adhæsimus. Ac de hoc nos semel atquè iterùm ,,increpasse, quasi & Antiochenorum, ut ait, & Alexandrinorum ,,jura prodiderimus. Horum memor, tempusque, ut ei visum ,,est, nactus, inimicitias patefacit".

Constantinopolitana Synodus per suum secundum Canonem Episcopo Constantinopolitano dedit secundum in Ecclesia locum. Verùm nulla fuit facta executio: Nec sub Nectario, nec sub S. Joanne Chrysostomo, nec sub aliis usquè ad S. Proclum Successoribus. Hic ergò executionem obtinuit ab Imperatore Theodosio, atquè ità Synodicam suam misit & Alexandriam & Antiochiam, mandans admitti Canonem & observari. S. Flavianus fuerat sancti Procli Presbyter, ideòque omninò cooperatus. Et Domnus Antiochenus, sub quibusdam tamen conditionibus & Pactis, admisit. Ejusque Synodus comprobavit. Theodoretus jam dedit caussam: "Sedis sublimitatem novimus, nos verò ipsos ,,cognoscimus & metimur. Humilitatem enim Apostolicam à ,,principio didicimus". At verò Dioscorus constantissimè noluit

acquiescere, sed "sursùm ac deorsùm Beati Marci Sedem obtendit". Clamans ipsam nec per Constantinopolitanam Synodum, nec per sacram Principis jussionem potuisse, aut posse humiliari. Et Domnum semel atque iterùm increpuit, quod non solius Antiochenæ, sed etiam Alexandrinæ Cathedræ jura prodidisset. Hinc in ipsum, ac item in S. Flavianum concepit odium, dicens apud semetipsum: "Cùm accepero tempus, ego justitias judicabo". Hoc autem tempus advenit, dum Domnus cœpit S. Cyrilli damnare Capitula, & Diodori ac Theodori dogmata & Scripta Synodaliter commendare. Omninò ante Eutychetis damnationem. Tunc ergò Dioscorus Domnum, ac omnes ejus Episcopos damnavit de Nestorio, ac solemniter anathematizavit.

Hinc intelliges Acta Chalcedonensis Concilii. Dioscorus in Ephesino Latrocinio primum invasit locum, secundum Juliano Coensi Episcopo, S. Leonis Papæ Legato, tertium Juvenali Hierosolymæ Episcopo, quartum Domno Antiocheno, quintum detulit S. Flaviano. Dum ergò hæc Chalcedone legerentur, Orientales Episcopi intercesserunt, & clamarunt: "Flavianus in „proprio loco quarè non sedit? Constantinopolitanum Episco„pum quarè quintum posuerunt". Nempè Dioscorus & Constantinopolitanum Canonem, & Principis jussionem, & Procli cum Domno Pacta sprevit: Obtinere voluit antiquam Ecclesiæ Hierarchiam. Et adversùs istam ejus fiduciam Orientales Episcopi, quoniàm Pacta ista probaverant, consurrexerunt. Et S. Paschasinus, Lilybeti Episcopus, Chalcedonensis Synodi Apostolicus Præses, illis favit: "Ecce nos, Deo volente, Dominum „Anatolium primùm habemus, hi quintum posuerunt Beatum „Flavianum". Est admiranda interlocutio. Quoniàm certum est Paschasinum à S. Leone habuisse alia Mandata. Etiam Theodoretus non scripsit ex fide. Etenim Constantinopolitani Canonis non secundam, quam solam abjecit Dioscorus, sed primam tantummodò adduxit partem, Dioscorum accusans, quasi se non continetet intrà limites Ægyptiacæ Diœcesios. Deindè scripsit Canonem, quem impugnabat Dioscorus, fuisse conformem Nicæno. Quæ omnia sunt manifestò devia. Unde & magnus Leo ista Domni ac Procli Pacta, licèt per Chalcedonensem Synodum confirmata, circumduxit potentissimè, ac penitùs abolevit. Et ejus judicium Romana Ecclesia defendit, & custodivit per multa sæcula.

Porrò

Porrò S. Flavianum Dioscorus & Eutyches oderant etiam ex alia caussa, quam edicit in Ecclesiastica historia Cardinalis Anastasius, Romanæ Ecclesiæ Bibliothecarius: "Penès Alexandriam" promotus ad Episcopatum "Dioscorus confestim Cyrilli cognatos „in primordiis suis devastat, & horum patrimonia deprædatur, „filium autem fratris ejus Athanasium Presbyterum sine culpa „deposuit. Hæc autem faciebat rectæ Cyrilli fidei adversatus, „cum esset hæreticus, & ex mollibus ungulis ea quæ sunt Ori-„genis sentiret. Irascebatur autem & Flaviano, eò quod mo-„dicum quid opis beati conferret Cyrilli cognatis. Cum autem „Chrysaphius, Theodosii Imperatoris Eunuchus, esset impius, „videre non ferens Ecclesiarum concordiam, operam dabat ut „conturbaret eas, & diversis modis agebat, ut Flavianum ab „Episcopatu depelleret, volens Eutychem quemdam, sui sen-„sus Archi-Mandritam, ad Episcopatum ejus provehere". Porrò Flavianum oderat, quod ei ob delatum, cui apud Principem cooperatus fuerat, Episcopatum Xeniæ postulanti noluisset impartiri pecuniam. Hæ igitur hominum inimicitiæ pepererunt Ecclesiæ fœdissimam hæresim, devastatricem totius Orientalis Ecclesiæ. Propter ipsas Eutyches, Dioscorus, Domnus, & plures alii sese mutuò accusarunt de hæresi, & hæresis tandem erupit. Hac igitur de caussa Eutyches nunquàm voluit ad Domnum provocare.

Quæstio quinta est, Quare Eutyches in S. Flaviani Synodo, dum circa fidem discuteretur, dixerit: "Si præceperint mihi Patres, „Romanus & Alexandrinus, dico hoc ipsum? Cur Dioscorum invocaverit pro suo dogmate, est manifestum ex jam dictis. Quæstio est, cur etiam invocaverit S. Leonem? Deinde cur in sua, quam Florentio Patritio ad aures dixit, appellatione adjunxerit Hierosolymitanum Episcopum, ac Thessalonicensem? Respondeo Romanum fuisse invocatum, quod Hæresiarcha sciret circa Christianam fidem nihil posse stabiliri sine Episcopo Romanorum. Hominem insuper animabant humanissimæ, ac nuperrimæ Pontificis ad ipsum literæ. Hierosolymitanum credo invocatum ex arte. Etenim Juvenalis, tunc Episcopus, in Ephesina Synodo, dum suam aliquot Provinciarum, Antiocheno Patriarchatui ablatarum, rapinam firmare studuit, graviter offenderat Antiochenam Ecclesiam: Et licèt isthic fuisset rejectus, permanebat in rapina. Hinc Eutyches ejus animum

ſperavit averſum à Domno, ideòque ſibi facilè inclinandum. An Anaſtaſium Theſſalonicenſem invocaverit, eſt incertum. Etiam in hoc articulo videtur per ſuum Monachum fuiſſe mentitus. Hoc fortiter ſuadent adducta ſuperiùs verba Magnificentiſſimi Florentii: "Turbâ factâ, & diſſoluto Conventu, Eutyches dixit ad me ſilen„ter, appellans Romanum, & Ægyptium, & Hieroſolymitanum „Concilium". Quarè aut Eutyches non adjunxit Theſſalonicenſem, aut Florentius iſta verba non audivit. Certè audita non tacuiſſet.

CAPUT III.

Diſcutiuntur Aſſerta Petri de Marca circa Romanam Eutychetis appellationem.

Etrus de Marca in ſeptimo libro, licèt Romanas appellationes circà diſciplinæ quæſtiones tentet auferre, volens talia Provincialium Synodorum Judicia eſſe ſuprema, attamen ipſas admittit circa dogmaticas fidei quæſtiones, & adjungit cauſſam: "Quoniam conſervatio veræ „Religionis ſpectabat ad Sedem Apoſtolicam Ro- Cap. 6.
„mæ, hinc factum, ut quotiès Orientales Epiſcopi literas Epiſcopi „Romani in Orientem deferrent, in quibus contineretur eos in „communionem fuiſſe receptos, Sedibus ſuis reſtituerentur ab Epi„ſcopis Catholicis, cujus rei exſtant exempla valdè illuſtria. Non „loquor de Athanaſio, aliiſque Orientis Epiſcopis, quorum ſupra „mentionem feci, quoniàm cauſſa eorum examinata fuit tanquàm „ad diſciplinam pertineret, tametſi fatendum eſt habitam quoquè „fuiſſe ab Occidentalibus rationem oppreſſionis, quam Epiſcopi illi „patiebantur ob cauſſam fidei. De Euſtatio Sebaſteno Epiſcopo „loquor, Flaviano, & Theodoreto". Hos profitetur ad Apoſtolicam appellaſſe Sedem, & ſecundùm Canones potuiſſe appellare. Certè Theodoretus affirmat etiam Julium Pontificem, dum ſancti Athanaſii & aliorum Orientalium Epiſcoporum appellationem admiſit & executus eſt, egiſſe ſecundùm Canones.

Interim præfatus Archi-Epiſcopus pergit: "Locum inter appel„lationes ad Epiſcopum Romanum non tribuo ei, quæ ſub no-

m ine

„mine Eutychetis circumfertur post damnationem ejus à Flaviano „Episcopo Constantinopolitano peractam, tametsi ea vulgò obtru„datur, quoties controversiæ de caussa Religionis agitantur. No„lim tamen negare, quin Pontificem Romanum appellaverit, sed „tamen contendo non ad solum Romanum Pontificem provocâsse. „Exemplum hoc variis in locis Replicæ suæ laudat Illustrissimus „Cardinalis Perronius, & appellationem illam Eutychetis probare „se putat authoritate epistolæ S. Leonis ad Flavianum". Adducit epistolæ verba, & prosequitur: "Verùm quia appellatio illa non „dicitur facta esse ad Apostolicam Sedem, ut probationem impleat „Perronius, addit authoritatem Flaviani, Leoni respondentis". Adducit superiùs item laudata S. Flaviani veba, & pergit: "Sed „ex verbis illis colligi non potest appellatas non fuisse reliquas „Sedes. Sanè dissimulanda non est veritas. Appellavit enim Eu„tyches Synodos, Romanam, Alexandrinam, Hierosolymitanam, „& Thessalonicensem, sed clanculùm, & in aurem Patritii Florentii, „post Judicium factum, & post solutam Synodum. Unde colli„guntur duæ egregiæ regulæ. Prima, caussam fidei, cum communis „sit & generalis, judicandam esse à Synodis Ecclesiæ universæ, „præcipuè verò à Romana, quæ omnium prima est. Tùm de„positionem hæretici, quæ sequitur ex decisione fidei, definitivo „Decreto judicandam esse ab omnibus, si nova sit hæresis, neque „hactenùs damnata fuerit ab Ecclesia. Secunda verò regula hæc „est, appellationes factas ad Patriarchas censeri etiam factas ad „eorum Synodos, ut constat ex formula appellationis Eutychetis. „Non appellavit autem ad Synodos Orientis, quod Patriarcha An„tiochenus subscripsisset sententiæ Flaviani: Et quod plures Me„tropolitani Diœcesion, Asianæ, Ponticæ, & Thracicæ, adessent in „Concilio Constantinopolitano.

An Eutyches ad solum Leonem Pontificem appellaverit, aut non appellaverit, nihil facit ad dignitatem Sedis Apostolicæ. Satis est quod Petrus Archi-Episcopus confiteatur ipsum secundùm Canones potuisse appellare. Attamen quædam intermiscet, quæ prætermitti non possint sine examine. Intermiscet errores. Primus est, quod Illustrissimus Cardinalis Perronius Romanam Eutychetis appellationem non rectè probet ex magni Leonis epistola ad sanctum Flavianum. Etenim Leonis verba sunt lucidissima: "Accepimus „libellum Eutychetis Presbyteri, qui se queritur immeritò commu-

„nione privatum". Quem libellum, nisi appellatorium? Et per ipsum Eutyches omninò postulabat retractatorium Judicium, ideòq; & sibi restitui sui gradus communionem. Hinc Pontifici misit etiam libellum Eusebii accusatoris, aliaque documenta ad retractationem necessaria. Eadem de caussa S. Flaviano mandavit Pontifex, ut Synodalia Acta referret, unaque transmitteret aptam & idoneam personam.

Secundus error est, quod laudatus Cardinalis istam appellationem non rectè etiam probet ex S. Flaviani relatione, & Rescripto ad Pontificem. Etenim S Flavianus per ea ipsa verba, quibus Eutychetem appellâsse negat, appellâsse confirmat. Quæstio erat de duplici appellatione. Eutyches se, & quidem per libellum, affirmabat appellâsse tempore Constantinopolitani Concilii, statim à data sententia, & jam denuò appellabat. Et denuò mittebat libellum, aliaque necessaria. Primus articulus erat splendidum mendacium: Secundus autem erat clara veritas, patens ad oculos. Proinde hanc posteriorem appellationem nequaquàm negavit Flavianus, sed studuit evertere. Per tria principia. Primò per suæ sententiæ transitum in rem judicatam. Secundò per caducum ipsius appellationis fundamentum. Eutyches enim non quasi novam inchoabat appellationem, sed asserebat se facere prosecutionem & introductionem illius, quam in ipsa Flaviani Synodo præsens per libellum fecerat, atque ità mendacio destruebat semetipsum. Tertiò per evidentem caducitatem causæ. Flavianus asserebat dogma Eutychetis esse manifestam Apollinarii aut Valentini, in ipso etiam Ephesino Concilio nuperrimè damnatam hæresim, ideòque ipsi pœnitendum esse, non appellandum.

Ex quibus lucet, quod S. Flavianus, licèt contra Factum meritò contenderit, omninò tamen agnoverit Jus Romanæ appellationis. Nec enim scripsit istam refugii portam nemini patere, sed dumtaxàt quod eam sibi ipsi clausisset Eutyches. Evangelicam istam portam est adeò veneratus, ut etiam ipse postmodò in Ephesino Latrocinio fuerit ingressus, à Dioscori, & omnis istius Factionis violentiâ appellans ad Romanam Ecclesiam. Porrò Eutyches ad Florentii Patritii aures fecit istud ipsum adversùs justissimam sententiam, quod adversùs Theophili Alexandrini violentias fecit S. Joannes Chrysostomus, "contestans paratum se ad diluenda crimina, „& ad innocentiam declarandam coràm centum, vel mille Episcopis".

Ità

Ità ipse scripsit ad S. Innocentium Pontificem. Omni homini familiare est, dum manifestam accipit injuriam, provocare ad totum Mundum, vel ad totam Ecclesiam. Ità igitur & Eutyches, sancti Flaviani, cui se æmulum noverat, ideòque & ipsum sibi talem suspicabatur, sententiâ percussus, per subitum impetum appellavit ad generalem totius Ecclesiæ Synodum, excludens tamen Patriarcham Domnum. Isthæc appellandi forma operabatur illum ipsum effectum, quem hodiè operatur appellatio ad quemvis competentem Judicem. Faciebat potestatem eligendi quodvis Tribunal competens. At verò mille Episcopos, aut quamvis generalem Synodum impetrare aut adunare fuit semper summi moliminis: Porrò Romanæ Ecclesiæ portus omnibus semper patuit. Hinc S. Joannes Chrysostomus suam appellationem coràm ista sola Sede introduxit, & apud ipsam solam est prosecutus. Istud ipsum fecit Eutyches, atquè ità manifestum est, quod Romam appellaverit. Et forsan ex imitatione S. Joannis. Nam omnem istam tragædiam propriis oculis conspexerat.

Tertius Petri de Marca error est, quod caussa fidei, dum nova est hæresis, judicanda ac definienda sit à Synodis universæ Ecclesiæ. Et quod ab eisdem decernenda sit depositio novi hæretici. Etenim Pauli Samosatensis, Montani, Novatiani, Apollinaris, Joviniani, Heluidii, Priscilliani, Pelagii, & plurium aliorum novos errores ac personas damnavit sola Romana Ecclesia, & omnis Christianitas usquè hodiè omni cum veneratione acquievit. Quartus error est, quod Eutychetis hæresis fuerit nova. Etenim S. Flavianus disertè scripsit ab ipso resuscitari Apollinaris hæresim, aut Valentini. Alii crediderunt innovari errorem Manichæi. Delirus enim senex nesciebat quid diceret. Pertinaciter negabat duas naturas, ideòque cogebatur labi in aliquam vetustam hæresim. Ejus Sensa inquirere non est hujus loci. Quintus error est, quod ad Patriarcham facta appellatio censeatur facta ad ejusdem Synodum. Etenim cuncti Patriarchæ plurimas appellatas caussas retractarunt ac definierunt in Synodo solius suæ Provinciæ. Sunt plurima exempla. Nam & ad retractandam Eutychetis appellationem magnus Leo ne vel cogitavit convocare omnem Occidentis Ecclesiam. Quis unquàm Pontifex ad talem caussam evocavit Africanos Episcopos, aut Illyricianos? Quin & tales caussas quandòque deciderunt in suo Presbyterio. Sextus error est, quod duæ istæ regulæ rectè statuantur

tuantur ex Facto Eutychetis. Etenim Eutyches fuit imperitus Monachus, obnoxius parœmiæ: "Imperitia est mater audaciæ". Hinc ejus Facta fuerunt inepta ad statuendas regulas. Septimus error est, quod Eutyches non appellaverit ad Orientales Synodos, quoniàm Patriarcha Antiochenus subscripsisset sententiæ Flaviani. Etenim Domnus isti sententiæ nunquàm subscripsit. Nescio quis codex possit circumscripsisse Parisiensem Archi-Episcopum. Octavus error est, quod Asiatica, Pontica, ac Thracica Diœceses tunc spectarent, aut unquàm spectaverint ad Synodos Orientis Olim fuerunt Autocephalæ. Porrò ad ipsas non provocavit Eutyches, quod eas tunc subjugâsset Constantinopolitanus Episcopus, & compulisset ad suam Synodum.

CAPUT IV.

Discutiuntur quædam Asserta Reverendi Patris Paschasii Quesnelli.

Paschasius Quesnellus in Dissertatione de caussa Eutychetis ad vigesimam & vigesimam primam sancti Leonis epistolam agit Apologum sui dilectissimi Petri de Marca adversùs Joannem David, Profitetur Romanas Orientalium Episcoporum & Clericorum appellationes esse excellentem Apostolicæ Sedis Prærogativam, & adjungit: "Absit ut ego invideam, cujus potiùs Authoritatem, „Eminentiamquè, sacrosanctis firmatam Canonibus, toto animo „tueri ac propugnare velim. Verùm ut immota & inconcussa „manent fundamenta vera, quibus Apostolici Primatus moles „incumbit, sic per se ruere necesse est infirma illa; & fucata argu„menta, quibus præpostero quorundam studio fulciri solet, quo„rum inanitatem quisquis retegere satagit, is profectò non mi„nimam à Sede Apostolica gratiam inierit". Zelosus Apostolicæ Sedis Dilector per Galliam, per Hispaniam, per Africam, per omnem Orientem quærit Romanæ appellationis, adeoque & Romani Primatus exempla, ac fundamenta, & non invenit, nisi infirma

ma, & fucata: Præpostera quorundam studia, inania fulcimenta. Permittar uti verbis sancti Cyrilli ad Patriarcham Nestorium: "Ecquid nunc, obsecro, consilii capiam? Namque à tua Pietate consilium petere compellor". Certè opinabor, quod Reverendus Pater Paschasius Quesnellus istum Primatum non credat.

Hinc enim pergit: "Hoc igitur censeo nihil ex hac utraquè Leonis epistola haberi, quo validè comprobetur Romanum Pontificem seorsim, ac separatim ab aliis Patriarchis, Majorumque Diœcesion Episcopis, ab Eutychete fuisse appellatum". Istud probat ex supra adductis Juliani Coensis, & aliorum Episcoporum testimoniis, atquè adjungit: "Etsi autem falsum sit Eutychetem appellâsse, dum legeretur damnatio, veri tamen aliquid ex ejus mendacio elicimus. Dum enim suggerit Constantino Monacho verba, quæ appellationis suæ formulam continerent, non alia suggessisse credendus est vir sagacissimus, quàm quibus appellatio concipi solita erat". Confirmat Petrum de Marca, qui ex clandestina, ac præcipitata Eutychetis appellatione vult colligi duas egregias totius Ecclesiæ directivas regulas. Insuper ut Romanam Ecclesiam spoliet, Eutychetem transformat in virum sagacissimum. Verùm longè aliis coloribus hominem exhibet S. Leo. In dogmaticis ad S. Flavianum literis scribit esse "multùm imprudentem, nimis imperitum", lapsum in insipientiam. In literis ad Anastasium Thessalonicensem Episcopum appellat "imperitissimum senem". In literis ad S. Paschasinum Lilybeti Episcopum scribit esse "dementem, & hominem stultissimum". Et ecce, ut Romanæ Ecclesiæ Primatum arietare adjuvet, fucatur in virum sagacissimum. Porrò Eutychetis appellatio fuit duplex, aut certè iterata. Quidquid fuerit, imperitus senex omnem & hæresi & mendacio reddidit frivolam atquè inutilem.

Ep. 24. c. 1
Ep 43. c. 1
Epist. 68. Cap. 1. 2.

De ipsa, post variè percussum Joannem David, Paschasius Quesnellus pergit: "Jam verò quod ad S. Flaviani verba attinet, & quæ verbis Constantini opponuntur, & in quibus præter unum Leonem nullus alius nominatur, ad quem Eutyches appellarit, non est operosum respondere. Id enim non aliam ob caussam factum est, quàm quod solum Leonem tunc alloqueretur, eundemque solum nominaret Hæresiarcha, cum ad eum scriberet", tanquàm per falsitatem mendacii subrepere se sanctis Leonis auribus putans, "ut scribit ipse Flavianus ad S. Leonem.

„Et quia inter Patriarchas ac Metropolitanos, ad quorum Concilium appellatum esse prædicabat, eminebat sine controversia, idque jure multiplici, S. Leo: Ut qui & Primatum in Ecclesia tenebat, & totius, ad quam appellabatur, Synodi caput erat".

Respondeo dandam esse rationem, ex qua Eutyches appellationem suam, quam ad tres Patriarchas interjecerat, introduxerit coram solo Papa Leone. Nec enim tunc postulavit generalem Synodum, sed cum omnibus suæ appellationis Solemnibus processit ad solum Papam. Etiam S. Flavianus nec de generalis Synodi necessitate, nec de invocatis pluribus Patriarchis, sed intercessit, & excepit de Eutychetis, qui se in ipsa Synodo per libellum provocâsse allegârat, dumtaxàt mendacio, & manifesta hæresi. Ex his solis principiis prætendit suum Synodale Judicium esse firmum, & non posse concuti. Similiter ipse magnus Leo, post interjectam à suo etiam Tribunali appellationem, assiduè ad Imperatorem Theodosium, ad Dominam Pulcheriam, & ad alios Imperii Primates clamavit huic quæstioni non esse necessariam Oecumenicam Synodum, ideòque suam Sedem sufficere. Et ante istam appellationem S. Flavianus ad ipsum scripserat: "Sanctissime Pater, pro consueta fiducia fiducialiter age, secundùm quod Sacerdotio competit. Decernere „damnationem adversùs eum regulariter factam per propria Scripta „dignate. Et confortare nostri Imperatoris fidem. Caussa eget „solummodò vestro sólatio, atque defensione, quâ debeatis consensu „proprio ad tranquillitatem, & pacem cuncta perducere. Sic hæresis, „& turbæ facillimè destruentur per vestras sacratissimas literas. Removebitur & Concilium, quod fieri divulgatur". Adeò Flavianus credebat Leoni ad istius caussæ retractationem non esse opus Oecumenica Synodo. Profitetur sufficere solum Leonis Sacerdotium. Ab illo supplicabat decerni suum judicium fuisse regulariter factum. Hoc est, confirmari. Certè talia ad ullum Patriarcham nec scripsit, nec scribere potuit. Proindè hæc omnia fundantur non in Eutychetis ad solum Leonem alloquio, sed in Leonis Sacerdotio: In ejus Romano Primatu.

Redeo ad Eutychetem. Cur ipse appellationem, quam ad tres Patriarchas interjecerat, coram solo Leone studuit introducere? Cur, dum Alexandriam accessit, non postulavit caussam suam retractari à Dioscoro, ac sibi per ipsum reddi communionem? Quare Dioscorus istud non attentavit? Quia noverat Acta sui Decessoris Cyrilli.

Cyrilli, qui grassante Nestorio, & per Dorotheum Martiano-Politanum Episcopum, coram se in plena Synaxi dicentem, "Si quis „Mariam Deiparam dixerit, anathema sit", anathematizante omnem Ecclesiam, Constantinopolim scripserat ad nescio quem Amicum: "Quid vetabat & nos quoquè vocibus illius contraria scribere, „& dicere anathema, Si quis Mariam Deiparam esse negaverit? „Verùm id hactenùs propter illum facere nolui, ne sint qui Epi„scopum Alexandrinum, Ægyptiamvè Synodum anathematis sen„tentiam in Nestorium tulisse dicant". Quod nempè Alexandrinus Cap. 13.
Patriarcha nihil potestatis habeat in Thracicam Diœcesim. Exstat epistola in prima parte Ephesini Concilii. Dioscorus item noverat Acta sui Prædecessoris Theophili, qui ad S. Joannem Chrysostomum, suæ caussæ cognoscendæ delegatum ab Imperatore Arcadio, scripsit: "Arbitror te non ignorare, quid præcipiant Nicæni Ca„nones, sancientes Episcopum non judicare caussam citrà terminos „suos. Si autem ignoras, disce: Et libellos contra me suscipere „desine". Et S. Joannes acquievit. Et eâdem exceptione postmodò usus fuit adversùs Theophili Attentata in Synodo ad Quercum. Ista epistola exstat in Dialogo Palladii Helenopolitani Episcopi cum Theodoro Diacono Romanæ Ecclesiæ. Similiter Eutyches noverat, & suis oculis viderat, quod laudatus Joannes suam ad mille Episcopos interjectam appellationem postmodò introduxerit coram solo Papa Innocentio. Etiam noverat, & viderat Patriarcham Nestorium fuisse damnatum à solo Papa Celestino. Et damnatos ab ipso Clericos ad hunc solum provocâsse, & fuisse solemniter, ac plenè reparatos. Noverat Primatum Romanæ Ecclesiæ. Noverat & aversissimum Leonis à Nestorio animum. Ad ejus enim, Archi-Diaconi tunc Romanæ Ecclesiæ, jussum Joannes Cassianus, Constantinopolitanæ olim Ecclesiæ sub S. Joanne Chrysostomo Presbyter, composuerat septem eruditissimos libros contra Nestorium: Et propter ipsos Leo illum, à Semi-Pelagianis avulsum, reddiderat plenæ gratiæ Romanorum Pontificum. Eutyches item non dubitabat de S. Leonis in se benevolentia. Propter nuperas ad se literas. Etiam noverat generalem Synodum esse rem magni moliminis: Faciliorem invocari, quàm impetrari. Hæ igitur sunt rationes, ob quas Eutyches debuit, ac maluit suam appellationem introducere ad Tribunal solius Leonis. Sperabat & se, & Flavianum ab ipso tractandos, quomodò & Nestorium, & damnatos ab ipso Clericos

tractari viderat à S. Celestino. Porrò Romanum Primatum profiteri oportet non verbo & lingua, sed opere & veritate. Quid sibi volunt hæc verba? "Leo eminebat sine controversia. Idque „jure multiplici. Tenebat Primatum Ecclesiæ. Erat caput totius „Synodi". Etenim si à Synodis ad Papam appellari non possit, & ipse super eas non habeat potentiam, est Primas & Caput sine authoritate: Primas & Caput solo loco & honore. Et hoc est Dogma Eusebianæ Factionis, Photiani schismatis, & Marci Anthonii de Dominis.

Paschasius Quesnellus prosequitur: "Licet idem Pontifex totam „ad se caussam pertraxisse videatur, cum & de singulis instrui po„stulat, & de Flaviani silentio conqueritur, non ità tamen est re „ipsa. Similiter enim aliorum Episcoporum quilibet, ad cujus sen„tentiam per appellationis libellum provocaretur, & de negotio „instrui postularet, & de silentio querelas moveret. Meritò ergò „& potiori jure totius Facti rationem ac notitiam volebat sibi Leo „deferri. Et quidem primitùs: Utpotè Primati, cui de eo cum „cæteris, ac præ cæteris decernendum erat, si appellationi locus „dabatur". Quoniàm, "inquit ipse Pontifex ad Flavianum", nos qui Sacerdotum Domini matura volumus esse judicia, nihil possumus, incognitis rebus, in cujusquàm partis præjudicium definire, priusquàm universa, quæ gesta sunt, veraciter audiamus. "Hæc „verba sunt hominis non sibi uni jus ferendæ sententiæ arrogantis, „sed prudentis, oculati, æquissimique Judicis, qui suum, caussâ „incognitâ, temerè nolit conferre suffragium. Sed quid solvendis „hujusmodi argumentis ex ipso Leone petitis tempus terimus? Non „quærimus in hac præsenti caussa, an Leo sibi Prærogativam illam „vindicarit, sed utrum de Facto Eutyches appellarit? Et utrum „ad solum Romanum Pontificem? Quod quidem si egisset, ut „actum esse ab eo existimavit S. Leo ex ejus callido mendacique „libello, non esset quod miraremur Eutychetem Romanam Sedem „appellantem à Romano Pontifice ultrò esse susceptum: Præsertim „cum de Nicæna fide agi videretur, cui tam Eutyches ipse, quàm „ejus Accusator, se indivulsè profitebatur inhærere. Romani enim „Præsulis, tanquàm Capitis Episcopalis Coronæ, hæ sunt præcipuæ „partes, ut è prima Cathedra, tanquàm è specula, confirmationi „Canonum invigilet, fideique Catholicæ custodem agat".

Errores varii. Primus est, quod S. Leo totam caussam ad se

non-

non pertraxerit. Etenim appellatorio Eutychetis, & accusatorio Eusebii libello, aliisque per Eutychetem adjunctis caussæ documentis non contentus Flavianum arguit de non facta relatione, ipsamque jussit mox fieri, & simul transmitti idoneam personam. Utiquè Responsalem in retractatorio judicio. Secundus error est, quod etiam alii Episcopi potuerint ab Eutychete per appellationis libellum invocari. Etenim doceri velim exemplum, in quo damnatus à sua Synodo Episcopus provocarit non ad Papam, sed ad alium Metropolitam, aut Patriarcham. Exemplum, in quo quis Patriarcha alieni Diœcesani appellationem admiserit, retractarit, definiverit. Tertius error est, quod aliorum Episcoporum quilibet, dum per appellationem invocatur, possit postulare instructionem caussę, ac de relationis silentio movere querelas. Palam hoc demonstrat ipse Hæresiarcha Nestorius, quem Julianus Eclanensis, aliiquè istius fæcis per Romanam Ecclesiam degradati, ac extra Italiam proscripti Episcopi invocabant assiduis gemitibus ac fletibus, jurantes se temporibus Christianis pàti persecutionem, atquè injuriam. Erat Regiæ civitatis Episcopus, ideòque ex officio debebat omnem advenam Episcopum introducere ad Principem, & ante introductionem discutere personam & caussam. Proindè habebat aliquid juris, ex quo postularet de Juliano, & asseclis instrui. Et tamen literis, per quas à Celestino Pontifice doceri supplicabat, adjunxit: "Rebus ostendimus, quia Fraterno amore negotium „eorum nosse cupimus, non desiderio curiositatis importunæ". Et in alia epistola: "Considera quid pati necesse sit" Regiæ civitatis Episcopum, "si negotium prædictorum virorum nesciat, timeatque „nimis, ne additamentum hæreticorum per ignorantiam faciat. „Unde rogo, ut undiquè studiosum sit sanctæ animæ tuæ donare „notitiam prædictorum virorum, maximè cum literarum sequester „Valerius Cubicularius possit Beatitudini tuæ per se exponere eorũ „molestias". Nòn jubet, non expostulat, sed humillimè supplicat, altèque clamat nullam sibi posse de relationis silentio esse querelam. Insuper studiosè se purgat de curiositate. Quæ omnia longè fortiori jure cadunt in aliarum, etiam Patriarchalium, Ecclesiarum Episcopos. Etenim Apostolica traditio ad nullam Ecclesiam ab omnibus sub cœlo aliis referri jussit, nisi ad solam Romanam. Aliam Hierarchiam in Christi Ecclesia usquè huc non vidimus. Isthęc fabella, nisi mea peccata faciant me mente cœcum, omnes Episcopos pa-

lam facit æquales, & nos cogit ad Marcum Anthonium de Dominis.

Quartus error eſt, quod S. Leo non ſolus, ſed cum cæteris Patriarchis, ac Epiſcopis debuerit hanc cauſſam retractare, ac definire. Etenim heſterna tunc, quæ omnis ſub cœlo comprobavit Eccleſia, S. Celeſtini Pontificis adversùs Neſtorium Acta demonſtrant, & clamant oppoſitum. Poſt acceptas Hæreſiarchæ Exegeſes, ejuſdemque ac item S. Cyrilli de ipſo literas, laudatus Pontifex Cyrillo reſcripſit : "Quamobrèm noſtræ Sedis au-„thoritate adſcita, noſtrâque vice, & loco cum poteſtate uſus, „ejuſmodi non abſquè requiſita ſeveritate ſententiam exequêris, „Nempè ut niſi decem dierum intervallo, ab hujus noſtræ ad-„monitionis die numerandorum, nefariam doctrinam ſuam con-„ceptis verbis anathematizet, illicò Sanctitas tua illi Eccleſiæ „proſpiciat". Utiquè procedendo ad creationem novi Epiſcopi. Notanda ſunt verba : "Noſtræ Sedis authoritate. Noſtra vice „& loco cum poteſtate". Celeſtinus iſta fecit ad has Synodales preces S. Cyrilli : "Non priùs Neſtorii communionem palàm „apertèque deſeruimus, quàm hæc ipſa Pietati tuæ indicaremus. „Digneris proinde quid hinc ſentias perſcribere. Quò liquidò „nobis conſtet, an communicare nos cum illo oporteat, an „verò ei denunciare, neminem cum eo communicare, qui „ejuſmodi erroneam doctrinam fovet, ac prædicat. Porrò tuæ „Integritatis mens, & ſuper hac re ſententia piiſſimis, ac Deo „devotiſſimis Macedoniæ Epiſcopis, necnon totius Orientis „Antiſtitibus perſpicuè per literas exponi debet. Ut omnes „uno animo in una ſententia perſiſtant, rectæque fidei, quæ „jam impugnatur, opem ferant". Non agit de judiciali damnatione, ſed de ſola deſertione communionis : Et tam ipſe, quàm ejus Synodus tantam Apoſtolicæ Sedi deferunt reverentiam, ut nec hanc inchoare præſumpſerint, aut præſumant, niſi ex ejus Judicio. Et ſpondent non ſolùm ſeſe, ſed inſuper Macedoniæ Epiſcopos, ac omnem Orientis Patriarchatum iſti Judicio promptè parituros. Hinc ſuis literis Papa ſubjunxit : "Ea-„dem hæc ad ſanctos quoque Fratres, & Co-Epiſcopos noſtros, „Joannem Antiochenum, Rufum Theſſalonicenſem, Juvena-„lem Hieroſolymitanum, & Flavianum Philippenſem, perſcri-„pſimus, quo noſtra, immò Domini noſtri Jesu-Christi ſen-

tentia

,,tentia pluribus de eo sit manifesta". Epistola insuper habet hanc subnotationem: "Hæc epistola in Synodo Ephesina lecta ,,est post depositiones contra epistolam Nestorii factas. Quæ ,,& relata est in Commentarios". Utpotè probata per omnem Synodum. Ex quibus patentissimè lucet, quod omnis tunc sub cœlo Ecclesia firmissimè crediderit, ac docuerit Apostolicæ Sedi esse plenam authoritatem, ex qua possit sola sine generali Synodo damnare novas hæreses, & ipsarum Authores, licèt Patriarchas, degradare. Etiam in prima instantia. Quantò magis in retractatorio Judicio? Quarè notanda sunt hæc Paschasii Quesnelli verba: "Si appellationi locus dabatur". Videntur edicere, quod Magnus Leo ne quidem appellationis merita solus discutere, & ipsam admittere potuerit, longè minùs retractare, ac definire. Verùm longè aliud sensit magnus Leo. Discussit, ac definivit omnia per suum Dogmaticum Tomum, quem veneratur omnis sub cœlo Ecclesia. Et quis dicat laudata ejus ad Flavianum verba esse hominis sibi soli non adscribentis jus ferendæ sententiæ? Certè oporteret de istiusmodi nugamentis pudefieri. Porrò libenter fateor parùm referre, an Eutyches Romam appellaverit. Paschasius Quesnellus candidè profiteatur istam Romanæ Ecclesiæ dignitatem, & libens tacuero de Eutychete.

Non libet inania verba describere. Adducam sola detegendis erroribus necessaria. Paschasius itàque Quesnellus de facta tandem per sanctum Flavianum ad Pontificem relatione, & transmissis Synodalibus circa Eutychetem Actis plurima loquitur, & quærit: "Sed quo fine, quo consilio? An ut relationis necessa- ,,riæ debitum persolveret? Hoc ex ejus verbis non elucet. Et ,,quidem etsi hoc in majoribus caussis, qualis est caussa Hære- ,,siarchæ, novum errorem per Ecclesiam spargentis, præstari ,,solitum esset ab Episcopis, necesse tamen non erat, cum de ,,aliquo, seu Laico, seu Clerico, non novæ hæresis Authore, ,,sed antiquæ, jamque proscriptæ Propagatore agebatur, qualis ,,tunc existimabatur Eutyches, & postmodùm etiam à Leone ,,appellatus est". Affirmat Flavianum non debuisse referre, ideoque immeritò fuisse à Pontifice reprehensum de negligentia. Eò quod Eutychetis hæresis esset, aut certè tunc crederetur esse antiqua, per Constantinopolitanam Synodum damnata in Apollinario.

Respon-

Respondeo Apostolicam, à Sardicensi Synodo stabilitam, Romanæ Relationis consuetudinem fuisse semper longè aliter intellectam ob omni Ecclesia. Etenim de S. Theodoto, Patriarcha Antiocheno, Pelagianam hæresim jam sæpiùs damnatam denuò damnante; scribit in Commonitorio super Celestii nomine Marius Mercator: "Pelagius postmodùm evidenter deprehensus, ,,insistentibus Accusatoribus, à posteriori Synodo, cui sanctæ me-,,moriæ Theodotus Antiochiæ præsedit Episcopus, atquè detectus, ,,à sanctis quoque & Venerabilibus Hierosolymorum locis est de-,,turbatus. Quod ejusdem sancti Theodoti ad Reverendissimum ,,Urbis Romæ Episcopum, & sanctæ recordationis Praylii Hiero-,,solymitani Episcopi missa Scripta testantur, quorum exempla-,,ria ad documentum habemus in manibus". De eodem Pelagio, ac ejus præsertim discipulo Celestio, ad Nestorium Patriarcham Constantinopolitanum, qui de ipsorum caussa rogaverat instrui, rescripsit sanctus Papa Celestinus: "Cur ea, quæ in hos tunc ,,sunt acta, quæruntur, cum certum sit illinc ad nos à Catholico ,,tunc Antistite Attico Gesta directa"? Pelagiana hæresis erat tunc omninò damnata. Exstat epistola in prima parte Ephesini Concilii. In literis ad Orientales Episcopos sanctus Papa Gelasius multis demonstrat omnes Episcoporum, etiam ob antiquam, ac damnatam hæresim damnationes debere, ac semper debuisse referri Romam, & adjungit: "Quos si à fide integra, communioneque ,,Catholica putaretis errare, ad Apostolicam Sedem, se-,,cundùm Scita Majorum, & sicut semper factum est, referre de-,,buistis, sicut de Petro Alexandrino, vel de Antiocheno Petro, ,,de Joanne, & Paulo, fecisse monstratur Acacius". Constantinopolitanus Episcopus, qui adhuc Orthodoxus Petri Mogi, & Petri Cnaphei, aliorumque ob jam pridem à Chalcedonensi Synodo damnatam hæresim Episcoporum damnationem retulerat ad Sedem Apostolicam. Secundùm Scita Majorum. Et sicut semper fuerat factum. Et in literis ad Dardaniæ Episcopos laudat, quod idem Catholicus adhuc Acacius omnia Imperatoris Basilisci pro Eutychiana Hæresi tentamina Sedi Apostolicæ retulisset. Et affirmat sic oportuisse. In prioribus literis adjungit rationem: "Cum ,,novæ caussæ, & nova rerum facies apparerent". Prior post Theodosiani Codicis appendicem, posterior epistola exstat in antiquo Canonum Codice Romanæ Ecclesiæ.

At

At verò quis nesciat, quod Eutyches Apollinarii erroribus dederit novam faciem? Quin immò eructavit nova additamenta, quæ vicinam quidem, diversam tamen fecerunt hæresim ab erroribus Apollinarii. Homo imperitus nescivit quid garriret. Non ipse, sed ejus Sectatores quid simile fecerunt circà Apollinarium, quale quid fecit Nestorius circà Paulum Samosatenum. Eusebius Scholasticus, qui postmodò fuit Dorylæi Episcopus, adversùs Nestorium, apertâ jam facie insanienrem, Constantinopoli posuit Contestatorium libellum, in quo asseruit, ac demonstrare studuit ipsum per omnia errare cum præfato Paulo. Quod ipsum senserunt plures alii. At verò de Romana S. Celestini adversùs Nestorium Synodo scribit ad Joannem Antiochiæ Patriarcham S. Cyrillus Patriarcha Alexandrinus: "Synodus palàm asseruit Nestorium ,,novam, eamque perversissimam, & à nullo veterum hæretico- ,,rum anteà unquàm excogitatam hæresim esse molitum". Epistola exstat in prima parte Ephesini Concilii. At verò longè major est distantia inter Apollinarium & Eutychetem, quàm sit inter Paulum & Nestorium. Cap. 21.

Quidquid sit, non soli novarum hæresion Authores, sed etiam vetustarum, jam extinctarum, Resuscitatores sunt omninò, etiam secundùm istam Paschasii Quesnelli caducam regulam, referendi ad Sedem Apostolicam. Porrò de Apollinarii Secta scribit in Ecclesiastica Historia Theodoretus: "Antiochiæ Domino Alexandro", L. 5. C. 36. qui Eustatianum, id est, ex Ariana contrà sanctum Patriarcham Eustatium rebellione natum schisma extinxerat, "vitâ defuncto, ,,Theodotus, continentię velut margarita, Ecclesiæ Præsulatum ,,obtinuit. Vir mansuetudine insignis, & accuratâ vitæ institutione ,,egregiè exornatus. Qui Sectam Apollinarem, oratam ut se cum ,,reliquo Christi grege jungeret, cæteris Ecclesiæ Ovibus aggregavit". Eutyches igitur, licèt novam forsitan non excitarit, tamen antiquam, plenè sepultam, ac redactam in cineres, resuscitavit ac reformavit hæresim, ideòque ipsum omnis semper Ecclesia numeravit inter Hæresiarchas. Et vix ulla hæresis itâ turbavit & maculavit Ecclesias. S. Anastasius Sinaita rectè affirmat fuisse bestiam decicornem, cujus unumquodquè caput fuit venenosissima hydra.

Quid opus multis? Licèt Imperator Theodosius fuerit scientiâ modicus, ejus tamen Secretarii, & publicarum rerum Gestores fuerunt peritissimi. Non solarum legum, sed etiam sacrorum

Canonum. Et hi judicârunt Eutychetis caussam referendam Sedi Apostolicæ: Et Dominum suum permoverunt ad referendum. Et ipse S. Leo Flaviano non supplicavit, nec se excusavit de curiositate, uti de Pelagianorum Actis instructionem postulans fecit apud Celestinum Nestorius, sed ex sancti Petri Apostoli privilegio, ac sui Primatus authoritate scripsit: "Facti tui nosse volumns ra„tionem, & usquè ad nostram notitiam euncta deferri". Et iterùm: "Fraternitas tua per idoneam maximè, aptamque personam nobis „Relatione significet, quid contrà antiquam fidem novitatis emer„serit, quod severiori sententia dignum fuerit vindicari". Et rursùs: "Quia Dilectio tua de tanta caussa nos videt necessariò „esse sollicitos, quam plenissimè, & lucidè universa nobis, quod „anteà facere debuit, indicare festinet". Et in literis ad Imperatorem Theodosium: "Ad Fratrem Flavianum Episcopum literas „dedi, quibus mihi displicere cognosceret, quod ea quæ in tanta „caussa gesta fuerant, etiam nunc silentio reticeret, cum studiosè debuerit primitùs nobis euncta referare". Primitùs: Statim post Episcopale Judicium. Non dumtaxat ante Principem, sed etiam ante appellantem Eutychetem. Juxtà Canones Sardicenses. Quis non videat hæc esse verba Exarchi ad Subditum? Quis dubitare possit ab eis urgeri Relationis debitum, ac rigidissimam obligationem? Audi caussam: "Quoniàm nos, qui Sacerdotum Domini matura „volumus esse judicia, nihil possumus, incognitis rebus, in cujus„quàm partis præjudicium definire, priusquàm universa, quæ ge„sta sunt, audiamus". Paschasius Quesnellus commentatur: "Hæc „verba sunt hominis non sibi-uni jus omne ferendæ sententiæ „arrogantis, sed prudentis, oculati, æquissimique Judicis, qui „suum, caussâ incognitâ, temerè nolit conferre suffragium". Nugamenta. Pontifex palàm dicit se solum velle audire, judicare, ac definire. Nec enim ad generalem Synodum, in qua Relationem cum suffragii Prærogativa Pontifex habet, sed ad solam Apostolicam Sedem Eutyches tunc appellabat, ideòque Pontifex in solo suo Presbyterio, aut certè in sola suæ Provinciæ Synodo poterat caussam audire, & definire.

P.Quesnellus pergit: "Fortè scripsit ad LeonemFlavianus eiq; Acta „adversùs Eutychen transmisit, ut ab eo confirmationis robur accipe„rent? At de hoc ne apex quidem conspicitur". Et supra: "Censuitnè „Flavianus Concilii sui deEutyche sententiam adLeonem mittendam, necef-

„necessumvè esse, ut si ab eo comprobaretur, maneret; si reprobaretur, evanesceret? Nihil certè tale apparet in utraque ejus „epistola. Nihil ab eodem actum legitur, quod huic opinioni „vel minimùm suffragetur". Et probat hæc ex S. Flaviani epistola: "Gesta, quæ dudùm de Eutyche confecta sunt, misimus ad vestram „Beatitudinem, in quibus eum de talibus convictum, & à Pres-„byterio, & à Monasterii administratione, & à communione nostra „abjecimus, ut Sanctitas vestra cognoscens quæ circà illum acta „sunt, omnibus Episcopis sub Beatitudine vestra degentibus mani-„festare dignetur illius impietatem. Ne nescientes aliqui quid ille „senserit, & de quibus convictus, quasi cum consorte fidei, vel „per literas, vel per aliquod aliud commercium agere videantur". Et concludit: "Res plana est, nec Interprete indigens. Decre-„toriam quippè noverat Concilii Constantinopolitani, cui præfue-„rat, sententiam, nec operosa inquisitione opùs esse, cùm decla-„randum tantùm esset, homuncionem istum, impia Apollinaris „& Valentini dogmata, & in Oecumenica jam dudùm Synodo „damnata renovantem, à communione Ecclesię, & ministerio esse „segregatum".

Respondeo dolendum esse, quod Reverendus Pater Paschasius Quesnellus in tanti momenti articulo non agat ex fide, sed Lectoris simplicitatem studeat circumscribere. Nisi tamen ipse sit circumscriptus. Etenim habemus duas S. Flaviani ad magnum Leonem epistolas: Et utraquè est suo tempori assignanda. Posterior, cujus hic verba laudantur, scripta est post retractatum, & confirmatum sancti Flaviani à Pontifice judicium, ideòque confirmationem non supplicat, sed executionem. Supplicat super Eutychetis nomine, & super suo circà ipsum jam confirmato judicio fieri Tractoriam, & dirigi ad omnes Ecclesias Romani Patriarchatus. Prior epistola seu Relatio omninò supplicavit confirmationem. Verba sunt plana, & non indigentia Interprete: "Commotus itàque, Sanctissi-„me Pater, in his omnibus, quæ ab Eutyche præsumpta sunt, „& ob ea quæ in nos, & sanctissimam Ecclesiam facta sunt atquè „fiunt, pro consueta fiducia age fiducialiter, secundùm quod Sa-„cerdotio competit, propriamque faciens communem caussam, „& sanctarum Ecclesiarum disciplinam, simul decernere damna-„tionem adversùs eum regulariter factam & per propria Scripta „dignare. Confortare autem & piissimi nostri Imperatoris fidem.

„Caussa enim indiget solummodò vestro solatio atquè defensione, „quî debeatis consensu proprio ad tranquillitatem & pacem cuncta „perducere. Sic enim hæresis quæ surrexit, & turbæ quæ propter „eam factæ sunt, facillimè destruentur, Deo cooperante, per „vestras sacratissimas literas. Removebitur autem & Concilium, „quod fieri divulgatur". Quid est communem caussam facere propriam, & per propria Scripta decernere Eutychetis damnationem esse factam regulariter? Certè non est aliud, quàm Flaviani Synodum confirmare. Hoc est ex consueta fiducia agere, secundùm quod competit Romano Sacerdotio. Hoc est Apostolicæ Sedis solatium atquè defensio. Istas sacratissimas Apostolicæ confirmationis literas Flavianus spondet fore tantæ authoritatis, ut Imperatoris, Eutycheti palàm faventis, fidem confortent, & ab Hæresiarcha divertant; ut Constantinopolitanæ Ecclesiæ reddant priorem tranquillitatem & pacem; ut hæresim & ejus turbas destruant; ut removeant Generale Concilium, quod Hæresiarchæ ferebatur à Principe esse promissum. Et quod S. Leo postulatam confirmationem dederit, demonstrant dogmaticus ejus Tomus, & authenticum testimonium Victoris Episcopi Tonnonensis. Accedit authenticum testimonium Leontii Scholastici Byzantini in
Act. 4. libro de Sectis: "Eutyche ab officio remoto, Flavianus ad Leo„nem Romanum Episcopum de hujus depositione perscribit. Res„pondet Leo ritè depositionem illam esse factam. Quæ quidem „epistola Tomus Leonis appellari solet".

Imperitus Eutyches per mendacem suam Romanam appellationem speraverat S. Flavianum, & se ab ipso degradatum, tractandos à S. Leone, quomodò Nestorium, ac damnatos ab ipso, ac civitate ejectos Clericos, tractari viderat à S. Pontifice Celestino, adeoque speraverat rescribi ad Flavianum, quod ad Nestorium Celestinus rescripserat: "Audio vim maximam sustinere Clericos Ca„tholicè sentientes, quibus nos communicamus. Lætamur eos „præmium confessionis acquirere, sed dolemus quod Episcopo per„sequente". At ejus spes lapsa est in contrarium latus. Hinc & ipse vela vertit. Nestorium imitatus provocavit ad Generale Concilium, & suo Dioscoro impetrare studuit istud ipsum, de quo etiam per Nestorium tentato scripsit ad suos in Regia civitate diversantes Clericos S. Cyrillus: "Nequè tamen miser ille, licèt com„plures & graves viri ejus operâ nos accusaturi essent, rerum no
strarum

,,ſtrarum Judicem fore ſe ſperet, quamvis Jure Amphictyonum ,,hoc ſibi demandari faciat. Nos enim iſtuc venientes ab ejus ,,judicio provocabimus, & ſi Deo placuerit, ipſe de ſuis blaſphe-,,miis in judicio reſpondere cogetur". Facinoroſus Eutyches non ſolummodò S. Flavianum, ſed etiam Pontificem Leonem per complures & graves viros apud Imperatoris Theodoſii ignaviam curavit accuſari, atquè ità per Amphictyonum artes extorſit tantum Pontificem excludi à futuræ Synodi Præſidentia, ac ipſam devolvi in ſuum Dioſcorum. Quæ omnia videns Leo, pro ſua conſueta fiducia, ſecundùm quod competebat Romanæ Sedis Sacerdotio, fiducialiter egit, & non obſtante hæretici appellatione, Flaviani judicium confirmavit. Et hâc fiduciâ animatus Flavianus expoſtulavit aliam: Nempè ut Pontifex pro communi jam judicio formaret Tractoriam, & tranſmitteret per omnem ſuum Patriarchatum. Verùm hæc conſilia non placuêre Pontifici. Haud dubiè ob reverentiam Principis. Ne pravi miniſtri ipſum arietarent ad ſæviendum in Flavianum, ſicut anteà pro Neſtorio circumſcriptus ſæuierat in S. Cyrillum. Leo itàque Flaviano reſcripſit rem eſſe lucidam, ipſum animavit ad aliquid patientiæ, & concluſit: "Si Epiſt. 34. ,,hi, qui in ſenectute carnis ſuæ ſunt mente parvuli, depoſitâ im-,,peritiæ ſuæ vanitate reſipiſcunt, omniquè errore damnato fidem ,,veram ſingularemque ſuſcipiunt, miſericordiæ eiſdem benevolen-,,tia non negetur, manſuro judicio, quod præceſſit, ſi impietas ,,meritò condemnata in ſua pravitate perſtiterit". Poſtulatam à Flaviano executionem cenſuit ſuſpendendam uſquè ad eventum Synodi. Notanda ſunt verba: "Manſuro judicio quod præceſſit. ,,Impietas meritò condemnata". Palàm laudant Flaviani judicium, & ipſum denuò confirmant. Hic eſt verus cauſſæ decurſus, vera Senſa Leonis ac Flaviani.

Paſchaſii Queſnelli fabula ſibi ipſi non cohæret. Lucet ex his ejus verbis: "Jam verò monitus à Leone Flavianus quid extremâ epiſto-,,læ ſuæ parte reſponderit, operæ pretium eſt contemplari. Intellexit ,,ex ejus verbis ipſum, Eutychetis appellatione cognitâ, novo ſe exa-,,mini, judicioque accingere. Quod omninò ſuperfluum cum agnoſ-,,ceret, hoc ipſum & perſuadere ſatagit Romano Pontifici" Diſertè profitetur, quod magnus Leo ad retractatorium appellationis examen ac Judicium ſe accinxerit. Aut igitùr iſtud ex ſuæ Sedis privilegio potuit, aut non potuit. Si potuerit, S. Petrus obtinet

caussam ; si non potuerit, necesse est ut Paschasius Quesnellus cum Marco Anthonio de Dominis denuò scribat tantum Pontificem fuisse alieni juris pervasorem. Certè S. Flaviano nihil tale cecidit in cogitatum. Et ipse Eutyches, iterùm repeto, eâ ipsâ spe invocavit magnum Leonem, ex qua degradati per Nestorium Clerici nuperrimè invocaverant S. Celestinum. Ex spe obtinendi à S. Petri privilegio solutionem injectorum vinculorum.

Paschasius Quesnellus prosequitur : "Flavianus ergò Leonem „monet primò, ne se hominis callidissimi technis, & fraudibus „circumveniri sinat. Tum innuit non minùs ardenti zelo adla„borandum esse Romano Pontifici, ut sententia Orientalium Epi„scoporum plenum sortiatur effectum, quàm si eam ipse tulisset. „Cum enim Ecclesiæ, quæ una est, Episcopatus quoquè sit unus, „qui uni quoquè fidei ubiquè invigilet, omnium longè latèque „positarum judicia Ecclesiarum sua facere quemquè Episcopum „debere, probè intelligebat, si nimirùm nihil contrà regulam, re„ceptosque Canones perpetratum est. Tertiò postulat, ut dam„nationem Eutychetis omnibus notam faciat suarum partium Sa„cerdotibus. Quartò, cum ea regulariter & canonicè facta sit, „retractationi seu iterato examini locum non esse, caussamque „egere non novâ disceptatione, novoque judicio, sed Pontificis „solummodò apud Imperatorem sollicitudine & cohortatione, ne „Ecclesiarum pax turbaretur, aut aliquod crearetur ab eo contrà „fidem præjudicium, si Eutychis patrocinium, Aulicorum quorun„dam impulsu, incautus susciperet". Adducit superiùs à me laudata è prioribus S. Flaviani literis verba, & commentatur : "Postulat „ergò Flavianus Leonis non judicium, sed solatium ; non senten„tiam, sed literas ; defensionem, non confirmationem ; propria „Scripta, non Synodalia Decreta. Quia intorto semel in Euty„chem anathemate per Episcopale Judicium, finita caussa erat, „nisi universale Concilium hujus cognitionem ad se vellet pertra„here, vel ad Occidentale ultrò deferretur : Quod removendum „in hac occasione rectissimè censebat Constantinopolitanus An„tistes".

Errores varii. Primus est, quod S. Flavianus affirmet Orientalium Episcoporum judiciis debere eundem effectum, qui debetur judiciis Romani Pontificis. Etenim supplicat, ut Leo hanc communem Ecclesiæ ac fidei caussam faciat suam, decernendo Eutychetis

chetis damnationem esse factam regulariter, hoc est, ipsam confirmando. Hac enim viâ Synodales aliorum sententias Romana Ecclesia facit suas. Secundus est, quod per omnem, quæ una est, Ecclesiam Episcopatus sit unus, ideòque quilquè Episcopus omnium Synodorum judicia debeat facere sua, si nimirùm nihil contrà Ecclesiasticam Regulam, receptosque Canones sit perpetratum. Est dolosus articulus. Et possit esse verus. In sensu, quem magnus Gregorius tradit in litteris ad Joannem Syracusæ Episcopum: "Quod Clementius", Byzacenæ Provinciæ Primas, "se dicit Sedi Apostolicæ subjici, si qua culpa in Episcopis inve- „nitur, nescio quis ei Episcopus subjectus non sit; cum verò „culpa non exigit, omnes secundùm humilitatis rationem æquales „sunt". Eadem est ratio Synodorum. Dum nihil contrà Ecclesiasticam regulam perpetrant, sunt inconcussæ; dum autem de vero aut dubio accusantur excessu, opus est retractatorio examine, quod per Divinas ac humanas leges ipsa natura dictat non faciendum, nisi à superiori authoritate. Hanc Christus Dominus non in sola Generali Synodo posuit, sed præsertim in Ecclesia Romana, Apostoli posuerunt etiam in Patriarchis. Quoad proprias ipsorum Diœceses. Quarè Paschasius Quesnellùs, dum Provinciarum Synodos vult esse supremas, non solam Papalem, sed invadit Patriarchalem etiam potestatem. Excedit Eusebium Nicomediensem, ac facinorosum Photium, & se transfert ad Marcum Anthonium de Dominis.

Lib. 7. Indict. 2. Epist. 65.

Ad ravim inclamat, ac inculcat S. Cyprianum, scribentem in libro de unitate Ecclesiæ: "Beatus Apostolus Paulus Sacramentum unitatis ostendit dicens"; Unum corpus, & unus Spiritus, una spes vocationis nostræ, unus Dominus, una fides, unum Baptisma, unus Deus. "Quam unitatem firmiter tenere, & vindicare „debemus, maximè Episcopi, qui in Ecclesia præsidemus, ut Epi- „scopatum quoquè ipsum unum atquè indivisum probemus. Nemo „Fraternitatem mendacio fallat, nemo fidei veritatem perfidâ præ- „varicatione corrumpat. Episcopatus unus est, cujus à singulis in solidum pars tenetur". Audienda sunt verba: "Nemo Fraternita- „tem mendacio fallat", Utiquè mendacio pravæ interpretationis. Etenim Cyprianus adjungit: "Loquitur Dominus ad Petrum", Ego tibi dico, quia tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam. "Et iterùm eidem post resurrectionem dicit": Pasce

Pasce oves meas. "Super illum unum ædificat Ecclesiam, & illi „pascendas mandat oves suas. Et quamvis Apostolis omnibus post „resurrectionem suam tribuat parem potestatem, & dicat", Sicut misit me Pater, & ego mitto vos, "tamen ut unitatem manife-„staret, unicam Cathedram constituit, & unitatis ejusdem origi-„nem ab uno incipientem sua authoritate disposuit. Hoc erant „utiquè & cæteri Apostoli, quod fuit Petrus, pari consortio præ-„diti & honoris & potestatis, sed exordium ab unitate proficisci-„tur. Primatus Petro datur, ut una Christi Ecclesia, & Cathedra „una monstretur. Et Pastores sunt omnes, sed grex unus osten-„ditur, qui ab Apostolis omnibus unanimi consensione pascatur". Et infrà : "Episcopatus unus est, cujus à singulis in solidum pars „tenetur. Ecclesia quoquè una est, quæ in multitudinem latiùs „incremento fœcunditatis extenditur. Quomodò Solis multi radii, „sed lumen unum. Et rami arboris multi, sed robur unum tenaci „radice fundatum. Et cum de fonte uno rivi plurimi defluunt, „numerositas licèt diffusa videatur exundantis copiæ largitate, uni-„tas tamen servatur in origine. Avelle radium Solis à corpore, „divisionem lucis unitas non capit. Ab arbore frange ramum, „fractus germinare non poterit. A fonte præcide rivum, præcisus „arescit. Sic & Ecclesia Domini luce perfusa per Orbem totum „radios suos porrigit, unum tamen lumen est, quod ubiquè dif-„funditur, nec unitas corporis separatur. Ramos suos in univer-„sam terram copia ubertatis extendit, profluentes largiter rivos „expandit, unum tamen caput est, & origo una, & una mater, „fœcunditatis successibus copiosa". Omnes Episcopatus, omnes Episcopales Cathedras, omnesque Ecclesias affirmat esse unum unitate originis ac radicis : Ad modum radiorum, ramorum, ac rivorum. Et istam originem atquè radicem esse Episcopatum, Cathedram, atquè Ecclesiam S. Apostoli Petri. Ipsam profitetur in omnes Episcopatus, Cathedras, atquè Ecclesias influere ad istum modum, quo Sol in radios, radix in ramos, fons influit in rivos. Tradit regulam, quam in funebri Fratris sui Satyri encomio laudat S. Ambrosius : "Qui Romanæ Ecclesiæ non communicat, „non est Catholicus". Eandem regulam S. Gregorius septimus inseruit suo Dictatui. Hanc doctrinam sanctus Cyprianus tradit in pluribus locis.

Tertius error est, quod S. Flavianus statim à S. Leone po-stulaverit,

ftulaverit, ut damnationem Eutychetis notam faceret omnibus suarum partium Sacerdotibus. Etenim istud non postulavit, nisi post factam damnationis retractationem, & datam confirmationem. Omnia confundere non est levis error. Quartus est, quod S. Flavianus S. Leoni scripserit suum de Eutyche judicium fuisse regulariter factum, ideòque locum non esse retractationi, novæ disceptationi, aut novo judicio. Etenim Flavianus rogavit Pontificem, ut factam à se damnationem dignaretur per propria Scripta & sacratissimas literas decernere factam esse regulariter, quod Leo præstare non poterat sine retractatione, novaque disceptatione, ac novo judicio. Quintus est, quod per Pontificem Princeps esset hortandus, ne Eutychetis Patrocinium incautus susciperet. Etenim Princeps jam istud susceperat, & scriptis ad Pontificem literis jam adjuverat mendacem Hæresiarchæ appellationem. Longè igitur aliud Flavianus scribit. Rogat confirmari suum Synodale Judicium, & spondet fore, ut ista confirmatio Principem ab Hæresiarcha divertat ac separet. Sextus est, quod laudata Flaviani verba pessimè interpretetur, scribens illum postulasse non Judicium, sed solatium; non sententiam, sed literas; defensionem, non confirmationem; propria Scripta; non Synodalia Decreta. Etenim Flavianus postulabat non suæ personæ, sed Ecclesiasticæ caussæ solatium ac defensionem, quâ Pontifex omnia per suæ Sedis authoritatem perduceret ad tranquillitatem ac pacem. Postulabat sacratissimas literas, quarum authoritas & novam hæresim, & factas ob eam turbas destrueret. Postulabat Scripta, quibus Pontifex dignaretur decernere Eutychetis damnationem esse factam regulariter. Scripta, quorum pondere removeretur etiam jactatum Concilium. Et impetravit Dogmaticum Magni Leonis Tomum. Dixi satis. Quis non videat ista omnia esse factæ Synodi confirmationem?

Septimus error est, quod quodvis Episcopale Judicium finiat controversam fidei caussam, nisi universale Concilium velit illius cognitionem ad se pertrahere Etenim Carthaginensis sub S. Cypriano, Iconiensis sub S. Firmiliano, & plurium aliarum de hæreticorum Baptismo Synodorum cognitionem nulla ad se retraxit generalis Synodus, & tamen illæ non finierunt caussam:

Propter intercessionem solius Sedis Apostolicæ. Eadem est ratio Ephesinæ Synodi, quam circa Paschalis festivitatis diem celebravit Asiaticæ Ecclesiæ Exarchus Polycrates. Quin immò Carthaginensem Primatis Agrippini Synodum nec Apostolica Sedes cognoscendam voluit, sed transiit sine quovis obice. Et tamen absit, ut caussam finierit. Plurima sunt istiusmodi exempla. Et ad tales Synodorum excessus frænandos Apostolicus Canon sanxit omnia quorumvis Conciliorum Sancita referri ad Sedem Apostolicam. Quocirca hic error evertit fundamentalem Ecclesiæ disciplinam, quæ etiam Patriarchales Synodos vetat sine tali relatione circa fidem definire. Ex ipsa ad Eutychetem rescripsit S. Petrus Chrysologus, Metropolita Ravennæ: "In omnibus ,,hortamur te, Frater honorabilis, ut his, quæ à Beatissimo Papa ,,Romanæ civitatis scripta sunt, obedienter attendas, quoniàm ,,Beatus Petrus, qui in propria Sede & vivit &,præsidet, præstat ,,quærentibus fidei veritatem. Nos enim pro studio fidei & pacis, ,,extra consensum Romanæ civitatis Episcopi, caussas fidei audire ,,non possumus". Non Flavianum, aut ejus Synodum, sed solum mandat audiri Leonem. Nempè quod Flaviani, Romanâ Eutychetis appellatione excussum, judicium confirmâsset S. Leo, & suum fecisset. Petrus Chrysologus fuerat S. Flaviano responsurus eadem, si is in Paschasii Quesnelli vias declinâsset.

Octavus error est in his verbis: "Vel ad Occidentale ultrò ,,deferretur". Affirmat Provincialia, ut quævis alia Orientalium, Synodorum Judicia potuisse per ultroneam submissionem deferri ad Romanum Tribunal, sed per Canones non debuisse. Ne quidem ad judicium totius Occidentis. Est ipsissima Eusebianæ Factionis schismatica contumacia. Etenim apud Philippo-Politanum Conventiculum hæc fuit S. Julii Pontificis, & Occidentalium cum ipso Episcoporum prævaricatio: "Novam ,,legem introducere putaverunt, ut Orientales Episcopi ab Oc- ,,cidentalibus judicarentur". At longè aliud sensit S. Cyrillus Patriarcha Alexandrinus. Etenim de S. Celestini Pontificis, qui Hæresiarcham Nestorium, nisi intra decem dies solemnem in pleno Ecclesiæ Conventu cantaret erroris palinodiam, communione & gradu privaverat, Synodali ex solis advenis Episcopis judicio scripsit ad Joannem Patriarcham Antiochenum: "Sancta ,,Romana Synodus disertam in illum sententiam tulit. Qua de

re &

„re & ad tuam quoque Pietatem perscripsit. Horum proinde „Decreto modis omnibus parendum est illis, qui à totius Oc„cidentis communione excidere noluerint. Scripserunt namque „expositæ sententiæ exempla, cum ad Rufum piissimum Thes„salonicæ Episcopum, tum ad alios quoque nonnullos Religio„sissimos Macedoniæ Episcopos, qui ab illius", Romani Pontificis, "sententiâ nunquàm discedere solent. Scripserunt nihilo „seciùs & ad Juvenalem quoque piissimum Hierosolymorum „Episcopum. Jam tuæ Pietatis fuerit, quid in rem futurum sit, „diligenter expendere. Nos enim sequemur, quæ illi judicave„runt. Veremur namque, ne à tantorum communione exci„damus". Nestorius fuerat Joannis Presbyter ac dilectus filius, ex ejus Ecclesia evocatus ad Cathedram Constantinopolitanam. Hinc sinistri aliquid Cyrillus ab ipso metuebat. At sine eventu. Etenim Joannes Romanæ sententiæ promptissimus obedivit, & Nestorium potenter ursit ad obediendum. Etiam Juvenalis Hierosolymæ Episcopus, omnisque ejus Patriarchatus. Hæc est antiqua & Apostolica circà Romanæ Cathedræ Primatum fides, à nemine unquam excussa, nisi à damnatis Erronibus.

CAPUT V.

Discutiuntur alia Asserta Paschasii Quesnelli.

Aschasius Quesnellus pertinaciter persistit Eutychetem nunquàm ad S. Leonem, sed provocâsse ad plenam Generalem Synodum, & conatur evincere: "De congreganda tamen hu„jusmodi Synodo jam tunc cogitabatur. Undè „certissimè evincitur Orientales de Occidenta„lium ore tunc temporis non pependisse. Vel „enim ante monitum, consultumque Leonem de Eutychis dam„natione istud consilii fuit initum: Et sic perspicuum est ad „ejus sententiam revocatum non fuisse Flaviani Judicium, „cum omisso illius Tribunali, aliud superius pararetur. Vel „post datas ad eum literas, receptumque ejus consensum, con„ceptum est universalis Synodi consilium: Quod evidentiùs

,,adhuc ostendit etiam post Leonis consensum necessariam Sy-,,nodum existimatam esse, ut priorum Judiciorum sententia re-,,censeretur, ac, si opus esset, reformaretur. Vel denique de-,,cernendæ Synodo ex solius appellationis Eutychis libello, seu ,,vero, seu mendaci, color quæsitus est: Quod evincit certum ,,apud Orientales fuisse, Eutychis appellationem non ad unum ,,Romæ Episcopum esse devolutam, sed ad cæteros quoquè Pa-,,triarchas, eorumque Synodos in universale Concilium con-,,vocandas".

Respondeo verum esse, quod Eutyches statim à sua Romana appellatione cogitaverit de generali Synodo. Et forsitan ante ipsam. Etenim ante inchoatam Synodalium sub S. Flaviano Actorum revisionem jam impetraverat talem à Principe Synodum. Superbus ac delirus senex fuit imitatus Nestorium, de quo S. Cyrillus ad præfatum Patriarcham Joannem: "Consulueram ,,Nestorio per literas, ut pravis illis, perversisque quæstioni-,,bus dimissis, sanctorum Patrum fidem sectaretur. Verùm ,,ratus hæc me ex odio scripsisse, tantùm abfuit, ut ullam ,,omninò illius rationem habuerit, qui hæc ex charitate ad pie-,,tatem ejus perscripserat, ut ità sentiens, & ità dicens, in Ro-,,manorum quoque aures insinuare se posse, easque præoccu-,,pare speraret. Etenim prolixâ epistolâ quædam absurda dog-,,mata complexus, eáque ad Dominum meum Celestinum, piissi-,,mum Romanæ Ecclesiæ Episcopum missâ, inter cætera adver-,,sùm illos, qui ab eo dissentiunt, hæc quoquè adjecit", &c. Statim ac audiit Cyrillum in sua dogmata agere, suas Exegeses cum epistolis misit ad Sedem Apostolicam, quasi certus ea placitura, & conquerens Cyrillum adversùs ea ex odio agere. Rei series habetur in exordio Ephesini Concilii. Eodem modo Eutyches clamavit Flavianum moveri ex odio, & ad S. Leonem appellando, & Sanctissimum suum Episcopum accusando, speravit Apostolicas aures præoccupare. Insuper tamen minatus est, si Romanum tentamen non succederet, provocare ad Generalem Synodum, & ipsam ab amico sibi Principe postulare. Immò videtur utrumquè simul egisse. Ità non obscurè colligitur ex præfata revisione Constantinopolitanæ contra ipsum Synodi. Hinc statim post appellationem abiit Alexandriam, consultaturus cum suo fideli Dioscoro. Hinc item S. Flavianus in prima sua

ad S. Leonem relatione scripsit jam divulgatam esse famam de futuro Concilio.

Huic veritati Paschasius Quesnellus admiscet varios errores. Primus est, quod ex sparsa futuri Concilii fama certissimè evincatur Orientales tunc non pependisse ab ore Occidentalium. Etenim contrarium certissimè evincit totius Orientis plenissima reverentia erga sententiam, quam sanctus Celestinus Pontifex ex sola suæ Sedis authoritate pronunciavit, & per omnes Orientis Ecclesias publicari jussit in Hæresiarcham Nestorium. Aliam sententiam insuper, quam pro damnatis à Nestorio, & civitate ejectis, ac suam Sedem appellantibus, Clericis & Episcopis tulerat, ipse Pontifex laudat in literis ad Clerum & Populum Constantinopolinam: "Ne tamen ad tempus Nestorii videatur valere „sententia, qui in se jam Divinam sententiam provocârat, apertè „Sedis nostræ sanxit authoritas nullum, sive Episcopum, sive „Clericum, sive professione aliquâ Christianum, qui à Nestorio „vel ejus similibus, ex quo talia prædicare cœperunt, vel loco „suo, vel communione dejecti sunt, vel dejectum, vel excom„municatum videri, sed hi omnes in nostra comunione & „fuerunt, & huc usquè perdurant. Quia neminem vel deijcere, „vel removere poterat, qui prædicans talia titubabat". Et suprà: "Habetis vos, quicumquè Ecclesiâ estis ejecti, penè nostrorum „temporum Beatæ recordationis Athanasii, Alexandrinæ Ecclesiæ prudentissimi Sacerdotis, exemplum". Compendio enumerat S. Athanasii calamitates, & pergit: "Fugatus illinc & in nostris „partibus roboratus est. Denique hic ei redintegratus est status, „& in hac Sede quietem communionis invenit, à qua semper „Catholicis subvenitur". Et hanc etiam Celestini sententiam totus Oriens est cum summa obedientia veneratus. Quarè Paschasius Quesnellus certissimè non solùm errat, sed etiam Orientalem Ecclesiam horrendè calumniatur. Ei Eusebianum schisma calumniosè affricat, sperans ipsum ità intrudere etiam in Gallicanam Ecclesiam. Non ista dumtaxat omnia, sed etiam validos Romanæ Ecclesiæ pro Thessalonicensi Oecumenica Synodo ad S. Joannem Chrysostomum reparandum conatus & motus, nec non ejus jam defuncti plenissimam à Sede Apostolica peractam reparationem Eutyches viderat propriis oculis, ideòque noverat S. Petri Apostoli dignitates, & privilegium Romanæ Ecclesiæ.

 Viderat

Viderat & noverat Orientales pendere ab ore Occidentalium. Hinc istud privilegium ante omnia censuit appellatione tentandum.

Tertius error est in his verbis: "Vel enim ante monitum, consultumque Leonem", &c. Etenim bicorne enthymema non habet adæquata membra, & ex ipsorum neutro sequitur intentum. Eutychetis ad generalem Synodum provocatio nec ante monitum & consultum de illius damnatione Pontificem fuit acta, nec post datas ad eum literas, & receptum ejus consensum: Facta fuit statim post Romanam ejusdem Hæresiarchæ appellationem, dum impius senex audivit aut timuit nutare Pontificem, & propendere in stabilitam à Flaviani Synodo veritatem. Duxit non exspectandam Romanam suæ damnationis confirmationem, sed ulteriori potiùs appellatione præveniendam. Et hoc nequaquam "ostendit etiam post Leonis consensum fuisse existimatam necessariam Synodum". Etenim consensus Papæ semper quidem ostendit Synodum esse utilem, non tamen semper necessariam. Quin immò in Synodum, quam neque necessariam, neque utilem judicat, possit Pontifex ex caussis consentire. Non cogor extranea exempla quærere: Magnus Leo in Ephesinam Synodum, quam Imperator Theodosius ad Eutychetis gratiam fieri jubebat, consensit invitus, proclamans nec necessariam esse, nec profuturam. Et eventus demonstravit protestationis veritatem. Attamen non nego generalium Synodorum necessitatem. Profiteor quibusdam casibus non solummodò expedire, sed insuper necessarias. Dumtaxàt affirmo per ipsarum necessitatem non everti aut mutilari dignitatem Sedis Apostolicæ. Porrò si ante S. Leonem monitum & invocatum Eutyches invocâsset Generalem Synodum, perspicuum est quod caussa ad ipsum non fuisset devoluta. Potuisset tamen Eutyches ab ista appellatione recedere, & converti ad solam Romanam Ecclesiam. Et quidem si ad Florentii Patritii aures Generalem Synodum invocârit, ità omninò fecit. Et à Pontifice rursùs se convertit ad Synodum. Arista omni vento agitata.

Quartus error est in his verbis: "Vel deniquè decernendæ Synodo ex solius appellationis Eutychis libello", &c. Etenim factam ad Florentii Patritii aures appellationem Eutyches non coràm Generali Synodo, sed coràm solo Papa Leone studuit introducere, ideòque hujus virtute non potuit Generalem Synodum prætendere. Proinde Ephesini

Ephesini Latrocinii originem supra audivimus à Liberato Diacono. Exponit Romanam Eutychetis appellationem, ejusdem libellos Contestatorios, S. Flaviani à Principe compulsionem ad se purgandum de Nestorio, atquè prosequitur: "Eutyches petit Dioscorum Alex„andrinum Episcopum, ut quærat quæ de illo acta sunt, & caussam „examinaret. Agebat apud Principem universalem Synodum fieri, „ut probaretur", id est, discuteretur, "judicium Flaviani. Scripsit Cap. 12. „ergò Dioscorus Theodosio Imperatori, quia aliam fieri Synodum „Generalem oportet. Et ut fieret, persuasit Eutyches". Confirmat Prosper Tyro: "Eutyches, fidens amicitiâ Regiâ, & Aulicorum „favore, ab universali Synodo se poposcit audiri, annuente Im„peratore Theodosio, qui ob hujus caussæ retractationem omnes „Episcopos jussit Ephesum convenire". Eadem scribunt Sanctus Theophanes, ac Anastasius Bibliothecarius. Leontius Scholasticus Byzantinus in libro de Sectis loquitur lucidiùs: "Eutyche ab officio Act. 4. „remoto, Flavianus ad Leonem Romanum Episcopum de hominis „depositione perscribit. Respondet Leo ritè depositionem illam „esse factam. Quæ quidem epistola Tomus Leonis appellari solet. „Eutyches autem ab officio remotus Imperatorem adire crebrò, „sibique factam à Flaviano injuriam dicere. Quapropter Imperator „Theodosius Generale Concilium Ephesi coire jubet, in quo cog„nosceretur, rectène Flavianus Eutychetem deposuisset, an non. „Universam verò caussæ cognitionem Dioscoro Episcopo Alexan„drino mandat". Itàque Eutyches, videns Romanam appellationem non succedere, sed Leonem in adversa inclinari, ad Dioscorum abiit, & communi isthic consilio conclusum est deseri appellationem istam, & urgeri aliam ad Generale Concilium.

Nec ibi stetit istorum, qui jam pridem cornua conjunxerant, taurorum iniquitas. Etiam magnum Leonem sanxerunt infamandum de Nestorianæ Hæresis Patrocinio, atque ita excludendum à postulandæ Synodi Præsidentia, quæ tunc suo jure cadebat in Patriarcham Alexandriæ. Et ipsorum rationes cogebant ad istam temeritatem. Etenim adversùm Romani Episcopi judicia, aut sanctiones interjecta appellatio devolvit solummodò, nec ipsum excludit à retractatorii examinis Præsidentia: Hinc quò excluderetur, omninò erat accusandus de hæresi. Et consilium successit. Omnia Postulata fuerunt impetrata. Leontius videtur asserere, quod Eutyches non nisi post S. Flaviani confirmatam à S. Leone Synodum appella-

appellaverit ad Generale Concilium. Compendio loquitur, ideòque est benignè intelligendus. Etenim magnus Leo in ipso suo Dogmatico Tomo, quo istam confirmat Synodum, laudat suos ad Ephesinum Concilium Legatos, & affirmat jam directos. Proinde clarum est Entychem ante datam, & adversùs dandam confirmationem appellâsse, At magni Leonis constantia sprevit ista terriculamenta. Hæc est radix & modus Eutychianæ provocationis ad Generale Concilium.

Quintus error est in his verbis: "Quod evincit certum apud „Orientales fuisse", &c. Continent duplicem errorem. Primus est, quod Orientales Episcopi Ephesinum Latrocinium crediderint provenisse ex clandestina Eutychetis appellatione ad aures Patritii Florentii. Etenim istud Hæresiarchæ tentamen omnes habuerunt pro fuco nullius ponderis. Istorum Patrum de hoc articulo sensum suprà exposui. Alter in adductis verbis error est, quod Orientales Episcopi ad finiendas Eutychetis lites crediderint necessariam Generalem Synodum. Etenim de hac Ephesina Synodo ad Ireneum Tyri Archi-Episcopum scripsit Theodoretus Episcopus Cyrensis:
Epist. 16. "Non est, ut apparet, quod boni quidquám exspectemus. Non „modò enim non sedatur Ecclesiæ procella, sed fastigiatur, ut ità „dicam, & in cacumen attollitur. Venerunt autem & qui Syno„dum convocârunt, & evocatorias literas tum aliis quibusdam „Metropolitanis, tum nostro reddiderunt. Literarum porrò exem„plar ad te misi, ut cognoscas malum malo, quod ait Poëta, „confirmatum esse, solâquè nobis opus esse Divinâ bonitate, ut „sedet tempestatem. Facile namque hoc illi est, sed nos tranquilli„tate sumus indigni". Eadem de Synodo Theodoretus scripsit ad
Epist. 112. Domnum Antiochiæ Patriarcham: "Cessâsse tristia speravimus, „cum indicâssent nobis quidam extinctam esse victoris Imperatoris „pusillanimitatem, factamque inter ipsum & Deo carissimum Epi„scopum reconciliationem, ac Synodi quidem convocationem de„siisse, Ecclesiarum verò pacem rediisse. Sed quæ modò à san„ctitate Tua scripta sunt, graviter nos contristârunt. Nihil enim „boni ex jactata Synodo exspectare licet, nisi misericors Dominus, „solitâ utens providentiâ, turbulentorum Dæmonum machinas de„struat". Per turbulentos Dæmones omninò intelligit Dioscorum & Eutychetem, qui sanctum Flavianum de variis, præsertim de Nestoriana hæresi, accusando, Imperatoris Theodosii animum ab ipso

ipso divulserant, atquè ità impetraverant Ephesinam Synodum, quæ gravissima vulnera toti Ecclesiæ minabatur. Et non ex sui solius, sed etiam ex Domni sui Patriarchæ, ac omnium Orientalium Collegarum judicio Theodoretus ista scripsit. Ad damnandam, ac sepeliendam Eutychetis impietatem cuncti censebant sufficere S. Flaviani Synodum, confirmatam à Romana Ecclesia. Sufficere Tomum S. Leonis. Hoc postmodò omnes non solius Orientis, sed totius Ecclesiæ Episcopi solemnissimè fuerunt professi in Chalcedonensi Synodo, ad lectum Tomum una voce exclamantes: "Hæc Patrum fides, hæc Apostolorum fides. Omnes ità credimus, ,,Orthodoxi ità credunt. Anathema ei, qui non ità credit. Petrus ,,per Leonem ità locutus est. Apostoli ità docuerunt. Piè & verè ,,Leo docuit. Cyrillus ità docuit. Leo & Cyrillus similiter ,,docuerunt. Anathema ei, qui sic non credit. Hæc vera fides. ,,Catholici ità sapimus. Hæc Patrum fides. Hæc in Ephesocur ,,lecta non sunt? Hæc Dioscorus occultavit". Lucidè professi sunt ad damnandas Eutychetis blasphemias nec Ephesinum Latrocinium, nec Chalcedonense Concilium fuisse necessarium, sed solum Leonis Tomum per omnia sufficisse. Quod ipsum omnis Oriens nuperrimè adversùs Nestorium senserat circa literas, & Decreta S. Pontificis Celestini.

Paschasius Quesnellus prosequitur: "Ex consensu autem Leonis ,,requisito ne quis cavillandi ansam arripiat, nemo est qui nesciat ,,á summo etiam Pontifice aliorum Episcoporum consensum requiri ,,solitum fuisse similibus in caussis. Sicut ab ipso Leone factum ,,est post Ephesinum Latrocinium, literis ob eam rationem in ,,universum penè Orbem directis". Est obscurus sermo. Videtur persistere in errore, qui Eutychianæ blasphemiæ quæstiones censet non à solo Pontifice potuisse, sed debuisse definiri à Generali Synodo. Videtur ipsum stabilire ex quorundam Romanorum Pontificum exemplo, qui ad similes definitiones postulârunt consensum, ac instructionem ab aliis Episcopis. Affirmat istud ipsum factum à magno Leone in Eutychetis caussa, ideòque etiam ipsum fuisse confessum suæ Sedi non esse istam authoritatem.

Est manifestus error. Etenim Pontifices isti non definiendi consensum, aut facultatem petiérunt, sed fecerunt quod à S. Bonifacio Pontifice circà Pelagianas controversias fuisse factum scribit in libro contrà Collatorem S. Prosper: "Sanctæ memoriæ Papa Bonifacius, Cap. 41.

 cum

„cum esset doctissimus, adversùm libros tamen Pelagianorum „Beati Augustini Episcopi Responsa poscebat". Romanus Pontifex, uti hodiè suos Theologos adhibet & Qualificatores, ità olim dogmaticas quæstiones decisurus consulebat doctiores Synodos, aut clariores Episcopos. Attamen Bonifacius non ad definiendum, sed ad factas à suis Antecessoribus definitiones contra nova Pelagianorum machinamenta & argumenta defendendas postulavit Responsa S. Augustini. Hoc ipsum fecit magnus Leo. Dogmaticum suum Tomum, quo S. Flaviani Synodum, ac ejus de Eutychete judicium confirmavit, miserat Ephesum, ipsum istlhic esse volens Prærogativam sui suffragii. At ipsum nec audiri vel legi sustinuit Dioscorus, & omnis Eutychiana Factio non desiit ipsum de Nestorio infamare. Leo interim firmus erat se in ipso non recessisse à confessione sanctorum Patrum. Hinc ipsum denuò voluit in Chalcedonensi Synodo esse suum suffragium. Porrò suam Patriarchalem Synodum congregare non permittebat ratio temporum. Quare consulendas duxit principales sui Patriarchatus Synodos: Præsertim viciniores, Mediolanensem, & Gallicanam. Eis transmisit suum Tomum, & jussit examinari. Tunc etiam ab ipso factum putatur, quod in Prato spirituali scribit S. Sophronius
Cap. 147. Patriarcha Hierosolymitanus: "Habetur scriptum in Ecclesia Ro„mana de Sanctissimo ac Beatissimo Leone Pontifice, quod cum „scripsisset epistolam ad S. Flavianum Constantinopolitanum Epi„scopum contra impios Eutychen ac Nestorium, posuerit eam „super tumulum Principis Apostolorum Petri, & orationibus, ac „vigiliis, & jejuniis vacans, oraverit ipsum summum Apostolum, „dicens; Si quid ut homo vel minùs cautè posui, vel etiam omisi, „tu cui à Domino Deo Salvatore nostro Jesu-Christo & Sedes hæc, „& Ecclesia commissa est, emenda. Post quadraginta verò dies „apparuit ei Apostolus oranti, & dixit ei: Legi, & emendavi. „Sumensque epistolam de sepulchro Beati Petri aperuit eam, & „invenit Apostolica manu emendatam". Alii tamen malunt factum, antequàm ipsam Leo publicaret, & transmitteret sancto Flaviano. Quidquid sit, magnus Leo per hæc nequaquàm fassus est suæ Sedi non esse definiendi potestatem, sed exercuit, & suos Successores docuit avitum ac legitimum procedendi modum in formandis ac emittendis fidei definitionibus.

Et hanc Apostolicæ Sedis dignitatem amplissimè tunc professa est

est omnis Gallicana Ecclesia. Etenim venerabilis Ravennius, Metropolita Arelatensis, adunavit quadraginta quatuor Episcoporum Synodum, cum ipsa discussit laudatum Tomum, & Pontifici rescripsit: "Exultavimus, Christo propitio, lectis Beatitudinis „tuæ literis, & omni instructione patefactâ, omnes intrà Gallias „constitutos exultare mox fecimus, dolentes pariter pro his vobis„cum, qui fidei lumine derelicto, errorum tenebras inciderunt. „Quæ Apostolatus vestri Scripta, ità ut Symbolum fidei, quisquis „redemptionis Sacramenta non negligit, tabulis cordis adscribit, & „tenaci, quò ad confundendos hæreticorum errores paratior sit, „memoriæ commendavit. Multi itàque in ea gaudentes pariter „& exultantes recognoverunt fidei suæ sensum, & ità se semper ex „Traditione Patrum tenuisse, ut vester Apostolatus exposuit, jure „lætantur. Nonnulli sollicitiores facti Beatitudinis vestræ admoni„tione percepta, modis omnibus se gratulantur instructos, datam„que sibi occasionem gaudent, quâ liberè ac fiducialiter, suffra„gante etiam Sedis Apostolicæ authoritate, eloquatur & asserat „unusquisquè quod credit. Quis autem Apostolatui vestro pro hoc „tanto munere, quod non solùm Gallias, sed totum Mundum velut „quibusdam pretiosissimis gemmis ornavit, dignas æstimet gratias „posse persolvi? Doctrinæ post Deum vestræ debet quisquè fidelis, „ut constanter teneat quod credebat: Debet etiam infidelis, ut à „perfidia sua, agnitâ veritate, decedat, & Apostolicæ Institutionis „luce perfusus erroris sui tenebras derelinquat, magisque sequatur „& credat, quod per os vestrum Dominus noster JESUS-CHRISTUS „de Sacramento Incarnationis suæ docet, quam id teneat, quod „Diabolus humanæ salutis ac veritatis inimicus instillat". Leonis Tomum in eodem authoritatis gradu locant, quo & Apostolicum Symbolum. Affirmant dictatum à Christo Domino. Palam profitentur infallibilem Apostolicæ Sedis in dirimendis fidei quæstionibus firmitatem.

Ejusdem pietatis ac sententiæ fuerunt Ceretius, Salonius, ac Veranus, Gallicani Episcopi: "Beatissime Pater, & Apostolica „Sede dignissime Papa, magnâ prætereà & ineffabili quâdam nos „peculiares tui gratulatione succrescimus, quod illa specialis doctrinæ „vestræ pagina ità per omnium Ecclesiarum Conventicula celebra„tur, ut verè consona omnium sententia declaretur, meritò illic „Principatum Sedis Apostolicæ constitutum, unde adhuc Aposto-

 lici

„lici Spiritus Oracula referentur. Idcircò, si dignanter admittitis, „deprecamur, ut opus & præsentibus & futuris temporibus pro„futurum, quod nos adservandi studio foliis mandare curavimus, „Sanctitas vestra percurrere, & si quid Librarii errore defuerit, „emendare dignetur; vel si salutarem lecturis omnibus paginam „aliquo studii vestri accumulàstis augmento, id ipsum addi libello „huic sollicitâ pietate jubeatis: Ut non solùm plures S. Episcopi „Fratres nostri per Gallias, verùm etiam multi ex Laicis Filii vestri, „qui epistolam istam magnoperè pro veritatis manifestatione deside„rant, remissam ad nos, & sanctâ manu vestrâ emendatam tran„scribere, legere, & tenere mereantur". Hæ haud dubiè sunt epistolæ, quas unà cum S. Leonis & S. Flaviani Scriptis è Gallia in Hispaniam fuisse missas, & omnibus in Ecclesiis celebratas, scribit Idatius Episcopus Lemicensis.

Cap. 41. Eandem veritatem disertissimè docet in laudato contra Collatorem libro vir Gallus, S. Prosper: "Venerabilis memoriæ Pontifex „Celestinus, cui ad Ecclesiæ Catholicæ præsidium multa Dominus „gratiæ suæ dona largitus est, sciens damnatis non examen Judicii, „sed solum pœnitentiæ remedium esse præstandum, Celestium, „quasi non discusso negotio audientiam postulantem, totius „Italiæ finibus jussit extrudi. Adeò & Prædecessorum suorum „Statuta & Decreta Synodalia inviolabiliter servanda censebat, ut „quod semel meruerat abscindi, nequaquàm admitteret retractari". Celestinus tantam reverentiam atque authoritatem esse voluit Rescriptis, quibus Innocentius Synodalia Africanorum Antistitum contrà Pelagianos Decreta confirmaverat, & solemnissimæ Zozimi contra eosdem Tractoriæ. Porrò laudata verba habet in literis ad Hæresiarcham Nestorium, qui Pelagianos suam appellationem ad Generalem Synodum Constantinopoli prosequentes apud Imperatorem Theodosium, commendaverat Pontifici, & omni fomento adjuvabat: "Defleant infelices se spe hominum fuisse deceptos, „quibus jam potuit propter communionem sola pœnitentia subveni„re". Ipsa mutuatus est à S. Augustino, scribente ad Pontificem
L. 1. C. 24. Bonifacium, quod isti ipsi Pelagiani præsumerent adhuc postulare audientiam, cum damnati deberent agere pœnitentiam. Nestorius Celestino commendaverat solos Ex-Episcopos, Julianum, Florum, Orontium, & Fabium: Adductum S. Prosperi testimonium

monium demonstrat adfuisse etiam Celestium. Demonstrat Apostolicæ Sedis de dogmaticis quæstionibus judicium tunc apud omnes fuisse infallibile ac definitivum, & adversùs ipsum interjectas ad Generalem Synodum appellationes fuisse frivolas, spernendas ab omnibus, & cogendas ad pœnitentiam. Et huic suæ Sedis authoritati non detraxerunt ipse Celestinus, aut noster magnus Leo, dum ille in Nestorii, hic in talem Eutychetis audaciam condescendit. Fuit res dispensatoria: Ob Regiam violentiam circumscripti Theodosii. Ista sunt antiqua & recta Sensa Gallicanæ Ecclesiæ. Oranda est Divina Clementia, ut corda Patrum reducat in filios.

Sancti Celestini memoria persuadet redire ad Nestorii caussam, quæ penitùs evertit fabellas Paschasii Quesnelli. Igitùr in suæ hæresis exordio Patriarcha Nestorius per Comitem Antiochum scripsit ad S. Celestinum: "Et nos non modicam corruptionem Orthodoxiæ apud quosdam hìc reperientes, & irâ & „lenitate circà ægros quotidiè angimur. Est enim ægritudo non „parva, sed affinis putredini Apollinaris & Arii". Eadem scripsit per Valerium Cubicularium. Agit in suos Orthodoxos Clericos & Laicos, quos ob Dominicæ Incarnationis mysterium rectè creditum atquè prædicatum, Diodorum ac Theodorum æmulatus, arguebat de Apollinario atque Ario, & quos eadem de caussa degradatos civitate ejecerat. Degradationis caussam distinctè exponit in suis ad Imperatorem Theodosium precibus Archi-Mandrita Dalmatius: "Hoc ipso tempore", quo Nestorius palàm in Ecclesia cœpit insanire, "quidam è Reverendissimorum Sacerdotum numero illum in publico consessu coram „non infrequenter corripuerunt, & ab ejusdem communione „desciverunt, & in hodiernum diem usquè desciscunt. Nonnulli „clanculùm ab illius consortio se subduxerunt. Alii ex Religiosissimis Presbyteris, quoniàm in hac sancta Ecclesia Irenæ „maritima contra repullulans pravum dogma invehebantur, „dicendi facultate privati sunt". Suum ergò de ipsis Synodale Judicium Nestorius retulit Sedi Apostolicæ. Hujus Relationis etiam in scripta ad ipsum duodecim Capitulorum epistola meminit S. Cyrillus. Nestorius, licèt ab istis Presbyteris non novam procudi, sed solummodò vetustam, & jam damnatam hæresim judicaret resumi, suum tamen de ipsis judicium censuit Apostolicæ Sedi omninò referendum. Quare Paschasius Ques-

nellus, dum S. Flaviani negligentiam affirmat non deviâsse ab Ecclesiastico Canone, palàm errat.

Sanctus Cyrillus in eadem epistola adjungit: "Itaque cum om„nibus, tum Clericis tum Laicis quoque, quos tu propter fidem „excommunicasti, vel Ordine movisti, omnes communicavimus. „Haud enim par erat eos, qui rectam fidem tenere maluerunt, ob „iniquam tuam sententiam pati aliquod detrimentum". Eis omnes communicaverunt, quod sanctus Celestinus per suæ Sedis authoritatem cassâsset Synodale Nestorii Judicium, & istos communioni & gradui redidisset. Non erat opus Generali Synodo: Quod nempè sanctus Petrus plenissimam authoritatem, quâ ejus Successores qualiacumque Synodorum Judicia firmare vel infirmare possint, in sua Romana Cathedra reliquisset. Et istud sciens, qui hæc omnia propriis oculis viderat, Eutyches appellavit ad sanctum Leonem. Sanctus Cyrillus prosequitur: "Ad epistolas porrò quod attinet, quas „Alexandrina Ecclesia ad te misit, eas cum à sacra Romana Syno„do, tum à nobis omnibus quoque, ab omni errore & vitio immu„nes judicatas esse sciat. Hiscè autem literis nostris utraque subjun„ximus: Et ea quæ te oportet sapere & docere; & ea rursùm, à „quibus te convenit abstinere. Hæc enim est Catholicæ ac Aposto„licæ Ecclesiæ fides, in qua universi Occidentis & Orientis Ortho„doxi Episcopi consentiunt". Propter authoritatem Romanæ Ecclesiæ, quæ istas epistolas confirmaverat. Proinde totus Oriens, totusque Occidens tunc credebat ad definitivè dirimendas Evangelici dogmatis controversias nequaquàm esse opus generali Synodo, sed sufficere Judicium Romanæ Sedis.

Audiamus quid de ejusdem Sedis authoritate in Synodalibus ad eundem Nestorium literis censuerit Joannes Patriarcha Antiochenus. S. Celestinus Nestorii Exegeses atque epistolas, & tradita in ipsis dogmata definitivè damnarat, & ipsum, nisi intra decem dies solemniter recantaret, degradandum jusserat, & degradationem novi Episcopi inthronizatione confirmandam. His Decretis ut pareat, ipsum acriter urget præfatus Joannes, & prosequitur: "Nam Oc„cidens, & Ægyptus, & ipsa forsitan Macedonia, ab ea omninò „unione se abrumpere decreverunt, quam singularis Dei benefi„centia per multos SS. Patrum, celebriumque Episcoporum, & „præcipuè per Sanctissimi, magnique Patris Acacii sudores atque „molestias communi Ecclesiæ utilitati impartivit". Respicit lamenta-

mentabilem communionis dissociationem, quâ Antiochenam Ecclesiam, ac omnem ejus Patriarchatum Romana Ecclesia afflixerat propter Schisma Eustatianum, præsertim post perjuram promotionem Patriarchæ Flaviani. Fuerat res reverà lamentabilis. Remedium dederant profectò magni magnorum Episcoporum labores, præsertim Acacii Berrhæensis Episcopi, qui ætate & authoritate gravis isto tempore per omnem Orientem erat quasi Pater omnium Episcoporum. Eandem calamitatem nuperrimè propter iniquam S. Joannis Chrysostomi degradationem sustinuerant Alexandrina, atq; Constantinopolitana Ecclesia. Et liberari non potuerant, nisi per præstitam Romanis Mandatis plenam obedientiam. Excommunicatio, quam sanctus Papa Victor Polycrati Ephesiorum Exarcho, & omni Asiaticæ Diœcesi ob contumaciam circa Paschalem festivitatem inflixerat, non rectè cessit. Hinc ab isto supremo in totas Gentes, præsertim in totum Orientem, fulmine Romana Ecclesia meritò censuit deinceps abstinendum. Futuros Patriarcharum aut magnarum Ecclesiarum excessus censuit simplici communionis dissociatione frangendos. Et istam pœnam Celestinus Pontifex omnibus Orientalibus Ecclesiis, quæ sua contra Nestorii errorem & personam Decreta non venerarentur atque exequerentur, fuit comminatus. Suprà audivimus sanctum Cyrillum de sua Ægyptiaca Diœcesi scribentem ad Joannem Antiochiæ Patriarcham: "Nos sequemur quæ „illi judicaverunt. Veremur namquè, ne à tantorum commu-„nione excidamus". Et adjunxit caussam: "Qui non ob aliud, neque „ob parvi momenti res commoti sunt, eamquè sententiam tu-„lerunt, sed propter ipsam fidem, universasquè Orbis terrarum „turbatas Ecclesias, & communem Populi ædificationem". Loquitur de Celestino Pontifice, & ejus Provinciali Synodo. Affirmat ipsius sententiam esse fundatissimam. Quarè hæc omnia cum sua Synodo maturè perpendens Joannes Patriarcha, revelatâ facie Nestorium ursit ad promptè obediendum, edicens alioquin fore, ut ipsum deserat, & salvet suam Ecclesiam. Nolebat esse contumax Apostolicæ Sedi, & sua contumacia omnem suum Patriarchatum præcipitare in antiquas miserias, in antiqua pericula, immò in ruinam animarum. Quæ omnia lucidissimè demonstrant Orientalem Ecclesiam tunc promptissimam pependisse ab ore Occidentalis. Demonstrant novorum hodie Dogmatistarum fabulas eò tendere, ut Eusebianum schisma suscitetur ex Inferno, & plantetur in latina Ecclesia.

Iste

Isto tempore nullus Orientalis Episcopus vel somniavit de Nestorio adversùs Celestini Sancita adjuvando per appellationem ad Generale Concilium. Audaciam istam præsumpsit, à Juliano Eclanensi Episcopo, aliisque Pelagianis inductus ac seductus, unicus ipse Hæresiarcha. Per ejus artes circumscriptus Imperator Theodosius scripsit ad S. Cyrillum: "Oportet Sacerdotes certò secùm statuere, ,,uniuscujusquè rei naturam, præsertim verò incorruptæ pietatis ,,doctrinam, disquisitione potiùs, quam pertinaci animorum con-,,tentione inveniri. Etenim jam inde à primis usquè temporibus ,,non imperantis cujusquàm, aut certè Imperium usurpantis inter-,,minationes aut proterviæ, sed sanctorum Patrum, & sacræ Synodi ,,Decreta eam nobis constituerunt. Nam Religionem intelligentiâ ,,magis, quàm jussione firmari, nulli, opinor, dubium esse potest. ,,Nunc igitùr tua Pietas exponat, quid ità nobis, quibus Religio-,,nem tantoperè curæ esse non ignorabas, & Sacerdotibus, quotquot ,,circumquaquè degunt, quos utiquè in unum locum congregatos ,,natam de Religione controversiam discutere, ac dirimere par erat; ,,despectis, hascè turbas ac discordias inter Ecclesias, quantum in te ,,est, concitaris. Quasi-verò impetus temerarii pietatis doctrinam ,,magis, quàm sedula ac diligens veritatis inquisitio decere videantur: ,,Plus apud nos valeat audacia, quàm adhibita industria; aut ,,perplexa nos magis hujusmodi rerum tractatio, quam simplicitas ,,oblectet".

Affirmat varia. Primò, quod Orthodoxa Christianæ fidei veritas non contentione, sed disquisitione inveniatur. Secundò, quod ista disquisitio non per unius imperantis, aut Imperium usurpantis interminationes aut proterviam, sed per Generalem Ecclesiæ Synodum sit facienda. Quod ista sit perpetua forma, & consuetudo Catholicæ Ecclesiæ. Celestinum Pontificem, qui hascè quæstiones solus definiverat, & Nestorium ad sibi obediendum per severas degradationis interminationes compulerat, de imperioso in Ecclesiam dominatu, ac invasâ Generalis Synodi authoritate; S. Cyrillum, qui ista Decreta generosè publicaverat, arguit de protervia. Tertiò, eundem Cyrillum, ac etiam Celestinum arguit de contemptu sui Imperii, de temerario impetu, de varia turbulentia. Hæc ipsa, quæ hodie Paschasius Quesnellus suadet toti Ecclesiæ, turbida dogmata facinorosus Nestorius impressit simplici Theodosio. Verùm sine fructu. Et cum suo rubore. Etenim de ista Synodo statim

scripsit

scripsit ad Pontificem: "Placuit piissimis Imperatoribus, Domino „adjuvante, etiam Synodum inexcusabiliter totius Orbis terrarum „indicere propter inquisitionem aliarum rerum Ecclesiasticarum. „Nam dubitationem verborum non æstimo habituram inquisitio„nem difficilem, nec impedimento esse futuram ad Tractatum Di„vinitatis Domini Jesu". Erubescit de sua appellatione, & Synodum mentitur indictam ad alias caussas. Eam tamen censuit intimandam Pontifici, quo ejus in se Sancita sisteret, & ob Principis reverentiam obtineret suspendi.

Sed nihil penitùs obtinuit. Etenim evenit quod ad ipsum nuperrimè scripserat Joannes Patriarcha Antiochenus: "Cogita, si „priusquàm ullæ omninò literæ missæ forent, multi contra nos „exstitére infrænes, penèque intolerabiles, tantâ ex allatis literis „subministratâ fiduciâ, quales futuri sint, qualiquè in posterùm „adversùs nos audaciâ sint usuri". Joannes est vera vaticinatus. Etenim Papalibus literis animatus Populus non solummodò in ipsum Nestorium, sed insuper in Imperatorem declamare cœpit: "Regem „habemus, non habemus Episcopum". Hoc est, Habemus Regem, sed qui non faciat esse nobis Episcopum. Populus solemniter comminatus est Nestorium præcipitare in mare. Et vice versâ ipse cœpit in Populum & Clerum tyrannicè, ac hostiliter sævire. Hæc omnia in suis ad Principem precibus amplè exponit Archi-Mandrita Dalmatius, & adjungit: "Vestra proindè Majestas efficiet, ut sacra „& Oecumenica Synodus primo quoquè tempore hìc coëat, quò „hac præsente Christus Ecclesiam uniat, Populumque in unum „reducat, ac Sacerdotes sinceræ fidei Prædicatores, priusquàm im„pia illa doctrina latiùs serpat, loco suo restituat. Illud etiam „obnixè precamur ac petimus, quandoquidem Nestorius commi„nationibus, insectationibus, exiliis, callidis & pravis machina„tionibus perterrefacere molitur; & quò suam insaniam, suamque „impietatem confirmatiorem reddat, quæcumquè excogitari pos„sunt, sine discrimine aggreditur; non Deum timet, nullum „hominem veretur, nullum Episcopum veneratur, nullum Sa„cerdotem aut Clericum, aut sanctum Monachum, aut Religio„sum Laicum honorat; nullam pœnam iniquis decretam formidat, „nullam deniquè legem Ministrorum iræ Divinæ in ejus Provocato„res; sed superbiâ, qua omnes parvi pendit, elatus, pecuniisque, „& quorundàm corruptorum hominum potentiâ fretus, & ut

„liberè quod res est dicamus, vestra quoquè Dominatione fretus „hæc facit: Petimus, inquàm, ne quidquàm deinceps illi liceat, „nisi primùm Orthodoxæ fidei veritas enucleetur, ne quod enixiùs „studet, hac penitùs dissipatâ, ac eversâ, suam paulatim intro„ducat".

Hæc verba, "Vestrâ Dominatione fretus" palàm evincunt hunc libellum, ac in ipso expressam Nestorii tyrannidem prodiisse post ejus appellationem. Ipsâ, & ei per Theodosium violenter imparti-to suspensivo effectu fretus Nestorius nullum curavit Episcopum: Ne quidem Romanum. Hinc errores revocare noluit, sed majori cum impetu perrexit prædicare. Degradatos à se Presbyteros, quos Pontifex repararat, loco suo noluit reponere. Hinc Dalmatius supplicat duo. Primò, ut ipsi promissa Synodus quàmprimùm fiat. Deindè, ut usquè ad ipsam non sola Romana in Nestorium Decreta, sed etiam ipsius in Clerum & Populum tyrannica Attentata sint suspensa: Et præsertim, ut à suæ hæresios prædicatione cogatur cessare. Et conclusit: "Nos de Oecumenica Synodo co„genda vos rogamus, quæ aptissimè possit constabilire & erigere „titubantia, sive etiam confracta. Quamquàm per Dei gratiam, „ejusdemque tutelam, quæ in vobis operatur, inferorum portæ, „quæ sunt hæreticorum ora, adversùs fidem nunquàm prævalebunt, „aut evertere illam poterunt". Expostulat jam addictam Synodum non solummodò pro Nestorio fieri, sed & contra ipsum. Non admitti Hæresiarchæ fastum, quo sperabat & minabatur Synodo adversùs S. Cyrillum, ideòque & adversùs Celestinum Pontificem præsidere. Et istud Theodosius non potuit non admittere. Adductis per Dalmatium rationibus permotus Pontifex etiam consensit in Synodum. Etenim dum Hæresiarchæ furor sustinetur ac fovetur, ideòque nec Deum reveretur aut homines, Generalis Synodus est non solummodò utilis, sed & necessaria. Easdem ob caussas Synodi Postulator Nestorius ipsam adeò extimuit, ut de ipso post peractam Synodum Pontifex scripserit ad Constantinopolitanam Ecclesiam: "Quis Petitorem Synodi crederet Synodo abfuturum? Campum „ad certamen exposcit; Sacerdotale postulat, cui non erat adfuturus, „examen". Et Synodus nihil egit, nisi Celestini in ipsum Sancita probare, stabilire, confirmare. Demonstravit se non ad definiendam fidem, sed dumtaxat ad superandas Hæresiarchæ violentias fuisse necessariam. Et hinc ejus Acta, tandem meliora edoctus, Imperator

Theodosius

Theodosius amplissimè confirmavit. Et huc omninò alludit in datis ad ipsum, dum similem Hæresiarchæ Eutychetis appellationem denuò circumscriptus admisit, literis magnus Leo: "Nos, venerabilis Imperator, sicut Nestorii dogma perversum meritò anathematizavimus, ità justè horum impietatem, qui veritatem carnis nostræ negant à Domino nostro Jesu Christo susceptam esse, damnamus". Hoc est, sicut nuper Celestinus rectè damnavit Nestorium, ità & ego rectè nunc damno Eutychetem, ideòque sicut tunc non fuit, ità neque nunc Generalis Synodus est necessaria. Sicut tunc non fuit Nestorius, ità neque nunc Entyches est contra Apostolicam Sedem defendendus. Hæc breviter dicta sint, quò Paschasius Quesnellus demonstretur circà S. Petri privilegia plurimùm deviare. Epist. 23.

CAPUT VI.

Discutiuntur Reverendi Patris Paschasii Quesnelli Asserta contra nescio quem eximiæ eruditionis Virum.

HÆc sunt Paschasii Quesnelli verba: "Quod autem ab eximiæ eruditionis viro suggeritur, lectis scilicet Constantinopolitanæ Synodi Gestis adversùs Eutychen, omnia sic à sancto Leone fuisse probata & confirmata, ut ab indicenda Synodo Generali abstineri debere censuerit tam sanctus Flavianus, quam sanctus Leo, pace optimi viri dixerim, longissimè à vero abest. Removendum quidem existimavit Flavianus Concilium, quod fieri divulgabatur, ut scribit ad Leonem, sed quam ob caussam? An quia, ut jam laudato Viro videtur, acceptâ Pontificis Romani confirmatione finita erat caussa? At tantùm abest, ut sanctum Leonem approbantem aut confirmantem tunc haberet Flavianus, ut potiùs penè iratum experiretur, propterea quod Eutychen severiori sententia, ut putabat, perculerat, qui Statutis Nicænæ Synodi inhærere videbatur. Cum enim hæc scribebat de Concilio Constantinopolitanus Antistes, Gesto-

„Gestorum contrà Eutychen exemplaria nondum acceperat sanctus „Leo, aut saltem nondum esse à se accepta & approbata, vel re- „probata rescripserat, sed solæ Eutychis literæ ei fuerant redditæ"

Hic eximiæ eruditionis vir rectè affirmat Eutychetis caussam acceptâ Romani Pontificis ad sancti Flaviani Synodum confirmatione fuisse finitam. Etenim loquitur cum S. Augustino, qui post Carthaginensem ac Milevitanam contra Pelagiana dogmata celebratas, & ab Innocentio I. Pontifice confirmatas Synodos in Sermone secundo de verbis Apostoli declamavit ad suum Populum: "Româ Rescripta „venerunt, caussa finita est". Propter eadem Rescripta, simulque propter famosam Zozimi Pontificis Tractoriam, in primo ad sanctum Papam Bonifacium libro scripsit eisdem Pelagianis non esse sperandam aut postulandam Generalis Synodi audientiam, sed solam restare pœnitentiam. Porrò an eximius ille vir asserat, qnod S. Flavianus, dum S. Leoni priorem relationem fecit, habuerit approbantem aut confirmantem Pontificem, ignoro. Si asserat, est lapsus. Interim etiam Reverendi Patris Paschasii Quesnelli Asserta non carent erroribus. Primus est, quod S. Flavianus non censuerit per Papalem suæ Synodi confirmationem posse aut debere abstineri à Generali Synodo. Etenim verba ejus sunt lucida: "Caussa eget solummodò „vestro solatio, atquè defensione. Sic removebitur & Concilium, „quod fieri divulgatur". Sanctus Flavianus viderat omnem Nestorii tragediam. Et fortè fuerat unus Presbyterorum, quos ille ob rectam in maritima sanctæ Irenes Ecclesia prædicationem degradatos civitate ejecerat. Sperabat Imperatorem Theodosium, qui tunc in admittenda adversùs Romanam definitionem appellatione doluerat se deceptum, non permissurum, ut etiam à simili Eutychetis audacia circumscriberetur. Hinc cum fiducia scripsit ad S. Leonem: "Sic removebitur & Concilium". Secundus error est, quod etiam S. Leo istud ipsum censuerit. Etenim aliud demonstrant frequentes ejus ad Theodosium literæ, quibus assiduè scripsit nullam esse necessitatem futuræ Synodi, immò nec utilitatem. Et quod nuperum in Nestorii caussa Lapsum ipsi ad nares cum reverentia & constantia fricuerit, est suprà ostensum. Tertius error est, quod magnus Leo Synodale S. Flaviani Judicium non confirmaverit. Etenim confirmatio est lucida. Et licèt non pateret ad oculum, esset potiùs Leontio apud Byzantinos Scholastico, & Victori Tonnonensi Episcopo credendum, quàm Reverendo Patri Paschasio Quesnello.

Interim

Interim ille prosequitur : "De confirmatione igitùr Gestorum „à se habitorum adversùs Eutychem ne per somnium quidem co„gitabat Flavianus, dum de removendo Concilio, quod parabatur, „sermonem ad Leonem habebat. Hoc unum pro Sacerdotali sol„licitudine verebatur, ne evocatis ad Oecumenicam Synodum „Episcopis", Sanctissimæ ubiquè turbarentur Ecclesiæ. "Ipsissima „enim ejus verba sunt in prima epistolarum, quas ad Leonem „scripsit. Et illam quidem minimè necessariam Synodum existi„mabat, quia quidquid impii dogmatis Eutyches evomuerat, in „antiquis hæreticis, Apollinari, Valentino, & aliis jam pridem „damnatum fuerat atquè proscriptum præcedentium Conciliorum „vel Episcoporum sententiis : Et ea etiam proferebat, quæ sancti „& universalis Concilii Ephesini doctrinæ adversabantur. Ac proin„de ejusdem anathemati, sententiæque obnoxium se faciebat. Cui „pœnæ declarandæ quid opus erat, ut universi Christiani Orbis Epi„scopi suis Sedibus moverentur in Synodum coituri". Probat hæc authoritate S. Papæ Felicis tertii : "Facta semel Synodus abjecti „cujuslibet erroris cunctos sequaces consequenter involvit". Subsumit ex S. Gelasii epistola ad Faustum Magistrum : "Non solùm „Præsuli Apostolico hoc facere licet, sed cuicumquè Pontifici, „ut quoslibet, & quemlibet secundùm Regulam ipsius hæresios „ante damnatæ à Catholica communione discernant". Hinc concludit etiam contrà Eutychetem non fuisse necessariam Synodum.

Errores varii. Primus est, quod ad magnum Leonem scribens Flavianus de Apostolica suorum Synodalium Gestorum confirmatione nec per somnium cogitaverit. Etenim licèt non cogitarit de confirmatione data, plurimùm tamen cogitavit de danda. Ipsam expostulavit omnibus suæ eloquentiæ viribus. Secundus est, quod ad removendum Generale Concilium adduxerit hanc unicam rationem : "Ne sanctissimæ ubiquè turbentur Ecclesiæ". Etenim adduxit duas rationes. Unam, liceat cum Philosopho loqui, à priori, alteram à posteriori. A posteriori est jam dicta. Etenim omnium Ecclesiarum turbatio est sequela Generalis Concilii, ideòq; istud sine gravissima totius Ecclesiæ necessitate non est postulandum aut concedendum. Rationem à priori Flavianus expressit his sæpè laudatis verbis : "Per propria Scripta dignare decernere damnatio„nem regulariter factam. Caussa enim eget solummodò vestro „solatio, atquè defensione. Sic per vestras sacratissimas literas

„hæresis, & turbæ destruentur. Removebitur & Concilium". Tertius error est, quod S. Flavianus scripserit Synodum non esse necessariam, eò quod Eutyches jam damnatam Valentini aut Apollinaris hæresim resumeret, ac palàm impingeret in Sancita Ephesina. Etenim licèt sint verissima non tamen ità fuerunt adducta à Flaviano. Flavianus ea adduxit, quò demonstraret suum Synodale Judicium fuisse regulariter factum, ideoque omninò esse Apostolica authoritate confirmandum. Et ut Papam fortiùs impelleret, addidit ista ejus confirmatione etiam removendum Generale Concilium, quod fieri jactabatur.

Gaudeo, & gratulor Reverendum Patrem Paschasium Quesnellum firmare sua Asserta per sancti Gelasii Pontificis epistolam ad Faustum Magistrum. Hinc enim mihi spem facio, quod omnem veneretur epistolam, ac profiteatur. Confido ipsum non impingere in regulam, ex qua adversùm Manichæos scripsit S. Augustinus: "Manichæi, qui in Evangelio quod vultis creditis, quod vultis „non creditis, non Evangelio," sed vobis creditis". At verò S. Gelasius in laudata epistola scribit adversùm Sectatores Acaciani schismatis: "Nobis opponunt Canones, dum nesciunt, quid lo„quantur. Contra quos hoc ipso venire se produnt, quod primæ „Sedi, sana, rectaque suadenti, parere fugiunt. Ipsi enim sunt „Canones, qui appellationes totius Ecclesiæ ad hujus Sedis examen „voluere deferri; ab ipsa verò numquàm appellari debere sanxerunt: „Ac per hoc illam de tota Ecclesia judicare, ipsam ad nullius com„meare judicium, nec de ejus unquam præceperunt judicio judicari, „sententiamque illius constituerunt non oportere dissolvi, cujus po„tiùs Decreta sequenda mandarunt". Hæc Reverendus Pater Paschasius ex animo profiteatur, & nos ipsum ex animo reverebimur.

Audiamus sequentia: "Hæc erat genuina ratio, quæ Flaviani „animum à cogenda Synodo deterrebat. Cui planè annuit S. Leo, „cum literis, Gestisque Flaviani acceptis, de qua re ageretur intel„lexit", Et infrà: "Ità sensit Pontifex abstinendum à celebranda „Synodo, cum totius negotii seriem benè perspectam habuit. Su„perfluam enim Synodum arguit, ut liquidò apparet, non ex ap„probatione aut confirmatione Sedis Apostolicæ, sed ex inutilitate, „ex caussæ, quæ ventilanda erat, certitudine, ex quæstionis „ipsius evidentia, quam in dubium revocare nefas ducebat". Respondeo fabulam sibi ipsi iterùm non cohætere. Etenim hæc verba, ita

"Ità censit Pontifex abstinendum à celebranda Synodo, cum totius „negotii seriem benè perspectam habuit", profitentur Flaviani Synodale Judicium fuisse omninò à Pontifice examinandum ac retractandum, & ex perspecta ejus legitimitate procedendum ad recusandam Generalem Synodum. Profitentur Flaviani judicium fuisse à Pontifice examinatum, ac retractatum, & ex perspecta ejus legitimitate recusatam Generalem Synodum. At verò per examen & retractationem perspecta legitimitas, & propter ipsam facta Generalis Synodi recusatio, quid est nisi confirmatio? Est istud ipsum, quod laudat quintus Nicænus Canon: "Inquiratur autem, ne simultate, aut contentione, aut aliquâ aliâ molestiâ Episcopi sint „excommunicati. Et si qui manifestè offenderint Episcopum, justè „excommunicati" ab omnibus esse videantur. Id est, hæc excommunicatio, quoniam justa, ab omnibus confirmetur. Hæc enim confirmatio est scopus & fructus examinis ac retractationis. Proindè R. Pater Paschasius Quesnellus, licèt Apostolicæ confirmationis rem abijcere non possit, delectatur tamen consueta abijcere vocabula, atquè ità suæ ergà S Petrum pusillanimitati istud saltem solatium impartiri. Datam à se fuisse confirmationem Pontifex disertè affirmat etiam in literis ad Faustum, Martinum, & alios Constantinopolitanæ Ecclesiæ Archi-Mandritas: "Sensum Eutychis, qui „sicut Gestorum lectione cognovimus, meritò reprobatus est, etiam „nos detestandum esse decernimus, ità ut si Assertor insipiens in sua „pravitate voluerit permanere, habeat cum his consortium, quorum „est secutus errorem". S. Flavianus Pontifici supplicârat, ut dignaretur per propria Scripta decernere Eutychetis damnationem esse factam regulariter. Et Leo hìc disertè scribit se decrevisse: Ex Gestorum Synodalium lectione. Hoc est, ex retractatione confirmâsse.

Adducenda sunt & sequentia verba: "Sed antequam ea omnia „nota essent Pontifici, & postquàm etiam de rei totius serie à „Flaviano instructus esset, non modò è rei Catholicæ utilitate „Synodalem Conventum esse existimavit, sed & pro eo impetrando supplices ad Imperatorem dedit literas". Adducit vigesimam tertiam Magni Leonis epistolam, & concludit: "Ex quibus, & ex sequentium aliquot epistolarum verbis elucet Leonem persuasum tunc habuisse, maximam utilitatem allaturam esse „Synodum, idque multiplices ob caussas". Ut evincat Romanæ

Ecclesiæ

Ecclesiæ non esse authoritatem definiendi dogmaticas controversias, affirmat Generalem contra Eutychianos errores Synodum etiam per Magnum Leonem fuisse à Principe postulatam. Respondeo virum denuò circumscribi, aut velle circumscribere. Etenim omnes per ipsum hìc laudatæ Leonis epistolæ, si vel leviter inspiciantur, demonstrant illius animum fuisse à Synodo penitùs aversum. At quoniam per Dioscorum & Eutychetem seductus Princeps persistebat, institit ut Synodus saltem in Italia fieret. Ex momentosissimis rationibus. At neque istud obtinuit. Quarè errorem continent etiam hæc verba: "Verùm dum hæc sanctus Leo ,,in ancipiti positus meditatur, modò ad congregandam Synodum ,,propensior, modò ad removendam, Theodosius Augustus eam ,,apud Ephesum convocandam indixit, inscio Romano Pontifice". Etenim clarum est Leonem à Synodo semper, & constanter fuisse aversum. Ad damnandam hanc hæresim censebat suum Tomum sufficere.

Reverendus P. Paschasius Quesnellus post varia, quæ ad rem non faciunt, concludit: "Quatuor hujusmodi libelli in primis di- ,,stinguendi sunt, ne cujusquè vis & energia alteri tribuatur, unde ,,& totum hoc negotium consequenter obscuretur. Fuit igitur ,,primus libellus appellatorius ad Concilium. Secundus Conte- ,,statorius ad Constantinopolitanum Populum. Tertius Queri- ,,monialis, seu querelæ ad sanctum Leonem. Quartus libellus ,,supplex ad Imperatorem. Primus commentitius erat, nec reverà ,,datus; alii tres verè oblati. Quorum omnium libellorum men- ,,tionem facit sanctus Flavianus in epistola prima ad S. Leonem". Querimonialem libellum exponit per verba Juris-Consulti: "De ,,Paternis injuriis conquerentem filium audiri justum est, & usita- ,,tum; eum ipsum accusantem vix quisquàm ferat". Respondeo fabulam denuò non cohærere. Etenim Eutyches de Flaviano non dumtaxat conquestus est, sed insuper accusavit. Etiam de Nestoriana Hæresi. Nec apud solum Pontificem, sed etiam Principem. Accusavit adeò crudeliter, ut Theodosius Sanctissimum virum coëgerit ad solemnem, propriâ manu scriptam & subscriptam, fidei professionem. Nec his contentus Eutyches suis Contestatoriis libellis indidit gravissimas in optimum Antistitem contumelias. Quæ certè non sunt filialia. Et ad Leonem Papam transmisit libellum, quo Synodale Flaviani Judicium postulabat re-

tractari

tractari & circumduci. Addidit eundem aut similem libellum à se exhibitum in ipsa Synodo: Et asseruit fuisse libellum appellationis. Proindè Paschasius Quesnellus denuò, quia rem abnegare non valet, ludit in voculis, atque ita devias suas cogitationes studet consolari.

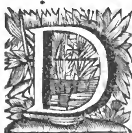
Etiam mei dignatus est facere memoriam: "Nihil igitur contra „antiquum Canonem & morem agebat Flavianus, qui eo nomine „arguitur à CHRISTIANO LUPO, cum Synodi suæ Acta Ro„mam non retulit". Quod eum Magnus Leo arguerit, est manifestum. Et spero me non delinquere, si tanto potiùs Pontifici credam, quam hodiernis Commentis. Esse Commenta, est supra demonstratum, & in Scholiis ad Dictatum sancti Gregorii septimi. Fateor plures Provinciarum Synodos quandoque non retulisse. At non quid fecerint, sed quid ab ipsis fieri oportuerit, est attendendum. Quid Gallicana olim Ecclesia actitârit, demonstrat S. Innocentii primi Pontificis Rescriptum ad sanctum Victricium Metropolitam Rothomagensem. Et ad Viennensis Provinciæ Episcopos scripsit Magnus noster Leo: "Nobiscum vestra „Fraternitas recognoscat Apostolicam Sedem, pro sui reveren„tia, à vestræ etiam Provinciæ Sacerdotibus, innumeris relatio„nibus esse consultam". Loquitur non de universa Gallia, sed Cap. 2. de sola Narbonensi Provincia. Ex ipsa sola affirmat in Romanis scriniis reperiri exemplaria innumerarum relationum. De tanti Pontificis fide Gallicana olim Ecclesia non dubitavit.

DISSERTATIO QVARTA
DE
ROMANA APPELLATIONE
S. FLAVIANI
EPISCOPI
CONSTANTINOPOLITANI,
Degradati per Ephesinum Latrocinium.

CAPUT PRIMUM.

An S. Flavianus appellaverit ad aliud Generale Concilium, an verò ad solam Romanam Ecclesiam?

E hac re scribit Reverendus Pater Paschasius Quesnellus: "Appellationum, quæ ad „Sedem Apostolicam delatæ dicuntur pri-„mis Ecclesiæ sæculis, omnium celeberri-„ma ea est, quæ data est à sancto Flaviano „Constantinopolitano Episcopo post latam „adversùm se à Dioscoro sententiam. Non „enim tunc, inquiunt, à Provinciali, vel „Diœcesana Synodo, sed ab ea, quæ Oe-„cumenicæ Synodi nomine gaudebat, ex omnibus videlicèt Epi-„scopis collecta, & cui tres præcipui Ecclesiæ Primates & Pa-„triarchæ, Occidentalis per Legatos, Orientales per se ipsi inter-„erant". Non malè. Proinde hoc exemplo magnificè demonstratur etiam à Generali Synodo posse provocari ad solum Romanorum Episcopum, adeòque ipsum istâ Synodo esse omninò superiorem. Quoniàm ab ipso non solummodò supplicatur Sy-

nodalis

nodalis judicii revisio, sed propriissimè ad ipsum appellatur. Etenim non solus Dioscorus Alexandrinus; sed etiam Juvenalis Hierosolymitanus, Thalassius Cæsaraensis in Cappadocia, Basilius Seleuciensis, & cæteri Primates, immò omnes Latrocinali Judicio cooperati Episcopi, in retractatoria apud Chalcedonem Synodo fuerunt demutati in reos', compulsi ad suorum operum rationes, & solemnem pœnitentiam. Excipe solos illos, qui per humilem pœnitentiam anteà à Magno Leone supplicaverant veniam, ac impetraverant. Quorundam hodiernæ in Apostolicam Sedem contumeliæ interim nos cogunt in res lucidas tempus expendere. Quarè nolim per easdem assiduè lineas serram ducere: Discutere volo sola necessaria aut utilia. Rei series est compendio exponenda.

Dum Dioscorus Patriarcha Alexandrinus, ac Synodalis Præsidentiæ apud Ephesum invasor, in S. Flavianum pronuntiavit Latrocinalem sententiam, optimus Episcopus reposuit: "Appello ,,à te". Et Hilarus Romanæ Ecclesiæ Archi-Diaconus, ac sancti Leonis Pontificis Legatus, adjunxit. "Contradicitur". Ita habent Acta Synodalia. Eadem de re scribit Eutychianæ hæresis Breviculus, seu Acta super nomine Acacii Episcopi Constantinopolitani: "Flavianus deijcitur, contradicentibus Vicariis Roma- ,,nis". Reverà enim non solus Hilarus contradixit, sed etiam ejus in Legatione Collega, Renatus Romanæ Ecclesiæ ad S. Clementis titulum Cardinalis Presbyter. Lucet ex datis postmodò ad ipsum literis Theodoreti Cyrensis Episcopi: "Cognovimus arden- ,,tem, justumque zelum Pietatis tuæ, & justissimam ac legiti- ,,mam libertatem, quâ usus es, cum ea, quæ apud Ephesum ,,temerè, ac licenter acta sunt, reprehenderes. Nec soli nos ,,ista didicimus, sed in omnem terram rectæ mentis tuæ sonus ,,exivit, & omnes justitiam, zelum, libertatem, & adversùs ,,iniquitatem injectas à te minas decantant. Et hæc quidem egit ,,Pietas tua, cum unicam cædem conspexisset". Nempe cædem S. Flaviani, quem sceleratus, & Episcopi nomine indignus Dioscorus coram se genuflexum invasit calcibus in conspectu totius Synodi, & inflixit lethalia vulnera, ex quibus paucos post dies novus iste Abel migravit ad Dominum. Renatus igitur non dumtaxat Latrocinali Judicio contradixit, sed insuper est minatus Dioscoro: Et quidem cum zelo, ac libertate. Haud dubiè

protestatus est ista omnia, quoniàm sine Apostolicæ Sedis authoritate, immò contra ejus sacrosanctas Jussiones, & per invasum ejus privilegium acta, esse Latrocinalia Attentata: Et Dioscoro minatus est talionem. Quarè mendosa sunt hæc laudati Breviculi de Romanis Legatis Ephesum proficiscentibus verba: "Presbyter Renatus in Delo Insula morte præventus est". Julius Puteolanus Episcopus, Legatorum Primas, quoniàm nec in Synodo, nec post ipsam reperitur ulla ejus memoria, videtur isthic obiisse. Quidquid sit, non unum, sed plures Romanæ Ecclesiæ Legatos isti judicio contradixisse, testatur Victor Episcopus Tonnonensis. Ejusdem contradictionis meminit in Chronico Prosper Tyro: "In Ephesino Concilio Dioscorus Alexandrinus „Episcopus, Primatum sibi vindicans, absoluto Eutyche, in „Flavianum Episcopum Constantinopolitanum damnationis sen„tentiam tulit, reclamante Hilaro, Diacono Ecclesiæ Romanæ, „qui vice S. Leonis Papæ cum Julio Episcopo Puteolano à Sede „Apostolica fuerat destinatus. Nam cum omnes Episcopi in „Concilio constituti, vi & metu Comitum, vel militum, quos „Dioscoro Alexandrinæ urbis Episcopo attribuerat Imperator, „compellerentur huic hæresi accommodare consensum, memo„ratus Diaconus, inter tot vitæ pericula constitutus, voce con„tradictionis emissa, cum in ejus propterea eperniciem sæviretur, „relictis illic omnibus suis, latenter abscessit, ut præfato Papæ, „vel cæteris Italiæ Sacerdotibus, qualiter ibi Catholica fides „fuerat violata, sua delatione promeret". Omnes suos Legatos
Ep 40 41. contradixisse scribit in literis ad Imperatorem Theodosium, ac ad ejus sororem Pulcheriam etiam Magnus Leo, singulariter tamen laudans Hilarum Diaconum. Porrò appellans Flavianus non expressit invocatum à se Judicem. Hinc quæstio est, an ad solum Pontificem appellaverit, an verò ad aliam Generalem Synodum? Hoc enim placet Reverendo Patri Paschasio Quesnello. Petrus de Marca hìc deseritur à suis Symmystis.

Respondeo S. Flavianum appellâsse ad solum Pontificem Leonem. Lucet ex ejusdem Magni Leonis testimonio in literis ad Imperatorem Theodosium: "Quia Dominicæ Incarnationis
Ep.29.C.3 „Sacramento impiè nunc à paucis imprudentibus obviatur, om„nes partium nostrarum Ecclesiæ, omnes Mansuetudini vestræ „cum gemitibus & lachrymis supplicant Sacerdotes, ut quia & nostri

„nostri fideliter reclamarunt, & eisdem libellum appellationis „Flavianus Episcopus dedit, Generalem Synodum jubeatis intra „Italiam celebrari, quæ omnes offensiones ità aut repellat aut „mitiget, ne ultra aliquid sit, vel in fide dubium, vel in cha- „ritate divisum. Quam autem post appellationem interpositam „hoc necessariò postuletur; Canonum Nicææ habitorum De- „creta testantur". Eadem verba Leo repetit in alia ad eundem „Principem epistola, & adjungit de Nicænis Canonibus: "Quæ „subter adnexa sunt". Et subter adnexuit Sardicensem Cano- Ep.40.C.3 „nem de Romanis appellationibus damnatorum Episcoporum. Per quam adnexionem altè clamavit S. Flavianum appellâsse ad suam Sedem. Affirmavit enim ipsum appellâsse ista appellatione, quam laudant & stabiliunt, & cujus prosequendæ ac exequendæ modum præscribunt isti Canones. At verò istorum fundamentalis vox est: "Sancti Petri memoriam honoremus". Palàm laudant ac stabiliunt appellationes Romanas. Alia ipsorum palmaris vox est de invocato per appellantem Romano Episcopo: "Faciet quod „sapientissimo consilio judicaverit". Leo permansit constans in suo, quod ante Ephesinum Latrocinium placuerat, consilio. Uti tunc censuerat retractatorium Eutychianæ appellationis Judicium debere fieri in Generali intra Italiam Synodo, ità nunc istud ipsum censet de appellata caussa S. Flaviani. Addit has suas preces esse fundatas in Nicænis, seu Sardicensibus Canonibus, ideoque sibi non posse denegari. Quod nempè ad se esset facta appellatio, ideoque in suo, quod isti Canones sapientissimum prædicant, Beneplacito haberet omnia. Sanè non ad ejus Sedem, sed ad Generalem Synodum interjecta appellatio ei non faciebat istam expostulandi fiduciam.

Assertio lucet etiam ex his verbis: "Eisdem libellum appella- „tionis Flavianus Episcopus dedit". Proinde non sola voce appellavit Flavianus, sed etiam per libellum. Utiquè post Latrocinale Judicium, antequàm conijceretur in carcerem, vel certè antequàm in exilium propelleretur. In ipso judicio appellavit voce, postmodò appellationem redegit in libellum, & tradidit Legatis Apostolicis. Nempè portandum & tradendum Pontifici, & ab ipso discutiendum in retractatorio Judicio. Quin Leo Pontifex, & Apostolica S. Petri Sedes fuerint in ipso expressa, non est dubitandum: Attamen quia sacrum istud instrumentum est à nobis

 perdi-

perditum, per ipsum non possumus obstruere os loquentium iniqua. Ipsum obstruit magnus Leo in literis ad Imperatricem Pulcheriam:
Epist. 41. "Scripsimus de hac re", Actis Ephesini Latrocinii, & appellatione S. Flaviani, "ad gloriosissimum Principem, ut fidem, in qua ne-„natus per Dei gratiam regnat, nulla sinat novitate corrumpi, quo-„niàm Flavianus Episcopus in nostra omnium communione persi-„stit, atque hoc, quod factum est sine consideratione justitiæ, & „contra omnem Canonum disciplinam, ratum haberi ratio nulla „permittit, Et quia dissensionis scandalum non abstulisset Ephesina „Synodus, sed auxisset, habendo intra Italiam Concilio & locus „constitueretur & tempus, omnibus querelis & præjudiciis partis „utriusquè suspensis, quò diligentius universa, quæ offensionem „generaverunt, retractentur". Admittit S. Flaviani appellationem, ipsum revestit Episcopatu, firmat in Episcopali ad omnes Ecclesias communione, ejus appellationi dat effectum suspensivum, ad retractatorium sine Latrocinali violentia peragendum examen postulat concedi Synodum in Italia, ei præfigi tempus & locum, & hæc omnia per Theodosium ratificari. Hæc omnia postulat virtute Canonum Sardicensium. Omnia sunt vana & frivola, immò & violenta Attentata, si Romana Sedes à Flaviano non fuit invocata.

Epist. 45. Hæc eadem lucent ex literis ad Clerum & Populum Constantinopolitanum. Affirmat Flavianum fuisse à Dioscoro & ejus Latrocinio iniquè damnatum, & prosequitur: "Sed hos ausus confi-„dimus Christianissimo Principi minimè placituros. Nunc quia „Ecclesiam vestram hac ratione cognovimus dissipatam, consolan-„dos & adhortandos vòs esse credidimus nostris epistolis, ut pro „Catholicæ fidei defensione perfidorum nequitiæ resistatis. Nolumus enim Dilectionem vestram hoc mœrore percelli, cum major „gloria vestram sit subsecutura constantiam, si à probabili Sacerdote „vestro nullæ vos minæ, nulla formido divulserit. Quisquis enim „incolumi atquè superstite Flaviano Episcopo vestro fuerit ausus „Sacerdotium invadere, nunquàm in communione nostra habebi-„tur, nec inter Episcopos poterit numerari. Nos enim sicut Ne-„storium in sua perversitate anathematizavimus, ità eos qui veri-„tatem carnis nostræ in Domino Jesu Christo denegant, pari „execratione damnamus". Epistola videtur scripta ante confirmatum ab Imperatore Theodosio Latrocinium. Ante Ecclesiæ Constantinopolitanæ ordinatum Anatolium. Saltem scripta est, antequám

quàm Leo ista sciret. Interim noverat machinas Dioscori, qui degradato Flaviano studebat statim superintrudere suum Archi-Diaconum Anatolium, in Regia civitate suum nuperrimè Apocrisarium. Tentabat agere adversùs Flavianum, quomodò ejus Prædecessor Theophilus egerat adversùs S. Joannem Chrysostomum: Qui Ejecto statim superordinaverat Arsacium. Contra has machinas magnus Leo potentissimè intercedit: Clerum & Populum ex pectore animat ad constantiam, quâ neminem vivo Flaviano permittant superordinari, addens ipsum, qui se intrudi permiserit, à se irreparabiliter degradandum, & habendum indispensabiliter irregularem. Et perstitit firmus in suo verbo. Etenim Anatolium, licèt nonnisi post Flaviani mortem videatur ordinatus, agnoscere non voluit, nisi post multam pœnitentiam ad instantissimas preces optimi Imperatoris Martiani. Leo hæc omnia egit juxta Sardicenses Canones. Et omnia sunt vana, si Flavianus ad ipsum non provocaverit.

Eadem veritas liquet ex Pontificis Rescripto ad sanctum Flavianum: "Quæ & quanta Dilectio tua pro Catholicæ fidei defen- Epist. 42.
„sione patiatur, per Diaconum, qui ab Epheso furtim est elapsus, „agnovimus. Et licèt magnificemus Deum, qui te gratiæ suæ „virtute confortat, necesse est tamen nos dolere eorum ruinas, „per quos veritas impugnatur, & ipsa totius Ecclesiæ fundamenta „quatiuntur. Quia verò Providentia Dei semper suis necessa„rium præstat auxilium, scire debet Fraternitas Tua nos à com„muni caussa nihil eorum, quæ agenda sunt, præterire: Ut pri„mitùs ad ea, quæ universitati Fidelium prosint, pervenire me„reamur. Superest ut fortiter interim Dilectio tua toleret, quæ „sibi ad æternam gloriam non dubitet profutura. Perlator sanè „brevis hujus epistolæ fideli sermone poterit enarrare, quidquid „illud est, ad quod, adjuvante Domino, studio fidei & charita„tis intendimus". Brevis hæc epistola est omninò Papale Rescriptum ad appellationis Instrumentum, quod Flavianus destinaverat per Hilarum Romanæ Ecclesiæ Archi-Diaconum. Affirmat varia. Primò, quod Pontifex omnem tragediam abundè intellexerit ex laudato suo Diacono. Secundò, quod S. Flaviani calamitatibus ex animo compatiatur. Tertiò, quod Catholicæ fidei, quæ est caussa totius Ecclesiæ, debeat ante omnia providere. Quartò, quod exinde statim intendet rebus singularibus Flaviani. Ei promittit seriam caussæ retractationem, interim admittens ejus appellationem,

nem, ipsum revestiens, & omnia suspendens. Hæc sunt quæ epistolæ Perlator ei debebat fideli enarrare sermone. Etenim & brevis hæc epistola, & epistola ad Imperatorem Theodosium, & epistola ad Imperatricem Pulcheriam, per quas Papa Flavianum revestit, & ad retractandam ejus caussam postulat in Italia Synodum, datæ sunt eodem die, tertiò Idus Octobris. Hinc pluribus ad Principes, paucis ad Flavianum scripsit, plura illi exponi mandans per Tabellarium. Eadem die scripsit ad Julianum Coënsem, & ad Anastasium Thessalonicensem Episcopum: Forsan & ad alios. Hinc breviter ad Flavianum. Interim hæc omnia simul juncta lucidè demonstrant Sanctum Flavianum appellâsse ad solum Pontificem.

Quid opus multis? Valentiniani III. Imperatoris ad Collegam Theodosium epistola est lucidissima: "Cum advenissem in Urbem „Romam ad Divinitatem placandam, sequenti die ad Basilicam „Apostoli Petri processi, & illic post venerabilem noctem diei „Apostoli, & à Romano Episcopo, & ab aliis cum eo ex diversis „Provinciis congregatis, rogatus sum scribere vestræ Mansuetudini „de fide, quæ cum sit conservatrix omnium fidelium animarum, „dicitur perturbata, quam nos à nostris Majoribus traditam debe„mus cum omni competenti devotione defendere, & dignitatem „propriæ venerationis Beato Apostolo Petro intemeratam & in no„stris temporibus conservare: Quatenùs Beatissimus Romanæ ci„vitatis Episcopus, cui Principatum Sacerdotii super omnes An„tiquitas contulit, locum habeat ac facultatem de fide & Sacer„dotibus judicare, Domine sanctissime Pater, & Venerabilis Im„perator. Hujus enim rei gratiâ, secundùm solemnitatem Conci„liorum, & Constantinopolitanus Episcopus eum per libellos ap„pellavit, propter contentionem, quæ orta est de fide. Huic itaque „postulanti & conjuranti salutem nostram communem, annuere non „negavi, quatenùs ad tuam Mansuetudinem meam petitionem in„gererem, ut prædictus Sacerdos, congregatis ex omni Orbe etiam „reliquis Sacerdotibus intra Italiam, omni præjudicio submoto, à „principio omnem caussam, quæ vertitur, sollicitâ probatione cog„noscens, sententiam ferat, quam fides & ratio veræ Divinitatis exposcit.

Affirmat varia. Primò, quod Romanæ civitatis Episcopo Sacerdotii super omnes Principatum Antiquitas contulerit. Secundò, quod

quod ex hujus Principatus caussa ad ipsum spectet de fide & omnibus Episcopis judicare. Tertiò, quod hæc non dumtaxat in antiquitate, seu antiqua consuetudine fundentur, sed etiam in solemnitate Canonum. Quartò, quod ex istis fundamentis Constantinopolitanus Antistes, utiquè S. Flavianus, ad ipsum per libellos appellaverit. Non sola voce in ipso Latrocinali Judicio, sed etiam post ipsum per libellos. Non ad totius Ecclesiæ, aut totius Occidentis Synodum, sed ad solum Episcopum Romanorum. Quintò, quod totius Mundi Episcopos in Generalem Synodum congregare spectet ad eundem Pontificem. Sextò, quod in ista Synodo etiam ad ipsum spectet omnem caussam à principio retractare, & definitivam ferre sententiam. A pravis Ministris circumscriptus Theodosius in litteris, quibus palam favit Nestorio, & sanctum Cyrillum per duras minas coëgit ad Ephesinam Synodum, sanctum Celestinum Pontificem tacito nomine reprehendit, quod istas quæstiones definiisset solus, adjungens ista ex Majorum more spectare ad Oecumenicam Synodum. Haud dubiè similia scripserat etiam pro Eutychete. Hunc ejus errorem notat Valentinianus, asseverans omne de fide ac Episcopis, etiam in Generali Synodo, judicium spectare ad Episcopum civitatis Romanæ.

Eadem omnia confirmat in literis ad eundem Theodosium Galla Placidia Augusta, Constantii Imperatoris vidua, Mater Valentiniani: "Non enim modicum detrimentum est ex his quæ gesta „sunt, ut fides, quæ tantis temporibus regulariter custodita est à „sacratissimo Patre nostro Constantino, qui primus Imperio splen„duit Christianus, perturbata sit ad arbitrium unius hominis, qui „in Synodo Ephesinæ civitatis odium & contentiones potiùs exer„cuisse narratur, militum præsentiâ & metu impetens Constantino„politanæ civitatis Episcopum Flavianum, eò quod libellum ad „Apostolicam Sedem miserit, & ad omnes Episcopos harum par„tium, per eos qui directi fuerant ad Concilium à Reverendissimo „Episcopo Romæ, qui secundùm definitiones Nicæni Concilii sunt „consueti interesse, Domine Sacratissime Fili, venerabilis Impera„tor. Hac itaque gratiâ tua Mansuetudo, tantis turbis resistens, „veritatem fidei Catholicæ Religionis immaculatam servari præci„piat, ut secundùm formam & definitionem Apostolicæ Sedis, „quam & nos tanquàm præcellentem similiter veneramur, in statu „Sacerdotii illæso manente per omnia Flaviano, ad Concilium Apo-

„ſtolicæ Sedis Judicium tranſmittatur, in qua primus ille, qui cœ-„leſtes Claves fuit dignus accipere, Principatum Epiſcopatus ordi-„navit, quando ſcilicet decet nos huic maximæ civitati, quæ Do-„mina omnium eſt civitatum, in omnibus reverentiam conſerva-„re". Diſertè affirmat Flavianum appellâſſe ad Leonem. Et ejus appellationi rogat donari ſuſpenſivum effectum: Secundùm Canones. Inſuper poſtulat retractatorium Judicium tranſmitti ad Concilium Sedis Apoſtolicæ. Non ad Oecumenicam Synodum; ſed ad Synodum ſolius Romanæ Provinciæ. Hanc judicat ſufficere. Quod nempè iſta Synodus eſſent Epiſcopi harum partium, ad quos Flavianus appellaverat. Si tamen appellaverit. Etenim penitùs exiſtimo, quod ipſis potiùs expoſuerit ſuam cauſſam, commendandam S. Leoni. Interim res cadit in idem. Quidquid fuerit, Galla Placidia iſtud ipſum poſtulavit à ſancta Imperatrice Pulcheria: "Cle-„mentia tua ſecundùm Catholicam fidem conſpirare dignetur, ut „quidquid illo tumultuoſo, miſerrimoque Concilio conſtitutum „eſt, omni virtute removeatur, ut omnibus integris permanenti-„bus, ad Apoſtolicæ Sedis Judicium, in qua primus Apoſtolorum „B. Petrus Sacerdotii Principatum tenuit, Epiſcoporum cauſſa mit-„tatur".

Eadem omnia in literis ad Pulcheriam Auguſtam inſigniter exponit Hilarus Romanæ Eccleſiæ Archi-Diaconus. Exponit Latrocinale Dioſcori de Flaviano Judicium, ſuam contra illud generoſam proteſtationem, ſuumque per multa pericula reditum ad Romanam civitatem, & proſequitur: "Veſtra itaque veneranda „Clementia cognoſcat à S. Leone Papa cum omni Occidentali Con-„cilio reprobari omnia, quæ in Epheſo contra Canones per tumul-„tus & odia ſæcularia à Dioſcoro Epiſcopo geſta ſunt, & nullâ „ratione hæc in his partibus ſuſcipi poſſe, quæ per potentiam præ-„dicti, non ſine læſione fidei, & præjudicio ſanctiſſimi viri, in-„noxiique Flaviani commiſſa ſunt. Quæ verò conſtanti ac forti „authoritate pro fide à me nunciata ſunt, ſuperfluum credo narrare. „Nam hæc ex literis BB. Papæ poteritis agnoſcere". Per reducem Hilarum de appellatione inſtructus Leo mox coëgit ſuæ ac vicinarum Provinciarum Synodum, & decrevit omnia ſuperiora. Latrocinalem Synodum caſſavit & circumduxit; admiſit S. Flaviani appellationem; ipſum reveſtivit, & firmavit in plena Epiſcopali apud omnes Eccleſias communione; ipſius appellationi adſcripſit effe-

ctum

ctum suspensivum; ipsi quemcumque superordinari rigidissimè vetuit; retractatorium Judicium voluit fieri in celebranda intra Italiam Synodo: Et hæc omnia per varias literas scripsit ad Theodosium, ad Pulcheriam, ad Julianum Coensem Episcopum, ad sanctum Flavianum, & ad alios. Omnis Occidens admisit promptissimè: Etiam ante datum auxilium ab Imperatore Valentiniano. Etenim omnes istæ literæ sunt scriptæ tertio Idus Octobres, & Valentinianus Romam non venit, nisi ad sequens Festum Principis Apostolorum. At circumscriptus in Eutychetis patrocinium, ac in S. Flaviani odium Theodosius obedire non permittebat Orientalem Ecclesiam: Hinc ipsi per varios modos ac mediatores supplicavit Pontifex. Et licèt non exaudiretur, uti non desiit Principatu sui Romani Sacerdotii.

Etenim Omnes Orientales Episcopos, qui Latrocinali in sanctum Flavianum judicio adfuerant & consenserant, suspendit à suæ Sedis ac totius Occidentalis Ecclesiæ communione. Romana Ecclesia Orientales Episcopos, dum ob Regiam præsentis Imperatoris violentiam aliter non poterat, sic olim fuit consueta punire & frænare. Lucent ista ex S. Leonis literis ad Anatolium, propter Regias Martiani & Pulcheriæ preces jam confirmatum in Episcopatu Constantinopolitano: "De Fratribus verò, quos & epistolis tuis, & Le- Epist. 6.
„gatorum nostrorum relatione, communionis nostræ cupidos esse „cognovimus, eòquod doleant se contra potentiam, contraque „terrores non tenuisse constantiam, sed alieno sceleri præbuisse „consensum, cum eos ità formido turbâsset, ut in damnationem „Catholici atque Innocentis Antistitis, & in receptionem detestabilis „pravitatis trepido famularentur obsequio, illud quidem quod „præsentibus & agentibus nostris constitutum est approbamus, ut „suarum interim Ecclesiarum essent communione contenti, sed cum „Legatis nostris, quos misimus, participata tecum sollicitudine volumus disponatur, quatenùs hi, qui plenis satisfactionibus malè „gesta condemnant, & accusare se magis eligunt quàm tueri, pacis „& communionis nostræ unitate lætentur, ità ut digno priùs „anathemate, quæ contrà fidem Catholicam sunt recepta, damnentur".

Affirmat & docet varia. Primò, quod omnes Latrocinali Judicio coöperatos Orientis Episcopos removerit à sua communione. Nempè in ista post Hilari Diaconi reditum Synodo, quâ Flaviani appellationem admisit, ac ipsum revestivit. Processit ex antiqua Eccle-

siæ regula, laudata ac stabilita per Africanum Canonem: "Placuit „ut à quibuscumquè Judicibus Ecclesiasticis ad alios Judices Eccle- „siasticos, ubi est major authoritas, fuerit provocatum, non eis „obsit, quorum fuerit soluta sententia, si convinci non potuerint „vel inimico animo judicâsse, vel aliqua cupiditate, vel gratiâ de- „pravati". Isti Episcopi, licèt non inimico animo, tamen cupidi- tate & gratiâ depravati judicaverant, ideòque magnus Leo ipsos meritò castigavit. Secundò discimus, quod isti Episcopi, dum vixit Imperator Theodosius, in patientia ac pœnitentia siluerint. Etenim ille confirmârat Ephesinum Latrocinium, & adversùs ipsum nec preces nec instructiones dignabatur admittere. At verò post ejus mortem Imperio admotus Martianus exaudivit magnum Leo- nem, omniaque ejus Decreta ac Postulata veneratus est, & con- firmavit. Tunc igitur istorum Episcoporum plurimi agnoverunt errorem, & primò ad Julianum Coënsem Episcopum, Leonis isthic Legatum, deinde recurrerunt ad ipsum Pontificem, & suæ infir- mitati ac lapsui indulgentiam supplicârunt, recipere communionem cum Romana, adeoque & cum omni Orthodoxa Ecclesia. Et Leo per gradus processit. Primò ratam habuit factam eis à suis Legatis gratiam: Apostolicam communionem intra solam cujusquè Ecclesiam. Deindè ipsis, dummodò Eutychianæ perfidiæ solem- niter dicerent anathema, restituit plenam communionem.

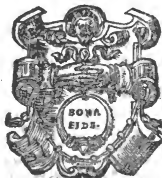
Pontifex pergit in sua epistola: " De nominibus autem Dioscori" Patriarchæ Alexandrini, "Iuvenalis" Hierosolymitani, "& Eustatii" Berytensis in prima Phœnicia Episcopi, "ad Sacrum Altare non reci- „tandis Dilectionem tuam hoc decet custodire, quod nostri ibi- „dem constituti faciendum esse duxerint, quodque honorandæ „S. Flaviani memoriæ non repugnet, & à gratia tua Christianæ Plebis „animos non avertat. Nam iniquum nimis est atquè incongruum, „eos qui innocentes & Catholicos suâ persecutione vexarunt, San- „ctorum nominibus sine discretione misceri, cum damnatam im- „pietatem non deserentes, ipsi se suâ pravitate condemnent: Quos „convenit aut percelli pro perfidia, aut laborare pro venia". Dios- corus palam ex inimico animo in sanctum Flavianum processerat, Juvenalis autem & Eustatius, qui ex officio debuerant compescere, singulariter adjuverant: Hinc ipsos Pontifex censuit singulariter ca- stigandos. Eos nec communione, nec gradu privavit. Etenim omnes tres Chalcedone comparuerunt ut Episcopi: Et in prima Ac- tione

tione Dioscorus assedit ut Patriarcha. Discedere & exire compulsus fuit, non quia degradatus aut excommunicatus, sed quia ex Iudice demutatus in Reum. Per sancti Flaviani appellationem. Hanc igitur pœnam Pontifex in istos tres valere voluit: Et insuper ipsorum nomina non recitari ad Sacrificium. Ipsos suspendit à celebratione Missarum, immò ab omni perceptione Sacrosanctæ Eucharistiæ. Nam quorum nomina recitari, seu Domino Deo ad Altare offerri non poterant, communicabant sine Oblatione. Erant Consistentes, exclusi à Perfectione.

Et ex his addiscimus plura. Primò, quod Orientalis Ecclesia tunc plenè dependeret ab Occidentali. Etiam à sola Romana. Secundò, quod S. Flaviani appellationem, & omnes ejus appendices solus Leo administraverit, citrà omnem dependentiam à Generali Concilio. Hinc enim lapsi apud Ephesum Episcopi suam reparationem non distulerunt usque ad futuram Synodum, sed ipsam à solo Leone supplicàrunt ac impetrârunt. Et istam reparationem probavit omnis Ecclesia. Omnes enim isti Episcopi fuerunt tanquàm integri admissi ad Synodum Chalcedonensem. Tertiò addiscimus, quod magnus Leo, S. Flaviani appellationem in alia Generali Synodo retractatam volens, non ex Canonum necessitate, sed ex spontaneo juxta Canones Beneplacito voluerit. Ob rationes. Potuerat solus retractare ac definire. Sardicenses enim Canones sapientissimo ejus Beneplacito permittunt & credunt omnia. Nempe super S. Petri Cathedram nihil ausi constituere, scientes illi omnia concessa à Domino. Quartò discimus, quod hæc omnia sciverit, & professa fuerit Galla Placidia; Theodosium rogans, ut omnem Flaviani caussam transmitteret "ad Concilium Sedis Apostolicæ". Ejus Secretarii erant peritissimi legum & Canonum. Quintò, quod Pontifex possit sibi reservare varia, & Patriarcharum etiam manus constringere. Etenim lapsos apud Ephesum Episcopos à se solo voluit reparari. Sextò, quod istam reservationem ac reparationem possit ante ipsos Patriarcharum oculos per suos etiam Legatos exercere. Septimò, quod magnus Leo ista in re noluerit Patriarchas ex integro mutilare. Hinc addidit: "Participatâ tecum sollicitudine". Octavò, quod Pontifex sit manifestè superior Generali Concilio. Etenim appellatio non fit, nisi ad Superiorem.

Quod S. Flavianus non ad Generalem Synodum, sed solam Apostolicam Sedem appellaverit, disertè etiam testatur in Nestorianæ

ac Eutychianæ hæresis Breviario Liberatus, Carthaginensis Ecclesiæ Archi-Diaconus: "Hæc ergo" secundâ Ephesinâ "Synodo decernente, „& restituente Eutychi Presbyterii dignitatem ac Ministerii Præ„sulatum, Flavianus quidem & Eusebius", Dorylæensis Episcopus,
Cap. 12. "carceri mancipantur. Porrò locum obtinentes Papæ Leonis om„nibus, quæ gesta" sunt, contradixerunt: Flavianus autem, contra se "prolatá sententiâ, per ejus Legatos Sedem Apostolicam appel„lavit libello". Apostolicam Sedem in suis Legatis veneratus est, ideoque ipsis tradidit suæ appellationis libellum. Liberatus disertè scribit non solum Hilarum, sed Apostolicos Legatos Latrocinali Judicio contradixisse. Eidem debemus gratias, quod nos doceat Flavianum ac Eusebium fuisse apud Ephesum à Dioscoro carceratos. Comes Marcellinus addit S. Flavianum fuisse relegatum Hypepam Asiæ. Et Prosper Tyto: "S. Flavianus inter manus eorum, „à quibus in exilium ducebatur, glorioso ad Christum fine tran„sivit". Etenim à Dioscoro fuerat impetitus calcibus, & graviter læsus. "Cæsus Flavianus, & multis injuriis affectus, dolore pla„garum migravit ad Dominum". Sunt verba Liberati. Hæc est caussa, cur Magnus Leo Sanctissimum Episcopum non reposuerit in suam Sedem. Prosper subjungit: "Martiani Augusti Edictis, „Apostolicæ Sedis authoritatem secutis, Synodus Ephesina damna„tur". Non per aliam Synodum, sed per solam authoritatem magni Leonis.

CAPUT

CAPUT II.

Discutiuntur quædam Commenta Reverendi Patris Paschasii Quesnelli.

Aschasius Quesnellus laudat Magni Leonis ad Imperatorem Theodosium literas, & commentatur: "Ex descriptis epistolæ verbis aliud nobis Epist. 40.
,,validissimum adest argumentum, quo à Flaviano Synodum appellatam esse constat, ac deinde ,,Leonem, quasi Synodi Caput. Cum enim Leo ex ,,appellatione illius Episcopi congregandæ Synodi ,,Oecumenicæ necessitatem arcessat, Sole clarius est appellatam ,,esse Synodum, nec alterius authoritatem pulsatam esse appella-,,tionis libello, ut de Ephesini Latrocinii sententia judicium fieret". Quam autem, "inquit", post appellationem interpositam hoc necessariò postuletur, Canonum Nicææ habitorum Decreta testantur. "Si enim ad unum ex Occidentalibus Episcopum cum Provinciali ,,vel Diœcesana Synodo provocatum est, quidni solus cum suis ,,Com-Provincialibus judicium adornat? Ut quid omnium Eccle-,,siarum Sacerdotes è suis Sedibus demoventur, si unius judicio ,,possit caussa finiri? Cur" necessariò "postulata Synodus Oecu-,,menica, quando non Oecumenica Synodus appellata est? Si Se-,,des Primaria libello adita est, Sedi suæ Pontifex litigantes sistat, ,,rem discutiat, Co-Episcoporum sententiam postulet, judicium ,,decernat: Et caussa finita est. Sed ideò" necessariò "postulari ,,Generalem Synodum" post appellationem interpositam "censuit ,,Leo, quia illam à Flaviano postulatam esse ex ipsius libello, ,,atquè ex consuetudine Ecclesiastica intellexit. Nec suæ providen-,,tiæ, judicioque existimavit esse permissum, an Synodo cogendæ ,,supersederetur, an instaretur, sed ex necessitate & officii sui debi-,,to esse duxit pro ea impetranda etiam" cum gemitibus ac lachrymis, "ut ipse ait", & genibus provolutum deprecari, "ut scribit ,,Liberatus".

Errores varii. Primus est, quod Flavianus non solam Aposto-

licam

licam Sedem, sed Generalem Synodum invocaverit. Etenim disertè contrarium jam audivimus ab Imperatore Valentiniano, ab ejus Augusta Matre Galla Placidia, & à Liberato, doctissimo Carthaginensium Archi-Diacono. Secundus est, quod S. Leo ex S. Flaviani appellatione arcessat necessitatem convocandæ Generalis Synodi. Etenim Pontifex ex ista appellatione arcessit necessitatem, non quâ ipse istam Synodum obligetur postulare & celebrare, sed quâ Theodosius ipsam à Pontifice postulatam obligetur concedere. Affirmat omnem hujus appellationis administrationem ad se ac suam Sedem spectare per Nicænos, aut Sardicenses Canones. Subsumit se judicare Oecumenicam Synodum huic plenè auferendo scandalo esse necessariam, aut sanè expedientissimam: Hinc concludit Theodosio esse necessitatem, seu obligationem illius concedendæ. Hunc esse Papalium verborum sensum est omni luce clarius. Tertius error est, quod solus cum suæ Provinciæ Synodo Pontifex non potuerit hoc judicium adornare. Etenim ipsum ad hoc faciendum adhortata fuit Galla Placidia, ac istud ipsum suadens Imperatori Theodosio disertissimis verbis supplicavit omne judicium transmitti ad solum "Concilium Sedis Apostolicæ". Istud ipsum professus est Imperator Valentinianus: "Prædictus Sacerdos", Magnus Leo; "congregatis „ex omni Orbe etiam reliquis Sacerdotibus intra Italiam, à prin„cipio omnem caussam sollicitâ probatione cognoscens, sententiam „ferat". Verba sunt altiùs consideranda. Magno Leoni non solam suffragii Prærogativam, sed ipsi soli adscribunt omne istud judicium. Ipsi soli decisivum suffragium. Non quod in omni Oecumenica Synodo sit Romano Episcopo ista potestas: Nullo modo. Sed quod ipsa illi sit in Oecumenicis Synodis, quas ejus arbitratu convocari contigerit ad retractandas Romanas appellationes. Hæc appellatio recusato aut improbato Judici ligat omnes manus, & caussam pleno jure devolvit ad solum Pontificem. Canones Sardicenses ipsi tradunt, aut potiùs declarant ac stabiliunt traditam ipsi à Christo Domino facultatem, qua retractatorium Judicium possit vel per semetipsum solus agitare ac definire, vel etiam delegare eidem Synodo, vicinæ Provinciæ, toti Diœcesi, vel etiam toti Ecclesiæ in Oecumenico Concilio. Prout Sapientissimo suo arbitrio judicaverit expedire. Quicumquè autem aut qualiscumquè Delegatus judicat ex sola authoritate Delegantis, atquè

què ità in ipso solo est, & ex ipso solo procedit omnis authoritas decidendi. Hic est sensus Imperatoris Valentiniani.

Quod sine Generali Synodo solus magnus Leo ad S. Flaviani appellationem retractandam ac definiendam suffecerit, evidenter censuit universa Chalcedonensis Synodus. Etenim ad ipsam omnes quatuor Apostolicæ Sedis Legati uno ore dixerunt: "Synodus", Latrocinalis Ephesina, "proferri non potest, in qua illa nefaria „delicta relecta sunt. Si ergò & à Beatissimo & Apostolico Ro- Actio. 10.
„manæ urbis Episcopo omnia, quæ ibi gesta sunt, vana sunt „habita, claret quia & Beatissimus Episcopus Antiochenæ civi- „tatis extra hæc est, quem post hæc Beatissimus Episcopus in „propria communione suscepit". Et Anatolius Constantinopolitanus Episcopus confirmavit: "Definimus nihil horum valere, „quæ in illa, quæ dicitur Synodus, sunt confecta, nisi illud „circa Sanctissimum Maximum, magnæ Antiochenæ civitatis „Episcopum. Quoniam & Sanctissimus Leo, Romanus Archi- „Episcopus, eum in communionem recipiens, præesse Antio- „chensium judicavit Ecclesiæ. Quam formam sequens & appro- „bavi, & præsens sanctum Concilium". Et omnes Episcopi istud ipsum unanimi suffragio comprobârunt. Stephanus Ephesiorum Exarchus adjunxit: "Et ego judico, ut quæ contra Canones in „Ephesina Metropoli facta sunt, infringantur. Exceptis his, quæ „gesta sunt adversùs Domnum Antiochenæ civitatis Episcopum, „ob hoc quia Ordinatio Deiamantissimi Episcopi Maximi, facta „pro eo Canonicè in Antiochena Metropoli, à Sanctissimo Archi- „Episcopo Leone, & hoc præsente sancto & universali Concilio „est suscepta".

Quod Dioscorus Patriarcha Alexandrinus Domnum Antiochiæ Patriarcham semper oderit, est demonstratum in superioribus. Interim in Ephesino Latrocinio simulavit cum ipso redire in gratiam, atque ità circumscripsit & seduxit ad cooperandum & suffragandum in damnationem sancti Flaviani. Infelix Domnus, ut suam pellem à Dioscori furore redimeret, condemnavit non solummodò innocentissimum, sed insuper sibi amicissimum Antistitem. Manifestè contra cònscientiam. Divina atque humana prævaricatus. Isto obtento, Dioscorus larvam deposuit, resumpsit odia, & ipsum etiam Domnum, quod duodecim sancti Cyrilli Capitula nuperrimè damnasset, degradavit. Et ejus in Sedem intrusit, aut intrudi curavit

Maximum, Diaconum & Archi-Mandritam, fidelem amicum sancti Cyrilli. Quare Domnus, utpotè ex vana caussa, & contrà omnem Canonum consequentiam degradatus, cum aliis eandem injuriam passis Episcopis invocavit Magnum Leonem. Verùm justus ille Pontifex Ephesina Acta cassavit omnia, omnes degradatos ac ipsum invocantes Episcopos revestivit, excepto unico Domno: Ejus damnationem stabilivit, & tandem etiam Maximi creationem confirmavit. Domni damnationem nequaquàm propter damnata Cyrilli Capitula, sed propter adjutam S. Flaviani damnationem stabilivit, atquè ita hominem quasi de novo damnavit. Solus hanc caussam retractavit ac definivit. Et omnis Orientalis Ecclesia comprobavit. Eodem igitur suæ Sedis Privilegio solus poterat retractare ac definire caussam S. Flaviani.

Ejusdem rei meminit quinta Synodus: "Chalcedonensis sancta
Collat. 6. ,,Synodus Domnum Antiochiæ Episcopum, eòquod scripsit de,,bere taceri duodecim Capitula sanctæ memoriæ Cyrilli, & post ,,mortem condemnavit, cum confirmâsset condemnationem ejus, ,,& suscepisset Maximi Ordinationem". Miscet vera falsis. Etenim falsum est, quod Chalcedonensis Synodus Domni damnationem confirmaverit propter damnata Capitula. Ipsam confirmavit propter authoritatem magni Leonis. Et certum est, quod magnus Leo ad solam Flaviani damnationem, non ad damnata Capitula reflexerit oculos, atquè ideò Domni damnationem confirmaverit. Notanda sunt verba: "Et post mortem condemnavit". Firmant Paschasii Quesnelli opinionem, quæ censet Domnum Chalcedonensis Synodi tempore fuisse defunctum, ideòque habitam isthìc de illo Actionem esse spurium additamentum. Græcus textus non reperitur, ideoque videtur esse additamentum Latini hominis. Ex quibus iterùm discimus Apostolicæ Sedis authoritatem in Generales Synodos. Tanta est, ut possit, quæ voluerit ex rationibus, & infirmare & confirmare. Confirmare etiam perperam Gesta. Supplendo caussas & defectus. Quis enim dubitet Domni damnationem, prout à Dioscoro acta est, fuisse iniquam atquè invalidam? Videatur sancti Gelasii Pontificis Tomus de Anathematismo.

Laudata Apostolicæ Sedis circà Flaviani caussam authoritas lucet etiam ex Magni Leonis epistola ad Clerum & Populum Con-
Ep. 46. c. 1 stantinopolitanum: "De vestræ devotionis pietate gaudemus, &

in

„in sanctæ Plebis acclamationibus, quarum ad nos exempla delata „sunt, omnium vestrorum probamus affectum, quià vivit ac „permanet apud bonos filios optimi Patris justa dilectio". Magni Leonis Decretum, quo appellantem ad se Flavianum revestiverat, Constantinopoli lectum & publicatum, omnis Regia civitas fuit adeò venerata, ut uno ore Pontifici fausta acclamaverit. Acclamavit Flavianum semper à se ut Episcopum habendum & honorandum. Ex eadem reverentia Imperator Martianus fecit, quod Augusta Pulcheria scripsit ad Pontificem: "Sciat tua Sanctitas, „quoniàm Præcepto nostri Domini, & tranquillissimi Principis mei „Conjugis, in gloriosam civitatem Constantinopolim sanctæ me„moriæ Episcopi Flaviani corpus allatum est, & in Basilica Apo„stolorum, in qua consueverunt Prædecessores Episcopi sepeliri, „competenter est positum". Imperator Martianus revestitum à Magno Leone Flavianum habuit pro integro & Canonico Episcopo: Ejus interlocutionem habuit pro definitione. Flavianum honoravit ut plenè reparatum. Imitatus est Theodosium, qui Parentum peccata cognoscens, eodem modo honoravit & sanctum Joannem Chrysostomum, & sanctum Pontificem Innocentium. Ab hoc factam illius revestitionem habuit pro plena reparatione: S. Joannis cadaver, antequàm humaretur, Episcopali Throno imposuit, & uti integrum Episcopum jussit ab omnibus adorari.

Quartus error est in his Paschasii Quesnelli verbis: "Ut quid „omnium Ecclesiarum Sacerdotes è suis Sedibus dimoventur, si „unius judicio possit caussa finiri? Cur necessariò postulata Oecu„menica Synodus, quando non Oecumenica est appellata"? Censet Oecumenicæ Synodi necessitatem cum S. Flaviani ad solam Romanam Sedem appellatione, itemque cum istius Sedis sufficienti in istam appellationem authoritate non cohærere. Errat dupliciter. Primò, quod affirmet istam Synodi necessitatem à Magno Leone asseri. Etenim jam ostendi Pontificem velle longè aliud. Secundò errat, quod à Synodi necessitate censeat everti supremam ac sufficientem authoritatem Sedis Apostolicæ. Etenim Generalium Synodorum necessitas non ab istius authoritatis insufficientia oritur, sed ex difficultate executionis ob grassantis erroris potentiam & contumaciam. Eadem de caussa factas ad se appellationes Apostolica Sedes quandoquè censuit retractandas in Oecumenica Synodo. Nempe ob partis violentas vires ex patrocinio circumscripti Principis.

pis. Ità Innocentius I. S. Joannis Chrysostomi caussam retractari voluit in Synodo Thessalonicensi. Juxtà Sardicenses Canones, submittentes hæc omnia sapientissimo Beneplacito Episcopi Romani. Hic manifestè est sensus laudati Innocentii, de retractanda Joannis caussa scribentis ad Clerum & Populum Regiæ civitatis: "Sed quodnam remedium hisce rebus in præsenti adferemus? Ne„cessaria erit Synodalis cognitio. Ea quippè sola est, quæ hujus„modi procellarum impetus retundere potest". Non ob Apostolicæ authoritatis, quæ defunctum Joannem sola reparavit, & cujus judicium omnis etiam Oriens est veneratus, insufficientiam, sed ob violentas refragationes circumscriptorum Principum. At verò post S. viri mortem cessavit invidia, & violenta contradictio. Innocentius addit se ab Imperatore postulasse Synodum, & disertè profitetur se agere secundùm Canones Sardicenses. Proindè istam epistolam vanè pro se adducit Paschasius Quesnellus.

Adducit etiam hæc S. Leonis verba ad Imperatorem Theodo-
Ep.40.C.3 sium: "Omnes partium nostrarum Ecclesiæ, omnes supplicant „Sacerdotes, ut quia & nostri fideliter reclamârunt, & eisdem „libellum appellationis Flavianus Episcopus dedit, Generalem „Synodum jubeatis intra Italiam celebrari". Et commentatur: "Ex quo consequi necessariò mihi videntur duo maximi momenti. „Alterum quidem, quod superiùs discussimus, non ad unum Pon„tificem aliquem, sed ad omnes Occidentis saltem Episcopos devo„lutam esse Flaviani appellationem. Alterum, Legatos Sedis „Apostolicæ non Romani solummodò Pontificis nomine Ephesinæ „Synodo secundæ interfuisse, nec aliàs interesse consuevisse Oe„cumenicis Conciliis in Oriente congregatis, sed & omnium totius „Occidentis Episcoporum vice, quorum procurationem gerebant, „cum per se interesse eidem non poterant. Hoc enim solemne „erat Romano Episcopo, ut cum primùm Synodus universalis „indicta erat, omnes sui Patriarchatus Episcopos ea de re admo„neret, cogeretque ipse Romæ Synodum, ad quam invitati Occi„dentales confluerent, ut in commune de negotio illic tractando „differerent, deligerentque Legatos absentium vicem impleturos. „Nimirùm qui ex illa Romana Synodo Legati mittebantur, non „solius Pontificis Legati erant, nec ab ipso solo mitti dicebantur, „sed ab universa Synodo missi erant. Ejusdem agebant vicem, „tametsi Legatorum Sedis Apostolicæ nomen semper retinerent:

Quia

„Quia Occidentalium omnium] Coryphæus erat Pontifex. Hoc „clarissimum evadit ex tertia Synodo Oecumenica Ephesina, ubi „Cyrillus Legatorum Apostolicæ Sedis sententiam resumens, sic „loquitur": Deposuerunt supplentes locum Sedis Apostolicæ, totiusque Synodi sanctissimorum, Deoque dilectissimorum Occidentalium Episcoporum. "Idem manifestum est ex Concilii sexti „Actis, ubi Episcopi, Portuensis, Paternensis, & Regitanus, lo„cum] tenere dicuntur Concilii antiquæ Romæ".

Plures denuò errores. Primus est, quod laudatæ omnium Occidentalium Episcoporum ad Theodosium preces affirment aut evincant S. Flaviani appellationem non ad solum Leonem fuisse devolutam, sed ad omnes saltem Occidentis Episcopos. Etenim Imperator Valentinianus, Galla Placidia Augusta, ac Liberatus Diaconus disertè scribunt ipsum provocasse ad solum Leonem. Certè non video, quomodò tantæ authoritatis testimonia per istas plurium Episcoporum preces evertantur. Earum scopus fuit non Flaviani appellationem huc aut istuc devolvere, sed Theodosii animum, à Flaviano durè aversum, ad justitiam per multiplicatos Intercessores reducere. Et per verba, "Omnes partium nostrarum „Ecclesiæ", Leo videtur non omnes Occidentales, sed solas Italiæ Ecclesias intelligere. Cur Paschasius Quesnellus, qui tanto anteà impetu asseveravit Flavianum ad Oecumenicam appellâsse Synodum, jam ista vela contrahit ad solum Occidentem? Error non stat in firmo fundo.

Secundus error est, quod Romani Legati Ephesino Latrocinio adfuerint non solius Pontificis, sed insuper nomine & vice totius Occidentalis Concilii. Etenim Magnus Leo disertè ac frequenter testatur oppositum. In Dogmatico ad S. Flavianum scripto, & ad ipsum Latrocinium directo Tomo: "Julium Episcopum, & Re- Ep.24.c.6
„natum Presbyterum, & Hilarum Diaconum vice nostra direxi„mus". In literis ad Imperatorem Theodosium: "Julium Epi- Epist.26.
„scopum, Renatum Presbyterum, & Hilarum Diaconum misi, „qui ad vicem præsentiæ meæ sufficerent". Et in literis ad ipsam Ep.29.c.2
Ephesinam Synodum: "Julium Episcopum, Renatum Presbyte„rum, & Hilarum Diaconum misi, qui vice mea intersint". Consonat Prosper Tyro: "Hilarus Diaconus Romanæ Ecclesiæ, qui „vice S. Leonis Papæ cum Julio Puteolano Episcopo à Sede Apo„stolica fuerat destinatus". Eosdem Legatos laudat Liberatus

 Diaco-

Diaconus, & adjungit: "Locum obtinentes Papæ Leonis". Etiam de Juliano Coënsi Episcopo habent Acta Synodalia: "Julianus „Episcopus, tenens locum Leonis S. Episcopi Romanæ Ecclesiæ". Videtur fuisse suffectus in locum defuncti Julii. Et certe ante Ephesinum Concilium Magnus Leo nullam celebravit Synodum, nisi solius suæ Provinciæ, ideòque certum & manifestum est laudatos Legatos fuisse ipsius solius Vicarios. Ità evanescit omnis ansa, ex qua Paschasius Quesnellus suadet S. Flavianum non ad solum Leonem, sed ad omnes Occidentales Episcopos provocâsse.

Tertius error est, quod indicto Oecumenico Concilio Romanus Pontifex olim consueverit suam Patriarchalem Synodum congregare, & illic Legatos ad istud deligere. Etenim talis Synodus, talisque electio nec ad Nicænam, nec ad Ephesinam, primam aut secundam, nec ad septimam fuit facta, nec ad octavam, nec ad quintam, nec ad Chalcedonensem. Celestinus Pontifex ista fecit durante Ephesinâ Synodo, ob natum isthic scandalum horrendi schismatis. Et videtur convocâsse Episcopos solius Italiæ. Etenim Africani propter Barbaros non poterant Romam accedere, & Ephesi habebant suum singularem Legatum. Etiam Hispani, & Gallorum plures tenebantur à Barbaris. Ante Chalcedonensem Synodum Leo facere ista voluit, sed per caussas fuit impeditus. Facta non sunt, nisi à sancto Agathone ante sextum Concilium. Quare gravis error est scribere istum fuisse solemnem morem Romanæ Ecclesiæ.

Quartus error est, quod Sedis Apostolicæ Legati Oecumenicis in Oriente Conciliis interesse consueverint non solius Romani Pontificis nomine, sed Episcoporum totius Occidentis. Etenim nulli Concilio adfuit talis Legatio, ne quidem Ephesino. Adfuit sexto Concilio, sed divisa in alias & alias personas. Et dum in personis uniretur, nihilominùs discerneretur authoritate atquè officio. Primus locus, Relatio, & suffragii Prærogativa communibus Legatis non competerent, nisi ex Privilegio ac Delegatione solius Pontificis. Libenter tamen admiserim hæc Paschasii Quesnelli verba: "Ejusdem" totius Occidentalis Synodi, "agebant vicem, tametsi Legatorum „Sedis Apostolicæ nomen semper retinerent. Quia Occidentalium „omnium Coryphæus erat Pontifex". Reverà Coryphæus. Etenim ad suam Romanam Synodum dixit Felix tertius: "Quotiès intra „Italiam propter Ecclesiasticas caussas, præcipuè fidei, colliguntur „Domini Sacerdotes, consuetudo retinetur, ut Successor Præsu-

lum

„lum Sedis Apostolicæ ex persona cunctorum totius Italiæ Sacer-„dotum, juxta sollicitudinem sibi Ecclesiarum omnium competen-„tem, cuncta constituat, qui Caput est omnium". Papa isthìc solus decidit. Alii non possunt, nisi solo consilio suffragari. Eandem authoritatem habet non in sola Primatiali Italiæ, sed etiam in Patriarchali Synodo totius Occidentis. Hoc sensu admitti possit Romanos ad Generalia intra Orientem Concilia Legatos esse Vicarios totius Occidentalis Ecclesiæ. Reliqua per Paschasium Quesnellum adducta sunt aut refutata, aut ad rem non faciunt, ideòque non expedit in ipsa tempus expendere.

CAPUT III.

Avita Romanarum appellationum authoritas demonstratur ex Orientalium Episcoporum ad Xixtum tertium Pontificem appellatione adversùs sacrosanctum Ephesinum Concilium.

Ancti Flaviani appellationem confessus & professus sum esse sublime ac eximium Romanæ appellationis exemplum. Etenim non adversùs alicujus Orientalis Provinciæ, immò nec adversùs cujuspiàm Patriarchalis Diœcesios Judicium, sed adversùs generalem totius Ecclesiæ Synodum fuit interjecta, atquè ità S. Flavianus professus est etiam Oecumenicas Synodos esse sub Romano Pontifice, & posse per ipsum retractari, judicari, circumduci. Quod ipsum professa est omnis Chalcedonensis Synodus, probans & firmans omnia Magni Leonis Acta & Judicata, & pro S. Flaviano, & adversùs istud Latrocinium. Ista, inquam, appellatio fuit interjecta adversùs Synodum, quæ juxta Convocantium intentionem debebat esse Oecumenica, & quam Dioscori Patriarchæ Alexandrini rabida violentia transmutavit in particulare Latrocinium. Petrus de Marca istam metamorphosim vult per prævaricatoriam ac apostaticam Eusebianæ Factionis fugam evenisse etiam Sardicensi Concilio, atquè ità ipsum, necnon ab ipso firmatam Roma-

Romanarum appellationum authoritatem esse modici ponderis. Malè. Sine fundamento. Istam tamen eclypsim passa est secunda Ephesina Synodus. Isthìc enim violenta ac lucida Dioscori turbulentia pro arbitrio non solùm exclusit, vel ad iniqua coëgit Episcopos, sed etiam fecit istud usquè tunc sub cœlo inauditum facinus, de quo ad Chalcedonensem Synodum dixit venerabilis Lucentius, Esculanus in Apulia Episcopus, Legatus ac Vicarius Magni Leonis: "Dioscorus, cum judicandi personam non ha-„beret, præsumpsit, & Synodum ausus est facere sine authoritate „Sedis Apostolicæ, quod nunquàm licuit, nunquàm factum est". A Synodi Præsidentia violenter extrusit Apostolicæ Sedis Legatos, & ipsam in se transtulit. Istiusmodi facinora inducunt eclypsim, & Synodum ex Oecumenica transvertunt in particulare, immò & in Latrocinale Conventiculum. Nihilominùs hoccè Conventiculum fuit grande & numerosum: Quin & per Imperatorem Theodosium fuit donatum authoritate Synodi. Et licèt Theodosii Decretum fuerit ab Imperatore Martiano, magno Leone, ac Chalcedonensi Synodo circumductum, nihilominùs in Constantinopolitana cum Severianis Episcopis Collatione Hypatius, Orthodoxus Ephesiorum Metropolita, istum qualemcumquè Conventum appellavit universale Concilium. Hinc S. Flaviani appellatio demonstrat magnam & sublimem authoritatem Romanæ Ecclesiæ.

Christus Dominus noster est fidelissimus Adimpletor & Executor sui Promissi: "Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usquè „ad consummationem sæculi". Romana hodie Ecclesia violentos patitur insultus. Romanas appellationes, palmarem Sedis Apostolicæ Dignitatem, quidam machinantur evertere. Clamant antiquæ Ecclesiæ Episcopos non ad Romanum Antistitem provocâsse, sed ad generales dumtaxat Synodos. Nec sunt hæretici aut homunculi, sed sublimia nomina: "Pastores & Do-„ctores". Deo laus, Catholicæ Matris Archiva habent authentica documenta, quibus redarguantur, & ex quibus dicamus: "Tace „& obmutesce". Et talia huc usque studui adducere. Christus Dominus, sui Promissi memor, subministravit & alia. Eminentissimus ac Reverendissimus Dominus Hieronymus Casanate, S. R. Ecclesiæ Cardinalis, Ecclesiasticæ Antiquitatis ac totius Christiani Dogmatis peritissimus, mihi benignissimè communi-

cavit

cavit antiquum CassinensisMonasterii Codicem,in quo reperi ultra ducentas Orientalium Episcoporum literas, plurimùm illustrantes Acta Ephesini Concilii, & Chalcedonensis. Præsertim contentiones & pacem, quæ post Ephesinum Concilium intercesserunt inter Ecclesias ac Episcopos Ægypti ac Orientis. Istas cum suis Scholiis epistolas suo tempore publica lux videbit. Hic interim do Helladii Tharsensis Episcopi, per primam Ciliciam Metropolitæ, & Eutherii Thyanensis Episcopi, Metropolitæ per secundam Cappadociam, literas ad Xixtum tertium Pontificem, Magni Leonis proximum Antecessorem, quibus illi suo & multorum Collegarum nomine ad hunc appellant adversùs omnia Acta Ephesini Concilii, tunc ab ipsis improbati adhuc, & impugnati. Hæc epistola, licèt circa materiam devia, est pro Divino Romanæ Sedis privilegio sermo longè firmior omni appellatione S. Flaviani. Clarâ & altâ voce clamat non ad generale Concilium, sed adversùs ipsum ad solum Papam Xixtum, atque itâ demonstrat nobis duo: Orientales olim Episcopos provocâsse ad solum Romanum Pontificem, & provocâsse etiam adversúm Acta generalium Conciliorum. Cassinensis itaque Codex habet sequentia.

Epistola Deo Amicissimi Eutherii Thyanensis Episcopi, & Helladii Tharsensis, scripta ad magni nominis Romæ Episcopum Xixtum.

Multam providentiam per singula tempora faciens Dominus Christus, alio tempore alia Luminaria præparavit ad eorum Ducatum, qui bonæ sunt voluntatis, convictionemq; contrariorum. Et mendacii quidem destructionem, veritatis autem confirmationem. Sicut etiam sub illo majori Pharaone Beatum Moysen contrà Jamnes & Mambre, & sicut super Simonem

 nem

nem Magum Petrum bene vincentem, ſic & contra eos, qui nunc inſurrexerunt, inimicos tuam protulit Sanctitatem, per quam bonæ ſpei ſumus & nos, quod Orbis terrarum ab Ægyptio liberetur errore, qui Moyſes novus exiſtens omnem quidem Ægyptium Hæreticum percuties, ſalvabis verò omnem Iſraelitam Orthodoxum. Igitur contra veritatem multis millibus geſtis, & mundiſſimâ Orthodoxiæ Margaritâ multas excipiente inimicitias, & quantas nulla unquàm tradit hiſtoria, ab his qui harum vocum novitatem contra Paternam fidem Apoſtolicam pepererunt, noſtrum quidem eſt, qui triplices multiplicesque patimur tempeſtates, & penè in Pyratas incidimus, ad eum clamare, qui à Deo productus eſt Gubernator, eumque pro amore veritatis quanta poſſibile eſt edocere; tuæ autem Gratiæ, Sapientiæque eſt non deſpicere, neque otiosè tranſcurrere hujuſmodi quæſtionem, tantamque cauſſam. Sed & perſcrutari cum dilectione boni laboris, & imponere emendationem cum tota conſtantia, & Deo dilecta fiducia.

Et olim ſiquidem ſæpius jam ex Alexandria hujuſmodi hæreticis Zizaniis inſurgentibus, ſuffecit veſtra Apoſtolica Sedes per univerſum tempus illud ad mendacium convincendum, impietatemque reprimendam, & corrigenda quæ neceſſarium fuit, muniendumq; Orbem terrarum ad gloriam Chriſti,

ſti, tam ſub illo ter Beato, & inter ſanctos habendo Epiſcopo Damaſo, quàm ſub pluribus aliis, glorioſis atquè admirabilibus. Cujus rei gratia, & nos præſumimus has ſupplicationes offerre ut adjuvetis Orbem terrarum: Et in illa parte quę errat, & in illa quæ Tyrannidem ſuſtinet. Quæquè ad hoc impugnatur, ut ad ea, quæ non conveniunt, aſſenſum præbeat: Eò quod nec velit, nec expedire judicet, ut Ægyptiorum Capitulorum varias vocum novitates excipiat.

Scribens enim Cyrillus Alexandrinus blaſphemam vocum novitatem per bis-ſena Capitula, univerſæ Divinitùs inſpiratæ Scripturæ contrariam, & anathematizantem legitimas & antiquas ſanctorum Patrum Trâditiones, & maximè illorum, qui excelſa quidem Chriſti Divinitati adſcribunt, humilia verò humanitati ejuſdem, nuſquàm unitione ejus intercidenda, propoſuit ei qui tunc ſanctam Sedem regebat magni nominis urbis, qui fuit à principio probatus, & notus circa fidem, circa vitam, circa doctrinam verbi, & circa univerſa, Neſtorio, ut aut conſentiret Capitulis ejus, atquè ſubſcriberet ea, & permaneret Epiſcopus, aut certè periclitaretur in gradu, & à ſancta Eccleſia pelleretur. Ille autem propoſitioni nequam Dei timore prælato, elegit potiùs multis millibus periculis ſibi injuſtè inferendis tradere ſemetipſum,

quàm dolis hæreticis præbere consensum, & confirmare totius Orbis errorem. Ad hæc Synodus convenit in Epheso: Et in nullo correptus, neque rationem reddere expetitus, antequàm cōvenirent, qui sustinebantur universi, exactus est ultionem, dum illorum Capitulorum blasphemiæ obviaverit, & omni crudelitate ei quæ dicitur damnationi, & aliis aliquibus subjectus est. Dum certè Cyrillus authoritatem Judicis non haberet, sed ejus qui judicandus est ordinem, eò quod contra invicem moverint quæstiones. Et erat præsidens reus: Et sententiat Princeps, qui sustinebatur multis sententiis supponendus.

His gestis, aliis quidem cuncta, quæ acta sunt, lachrymis digna, aliis verò ridicula videbantur, ità ut & ille, qui Antiochenam tenebat Ecclesiam Dei, post hæc veniens Cyrillum quidem & Memnonem damnationi subijceret, communi Decreto Deo Amicissimorum, Sanctissimorumque Episcoporum usque ad viginti duorum Metropolitanorum, cæterorumque qui pariter aderant, qui illos hæresios ac seditionis Principes judicârunt, & Ecclesiasticarum Æmulos sanctionum. Cæteros verò, qui eis ad omnia incongrua complices exstiterant, alienos à communione fecerunt. Sed illi egregii contra veritatem simul & regulas sibimetipsis indulgentiam relaxantes, terribilium Mysterio-

ſteriorũ communionẽ irreverenter ſibi cõtinuò prę-ſumpſerũt. Alios verò communicare ſibi periculosè fecerunt. Ita ut omnes Divinæ Regulæ Decreto ſubjaceant, quæ eos qui ita regunt, omninò perdamnat. Hæc addiſcens Deo Amiciſsimus & bonus Victor Princeps cõtinuò definivit vacare, quæ ſic inordinatè, inconſequenterque ſunt geſta contra eum, qui in nullo convictus eſt, abruptè verò & furiosè addictus: Denuò autem de Dogmate cum veritatis amore fieri quæſtionem, per interrogationem & reſponſionem, & demonſtrationem, quæ omnibus ſuaderet, non quæ authoritate Tyrannica imperaret.

Illi verò ad ſolutionem Canonum id quoquè adjecerunt, ut nec his piis literis obedirent. Et nihil de fide dicere vel audire acquieſcentes ulteriùs, ſe ad ſolã univerſi pertinaciam contulerunt. Ad conſenſum cœperunt trahere iniqui judicii, alios quidẽ fraude, alios violentia, alios pręmiis. Conſtudẽtes ſuper his nos per multum tempus rogabamus, obteſtabamur cum omni fiducia, provocabamus, ut nihil irrationabiliter fieret aut teneretur, ſed de quæſtione quidem Dogmatum, & de Cyrilli Capitulis communis proponeretur Tractatus atquè Concilium: Et quod omnibus placuiſſet, unâ ſententiâ firmaretur. De eo verò, qui Tyrannidem ſic apertè pertulerat, judicium verax fieret atquè legitimum, ut convi-

ctus quidem de corruptione veritatis adjudicationem consonè sustineret ab omnibus; si verò ex toto innoxius probaretur, in Scripto abdicaret illa nobiscum, quæcumquè incongrua quidam, vel ex ejus persona, vel ex aliorum nomine, ex suspicione aut accusatione jactaverant.

Sed ista quidem displicebant his, qui ex sola authoritate devincere, non autem vel suadere, vel suaderi volebant. Præcipiebant verò universis, ut abruptè anathematizarent, & damnationi subscriberent. Quicumquè autem se integriori deliberationi servâsset, damnabatur, ordinabatur ab eis, subijciebatur calumniis, malæ doctrinæ vocabatur. Ordinabantur pro talibus alteri, quia consentire nolebant: Laudare quidem damnatione digna Capitula, damnarè verò eum, qui, quantùm nos conscii sumus, nihil aliud dixit, nisi ea, quæ á sanctis Prophetis, & Evangelistis, & Apostolis per Spiritum Sanctum manifestè sunt tradita. Volebant enim & Apostolos criminari, dum supervacuè adjudicant illum, qui ea quæ ipsorum sunt, prædicabat. Talem namque & eorum, quæ dicuntur, Gestorum fecerunt actionem, ut inconsona & incerta adversùs illum virum proferrent, & plerumquè irreprehensibilia reprehenderent. *Cur*, inquiunt, *Nestorius dixit, quod passio non Deitatem, sed humanitatem Christi attigerit?* Interdùm verò falsa

falsa scriberent, ponendo quod ab ipso dicta fuissent verba, quę nec quicumquè infidelium, immò nec agrestium Dæmonum dicere præsumpsisset. Id est, quod Christus esset Christi Dominus, sicut Saul, sicut David, sicut infidelis Cyrus. In quibus facilè est convincere volenti calumniam.

Ea veró, quæ de Antiocheno Joanne sunt, si esset possibile, tacere velimus. Sic irrationabilis apud nos ejus mutabilitas facta est, & manifesta transgresio, & proditio veritatis, quę ex improviso completa est, sive peracta. Ille enim, quia antequàm veniremus ad Ephesum, hæreticam Capitulorum reperit fraudem, plurimis per literas indicavit. Per primam Cappadociam, secundamquè, & per diversos locos, ut ab eis se observarent, admonuit, quasi Eunomio, & Ario, & Apollinario consonarent. Et qui acutè ac fervidè in Cyrilli damnationem prosilivit, & ad hoc omnes hortatus est: Quippe adijt & ipsam Regiam civitatem, ut huic impietati resisteret. Et idem nobis scripsit adhuc Ephesi constitutis, priùs quidem dicens, Quia illum, id est, Nestorium dimissum cognoscentes ab Epheso, valdè doluerunt animæ nostræ: Eò quod illa, quæ sine judicio & iniquè sunt gesta, videantur interim roborari. Deinde, Quia etsi illa blasphema Capitula Cyrillus abjecerit, eum ne tunc quidem suscipere per sacramenta promisimus:

mus: Eó quod Princeps ipſe ſit factus iniquæ hæreſis. Unde alterum cor accipiens ignoramus, omnibus motibus ſuis eſt adverſatus, & Cyrilli communicator effectus, non repellentis quæ malè conſcripſerat, qui eum nunquàm ſuſcepturum, vel ſi ea refutaſſet in Scripto, juraverat. Et ſolus vinculum ſolvit, quod cum tantis Cyrillo & Memnoni noxijs conſequenter intulerat. Et nullam ſecuritatem his, qui pro pietate fuerant offenſi, procurans, ipſe quidem reconciliatus eſt ei, quem quidem ſic amarè notaverat. Permiſit veró Eccleſias perturbari, & Præſules quoſdam quidem manere depulſos, alios autem adhuc multipliciter exturbari. Sed etiam literas mirabiles fecit, in quibus ait damnatum ſe habere Neſtorium, & anathematizare quidquid impiè dixit aut ſapuit. Sic & accuſatione ac demonſtratione defecit, ut nec diceret: *Illam vel illam, ſive illam anathematizo ſententiam.* Sed ait: *Quidquid ab eo impiè dictum eſt.* Dum certè apertè dicere debuiſſet, ut ab eo ſenſu quiſque cautior redderetur: Sicut clarè abominamur nos Cyrilli Capitula, & quæſumus univerſos, ut ſe ab inſita illius malignitate cuſtodiant, præconvincentes eas, quæ in ipſis ſunt, blaſphemias, & eas clarè omnibus publicantes.

Hęc pauca de plurimis cum multa abbreviatione conſcripſimus, ſcientes quod horum malorum nimietas

nimietas non solùm Hieremiæ lamentationibus digna sit, sed & universam Tragædiam superaverit. Rogamus verò, & sanctis tuæ Religiositatis provolvimur pedibus, ut manum porrigas salutarem, & auferas Mundi naufragium, omniumque horum inquisitionem jubeas fieri, & his illicitis cœlestem superduci correctionem: Ut revocentur quidem S. Pastores, qui injustè sunt à suis Ovibus effugati, & reddatur Gregibus pristinus ordo, & antiqua concordia. Et ut non ultra lamentatus & mugitus pro votis offerantur & Psalmis: Dum multi dispersi sunt. Et ne quiquàm periclitentur circa ea, quæ præcipua sunt, dum vitant ab hæreticis vel Lavacrum Regenerationis, vel Mysticam Communionem accipere, quæ ab Orthodoxis sumere ad salutem minimè permittuntur.

Quæ ex parte quidem videntes, ex parte verò audientes olim cucurrissemus ad Sanctitatem tuam nos, qui è diversis Regionibus sumus. Id est, ex Euphratesia, ex utraque Cilicia, secunda Cappadocia, Bithynia, Thessalia, & Mœsia. Ut & fontes effunderemus lachrymarum, & publicè defleremus peregrina & insueta hujus vitæ mala, nisi detineret nos Luporum terror, insidiantium Gregibus ad rapinam, & ad errorem, omnemque adversitatem. Unde coacti sumus nostra vice dirigere Religiosissimos Clericos & Monachos, qui

impleant locum nostrum. Quæsumus igitur, ut absque dilatione exsurgatis, & fervido zelo magnum victoriæ Trophæum contra Æmulorum cuneos erigatis, ante oculos habentes boni Pastoris diligentiam, simul & studium circa Ovem, quæ erraverat. Et non absque periculo deputetis, si quid fastidiosè circa tot Pastores & Oves agatur: Dum illæ quidem errent, illi verò Tyrannicam sustineant violentiam.

Imitamini potiùs & magnum pietatis Præconem Paulum, oculum Mundi, quèm nos ut pignus familiaritatis nostræ habere erga vestram credimus Sanctitatem. Civis enim noster existens, errore totius Orbis extincto, illius Apostolicæ Sedis factus est ornamentum, & à Beato Petro dexteram societatis accepit, ut appareret ab utrisquè æquam subtilitatem dogmatum custodiri. Etiam quæsumus, ne despiciamur à vobis nos, quos tot mala circumdant. Non enim de pecuniis, vel gloria, aut quolibet alio temporalium decertamus, sed pro pietatis possessione communi, pro Paterno fidei thesauro, pro spe communi fidelium, pro bona confessione Apostolorum, pro immortali certamine Martyrum, & maximè pro adventu, clementiaquè Dominica, cujus virtutem invincibilem invocantes sine cessatione clamamus: *Parce Domine Populo tuo, & ne dederis hæreditatem tuam in opprobrium.* Euthe

Eutherius Episcopus Metropolis Thyanensium subscripsi. Et quæso ut me ores incolumem, Deo Amicissime & Sanctissime Pater.

Helladius Episcopus Metropolis Tharsi subscripsi. Et rogo, ut me ores incolumem, Deo Amicissime & SS. Pater.

Ista est authentica ad Xixtum tertium Pontificem epistola. Ducit exordium à Patriarcha ac Propheta Moyse, & ipsi Xixtum Pontificem comparat, quod agatur adversùs S. Cyrillum, Ægyptiacæ Diœcesis Patriarcham. Hunc Eutherius & Helladius, ipsisque consentiens Orientalium Episcoporum Factio, censebant non solummodò hæreticum, sed & Hæresiarcham, ideòque secundum ac minorem Pharaonem. Codex manuscriptus habet: "Sub illo „Amore Pharaone". Correxi, & posui: "Sub illo majore Pha„raone". Quod nempe Factio Cyrillum blateraret esse Pharaonem Juniorem ac minorem. Forsitan oporteat legi: "Sub illo Achori „Pharaone". Ita enim juxta quosdam appellabatur Pharao persecutor Hebraici Populi. Quidquid sit, Factio Cyrillum comparat cum Jamnes & Mambre, & cum Simone Mago, Sixtum autem cum Moysi & Petro Apostolo. Non per novam Synodum, sed per hunc solum profitetur ac asseverat omnia posse ac debere discuti, judicari, puniri, reparari, componi. Joannes Patriarcha Antiochenus cum S. Cyrillo ac ejus Episcopis pacem composuerat, atque ita studuerat pacificare Ecclesiam. Quàm atrox discordia fuerit, vel sola docet famosa epistola Ibæ, Edesseni Metropolitæ ad Marim Episcopum Persidis. Longè plura te docebunt hæ Cassinensis Codicis literæ, dum prodierint in publicum. Pax habuit tres præsertim conditiones: Admittere Ephesinæ fidei Decretum, & anathematizare dogma Nestorii; probare ac firmare ejus ab eadem Synodo factam degradationem; & admittere factam ab ejusdem Synodi Episcopis Ordinationem Successoris Maximiani. Has omnes conditiones S. Cyrillus petiit ac impetravit. Vice versa Joannes inter cætera postulavit, ut Cyrillus damnaret sua duodecim Capitula, aut certè ipsis valediceret. At non obtinuit. Capitula permanserunt Capi-

tula. Nec Joannes ipsa probare, nec Cyrillus voluit abolere; immò nec circumscribere. Etiam omnes, qui Joanni adhæserant, Episcopi fuerunt soluti ab Ephesini Concilii sententiis, & admissi ad pacem. Ad plenam sui Episcopalis gradus communionem. Exceptis quatuor: Dorotheo Martianopolitano, Himerio Nicomediensi, Eutherio Thyanensi, ac Helladio Metropolita Tharsensi. Ita habes in literis S Cyrilli ad Donatum Nicopolitanum Episcopum, Metropolitam veteris Epyri.

Hæc omnia isti quatuor summa cum indignatione fuerunt admirati. Præsertim digerere nequierunt versatile sui Patriarchæ Joannis ingenium, qui omnia sua adversùs Cyrilli Capitula, & adversùs Ephesinam Synodum, & pro Nestorio pertinacissima Acta & Scripta recantaverat. Clamarunt Prævaricatorem, & se separârunt ab ejus communione, Et provocàrunt ad Xixtum Pontificem: Non solummodò adversùs pacem, sed etiam adversùs Acta Ephesini Concilii. Omnia rogarunt exufflari, omnes apud Ephesum degradatos ac proscriptos Episcopos revestiri, & omnem caussam Romæ apud solum Sedis Apostolicæ Tribunal retractari. Repetenda est ipsorum conclusio: "Rogamus verò, & sanctis tuæ Reli-„giositatis provolvimur pedibus, ut manum porrigas salutarem, & „auferas Mundi naufragium, omniumque horum inquisitionem „jubeas fieri, & his illicitis cœlestem superduci correctionem. Ut „revocentur quidem sancti Pastores, qui injustè sunt à suis Ovibus effugati, & reddatur Gregibus pristinus ordo, & antiqua concor-„dia".

Repetendum quoque epistolæ exordium: "Nostrum quidem est, „qui triplices multiplicesque patimur tempestates, & penè in Pyratas „incidimus, ad eum clamare, qui à Deo productus est Gubernator, „eumque pro amore veritatis quanta possibile est edocere", &c. Notanda sunt & verba: "Adjuvetis Orbem terrarum". Omnis epistola est emphatica: Et lucida. Et se fundat in exemplo sancti Damasi Pontificis, qui etiam exsurgentia ex Ægypto Zizania correxit atquè evulsit. Laudat Romanam S. Petri Alexandrini Episcopi appellationem, quem ab Arianis ejectum reparavit Damasus. Laudare possit & Maximi Cynici, etiam ex Ægypto enati turbinis, Romanam appellationem, quem primò quidem audivit & adjuvit, postmodò tamen compescuit idem Damasus. Et epistola adjungit: "Sub pluribus aliis, gloriosis atque admirabilibus". Respicit sanctum Papam

Papam Julium, qui ab Eusebiana Factione ejectos, & ad se appellantes plures Orientalium Episcopos revestivit, & per Sardicensem Synodum jussit plenè reparari. Notanda item sunt hæc verba: "Suffecit vestra Apostolica Sedes". Disertè profitentur ad hæc omnia retractanda & finienda, ad adjuvandum totum Orbem non requiri generalem Synodum, sed sufficere ac suffecisse Apostolicam Sedem. Hanc esse perpetuam consuetudinem ac fiduciam Ecclesiarum. Scio epistolam decertare pro mala caussa: Ipsa tamen nos docet, quid circa Apostolicæ Sedis authoritatem, & circa Romanæ appellationis morem olim senserit ac egerit Orientalis Ecclesia. Et omninò juxta ipsum ad proximum Sixti tertii Successorem, magnum Papam Leonem, appellavit etiam sanctus Flavianus.

Porrò ista appellatio non fuit solius Helladii ac Eutherii. Ei se adjunxerunt Alexander Hierapolitanus Episcopus, Euphratesiæ Provinciæ Metropolita, Theodoretus ibidem Cyrensis Episcopus, & omnes ipsorum Com-Provinciales. Plures item aliæ Provinciæ. Et quia ob gravia impedimenta non poterant Romam accedere, legaverunt Clericos & Monachos, ad retractatorium judicium instructos suis vicibus. Juxta Sardicenses Canones. Ex quo lucet ipsos tunc fuisse in plena observantia Orientalis Ecclesiæ. Item lucet appellationem, quam adversùs suam ab Ephesino Latrocinio factam degradationem idem Theodoretus fecit ad magnum Papam Leonem, non fuisse ejus primam: Interim etiam hanc fecit juxta Sardicensem disciplinam. Porrò præsens appellatio non fuit sine fructu. Etenim Xixtus III. licèt nec Ephesinam Synodum, nec factam Ecclesiarum pacem circumducere voluerit, hanc tamen non modicè circumscripsit. Ejus Rescriptum latet aut periit, interim illius substantiam compendio habemus in Papalibus literis ad S. Cyrillum: "Non est, sicut Fratri & Co-Episcopo nostro Maximiano sæpè „jam scripsimus, etiam ipse", utiquè Joannes Patriarcha Antiochenus, "redeuntibus difficilis aperire januam, ut verè nisi perditionis „filius sit perditus, sitque ei major causa lugendi, quod meruit „solus excludi".

Maximianus Constantinopolitanus Episcopus præfatos quatuor Metropolitas, Orientalis Factionis Coryphæos, in sua Synodo singulariter damnaverat, Ephesinæ ipsorum damnationi addiderat novum robur, & eamdem validè studuerat in executionem mittere. Et ipsam S. Cyrillus confirmaverat, eosdem quatuor constanter exclu-

dens ab omni pacis beneficio. Hinc Romanam illorum appellationem audiens Maximianus Xixto Pontifici frequenter supplicavit non solvi aut circumduci suum ac S. Cyrilli judicium. At non fuit exauditus. Pontifex ipsum solvit, & à pace nullum pœnitentem excludi voluit, nisi solum perditionis filium, hoc est, Hæresiarcham Nestorium. Et adjunxit: "Sit ei major causa lugendi, quod „solus meruit excludi". Eos ad pacem admitti, & in suo Episcopali gradu ac Throno stabiliri aut reparari voluit per solam rectæ fidei ac pacis professionem, citra omne vulnus boni nominis. Et fuit planè obeditum. Etenim Helladius valedixit schismati, admisit pacem, redivit in Joannis Patriarchæ communionem & gratiam, & permansit Episcopus. Quæ omnia amplissimè patebunt ex Cassinensis Codicis epistolis, quæ brevi apparebunt in publico.

Simile exordium Joannes VI. Patriarcha Constantinopolitanus dedit suis ad Constantinum Pontificem in simili negotio literis. Imperator Philippicus, antiquus Monothelita, utpote Pseudo-Monachi Stephani, qui Macarium Antiochiæ Patriarcham seduxerat, pertinax discipulus, ejecto Patriarcha Cyro intrusit istum Joannem, compulit ad damnandam sextam Synodum, ac denuò turbandam omnem Orientalem Ecclesiam. Joannes ex violentia contra conscientiam egerat, ideoque ejecto per Orthodoxum Imperatorem Anastasium Philippico rediit ad mentem, egit pœnitentiam per litteras apud Constantinum Papam, supplicavit per dispensatoriam gratiam permanere Episcopus. In harum igitur litterarum exordio demonstravit caput in homine esse Principem ac Rectorem totius corporis, atque adjunxit: "His Apostolicam vestram Præsi„dentiam ac Pontificium comparare habemus, vosque Sacerdotii „Christi canonicè Caput reputantes, per vos quærimus ut sola„tium aliquod à mæstitia ac animi languore, qui nostro huic Ec„clesiæ corpori ex pestifera ac animabus exitiosa tyrannica pote„state accidit, reportemus. Planè siquidem vos quoque ea Ca„pitis proprietate inconsultò ac nihil volentes, laborantes nos haud „quaquàm despexeritis, aut à vestra mansuetudine repuleritis". Supplicat, sibi fieri istam gratiam, quam lapsis in Ephesino Latrocinio Episcopis fecit per Chalcedonensem Synodum Magnus Leo: Et alia istiusmodi. Profitetur Romanum Episcopum esse supremum ac universalem Medicum totius Ecclesiæ, & omnia, quæ Orientalis etiam Ecclesia in Synodalibus judiciis, vel aliis actibus pecca-

peccaverit, per Romanum esse Pontificem circumducenda, circumscribenda, restauranda. Profitetur hæc non per generalem debere Synodum, sed omninò posse fieri per solum Pontificem. Additi Generalem Synodum hæc non nisi per Pontificis auctoritatem agere, & tandem concludit: "Vos itaque, ò sacrum Caput, perspi-,,caci illa in vobis virtute Spiritus, blandæ in nos inclinationis ex-,,tendentes manum, levi contactu reciprocæ per literas gratiæ, juxta ,,Ecclesiæ legem, id est, missis vicissim Synodicis, dilectionis re-,,medium adhibentes, quod in nobis dolorem facit, ac subtus ,,pulsat, festinate curare. Nulla siquidem animæ remissio est, nec ,,somnus oculis, aut requies temporibus, vel palpebris dormitatio ,,aliqua insederit, donec iterum universam Dei Ecclesiam videre ,,liceat servantem unitatem Spiritus in vinculo pacis". Donandam per auctoritatem ac Mandata Apostolicæ Sedis. Plurima sunt similia Græcorum Patrum testimonia. Et ecce quidam hodie Latini declamant ista omnia olim non fuisse facta, nec fieri posse, nisi per generalem Synodum. Res lamentanda.

Quod duplices Romanæ Ecclesiæ Legatos, alios solius Celestini Pontificis ac Apostolicæ Sedis, alios totius Occidentalis Concilii Vicarios, Ephesina Synodus habuerit, uno verbo sum supra inficiatus: Et rectè. Oppositum est penitùs à vero devium. Uti S. Cyrillus, ita etiam Arcadius ac Projectus Episcopi, necnon & Philippus ad SS. Apostolos Cardinalis Presbyter fuerunt Vicarii ac Legati solius Papalis Personæ & Cathedræ. Acta Synodalia hoc demonstrant lucidè & variè. Secundæ Actionis exordium habet: "Ingressis & considentibus, qui ex Occidente venerant, Arcadio ,,& Projecto, piissimis Episcopis & Legatis, necnon Dei aman-,,tissimo Philippo, Apostolicæ Sedis Presbytero & Legato". Et statim post: "Philippus Apostolicæ Sedis Presbyter & Legatus. Arcadius ,,Episcopus, Projectus Episcopus, & Romanæ Ecclesiæ Legatus". Et in literis, quas uti Apostolicam sui suffragii Prærogativam transmisit per ipsos Celestinus ad Synodum: "Probatissimos viros, Arcadium ,,& Projectum Episcopos, & Philippum Presbyterum nostrum, qui eis", quæ aguntur, intersint, & quæ à nobis antea statuta sunt, "exse-,,quantur". Non quæ ab omni Occidentis Synodo, sed quæ à solis nobis, seu à sola Apostolica Sede sunt statuta. Actio III. habet: "Philippus Presbyter & Legatus Apostolicæ Sedis, Arca-,,dius Episcopus, & Legatus Apostolicæ Sedis". Et Memnon Ephe-

sinorum

siorum Episcopus adjunxit. "Nihil prohibet, quò minùs ex Postulatis „Sanctissimorũ Episcoporum Arcadii & Projecti, & Deo amabilissimi „Presbyteri Philippi, Legatorum Apostolicæ Sedis magnæ Romæ, „iterùm legantur Acta in depositione Nestorii". Et rursùm Acta: "Arcadius Episcopus, & Apostolicæ Sedis Legatus dixit". Et iterùm : "Philippus Presbyter, & Apostolicæ Sedis Legatus. Ar- „cadius Episcopus, & Apostolicæ Sedis Legatus. Projectus Epi- „scopus, & Apostolicæ Sedis Legatus". Et istius Actionis ad Principes Relatio : "Celestinus misit literas per Arcadium & Proje- „ctum Episcopos, & Philippum Presbyterum magnæ Romæ, „qui Celestini sanctissimi Episcopi præsentiam supplent". Et ad quintam Actionem dixit S. Cyrillus : "Præsentibus Legatis à mag- „na Roma missis, videlicet sanctissimi Episcopi Celestini locum „tenentibus". Et ejusdem Actionis ad eundem Pontificem Relatio: "Fuerunt in Consessu nostro & illi quoque, qui à Sanctitate tua „missi sunt, piissimi Episcopi Arcadius & Projectus, & cum ipsis Reverendissimus Presbyter Philippus, qui sua præsentia tuam nobis „exibuerunt, Apostolicæque Sedis locum suppleverunt". Et Mandatum, quod plena Synodus suis apud Constantinopolim adversùs Joannis Patriarchæ Antiocheni Factionem Legatis dedit, habet hanc Epigraphen : "Philippo Presbytero Celestini Episcopi Apostolicæ „Sedis maximæ Romæ locum tenenti". Quod ipsum Synodus repetit in missis per istos Legatos literis ad Augustum Theodosium.

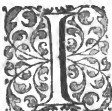
Attamen quædam ejusdem Synodi Acta videntur affirmare aliud. Etenim ad tertiam Actionem dixit S Cyrillus : "Arcadius & Proje- „ctus Episcopi, necnon Philippus Romanæ Ecclesiæ Presbyter, „supplentes locum Sedis Apostolicæ, totiusque Synodi Sanctissi- „morum Occidentalium Episcoporum". Et quintæ Actionis ad Principes Relatio affirmat Synodo adfuisse ducentos ac decem Episcopos, & adjungit : "Quibus & universa Occidentalium Episco- „porum multitudo", & per ipsos reliquus terrarum Orbis consentit". Certè ista multitudo non adfuit, nisi per hos suos Legatos. Et plena Synodus in laudatis, quas per suos contra Joannis Antiocheni Factionem Legatos misit, literis scripsit ad Principem Theodosium : "Sanctæ Synodi Consessui adest & Celestinus sanctissimus „magnæ vestræ Romæ Archi Episcopus, & universa Occidentalis „Synodus per Sanctissimos Episcopos, quos ad nos misit, totaque Africa

„Africa ac Illyricum". Respondeo hæc non concludere. Et insigniter exponi à tertiæ Actionis Relatione ad Principes : "Vestrum „ergà pietatem studium Deus gratum habens, etiam sanctorum Occidentalium Episcoporum animos zelo excitavit. Nam licèt maximi itineris spatium universam illam Sanctissimorum Episcoporum multitudinem ad nos pervenire prohibuerit, attamen illic „simul congregati, Celestino Sanctissimo Episcopo etiam præsente, & nunc nostram de fide sententiam magno consensu prædicârunt, eosque qui diversa sentiunt, ab omni prorsùs Sacerdotii „sorte alienos esse definiérunt. Et hæc quidem etiam antequàm „Sanctissima hæc Synodus conveniret, Celestinus Episcopus per „literas suas judicaverat, & Cyrillo Episcopo, ut suas vices subiret, „commiserat. Sed & nunc denuò aliis etiam litteris sanctæ Synodo „hæc significavit. Misit autem has literas per Arcadium & Projectum Episcopos, & Philippum Presbyterum, qui Celestini Episcopi præsentiam supplent". Relatio affirmat duo. Primò, quod data in Nestorium sententia non sit solorum Synodo præsentium Orientalium Episcoporum, sed etiam omnium Occidentalium. Licèt enim horum multitudo ad Synodum non venerit, attamen ejus judicium omninò prædicavit ac præformavit. Et quidem Synodaliter. Et nequaquàm in Ephesinæ Synodi gratiam : Quia ante ipsam. Nempè in ista Romana Synodo, in qua Celestinus Nestorium, nisi intra decem dies suas Exegeses & alia recantaret, damnavit ac degradavit, & istius judicii executionem delegavit S. Cyrillo. Acta hæc sunt antequàm quis vel cogitaret de Ephesina, aut alia generali Synodo, ideòque nulla isthic facta est Synodalium Legatorum deputatio. Hinc Relatio secundò dicit, quod Celestinus istud suum Synodale Judicium, uti antea S. Cyrillo, ità nunc Ephesinæ Synodo significaverit, ac demandaverit exequendum, idque per Arcadium & Projectum Episcopos, ac Philippum Presbyterum, qui ejus præsentiam supplebant Ephesi. Non istius Romanæ Synodi, sed solius Celestini præsentiam. Synodus enim, quoniàm futuri Ephesini Conventus ignara, nullos Legatos creaverat. Proinde hi Legati istius quidem Synodi deferebant judicium, & ipsius firmandi ac exequendi habebant Apostolicum Mandatum, attamen solius Celestini gerebant vices, ac supplebant præsentiam. Hinc quinta Actio rectè dixit, quod universa Occidentalium Episcoporum multitudo consentiret Synodo. Unica S. Cyrilli interlocutio

locutio videtur in speciem favere Paschasio Quesnello. Est aliis testimoniis, à quibus certum est non discedere, conquadranda. Est res parùm conferens præsenti quæstioni. Censui tamen elucidandam. Ad plenè exufflanda superiora Commenta ejusdem Paschasii.

CAPUT IV.

Sancti Damasi circa Romanas appellationes Acta elucidantur.

Storum pleraque Damasus peregit in collecta ex vicinis & advenis Episcopis Synodo, de qua Hermias Sozomenus: "Apollinarii hæresim ad multos serpere Damasus Episcopus Romanus, & „Petrus Alexandrinus Episcopus certiores facti, „primi omnium Concilio Romæ convocato eam „alienam ab Ecclesia Catholica pronuntiarunt". L.6.c.25. Famosa & efficax fuit ista Synodus. De ipsa etiam ipse Joannes Patriarcha Antiochenus cum præfato Himerio, Theodoreto Cyrensi, & reliquis suæ Factionis Episcopis scripsit ad Rufum ArchiEpiscopum Thessalonicensem: "Beatissimus Damasus Apollina„rium, Vitalem, ac Timotheum Hæreticos gradu movit". Epistola exstat in tertia parte Ephesini Concilii. Vitalis Antiochenus, Apollinarius Laodicensis, Timotheus in ista Factione erat Berytensis Episcopus. Hoc in quarto contra Nestorianos ac Eutychianos libro scribit Leontius Scholasticus Byzantinus. In tertio libro addit rem memorabilem. Adducit Apollinarii, de sua familiari cum magno Athanasio literariâ communione gloriantis, literas ad nescio quos apud Dio-Cæsaream congregatos Episcopos, affirmat quosdam ejus Discipulos adeò blasphemasse, ut Domini carnem crederent Deo Verbo consubstantialem. & concludit: "Videtur qui„dem Timotheus esse, cui magis quàm aliis, & fidentiùs Arcana „illius impietatis & fraudulentiæ committerentur. Hac enim de „caussa potuit à Beato Athanasio literas accipere commendatitias „ad Occidentales, tanquàm contra Arii impietatem pugnans, & „ab illis rursùm literas tanquàm ad Episcopum missas adferre. Sed „non perpetuò latuit hæc illius insidiosa simulatio. Iterùm enim post

„post Athanasii obitum missus Romam depositus est ipse, & qui „eum miserat Apollinarius". Leontius nos docet plura. Primò, quod Apollinarius, quoniam Arianos impugnabat, S. Athanasio placuerit, fueritque ei familiaris etiam per literarium commercium. Secundò, quod insuper ab illo commendatitias literas acceperit ad Occidentis Episcopos, præsertim ad Romanos Pontifices, nempè Julium ac Liberium. Tertiò, quod cum hiscè Commendatitiis fidelem suum Discipulum Timotheum legaverit Romam, furatutus communionem Sedis Apostolicæ. Quartò, quod fraus successerit, ac Timotheus communicatorias Apostolicæ Sedis literas ad Magistrum retulerit, uti ad Orthodoxum Episcopum. Quintò, quod fraus radices non egerit. Etenim post Athanasii mortem rediens Romam Timotheus fuit detectus, & unà cum Apollinario damnatus atque depositus. Nempè per sanctum Damasum in laudata Synodo.

Apollinaristarum, quorum author in exordio non fuit Episcopus, Episcoporum originem ac traducem exponit in literis ad Illustrem virum Olympium S. Gregorius Nazianzenus: "Præter alia omnia eò etiam audaciæ proruperunt mali homines, ut Episcopos etiam quosdam, quibus dignitas ab Universali Orientalium „& Occidentalium Concilio abrogata fuerat, accersentes, aut „transeuntibus abutentes, cuidam impio sui gregis Episcopi nomen „imposuerint". De damnante ipsos Damaso idem Gregorius scribit in secunda epistola ad Cledonium, Presbyterum Iconiensis Ecclesiæ: "Ne autem nos hoc nomine accusent, quod Vitalii, „viri nobis charissimi, fidem, quam ita postulante Damaso, „Romæ Episcopo, literis consignatam edidit, priùs quidem pro„baverimus, nunc verò repudiemus, de hac quoque re pauca „disseram". Demonstrat Apollinaristas fuisse versutos in ovina lana lupos, qui ambidextris usi vocibus aliud apud suos, aliud apud nostros intelligerent, & prosequitur: "Quoniam igitur ea„dem voces, si rectè intelligantur, cum pietate conjunctæ sunt, „si perperam exponantur, impietate non carent, quid mirum si „Vitalii quoque verba nos quidem, ita suadente voluntate, in „pium sensum accepimus, alii autem ad eorum quæ scripta sunt „mentem exasperantur & inflammantur? Quod etiam in caussa „fuisse reor, cur ipse quoque Damasus, cum posteà rectiùs fuisset „edoctus, simulque in pristinis eos expositionibus perstare audiisset,

Epist. 77.

„eos ab Ecclesiæ Cœtu abdicârit, fideique libellum cum anathe-„matismo deleverit: Tum etiam quod fraudem, in quam per „simplicitatem inciderat, permoleste ferret". Eadem de re scribit ipse Damasus ad Paulinum Antiochiæ Patriarcham, communicantem Romanæ Ecclesiæ: "Per filium meum Vitalem ad te Re-„scripta direxeram, tuæ voluntati & tuo judicio omnia derelin-„quens, & per Petronium Presbyterum breviter indicaveram me „in articulo jam profectionis ejus aliqua ex parte commotum. „Unde ne aut tibi scrupulus resideret, & volentes forsitan Ecclesiæ copulari sua cautio probanda differret, fidem nostram misimus, „non tam tibi, qui nobis fidei communione sociaris, quàm his, „qui in ea subscribentes tibi, id est, nobis per te voluerint so-„ciari".

Vitalis, licèt à nulla damnatus Synodo, tamen à multis defamatus & accusatus de hæresi, accessit Damasum, & suos Adversarios provocavit ad Tribunal Apostolicæ Sedis. Obtulit fidei libellum, ipsum Romæ est solemniter professus, & supplicavit ab infamia solvi, ac in Episcopatu & Romanâ Communione stabiliri. Supplicavit non quidem absolvi ab aliquo Synodali Judicio, sed adversùm illa, quæ metuebat, Romanâ authoritate muniri. Eum Gregorius Nazianzenus appellat Virum sibi olim charissimum, quem fide crediderit Orthodoxum, ideoque dedisse possit Romæ invocandæ consilium. Forsitan & commendatitias ac testimoniales literas. Uti Apollinarius Athanasium, ita Vitalis decepit Gregorium, & circumscripsit in ista sibi adjutoria. Hinc Damasus admisit caussam; & judicavit tria. Primò, Vitalem Antiocheno Episcopatu exuit, aut sanè induxit ad deponendum. Etenim erat Paulino & Meletio superordinatus tertius, ideòque Episcopi fucus, non verus Episcopus. Hinc ipsum Pontifex appellat Filium, non Fratrem. Secundò, ejus libellum judicavit Catholicum, ideòque ipsum absolvit ab omni infamia. Tertiò, ipsum tamen Catholicæ Communioni noluit reddere, sed delegavit Patriarchæ Paulino, ejus voluntati ac judicio permittens omnia. Ob duas præsertim caussas. Primò, quod Paulinus isthic præsens omnia Vitalis nosset penitiùs, ideòque esset à circumscriptione securior. Secundò, quod cum suis Sequacibus Vitalem nollet in Meletii, sed in solius Paulini communionem adjungi, ideòque per hunc voluit admitti & reconciliari. Et hæc omnia peregit solus Damasus. Et contrà istud

judicium

judicium nemo unquàm Græcus excepit ob defectum authoritatis.

Interim Damasus fuit circumscriptus. Neque mirum. Etenim per Vitalem oblatus fidei libellus in proprio verborum sensu erat plenè Orthodxus. Adeò Orthodoxus, ut ipsum, licèt tunc plenè detectum, S. Cyrillus in libro ad Reginas adduxerit inter authentica sanctorum Patrum testimonia, destruentia Nestorianas blasphemias. Ei dedit hunc titulum: "Vitalis Episcopi, ex sermone „de fide". Cyrillo debemus gratias, quod libellum nobis custodiverit. Ex ipso Nestorius sumpsit materiam & ansam calumniæ: Etenim mox post degradationem suam, adhuc existens Ephesi, ad Regii Cubiculi Præfectum Eunuchum scripsit prolixam querimoniam, Cyrillum accusans quod ad confirmanda sua dogmata adduxerit Basilii Ancyrani, Ariani hominis testimonia, tanquàm verba magni Basilii, & Vitalis Hæretici Scripta pro verbis Catholici Vitalis: Abusus æquivocâ similitudine nominum. Extat epistola in Cassinensi Codice. Porrò Damasus non fuit circumscriptus ex integro. Etenim sub ipsum Vitalis ex urbe Regressum concepit scrupulos: Et propter ipsos voluit ab ejus in Ecclesiam redituris Sequacibus exigi non solius ab ipso oblati libelli professionem, sed aliorum insuper articulorum, quos habes in laudatis ad Paulinum literis. Fraus paulatim se plenè aperuit.

Et tunc Damasus explevit quod jam audivimus à Nazianzeno Gregorio, & quod ipse Pontifex scribit ad Orientales Episcopos: "Sciatis velim nos Timotheum illum prophanum Apollinarii Discipulum cum impio suo dogmate jam pridem abdicâsse". Et exinde contentus non fuit doloso Vitalis libello, nec factis ad ipsum additamentis, sed singularem, in qua omnes & singuli ipsorum errores damnarentur, professionem ipse composuit, & Paulino transmisit, mandans sine ipsa nullum deinceps admitti in Ecclesiam. Similem ex ejus Imperio libellum confecit etiam S. Hieronymus. An sit ille ipse, est quæstio alterius loci. Quidquid sit, de hac re scribit antiquus Synodorum Catalogus: "Petrus" Alexandriæ "Patriarcha", ejectus ab Arianis, "Romam contendit. Eoque re„cepto Damasus Romæ Divinam & S. Synodum convocavit, quæ „amentem illum Apollinarium, Stephanumque ejus Discipulum, „& Latronem Lucium", Alexandrinæ Sedis Arianum invasorem, "anathemate notavit". Est tertia Romana Damasi Synodus, celebra-

ta anno sexagesimo nono quarti sæculi. Et non solum Vitalem ac Timotheum, ipsumque etiam Apollinarium, sed & Lucium damnavit, contra cujus violentias Petrus provocaverat. Non damnatus ab aliqua Synodo, sed per Arianos violenter ejectus. Ex quo vides ipsos etiam tunc Patriarchas non solummodò adversùm Synodalia judicia, sed insuper adversùm quasvis violentias atque calumnias sanctum Petrum invocâsse. Hinc Dorotheus Thessalonicensium Archi-Episcopus ad Hormisdam Pontificem scripsit Romanam Cathedram esse "firmum omnium ad ipsam festinantium Portum". Sanctus Gelasius dixit "Portum omnium fluctuantium". Est phrasis desumpta ex sancto Hieronymo.

Quòd ipsum cum omni sua Pontica Diœcesi, immò cum omni Orientali Ecclesia disertè professus fuit magnus Basilius. Etenim de Eustatio Sebasteno Episcopo, primæ intra suam Diœcesim Armeniæ Metropolita, viro hetroclyto & vertumno, ac damnato per plures Synodos, ideoque provocante ad Papam Liberium, ac per ipsum revestito, scripsit ad Occidentales Episcopos: "Eustatius Epi-„scopatu ejectus, propterea quod in Melitinensi Synodo depositus esset, „viam sibi ipse, per quam restitueretur, excogitavit, eam videlicet „ut ad vos proficisceretur. Quæ verò sint illi à Beatissimo Episco-„po Liberio proposita, & ad quæ consenserit, nobis clam est, „nisi quod epistolam attulit, per quam restitueretur. Eam ubi „Thyanensi Synodo exhibuit, in suum locum restitutus est. Iste „itaque jam fidem eam, in quam receptus est, depopulatur, „cumque illis facit, qui" Homousion "anathemate percellunt. „Deinde & heresi patrocinatur eorum, qui Spiritum S. Divinitate „spoliant. Quoniàm igitur isthinc vires accepit lædendi Ecclesias, „ac publicandæ impietatis suæ fiducia, quam vos vidistis, ad sub-„versionem multorum usus est, necesse est ut isthinc quoquè veniat „malorum istorum correctio, scribaturque Ecclesiis, quibus qui-„dem conditionibus sit ad communionem susceptus. Simul verò „adijciatur, quomodò jam mutatâ sententiâ gratiam à Patribus, „qui tunc erant, acceptam reddat irritam".

Affirmat varia. Primò, quod à Melitinensi Synodo damnatus Eustatius non ad Cæsaræensem suæ Diœcesis Exarchum, sed proximè Romam ad Liberium Papam appellaverit atquè accesserit. Secundò, quod non per generalem totius Ecclesiæ, aut etiam totius Occidentis Synodum, sed per solum Pontificem fuerit restitutus.

Tertiò

Tertiò, quod non temerè sit assecutus hanc sententiam, sed ad professionem Orthodoxæ fidei, variarumque insuper conditionum. Quartò, quod Liberius Eustatio dederit restitutionis literas, & ipsum cum eis securum remiserit ad propria. Quintò, quod Eustatius hasce literas exhibuerit Thyanensi intra Cappadociam Synodo, & per ipsas postularit agnosci in integrum Episcopum, ac reponi in suum Thronum. Sextò, quod Synodus, Apostolicas literas reverita, ipsum reposuerit. Certè fuit non modica reverentia. Etenim Basilius Liberium arguit, quod Eustatio solas restitutionis literas tradiderit, non adjungens fidei libellum, aliasque ab ipso professas conditiones. Et non sine fundamento. Cæsaræensis namque Exarchus, cujus erat Eustatium Throno ac Populo reddere, poterat ista omnia expostulare, cogniturus an versatilis Vertumnus per obreptiones & circumscriptiones non esset furatus gratiosam sententiam. Basilius exhibuit plenam fidem Papalibus de sola restitutione literis, supposuit omnia ritè exacta, & sine caussæ cognitione est executus Apostolicum Judicium. Ast dignitati redditus homo rediit ad ingenium ac vomitum, & fidelium multos subvertit. Et ecce hic majorem Basilii reverentiam in Apostolicam Sedem. Non præsumpsit ejus, licèt jam patenter emortuum, Judicium, immò nec relapsum hæreticum attingere, sed omnia retulit atquè remisit ad suum principium. Propter appositam Apostolicam manum: Adeò antiquum est istud vinculum.

Avitum Gallicanæ Ecclesiæ de hac Apostolici Throni authoritate testimoniū nobis tradit S. Alcimus Avitus Viennensis Archi-Episcopus in literis, per quas ab Hormilda Pontifice rogavit nosse successum primæ Legationis, pro extinguendo Acaciano schismate transmissæ ad Imperatorem Anastasium ac omnem Orientalem Ecclesiam: "Eutychetem & Nestorium jam dudum per Beatissimos Prædecessores vestræ Sedis damnavit authoritas". Et Nestorius & Eutyches à Romanæ Sedis Judicio ad generalem Synodum appellaverant, & hunc Chalcedonensis, istum damnaverat Ephesina Synodus: Et tamen S. Avitus constanter affirmat utrumque fuisse damnatum per authoritatem Sedis Apostolicæ. Damnatum ab illa ipsa Sede, & ab isto illius Sedis Pontifice, adversùs quem uterquè provocaverat. Eutychem per Leonem, à Celestino Nestorium. Nempè Chalcedonensis non tam ad Eutychetis adversùs Leonem, quàm ad S. Flaviani ad ipsum factam appellationem retractandam fuit indicta: Etiam Ephe-

fina Synodus non ad folam Neftorii, fed præfertim ad degradatorum ab ipfo Clericorum provocationem difcutiendam convenit. Porrò Sardicenfes Canones iftarum retractationum formam ac modum credunt fapientiffimo Judicio Romani Epifcopi: Et laudati Pontifices eas delegârunt præfatis Synodis. Hinc hæ egerunt ex illorum authoritate, atque ita ipforum authoritas proftravit utrumquè Hærefiarcham. Potuerant & ipfi vel in fuo Presbyterio, vel retractare in fuæ Provinciæ Synodo, atque ita generales iftæ Synodi ad ifta retractandi munia fuerunt ex fapientiffimo eorum Beneplacito affumptæ, non neceffariæ. Hæc eft antiqua fides Gallicanæ Ecclefiæ.

CAPUT V.

Eadem Romanæ Ecclefiæ Authoritas demonftratur ex Romana appellatione Ioannis Patriarchæ Alexandrini.

L.7.C.10. Ac de re fcribit Petrus de Marca: "Magni etiam „momenti" eft appellatio Joannis Patriarchæ „Alexandrini, quem Petrus Mogus Hæreticus, „jubente Imperatore Zenone, & confentiente „Acacio Conftantinopolitano, Epifcopatu de„turbavit. Imploravit dejectus ille Calendio„nis Patriarchæ Antiocheni auxilium, ex cujus & „Synodi Orientis fententia Papam Simplicium „appellavit, ut fcribit Liberatus Archi-Diaconus Ecclefiæ Car„thaginenfis in capite decimo octavo Breviarii": Joannes ingreffus eft ad Calendionem Patriarcham, & fumptis ab eo interceffionis Synodicis literis Romanum Pontificem appellavit, ficut fecit & Beatus Athanafius. Et fuafit fcribere pro fe Acacio Conftantinopolitano. "Non folùm autem fummi Pontifi„ces cognofcebant de appellationibus Epifcoporum & Patriarcha„rum Orientis, quando agebatur de fide, fed etiam primam „cauffæ cognitionem ad fe trahebant, fi fortè in hærefim incidiffent. „Nam quia materia fidei eft cauffa communis & generalis, quæ ad „univerfam Ecclefiam pertinet, neceffe eft ut hærefis ab omnibus

Epifco-

„Episcopis damnetur, præcipuè verò à Romano, qui caput est uni„tatis, & qui cum primam Sedem obtineat, ferre debet primam „sententiam": Cujus debet esse prima sententia, "ut loqui ur Fa„cundus Hermianensis. At si jam hæresis in Synodo damnata fuisset, „quemadmodùm Eutychiana in Concilio Chalcedonensi, tum Pa„triarchæ, si communionem hæreticorum amplectebantur, deponi „poterant à summo Pontifice, & Synodo Romana, neque necessaria „erat Synodus Oecumenica. Eo enim casu Papa se tantùm præ„stat executorem sententiæ latæ adversùs authores hæresios, & eo„rum Complices. Ei fundamento innixus G.lasius Papa Acacii Pa„triarchæ Constantinopolitani, qui à Felice Papa dejectus fuerat „in Synodo Romana, depositionem tuetur adversùs exceptionem „Euphemii Patriarchæ Constantinopolitani, qui aiebat Decessorem „suum non potuisse damnari ab uno, id est, à summo Pontifice, „absque congregatione Synodali".

Affirmat varia. Primò, Orientales Episcopos, ipsosque Patriarchas in caussa fidei potuisse vocari ad Tribunal Apostòlicæ Sedis, non dumtaxat in retractatorio judicio, sed etiam in prima instantia. Proinde censet primam istiusmodi instantiam extra fidei materiam non licuisse. Et quidem quoad Episcopos, etiam Metropolitas, habet aliquid fundamenti; quoad Patriarchas autem manifestè labitur. Quod eorum circa quamcumquè materiam prima accusatio semper spectaverit ad Romanam Sedem, est supra demonstratum. Secundò affirmat eosdem Episcopos & Patriarchas etiam in fidei materia non potuisse à solo Romano Pontifice damnari, nisi dum ipsorum scabies fuisset ante damnata per aliquam generalem Synodum. Tunc enim necessaria est sola executio: Et hanc solam permittit Sedi Apostolicæ. Proinde ipsi nihil permittit, nisi quod quadret omnibus generatim Episcopis. Etenim ipsis omnibus istam denunciandi, & exequendi authoritatem competere, disertè asseverat laudatus à Petro de Marca Gelasius. Suæ Sedi adscribit, ac demonstrat longè sublimiora. Plenam authoritatem, quâ Pontifex possit, etiam sine Synodo solus, damnare ac deijcere Patriarchas.

Hæc omnia sunt alterius loci. Et ipsa omnia non faciunt ad rem Joannis Alexandrini. Etenim ut facerent, Joannes debebat fuisse accusatus de Hæresi, ac de lapsu in articulum jam damnatum ab aliqua generali Synodo. Aut certè debebat Petrum Mogum, per Chalcedonensem Synodum damnatæ Eutychianæ

perfidiæ Sectatorem appellâsse ad Sedem Apostolicam. At horum nihil substitit. Joannes ne quidem de Ecclesiastico, sed de solo civili crimine accusatus fuit, & non adversùs aliquam Synodum, sed adversùs solam Augusti Zenonis violentiam provocavit: Et quidem ad solam Sedem Apostolicam. Et ibidem Acacium Constantinopolitanum Episcopum nequaquàm de præfatæ damnatæ hæresis communione accusavit, sed solummodò de incensa & adjuta Augusti Principis violentia. Quare hoc exemplum, uti & Liberati Archi-Diaconi testimonium, penitùs evertit cogitationes Petri de Marca. Utrumquè demonstrat Orientales olim Episcopos etiam ob caussas Canonicas provocâsse ad Sedem Apostolicam. Etenim Liberatus disertè affirmat Joannem appellâsse Romam, "Sicut fecit & Beatus Athanasius". At verò exploratum est Athanasium & à Tyria, & ab Antiochena Synodo fuisse damnatum ob solas caussas Canonicas. Affirmat Joannem appellâsse ad solum Romanum Pontificem, ideòque & ad ipsum solum provocâsse Beatum Athanasium. Affirmat Joannem provocâsse ex consilio Calendionis Antiocheni Patriarchæ, ac ejus Patriarchalis synodi: "Sumptis ab eo intercessionis Synodicis literis". Affirmat hujusmodi Romanas appellationes tunc fuisse constantem sensum totius Orientalis Ecclesiæ.

Quod Joannes ob caussam Canonicam appellaverit, est demonstrandum. Veram & ejectionis & appellationis caussam exponit Liberatus Diaconus: "Joannes Thalaia de Ordinatione sua
Cap. 17. „neglexit suas Synodicas literas Acacio Constantinopolitano „Episcopo destinare. Habens enim amicum Ellum Magistrum, „ei quidem de sua Ordinatione scripsit: Scribens etiam Principi, „quatenùs per Ellum Magistrum omnis ejus caussa disponeretur, „putans eum Constantinopoli manere. Mandavit ergò Magistriano literas Synodicas, delegans ei omnia cum illius facere „voluntate. Contigit autem tunc Ellum Magistrum ab Imperatore Zenone mitti Antiochiam, ut teneret Leontium, qui „illic ab Exercitu cum voto Verinæ Augustæ fuerat ordinatus. „Cumque Magistrianus, qui fuerat à Joanne missus, non invenisset Ellum Magistrum, neque Acacio, neque Imperatori literas obtulit, sed perrexit Antiochiam. Post hæc Acacius audiens de Ordinatione Joannis, & contristatus quia Synodicas „epistolas non direxisset, & unà faciens cum Gennadio", majoris

joris Hermopolis Episcopo, "Parente Beati Timothei" Salophacioli, ac Joannis Adversario, "volentes ei nocere, detrahebant ,,apud Zenonem, & accusabant eum, habentes adjutores Patronos ,,Petri Mogi, quasi opportunus Episcopatui non esset Joannes". Hæc invidiæ scintilla impulit Acacium ad eijciendum Joannem, ad intrudendum Petrum Mogum, ad suscitandam flammam, quæ horrendo schismate dudum afflixit Ecclesiam.

Verùm ratio ista erat fœda, ideòque allegari non poterat apud Sedem Apostolicam. Hinc allegatæ sunt præsertim duæ aliæ. Primam adducit in Commonitorio, quod Fausto Officiorum Magistro dedit, S. Papa Gelasius: "An qui homini mentitus Epist. 4. ,,dicitur Imperatori, & qui Imperatorem læsisse perhibetur, ,,depelli debuerunt, & in Deum, qui summus & verus est Impe- ,,rator, Acacium delinquentem, sinceramquè communionem Di- ,,vini Sacramenti studentem miscere cum perfidis, secundùm Sy- ,,nodum, quâ hæc est damnata perfidia, non oportebat excludi"? Mendacium Joannem, læsa Principis Majestas Calendionem Antiochenum, damnatum à priori Chalcedonensi Synodo crimen tangit Acacium, ideòque Gelasius palàm affirmat Joannem fuisse immunem à tali crimine. Acacianam Factionem, quæ damnatum ex tali crimine Acacium clamitabat non debuisse damnari sine Synodo, & Joannem ob novum crimen, immò ob novi criminis calumniam sola ejecerat, affirmat sibi ipsi non cohærere. Unicum præfati mendacii crimen fuisse Joanni impositum, Epist. 13. idem Pontifex scribit in literis ad Dardaniæ Episcopos, & in literis ad Episcopos Orientales. Criminis seriem exponit Evagrius Epiphaniensis: "Joannes Presbyter quorundam impulsus Epist. 15. ,,consilio Constantinopolim venit, Imperatorem precaturus, ut L.3.C.12. ,,si fortè Episcopus Alexandriæ migraret è vita, sibi liceret An- ,,tistitem, quem vellet, civibus illius civitatis nominare. Qui ,,quidem, ut Zacharias memorat, Episcopatum pro se ambire ,,ab Imperatore deprehensus est. Et cum se jurejurando obstrin- ,,xisset se nunquàm Sedem Episcopalem Alexandrinam petitu- ,,rum, domum revertitur. Quapropter Zeno eum post mortem ,,Timothei decrevit creandum Episcopum, quem Clerus & Lai- ,,corum multitudo deligerent. Non longo tempore post, mor- ,,tuo Timotheo, Joannes datâ pecuniæ Summâ, quemadmodùm ,,ab eodem Zacharia traditum est, & jurejurando, quod Impe-

„ratori dederat, neglecto Alexandrinorum deligitur Episcopus.
„Quâ re cognitâ Imperator illum Alexandria exigendum mandat".
Eum accusat de ambitu, perjurio, ac Simonia. Sunt profani Zachariæ mendacia, quæ Evagrius nimia temeritate sequitur. Quod enim Joannes non quorundam impulsus consilio, sed à Timotheo suo Episcopo jussus Constantinopolim accesserit; quod non à se nominandi, sed Canonicè eligendi Catholici Episcopi facultatem postulaverit; & quod tale juramentum non præstiterit, exploratum est, & possit facilè demostrari. Nam & ipsa accusatrix Factio de ambitu & Simonia plenè tacuit apud Sedem Apostolicam, & declamavit solum mendacium.

Aliud Joanni impactum crimen adducit Liberatus: "Quod vi-„vente Timotheo Catholico Joannes tractâsset exire de Ecclesia, „& ab ipso suasus fuisset idem Timotheus suscipere Dioscorum „in Dyptichis". Et reverà Timotheus Salophaciolus fuerat nimiùm indulgens ac flaccidus: Et ex Eutychianorum metu rasum damnati Dioscori nomen rescripserat in sacras tabulas. Liberatus pergit: "Imperator putans quod Joannes Episcopus non rectè „saperet de Chalcedonensi Concilio, sed omnia simulatè ageret, „consilio Acacii scripsit literas Pergamio Duci, & Apollonio „Augustali, ut pellerent quidem Joannem Thalaiam, Petrum au-„tem Mogum inthronizarent". Hoc crimen tangit fidem: Spectat ad Eutychianam perfidiam, damnatam à Chalcedonensi Synodo. Etiam de ipso Acaciana Factio studuit Joannem infamare. At erat manifesta calumnia, ideòque per semetipsam defecit & evanuit. Nec in Papalibus literis, nec in Acacianorum Actis aut Scriptis reperitur ulla ejus memoria. Etiam Zacharias erubuit ipsam producere. Accusatio perstitit ad solum mendacium ac perjurium. Proinde Romana Joannis appellatio non processit ob Catholicam fidem aut hæresim, sed ob solam caussam Canonicam, immò civilem.

Omnem rei seriem accuratissimè exponit antiquus Eutychianæ historiæ Breviculus. Exponit contumax ac triennale Acacii contra Simplicii Pontificis Apostolica Mandata silentium, & prosequitur: "Post omnia Joannem Presbyterum, Oeconomum suum, „Timotheus" Salophaciolus, Orthodoxus Alexandrinæ Ecclesiæ Patriarcha, "ad Principem misit, rogans ut si quid humanitùs „sibi fortè contingeret, juberet Pietas ejus Catholicum à Catho-licis

„licis ordinari. Ad cujus Petita responsum est, & tam ipsi quàm
„Clericis scriptum. Atque in eisdem Sacris Joannes Oeconomus
„multis laudibus prædicatur, ut jam penè omnibus Alexandrinis
„Episcopalis putaretur Officii Candidatus. Defuncto isto Timo-
„theo Episcopo, Joannes Oeconomus Catholicus à Catholicis
„ordinatur Episcopus. Qui cum de consuetudine Majorum ad
„Apostolicam Sedem Synodica per Isidorum Presbyterum &
„Petrum Diaconum Scripta misisset, superveniente Uranio Sub-
„Adjuva, & contra Joannem jam Episcopum Sacra Principis
„deferente, ab Episcopatus illius confirmatione Papa suspensus
„est. Et quia in eisdem Sacris de restituendo Petro" Mogo,
"quem ipse damnavit, fecerat mentionem, hæc pars omninò est
„abnegata. Unde videtur Clementissimus Imperator offensus.
„Cum ergò S. memoriæ Papæ Simplicii nihil toties ad Aca-
„cium directa propter Alexandrinæ Ecclesiæ quietem & Catho-
„licæ fidei integritatem Scripta proficerent, supervenit idem S.
„Joannes Episcopus, qui sicut decebat, ab Apostolica Sede sus-
„ceptus est. Nam & Priores ejus similiter Romanæ Ecclesiæ
„suffugium tempore persecutionis poposcerant". Breviculus ex-
ponit Acacii facinora, & prosequitur: "Postquàm ergò non
„solùm nihil profecisse literas Decessoris sui S. Felix Papa cog-
„novit, & ludibria quædam in eversionem totius Ecclesiasticæ
„Disciplinæ ab Acacio fieri, electis Vitale Episcopo Troentinate
„ex Picena Regione, & Miseno Cumanæ Ecclesiæ Episcopo ex
„Regione Campaniæ, sub hac instructione direxit, ut Petrus de
„Alexandrina pelleretur Ecclesia, & ut libello S. Joannis Episcopi
„Alexandrini responderet Acacius, utque ipsi denunciaretur Aca-
„cio, ut anathema diceret Petro. Qui quamvìs, hostili more
„detrusi in custodiam, chartas amiserint, tamen perfidis hæreticis
„atquè damnatis accommodare non debuerunt, quæ sola ne-
„gari potuit, voluntatem. Non solùm ergò non egerunt quæ
„jussa sunt, aut quæ expedire poterant, sed etiam hæreticis
„communicaverunt, confirmationemque Petri Episcopatus, ad
„quem pellendum missi fuerant, deferentes, atquè contumelias in
„Episcopum Joannem Acacio dirigente portantes. Quibus rebus,
„habita Synodo, commotus Beatissimus Papa, Vitalem & Misenum
„ab officio & communione suspendit, Acaciumque damnavit".

Discimus omnem caussæ seriem, ac insuper varia spectantia ad

dignitatem Sedis Apostolicæ. Primò, quod Imperator Zeno Joannem Thalaia, adhuc Presbyterum, & ad se Legatum, dum cum suis sacris ad Timotheum Episcopum, & Alexandriæ Clerum Responsis remisit, in istis ipsis literis adeò prædicaverit, ut redux, post eas lectas, ab omnibus haberetur Episcopalis Dignitatis jam Candidatus. Proindè suprà memoratum perjurium est manifesta calumnia. Secundò discimus, quod Alexandrini Patriarchæ suam consecrationem debuerint statim referre Romano Pontifici, ejus confirmationem postulare, ac obtinere. Et hoc ex more Majorum. Nempè ex Apostolico Canone, confirmato per sextum Nicænum. Hinc Imperator Zeno Joannis exufflari, Petri autem Mogi consecrationem supplicavit à Simplicio Papa confirmari. At hujus constantia neutrum concessit. Petrum, utpotè sceleratum Monachum, qui in ipso etiam Ephesino Latrocinio turbas cum Eutychete egerat, penitùs abjecit, Joannis verò confirmationem suspendit in plenius examen, vel in gratiam Principis. Et his offensus Zeno Pergamio Duci & Apollonio Augustali scripsit, ut Joannem ejicerent, & Petrum inthronizarent. Et ita ejectus Joannes abiit Antiochiam, & ex Calendionis consilio inde Romam appellavit ac venit. Et de ejus, dum in urbem pervenit, revestitione Liberatus tacet. Quia nempe Joannes ob pendentem confirmationem necdùm ex integro vestitus fuerat, ideòque nec ex integro spoliari potuerat, nec poterat revestiri. Nec per Synodalem, aut Episcopalem, sed per solam Laicam violentiam erat exutus, ideòque nec per Apostolicam authoritatem videbatur revestiendus.

Simplicius circa ipsum videtur nihil egisse judicialiter. Studuit eum sine strepitu reponere in Principis & Acacii gratiam. Hinc Felix Pontifex in literis, quibus per Vitalem & Misenum evocavit Acacium ad suum Tribunal, habet inter cætera: "Superveniens Frater „& Co-Episcopus noster Joannes, fugatus ab hæreticis Pervasori„bus Sedis Alexandrinæ, libellum nobis, quem S. memoriæ Præde„cessori meo paraverat porrigendum, ingessit. Quem morem Ma„joris sui B. memoriæ Athanasii exemplo & Priorum nostrorum non „potuimus refutare". Primus igitur Felix judicii postulatorium libellum suscepit à Joanne, atque ita est exorsus judicium. An ipsum cum Acacio certaturum solemniter revestiverit juxta Sardicenses Canones, ignoro. Certè non fuit necessarium. Judicii Processus fuit longus & multifarius. Ejus finis fuit, quod Felix Vitalem & Misenum Episcopali

scopali gradu, Acacium autem insuper communione exuerit, ac ipso etiam Christiano nomine. Quid circa Joannem egerit, exponit Liberatus: "Joannes Thalaia habens Episcopi dignitatem remansit Romæ, ,,cui Papa Nolanam dedit Ecclesiam, quæ est in Regione Campaniæ, ,,in qua plurimos residens annos in pace defunctus est". Liber Pontificalis in S. Gelasii vita adjungit: "Eodem tempore fugiens Joannes ,,Alexandrinus Episcopus Catholicus venit Romam ad Sedem Apo- ,,stolicam. Quem B. Gelasius suscepit cum gloria. Cui etiam & se- ,,cundam Sedem præbuit". Possit errare in persona: Et Felicis opus transcribere in Gelasium. Proinde Felix Joannem plenè reddidit Alexandrino Episcopatui, & uti verum Alexandriæ Patriarcham gloriosè tractavit in omnibus: Ei in sua Romana Synodo dedit secundam Sedem. At quoniàm schismatica Principis violentia ipsum non permittebat reponi in Thronum, ei Felix dedit Nolensem Ecclesiam. Videtur dumtaxàt commendâsse. Quidquid sit, Joannes semper retinuit Patriarchæ dignitatem & titulum, & honorem secùndæ Sedis. Etiam Felix addit hæc omnia à Joanne ad S. Athanasii, à se agi ad exempla suorum Antecessorum. Et ejus opus constanter approbavit omnis semper Orthodoxus Oriens. Et ipsa etiam Acaciana Factio tandem acquievit, Acacium legitimè damnatum profitens, & ejus nomen radens è sacris tabulis. Etiam nomen Zenonis Imperatoris.

Hanc appellationem strenuè laudat, & ejus occasione antiquas Ecclesiæ Regulas ac mores exponit S. Gelasius in Commonitorio ad Faustum, sub Theodorico Italiæ Rege Magistrum Officiorum, ac ejusdem Principis Legatum ad Imperatorem Anastasium: "Græci ,,nobis opponunt Canones, dum nesciunt quid loquantur. Contra ,,quos hoc ipso venire se produnt, quod primæ Sedi, sana rectaque ,,suadenti, parêre fugiunt. Ipsi sunt Canones, qui appellationes ,,totius Ecclesiæ ad hujus Sedis examen voluêre deferri. Ab ipsa verò ,,nusquàm appellari debere sanxerunt, ac per hoc illam de tota Ec- ,,clesia judicare, ipsam ad nullius commeare judicium, nec de ejus ,,unquàm præceperunt judicio judicari, sententiamque illius consti- ,,tuerunt non oportere dissolvi, cujus potiùs Decreta sequenda man- ,,dârunt". Et infrà: "Nobis ausi sunt facere Canonum mentionem, ,,contra quos semper ambitionibus illicitis fecisse monstrantur. Quâ ,,ipsi Synodo, vel secundùm cujus Synodi formam Alexandrinum ,,Joannem de Ecclesia, cui ordinatus fuerat, expulerunt? Qui nullis ,,evidentibus nec ante convinci, nec posteà provocans etiam in judi-

cio

Athanasium, sanctum Joannem Chrysostomum, ac S. Flavianum non ad Romanum Pontificem aut ejus Sedem, sed provocâsse ad totius Ecclesiæ, aut certè ad Synodum totius Occidentis: Et ita oportuisse. Per Canones non licuisse aliud. At verò S. Gelasius constanter hoc loco scribit ipsos appellâsse ad Sedem Apostolicam. Et non de uno, sed de omnibus tribus disertè adjungit: "Sola Sedes Apostolica". Videtur in istos Novatores præscripsisse. Cui credendum? Certè Gallicana olim Ecclesia credidit S. Gelasio. Et S. Athanasii, itemque S. Joannis Chrysostomi appellatio hærebat in solis caussis Canonicis. Scio Dioscorum, ac in ejus perfidia aut Factione permanentes Episcopos fuisse damnatos à Chalcedonensi Synodo: Item S. Flavianum, & plures cum ipso ab Ephesino Latrocinio damnatos Antistites fuisse reparatos à laudata Synodo. Cur igitur Gelasius scribit: "Sola Sedes „Apostolica absolvit, sola sua authoritate Prostravit"? Ob duas rationes. Primam edicit ipse Pontifex: "Quam Congregatio secuta „est". Hoc est, quia omnis Synodus aliud non fecit, quàm sequi & firmare prærogativam Apostolici suffragii. Altera ratio est in his verbis ejusdem Pontificis: "Ut Chalcedonensis Synodus fieret, sola „decrevit". Hoc est, ad diffinitivè retractandum Ephesini Latrocinii Judicium sola Apostolica Sedes suo sapientissimo arbitrio juxta Sardicenses Canones fieri jussit Chalcedonensem Synodum, ideòque quidquid isthìc circa præfatas appellationes actum est, processit ex authoritate ac delegatione laudatæ Sedis. Et hunc loquendi modum usitavit etiam S. Avitus Archi-Episcopus Viennensis. Ex sensu Gallicanæ Ecclesiæ. Nec mirum. Etenim Gelasius rectè affirmat omnia hæc fuisse acta, & à se scribi juxta Canones, & juxta perpetuam consuetudinem Majorum.

Hoc ipsum lucidè testatur in litteris ad Rufum Thessalonicensem Episcopum, & cunctos ejus in Illyrico Collegas S. Bonifacius primus Pontifex. Alexandrinæ, Antiochenæ, aliisque per Orientem Primatialibus Cathedris profitetur ac firmat suas dignitates, & adjungit: "Sed quia res postulat, approbandum documentis est, maximas „Orientalium Ecclesias in magnis negotiis, in quibus opùs esset dis„ceptatione majori, Sedem semper consuluisse Romanam, & quo„ties usus exegit, ejus auxilium postulâsse. S. memoriæ Athanasius „& Petrus Alexandrinæ Sacerdotes Ecclesiæ, hujus Sedis auxilium „postulârunt. Cum Antiochena Ecclesia per multum temporis labo„raret, ita ut fierent illinc propter hoc ipsum sæpe discursus, primò

„ſub Meletio, poſtea ſub Flaviano, Apoſtolicam Sedem manifeſtum „eſt eſſe conſultam: Ad cujus authoritatem poſt multa, quæ ab Ec„cleſia noſtra geſta ſunt, nemini dubium eſt Flavianum communionis „gratiam recepiſſe, qua in perpetuum caruerat, niſi hinc ſuper hoc „Scripta manaſſent. Clementiſſimæ recordationis Princeps Theodo„ſius Nectarii Ordinationem, propterea quia in noſtra notione non „eſſet, habere non exiſtimans firmitatem, miſſis è Latere ſuo Au„licis cum Epiſcopis, Formatam huic à Sede Romana dirigi regulari„ter depopoſcit, quæ ejus Sacerdotium roboraret. Ante breve tem„pus, id eſt, ſub Prædeceſſore meo B. recordationis Innocentio, „Orientalium Eccleſiarum Pontifices, dolentes ſe à B. Petri commu„nione ſejunctos, per Legatos pacem popoſcerunt. Quo tempore „Apoſtolica Sedes non difficulter omnia indulſit". Affirmat S. Athanaſium ac ejus Succeſſorem Petrum, Alexandrinos Patriarchas, S. Meletium ac ejus Competitorem Flavianum, Patriarchas Antiochenos, Nectarium ac ejus Succeſſorem S. Joannem Chryſoſtomum, Epiſcopos Conſtantinopolitanos, non ad Generalem Synodum, ſed provocâſſe ad ſolam Apoſtolicam Sedem, & ab ipſa ſola fuiſſe per cauſſæ definitionem adjutos. Nectarii cauſſa omninò ſpectabat ad Romanam appellationem Maximi Cynici. Epiſtola exſtat in Romana Synodo Bonifacii ſecundi Pontificis. Epiſt. 10.

Conſonat in litteris ad Clerum ac Populum Conſtantinopolitanum S. Celeſtinus Pontifex, agens de Clericis per Patriarcham Neſtorium degradatis ac relegatis: "Habetis vos, quicumquè Eccleſia eſtis eje„cti, penè noſtrorum temporum B. recordationis Athanaſii, Alex„andrinæ Eccleſiæ prudentiſſimi Sacerdotis, exemplum. Fugatus „illinc, & in noſtris partibus roboratus eſt. Deniquè hic ei redinte„gratus eſt ſtatus, & in hac Sede quietem communionis invenit, à „qua ſemper Catholicis ſubvenitur". Epiſtola exſtat in prima parte Epheſini Concilii. Hoc ipſum in ſuo Conſtituto conſtantiſſimè affirmat Vigilius Pontifex: "Hanc regulam & in ſanctorum, Joannis „Conſtantinopolitani Epiſcopi, quem Chryſoſtomum vocant, atq; „Flaviani, ejuſdem civitatis Epiſcopi, veneranda memoria conſtat „eſſe ſervatum, qui licèt violenter excluſi eſſent, non tamen pro dam„natis ſunt habiti, eò quod ſemper inviolatam eorum communionem „Romani Pontifices ſervaverunt. Nec abſcindi ab Eccleſia dici po„tuerunt vel poterunt, quos ſibi inconvulsè unitos Apoſtolica judi„cavit authoritas". Conſtitutum iſtud eſt ſcriptum ad Imperatorem Juſtinia- Cap. 9.

Justinianum, & ad omnes Orientales Episcopos: Et ipsorum nullus unquam vel somniavit huic articulo contradicere. Quin immò præfatus Imperator in suo adversùm tria Capitula Edicto illum lucidè confirmat: "Quantum ad insipientiam dicentium, non oportere ,,anathematizari post mortem eos, qui in sua impietate mortui sunt, ,,oportebat nec eos, qui injustè condemnati sunt, Patres post mor-,,tem revocari, quale contigit in Joanne S. recordationis Episcopo ,,Constantinopolitanæ civitatis, ab universali Ecclesia post mortem ,,revocato, ac in Flaviano S. memoriæ, & ipso Episcopo Constan-,,tinopolitanæ civitatis, injustè quidem in vita condemnato, justè ,,autem post mortem revocato, tam à S. memoriæ Papa Leone, ,,quam à S. Chalcedonensi Concilio". Nempè S. Leo revestiti à se Flaviani retractatorium judicium juxta Sardicenses Canones delegârat Chalcedonensi Synodo, atque ita etiam hæc Flavianum revocavit. Consonat & Liberatus Diaconus: "Flavianus, contra se prolata ,,sententia, per Legatos ejus Sedem Apostolicam appellavit libello". Nulla Novatorum turma hanc lucidissimam veritatem, tot ac tantis stipatam testibus, possit obnubilare.

CAPUT VI.

Adducitur Instrumentum Appellationis, quod Hæresiarcha Eutyches misit ad S. Papam Leonem.

Uod Eutyches ad S. Leonem ac ejus Apostolicam Sedem Appellaverit, & appellationis libellos transmiserit, est supra ex laudati Pontificis epistolis, aliisque authenticis documentis abundè demonstratum. Epistolæ libellos disertè memorant. Huc usquè credidimus perditos, & non potuimus producere. Deo laus, eos nobis custodivit præfatus Codex Cassinensis. Appellationis libellus habet hunc titulum:

,,Epistola Eutychetis Hæretici, ubi scribens ad Papam urbis Ro-,,mæ Leonem negat in Christo duas esse naturas, id est, Divini-,,tatis & humanitatis.

Est Titulus appositus à Compilatore aut Descriptore. Hic est Contextus:

E mea in Dominum & Deum omnium Christum spe confidens ante omnia quidem, Testis Deus Verbum est, in sensibus hujusmodi dignoscens veritatis probationem, invoco autem vestram Sanctitatem in testimonio cordis mei, & rationes sensuum meorum atq; verborum. Sed pessimus Diabolus fascinavit tale studium nostrum & Propositum, à quibus vires ejus destrui oportuit. His stimulans omnem Domesticam sibi vim, contra me movens Eusebium Episcopum Oppidi Doryleênsis, libellum dantem S. Episcopo Constantinopolitanæ Ecclesiæ Flaviano, & quibusdam aliis inventis in eadem urbe, qui propter diversas caussas suas venerant, quomodò hæreticum compellavit, non veritate accusationem mihi, sed perniciem mihi machinans, & perturbationē Ecclesiis Dei. Vocabat ad responsionē accusationis ab ipsorum Sanctitate, sed gravi ægritudine super ipsam senectutem retentus: Occurri ad purgationem, non ignorans compositam factionem contra salutē meam. Et quidem libellis statim, subscriptione meâ bis additâ, obtuli Scripta, ostendens de S Fide professionem meam. S. autem Flaviano Archi-Episcopo neq; libellum suscipiente, neq; ut legeretur jubente, audiente tamen, & respondente me ipsis verbis eam fidem, quæ Nicææ exposita est à Sancta Synodo, confirmata verò apud Ephesum, expetebar duas naturas fateri, & anathematizare eos, qui hoc negant. Ego autem metuens definitionem à Synodo, nec adimere nec addere verbum contra expositam fidem à S. Synodo Nicana

Nicæna, sciens verò Sanctos & Beatos Patres nostros, Iulium, Felicem, Athanasium, Gregorium, SS. Episcopos, refutantes duarum naturarum vocabulum, & non audens tractare de natura Dei Verbi, qui in Carnem venit ultimis diebus in Uterum S. Virginis MARIÆ *immutabiliter, quomodò voluit & scit, in veritate, non in phantasmate hominẽ factum, aut anathematizare supradictos Patres nostros, rogabam ut innotescerent ista Sanctitati vestræ, & quod vobis videretur judicaretis, omnibus modis me secuturum quæ probâssetis: Sed nullo eorum quæ à me dicebantur audito, abruptâ Synodo publicaverunt dejectionis sententiam, quam adversùs me calumniæ factione instruebant, ut & salutis meæ discrimen incumberet, nisi citò operâ Dei, orationibus Sanctitatis tuæ, militaris manus me ab incursione rapuisset. Tunc Duces aliorum Monasteriorum cogere cœperunt in dejectionem meam subscribere, quod nunquam nec in eos qui se hæreticos professi sunt, vel adversùs ipsum Nestorium factũ est. In tantum cum ad satisfaciendum plebi proponerem fidei meæ confessiones, non solùm & arcerent eas audiri, verùm & arriperent hi, qui contra me supradictam Factionem meditabantur, ut exinde tanquam hæreticus apud omnes haberer. Ad vos igitur Religionis Defensores, & hujusmodi Factiones execrantes confugio, nihil & nunc novum inducens contra fidem jam indè nobis ab initio traditam, sed anathematizans Apollinarium, Valentinum, Manem, & Nestorium, & eos qui dicunt Carnem Domini N.* JESU CHRISTI *Salvatoris è cœlo descendisse, & non Spiritu è Sancto & Sancta*

Virgine MARIA : *Et omnes hæreses usq; ad Magum Simonē. Et nihilominus tanquàm Hæreticus de vita periclitor. Et obsecro, nullo mihi præjudicio facto ex his, quæ per insidias contra me gesta sunt, quæ visa vobis fuerit super fidem proferre sententiam, & nullam deinceps permittere à Factiosis contra me calumniam procedere, & non excuti & eximi de numero Orthodoxorum eum, qui in continentia & omni castitate septuaginta annos vitam peregit, ita ut in ipso exitu vitæ naufragium patiatur. Subjunxi autem his literis meis utrumq; libellum: Et eum qui ab Accusatore meo oblatus est Synodo, & qui à me gestus quidem est, non tamen susceptus. Et editionem fidei meæ. Necnon & ea, quæ de duabus naturis à sanctis Patribus nostris decreta sunt.*

Notanda sunt verba : "Invoco vestram Sanctitatem. Rogabam „ut innotescerent ista Sanctitati vestræ, & quod vobis videretur ju„dicaretis, omnibus modis me secuturum quæ probâssetis. Ad vos igi„tur Religionis Defensores, & hujusmodi Factiones execrantes con„fugio. Et obsecro, nullo mihi præjudicio facto ex his, quæ per insi„dias contra me gesta sunt, quæ visa vobis fuerit super fidem pro„ferre sententiam, & nullam deinceps permittere à Factiosis contra „me calumniam procedere, & non excuti & eximi de numero Or„thodoxorum eum, qui in continentia & omni castitate septuaginta annos vitam peregit". Sunt manifesta appellantis verba. Insuper disertè affirmant Eutychetem in ipso S. Flaviani Judicio ad Papam provocâsse. Possint tamen esse mendacia. Rationes suo loco exposui. Præfata verba etiam conqueruntur appellationi non datum effectum suspensivum, ideòque violatos fuisse Sardicenses Canones. Omnis libellus nihil penitùs habet, quod per omnia non consonet Synodalibus Actis S. Flaviani. Proinde hic est omninò libellus, de quo magnus Leo scripsit ad laudatum Flavianum : "Accepimus libellum Eu-
Epist. 20. Cap. 1. „tychis Presbyteri, qui se queritur, accusante Eusebio Episcopo, „immeritò communione privatum. Maximè cum vocatum se ad„fuisse testetur, nec suam præsentiam denegâsse, adeò ut in ipso Judicio

„dicio libellum appellationis suæ se asserat obtulisse, nec tamen fuisse „susceptum. Quâ ratione compulsus sit, ut contestatorios libellos in „Constantinopolitana urbe proponeret". Et infra: "Nec aliqua poterit ex hac parte difficultas afferri, cum memoratus Presbyter libello proprio sit professus paratum se esse ad corrigendum, si quid „in se inventum fuerit, quod reprehensione sit dignum". Et in literis ad Imperatorem Theodosium: "Quid in Constantinopolitana Ecclesia perturbationis acciderit, quod ita Fratrem & Co-Episcopum „nostrum Flavianum potuerit commovere, ut Eutychen Presbyterum communione privaret, nondùm potuimus evidenter cognoscere. Quamvis enim prædictus Presbyter ad Sedem Apostolicam „per libellum doloris sui querimoniam miserit, breviter tamen aliqua „prælibavit, asserens se Nicænæ Synodi Constituta servantem frustrà „in fidei diversitate culpatum. Eusebii autem Episcopi Accusatoris „ejus libellus, cujus exemplaria ad nos prædictus Presbyter misit, „de objectionum evidentia nihil habebat". Hæc Leo rescripsit Principi, qui Eutychetis libellum laudaverat, & fuerat comitatus suis sacris literis.

Cap. 2.

Epist. 21. Cap. 1. & 2

Cassinensis Codex nobis custodivit & aliud Eutychetis instrumentum, quod existimo esse Contestatorium illius libellum, transmissum etiam Leoni Pontifici. Codex dat ei hunc titulum: "Item verba „Eutychetis". Contextus ejus est hic:

Estor vos coram Deo, qui cuncta vivificat, & Christo Iesu, qui sub Pontio Pilato testificatus est optimã illam Confessionẽ, ne quid ad gratiam faciatis. Ego enim jam à Majoribus meis ita sensi, & à pueritia mea ita illuminatus sum, quemadmodùm sancta & ex universo Orbe terrarum apud Nicæam habita Synodus trecentorum decem & octo Beatissimorum Episcoporum fidem constituit, & quam conservavit ac definivit denuò obtinere solam S. Synodus Ephesi collecta. Et nunquam aliter sensi, quàm quemadmodùm præcepit recta & sola vera fides Orthodoxa. Et cunctis, quæcumquè sunt circa eandem fidem à S. eadem Synodo constituta Ephesi,

Ephesi, adsentior. Cujus Synodi Dux & Princeps fuit B. ac S. recordationis Episcopus Cyrillus Alexandrinorum, & prædicationis ac fidei SS. & Electorum Dei, Gregorii maioris, & item Gregorii, Basilii, Athanasii, Attici, Procli socius & particeps. Eum & omnes eos Orthodoxos & fideles habui, & honoravi tanquàm sanctos, & Magistros meos existimavi. Anathema autem dico Nestorio, & Apollinari, & omnibus Hæreticis usque ad Simonem, & qui dicunt carnem Domini nostri Iesu-Christi de cœlo descendisse. Ipse enim, qui est Verbum Dei, descendit de cœlo sine Carne, & factus est Caro in Utero S. Virginis, ex ipsa Carne Virginis, incommutabiliter & inconvertibiliter, sicut ipse novit & voluit. Et factus est, qui est semper Deus perfectus ante sæcula, idem & homo perfectus in extremo dierum propter nos & nostram salutem. Hanc igitur meam plenam professionem Sanctitas vestra, &c. Eutyches Presbyter & Archi-Mandrites huic libello subscripsi manu mea.

Etiam hic libellus per omnia consonat Actis laudatæ Synodi.

Præfatus Codex adjungit & fragmentum ex nescio quibus S. Pontificis Julii literis, & ipsis præfigit hunc titulum: "Exemplar Julii „Episcopi urbis Romæ, ut asserunt Eutychis Scripta, ad Dionysium „Episcopum, cujus sensu ductus ipse Eutyches decidit in errorem". Hæc Eutychis Scripta omninò sunt adductus appellationis libellus, in quo habetur. "Sciens verò sanctos & Beatos Patres nostros, Ju„lium, Felicem, Athanasium, Gregorium, SS.Episcopos, refutan„tes duarum naturarum vocabulum", &c. Hoc igitur fragmentum Eutyches unà cum suæ appellationis libello transmisit Leoni Pontifici, quo se demonstraret non recedere à fide & doctrina Romanæ Ecclesiæ. Fragmenti contextus est:

Miror

Iror audiens quosdam confitentes quidem in Carne Dominum nostrum, incurrentes verò divisionē malè à Paulianistis introductam. Illi enim Paulum Samosatenum sequentes, alium quidem intelligunt eum, qui ex cælo descendit, Deum confitētes; alium verò terrenum hominem esse dicunt. Et illum quidem infabricabilem. Hunc Dominum, alium servum. Impium, seu venerentur eum, quem servum appellant & fabricatum, seu non colant eum, qui nos Sanguine suo redemit. Hi verò, qui Deum descendisse de cælo confitentur, & Carnem factum ex Virgine, & unum esse cum Carne, frustra conturbantur, excedentes in verba impietatis illorum. Dicunt enim & ipsi, sicut audio, duas naturas. Ad quod S. Ioannes evidenter probat unum Dominum nostrum, cum dicat: Verbum Caro factum est. Et Paulus Apostolus, cum dicat: Unus Dominus JESUS-CHRISTUS, per quem omnia. Si enim natus ex Virgine JESUS nominatur, & ipse est per quem universa facta sunt, una scilicet natura facta est, quoniàm & una Persona, non in duo divisa, cum nec propria natura corporis est, & propria natura Deitas sit secundùm Carnem. Sed sicut homo una natura est, ita & is, qui ad similitudinem hominis est factus Christus. Quod si non agnoscunt id, quod per adunationem unum est, possunt & unum in plura partire, & plurimas dicere naturas: Quoniàm multiplex corpus, quod ex ossibus, nervis, & venis, carne & cute, sanguine & spiritu constet, quæ omnia diversa quidem inter se sunt, una tamen est eorum natura. Unde & Deitatis natura cum corpore unum est Et hæc in duas naturas dividitur?

Nec enim poterat totum filius hominis appellari, qui descendisset de cœlis, & rursùm Filius Dei, qui natus ex femina est, si duarum naturarum caperet divisionem, sed id quidem quod descendisset de cœlis vocaretur Filius hominis, non Filius Dei. Et hoc Paulianæ divisionis est. Nos autem Divinæ Scripturæ docent tanquàm de uno Domino nostro sentire, & cum descendisset de cœlis, & cum in terra natus est. Qui igitur sic sentiunt, non excedunt ab inconsona contraria sentientibus, ut cum mente Divinis Præceptis consentiant, sermonibus discrepent. Necesse est enim eos, cum duas naturas intelligant, alteram colere, alteram non adorare: Et in Divinam quidem baptizari, in humanam verò non baptizari. Si autem in mortem baptizamur Domini, unam profitemur naturam, & impaßionabilis Deitatis, & paßionabilis Carnis, ut per hoc sit Baptisma nostrum & in Deum, & in mortem Domini perceptum. Nec enim veremur Calumniatores, qui dividunt in duas Personas Dominum. Nec cum nos unitatem Evangelicam atq; Apostolicam prædicemus, lacerent nos tamquàm dicentes Carnem esse cœlestem: Cum nos è contra Divinas Scripturas legamus dicentes Filium esse non ex cœlo. Nec enim cum dicimus Filium Dei creatum ex muliere, poßumus reprehendi tanquàm Verbum ex terra dicentes, & non ex cœlo. Dicimus enim utrumquè: Et ex cœlo totum propter Deitatem, & ex muliere totum propter Carnem, ignorantes divisionem unius Personæ.

An hæc sit integra epistola, ignoro. Interim grande hoc fragmentum huc usquè latuit. Apud Leontium Byzantinum habuimus dumtaxat pauca ipsius verba.

Palmare

Palmare Eutychetis Dogma volebat Christum Dominum esse non unicam solummodò Personam, sed & unicam compositam naturam. Et ipsam in adducta Julii epistola censebat esse fundatissimam. Et in hoc sui authoris sensu Eutychiani omnes dudùm pertinacissimè naufragârunt. Porrò de hac epistola Gennadius, Massiliensis Ecclesiæ Presbyter, ab isto errore plenè immunis, in Illustrium virorum Catalogo scripsit: "Julius urbis Romæ Episcopus scripsit ad Dionysium Cap. 2.
„quemdam de Incarnatione Domini epistolam unam, quæ illo qui-
„dem tempore utilis visa est adversùm eos, qui ità duas per incarna-
„tionem asserebant in Christo personas, sicut & naturas; nunc au-
„tem perniciosa probatur. Fomentum enim est Eutychianæ ac Ti-
„motheanæ impietatis". Affirmat epistolam esse reverà Julii Pontificis. Quod ejus Judicium à quibusdam gravissimè reprehenditur. Aliis tamen videtur scripsisse ex sensu plurium tunc in Gallicana Ecclesia. Quidquid sit, certum est labi ac deviare.

Etenim in primo ad Imperatorem Justinianum libro Facundus Hermianensis Episcopus duas in Christo Domino fuisse naturas, & ipsas in unam non coiisse, nec coire potuisse, sed duas semper permansisse, vario SS. Patrum testimonio demonstrat, & rectè prosequitur: "Quid autem Eutychianos contra hæc evidentissima Patrum Cap. 5.
„testimonia juvare poterit, quod in vanissimi sui assertionem erroris
„dicunt Julium Romanum Episcopum nescio ubi rescripsisse, quod
„una sit Christi natura? Cum in S. Ephesina Synodo hoc solùm ipsius
„B. Julii contra Nestorium recitatum fuerit ex epistola ad Prosdo-
„cium". Adducit laudatum ab Ephesina Synodo testimonium, & pergit: "Non aliud præter hanc ad Prosdocium epistolam ex Dictis Julii
„in illa Synodo prolatum est. si qua forsitan alia scripsit, neque ex
„hac epistola aliquid ampliùs. Cur igitur non illud potiùs, quod de
„una Christi natura isti circumferunt tanquàm ab ipso B. Julio scrip-
„tum, vel quæquè similia, quæ scripsisse autumant alios venerabi-
„les Patres, in Synodo recitata sunt contra Nestorium? Nam ipsa ma-
„gis ejus dogmati contraria viderentur. Quid enim jam controversiæ
„remansisset, quod una esset illius Dei-Hominis subsistentia sive Per-
„sona, si probarentur Patres, quod etiam unam prædicaverint ejus
„esse naturam? Igitur ut omnis auferatur quæstio, si non posteà epi-
„stola illa confecta est, aut B Julii eam non esse, sicut magis cre-
„dendum est, Synodus judicavit, aut etiam si ejus esse credidit,
„quod ego non dico, ut alia magis, quàm ipsam ejusdem S. Julii

„contra Nestorium proferret, non ex eo quod incautè dictum est, „contrarium errorem judicavit esse vincendum".

Eutycheti ac omnibus Eutychianistis familiarissimum & constantissimum fuit proclamare ad Nicænum Symbolum, & Acta Ephesini Concilii. Porrò hoc Concilium inter alia Patrum testimonia, ex quibus Nestorianam revicit perfidiam, adduxit Julii Romani Pontificis epistolam ad Docimum, sive Prosdocium: Ex inde Errones isti concluserunt omnia ejusdem Pontificis Scripta esse probata per istam Synodum, ideòque & ejus epistolam ad nescio quem Dionysium. Et ipsam plenis buccis & buccinis ubiquè prædicârunt. Magnus Leo ad sibi transmissum ipsius ab Eutychete fragmentum videtur tacuisse. In ejus epistolis nulla est ipsius memoria. Et hinc apud Errones increvit epistolæ fides atque authoritas. Quare eorum clamoribus fatigati Doctores Orthodoxi cœperunt rem disquirere. Et Facundus dicit varia. Primò dubitat, an epistola non sit conficta post Ephesinum Concilium. Censet ipsam, utpotè validissimè peremptoriam Nestoriani dogmatis, si anteà exstitisset, & reverà fuisset Julii, à Synodo non fuisse prætermittendam. Secundò asserit ipsam, licèt forsitan sit Julii, non sine rationibus fuisse prætermissam à Synodo, & productam solam epistolam ad Docimum. Quia nempe non expediit per verbum à Julio incautè prolatum impugnari ac everti Nestorianam blasphemiam. Pelagianis quædam S. Joannis Chrysostomi verba adversùs originale peccatum objectantibus S. Augustinus reposuit: "Vobis necdùm litigantibus Patres securiùs loquebantur". Hoc ipsum Facundus affirmat de Julio Pontifice, scribente ante lites Eutychianas. Rectè adjungit incautum Pontificis verbum non fuisse congruum fundamentum, cui Oecumenica Synodus suam definitionem superstrueret. Tertiò asserit magis credendum, quod epistola non sit Julii, sed nescio cujus sub ejus nomine figmentum. Etiam se ignorare fatetur, quid Ephesina Synodus de ipsa censuerit. Ad hæc verba, "Si ejus esse credidit", adjungit: "Quod ego non dico". Igitur Facundus epistolam credidit esse fictam, aut sanè incautam.

Ejusdem ferè sententiæ in suis apud Photii Bibliothecam libris fuit
Lib. 230. S. Eulogius Patriarcha Alexandrinus: "Sed enim testimonium, quod „Eutychiana hæresis adfert ex epistola Julii Romani ad Dionysium, „haud dubiè non est genuinum. Etenim S. Cyrillus in Synodo Ephesina „epistolâ ad Docimum adducês, ejus usum non dignatus est in memo-„riam hujus venire". Infra tamen suam assertionem modificat: "Si verò quis

„quis contendat Juliũ in Christo unicã naturam dicere, primùm quidẽ „nunquàm clarum, si genuinus hic sermo. Secundò par est cognoscere, „ut posterius Iulio apud Romanos nomen naturæ & Hypostasios stu- „diosè indicavit, & frusta hæretica zizania semen ibidem student suffo- „care. Injudicatis enim vocibus manentibus, non obviam ivit impietas, „potiùs valdè consequens pro hypostasios voce naturæ uti. Sed illud „de Iulio licet dicere". Est obscura translatio. Eulogius affirmat duo. Primò, quod epistola sit ambiguorum natalium, proindeque ex ipsa nihil possit definiri. Secundò, si legitima sit, quod Iulio evenerit istud ipsum, quod postmodò evenit aliis Latinis circa quæstionem de vocibus "Usia" & "Hypostasis". Et Latini & Græci concordabant in sensu, verùm Latini propter suæ linguæ inopiam cespitabant circa syllabas. Rei seriem exponit in funebri Elogio magni Athanasii S. Gregorius Nazianzenus, & in variis literis S. Hieronymus. Istud emplastrum Græci apposuerunt multis vulneribus. Nam Acacius Berrheensis Episcopus ipso studuit purgare & sanare etiam Nestorium. Ita habes in ejus ad S. Cyrillum literis, exstantibus in prima parte Ephesini Concilii. Ipsum ergò Eulogius apponere conatur etiam prætensæ epistolæ S. Iulii. Censet ipsam, si verè sit Iulii, recta sensisse, sed non fuisse usam aptis vocabulis. Ejusdem mentis in sua ad Eutychianos Orientis Monachos oratione fuit S. Ephremius Patriarcha Antiochenus. Affirmat Iulium, dum unam naturam scripsit, scripsisse contra Paulum Samosatensem, ex aliis ejus Scriptis demonstrat Lib. 229. recta sensisse, & concludit: "Quibus perspicuè patet, quomodò S. „Iulius duas naturas fateatur. Nam naturam prædictis verbis pro hy- „postasi accepit". Orationis compendium exstat in præfata Bibliotheca Photii. Verùm infrà ex Leontio Byzantino audiemus originalem epistolæ textum non esse Latinum, sed Græcum, ideoq; nequaquam à Julio. Etenim Romani olim Pontifices ad Græcos nunquàm scripserunt Græcè, sed semper Latinè. Immò suas Latinas literas nec Romæ permiserunt transferri in Græcum: Constanter voluerũt id fieri ab ipsis Græcis. Hinc S Ephremius, affirmans Iulium vocem "Natura" accepisse pro hypostasi, caret fundamento. Hoc enim fecerunt quidam Græcorum Patres, nemo unquàm Latinus.

Hinc plura in Constantinopolitana Orthodoxorum & Eutychianorum Episcoporum coram Imperatore Iustiniano habita collatione dixit Hypatius Ephesiorum Episcopus, de quo omnes isthic Catholici Collegæ: "Reverendissimus Archi-Episcopus Hypatius os nostrũ

„factus est". Eutychianis igitur inter unius naturæ Assertores etiam Julium Pontificem in præfata epistola adducentibus Hypatius respondit: "In tantum falsæ sunt epistolæ sive testificationes illæ quas dicitis, „ut neque unam ex illis B Cyrillus voluerit recordari". Affirmat quod S. Cyrillus ad probandos & firmandos hos suos articulos, "Sacra Virgo „est Dei-Para, Deus est carnepassus", Julii ad Docimum literas adduxerit in Ephesina Synodo, & adjungit: "Si ergò Cyrillus sciebat de una „natura quemquàm ex his dixisse, illic maximè proferre habuit, ubi „tantum erat & tale universale Concilium. Si autem illic non sunt „prolatæ, quemadmodùm nunc à vobis proferantur, satis admi-„ror". Affirmat unicas Julii ad Decimum datas, & apud Ephesum lectas ac probatas literas esse veras, quasvis alias esse spurias: Confictas aut falsatas ab Apollinaristis.

Leontius Scholasticus Byzantinus scripsit singularem librum "in „eos, qui proferunt nobis quædam Apollinarii, falso inscripta no-„mine SS. Patrum", & ipsi dat hoc exordium: "Quidam ex Hæresi „Apollinarii, vel Eutychis, vel Dioscori, cum vellent suam hære-„sim confirmare, quasdam Apollinarii orationes Gregorio Thauma-„turgo, aut Athanasio, aut Julio inscripserunt, ut simpliciores fal-„lerent, quod quidem perfecerunt. Authoritate enim hujusmodi „Personarum fide digna multos Ecclesiæ Catholicæ capere potuerunt. „Et apud multos ex rectè credentibus reperire poteris librum Apol-„linarii, cui titulus", Fides particularis, "inscriptum Gregorio, „& quasdam ejus epistolas inscriptas Iulio, & alias ejus de Incarna-„tione orationes vel expositiones Athanasio inscriptas". Adducit varia similia, in quibus sunt & hæc: "Domini Apollinarii ex epistola „ad Dionysium, cujus principium est", Mihi argumentum amicitiæ, &c. "Ex alia epistola ad eundem, cujus principium": Admiror, &c. Et rursùs ex eadem epistola". Hæc posterior est ista, cujus fragmentum Eutyches transmisit Magno Leoni. Et post plura Leontius pergit: "Sufficiunt hæc eis, qui non sunt nimiùm rudes & „tardi, ad ostendendum Apollinarii esse epistolas, quæ nomine „Iulii feruntur, præter eas epistolas Apollinarii, de quibus Athana-„sius. Discipuli enim Apollinarii antiquiores sunt omnibus, qui his „usi sunt, quas, ut verisimile est, qui à Iulio per schisma discesse-„runt, inscripsêre. Nequè solum hoc, sed sunt ex Orthodoxis, qui „inscriptione decepti rectas eas esse intelligere & dicere perseverabant, „propter Personæ authoritatem fide dignam. Alioquin magis omnium

Orthodo-

„Orthodoxorum est agnoscere illos sermones esse proprii Doctoris. „Ne autem ex solo testimonio Discipulorum sermones ipsius Apollinarii agnoscamus, quamvis aliqui eos Julio, quamvis Gregorio, „quamvis falsò inscribant Athanasio, sed etiam ex eodem genere „sermonis & stylo, age præter authoritates, quas Discipuli ejus protulerunt, integros & totos ejus sermones in medium producamus, „ut qui studio veritatis cognoscendæ legerint, certissimum habeant „hæc & illa falsò inscripta esse eadem". Assertionem suam firmat tribus argumentis. Primum est, quod licèt ex Apollinarii Discipulis aliqui epistolas istas adscribant Iulio, alii tamen profiteantur esse Apollinarii. Et adducit horum Discipulorum testimonia. Secundum argumentum est idem istarum epistolarum stylus cum reliquis Scriptis Apollinarii. Tertium est Codex continens omnia Apollinarii Scripta, in quo & istæ epistolæ. Et tandem concludit: Arbitror eum, „qui non fuerit nimis contentiosus, non posse his cum ratione adversari & contradicere, quin potiùs futurum esse, ut continuò, „& ut ita dicam, non violenter veritati assentiatur, & omnibus „suffragiis fateatur Apollinarii esse epistolas vel sermones de Incarna„tione, quæ Iulii, & Gregorii, & Athanasii falsò esse feruntur".

Eadem Leontius, & quidem cum aliquo augmento, tradit in libro de Sectis: "Eutychiani adferunt aliud quoque Dictum, velut à „B. Iulio profectum, quod existat in epistola scripta ad Dionysium „Corinthi Episcopum, cujus initium est"; Miror de quibusdam audiens. "Est quid dictum hujusmodi": Necesse est eos, cum duas naturas dicunt, unam, adorare, alteram non adorare. Ac in Divinam quidem baptizari, at in humanam non baptizari. "Aliaque plu„ra isthæc epistola continet. Sed nos argumentis pluribus convinci„mus non illam epistolam esse B. illius Julii, sed Apollinaris. Pri„mùm ex eo quod si quis eam subtiliter consideret, nihil Juliano „dignum nomine habeat. Quin & septem illæ epistolæ, quas ejus esse „dicunt, Apollinaris sunt". Probat hæc pluribus argumentis, & prosequitur: "Prætereà de hoc quoquè epistola non B. Julii, sed „Apollinaris esse redarguitur, quod Nyssenus ille Gregorius in ope„re contrà Apollinarim apertè multa recitet, quæ hâc epistolâ con„tinentur, eaque tanquàm prava refutet". Quod argumentum est penitùs irrefragabile ac peremptorium. Leontius concludit: "Potest „& aliundè convinci quod epistola B. Julii non sit". Est longè verissimum.

DISSER-

DISSERTATIO QVINTA
DE
ROMANA APPELLATIONE
THEODORETI,
CYRENSIS
EPISCOPI.

CAPUT PRIMUM.

An Theodoretus ad solum Papam Leonem, an ad aliam Generalem Synodum appellaverit?

Nter degradatos ab Ephesino Latrocinio Episcopos fuit etiam Theodoretus. Degradatus est absens, ac inauditus. Ab Imperatore Theodosio erat ligatus circumscripto intrà suam civitatem exilio, ac vetitus Ephesum accedere. Hinc & ipse statim provocavit ab ista Latrocinali sententia. Et certum ac exploratum est appellâsse ad solum Leonem. Exstat ipsum appellationis instrumentum, lucidum ac manifestum. Laudat Romanæ Sedis Primatum super omnes Ecclesias, prædicat Dogmaticum S. Leonis Tomum, demonstrat se esse ac semper fuisse Orthodoxum, lamentatur se ab Ephesino Latrocinio absentem ac inauditum esse degradatum, & prosequitur ad Pontificem. "Nolite obsecro sup-
Epist.113. „plices meas preces respuere, nec miseram meam canitiem, post „multos labores contumeliosè tractatam, despicere. Ante omnia ut

,,ut à vobis docear oro, an me oporteat in hac injusta depositione ,,acquiescere, an non? Vestram enim sententiam exspecto. Quod ,,si in judicatis manere me jusseritis, manebo: Neque ulli hominum deinceps molestus ero, sed rectum Dei & Salvatoris nostri ,,judicium exspectabo. Me quidem, testis est Dominus Deus, ,,honoris & gloriæ cura non tangit, sed scandali, quod injectum ,,est. Quia multi è simplicioribus, atquè ii maximè, qui ex di-,,versis hæresibus emerserunt, Sedem illorum, qui condem-,,nârunt, attendentes, hæreticos nos esse fortasse existimabunt, ,,cum dogmatis perfectionem perspicere non possint. Hæc per Re-,,verendissimos ac Deo Carissimos Presbyteros, Hypatium, Abra-,,hamium, ac Alipium, Sanctitati vestræ suggessi, quandoqui-,,dem ne ad vos contenderem, Regiarum literarum vincula reti-,,nuerunt". Utiquè vincula, quibus eum Theodosius circumscripserat intra Cyrensem civitatem. Hinc Romam accedere non poterat, propositurus suam appellationem, ac prosecuturus.

Eadem de re scribit ad Renatum Romanæ Ecclesiæ in S. Clementis titulo Presbyterum Cardinalem, ac Magni Leonis in Ephesino Latrocinio Legatum: "Oro Sanctitatem tuam, Sanctissimo ac ,,Beatissimo Archi-Episcopo persuadeat, ut Apostolica authori-,,tate utatur, & ad Concilium vestrum advolare præcipiat". Non obstante violento Mandato Imperatoris Theodosii. Ad quod Concilium? Non ad Generale totius Ecclesiæ, nequè ad totius Occidentis Patriarchale, sed ad Synodum solius Romanæ Provinciæ. Hinc Theodoretus prosequitur: "Habet enim Sanctissima illa Se-,,des Ecclesiarum, quæ in toto Orbe sunt, Principatum multis ,,nominibus, atquè hoc ante omnia, quod ab hæretica tabe im-,,munis mansit, nec ullus contraria sentiens in illa sedit, sed Apo-,,stolicam gratiam integram conservavit. Quæ à vobis fuerint ju-,,dicata, in his, qualiacumquè ea erunt, judicii vestri æquitati ,,confidentes, acquiescemus. Et rogamus, ut judicium ex Scriptis ,,constituatur. Suscipite, quæso, preces meas, & injuriâ oppres-,,sum ne despicite". Verba sunt lucida: Lucidiora omni Commentario.

Eadem omnia Theodoretus allegat in literis ad Anatolium Patritium, & adjungit: "Magnitudinem tuam obtestor, hanc à Vi-,,ctore Augusto gratiam petat, ut in Occidentem veniam, ibiquè ,,à Deo Carissimis ac Sanctissimis Episcopis judicer. Et si vel mini-

„mum à fidei regula deflectere videar, deijciar in medium profun-
„dum maris. Quod si his precibus vestris non cedat, habitare me
„saltem jubeat in Monasterio nostro, quod quidem à Cyrensi
„civitate abest millibus centum & viginti". Supplicat unum è duobus: Aut solvi circumscriptum exilium, licèt non plenè, saltem quoad Romanum accessum, & Romanæ appellationis prosecutionem; aut certè juxtà Imperatoris Gratiani, ab ipso Theodosio confirmatam, de degradatis Episcopis legem, relegari à Cyro ad centum millia: Habitare ac latitare in suæ professionis Monasterio. Supplicat hanc saltem sibi fieri gratiam.

Et non aliqua Synodus, sed solus suæ Sedis authoritate Magnus Leo appellantem Theodoretum exaudivit, ac revestivit. Lucet ex Actis Chalcedonensis Synodi. Etenim in prima statim ejus Actione gloriosissimi Judices edixerunt: "Ingrediatur & Reverendissimus Episcopus Theodoretus, ut sit particeps Synodi, quia & „restituit ei Episcopatum SS. Archi-Episcopus Leo". Ad quod Edictum, & præsertim ad ejus vigore subsecutum Theodoreti ingressum facta est inter Episcopos dura contentio. Etenim Ægyptii, Illyriciani, ac Palestini clamaverunt: "Miseremini, fides perit. „Istum Canones eijciunt. Hunc foras mittite. Magistrum Nestorii „foras mittite". At verò Orientales, Pontici, Asiatici, & Thraces clamârunt in contrarium: "Nos in pura charta subscripsimus. „Cæsi sumus, & ità subscripsimus. Manichæos foras mittite, ini-„micos Flaviani foras mittite. Adversarios fidei foras mittite". Clamârunt se in Theodoreti, ac aliorum Episcoporum damnationem non consensisse, sed fustibus ad pura in charta subscribendum fuisse compulsos, ideòque damnationem fuisse nullius ponderis. Postulârunt non Theodoretum, sed eijci Eutychianos, utpotè novos Manichæos. Contentionis radicem aperit in Breviario Liberatus: "Soluto Ephesino Concilio, & ad suas Sedes reversis Epi-„scopis, scissio facta est inter eos, qualis anteà nunquàm conti-„gerat. Ægyptii, Thraces, & Palestini Episcopi Dioscorum se-„quebantur; Orientales, Pontici, & Asiani, S. memoriæ Fla-„vianum". Post multam igitur contentionem gloriosi Judices perstiterunt in suo Edicto: "Theodoretus Reverendissimus Episcopus, „proprium recipiens locum à SS. Episcopo inclytæ urbis Romæ, in „locum nunc Accusatoris ingressus est. Unde patiamini ea, quæ „inchoata sunt, finiri, ne aliqua confusio Auditorio fiat. Præjudicium

Cap. 12.

„dicium enim ex persona Reverendissimi Episcopi Theodoreti nul-
„li generabitur: Reservata videlicèt post hæc omni accusatione,
„& vobis & illi, & quæ invicèm exercere volueritis. Quia rectam
„tenet fidem". Affirmant illum non ex plenâ caussæ retractatione fuisse à Magno Leone integrè reparatum, sed summariâ cognitione dumtaxàt revestitum: Retractatorium examen ac definitivum judicium esse à Pontifice remissa ad Synodum, & suo loco ac tempore explenda. Omnes audiendos. Interim verò parendum esse Decretis Romani Episcopi. Et fuit obeditum. Theodoretus fuit admissus ad Consessum. Et Orientales ejus Collegæ ex cordis abundantia iterùm exclamârunt: "Dignus, Dignus". Quæ voces excitârunt invidiam, novasque contentiones, vel exclamationes in invicem. Quarè gloriosissimi Judices iterùm edixerunt: "Acclamationes istæ Populares neque Episcopos decent, neque Partes juvant.
„Patiamini ergò fieri lectionem". Et rursùm: "Magis acquiescite
„secundùm Deum audientiam fieri, & permittite omnia secundùm
„ordinem recenseri". Et tunc tandem Romano Judicio omnes plenè acquieverunt.

Hoc revestitorium judicium an Leo in suo Presbyterio fecerit, an in aliqua suæ Provinciæ Synodo, non possim demonstrare. Certè fecit in alterutro. Forsitan in Synodo, quâ circumduxit Latrocinii Acta, & quâ revestivit S. Flavianum. Quidquid sit, judicium Rescripto transmisit ad Theodoretum. Et licèt Rescriptum perierit, sui tamen judicii Pontifex meminit in aliis ad Theodoretum literis, jam plenè reparatum per Synodum Chalcedonensem: "Benedictus Deus noster, Epist. 93. Cap. 5.
„cujus invincibilis veritas ab omni hæresios macula mundum te, se-
„cundùm Sedis Apostolicæ judicium, demonstravit. Cui dignam
„retribues pro tot laboribus gratiam, si talem te, qualem probavi-
„mus & probamus, pro universalis Ecclesiæ defensione servaveris.
„Nam quod Deus omnium calumniosorum fallacias solvit, maximam
„Beatissimi Petri curam pro cunctis nobis agnoscimus, qui postquàm
„suæ Sedis judicium in fidei definitione firmavit, nec circà cujusquàm
„vestrum, qui nobiscum pro Catholica fide laborâstis, personam
„quidquàm reprobum videri permisit. Quia nec poterat, Spiritu S.
„judicante, quisquàm ex eis non Victor exire, quorum jam vicerat
„fides". Docet plura. Primò, quod Apostolica Sedes Theodoretum probârit ac judicarit mundum ab omni macula hæresios. Nempè per interlocutoriam sententiam, quâ spoliatum restituit, ac de Episco-

patu revestivit. Secundò, quod Apostolica Sedes ipsum omninò revestiverit. Et quidèm per magnos labores. Nempè ob contradicentium potentiam & contumaciam. Tertiò, quod istud fecerit per judicium. Nempè per interlocutoriam sententiam admittendo ejus appellationem, illi dando suspensivum effectum, ac appellantem, quo armatus in retractatorio judicio congredi posset, in Episcopalis dignitatis locum restituendo. Quartò, quod Chalcedonensis Synodus appellatam Theodoreti caussam plenè retractaverit, ac interlocutorium Apostolicæ Sedis judicium confirmaverit, ac traduxerit in definitivum. Quintò, quod laudata Synodus istud fecerit non circa solum Theodoretum, sed etiam circa alios.

Diffinitivam Chalcedonensis Synodi sententiam conceperunt Paschasinus Lilybetanus, Lucentius Esculanus, ac Julianus Coënsis Episcopus, nec non Bonifacius Romanæ Ecclesiæ Presbyter, Legati Magni Leonis, & pronunciârunt hoc tenore: Sanctissimum ac venerabilem Episcopum "Theodoretum Sanctissimus ac Beatissimus uni„versæ Ecclesiæ Episcopus urbis Romæ Leo dudùm in communio„nem suscepit ità, sicut literæ ab eo ad nostram Humilitatem directæ „testantur. Si igitur fidem Catholicam, sicut promittit, & secun„dùm prædictum B. Episcopum subscriptionem in proprio libello di„rexit, & nostræ insuper Humilitati alio dato libello monstravit, „quoniàm & Nestorium & Eutychen non solùm Scripto, sed & sub „præsentia totius Consessus ore proprio anathematizavit, hoc judi„cio Sanctissima ac Venerandissima Synodus, insuper verò & nostra „Humilitas reddi ei Ecclesiam propriam definivit". Maximus Antiochiæ Patriarcha suo suffragio addidit: "Dudùm & à principio Reve„rendissimum Episcopum Theodoretum novi Catholicum, audiens „doctrinam ejus in SS. Ecclesia". Antiochena. Illic enim Theodoretus sub tribus successivè Patriarchis, Theodoto, Joanne, ac Domno, frequentissimè fuerat concionatus, & à Maximo, tunc Abbate aut Monacho, auditus. Et Maximi testimonium erat summi ponderis: Semper enim ille fuerat acerrimus Adversarius Nestorianorum. Theodoretus nunquàm dixerat duos filios. Erant consutæ in ipsum calumniæ per Factionem Dioscori ac Eutychetis. Hinc istud Apostolicorum Legatorum judicium singulari suffragio confirmârunt omnes Synodi Primates, & omnes tandem Episcopi exclamârunt: "Hoc justum judicium, hæc justa sententia, hoc Christi judicium. „His & nos consentimus. Hæc omnes dicimus". Et gloriosissimi

Judices

Judices miserunt in executionem: "Theodoretus SS. Episcopus Ec-
„clesiam civitatis Cyri recipiat". Compendio hæc illustrat in Breviario Liberatus Diaconus: "Celebrata est Actio, in qua Theodoretus „Episcopus Cyri, quem Dioscorus expulerat, Orthodoxus judicatus „est, & dignus Sede sua".

Apostolicæ Legationis suffragium docet nos varia. Primò, quod S.Leo Theodoretum dudum ante Chalcedonẽsem Synodum recepisset in sui gradus communionem, seu de Episcopatu revestiisset. Forsitan in prima sua post Legatorum ex Ephesino Latrocinio reditum celebrata Synodo. Secundò, quod Leo Chalcedonem ad suos Legatos transmiserit Mandatum ac instructionem, juxtà quæ volebat fieri retractatorium Theodoteti judicium. Tertiò, quod Chalcedonensis Synodus hanc caussam non retractaverit, nisi ex Delegatione & Mandato Leonis. Tota enim caussæ administratio privativè spectabat ad ipsum. Et ipse eam suo sapientissimo Beneplacito duxit delegandam Chalcedonensi, quod tunc instabat, Concilio. Juxtà Canones Sardicenses. Quartò, quod Theodoretus per omnia obediens processerit secundùm prædictum B. Episcopum. Secundùm Beneplacita & Mandata Magni Leonis. Quintò, quod S. Leo, adeòque & omnis Pontifex sit non solius Romæ Episcopus, sed universæ insuper Ecclesiæ. In antiquis Synodorum Actis Pontifex passim inscribitur "Episcopus Catholicæ Ecclesiæ urbis Romæ". Quidam censent intelligi solam urbis Ecclesiam. Et suo intellectu abutuntur. Quidquid sit, Leo hic inscribitur & Romanæ urbis Episcopus, & universæ Ecclesiæ. Eadem in Synodo appellatur "Epi„scopus universalis". Verùm quod recusaverit invidiæ obnoxium vocabulum, testatur Magnus Gregorius.

Porrò inter alios ab Ephesino Latrocinio degradatos Episcopos, quos ad se appellâsse, à se revestitos, ac à Chalcedonensi Synodo fuisse ex integro reparatos scripsit ad Theodoretum Magnus Leo, fuit Eutychetis Accusator Eusebius Dorylæensis. De ipso idem Pontifex scripsit ad S. Imperatricem Pulcheriam: "Quià novimus, quantum „piæ sollicitudinis Catholicis Sacerdotibus Mansuetudo vestra digne„tur impendere indicandum esse curavimus Fratrem & Co-Episcopũ „meum Eusebium nobiscum degere, & nostræ communionis esse „consortem, cujus commendamus Ecclesiam, quam dicitur vastare, „qui illi injustè asseritur subrogatus". De eodem scripsit ad Anatolium Constantinopolitanum Episcopum: "Illud quoquè Dilectio- Ep.60.c.4

„nem tuam nosse volumus, Fratrem & Co-Episcopum nostrum „Eusebium, qui caussa fidei multa discrimina, laboresque toleravit, „nobiscum interim demorari, & in nostra nunc communione „persistere, cujus Ecclesiam tuâ sollicitudine volumus esse defensam, „ut nihil eo absente depereat, nullus ei in aliquo præjudicare præ„sumat, donec cum literarum nostrarum ad vos prosecutione per„veniat". Affirmat primò, quod Eusebius Romanam Ecclesiam non solummodò appellaverit, sed etiam personaliter accesserit. Et quidem per multa pericula ac labores. Utpotè elapsus ex carcere. Secundò, quod Leo ipsum revestièrit, & revestitum apud se detinuerit. Tertiò, quod ipsius caussam voluerit per semetipsum retractare, atquè ità gloriosum cum suis reparatoriis literis remittere in Orientem. Et Leo istud omninò fecit. Etenim Eusebius Chalcedonensi Synodo adfuit ut plenè Canonicus Episcopus, & de retractanda ejus caussa nullus factus est sermo, nulla memoria. Quod nempè Pontifex ipsam plenè retractâsset, ac definisset. Quarè hoc ipsum ille potuerat facere circa Theodoretum & Flavianum. Rationes sapientissimo ejus arbitrio aliud persuaserunt. Notanda sunt verba: "Qui illi injustè asseritur subrogatus". Etenim de degradatis ab Ephesino Latrocinio Episcopis scribit Liberatus Diaconus: "Ordinatus „est pro Flaviano Anatolius Diaconus, pro Domno Maximus, pro „Iba" Edesseno "Nonnus, pro Sabiniano" Parrhensi "Athanasius, pro „Theodoreto autem & Eusebio nullus ordinatus est". Eusebius istud nesciens videtur aliud Leoni ex metu suggessisse. Hinc Leo scripsit: "Asseritur".

Cap. 12.

CAPUT

CAPUT II.

Discutiuntur Commenta Reverendi Patris Paschasii Quesnelli.

PAschasius Quesnellus adducit superiùs laudata S. Leonis ad Theodoretum à Chalcedonensi Synodo plenè restitutum verba, & commentatur: "Quale fuerit illud" Apostolicæ Sedis judicium, "à multis id quæsitum hactenùs, inquè „varias itum est sententias. Nonnulli aliquod „vel in Synodo, vel extrà Synodum à sancto „Leone de restitutione Theodoreti Decretum „conditum fuisse autumant, postquàm ad eum caussam suam per li-„bellum appellationis detulisset. Verùm cum de hujusmodi Decreto „ne apex quidem ullus appareat, sive in Actis Chalcedonensibus, „sive in aliis rerum tunc gestarum monimentis, tam facilè refellitur, „quàm profertur. Alii eàdem Synodali ac judiciali sententia Theo-„doretum restitutum aiunt, quâ Pseudo-Synodus Ephesina in irri-„tum missa fuerat: In illo videlicet Episcoporum Conventu, quo-„rum cinctus agmine Romanus Pontifex apud S. Petrum venisse in „occursum Valentiniani Augusti, Augustarumque legitur in epi-„stolis ea de re re scriptis ad Theodosium Imperatorem de Actorum „hujus Conciliabuli rescissione. Apud me verò certum est de Theo-„doreti caussa nullam intercessisse sententiam, sive quæ à solo Leo-„ne, sive quæ à Synodo sit missa, sed illud solummodò judicium à Leo-„ne commemorari, quod communionis literis continebatur. Dum „enim querelas Theodoreti ultrò suscepit Pontifex, eidemque suam „communionem impartivit, consequens fuit, ut eundem ab omni „hæresios macula mundum judicaverit, deputaveritquè inter Ad-„versariorum calumnias, quidquid obtruserant, ut eum velut sus-„pectum de fide à Synodo arcerent, vel etiam quasi de hæresi convi-„ctum deponerent in Synodo".

Errores iterùm varii. Primus est, quod de isto revestitorio Theodoreti Decreto nulla sit mentio in Actis Chalcedonensibus. Etenim gloriosissimorum Judicum ad plenam istam Synodum verba sunt

sunt lucida: "Ingrediatur Reverendissimus Episcopus Theodoretus, „ut sit particeps Synodi, quia ei restituit Episcopatum SS. Archi- „Episcopus Leo". Et iterùm: "Theodoretus Reverendissimus Epi. „scopus proprium recepit locum à SS. Episcopo urbis Romæ". Reverendus Pater Paschasius Quesnellus omninò legit Acta Chalcedonensia: Quarè oportet ipsum, dum superiora scripsit, esse lapsum memoriâ. Ægyptii, Illyriciani, ac Palestini Episcopi, qui Dioscoro apud Ephesum faverant, Chalcedone adversùs Theodoretum ursērunt istud ipsum, quod Sardicæ adversùs S. Athanasium, aliosque Orientales per Julium Pontificem revestitos Episcopos prætendit Eusebiana Factio: Noluerunt ipsum ante expletam totius caussæ retractationem ac definitionem esse Synodi participem. Verùm uti isthic Hosius Cordubensis Episcopus, & Apostolicus Synodi Præses, ità hìc gloriosissimi Judices, hauddubiè moti per Legatos Apostolicos, voluerunt deferri plenam reverentiam atque obedientiam revestitoriis Decretis Romani Pontificis. Et utrobiquè obtinuerunt. Et istud Apostolicum Romanæ appellationis & Romani Pontificis Jus Sardicenses Canones stabilierunt. Porrò an S. Leo Theodoretum in sua, quâ Ephesini Latrocinii Acta circumduxit, Romana Synodo, an per singulare Decretum revestiverit, est digna inquisitu quæstio. Ejus resolutio rei præsenti non est necessaria. Quidquid sit, certum ac manifestum est ipsum fuisse revestitum, ideòque Chalcedone admissum ad Synodi participium. Quarè secundus & insignis error est in his verbis: "Apud me certum est de Theodoreti caussa nullam in- „tercessisse sententiam, sive quæ à solo Leone, sive quæ à Synodo sit „emissa".

Tertius error est in his verbis: "Sed illud solummodò judicium à „Leone commemorari, quod communionis literis continebatur". Iterùm rem profitetur Reverendus ille Pater, & voces negat. Etenim communionis literæ non sunt aliud, quàm literæ Revestitionis, quæ fieri non potest sine examine & Judicio. Lucet ex Apostolicorum Legatorum suffragio, quo Theodoreti caussam Chalcedone definierunt, ac ipsum plenè reparârunt: "SS. Episcopum Theodo- „retum Beatissimus Episcopus Leo in communionem suscepit". Dicunt istud ipsum, quod in prima Actione dixerant gloriosi Judices: "Ei restituit Episcopatum. Etenim magnus Leo non Laicam aut Clericalem, sed Episcopalem ei communionem restituit, quæ est Episcopatus. Loquor rem exploratam apud omnes vel leviter imbutos Ecclesia-

Ecclesiasticæ Antiquitatis peritiâ. Videri possint antiquæ observationes Gabrielis Alba-Spinæi, Episcopi Aurelianensis. Notanda sunt & hæc Romanorum Legatorum verba : "Sicut literæ ab eo ad no-„stram Humilitatem directæ testantur". Laudant literas, quas de Theodoreti revestitione ac reparatione Magnus Leo ad suos Legatos scripserat, ideòque hæ literæ non sunt ex illis, de quibus possit dici: "Tàm facilè refellitur, quàm profertur". Et fabula iterùm sibi ipsi non cohæret. Lucet ex his verbis : Consequens fuit, "ut eundem ab „omni hæresios macula mundum judicaverit". Certè Pontifex judicare non potuit, nisi per judicium.

Paschasius Quesnellus compendio exponit Theodoreti adversitates, ejusque ab Ephesino Latrocinio degradationem, & prosequitur: "Hoc ubi rescivit Theodoretus, doluit ipse vicem suam, quidque „caperet consilii in tanta rerum perturbatione apud se cogitans, cir-„cumspiciensque omnes Orientalis Ecclesiæ Episcopos, aut etiam „sæculi Potestates, neminem invenit quem adire, vel cui suas que-„relas deferre posset. Chrysaphius enim, cujus consilio agebatur „Imperator, Eutychis Patrocinium palàm & publicè susceperat. „Augustus ipse hæreticorum arte delusus Pseudo-Synodi sententiam „authoritate sua tuebatur. Dioscorus totius illius tempestatis erat „author, & artifex præcipuus. Domnus similem cum Theodoreto „depositionis sententiam exceperat. Constantinopolitanus Episco-„pus per Eutychianorum scelus & immanitatem supremum diem „objerat. Quid restabat Theodoreto agendum, Orientalibus penè „omnibus vel furentibus, vel oppressis, vel ne hiscere quidem „audentibus, nisi ut ad Occidentales sese converteret, eorumque „fidem ac Religionem sollicitaret? Dedit igitur literas ad Leo-„nem, tanquàm Occidentalium Patriarcham, omnium Episco-„porum Caput, ac communem totius Ecclesiæ Patrem. Ejus, „omniumque pariter Occidentis Episcoporum opem implorans". Et adjungit verba Liberati Diaconi: "Theodoretus Episcopus Papæ „suggessit, quanta mala pertulerit ex insidiis Dioscori, rogans ut „celeriùs tali caussæ subveniretur per alium Conventum Episco-„rum". Ex ipsis, quoniàm Romanæ appellationis non meminerunt, concludit Theodoretum non ad solum Pontificem, sed ad Generalem Synodum provocâsse.

Respondeo Theodoretum ab inflicta degradationis injuria nec per Dioscorum, nec per Domnum, nec per Flavianum, nec per ul-

lum Orientalem Episcopum, nec item per imperii Potestates, sed juvari potuisse per solam Romanam Ecclesiam. Quis unquàm Patriarcha damnatum à Generali Synodo Episcopum revestivit, aut reparavit? Adducatur authenticum exemplum. Et ista omnia Theodoretus optimé noverat. Etenim de S. Pontifice Julio, S. Athanasji appellationem admittente, ac ipsum revestiente, scripsit in Ecclesiastica Historia: "Julius Ecclesiasticam sequens regulam, & ipsos Ro„mam venire jussit, & Divino Athanasio ad judicium diem dixit". Ex eadem Regula Theodoretus, dum solo circumscripto per Principem exilio ligabatur, perfugium fecit ad omnes Imperii Ministrôs, & notos & ignotos; at verò ubi accepit Synodale degradationis vinculum, ad solam confugit Romanam Ecclesiam. Quidquid ad alios scripsit, scripsit eo fine, ut Romam permitteretur accedere. Nempè claves, quibus Synodalia possint solvi vincula, Christus Dominus posuit in ista sola Cathedra. Porrò Liberatus Diaconus adductis per Paschasium Quesnellum verbis adjungit: "Ne hæretica Eutyche„tis dogmata permanerent à Dioscoro confirmata". Horum nihil Theodoretus habet in illa, quæ nobis superest, ad Leonem epistola. Proinde plures scripsit ad Pontificem literas. Per alias suam appellationem ab ipso solo, per alias supplicavit fidei caussam retractari ab alia Synodo. Dedit prudentissimum consilium. Hinc Liberatus prosequitur: "Fortissimus Leo, audiens Legatorum suorum sug„gestionem, & Theodoreti querelas suscipiens, literis suis Theo„dosium Imperatorem & Pulcheriam Augustam petit, ut fieret intra „Italiam Generale Concilium, & aboleretur error fidei per violen„tiam Dioscori factus. Valentinianum autem Imperatorem, & „Eudoxiam uxorem deprecatus est, ut Imperatorem Theodosium „hortarentur aliam fieri Synodum ad retractanda illa, quæ à Dioscoro malè acta & perpetrata fuerant in damnatione Flaviani Episcopi, „& Orthodoxorum depositione". Rogavit fieri Synodum non ad Flavianum ac alios degradatos Episcopos revestiendos, sed ad ipsorum caussam retractandam, & præsertim ad abolendum errorem fidei. Rogavit motus à Legatorum suggestione, & Theodoreti querimoniis. At verò Legatorum suggestionem audivit in sua Romana Synodo: Proinde isthìc audivisse videtur etiam Theodoreti querimonias, ac ipsum revestisse.

Paschasius Quesnellus pergit: "Sed ipsum Theodoretum audia„mus, ità Leonem nostrum pro se alloquentem". Ego autem, inquit

"inquit", Apoſtolicæ veſtræ Sedis exſpecto ſententiam, & ſupplico & obſecro veſtram Sanctitatem, ut mihi invocanti juſtum veſtrum & rectum judicium opem ferat, & jubeat ad vos venire, & oſtendere meam doctrinam veſtigia Apoſtolica ſequentem. "Quibus verbis „duo mihi poſtulare videtur Theodoretus. Primùm quidem ex S. „Leonis ſententia & conſilio, tanquàm Prudentiſſimi, Piiſſimique „Præſulis, doceri cupit, an judicio Dioſcori ipſum ſtare ſatius ſit „pro Eccleſiæ pace, quàm aliarum Synodorum Tribunal pulſare, „quod quidem novarum fortè turbarum occaſio eſſe poterat. Et hic „quidem eſt primorum verborum ſenſus" : Apoſtolicæ veſtræ Sedis exſpecto ſententiam. "Quam interpretationem non ex noſtro, ſed „ex ipſius Theodoreti natam ingenio verba ſequentia comprobant". Nempè hæc verba: "Ante omnia autem rogo, ut ſciam à vobis, an „in injuſta hac depoſitione me oporteat acquieſcere, an non. Ve„ſtram enim exſpecto ſententiam. Et ſi judicatis me ſtare juſſeritis, „ſtabo; nec ulli deinceps homini moleſtiam exhibebo, ſed quod „flecti non poteſt, Dei & Salvatoris noſtri judicium exſpectabo". Reſpondeo hæc verba, "Apoſtolicæ veſtræ Sedis exſpecto ſenten„tiam", exponi ab immediatè ſequentibus : "Supplico & obſecro „veſtram Sanctitatem, ut mihi invocanti juſtum veſtrum & rectum „Judicium opem ferat". Palàm expoſtulat non conſiliarem, ſed Judicialem ſententiam. Hinc adjungit: "Et jubeat ad vos venire, & „oſtendere meam doctrinam veſtigia Apoſtolica ſequentem". Oſtendere in retractatorio Judicio. Proinde Theodoretus toto contextu ſupplicat è duobus unum: Aut cauſſam ſuam judicialiter retractari, aut certè ſe, ſi aliud videatur, Paternè doceri, quò poſſit ſe recipere ad ſuæ Profeſſionis Monaſterium, atque illìc in ſilentio exſpectare ſententiam ſupremi Judicis. Hiſcè etiam Paternis Monitis ſpondet acquieſcere, & deinceps non cogitare de humano auxilio. Quod ad ſuæ Profeſſionis Cœnobium redire cogitârit, demonſtrant ejus literæ ad Anatolium Patritium. Hic eſt verus literarum ſenſus.

Paſchaſius Queſnellus pergit in ſuo iſtius epiſtolæ Commentario: "Alterum quod ſciſcitatur Theodoretus, hoc eſt, ut ſi judicaret S. „Leo ſtandum non eſſe Dioſcori ſententiæ, aliud Concilium in „Occidente Apoſtolicâ authoritate haberetur, ad quod ipſe convolare „poſſet, ab injuſta ſententia abſolvendus. Is eſt ſuperiùs deſcriptorum „verborum ſenſus". Nempè horum verborum : "Obſecro veſtram „Sanctitatem, ut mihi invocanti juſtum veſtrum & rectum Judicium

 opem

„opem ferat, & jubeat ad vos accurrere". Hunc sensum affirmat perspicuè elici ex literis ad Renatum Presbyterum Romanæ Ecclesiæ: "Tuam oro Sanctitatem, ut persuadeas SS. Archi-Episcopo, ut „Apostolica utatur authoritate, & præcipiat ad vestrum convolare „Concilium". Et ex epistola ad Anatolium Patritium: "Hanc gra-„tiam ab Imperatore obtineas, ut ad Occidentem accedam, & ab „illis SS. Episcopis judicer". Respondeo in datis ad Pontificem literis „nullam penitùs fieri memoriam Synodi. Theodoretus invocat justum & rectum Judicium solius Leonis. Utiquè suæ appellationis retractatorium. Et ad ipsum subeundum supplicat evocari ad urbem. Supplicat solvi à Regio circumscripti exilii vinculo. Et ut ad istam solutionem Pontifex utatur Apostolica authoritate. Ex quo palam discimus Papalem authoritatem etiam tunc omnibus istiusmodi Regiis in Episcoporum personas & caussas violētiis prævaluisse. Attamen fateor has Theodoreti literas cum aliis ad Renatum Presbyterum & Anatolium Patritium datis nullatenùs pugnare. Etenim non qualecumquè, sed Romano Presbytero scribens laudat "Vestrum Concilium". Et in literis ad Anatolium rogat ab illius Episcopis judicari. Palàm laudat Concilium Romanæ Provinciæ, in quo Pontifex consuevit istiusmodi caussas retractare. Pontifex isthic est omnia. Hinc ad Chalcedonensem Synodum & gloriosissimi Judices, & Apostolici Legati dixerunt Theodoreto esse à solo Leone redditum Episcopatum, ac Episcopalem communionem.

Paschasius Quesnellus pergit in suo Commentario: "Sive autem „Concilium istud, quod adire optat Theodoretus, ex solis Italici „Tractus Episcopis componi velit, sive ex omnibus Occidentalium „partium Præsulibus, perinde est mihi. Etsi enim illorum solummodò „Episcoporum Concilium postulatum esse concesserim, quibus ex „proximis Provinciis ad Romanum Pontificem concurrere solemne „erat, non esset sententiæ nostræ adversum. Quoniàm manifestum „est tale Concilium à Theodoreto non ex juris necessitate esse postu-„latum, sed ex ipsius litigantis arbitrio, cui liberum fuit juxtà Ec-„clesiæ Africanæ morem, & Carthaginensis Concilii Decretum, „judicium sibi deligere apud Occidentalium Episcoporum Synodum, „ea lege ut quæcumquè à delectis sponte propria Judicibus emitte-„retur sententia, ei sese irretractabiliter submitteret. Ex spontaneo „igitur delectu, non ex necessitate Romani Pontificis Synodum „convenisse dicendus erit Theodoretus, si ad eam solam provocavit.

Si

„Si enim ad hoc Jure teneretur, ut quid verebatur, ne preces suæ à „Pontifice non admitterentur, nec suum effectum recursus sortire-„tur? Cur Renati Presbyteri gratiam captat, ut ipso agente, ac „suadente ad Concilium Occidentis convolare ipsi permitteretur? „Cur hortatur Romanæ Ecclesiæ Archi-Diaconum, ut S. Leonis ze-„lum accendat? Quam deniquè ob caussam se ipsius judicio, quale-„cumquè esset, assensurum atquè adhæsurum spondet? Talem enim „sponsionem nemo est, qui non rideat, si de Judice agatur, quem adi-„re, & cui obtemperare necessitas fuerit. Tunc enim, velit nolit is „qui appellat, nec licet ei judicium declinare, nec sententiæ obedien-„tiam detrectare. Non incongruè autem talis sponsio permittitur, „cum judicium à delectis ipsius litigantis arbitrio Judicibus postula-„tur, ne isti judicandi onus à se removerent. Quamquàm hæc dicimus „de Romana Synodo, probabilius tamen existimamus de universaliori „Occidentis Concilio cogitâsse Theodoretum, cum absolutè ad Oc-„cidentem accedere, & ab Occidentis Episcopis judicari exoptet".

Reverendus ille Pater renovat & confirmat suam doctrinam, quâ suprà dixit Orientalem Ecclesiam isto tempore non pependisse ab ore Occidentalis, ideòque illius judicia ad hujus retractatorium Tribunal non potuisse devocari, nisi dum "ultrò deferrentur". Cum Eusebiana Factione & ejus Philippo-Politano Conventiculo palàm lacerat unitatem Catholicæ Ecclesiæ. Etenim membra ab invicem independentia non possint unum corpus componere. Requiritur unum caput, quod communi influxu omnia membra uniat. Et ut errori fucum addat, fingit Orientalem Ecclesiam vixisse juxtà Canones Africanos. Quin & ipsis abusus evertit sua nugamenta. Etenim Africani Episcopi nequibant suarum caussarum Judices deligere extra Diœcesim, & forsitan nec extra Provinciam. Præterea electio debebat ex mutuo consensu fieri. At verò Theodoretus nec intra Orientalem Diœcesim, immò nec intra omnem Orientalem Ecclesiam, nec item de Ephesini, cum quo contendebat, Latrocinii consensu elegit, ideòque nulla hìc est species electi judicii. Eligendi Leonis fundamentum non est quærendum per conjecturas. Ipsum lucidissimis verbis Theodoretus edicit in suis ad Leonem literis, quæ videntur esse ipsum appellationis instrumentum: "Si Paulus Præco veri-„tatis, tuba Spiritus sancti, ad Magnum Petrum se contulit, ut iis „qui Antiochiæ de legali conversatione ambigebant, explicationem „ab illo referret, multò magis nos humiles & pusilli ad Apostolicam

 Sedem

„Sedem vestram accurrimus, ut Ecclesiarum remedia à vobis acci„piamus. Vobis enim Primas in omnibus tenere convenit. Multis „siquidem Prærogativis ornatur Sedes vestra. Etenim alias urbes „ornat vel magnitudo, vel pulchritudo, vel habitatorum frequen„tia. Nonnullas etiam quæ his carent, spiritualia quædam dona il„lustrant. Vestræ verò bonorum affluentiam omnium largitor dedit". Loquitur cum S. Bonifacio Pontifice, scribente Nicænam Synodum nihil fuisse ausam constituere supra S. Petri Cathedram, quoniàm sciebat ipsi à Domino concessa esse omnia. An Theodoretus epistolam viderit, ignoro: Interim eodem modo loquitur. Hunc Primatum variis encomiis illustrat, & disertis verbis exprimit in epistola
Epist.116. ad Renatum Presbyterum: "Habet SS. illa Sedes Ecclesiarum, quæ „in toto Orbe sunt, Principatum multis nominibus. Atquè hoc „ante omnia, quod ab hæretica tabe immunis mansit, nec ullus „contraria sentiens in illa sedit, sed Apostolicam gratiam integram „conservavit". Affirmat nobiliorem Romani Primatus portionem esse plenam ac perpetuam in dirimendis fidei controversiis infallibilitatem. Proinde appellandi Leonis fundamentum non fuit libera Theodoreti electio, sed suprema Romanæ Ecclesiæ authoritas, in qua semper viguit Apostolicæ Sedis Principatus. Sensa sua abundè exposuit in Ecclesiastica Historia, enarrans Romanam appellationem S. Athanasii, & aliorum Orientalium Episcoporum.

Quæ Paschasius Quesnellus adducit pro suis commentis, sunt nugamenta. Primum est in his verbis: "Si ad hoc Jure teneretur, „ut quid verebatur, ne preces suæ à Pontifice non admitterentur? „&c". Respondeo Theodoretum Jure non fuisse obligatum ad appellandum: Poterat enim juri suo cedere, & dare locum Latrocinalibus furoribus Dioscori. Attamen dum appellare voluit, non potuit nisi ad Apostolicam Sedem, aut ad Generalem Synodum. Verùm hæc erat remotissima. Etenim Latrocinalia Acta Imperator Theodosius pleno impetu sustinebat, & forsitan tunc confirmaverat. Nullis precibus aut rationibus se permittebat ab ista iniquitate dimoveri. Lucet ex ejus Rescriptis ad Imperatorem Valentinianum, ad Gallam Placidiam, & ad alios. Hinc prudentissimè Theodoretus se convertit ad Sedem Apostolicam. Et quò ejus appellatio admitteretur, rectissimè adjunxit preces apud Pontificem, & varios Intercessores. Quod nempè ejus caussa esset suspecta atquè difficilis. Erat non solummodò degradatus ab

Ephesi-

Ephesino Latrocinio, sed insuper per severa, & Latrocinio anteriora Imperatoris Decreta ligatus intra propriam civitatem: Suspectus & de Nestoriana hæresi, & de multa turbulentia. Et suspicio non erat temeraria. Ei Theodoretus fundamenta ac fomenta dederat per variam petulantiam in S. Cyrilli non sola Capitula, sed insuper personam. Etiam post initam Ecclesiarum pacem, & post S. Cyrilli mortem. Accedebant ejus impetus pro libris Diodori ac Theodori, quos constabat Nestorio fuisse fontes perfidiæ. Quarè meritò timebat sibi evenire, quod evenit ejus Patriarchæ Domno. Ne Magnus Leo degradationem duceret ratam, atquè ità ejus appellationem abijceret. Hinc non sine rationibus preces admovit ac Intercessores. Notanda sunt precum verba: "Apostolicæ vestræ Sedis exspecto sententiam. Justum ,,vestrum judicium invocanti opem ferat. Jubeat ad vos venire, ne ,,ad vos contenderem, Regiarum literarum vincula retinuerunt. A-,,postolica Potestate utatur. Ad Concilium vestrum advolare præ-,,cipiat". Istà omnia nullatenùs cadunt in electum Judicem. Hic quippe non ex suæ Sedis authoritate, sed operatur ex solo consensu partium. Et quomodò hic consensus, qui tamen hìc non adfuit, poterat Leoni dare potestatem solvendi vinculi, quo Princeps Theodoretum ligaverat? Privativè id spectat ad S. Petri privilegium.

Alterum nugamentum est in his verbis: "Quam deniquè ob ,,caussam se ipsius judicio, qualecumquè esset, assensurum atquè ,,adhæsurum spondet", &c. Respondeo id spopondisse ob præfatam suspicionem de inquietudine ac turbulentia. Etenim in prima apud Ephesum Synodo Theodoretus in famosa Joannis Patriarchæ Antiocheni adversùs S. Cyrillum & Synodalia Acta rebellione fuerat omnia. Joannes erat tunc novellus Episcopus, ideòque eminentem scientia Theodoretum audiebat & sequebatur in omnibus. Theodoretus igitur apud Ephesum nullius judicio acquiescere voluerat: Nec Synodi, nec Principis, nec Pontificis. Et factam postmodò Ecclesiarum pacem quomodò observaverit, docet ipsi inflictum à Principe exilium. Idem demonstrant ejus Scripta ac Declamata in defunctum S. Cyrillum. Quarè apud Romanam Ecclesiam poterat meritò esse suspectus, ne suum Nestorium imitatus sperneret ejus judicium, & ab ipso provocaret ad Generalem Synodum. Hinc in literis ad Renatum Romanæ Ecclesiæ Presbyterum seriò spondet, se qualicumquè Leonis sententiæ acquie-

acquieturum, ac deinceps non cogitaturum de aliis humanis Judiciis. Hæc Paschasii Quesnelli nugamenta Romanum Pontificem palàm redigunt in ordinem. Ejus Primatum contrahunt ad solum honorem nominis & loci. Etiam intra proprium Patriarchatum. Sunt non dumtaxàt adversùs Papale, sed etiam adversùs Patriarchale Privilegium Attentata manifestò schismatica, ideòque per Romanam Ecclesiam non solis Apostolicis, sed etiam Regiis Edictis damnanda ac opprimenda.

Redeamus ad præfatum Reverendum Patrem: "Acceptis porrò „Theodoreti & aliorum literis, auditâque Hilari Relatione, quid „Theodoreto rescripserit S. Leo, ignoramus; quid egerit, inqui„rimus. Intellexit statim Pontifex post Ephesinum Latrocinium „opus esse Concilio, eoque Generali, ut ex ejus literis ea de re ad „Augustum scriptis clarum est. Verùm pro restituendo Theodo„reto neque Provincialem, neque Generalem Synodum necessa„riam esse duxit: Quoniàm pro deposito habendus ille non erat, „in quem non Concilium, sed Latrocinium, non Episcopus, „sed Prædo improbus depositionis sententiam ferre conatus fuerat. „Quod ità apud omnes certum erat, ut quidquid in illo miserando „Ephesi Conventu factum erat, pro infecto ab omnibus passim „Catholicis haberetur. Unde Leo monet Constantinopolitanos, „ne à Sacerdote suo, qui similem cum Theodoreto exceperat de„positionis sententiam, ulla eos formido divellat. Hoc ipsum quod „ab Imperatore Theodosio poscebat Leo noster, cum rogabat „eum, ut omnia in eo statu esse juberet, in quo fuerant ante „omne Judicium, donec major ex toto Orbe Sacerdotum nume„rus congregaretur. Cui postulationi annuit pro Theodosio Mar„tianus, cum in ejus mortui locum suffectus est: Qui & majorem „reverà ex toto Orbe Episcoporum Synodum congregavit, & „eidem jussit interesse Theodoretum".

Errores varii. Primus est, quod Magnus Leo pro restituendo Theodoreto neque Provincialem, neque Generalem Synodum duxerit esse necessariam. Quod nullam duxerit necessariam, & ego profiteor: Verùm ex alia radice. Ego enim profiteor Romani Episcopi potestatem, quâ appellantes ad se Episcopos possit etiam in suo Presbyterio revestire, ac ex integro reparare; at verò Paschasius Quesnellus censet Theodoretum tali revestimento non indiguisse, ideòque nec ejus appellationem in ulla Leonis Synodo fuisse auditam aut admissam

admissam. Est manifestus error. Etenim Hilarus Romanorum Archi-Diaconus disertè scripsit ad S. Imperatricem Pulcheriam: "Vestra „veneranda Clementia cognoscat à Reverendissimo Papa Leone cum „omni Occidentali Concilio reprobari omnia, quæ in Epheso contra „Canones per tumultus & odia sæcularia à Dioscoro Episcopo gesta „sunt, & nullâ ratione hæc in his partibus posse suscipi" Disertè affirmat Latrocinalium Actorum Apostolicam reprobationem esse decretam in Occidentis Concilio. Uti Domni damnationem Leo Synodaliter confirmavit, ita aliorum Episcoporum damnationem exufflavit, aut potiùs suspendit. Juxtà Sardicenses Canones. Et hujus sui Synodalis Judicii executionem postulavit ab Imperatore Theodosio; sed impetrare non potuit.

Hinc secundus error est, quod Theodoretus & alii ab Ephesino Latrocinio damnati Episcopi essent citrà omne Romanæ Ecclesiæ judicium habendi pro non damnatis. Etenim longè aliud in prima apud Ephesum Synodo censuit S. Cyrillus. Eum facinorosa Joannis Antiocheni Patriarchæ Factio degradaverat. Et cum ipso Memnonem Exarchum Ephesiorum. Erat manifestè attentata sententia. Etenim Cyrillus erat non solummodò secundæ Sedis Episcopus, in „quem tertia Sedes nihil omninò poterat, sed insuper erat primæ Sedis Legatus, ac Præses Synodi. Et hinc Acacius Melitinensis Episcopus, secundæ Armeniæ doctissimus Metropolita, censuit sententiam illam esse non Episcopale Judicium, sed hostile convitium, ideòque spernendum ab omnibus, ac exufflandum. Ejusdem opinionis fuit tota Synodus. Etenim omnes ejus Episcopi inflictam sibi ab eadem Factione excommunicationem constanter spreverunt: Perrexerunt & sibi mutuò, & S. Cyrillo in omnibus Divinis atquè humanis communicare. Ità lucet ex præfati Joannis literis ad istos Episcopos. At verò S. Cyrillus nec ad Synodi Præsidentiam, nec ad Episcopi Ministerium resumenda induci potuit, nisi caussâ retractatâ ac judicatâ per novos Legatos Pontificis Celestini. Ista omnia Theodoretus viderat: Utpotè Patriarchæ Joannis non solummodò adjutor ad istas turbas, sed & incentor, & forsitan primus author. Hinc postmodò in eandem, in quam S. Cyrillum iniquissimè conjecerat, injuriæ & calamitatis foveam à Dioscoro conjectus agnovit nullum esse emergendi auxilium, nisi ab Ecclesia Romana. Noverat vetustam totius Ecclesiæ Regulam, quæ sancit iniqua etiam anathemata esse metuenda ac veneranda. Et ipse singulares caussas habuit

istius timoris. Etenim propter multam in S. Cyrilli Capitula petulantiam hærebat in eodem luto cum suo Patriarcha Domno. Immò in fœdiori. Quoniàm Author fuerat omnis istius petulantiæ. Hinc non vanè metuebat, ne & sua damnatio à Magno Leone confirmaretur. Sanè solum Domni exemplum abundè evincit Latrocinale Dioscori Judicium non potuisse sperni sinè Romana authoritate.

Tertius error est, quod istud Latrocinale Judicium ab omnibus passim Catholicis haberetur pro infecto. Etenim Imperator Theodosius ipsum pro infecto adeò non habuit, ut suis legibus confirmaverit, & jusserit sanctissimè observandum. Antiochenam, Edessenam, Parrhensem, ac Dorylæensem Ecclesias quis dubitet fuisse Catholicas? Et tamen pro suis apud Ephesum degradatis Episcopis alios ordinârunt. Antiochena pro Domno Maximum, Edessena per Iba Nonnum, Parrhensis pro Sabiniano Athanasium. Fama volabat, quod etiam Dorylæensis superordinâsset. Et quidem Nonnus ac Athanasius usquè ad Chalcedonensem Synodum pacificè sederunt. Quod nempè Ibas & Sabinianus non invocâssent Sedem Apostolicam. Et Nonnus à Chalcedonensi Synodo non fuit tractatus utì intrusus. Etenim Edessena Ecclesia, ac in ipsam restitutus Ibas fuerunt obligati ad ei præstandas pensiones. Quod nempè, Ibâ non appellante, ejus consecratio non impegisset in Sardicenses Canones. Et in Chalcedonensi Concilio plures Episcopi Romanam Theodoreti revestitionem censuerunt obreptitiam, ideòq; adversùs ipsam potentissimè intercesserunt. Proindè ejus degradationem non habuerunt pro infecta. Hinc Hilarus Romanorum Archi-Diaconus scripsit ad S. Imperatricem Pulcheriam: "Nullâ ratione hæc", utiquè Ephesina Acta, "in his partibus suscipi possunt". Quod nempè illa apud Orientem susciperentur. Occidens suscipere non voluit propter Magni Leonis Synodum, quæ omnia cassaverat. Omnia ad ipsam delata. Quare non cassavit damnationem præfatorum Ibæ ac Sabiniani. Quod nempè non invocâssent Sedem Apostolicam. Quin immò Domni degradatio fuit isthic confirmata.

Quartus error est, quod Imperator Martianus Theodoretum suâ authoritate citrà prævium Magni Leonis Judicium jusserit adesse Chalcedonensi Concilio. Etenim Gloriosissimi Judices disertè ad plenissimam Synodum dixerunt contrarium: "Ingrediatur & Reverendissimus Episcopus Theodoretus, ut sit particeps Synodi, quia & restituit ei Episcopatum SS. Leo, & sacratissimus Imperator sanxit eum adesse S. Synodo". Sanxit exequens judicium Magni Leonis.

Non

Non definitivum, sed revestitorium. Et hinc discimus rationem ex qua nec Ibas, nec Sabinianus, nec alii apud Ephesum degradati Episcopi fuerint participes Chalcedonensis Synodi. Quin immò Nonnus & Athanasius habuerunt illic consessum & suffragium. Nempè quod isti non invocâssent Sedem Apostolicam, ideòque per Magnum Leonem non fuissent revestiti. Eâdem ratione idem Pontifex Constantinopolitanæ civitatis Clerum ac Populum obtestatus est, ne Flaviani communionem desererent, aut ipsi vivo permitterent superordinari: Quod nempè appellantem Flavianum revestiisset. Et omnes ante Theodosii oculos obediêrunt. Plus absenti Pontifici detulerunt, quàm præsenti Imperatori. Quid opùs multis? Gloriosissimi Judices post plenè retractatam Theodoreti caussam denuò dixerunt ad Synodum: "Omnis jam dubitatio de „Theodoreto, Reverendissimo Episcopo, est soluta. Quippe & Ne„storium coram nobis anathematizavit, & à SS. Archi Episcopo se„nioris Romæ Leone susceptus est, & definitionem fidei à Religiosi„tate vestra prolatam libenter suscepit, & insuper Epistolæ memorati „Sanctissimi Archi-Episcopi Leonis subscripsit. Deest igitur, ut sen„tentia proferatur à Reverentia vestra, ut Ecclesiam suam recipiat, si„cut & Sanctissimus Leo Archi-Episcopus judicavit". Omnia in revestitorio Leonis Decreto fundant, nihil in Edicto Martiani.

Paschasius Quesnellus verba multiplicat, & prosequitur: Ex "dictis manifestum est Leonem nostrum nullum habuisse judicium ad „caussam Theodoreti ventilandam, sed eidem communione non in„terruptâ fuisse conjunctum, ejusque literis rescripsisse nec standum „esse judicatis, nec exspectandum ei esse aliud judicium, ut Eccle„siam suam solito more gubernaret. Quoniàm quæ gesta erant Ephe„si" per unius hominis impudentiam, nulla Catholicæ fidei ratio rata esse permittebat. "Eo libentiùs autem sententiam adversùs Theo„doretum latam pro nulla habuit, quod de ejusdem fidei integritate „novum ex Oriente testimonium ad ipsum fuit delatum. Ex literis „enim Anatolii Constantinopolitani Episcopi resiverat Theodoretum „Encyclicæ ad Flavianum epistolæ ultrò subscripsisse, nec Nestoriana, „Eutychianaque solùm dogmata damnâsse, sed ipsis etiam Nestorio „& Eutychi anathema dixisse. Istud enim præstitum esse ab omnibus „Episcopis, qui Antiocheno suberant, quorum unus erat Theodore„tus, discimus ex epistola Leonis nostri ad Paschasinum Lilybetanũ, „quam nunc primùm in lucem emittimus. Ex hujusmodi subscrip-

„tione, vel etiam ex epistola, quam ad Leonem scripserat Theo-„doretus, intellexit Romanus Pontifex, judicavitque ipsum ab omni „hæresis macula immunem, nihilque hac ex parte obstare, quomi-„nùs suam ei communionem more solito impartiret, & ille suam „Ecclesiam cum pace Ecclesiastica retineret. Tale est" Sedis Apostolicæ judicium, "ut ego quidem reor, de quo in hac epistola, „quam commẽtamur, mentio facta est, quod quidem non demonstrat „restitutam esse Judiciali Pontificis sententia suam Theodoreto Se-„dem, sed amotam solùm nonnullam erroris suspicionem, quæ ei „fortè vel ex antiquis cum Cyrillo concertationibus inhæserat".

Iterùm errores varii. Primus est, quod Magnus Leo nullo habito Judicio Theodoretum reparaverit, ac jusserit solito more gubernare Ecclesiam. Eruditissimum ac Sanctissimum Pontificem infamat de horrenda prævaricatione. Etenim de Ebbonis Remensis Ex-Episcopi caussa ad tertiam Suessionensem Synodum rectè scripsit Nicolaus I. Pontifex: "Porrò si quispiàm Sedem Apostolicam, per Ser-„gium S. memoriæ Papam, Ebbonem quondàm Archi-Episcopum „indignum Clericali communione sanxisse perhibet, noverit quoniàm „talem Sedes Apostolica debuit Ebbonem, donec Synodali ejus „examine caussa discuteretur, habere, qualem ab aliis habitum non „ignorabat. Statutum quippè in magna & veneranda Nicæna Synodo „legerat": Ut de his qui communione privantur, seu ex Clero, seu ex Laico ordine, Episcoporum per unamquamquè Provinciam sententia Regularis obtineat, ut hi qui abjiciuntur, ab aliis non recipiantur. Requiratur autem, ne pusillanimitate, aut contentione, aut alio quolibet Episcopi vitio videatur à Congregatione seclusus. "Donec igitur authoritate sua de hujusmodi pusillanimitate, aut „contentione, aut alio quolibet vitio examinatio vel dijudicatio „proveniret, Sedes Apostolica nihil agere debuit, nisi quod egit. „Videlicèt ut ab aliis abjectum ipsa nequaquàm indiscussè susciperet. „Præcipuè cum prædictus Ebbo non quasi pro depositione queritans, „& restitui legitimè volens examine præcedente, Sedem Apostolicam „appellaverit, sed à contumacibus suasus, & his junctus, repentè „& reconciliari ab ea, & Pallio decorari quærens, & quasi Episco-„pus inter Episcopos, nulla suæ caussæ discussione præveniente, „poscens, ad eandem summam Sedem accesserit, à qua reprobatus „ab aliis meritò debuit reprobari, donec supplex ab ea Sede posceret „Canonicè adjuvari". Hunc turbidum ac facinorosum procedendi modum

modum Paschasius Quesnellus impingit Magno Leoni. Sanè si tali viâ Theodoretus fuisset in Episcopalem communionem ac revestitionem intrusus, in Chalcedonensi Synodo Ægyptii ac alii Episcopi, qui ipsum pessimè aversabantur, istud vitium in suis iteratis intercessionibus nequaquàm tacuissent. Profectò Theodoretus non violenter, quomodò Ebbo, revestiri voluit, sed invocavit justum & rectum Leonis Tribunal, exspectavit Sedis Apostolicæ sententiam, rogavit judicium ex scriptis ab ipso libris constitui: Et Magnus Leo taliter omninò fecit. Lucet ex Gloriosissimorum judicum ad Chalcedonensem Synodum interlocutione, qua postularunt definitivam pro Theodoreto sententiam: " Sententia proferatur, ut ecclesiam suam recipiat, sicut & Sanctissimus Leo Archi-episcopus judicavit". Nisi forsan Paschasius Quesnellus censeat judicium istud fuisse non Synodale aut Episcopale, sed Doctorale: Quale hodie faciunt Magistri nostri, dum de alicujus excommunicationis valore consulti respondent. Et hunc esse ipsius sensum, qui Apostolicæ Sedis dignitatem manifestè evertit, multa suadent.

Secundus error est, quod Magnus Leo ex Anatolii Constantinopolitani literis, Maximi Patriarchæ Antiocheni Tractoriam laudantibus, fuerit permotus ad Theodoretum revestiendum. Etenim Anatolius non fuit à Magno Leone in Regiæ civitatis Episcopum confirmatus, ideòque nec ipsi per literas communicavit, nisi post Theodosii mortem, & Imperio admotum Martianum. At verò Theodoretus palàm appellavit, ac revestitus fuit vivente Theodosio. Lucet ex ejus verbis: "Quandoquidem ne ad vos contenderem, „Regiarum literarum vincula retinuerunt, quemadmodùm & alios". Istud vinculum Martianus nec ad unam horam continuavit. Lucet ex S. Imperatricis Pulcheriæ ad Magnum Leonem literis, scriptis statim post suum cum Martiano Virginale Conjugium: "Super hæc „autem sciat tua Sanctitas, quoniàm Præcepto nostri Domini, & „tranquillissimi Principis mei Conjugis, in gloriosam civitatem Con„stantinopolim S. memoriæ Episcopi Flaviani corpus allatum est, „& in Basilica Apostolorum, in qua consueverunt Prædecessores „Episcopi sepeliri, competenter est positum. Et hos similiter „Episcopos, qui propter eandem caussam, quoniàm cum Sanctissi„mo Flaviano ad concordiam Catholicæ fidei concurrerant, exilio „deputati sunt, reverti debere, robore Pragmatici sui præcepit, „quatenùs per approbationem Synodi, atque sententiam omnium

„Episcoporum convenientium, Episcopatum & Ecclesias proprias „recipere mereantur". Hoc Martiani Pragmaticum laudârunt in Chalcedonensi Synodo Gloriosissimi Judices: "Ingrediatur & Reve„rendissimus Episcopus Theodoretus, ut sit particeps Synodi, quia „& restituit ei Episcopatum SS. Archi-Episcopus Leo, & Sacra„tissimus Imperator sanxit eum adesse S. Synodo". Et infrà: "Præju„dicium ex persona Reverendissimi Theodoreti Episcopi non gene„rabitur, reservatâ videlicèt post hæc omni accusatione, & vobis „& illi, & quæ invicem exercere volueritis". Nempè Magnus Leo Theodoretum non plenè reparaverat, sed dumtaxat revestiverat, retractatorium definiendæ caussæ judicium reservans ac transmittens ad futuram Synodum. Et hoc ejus judicium Martianus plenè confirmaverat per Pragmaticum. Hinc Gloriosi Judices utuntur verbo, "Sanxit": Est correspondens Pragmatico. Etiam Maximus Antiochenus non emisit laudatam Tractoriam, nisi jam per Leonem in Episcopatu confirmatus. Proindè ista omnia sunt Theodoreti revestitione posteriora, ideòque Magnum nostrum Pontificem non potuerunt permovere ad illum revestiendum. Insuper Maximi Tractoria dirigi non potuit ad S. Flavianum. Etenim Maximus fuit consecratus ab Anatolio, quem Paschasius Quesnellus rectè scribit non fuisse ordinatum, nisi post mortem S. Flaviani. Et hic est tertius, ad rem tamen præsentem non pertinens, istius viri error.

Interim pergit nos fatigare multis verbis: "Enim verò si eam ob „rem restitutum à Sede Apostolica Theodoretum contendas, quia „eum communionis suæ sinu complexus est, quidni à cæteris quoquè „Episcopis restitutum eum pronuncies, cum & Maximus Antioche„nus, ejus Primas, & Anatolius Constantinopolitanus, & alii „plurimi Antistites Orientalium partium, communionis cum eo „nexum vel abruperint nunquàm, vel mox religaverint. Quamquàm „Romani Pontificis votum, ejusque communionis suffragium præ „cæteris habitum esse quis velit diffiteri, utpotè Primariæ omnium „Sedis Episcopi, viri insuper Sanctissimi, Doctissimique, & in hac „præsertim caussa Catholicæ fidei strenui Defensoris? Rem tamen „totam ex Leonis Facto finitam esse, asserere non possumus, cum „eam rursùs ad incudem vocatam à Patribus Chalcedonensibus, no„tum sit cuilibet hujus Synodi Acta recensenti. Idque factum est ex „ipsius sancti Leonis mente. Cum enim post Ephesinam Pseudo-

Synodum

"Synodum popoſciſſet S. Leo, ut omnibus à Dioſcoro Decretis "ſuperſederetur", & omnia in eodem ſtatu eſſent, in quo fuerant ante omne judicium, donec major ex toto Orbe Sacerdotum numerus congregaretur, "hoc procul dubio Pontificis erat conſilium, ut "majoris hujuſmodi Epiſcoporum numeri judicio & examini omnia "de novo quaſi injudicata ſubijcerentur, ubi primùm congregatus "eſſet. Nec eſt quod quis Theodoreti cauſſam ab iſta lege eximen-"dam exiſtimet, cum potiùs hæc præ cæteris una Synodi examen "poſtularet. Alii enim pleriquè Epiſcopi, quos Pſeudo-Synodus "Epheſina Sedibus ſuis dejecerat, ante Latrocinium in ſuſpicionem "erroris non venerant, ac propterea reſciſſis Pſeudo-Synodi Actis, "res illis ſua integra erat: Theodoretus autem longè ante Epheſinum "Conventum ſuſpectæ fidei notatus fuerat à Catholicæ ſententiæ "propugnatoribus, Neſtorio viſus erat patrocinari, & ex erroris ſuſpi-"cione anſam arripuerat Imperator eum à Synodo removendi. Quarè "etſi & à Leone in communionem receptus, & ad Chalcedonenſe "Concilium accerſitus eſſet Imperatoris Edicto, non hoc tamen uno "diluebantur antiquæ ſuſpiciones, ſed futuro judicio via parabatur; "cui & ejus fides diſcutienda, & Adverſariorum accuſationes exa-"minandæ ſervabantur. Inde eſt, quod Judicibus Laicis introduci "eundem in Synodum poſtulantibus juxta Imperatoris Edictum, "non pauci aliqui Epiſcopi, ut videtur nonnullis, ſed longè pluri-"mi, Ægyptii videlicet, Paleſtini, & Illyriciani clamaverunt. Hos "inter Epiſcopos Illyriciani Ducem habebant Theſſalonicenſem Epi-"ſcopum, qui cum vices Romani Epiſcopi gereret in Illyrico, ab "ejus nutu pendebat, nec tamen Apoſtolicæ Sedis judicium, quo "Theodoretus ab omni hæreſis macula mundus pronunciatus fuerat, "obſtare credidit, quominùs ille à Synodo tanquàm de fide ex "antiquo ſuſpectus removeretur. Rursùm verò inſtantibus Judicibus "eum recipi, vix tandem acquieverunt dicti Epiſcopi, quaſi ex in-"dulgentia ac diſpenſatione: Non priùs tamen quàm Maximi An-"tiocheni Primatis ſui teſtimonio nullâ hæretici ſenſus peſte eſſe in-"fectus Theodoretus probaretur, & inſuper pollicerentur Judices "nullum ex præſentia illius præjudicium creandum eſſe, cauſſamque "integram futuro examini eſſe reſervandam. His impoſitis condi-"tionibus tandem admiſſus eſt Theodoretus".

Commenta varia. Primum eſt, quod Theodoretum dicamus à Sede Apoſtolica reſtitutum, quia ipſum Leo ſuæ communionis ſinu

sinu fuit amplexus. Etenim aliquem suâ communione amplecti est ambiguum: Cadit & in integrum Episcopum, & in degradatum. Proinde Theodoretum dicimus à Sede Apostolica restitutum, quia Magnus Leo suæ Sedis authoritate ei reddidit Episcopatum, Episcopalem locum, seu Episcopalem communionem. Secundum est in his verbis: "Quidni à cæteris quoquè Episcopis restitutum „cum pronuncies" ? Videntur asserere, quod pari Jure Theodoretus potuerit ab ipsis restitui. Pessimè. Etenim quo Jure Orientalis Diœcesis Episcopus potuerit restitui à Constantinopolitano? Sed nequè ab Antiocheno potuit. Quod nequè iste aliquid virium haberet in Sancita Generalis Concilii.

Tertium est, quod Anatolius, Maximus, aliique plurimi Orientalium Episcopi communionis cum Theodoreto nexum vel nunquàm abruperint, vel mox religaverint. Etenim Anatolius & Maximus, licet in Ephesino Lacrocinio consecrati non fuerint, videntur tamen in ipso fuisse electi. Quidquid sit, Anatolius Dioscori Diaconus & Apocrisarius, Maximus erat fidelis amicus: Uterquè per Latrocinii authoritatem fuit & electus & consecratus. Hinc certum est, quod suam à Theodoreto communionem abruperint. Istud ipsum fecerunt & plurimi alii Orientalium Episcopi. Etenim ipsum degradaverant, & non statim egerunt pœnitentiam sui facinoris. Dissociatio permansit, donec Anatolius & Maximus sui vitiosi Episcopatus sanationem & firmitatem; reliqui verò Episcopi à Magno Leone obtinuerunt sui Lapsus veniam, & communionem Romanæ Ecclesiæ. Hanc Theodoretus ante omnes istos obtinuerat, atquè ità isti sanati statim cœperunt Theodoreto communicare. Omnia per authoritatem Romanæ Cathedræ.

Quartum Commentum est in his verbis: "Quamquàm Romani „Pontificis votum", &c. Quod votum, quod suffragium? Nec enim hæc in Chalcedonensi Synodo, sed ante ipsam facta sunt per solam "Primariæ Sedis" authoritatem. Gloriosissimorum Judicum ad laudatam Synodum verba sunt lucida: "Leo ei restituit „Episcopatum". Verùm Reverendus Pater Paschasius Quesnellus Romanam Sedem non plenâ super omnes authoritate, sed solius loci dignitate vult esse primariam, ideòque Leonem sine aliis Patriarchis atquè Episcopis nihil aut parùm circa Theodoretum valuisse. Et hic Primatus est apud ipsum parvi ponderis. Etenim Leonis suffragium censet fuisse præ cæteris æstimandum, quod esset

esset vir Sanctissimus, Doctissimus, & strenuus Defensor Catholicæ fidei. Potiùs propter personæ merita, quàm propter privilegia Sedis.

Quintum commentum est in his verbis: "Rem tamen totam „ex Leonis Facto finitam esse", &c. Theodoreti revestitionem appellat Leonis non Judicium, sed Factum. Quod nempè istam Judicialem potestatem non agnoscat in Romana Cathedra. Interim & nos Orthodoxi profitemur ex isto Leonis Judicio caussam non fuisse finitam. Erat enim dumtaxat revestitorium, non retractatæ ex integro caussæ diffinitivum. Etiam S. Julius revestiti à se Athanasii caussam in Sardicensi, S. Damasus revestiti à se Maximi Cynici Actionem in futura plenaria, S. Innocentius revestiti à se Joannis Chrysostomi appellationem retractari ac definiri voluit in Synodo Thessalonicensi. Et postmodò Adrianus II. S. Patriarchæ Ignatii quæstiones examinari ab exordio, & definiri permisit in octavo Concilio. Eâdem igitur ratione Magnus Leo Theodoreti caussam non definivit, sed ipsum solummodò revestivit in Episcopum, totius caussæ retractationem ac definitionem delegans Chalcedonensi Synodo. Hinc enim ad Synodi Patres dixerunt Gloriosissimi Judices: "Præjudicium ex persona Re„verendissimi Theodoreti Episcopi nulli generabitur, reservatâ „videlicèt post hæc omni accusatione, & vobis & illi, & quæ in„vicem exercere volueritis". Et hæc omnia sunt omninò facta ex mente sancti Leonis. Hinc enim post retractatam Theodoreti caussam Apostolici Legati dixerunt ad Synodum: "Theodoretum „Leo in communionem suscepit ità", &c Hoc est, eâ lege ut se purgaret de variis. Et hujus purgationis examen ac definitionem Pontifex delegavit Synodo.

Sextum Commentum est, quod Illyriciani Episcopi suæ contra Theodoretum refragationis Ducem habuerint suum Apostolicæ Sedis Vicarium, Anastasium Episcopum Thessalonicensem. Etenim Anastasius non adfuit Synodo, sed ejus vices egit Quintillus Heracleensis in Macedonia Episcopus. Etiam Ephesino Latrocinio non adfuit, eaque de absentia gratulatus est ei Pontifex, rogans ut revestiti à se Flaviani communionem non desereret. Certum est; quod omnia Leonis contra Latrocinium Decreta, adeoque & Theodoreti revestitionem fuerit plenissimè veneratus. Etenim ad Joannem Antiochiæ Patriarcham de sancti

Celestini in Nestorium Decretis scripsit S. Cyrillus: " Macedonia ,, Episcopi à Romani Pontificis sententia nunquàm decedere solent". Exstat epistola in prima parte Ephesini Concilii. At cur igitur quidam Illyriciani Antistites Chalcedone noluerunt Theodoretum admittere? Quod ipsum crederent non dumtaxat revestitum, sed integrè reparatum. Credebant ipsum Pontifici per circumscriptiones obrepsisse. Hinc ipsum voluerunt discuti, & caussam retractari. Lucet ex laudata Gloriosissimorum Judicum interlocutione: "Reservatâ post hæc omni accusatione". Dixerunt ipsum solummodò revestitum à Pontifice, plenam retractationem esse transmissam ad Synodum. Et tunc Episcopi isti acquieverunt.

Septimum commentum est in his verbis: "Inde est quod Judicibus Laicis introduci eundem", &c. Nullam faciunt Apostolicæ revestitionis memoriam. Quod nempè ipsam censeant parvi aut nullius ponderis. Lucet ex verbis inferioribus, quæ affirmant Theodoretum "quasi ex indulgentia ac Dispensatione" fuisse admissum. Et fabula iterum sibi non cohæret. Etenim adjungit hæc verba: "Nec tamen Apostolicæ Sedis Judicium, ,,quo Theodoretus ab omni hæresis macula mundus pronuncia- ,,tus fuerat", &c. Omnipotens veritas etiam ab invitis extorquet suî professionem. R. P. Paschasius Quesnellus quædam adjungit de suprema Synodorum authoritate, de Episcoporum in ipsis decisivo suffragio, ac de Papali omnium Chalcedonensium Actorum confirmatione. Non spectant ad præsentem materiam, ideoque sunt alibi discutienda. Eruditus vir dignetur his acquiescere. Etenim existimo me in ipsis à SS. Patrum confessione, ac perpetuo Ecclesiæ sensu non recessisse.

Quòd Magnus Leo retractatorium revestiti à se Theodoreti judicium Chalcedonensi Synodo delegaverit, etiam Vigilius Pontifex disertè testatur in suo Constituto de tribus Capitulis: "Ne ,,quis forsitan arbitretur ambiguum, quod Legatis atque Vicariis ,,Sedis Apostolicæ à Beatissimo Papa Leone tantùm fidei causa, ,,& non etiam de depositorum incompetenter Episcoporum fue- ,,rit revocatione mandatum, noverit Beatissimum Papam Leo- ,,nem sanctæ Chalcedonensi Synodo hæc inter cætera scripsisse di- ,,cendo; Quia verò non ignoramus per pravas æmulationes Sta- ,,tum multarum Ecclesiarum fuisse turbatum, plurimosque Episcopos,

,,scopos, qui hæresim non reciperent, Sedibus suis pulsos, &
,,in exilia deportatos, atquè in locum superstitum alios substi-
,,tutos, his primitùs vulneribus adhibenda est medicina justi-
,,tiæ, ne quisquam careat propriis, vel alter utatur alienis".
Quæ omnia & per Pontificem, & per Synodum sunt manifestò
facta juxtà disciplinam Sardicensem. Iterùm repeto hanc Romanam Appellationem non fuisse Theodoreto primam. Etenim non dumtaxat adversùs sancti Cyrilli Alexandrini & sui Antiocheni Patriarchæ Joannis pacificatoria Acta, sed etiam adversùs omnia Sacro-sancti Ephesini Concilii Gesta appellaverat ad Sixtum tertium. Nec solus, sed unà cum suo Metropolita Alexandro, cum Helladio Tharsensi, cum Eutherio Thyanensi, cum pluribus aliis Episcoporum Provinciis. Nec ad totius Ecclesiæ, aut totius Occidentis Synodum, sed ad solum Pontificem, ad solam Apostolicam Sedem. Nec sine fructu. Eâdem igitur ratione nunc advesùs Ephesinum Latrocinium invocavit solum Papam Leonem. Insuper Chalcedonensis Synodus cuncta sua de Theodoreto Acta ad Leonem retulit, & Leo confirmavit. Ita testatur idem Vigilius. Nempè Synodus ex Vicaria dumtaxat delegatione ista egerat, ideoque firmari non poterant, nisi per delegantis Pontificis authoritatem. Generales Synodi, quas juxtà Sardicenses Canones Papa convocat, omninò tantam ab ipso habent dependentiam. Quarumcumque Generalium Synodorum non est eadem natura, species, authoritas.

Quod periculosa novissimorum dierum tempora immineant, plura vix sinunt nos dubitare. Eorum characterem nobis jam pridem prædixit Apostolus: "Erunt homines se ipsos amantes,
,,cupidi, elati, superbi, Parentibus non obedientes". Illi præsertim Parenti, quem omnis sub cœlo Ecclesia semper appellavit Patrem Patrum. De Diabolo verissimè scripsit in libris de Civitate Dei Sanctus Augustinus: "Videns Diabolus templa Dæ- L.18.c.51
,,monum deseri, & in nomen liberantis Mediatoris currere ge-
,,nus humanum, Hæreticos movit, qui sub vocabulo Chri-
,,stiano doctrinæ resisterent Christianæ, quasi possent indiffe-
,,renter sinè ulla correptione haberi in Civitate Dei, sicut civi-
,,tas confusionis indifferenter habuit Philosophos, inter se diversa
,,& adversa sentientes". Etenim Divinæ Majestatis essentiam per sceleratissimos Gnosticos, Divinarum personarum proprietates per

Praxeam ac Sabellium, Divinæ Naturæ unitatem per Arium ac Macedonium, Sacro sanctam Dominicæ Incarnationis integritatem per Apollinarium ac Eutychetem, ejus Hypostaticam unitatem per Paulum Samosatensem ac Nestorium, sacras JESU CHRISTI Imagines per Leonem Isaurum, ejus benedicta Sacramenta per Joannem Wicleffum, humanæ Justificationis Arcanum per Martinum Lutherum ac Joannem Calvinum, alia nostræ salutis dogmata variis temporibus arietavit per alios. Ubique victus, ac vincendus. Hinc postremus ejus insultus erit in illam Romanæ Cathedræ Petram, suprà quàm Christus Dominus fundavit Ecclesiam. Tentabit Anarchiam inducere, ideoque Arcis, in qua sola salvamur, fundamentum suffodere. Apparere nunc videntur prima hujus moliminis exordia. Absit ut circa eminentes in Ecclesia viros indulgeam istiusmodi judiciis aut suspicionibus. Absit à me tanta temeritas. Attamen anxia Evangelici Depositi custodia cunctos jubet formidare ac vigilare. Nequaquam per meas, utpote nullas, sed per tuas, Gloriosissime Apostolorum Princeps Petre, vires ego nitor occurrere. Per validissimas vires, quas tibi dederunt sublimia Dei-Hominis verba: *Confirma Fratres tuos.*

F I N I S.

INDEX

INDEX
RERUM ET VERBORUM.

A

Cccccc Tet

S. Augu-

B

C

Con-

D

Dona-

F

For-

I.

L

Liberius.

M

N

Originale

P

Pallium

Q

Quesnellus

Sardi-

Celebrata

Valentiniani

Z

ERRATA SIC CORRIGE.

FOl. 16. impatientur *lege* impatienter. 18. axaltate *l.* exaltata. 23. Religisi *l.* Religiosi. 24. diliquisse *l.* deliquisse. 25. à silentium *l.* ad silentium. 34. etercm *l.* Ve.erem, *item* : perdixit *l.* perduxit. 68. Apostolam *l.* Apostolicam. 39. flagella *l.* pagella. 50. jupicium *l.* judicium. 51, argiri *l.* largiri. 59. suisse *l.* fuisse 67. Impeatoi *l.* Imperator. *item* : omium *l.* omnium. 71. consueiunt *l.* censuerunt. 76. cotam Deo *l.* coram Deo. 83. cerum est *l.* certum est. 101. segiagatum *l.* segregatum. 102. rugit *l.* fugit. 104. Evincerimus *l.* Evicerimus 112. Pulalium *l.* Eulalium. *item* : affiimaus *l.* affirmans. 114. rovincia *l.* Provincia. 122. etri *l.* Petri. 218. sexcennio *l.* sexennio. 224. argumenra *l.* argumenta. 229. Padem *l.* Eadem. 232. cormem *l.* enormem. 241. inappellabibem *l.* inappellabilem. 249. projiciuntur, & conculcantur. *l.* projicitur & conculcatur. *item* : ronovemus *l.* renovemus. 265. unqam. *l.* unquam. 271. ursit *l.* ursit. 280. fenserit. *l.* senserit. 292. nullum *l.* nullam. 298. hæsitavarat *l.* hæsitaverat. 345 recogonscas *l.* recognoscas. 358. rranslationem *l.* translationem. 365. mitretet. *l.* mitteret. 384. nesco *l.* nescio. 390. viderur *l.* videtur. 402 rimatu *l.* Primatu. 413. shismaris *l* schismatis.. 443. deniare. *l.* deviare. 444. exoscolatur. *l.* exosculatur. 450. humeres *l.* humeros. 456. pruditissimum *l.* eruditissimum. 493. Palli *l* Pallii. 497 diderat *l.* dederat. 499. Amocephali. *l.* autocephali. 516. constructtione *l.* constructione. 551. Serdicensium *l.* Sardicensium. 595. Catholicem *l.* Catholicam. 597. Mateum *l.* Marcum. 613. indicium *l.* judicium. 624 prævacatricem *l.* prævaricatricem. 635. refutatu *l.* refutatu. 636. Africana *l.* Africana. *item* : S.ugustinus *l.* S. Augustinus. 658. Provincæ *l.* Provinciæ. 763. Nestorum. *l.* Nestorium. 765. jtudicium. *l.* judicium. 771. dlvolvitur *l.* devolvitur. 808. Entychem. *l.* Eutychem. 813. cenvenit. *l.* convenit. 828, propterà *l.* propptereà. 830. nenatus *l.* renatus. 843. graussantis *l.* grassantis. 866. congretatos. *l.* congregatos. 901. testatut. *l.* testatur. *item* : asseritut *l.* asseritur.

Cetera Candidus Lector per se facilè expurgabit.

